This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

600084224Q

NÉMET-MAGYAR

ÉS

MAGYAR-NÉMET

KÉZSZÓTÁR,

MELYET A' TÖBBEK KÖZÖTT:

MÁRTON, PÁRIZ-PÁPAI, A' MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG, HOLCZMANN, SCHELLER ÉS KRAFT

UTÁN KIDOLGOZVA,

'S A' LEGÚJABB MAGYAR HELYESÍRÁSMÓD SZERÉNT

MINDEN ÚJ MAGYAR SZÓKKAL ÉS KIFEJEZÉSEKKEL GYARAPÍTVA, MIND A' KÉT NEMZET HASZNÁRA KIADÁK

RICHTER Á. F. ÉS SCHUSTER T. J.

MÁSODIK

VAGY

NÉMET-MAGYAR RÉSZ.

Második eredeti és egy utánazattal Mártontol bövitet kiadás.

BÉCSBEN, 1847.

LECHNER EGYETEM-KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN.

POZSONYBAN.

WIGAND K. F.

Deutsch-Ungarisches

und

Ungarisch-Deutsches

Handwörterbuch,

nach v. Márton, Páriz-Pápai, der königl. Academie der Wissenschaften zu Pesth, Holzmann, Scheller und Kraft bearbeitet,

und sowohl

mit Anwendung der neuesten ungarischen Orthographie, als auch mit Aufnahme aller in der ungarischen Sprache

bereits eingeführten

neuen Wörter und Ausdrücke vermehrt,

zum Gebrauche beider Nationen

herausgegeben

von

A. F. Richter und J. T. Schuster.

POLLEANA BIBLIOTHECA

Zweiter

oder

Deutsch-Ungarischer Theil.

Neue unveränderte wolfeile Ausgabe mit einem Nachtrage von Márton.

WIEN, 1847.

Verlag von Lechner's Universitäts-Buchhandlung.

PRESSBURG.

Bei C. F. Wigand.

903. f. 78.

A.

as, Achen (város).
angolna.
adj., angolna nemű.
der, (Heckenkirsche) kutya
re, veres ükörke.
tie, fekete ribiszke, tengeri

uch, der, fekete ribiszke-

, árr.
, die, angolnagyík.
ngolnát fogni, angolnászni.
der, angolnafogás, angol-
hely.
, der, angolnász.
g, adj., angolnaformajú.
, Aalkricke, die, Aalstecher,
golnaszigony, angolnadöfő.
der, angolnatartó.
die, angolnabör.
, siehe Vogelkirsche.
ie, siehe Aalwehr.
die, angolnacsaló szigony.
, Aaalraupe, die, menyhal,
l gadócz.
e, die, bajszos angolna, fe-
vó.
der, angolnakő.
Aalstrich, der, fekete csík az
' hátán, s' lovak'gerinczein.
die, angolnaleves.
der, angolnató.
en, das, eviczk (az eczet-

das, angolnarekesz.
keselyü; sas, turul.
r, kontyvirág.
, dög, döglött test, holt-

orgászni (hússal); legelni.
die, döglégy.
, aasfressend, adj., dögevő,
.
f, der, dögszag, dögbűz.

Aasgeier, der, dögkánya, dögevő, kánya, egyiptomi keselyű.
Aasgrube, Aaskuhle, siehe Schindgrube.
Aashaft, aasig, adj., dögös, dögleletes.
Aaskäfer, der, temetőbogár.
Aaskopf, der, dögfő.
Aaskrähe, die, fekete varjú.
Aaspflanze, die, dögfű.
Aasseite, die, bőr' belsöje, bőrnek húsos oldala.
Aaß, das, csalétek (p. o. halaknak a horgon.
Aaßen, äßen, étekkel csalogatni; legelni, lelegelni, leenni.
Aaßung, Aeßung, die, étekkel csalogatás; legelés.
Ab, praepos. le, el, távol, távozz; einen Thaler auf oder ab, egy tallérral több vagy kevesebb; ab und zugehen, jöni menni.
Abaasen, bőr' belső oldalát levakarni.
Abackern, elszántani (a' más földjeböl).
Abackerung, die, elszántás.
Abächzen, sopánkodással magát elemészteni v. elepeszteni.
Abänderlich, adj., változtatható, változékony.
Abändern, változtatni, meg-, el-, általváltoztatni; ejtegetni (a' szót).
Abänderung, die, változtatás, meg-, el-, általváltoztatás; ejtegetés.
Abängsten, abängstigen, aggasztni, gyötröni, szorongattatásban tartani, ijesztgetni, ijesztgetve kicsikarni kifacsarni (vallomást's a' t.); sich abängstigen, aggodni, gyötrödni, szorongattatásban lenni, elaggani v. elegyötreni magát.
Abängstigung, die, gyötrés, ijesztgetés; aggódás.

Abärgern, sich, elemészteni v. elepeszteni magát (bosszankodással).
Abärnten, learatni, aratást bevégezni.
Abäschern, hamuval tisztítani valamit: einen Fisch abäschern, halat meleg hamuval dörzsölve megtisztítani, sich abäschern, fárasztani, lankasztani.
Abäßen, leenni; lelegelni.
Abästen, lenyesni; megnyesni; legallyazni; lebotolni.
Abästen, das, Abästung, die, nyesés; gallyazás; botolás.
Abäthmen, megtüzesítni, tüznél megveresítni.
Abäthmung, die, megtüzesítés.
Abätzen, leétetni választó vízzel v. más maró nedvvel; ellegeltetni.
Abäußern, birtokból kivetni (örökös jobbágyot).
Abäußerung, die, birtokból kivetés.
Abarbeiten, ledolgozni, munkával leszolgálni; munkában, dologban elhasználni valamit; előre felvett bérért dolgozni; das größte abarbeiten, kinagyolni, nagyából kidolgozni; ein Schiff vom Strande abarbeiten, hajót a' partról eltolni; sich abarbeiten, elerőtleníteni, lejárni, rongálni magát sok munkával; eine Schuld abarbeiten, adósságot ledolgozni.
Abarbeiten, das, Abarbeitung, die, ledolgozás.
Abart, die, korcs, elfajzat, korcsfaj, vallfajta.
Abarten, elfajzani, elkorcsosodni, elfajulni.
Abartig, adj., elfajzó, elfajzott.
Abartung, die, elfajzás, elfajúlás, elkorcsodás.
Abbacken, sütést végeszni, kisütni; abgebackenes Brod, elválthéju kenyér, megaszalni.
Abbacken, megfürószteni; lemosni.
Abbalgen, megnyúzni, borét lehúzni; sich abbalgen, birkozni, küzdeni, kibirkozni magát.
Abbauden, kiporozni (bört, vagy szőrös ruhát).
Abbaugen, kiesikarni, kizsarolni.
Abbaubieren, leberetválni, leborotválni.
Abbauen, lebontani, lerontani, elhordani (épületet); le-, alá építni; építést végezni; bányajövedelemből kifizetni; die Zeche abbauen, a' bányát kiásni, v. kivágni.
Abbauen, a' faról lerepülni, leszál-

Abbäumen, levenni, letekergetni (zugolyfáról).
Abbeeren, lebogyózni, bogyóit leszedni.
Abbeißen, elharapni, leharapni.
Abbeitzen, leétetni, lemaratni (választó vízzel, v. más maró nedvvel).
Abbersten, lepattogni, lepattogzani, lerepedezni, (méz, festék ée).
Abberufen, visszahívni, elhívni.
Abberufung, die, visszahívás.
Abberufungsschreiben, das, visszahívó levél, irás.
Abbestellen, rendelést megmásolni, lemondani a' megrendelésről.
Abbestellung, die, rendeletmásolás.
Abbeten, el-, leimádkozni, imádsággal eltávoztatni; seine Sünden abbeten, bűneit leimádkozni, bűneiért imádsággal eleget tenni.
Abbetteln, elkoldúlni; einem etwas abbetteln, valakitől valamit elkoldúlni.
Abbetten, el-, félre feküdni.
Abbeuchen, siehe Beuchen.
Abbeugen, abbiegen, elhajtani, félre hajtani, el-, meggörbítni; elhajolni tőle, félrehajlani.
Abbieten, siehe Ueberbieten.
Abbild, das, képmás, képmásolat, lemásolt kép.
Abbilden, képmásolni, leformálni, leábrázolni, lerájzolni.
Abbildung, die, képmásolás, leformálás, ábrázolás, leabrázolás; képfestés, ábrázolat.
Abbinden, eloldani, megoldani; eine Warze abbinden, szömölcsöt elkötni; ein Kalb abbinden, borjút a' csecstől elválasztani, anyjától elkötni; ein Faß abbinden, hordót megabrancsolni; ein Zimmerwerk abbinden, ácsmunkát összeállítani.
Abbindung, die, eloldozás, megoldás.
Abbiß, der, elharapás; leharapás.
Abbitte, die, megkövetés, engedelemkérés, engeszteles, bocsánatkérés; öffentliche Abbitte, nyilvános megkövetés; Abbitte thun, engedelmet kérni valakitől, megkövetni valakit.
Abbitten, megkövetni, engesztelni, engedelmet v. bocsánatot kérni; öffentlich abbitten, nyilván megkövetni, bocsánatot kérni.
Abbitter, der, engedelemkérő.
Abbittlich, adj., megbocsatható.
Abbittweise, adv., követőleg.
Abblasen, elfújni, lefújni.
Abblatten, abblättern, lelevelezni, leveleit lefosztani, leharasztolni (a'

káposztát, fákot); ſich abblättern, leveleit lehullatni.

Abblattern, Abblättern, das, Abblätterung die, lelevelezés, levélfosztás, levélhullatás.

Abblattern, a' himlőzést végezni, kiállani.

Abbläuen, megkékitni; jól megverni.

Arbleichen, elhalványodni.

Abblühen, elvirágozni, virágát elhullatni.

Abblühen, das, elvirágzás.

Abblühen, virágát leszedni, lefosztani, virágától megfosztani (a' növényt).

Abbohren, fúrni, megfúrni.

Abborgen, kölcsönözni, kölzsön adni; kölcsön kérni.

Abborgung, die, kölzsönözés, kölesön kérés.

Abboſſeln, kiformálni (p. o. viaszból valamit).

Abbrand, der, leégés.

Abbrändler, der, tűz által elégett szegény keregető.

Abbrațen, vitorlát összehúzni, behúzni, bevonni.

Abbraten, eléggé v. egészen megsütni; nyárson sütni meg.

Abbrauchen, elnyőni.

Abbrauen, serfőzést bevégezni, meg-, v. kifőzni.

Abbräunen, elbarnítni, elpirítni.

Abbrauſen, kiforrani, forrással felhagyni.

Abbrechen, letörni; eine Brücke abbrechen, hidat bontani, fölszedni; einen Aſt abbrechen, letörni az ágat; eine Blume, Obſt, virágot v. gyümölcsöt leszakitani; ein Lager, bontani tábort; einen Zahn, fogat kicsorbitani; die Spitze von einem Meſſer abbrechen, kés' hegyét eltörni; den Hals, die Schnauze von einer Flaſche abbrechen, palaczk' nyakát elütni, eltörni; die Hufeiſen abbrechen, patkókat leszedni a' ló lábáról; ein Zelt abbrechen, sátort fölszedni; ein Schloß abbrechen, lakatot leütni, leverni; einem etwas vom Lohne abbrechen, valaki' béréből elhúzni, levonni; etwas vom Preiſe abbrechen, lealkudni valamit; eine Arbeit abbrechen, munkát félbe szakasztani, abban hagyni, félben hagyni; die Unterredung, das Geſpräch abbrechen, beszélgetést, beszédet félbe szakasztani; die Freundſchaft abbrechen, a' barátsággal felhagyni; die Unterhandlungen abbrechen, alkudozást félbe szakasztani; ſich etwas abbrechen, magától megvonni; ſich nichts abbrechen, jól élni, magától semmit meg nem vonni; es an ſeinem Munde abbrechen, szá'jától meg vonni; ſich eine Stunde an oder vom Schlafe abbrechen, egy órával kevesebbet alunni; abgebrochene Seufzer, elfojtott, töredezett sohajtások; kurz abbrechen, hirtelen félbe szakasztani; wir wollen davon abbrechen, hagyjuk el, abban, félben, v. hagyjunk fel vele; der Spitze iſt abgebrochen, a' hegye letört.

Abbrechen, das, die Abbrechung, leszakasztás, letörés; lerontás, ledöntés.

Abbreiten, kiszélesitni, kilapitni, kiegyengetni; egyenesre, vékonyra verni.

Abbrennen, megégetni, elégetni, fölégetni, (várost ée.); elégni, megégni, leégni, összeégni; eine Kanone abbrennen, ágyút elsütni; ein Feuerwerk abbrennen, tüzmívet, tüzi játékot meggyújtani.

Abbrennen, das, die Abbrennung, megégetés, elégetés, fölégetés; elégés, megégés, leéges, összeégés.

Abbreviatur, die, (Abkürzung) kurtitás.

Abbreviren, rövidátni; kurtitni.

Abbringen, elrontani, eltörleni, p. o. törvényt; elhagyni, p. o. szokást; einen von etwas abbringen, valakit valamiről lebeszélni, leszólni, leverni, leszoktatni; einen vom rechten Wege abbringen, elcsábitani, félre vinni, az igaz útról eltéríteni; einen von einer irrigen Meinung abbringen, valakit balvélekedéséből kivenni.

Abbringen, das, die Abbringung, elrontás, eltörlés; lebeszélés, leverés, leszoktatás.

Abbröckeln, lemorzsálni; ſich abbröckeln, elmorzsálódni, letördelözni.

Abbruch, der, lerontás, ledöntés, töredék; csonkulás, rövidség, kár; Abbruch vom Lohne, le-, v. elhúzás bérből; Abbruch an ſeinem Stande, ſeiner Würde, megkisebbülés, rágalmaztatás; einem, oder einer Sache Abbruch thun, valakinek rövidséget, kárt okozni, valamit megcsorbitani; einem an ſeinen Privilegien, ſeinen Rechten Abbruch thun, valaki szabadságait, igazait sérteni, csonkitani; ſich Abbruch thun, magától valamit elvonni, elhúzni, megtagadni.

Abbrüchig, adj. letörhető.

Abbrühen, leforrázn megforrázni megkappozni, forró vízzel leönteni.

Abbrühen, das, leforrázás, megforrázás.
Abbrunsten, üzekedést, folyatást végezni.
Abbeuten, kiköltení, a' költést végezni
Abbügeln, kivasalni téglázóval.
Abbuhlen, elszerelmeskedni, szerelmeskedés által megnyerni (valakitöl valamit); sich abbuhlen, szerelmeskedés által elerötlenedni.
Abbürden, terhet letenni, lerakni.
Abbürsten, meg-, le-, kikefélni.
Abbüßen, meglakolni, megszenvedni, (valamiért).
Abbüßung, die, meglakolás, megszenvedés.
Abc, das, ábécze, (a' nyelvben előfordulo betük' osszesége).
Abcbuch, das, Abctafel, die, ábéczés konyv, tábla.
Abcontrefeyen, másolni arczot, képet, képirást lemásolni, siehe Abmalen.
Abcopiren, lemásolni, másról leírni; lerajzolni, lefesteni, s. Abschreiben, Abzeichnen.
Abcschüler, Abcschütz, der, ábéczétanuló, ábéczés gyermek.
Abdach, das, eresz, ereszfodél, csepegő, s. Traufdach.
Abdachen, lefodelezni, levetni, elhordani valamelly épulet' fodelét; lapúlni, lejtősödni.
Abdachung, die, lejtősség; Abdachung der Brustwehr, bástya' lejtössége.
Abdämmen, elgátolni, elrekeszteni; vizet gattal más felé vezetni.
Abdampfen, elgözölni, elgözölögni; abdampfen lassen, elgözölögtetni.
Abdampfung, die, elgözölges; elpárolgás.
Abdanken, elereszteni, elbocsátni, elküldeni (tisztéből, szolgálatjából valakit); ein Schiff (altershalber) abdanken, avult hajót elhagyni, szétszedni, szétbontani; sein Amt abdanken, hivatalaról lemondani, tisztét letenni, bei einer Leiche abdanken, bucsúztatni, rovid halotti beszédet tartani, der Nachtwächter dankt ab, a' virasztó' az éjjeli ör végsöt kiált, végsöt énekkel; der Schauspieler dankt ab, a' szinjátszó bucsút mond.
Abdankung, die, lekoszonés, lemondás, (hivatalról, szolgálatról); eleresztés, elbocsátás, elküldés, (szolgálatból).
Abdankungsrede, die, lemondó, lekoszonő beszéd; rövid halotti beszéd.
Abdankungsschein, der, elbocsátó levél, [illegible]tvány.
Abdarben, sich, oder seinem Munde etwas abdarben, magától, szájától megvonni megszugorgatni.
Abdecken, leszedni, lerontani a' házfödelet; elszedni az asztalt; állat' bőrét lehúzni, lenyúzni, megnyúzni az állatot.
Abdecker, der, nyúzó.
Abdeckerei, die, nyúzóhely.
Abdeckerleder, das, lenyúzott bőr.
Abdeichen, elgátolni, elzárni, eltölteni, töltéssel korlátolni, körülvenni, a' vizet elfogni.
Abdielen, eldeszkázni, elpallózni, kipallózni, deszkával elrekeszteni.
Abdienen, leszolgálni, ledolgozni.
Abdingen, lealkuszni, lealkudni.
Abdingung, die, lealkudozás.
Abdisputiren, elbeszélleni tőle, elvitatni.
Abdoppeln, kétrétű czérnával varrni p. o. csizmat.
Abdorren, elaszani elfonnyadni, elszáradni.
Abdorrung, die, elaszás, elfonnyadás, elszáradás.
Abdörren, aszalni, megaszalni, megfonnyasztani.
Abdörrung, die, aszalás, megaszalás; megfonnyasztás.
Abdraht, der, reszeltpor, hulladék.
Abdrechseln, esztergázni, esztergározni, le-, kiesztergározni.
Abdrehen, lecsavarni, letekerni, elcsavarni, eltekerni; elfordítni, félre fordítni. s. Abdrechseln.
Abdrehung, die, letekerés, lecsavarás.
Abdreschen, elcsépelni, kicsépelni; eine Schuld abdreschen, cséplésel adósságot leszolgálni; einen abdreschen, megcsépelni, valakit jól elverni (heimlich verabreden) titkon összeszólalkozni, összeszövetkezni, együtt koholni valamit.
Abdringen, kicsikarni, kizsarolni, (valamit valakitöl); kényszerítni (valamire valakit).
Abdringung, die, kicsikarás, kizsarolás.
Abdrohen, fenyegetőzéssel kicsikarni.
Abdruck, der, lenyomat, nyomtatvány; képmás; elsütése, elcsattantása a' lofegyvernek; puska' ravasza.
Abdrücken, elsutni, elcsattantani, (fegyvert); lenyomtatni (dalt ée.); auf frischem Kalke abdrücken, mészbe, fejéritő mázba kinyomni.
Abdrucken, das, kinyomás.
Abdrücken, elnyomni, eltolani, elválasztni nyomas altat; elsutni; elcsalni, elzsarolni; ein Gewehr abdrücken, fegy-

vert elsütni, elcsattantani; einen Pfeil abdrücken, nyilat elleni; ein Schloß abdrücken, zárt reá csattantani; einem etwas abdrücken, kicsikarni, kicsalni, valakitől valamit; am Seile etwas abdrücken, bérből elvonni, elhúzni; das drückt mir das Herz ab, igen nyomja, terheli szivemet; vom Lande abdrücken, szárazról vizre bocsátani, parttól elszabadítni.

Abdunkeln, sötétebbre v. homályosb színre festeni, (bagaziát, vásznat).

Abdunsten, elgőzölegni, elgőzölögni, elpárologni.

Abdünsten, elgőzöltetni, elgőzölögtetni, elpárologtatni; megpárolni.

Abdünstung, die, elgőzöltetés, elpárologtatás; elgőzölgés, elpárolgás.

Abebnen, elegyenesitni, egyengetni, megegyengetni, egyenessé tenni. ſ. ebnen.

Abebnung, die, elegyenesités, egyengetés.

Abeifern, buzgálkodni, egész ügyekezettel rajta lenni.

Abelmajch, der, ſ. Biſamkörner.

Abend, der, est, estve, nyugad; es wird Abend, estelédik, alkonyodik, a' nap lenyugszik, lemegy; gegen Abend, este felé, alkonyodás előtt; es iſt noch nicht aller Tage Abend, holnap is nap lesz, nem ment utójára a' nap, nem vég nap még ez; der heilige Abend, innep szombatja.

Abendandacht, die, esti ajtatosság, elmélkedés, imádság.

Abendarbeit, die, esti munka, foglalatosság.

Abendbeſuch, der, esti látogatás.

Abendbrod, das, ozsonna, vacsora.

Abenddämmerung, die, alkonyodás, estveli szürkület, esthajnal.

Abendeſſen, das, vacsora; die Zeit nach dem Abendeſſen, vacsora utáni idő.

Abendfalter, **Abendvogel**, der, esti lepke

Abendgaſt, der, esti vendég.

Abendgebeth, das, **Abendſegen**, der, esti könyörgés, imádság, fohászkodás; estveli áldás.

Abendgegend, die, nyugati, napnyugati táj.

Abendgeläut, das, esti harangozás.

Abendgeſellſchaft, die, esti társaság.

Abendglocke, die, esti harang, esti harangszó.

Abendjagd, ſ. Fuchsjagd.

Abendkoſt, rendszeréti vacsora, vacsorálás.

Abendland, das, nyugat, nyugati föld, ország, tartomány.

Abendländer, der, nyugati, nyugathoni lakos.

Abendländiſch, adj., nyugati.

Abendlich, adj., esti, nyugati.

Abendlicht, das, esthajnal.

Abendlied, das, esti, alkonyi dal.

Abendluft, die, esti szellő, esti levegő.

Abendluſt, die, esti múlatság.

Abendmahl, das, vacsora; das heilige Abendmahl, szent vacsora, úr' vacsorája, szentség, oltári szentség; zum Abendmahl gehen, úr' vacsorájához járúlni, áldozni; das Abendmahl reichen, empfangen, áldoztatni, úr' vacsoráját osztani, szentséget feladni, áldozni.

Abendmahlzeit, die, vacsoraidő.

Abendmarkt, der, esti vásár.

Abendmuſik, die; **Abendſtändchen**, das, esti muzsika, esti zene.

Abendopfer, das, esti áldozat; esti imádság.

Abendpunkt, der, estpont, (mellyen a' nap lenyugodni látszik).

Abendregen, der, estveli eső.

Abendroth, das, **Abendröthe**, die, esthajnal, estpir.

Abends, adv., estve.

Abendſchein, der, estfény, estvilág.

Abendſchicht, die, esti munka (bányászoknál).

Abendſchmaus, der, esti lakoma, tor, vendégség; pompás vacsora.

Abendſeite, die, nyugati rész, táj, oldal.

Abendſonne, die, lenyugvó nap, napalkony.

Abendſtern, der, esthajnal csillag.

Abendſtunde, die, alkonyodás, alkony, estveli óra.

Abendthau, der, estharmat, estveli harmat.

Abendtiſch, der, vacsora; einen Abendtiſch geben, vacsorával tartani valakit.

Abenduhr, die, nyugati napóra.

Abendunterhaltung, die, estveli mulatság, foglalatosság.

Abendvogel, der, lepke, esti lepke.

Abendvolk, das, nyugati, napnyugati nép.

Abendvölker, die, pl., nyugati, napnyugati népek.

Abendwärts, adv., nyugatra, napnyugatra, nyugat felé, napnyugat felé.

Abendwind, der, esti szél; nyugati szél.

Abendwolf, der, hiéna.

Abendzeit, die, alkonyat, estidő.

Abendversperre, die, der estvel. jobbítés mulasság.

Abenteuer, das kalandos, [illegible] esemény.

[illegible] csónakáról, hajóval a' parttól viszne eresztem.. partról távozni; abfahren [illegible] meghalni.

[illegible] die, indulás, elindulás, elmenés, eljövés kocsin v. hajón; elköltözés az életből, meghalás.

[illegible]flagge, die, indulási zászló (hajón).

[illegible] der, bucsúlövés, hajón [illegible] lövés.

Abfall, der, leesés, eset, leitősség; (Abgang, nulladék; (Schutt), omladék; Abfall von geschlachtetem Vieh, aprólék; elpártolás, elszakadás: Abfall von der Religion, hitvagyás, hittől szakadás; Abfall einer Farbe, színhagyás, színváltozás; Abfall des Leders, bőr' megromlása; in Abfall kommen, becsét, tekintetét veszteni, das ist ein großer Abfall, nagy a' különbség.

Abfallen, leesni, lehullani, elpártolni, elszakadni, megsoványodni; von einem abfallen, valakitől elpártolni, elszakadni, valakit elhagyni; von der Meinung abfallen, vallást változtatni, az anyaszentegyháztól elszakadni; abfallen der Leute von Meinung, számuknak hullása.

Abfällig, adj. leeső, lehulló; elpártoló, elszakadó.

Abfallsrede, die, háritó cső, (vízépítésben).

Abfangen, összeeresztení, egymásba eresztení, (asztalosok' munkája).

Abfangen, elfogni, elkapni; vizet elfogni, elrekeszteni.

Abfärben, megfesteni (szövetet ée.); szint eresztení, fogni (a' szintől).

Abfassen, irásba foglalni, föltenni, kidolgozni, szerkeszteni, szerkesztetni.

Abfassung, die, irásbafoglalás, irásbavetés, össze szerkesztés.

Abfasten, lebőjtolni, böjtölés által bünhödni; sich abfasten, elélhezni magát, böjtölés által elerőtlenítni magát, egészségét elrontani.

Abfaulen, elrothadni, lerothadni.

Abfäumen, a' tajtékát leszedni, letajtékozni, habját leszedni, lehabozni. ſ. Abſchäumen.

Abfechten, kivini, viaskodással megnyerni; ſich abfechten, viaskodással kifárasztani magát.

Abfedern, megfosztani, megmelleszteni, megkopasztani; vedleni, tollat hullatni, kükleni.

Abfegen, le-, meg-, kiseperni, megsepergetni, megtisztítni.

Abfegung, die, das Abfegen, le-, v. kiseprés, megtisztítás.

Abfeilen, lereszelni; el-, v. kireszelni.

Abfelicht ſ. Feilicht.

Abfertigen, eligazítani, elbocsátani, elexpedeálni, elküldeni; einen abfertigen, valakit elküldeni, eligazítani; man hat ihn mit einer Fracht Schläge abgefertigt, elverték öt, veréssel igazították, üzték el; jemanden kurz abfertigen, egy két szóval kifizetni.

Abfertigung, die, elbocsátás, elküldés, elutasítás, eligazítás, kiadás (valakin).

Abfeſſeln, ſ. Entfeſſeln.

Abfeuchten, nedvet ereszteni.

Abfeuern, elsütni, ellőni, (ággút etc.); tüzelést végezni.

Abfeuerung, die, elsütése, ellövése a' fegyvernek.

Abfieden, dörzsölve elkoptatni, ſ. Abreiben.

Abfiedeln, el-, leczinczogni (valamit a' hegedün), rosszúl hegedülni.

Abfiedern, körülnyeseni, csorbítni; korlátolni; tollat hullatni.

Abfinden, kielégíteni, kifizetni; megalkudni, megegyezni; ſich mit einem abfinden, egyességre lépni valakivel; bei einer Erbſchaft abfinden, örökrészt kiadni; ich werde mich deßwegen bei Ihnen abfinden, megfogom hálálni, p. o. ajándékkal.

Abfindung, die, elégítétel, kifizetés; egyességre lépés, megalkudás; kielégítés, részkiadás.

Abfiſchen, elhalászni; das Beſte abfiſchen, javát elszedni, elvenni.

Abfiſcheln, dörzsöléssel elkoptatni.

Abfitzen, simítni (falat).

Abflachen, ſ. Abdreben.

Abflattern, elröpdösni, elröpösni, (mint a' lepkép); ellobogni, (mint a' tüz, a' zászlók).

Abflauen, kimosni (összetört érczet).

Abflauerd, der, érczmosó deszkázat, érczmosó válu.

Abfledern, leseperni; leporozni; ſ. Abſtäuben.

Abfleiſchen, hüst leszedni, levagdalni, levakarni (börről, szalonnáról etc).

Abfleiſchmeſſer, das, konyhakés, hústvakarókés.

Abfliegen, elröpülni, elszállani, elgözölögni, elpárologni.

Abfließen, elfolyni; lefolyni.

Abflöchen, bolházni, kibolházni.

Abflößen, leúsztatni (p. o. fát a vizen).

Abflößung, die, faúsztatás.

Abflügeln, megszárnyalni.

Abfluß, der, lefolyás, lefeléfolyás; Ab- und Zufluß des Meeres, ár és apály, tengernek apadása és dagadása.

Abfolgen laſſen, kezébe szolgáltatni, elvitelre átadni, megengedni elvinni.

Abfolgung, die, átaladás, készbeszolgáltatás.

Abfordern, einem etwas abfordern, megkívánni, követelni valakitől valamit); einen abfordern, elhini, elszólítani, visszahini valakit; Gott hat ihn von der Welt (aus dieſem Leben) abgefordert, kiszólította Isten e' világból.

Abforderer, der, beszedő, általadását kívánó valaminek.

Abforderung, die, elhivás, elszólítás, elkérés, visszakivánása az adománynak, követelés.

Abformen, leképezni, alakját venni, lenyomni (viaszba, gipszbe éc.).

Abformen, das, Abformung, die, képnyomat; formanyomat. leképezés, formanyomás, leformálás.

Abfragen, kikérdezni, kitudakozni, kitanúlni, elkérdeni, (valakitől valamit.

Abfreſſen, leenni, lerágni, leharapdálni, lelegelni, megemézteni (mint a' rák fene).

Abfrieren, elfagyni, hidegvetten lehullani.

Abfröhnen, lerobotolni, úr' dolgát leszolgálni; robottal, v. szalmánynyal leüzetni.

Abfuhr, die, elvitel, elhordás.

Abführarbeit, die, kihárdölás kinagyolás, nagyából kidolgozás.

Abführeiſen, das, drótnyujtó, sodrónynujtó.

Abführen, elvinni, elhordani; tisztítani, üritni (testet); meghajtani (valakit); einen vom rechten Wege abführen, valakit elcsábítani, jó útról eltéritni, elvonni; eine Schuld abführen, adósságot lefizetni; (abnutzen), elhasználni, elkoptatni; einen abführen, valakit lehordani; ſich abführen, magát elhordani, elébb állani, ellódúlni, eltakarodni.

Abführend, adj., hashajtó; ein abführendes Mittel, hashajtószer; ſ. Abführungsmittel.

Abführer, der, kinagyoló, nagyából kidolgozó; elvivő.

Abführung, die, elvitel, elhordás; kinagyolás; hashajtás.

Abführungsmittel, das, hashajtó.

Abführungswege, die, pl. ürítő utak, (a' testben).

Abfüllen, letöltögetni, kitöltögetni, lehúzni, (bort hordóból palaczkokba).

Abfüllung, die, kitöltögetés, lehúzás.

Abfüttern, megétetni, jól tartani (lovat, barmot ée.)

Abgabe, die, átaladás, odaadás; adó, adóbeli tartozás; von Abgaben frei seyn, az adó fizetés alól kivetetve lenni.

Abgähren, kiforrani, forrani megszűni (mint a' bor, ser ée.)

Abgang, der, elmenetel elindulás; kelendőség, kelet; fogyatkozás; hiány, szükség valamiben; veszteség; fogyaték; (vom Gewichte, an flüßigen Sachen), apadék, csepegő, csurgó; Abgang aus diesem Leben, ez életből kiköltözés, meghalás; nach Abgang der männlichen Linie, a' férfi ág' magvaszakadtával, magvaszakadta után; Abgang der Leibesfrucht, idétlen szülés; (bei Thieren), elvetelés; in Abgang kommen, elaljasodni, tekintetét v. becsét veszteni, semmivé lenni, hanyatlani.

Abgängig, adj., hibázó, nem lévő.

Abgänglich, adv., hiányosan, fogyatékosan.

Abgärben, s. gärben, jól elpáholni, jól elverni, meglasnakolni.

Abgeben, átaladni, kézhez szolgáltatni, részt adni, részt megadni; einen Boten abgeben, követnek lenni, követségi tisztet viselni; sich mit etw. abgeben, bánni, foglalatoskodni valamivel; sich mit einem abgeben, társalkodni, egyet érteni, vele tartani, szoros egyetértésben lenni, valakivel, gondoskodni valakiről; bajlódni valakivel; einen Wechsel auf einen abgeben, váltólevelet megadni; einem etwas abgeben, valakinek valamit átadni; magá' jogaiból elengedni.

Abgeben, das, átaladás, kézhezadás, kézhez szolgáltatás.

Abgebrannt, adj., leégett, elégett.

Abgebogen, partic. el-, v. félregörbített; elgörbült.

Abgebrochen, adj., letört; félbeszakasztott (p. o. beszéd).

Abgebrochen, adv., félbeszakasztva.

Abgeboschen, adj., elvésépelt; kopott, ütött-kopott, zsilvászéri, mindennapi; jól elvert, megvert.

Abgesäumt, adj., letajtékolt, tajtékjától v. habjától megtisztúlt; ravasz, álnok.

Abgeschrmt, adj., leformált formába lenyomott.

Abgesunden, adj., kielégitett; abgesundene Kinder, megosztozott. v. osztoztatott, osztály által kielégitett gyermekek.

Abgehen, elmenni, elindúlni, eltavozni, elutazni (valamelly helyről); hibázni, híjával lenni; végződni, kimenetele lenni, kiütni; kelni, elkelni, kelete lenni; mit Tode abgehen, meghalni; von einem Amte abgehen, hivatalról lemondani; von seiner Forderung abgehen, követelésétől elállani, kéresetéről lemondani; von seiner Meinung abgehen, vélekedésétől elállani, vélekedésével felhagyni, vélekedését megváltoztatni; hier geht die Straße ab, und führt ꝛc., itt eltér az út, és vezet ée.; die Farbe geht ab, szine változik, elváltozik, a' szin meghagyja magát; abgehen lassen, elküldeni (levelet ée.); elhagyni (valamelly szokást); etwas vom Preise abgehen, árából valamit engedni; es geht ihm nichts ab, semmi baja, semmije sem hibázik, fogyatkozást nem szenved; es geht ihm dadurch nichts ab; azzal semmit nem veszet, nem szenved csonkulást; es wird ohne Streit nicht abgehen, czivakodás, versengés nélkül el nem mulik; (abnutzen), elkoptatni, elnyüni sok járással; lépéssel megmérni, meglépni az útat; die Absätze, Sohlen abgehen, lábbeli sarkát, talpát elnyüni, elkoptatni; einen Platz abgehen, valamelly helyet, tért meglépni, lépéssel megmérni.

Abgehen, das, eltávozás, kicsapongás (p. o. beszédben).

Abgehend, adj., elmenő; fogyatkozó, hibázó; gut, schlecht abgehende Waaren, jól, rosszúl kelő árúk, portékák.

Abgeizen, einem Munde etwas abgeizen, ön szájától sajnálni, megvonni, elhúzni, (fösvénységből valamit); sich abgeizen, fösvénység miatt venni v. ólni magát.

Abgekratzte, das, levakart.

Abgekürzt, adj., megrövidített, kurtított.

Abgekürzt, adv., megrövidítve, kurtítva.

Abgelebt, adj., agg, aggott, éltes, elvénült, elöregedett, koros, öreg, vén.

Abgelebtheit, die, aggottság, éltesség, elvénültség, koroság.

Abgelegen, adj., távol lévő, messze lévő; ó, avúlt, régi, állott; abgelegener Wein, ó bor, magát megette bor; abgelegener Ort, félre lévő hely, zugoly.

Abgelegenheit, die, távolság, messzeség.

Abgemattet, adj., ellankadt kifáradt, elbádjatt.

Abgemattet, adv., ellankadva, bádjattan.

Abgemergelt, adj., elcsigázott, elsanyargatott (p. o betegség által); elepedett (p o éhség, szomjúság miatt); ein abgemergelter Körper, elerőltetett test, kiaszott test.

Abgemergelt, adv., elcsigázva.

Abgenigt, adj., idegenkedő, idegen (tőle v. hozzá), idegenséggel, ellenséges indulattal viseltető (valaki iránt).

Abgenigtheit, die, idegenség, idegenkedés.

Abgenützt, adj., elkoptatott, elkopott; elnyött, viseltes p. o. ruha.

Abgeordnete, der, követ, küldött.

Abgeordneten, die, pl. követek, küldöttek, követség, küldöttség, választmány.

Abgerichtet, adj., összebeszélt, szóbeli értekezés után megállapitott, kicsinált; abgeredeter Maaßen, egyezés szerint, kicsinált, egyezéssel megállapitott módon.

Abgerichtet, adj., kitanitott, megtanitott, jol utasitott, idomitott.

Abgesagt, adj., ein abgesagter Feind, halálos ellenség.

Abgesandte, der, követ, küldött (az uralkodástól).

Abgeschieden, adj., elvált, különvált; abgeschiedene Seelen, a' megholtak' lelkei; die Abgeschiedenen, az elhúnytak.

Abgeschiedenheit, die, magány, magányosság, magányos élet.

Abgeschliffen, adj., kisimitott, ki-, megkoszorált; pallérozott, kipallérozott, csinosult.

Abgeschliffenheit, die, kisimitottság, kipallérozottság.

Abgeschmackt, adj., izetlen; illetlen, disztelen; képtelen; abgeschmackte Reden, Possen, illetlen, ostoba, képtelen, hebehurgya beszédek; disztelen tréfák.

Abgeschmackt, adv., illetlenül, képtelenül.

Abgeschmacktheit, die, izetlenség; disztelenség, illetlenség; képtelenség; ostobaság.

Abgestorben, adj., kiveszett, kiholt.

Abgestumpft, adj., eltompult.

Abgewinnen, einem etwas, elnyerni, valakitől valamit; einem sein Geld abgewinnen, valaki pénzét elnyerni; dem Feinde eine Schlacht abgewinnen, megnyerni az ütközetet, egy ütközetben győzni.

Abgewöhnen, einem etwas abgewöhnen, elszoktatni, (tól, től), leszoktatni (ról, ről), elkaptani valamiről; sich abgewöhnen, elszokni (tól, től), leszokni (ról, ről), el-, leszoktatni magát.

Abgewöhnung, die, elszokás, leszokás; elszoktatás, leszoktatás.

Abgezehrt, adj., kiaszott, megsoványodott, testében megfogyott.

Abgezogen, adj., elvont.

Abgezogen, adv., elvonva.

Abgezogenheit, die, magánosságba való félrevonultság.

Abgießen, letölteni; önteni; in eine Form abgießen, mintába önteni; in Erz abgießen, érczből, rézből önteni (képet éc.).

Abgießung, die, letöltés; öntés.

Abglanz, der, viszfény, viszsugárzat, visszaverődött fény; példány; von Gott, fénylő kép.

Abglätten, kisimitni; kicsiszolni, kisikárolni; kicsinositni, pallérozni.

Abglätter, der, sikárló.

Abglättung, die, kisikarlás kisimitás.

Abgleichen, egyenlitni, egyenlővé tenni, elegyenesitni, egyenitni.

Abgleichstange, die, egyenlítő, (órásoknál).

Abgleichung, die, egyenlítés.

Abgleiten, lecsúszni; elcsúszni; megcsuszszanni, megecsuszamlani, elsiklani, megsiklani, megsikamlani; vom rechten Wege abgleiten, a' jó útról eltévelgedni; eltérni.

Abgleiten, das, megecsuszamlás, megsiklás, megsikamlás.

Abglimmen, ellobbanni kialudni a' parázsból, lassanként megszünni égni.

Abglitschen, f. Abgleiten.

Abglühen, megtüzesitni; forralni (valamit); meghüni, megszünni tüzes lenni.

Abglühung, die, megtüzesités.

Abgott, der, bálvány, bálványisten, álisten, költött Isten.

Abgötter, die, bálványimádó, bálványozó.

Abgötterei, die, bálványimádás, bálványozás.

Abgöttisch, adj., bálványos, bálványozó, bahonás; **einen abgöttisch verehren**, valakit bálványként, bálványúl imádni, tisztelni.

Abgottschlange, die, balvány-, v. fojtókígyo.

Abgraben, leásni; leásással elegyengetni; felásni és elhordani; elárkolni; **das Wasser abgraben**, a' vizet leárkolni, lecsapolni, másfelé venni, **einen Teich abgraben**, tót, v. tavat leszárítni, lecsapolni.

Abgrämen, sich, elepedni, elepeszteni magát búval.

Abgrasen, el-, fel-, lelegelni (mezőt stb., fűt, levelet (fávet); lekaszálni (szénát, zabot stb.).

Abgrasen, (gyomos) elkapálni, (kalapos) szántóvassal elvágni, **das Abgrasen**, (gyomos) kapálás, (kalapos) szántóvassal elvágás.

Abgrund, der, mélység, fenekettlen ..., (große Gefahr), ..., nyilvánvaló ..., **am Rande des Abgrundes stehen**, nyilvánvaló ... forogni; **jemanden in den Abgrund verwünschen**, átkozni ... in den **Abgrund stürzen**, ... rohanni v. bukni.

Abgrund, die, rosszakarat, irigység

Abgründig, adj., rosszakaró.

Abgrünen, levezni leoldani, (kar-...)

Abgu, der, leöntés, más edénybe töl... **einen Abguß machen**, ...

Abhacken, ... kitépni, leszedni, ... **sich abhacken**, ... **abhacken**, megkapcsolni, vedleni; megvedleni; ... elhullatni.

Abhauchen, lehelni, elvégni (fejszével, ... elmetszeni (valamit).

Abhauen, ... elporolni, ... valakitől valamit lefejteni, ... lecsapni, kalapozni.

Abhäufen, ... lehányni.

Abhängen, elakasztani, lakmározni (vendéget), ... (valamivel) elkerülni.

Abhängig, ... lekapcsolni, ...

Abhängig, ... s. Abhängen

Abhängig, ... lelógni, ...

Abhalten, eltartóztatni, visszatartóztatni, távol tartani (magától); **einen von etwas abhalten**, visszatartóztatni, elvonni valakit valamitől.

Abhaltung, die, feltartóztatás, visszatartoztatás, elvonás; elhárítása valamelly rossznak valakitől.

Abhandeln, megalkudni; mevenni; a' dolgot megrostálni, munkába venni; **etwas (vom Preise) abhandeln**, árából valamit lealkudni; **etwas abhandeln**, valamit irásban előadni, valamiről irásban értekezni; szó vagy irásbeli előadással valamelly dolgot kimeríteni.

Abhanden, adj., **abhanden sein**, elhányódva lenni, kéznél nem lenni; **abhanden kommen**, elveszni, elhányódni, eltévelyedni.

Abhandlung, die, szó- v irásbeli előadás, értékezés; munka, könyv.

Abhang, der, függelék; lejtősség, hajlóság, hanyatlás; lejtő, ereszkedő.

Abhangen, függeni; lijteni, ereszkedni; **von einem oder von etw. abhangen**, valakitől v. valamitől függeni; **es hängt daran ab**, attól függ.

Abhängen, leakasztani, levenni (valamit, a' mi fel van akasztva, függesztve).

Abhängig, adj., függő; ... menetéles, hajlós; **abhängig machen**, magához kapcsolni, ... magától függővé tenni.

Abhängigkeit, die, függés, ... ségesség.

Abhären, s. Abharen.

Abhärmen, sich, elepeszteni magát; búval, gonddal epeszteni magát, epekedni.

Abhärten, megkeményíteni, ... tenni; megedzeni, die Gedanken abhärten, a' haton... ségnek, ... nyi, minden sanyarúság, ... ségre, ... sítni; sich abhärten ... ...rói'n, magát ... az hideg, megkeményíteni.

Abhärtung, die, megkeményítés, ...

Abhauen ... (valamit) ...

Abhauen ... a' kapával ...

Abhauen ... s. Abhacken

Abhauen ... das die Abhauung ...

Abhauen ... hegyen, ...

rét lehúzni; sich abhäuten, megvedleni, elvetni a' bőrét.
Abheben, levenni, leemelni; megemelni; félre tenni; die Karten abheben, kártyát emelni, megemelni; eine Kanone von der Lassette abheben, ágyút a' talpáról leemelni.
Abheben, das, leemelés, levevés.
Abheiteln, s. Abhäften.
Abheften, szétfejteni, szétférczelni, elfejteni (össztüzöttet, v. férczeltet).
Abheilen, meggyógyítani, megorvosolni; meggyógyúlni, egészségét viszszanyerni.
Abhelfen, lesegíteni; segíteni valakin v. valamin; einer Sache abhelfen, valami dolgon segíteni; der Schwierigkeit abhelfen; bajt, nehézséget elhárítani.
Abhelflich, adj., helyrehozható, megfondítható, megváltoztatható; einer Sache abhelfliche Maße geben, valami dolognak jó kimenetelét eszközleni.
Abhelfung, die, segítség; s. Abhülfe.
Abhellen, s. Abklären.
Abhenken, s. Abhängen.
Abherzen, összecsókolni, ölelgetni; nyájaskodni, enyelegni (valakivel).
Abhetzen, üzéssel fárasztani; fáradásig üzni; üzés által valamit elkapni; valakit megforgatni.
Abheucheln, elcsalni, elcsapodárkodni (valamit), képmutatással, szineskedéssel, tettetéssel kicsalni, megnyerni.
Abheuern, s. Abmiethen.
Abheulen, orditással, ordító sivasrivással előadni valamit, magát elfárasztani, ellankasztani orditással.
Abhobeln, le-, ki-, meggyalúlni; kimivelni, kipallérozni, csinosítni (embert, erkölcsöt ée.).
Abhold, s. Abgeneigt.
Abholen, elhozni; elvezetni; abholen lassen, elhozatni; elhivatni, elvitetni, elvezettetni.
Abholz, das, széltörte fa, gally.
Abholzen, den Wald, kivágni, levágni az erdőt; das Busch- und Schlagholz abholzen, bokrot v. barasztot, és megjelelt erdőt kivagdalni, levágni.
Abholzung, die, kivágása, levágása az erdőnek.
Abhorchen, hallgatózni, halgatózás által kitanúlni valamit.
Abhören, kihallgatni; kikérdezni (tanút etc.), eltanúlni hallásból; eine Rechnung abhören, számadást meghallgatni megvizsgálni.
Abhörung, die, kihallgatás.
Abhub, der, emelt, emelvény.
Abhülfe, die, segítség, segedelem, segély, orvoslat.
Abhülsen, kihüvelgezni, hüvelgéből kifosztani, fejteni (babot, borsót ée.)
Abhungern, elcheztetni, megkoplaltatni; sich abhungern, agyon éheztetni, éhséggel ölni meg magát.
Abhuren, sich, elkurválkodni magát, bujaság, feslettség által egészségét veszteni.
Abhüten, ellegeltetni, meglegeltetni p. o. a' barmot.
Abirren, eltévedni, eltévelyedni.
Abirrung, die, eltévelyedés.
Abjagen, hajtás, kergetés által kifárasztani; elkergetni; véget vetni a' hajtásnak, vadászatnak; einem etw. abjagen, üzve nyerni, addig üzni, kergetni valakit, mig a' kivántat tőle elnyerle; sich abjagen, magát elcsigázni, magát vadászat v. futás által kifárasztani; einem einen Schrecken abjagen, s. Einjagen; végezni vadászatot, hajtást.
Abjammern, sich, elepedni, tartós siránkozás által magát elemeszteni, elsorvasztani; siránkozással kinyerni.
Abjochen, kijármolni, járomból kifogni (ökröt ée.)
Abkalben, megborjazni.
Abkämmen, megfésűlni (haját ée.)
Abkämpfen, kivíni, viaskodva valamit megnyerni.
Abkanten, szöglelétől, hegyeitől valamit megfosztani.
Abkanzeln, szónokszékből hirdetni, józan észre hozni, pirongatni valakit.
Abkappen, kalapját, sapkáját valakinek fejéről levenni, leütni; elvágni a' hajónak, horgonynek kötelét); lecsonkázni, lebotolni (a' fát); einen abkappen, valakinek oda felelni, oda vágni.
Abkargen, elfukarkodni, elzsobrálkodni tőle; sich etwas, magától kémélleni, fösvényűl magától megvonni valamit.
Abkarten, koholni, alattomban kicsinálni valamit; titkon egyesűlni v. megegyezni.
Abkartung, die, allattomos koholás, titkos egyesség, titkos végzés.
Abkauen, lerágni, lerágcsalni.
Abkauf, der, Abkaufung, die, megvásárlás, megvétel.

Abkaufen, einem etwas, valakitől valamit megvásárolni, megvenni; einen Fuß abkaufen, a' bért megvásárolni; eine Strafe abkaufen, büntetést pénzzel megváltani.

Abkäufer, der, vevő, megvevő vásárolni.

Abkäuflich, adj., megvásárolható, megvehető, eladó; megvesztegethető.

Abkehlen, fojtogatni, torkát megmetszeni.

Abkehren, ki-, le-, megkefelni, elseperni, eltenni, elforditni eltávozni, elhárítni, eltávoztatni, elfordítni; sich abwenden, elfordúlni.

Abkehrung, Abkehr, die, elfordulás; (Abkehrung von der Sünde), megtérés, (bünnek elhagyása).

Abkeltern, kisajtolni, kisotulni, kipréselni; elsajtolni, elsotulni, elpréselni.

Abkimmen, ein Faß, a' donga' rovátkait levágni.

Abkippen, lehegyezni, hegyét levágni; lompitni; megcsuszamodva elesni, elbillenni.

Abklaffen, elákani, (az ajtót ée.), eléllani, nem megfeküdni (mint a' ruha); kovogni (a' diót ée.)

Abklären, megszürni, tisztálni, megtisztálni; feülepitni; sich, kitisztálni.

Abklärung, die, meghiggasztás; megszürés, megtisztítás.

Abklatschen, eltapsolni.

Abklauben, leszedni, leszedegetni; einen Knochen abklauben, csontot lerágcsálni.

Abklauben, das, leszedegetés, leszemelgetés.

Abkleiden, levetkeztetni.

Abkleidung, die, levetkeztetés.

Abklemmen, ellapítani, lapossá verni, zúzni.

Abklettern, lemászni, kézzel fogódzkova lebocsátkozni.

Abklopfen, megverni; kiporozni, kiverni (port a' ruhából); einen derb abklopfen, valakit jól elverni, megrakni, jól megütögetni.

Abknallen, elcsattanni, eldurranni, elpattanni, elpukkani.

Abknallen, das, elcsattanás, eldurranás, elpattanás, elpukkanás.

Abknappen, s. Abzwecken, Abkippen.

Abknetzen, Abknetzer, lecsipni, lecsipkedni, lecsakitani; s. Abzwecken.

Abknicken, lerecsenteni, pattantva letörni; einen Hasen abknicken, nyulat torkón törni.

Abknistern, kisustorogni, kibugyborékolni.

Abknöpfen, kigombolni, legombolni.

Abknoten, lebötyközni a' szöllőveszöt.

Abknüpfen, megoldani, feloldani (csomót, göböt ée.)

Abkochen, főzni, megfőzni; felforralni, főzést végezni.

Abkommen, eltávozni, eltérni (utjából, szándékától), szokásból kimenni; abkommen können, eljöhetni, akadály, feltartóztatás nélkül jöhetni v. mehetni; nicht abkommen können, el nem jöhetni v. mehetni.

Abkommen, das, eltávozás, eltérés, zsokásból kimenetel; ein gütliches Abkommen, barátságos alkuegyesség, megegyezés; ein Abkommen mit einem treffen, egyességre lépni, megegyezni valakivel.

Abkömmling, der, magzat, maradék, ivadék, sarjadék, származék.

Abköpfen, lefejezni; lebugázni; lecsonkázni; letetözni; fejet v. kalászát leverni.

Abköpfung, die, lefejezés; lebugázás; lecsonkázás.

Abkoppeln, lecsatolni, vadász ebeket egymástól eloldani, vadászaton az ebeket elbocsátani.

Abkrämpen, letürni; leereszteni kalapkarimát.

Abkränken, s. Abhärmen.

Abkratzen, levakarni.

Abkrauten, lelevelezni, (leveleit leszedni, letördelni); gyomlálni.

Abkreischen, s. Abschreien.

Abkriegen, harczczel nyerni (valamit); lekapni, levenni (fogasról ée.)

Abkritzeln, lefirkálni.

Abkrümmeln, elmorzsálni, lemorzsálni; elmorszálódni, lemorsálódni.

Abkrümmen, legorbedni, meggorbülni.

Abkrusten, das Brod, meghámozni, meghéjazni a' kenyeret.

Abkühlen, meghüteni, meghivesitni; sich abkühlen, hütözni; meghülni.

Abkühlend, adj., hütő, hüssitő, hivesitő.

Abkühlfaß, das, hütőedény, dézsa.

Abkühlung, die, meghülés; meghivesités, meghütés.

Abkümmern, sich, elaggódni, magát gonddal emészteni, elepedni.

Abkündigen, kihirdetni, közhirré tenni.

Abkündigung, die, kihirdetés.

Abkunft, die, eredet, származás; egyezés; **Abkunft treffen**, megegyezni.

Abkürzen, lehegyezni, hegyét levágni, letörni valaminek.

Abkürzen, megkurtítni, megrövidítni, rövidebbitni; **einem etwas am Lohne oder einem den Lohn abkürzen**, bérébol elhúzni, elvonni, bérét megkisebbítni.

Abkürzung, die, megkurtítés, megrövidítés, rövidebbités, elhúzás, elvonás.

Abkühlen, ösze meg ösze esökolni.

Abladen, ſich, kinevetni magát; halálra nevetni magát.

Abladen, lerakni a' terhet, lerakodni.

Abladung, die, lerakás, lerakodás.

Ablage, die, rakhely.

Ablager, der, hálószállás, éjjeli nyughelv.

Ablägen, parttol szabadkozni, távozni, bontakozni.

Ablang, ſ. länglich.

Ablangen, elérni (kezével), utólérni (valakit).

Ablängen, elnyújtani; kinyújtani, megnyújtani, meghosszabítni.

Ablaß, der, kieresztése, leeresztése, lecsapolása a' tónak, víznek; csatorna, kifolyásnak útja, árka; lehúzása a' bornak; bucsú, bünbocsánat, szünet; **Ablaß bekommen**, bucsút nyerni, bünbocsánatot nyerni; **ohne Ablaß**, szünet nélkül.

Ablaßbrief, der, bucsúhirdetvény, bünbocsánatot hirdető levél, bünbocsánat-hirdetvény.

Ablaſſen, elengedni; elereszteni; leereszteni, lebocsátani; lecsapolni; útnak ereszteni, elküldeni (levelet etc.); **etwas vom Preiſe ablaſſen**, árából valamit elengedni; **einen Teich ganz ablaſſen**, a' tót kiszárítani; **den Wein ablaſſen**, a' bort lehúzni; megszüni; elállani tőle, felhagyni; **von einer Sache ablaſſen**, valamivel felhagyni.

Ablaßjahr, das, bucsúév.

Ablaßkram, der, bucsúvásár, bünbocsánati kereskedés.

Ablaßkrämer, der, bucsúáros, bünbocsánatot áruló, bünbocsánattal kereskedő.

Ablaßpredigt, die, egyházi beszéd a' bünbocsánatról.

Ablaſſung, die, leeresztés, lecsapolás (a' tónál); lehúzás (a' bornál); elküldés (a' levélnél); szünés, elhagyás, felhagyás valamivel.

Ablaßwoche, die, bucsúhet.

Ablativ, der, hatodik ejtés, v. eset a' szóejtegetésben.

Ablatten, beléczezni, léczekkel beverni, a' léczeket leverni.

Ablauben, legallyazni, leágazni, lelevelezni (fát, szőllőtőkét), lefosztani a' leveleket; lekaczozni (dohányt).

Ablaubung, die, levélfosztás; kaczozás, legallyazás, leágazás.

Ablauern, kikémlelni, kilesni.

Ablauf, der, lefolyás; eltelés; elmulás; **nach Ablauf des Monaths, des Termins**, a' hónak, a' hotáridőnek elmúlta, eltölte, elenyészte, lefolyta után; **Ablauf des Meeres**, visszafolyása a' tengernek, tengerapálya.

Ablaufen, elfolyni, lefolyni; eltelni, elmúlani; lefutni, leszaladni; **das Licht lauft ab**, a' gyertya foly; **die Spulen ſind abgelaufen**, a' csevés orsók, csévek, takácscsévek lejártak, lefutottak, lefogytak; **die Uhr iſt abgelaufen**, az óra lejárt, az óra elállott; **gut ablaufen**, jól végződni, jól végbe menni; **einen Brief ablaufen laſſen**, a' levelet elküldeni, útnak ereszteni; **ein Schiff ablaufen laſſen**, új hajót vízre, tengerre ereszteni; **ſeinen Gegner ablaufen laſſen**, ellenét megfutamtatni, bajtársa kardját félre csapni; **einen ablaufen laſſen**, valakit elszöktetni, megszöktetni; (abnutzen), elkoptatni, elszaggatni, elnyúni (csizmatalpat), **das Erz ablaufen**, az ásványt, érczet megolvasztni, leolvasztni; **einem den Preis ablaufen**, futasdijt elnyerni; **einem den Rang ablaufen**, valakit tisztségben, hivatalban megelőzni; **ſich ablaufen**, kiszaladgálni magát, kifutni magát; járással, futással, szaladgálással magát kifárasztni; **ſich die Hörner ablaufen**, fejét falba ütni, önviseletével megjárni.

Ablaufrinne, die, folyáscsatorna.

Ablaufſchleuſe, die, zsilip.

Ablaugen, lugozni, kiszapulni (fonalat éc.)

Ablaugen, das, lugzás, szapulás.

Ablängnen, eltagadni tagadni.

Ablängnung, die, eltagadás; tagadás.

Ablauſchen, ellesni, leskelődve v. rejtőzve kihallgatni, megtudni valamit.

Ablauſen, kitetvezni; **einem etwas ablauſen**, kicsalni, ravaszsággal megnyerni valakitől valamit.

Ablautern, megtisztítni, salakjától, *meghiggasztani*, megszűrni.

Ablauterung, die, meghiggasztás, megszürés; megtisztítás.

Ableben, meghalni.

Ableben, das, meghalás, halál.

Ablecken, lenyalni, megnyalni.

Ableeren, leürítni; den Tisch ableeren, az asztalt leszedni, fölszedni.

Ablegen, letenni; homlítni, bujtani, seine Kleider, seinen Degen, die Trauer, levetkezni, ruháit levetni, kardját leoldani, a' gyászt letenni; ein Kleid ablegen, valamelly köntöst elvetni, többé nem viselni; der Bediente bekommt gemeiniglich die abgelegenen Kleider seines Herrn, az inas kapja közönségesen urának viseltes, megúnt ruháit, köntöseit; eine Form ablegen, nyomó betüket széthányni (a' könyvnyomtatásnál); Reihen ablegen, szegfüket homlitani, bujtani; einen Besuch ablegen, látogatást tenni; Rechnung ablegen, számolni, számot adni; ein Zeugniß ablegen, bizonyságot, tanúságot tenni; einen Eid ablegen, megeskünni, hitet tenni; ein Gelübde ablegen, fogadalmat tenni; ein Glaubensbekenntniß ablegen, hitvallást tenni; die Huldigung ablegen, meghódolni, hódolást tenni; eine Schuld ablegen, adósságot lefizetni; die Kinderschuhe ablegen, kikelni a' gyermekkorból; etwas mit einem ablegen, értekezni valakivel, valakivel valamit megvitatni; ablegen, alattomban szülni, fattyut vetni; megborjazni; das Gesicht, Gedächtniß, die Kräfte legen ihm ab, látása, emlékezete, ereje tompúl, v. látása tompúl, szeme gyengül, emlékezete, ereje fogy; sie hat sehr abgelegt, igen megsoványult; mit dem Schiffe ablegen, a' hajót parttól eloldani, hajóval parttól távozni.

Ableger, der, porhajas, sarjúág, homlítható vessző, bujtóág.

Ablegung, die, letevés; levetés; elvégzés; számadás; hitletétel; homlítás, bújtás, döntés; Ablegung einer Schuld, lefizetése az adósságnak; Ablegung einer Form, széthányatása a' betüknek; Ablegung seines Glaubensbekenntnisses, nyilvános hitvallás; Ablegung der Gelübde, fogadástétel, (a' szerzeteseknél beeskuvés).

Ablehnen, od. Ableihen, kölcsönözni, kölcsönözni, kölcsön venni.

Ablehnen, eltámasztani; elháritni; el nem fogadni; Einwürfe ablehnen, ellenvetéseket megczáfolni; etwas von sich ablehnen, valamit magától elháritni; eine Gerichtsbarkeit von sich ablegen, valamelly törvényhatóságat magától távoztatni, elmellőzni, elháritni.

Ablehnung, die, kölcsönözés; elhárítás, elmellőzés; megczáfolás; el nem fogadás.

Ableiten, elfordítni, eltéritni, elárkolni, másfelé venni, (vizet); származtatni, (szót); eines Abkunft ableiten von ..., valakit leszármaztatni, valaki' származását kimutatni, előadni.

Ableitend, adj., elfolyató; elháritó; eltéritő.

Ableiter, s. Blitzableiter.

Ableitung, die, eltérités; elhárítás; elárkolás, lecsapolás; csatorna; szószármaztatás; származtatás; (das abgeleitete Wort), származékszó, származtatott szó.

Ableitungsgraben, der, vízárok, térítő csatorna, meder.

Ableitungsrinne, die, térítő válú, csatorna, ereszcsatorna

Ablenken, eltéritni, kitérítni; elhárítni; einen von etwas ablenken, valakit valamiről leverni, lebeszélni, valaki' szándékát, gondolatját elfordítni, másra venni; von der Wahrheit ablenken, elvonni az igazságtól; einen Verdacht von sich ablenken, gyanúból magat kitisztitani, gyanút magától elháritni.

Ablenkung, die, eltérités, elfordítás, elhárítas, eltérés, eltávozás.

Ablernen, einem etwas, eltanúlni, (valamit valakitől).

Ablesen, elolvasni; felolvasni; die Raupen von den Bäumen ablesen, fákról a' hernyókat leszedni; die Weintrauben ablesen, szőllöt szedni; einen Acker ablesen, szántóföldet megtisztitani a' kövektől.

Ablesung, die, felolvasás; leszedés.

Abliefern, átaladni; jövedelmeket beadni; kézhez szolgáltatni.

Ablieferer, der, átaladó; jövedelembeadó; kézhez szolgáltató.

Ablieferung, die, átaladás; jövedelembeadás; kézhezszolgáltatás.

Abliegen, megérni állásban, megivni, megavasodni; távol esni (valakitől v. valahonnan); elfeküdni (valahonnan); sich abliegen, elavúlni, állásá-

ban, v. nem használat által megromlani.

Ablisten, elcsalni, kicsalni, elravaszkodni, ravaszsággal megnyerni (valamit).

Ablocken, elcsalni, elcsalogatni; elidegetni, elhizelkedni, hizelkedés által megnyerni valamit; einem die Tauben ablocken, valaki' galambjait elcsalogatni, magához szoktatni; einem sein Geheimniß ablocken, valaki' titkát kicsalni, kivenni; einem Thränen ablocken, valakiből könnyeket csalniki, valakit könnyekre fakasztani, valakivel könnyeket hullatni.

Ablockung, die, szépszóval való kicsalás, p. o. a' titóknak.

Ablohnen, einen, valakit bérfizetve, jutalmazva elereszteni.

Ablohnung, die, bérkifizetés; szolgálatból eleresztés.

Ablöschen, megoltani (tüzes vasat), eloltani (tüzet, szomjat ée.); letörölni (irást).

Ablöschung, die, megoltás; eloltás; letörlés.

Ablösen, eloldani, leoldozni; felszabadítni; elválasztani; pénzben megváltani, felváltani; ein Pfand, ein Urtheil ablösen, zálogot kiváltani, ítéletet megváltani; einen Zins ablösen, valamelly bért, haszonbért megváltani, v. megvenni; einen ablösen, valakit felváltani, valaki' helyét elfoglalni; eine Schildwache, einen Soldaten von der Wache ablösen, őrt váltani, őrálló katonát helyéből felváltani; sich ablösen, magát felszabadítani, megszabadítani (p. o. bilincsektől); sich einander ablösen, egymást felváltani (p. v. a' munkában); den Schleim von der Brust ablösen, nyálkát a' mellről feloldozni, eloszlatni; die Kanonen ablösen, az ágyúkat elsütni.

Ablösend, adj., feloldozó, felváltó, leáztató.

Ablöslich, adj., feloldozható, felváltható, megváltható, elválasztható.

Ablösung, die, megoldás, leoldozás; elvágás, elfürészelés, elmetszés (a' tagoknál); felváltás (az őröknél), őrváltás; elválasztás, megváltás, eloldás; Ablösung der Kanonen, elsütés, elllövés.

Ablöthen, kifejteni, v. kiolvasztani forrasztást.

Ablügen, elhazudni; hazugsággal elcsalni, megnyerni valamit, elcsalálkodni.

Ablugsen, elcsalni, elravaszkodni, ravaszsággal elnyerni.

Abmachen, el-, leoldani, levenni (szalagot ée.); elvégezni, elintézni, elcsinálni; el-, megkésziteni (egy vég vásznat, ételt ée.).

Abmähen, learatni, lekaszálni.

Abmahlen, leőrölni, megőrölni, őrlést végezni.

Abmahnen, elinteni, elkészteni; leverni valakit valami' cselekvéséről, ójni, óvni.

Abmahner, der, intő, nemjavasló.

Abmahnung, die, intés, óvás.

Abmähung, die, das Abmähen, lekaszálás.

Abmäher, der, kaszáló, kaszás.

Abmalen, lefesteni, lerajzolni, leábrázolni; leirni (valakit).

Abmalen, das, lefestés.

Abmärgeln, elcsigázni; nagyon megsanyargatni; ein Pferd abmärgeln, lovat elcsigázni, kicsigázni, lejárni; (entkräften), kiaszani, egészségében megfogyatkozni, felettébb elgyengülni, elerőtlenitni.

Abmarken, határt szabni, v. vonni, megállapitni, kijelelni.

Abmarkung, die, határzás; határszabás, megállapitás, kijilelés.

Abmarsch, der, elmenetel, elutazás.

Abmarschiren, elmenni, elutazni, elmarsolni.

Abmartern, elgyötreni, elkínzani; sich abmartern, vesződni, magát elgyötreni, elkínzani.

Abmatten, elbágyasztani; elfárasztani; ellankasztani; eltikkasztani.

Abmattung, die, elbágyadás; elfáradás, ellankadás; eltikkadás; elbágyasztás, elfárasztás, ellankasztás, eltikkasztás.

Abmeiern, birtikából, majorjából kihajtani, kitudni, kitiltani (p. o. jobbágyot az úr).

Abmeißeln, lemetszeni, levésni, lefaragni.

Abmergeln, f. abmärgeln.

Abmerken, eltanúlni; einem etwas abmerken, valamit valakitől reá figyelmezve eltanúlni; einem etwas aus den Augen abmerken, valaki' szeméből kiolvasni valamit.

Abmessen, fölmérni, megmérni, mérni; etwas nach etwas abmessen, egybehasonlitás után elitélni, elhatározni;

ſie können leicht abmeſſen, könnyen elitélheti, átláthatja kegyed.

Abmeſſung, die, ſölmérés, megmérés.

Abmetzen, vámot venni (molnároknál mondatik).

Abmiethen, kibérlelni, kifogadni, bérbevenni (szállást ée.).

Abmiether, der, **Abmietherin**, die, kibérlő, bérbevevő.

Abmiethung, die, kibérlés.

Abmiſten, szemetet, v. trágyát, v. ganajt elhordani, eltisztitni, megtrágyázni, megganajozni.

Abmodeln, lepeldázni, leformázni, formát venni valamiről, lemintázni.

Abmooſen, lemohozni, mohot leszedni.

Abmüden, ſ. ermüden.

Abmüßigen, ſich, halogatni, elhalasztani magát; magának időt engedni; felhagyni valamivel.

Abmüßigung, die, halogatás, elhalasztás; időzés.

Abnagen, lerágni, elrágni, leharapdálni; marni, marczongolni.

Abnähen, levarrni; varrással leszolgálni, lefizetni; himezni, himet varrni.

Abnahme, die, fogyás, fogyatkozás, gyengülés; kelet (a' portékánál); in **Abnahme gerathen** (kommen), hanyatlani, alább szállani, elaljasodni, semmivé lenni, értékét, v. tekintetét veszteni; **Abnahme einer Rechnung**, számoltatás, számvétel.

Abnarben, szőrét leszedni a' bőrnek p. o. timár.

Abnarbung, die, szőrtől megtisztítás.

Abnarren, elbohóskodni, bohóskodással, tréfás mulatással nyerni valamit.

Abnaſen, nyalakodni, nyalánykoskodni.

Abnehmen, levenni; leszakasztani; elvágni, elfürészelni; megvenni, elvenni erővel, fogyasztani; meghalgatni; **den Hut vor jemanden abnehmen**, kalapját valaki előtt levenni, valaki előtt kalapot emelni; **Früchte abnehmen**, gyümölcsöt leszakasztani, leszedni; **eine Tapete abnehmen**, szőnyeget levenni v. lebontani; **einem die Larve abnehmen**, valaki' álarczát levenni; **den Rahm von der Milch abnehmen**, tejet lefölözni, tejnek fölét leszedni; **das Fett von der Brühe abnehmen**, zsírt a' lévről leszedni; **etwas von einer Mauer abnehmen**, a' falból valamit lebontani; **den Verband abnehmen**, a' kötést leoldani; **das Siegel abnehmen**, pecsétet feltörni, leszakasztani; **das Tiſchtuch abnehmen**, abroszt levenni; **ein Schloß abnehmen**, zárt, lakatot levenni; **den Tiſch, die Speiſen abnehmen**, az asztalt leszedni, az ételeket elhordani; **den Bart abnehmen**, a' szakált leborotválni; **ein Kalb abnehmen**, borjút elválasztani (a' csecstől); **eine Rechnung abnehmen**, számot venni, számadást kívánni; **den Eid abnehmen**, esküvést, hitletételt elfogadni, megesketni, meghiteltetni; **einem etwas abnehmen**, valakitől valamit elvenni; megvenni, megvásárolni; (**muthmaßen, ſchließen**), gyanítani, következtetni; **abnehmen**, fogyni, elfogyni, soványodni, kevesebbedni, kissebbedni; **die Tage nehmen ab**, a' napok kissebbednek, rövidülnek; **der Mond nimmt ab**, a' hold fogy, fogytán van.

Abnehmen, das, **Abnehmung**, die, levétel; fogyaték; kissebbedés, kevesebbedés; fogyás; elvágás, elfürészelés (valemelly tagnál); **das Fieber iſt im Abnehmen**, a' hideglelés alább hagy, elmaradó, elmúló félben van; **ihre Schönheit iſt im Abnehmen** (nimmt ab), szépsége enyészik, fogy, múlik.

Abnehmer, der, **Abnehmerin**, die, vevő, vásárló.

Abneigen, ſich, elhajolni; elidegenedni.

Abneigung, die, elhajlás; elidegenedés, idegenség, irtózás.

Abnieten, felszögzöttet levenni, fel-, leszakasztani.

Abnöthigen, jemanden etwas, kicsikarni valakitől valamit.

Abnützen, elnyöni, elkoptatni.

Abonnement, das, részvétel, biléthelyváltás.

Abonniren, béjáró bilétet váltani t. i. a' játékszinbe, ée.

Abpachten, kiárendálni.

Abpachtung, die, kiárendálás.

Abpacken, lerakni, (p. o. a' terhet, portékát), lerakodni.

Abpaſſen, elvárni, p. o. az alkalmatosságot.

Abpfählen, karókkal elkeritni.

Abpfänden, megzálogolni valakit.

Abpflücken, leszakasztani, leszedni p. o. virágot, gyümölcsöt.

Abpicken, levagdalni t. i. az orokkal.

Abplagen, ſich, megfárasztani.

Abprallen, visszapattanni.

Abprellen, visszarúgni.

Abprügeln, megverni.

Abpuffen, el-, megöklözni, el-, megdögönyözni, el-, megpufolni.

Abputzen, le-, megtisztítni; das Licht abputzen, a' gyergyát megkoppantani, gyertyának hamvát venni; eine Mauer, ein Haus abputzen, falat megvakolni, házat kivakolni; die Schuhe abputzen, a' czipőt, sarut letisztítni; die Bäume abputzen, a' fákat megtisztogatni, megnyesegetni; einen abputzen, valakit megpirongatni, megszidni, lehordani.

Abquerlen, felhabarni, felsodorni; eine Brühe mit Eyern abquerlen, tojással habarni a' levest.

Abquetschen, el-lenyúzni; einen Finger abquetschen, odacsiptetni az ujjat.

Abrädeln, legombolyítni, letekergetni; elmetélni, elvágni, (tésztát czifra-vassal.

Abrafen, lekapni, levenni.

Abrahamsbaum, s. Reuschbaum.

Abrahmen, fölözni, lefölözni, tejet szedni.

Abraimen, s. Abmarken.

Abrainen, kikarimázni.

Abrajolen, lereszelni.

Abraiben, ellenzeni, nem javalni, nem tanácsolni.

Abraibung, die, ellenzés, nem javalás.

Abrauchen, elfüstölögni, elgőzölögni, elpárologni, elszállni; abrauchen lassen, elfüstölögtetni, elgőzölögtetni.

Abrauchung, die, elfüstölgés, elgőzolgés, elpárolgás; elfüstölögtetés, elgőzologtetés, elpárologtatás.

Abraufen, kitépni; sich abraufen, veszekedni.

Abraum, der, ágbog; forgács, hulladék.

Abräumen, eltisztogatni, elszedni; elhordani láb alól; den Tisch abräumen, az asztalt leszedni.

Abräumung, die, eltisztogatás, elszedés, elhordás.

Abrauzen, hernyászni, le-, meghernyászni, lehernyózni (fát).

Abrechnen, leszámolni, lehuzpi, levonni, kivenni (számból v. sommából); kiszámlálni; mit jemanden, számot vetni valakivel.

Abrechnung, die, leszámolás, lehúzás, levonás a' számból, számvetés.

Abrechner, der, számvető, számoló, leszámoló.

Abrechten, elperelni, eltörvenykezni.

Abrede, die, egyezés, végzés; tagadás; Abrede mit einem nehmen, értekezni, beszéd után megegyezni valakivel; der genommenen Abrede gemäß, értekezés, szóbeli megegyezés szerint; nicht in Abrede seyn, nem tagadni.

Abreden, etwas mit einem, értekezni (valakivel valamiről); megegyezni, végezni, lebeszélleni, leverni (valamiről valakit).

Abregnen, elállni, elmúlni (az esőtől); lemosni, leverni (virágot, himport éc. az eső).

Abreiben, ledörgölni, ledörzsölni; megdörgölni, megdörzsölni, dörzsölve megtisztogatni; eldörgölni, eldörzsölni; mit Bimsstein abreiben, tajtékkővel megdörzsölni, csiszolni; sich abreiben, eldörgölődni, eldörzsölődni.

Abreibung, die, el-, le-, megdörgölés; el-, le-, megdörzsölés; dörgölődés, dörzsölődés.

Abreichen, elérni (kézzel); leadni, lenyujtani.

Abreifen, karimát v. szélt levenni, leszakítni (valamiről); megérni.

Abrethen, lefüzni, leszedni, (gyöngyöt éc.).

Abreife, die, elutazás, elmenetel.

Abreifen, elutazni, elmenni, útra menni, v. indúlni.

Abreißen, leszakasztani, leszakitni; letépni; elnyüni, elszaggatni; eltépni; lerajzolni; ein Schloß abreißen, zárt, lakatat leverni; einem Pferde die Eisen abreißen, lóról a' patkókat leszedni, levenni; ein Gebaude abreißen, épületet elbontani, széthányni; ein abgerissener Mensch, rongyos ember, elszakadni, leszakadni.

Abreißung, die, leszakasztás, leszakítás, eltépés, lerajzolás, elszakadás.

Abreiten, ellovagolni, lovon elmenni; das Pferd abreiten, meglovagolni, rajta ülve tanitni a' lovat; lovat kifárasztani (lovaglással).

Abrennen, futva nyerni; einem den Weg abrennen, útjában megelőzni valakit; útját elvágni valakinek; elfutni, elszaladni.

Abrichten, kitanitni, kiidomítni, megszelidítni, megtanítni; einen zu etwas abrichten, valakit valamire megtanítni; einen zum Kriege abrichten, harczoláshoz elkészíteni, szoktatni valakit.

Abrichthammer, der, rudaló kalapács v. pöröly.

Abrichtstab, **Abrichtstock**, der, ülővas (vasrudalásnál).

Abrichtung, die, kitanítás, megtanítás, tanitás, szeiidítés.

Abringeln, bereteszelni, bezárolni.
Abriffeln, ſ. **Riffeln**.
Abrikoſe, die, tengeri baraczk.
Abrikoſenbaum, der, tengeri baraczkfa.
Abrikoſenkern, der, tengeri baraczkmag.
Abrinden, le-, meghántani; le-, meghéjazni; le-, meghámozni.
Abrinden, das, le-, meghántás; le-, meghéjazás; le-, meghámozás.
Abrindig, adj., le-, meghántható; le-, meghéjazható; le-, meghámozható.
Abrinnen, elfolyni, lefolyni.
Abriß, der, rajz, rajzolat, lerajzolás; **ein kurzer Abriß**, rövid előadás, előterjesztés, rövid rajza valamelly dolognak, esetnek, történetnek.
Abritt, der, ellovaglás.
Abrollen, letekerítni, letekergetni; legurítni, legördítni, legörgetni, lehergerítni; el-, megmangollani; legurúlni, legördúlni, legörögni, lehengeredni.
Abrollen, das, letekerítés, letekergetés; legurítás, legördítás, legörgetés, lehengerítés; legördülés, legörgés, lehengeredés; **das Abrollen des Schnees**, hógörgés.
Abroſten, rozsda által elválani.
Abrücken, elmozdítni; eltanítni.
Abrudern, elevezni.
Abruf, der, kihirdetés, visszahivás.
Abrufen, elhivni; visszahivni; kihirdetni, kikiáltani; **die Stunden abrufen**, az órákat kikiáltani.
Abrufung, die, elhivás; visszahivás; kihirdetés.
Abrufungsſchreiben, das, visszahivó levél v. parancsolat v. rendelés.
Abrühren, megkeverni, összekeverni, havarni; keverés által elválasztni.
Abrunden, **Abründen**, ki-, megkerekíteni, kerekké tenni.
Abrundung, **Abründung**, die, kerekítés, ki-, megkerekítés.
Abrupfen, kitépni; megtépni; kiszaggatni; megkopasztani.
Abrüſten, elszedni az állást (épület körül).
Abrütteln, lerázni, lerázogatni.
Abrutſchen, lecsúszni, elcsúszamlani; elvakarodni, eltakarodni; elpatkolni, meghalni.
Abſäbeln, levágni karddal, lekaszabolni.
Abſacken, leszákolni, zsákokat leszedni; **einen Eſel abſacken**, szamarat leterhelni.
Abſage, **Abſagung**, die, lemondás, visszavonása a' kiadott rendelésnek.
Abſagen, lemondani (valam szavenni, visszahúzni; ei jemanden **abſagen**, valakine togatást visszavenni; ein den **abſagen**, valaki' életé dani; **abgeſagter Feind**, ha ség; elhagyni (valamit), (valamivel), letenni, lemo lamiről).
Abſägen, elfürészelni, lefüré
Abſatteln, lenyergelni.
Abſatz, der, szünet, megszűn te a' sornak, irásnak; cs fejezetnek; verse a' daln nek; sarka a' csizmának; árúnak, portékának; fo lépcsőknek; hajlása a'hegy ke, ize a' nádnak.
Abſatzweiſe, adv., szünetenké közzel; **ohne Abſatz**, megsz net nélkül; egy lélekzette
Abſatzwecke, die, sarkszeg (v
Abſäubern, ſ. **ſäubern**.
Abſaufen, leinni; **eine Schuld** adósságot leinni; **ſich abſ** gát leinni, itallal megöl inni magát.
Abſäugeln, megszoptatgatni.
Abſaugen, kiszopni, elszopni.
Abſäugen, megszoptatni.
Abſchaben, levakarni; **ſich abſ** kopni; **ein abgeſchabtes Ki** elnyűtt köntös.
Abſchabſel, das, vakarék.
Abſchachern, **einem etwas**, megvenni, megvásárolni (v lakitól), elcsereberélni.
Abſchachteln, sikárólni, le-, rólni.
Abſchaffen, eltörölni, felbont erőtlenítni; eltiltani; kis szolgálatból eleresztení.
Abſchaffung, die, eltörlés; felb küdés, eleresztés szolgálat
Abſchälen, meghántani, meg meghéjázni.
Abſchälung, die, hámozás; há
Abſchärfen, élesíteni, megéle megtenni.
Abſcharren, levakarni.
Abſchatten, leárnyazni, árnye venni v. lerajzolni.
Abſchaufeln, ellapátolni, la hányni v. eltisztítni.
Abſchaum, der, leszedett hab sepreje valaminek.
Abſchäumen, lehaboznì, let habját v. tajtékát leszedni.

Abſchäumung, die, lehabozás, letajtékozás, lehuny v. tajtéknak leszedése.
Abſcheiden, elkülönözni, elválasztani; meghalni; megválani.
Abſcheiden, das, meghalás, életből kilépés.
Abſcheidung, die, elválasztás; megválás.
Abſcheren, elnyírni; lenyírni; megnyírni; elvágni (hajat); megberetválni (szakált).
Abſcherung, die, lenyirás; megberetválás.
Abſcheu, der, irtózás, iszonyodás, irtózat, iszonyat, utálat; einen Abſcheu haben vor etwas, irtózni, iszonyodni valamitől; vor einem Abſcheu haben, irtózni, iszonyodni valakitől; er iſt ein Abſcheu der Menſchen, ein Abſcheu, minden ember' utálata.
Abſcheuern, tisztára kidörgölni (vas v. rézedényt).
Abſcheulich, adj., fertelmes, rút; irtóztató, iszonyú; undok, utálatos.
Abſcheulich, adv., fertelmesül; undokúl; iszonyuan.
Abſcheulichkeit, die, fertelmesség; undokság, utálatosság.
Abſchicken, ſ. Abtheilen.
Abſchicken, elküldeni.
Abſchickung, die, elküldés.
Abſchieben, eltaszítni, eltolani, odább taszítni, tolni; eine Schuld von ſich abſchieben, valaminek okát magáról elháritni; elhanyi v. elhullatni tejfogat.
Abſchied, der, bucsúvétel, elbucsúzás, végbucsú; elmenetel; elválás, megválás; bucsúlevél (a' katonáknál); elküldés, elbocsátás (szolgálatból); tanácsi végzemény; einem den Abſchied geben, valakit útnak ereszteni, eltávozni hagyni; Abſchied von einem nehmen, elbucsúzni valakitől.
Abſchiedsaudienz, die, bucsúzó udvarlás.
Abſchiedsbrief, der, bucsúlevél, bucsúzó levél.
Abſchiedsſchmaus, der, bucsúlakoma, bucsútor.
Abſchiedstrank, der, bucsúpohár.
Abſchiefern, le-, szétfoszlatni; el-, le-, szétfoszlani.
Abſchieferung, die, elfoszlás.
Abſchienen, megvasalni (kereket); megoldani (az eltört tagnak kötelékit); eltört tagot csontküllő v. deszka közé szoritni.
Abſchießen, el-, kilőni; lelőni; die Wögel (von der Stange) abſchießen, madarat a' karóról lelőni; einen abſchießen, czélt jobban találni, jobban lőni másnál; elfolyni, lefolyni, sebesen lefolyni; színét hagyni, meghagyni magát; eine abgeſchoſſene Farbe, hagyott szín.
Abſchießung, die, ellövés, kilövés; színhagyás.
Abſchiffen, elevezni, elhajókázni; elviterlázni, hajón elküldeni.
Abſchildern, lefesteni, leírni, előadni.
Abſchilderung, die, előadás, lefestés, leírás.
Abſchinden, lenyúzni, bőrét lehúzni v. levonni; lehorzsolni; elcsigázni (valakit).
Abſchirren, leszerszámozni.
Abſchirrung, die, leszerszámozás.
Abſchlachten, vágni, levágni, ölni, leölni (marhat).
Abſchlag, der, lehuzás, levonás, leszállás; auf Abſchlag, előpénzül, foglalóúl; das iſt ein großer Abſchlag, nagy a' különbség.
Abſchlageiſen, das, vert vas.
Abſchlagen, leütni; leverni; elütni; elvágni; elverni, visszaverni, (ellent éc.); fölverni (tésztát); kiverni, verve kialakitni; einen Stoß abſchlagen, ütést, döfést feltartóztatni, visszaütni; ein Zelt abſchlagen, sátort elszedni; ein Schloß abſchlagen, lakatott leverni; eine Brücke abſchlagen, hidat felszedni, elrontani; einen abſchlagen, valakit megverni; ſein Waſſer abſchlagen, vizelleni, pösölni; einem etwas abſchlagen, megtagadni valakitől valamit; das Brod abſchlagen, a' kenyeret leszállitani; olcsódni, leszállani (a' portéka' ára); zürleni, apadni (a' tehentől éc.); engedni, lágyulni (a' hidegtől).
Abſchlagen, das, olcsóllás, leesése v. csökkenése a' portéka' árának.
Abſchlägig, adj., abſchlägige Antwort, megtagadó válasz, eligazitó felelet.
Abſchlägig, adj., kifogni való, kifogható.
Abſchlägig, adv., ára' fejében, előfizetve.
Abſchlagtiſch, ſ. Klapptiſch.
Abſchlagung, die, megtagadás, levágás.
Abſchlämmen, iszaptól meg-, v. kitisztitni.
Abſchlämmung, die, iszaptól kitisztitás.
Abſchleifen, elszánkázni; szánon elhordani, elvinni; elirongálni, elcsuszkálni (czipőtalpat éc.); csusztatva v. hurczolva elkoptatni (palástot).

Abſchleifen, elköszörülni, leköszörülni; ki-, megköszörülni; kipallerozni, kicsiszolni; csinosítni, pallérozni; **ein Spiegelglas, ein Stück Marmor abſchleifen**, tükör üveget, darab márványt kipallérozni; **einen jungen Menſchen abſchleifen**, fiatal embert módosítani, erkölcsösebbe, csinosabb magaviseletüvé tenni.

Abſchleifel, das, fenpor.

Abſchleimen, nyálkától megtisztítni; **Fiſche abſchleimen**, halakat levakargatni; **den Zucker abſchleimen**, a' nádmézet lehabozni, habjától megtisztítni.

Abſchlenkern, elhányni, elhagyigálni.

Abſchleppen, elhurczolni.

Abſchleudern, elparittyázni, parittyából elhagyítni.

Abſchlichten, ſ. ſchlichten.

Abſchließen, bezárni, becsukni; **ein Schloß abſchließen**, zárt leereszteni; **die Thür abſchließen**, az ajtót becsukni, bezárni; **eine Rechnung abſchließen**, számadást befejezni, bevégezni, bezárni; **die Handlungsbücher abſchließen**, kereskedőkönyveket rendbe szedni; **eine Sache, einen Handel abſchließen**, valamelly dolgot, alkut bevégezni, befejezni.

Abſchlürfern, lehörpölni, leszörpölni, leszürcsölni.

Abſchluß, der, befejezés, elvégezés.

Abſchmauſen, kiélni (valakit); lakomát végezni.

Abſchmatzen, összecsókolgatni.

Abſchmeicheln, elcsapodárkodni, elhizelgeni, elhizelkedni, hizelkidéssel kicsalni.

Abſchmeißen, ſ. Abwerfen.

Abſchmelzen, el-, ki-, leolvasztni; el-, ki-, leolvadni.

Abſchmieren, megkenni; lefirkálni, lemázolni; **einen abſchmieren**, valakit megverni, megkenni; befenni, mocskolni, fogni (szinével).

Abſchmutzen, elmocskolni, elpiszkolni.

Abſchnallen, lecsatolni.

Abſchnappen, lecsattantani (mint a' zár' rugóját); visszapattanni, visszacsuklani, visszacsukkanni (mint a' lakat).

Abſchnäutzen, gyertya' hamvát venni, megkoppantni a' gyertyát.

Abſchneiden, elmetszeni, elvágni; **die Kehle, den Hals abſchneiden**, torkát, nyakát metszeni; **einem Hunde die Ohren abſchneiden**, kutya' füleit elvagdalni; **ein Muſter abſchneiden**, példázatot, mustrát kimetszeni; **einem etwas abſchneiden**, valakinek valamelly tagját elvenni v. (**einem die Ehre abſchneiden**, rágalmazni, becsteleníteni **alle Hoffnung abſchneiden**, mi ményeséget elvenni, remén megfósztani; **einer Armee di der Lebensmittel abſchneiden** melly seregtől, tábortól az szállitást elvágni, elzárni melly sereget, tábort az éle litástól elzárni; **den Feind den**, az ellenséget megszak egymástól elválasztani.

Abſchneiden, das, Abſchneidung, metszés, elvágás; lemetszé gás.

Abſchneflen, elpattantni (nyil dobni, elhagítni (erővel) tanni.

Abſchnitt, der, szelet; elmetsze vágott v. levágott rész, c szakasz (könyvben, izásban)

Abſchnitzel, das, esőlék, hullad redék, lemetszett darabocsk

Abſchnitzen, elnyesni; körülnyi rülvágni.

Abſchnüren, lefüzni, megoldani, dozni, zsineggel elválasztni ni (szömölesöt); **einen Platz ren**, valamelly helyet zsin igazitani; **das Zimmerholz ab** épületfát zsinorra venni.

Abſchnüren, das, lefüzés, mego

Abſchöpfen, lemerni, lemerítni, ni (habot, zsirt, tejfelt ée.).

Abſchrauben, lesrófolni, lecsav

Abſchrecken, elijeszteni, elrémítn ve kicsikarni v. kizsarolni **Fiſch abſchrecken**, halat eczet tani, v. eczettel leönteni, ho fövén, kékszinű legyen.

Abſchrecken, das, megfélemlés, mülés, elrettenés.

Abſchreckung, die, elijesztés, m tés, elrettentés.

Abſchreiben, leirni, lemásolni **Poſten in ſeinem Buche abſc** egy tételt számadókönyvébe **ſich faſt die Finger abſchreiben** ban ujjait csak nem elkoptat

Abſchreiber, der, leiró; lemásolc

Abſchreibung, die, leirás; lemás

Abſchreien, torok szakadva elre kiabálni.

Abſchreiten, meglépni, lépéssel ni, eltávozni, eltérni.

Abſchrift, die, más, másolat, pár; Abſchrift einer Urkunde, oklevél mása.
Abſchriftlich, adj., leírt, másolatos.
Abſchriftlich, adv., leírva, lemásolva.
Abſchröpfen, ſ. Schröpfen.
Abſchroten, leereszteni (pinczébe horót kerczolyán); felaprítni, feldarabolni, darabokra vagdalni, megdanálni.
Abſchuppen, le-, megvakarni (halat); ſich abſchuppen, hámlani (mint a' bör ée.).
Abſchürfen, lekarmolni, levakarni, levarazsni.
Abſchürzen, leövedzeni.
Abſchuß, der, vizrohanás; lejtősség, meredekség.
Abſchüſſig, adj., lejtős; meredek.
Abſchüſſig, adv., lejtősen, meredeken.
Abſchütteln, lerázni; erősen megrázni.
Abſchütten, elönteni, kiönteni, leönteni, letölteni.
Abſchützen, das Waſſer, elszilipelni, feltartani (a' vizet elébe tett deszkával, ültóval).
Abſchwären, leevesedni, elevesedni, legenyedni; evülve megérni.
Abſchwärmen, rajozva elszállani, elrajzani; ſich abſchwärmen, eldombérozni, eldőzsölni magát.
Abſchwarten, lemetszeni, levagni (szalonnabőrt).
Abſchwärzen, elfeketítni, elszennyezni, megfeketítni; elárulni (valakit); szinit, feketéjét hagyni v. eresztení.
Abſchwatzen, elcsacsogni; elcsalni (valamit valakitől).
Abſchwefeln, megkénkövezni, megkénezni.
Abſchweifen, öblítni, öblögetni (fonalat ée.); kikanyaritni (széklábat ée.); csapongni, eltérni (feltett czéljától, a' fölvett tárgytól).
Abſchweifung, die, eltérés; kiöblítés.
Abſchwemmen, lemosni, megmosni, kimosni; Holz abſchwemmen, fát leúsztatni.
Abſchwemmung, die, megmosás; lemosás; kimosás.
Abſchwenden, hamvasztni, perazselni (tarlót, rétet ée.); fölégetni, felgyujtva elpusztítni (erdöt ée.).
Abſchwimmen, elúszni; ſich abſchwimmen, magát úszással kifárasztani.
Abſchwingen, ſ. Schwingen.
Abſchwitzen, lepállítni, lepállasztani (szőrt); megizzadni (valamiért); ſich, elizzadni magát, tikkadásig izzadni.
Abſchwören, eleskődni, esküvéssel erősítve megtagadni; eine Schuld abſchwören, tartozást eleskődni; einen Diebſtahl abſchwören, tolvajságtól hittel menekedni, tolvajság' gyanujától esküvéssel magát menteni, megtisztítni.
Abſchwörung, die, eleskövés, esküvéses megtagadás.
Abſegeln, elevezni, elvitorlázni.
Abſegelung, die, elevezés, elvitorlázás, tengeri hajón elutazás.
Abſehen, lenézni, elnézni; ellátni, átalátni, megérteni (valamit); eine Allee, deren Länge nicht abzuſehen iſt, beláthatatlan végü fasor; ſich die Gelegenheit abſehen, a' jó alkalmat, alkalmas időpontot bevárni, kilásni; von einem etwas abſehen, valakitől valamit látással eltanúlni; einem etwas aus den Augen abſehen, valaki' szeméből kilátni, kiolvasni valamit; abgeſehen davon, nem tekintvén azt; es iſt auf dich abgeſehen, reád van a' czél, v. czélzás.
Abſehen, das, föltétel, szándék, czél.
Abſeide, ſ. Floretſeide.
Abſeifen, megszappanozni, leszappanozni.
Abſeigern, függélyesen mérni (bányászoknal); elvégezni (olvasztást, ércválasztást).
Abſehen, megszürni; leszürni.
Abſeite, die, épület' szárnya, hátlap (a' pénznél); hátoldal, hátszárny (az épületeknél).
Abſeits, adv., oldallt; félre, másfelé, lefelé.
Abſenden, küldeni, elküldeni, követségbe küldeni.
Abſendung, die, küldés, elküldés, követség.
Abſengen, leperzselni, elperzselni.
Abſenken, bujtani, homlitani; lesüllyeszteni.
Abſenker, der, bujtó ág, homlitani való ág, ültetni való csemete.
Abſetzbar, adj., letétethető; elmozdítható.
Abſetzen, letenni, lerakni; ein Gewehr abſetzen, fegyvert letenni, magát megadni; das Pferd hat ſeinen Reiter abgeſetzt, a'ló levetette lovagját; einen Koffer oder ſonſt etwas bei einem abſetzen, bőrös ládát v. más valamit valakinél letenni, valaki' gondviselése alá adni; (im Schreiben) abſetzen, új sort, czikkelyt kezdeni; (im Reden oder Singen) abſetzen, beszédben v. énekben megállapodni; eine Seite u. ſ. w. abſetzen,

egy lapot éc. kiszedni; ein Stück von einer Stufe abſetzen, válamelly ércsrögből egy darabkát letörni; der Gang ſetzt ab, az ércz menetele (ere) elhajlik, másfelé fordúl; ein Glied abſetzen, tagot elmetszeni, elvágni; die Farben abſetzen, szineket válteni, váltogatni, világosról sötétre, v. sötétről világosra váltani; die Farben ſetzen ab, a' szinek váltogatnak, sötétről világosra, v. világosról sötétre változnak; Kälber, Lämmer ꝛc. abſetzen, borjúkat, bárányokat éc. elválasztani (csecstől); vom Lande abſetzen, a' parttól eltávozni; einen abſetzen, valakit szolgálatjából kitenni, letenni, elmozdítni; einen König abſetzen, királyt letenni, méltóságától megfosztani; Waaren abſetzen, árut, portékát eladni; eine Münze abſetzen, leszállítani a' pénz' értékét, becsét; ein Schiff abſetzen, hajót vízre bocsátani; Kleider abſetzen, köntöst elvetni, viselt ruhákat félre vetni, letenni; es wird Schläge abſetzen, verést kapsz, verés lesz a' vége; ohne abzuſetzen, folyvást, folytában, szünet nélkül.

Abſetzung, die, letevés, lerakás, letétel a' (hivatalból); kitétel, elmozdítás; (tagnak) elvágása; (betüknek) kiszedése; (pénz' becsének) leszállítása e megállapodás, szünet.

Abſeyn, távól elválasztva külön lenni.

Abſicht, die, tekintet; szándék; föltétel; végczél; Abſichten haben auf etwas, oder auf einen, szándékozni valamire, czélba venni valakit; mit einem, valaki iránt; etwas zur Abſicht haben, szándékozni valamit tenni, föltett czéljának lenni valamiben; in Abſicht, e' végből, e' czélból; in Abſicht meiner, érettem, miattam, reám nézve v. tekintve, kedvemért.

Abſichtlich, adj., czélzatos, készakaratos, szántszándékos, önkénytes.

Abſichtlich, adv., készakarva, szántszándékkal, önkényt.

Abſieden, megszitálni.

Abſieden, elfözni; lefözni; megfözni; megforralni, felforralni.

Abſingen, elénekalni.

Abſitzen, leülni; leszállni (a' lóról); távol ülni, sok üléssel elkoptatni, elnyüni; eine Schuld, Strafe abſitzen, fogsággal tenni eleget az adósságért, lakolni, tömlöczöt ülni tettéért; ſich abſitzen, ülésben el-, megfáradni.

Abſolviren, feloldozni, felszabadítni, fölmenteni, ſ. Losſprechen.

Abſonderlich, adv., külön, k ſ. Beſonders.

Abſondern elkülönözni, el külön választni; ſich von ſondern, elválni, külön vál tól.

Abſonderung, die, elkülönözés, tás.

Abſonderungsgefäße, die, pl., edények.

Abſpalten, elhasítni; lehasítni

Abſpannen, kifogni (lovakat) reszteni (húrt, kötelet éc. szal elérni.

Abſpannung, die, kifogas; me

Abſpänſtig, adj., idegen, elide abſpänſtig machen, elidegenít abſpänſtig werden, elidegene kitől, elhagyni valakit.

Abſparen, megfogni v. megvonn zsugorgatni (magától, szája

Abſpeiſen, étetni, jól tartani megelégítni, táplálni (valak adni; einen Kranken abſpeiſe get áldóztatni; einen mit lee ten, eitlen Hoffnungen abſpei szavakkal, hiu reményekke tásokkal tartani, pusztaszó giteni valakit; — evésteni v. vacsorát elvégezni.

Abſpielen, lejátszani (adósság eljátszani, lejátszani (ha éc.); játékot végezni; ei von der Bande abſpielen, labd kásból eljátszani, elütni.

Abſpinnen, lefonni; eine Schul nen, lefonni az adósságot, lefizetni a' tartozást.

Abſpitzen, kihegyezni, megheg

Abſplittern, elszálkásítni, elfor elszálkásodni, elforgácsolódi

Abſprache, die, ſ Abrede.

Abſprechen, elitélni (tőle), tő itélettel megtagadni; einem ben abſprechen, kalálra kárhoz itélni valakit, valaki' életérő dani; einem alle Hoffnungen chen, valakinek minden remé elvenni, valakit reményé megfosztani; einem ſein Glück chen, valaki' szerencséjét elr über etwas abſprechen, valak nácskozni v. értekezni valam

Abſpreitzen, kifeszétni, kipeczke

Abſprengen, elrepeszteni; leszal lepattantni (puskaporról), l ni (ékkel).

Abſtammen, ſ. Entſtammen, Abſtammen.

Abſtämmling, der, faj; ivadék, sarjadék, származék, származat.

Abſprung, der, elállás, eltávozás; elugrás, lengrás, lepattogzás; das iſt ein großer Abſprung, ez nagy különbség, nagy ugrás, igen különböző dolog.

Abſpulen, legombolyítni.

Abſpülen, megöblítni, kiöblítni; megmosni; elmosni (a' viz portot).

Abſpuler, der, Abſpulerin, die, legombolyító.

Abſtammen, származni, leszármazni; erédni.

Abſtammen, levésni; einen Baum abſtammen, fát törzsökben levágni.

Abſtammung, die, fajzás, származás, leszármazás; születés, eredet, fajzat.

Abſtampfen, megbélyegezni.

Abſtampfen, összetörni, összezúzni, métzúzni.

Abſtand, der, távulság, messzeség, köz, elállás valamitől, lemondás valamiről, különbség.

Abſtändig, adj., különböző.

Abſtatten, teljesíteni; megtenni, véghez vinni, végre hajtani; Dank abſtatten, köszönetet mondani, megköszönni, einen Beſuch abſtatten, meglátogatni, látogatására lenni v. menni valakinek; einem ſeinen Glückwunſch abſtatten, valaki szerencséjén, örvendeni, örömét kijelenteni, szerencsét kívánni; Bericht abſtatten, tudtára adni, megjelenteni, tudósítani, hírül adni.

Abſtattung, die, végrehajtás, véghezvitel, megtétel, telyesítés, megkösönés; látogatás; előterjesztés, bejelentés.

Abſtäuben, leporozni, kiporozni.

Abſtäubung, das, Abſtäubung, die, leporozás, kiporozás.

Abſtäuben, ſ. Stäuben.

Abſtechſen, das, jelelővas.

Abſtechen, leszúrni, ledöfni, lebökeni; leölni megölni (marhát éc.); kiszelni, kivágni, kimetszeni (hantot); ein Meſſer abſtechen, himmustrát v. himpéldányt kibökdözni v. kiszurdalni; ein Lager abſtechen, táborhelyet meghatározni, kijelelni; das Waſſer abſtechen, a' vizet másfelé venni v. árkolni; einen Teich abſtechen, tavat lecsapolni, kiszaraszlani; einen Canal abſtechen, csatornát átalásni, megásni; den Wein abſtechen, a' bort lehúzni; einen abſtechen, elütni, v. megütni valaki' kártyáját; den Wind abſtechen, a' szelet elfogni, elayerni (hajókázásban); — különbözni, elütni; die rothe u. weiße Farbe ſtechen ſehr ab, a' veres 's fejér szín igen elütnek egymástól.

Abſtechung, die, megölés, külömbözés.

Abſteckeiſen, das, jelelő vas.

Abſtecken, kitűnni, kijelelni; einen Platz, kijelelni valami helyet; ein Lager, táborhelyet kimérni, kijelelni.

Abſteckleine, Abſteckſchnur, die, jelelő zsineg.

Abſteckpfahl, der, jelelő czövek, karó.

Abſtehen, távul állani, elállani tőle, távul esni, távul lenni; abba hagyni, felhagyni vele; kiszáradni, élni megszünni (a' barom); megromlani, felfordúlni, megtörődni (a' bortól); von einem Vorhaben abſtehen, szándékról letenni; átbocsátani, átengedni, áteresztení (valakinek valamit).

Abſtehung, die, távolság; elveszés, vég, általengedés.

Abſtehlen, ellopni, elorozni.

Abſteigen, lehágni, lejőni, lelépni, leszállani, beszállani, megszállani.

Abſteigend, adj., lehágó, lelépő, leszálló, lejövő, beszálló, megszálló.

Abſteigquartier, das, szállás, megszállás' helye.

Abſteigung, die, lehágás, lejövés, leszállás.

Abſtellen, eltonni, távul tenni, eltörölni.

Abſtellung, die, megszüntetés, eltörlés.

Abſtepven, letűzeni, megtűzeni.

Abſterben, hihalni, meghalni, elhalni; megfásulni, elzsibbadni, érzékenységet veszteni; der Welt, den Sünden abſterben, meghalni a' világra, bünökre nézve lemondani a' világról, bünökről.

Abſterben, das, meghalás elhalás; halál.

Abſtäuern, ſ. Abländen.

Abſtich, der, különbözés, kölönbség.

Abſtimmen, összehangoztatni, fel-, megszavalni, felhúzni (hegedűt, zongorát éc.), hangját alább venni, húrjait leereszteni (a' hegedünek éc.); ki-, leszavazni (valakit);

szavazni, különbözni, nem egyezni (hangokban).

Abſtimmig, adj., visszáshangu, nem egyező hangu.

Abſtoppeln, letarlózni, tarlót szedni, böngézni (diót, szőlőt ée.)

Abſtoßen ellökeni, eltaszítni, lelökeni, letaszítni, leütni, leverni; die Hörner, Steine, Ecken abſtoßen, a' szarvait, á' köveket, a' szegleteket ledörzsölni lesúrolni; die ſcharfen Kanten abſtoßen, a' lépcső éles párkányait megtördelni; etwas Raubes abſtoßen, valami darabost, durvát megsimitani; Holz abſtoßen, a' fát kinagyolni; ein Bret abſtoßen, deszkát meggyalulni; ſich abſtoßen, etkopni; einen Baum abſtoßen, fát kivágni, levágni; Kälber, Lämmer abſtoßen, borjúkat bárányokat elválastani (eresztől); die Milchzähne abſtoßen, tejfogait elvetni, elhullatni, elveszteni; einen Miſſethäter das Genick abſtoßen, gonosztevőt nyakon törni, kivégezni; die Angſt wollte ihm das Herz abſtoßen, a' félelem, szorongás majd összeszuta szivét; majd meghalt félelmében; einen Ball von der Wande abſtoßen, egy labdát a' falakból elutni; eine Schuld abſtoßen, leliesetni az adósságot; eine Note kurz abſtoßen, valamelly jegyzéket rövidelden elintéani; vom Lande abſtoßen, elvezni a' parttól.

Abſtoßung, die, levagdalás, lebotolás, levasonkázás (a' fánál); lerovás, leliesetés (az adósságnál); letaszitás, ellaszitás.

Abſtract, adj., elvont, elkülönözött.

Abſtract, adv., elvonva, elkülönözve.

Abſtraction, die, elvonás, elkülönözés.

Abſtrafen, megbüntetni, megfenyítni.

Abſtrafung, die, megbüntetés, megfenyités.

Abſtrahiren, elvonva gondolni, magában venni v. gondolni (rényt, gömbolyüséget ée); elhagyni, elmellőzni (valamit), hallgatni (valamiről).

Abſtreichen, letörölni, le-, megcsapni (vékát ée); megvesszözni, elvakarodni, iveni (a' haltól).

Abſtreifen, lefosztani, lehúzni, lehorzsolni, lesúrolni; die Blatter abſtreifen, levelcket lefosztani; die Handſchuhe, Strümpfe abſtreifen, kesztyüt, harisnyát lehúzni; eine Feder abſtreifen, tollat lefosztani.

Abſtreifung, die, lefosztá lehorzsolás.

Abſtreiten, elperelni; ein ſtreiten, valakitől valai

Abſtricken, lekötni (a' Schuld abſtricken, adós lefizetni.

Abſtriegeln, ſ. Striegeln.

Abſtrömen, lefolyni, elf gatni.

Abſtufen, darabonként le czet); lépcsönként, fo velni v. kisebbitni.

Abſtufung, die, lépcsözet

Abſtulpen, leereszteni (fe pot).

Abſtumpfen, megcsonkitn tompitni.

Abſturz, der, meredekség

Abſtürzen, lebuktatni, le den Hals abſtürzen, esé törni.

Abſtützen, kurtitni, rö elöször megnyirni (a csonkitni, elnyesni.

Abſtützung, die, csonkára kurtitás.

Abſuchen, kikeresni, kike kutatni.

Abſud, der, főtle, főzet

Abſüßen, édesitni, megéc

Abſüßung, die, édesités, tés.

Abt, der, apát, apátur.

Abtafeln, ſ. Abtreiben.

Abtäfeln, ſ. Täfeln.

Abtakeln, leszerszámozni jó' köteleit leszedni, leitől, 's egyeb szereit tani.

Abtanzen, eltánczolni, tá elnyúni, elszaggatni; ſi fáradásig tánczolni.

Abtauſchen, ſ. Tauſchen.

Abtei, die, apátság, apáti

Abteilich, adj., apátsági,

Abteufen, mélyre kiásni.

Abtheilen, osztani, elosz tani; in Claſſen abtheilen ni, el-, felosztályozni; durch einen Verſchlag abt lát eldeszkázni, deszká lasztani, elrekeszteni; fi Felder, Beete abtheilen, laszokra, ágyakra valam kertet felosztani; ſeine theilen, gyermekeit m einen Prinzen abtheilen, herczegnek évpénzét v.

kiszabni; mit einander abtheilen, egymással megosztozkodni.

Abtheilung, die, osztás, elosztás, felosztás; osztályozás, elkülönözés, rész, szakasz osztály.

Abtheilungszeichen, das, osztójel.

Abthun, leölteni, letenni, levetni (kabátat ée.); letenni, (hazugságról ée.); eltörölni, megszüntetni, végezni, elvégezni; ölni, kivégezni; eine Höhe abthun, einen Missethäter abthun, tyúkot ölni, gonosztévöt kivégezni.

Abtissin, die, apátasszony, fejdelemasszony.

Abtilgen, s. Tilgen.

Abtödten, s. Kasteien.

Abtrag, der, elégtétel, lefizetés, lerovás; einen Abtrag thun, valaki' kárát megtérítni, megpótlani, valakit kármentessé tenni.

Abtragen, lerontani, elhordani (falat, épületet); elszedni (hidat); leszedni (asztalt); lefizetni, megfizetni (tartozást); elnyüni, elviselni, elkoptatni (köntöst); sich abtragen, termésben magát megerötetni.

Abtragung, die, elrontás; elviselés; lefizetés.

Abtrauern, gyászt, gyászruhát letenni, leölteni v. levetni.

Abträufeln, s. Abtriefen, Abtröpfeln.

Abtreibemittel, das, magzathajtó, méhhajtó.

Abtreiben, elhajtani; elkergetni, elüzni; meghajtani, (ökröt ée.); ki-, meghajtani, (erdöt); ein Kind abtreiben, méh' gyümölcsét elüzni, idétlen születést szerezni; die Würmer abtreiben, gilisztákat, bélférgeket kihajtani; das Zugvieh abtreiben, vonó marhát elcsigázni, kifárastani, meghajtani; das Gestein abtreiben, elvált sziklát, követ lerepeszteni (a' bányában); ein Gehölz abtreiben, erdöt kivágni, levágni; das Gold, Silber abtreiben, aranyat, ezüstöt megtisztítni; das Flegma abtreiben, nyálkát, turhát eloszlatni; das Papier abtreiben, papirost körül nyírni, körül vágni (malomban); einen abtreiben, kiüzni, kivetni valakit (birtokból).

Abtreibend, adj., el-, kihajtó, el-, kiüzö, (szer ée).

Abtreibung, die, elhajtás, meghajtás; elkergetés, elüzés; megtisztítás, (aranynál, ezüstnél); kivágás, (erdönél).

Abtrennen, elfejteni, lefejteni; elválasztani.

Abtrennung, die, elfejtés, lefejtés; elválasztás.

Abtreten, eltapodni, letapodni; eljárni, elkoptatni (sok járással); utat, ösvényt csinálni (lábnyomokkal); den Thon abtreten, az agyagot meggyúrni, megtaposni; die Häute abtreten, a' böröket megvángolni; einem etw. abtreten, valakinek valamit oda v. átalengedni; —, elmenni, eltávozni; bei einem abtreten, beszállani valakihez, megszállani valakinél; von etwas abtreten, elállani valamitöl, lemondani valamiröl; von einem abtreten, elállani, elpártolni valakitöl, elhagyni valakit.

Abtretung, die, átalengedés; elállás; elhagyás; eltávozás; s. Abtritt.

Abtrieb, der, ki-, levágás, (erdönél).

Abtriefen, lecsepegni; es wird etwas für ihn dabei abtriefen, neki is cseppen v. jut majd belöle.

Abtritt, der, kilépés, kimenés, eltávozás, átalengedmény, elállás, elhagyás, lelépés (a' játékszínröl); árnyékszék; seinen Abtritt nehmen, eltávozni, magát visszahüzni.

Abtrocknen, megszárasztani; megtörölni; megszáradni.

Abtrommeln, eldobolni; dobolást elvégezni; einen Bierenstock abtrommeln, a' méheket kiüzni, kasokon dobolván, egyik kasból másikba átalhajtani.

Abtropfen, Abtröffeln, lecsepegni, lecseperegni; abtropfen lassen, lecsepegtetni.

Abtrotzen, eldaczolni, makacskodással kicsikarni valakitöl valamit.

Abtrumpfen, tromffal elütni; einen abtrumpfen, megtromfolni, letorkolni, elnémítni valakit.

Abtrünnig, adj., elpártolt, elszakadt; abtrünnig werden, elszakodni, elpártolni valakitöl; von der Religion abtrünnig werden, hitét elhagyni, hittöl elszakadni; abtrünnig machen, elpártolásra késztetni, pártossá tenni; elcsábítni.

Abtrünnige, der, elpártolt, elszakadt.

Abtrünnigkeit, die, elpártolás, elszakadás.

Ab- und zugehen, siehe Ab.

Aburtheilen, elitélni (valamit valakitöl); végitéletet hozni.

Abverdienen, keresni, szerezni, szol-

gálattal nyerni; megszolgálni; ledolgozni, leszolgálni (tartozást).
Abwetren, négyszegitni, négyszegüvé vágni v. csinálni
Abwetrung, die négyszegités, négyszegüvé vágás v. csinálás
Abwiegen, megmérni, megmásolni
Abwiegung, die, megmérés, megmásolás
Abwälzung, die megmozdítás
Abwandern, lelengeni, lelengés által elmozdítani
Abwandlung, die, lelengés által elmozdítás
Abwanken, megingatni
Abwarten, megvárni, várakozás által elérni
Abwartung, die, várakozás által elérés
Abwaschen, lemosni, elmosni
Abwaschung, die, lemosás, elmosás
Abwechseln, elváltoztatni, változtatni
Abwechselung, die, változtatás
Abwegen, megmérni
Abweichen, elhajlani, eltávozni, elkülönözni
Abweichung, die, elhajlás, eltávozás, különözés
Abweichungsmittel, das, elhajlási
Abweichungspunkt, der, eltérési
Abweiden, legelni
Abweiden, legelni, legelés által elfogyasztani
Abweiden, legelni, legelés által elfogyasztás
Abweiden, legelni, legelés által elfogyasztás
Abwenden, elfordítani, elhárítani; elkerülni
Abwendung, die, elfordítás, elhárítás
Abwerfen, ledobni, lehányni
Abwerfen, ledobni, lehányni
Abwerfen, ledobni, lehányni

Abwuchern, eluzsorázni, uzsoráskodással magáévá tenni.
Abwürdigen, leszállítni (pénzértéket); lealacsonyítni.
Abwürdigung, die, leszállítás; lealacsonyítás.
Abwürfeln, einen, koczkában megnyerni valakit, koczkával több szemet vetni másnál.
Abwurgen, megfojtani; fojtogatni.
Abwürzen, megfüszerezni.
Abyssinien, das, Abisszínia, (tartomány).
Abyssinier, der, abissziniai.
Abyssinisch, adj., abissziniai.
Abzahlen, ki-, le-, megfizetni; eleget tenni, kielégítni; einen abzahlen, valakit jól kifizetni, megfeddeni, megszidni, valaki fejét jól megmosni.
Abzahlung, die, ki-, lefizetés; kielégítés.
Abzählen, megszámlalni.
Abzählung, die, megszámlalás.
Abzahnen, elfogzani, a' csecsfogainak kihullani; noch nicht abgezahnt haben, még el nem fogzottnak lenni, minden fogainak még meg nem lenni.
Abzanken, elperelni, veszekedéssel, czivakodással elnyerni.
Abzapfen, le-, meg-, kicsapolni; einem das Wasser abzapfen, vízkórost megcsapolni.
Abzapfung, die, le-, megcsapolás.
Abzaubern, elbűvölni, elvarázsolni.
Abzäumen, kizabolázni (lovat).
Abzäumung, die, kizabolázás.
Abzäunen, elkertelni, bekerítni, sövénnyel elkerítni.
Abzausen, megtépni.
Abzehren, ilsoványítni, fogyasztani, fonnyasztani, fogyni, elfogyni, elszáradni, elaszani, magát emészteni.
Abzehrend, adj., fogyasztó, emésztő, epesztő.
Abzehrung, die, elsoványodás, sorvadás, hervadozás, aszkór.
Abzeichnen, kijelelni; leábrázolni, lerajzolni.
Abzeichnung, die, kijelelés; lerajzolás, ábrázolat, rajzolat.
Abziehblase, die, lombik.
Abzieheisen, das, gereben, ecselő, hébel.
Abziehen, lehúzni, levonni (bört, ruhát), lenyúzni; lecsepegtetni, leszivárogtatni, lecsapolni; elfogni, elhúzni (a' pénzből); kivonni, kivenni (egy számat a' másikból); leszámlálni, levonni; den Hut abziehen, kalapot levenni; die Saiten von einem Instrumente abziehen, lehúrozni valamelly hangszert, a' húrokat róla leszedni; lehúzni á' színbort, leszivárogatni (destilliren); megfenni, megélesíteni (berétvát); elvonni, elvonva gondolni t. i. a' dolog tulajdonságát a' dologtól; elköltözni; elmenni, eltakarodni.
Abziehmuskel, die, távoztató izom.
Abziehung, die, lehúzás, levonás, nyúzás, lecsepegtetés.
Abzielen, czélozni, irángozni valamire.
Abzielend, adj., czélzó, irányzó; szándékozó.
Abzirkeln, kiczirkalmazni.
Abzirkelung, die, kicsirkalmazás.
Abzug, der, lehúzás, levonás; leszámlálás, eltávozás, elköltözés, vízárok, csatorna.
Abzugsflage, die, indulasi zászló.
Abzugsgeld, das, költözéspénz.
Abzugspredigt, die, bucsúzó egyházi beszéd.
Abzugsrecht, das, költözésjog.
Abzugsschmaus, der, bucsútór, bucsúlakoma.
Abzupfen, ki-, el-, letépni.
Abzwacken, lecsípni; kicsikarni; einem etwas abzwacken, elcsípni, erővel elvenni valakitől valamit.
Abzwecken, czélozni irányozni (valamire.
Abzwicken, el-, lecsípni.
Abzwingen, kicsikarni, kizsarolni.
Abzwirnen, letekergetni (fonalat).
Acacie, s. Schotendorn.
Academie, die, főoskola, akadémia, tudományok fő oskolája.
Academisch, adj., akadémiai.
Academisch, adv., akadémiai mádon.
Accent, der, ék, hangjel, hangejtés, s. Ton.
Accentuiren, ékezni, hangjeleket felrakni.
Acceß, der, hozzá járulhatás, hozzájárulás, hozzá menetel.
Accessist, der, járnok tiszthe-járó.
Accidenzien, die, pl. mellékjövedel.
Accisbar, adj., eleségvámos, eleségvám-alatti.
Accisbediente, der, eleségvámi szolga.
Accise, die, eleségvám.
Acciseinnahme, die, eleségvámjövedel.
Acciseinnehmer, der, eleségvamos.
Accisexpedition, die, eleségvámtisztség.

Abringeln, bereteszelni, beszárolni.
Abriffeln, ſ. Riffeln.
Abrikoſe, die, tengeri baraczk.
Abrikoſenbaum, der, tengeri baraczkfa.
Abrikoſenkern, der, tengeri baraczkmag.
Abrinden, le-, meghántani; le-, meghéjazni; le-, meghámozni.
Abrinden, das, le-, meghántás; le-, meghéjazás; le-, meghámozás.
Abrindig, adj., le-, meghántható; le-, meghéjazható; le-, meghámozható.
Abrinnen, elfolyni, lefolyni.
Abriß, der, rajz, rajzolat, lerajzolás; ein kurzer Abriß, rövid előadás, előterjesztés, rövid rajza valamelly dolognak, esetnek, történetnek.
Abritt, der, ellovaglás.
Abrollen, letekerítni, letekergetni; legurítni, legördítni, legörgetni, lehergerítni; el-, megmangollani; legurúlni, legördűlni, legörögni, lehengeredni.
Abrollen, das, letekerítés, letekergetés; legurítás, legördítás, legörgetés, lehengerítés; legördülés, legörgés, lehengeredés; das Abrollen des Schnees, hógörgés.
Abroſten, rozsda által elválani.
Abrücken, elmozdítni; eltanzítni.
Abrudern, elevezni.
Abruf, der, kihirdetés, visszahivás.
Abrufen, elhívni; visszahívni; kihirdetni, kikiáltani; die Stunden abrufen, az órákat kikiáltani.
Abrufung, die, elhivás; visszahivás; kihirdetés.
Abrufungsſchreiben, das, visszahivó levél v. parancsolat v. rendelés.
Abrühren, megkeverni, összekeverni, havarni; keverés által elválasztni.
Abrunden, Abründen, ki-, megkerekítni, kerekké tenni.
Abrundung, Abründung, die, kerekítés, ki-, megkerekítés.
Abrupfen, kitépni; megtépni; kiszaggatni; megkopasztani.
Abrüſten, elszedni az állást (épület körül).
Abrütteln, lerázni, lerázogatni.
Abrutſchen, lecsúszni, elcsúszamlani; elvakarodni, eltakarodni; elpatkolni, meghalni.
Abſäbeln, levágni karddal, lekaszabolni.
Abſacken, lezsákolni, zsákokat leszedni; einen Eſel abſacken, szamarat leterhelni.
Abſage, Abſagung, die, lemondás, visszahuzása a' kiadott rendelésnek.
Abſagen, lemondani (valamiről), visszavenni, visszahúzni; einen Beſuch jemanden abſagen, valakinek igért látogatást visszavenni; einem das Leben abſagen, valaki' életéről lemondani; abgeſagter Feind, halálos ellenség; elhagyni (valamit), felhagyni (valamivel), letenni, lemondani (valamiről).
Abſägen, elfürészelni, lefürészelni.
Abſatteln, lenyergelni.
Abſatz, der, szünet, megszünet, kezdete a' sornak, irásnak; czikkelye a' fejezetnek; verse a' dalnak, éneknek; sarka a' czizmának; kelete az árúnak, portékának; fordulása a' lépcsöknek; hajlása a' hegynek; bötyke, ize a' nádnak.
Abſatzweiſe, adv., szünetenként, közzelközzel; ohne Abſatz, megszünés, szünet nélkül; egy lélekzettel.
Abſatzwecke, die, sarkszeg (vargáknál).
Abſäubern, ſ. säubern.
Abſaufen, leinni; eine Schuld abſaufen, adósságot leinni; ſich abſaufen, magát leinni, itallal megölni, agyon inni magát.
Abſäugeln, megszoptatgatni.
Abſaugen, kiszopni, elszopni.
Abſäugen, megszoptatni.
Abſchaben, levakarni; ſich abſchaben, elkopni; ein abgeſchabtes Kleid, kopott, elnyütt köntös.
Abſchabſel, das, vakarék.
Abſchachern, einem etwas, megejteni, megvenni, megvásárolni (valamit valakitől), elcsereberélni.
Abſchachteln, sikárólni, le-, megsikárólni.
Abſchaffen, eltörölni, felbontani, megerötlenítni; eltiltani; kiadni rajta, szolgálatból elereszteni.
Abſchaffung, die, eltörlés; felbontás; elküdés, elereszlés szolgálatból.
Abſchälen, meghántani, meghámozni; meghéjázni.
Abſchälung, die, hámozás; hántás.
Abſchärfen, élesitni, megélesitni, ki-, megtenni.
Abſcharren, levakarni.
Abſchatten, leárnyazni, árnyek után levenni v. lerajzolni.
Abſchaufeln, ellapátolni, lapáttal elhányni v. eltisztítni.
Abſchaum, der, leszedett hab v. tajték; sepreje valaminek.
Abſchäumen, lehabozni, letajtékozni, habját v. tajtékát leszedni.

Abſchämmung, die, lehabozás, letajtékozás, habnak v. tajtéknak leszedése.
Abſcheiden, elkülönözni, elválasztani; meghalni; megválani.
Abſcheiden, das, meghalás, életből kiköltözés.
Abſcheidung, die, elválasztás; megválás.
Abſcheren, elnyírni; lenyírni; megnyírni; elvágni (hajat); megberetválni (szakált).
Abſcherung, die, lenyirés; megberetválás.
Abſcheu, der, irtózás, iszonyodás, irtózat, iszonyat, utálat; einen Abſcheu haben vor etwas, irtózni, iszonyodni valamitől; vor einem Abſcheu haben, irtozni, iszonyodni valakitől; er iſt allen Menſchen ein Abſcheu, minden ember' utálata.
Abſcheuern, tisztára kidörgölni (vas v. rézedényt).
Abſcheulich, adj., fertelmes, rút; irtóztató, iszonyú; undok, utálatos.
Abſcheulich, adv., fertelmesül; undokúl; iszonyuan.
Abſcheulichkeit, die, fertelmesség; undokság, utálatosság.
Abſchichten, ſ. Abtheilen.
Abſchicken, elküldeni.
Abſchickung, die, elküldés.
Abſchieben, eltaszítni, eltolani, odább *taszitni, tolani*; eine Schuld von ſich abſchieben, valaminek okát magáról elháritni; elhanyi v. elhullatni tejfogat.
Abſchied, der, bucsúvétel, elbucsúzás, végbúcsú; elmenetel; elválás, megválás; bucsúlevél (a' katonáknál); elküldés, elbocsátás (szolgálatból); tanácsi végzemény; einem den Abſchied geben, valakit útnak ereszteni, eltávozni hagyni; Abſchied von einem nehmen, elbucsúzni valakitől.
Abſchiedsaudienz, die, bucsúzó udvarlás.
Abſchiedsbrief, der, bucsúlevél, bucsúzó levél.
Abſchiedsſchmaus, der, bucsúlakoma, bucsútor.
Abſchiedstrank, der, bucsúpohár.
Abſchiefern, le-, szétfoszlatni; el-, le-, szétfoszlani.
Abſchieferung, die, elfoszlás.
Abſchienen, megvasalni (kereket); megoldani (az eltört tagnak kötelékit); eltört tagot csontküllő v. deszka közé szoritni.
Abſchießen, el-, kilőni; lelőni; die Wögel (von der Stange) abſchießen, madarat a' karóról lelőni; einen abſchießen, czélt jobban találni, jobban lőni másnál; elfolyni, lefolyni, sebesen lefolyni; szinét hagyni, meghagyni magát; eine abgeſchoſſene Farbe, hagyott szín.
Abſchießung, die, ellövés, kilövés; szinhagyás.
Abſchiffen, elevezni, elhajókázni; elviterlázni, hajón elküldeni.
Abſchildern, lefesteni, leírni, előadni.
Abſchilderung, die, előadás, lefestés, leírás.
Abſchinden, lenyúzni, bőrét lehúzni v. levonni; lehorzsolni; elcsigázni (valakit).
Abſchirren, leszerszámozni.
Abſchirrung, die, leszerszámozás.
Abſchlachten, vágni, levágni, ölni, leölni (marhat).
Abſchlag, der, lehuzás, levonás, leszállás; auf Abſchlag, előpénzül, foglalóúl; das iſt ein großer Abſchlag, nagy a' különbség.
Abſchlageiſen, das, vert vas.
Abſchlagen, leütni; leverni; elütni; elvágni; elverni, visszaverni, (ellent ée.); fölverni (tésztát); kiverni, verve kialakitni; einen Stoß abſchlagen, ütést, dőlést feltartóztatni, visszaütni; ein Zelt abſchlagen, sátort elszedni; ein Schloß abſchlagen, lakatott leverni; eine Brücke abſchlagen, hidat felszedni, elrontani; einen abſchlagen, valakit megverni; ſein Waſſer abſchlagen, vizelleni, pösölni; einem etwas abſchlagen, megtagadni valakitől valamit; das Brod abſchlagen, a' kenyeret leszállitani; olcsódni, leszállani (a' portéka' ára); zürleni, apadni (a' tehentől ée.); engedni, lágyulni (a' hidegtől).
Abſchlagen, das, olcsóbás, leesése v. csökkenése a' portéka' árának.
Abſchlägig, adj., abſchlägige Antwort, megtagadó válasz, eligazitó felelet.
Abſchläglich, adj, kifogni való, kifogható.
Abſchläglich, adv., ára' fejében, előfizetve.
Abſchlagtiſch, ſ. Klapptiſch.
Abſchlagung, die, megtagadás, levágás.
Abſchlämmen, iszaptól meg-, v. kitisztitni.
Abſchlämmung, die, iszaptól kitisztitás.
Abſchleifen, elszánkázni; szánon elhordani, elvinni; elirongálni, elcsuszkálni (czipőtalpat ée.); csusztatva v. hurczolva elkoptatni (palástot).

Abſchleifen, elköszörülni, leköszörülni; ki-, megköszörülni; kipallerozni, kicsiszolni; csinosítni, pallérozni; ein Spiegelglas, ein Stück Marmor abſchleifen, tükör üveget, darab márványt kipallérozni; einen jungen Menſchen abſchleifen, fiatal embert módosítani, erkölcsösebbe, csinosabb magaviseletüvé tenni.

Abſchleifel, das, fenpor.

Abſchleimen, nyálkától megtisztítni; Fiſche abſchleimen, halakat levakargatni; den Zucker abſchleimen, a' nádmézet lehabozni, habjától megtisztítni.

Abſchlenkern, elhányni, elhagyigálni.

Abſchleppen, elhurczolni.

Abſchleudern, elparittyázni, parittyából elhagyítni.

Abſchlichten, ſ. ſchlichten.

Abſchließen, bezárni, becsukni; ein Schloß abſchließen, zárt leereszteni; die Thür abſchließen, az ajtót becsukni, bezárni; eine Rechnung abſchließen, számadást befejezni, bevégezni, bezárni; die Handlungsbücher abſchließen, kereskedőkönyveket rendbe szedni; eine Sache, einen Handel abſchließen, valamelly dolgot, alkut bevégezni, befejezni.

Abſchlürfern, lehörpölni, leszörpölni, leszürcsölni.

Abſchluß, der, befejezés, elvégezés.

Abſchmauſen, kiélni (valakit); lakomát végezni.

Abſchmatzen, összecsókolgatni.

Abſchmeicheln, elcsapodárkodni, elhizelgeni, elhizelkedni, hizelkidéssel kicsalni.

Abſchmeißen, ſ. Abwerfen.

Abſchmelzen, el-, ki-, leolvaszni; el-, ki-, leolvadni.

Abſchmieren, megkenni; lefirkálni, lemázolni; einen abſchmieren, valakit megverni, megkenni; befenni, mocskolni, fogni (szinével).

Abſchmutzen, elmocskolni, elpiszkolni.

Abſchnallen, lecsatolni.

Abſchnappen, lecsattantani (mint a' zár' rugóját); visszapattanni, visszacsuklani, visszacsukkanni (mint a' lakat).

Abſchnäutzen, gyertya' hamvát venni, megkoppantni a' gyertyát.

Abſchneiden, elmetszeni, elvágni; die Kehle, den Hals abſchneiden, torkát, nyakát metszeni; einem Hunde die Ohren abſchneiden, kutya' füleit elvagdalni; ein Muſter abſchneiden, példázatot, mustrát kimetszeni; einem etwas abſchneiden, valakinek valamelly tagját elvenni v. elvágni; einem die Ehre abſchneiden, valakit rágalmazni, becsteleníteni; einem alle Hoffnung abſchneiden, minden reménységet elvenni, reménységétől megfosztani; einer Armee die Zufuhr der Lebensmittel abſchneiden, valamelly seregtől, tábortól az élelemszállítást elvágni, elzárni v. valamelly sereget, tábort az élelemszállítástól elzárni; den Feind abſchneiden, az ellenséget megszakasztani, egymástól elválasztani.

Abſchneiden, das, Abſchneidung, die, elmetszés, elvágás; lemetszés, levágás.

Abſchnellen, elpattantni (nyilat); eldobni, elhagítni (erővel); lepattanni.

Abſchnitt, der, szelet; elmetszett v. elvágott v. levágott rész, czikkely, szakasz (könyvben, izásban).

Abſchnitzel, das, esölék, hulladék, nyiredék, lemetszett darabocska.

Abſchnitzen, elnyesni; körülnyirni, körülvágni.

Abſchnüren, lefüzni, megoldani, megoldozni, szineggel elválasztni, elkötni (szömölesöt); einen Platz abſchnüren, valamelly helyet zsinór után igazítani; das Zimmerholz abſchnüren, épületfát zsinorra venni.

Abſchnüren, das, lefüzés, megoldozás.

Abſchöpfen, lemerni, lemeríteni, leszedni (habot, zsirt, tejfelt ée.).

Abſchrauben, lesrófolni, lecsavarolni.

Abſchrecken, elijeszteni, elrémíteni; ijesztve kicsikarni v. kizsarolni; einen Fiſch abſchrecken, halat eczetbe mártani, v. eczettel leönteni, hogy megfövén, kékszinű legyen.

Abſchrecken, das, megfélemlés, megrémülés, elrettenés.

Abſchreckung, die, elijesztés, megijesztés, elrettentés.

Abſchreiben, leirni, lemásolni; einen Poſten in ſeinem Buche abſchreiben, egy tételt számadókönyvébe beirni; ſich faſt die Finger abſchreiben, irásban ujjait csak nem elkoptatni.

Abſchreiber, der, leiró; lemásoló.

Abſchreibung, die, leirás; lemásolás.

Abſchreien, torok szakadva elrekedésig kiabálni.

Abſchreiten, meglépni, lépéssel kiméni, eltávozni, eltérni.

Abſchrift, die, más, másolat, pár; Abſchrift einer Urkunde, oklevél mása.
Abſchriftlich, adj., leírt, másolatos.
Abſchriftlich, adv., leírva, lemásolva.
Abſchröpfen, ſ. Schröpfen.
Abſchroten, leereszteni (pinczébe hordót korcsolyán); felaprítni, feldarabolni, darabokra vagdalni, megdanálni.
Abſchuppen, le-, megvakarni (halat); ſich abſchuppen, hámlani (mint a' bőr ée.).
Abſchärfen, lekarmolni, levakarni, levarazni.
Abſchürzen, leövedzeni.
Abſinß, der, vizrohanás; lejtősség, meredekség.
Abſinßig, adj., lejtős; meredek.
Abſinßig, adv., lejtösen, meredeken.
Abſchütteln, lerázni; erősen megrázni.
Abſchütten, elönteni, kiönteni, leönteni, letölteni.
Abſchützen, das Waſſer, elzsilipelni, feltartani (a' vizet elébe tett deszkával, tiltóval).
Abſchwären, leevesedni, elevesedni, legenyedni; evülve megérni.
Abſchwärmen, rajozva elszállani, elrajzani; ſich abſchwärmen, eldombérozni, eldözsölni magát.
Abſchwarten, lemetszeni, levagni (szalonnabőrt).
Abſchwärzen, elfeketítni, elszennyezni, megfeketítni; elárulni (valakit); színit, feketéjét hagyni v. ereszteni.
Abſchwatzen, elcsacsogni; elcsalni (valamit valakitől).
Abſchwefeln, megkénkövezni, megkénezni.
Abſchweifen, öblítni, öblögetni (fonalat ée.); kikanyaritni (széklábat ée.); csapongni, eltérni (feltett czeljától, a' fölvett tárgytól).
Abſchweifung, die, eltérés; kiöblítés.
Abſchwemmen, lemosni, megmosni, kimosni; Holz abſchwemmen, fát leúsztatni.
Abſchwemmung, die, megmosás; lemosás; kimosás.
Abſchwenden, hamvasztni, perazselni (tarlót, rétet ée.); fölégetni, felgyujtva elpusztítni (erdöt ée.).
Abſchwimmen, elúszni; ſich abſchwimmen, magát úszással kifárasztani.
Abſchwingen, ſ. Schwingen.
Abſchwitzen, lepállítni, lepállasztani (szört); megizzadni (valamiért); ſich, elizzadni magát, tikkadásig izzadni.
Abſchwören, eleskődni, esküvéssel erősítve megtagadni; eine Schuld abſchwören, tartozást eleskődni; einen Diebſtahl abſchwören, tolvajságtól hittel menekedni, tolvajság' gyanujától esküvéssel magát menteni, megtisztítni.
Abſchwörung, die, eleskövés, esküvéses megtagadás.
Abſegeln, elevezni, elvitorlázni.
Abſegelung, die, elevezés, elvitorlázás, tengeri hajón elutazás.
Abſehen, lenézni, elnézni; ellátni, átallátni, megérteni (valamit); eine Allee, deren Länge nicht abzuſehen iſt, beláthatatlan végü fasor; ſich die Gelegenheit abſehen, a' jó alkalmat, alkalmas időpontot bevárni, kilásni; von einem etwas abſehen, valakitől valamit látással eltanúlni; einem etwas aus den Augen abſehen, valaki' szeméből kilátni, kiolvasni valamit; abgeſehen davon, nem tekintvén azt; es iſt auf dich abgeſehen, reád van a' czél, v. czélzás.
Abſehen, das, föltétel, szándék, czél.
Abſeide, ſ. Floretſeide.
Abſeifen, megszappanozni, leszappanozni.
Abſeigern, függélyesen mérni (bányászoknál); elvégezni (olvasztást, ércválasztást).
Abſeihen, megszürni; leszürni.
Abſeite, die, épület' szárnya, hátlap (a' pénznél); hátoldal, hátszárny (az épületeknél).
Abſeits, adv., oldaltt; félre, másfelé, lefelé.
Abſenden, küldeni, elküldeni, követségbe küldeni.
Abſendung, die, küldés, elküldés, követség.
Abſengen, leperzselni, elperzselni.
Abſenken, bujtani, homlitani; lesülyeszteni.
Abſenker, der, bujtó ág, homlitani való ág, ültetni való csemete.
Abſetzbar, adj., letétethető; elmozdítható.
Abſetzen, letenni, lerakni; ein Gewehr abſetzen, fegyvert letenni, magát megadni; das Pferd hat ſeinen Reiter abgeſetzt, a'ló levetette lovagját; einen Koffer oder ſonſt etwas bei einem abſetzen, börös ládát v. más valamit valakinél letenni, valaki' gondviselése alá adni; (im Schreiben) abſetzen, új sort, czikkelyt kezdeni; (im Reden oder Singen) abſetzen, beszédben v. énekben megállapodni; eine Seite u. ſ. w. abſetzen,

egy lapot ée. kiszedni; ein Stück von einer Stufe abſetzen, válamelly ércsrögből egy darabkát letörni; der Gang ſetzt ab, az ércz menetele (ere) elhajlik, másfelé fordúl; ein Glied abſetzen, tagot elmetszeni, elvágni; die Farben abſetzen, szineket válteni, váltogatni, világosról sötétre, v. sötétről világosra váltani; die Farben ſetzen ab, a' szinek váltogatnak, sötétről világosra, v. világosról sötétre változnak; Kälber, Lämmer ꝛc. abſetzen, borjúkat, bárányokat ée. elválasztani (csecstől); vom Lande abſetzen, a' partiól eltávozni; einen abſetzen, valakit szolgálatjából kitenni, letenni, elmozdítni; einen König abſetzen, királyt letenni, méltóságától megfosztani; Waaren abſetzen, árut, portékát eladni; eine Münze abſetzen, leszállítani a' pénz' értékét, becsét; ein Schiff abſetzen, hajót vízre bocsátani; Kleider abſetzen, köntöst elvetni, viselt ruhákat félre vetni, letenni; es wird Schläge abſetzen, verést kapsz, verés lesz a' vége; ohne abzuſetzen, folyvást, folytában, szünet nélkül.

Abſetzung, die, letevés, lerakás, letétel a' (hivatalból); kitétel, elmozdítás; (tagnak) elvágása; (betüknek) kiszedése; (pénz' becsének) leszállitása e megállapodás, szünet.

Abſeyn, távól elválasztva külön lenni.

Abſicht, die, tekintet; szándék; föltétel; végczél; Abſichten haben auf etwas, oder auf einen, szándékozni valamire, czélba venni valakit; mit einem, valaki iránt; etwas zur Abſicht haben, szándékozni valamit tenni, föltett czéljának lenni valamiben; in Abſicht, e' végből, e' czélból; in Abſicht meiner, érettem, miattam, reám nézve v. tekintve, kedvemért.

Abſichtlich, adj., czélzatos, készakaratos, szántszándékos, önkénytes.

Abſichtlich, adv., készakarva, szántszándékkal, önkényt.

Abſieden, megszitálni.

Abſieden, elfőzni; lefőzni; megfőzni; megforralni, felforralni.

Abſingen, elénekelni.

Abſitzen, leülni; leszállni (a' lóról); távol ülni, sok üléssel elkoptatni, elnyűni; eine Schuld, Strafe abſitzen, fogsággal tenni eleget az adósságért, lakolni, tömlöczöt ülni tettéért; ſich abſitzen, ülésben el-, megfáradni.

Abſolviren, feloldozni, felszabadítni, fölmenteni, ſ. Losſprechen u. digen.

Abſonderlich, adv., külön, kül ſ. Beſonders.

Abſondern elkülönözni, elvá külön választni; ſich von an ſondern, elválni, külön válni tól.

Abſonderung, die, elkülönözés, e tás.

Abſonderungsgefäße, die, pl., el edények.

Abſpalten, elhasítni; lehasítni.

Abſpannen, kifogni (lovakat); reszteni (húrt, kötelet ée.), szal elérni.

Abſpannung, die, kifogas; mege

Abſpänſtig, adj., idegen, elidege abſpänſtig machen, elidegenitni abſpänſtig werden, elidegened kitől, elhagyni valakit.

Abſparen, megfogni v. megvonni zsugorgatni (magától, száját

Abſpeiſen, étetni, jól tartani, megelégítni, táplálni (valakit adni; einen Kranken abſpeiſen get áldóztatni; einen mit leer ten, eitlen Hoffnungen abſpeiſe szavakkal, hiu reményekkel, tásokkal tartani, pusztaszóva giteni valakit; — evésteni, v. vacsorát elvégezni.

Abſpielen, lejátszani (adósságo eljátszani, lejátszani (han ée.); játékot végezni; eine von der Bande abſpielen, labda kásból eljátszani, elütni.

Abſpinnen, lefonni; eine Schuld nen, lefonni az adósságot, f lefizetni a' tartozást.

Abſpitzen, kihegyezni, meghegy

Abſplittern, elszálkásitni, elforgá elszálkásodni, elforgácsolódni

Abſprache, die, ſ Abrede.

Abſprechen, elitélni (tőle), tör itélettel megtagadni; einem l ben abſprechen, kalálra kárhozt itélni valakit, valaki' életéről l dani; einem alle Hoffnungen chen, valakinek minden remén elvenni, valakit reményég megfosztani; einem ſein Glück chen, valaki' szerencséjét elro über etwas abſprechen, valaki nácskozni v. értekezni valami

Abſpreitzen, kifeszétni, kipeczkel

Abſprengen, elrepeszteni; leszaka lepattantani (puskaporról), le ni (ékkel).

Abſprießen, ſ. Entſprießen, Abſtammen.
Abſprößling, der, faj; ivadék, sarjadék, származék, származat.
Abſprung, der, elállás, eltávozás; elugrás, leugrás, lepattogzás; das iſt ein großer Abſprung, ez nagy különbség, nagy ugrás, igen különböző dolog.
Abſpulen, legombolyítni.
Abſpülen, megöblíteni, kiöblítni; megmosni; elmosni (a' viz portot).
Abſpuler, der, Abſpulerin, die, legombolyító.
Abſtammen, származni, leszármazni; erédni.
Abſtämmen, levésni; einen Baum abſtämmen, fát törzsökben levágni.
Abſtammung, die, fajzás, származás, leszármazás; születés, eredet, fajzat.
Abſtämpeln, megbélyegezni.
Abſtampfen, összetörni, összezúzni, szétzúzni.
Abſtand, der, távulság, messzeség, köz, elállás valamitől, lemondás valamiről, különbség.
Abſtändig, adj., különböző.
Abſtatten, teljesíteni; megtenni, véghez vinni, végre hajtani; Dank abſtatten, köszönetet mondani, megköszönni, einen Beſuch abſtatten, meglátogatni, látogatására lenni v. menni valakinek; einem ſeinen Glückwunſch abſtatten, valaki szerencséjén, örvendeni, örömét kijelenteni, szerencsét kívánni; Bericht abſtatten, tudtára adni, megjelenteni, tudósítani, hírül adni.
Abſtattung, die, végrehajtás, véghezvitel, megtétel, telyesítés, megköszönés; látogatás; előterjesztés, bejelentés.
Abſtäuben, leporozni, kiporozni.
Abſtäuben, das, Abſtäubung, die, leporozás, kiporozás.
Abſtäupen, ſ. Stäupen.
Abſtecheiſen, das, jelelővas.
Abſtechen, leszúrni, ledöfni, lebökeni; leölni megölni (marhát éc.); kiszelni, kivágni, kimetszeni (hantot); ein Muſter abſtechen, himmustrát v. himpéldányt kibökdözni v. kiszurdalni; ein Lager abſtechen, táborhelyet meghatározni, kijelelni; das Waſſer abſtechen, a' vizet másfelé venni v. árkolni; einen Teich abſtechen, tavat lecsapolni, kiszaraszlani; einen Canal abſtechen, csatornát átalásni, megásni; den Wein abſtechen, a' bort lehúzni; einen abſtechen, elütni, v. megátni valaki' kártyáját; den Wind abſtechen, a' szelet elfogni, elnyerni (hajókázásban); — különbözni, elütni; die rothe u. weiße Farbe ſtechen ſehr ab, a' veres 's fejér szín igen elütnek egymástól.
Abſtechung, die, megölés, különbözés.
Abſteckeiſen, das, jelelő vas.
Abſtecken, kitűnni, kijelelni; einen Platz, kijelelni valami helyet; ein Lager, táborhelyet kimérni, kijelelni.
Abſteckleine, Abſteckſchnur, die, jelelő zsineg.
Abſteckpfahl, der, jelelő czövek, karó.
Abſtehen, távul állani, elállani tőle, távul esni, távul lenni; abba hagyni, felhagyni vele; kiszáradni, élni megszűnni (a' barom); megromlani, felfordúlni, megtörődni (a' bortól); von einem Vorhaben abſtehen, szándékról letenni; átbocsátani, átengedni, áteresztení (valakinek valamit).
Abſtehung, die, távolság; elveszés, vég, általengedés.
Abſtehlen, ellopni, elorozni.
Abſteigen, lehágni, lejőni, lelépni, leszállani, beszállani, megszállani.
Abſteigend, adj., lehágó, lelépő, leszálló, lejövő, beszálló, megszálló.
Abſteigquartier, das, szállás, megszállás' helye.
Abſteigung, die, lehágás, lejövés, leszállás.
Abſtellen, eltenni, távul tenni, eltörölni.
Abſtellung, die, megszüntetés, eltörlés.
Abſteppen, letűzeni, megtűzeni.
Abſterben, hihalni, meghalni, elhalni; megfásulni, elzsibbadni, érzékenységet veszteni; der Welt, den Sünden abſterben, meghalni á' világra, bünökre nézve lemondani a' világról, bünökről.
Abſterben, das, meghalás elhalás; halál.
Abſtäuern, ſ. Abländen.
Abſtich, der, különbözés, kölönbség.
Abſtimmen, összehangoztatni, fel-, megszavalni, felhúzni (hegedűt, zongorát éc.), hangját alább venni, húrjait leereszteni (a' hegedűnek éc.); ki-, leszavazni; (valakit);

szavazni, különbözni, nem egyezni (hangokban).

Abſtimmig, adj., visszáshangu, nem egyező hangu.

Abſtoppeln, letarlózni, tarlót szedni, böngézni (diót, szőlőt ée.)

Abſtoßen ellokeni, eltaszítni, lelökeni, letaszítni, lcütni, leverni; die Hörner, Steine, Ecken abſtoßen, a' szarvait, á' köveket, a' szegleteket ledörzsölni lesúrolni; die ſcharfen Kanten abſtoßen, a' lépcső éles párkányait megtördelni; etwas Raubes abſtoßen, valami darabost, durvát megsimitani; Holz abſtoßen, a' fát kinagyolni; ein Bret abſtoßen, deszkát meggyalulni; ſich abſtoßen, etkopni; einen Baum abſtoßen, fát kivágni, levágni; Kälber, Lämmer abſtoßen, borjúkat bárányokat elválastani (csecstől); die Milchzähne abſtoßen, tejfogait elvetni, elhullatni, elveszteni; einen Miſſethäter das Genick abſtoßen, gonosztévőt nyakon törni, kivégezni; die Angſt wollte ihm das Herz abſtoßen, a' félelem, szorongás majd összezúzta szivét; majd meghalt félelmében; einen Ball von der Bande abſtoßen, egy labdát a' rakásból elütni; eine Schuld abſtoßen, lefizetni az adosságot; eine Note kurz abſtoßen, valamelly jegyzéket rövideden elintézni; vom Lande abſtoßen, elvezni a' parttól.

Abſtoßung, die, levagdalás, lebotolás, lecsonkázás (a' fánál); lerovás, lefizetés (az adósságnál); letaszitás, eltaszitás.

Abſtract, adj., elvont, elkülönözött.

Abſtract, adv., elvonva, elkülönözve.

Abſtraction, die, elvonás, elkülönözés.

Abſtrafen, megbüntetni, megfenyitni.

Abſtrafung, die, megbüntetés, megfenyités.

Abſtrahiren, elvonva gondolni, magában venni v. gondolni (rényt, gömbölyüséget ée); elhagyni, elmellőzni (valamit), hallgatni (valamiről).

Abſtreichen, letörölni, le-, megcsapni (vékát ée); megvesszözni, elvakarodni, iveni (a' haltól).

Abſtreifen, lefosztani, lehúzni, lehorzsolni, lesúrolni; die Blatter abſtreifen, leveleket lefosztani; die Handſchuhe, Strümpfe abſtreifen, kesztyűt, harisnyát lehúzni; eine Feder abſtreifen, tollat lefosztani.

Abſtreifung, die, lefosztás, lesurolás, lehorzsolás.

Abſtreiten, elperelni; einem etwas abſtreiten, valakitől valamit elperelni.

Abſtricken, lekötni (a' tűről); eine Schuld abſtricken, adósságot kötéssel lefizetni.

Abſtriegeln, ſ. Striegeln.

Abſtrömen, lefolyni, elfolyni, lefolgatni.

Abſtufen, darabonként letördelni (érczet); lépcsőnként, fokonként nevelni v. kisebbitni.

Abſtufung, die, lépcsőzet, fokozat.

Abſtulpen, leereszteni (felkötött kalapot).

Abſtumpfen, megcsonkitni, el-, megtompitni.

Abſturz, der, meredekség; omlás.

Abſtürzen, lebuktatni, letaszitni; ſich den Hals abſtürzen, esésben nyakát törni.

Abſtützen, kurtitni, rövidre vágni; először megnyirni (a' posztót); csonkitni, elnyesni.

Abſtützung, die, csonkáravágás, megkurtitás.

Abſuchen, kikeresni, kikeresgélni, kikutatni.

Abſud, der, főttle, főzet, kifőzés.

Abſüſſen, édesitni, megédesitni.

Abſüſſung, die, édesités, megédesités.

Abt, der, apát, apátur.

Abtafeln, ſ. Abſpeiſen.

Abtäfeln, ſ. Täfeln.

Abtakeln, leszerszámozni (hajót), hajó' köteleit leszedni, hajót köteleitől, 'a egyeb szereitől megfosztani.

Abtanzen, eltánczolni, tánczolásban, elnyúni, elszaggatni; ſich abtanzen, fáradásig tánczolni.

Abtauſchen, ſ. Tauſchen.

Abtei, die, apátság, apáturság.

Abteilich, adj., apátsági, apáturi.

Abteufen, mélyre kiásni.

Abtheilen, osztani, elosztani, felosztani; in Claſſen abtheilen, osztályozni, el-, felosztályozni; ein Zimmer durch einen Verſchlag abtheilen, szolát eldeszkázni, deszkázattal elválasztani, elrekeszteni; regelmäßig in Felder, Beete abtheilen, rendes szakaszokra, ágyakra valamelly földet, kertet felosztani; ſeine Kinder abtheilen, gyermekeit megosztatni; einen Prinzen abtheilen, valamelly herczegnek évpénzét v. éri tartását

kiszabni; mit einander abtheilen, egymással megosztozkodni.

Abtheilung, die, osztás, elosztás, felosztás; osztályozás, elkülönözés, rész, szakasz osztály.

Abtheilungszeichen, das, osztójel.

Abthun, leölteni, letenni, levetni (kabátat ée.); letenni, (hazugságról ée.); eltörölni, megszüntetni, végezni, elvégezni; ölni, kivégezni; eine Höhe abthun, einen Miſsethäter abthun, tyúkot ölni, gonosztévőt kivégezni.

Abtiſſin, die, apátasszony, fejedelemasszony.

Abtilgen, ſ. Tilgen.

Abtödten, ſ. Kaſteien.

Abtrag, der, elégtétel, lefizetés, lerovás; einen Abtrag thun, valaki kárát megtéritni, megpótlani, valakit kármentessé tenni.

Abtragen, lerontani, elhordani (falat, épületet); elszedni (hidat); leszedni (asztalt); lefizetni, megfizetni (tartozást); elnyüni, elviselni, elkoptatni (köntöst); ſich abtragen, természben magát megerőltetni.

Abtragung, die, elrontás; elviselés; lefizetés.

Abtragern, gyászt, gyászruhát letenni, leölteni v. levetni.

Abtränfeln, ſ. Abtriefen, Abtröpfeln.

Abtreibemittel, das, magzathajtó, méhhajtó.

Abtreiben, elhajtani; elkergetni, elüzni; meghajtani, (ökröt ée.); ki-, meghajtani, (erdőt); ein Kind abtreiben, méh' gyümölcsét elüzni, idétlen születést szerezni; die Würmer abtreiben, gilisztákat, bélférgeket kihajtani; das Zugvieh abtreiben, vonó marhát elcsigázni, kifárastani, meghajtani; das Geſtein abtreiben, elvált sziklát, követ lerepeszteni (a' bányában); ein Gehölz abtreiben, erdőt kivágni, levágni; das Gold, Silber abtreiben, aranyat, ezüstöt megtisztitni; das Flegma abtreiben, nyálkát, turhát eloszlatni; das Papier abtreiben, papirost körül nyírni, körül vágni (malomban); einen abtreiben, kiüzni, kivetni valakit (birtokból).

Abtreibend, adj., el-, kihajtó, el-, kiüző, (szer ée).

Abtreibung, die, elhajtás, meghajtás; elkergetés, elüzés; megtisztitás, (aranynál, ezüstnél); kivágás, (erdőnél).

Abtrennen, elſejteni, leſejteni; elválasztani.

Abtrennung, die, elſejtés, leſejtés; elválasztás.

Abtreten, eltapodni, letapodni; eljárni, elkoptatni (sok járással); utat, ösvényt csinálni (lábnyomokkal); den Thon abtreten, az agyagot meggyúrni, megtaposni; die Haute abtreten, a' böröket megvángolni; einem etw. abtreten, valakinek valamit oda v. átalengedni; —, elmenni, eltávozni; bei einem abtreten, beszállani valakihez, megszállani valakinél; von etwas abtreten, elállani valamitől, lemondani valamiről; von einem abtreten, elállani, elpártolni valakitől, elhagyni valakit.

Abtretung, die, átalengedés; elállás; elhagyás; eltávozás; ſ. Abtritt.

Abtrieb, der, ki-, levágás, (erdőnél).

Abtriefen, lecsepegni; es wird etwas für ihn dabei abt iefen, neki is cseppen v. jut majd belőle.

Abtritt, der, kilépés, kimenés, eltávozás, átalengedmény, elállás, elhagyás, lelépés (a' játékszinről); árnyékszék; ſeinen Abtritt nehmen, eltávozni, magát visszahúzni.

Abtrocknen, megszárasztani; megtörölni; megszáradni.

Abtrommeln, eldobolni; dobolást elvégezni; einen Bierenſtock abtrommeln, a' méheket kiüzni, kasokon dobolván, egyik kasból másikba átalhajtani.

Abtropfen, Abtröffeln, lecsepegni, lecseperegni; abtropfen laſſen, lecsepegtetni.

Abtrotzen, eldaczolni, makacskodással kicsikarni valakitől valamit.

Abtrumpfen, tromffal elütni; einen abtrumpfen, megtromfolni, letorkolni, elnémitni valakit.

Abtrünnig, adj., elpártolt, elszakadt; abtrünnig werden, elszakodni, elpártolni valakitől; von der Religion abtrünnig werden, hitét elhagyni, hittől elszakadni; abtrünnig machen, elpártolásra késztetni, pártossá tenni; elcsábitni.

Abtrünnige, der, elpártolt, elszakadt.

Abtrünnigkeit, die, elpártolás, elszakadás.

Ab- und zugeben, ſiehe Ab.

Aburtheilen, elitélni (valamit valakitől); végitéletet hozni.

Abverdienen, keresni, szerezni, szol-

gálattal nyerni; megszolgálni; ledolgozni, leszolgálni (tartozást).

Abvieren, négyszegíteni, negyszegüvé vágni v. csinálni.

Abvierung, die, négyszegítés, négyszegüvé vágás v. csinálás.

Abwägen, megmérni, megmázsálni.

Abwägung, die, megmérés, megfontolás.

Abwägungskunſt, die, megmérés tudománya, mesterſége.

Abwälzen, legördíteni, lehengerítni, lehengergetni; etwas von ſich abwälzen, magától valamit elhárítni.

Abwandelbar, adj., hajtogatható (ige).

Abwandeln, hajtogatni (igét).

Abwandelung, die, igehajtogatás.

Abwandern, elvándorolni; vándorlásban elfáradni.

Abwärmen, megmelegítni.

Abwarnen, intve visszatartóztatni (valamitől).

Abwarten, bevárni, elvárni, megvárni (valakit v. valamit); eine Sache abwarten, utána látni valamelly dolognak, eljárni valamiben, gondoskodni valamiről.

Abwartung, die, ápolgatás, gondviselés; várakozás.

Abwärts, adv., lefelé.

Abwaſchen, le-, megmosni, mosogatni.

Abwaſchfaß, **Abwaſchwaſſer**, ſ. Waſchbecken, Waſchwaſſer.

Abwaſchung, die, le-, megmosogatás.

Abwäſſern, ſ. Wäſſern.

Abweben, le-, megszőni.

Abwechſeln, el-, felváltani, fölcserélni; változtatni; változni; im Dienſte mit einander abwechſeln, szolgálatban egymást felváltani.

Abwechſelnd, adj., fölcserélő, változó; félbehagyó.

Abwechſelnd, adv., váltogatva, egymást felváltva.

Abwechſelung, die, fölcserélés; felváltás; változat; változandóság, viszontágság.

Abweg, der, félrént, csalút, csalósveny; auf Abwege gerathen, eltérni az igaz útról, eltévedni tévelygeni.

Abwegſam, adj., úttól messze fekvő.

Abweiden, el-, lefűni.

Abwerfen, elfordítni, elhárítni; elhajtani, elűzni; (márhát és. vetésről és.); feltartóztatni, megakadályozni.

Abwerfen, leolvasztani, leásztatni; megásztatni, leásni, leolvadni; leválni.

Abweichen, elállni, elhajlani, eltávozni, eltérni, (tól, től); különbözni, eltávozni, eltérni.

Abweichung, die, elhajlás; elállás, eltávozás, eltérés, különbözés, leázás, leáztatás.

Abweichungsinſtrument, das, eltérési eszköz.

Abweichungszirkel, der, eltérési czirkalom.

Abweiden, leenni, lelegelni.

Abweifen, folmotólálni; legombolyítni.

Abweinen, lesírni (p. o. bűnt); elsírni; ſich abweinen, magát sírással fogyasztani.

Abweiſen, eligazítni, elutasítni; kiadni rajta; visszaüzni, visszaverni (ellenséget); einen mit ſeiner Klage abweiſen, a' panaszost elutasítni, meg nem hallgatni.

Abweiſung, die, elutasítás, eligazítás; visszaüzés, visszaverés; kudarcz.

Abweißen, elhagyni fejér színét; fejéríteni.

Abwelken, el-, lehervadni, el-, lekókkadni.

Abwenden, elfordítni, elhárítni, eltávoztatni; megakadályozni; einen Stoß abwenden, ütést félre v. elcsapni.

Abwendig, adj., idegen; elpártolt; abwendig machen, elidegenítni.

Abwendung, die, elfordítás; elhárítás; el-, v. félre csapás.

Abwerfen, lehagyítni, levetni; le-, elrontani, elbontani (hidat); ledönteni, leteríteni (fát); jövedelmezni; einen abwerfen, (játék közben), ütéssel legyőzni; (tekézésnél) többet leütni másnál; das Joch abwerfen, lerázni az igát, a' jármot; die Halfter abwerfen, kötőféket levetni.

Abweſenden, adj., távollévő, jelen nem levő.

Abweſenheit, die, távollét távollétel.

Abwetzen, el-, leköszörülni; elkoptatni; ſ. Wetzen.

Abwickeln, legombolyitni; letekerni.

Abwiegen, ſ. Abwägen.

Abwinden, legombolyítni; csigával letekerni.

Abwirken, leszőni; jól megdagasztani.

Abwiſchen, le-, megtörölni; le-, megtörölgetni; megtisztítni.

Abwittern, mennydörgéssel elmúlni.

Abwechern, eluzsorázni, uzsoráskodással magáévá tenni.
Abwürdigen, leszállítni (pénzértéket); lealacsonyítni.
Abwürdigung, die, leszállítás; lealacsonyítás.
Abwürfeln, einen, kockában megnyerni valakit, kockával több szemet vetni másnál.
Abwürgen, megfojtani; fojtogatni.
Abwürzen, megfüszerezni.
Abyſſinien, das, Abisszínia, (tartomány).
Abyſſinier, der, abisszíniai.
Abyſſiniſch, adj., abisszíniai.
Abzahlen, ki-, le-, megfizetni; eleget tenni, kielégíteni; einen abzahlen, valakit jól kifizetni, megfeddeni, megszidni, valaki fejét jól megmosni.
Abzahlung, die, ki-, lefizetés; kielégítés.
Abzählen, megszámlalni.
Abzählung, die, megszámlálás.
Abzähnen, elfogzani, a' csecsfogainak kihullani; noch nicht abgezahnt haben, még el nem fogzottnak lenni, minden fogainak még meg nem lenni.
Abzanken, elperelni, veszekedéssel, czivakodással elnyerni.
Abzapfen, le-, meg-, kicsapolni; einem das Waſſer abzapfen, vízkórost megcsapolni.
Abzapfung, die, le-, megcsapolás.
Abzaubern, elbűvölni, elvarázsolni.
Abzäumen, kizaboláztni (lovat).
Abzäumung, die, kizabolázás.
Abzäunen, elkertelni, bekerítni, sövénnyel elkeritni.
Abzeuſen, megtépni.
Abzehren, ilsoványítni, fogyasztani, sonnyasztani, fogyni, elfogyni, elszáradni, elaszani, magát emészteni
Abzehrend, adj., fogyasztó, emésztő, epesztő.
Abzehrung, die, elsoványodás, sorvadás, hervadozás, aszkór.
Abzeichnen, kijelelni; leábrázolni, lerajzolni.
Abzeichnung, die, kijelelés; lerajzolás, ábrázolat, rajzolat.
Abzieblaſe, die, lombik.
Abziehen, das, gerében, ecselő, hébel.
Abziehen, lehúzni, levonni (bört, ruhát), lenyúzni; lecsepegtetni, leszivárogtatni, lecsapolni; elfogni, elhúzni (a' pénzből); kivonni, kivenni (egy számat a' másikból); leszámlálni, levonni; den Hut abziehen, kalapot levenni; die Saiten von einem Inſtrumente abziehen, lehúrozni valamelly hangszert, a' húrokat róla leszedni; lehúzni á' szinbort, leszivárogatni (destillíroni); megfenni, megélesíteni (berétvát); elvonni, elvonva gondolni t. i. a' dolog tulajdonságát a' dologtól; elköltözni; elmenni, eltakarodni.
Abziehmuskel, die, távoztató izom.
Abziehung, die, lehúzás, levonás, nyúzás, lecsepegtetés.
Abzielen, czélozni, irángozni valamire.
Abzielend, adj., czélzó, irányzó; szándékozó.
Abzirkeln, kiczirkalmazni.
Abzirkelung, die, kicsirkalmazás.
Abzug, der, lehúzás, levonás; leszámlálás, eltávozás, elköltözés, vízárok, csatorna.
Abzugsflage, die, indulasi zászló.
Abzugsgeld, das, költözéspénz.
Abzugspredigt, die, bucsúzó egyházi beszéd.
Abzugsrecht, das, költözésjog.
Abzugsſchmaus, der, bucsútór, bucsúlakoma.
Abzupfen, ki-, el-, letépni.
Abzwacken, lecsípni; kicsikarni; einem etwas abzwacken, elcsípni, erővel elvenni valakitől valamit.
Abzwecken, czélozni irányozni (valamire.
Abzwicken, el-, lecsípni.
Abzwingen, kicsikarni, kizsarolni.
Abzwirnen, letekergetni (fonalat).
Acacie, s. Schotendorn.
Academie, die, főoskola, akadémia, tudományok fő oskolája.
Academiſch, adj., akadémiai.
Academiſch, adv., akadémiai módon.
Accent, der, ék, hangjel, hangejtés, s. Ton.
Accentuiren, ékezni, hangjeleket felrakni.
Acceß, der, hozzá járulhatás, hozzájárulás, hozzá menetel.
Acceſſiſt, der, járnok tisztbe-járó.
Accidenzien, die, pl. mellékjövedel.
Accisbar, adj., eleségvámos, eleségvám-alatti.
Acciſsbediente, der, eleségvámi szolga.
Acciſe, die, eleségvám.
Acciseinnahme, die, eleségvámjövedel.
Acciseinnehmer, der, eleségvamos.
Acciserpedition, die, eleségvámtisztség.

Acciésfrei, adj., eleségvámmentes.
Acciésfreiheit, die, eleségvámmentesség.
Acciésschreiber, der, eleségvámi irnok.
Acciészettel, der, eleségvámlevél.
Accomodiren, alkalmazni; egyengetni.
Accord, der, összhangzat; alku, egyezés.
Accordiren, összhangzani; megegyezni, megalkudni; s. Uebereinstimmen, Bewilligen.
Accurat, adj., szorgalmas; pontos.
Accurat, adv., szorgalmasan; pontosan, épen.
Accurateſſe, die, pontosság, szorgalmasság.
Ach! inter. óh! áh! óhaj! ejnye! ach ja! óh igen! ach! daß ... óh! bárcsak... óh! hogy ...; Ach Weh ſchreien, jajgatni, óhajtni.
Achat, Achatſtein, der, agát, agátkő.
Achill, der, Akhilles.
Achillesſläche, die, Akhilles' ina.
Achrematiſch, adj., s. farbenlos.
Achſe, die, tengely.
Achſel, die, hónal v. hónálj, hón, váll; etwas auf die leichte Achſel nehmen, könnyen venni fel valamelly dolgot; einen über die Achſel anſehen, kevésbe v. föl sem venni, megvetni valakit; auf beiden Achſeln tragen, két felé saitni, két sántikálni; die Achſel zucken, vállat vonitni.
Achſelader, die, hónalér v. hónalvér.
Achſelband, das, vállbojt.
Achſelbein, das, vállperecz, vállkucs.
Achſeldrüſe, die, hónalmirigy.
Achſelfleiſch, die, hónalin.
Achſelhöhle, die, hónalüreg.
Achſelkleid, das, vállruha, (papoknál).
Achſelnadt, die, vállvarrás (a' ruhán).
Achſelnerve, die, hónalideg.
Achſelpulsader, die, hónalütér.
Achſelſtück, das, vállrész válldarab (ruháknál).
Achſelträger, der, ravasz, csapodár.
Achſelzucken, das, vállvonitás.
Achſenblech, das, Achſenſchiene, die, tengelyvas.
Achſennagel, der, tengelyszeg, tengelyvégszeg.
Achſenriegel, der, tengelyzávár (ágyúkon).
Achſenring, der, tengelykarika, pen[illegible]karika.
[illegible], der, tengelyvonal.
[illegible]., nyolcz; acht Tage, nyolcz napi idő, egy hét; es ſchlägt acht, nyolczat üt (az óra).
Acht, die, nyolcz szám.
Acht, (Achtserklärung), die számkivetés, számüzés; in die Acht erklären, számkivetni, számüzni.
Acht, Achtung, die, figyelem, figyelmesség; gondoskodás, gondviselés; vigyázás; Acht geben, figyelmezni, vigyázni; auf einen Acht geben, valakire felvigyázni, gondot viselni; aus der Acht laſſen, nem vigyázni reá, nem gondolni vele; etwas in Acht nehmen, gondoskodás, gondviselés alá venni valamit; ügyelni, figyelmezni valamire, valamit szemügyre venni; ſich in Acht nehmen, magára vigyázni, őrizkedni (valakitől v. valamitől).
Achtbar, adj., becsületes, tisztes, tiszteletes, figyelemre méltó.
Achtbarlichkeit, die, tekintet, tisztelet.
Achtbeinig, Achtfüßig, adj., nyolczlábu.
Achte, (der, die, das), adj., nyolczadik.
Achteck, das, nyolczszeglet, nyolczszeg.
Achteckig, adj., nyolczszegletü; nyolczszegü.
Achtel, das, nyolczadrész, nyolczad.
Achten, becsülni, nagyra becsülni, tisztelni; vélni, gondolni; geringe achten, kevésbe venni, kevésre becsülni; für gut achten, jónak találni, etélni; auf etwas achten, figyelmezni, ügyelni, vigyázni valamire; ſich nach etwas achten, valamihez alkalmazni, szabni, tartoni magát; wornach ihr euch zu achten, a' mihez magatokat tartanotok kell.
Achtens, adv., nyolczadszor.
Achter, der, nyolczas.
Achterlei, adj., nyolczféle.
Achterlei, adv., nyolczféleképen.
Achtfach, Achtfältig, adj., nyolczszoros.
Achtfach, Achtfältig, adv., nyolczszorosan.
Achtgroſchenſtück, das, nyolczgarasos.
Achtbalb, adj., nyolczadfél.
Achtjährig, adj., nyolczéves v. esztendős; nyolczévi v. esztendei.
Achtlos, adj., gondatlan, vigyázatlan, tiszteletlen.
Achtlos, adv., gondatlanúl, vigyázatlanúl; tiszteletlenül.
Achtloſigkeit, die, gondatlanság, vigyázatlanság, figyelmetlenség.

Achtmal, adv., nyolczszor.
Achtmonatlich, adj., nyolczhónapos; nyolczhónapi.
Achtſam, adj., figyelmes, gondos, szemes, vigyázó.
Achtſam, adv., figyelmesen, gondosan, szemesen.
Achtſamkeit, die, figyelem, gondosság, szemesség.
Achtſäulig, adj., nyolczoszlopu.
Achtſeitig, adj., nyolczoldalu.
Achtserklärung, die, száműzés számkivetés; száműző irat; ſ. Acht.
Achtſpännig, adj, nyolczfogatu; nyolczigás; nyolczlovas.
Achtſtündig, adj., nyolczórai, nyolczórányi, nyolczóráig tartó.
Achttägig, adj., nyolcznapi, egyheti, nyolcznopos, egyhetes.
Achtung, die, becsület; figyelem; tisztelet; vigyázat; ſ. Acht.
Achtungsmangel, der, tiszteletlenség, nem tisztelés.
Achtwinkelig, adj., nyolczszegletü, nyolczszegü.
Achtzehen, adj., tizennyolcz.
Achtzehnte, (der, die, das), adj., tizennyolczadik.
Achtzig, adj., nyolczvan.
Achtziger, der, nyolczvanas, nyolczvanesztendős v. éves.
Achtzigſte, (der, die, das), adj., nyolczvanadik.
Acker, der, föld, szántóföld.
Ackerarbeit, die, mezei munka; szántásvetés.
Ackerbau, der, földmivelés, szántásvetés.
Ackerdiſtel, die, aszottas zsoltina, zahtövis, fodortövis.
Ackerfeld, das, szántóföld.
Ackerfurche, die, barázda; ſ. Furche.
Ackergeräth, das, szántásvetéshez való eszköz v. szerszam.
Ackergeſetz, das, földmivelési törvény.
Ackerhandbechel, die, tövises iglicze, ökörguzs.
Ackerholder, **Ackerholunder**, der, gyalog v. földi bodza.
Ackerholz, das, bokor, cserje.
Ackerklette, die, borzon.
Ackerknecht, der, parasztszolga, béres.
Ackerkohl, der, czérnaágú válupikk, vetési repcze.
Ackerkraut, das, derécze.
Ackerland, das, szánthatóföld.
Ackerleute, die, pl. földmivelők, parasztok.
Ackerlohn, der, szántásbér.
Ackermann, der, földmivelő, szántóvető.
Ackermännchen, das, szőszke billegény, (barázdabillegető).
Ackermaß, das, mezőmérték; mérő láncz.
Ackermünze, die, tarlói menta; hegyi méhfü.
Ackern, szántani.
Ackern, das, szántás.
Ackerpferd, das, szántó ló.
Ackerraute, die, füstike.
Ackerrecht, das, földmiveleti jog.
Ackerrettig, der, mezei retek.
Ackerringelblume, die, mezei peremér.
Ackerſcholle, ſ. Erdſcholle.
Ackerſchwarzkümmel, der, mezei kömény.
Ackerſteinſaamen, der, mezei kömag (növény).
Ackertreſpe, die, mezei rozsnok.
Ackerwaldmeiſter, der, ugari müge.
Ackerwalze, ſ. Walze.
Ackerweg, der, düllőút, szántóföldi út.
Ackerweitzen, ſ. Kuhweitzen.
Ackerweſen, ſ. Ackerbau.
Ackerwinde, die, kis szulák, iszapfü.
Ackerzwiebel, der, sárma, madértej.
Act, der, cselekedet, tett, tét.
Acten, **Actenſtücke**, die, pl. oklevelek, ügyirások.
Actenſchreiber, der, oklevéliró, lemásoló.
Actie, die, részes sors, részvény.
Actienhändler Actionär, der, részvényáros részvényes.
Activſchuld, die, hitelezmény, kinn lévő adósság.
Actuarius, der, irótiszt, jegyző.
Adamsapfel, der, Ádám' almája v. csutkája, (czitromfaj).
Adamsfeige, die, **Adamsfeigenbaum**, der, egyiptomi füge; egyiptomi fügefa.
Addiren, összeadni, összeszámolni.
Addition, die, összeadás.
Addreſſe, die, föliras (ünnepélyes, országos), ajánló levél; czim, utasító czim; ügyesség.
Addreßhaus, das, utasító hivatal; zálogház
Adel, der, nemesség, a' nemes emberek; nemesség, nemesi rang.
Adelheid, die, Etelka (nönév).
Adelherrſchaft, die, fő rendi uralkodás; nemesi kormány.
Adelhof, ſ. Edelhof.

[illegible]

[illegible] der, s. Berzeser.

[illegible]mirál.

[illegible]ralschaft, die, ad-

[illegible], die, admirállobogó.

[illegible], die, admirálgálya.

[illegible] admirálhajó.

[illegible]

Afterfa das [illegible]

Afterfaner der [illegible]

Afterfanion [illegible]

After der segg [illegible]

After, das [illegible] marhabetek; [illegible] gabonae [illegible] ocsu; maradekgabona, [illegible] molnárcknal.

After, (egykoron igehatarczó, ma márcsak osszetételkre használtatik); ál, fél, fattyual, másod; utó, vég ée

Afteralabaſter, der, félalabastrom.
Afteranwalt, der, helyettes ügyvéd.
Afterbelehnter, der, alhübéres.
Afterbelehnung, die, alhübérlés, alalhübérbe-adás.
Afterberedſamkeit, die, álszónokság.
Afterblatt, das, fattyulevél, állevél.
Afterbürde, Aftergeburt, die, szülep.
Afterbürge, der, alkezes altüsz.
Afterbürgſchaft, die, alkezeség, altüszség.
Afterdarm, der, végbél.
Aftererneſatzung, die, alörökités.
Aftererbe, der, alörökös.
Aftererz, das, salakércz.
Afterflügel, der, álszárny.
Aftergefäße, das, salakszüszék v. szekrény.
Aftergraben, der, salakárok, salakcsatorna.
Afterheu, ſ. Grummet.
Afterholz, das, hulladékfa.
Afterhorn, das, fattyuszarv.
Afterkamerl, der, áltevo.
Afterkegel, der, álkúp.
Afterkind, das, utógyermek, gyászgyermek, zabgyermek.
Afterklaue, die, fattyukörröm.
Afterkönig, der, álkirály.
Afterkorn, das, gabonaalj.
Afterkugel, die, álgolyó, álgömb, álteke.
Afterleder, das, hulladékbőr.
Afterleben, das, alhübér, utóhübér.
Afterlehensmann, der, alhübéres.
Aftermehl, das, végliszt, utóliszt.
Aftermenſch, der, álember.
Aftermoos, das, álmoh, fattyumoh.
Afterniederſchlag, der, álüledék.
Afterpaſt, der, álpápa.
Afterrede, die, rágalom, megszólás.
Afterreden, rágalmazni, megszóllani.
Afterredner, der, álszónok.
Afterſilber, das, keverékezüst, tisztátlan ezüst (a' kohokban).
Afterſpinne, die, kaszás pók.
Afterſtück, das, nyeregfar.
Aftertopas, der, áltopáz; cseh topáz.
Afterthräne, die, álhére.
Afterwelt, ſ. Nachwelt.
Afterwitz, der, álelmésség.
Aegäiſche Meer, das, aegaeumi tenger.
Agat, ſ. Achat.
Aegidius, der, Egyed, (finév).
Aegypten, das, Egyiptom.
Aegypter, der, egyiptomi.
Aegyptiſch, adj., egyiptomi.
Agende, die, szertartókönyv, agenda
Agent, der, ügyvivő, ügybiztos.
Agentſchaft, die, ügyvivőség, ügybiztosság.
Agregat, das, halmozat, egybehalmozása valaminek
Agio, das, ſ. Aufgeld.
Agley, ſ. Akeley.
Agiren, ſ. Handeln; Spielen.
Agnes, Agneſia, die, Ágnes, (nőnév).
Agregiren, ſ. Aufnehmen.
Agreſt, der, egreslé
Agrimonie, ſ. Adermennig.
Agtſtein, ſ. Bernſtein.
Ah! interj., ah! ó!
Aehern, adj., broncz, róz, rézből való.
Ahle, die, árr.
Ahlenſchmied, Ahlenmacher, der, árrmüves.
Ahm, Ahmen, ſ. Ohm.
Ahnden, megbosszúlni, megtorolni; sejteni, sejditni-
Ahndung, die, megbosszulás, megtorlás; sejtés, sejdités, sejdelem.
Aehnein, hasonlitni, (hoz, hez).
Ahnen, sejteni, sejditni, előérezni; rémleni (clötte v. nekie).
Ahnen, die, pl. eldökök, ősök.
Ahnenprobe, die, őspróba, összámpróba.
Ahnenrecht, das, ősjog.
Ahnentafel, die, nemzetségtábla.
Ahnfrau, die, ősanya, nagyanya.
Ahnherr, der, ős; nagyatya.
Aehnlich, adj., hasonló.
Aehnlichkeit, die, hasonlat, hasonlatosság.
Ahnung, die, sejtés, sejdités; előérzet, sejdelem.
Ahorn, der, iher, jávor, juhar.
Ahornen, adj., ihar, jávor, juhar.
Aehre, die, kalász; in Aehren ſchießen, kalászosodni, fejét hányni v. vetni; Aehren leſen, kalászt böngészni v. szedegetni.
Aehrenleſe, die, Aehrenleſen, das, kalászszedés; kalászat, bönge.
Aehrenleſer, der, kalászszedő, böngész.
Aehrenſpitze, die, kalászhegy.
Aichen, ſ. Eichen.
Akademie, die, akademia.
Akademiker, der, akademikus.
Akademiſch, adj., akademiai.
Akademiſt, der, akademista.
Akeley, die, körömméreg; czámoly, (növény).
Akeley, der, fejér keszeg.
Alabaſter, der, alahastrom.
Alabaſterbruch, der, alabastromfejtés.

Alabaſtern, adj., alabastrom.
Alabaſterer, der, alabastromász, alabastromszobrász.
Alant, der, örvény sertecsék, (növény); lezecz ponty.
Alantbeere, ſ. Aalbeere.
Alaun, der, timsó.
Alaunartig, adj., timsónemü.
Alaunbergwerk, das, timsóbánya.
Alaunbruch, der, Alaungrube, die, timsófejtés.
Alaunen, timsózni, timsóval gyártani.
Alaunerde, die, timsóföld, timföld.
Alauners, das, timsóércz, timércz.
Alaungar, adj., timgyártott, timsógyártott.
Alaunhütte, die, Alaunwerk, das, timsóhuta.
Alaunig, adj., timsós.
Alaunquelle, die, timsókút, timsóforrás.
Alaunſchiefer, der, timsópala, timpala.
Alaunſieden, das, timsófőzés.
Alaunſieder, der, timsófőző.
Alaunſtein, der, timkő, timsókő.
Alaunwaſſer, das, timsóviz.
Alaunzucker, der, timsóczukor.
Albanien, das, Albánia.
Albaner, der, albániai.
Albaniſch, adj., albániai.
Alber, die, Alberbaum, der, nyárfa.
Alberich, der, Alberik (finév).
Albern, adj., balga, botor, dőre, ostoba.
Albern, adv., balgán, botorúl, dőrén.
Albern, balgálkodni, botorkodni, dőrékedni.
Albernheit, die, balgaság, botorság, dőreség.
Albertiner, Albertsthaler, der, (hollandi pénz).
Albin, der, Albin (finév).
Albrecht, der, Albert, Béla (finév).
Alchemille, die, bokál, (növény).
Alchymie, die, alchymia, aranycsinálás.
Alchymiſt, der, alchymista, aranycsináló.
Alfanzerei, die, balgaság, dőreség.
Alet, der, ſ. Alant.
Alexander, der, Sándor, (finév).
Alexandrien, das, Alexándria, (varos).
Alexandriniſch, adj., alexandrin, (versnem).
Algarbien, das, Algarbia, (tartomány).
Algebra, die, algebra, betüvetés.
Algebriſch, adj., algebrai, betüvetési.
Algebriſt, der, algebrista, betüvető.
Algier, das, Algir, (tartomány).
Algierer, der, algiri.
Alimentation, die, ſ. Ernährung, Unterhalt.
Alimente, die, pl., ſ. Unterhalt.
Alkali, das, égvény, lúgsó.
Alkaliſch, adj., égvényes, lúgsós.
Alkaliſiren, égvényitni.
Alkaliſirung, die, égvényités.
Alkoran, der, alkorán.
Alkoven, der, vakszoba, ágyszoba.
All, das, minden, mindenség.
All, alle, adv., vége; egészen, épen, már; mindenütt; das Holz iſt ſchon all, vége már a' fának, v. elfogyott már a' fer; alle machen, elkölteni, elfogyasztani (valamit), kifogyni (valamiből); alle ſeyn, elfogyni; bei alle dem, mind e' mellett is; die Speiſen ſind noch nicht alle, még nincs vége az ételeknek.
Allbereits, ſ. bereits, ſchon.
Allda, ſ. da.
Alldieweil, ſ. weil.
Allee, die, fasor, sétasor.
Allegorie, die, allegoria.
Allegoriſch, adj., allegoriai.
Allegro, das, allegro.
Allegro, adv., allegro.
Allein, adv., egyedül, csak, csupán; conj. de, nemcsak.
Alleingeſang, der, Alleinſpiel, das, solo (a' hangászoknál).
Alleinhandel, Alleinverkauf, der, egyedárulás, monopolium.
Alleinhändler, Alleinkäufer, der, egyedáros, monopolista.
Alleinherr, Alleinherrſcher, der, egyedüluralkodó, önuralkodó, manarcha.
Alleinherrſchaft, die, önura'kódás, egyedüluralkodás, manarchia.
Alleinig, adj., egyed, egyedüli, egyedüles.
Allemal, adv., mindig, mindenha, mindenkor.
Allenfalls, adv., minden esetre; talán.
Allenthalben, adv., mindenütt, mindenfelé, mindenfelöl.
Aller, alle, alles, adj., mind, minden; alle; pl. minden, mindenek, mindnyájan; alle drei Tage, minden harmad nap.
Aller, (osszetételekben), leg, legesleg; der allerbeſte, legjobb, legeslegjobb; der allerglückſeligſte, legeslegszerencsésb.
Allerchriſtlich, adj., legkeresztyénebb.
Allerdings, adv., vagyigen, igenis, úgyvan.
Allerdurchlauchtigſt, adj, fölséges (czim).

Allerjüngſt, adv., immost, csakmost, legmost.
Allergetreueſt, adj., leghűségesb.
Allergnädigſt, adj., legkegyelmesb.
Allerhand, adj., mindenféle.
Allerheiligen, das Feſt — Mindenszentek ünnepe v. napja.
Allerheiligſt, adj., szentséges; das Allerheiligſte, szentség.
Allerhöchſt, adj., fölséges.
Allerlei, ſ. Allerhand.
Allerleigewürz, das, kardamóm.
Allerliebſt, adj., legkedvesb, szerelmetes; gyönyörű, igen szép; igen jó
Allerliebſt, adv., gyönyörüen, igen szépen; igen jól; legszivesebben.
Allermannsharniſch, der, zilis.
Allermaßen, adv. u. Conj., egészen, mindenkép, teljesen; mivel, minthogy.
Allermeiſt, adv., főkép, kiváltkép, legimkább
Allermeiſten, adj. pl., legtöbben.
Allernächſt, adj., legközelebbi.
Allernächſt, adv, legközelebb.
Allerſeits, adv., mindenfelöl; mindnyájan.
Allerwärts, **Allerwegen**, ſ. Allenthalben.
Alles, das, minden; mindenki, az egész világ; Alles in Allem ſeyn, mindenben minden lenni; in Allem, mindegyütt, összevéve.
Allesamt, adv., mindnyájan.
Allewege, adv., mindenütt, mindenhol.
Allewile, adv., immost, legmost, épenmost.
Allezeit, adv., mindig, mindenha, mindenkor.
Allgegenwart, die, mindenüttlét.
Allgegenwärtig, adj, mindenüttlevő.
Allgemach, adv., halkan, halkkal, lassan lassan.
Allgemein, adj., köz, közönséges, egyetemi.
Allgemein, adv., közönségesen, átaljában; egyetemleg.
Allgemeinheit, ſ. Gemeindegut.
Allgemeinmachung, die, egyetemités, közönségesités.
Allgewalt, die, mindenhatóság.
Allgewaltig, adj., mindenható.
Allgut, das, paréj libatopp (növény).
Allhier, ſ. Hier.
Allianz, die, ſ. Bündniß.
Alliren, ſ. Verbinden.
Alliirte, der, ſ. Bundesgenoß.
Allmacht, die, mindenhatóság.
Allmächtig, adj., mindenható.
Allmählig, adj., halk, lassu.

Allmählig, adv., halkan, lassan lassan.
Allmünde, **Allmeinde**, ſ. Gemeindegut.
Allſehende, adj., mindenlátó.
Alltägig, adj., mindennapi, mindennapos; das alltägige Fieber, mindennapi láz v. hideglelés.
Alltäglich, adj., mindennapi, közönséges.
Alltagsgeſicht, das, közönséges v. mindennapi arcz.
Alltagskleid, das, **Alltagsrock**, der, hétköznapi ruha.
Alltagshut, der, hétköznapi kalap.
Alltagspoet, der, mindennapi költő.
Alltagswitz, der, mindennapi elmésség.
Allwaltend, adj., mindenkormányzó, mindenintéző
Allweiſe, adj., föböles, mindentudó.
Allwiſſend, adj., mindentudó.
Allwiſſenheit, die, mindentudás; mindentudóság.
Allwo, ſ. Wo.
Allzu, **allzuviel**, **Allzuſehr**, adv., fölötte igen, igen nagyon.
Allzugleich, allzumal, adv., mindnyájan, összesen.
Almanach, der, almanach; kalendáriom.
Almandin, der, almandin, (rubinfaj).
Almoſen, das, alamizsna.
Almoſenamt, das, **Almoſenpflege**, die; alamizsnatisztség.
Almoſenbrod, das, alamizsnakenyér.
Almoſenbüchſe, die, alamizsnamillye.
Almoſenkaſten, **Almoſenſtock**, der, alamizsnaszekrény; alamizsnatőke.
Almoſengeld, das, alamizsnapénz.
Almoſenſammler, der, alamizsnaszedő.
Almoſenſammlung, die, alamizsnaszedés.
Aloe, die, áloe.
Aloeholz, das, áloefa.
Aloelatwerge, die, áloenyelet.
Aloemittel, das, áloeszer.
Aloſe, die, garda, (hal).
Aloyſius, der, Alajos, Alojz, (finév).
Alp, der, boszorkány, lidércz.
Alp, ſ. Alpen.
Alpen, die, pl., **Alpengebirg**, das, havasok.
Alpendeiſuß, der, havasi űröm.
Alpenbewohner, **Alpler**, der, havasi lakos.
Alpenbirke, die, törpe nyirfa, gyalognyir.
Alpenkiefer, die, henye fenyő.
Alpenklee, der, bérczi lóher.
Alpenkraut, das, havasi fü; pakócza.
Alpenmohn, der, havasi mák.
Alpenrauch, ſ. Erdrauch.

Alphabet, das, ábécze; betürend.
Alphabetisch, adj., betürendes.
Alphabetisch, adv., betürendben.
Alpratze, die, s. Murmelthier.
Alpzopf, s. Weichselzopf.
Alraun, die, altató nadragulya.
Als, conj., midön, mikor; mind, . . nál, . . . nél; mintsem, hogysem; úgymint.
Alsbald, adv., egyszeriben, mindjárt, tüstént.
Alsdann, adv., azután.
Also, adv., igy, úgy; Conj., azért, tehát.
Aelster, s. Elster.
Alt, adj., ó, régi; idős, koros, öreg, vén.
Alt, der, felhang.
Altan, der, erkély.
Altar, der, oltár.
Altarblatt, das, oltárkép.
Altardecke, die, oltárterítő.
Altargemälde, Altarstück, das, oltárkép.
Altarhimmel, der, oltármennyezet.
Altarleuchter, der, oltárgyertyatartó.
Altarmann, Altarist, der, oltárfi, oltárnok.
Altarplatte, die, Altarstein, der, oltárkő.
Altartuch, das, oltárterítő.
Altbacken, régisütésü, régensült.
Altbart der, vénszakállas.
Altdeutsch, adj., ónémet.
Alte, der und die, öreg, vén.
Alten, s. Aeltern.
Alter, das, kor; életidő, idő; das hohe Alter, vénség, öregkor; vor Alters, hajdon, régente.
Aelter, adj., idősb, korosb, öregebb, vénebb.
Aelterlich, adj., ősi.
Aeltermann, der, öregmester; veterán; templomatya.
Aeltermutter, die, ősanya.
Aeltern, öregszeni, vénülni.
Aeltern, die, pl., szülék.
Aeltern, älteln, öregszeni, vénülni; ávulni.
Alterthum, das, óság, régiség.
Alterthumskunde, die, régiségtudomány.
Alterthumskundige, Alterthumsforscher, der, régiségbuvár.
Altervater, der, ősatya.
Altflicker, Altreißer, der, foltozó varga.
Altflöte, die, felfuvola.
Altfränkisch, adj., ófrank; ódivatos, [illegible]abásu; elkopott, elnyüt, (szo[illegible]ée.).
Altfürstlich, adj., régi fejdelmi-nemzet ségü.
Altgeige, die, s. Bratsche.
Altgesell, der, öreglegény.
Altgläubig, adj., óhitü.
Althee, die, ziliz.
Altist, Altsänger, der, altista, föléne kész.
Altklug, adj., koraeszü.
Altknecht, der, öregbéres, öregszolga.
Aeltlich, adj, öreges, vénes.
Altmeister, der, s. Altermann.
Altmeisterin, die, oregmesterné.
Altmodisch, adj., ódivatos, régiszabásu régi módi.
Altmodisch, adv., ódivatosan, régi módra.
Altschlüssel, der, felkulcs, (a' hangászok nál).
Altstadt, die, óváros.
Altstimme, die, s. Alt.
Altvater, der, öregatya; ősatya; atya mester.
Altväterich, adj., ódon, ódivatos, ószabásu.
Altwasser, das, holtvíz, holtér.
Altweibisch, adj., vénasszonyos; elpuhult.
Am, (an dem), interj., -n, -on, -en -ön; -ban, -ben; -nál, -nél, mellet; (a' 3-ik fok előtt, adv.); am besten, legjobban; am schönsten, legszebben.
Amadäus, der, Amadé, (finév).
Amalgamiren, s. Verquicken.
Amalia, die, Amalia (nőnév).
Amarant, der, Amarantblume, die, amarant, bárling. bársonyvirág.
Amarantfarbe, die, amarantszin.
Amarantfarbig, adj., amarantszinii.
Amarelle, Ammer, die, kajszi baraczk borizü cseresnye.
Amarellenbaum, der, kajszi baraczkfa borizii cseresnyefa.
Amazone, die, amazon.
Amazonenkleid, das, amazonköntös.
Amber, der, ambra.
Amberbaum, der, ambrafa.
Amberkraut, das, életillat tarorja, en gemszagolj.
Ambersalz, das, ambrasó.
Amberstrauch, der, ambracserje.
Amboß, der, ülő, ülövas.
Amboßschmid, der, kovács.
Amboßstock, der, ülőtőke.
Ambra, s. Amber.
Ambrakugel, die, ambragolyó, pézsmateke.

Ambroſia, der, Ambroſiakraut, das, ambrosia; mirha libatopp; mezei ürőm.
Ambroſiſch, adj., ambrosiás, illatos.
Ambroſius, der, Ambrus, (finév).
Ameiſe, die, hangya.
Ameiſenbär, der, hangyász medve.
Ameiſeneі, das, hangyatojás.
Ameiſenfreſſer, der, hangyász.
Ameiſenhaufen, der, hangyaboly, hangyaſészek.
Ameiſenlöwe, der, hangyászbogár.
Ameiſenſtein, der, hangyakő.
Amenthl, das, ſ. Kraftmehl, Stärke.
Amen! amen!
Amerika, das, Amerika.
Amerikaner, der, amerikai.
Amerikaniſch, adj., amerikai.
Amethyſt, der, ametiszt, violakő.
Amethyſtfluß, der, ametisztfolyag.
Amiant, der, ſ. Bergflachs, Steinflachs.
Amman, der, ſ. Amtmann.
Amme, die, dajka.
Ammenmährchen, das, agyrege, dajkarege.
Ammenvermietherin, die, dajkaszerző.
Ammer, die, sármány; borizú cseresznye.
Ammerei, der, ammi (növény).
Ammoniak, ſ. Salmiak.
Ammoniter, der, ammonita.
Amone, die, Amönlein, das, zízon, (növény).
Amor, ſ. Liebesgott.
Amoriter, der, amorita.
Ampel, die, ſ. Lampe.
Ampfer, der, ſ. Sauerampfer.
Amſel, die, rigó.
Amſig, ſ. Emſig.
Amt, das, hivatal, tiszt, sisztség; isteni szolgálat, mise; czéh; (törvényszolgáltató 's a' fejdelmi jövedelmekre ügyelő helybeli, vagy vidéki hivatal).
Amtchen, das, hivatalka, tisztecske.
Amtfrau, die, ſ. Amtmännin.
Amthaus, das, Amtei, die, hivatalház tiszt, ség' háza.
Amtlos, adj. u. adv., hivataltalan v. hivatalatlan, tisztetlen, privát, szabad; hivatal v. tiszt nélkül.
Amtmann, der, tiszttartó; tisztviselő.
Amtmännin, Amtsfrau, die, tiszttartóné; tisztviselőné.
Amtmeiſter, ſ. Obermeiſter.
Amtsarbeit, Amtsgeſchäfte, die, pl, hivatalos v. tiszti dolog, munka, ügy.
Amtsaufſeher, der, tiszti ügyelő.
Amtsbruder, Amtsgenoß, der, tiszttárs.
Amtsdiener, der, hivatal szolgája.
Amtseid, der, tiszti eskü, tiszteskü.
Amtseifer, der, hivatalbeli buzgalóm, hévszorgalom.
Amtsfrohne, Amtsfuhre, die, hivatalnak járó szakmány.
Amtsgefälle, die, pl., hivatali jövedelmek.
Amtsgebühr, die, hivatali járadék, v. illetmény, sportula; tiszti kötelesség.
Amtsgehülfe, der, tisztsegéd, hivatalsegéd.
Amtsgeſicht, das, hivatalos arcz, komor tekintet.
Amtskleid, das, hivatalruha, tiszti ruha, misemondó ruha.
Amtsknecht, der, hivatal' szolgája.
Amtskoſten, die, pl., hivatal' költsége.
Amtsname, der, tisztnév, tiszti czim.
Amtspflege, die, hivatal gyakorlás, eljárás a' hivatalban.
Amtspflicht, die, hivatalos v. tiszti kötelesség.
Amtspflichtig, adj., hivatali, hivatalos, tiszti.
Amtsſache, die, hivatalos dolog.
Amtsſaß, Amtsſchriftſaß, der, hivatal' törvényszéke alá tartozó.
Amtsſchaffer, der, hivatal' sáfára, gondviselője.
Amtsſchildchen, das, hivatali czimer.
Amtsſchreiber, der, hivatali irnok.
Amtsſiegel, das, tiszti pecsét.
Amtsſtube, die, hivatalszoba, tisztszoba.
Amtstag, der, hivatalnap, tisztnap.
Amtsverrichtung, die, tiszti foglalatosság.
Amtsverwalter, der, helyettes.
Amtsverweſer, der, hivatalhelytartó, képviselő a' hivatalban.
Amulet, das, mentőszer.
An, interj., -n, -on, -en, -ön; -ban, -ben; -hoz, -hez, -höz; mellé; mellett; körül; -ra, -re; -rol, -ről; -tól fogva, -től fogva, óta; an das Feuer ſetzen, tüzhöz, v. tüz mellé tenni; es iſt jemand an der Thür, valaki van az ajtón; an meinem Hauſe, a' házam mellett; es waren an zweitauſend Mann, két ezer ember körül voltak; die Tugend an ſich, az erény magában; er kommt an Bettelſtab, koldusbotra jut; es iſt an mir, rajtam a' sor; ſo viel an mir iſt, a' mennyi rajtam áll v. tőlem függ; von meiner Kindheit an, gyermekkoron óta v. gyermekkoromtól fogva.
Anagramm, das, anagramma.

Anagrammenmacher, der, anagrammista, anagrammàkészítő.
Analogie, die, hasonlat, hasonlatosság, hasonszabály, analogia.
Analogiſch, adj, hason, hasonló, analóg.
Analyſe, ſ. Zergliederung.
Analyſiren, ſ. Auflöſen, Zergliedern.
Analytiſch, adj., fejtő, fejtegető, részelő, tagoló.
Ananas, die, ananász.
Anankern, ſ. Ankern.
Anarchie, die, ſ. Geſetzloſigkeit.
Anatomie, die, ſ. Zergliederung.
Anatomiker, der, boncsoló, boncztudós.
Anatomiren, ſ. Zergliedern.
Anatomiſch, adj., boncztudományos.
Anatomiſch, adv., boncztudományosan.
Anbacken, sülni, száradni, (hoz, hez; ra, re); ragasztani, (ra, re).
Anbannen, megbűvölni, megigézni, megvarázsolni.
Anbau, der, művelés, (földé); vetés, (búzáé); pallérozás, művelés (nyelvé); hozzá építés
Anbauen, művelni, (földet); vétni (búzát ée.); művelni, csinositni, pallérozni (nyelvet); épiteni (hozzá); ſich anbauen, megtelepülni, megszállani.
Anbauer, der, gyarmatos.
Anbefehlen, meghagyni, megparancsolni; ajánlani.
Anbefehlung, die, parancs, ajánlat.
Anbeginn, der, kezdet.
Anbehalten, magán tartani, (mellényt ée.).
Anbei, adv., egyszersmind, e' mellett.
Anbeißen, harapni, enni, megkezdeni; kapni, harapni (hozzá, belé).
Anbelangen, ſ. Anlangen, Betreffen.
Anbellen, ugatni (ra, re); megugatni.
Anberaumen, Anberaumen, határozni v. szabni napot.
Anberaumung, die, határozás, rendelés, (napé).
Anbeten, imádni.
Anbeter, der, imádó.
Anbetreffen, ſ. Betreffen.
Anbetteln, koldulva jőni v. menni, (hoz, hez); ſich anbetteln, koldulva folyamodni, (hoz, hez).
Anbetung, die, imádás.
Anbetungswürdig, adj., imádandó.
Anbiegen, hajtani, görbitni (hoz, hez); mellékelni, kapcsolni (oklevelet ée.).
Anbieten, kinálni, megkinálni, (val, vel), ajánlani; ſich anbieten, ajánlkozni, kinálkozni; igérni, (árverésen).
Anbietung, ſ. Anerbietung.
Anbinden, kötni, megkötni, (hoz, hez); megajándékozni, (névnapon); lefoglalni, (előpénnzel); összekapni, valakivel); kurz angebunden ſeyn, könnyen fölindulni.
Anbiß, der, harapás; reggeli falatok; csalétek.
Anblaſen, fújni, (ra, re); felfújni, megfújni, (tüzet); felfújni (hólyogat); fúva jelenteni, (vadászatot ée.).
Anblatt, das, konya vicsor, (növényi.
Anblecken, vicsorogni; fogat vicsoritni (ra, re).
Anbleiben, hű maradni, mellette maradni.
Anblick, der, rátekintés; tekintet.
Anblicken, nézni, pillantani, tekinteni (ra, re).
Anblinzen, anblinzeln, hunyorítni, hunyorogni, pillogni, (ra, re); fényleni, sütni (ra, re).
Anblöcken, bőgni (ra, re).
Anbohren, megfúrni.
Anborgen, fölvenni, kölcsön venni.
Anbraſſen, kötéllel felhúzni vitorlát.
Anbrechen, megtörni; megkezdeni (hordó sert); szürkülni, viradni; alkonyodni, esteledni, törődni (a' gyümölcs), poshadni (a' bor); mit anbrechendem Tage, viradatkor; mit anbrechender Nacht, alkonyatkor.
Anbrennen, gyújtani, meggyújtani, (taplót ée.); rásütni, (bélyeget); megégetni, megkozmásitni; gyúladni, meggyúlni; megkozmásúlni; megperzselődni.
Anbringen, elhozni; felhúzni, (keztyűt); csinálni, épiteni; be-, elszerezni, (valakit); ejteni, okozni, (sebet); kiadni, költeni, (pénzt); eladni, (árut); eladni, férjhez adni; elmondani, alkalmazni, (kérelmet, tréfát); feladni, bejelenteni (panaszt).
Anbringer, der, be-, elszerző; feladó, bejelentő.
Anbringung, die, el-, beszerzés; kiházasitás; feladás; bejelentés.
Anbruch, der, kezdet; rothadás, törődés; bei Anbruch des Tages, pitymallatkor, nap' viradtakor.
Anbrüchig, adj., törődött; poshadt.
Anbrühen, forrázni, megforrázni.
Anbrüllen, bődülni, orditni (ra, re).
Anbrummen, megmorogni, megmormolni.
Anbrüten, költeni kezdeni; kotlani, (to-

jást); ein angebrütetes Ei, kotlott pete v. tojás.
Andacht, die, áhitatosság, ajtatosság; imádság; figyelem.
Andächtelei, die, álbuzgalom, álbuzgóság, kegyeskedés.
Andächteln, buzgókodni, kegyeskedni.
Andächtig, adj., áhitatos, ajtatos; figyelmes.
Andächtig, adv., áhitatosan, ajtatosan; figyelmesen.
Andächtige, der u. die, áhitatos, ajtatos.
Andächtler, der, buzgókodo.
Andalusien, das, Andalúzia.
Andalusier, der, andalúziai.
Andante, das, subst. u. adv., halk, halkan, (a' hangászoknál).
Anden od. Cordilleras, die, pl., Andesek, Cordillerák, (hegyek).
Andenken, emlékezni (ra, re).
Andenken, das, emlékezet; emlék; mein Mann seligen Andenkens, boldogult v. boldog emlékezetü férjem.
Ander, adj., más, egyéb; másik.
Andern, változtatni, megváltoztatni; megjobbítni; sich ändern, változni; megjobbulni.
Anderfalls, s. Sonst, Wo nicht.
Anderntheils, adv., más részről.
Anders, adv., egyébkép, máskép, különben; wann anders, wo anders, ha egyébiránt.
Anderseits adv., másfelől, más oldalról v. részről.
Anderswo, Anderwärts, adv., egyébütt, másfelé, máshol, másutt.
Anderswodurch, adv., egyébként, másképen.
Anderswoher, adv., egyébünnen, máshonnan.
Anderswohin, adv., egyébüve, máshova.
Anderthalb, adj., másfél.
Anderthalbig, adj., másfeles.
Aenderung, die, változás; változtatás.
Anderwärtig, Anderweitig, adj., más, egyéb.
Anderwärts, s. Anderswo.
Andeuten, jelenteni, megjelenteni, tudtára v. értésére adni.
Andeutend, adj., jelentő, jelentes.
Andeutung, die, megjelentés, tudtáraadás; parancs.
Andichten, fogni, költeni, koholni (valamit valakire).
Andichtung, die, ráfogás, rákoltés; koholmány, költött hír; vád.
Andonnern, dörögni, dörgetni, zörögni, zörgetni (az ajtón); dörögni, zörögni, (ra, re), ledörögni, (valakit).
Andorn, der, pemet, (növény).
Andrängen, szorítni, tolani, (hoz, hez; nak, nek); sich andrängen, tolakodni, (hoz, hez); tolani magát (valakire).
Andreas, der, Andor, András, Endre.
Andreaskreuz, das, andorkereszt, (a' czimertudományban).
Andrehen, czavarni, tekerni, (ra, re); einem eine Nase drehen, valakit rászedni, elcsábítni, elámítni.
Andringen, hatani, nyomúlni, tódúlni, törni (mint az ellen); tolakozni, tolúlni (mint a' vér).
Andringlich, adj., tolakodó.
Andrehen, fenyegetni, ijeszteni, (val, vel).
Andrucken, nyomtatni, (ra, re), rányomni.
Andrücken, nyomni, szorítni (hoz, hez); szorúlni (hoz, hez).
Andurch, s. dadurch.
Aneignen, s. Zueignen u. Verähnlichen.
Aneinander, adv., egymáshoz, egymásmellé.
Aneinanderfügung, die, összefoglalás, összeragasztás.
Aneinanderhangend, adj., összefoglalt, összeragasztott.
Anekdote, die, anekdota.
Anekeln, émelyegni, undorodni (tól, től), undorítni (valakit valami).
Anemone, die, kökörcsin.
Anempfehlen, s. Empfehlen.
Anerben, örökölni, örökül nyerni v. kapni (pénzt); vele születni, elragadni (rá); elkapni, (nyavalyát); angeerbte Güter, öröklött v. örökül nyert jószágok; angeerbte Vorurtheile, vele született előitéletek.
Anerbieten, s. Anbieten.
Anerkennen, elösmerni, megösmerni.
Anerkenntniß, die, megösmerés.
Anerkennung, die, elösmerés, megösmerés.
Anerschaffen, vele teremteni.
Anerschaffen, adj., vele született, benntermett.
Anerwogen, conj., minthogy, tekintvén, azon tekintetből, beléoltott.
Anfachen, felfújni, fútatni (tüzet); éleszteni, gerjeszteni (haragot).
Anfacheln, felfújni, fölélesztení (tüzet), fölgerjeszteni.
Anfädeln, s. Einfädeln u. Anreihen.
Anfahren, elhozni, (kocsin); megtámadni, neki esni, (szóval); neki men-

ni, (kocsin); érkezni, jöni, (kocsin); munkára menni, (mint a' bányász); pórul járni, megjárni.

Anfahrt, die, megérkezés, (kocsin); kievezés; munkakezdet, (a' bányászoknál).

Anfall, der, ráesés; rászállás; örökség, szállomány; megrohanás; megtámadás, (ellené); megszökés, roham, (nyavalyáé).

Anfallen, ráesni, (a' fa); rászállani, (pénz); megrohanni, megszökni, megtámadni, neki esni.

Anfallsgeld, das, szállománypénz.

Anfallsrecht, das, szállományjog.

Anfang, der, kezdet; eredet; elő (erdőé ée.).

Anfangen, kezdeni, elkezdeni (valamit), fogni (hoz, hez); ſich anfangen, kezdődni, elkezdődni.

Anfänger, der, kezdő; tanuló.

Anfänglich, adj., kezdeti.

Anfänglich, adv., eleinte, kezdetben.

Anfangs, adv., eleinte, először.

Anfangsbuchſtab, der, kezdőbetű.

Anfangsgrund, der, Anfangsgründe, pl., alapzat, elemek (művészeté ée.), alapelmek.

Anfangsſchule, die, kezdőiskola.

Anfangszeile, die, kezdősor.

Anfärben, befesteni, megfesteni.

Anfaſſen, megfogni; fogódzani, kapaszkodni, (ba, be).

Anfaulen, rothadni, törődni.

Anfechten, megtámadni; kisérteni; aggódni; ich laſſe mich das nicht anfechten, azon nem aggódom, azzal nem törődöm; was ficht ihn denn an? mi lelte őt?

Anfechtung, die, megtámadás; vita; kisértet.

Anfeilen, reszelni, megreszelni.

Anfeinden, ellenkedni, (val, vel), fenekedni (ra, re); fölingerelni, felbujtani (valakit valakire).

Anfeindung, die, ellenkedés; felbujtás.

Anfertigen, ſ. Zufertigen.

Anfeſſeln, megbilincselni, bilincsre tenni, vasra verni.

Anfeuchten, megnedvítni, megnedvesítni, vizzel meghinteni.

Anfeuchtgrube, die, rongyteknő, locsteknő, (a' papirosmalmokban).

Anfeuchtung, die, megnedvezés, megnedvesítés.

Anfeuern, be-, megfütni, (kohot); feltüzelni, neki tüzelni (valakit); tüzet kigyujtani, kigyujtani.

Anfeuerung, die, feltüzelés.

Anflammen, meglángolni, meglángolni, fellangítni, felgyujtani (va ſich anflammen, föllángúlni, f ni, fölgerjedni, felpattanni.

Anflechten, fonni, (hoz, hez).

Anflehen, esedezni, könyörög mánykodni, (nak, nek) kérn

Anflehen, das, **Anflehung**, die, es kérelem, könyörgés.

Anfletſchen, ſ. Anblecken.

Anflicken, toldani, varrni, (ra, re foltozni.

Anfliegen, előrepülni, előszállai pülni, szállani, (nak, nek).

Anfließen, folyni, (nak, nek, me telo folyni.

Anflößen, tutajozni, tutajon sz hozni, vinni (a' viz); das an Stück Land, vízhozta darab föld dékföld.

Anflößung, die, tutajozás; úsz úszadék.

Anflößungsrecht, das, úszományjog dékjog.

Anfluchen, megátkozni (valakit v vel).

Anflug, der, röpülés, szállás.

Anfluß, der, folyás; úszvány, dék, úszadékföld.

Anfordern, ſ. Fordern.

Anforderung, die, követelés; keres lakin), követelmény.

Anfrage, die, kérdezés, tudakozó

Anfragen, kérdezni, tudakozni, kit valami felől v. iránt).

Anfreſſen, megharapdálni, megke megrágni; elenni, elrágni, (a da); ſich anfreſſen, telo v. torki magát; meghizani.

Anfreſſend, adj., ételő, maró, (kő, szer).

Anfreſſung, die, el-, kievés, el- gás.

Anfrieren, fagyni, (hoz, hez).

Anfriſchen, felujítni, fölfrisitni; enyhitni, megfrisitni, fölvidíti

Anfriſchung, die, felujítás, fölfr megenyhités, fölvidítás; neki dítás.

Anfüge, die, melléklet, ragaszték

Anfügen, csatolni, mellékelni, r tani, (okleveleket); összefogaszta szefoglalni.

Anfügung, die, mellékelés; össze lás.

Anfühlen, tapintani, megtapintani, met ée.); tapintva megérzeni.

Anführen, vezetni, (hoz, hez); relni, vezetni (sereget); vezetn

sérelni (ra, re); felhozni, idézni, emléteni, (könyvből); hozni, (kocsin ée.); megcsalni, rászedni.

Anführer, der, vezér; vezető.

Anführung, die, vezetés; vezérlés.

Anführungszeichen, das, folhozójel.

Anfüllen, megtölteni.

Anfüllung, die, megtöltés.

Angabe, die, feladás, ráadás; előpénz, fölpénz; be-, feladás, bevádolás; előrajz, terv; bevallás (vagyoné); közleméný, előadás, tudositás, adat.

Angaffen, ámúlni, bámúlni, (ra, re).

Angaffer, der, bámész.

Angähnen, ásítni (ra, re); tátogni, tátongni (ra, re).

Angeben, előre adni; feladni, ráadni; beadni, beárulni, bevádolni; ajánlani, javalni, (tervet ée.); bejelenteni, bevallani, (vagyont); kiadni, kijátszani (kártyánál).

Angeber, der, ajánló, kezdő, javaló, (tervé ée.); be-, feladó, bevádoló.

Angebinde, das, ajándék (név-, v. születésnapi).

Angeblich, adj., úgy-mondatott, valakinek kiadott.

Angeboren, adj., öröklött, velo született, természeti.

Angebot, das, ajánlás, kinálás; ajánlat, kinálat; igérés, (első, árverésen).

Angebung, die, fel-, ráadás; be-, feladás, bevádolás; javalás, kezdés, (tervé ée.).

Angedeihen (lassen), részesítni, részeltetni, (ban, ben).

Angedenken, s. Andenken.

Angehänge, das, akaszték, függeszték, amulét, nyakszer.

Angehängt, adj., függelék, mellék, toldalék, (iromány ée.).

Angehen, menni, (hoz, hez); illetni, (valakit), tartozni, (ra, re); érni, (mint a' szél); kezdődni, elkezdődni; diszleni, fogamszani; romlani, rothadni; meglehetős, türhető lenni.

Angehend, adj., kezdő, ifju, uj. — conj. tekintvén, nézve.

Angehören, jemandes Eigenthum seyn, valakié lenni, hozzátartozni mint tulajdona valakinek; alles dieses gehört mir an, ez mind az enyim; niemanden angehören, senkié sem lenni; verwandt seyn, atyafiságban lenni valakivel.

Angehörig, adj., valakié, tartozó valakihez; mir, dir, ihm, uns angehörend, az enyém, a' tiéd, az övé, a' miénk, s. a. t. verwandt, rokon, atyafi.

Angeifern, összenyálodni, elnyálozni.

Angel, die, sark, p. o. ajtosark, ablaksark; zum Fischen, horog, szigony; Stacheln der Wespen, fulánk.

Angelband, das, z. B. an Thüren und Fenstern, sarkvas, sarkpánt.

Angeld, das, oder Drangeld, foglaló, felpénz.

Angelegen seyn, gondjának lenni rea, gondoskodni felőle, gondolni vele, szivén hordozni valamit; sich angelegen seyn lassen, ráadni magát valamire, rajta lenni, igyekezni valamin.

Angelegenheit, die, ügy, dolog; wichtige Angelegenheit, fontos dolog; geringfügige Angelegenheit, csekélység; auswärtige Angelegenheit, külső, külföldi dolog; öffentliche Angelegenheit, közönséges dolog.

Angelegentlich, adj., szives, szivén fekvő, fontos; adv., szivesen, nagyon, gondosan, szorgosan; auf das angelegentlichste ermahnen, bitten, hatkatossan inteni, kérve kérni.

Angelfischerei, die, szigonnyalvaló halászás.

Angeln, Fische, szigonnyal halászni v. halat fogni; feindlich nach etwas streben, olálkodni valami után.

Angeloben, igérni, megigérni, fogadni, felfogadni valakinek valamit.

Angelobung, die, megigérés, fogadás, felfogadás.

Angelruthe, die, szigonyvessző.

Angelweit, sperrweit, adv., tárva.

Angemessen, adj., hozzá illő, alkalmatos, vele megegyező, hozzá valo, hozzáalkalmaztatott; adv., alkalmaztatva, megegyezőleg; angemessen reden, illendö módon beszélni; meinen Kräften angemessen, erömhez képest.

Angemessenheit, die, megegyezés, megegyezőség.

Angenehm, adj., kellemes, kellemetes, kedves, gyönyörködtető, gyönyörü, gyönyörüséges; adv., kedvesen, kellemetesen, gyönyörüen.

Anger, der, gyep, pazsit, gyepes hely, pazsitos hely.

Angesehen, adj., tekintetes, tekintetben lévő, tisztes; nagy tekintetü.

Angesicht, das, abrázat, arcz, arczulat kép; von Angesicht kennen, szemben, látásból esmerni; vor Gottes Angesicht, az Isten előtt; im Angesicht der Stadt, a' város szemeláttára; von

Angeſicht zu Angeſicht jemanden ſehen, szemtől szembelátni valakit.

Angeſichts, adv., augenblicklich, azonnal; augenſcheinlich, nyilván.

Angeſtammt, partic., angeerbt, örökös, örökségül hagyott; angeboren, veleszületett.

Angewöhnen, einem etwas, hozzá szoktatni valakit valamihez, szoktatni, rászoktatni valamire; ſich angewöhnen, rászokni, valamihez hozzászokni, hozzászóktatni magát.

Angewöhnung, die, szokás, rászokás.

Angießen, rátölteni, ráönteni.

Angießung, die, rátöltés, ráöntés.

Anglänzen, ráfényleni.

Anglühen, megtüzesetni.

Angreifen, valamit a' kézzel megfogni; feindlich angreifen, valakit megtámadni, valakinek neki menni, rajta menni az ellenségen; die Stadt angreifen, ostromolni v. megtámodni e' várost; einen mit Worten angreifen, rátámodni valakire; an ſeiner Ehre angreifen, a' becsületét sértegetni, bántani; ſtatt beſtreiten, p. o. eine Meinung, kikelni ellene, ellene szegezni magát, p. o. valaki állitásának; von einer Krankheit angegriffen werden, betegségtől meglepetni, betegségbe esni; die Arbeit angreifen, elkezdeni valamit, hozzáfogni valamihez; angreifen, um zu gebrauchen, p. o. ein Kapital, a' tökepénzt megkezdeni, elkölteni belöle; ſtatt entkräften, ſchwächen, p. o. durch Krankheit, gyengitni, erötlenitni, fogyasztani az erejét; die Augen angreifen, a' szemét tömpetni, ſich angreifen, megeröltetni magát.

Angreifer, der, megtámadó.

Angreifung, die, megfogás, hozzányulás; megtámadás.

Angrenzen, határos lenni vele, határba esni; ſeine Güter grenzen alle an die Theiß an, a' jószágai mind a' Tiszáig nyulnak.

Angrenzend, adj., határos.

Angrenzung, die, határbaesés, szomszédság.

Angrenzer, der, Grenznachbar, határos szomszéd.

Angriff, der, fogás; des Feindes, megtámadás; mit der Reiterei, bévágás az ellenség közé; einen heftigen Angriff machen, rárohanni az ellenségre; der Anfang einer Arbeit, hozzáfogás, hozzákezdés a' munkához.

Angriffsbündniß, das, megtámodó szövetség.

Angriffsweiſe, adv., megtámodólag.

Angrunzen, ráröfögni.

Angſt, die, félelmes szorongattatás, félelem, aggódás, töródés, rettegés; Angſt einjagen, ráijeszteni valakire, megijeszteni valakit; voller Angſt, aggódásban, félelmes szorongattatásban lévő.

Angſt, adv., z. B. mir iſt angſt, félek, rettegek.

Angſtgeſchrei, das, jajgatás, kiáballás a' félelem miatt.

Angſtvoll, adj., félelmes, félelemmel teljes; adj., félelmes szorongattásban.

Angürten, felkötni, felövedzeni; den Degen, kardját felkötni, kardót kötni.

Anguß, der, hozzáöntés.

Anhaben, z. B. Kleider, rajtalenni, viselni, hordani p. o. ruhát; einem etwas anhaben, kifogni valakin, feljül halladni, meggyözni; ſtatt ſchaden, ártani valakinek; ſt. widerlegen, megczáfolni.

Anhäckeln, hozzákapcsolni, beléakasztani; ſich anhäckeln, beléakadni; wie die Katzen mit den Klauen, belékapaskodni, beléragadni a' körmeivel.

Anhängen, an etwas, ráakasztani, felakasztani p. o. a' fára; hinzufügen, hozzáadni, mellétenni, kapcsolni; zufügen etwas Böſes, okozni, tenni a' roszszat; einem ewigen Schimpf anhängen, valakit örökös gyalázatba keverni; ſich anhängen, belé ragadni, belé ragaszkodni; ſich an jemanden anhängen, valakihez csatolni magát.

Anhänger, der, einer Meinung, valakinek követöje, felekezete; die Anhänger des Catilina, a' Catilina pártján lévők.

Anhängerin, die, pártján levő t. i. asszony, leány.

Anhängig, adj., hozzákapcsolt, hozzátartozó, -való, -jaroló; was vor Gericht zur Unterſuchung gebracht wird, z. B. ein Proceß, folyó per; eine Sache anhängig machen, törvény eleibe v. utjára vinni valamelly dolgot.

Anhänglich, adj., feſt anhangend, z. B. einer Perſon, hozzáragaszkodó, buzgó indulattal viseltető.

Anhänglichkeit, die, ragaszkodás valakihez, buzgó indulat valaki iránt.

Anhäufen, z. B. Erde, felhalmozni, felhányni halom formára; Schätze anhäufen, kincset rakásra gyüjteni;

sich anhäufen, vermehren, szaporodni, rakásra gyülni.

Anhäufung, die, rakásra gyülés, felhalmozás, tetézés; des Geblütes, összetolulás.

Anhecken, an etwas hangen, hozzá ragaszkodni.

Anhallen, als Schall an etwas anstoßen, hozzá ütödni, a' hangnak valamihez.

Anhalt, die, das Innehalten, szünet; etwas, woran man sich hält, fogódzó.

Anhalten, an etwas halten, odatartani, rátartani; trop; zu etwas ermahnen, rászorítni valamire, kenszerítni, ráfogni; zurückhalten, hemmen, feltartóztatni, megfogni, hogy tovább ne menjen, megállítni; den Athem anhalten, visszatartani a' lélekzetet; sich. um etwas ansuchen, bitni, kérni valamit, esedezni valamiért; um Hülfe anhalten, segétséget kérni; um ein Mädchen anhalten, valamelly leányt megkéretni; sich stille halten, ig. B. auf der Reise, megállapodni, megállani; im Reden anhalten, megszünni a' beszédben; unterbrochen fortfahren, ig. B im Lesen, meg nem szünni p. o. olvasni.

Anhaltend, adj., tartós; ein anhaltendes Fieber, szüntelenvaló hideglelés; anhaltender Fleiß, huzomos szorgalmatosság; adv., tartósan, szüntelen, szünetnélkül, folyvást.

Anhaltung, die, das Anhalten, odatartás; sich. das Antreiben, rászorítás, kényszerítés; sich. Zurückhaltung, visszatartás; beléfogadás; kérés, megállás; tartás.

Anhang, der, hozzáadás, toldalék, ragaszték; sich Partei, felekezet valakinek pártolója, pártján lévő.

Anhangen, hozzáragadni, beléragadni, beléakadni; zugethan seyn, jemanden, valakihez ragaszkodni, valakivel tartani, valakinek pártján lenni; der Tugend anhangen, a' virtust követni, gyakorolni.

Anhangen, das, hozzáragadás.

Anhangsweise, adv., toldalékul.

Anhauch, der, rálehellés, ráfuvallás.

Anhauchen, rálehelleni, ráfuvallani; sich. begeistern, illetni.

Anhauen, ig. B. die Pferde, megcsapkodni p. o. ostorral a' lovakat; einen Baum, belévágni a' fába.

Anhauen, das, die Anhauung, belévágás; belékezdés.

Anheben, anfangen, kezdeni, elkezdeni p. o. szollani, beszélni.

Anheften, befestigen, ig. B. mit Nägeln, hozzá v. odaszegezni; durch Binden, hozzákötni; durch Nähen, hozzá v. öda varrni; einen an's Kreuz anheften, keresztfára feszítni.

Anheim, adv.; für heim, d. i. nach Hause, ig. B. gehen, haza menni; trop.; anheim fallen, reámaradni mint örökösre; anheim geben oder stellen, valámit valakire hagyni, bizni, p. o. itéletére.

Anheischig machen, sich, valamit magára venni, vállalni, igérni, valaminek teljesitését kötelezni magát.

Anher, adv., ide; bis anher, oder anhero, eddig eddig, az ideig.

Anhetzen, ig. B. ein Wild, úzni, hajtani kezdeni p. o. a' vadat; an etwas hetzen, uszitni, ráuszitni; sich. anreizen, ingerelni, ingerleni, ösztönözni, lovalni.

Anhetzer, der, késztető, lovaló, háborúság támasztó.

Anhetzerin, die, késztető, ösztönöző t. i. asszony, leány.

Anhetzung, die, ingerlés, késztetés, ösztönözés.

Anhinken, heranhinken, oda sántikálni.

Anhöhe, die, tető, domb, halom; eine Gegend, wo viele Anhöhen sind, halmos tájjék, halmokkal rakott környek; die Anhöhen besetzen, a' tetőket v. halmokat magrakni, előre elfoglalni.

Anhören, meghallgatni valakit, hallgatni valaki beszédét; er will niemanden anhören, senkit sem akar maga elejibe bocsátni és meghallgatni.

Anholen, d. i. scharf anziehen, ig. B. die Taue, erösen huzni p. o. a' hajó kötelet.

Anis, der, ánis, bécsi kömény.

Anjagen, anfangen zu jagen, vadászni kezdeni; das Wild anjagen, felhajtani a' vadat; sich schnell nähern, neki menni, futtatni.

Anjochen, in das Joch spannen, ig. B. die Ochsen, béfogni a' járomba, p. o. az ökrőt.

Ankauf, der, vétel, vevés, megvétel, vett dolog.

Ankaufen, megvenni, megszerezni, venni; sich ankaufen, ig. B. liegende Güter, fekvő jószágot venni, jószágot szerezni.

Ankaufsrecht, das, vevés jussa.
Ankaufung, die, vevés, vétel, megvétel.
Anker, der, horgony vasmacska; Anker werfen, kivetni a' vasmacskát; vor Anker gehen, vasmacskára vetni a' hajót, vasmacskára hányni; vor Anker liegen, vasmacskán állani t. i. a' hajónak; den Anker lichten, felszedni a' vasmacskát; den Anker kappen, elvágni a' vasmacska kötelét. 2. (Baukunst), ein eiserner Haken zur Befestigung einer Mauer, vaskopocs; ein halber Eimer, félcseber, félveder, kiscseber.
Ankerarm, der, a' vasmacska ága.
Ankerfest, adj., vasmacskafogó p. o. fenék.
Ankerflott, das, ein Holz, den Ort anzeigend, wo der Anker liegt, vasmacska jelelő fa.
Ankerförmig, adj., vasmacska formája, v. szabású.
Ankergeld, das, állóspénz, állásbér.
Ankergrund, der, vasmacska megtartó v. megfogó fenék.
Ankerholz, das, oder der Ankerstock, vasmacskaloncz.
Ankerlos, adj., vasmacskátlan.
Ankern, Anker werfen, kivetni a' vasmacskát, vasmacskára vetni a' hajót; die Mauer zusammenankern, vaskopcsokkal össze foglalni.
Ankerplatz, der, alkalmatos hely a' vasmacskák kihányására.
Ankerring, der, vasmacska perecz.
Ankerschaufel, die, vasmacska foga.
Ankerschmied, der, vasmacska kovács.
Ankerseil, das, oder das Ankertau, vasmacska kötél.
Ankertau, das, vasmacska kötél; das Ankertau kappen, vasmacska kötelét elvágni.
Ankerwinde, die, vasmacskát feltekevő csiga.
Anketten, meglánczolni, lánczra tenni.
Ankirren, anlocken, odacsalni p. o. étekkel.
Ankitten, czémentel összefoglalni.
Anklagbar, adj., vádolható.
Anklage, die, vád, panasz, vádolás, bévádolás; st. Beschuldigung, vétekkel vádolás; falsche Anklage, rágalmazás, hamis vád; die Schrift, in welcher eine Anklage abgefaßt ist, irásba foglalt vád, vádló irás.
Anklagen, bévádolni valakit, p. o. a' törvényszék előtt; törvényszék elei-
ben anklagen, főbenjáró v. halálos vétekkel vádolni valakit; wegen Verrätherei anklagen, hazaárulással vádolni valakit; wegen Beleidigter Majestät anklagen, felségsértéssel vádolni.
Anklageschrift, die, vádoló irás.
Ankläger, der, vádoló, bévádoló; falscher Ankläger, rágalmazó; st. Kläger, felperes.
Anklägerei, die, vádoskodás.
Anklägerin, die, vádoló v. bévádoló t. i. asszony, v. leány.
Anklägerisch, adj., vádoló; adv., vádolólag.
Anklammern, vaskapocsal hozzá foglalni; sich anklammern, hozzákapaszkodni, beléragaszkodni.
Anklang, der, der Anfang eines Klanges, hangadás; ein übereinstimmender Klang, Accord, hangegyezés.
Ankleben, hozzáragadni; dem das Lügen von Jugend auf anklebt, a' ki ifjuságától fogva megszokta a' hazugságot; st. anleimen, hozzá-, v. ráragasztani; etwas an die Wand ankleben, valamit a' falra felragasztani.
Anklebend, adj., beléoltatott, hozzáragadt.
Anklebung, die, das Ankleben, hozzáragadás; ráragasztás.
Ankleiden, jemanden, felöltöztetni valakit; sich ankleiden, felöltözni.
Ankleidung, die, felöltözés.
Ankleistern, ráragasztani, hozzáragasztani.
Anketten, sich, beléragadni.
Anklopfen, z. B. an die Thür, koczogatni, koczogtatni, kopogtatni az ajtón, trop.; bei jemanden anklopfen, d. i. seine Meinung zu erfahren suchen, valakinek a' vélekedését, szándékát szép módon ki akarni tanulni.
Anklopfung, die, koczogatás, kopogatás.
Anknüpfen, hozzá v. oda kötni; eines an das andere anknüpfen, egymásba v. összekötözni, összefüzni, p. o. a' beszédet, szavait, bárátságat.
Anknüpfung, die, hozzákötés.
Anködern, anlocken, z. B. Vögel, étekkel odacsalni; trop.; von Menschen, anlocken, magához csalogatni.
Ankollern, odagörgetni, odahengergetni; sich kollernd nähern, odagördülni, odahengeredni.
Ankommen, jöni, jönni, érkezni, megérkezni, odaérni; st. vorgelassen wer-

den, bebocsáttatni, béereszteni; es kommt darauf an, attól függ; darauf ankommen lassen, attól függeszteni fel a' dolgot, azt várni; schlimm, übel ankommen, roszszul fogadtatni; es ist gut angekommen, jól járt, megnyerte a' mit kért p. o. hivatalt, 's a' t., es auf's äußerste ankommen lassen, végére hallogatni, az utolsó szempillantást elvárni; ft. befallen, einnehmen, meglepni, felébredni benne; támadni benne; z. B. es kam ihm eine Begierde an, felébredt benne az a' kívánság; mir kommt der Schlaf an, meglep az álom, elálmosodom.

Ankommen, das, eljövetel, megjövetel.

Ankömmling, der, idegen, jövevény.

Ankoppeln, z. B. Pferde, Hunde, egymáshoz kötni, egymásután kötözni, p. o. lovakat, vadászkutyákat.

Ankörnen, csalogató, étekkel odacsalni; betrügen, verleiten, megcsalni, megszedni, rászedni; ft. füttigen, füttern, jól tartani t. i. étellel megtölteni.

Ankrallen, körmeivel megragadni; sich, körmeivel beleragadni.

Ankrichen, odamászni. elómászni.

Ankrümmen, hozzá görbíteni.

Ankündigen, jelenteni, kihirdetni, valamit, p. o. tudósítást valami felöl; etwas angenehmes ankündigen, kedves hirt hozni valakinek; den Krieg ankündigen, hadat izenni; ein Buch in öffentlichen Blättern ankündigen, valamelly könyvet a' közönséges ujságlevelekben kihirdetni; zukünftige Dinge ankündigen, jövendő dolgokat beszélleni.

Ankündigung, die, hirdetés hiradás, jelentés, tudosítás; Ankündigung eines Krieges; hadizenés.

Ankündiger, der, jelentő, hirdető, tudosító.

Ankunft, die, elérkezés, megérkezés; eine unerwartete Ankunft, váratlan megérkezés.

Anlachen, ránevetni, rákaczagni; sich günstig zeigen, kedvezni; das Glück lacht mich an, kedvez a' szerencse v. mosolyog reám a' szerencse.

Anlachen, das, ránevetés, rámosolygás.

Anlächeln, felé v. reá mosolyogni; ft. günstig seyn, kedvezni.

Anlächeln, das, mosolygás, rámosolygás.

Anlächelnd, adj., mosolygó.

Anläuten, csengetni, csenditni.

Anlage, die, der Entwurf, der erste Anfang einer Sache, rajzolatja valamelly munkának, rajzolatbeli előadás, első kezdete valaminek, talpköve; Anlage des Geistes, adomány, talentom, lelki tehetség; körperliche Anlage, a' testnek alkalmatos volta, testi alkat valamire, természeti hajlandóság; der Ort, wo etwas angelegt wird, ujalkotás, p. o. kertnek, kertalkat s. a' t.

Anlandbar, adj., a' hol kilehet kötni a' hajót.

Anlände, die, révpart.

Anlanden, anländen, z. B. mit dem Schiffe, kiállani a' parthoz, kikötni.

Anlandung, die, kikötés, kiállás a' parthoz.

Anlangen, ankommen, el-, megérkezni, odaérni; ft. betreffen, illetni; was mich anlangt, részemről.

Anlangen, das, el-, megérkezés.

Anlaß, der, z. B. des Waſſers, megeresztése a' víznek; die Veranlaſſung, ok valamire, inditó ok, alkalmatosság; Anlaß geben, okot v. alkalmatosságott adni valamire, inditni valamire; Anlaß zum Lachen geben, nevetséget okozni.

Anlaſſen, z. B. das Waſſer, die Hunde, ráereszteni a' vizet a' malomra, a' kutyákat valakire; mit harten Worten, dongálni valakit; einen übel, hart anlaſſen, pirongatni valakit; megpirongatni; ſich anlaſſen zu etwas, oda. v. arra mutatni; es läßt ſich zum Regen an, essöre mutat v. van az idő; der Knabe läßt ſich gut an, ez a' gyermek jól boldogul, jó reménységet nyut maga felöl.

Anlauf, der, rátódulás, oda sereglés, rámenés, rárohanás; der Anlauf des Waſſers, d. i. das Anwachſen, a' víznek áradása; des Meeres; a' tenger árgadása; in der Baukunſt das Zirkelſtück, welches ein unteres vorſpringendes Glied mit dem obern verbindet, kanyarék, a' szegletek alatt lévő bolthajtás alsó része.

Anlaufen, anfangen zu laufen, neki iramodni, megiramodni; z. B. auf jemanden, neki szaladni, menni és beléütődni; d. i. den Glanz verlieren, wie z. B. beim Spiegel, megizzadni, a' párától meg homályosodni; blau anlaufen laſſen, z. B. eine Degenbinde, kék szinnel vagy za-

mánczal béfuttatni; Blindlings anlaufen, vaktában v. mint a' vaklégy neki menni; ich bin angelaufen. én megjártam; vom Waſſer, ſ. anſchwellen, dagadni, nöni. megáradni; die Schulden, nevekedni, nöni (az adóságot); bei einer Geſchwulſt, feldagadni megdagadni, felkelni; mit häufigen beſchwerlichen Bitten jemanden anlaufen, rájárni valakire, alkalmatlankodni valakin, p. o. kéréseivel.

Anlecken, megnyalni.

Anlegen, hozzá-, rá-, mellé tenni, támasztani, rátámasztani, p. o. lajtorját a' falhoz; Feuer anlegen, meggyujtani p. o. házat; einem Menſchen Feſſeln anlegen, láncra tenni valakit; das Gewehr anlegen, pofájához v. állához kapni a' fegyvert és czélozni; rá fogni a' puskát; dem Pferde einen Zaum anlegen, bézabolázni a' lovat, zabolát vetni a' ló szájába; dem Zorne Zügel anlegen, zabolázni haragjat; den Fäſſern Reife anlegen, megabroncsozni a' hordot; die Schiffe anlegen, a' parthoz kiállani a' hajókot; eine Farbe anlegen, a' festéket rákenni; ein Kleid oder ſich anlegen, ruhát felvenni, felöltözni; Tſchiſmen anlegen, felhuzni a' caizmát; Hand anlegen an etwas, um es zu verrichten, hozzáfogni, hozzákezdeni valamihez; Hand an jemanden legen, reávetni kezeit valakire t. i. erőszaktétel végett; ſ. zu etwas beſtimmen, anwenden, fordítni valami végre; adni, használ venni; ſ. den Anfang zu etwas machen, elintézni, elrendelni valaminek a' kezdetét, kezdeni valamire; Weinberge anlegen, szölött ültetni v. plántálni; eine Stadt anlegen, várost épitni; Bergwerke anlegen, bányát kezdeni; Magazine anlegen, csűröket, élelem tárakat, magazinokat állitni, épitni; es darauf anlegen, valamire czélozni v. nézni cselekedetével; ſ. verabreden, kicsinálni; Geld anlegen, kiadni, fordítni, költeni reá.

Anlegen, das, die Anlegung, z. B. eines Hauſes u. dgl., épités, felállitás; des Geldes, reafordítás, haszonra fordítás, haszonvétel.

Anlegeſchloß, das, oder Vorlegeſchloß, lakat.

Anlehen, das, kölcsönvétel.

Anlehnen an etwas, támasztani valamihez, rátámaszkodni valamire; ſich an eine Säule anlehnen, egy oszlopnak dúlni, vetni a' hátát; das Heer lehnte ſich an einen Wald, Sumpf an, a' tábort egy felül (hátulrol, oldalrol) az erdő v. posvány fedezte.

Anlehnepunkt, der, támaszpont.

Anleihe, die, kölcsönözés, kölcsönkérés; Geld, welches man von jemanden leihet, kölcsönpénz; eine Anleihe machen, pénzt kölcsönözni, kölcsön venni fel, köcsön kérni; eine gezwungene Anleihe ausſchreiben, kénszerítni a' kölcsön odásra, p. o. a' lakosokat.

Anleihen, Geld, als Darlehn empfangen, kölcsön venni fel, pénzt.

Anleiher, der, kölcsönöző.

Anleimen, reáenyvezni, hozzá ragasztani enyvvel, meg-, összeenyvezni

Anleiten, vezetni; unterrichten, tanitni, oktatni; in die Güter des Beſitzten einſetzen, az alperes birtokába bétenni a' felperest.

Anleitend, adj., vezérlő, tanitó, oktató.

Anleitsbrief, der, birtokba oktató, törvényes levél.

Anleitung, die, tanitás, utmutatás, oktatás.

Anliegen, an etwas liegen, mellette lenni, feküdni, rajta feküdni; das Kleid liegt an, a' ruha hozzá áll a' testhez, megfekszi a' testet.

Anliegen, das, Sorge, goud, agyódás, agyodalom; ſ. Verlangen, kivánság, kérés; am Herzen liegen, szivén feküdni; ſich eine Sache angelegen ſeyn laſſen, nagy gondjának lenni valamire, szivén viselni v. hordozni valamit; ſich aufs angelegenſte erkundigen, gondosan tudakozódni valami felöl; ſehr bitten, esedezni, esedezve kérni.

Anliegend, adj., határos szomszéd.

Anlispeln, ráfuvalni.

Anloben, dicsérni, ajánlani valakinek valamit.

Anlocken, édesgetni, magához csalogatni; ſ. zu etwas reizen, valamire ingerleni, késztetni.

Anlocken, das, die Anlockung, csalogatás, édesgetés.

Anlockend, csalogató, édesgető, bájoló.

Anlocker, der, csalogato, édesgető.

Anlöthen, oda-, hozzá-, v. össze forrasztani.

Anlügen, rábölteni.

Anmachen, rácsinálni; **Feuer anmachen**, tüzet csinálni, gerjeszteni; **Farben anmachen**, festéket csinálni, készítni, valamihez; **den Wein anmachen**, z. B. **mit Wermuth**, bort csinálni p. o. ürmösbort; **angemachter Wein**, csinált bor, nem természeti; ſ. **vermiſchen**, elegyétni, keverni.

Anmahnen, inteni valakit valamire, nogatni.

Anmahnend, adj., intő, megintő.

Anmahner, der, intő, megintő.

Anmahnung, die, intés.

Anmahnungsſchreiben, das, sürgető levél, nogató irás, kénszeritő irás.

Anmalen, ráfesteni.

Anmarſch, der, közelgetés, jövetel; **der Feind iſt im Anmarſch**, az ellenség közel van.

Anmarſchiren, közelgetni, közelítni, jönni, menni; **ſie kommen anmarſchirt**, közelgetnek.

Anmaßen, ſich **etwas zueignen**, magának tulajdonitni valamit, föként, igazságtalanul; bitangolni valamit; **ſich etwas zuſchreiben**, rávágyni valamire; **fremdes Lob ſich anmaßen**, a' más dicséretét magára ruházni.

Anmaßend, adj., rávágyó.

Anmaßlich, adj., mérészelt, bitangolt, rávágyó, fenhejjazó.

Anmaßlich, adv., erövel, hamisan.

Anmaßung, die, rávágyás, mérészség.

Anmaßungsvoll, adj., z. B. Rede, fenhejjazó.

Anmauern, hozzá ragasztani fallat, összeragasztani p. o. két falat.

Anmelden, megjelenteni, béjelenteni.

Anmeldung, die, megjelentés, béjelentés.

Anmerkbuch, das, jegyzőkönyv.

Anmerken, megjegyezni valamire valamit, jegyzést tenni valahová; feljegyezni; **einem etwas anmerken**, észre venni valakin valamit; **ich merke dir an**, látom a' mozdulásodból is szemedből.

Anmerkenswerth, würdig, adj., megjegyzésre méltó.

Anmerker, der, feljegyző.

Anmerkung, die, észrevétel, megjegyzés, jegyzés.

Anmeſſen, mértéket venni p. o. ruhához valakiről; ſ. **ſich nach einer Sache einrichten**, alkalmaztatni, szabni valamihez; ſ. **angemeſſen**.

Anmiſchen, hozzá-, v. közékeverni, elegyétni.

Anmuth, die, **Lieblichkeit**, kellem, kellemetesség, kedvesség, gyönyör; **mit Anmuth reden**, ékessen és kellemetesen előadni valamit; **bewunderungswürdige Anmuth im Reden**, csudállásra méltó kellemetesség az előadásban; **mit Anmuth tanzen**, jelesen v. szépen táncolni.

Anmuthen, ſ. **zumuthen**.

Anmuthig, adj., **angenehm**, **lieblich**, kellemes, kellemetes, kedves; **eine anmuthige Stimme**, kedves szó, hang; **ein anmuthiger Ort**, kies v. gyönyörű hely; adv., kellemesen, kellemetesen, kedvesen; **anmuthig reden**, kedveltető beszédü lenni.

Anmuthlos, ohne Anmuth, adj., kellemetlen, gyönyörtelen; adv., kellemetlenül, kedvetlenül.

Anmuthsvoll, adj., kellemel teljes, kellemetes, gyönyörüséges.

Annähen, hozzá-, v. odavarrni; **unten annähen**, alávarrni.

Annähern, ſich, közelgetni, közelítni.

Annäherung, die, közelgetés, közelítés.

Annagen, rászegezni, hozzá-, v. leszegezni, fel-, vagy megszegezni.

Annagen, megharapdálni, megkezdeni rágni.

Annahme, die, z. B. des Geſchenkes, elfogadás, elvétel, fel-, v. általvétel; **an Kindes Statt**, fijává fogadás, gyermekének való fogadás.

Annalen, die, plur.—krónika, korjegyzőkönyv.

Annehmbar, adj., elfogadható.

Annehmen, elvenni, fogadni; **freundſchaftlich, gern annehmen**, valamit szivesen, barátságosan venni, fogadni; **eine Erbſchaft annehmen**, általvenni az örökséget; **Farbe annehmen**, béveni a' festéket; **der Magen nimmt die Speiſe nicht an**, a' gyomor nem veszi bé, nem szenvedi meg az ételt. Daher: 1. **auf ſich nehmen**, magára vállalni, felvállalni, felvenni; **ein Amt**, hivatalt, szolgálatot, munkát felvállalni; **in Verbindung mit ſich ſetzen**, elfogadni, felvenni; **an Kindes Statt annehmen**, valakit fijának fogadni; 2. **aufnehmen**, auslegen, magyarázni valamire; **etwas für Scherz annehmen**, valamit tréfának venni; 3. **billigen**, gut heißen, elfogadni, helyben hagyni, ráállani; **guten Rath annehmen**, a' jó tanácsot elfogadni, engedni a' jó tanácsnak; **wir wollen einmal an-**

nehmen, vegyükfel, tegyükfel; 4. sich eigen machen, ráállani, elfogadni, valamit magáéva tenni; die christliche Religion annehmen, keresztyénné lenni, a' keresztyén vallásra allani; fremde Sitten annehmen, idegen szokást öltözni magára; 5. sich einer Sache annehmen, gondjának leni reá, gondot viselni, gondviselése alá venni; sich einer Rede annehmen, magára venni a' beszédet, magára érteni v. magyarázni.

Annehmenswerth, adj., elfogadásra méltó.

Annehmer, der, elfogadó, elvevö,

Annehmlich, adj., elfogadható, elfogadásra méltó; st. angenehm, kedves, kellemetes.

Annehmlichkeit, die, elfogadhatóság; 2. kedvesség, kellemetesség; einer Gegend, kiesség.

Annetzen, megnedvesitni, megnyirkositni.

Annieten, rászegezni.

Anonym, adj., nevetlen.

Anordnen, rendelni, parancsolni, megparancsolni, rendelést tenni; ein Gastmahl anordnen, vendégséget készittetni; eine Schlacht anordnen, elrendelni az ütközetet.

Anordner, der, rendelö, elrendelö.

Anordnung, die, rendelés, parancsolat; Anordnung des Senats, a' tanácsvégzése; das Ordnen, elrendelés, rendbe hozás, összeszerkéztetés.

Anpacken, megkapni, megfogni, megragadni; anfallen, megtámadni, rárohanni, rátámadni.

Anpacken, das, megkapás, megragadás, megtámadás.

Anpappen, ráragasztani, összeragasztani, hozzácsirézelni.

Anpappung, die, hozzáragasztás.

Anpassen, hozzáilleni, összeilleni vele; anpassend machen, rá-, v. hozzáalkalmaztatni.

Anpassen, das, alkalmaztatás.

Anpassend, adj., hozzáillö, alkalmatos.

Anpflanzen, ültetni, beültetni.

Anpflanzer, der, földmivelö lakos.

Anpflanzung, die, ültetés, béültetés.

Anpflöcken, hozzá karózni.

Anpflügen, megkezdeni szántani, hozzá szántani. p. o. más földjét a' magáéhoz.

Anpichen, mit Pech anstreichen, bészurkozni, bévonni v. kenni szurokkal; mit Pech befestigen an etwas, hozzászurkolni.

Anpicken, megvagdalni, megkezdeni t. i. az orrával, mint a' madár a' gyümölcsöt.

Anpissen, rávizelleni, meghugyozni.

Anplärren, ráorditni.

Anpochen, koczogatni, békoczogatni, kopogtatni, az ajton.

Anpochen, das, die Anpochung, békoczogatás, kopogatas.

Anpoltern, dörömbölni, zörgetni.

Anprallen, belé-, v. hozzácsapódni, trop; sich ungestümm nähern, nekimenni, nekihajtani, ráütni.

Anprallen, das, die Anprallung, hozzácsapódás; nekimenes, ráütés.

Anpreisen, magasztalni valamit valakinek, dicsérve ajánlani.

Anpreisen, das, die Anpreisung, magasztalás, dicsérés.

Anprellen, belé-, v hozzácsapni.

Anprellung, die, hozzácsapás.

Anpressen, hozzányomni, v. szoritni.

Anquellen, wie das Wasser, kiforni a' földböl; wie Erbsen, Linsen, feldagadni mint a' borsó, lencse ée.

Anräuchern, megfüstölni valamit.

Anranken, z. B. wie der Weinstock, a' szölövesszö kaczával, beléfogodzik p. o. a' karoba.

Anrathen, javasolni, tanácsolni, tanácslani.

Anrathen, das, die Anrathung, javaslás, tanács; auf sein Anrathen, az ö tanácsából, az ö javaslásan.

Anrather, der, javasló.

Anrauchen, megfogni t. i. a' füstnek; angeraucht, füstos; die Speise ist angeraucht, az étel megfüstölödött; anfangen zu rauchen, z. B. die Pfeife, megfuttani az uj pipát, kesdeni belöle dohányozni; den Tobaksdampf an jemand blasen, valakire bocsátni a' füstöt, t. i. a' pipából.

Anrechnen, felszámlálni, belétudni a' számvetésben, a' számadásba feltenni, bétenni, béjegyezni; zuschreiben, z. B. den Fehler, tulajdonitni; den Preis bestimmen, árrát szabni v. feltenni; auslegen, tulajdonitni; einen hohen Werth auf etwas setzen, valaminek a' becsét sokra tenni, valamit sokra becsülni.

Anrede, die, megszöllitás, beszéd kezdete; megszollitó beszéd, rövid beszéd valakihez.

Anreden, megszollitani, hozzászollani, valakit megszollitni, p. o. beszéddel;

einen hart anreden, kemény szokkal illetni valakit.

Anregen, megmozdítni, mozgatni; erwecken, z. B. Mitleiden, indítni, felelesztení p. o. szánokozást, a' fájdalmat.

Anregung, die, emlékezet, szó valamiről; etwas in Anregung bringen, rebesgetni, felhozni, megemlítni valamit; ſt. Anreizung, felindítás.

Anreiben, z. B. eine Farbe, dörgöléssel törni, megtörni a' festéket.

Anreibung, die, megdörzsölés.

Anreihen, z. B. Perlen, füzni, felfüzni; mit weiten Stichen annähen, ráférczelni; ſich anreihen, sorba állani, a' sorba beállani.

Anreißen, béhasitni; ſt. anbrechen, davon nehmen, megkezdeni a' rakást, venni belőle.

Anreiten, elölovagolni, lavon közelitni; an etwas ſtoßen, nekimenni lovagolva, beléütődni.

Anreiz, der, izgatás, ingerlés, felingerlés.

Anreizen, ingerleni, felingerleni; zu einem Verbrechen anreizen, gonoszságra izgatni valakit; durch Belohnungen zum Lernen anreizen, valakit jutalommal serkenteni a' tanulásra.

Anreizer, der, ingerlő, felingerlő, izgató, felbujtó.

Anreizerin, die, ingerlő t. i. asszony, v. leány.

Anreizung, die, izgatás, felbujtás, ösztönözés.

Anreizungsmittel, das, inger, ösztön.

Anrennen, z. B. an den Feind, rohanni, rárohanni; an einen Baum, nekimenni, beléütődni.

Anrennen, das, nekimenés, beléütődés, rohanás.

Anrichten, ein Saftmahl, készitni, vendégséget ütni; eine Speiſe, tálalni, kitálalni; Schaden anrichten, tenni, okozni, p. o. kárt.

Anrichtung, die, tálalás, kitálalás; des Schadens, okozás, tétel, p. o. kártétel.

Anrichtetiſch, der, táló asztal.

Anriechen, z. B. eine Blume, szagolni, megszagolni; durch Geruch erkennen, megérzeni, rajta a' szagán.

Anritzen, megkarczolni, felhasitni egy kevéssé.

Anrollen, oda-, v. hozzágörgetni, hengergetni.

Anroſten, rároszdásodni.

Anrudern, hozzáevezni.

Anrücken, közelitni, közelgetni, jönni, menni; der Feind rückt an, az ellenség közelget nyomul előre; näher an die Stadt anrücken, közelebb menni a' városhoz; näher bringen, z. B. einen Stuhl, közelebb tenni p. o. a' széket az asztalhoz.

Anrücken, das, die Anrückung, közelités, közelgetés, nekimenés, nekihajtás; közelebb tevés.

Anrühmen, ſ. Anpreiſen.

Anrühren, hozzányulni, hozzáérni valamihez, illetni; etwas mit unreinen Händen anrühren, valamiben mocskos kézzel nyulni; rühre es nicht an, hozzá ne nyulj, ne báncsd.

Anrühren, das, hozzáérés, hozzányulás.

Anrufen, rákiáltani valakire; bittend rufen, esedezve kérni, hivni; die Götter anrufen, az isteneket kérni v. segétségül hivni; Gott zum Zeugen anrufen, az Istent tanubizonyságul hivni.

Anrufen, das, rákiáltás; die Götter um — esedekés; zum Zeugen, tanubizonyságul hivás.

Anrumpeln, zörgéssel közelitni v. menni valaminek.

Anrutſchen, oda csuszni.

An's, an das, hozzá, rá, ra, re.

Anſäen, bévetni p. o. a' földet.

Anſägen, béfürészelni p. o. a' fát.

Anſäßig, adj., megtelepedelt, telekes, birtokos.

Anſäßigkeit, die, állandó lakás, birtok, telekek.

Anſage, die, hiradás; die Anſage auf dem Reichstage, béjelentése a' felveiendő dolgoknak; in die Anſage bringen, béjelenteni a' dolog leiendő felvételét.

Anſagen, hirdetni, szoval jelenteni, hirül adni; eine Steuer anſagen, kihirdetni parancsolat képpen; angeben, z. B. ſein Vermögen, bévallani, beiratni, p. o. vagyonát.

Anſagen, das, jelentés, kihirdetés szóval; bévallás, béadása p. o. vagyona mennyiségének.

Anſager, der, kihirdető, t. i. szóval.

Anſagezettel, der, hirdetmény, hiradás, hirdetés.

Anſatz, der, bei Blaſe-Inſtrumenten an den Mund, tartás, szájhoztartás, a' fuvo muzsikaszer szájhoz tartásnak

módja, alkalmaztatás; ſtatt Fähigkeit, Empfänglichkeit, hajlandóság, alkat, alkalmatos volt valamire; ſ. Angabe des Werthes, becs, kiszabott becse valamihek; ſ. feindlicher Anfall, megtámadás, rárohanás; der Wachsthum junger Gewächſe, hajtás, ujnövés, ideji hajtás; was angeſetzt wird, toldalék, pótlék; der dicke Theil der Kanone, az agyufeje.

Anſaugen, szivni kezdeni; ſich anſaugen, sziva, szopva beléragadni.

Anſauſen, ráfuni, zugni, mint a' szél.

Anſchaffen, szerezni, megszerezni, megvenni, beszerezni; Speiſen z. B. im Gaſthofe, parancsolni, rendelni p. o ételt a' vendég fogadóban; in der Schöpfung mitbringen, belé oltani, adni a' teremtés által.

Anſchaffen, das, megszerzés, beszerzés; für Geld, megvevés.

Anſchaffer, der, beszerző.

Anſchauen, nézni, megnézni, ránézni, rátekinteni, szemlelni; durch den innern Sinn wahrnehmen, érzékelni, érzékeivel belsőképpen nézelni, v. nézlelni.

Anſchauen, das, die Anſchauung, nézés, megnézés, megszemlélés; jede Vorſtellung durch Hülfe eines äußern oder innern Sinnes, képzet a' belső v. külső érzékekkel vigasztalása valaminek, érzéklet; visgálodás, eszében forgatása valaminek.

Anſchauend, adj., szemlélő.

Anſchauer, der, nézö, szemlélő.

Anſchaulich, adj., látható, szemlélhető; adv., er ſtellt alles anſchaulich dar, mindent világosan szem elejbe terjeszt.

Anſchauungsbegriff, der, nézlelt megfogás, érzéki megfogás.

Anſchauungsvermögen, das, nézlelő tehetség, érzéklét erö, képzettehetség.

Anſchein, der, tekintet; dem Anſcheine nach, első tekintettel ránézve; es hat den Anſchein, ugy látszik, arra mutat; der erſte Anſchein trügt, csalhat az első pillantat.

Anſcheinen, rásütni, rávilágitni; den äußern Schein haben, ugy látszani, ugy tetszeni.

Anſcheinend, adj., hihetö; látszó, tetszö.

Anſcheinlich, adj., annak látszó, ugy látszó.

Anſchellen, csengetni.

Anſchicken, ſich, készülni valamihez.

Anſchickung, die, készülés.

Anſchieben, oda-, v. beszátaszitni; im Kegelſpiele, kezdeni a kuglizást, elöszer hajtani, hajtani.

Anſchieben, das, odataszitás.

Anſchielen, görbe v. koncsal, szemmel nézni.

Anſchießen, z. B. ein Wild, lövés által megsebesitni, p. o. a' vadat; trop. angeſchoſſen ſeyn, z. B. von Verliebten, általjárni megsebhetni szivet t. i. a' szerelemröl; von Betrunkenen, elázni t. i. a' boritattol; ein Gewehr anprobieren, megfuttatni a' fegyvert, elöszer lőni vele; ein Brod anſchießen, ugy vetni bé a' kenyeret a' kemenczébe hogy egymást érje; ſtatt angränzen, z. B. Aecker, die an den Weg anſtränzen, az utra dülö szántóföldek.

Anſchiffen, oda hajokázni, hozza v. mellé; hajon szallitni valahova.

Anſchiffen, das, kiáliás a' parthoz.

Anſchirren, z. B. die Pferde, fel szerszámozni a' lovakat.

Anſchlägig, adj., voller Liſt und Trug, ravasz, furfangos.

Anſchlag, der, z. B. einer Glocke, félreverése a' harangnak; auf einem Taſteninſtrument, z. B. das Klavier hat einen leichten Anſchlag, könnyü szeri a' klaviron v. fortepiánon jatszani; bei öffentlicher Feilbietung, z. B. eines Hauſes, kiragasztása eladásvégett p. o. a' háznak; ein Gut nach dem Anſchlag annehmen, valamelly jószágot becsü szerént által venni; beſonders, was angeſchlagen wird, z. B. eine Schrift, kiragasztott irás, hirdetés, függesztés; ſtatt Rathſchlag, tanácskozás, végzés, eltökélett szándék és arravaló tanácsadás, igyekezet; ein böſer Anſchlag, rossza szándék; einen Anſchlag faſſen, eltökélleni magában.

Anſchlagen, an etwas, beléütni, belécsapni; an die Thür anſchlagen, az ajtott verni, az ajton zörgetni; an die Taſten des Klaviers anſchlagen, verni p. o. az orgonát, klavirt, játszani rajta; eine Verordnung anſchlagen, felragasztani, kitenni p. o. hirdetést, parancsolatot; ſein Haus anſchlagen laſſen, a' házat eladásvégett kifügyesztni; Feuer anſchlagen, kiütni, t. i. tüzet; den Preis angeben, megbecsülni, felvetni mit ér, árát szabni; nützen, wie z. B. die Arznei, használni (mint az orvosság); ich wünſche, daß es gut anſchlägt, kivé-

nem hogy használjon, használára váljék.

Anſchlagen, das, die Anſchlagung, z. B. Koſten, felszámlálás, megbecsülés; eines Hauſes zum Verkaufe, kiragasztás eladás végett; der Glocke, z. B. bei einer Feuersbrunſt, a' harang félre verése; an die Thür, zörgetés az ajtón; zweier Körper aneinander, összeütődés.

Anſchlagzettel, der, kiragasztott hirdetés, felragasztott czédula.

Anſchleichen, alattomban oda mászni, oda lopódni.

Anſchleifen, hegyesre kiköszörülni.

Anſchlemmen, oda hordani, mint a' víz az iszapot, behordani iszappal.

Anſchleppen, oda hurczolni.

Anſchleudern, ráhajítni, mint e' parittyából.

Anſchlichten, rendbe mellérakni.

Anſchließen, an Ketten, megláncolni, láncra tenni; hozzálakatolni; betűzni, z. B. einen Brief, mellézérni, hozzákapcsolni p. o. levelet; ſich an jemand anſchließen, hozzácsatolni magát valakihez, hozzácsatlodni, tömöttem mellé állani; ſich anſchließen, wie die Soldaten, tömött sorba állani, egymáshoz csatlódni; das Fußvolk ſich anſchließen laſſen, a' gyalogságot tömött sorba állitni; ſich hinten anſchließen, (in der Schlacht), bézárni a' csatarendet, hátulállani; auf dem Marſche, hátulmenni; an eine Partei anſchließen, vallamelyik félhez csatolni magát; genau paſſen, szorosan hozzá állani megfeküdni; die Thür ſchließt feſt an, az ajtó megfekszi a' küszöböl, hozzááll egymáshoz, megfekszi egymást; ſchließt nicht an, nem áll hozzá, nem fekszi meg; ein anſchließendes Kleid, a' testhez hozzá álló köntös, melly fekszi a' testet.

Anſchließen, das, die Anſchließung, meglánczolás; Verbindung mit jemand, hozzá-, v. melléállás, hozzá csatlódás.

Anſchluß, der, hozzátevés, mellézárás; eines Briefes, mellézárt levél.

Anſchmeicheln, bészinleni magát valakinél.

Anſchmeichelnd, magát bészinlő, csapodár.

Anſchmelzen, hozzáforrasztani.

Anſchmettern, an etwas, hozzácsapni, hozzácsapódni.

Anſchmieden, hozzákalapácsolni; einen Verbrecher mit Ketten anſchmieden, oda-, v. hozzálánczolni.

Anſchmiegen, hozzászabni, alkalmaztatni; ſich an jemand anſchmiegen, hozzásimulni.

Anſchmiegen, das hozzá alkalmaztatás.

Anſchmieren, hozzá-, v. rákapni; ſchlecht mit Farbe anſtreichen, bémázolni, roszsz festékkel bésesteni; trop. bintergetyen, megcsalni, rászedni valamivel, z. B. mit ſchlechten Waaren, valakit portékával szednirá, annak megvételére csalárdúl rábeszélni.

Anſchmieren, das, rákenés, békenés vele.

Anſchmollen, görbe v. haragos szemmel nézni valakit.

Anſchnallen, hozzácsatolni, rácsatolni; den Degen anſchnallen, a' kardot felkötni.

Anſchneiden, z. B. einen Baum, belévágni; ein Brod, megkezdeni a' kenyeret, megszegni a' sajtott.

Anſchneiden, das, belévágás, megszegés, megkezdés; zur Bezeichnung einer Sache, felvágás, feljegyzés.

Anſchnellen, rácsaptatni, rácsapódni.

Anſchnitt, der, belévágás; das erſte Stück, elsőszelet, szegély, pille.

Anſchnüren, hozzáfüzni.

Anſchrammen, leicht verwunden, megkarczolni, egykevessé megsebesitni.

Anſchrauben, hozzá-, v. rásrofolni.

Anſchreiben, hozzáirni, melléirni; anmerken, feljegyezni, felirni; ſchreiben es mir an, az én nevemre irdſel; mit doppelter Kreide anſchreiben, valamit kétszeressen is béirni; wie bin ich bei ihm angeſchrieben? mit tart felőlem? vagyoké jó emlékezetben nála?

Anſchreiber, der, feljegyző.

Anſchreien, rákiáltani valakire; einen um Hülfe anſchreien, segitségért kiabálni v. kiáltozni.

Anſchreiten, lépésenként közelitni.

Anſchroten, heranwälzen, odahengergetni.

Anſchub, der, z. B. im Kegelſpiele, kezdés, első hajtás; kitoldás.

Anſchuhen, megfejelni a' lábbelit, csizmát; ſich anſchuhen, felhuzni a' lábbelit, csizmát.

Anſchüren, z. B. das Feuer, tüzet gerjeszteni, összepiszkálással, felülészteni a' tüzet v. szitni; trop. erregen, z. B. Zank felgerjeszteni, felingerleni.

Anſchütten, rátölteni, hozzátölteni, odaönteni, teletölteni.

Anſchuldigen, vádolni valamivel.

Anſchuldigung, die, vádolás.

Anſchuß, der, első lövés; **Anſchuß des Waſſers**, a' vízfolyam ereje.

Anſchwärzen, béfeketítni; trop. **verleumden**, elvádolni valakit, megszóllani máselőtt.

Anſchwärzer, der, rágalmazó, emberszolló.

Anſchwärzung, die, béfeketítés; elvádolás, megszollás, emberszóllás.

Anſchwatzen, rábeszélleni valamire.

Anſchweißen, hozzá-, v. össze forrasztani.

Anſchwellen, z. B. **der Hals**, dagadni, meg-, v. feldagadni, felduzzadni; **das Waſſer**, nőni, megnőni, áradni, megáradni; **ausdehnen**, z. B. **der Wind die Segel**, a' szél felfujja, felduzzatja a' vitorlákat.

Anſchwemmen, z. B. **Holz**, usztatni p. o. fát. s. a. t.

Anſchwimmen, oda-, v. hozzáuszni.

Anſegeln, oda-, v. hozzá hajókázni; **an die Küſte**, a' parthoz evezni; neki menni.

Anſehen, nézni, megnézni valamit, megtekinteni; **in der Nähe anſehen**, valamit közelről szemlélni; **etwas genau anſehen**, megvizsgálni, megnézegetni; **beſtändig anſehen**, elnem venni v. forditni szemeit valakiről; **über die Achſel anſehen**, valakit fél vállról nézni, fel se venni; **Rückſicht nehmen**, tekinteni ráfigyelmezni; **erdulden**, nézni, elnézni, türni, eltürni; **für etwas anſehen**, valaminek tartani, nézni, gondolni; **einem es anſehen**, kinézni, kilátni belőle; **auf etwas zielen**, ráczélozni, ráérányozni; **worauf iſt es hiermit angeſehen?** mire czéloznak ezzel? **es iſt darauf angeſehen**, arra czéloz ez; **ſtrafen**, **einen hart anſehen**, valakit keményen megfenyitni.

Anſehen, **das**, ránézés, rátekintet; **Rückſicht**, tekintet, tekintetbevétel; **Urtheil aus dem Aeußerlichen**, hozzávetés a' külsőjéből; **die äußere Geſtalt**, a' külső formája valaminek, tekintet, abrázat, állás; **der Anſchein**, a' külső szine; **das äußere hohe Anſehen im Verhältniß gegen andere**, tekéntet, méltóság.

Anſehnlich, adj., jeles, derék; **anſehnlich**, z. B. **eine Stadt**, nagy, sok, szélesen kiterjedő, p. o. város, jószág; **den Würden nach**, nagytekintetű, becsületű; adv. jelesen, szépen, nagyon, szembetünő módon.

Anſehnlichkeit, die, jelesség, nagyság.

Anſehung, die, tekintet; **in Anſehung**, rá-, renézve, tekintvén, a' mi illeti.

Anſengen, megperzselni.

Anſetzen, mellétenni, hozzá-, v. odatenni; trop. **nahe bringen**, z. B. **Becher**, a' poharat a' szájához tenni; **eine Flöte anſetzen**, a' flótát az ajakához tenni; **das Meſſer anſetzen**, a' kést neki fogni; **einen Aermel anſetzen**, d. i. **annähen**, hozzávarrni; **den Eſſig anſetzen**, eczetet csinálni, p. o. borból, serből; **ſchätzen**, árrát szabni, a' becsét tenni, feltenni, meghatározni; **anrechnen**, a' számadásba feltenni; **feſtſetzen**, z. B. **einen Tag**, valakinek napot határozni; **ſich anhängen**, z. B. **wie Staub**, ragadni, hozzáragadni, meglepni mint a' por valamit; **von Geſchwären**, támadni, venni magát valahová; **ſich zu etwas in Stand ſetzen**, z. B. **zum Springen**, nekifogni valaminek, félben lenni p. o. ugró v. emelő félben lenni; **gedeihen**, z. B. **die Bäume haben ſchön angeſetzt**, a' fák virágai szépen kötnek, jól indulnak; **das Obſt ſetzt an**, a' gyümölcs köt; **das Thier ſetzt gut an**, d. i. **wird fett**, a' marha telik, husba indult; **ſtatt empfangen**, z. B. **die Stutte hat angeſetzt**, megkapta, t. i. a' terhet a' kancza, v. megvemheredett.

Anſetzen, **das**, mellététel, hozzáadás.

Anſetzung, die, **Beſtimmung**, kiszabás, meghatározás; **an den Feind**, rárohanás; **zum Sprunge**, nekifogás, nekikezdés.

Anſicht, die, látás, meg-, v. ránézés; vizsgálás mód; trop. **Urtheil**, **Meinung**, értelem, itélet, gondolkozás valami felől; st. **Ausſicht**, tekintet, a' mint valami szembe tünik.

Anſichtig werden, d. i. **erblicken**, meglátni, szembe tünni.

Anſiedelei, die, újülés, gyarmat.

Anſiedeln, **ſich**, megtelepedni valahol, mint lakos.

Anſiedler, der, újülő, újlakos.

Anſiedlung, die, megtelepedés, újülés.

Anſiegeln, megpecsételni.

Anſingen, mit Geſang empfangen, énekkel fogadni v. köszönteni.

Anſinnen, einem etwas, kivánni, kérni.

Anſinnung, die, kivánság.

Anſitzen, z. B. **an der Wand**, rajta lenni, ráragadva lenni, rátapodni, hozzáragadni.

Anſpalten, meghasadozni, megrepedezni, meg-, v. béhasitni.

Anſpannen, z. B. ein Seil, kifeszitni, feszesen meghuzni, p. o. a' kötelet feszesre kihuzni; trop. Kräfte, minden erejét összeszedni; Pferde, befogni t. i. a' lovakat a' kocsiba, szekérbe; einen Menſchen zur Arbeit anſpannen, az embert munkára fogni.

Anſpanner, der, (Anſpänner), béfogó; ein Bauer, der Zugvieh hält, igás paraszt.

Anſpannung, die, kihuzás, kifeszités; der Pferde, béfogás.

Anſpeien, einen, valakit leköpni, ráköpni valakire.

Anſpielen, anfangen zu ſpielen, kezdeni, elkezdeni a' játékot v. játszást; auf etwas zielen, czélozni valamire szóval; im Kartenſpiele, eine Farbe, kijátszani, játszani p. o. valamelly szint a' kártyázásban hivni, kihivni valamelly szint; ertönen machen, z. B. ein Inſtrument, probálgatni p. o. muzsikát.

Anſpielung, die, játékkezdés; auf etwas, szurás, czélozás, valamire t. i. szóval; plur. alattomos czélzátok.

Anſpießen, felhuzni, felszurni p. o. nyársra, felnyársalni; einen Braten, nyársra huzni a' sültet.

Anſpinnen, z. B. einen Faden, hozzáfonni, hozzáragasztani fonva; Aufruhr anſpinnen, alattomban forralni, főzni; ſich anſpinnen, mozgásban lenni, támadni kezdeni, készülni.

Anſpornen, sarkantyuzni, megsarkantyuzni p. o. a' lovat, sarkantyuba venni; trop. ösztönözni, nogatni, serkenteni, sarkalni, serkengetni.

Anſprache, die, kérés, megszóllitás, t. i. kérés képpen, megkérés, kérelem, kivánság; eine gerichtliche, kereset.

Anſprechen, megszóllitni, hozzá szóllani valakihez; bitten, kérni, z. B. um Geld, megszollitni valakit valami eránt t. i. kérésképpen, hogy adjon; in die Augen fallen, megindítni béhatni t. i. valaki szivébe; bei einem anſprechen, ihn im Vorbeigehen beſuchen, beszóllani valakihez utjában, meglátogatni; einen Ton von ſich geben, wie eine Orgelpfeife, hangot adni, hangzani.

Anſprechen, das, die Anſprechung, megszollitás; kérés; vor Gericht, kereset.

Anſprecher, der, kéregető; Kläger, felperes, kinek keresete van máson.

Anſpreizen, kiterjeszteni mellette, neki fektetni, mint p. o. a' fa az ágait a' falnak.

Anſprengen, letörni belőle; neki pattani v. ugratni valaminek; beſprengen, béfecskendezni, bélocsolni; zu Pferde anſprengen, nyargalni, vágtatni, vágtatva közelitni, ugratni.

Anſprengen, das, die Anſprengung, Beſprengung, meghintés vizzel, béfecskendezés; mit dem Pferde, neki vágtatás, neki nyargalás.

Anſpringen, ráugrani, rápattanni; ſich ſpringend nähern, oda ugrani, hozzá ugrani.

Anſpritzen, ráfecskendezni valakire v. valamire, béfecskendezni valakit, valamit.

Anſpruch, der, die Behauptung des Rechtes auf oder an eine Sache, juss, jusstartás valamihez, kereset valamin; Anſpruch auf etwas haben, jussának lenni valamihez; Anſpruch auf etwas machen, közéltartani valamihez p. o. az örökséghez; Anſpruch auf Verdienſt, érdemet tulajdonitni magának, számot tart az érdemre.

Anſpruchlos, adj., magamérséklő, keresettelen, vágytalan.

Anſpruchloſigkeit, die, magamérséklés, rá nem vágyás.

Anſpruchmacher, der, számottartó; auf ein Amt, valami hivatalra váró.

Anſpruchreich, adj., rá-, v. sokra vágyó, keresettel teljes.

Anſprung, der, nekiugrás, nekiugratás.

Anſpucken, ráköpni, megköpni valamit.

Anſpülen, addig érni v. folyni.

Anſtacheln, ösztönnel szurni, v. szurkálni, ösztönözni.

Anſtalt, die, rendelés, készület, intézet; Anſtalt machen, készülni valamihez, készületeket tenni; gewiſſe bereits gemachte Einrichtungen, z. B. eine Erziehungsanſtalt, nevelő intézet.

Anſtampfen, die Erde, leverni valamivel, letapodni p. o. földet.

Anſtand, der, z. B. auf der Jagd, állás; les; Verzögerung, haladék, idöhaladék, idöhalasztás, késedelem, halogatás; ohne Anſtand, minden halogatás nélkül; die Sache leidet keinen Anſtand, nem lehet a' dolgot halasztani; ſtatt: Bedenken, Zweifel, nehézség, közbevetés, kétségeskedés; das äußere Benehmen, illő magatartás, illendőség, illő viselet, mód; den

Anſtand beobachten, vigyázni az illendőségre, megtartani az illendőséget; **ein edler Anſtand**, nemes magatartás; **der feine Anſtand**, udvariság; **mit Anſtand**, illő módon, illendőséggel.

Anſtandsvoll, adj., illendőséggel teljes.

Anſtändig, adj., illő, illendő, tisztességes; **ſchicklich**, hozzá illő, alkalmatos; **nach dem Wunſche**, kedve szerént való, tetsző; adv., illendően, tisztességesen; helyesen, jól.

Anſtändigkeit, die, illendőség.

Anſtänken, porral béhinteni, béporozni.

Anſtarren, merőn ránézni, rábámulni

Anſtatt, praep., helyett, a' helyett; **anſtatt meiner**, helyettem; **anſtatt daß du ...**, holott...

Anſtaunen, bámulni valamit, álmélkodni, nézni.

Anſtaunenswürdig, adj., álmélkodásra méltó.

Anſtauner, der, álmélkodó, rábámuló.

Anſtechen, megszurni, beleszurni; trop. **mit ſpitzigen Worten auf jemanden zielen**, szóval sérteni, sértegetni; **anfangen von etwas zu nehmen, davon zu gebrauchen**, megkezdeni, venni belőle; **ein Faß anſtechen**, a' hordót megkezdeni; **angeſtochen ſeyn, einen Rauſch haben**, a' fejébe menni, mint a' bor; **angeſtochen kommen**, p. o. **da kommt er angeſtochen**, a' hol hordja magát erre felé; **du kommſt immer mit denſelben Sachen angeſtochen**, mindég egy hurt pengetsz.

Anſteckbohrer, der, csapfuró.

Anſtecken, rádugni, ráhuzni; **anzünden**, gyujtani meg-gyujtani; **mittheilen**, p. o. **Krankheiten**, el ragasztani rá, p. o. valakire a' nyavalyát; **ein räudiges Schaf ſteckt die ganze Herde an**, egy rühes juh az egész nyájat megvesztegeti; **mit Irrthümern angeſteckt werden**, tévelgésekes szivni bé másoktol.

Anſtecken, das, die Anſteckung; p. o. **der Stadt**, felgyujtás; **der Kerzen**, meggyujtás; **der Krankheit**, elragadása p. e. a' nyavalyának.

Anſteckend, adj., ragadó; **eine anſteckende Krankheit**, ragadó nyavalya, járvany nyavalya.

Anſteckungsgift, das, **der Anſteckungsſtoff**, ragadvány, nyavalyát elragasztó nedv.

Anſtehen, mellé állani, mellette állani; **noch hozzá** v. neki, állani neki, v. hozzá; **gut anſtehen**, ékességére lenni, szépitni; **es ſteht ihm nicht an**, nem illik v. nem jól áll neki; **ſtatt gefallen**, tetszeni; **nicht anſtehen**, nem tetszeni; **etwas anſtehen laſſen**, d. i. **aufſchieben**, elhallasztani, elhallogatni; **unterlaſſen**, abbahagyni, elhagyni valamit; **ſtatt Bedenken tragen**, kétségeskedni; **mit einem anſtehen**, d. i. **in Geſellſchaft treten**, összeállani valakivel t. i. a' társaságba, társaságba lépni.

Anſtehend, adj., mellette álló v. levő.

Anſteigen, felmenni; trop. **von Anhöhen**, p. o. **der Berg ſteigt gegen den Himmel an**, a' hegy egig emelkedik; **angeſtiegen kommen**, d. i. **mit langſamen Schritten ſich nähern**, nagy lépésekkel közelitni, jönni.

Anſtellen, mellé állitni, mellé tenni, hozzá tenni, állitni v. támasztatni; **im Amte anſtellen**, hivatalba tenni; **anſtiften**, készteni, rávenni; **anordnen**, elintézni, elrendelni valamit; megtenni a' készületeket valamire, hozzákészülni valamihez; **ein Gaſtmahl anſtellen**, vendégséget készittetni, v. adni; **etwas Böſes anſtellen**, valami roszszat követni el, valami csint tenni; **ſich anſtellen**, lesben állani t. i. a' vadra, **ſich betragen**, magát viselni, alkalmaztatni, tettetni magát; **der ſtellt ſich ungeſchickt dazu an**, ügyetlenül bán a' dologgal.

Anſteller, der, elintéző, elrendelő; készteto.

Anſtellung, die, készület valamihez, elrendelése valaminek; intézet; rendelés; ſtatt **Amt**, hivatal, hivatalra való elő mozditás; **Anſtellung ſuchen**, hivatal után járni.

Anſtemmen, die **Fuſſe an etwas**, neki vetni p. o. a' lábait valaminek; **ſich anſtemmen**, neki dülni, támaszkadni valaminek; trop. **ſich bemühen**, megvetni magát, rajtalenni.

Anſtemmung, die, der **Fuſſe**, megvetés, neki vetés; maga megvetés, rajtalevés.

Anſteuern, p. o. **ein Schiff**, a' parthoz evezni, kievezni a' parthoz.

Anſtichern, mit **anzüglichen Worten**, valakit szóval vagdalni, megvagdalni.

Anſtieren, merön ránézni, rámeresztni a' szemeit.

Anſtiften, p. o. **etwas Böſes**, inditni, tenni, elkövetni, t. i. valami roszszat; **Zwiſtigkeiten anſtiften**, háborusságot gerjeszteni; **was haſt du ange-**

ſtiftet? mit követtel el? ſt. anreitzen, ingerleni, valamit felbujtani, felkésztetni.

Anſtiften, das, die Anſtiftung, ingerlés, bujtás, felbujtás; fellovalás, késztetés.

Anſtifter, der, Urheber, kezdő, inditó, szerző; Anreizer, ingerlő, bujtó, felbujtó, fellovaló.

Anſtimmen, anfangen zu ſingen, kezdeni az éneket, elkezdeni énekelni; eine Geige anſtimmen, igazgatni, feligazgatni s' pengetni a' hegedüt.

Anſtimmer, der, ének-vagy muzsikakezdő.

Anſtimmung, die, énekkezdés, muzsika kezdés.

Anſtincken, bébüdösitni; büdösnek tartani, undorodni töle.

Anſtören, anreizen, z. B. das Pferd mit Sporn, sarkantyuzni a' lovat; **das Feuer**, a' tüzet szitni hogy égjen.

Anſtößig, adj., botlós, illetlen, sértő, bántó, botránkoztató; **ein anſtößiger Menſch**, fajtalan maga viseletü ember; **anſtößig ſeyn**, botránkozást okozni, p. o. rossz maga viselete, v. példa adása által; adv. illetlenül, botránkoztató módon.

Anſtößigkeit, die, z. B. des Ausdruckes, illetlenség sértőség; botránkozás, botránkoztató dolog.

Anſtoſſen, megbotlani benne, beléütni a' lábát.

Anſtopfen, megtölteni, megtömni, teletömni.

Anſtoß, der, megütközés, beléütközés valamibe; **mit dem Fuße**, belébotlás, megbotlás benne; **im Reden**, akadozás, akadék, akadály, nehézség, botránkozás; toldalék, hozzáadás.

Anſtoßen, beleütni, megütni benne, belécsapni; **die Gläſer anſtoſſen**, összeütni a' poharakat; verbinden, hozzátenni, hozzátaszitni p. o. egy asztalt a' másikhoz; **ein angeſtoßenes Obſt**, megütödött, v. törödött gyümölcs; fehlen, hibázni, hibát ejteni valamiben; **bedenklich ſeyn**, megakadni, fennakadni valamin; angrenzen, határos lenni vele.

Anſtoſſend, adj., határos, szomszéd, ami egymással összeragad.

Anſtoßung, die, hozzáütődés, beléütődés; akadozás; határbaesés, tőszomszédság

Anſtrahlen, rásugározni.

Anſtreicheln, megsimogatni, czirógatni.

Anſtreichen, rákenni valamire, békenni t. i. festékkel; **beſtreichen**, bémázolni; **das Zimmer**, a' szobát valami szinnel bésesteni; **anmerken, z. B. ein Wort im Buche**, megjegyezni vonással; **an etwas anſtreichen**, t. i. berühren, hozzáérni, surolni; **an das Ufer anſtreichen**, a' partot korholni, v. surolni.

Anſtreicher, der, bésestő, a' ki az asztalos munkát sainnel bésesti; statt Zimmermaler, szobafestő.

Anſtreichung, die, békenés, bémázolás, bésestés.

Anſtreifen, surolni, dörzsölni.

Anſtrengen, z. B. den Körper, erőltetni p. o. a' testét, szavát; **ſich anſtrengen**, magát erölködni, törekedni; **er ſtrengt ſich gegen den Strom an**, viz ellenébe törekedszik; **ſich aus allen Kräften anſtrengen**, minden erejét megvetni; **jemanden anſtrengen**, ráhajtani.

Anſtrengung, die, der Kräfte, erőltetés, erölködés; **beim Arbeiten**, iparkodás, igyekezet; **mit Anſtrengung, angeſtrengt**; adv. erölködve, iparkodva.

Anſtrich, der, rámázolás; **ſtatt Farbe**, festék; **ſt. Schminke**, arczfestő; trop. szin, máz; **um der Sache einen Anſtrich zu geben**, hogy a' dolog mutsága eltakartassek; **die äußern Merkmale eines innern Zuſtandes**, jele, jelensege, p. o. valamelly belső tulajdonságnak, tekintet; **der einen Anſtrich von Gelehrſamkeit hat**, a' kin látszik mintha tudós volna.

Anſtricken, hozzákötni, p. o. kötőtővel.

Anſtrömen, óda-, hozzá-, v. ráfolyni; **ſtrömend anſetzen, z. B. Land**, magából hordani, mint p. o. a' viz a' homokot valahová.

Anſtücken, hozzátoldani; hozzávarrni.

Anſtützen, hozzátámasztani; **ſich anſtützen**, hozzá-, v. rátámaszkodni.

Anſturz, der, des Waſſers, rárohanás.

Anſtutzen, ſtutzig anſehen, rábámulni.

Anſuchen, bitten, kérni valami eránt, valakit; **um ein Amt anſuchen**, hivatalt kérni.

Anſuchen, das, die Anſuchung, kérés; **ein ſchriftliches Anſuchen**, esedezőirás, kérelem.

Anſucher, der, kérő, esedező.

Antal, der, ein ungriſches Weingemäß von 80—84 Halben, átalag v. általag.

Antasten, hozzányulni; **mit Worten**, meg-, v. rátámadni; **eines Ehre an-**

tasten, valakinek becsületében gazolni, becsületében meg sérteni valakit.

Antastung, die, hozzányulás rátámadás; becsületsértés.

Antheil, der, rész, tulajdon rész; alles was uns von der Natur zu Theile ward, ajándék, adomány; Antheil nehmen, részt venni, részesülni.

Antheilmäßig, adv., részemhez, részedhez, részéhoz képest.

Anthun, anziehen, z. B. ein Kleid, magára venni, felvenni p. o. ruhát, erweisen, tenni, szerezni, adni, einem Ehre anthun, tiszteletet adni valakinek; Schande anthun, szégyent tenni valakin, megszégyenítni valakit; einem Unrecht anthun, igazságtalanul bánni valakivel, törvénytelenséget követni el valakin; sich Gewalt anthun, eröltetni magát, erőszakot tenni magán, magát meggyőzni; sich den Tod anthun, halált okozni magának; st. bezaubern, megigézni valakit.

Antichrist, der, krisztus ellensége.

Anticipation, die, megelőzése a' felvételben p. o. az adó felvételében, az idönek; musikalische Figur, elővétel.

Anticipiren, im voraus nehmen, elöre elfoglalni, felvenni megelőzni a' felvétel által; p. o. a' fizetést.

Antik, adj., alt, régi, hajdani.

Antike, die, d. i. ein alterthümliches Kunstwerk, régi időbéli mestermiv, régiség mive.

Antipathie, die, természeti ellenkezés, ellenérzés.

Antlitz, das, arcz, orcza, arczulat.

Antoben, dühösködve neki menni.

Antonsfeuer, das, der Rothlauf, Sz. Antal tüze, orbáncz.

Antraben, habókolva neki menni, neki vágtatni.

Antráufeln, rácsepegni, rácsepegtetni.

Antrag, der, ajánlás; st. Vorschlag feltétel, ajánlott feltétel p. o. az elfogadásra, javallat; einen Antrag thun, javallani valamit; st. Anfrage, kérdéstétel; einen Antrag an das Volk thun, megkérdezni a' nép elött; Anforderung, z. B. der Obrigkeit bei den Unterthanen, kereset, kivánság.

Antragen, javallani, ajánlani az elfogadásra; auf den Frieden antragen, a' békesség elfogadását javallani; anbieten, ajánlani, megkinálni vele; ich trage dir an, was ich vermag, a' mi tőlem kitelik, mindennel szolgálok.

Antrauen, összeesketni.

Antreffen, találni; einen unter Weges antreffen, valakivel útjában összetalálkozni, valakit elöl találni; es ist gut, daß ich dich antreffe, jó hogy rád találok; ein Stein, den man sehr selten antrifft, ritkán talál v. akad az ember illyen köre.

Antreiben, z. B. ein Schiff an die Küste, odahajtani, p. o. a' hajót a' parthoz; einen Reif an das Faß, ráverni; st. ermuntern, ráhajtani, rászorítni, ösztönözni; herangetrieben werden, hajtani, úszni.

Antreiber, der, hajtó, ösztönöző.

Antreibung, die, das Antreiben, ráhajtás, rászorítás, ösztönözés valamire.

Antreten, fest treten, jól letapodni, megtapodni; einen antreten, d. i. zu ihm gehen, um ihn zu bitten, valakihez folyamodni kérésével, kérve megszóllitni valakit; st. anfangen, z. B. die Reise antreten, útnak indúlni, elindúlni az útra; ein Amt antreten, hivatalához kezdeni, elhezdeni hivatalát, belépni a' hivatalba; die Regierung antreten, az országlást általvenni; das fünfte Jahr antreten, az ötödik esztendejébe lépni.

Antreten, das, die Antretung, z. B. der Reise, elindulás, útra indulás; des Amtes, hivatalba lépés; der Erbschaft, az örökségnek általvétele.

Antrieb, der, ráhajtás, ösztönözés; der innere Trieb zu etwas, inditás, belső ösztön; ein thierischer Antrieb (Instinkt), állati ösztön; was zu etwas antreibt, inger, ösztön.

Antritt, der, lépés, járás; der Anfang, kezdet, kezdés, hozzakezdés; Antritt der Reise, útnak indulás; des Amtes, bélépís a' hivatalba; beym Antritt der Regierung, uralkodásának kezdetében; st. Vorsaal, külsö szóba; st. Schämel, zsámoly, lábtó.

Antritts-Audienz, die, első meghalgattatás t. i. a' fejedelem által.

Antrittsgeld, bémenetel dijja.

Antrittspredigt, die, béköszöntő predikáczió.

Antrittsschmaus, der, beavató vendégség t. i. a' hivatalba.

Antrittsschrift, die, kéköszöntő írás t. i. a' hivatalba.

Antrocknen, rászáradni.

Antwort, die, felelet; **Antwort auf einen Brief**, válasz valamelly levélre; **Antwort bekommen**, választ venni, v. kapni; **keine Antwort iſt auch eine Antwort**, a' nemfelelés ráhagyás; **von etwas Rede und Antwort geben**, felelni és okát adni cselekedetének.

Antworten, felelni, feleletet adni, megfelelni; **einem ſchriftlich antworten**, irásban felelni, válaszolni p. o. a' levéire.

Antwortſchreiben, das, válasz, válaszoló-levél.

Anverſuchen, anprobiren, z. B. **ein Kleid**, felpróbálni a' ruhát, v. köntöst.

Anvertrauen, rábizni valakire valamit; **ſein Geheimniß jemanden anvertrauen**, minden titkát felfedezni valaki előtt.

Anvertraut, adj.; rábizott.

Anvertrauung, die, rábizás, bizodalomból való közlése valaminek valakivel.

Anwachs, der, **növekedés**, növés, öregbedés; **Anwachs der Waſſer**, a' vizek áradása; **des Vermögens**, a' vagyonnak növekedése, szaporodása.

Anwachſen, wie die Rinde am Baume, rá-, v. hozzánőni, hozzá ragadni; ſt. **zunehmen**, nőni, felnőni, növekedni; **in die Höhe anwachſen**, vastagodni; die Kinder wachſen an, a' gyermekek felserdülnek; trop-; vom Waſſer, nőni, áradni.

Anwitzen, oda-v. hozzágörgetni, hengergetni.

Anwäſſern, z. B. **Wein**, vízzel elegyíteni, vizezni.

Anwallen, wallend anſchlagen, mosni mint a' víz a' partot.

Anwalt, der, ügyész, ügyviselő, ügyvédő.

Anwaltſchaft, die, ügyészség, ügyviselés.

Anwandeln, ſich nähern, közelítni; zuſtoßen, z. B eine Krankheit, meglepni, rájönni, elővenni, kerülgetni.

Anwandern, közelítni, előjönni.

Anwandlung die, z. B des Fiebers, előfordulás, eljövés; eine plötzliche Gemüthsveränderung, hirtelenvaló megindulás; felháborodás

Anwarten, auf etwas warten, várni, reménylení valamit.

Anwartſchaft, die, jövedelemnyerés; reménylése p. o. valamelly hivatal v. jószág általvétele után, mellyre valaki várakozik; várodalom.

Anwartſchafter, der, várodalmas, valatváró; örökségváró.

Anweben, hozzászöni.

Anwedeln, die Luft, legyezni valakit, wie die Hunde, farkacsóválva hizelkedni.

Anwehen, ráfújni mint a' szellő, szél; wehend herbeiführen, oda-, v. hozzá fújni valamit, fávással hozni, hordani.

Anwehung, die, des Windes, fúvás, ráfúvás.

Anweiſegeld, das, valaki számára útasitott pénz.

Anweiſen, útasitni valakit; **einem Geld anweiſen**, pénz felvételére adni valakinek útasító irást; ſt. **zuerkennen**, elhatározni, tulajdonitni; ſt. **befehlen**, parancsolni; ſt. **unterrichten**, tanitni, oktatni.

Anweiſer, der, vezető, útmutató; **des Geldes**, útasító t. i. pénz felvételére.

Anweiſung, die, des Geldes, útasitás, útasitóirás p. o pénznek felvételére; ſt. Vorſchrift, meghagyás, parancsolat, rendelés; ſt. **Unterricht**, tanitás, útmutatás, oktatás.

Anwendbar, adj., használható, használhető, haszonra fordítható; die Arznei iſt dann nicht anwendbar, wenn .., nincs akkor helye az orvosságnak, v. nem lehet használt venni az orvosi szernek, ha ...

Anwendbarkeit, die, haszon, használhetőség, használhatás.

Anwenden, alkalmaztatni, fordítni valamire, használt venni; **Geld anwenden**, költséget, pénzt fordítni valamire; **alle Kräfte der Seele anwenden**, lelkének teljes erejét ráfordítni valamire; **ein angewandtes Heil- oder Hülfsmittel**, elővett, megpróbált, haszonra fordított, használt eszköz, segitség, orvosi szer; **auf etwas beziehen**, alkalmaztatni, **eine Fabel auf etwas anwenden**, a' mesét valamire alkalmaztatni.

Anwendung, die, haszonra fordítás, haszonvétel, ráfordítás valami végre; **Anwendung der Mühe**, fáradság; ſt. **Beziehung**, alkalmaztatás.

Anwerben, z. B. **Soldaten**, szedni, fogadni t. i. katonákat; **ſich anwerben laſſen**, beállani a' katonák közé; katonának menni; **jemanden bewegen, einer Sache beizutreten**, valakit részére húzni v, vonni; **um ein Mädchen**, kéretni.

Anwerber, der, katonaszedő, táborzó; um ein Mädchen, leánykéretö; für einen Anderen, kérő, leánykérő.

Anwerbung, die, katonaszedés, táborzás; um ein Mädchen, megkérése v. megkéretése p. o a' leánynak feleségül.

Anwerfen, z. B. mit Steinen, hajgálni valamire, valamit meghajgálni; eine Sache an die andere werfen, ráhányni; Erde anwerfen, földet hányni rakásra; eine Mauer anwerfen, bévakolni a' kőfalat

Anwesend, adj., jelenlévő, ott lévő; anwesend seyn jelenlenni; nicht anwesend seyn, távol lenni.

Anwesenheit, die, jelenlét, ott létel.

Anwetzen, kiköszörülni.

Anwiehern, rányeritni.

Anwohnen, szomszédságában lakni.

Anwohner, der, szomszédságában lakó; szomszéd.

Anwuchs, der, das Anwachsen, nevekedés, öregbedés, száporodás; was an- und heranwächst, sarjadzás p. o. a' fákon, gyökérből.

Anwünschen, kívánni neki v. reá, p. o. áldást, átkot; alles Gute anwünschen, minden áldást v. jót kívánni valakinek; einem den Tod anwünschen, azt kívánni valakinek, hogy haljon meg.

Anwünschung, die, kívánság, kívánás.

Anwurf, der, hajítás felé v. reá; beim Würfelspiele, az első hajítás; Anwurf an der Wand, vákolat.

Anwurzeln, meggyökerezni, gyökeret hajtani.

Anzahl, die, szám, száma, sokaság; in großer Anzahl, számosan, igen sokan.

Anzapfen, csapra vetni, megcsapolni a' hordót; mit anzüglichen Worten angreifen, sértegetni, vagdalni valakit szóval.

Anzeichen, das, Merkmal, jel, jele valaminek; ſt. Vorbedeutung, előre való jel a' jelenség.

Anzeichnen, megjelelni; ſchriftlich, feljegyezni

Anzeige, die, Anzeigung, jelentés, kijelentés, hirűladás; öffentliche Anzeige, kihirdetés; eines Menſchen bei der Obrigkeit, bévádolás, béadás a' felsőség előtt; ſeines Vermögens, vagyonának bévallása; ſt. Nachricht, hír, tudósítás, jelentés; Anzeige überbringen, hírt vinni v. hozni, megvinni v. meghozni a' tudósítást; ſt. Merkmal, Zeichen, jel, jelenség.

Anzeigen, hirűladni, jelenteni, megirni, kihirdetni; ſein Vermögen, bévallani vagyonát v. birtokát; ſt. Merkmal ſeyn, jelenteni valamit, jelen lenni valaminek; alles zeigt an, daß .., minden azt jelenti, v. arra mutat, hogy ..; die Farbe zeigt dieſe Krankheit an, a' szine mutatja, hogy a' nyavalyája v betegsége.

Anzeiger, der, jelentő, hirdető, hiradó v. mondó, tudósító; bévádoló; ſt. Verräther, árúló; ein Zeitungsblatt; újságlevél, hírmondó.

Anzetteln, z. B. ein Gewebe, béborzázni a' ſonalat, bényüstözni; etwas Böſes anſtiften, rosszban törni a' fejét, rosszra törekedni; eine Empörung anzetteln, lázzadás támasztásán mesterkedni.

Anzettelung, die, rosszra mesterkedés.

Anzettler, der, rosszra törekedő, mesterkedő; szerzője, indítója valamirossznak.

Anziehen, z. B. eine Glocke, einen Wagen, húzni, meghúzni p. o. a' harangot, szekeret; anlegen, ein Kleid, felöltözni, magára venni; angezogen, angekleidet, felöltözött; an ſich ziehen, magához v. odahúzni; die anziehende Kraft; magához vonó erő, húzóerő; den Athem anziehen, felszívni a' lehelletét; durch gute Eigenſchaften anziehen, magához vonni, v. édesgetni, részére vonni; anſpannen, z. B. Saiten, felhúzni, feltekerni a' húrokat; anfangen zu ziehen, z. B. bei Looſen, először húzni, az első húzást tenni; herankommen, feleközelítni, menni; daher; angezogen kommen, d. i. Erwähnung thun, z. B. damit komm mir nicht angezogen, azzal elő ne állj, azt ne is említsd, ſt. zuſammenhalten, z. B. der Leim zieht an, összehúzni, összefoglalni, megfogni, mint az enyv; feucht werden, magához szivni a' nedvességet.

Anziehen, das, die Anziehung, z. B. der Glocke, húzása p. o. a' harangnak; des Kleides, felöltözés, magáravétel; der Schuhe, felhúzása a' lábbelinek; der Körper, magához vonás, magához vonó erő; der Bäume, tenyésztetés, nevelés; des Seiles, meghúzás, kifeszités; eines Heeres, jövetel, közelgetés.

Anziehend, adj., magához vonszó,

édesgető, gyönyörködtető; die Geſchichte iſt an und für ſich anziehend, a' históriában önnön magában van az, a' mi az embert magához vonja.

Anziehungskraft, die, vonszó erő.

Anziehen, rá-, v. felésziszegni.

Anzucht, die, das Aufziehen, z. B. der Thiere, feltartás, felnevelés; der Bäume, tenyésztetés; das An- oder Aufgezogene ſelbſt; z. B. von Bäumen, nevendék termesztés; jene Bäume ſind meine eigene Anzucht, ezeket a' fákat magam neveltem, v. ültettem; ein Ort, der die Feuchtigkeiten anzieht und ableitet, árnyékszékcsatorna, undokfolyás, kanális.

Anzüglich, adj., reizend, édesgető, ingerlő; beißend, beleidigend, csipős, sértő, vagdaló, marczongó; Worte, szúrós v. sértő szavak; anzüglich ſeyn, sértegetni; sérteni, marczongani; adv., empfindlich, beißend, sértegetve, vagdalva.

Anzüglichkeit, die, durch Worte, sértőség, csipősség; ein anzüglicher Ausdruck, sértő kifejezés, sértés, vagdalás.

Anzünden, ein Licht, meggyújtani a' gyertyát; ein Feuer, tüzet gerjeszteni v. rakni; eine Stadt, felgyújtani a' várost.

Anzünder, der, gyújtó, meggyújtó.

Anzündung, die, der Kerzen, gyújtás, meggyújtás, gyertyagyújtás.

Anzug, der, das Herankommen, jövetel, menetel közelgetés; im Anzug ſeyn, közelíteni, közelgetni, jönni; der Kleider; felöltözés; mit dem Anzug beſchäftiget ſeyn, öltözni; die Kleidungsſtücke, öltözet; köntös, öltöző ruha.

Anzupfen, rángatni, megráncsolni.

Apanage, die, (olv. Apanásse) a' nem uralkodó herczegek' esztendőnként való jövedelmek.

Apfel, der, alma; wilde od. ſogenannte Holzapfel, vadalma; in einen ſauren Apfel beißen, kéntelenségből tenni valamit.

Apfelbäumen, adj., almafából való, almafa.

Apfelbaum, der, almafa.

Apfelbirne, die, almakörtvély.

Apfelbohrer, der, (Käfer), almafúró.

Apfelbrei, der, almakása.

Apfeleiſig, der, almaecet.

Apfelgarten, der, almakert.

Apfelgrau, adj., z. B. Pferd, almásszürke p. o. ló.

Apfelgrün, adj., zöld, almaszinú.

Apfelkern, der, almamag.

Apfelkuchen, der, almás lepény.

Apfelmoſt, der, almamúst.

Apfelquitte, die, birsalma.

Apfelſaft, der, almalév.

Apfelſcheibe, die, almaszelet kerekre vágva.

Apfelſchimmel, der, almás szürke ló.

Apfelſchnitt, der, Apfelſpalte, die, almaszelet, egy gerezd alma.

Apfelſine, die, narancs.

Apfelwein, der, (Cyder), almabor.

Apoſtel, der, apostol.

Apoſtelamt, das, apostoli hivatal.

Apoſtelgeſchichte, die, az apostolok cselekedetei.

Apoſteltheilung, die, (ein Feſt), apostolok osztása.

Apoſtem, das, Eitergeſchwür, fekély, kelevény.

Apoſtoliſch, adj., apostoli; apoſtoliſcher König, Titel des Königs von Ungarn, apostoli király; adv., apostoli modon.

Apotheke, die, patika, orvosi szerbólt.

Apotheker, der, patikárius, orvosi szeres.

Apothekerbuch, das, patikaszerkönyv, szerek díjja.

Apothekergeſell, der, patikárius legény.

Apothekergewicht, das, patika font.

Apothekerjunge, der, patikárius inas.

Apothekerkunſt, die, patikatudomány, patikáriusság.

Apothekertaxe, die, szerek díjja.

Appell, der, Ruf der Soldaten, Waffenruf, fegyverre hivó jel; Appell ſchlagen, blaſen, fegyverre hivót verni, fújni; das namentliche Aufrufen, das Herleſen der Namen der Soldaten, néven szóllongatása a' katonáknak, felszollongatás.

Appellation, die, Anrufung eines höhern Gerichts, ügyes folyamodás, főbb itélőszékhez folyamodás p. o. alsóbb törvényszékről.

Appellationsfriſt, die, a' felljebb folyamodásra kiszabott idő.

Appellationsgericht, das, a' felljebb folyamodás itélőszéke.

Appellationsrath, der, a' felljebb folyamodás itélőszékénél tanácsos.

Appelliren, valamelly itilőszékhez felljebb folyamodni; an das Volk, ügyet a' nép eleibe vinni.

Appetit, der, Begierde nach etw., kí-

vánat, megkivánása valaminek, kivánság valamire; Lust zum Essen, éh, ételkivánság, étkivánat, étvágy; haben, kivánni az ételt; nicht haben, nem kivánni; machen, étkivánatot szerezni, jó szájúzt adni; stillen, enyhíteni az éhet.

Appetitlich, adj., wie die Speisen, kivánatos, a' mi az étkivánatot ingerli. Kivánatos étel.; adv., jóizüen; die Speisen appetitlich zubereiten, jóizüre készitni az ételeket.

Aprikose, die, sárgabarack. Kajszibarack.

Aprikosenbaum, der, sárga v. kajszibaracfa.

April, der, Aprilis, Sz. György hava.

Aprilgluck, das, változó szerencse.

Aprilnarr, der, a' kit könnyü lehet elbolonditni.

Aprilschein, d. i. der Neumond im April, Sz. György hava újsága.

Apriltag, der, Aprilisi nap; ein Tag, wie im April, Aprilisi nap, az az változó.

Aprilwetter, das, Aprilisi idő; fig. unbeständiges Wetter, állhatatlan, változó idő.

Apropos, zu gelegener Zeit, z. B. kommen, jókor, éppen jókor jönni; als Uebergangswort, z. B. was ich sagen wollte, eben weil wir davon reden, igaz, hogy el ne felejtsem, mit is akartam mondani.

Aquator, der, középabronca.

Arack, der, rispálvinka.

Arbeit, die, munka, dolog, munkálódás; wie viel Arbeit hat dieses gekostet! mennyi munkába nem került ez! ich bin der Arbeit nicht gewachsen, elégtelen vagyok ennek a' munkának véghezvitelére; seine Arbeit verrichten, foglalatosságát v. dolgát végezni; ein fertiges, beendigtes Werke, z. B. eines Malers, munka, mellyet valaki készit, mivdolgozás; die Arbeit endigen, elvégezni a' munkát.

Arbeiten, dolgozni, munkálódni, eifrig arbeiten, hozzálátni a' munkához; fig. sich bemuhen, valamivel foglalatoskodni; vergeblich arbeiten, hijába fáradozni v. munkálódni; fig. in heftiger Bewegung seyn, z. B. der Wein arbeitet, a' bor a' ser forr, pezseg, dolgozik; fig. bearbeiten, valamit készitni, csinálni, dolgozni; etwas ins feine arbeiten, valamit kipallérozni.

Arbeiter, der, dolgozó, munkás.

Arbeiterin, die, dolgozó asszony v. leány; munkás.

Arbeitlos, adj., dologtalan, munkátlan; adv., ohne Arbeit, dologtalanúl, dolog v. munka nélkül.

Arbeitlosigkeit, die, dologtalanság, munkátlanság.

Arbeitmüde, adj., a' munkában v. dologban elfáradt, dologból kifáradt.

Arbeitsam, adj., dolgos, munkás, szorgalmatos; adv., munkásan, szorgalmatosan, dolgozva.

Arbeitsamkeit, die, munkásság, dolgosság, serénység a' dolgozásban.

Arbeitsam, adj., dolgszerető.

Arbeitsbiene, die, mézhordó méh.

Arbeitsfähig, adj., a' munkára alkalmatos, dolgtehető.

Arbeitsfreund, der, munkaszerető.

Arbeitshaus, das, auch Zuchthaus, dolgozó fenyitékház.

Arbeitslohn, der, munkabér, fizetés a' munkáért, dija a' munkának.

Arbeitsleute, die, plur, munkások.

Arbeitsmann, der, munkás, napszámos.

Arbeitsort, der, műhely.

Arbeitsscheu, adj.; munkakerülő, dologkerülő, rest, tunya.

Arbeitscheu, die, munkakerülés, dologkerülés.

Arbeitsstube, die, dolgozó szoba.

Arbeitstag, der, dolgozó nap, hétköznap, munkanap.

Arbeitsvoll, adj., sok munkával, járó, mukás.

Arche, die, láda, bárka, hajó.

Architekt, der, épitő mester.

Architektur, die, épités mesterség.

Archiv, das, levéltár, oklevéltár; die gesammelten Urkunden selbst, oklevelek.

Archivarius, der, levéltár gondviselő.

Arg, adj., rossz, gonosz hazontalan; die arge Welt, a' rossz világ, a' gonosz emberek; seine Krankheit wird alle Tag ärger, minden nap rosszabbúl van, a' nyavalyája napról napra terhesedik; fig. heftig, gonosz, kegyetlen, felettébbvaló; das ist zu arg, már az szörnyüség; um nichts ärgers zu sagen, hogy még szörnyübb dolgot ne mondjak; je ärger der Schelm, je größer das Glück; minél nagyobb a' ravasz, annál nagyobb a' szerencsése; adv., rosszúl, gonoszúl; heftig, szörnyen, iszonyuan, felette rosszúl.

Arg gesinnt, adj., rossz indulatú.

Argheit, die, rosszaság, gonoszság.

die, gonosz ravaszság, csa-
g.
. adj., kaján, ravasz csalárd,
kajánúl, ravaszúl, csalárdúl,
il.
keit, die, kajánság, ravoszság,
dság, álnokság.
adj., ohne falsch, jámbor,
es szivű.
eit, die, jámborság, egye-
.
, adj., geneigt zu schaden, ál-
félszeg.
keit, die, álnokság, félszeg-

isch, adj., gyanakodo; adv.,
odva.
, der, gyanakodás, gyanús-
; ich habe einen Argwohn,
szom; der Argwohn fällt auf
rád gyanakodnag, te rád van
nú.
en, gyanakodni.
, ária, énekdal.
t, der, főrendek kormányo-
k v. uralkodásának pártfo-

ten, uralkodó főrendek.
ie, die, főrendek uralkodá-
ságlása.
atisch, adj., főrendek uralkodá-
i.
it, die, számmesterség, szám-
, számvetés mestersége.
mer, ärmste, adj., szégény,
rúlt; arm an der Sprache,
. zzavakban szükölködő nyelv;
glücklich, nyomorúlt, boldog-
adv., szegényúl, szegény
, szegénységben; nyomorúsá-

r, kar; tróp. Macht, Stärke,
hatalom, hatalmas kar; der
eines Ganzen, z. B. der Arm
flusses, ág, p. o. a' folyó viz
ein Stuhl mit Armen, karos
karszék.
, die, karér, főér a' karban.
, das, karkötő.
, das, karcsont.
, die, karfelkötő.
, der, kartörés.
ie, had, hadisereg, sereg.
stalt, die, szegények tartásá-
ó intézet, kórház.
walt, der, Advokat, szegények'
ője, ügyvédje.
ise, die, szegények perselye.
sse, die, a' szegények' kasszája.

Armengeld, das, alamizsnapénz.
Armenhaus, oder Spital, das, kórház, szegények' ispotálya.
Armenpflege, die, a' szegények' tartása.
Armenpfleger, der, szegények' gondviselője.
Armenpflegung, Versorgung, die, szegények' tartásá intézete, in tizet a' szegények' tartására.
Armenstock, der, persely a' szegények' számára.
Armenvorsteher, der, szégények' főgondviselője.
Armesstärke, die, karnak ereje.
Armgeige, die, Altgeige, karhegedű.
Armgeschmeide, das, karékesség.
Armhandschuh, der, karkesztyű.
Armkette, die, karláncz
Armkissen, das, könyöklő vánkos.
Armlehne, die, székkar.
Armleuchter, der, karos gyertyatartó.
Armlos, adj., karatlan, kartalan.
Armmäuslein, das, Armmuskel, der, egerecske.
Armring, der, karperecz aranyperecz.
Armsäule, d. i. eine Säule mit Armen an Kreuz- und Scheidewegen, útmutató oszlop.
Armschienen, die, ein eisernes Blech zur Bedeckung des Armes, karküllő vasból t. i. a' régi bajnokoknál.
Armschlagader, die, karéletér, a' karnak életere.
Armsdick, adj., karvastagságú.
Armdicke, die, karvastagsága.
Armselig, adj., szegény, ügyefogyott, nyomorúlt; st. unglücklich, elend, z. B. Mensch, boldogtalan, nyomorúlt, szerencsétlen; st. nichtswürdig, rossz, alávaló, semmirevaló; adv., szegényúl, szegény állapotban; nyomorúltúl, rosszúl.
Armseligkeit, die, szegénység, nyomorúság; alá valóság.
Armsessel, der, oder Armstuhl, karos szék.
Armumschlungen, adj.; általölelkezve.
Armuth, die, szegénység, fogyatkozás, szükség, szükölködés; die armen Leute, a' szegénység.
Aromatisch, adj., füszerszámos.
Arquebusiren, (olv. arkebuzíren), agyon lőni, meglövöldözni, meglőni t. i. a' bünöst.
Arrest, der, fogház.
Arrestant, der, fogoly, rab.

Artenlos, mérséklő. fegyházba vivő.
Artere-Sorte der. tartalék sereg.
Artig der. segg. alfe. hátul.
Artigkeit. die seggpofa
Artig ab Art. seggvirág
Artwerk, das. seggcsiklás.
Artillerie. Szerszám. das, fegyverestár.
Artmik. der. egérkő, mészlag
Artmikartig. adj., mészlagos, egérkóves.
Artmik-König. der. egérkőcsera, mészlagérce.
Artmikt der. die. mészlagos lúgsó.
Artmik-Oehl. das. mészlagolaj.
Artmik-Sorte. das. mészlagos gálicsavany.
Art, die, Gattung, Classe, im allgemeinen, nem, féle; insbesondere, faj, fajta; die natürliche Beschaffenheit, termédi von Menschen als Dingen, természet, szokás; eine eigene Art, die Art, die einem eigen ist, tulajdona v. szokása valakinek; von dieser Art, illyen, ollyan; von welcher Art? milyen? micsodás? von allerlei Art, mindenféle; es ist so seine Art, ez már neki szokása, ez a' természete; aus der Art schlagen, elfajzani, elkorcsosodni; die Manier, etwas zu machen, mód, útmód; auf diese Art, illyen módon, illyen formán, igy; auf keine Art, semmiképpen nem; auf verschiedene Art, sokféleképpen, külömbféle módon; gute Art, Artigkeit, Anstand, jó mód, illendőség.
Arten, eine natürliche Beschaffenheit haben, z. B. nach jemanden, valakire ütni, valakihez hasonlitni t. i. tennészetiben; er artet mehr nach der Mutter, alá nach dem Vater, inkább ütött az annyára, mint az attyára; fortkommen, gedeihen, tenyészni; dieser wächst Getreide, da artet der Weinstock besser, itt diszlik az élet, ott jobban terem a' szőlő; ich bin so geartet, ez nekem természetem; gut geartet, jó erkölcsü.
Artig, adj., in Zusammensetzungen, z. B. kieselartig, tüzkönemü; thonartig, agyagnemü; was gefällt, ékes, jeles, szép. kellemetes; ein artiges Kind, magakedveltető v. furcsa kis gyermek; angenehm im Umgange, szép módú, jeles, jeles magaszabású, emberséges; fl. sonderbar, különös, csudálatos, rendes, adv., jelesen; ékesen, szépen, módosan; im Handel, b. i. gefällig, emberségesen, szivesen; fl. sonderbar, különösen, rendesen.
Artigkeit, die, magakedveltetés, jeles magaviselet, módosság, jeles magaszabása, szivesség.
Artikel, der, Theil, Glied eines Ganzen, cikkely, rész, részecske; eine Art v. Waare, nemes p. o. a' portékának, portéka; in der Sprachlehre, das Deutwort, der, die, das ein, eine, ein, nemszócska.
Artillerie, die, das schwere Geschütz, ágyuk, pattantyúk; die schwere Artillerie, nagy ágyuk, várvivó ágyuk; das Artilleriewesen, ágyúkészületek.
Artillerie-Feuer, das, ágyúból való lövöldözés, ágyuzás.
Artillerie-Park, der, der Ort, wo das Geschütz aufgestellt ist, ágyusánc; das grobe Geschütz, nagy ágyuk.
Artillerie-Pferd, das, agyúvonóló.
Artillerie-Scien, das, pattantyússág.
Artillerist, der, pattantyús.
Artillerisch-Corps, das, pattantyús sereg.
Artischoke, die, árticsóka, olaszlapi.
Artoffel, s. Erdapfel.
Arzenei, die, orvosság, orvosi szer.
Arzneibereitung, die, orvosság készités.
Arzneien, oder Arzenei gebrauchen, orvossággal élni.
Arzneiflasche, die, orvosságos üveg.
Arzneigelehrtheit, od. Gelehrsamkeit, die, orvosi tudomány.
Arzneigeschmack, der, orvosságiz.
Arzneigöttin, die, orvosistenasszony.
Arzneigott, der, orvosisten.
Arzneikunde, die, orvosságtudomány; s. Heilkunst.
Arzneikunst, die, orvosságkészitési tudománya; s. Heilkunst.
Arzneilade, s. Apotheke.
Arzneilehre, s. Arzneimittellehre, orvosi szerek tudomány.
Arzneipflanze, die, orvosi v. orvosló plánta.
Arzneistoff, der, orvosló szer.
Arzneitrank, der, orvosság, orvosi ital.
Arzneiverschreibekunst, die, oder Recepirkunst, orvosság rendelés mestersége.
Arzneiwissenschaft, s. Arzneikunde.
Arzt, der, orvos; ein praktischer Arzt seyn, gyógyitó orvos lenni.
Asbest, der, Steinflachs, asbesat, kölen.

i. das, d. i. Wismuth, vizmút, útércz.
die, hamú, hamv; eine Stadt e Asche legen, porrá égetni vally várost; es glimmt ein Feuer der Asche, parázo lappang a' á alatt; die Ueberreste der Ver-nen, a' megholtak' hamvai v. i: Friede seiner Asche, nyúgod- hamvai békével.
renner, der, hamúégető.
rod, das, d. i in heißer Asche kenes Brod, parázsban sült po- v. kenyér.
rödel, der, die, d. i. eine Per- die viel in der Asche herumwühlt, apipöke, hamupepejke.
arbe, die, hamuszin.
rbig, adj., hamuszinű.
rau, adj., idem.
raut, das, berzedt üszögőr.
rug, der, Urne, hamvedény.
uchen, der, tepsiben sült lepény, icsa, málé.
auch, oder Aeschlauch, der, d. i. iner Lauch, póréhagyma; Schnitt- , metélő hagyma; Schallotten, yaró hagyma.
lauge, die, lúg.
pflanze, die, dugasor.
salz, das, hamusó.
mitwoch, der, hamvazó szerda.
t, adj., der Asche ähnlich, ham- ; aschig, oder Asche an sich ha- , hamus.
, adj., Ázsiai.
Ázsia.
n, die, csillagzat, csillagok' a; Anzeige künftiger Dinge, je- jelenségek; gute Aspekten, jó zés t. i. a' jövendőkre.
s, oder Aeß, die Eins auf den feln und Karten, egy szem, . a' koczkán, kártyán, kleines gewicht, ein vier u. sechzigster Theil Ducaten, egy hatvannegyed egy aranynak; das Apotheker- d von 24 Loth, patikafont.
ant, die, d. i. der sich für Feuer- rc. br verbindet, tűz-, vízkármentő, ríz által okozott kárért kezes.
anz, die, kárért való kezesség, vízkármentés, p. o. házakra e.
anz-Compagnie, die, tűz-, vízkár- tő társaság.
iren, kezességet vállalni a' tör- ető kárért; ein Schiff assekuri- ren, valamelly hajónak szerencsés helyrejutásáért kezességet vállalni.
Assel, die, Kellerwurm, százlábú pinczebogár.
Assignation, die, útasitóírás; általadás.
Assigniren, útasítni valakit, p. o. valaminek általvételére.
Assistent, der, közbíró, tanú; st. Gehülfe, segéd.
Assistiren, segitő v. segéd lenni.
Ast, der, eines Baumes ág; ein kleiner Ast, galy v. gaj; voller Aeste, ágasbogas; voll kleiner Aeste, galyas; ein Ast mit Laub, lomb, leveles galy; Aeste der Adern, az erek' elágazásai; Seitenlinien eines Stammhauses, a' nemzetség' ágai; Theile einer Wissenschaft, ágai, részei p. o. a' tudományoknak; Aeste, z. B. im Brete, görcs, göcs, bötyk.
Astblatt, das, áglevél.
Astknorren, ágbötyk.
Astloch, das, göcs v. görcslyuk.
Astmoos, das, hipon, hipon móh.
Athem, der, lélekzet, lehellet; die ausgestoßene Luft, pára; Athem holen, schöpfen, lélekzetet venni, lélekzeni, lehelleni, lélekzetet szívni magába; tief Athem holen, sóhajtani; außer Athem kommen, lélekszakadva lenni.
Athemholen, das, lélekzet.
Athemlos, adv., lélekszadzadva.
Athemlosigkeit, die, rövid lehellés, fulladozás.
Athemzug, der, lehellet, lehellés.
Athmen, lélekzeni lehelleni, lehelletet v, lélekzetet szívni magába; trop.; leben, élni, lélekzeni; so lang ich athmen werde, mig csak lehellek v. élek, utolsó lehelletemig; st. in sich ziehen, einathmen, bészívni; eine reine Luft athmen, egésséges levegőt szívni; vermittelst des Athems mittheilen, z. B. Liebe in jemandes Brust, belélehelleni, p. o. szeretetet valakibe; trop.; für ausdünsten, párázni. gőzölgeni; Wohlgerüche athmen, jó illatot terjeszteni.
Atlas, der, átlás, mappák' v. földképek' gyüjteménye.
Atlaß, der, ein seidener Zeug, atlasz, atlacz.
Atlassen, adj., z. B. Kleid, atlaszbólvaló.
Atmosphäre, die, der Dunstkreis, gőzkör, gőzkörnyék.

Atom, d. i. ein untheilbares Körperchen, parány.

Atzel, die, szarka, s. Elster.

Au! interj., jaj! oh! auweh! ohjaj! jaj nekem!

Auch, conj., is; es gefällt mir auch den Uebrigen auch, nekem tetszik és a' többieknek is; Tonkünstler waren ehedem auch Dichter, a' muzsikások hajdan egyszersmind poeták is voltak; nicht nur.., sondern auch; sowohl.., als auch, nemcsak..., hanem..is; mind ... mind; wie auch, valamint; auch nicht, sem; auch dann, még akkor is.

Audienz, die, meghallgatás, t. i. a' fejedelemtől, v. a' fejedelem előtt; einem Audienz geben, valakit maga eleibe bocsátni és meghallgatni; Audienz erhalten, megnyerni a' személlyes meghallgattatást t. i. a' fejedelem előtt.

Audienz-Zimmer, das, meghallgató palota v. szoba.

Auditor, der, katonabíró.

Aue, die, parlag, folyóviz' mellyéke, jó termő v. kövér föld; ein Weideland, legelő mező; ein mit Gras bewachsener Platz, gyep, pázsit.

Auerbahn, der, fajdtyúk.

Auerhenne, die, jércze fajdtyúk.

Auerochs, der, Urochs, der, belény, bölény.

Auf, praepos. mit Dativ., n-on, enön-án; felöl-felé-; ról-ről-; banben, mit Abl., ra-re; mit Accusat., auf einmal, egyszerre; von ... auf, von ... an, től fogva, tól fogva; auf daß, hogy; auf und ab, fel 's alá; aufs neue, újra; aufs höchste, legfeljebb; beim Ermuntern, auf! steh' auf! kelj-fel! keljetek-fel! steig auf! üljfel! üljetek-fel! statt, mach auf z. B. die Thür, nyisd-ki, meg- v. fel.

Aufackern, kiszántani belőle, felszántani, újra felszántani.

Aufarbeiten, feldolgozni.

Aufbacken, rásülni, felsütni p. a. a' lisztet.

Aufbäumeln, wie Hasen, felágoskodni, a' hátulsó lábaira állani.

Aufbäumen, sich, ágaskodni, felágaskodni.

Aufballen, z. B. Waaren, egymásra rakni a' bálokat v. csomókat.

Aufbauen, fel-, v. megépitni.

Aufbauen, das, fel-, v. megépités.

Aufbauer, der, épitő, felépitő.

Aufbehalten, z. B. den Hut, fenntartani, le nem venni; z. B. Früchte, eltenni, megtartani, elrakni, p. o. télire a' gyümölcsöt.

Aufbeißen, auf etwas beißen, belé harapni, megharapni valamit; z. B. Nüße, felharapni, fogaival feltörni p. a. a' diót; eine harte Nuß aufzubeißen haben, kemény feltételekkel küzködni.

Aufbeißen, felétetni, felmarni, felmaratni.

Aufbersten, felrepedni, kirepedni, felpukkanni.

Aufbetten, magasra felvetni az ágyat.

Aufbewahren, eltenni, megtartani, elrakni, tartogatni; Weine, die sich lange aufbewahren lassen, ollyan bor, a' mellyet sokáig lehet tartani, a' melly sokáig eláll.

Aufbewahrung, die, eltartás, eltevés.

Aufbiegen oder aufbeugen, felgörbitni.

Aufbieten, z. B. zum Kriegsdienste aufrufen, összehívni, felkivánni v. parancsolni hogy fegyvért fogjanak; alle Kräfte aufbieten, minden erejét elővenni; die Verlobten von der Kanzel, kihirdetni a' házasulandókat.

Aufbieten, das, der Soldaten, fegyverre hivása v. idézése a' katonáknak; der Verlobten, kihirdetés.

Aufbinden, felkötni, rákötni; statt zusammenbinden, z. B. Getreide, kévekbe kötni; auflösen, megoldani, fel- v. megoldozni; einem etwas aufbinden, elhitetni valakit, elámitni.

Aufblähen, felfújni, felpöffeszteni; aufgebläht, felfúvódott; trop. stolz machen, felfúvalkodtatni; aufgebläht, felfúvalkodott; sich aufblähen, felfúvalkodni.

Aufblähung, die, des Leibes, felfúvódás, felpöffedés.

Aufblasen, eine Blase, felfújni; trop. mit Stolz erfüllen, felfúvalkodottá tenni; Feuer aufblasen, felfújni a' tüzet; sich aufblasen, felfúvalkodni.

Aufbleiben, felmaradni, le nem feküdni; éjtszakázni; statt offen bleiben, nyitva maradni.

Aufbleiben, das, éjtszakai felmaradás, éjtszakázás.

Aufblick, der, felteknéntés, felnézés.

Aufblicken, felteknénteni, felnézni.

Aufblühen, nyilni, kinyilni, fakadni, mint a' virágbimbó, kivirágzani, virágozni kezdeni, fejleni.

Aufbrausen, pezsegni felfelé, felpezsdülni, buzogva forrani; in heftige Leidenschaft ausbrechen, felindúlni, indúlatoskodni, felhevülni, heveskedni.

Aufbrausung, die, des Weines, forrás,

hüzgás; des Gemüthes, heveskedés, indúlatoskodás.

Aufbrechen, von innen ſich öffnen, kihasadni, mint a' virágbimbó; von einem Orte abgehen, z. B. wie die Armee, elindúlni, megindúlni p. o. elindúl a' sereg, a' tábor; von andern Menſchen, elmenni, útnak indúlni; durch Brechen öffnen, z. B. die Thür, bétörni az ajtót; einen Brief aufbrechen, feltörni, felszakasztani a' levelet.

Aufbringen, z. B. den Hut auf den Kopf bringen, fel-, v. reátenni; zur gehörigen Größe bringen, z. B. einen Baum, felnevelni p. o. a' fát; einen Kranken aufbringen, a' beteget helyre állitni; statt herbeiſchaffen, szerezni, összeszerezni; mit Mühe Geld aufbringen, pénzt kuporni össze; Truppen aufbringen, sereget gyüjteni; Zeugen aufbringen, tanúkat állitni elő; in den Hafen bringen, z. B. ein erobertes Schiff, elfogni a' hajót és mint prédát a' kikötőbe bévinni; auffinden, z. B. Entſchuldigungen, előhordani, előhozni, kigondolni p. o. mentségeket, ellenvetést; in Aufnahme bringen, z. B. eine Gewohnheit, felhozni szokásba, v. a' szokást béhozni; erzürnen jemanden, felboszontani valakit, felingerleni t. i. haragra, megharagitni; daher: aufgebracht, felindúlt, haragos.

Aufbruch, der, Oeffnung durch Aufbrechen, kiszakadás; des Heeres, meg-, v. elindúlás, elmenetel.

Aufbrodeln, wie das ſiedende Waſſer, felbuzogni, buzogni.

Aufbrühen, leforrázni.

Aufbrüſten, ſich, felfúvalkodni.

Aufbürden, terhelni valamivel, terhet rákni.

Aufbürſten, z. B. den Hut, újra kefélni.

Aufdämmern, anfangen zu dämmern, hajnalłani, világosodni, szürkülni; der aufdämmernde Tag, hajnali szürkület, hajnalhasadás.

Aufdampfen, füstölögni.

Aufdecken, die Decke über etwas breiten, ráteritni, felteritni reá p. o. a' takarót, béteritni valamit; das Tiſchtuch aufdecken, oder den Tiſch, megteritni az asztalt; ſtatt die Decke wegnehmen, leszedni a' fedelét; ein Dach aufdecken, d. i. die Ziegel herabnehmen, leszedni a' házfedelet; trop. offenbaren, felfedezni, p. o. a' titkot; ſich aufdecken, kitakaródzni, a' takarót magáról levetni.

Aufdingen, z. B. einen Knaben bei einen Meiſter, bészegödtetni p. o. az inast mesterségre; in die Lehre nehmen, inasnak felfogadni.

Aufdrängen, z. B. die Thür, felfeszitni p. o. az ajtót; ſich aufdrängen, rákötni v. rátolni magát valakire; dieſe Gedanken drängen ſich mir auf, ezek a' gondolatok ötlödnek az eszembe.

Aufdrehen, anfügen, rásrófolni; durch's Drehen öffnen, kisrófolni, kicsavarni.

Aufdringen etwas, erővel vákötni, rátukmálni, rátolni; ſich aufdringen, rátolni magát valakire.

Aufdringlich, **Aufdringlichkeit**, ſ. Zudringlich, Zudringlichkeit.

Aufdrucken, rányomni, ráütni p. o. a' pecsétet, rányomtatni, auf ein Schreiben ſein Siegel aufdrucken, irását megpecsételni; das Siegel auf einen Brief aufdrucken, bé- v. lepecsételni a' levelet.

Aufdrücken, hozzányemni, rányomni p. o. a' pennát a' papirosra; befestigen, z. B. ein Pflaſter auf die Wunde, rátenni, rányomni; durch Drücken öffnen, z. B. ein Geſchwür, megfakasztani nyomás által.

Aufducken, felbukni, felbukkanni.

Aufdünſten, felgőzölögtetni.

Aufdunſen, aufſchwellen, felpöffedni; daher: aufgedunſen, felpöffedt, felfúvódott; ſt. hochmüthig, felfúvalkodett.

Aufdunſten, felgőzölögni.

Aufeinander, adv., eins auf das andere, egymásután; gegen einander, zu einander, egymásra; viele Briefe auf einander, egymást éri a' sok levél; etwas auf einander haben, egymásra haragúdni.

Aufeilen, felvágni a' jeget, meglikelni a' jeget.

Aufenthalt, der, irgendwo, múlatás, tartózkodás, ottmaradás; der Ort, wo ..., tartózkodó v. mulató hely, lakás; der Thiere, tanya, lakhaly; ſt. Verzögerung, késleltetés, hátramaradás.

Auferlegen, rátenni, rárakni.

Auferſtanden, part. u. adj., feltámadt.

Auferſtehen, feltúmadni.

Auferſtehung, die, feltámadás.

Auferwecken, feltámasztani, t. i. a' halálbót; auferweckt, feltámasztott, feltámadott.

Auferwecker, der, feltámasztó.

Auferweckung, die, feltámasztás.

Auferziehen, z. B. Kinder, felnevelni; durch Nahrung auferziehen, táplálni, tartani; Thiere auferziehen, állatokat tartani, tenyésztetni; durch Unterricht auferziehen, nevelni, felnevelni; anständig auferziehen, illendómódon nevelni.

Auferzieher, der, nevelő, felnevelő.

Auferzieherin, die, nevelő asszony v. leány.

Auferziehung, die, der Kinder, Thiere, tartás, feltartás, felnevelés; durch sittliche Bildung, nevelés.

Aufessen, felenni, mind megenni, megemészteni.

Auffädeln und Auffädnen, z. B. Perlen, felfűzni; bei Schneidern, ránczolni, összeránczolni.

Auffänger, der, elfogó t. i. valamit, valakit.

Auffahren, in die Höhe fahren, z. B. mit einem Wagen, felmenni, felfelé menni, előállani; auffahren in die Luft, wie ein Luftballon, felemelkedni, felmenni, felszállani; aufspringen, z. B. von seinem Sitze, felugrani p. o. a' helyéből; auffahren vor Schrecken, felszökni p. o. ijedtében; auffahren vor Zorn, fellobbanni haragjában, felcsattanni, felpattanni; auffahren mit dem Schiffe auf eine Klippe, neki menni és beleütődni, hozzácsapódni, p. o. kösziklához; plötzlich geöffnet werden, kinyilni hirtelen, kicsapódni.

Auffahrt, die, Christi in den Himmel, felmenetel, menybe menetel; der Ort, wo man mit einem Wagen hinauffährt, feljárás kocsival p. o. a' palota v. kastély eleibe.

Auffallen, auf etwas fallen, ráesni valamire; trop. befremden, különösnek tetszeni, szembetünni, megütközni valamin; statt beleidigen, verdrießen, kedvetlen érzést okozni, bántani.

Auffallend, adj., szembetünő, különös, adv., szembetünőleg; illetlen, bántó, sértő.

Auffangen, megkapni, elfogni t. i. estében, futtában valamit; Worte auffangen, hallgatózni a' szóra v. kilesni valamelly szót valaki szájából; eine Krankheit auffangen, d. i. von derselben angesteckt werden, elkapni a' nyavalyát mástól, elragadni reá.

Auffassen, ergreifen und aufheben, felszedni, felvenni; das Blut, edénybe venni p. o. a' vért; in seinen Verstand aufnehmen, megfogni e felfogni, megérteni.

Auffassung, die, felfogás, megfo eszével, megértés.

Auffassungsvermögen, das, értel fogó tehetség.

Auffegen, össze-, v. felsepreni.

Auffeuchten, újva megnedvesít

Auffinden, feltalálni, felleini.

Auffischen, hálóval kifogni.

Aufflammen, lángal égni, lángo ni kezdeni.

Aufflattern, felrepkedni.

Aufflicken, ráfoltozni.

Auffliegen, felrepulni, felszáll besen felmenni; mit Gewalt Pulverthurm auffliegen, fe p. o. puskapor által; in Fe fliegen, elégni; schnell aufflie die Thüren, az ajtók sebe nyiltak v. megnyiltak.

Aufflug, der, felrepülés, felme

Auffordern, zu etwas, hívni, ni, kihívni; auffordern je daß etwas geschehe, kivánni valakitől v. hogy valamit eine Festung auffordern, fel várat; die Pflicht fordert m kötelességem kivánja tölem lességemben áll.

Aufforderung, die, kihívás p. o ra; zum Spiele, meghíva Schuldners, megintés, emlél

Auffressen, felfalni, fel-, v. m megemészteni; auffressen du de Sachen, felmarni, felenni; fressen, d. i. sich erholen, e ismét erőre kapni, felvenni

Auffrischen, erneuern, z. B. ein felelevenítni, p. o. a' szinét nek; den Wein durch Aufgießen schen, megfrissitni; das And ner Sache auffrischen, valam lognak az emlékezetét megújj elevenítni.

Auffrischung, die, felelevenít élesztés.

Aufführen, in die Höhe führen, p. o. magasra valamit; au z. B. ein Gebäude, épitni, p. o. épületet; Mauern au falakat rakni; öffentlich vorst B. im Schauspiele etwas au nézőjátékot adni v. játszani szinben; Tänze aufführen, kat mutatni; einen bei jeman führen, valamelly idegent v bémutatni, megesmerkedtetn in einer Rechnung aufführen,

adásba bétenni; ſich gut aufführen, magát jól viselni.

Aufführung, die, eines Gebäudes, épitès, felépitès; der Zeugen, előhozás, felhozás; ſtatt Betragen, magaviselet, erkölcsi magaviselet.

Auffüllen, voll füllen, megtölteni, teletölteni; ſtatt nachfüllen, z. B. den Wein, megtöltögetni p. o. a' hordót.

Auffüttern, groß füttern, feltartani, felnevelni; ſtatt verfüttern, megétetni, felétetni p. o. az abrakot mind.

Aufgabe, die, das Aufgeben, z. B. eines Amtes, letevése p. o. a' hivatalnak; einer Feſtung, feladása p. o. a' várnak; einer Frage, felvevése, feladása p. o. a' találós kérdésnek; ſtatt Befehl, kiadott rendelés, parancsolat; was aufgegeben wird, z. B. Arbeit, kiszabott munka, tétel; eine vorgelegte Frage, feladott kérdés.

Aufgang, der, z. B. der Sonne, felkelése, feljövetele, feljötte a' napnak, feltetszése, feljötte a' csillagoknak; bei dem Aufgang der Morgenröthe, hajnalhasadáskor; hajnalban; der Ort, wo man aufwärts geht, feljárás, a' feljáráshelye; trop. ſtatt Morgen, Oſten, napkelet.

Aufgeben, in die Höhe geben, z. B. die Speiſen, feladni az ételeket az asztalra; freiwillig fahren laſſen, felhagyni valamivel, abbahagyni valamit; den Geiſt aufgeben, lelkét kiadni; ſein Verhaben aufgeben, szándékáról lemondani v. attól elállani; zu thun befehlen, meghagyni, megparancsolni valakinek valamit, ráparancsolni; eine Frage aufgeben, kérdést tenni fel, feltenni kérdést.

Aufgeben, das, die Aufgebung, des Amtes, hivatalletétel; der Freundſchaft, felhagyás a' barátsággal.

Aufgeblaſen, part. und adj., ſtolz, felfúvalkodott, kevély, dolyfos; ſchwülſtig in der Rede, dagályos.

Aufgeblaſenheit, die, felfúvalkodottság, dölyfösség; dagályosság.

Aufgebot, das, des Landesherrn, Aufforderung zu etwas, népfelkivánás, felkelésre v. fegyverre kelésre adatott parancsolat a' néphez; Aufgebot der Verlobten, kihirdetése a' házasulandóknak; die aufgebotenen Unterthanen ſelbſt, a' fegyverre keltek.

Aufgedinge, das, oder Aufdingen eines Lehrlings, beszegödtetése az inasnak mesterségre.

Aufgehen, felmenni, felemelkedni; wie Rauch, Nebel, felfelé menni, felszállani; in Feuer aufgehen, d. i. verbrennen, elégni, lángok' prédájává lenni; von der Sonne, dem Monde, felkelni, feljönni, feltámadni, mint a' nap; feljönni mint a' csillagok; von Pflanzen, kikelni, kicsirázni; vom Teige, megkelni mint a' tészta; ſich öffnen, wie Thüren, nyilni, ki- v. megnyilni; wie Knoten, megoldani, feloldani, mind p. o. a' csomó v. hurok megoldik, feloldik, v. felbomlik; wie ein Geſchwür, megfakadni, kifakadni; wie das Eis, olvadni, felolvadni; wie Blüthen, kifakadni, kinyilni, mint a' virág bimbó; ſtatt verbrauchen, wie Geld, elfogyni; aufgehen, von Zahlen, semminek sem maradni; auf einen Körper paſſen, rámenni, rá- v. beléilleni; ſich die Füße aufgehen, d. i. wund gehen, a' járásban kisebesitni a' lábait.

Aufgehen, das, des Eiſes, felolvadás, felengedés.

Aufgeklärt, partic., z. B. ein Mann, felvilágosodott p. o. ember.

Aufgeklärtheit, die, megvilágosodottság.

Aufgeld, das, Agio beim Geldwechſeln, uzsora, ráadás, t. i. a' pénzváltásért; beim geſchloſſenen Handel, foglaló, felpénz.

Aufgelegt, partic., von auflegen, aufgelegt ſeyn, kész valamire; ich bin aufgelegt zu ꝛc. kedvem van rá v. hozzá.

Aufgelegtheit, die, készség, kedv valamire.

Aufgeräumt, partic. von aufräumen, mit ſeyn, jókedvü, vig; eine aufgeräumte Geſellſchaft, vidám társaság.

Aufgeräumtheit, die, vidámság, vigság.

Aufgeweckt, partic., luſtig, eleven, vig.

Aufgeweckheit, die, elevenség, vigság.

Aufgießen, rátölteni, ráönteni.

Aufgießung, die, rátöltés.

Aufglätten, újrakisikárlani, kisimitni.

Aufglimmen, wie das Feuer, a' tüz újra feléled; trop. der Zorn glimmt auf, a' harag újra felgerjed.

Aufglühen, megtüzesedni.

Aufgraben, den Boden, felásni p. o. a' földet.

Aufgrabung, die, felásás.

Aufgraſen, alles wegfreſſen, lelegelni, ellegelni a' füvet.

Aufgreifen, feſthalten, elfogni p. o. a' szökevényt; auf etwas greifen, megfogni, hozzá nyúlni.

Aufgürten, das Kleid, felövedzeni, felkötözni; durch einen Gurt befeſti-

gen, ráövedzeni; sich aufgürten, megoldozkodni, kioldozni a' ruháit.

Aufguß, der, töltés; főtt lév.

Aufhaben, den Hut, a' fején v. a' fejében lenni, mint p. o. a' kalap, fökötő: zu thun, zu lernen haben, dolgának, tanúlni valójának lenni; eine Tugend, kötelességében állani; es hat viel auf sich, sok függ attól, nagy dolog az; es hat nichts auf sich, semmit se tesz.

Aufhacken, felvágni p. o. kapával, fejszével; mit dem Schnabel, felkapni az orrával.

Aufhängen, felakasztani p. o. valamit a' fára, szegre; trop. einem etwas aufhängen, p. o. eine Waare, rákötni valakire valamit, rátukmálni; etwas weiß machen, elhitetni valamit valakivel, elámitni valakit.

Aufhäufen, p. o. die Erde, felhányni, feltölteni.

Aufhäufung, die, felhányás, feltöltés.

Aufhäufen, felhalmozni, rakásrahányni, felhányni; sich aufhäufen, d. i. sich vermehren, rakásra gyülni, összegyülni, bokrosodni; die Geschäfte häufen sich immer mehr auf, megszaporodik a' munka.

Aufhäufung, die, felhalmozás, rakásra hányás, megszaporodás.

Aufhalten, nyakába vetni, p. o. a' terhet.

Aufhalten, p. o. im Laufe, feltartóztatni, késleltetni; Pferde aufhalten, megállitni a' lovakat; hielt den Dieb auf, fogiátok-el a' tolvajt; den Mund aufhalten, d. i. offen halten, nyitva tartani a' száját; sich aufhalten, tartózkodni, mulatni; statt sich mit etwas beschäftigen, sok időt tolteni valamivel, v. forditni valamire; sich über etwas aufhalten, megütközni valamiben, nem hagyni helyben valamit.

Aufhaltung, die, Verzögerung, feltartóztatás, késleltetés; Zurückhaltung, visszatartóztatás, megtartóztatás.

Aufhauen, p. o. das Eis, die Thüre, felvágni p. o. a' jeget, kivágni, bévágni p. o. az ajtót.

Aufheben, in die Höhe heben, felemelni, felvenni p. o. a' földről valamit; den Finger aufheben, feltartani az ujját; die Augen aufheben, a' szemeit felvetni; statt: verwahren für die Zukunft, eltenni valamit p. o. a' mi eltartani való; statt gefangen nehmen, wie Diebe, elfogni, bézárni; im Kriege ein Viereck, a' szágúldókat, szélső vigyázaton lévőket elfogni, elcsipni; wegfangen, széllyelszedni, elcsipni, tovább vinni; die Tafel aufheben, az asztalt elszedni; die Belagerung aufheben, a' vár megszállását félbe szakasztani; ein Gesetz aufheben, a' törvényt eltörleni; statt vermindern, p. o. Brüche im Rechnen, a' törtt számokat leszálliti, kissebb számokkal felváltani; sich aufheben, felkelni, felgyenesedni.

Aufhebung, die, felemelés; trop. das Aufheben, d. i. das Rühmen, kérkedés, magavetés; Verwahrung, eltevés, elrakás; Gefangennehmung, elfogás, megfogás; Abschaffung eines Gesetzes, eltörlés p. o. a' törvénynek eltörlése; Unterlassung, félbeszakasztás, abbahagyás.

Aufhecheln, kikapcsolni.

Aufheften, ráférczelni, rátúzni, rávarrni; trop. einem etwas aufheften, d. i. weiß machen, elámitni valakit valamivel.

Aufheitern, p. o. der Himmel, ki- v. felderitni; trop. veranügt machen, fel- v. megvidámitni, felviditni; sich aufheitern, p. o. das Wetter heitert sich auf, kiderül, kitisztúl, t. i. az ég, az idő; vom Gemüth, megvidámodni, felvidúlni.

Aufheiterung, die, des Himmels, kiderülés, kitisztúlása az időnek; des Gemüthes, megvidámodás, felvidúlás.

Aufhelfen, einem Gefallenen, felemelni, felsegitni p. o. a' ki elesett; trop. jemandes Umstände bessern, segitni valakin, felsegélni valakit.

Aufhellen, erleuchten, meg- v. kivilágositni; trop. den Verstand, megvilágositni az értelmet; sich aufhellen, d. i. heil werden, kiderülni; statt deutlich werden, kivilágosodni, világosságra jönni.

Aufhetzen, das Wild, felhajtani a' vadat, ftatt aufjagen. trop. zu etwas reizen ingerleni, felingerleni valamire, felbujtani.

Aufhetzer, der, ingerlő, felingerlő, felbujtó.

Aufhetzung, die, felingerlés, felbujtás.

Aufhocken, aufrucken, etwas auf den Rücken nehmen, a' hátára venni és vinni; einem aufhocken, um sich von ihm tragen zu lassen, hátára ülni és magát vitetni.

Aufhören, ablassen, megszünni valami-

vel, valamitől; végot vetni valaminek; ein Ende nehmen, elvégződni, végének lenni; das schöne Wetter hört auf, elmúlt a' szép idő; mit der Zeit hört alles auf, az idő mindent megemészt.

Aufhören, das, vég, megszünés, szünet; ohne Aufhören, vég nélkül, szüntelenül.

Aufhorchen, figyelmezni valamire, figyelemmel hallgatni.

Aufhülfe, die, felsegítés, felemelés, felsegélléa.

Aufhüpfen, vor Freude, ugrálni, szökdösni p. o. örömében.

Aufjagen, das Wild, felkergetni, p. o. a' vadat, felhajtani; mühsam auffinden, felhajtászni valamit.

Aufkäufer, der, bévásárló.

Aufkauf, der, összevásárlás, megvétel, bévásárlás.

Aufkaufen, összeszedni, bévásárlani p. o. valamit előre, nyereségre.

Aufklauben, fel- v. összeszepreni.

Aufjagen, kicsirázni, kihajtani, kisarjadzani.

Aufjagend, adj, sarjadzó, nevekedő.

Aufjagung, die, kicsirázás, kisarjadzás, tenyészés.

Aufkitten, aufkütten, ráragasztani foglaló vakalattal, ráczémentezni.

Aufklären, heiter machen, z. B. den Himmel, kideritni; trop. erheitern, das Gesicht, fel- v. kividámitni; erklären, megvilágositni, megmagyarázni valamit; den Geist aufklären, felvilágositni t. i. az értelmet; sich aufklären, z. B. der Himmel klärt sich auf, az ég kiderül, kitisztúl; statt deutlich werden, es wird sich aufklären, majd világosságra jő a' dolog.

Aufklärer, der, világosságterjesztő v. tanitó.

Aufklärerei, die, d. i. falsche Aufklärung, hamis megvilágosodás és annak terjesztése.

Aufklärung, die, des Himmels, kideritès; des Gemüthes, felvidámúlás, felvidúlás; des Verstandes, felvilágositás, oktatás; statt Erklärung, megvilágositás, megmagyarázás.

Aufklärungssucht, die, szüntelen vágyás a' mások' felvilágositására.

Aufklauben, felszedni, felszedegetni, összekeresgélni.

Aufkleben, ráragasztani, felragasztani valamire; ráragadni.

Aufklettern, felmászni; der Weinstock klettert auf, a' szőlő felfut.

Aufklopfen, kopogni valamin; wie das Herz, dobogni, verni, mint a' szív; wie Nüße, feltörni p. o. a' diót.

Aufknacken, fogaival feltörni, megtörni, p. o. a' diót.

Aufknien, rátérdelni.

Aufknöpfen, kigombolni.

Aufknüpfen, felkötni, felakasztani; ft. losknüpfen, fel-, v. megoldozni.

Aufknüpfung, die, felkötés, felakasztás.

Aufkochen, forrni, felforrni, buzogni; zum künftigen Gebrauche abkochen, felforralni, megforralni.

Aufkommen, feljönni; ft. aufwachsen, wie Pflanzen ꝛc. felnöni, felnevekedni; ft. gesund werden, felgyógyúlni, felkelni a' betegségből; seine Umstände verbessern, felvenni magát, boldogúlni; einen nicht aufkommen lassen, valakit nyomni, akadályoztatni, hogy fel ne vehesse magát; gewöhnlich werden, szokássá válni, közönségessé lenni.

Aufkommen, das, der Gewächse, növés, felnevekedés; der Menschen nach Umständen, boldogúlás, előmenetel; nach überstandener Krankheit, felgyógyúlás; der Ursprung einer Sache, kezdet, eredet.

Aufkrämpen, z. B. den Hut, felkötni a' kalapot.

Aufkräuseln, z. B. das Haar, felfodorítni a' hajat.

Aufkratzen, felvakarni, kivakarni p. o. a' sebet; ft. rauh machen, felborzazni.

Aufkriechen, felmászni.

Aufkrümmen, felgörbítni, felfelé görbítni.

Aufkrümmung, die, felgörbítés.

Aufkünden aufkündigen, z. B. die Freundschaft, lemondani valamiről p. o. barátságról; das Quartier, felmondani a' béres szállást és kiköltözni; das Capital, felmondani a' tőkepénzt.

Aufkündigung, die, le-, v. felmondás.

Aufladen, auf den Wagen, felrakni, p. o. a' terhet a' szekérre, megrakni, rakodni, rárakni; sich jemandes Haß aufladen, valakinek a' gyülölségét magára venni.

Aufladen, das, die Aufladung, fel-, v. rárakás, felrakodás.

Aufladen, der, terehrakó, rakodó.

Auflage, die, das Auflegen, z. B. einer Geldstrafe, bírság; Auflage eines Buches, nyomtatás, kinyomtatás; ft. Abgabe, z. B. auf den Wein ꝛc., borra v. serre vetett adó 's a' t. vám.

vánat, megkivánása valaminek, kivánság valamire; Luſt zum Eſſen, éh, ételkivánság, étkivánat, étvágy; haben, kivánni az ételt; nicht haben, nem kivánni; machen, étkivánatot szerezni, jó szájízt adni; ſtillen, enyhíteni az ehét.

Appetitlich, adj., wie die Speiſen, kivánatos, a' mi az étkivánatot ingerli, kivánatos ételek; adv., jóízüen; die Speiſen appetitlich zubereiten, jóízüre készíteni az ételeket.

Aprikoſe, die, sárgabaraczk, kajszibaraczk.

Aprikoſenbaum, der, sárga v. kajszibaraczkfa.

April, der, Aprilis, Sz. György hava.

Aprilglück, das, változó szerencse.

Aprilnarr, der, a' kit könnyü lehet elbolonditni.

Aprilſchein, d. i. der Neumond im April, Sz. György hava újsága.

Apriltag, der, Aprilisi nap; ein Tag, wie im April, Aprilisi nap, az az változó.

Aprilwetter, das, Aprilisi idő; ſt. unbeſtändiges Wetter, állhatatlan, változó idő.

Apropos, zu gelegener Zeit, z. B. kommen, jókor, éppen jókor jönni; als Uebergangswort, z. B. was ich ſagen wollte, eben weil wir davon reden, igaz, hogy el ne felejtsem, mit is akartam mondani.

Aequator, der, középabroncs.

Arack, der, rispályinka.

Arbeit, die, munka, dolog, munkálódás; wie viel Arbeit hat dieſes gekoſtet! mennyi munkába nem került ez! ich bin der Arbeit nicht gewachſen, elégtelen vagyok ennek a' munkának véghezvitelére; ſeine Arbeit verrichten, foglalatosságát v. dolgát végezni; ein fertiges, beendigtes Werke, z. B. eines Malers, munka, mellyet valaki készít, mív dolgozás; die Arbeit endigen, elvégezni a' munkát.

Arbeiten, dolgozni, munkálódni, eifrig arbeiten, hozzálátni a' munkához; ſt. ſich bemühen, valamivel foglalatoskodni; vergeblich arbeiten, hijába fáradozni v. munkálódni; ſt. in heftiger Bewegung ſeyn, z. B. der Wein arbeitet, a' bor a' ser forr, pezseg, dolgozik; ſt. bearbeiten, valamit készíteni, csinálni, dolgozni; etwas ins Feine arbeiten, valamit kipallérozni.

Arbeiter, der, dolgozó, munkás.

Arbeiterin, die, dolgozó asszony v. leány; munkás.

Arbeitlos, adj., dologtalan, munkátlan; adv., ohne Mühe, dologtalanúl, dolog v. munka nélkül.

Arbeitloſigkeit, die, dologtalanság, munkátlanság.

Arbeitmüde, adj., a' munkában v. dologban elfáradt, dologból kifáradt.

Arbeitſam, adj., dolgos, munkás, szorgalmatos; adv., munkásan, szorgalmatossan, dolgozva.

Arbeitſamkeit, die, munkásság, dolgosság, serénység a' dolgozásban.

Arbeitſelig, adj., dologszerető.

Arbeitsbiene, die, mézhordó méh.

Arbeitsfähig, adj., a' munkára alkalmatos, dologtehető.

Arbeitsfreund, der, munkaszerető.

Arbeitshaus, das, auch Zuchthaus, dolgozó fenyitékház.

Arbeitslohn, der, munkabér, fizetés a' munkáért, dijja a' munkának.

Arbeitsleute, die, plur., munkások.

Arbeitsmann, der, munkás, napszámos.

Arbeitsort, der, mühely.

Arbeitsſcheu, adj.; munkakerülő, dologkerülő, rest, tunya.

Arbeitſcheu, die, munkakerülés, dologkerülés.

Arbeitsſtube, die, dolgozó szoba.

Arbeitstag, der, dolgozó nap, hétköznap, munkanap.

Arbeitsvoll, adj., sok munkával, járó, mukás.

Arche, die, láda, bárka, hajó.

Architekt, der, épitő mester.

Architektur, die, épités mesterség.

Archiv, das, levéltár, oklevéltár; die geſammelten Urkunden ſelbſt, oklevelek.

Archivarius, der, levéltár gondviselő.

Arg, adj., rossz, gonosz hazzontalan; die arge Welt, a' rossz világ, a' gonosz emberek; ſeine Krankheit wird alle Tag ärger, minden nap rosszabbúl van, a' nyavalyája napról napra terhesedik; ſt. heftig, gonosz, kegyetlen, felettébbvaló; das iſt zu arg, már az szörnyüség; um nichts ärgers zu ſagen, hogy még szörnyübb dolgot ne mondjak; je ärger der Schelm, je größer das Glück; minél nagyobb a' ravasz, annál nagyobb a' szerencséje; adv., roszszúl, gonoszúl; heftig, szörnyen, iszonyúan, felette rosszúl.

Arg geſinnt, adj., rossz indulatú.

Argheit, die, rosszaság, gonoszság.

Argliſt, die, gonosz ravaszság, csalárdság.
Argliſtig, adj., kaján, ravasz csalárd, adv., kajánúl, ravaszúl, csalárdúl, álnokúl.
Argliſtigkeit, die, kajánság, ravoszság, csalárdság, álnokság.
Arglos, adj., ohne falſch, jámbor, egyenes szivű.
Argloſigkeit, die, jámborság, egyenesség.
Argwillig, adj., geneigt zu ſchaden, álnok, félszeg.
Argwilligkeit, die, álnokság, félszegség.
Argwöhniſch, adj., gyanakodo; adv., gyanakodva.
Argwohn, der, gyanakodás, gyanúskodás; ich habe einen Argwohn, gyanakszom; der Argwohn fällt auf dich, te rád gyanakodnag, te rád van a' gyanú.
Argwohnen, gyanakodni.
Arie, die, ária, énekdal.
Ariſtokrat, der, főrendek kormányozásának v. uralkodásának pártfogója.
Ariſtokraten, uralkodó főrendek.
Ariſtokratie, die, főrendek uralkodása, országlása.
Ariſtokratiſch, adj., főrendek uralkodásabeli.
Arithmetik, die, számmesterség, számvetés, számvetés mestersége.
Arm, ärmer, ärmſte, adj., szégény, nyomorúlt; arm an der Sprache, szük v. szavakban szükölködő nyelv; ſ. unglücklich, nyomorúlt, boldogtalan; adv., szegényúl, szegény módon, szegénységben; nyomorúságosan.
Arm, der, kar; tróp. Macht, Stärke, erő, hatalom, hatalmas kar; der Theil eines Ganzen, p. o. der Arm eines Fluſſes, ág, p. o. a' folyó vize ága; ein Stuhl mit Armen, karos szék, karszék.
Armäter, die, karér, főér a' karban.
Armband, das, karkötő.
Armbein, das, karcsont.
Armbinde, die, karfelkötő.
Armbruch, der, kartörés.
Armee, die, had, hadisereg, sereg.
Armenanſtalt, die, szegények tartására való intézet, kórház.
Armenanwalt, der, Advokat, szegények' ügyédője, ügyvédje.
Armenbüchſe, die, szegények perselye.
Armen-Caſſe, die, a' szegények' kasszája.
Armengeld, das, alamizsnapénz.
Armenhaus, oder Spital, das, kórház, szegények' ispotálya.
Armenpflege, die, a' szegények' tartása.
Armenpfleger, der, szegények' gondviselője.
Armenpflegung, Verſorgung, die, szegények' tartásá intézete, in tizet a' szegények' tartására.
Armenſtock, der, persely a' szegények' számára.
Armenvorſteher, der, szégények' főgondviselője.
Armesſtärke, die, karnak ereje.
Armgeige, die, Altgeige, karhegedű.
Armgeſchmeide, das, karékesség.
Armhandſchuh, der, karkesztyű.
Armkette, die, karlánez
Armkiſſen, das, könyöklő vánkos.
Armlehne, die, székkar.
Armleuchter, der, karos gyertyatartó.
Armlos, adj., karatlan, kartalan.
Armmäuslein, das, Armmuskel, der, egerecske.
Armring, der, karperecz aranyperecz.
Armſäule, d. i. eine Säule mit Armen an Kreuz- und Scheidewegen, útmutató oszlop.
Armſchienen, die, ein eiſernes Blech zur Bedeckung des Armes, karküllő vasból t. i. a' régi bajnokoknál.
Armſchlagader, die, karéletér, a' karnak életere.
Armsdick, adj., karvastagságú.
Armdicke, die, karvastagsága.
Armſelig, adj., szegény, ügyefogyott, nyomorúlt; ſ. unglücklich, elend, p. B. Menſch, boldogtalan, nyomorúlt, szerencsétlen; ſ. nichtswürdig, rossz, aláváló, semmirevaló; adv., szegényúl, szegény állapotban; nyomorúltúl, rosszúl.
Armſeligkeit, die, szegénység, nyomorúság; alá valóság.
Armſeſſel, der, oder Armſtuhl, karos szék.
Armumſchlungen, adj.; általölelkezve.
Armuth, die, szegénység, fogyatkozás, szükség, szükölködés; die armen Leute, a' szegénység.
Aromatiſch, adj., füszerszámos.
Arquebuſiren, (olv. arkebuzíren), agyon lőni, meglövöldözni, meglőni t. i. a' bünöst.
Arreſt, der, fogház.
Arreſtant, der, fogoly, rab.

Arretiren, megfogni, fogházba vinni.
Ariere-Garde, die, tartalék sereg.
Arſch, der, segg, alfel, hátúlj.
Arſchbacke, die, seggpofa.
Arſchloch, das, segglyúk.
Arſchwiſch, der, seggtörlő.
Arſenal, Zeughaus, das, fegyverestár, ház.
Arſenik, der, egérkő, maszlag
Arſenikaltig, adj., maszlagos, egérköves.
Arſenik-König, der, egérkőércz, maszlagércz.
Arſenik-Lauge, die, maszlagos lúgsó.
Arſenik-Oehl, das, maszlagolaj.
Arſenik-Vitriol, das, maszlagos gáliczsavany.
Art, die, Gattung, Claſſe, im allgemeinen, nem, féle; insbeſondere, faj, fajta; die natürliche Beſchaffenheit, ſowohl von Menſchen als Dingen, természet, szokás; eine eigene Art, die Art, die einem eigen iſt, tulajdona v. szokása valakinek; von dieſer Art, illyen, ollyan; von welcher Art? millyen? micsodás? von allerlei Art, mindenféle; es iſt ſo ſeine Art, ez már neki szokása, ez a' természete; aus der Art ſchlagen, elfajzani, elkorcsosodni; die Manier, etwas zu machen, mód, útmód; auf dieſe Art, illyen módon, illyen formán, igy; auf keine Art, semmiképpen nem; auf verſchiedene Art, sokféleképpen, külömbféle módon; gute Art, Artigkeit, Anſtand, jó mód, illendőség.
Arten, eine natürliche Beſchaffenheit haben, z. B. nach jemanden, valakire ütni, valakihez hasonlitni t. i. tennészetiben; er artet mehr nach der Mutter, als nach dem Vater, inkább ütött az annyára, mint az attyára; fortkommen, gedeihen, tenyészni; hier wächſt Getreide, da artet der Weinſtock beſſer, itt diszlik az élet, ott jobban terem a' szőlő; ich bin ſo geartet, ez nekem természetem; gut geartet, jó erkölcsü.
Artig, adj., in Zuſammenſetzungen, z. B. kieſelartig, tüzkönemü; thonartig, agyagnemü; was gefällt, ékes, jeles, szép, kellemetes; ein artiges Kind, magakedveltető v. furcsa kis gyermek; angenehm im Umgange, szép módú, jeles, jeles magaszabású, emberséges; ſt. ſonderbar, különös, csudálatos, rendes, adv., jelesen; ſchön, szépen, módosan; im Handeln, d. i. gefällig, emberségesen, nyájasan; ſt. ſonderbar, különösen, rendesen.
Artigkeit, die, magakedveltetés, jeles magaviselet, módosság, jeles magaszabása, nyájasság.
Artikel, der, Theil, Glied eines Ganzen, czikkely, rész, részecske; eine Art, z. B. von Waaren, neme p. o. a' portékának, portéka; in der Sprachlehre, das Deutewort, der, die, das, ein, eine, ein, nemszócska.
Artillerie, die, das ſchwere Geſchütz, ágyúk, pattantyúk; die ſchwere Artillerie, nagy ágyúk, várvívó ágyúk; das Geſchützweſen, ágyúkészületek.
Artillerie-Feuer, das, ágyúból való lövöldözés, ágyuzás.
Artillerie-Park, der, der Ort, wo das Geſchütz aufgeſtellt iſt, ágyúsáncz; das grobe Geſchütz, nagy ágyúk.
Artillerie-Pferd, das, ágyúvonóló.
Artillerie-Weſen, das, pattantyússág.
Artilleriſt, der, pattantyús.
Artilleriſten-Corps, das, pattantyús sereg.
Artiſchoke, die, árticsóka, olaszlapú.
Artoffel, s. Erdapfel.
Arzenei, die, orvosság, orvosi szer.
Arzneibereitung, die, orvosság készités.
Arzneien, oder Arzenei gebrauchen, orvossággal élni.
Arzneiflaſche, die, orvosságos üveg.
Arzneigelehrtheit, od. Gelehrſamkeit, die, orvosi tudomány.
Arzneigeſchmack, der, orvosságiz.
Arzneigöttin, die, orvosistenasszony.
Arzneigott, der, orvosisten.
Arzneikunde, die, orvosságtudomány; s. Heilkunſt.
Arzneikunſt, die, orvosságkészités' tudománya; s. Heilkunſt.
Arzneilade, s. Apotheke.
Arzneilehre, s. Arzneimittellehre, orvosi szerek tudomány.
Arzneipflanze, die, orvosi v. orvosló planta.
Arzneiſtoff, der, orvosló szer.
Arzneitrank, der, orvosság, orvosi ital.
Arzneiverſchreibekunſt, die, oder Rezeptirkunſt, orvosság rendelés mestersége.
Arzneiwiſſenſchaft, s. Arzneikunde.
Arzt, der, orvos; ein praktiſcher Arzt ſeyn, gyógyitó orvos lenni.
Asbeſt, der, Steinflachs, asbeszt, kölen.

Aschblei, das, d. i. Wismuth, vizmút, vizmútércz.

Asche, die, hamú, hamv; eine Stadt in die Asche legen, porrá égetni valamelly várost; es glimmt ein Feuer unter der Asche, parázo lappang a' hamú alatt; die Ueberreste der Verstorbenen, a' megholtak' hamvai v. porai: Friede seiner Asche, nyúgodjanak hamvai békével.

Aschenbrenner, der, hamúégető.

Aschenbrod, das, d. i. in heißer Asche gebackenes Brod, parázsban sült pogácsa v. kenyér.

Aschenbrödel, der, die, d. i. eine Person, die viel in der Asche herumwühlt, hamupipőke, hamupepejke.

Aschenfarbe, die, hamúszin.

Aschenfarbig, adj., hamuszinű.

Aschengrau, adj., idem.

Aschenkraut, das, berzedt üszögőr.

Aschenkrug, der, Urne, hamvedény.

Aschenkuchen, der, tepsiben sült lepény, pogácsa, málé.

Aschenlauch, oder Aeschlauch, der, d. i. gemeiner Lauch, póréhagyma; Schnittlauch, metélő hagyma; Schallotten, mogyoró hagyma.

Aschenlauge, die, lúg.

Aschenpflanze, die, dugasor.

Aschensalz, das, hamusó.

Aschermittwoch, der, hamvazó szerda.

Aschicht, adj., der Asche ähnlich, hamvas; aschig, oder Asche an sich habend, hamus.

Asiatisch, adj., Ázsiai.

Asien, Ázsia.

Aspekten, die, csillagzat, csillagok' állása; Anzeige künftiger Dinge, jelek, jelenségek; gute Aspekten, jó kinézés t. i. a' jövendőkre.

Aß, das, oder Aeß, die Eins auf den Würfeln und Karten, egy szem, p. o. a' koczkán, kártyán, kleines Goldgewicht, ein vier u. sechzigster Theil des Ducaten, egy hatvannegyed része egy aranynak; das Apothekerpfund von 24 Loth, patikafont.

Assekurant, die, d. i. der sich für Feuer- rc. Gefahr verbindet, tűz-, vízkármentő, tűz víz által okozott kárért kezes.

Assekuranz, die, kárért való kezesség, tűz-, vízkármentés, p. o. házakra nézve.

Assekuranz-Compagnie, die, tűz-, vízkármentő társaság.

Assekuriren, kezességet vállalni a' történhető kárért; ein Schiff assekuriren, valamelly hajónak szerencsés helyrejutásáért kezességet vállalni.

Assel, die, Kellerwurm, százlábú pinczebogár.

Assignation, die, útasitóírás; általadás.

Assigniren, útasítni valakit, p. o. valaminek általvételére.

Assistent, der, közbíró, tanú; st. Gehülfe, segéd.

Assistiren, segitő v. segéd lenni.

Ast, der, eines Baumes ág; ein kleiner Ast, galy v. gaj; voller Aeste, ágasbogas; voll kleiner Aeste, galyas; ein Ast mit Laub, lomb, leveles galy; Aeste der Adern, az erek' elágazásai; Seitenlinien eines Stammhauses, a' nemzetség' ágai; Theile einer Wissenschaft, ágai, részei p. o. a' tudományoknak; Aeste, z. B. im Brete, görcs, göcs, bötyk.

Astblatt, das, áglevél.

Astknorren, ágbotyk.

Astloch, das, göcs v. görcslyuk.

Astmoos, das, hipon, hipon móh.

Athem, der, lélekzet, lehellet; die ausgestoßene Luft, pára; Athem holen, schöpfen, lélekzetet venni, lélekzeni, lehelleni, lélekzetet szívni magába; tief Athem holen, sóhajtani; außer Athem kommen, lélekszakadva lenni.

Athemholen, das, lélekzet.

Athemlos, adv., lélekszadzadva.

Athemlosigkeit, die, rövid lehellés, fulladozás.

Athemzug, der, lehellet, lehellés.

Athmen, lélekzeni lehelleni, lehelletet v, lélekzetet szívni magába; trop.; leben, élni, lélekzeni; so lang ich athmen werde, mig csak lehellek v. élek, utolsó lehelletemig; st. in sich ziehen, einathmen, bészívni; eine reine Luft athmen, egésséges levegőt szívni; vermittelst des Athems mittheilen, z. B. Liebe in jemandes Brust, belélehelleni, p. o. szeretetet valakibe; trop.; für ausdünsten, párázni, gőzölgeni; Wohlgerüche athmen, jó illatot terjeszteni.

Atlas, der, átlás, mappák' v. földképek' gyüjteménye.

Atlaß, der, ein seidener Zeug, atlasz, atlacz.

Atlassen, adj., z. B. Kleid, atlaszbólvaló.

Atmosphäre, die, der Dunstkreis, gőzkör, gőzkörnyék.

Atom, d. i. ein untheilbares Körperchen, parány.
Atzel, die, szarka, s. Elster.
Au! interj., jaj! oh! auweh! ohjaj! jaj nekem!
Auch, conj., is; es gefällt mir und den Uebrigen auch, nekem tetszik és a' többieknek is; Tonkünstler waren ehedem auch Dichter, a' muzsikások hajdan egyszersmind poeták is voltak; nicht nur..., sondern auch; sowohl..., als auch, nemcsak..., hanem..is; mind ... mind; wie auch, valamint; auch nicht, sem; auch dann, még akkor is.
Audienz, die, meghallgatás, t. i. a' fejedelemtől, v. a' fejedelem előtt; einem Audienz geben, valakit maga eleibe bocsátni és meghallgatni; Audienz erhalten, megnyerni a' személlyes meghallgattatást t. i. a' fejedelem előtt.
Audienz-Zimmer, das, meghallgató palota v. szoba.
Auditer, der, katonabiró.
Aue, die, parlag, folyóvíz' mellyéke, jó termő v. kövér föld; ein Weideland, legelő mező; ein mit Gras bewachsener Platz, gyep, pázsit.
Auerhahn, der, fajdtyúk.
Auerhenne, die, jérce fajdtyúk.
Auerochs, der, Urochs, der, belény, bölény.
Auf, praepos. mit Dativ., n-on, en-ön-án; felöl-felé-; ról-ről-; banben, mit Abl., ra-re; mit Accusat., auf einmal, egyszerre; von ... auf, von ... an, től fogva, tól fogva; auf daß, hogy; auf und ab, fel 's alá; aufs neue, újra; aufs höchste, legfeljebb; beim Ermuntern, auf! steh' auf! kelj-fel! keljetek-fel! steig auf! üljfel! üljetek-fel! statt, mach auf z. B. die Thür, nyisd-ki, meg- v. fel.
Aufackern, kiszántani belőle, felszántani, újra felszántani.
Aufarbeiten, feldolgozni.
Aufbacken, rásülni, felsütni p. a. a' lisztet.
Aufbäumeln, wie Hasen, felágoskodni, a' hátulsó lábaira állani.
Aufbäumen, sich, ágaskodni, felágaskodni.
Aufbauen, z. B. Waaren, egymásra rakni a' bálokat v. csomókat.
Aufbauen, fel-, v. megépitni.
Aufbauen, das, fel-, v. megépités.
Aufbauer, der, épitő, felépitő.
Aufbehalten, z. B. den Hut, fenntartani, le nem venni; z. B. Früchte, eltenni, megtartani, elrakni, p. o. télire a' gyümölcsöt.
Aufbeißen, auf etwas beißen, belé harapni, megharapni valamit; z. B. Nüße, felharapni, fogaival feltörni p. a. a' diót; eine harte Nuß aufzubeißen haben, kemény feltételekkel küzködni.
Aufbeitzen, felétetni, felmarni, felmaratni.
Aufberſten, felrepedni, kirepedni, felpukkanni.
Aufbetten, magasra felvetni az ágyat.
Aufbewahren, eltenni, megtartani, elrakni, tartogatni; Weine, die ſich lange aufbewahren laſſen, ollyan bor, a' mellyet sokáig lehet tartani, a' melly sokáig eláll.
Aufbewahrung, die, eltartás, eltevés.
Aufbiegen oder aufbeugen, felgörbitni.
Aufbieten, z. B. zum Kriegsdienſte aufrufen, összehivni, felkivánni v. parancsolni hogy fegyvért fogjanak; alle Kräfte aufbieten, minden erejét elővenni; die Verlobten von der Kanzel, kihirdetni a' házasulandókat.
Aufbieten, das, der Soldaten, fegyverre hivása v. idézése a' katonáknak; der Verlobten, kihirdetés.
Aufbinden, felkötni, rákötni; ſtatt zuſammenbinden, z. B Getreide, kévekbe kötni; aufbinden, megoldani, felv. megoldozni; einem etwas aufbinden, elhitetni valakit, elámitni.
Aufblähen, felfújni, felpöffeszteni; aufgeblaht, felfúvódott; trop. ſtolz machen, felfúvalkodtatni; aufgeblaht, felfúvalkodott; ſich aufblähen, felfúvalkodni.
Aufblähung, die, des Leibes, felfúvódás, felpöffedés.
Aufblaſen, eine Blaſe, felfújni; trop. mit Stolz erfüllen, felfúvalkodottá tenni; Feuer aufblaſen, felfújni a' tüzet; ſich aufblaſen, felfúvalkodni.
Aufbleiben, felmaradni, le nem feküdni; éjtszakázni; ſtatt offen bleiben, nyitva maradni.
Aufbleiben, das, éjtszakai felmaradás, éjtszakázás.
Aufblick, der, feltekéntés, felnézés.
Aufblicken, feltekénteni, felnézni.
Aufblühen, nyilni, kinyilni, fakadni, mint a' virágbimbó, kivirágzani, virágozni kezdeni, fejleni.
Aufbrauſen, pezsegni felfelé, felpezsdülni, buzogva forrani; in heftige Leidenſchaft ausbrechen, felindúlni, indúlatoskodni, felhevülni, heveskedni.
Aufbrauſung, die, des Weines, forrás,

hüzgás; des Gemüthes, heveskedés, indulatoskodás.

Aufbrechen, von innen ſich öffnen, kihasadni, mint a' virágbimbó; **von einem Orte abgehen,** j. B. wie die Armee, elindúlni, megindúlni p. o. elindúl a' sereg, a' tábor; **von andern Menſchen,** elmenni, útnak indúlni; **durch Brechen öffnen,** j. B. die Thür, bétörni az ajtót; **einen Brief aufbrechen,** feltörni, felszakasztani a' levelet.

Aufbringen, j. B. den Hut auf den Kopf bringen, fel-, v. reátenni; zur gehörigen Größe bringen, j. B. einen Baum, felnevelni p. o. a' fát; einen Kranken aufbringen, a' beteget helyre állitni; ſtatt herbeiſchaffen, szerezni, összeszerezni; mit Mühe Geld aufbringen, pénzt kuporni össze; Truppen aufbringen, sereget gyüjteni; Zeugen aufbringen, tanúkat állitni elö; in den Hafen bringen, j. B. ein erobertes Schiff, elfogni a' hajót és mint prédát a' kikötöbe bévinni; auffinden, j. B. Entſchuldigungen, elöhordani, elöhozni, kigondolni p. o. mentségeket, ellenvetést; in Aufnahme bringen, j. B. eine Gewohnheit, felhozni szokásba, v. a' szokást béhozni; erzürnen jemanden, felboszontani valakit, felingerleni t. i. haragra, megharagitni; daher: aufgebracht, felindúlt, haragos.

Aufbruch, der, Oeffnung durch Aufbrechen, kiszakadás; des Heeres, meg-, v. elindúlás, elmenetel.

Aufbrudeln, wie das ſiedende Waſſer, felbuzogni, buzogni.

Aufbrühen, leforrázni.

Aufbrüſten, ſich, felfúvalkodni.

Aufbürden, terhelni valamivel, terhet rákani.

Aufbürſten, j. B. den Hut, újva kefélni.

Aufdämmern, anfangen zu dämmern, hajnallani, világosodni, szürkülni; der aufdämmernde Tag, hajnali szürkület, hajnalhasadás.

Aufdampfen, füstölögni.

Aufdecken, die Decke über etwas breiten, ráteritni, felteritni reá p. o. a' takarót, béteritni valamit; das Tiſchtuch aufdecken, oder den Tiſch, megteritni az asztalt; ſtatt die Decke wegnehmen, leszedni a' fedelét; ein Dach aufdecken, d. i. die Ziegel herabnehmen, leszedni a' házfedelet; trop. offenbaren, felfedezni, p. o. a' titkot; ſich aufdecken, kitakaródzni, a' takarót magáról levetni.

Aufdingen, j. B. einen Knaben bei einen Meiſter, beszegödtetni p. o. az inast mesterségre; in die Lehre nehmen, inasnak felfogadni.

Aufdrängen, j. B. die Thür, felfeszitni p. o. az ajtót; **ſich aufdrängen,** rákötni v. rátolni magát valakire; dieſe Gedanken drängen ſich mir auf, ezek a' gondolatok ötlödnek az eszembe.

Aufdrehen, anfügen, rásrófolni; durch's Drehen öffnen, kisrófolni, kicsavarni.

Aufdringen etwas, erövel vákötni, rátukmálni, rátolni; ſich aufdringen, rátolni magát valakire.

Aufdringlich, Aufdringlichkeit, ſ. Zudringlich, Zudringlichkeit.

Aufdrucken, rányomni, ráütni p. o. a' pecsétet, rányomtatni, auf ein Schreiben ſein Siegel aufdrucken, irását megpecsételni; das Siegel auf einen Brief aufdrucken, bé- v. lepecsételni a' levelet.

Aufdrücken, hozzányemni, rányomni p. o. a' pennát a' papirosra; befeſtigen, j. B. ein Pflaſter auf die Wunde, rátenni, rányomni; durch Drücken öffnen, j. B. ein Geſchwür, megfakasztani nyomás által.

Aufducken, felbukni, felbukkanni.

Aufdünſten, felgőzölögtetni.

Aufdunſen, aufſchwellen, felpöffedni; daher: aufgedunſen, felpöffedt, felfúvódott; ſt. hochmüthig, felfúvalkodett.

Aufdunſten, felgőzölögni.

Aufeinander, adv., eins auf das andere, egymásután; gegen einander, zu einander, egymásra; viele Briefe auf einander, egymást éri a' sok levél; etwas auf einander haben, egymásra haragúdni.

Aufeilen, felvágni a' jeget, meglikelni a' jeget.

Aufenthalt, der, irgendwo, múlatás, tartózkodás, ottmaradás; der Ort, wo ..., tartózkodó v. mulató hely, lakás; der Thiere, tanya, lakhaly; ſt. Verzögerung, késleltetés, hátramaradás.

Auferlegen, rátenni, rárakni.

Auferſtanden, part. u. adj., feltámadt.

Auferſtehen, feltúmadni.

Auferſtehung, die, feltámadás.

Auferwecken, feltámasztani, t. i. a' halálbót; **auferweckt,** feltámasztott, feltámadott.

Auferwecker, der, feltámasztó.

Auferweckung, die, feltámasztás.

…felnevelni; …

…Erziehungsanstalten …

…Erzieher, Lehrer, …

…Erziehung, Bildung, …

…

…

…

adásba bétenni; sich gut aufführen, magát jól viselni.

Aufführung, die, eines Gebäudes, épitès, felépitès; der Zeugen, előhozás, felhozás; statt Betragen, magaviselet, erkölcsi magaviselet.

Auffüllen, voll füllen, megtölteni, teletölteni; statt nachfüllen, z. B. den Wein, megtöltögetni p. o. a' hordót.

Auffüttern, groß füttern, feltartani, felnevelni; statt verfüttern, megétetni, felétetni p. o. az abrakot mind.

Aufgabe, die, das Aufgeben, z. B. eines Amtes, letevése p. o. a' hivatalnak; einer Festung, feladása p. o. a' várnak; einer Frage, felvevése, feladása p. o. a' találós kérdésnek; statt Befehl, kiadott rendelés, parancsolat; was aufgegeben wird, z. B. Arbeit, kiszabott munka, tétel; eine vorgelegte Frage, feladott kérdés.

Aufgang, der, z. B. der Sonne, felkelése, feljövetele, feljötte a' napnak, feltetszése, feljötte a' csillagoknak; bei dem Aufgang der Morgenröthe, hajnalhasadáskor; hajnalban; der Ort, wo man aufwärts geht, feljárás, a' feljáráshelye; trop. statt Morgen, Osten, napkelet.

Aufgeben, in die Höhe geben, z. B. die Segel, feladni az ételeket az asztalra; freiwillig fahren lassen, felhagyni valamivel; abbahagyni valamit; den Geist aufgeben, lelkét kiadni; sein Vorhaben aufgeben, szándékáról lemondani v. attól elállani; zu thun befehlen, meghagyni, megparancsolni valakinek valamit, ráparancsolni; eine Frage aufgeben, kérdést tenni fel, feltenni kérdést.

Aufgeben, das, die Aufgebung, des Amtes, hivatalletétel; der Freundschaft, felhagyás a' barátsággal.

Aufgeblasen, part. und adj., stolz, felfúvalkodott, kevély, dölyfös; schwülstig in der Rede, dagályos.

Aufgeblasenheit, die, felfúvalkodottság, dölyfösség; dagályosság.

Aufgebot, das, des Landesherrn, Aufforderung zu etwas, népfelkivánás, felkelésre v. fegyverre kelésre adatott parancsolat a' néphez; Aufgebot der Verlobten, kihirdetése a' házasulandóknak; die aufgebotenen Unterthanen selbst, a' fegyverre keltek.

Aufgedinge, das, oder Aufdingen eines Lehrlings, beszegödtetése az inasnak mesterségre.

Aufgehen, felmenni, felemelkedni; wie Rauch, Nebel, felfelé menni, felszállani; in Feuer aufgehen, d. i. verbrennen, elégni, lángok' prédájává lenni; von der Sonne, dem Monde, felkelni, feljönni, feltámadni, mint a' nap; feljönni mint a' csillagok; von Pflanzen, kikelni, kicsirázni; vom Teige, megkelni mint a' tészta; sich öffnen, wie Thüren, nyílni, ki- v. megnyílni; wie Knoten, megoldani, feloldani, mind p. o. a' csomó v. hurok megoldik, feloldik, v. felbomlik; wie ein Geschwür, megfakadni, kifakadni; wie das Eis, olvadni, felolvadni; wie Blüthen, kifakadni, kinyílni, mint a' virág bimbó; statt verbrauchen, wie Geld, elfogyni; aufgehen, von Zahlen, semminek sem maradni; auf einen Körper passen, rámenni, rá- v. beléilleni; sich die Füße aufgehen, d. i. wund gehen, a' járásban kisebesitni a' lábáit.

Aufgehen, das, des Eises, felolvadás, felengedés.

Aufgeklärt, partic., z. B. ein Mann, felvilágosodott p. o. ember.

Aufgeklärtheit, die, megvilágosodottság.

Aufgeld, das, Agio beim Geldwechseln, uzsora, ráadás, t. i. a' pénzváltásért; beim geschlossenen Handel, foglaló, felpénz.

Aufgelegt, partic., von auflegen, aufgelegt seyn, kész valamire; ich bin aufgelegt zu ꝛc. kedvem van rá v. hozzá.

Aufgelegtheit, die, készség, kedv valamire.

Aufgeräumt, partic. von aufräumen, mit seyn, jókedvü, vig; eine aufgeräumte Gesellschaft, vidám társaság.

Aufgeräumtheit, die, vidámság, vigság.

Aufgeweckt, partic., lustig, eleven, vig.

Aufgewecktheit, die, elevenség, vigság.

Aufgießen, rátölteni, ráönteni.

Aufgießung, die, rátöltés.

Aufglätten, újrakisikárlani, kisimitni.

Aufglimmen, wie das Feuer, a' tüz újra feléled; trop. der Zorn glimmt auf, a' harag újra felgerjed.

Aufglühen, megtüzesedni.

Aufgraben, den Boden, felásni p. o. a' földet.

Aufgrabung, die, felásás.

Aufgrasen, alles wegfressen, lelegelni, ellegelni a' füvet.

Aufgreifen, festhalten, elfogni p. o. a' szökevényt; auf etwas greifen, megfogni, hozzá nyúlni.

Aufgürten, das Kleid, felövedzeni, felkötözni; durch einen Gurt befestigt

gen, ráövedzeni; ſich aufgürten, megoldozkodni, kioldozni a' ruháit.

Aufguß, der, töltés; főtt lév.

Aufhaben, den Hut, a' fején v. a' fejében lenni, mint p. o. a' kalap, fökötő; zu thun, zu lernen haben, dolgának, tanúlni valójának lenni; als eine Pflicht, kötelességében állani; es hat viel auf ſich, sok függ attól, nagy dolog az; es hat nichts auf ſich, semmit se tesz.

Aufhacken, felvágni p. o. kapával, fejszével; mit dem Schnabel, felkapni az orrával.

Aufhängen, felakasztani p. o. valamit a' fára, szegre; trop. einem etwas aufhängen, z. B. eine Waare, rákötni valakire valamit, rátukmálni; etwas weiß machen, elhitetni valamit valakivel, elámitni valakit.

Aufhäufeln, z. B. die Erde, felhányni, feltölteni.

Aufhäufelung, die, felhányás, feltöltés.

Aufhäufen, felhalmozni, rakásrahányni, felhányni; ſich aufhäufen, d. i. ſich vermehren, rakásra gyülni, összegyülni, bokrosodni; die Geſchäfte häufen ſich immer mehr auf, megszaporodik a' munka.

Aufhäufung, die, felhalmozás, rakásra hányás, megszaporodás.

Aufhalſen, nyakába vetni, p. o. a' terhet.

Aufhalten, z. B. im Laufe, feltartóztatni, késleltetni; Pferde aufhalten, megállitni a' lovakat; haltet den Dieb auf, fogjátok-el a' tolvajt; den Mund aufhalten, d. i. offen halten, nyitva tartani a' száját; ſich aufhalten, tartózkodni, múlatni; ſtatt ſich mit etwas beſchäftigen, sok időt tölteni valamivel, v. forditni valamire; ſich über etwas aufhalten, megütközni valamiben, nem hagyni helyben valamit.

Aufhaltung, die, Verzögerung, feltartóztatás, késleltetés; Zurückhaltung, visszatartóztatás, megtartóztatás.

Aufhauen, z. B. das Eis, die Thüre, felvágni p. o. a' jeget, kivágni, bévágni p. o. az ajtót.

Aufheben, in die Höhe heben, felemelni, felvenni p. o. a' földről valamit; den Finger aufheben, feltartani az újját; die Augen aufheben, a' szemeit felvetni; ſtatt: verwahren für die Zukunft, eltenni valamit p. o. a' mi eltartani való; ſtatt gefangen nehmen, wie Diebe, elfogni, bézárni; im Kriege ein Piquet, a' ságúldókat, szélső vigyázaton lévőket elfogni, elcsipni; wegſchaffen, széllyelszedni, elcsipni, tovább vinni; die Tafel aufheben, az asztalt elszedni; die Belagerung aufheben, a' vár megszállását félbe szakasztani; ein Geſetz aufheben, a' törvényt eltörleni; ſtatt vermindern, z. B Brüche im Rechnen, a' tört számokat leszállitni, kissebb számokkal felváltani; ſich aufheben, felkelni, felegyenesedni.

Aufhebung, die, felemelés; trop. das Aufheben, d. i. das Rühmen, kérkedés, magavetés; Verwahrung, eltevés, elrakás; Gefangennehmung, elfogás, megfogás; Abſchaffung eines Geſetzes, eltörlés p. o. a' törvénynek eltörlése; Unterlaſſung, félbeszakasztás, abbahagyás.

Aufhefteln, kikapcsolni.

Aufheften, ráférczelni, rátűzni, rávarrni; trop. einem etwas aufheften, d. i. weiß machen, elámitni valakit valamivel.

Aufheitern, z. B. der Himmel, ki- v. felderitni; trop. vergnügt machen, fel- v. megvidámitni, felvidítni; ſich aufheitern, z. B. das Wetter heitert ſich auf, kiderül, kitisztúl, t. i. az ég, az idő; vom Gemüth, megvidámodni, felvidúlni.

Aufheiterung, die, des Himmels, kiderülés, kitisztúlása az időnek; des Gemüthes, megvidámodás, felvidúlás.

Aufhelfen, einem Gefallenen, felemelni, felsegitni p. o. a' ki elesett; trop. jemandes Umſtände beſſern, segitni valakin, felsegélni valakit.

Aufhellen, erleuchten, meg- v. kivilágositni; trop. den Verſtand, megvilágositni az értelmet; ſich aufhellen, d. i. hell werden, kiderülni; ſtatt deutlich werden, kivilágosodni, világosságra jönni.

Aufhetzen, das Wild, felhajtani a' vadat, ſtatt aufjagen, trop. zu etwas reizen, ingerleni, felingerleni valamire, felbújtani.

Aufhetzer, der, ingerlő, felingerlő, felbújtó.

Aufhetzung, die, felingerlés, felbújtás.

Aufhocken, aufhucken, etwas auf den Rücken nehmen, a' hátára venni és vinni; einem aufhocken, um ſich von ihm tragen zu laſſen, hátára ülni és magát vitetni.

Aufhören, ablaſſen, megszünni valami-

vel, valamitől; véget vetni valaminek; ein Ende nehmen, elvégződni, végének lenni; das schöne Wetter hört auf, elmúlt a' szép idő; mit der Zeit hört alles auf, az idő mindent megemészt.

Aufhören, das, vég, megszünés, szünet; ohne Aufhören, vég nélkül, szüntelenül.

Aufhorchen, figyelmezni valamire, figyelemmel hallgatni.

Aufhülfe, die, felsegités, felemelés, felsegéllés.

Aufhüpfen, vor Freude, ugrálni, szökdösni p. o. örömében.

Aufjagen, das Wild, felkergetni, p. o. a' vadat, felhajtani; mühsam auffinden, felhajtásani valamit.

Aufkäufer, der, bévásárló.

Aufkauf, der, összevásárlás, megvétel, bévásárlás.

Aufkaufen, összeszedni, bévásárlani p. o. valamit előre, nyereségre.

Aufkehren, fel- v. összesepreni.

Aufkeimen, kicsirázni, kihajtani, kisarjadzani.

Aufkeimend, adj, sarjadzó, nevekedő.

Aufkeimung, die, kicsirázás, kisarjadzás, tenyészés.

Aufklauben, aufklütten, ráragasztani foglaló vakalattal, ráczémentezni.

Aufklären, heiter machen, z. B. den Himmel, kideritni; trop. erheitern, das Gesicht, fel- v. kividámitni; erklären, megvilágositni, megmagyarázni valamit; den Geist aufklären, felvilágositai t. i. az értelmet; sich aufklären, z. B der Himmel klärt sich auf, az ég kiderül, kitisztúl; statt deutlich werden, és wird sich aufklären, majd világosságra jő a' dolog.

Aufklärer, der, világosságterjesztő v. tanitó.

Aufklärerei, die, d. i. falsche Aufklärung, hamis megvilágosodás és annak terjesztése.

Aufklärung, die, des Himmels, kideritės; des Gemüthes, felvidámúlás, felvidúlás; des Verstandes, felvilágositás, oktatás; statt Erklärung, megvilágositás, megmagyarázás.

Aufklärungssucht, die, szüntelen vágyás a' mások' felvilágositására.

Aufklauben, felszedni, felszedegetni, összekeresgélni.

Aufkleben, ráragasztani, felragasztani valamire; ráragadni.

Aufklettern, felmászni; der Weinstock klettert auf, a' szőlő felfut.

Aufklopfen, kopogni valamin; wie das Herz, dobogni, verni, mint a' szív; wie Nüße, feltörni p. o. a' diót.

Aufknacken, fogaival feltörni, megtörni, p. o. a' diót.

Aufknien, rátérdelni.

Aufknöpfen, kigombolni.

Aufknüpfen, felkötni, felakasztani; ft. losknüpfen, fel-, v. megoldozni.

Aufknüpfung, die, felkötés, felakasztás.

Aufkochen, forrni, felforrni, buzogni; zum künftigen Gebrauche abkochen, felforralni, megforralni.

Aufkommen, feljönni; ft. aufwachsen, wie Pflanzen ꝛc. felnöni, felnevekedni; ft. gesund werden, felgyógyúlni, felkelni a' betegségből; seine Umstände verbessern, felvenni magát, boldogúlni; einen nicht aufkommen lassen, valakit nyomni, akadályoztatni, hogy fel ne vehesse magát; gewöhnlich werden, szokássá válni, közönségessé lenni.

Aufkommen, das, der Gewächse, növés, felnevekedés; der Menschen nach Umständen, boldogúlás, előmenetel; nach überstandener Krankheit, felgyógyúlás; der Ursprung einer Sache, kezdet, eredet.

Aufkrämpen, z. B. den Hut, felkötni a' kalapot.

Aufkräuseln, z. B. das Haar, felfodorítni a' haját.

Aufkratzen, felvakarni, kivakarni p. o. a' sebet; ft. rauh machen, felborzazni.

Aufkriechen, felmászni.

Aufkrümmen, felgörbítni, felfelé görbítni.

Aufkrümmung, die, felgörbítés.

Aufkünden, aufkündigen, z. B. die Freundschaft, lemondani valamiről p. o. barátságról; das Quartier, felmondani a' béres szállást és kiköltözni; das Capital, felmondani a' tőkepénzt.

Aufkündigung, die, le-, v. felmondás.

Aufladen, auf den Wagen, felrakni, p. o. a' terhet a' szekérre, megrakni, rakodni, rárakni; sich jemandes Haß aufladen, valakinek a' gyülölségét magára venni.

Aufladen, das, die Aufladung, fel-, v. rárakás, felrakodás.

Auflader, der, terehrakó, rakodó.

Auflage, die, das Auflegen, z. B. einer Geldstrafe, birság; Auflage eines Buches, nyomtatás, kinyomtatás; ft. Abgabe, z. B. auf den Wein ꝛc., borra v. serre vetett adó 's a' t. vám.

Auflangen, z. B. Ziegeln, felnyújtani, feladogatni, p. o. a' téglát.

Auflaſſen, felereszteni; offen laſſen, nyitva hagyni.

Auflaſten, rárakni, mint terhet, terhelni valamivel.

Auflauern, lesni valamit; einem auflauern, d. i. nachſtellen, leselkedni valaki után.

Auflauf, der, összeseregles, összetolakodás, zenebonás, tolongás.

Auflaufen, wie das Waſſer, nagyra nevekedni, megszaporodni; ein aufgelaufener Strom, megáradt víz; aufſchwellen, feldagadni, felfúvódni; auf etwas laufen, und darauf feſt bleiben, rámenni és rajta megfenekleni, mint a' hajó; wund laufen, wie die Füſſe, feltörni a' lábát a' sok járásban.

Auflaufen, das, des Waſſers, nagyra v. sokra nevekedés; das Aufſchwellen, feldagadás, felfúvódás.

Auflaurer, der, valamit lesö; leselkedö.

Auflauſchen, hallgatózni valamire, p. o. az ajtón.

Aufleben, feléledni, felelevenedni, új életre jönni; trop. wieder hervorkommen, felelevenülni, feltámadni; ſich erholen, megújúlni, újászületni, feléledni.

Auflecken, felnyalni.

Auflegen, rátenni, rárakni; Strafe auflegen, megbüntetni valakit; einen Eid auflegen, kénszeritni valakit az esküvésre; Steuer auflegen, adót vetni rá; ein Buch, kiadni, kinyomtatni a' könyvet maga költségén; ſich auflegen, z. B. auf den Tiſch, ráfeküdni; ſich mit dem Ellenbogen auflegen, rákönyökölni; gut aufgelegt ſeyn, jó kedvének lenni.

Auflegen, das, die Auflegung, auf etwas, rátevés, rátétel.

Auflehnen, támasztani, rátámasztani valamire; ſich auflehnen, rákönyökölni p. o. az asztalra, ránehezkedni; trop. ſt. ſich widerſetzen, ellenszegezni magát, p. o. elöljáróinak, újjat húzni valakivel.

Auflehnung, die, rátámasztás; gegen Vorgeſetzte, magának ellenszegezése, p. o. elöljárói ellen.

Aufleimen, ráenyvezni.

Auflaſen, z. B. Nüſſe, felszedni.

[illegible], die, felszedés.

[illegible], rajta feküdni: ſt. wund liegen, a' hosszas fekvésben kisebesitni, kipállítni; ſich auflegen, kipállani a' fekvésben.

Auflockern, felporhanyózni.

Auflöſen, etwas, feloldani, feloldozni, megoldani, megoldozni; was geleimt war, auflöſen, a' mi le volt enyvezve, felválasztani; Metalle auflöſen, feloszlatni; Begriffe auflöſen, kifejteni, kifejtegetni, daher: auflöſend, feloszlató, kifejtö, fejtegetö; aufgelöſet werden, d. i. ſterben, meghalni; flüſſig machen, wie Wachs, fel-, v. megolvasztani; aufgelöſet, adv., z. B. in Wonne, örömbe merülve; eine Aufgabe auflöſen, a' tételt, feladást v. feltett kérdést megfejteni; die Ehe auflöſen, a' házassági kötéleket felbontani; ſich auflöſen, el-, v. felolvadni; deutlich werden, kitetszeni, kivilágosodni, kifejtödni.

Auflöslich, adj., megfejthetö, felolvasztható.

Auflöſung, die, feloldozás, megoldás; einer Sache in ihre Theile, feloszlatás, felolvasztás; einer dunkeln Sache, megfejtés; des Menſchen, d. i. Tod, feloldoztatás, halál.

Auflöſungsmittel, das, chem., olvasztószer; medic. felolvasztó, t. i. szer, orvosság.

Aufluthen, ráforrasztani.

Aufmachen, ki-, v. felnyitni, megnyitni; einen Brief aufmachen, felbontani a' levelet; in die Höhe machen, d. i. aufhängen, z. B. ein Schild, felfüggeszteni, kiakasztani, p. o. a' czégért, czimert; ſich aufmachen aus dem Bette, felkelni, p. o. az ágyból; auf den Weg, felkerekedni, meg-, v. elindúlni, útnak eredni.

Aufmahnen, ermahnen, ermuntern, inteni, meginteni, sürgetni valamire.

Aufmalen, durch Malen verbrauchen, z. B. Farben, mind felfesteni, p. o. a' festéket; auffriſchen, die Farben, felelevenitni a' festést új festés által.

Aufmarſch, der, táborjárás, tábori menés v. menetel.

Aufmarſchieren, tábort járni.

Aufmauern, felrakni p. o. a' kőfalat.

Aufmerken, figyelmezni, ráfigyelmezni, rávigyázni valamire; aufzeichnen, feljegyezni.

Aufmerker, der, figyelmezö; jegyzö, feljegyzö.

Aufmerkſam, adj., figyelmes, figyelmetes, figyelmezö; aufmerkſam ſeyn, figyelmezni valamire; als Zuhörer,

figyelemmel hallgatni; adv., figyelmesen, figyelmetesen, figyelemmel.

Aufmerkſamkeit, die, figyelem, figyelmetesség; hier iſt viele Aufmerkſamkeit nöthig, kettőztetni kell a' figyelmetességet; aufmerkſames Betragen gegen Andere, magaviseletében való figyelem valaki eránt, ügyelés valakire.

Aufmeſſen, felmérni p. o. a' gabonát.

Aufmunterer, der, serkentő.

Aufmuntern, einen aus dem Schlafe, költeni p. o. az álomból; aufheitern, fel-, v. megvidámitni, fel-, v. megviditni, felelevenítni; anreizen, antreiben, serkenteni valamire, serkengetni, inteni, nógatni; ſich ſelbſt aufmuntern, felserkenni, magának kedvet csinálni valamire.

Aufmunternd, serkentő, serkengető.

Aufmunterung, die, aus dem Schlafe, felköltés, felserkentés; Anreizung, serkentés; Aufheiterung, felvidámitás; wodurch man Andere aufzumuntern ſucht, serkentő eszköz, serkentés.

Aufnähen, rávarrni; durch Nähen verbrauchen, mind felvarrni.

Aufnageln, felszegezni.

Aufnagen, kirágni.

Aufnahme, die, befogadás; der Empfang, z. B. eines Freundes, fogadás; eine Aufnahme gewähren, befogadni szállásra; eine Aufnahme finden, szállást találni, befogadtatni; gute Aufnahme, kedvesség, jó néven vétel; ſchlechte Aufnahme, rossz néven vétel, megvetés; Aufnahme an Kindes Statt, fiává fogadás, gyermekévé való fogadás; Aufnahme in ein Collegium, bé-, v. felvétel; einer Geldſumme, kölcsönözés; ſt. Verbeſſerung des äußern Zuſtandes, gyarapodás; einen in Aufnahme bringen, valakit elősegitni, gyarapitni; etwas in Aufnahme bringen, valamit gyarapitni, előmozditni; in Aufnahme kommen, d. i. beliebt werden, kedvre kapni; zunehmen, gyarapodni, diszleni.

Aufnehmen, felvenni; ausmeſſen, eine Stadt aufnehmen, felmérni, v. felvenni, a' várost; eine Gegend, lerajzolni valamelly tájtékot; als Darlehen empfangen, kölcsönözni, kölcsön venni fel; eine Rechnung aufnehmen, d. i. ſich ablegen laſſen, számot venni, számoltatni; in Geſellſchaft aufnehmen, felvenni valakit p. o. társnak; einen gütig, freundlich aufnehmen, barátságosan, nyájasan, jó szivvel látni, jól fogadni; trop. wohl aufgenommen werden, d. i. Beifall erhalten, kedvességet nyerni; es mit einem aufnehmen, szembeszállni, megmérközni valakivel, kiállani és megfelelni valakinek.

Aufnehmer, der, befogadó, magához fogadó.

Aufopfern, feláldozni; weihen, widmen, feláldozni, adni, szentelni; ſich aufopfern, magát kitenni p. o. veszedelemre.

Aufopferung, die, feláldozás; eines Menſchen, megöletés, áldozat.

Aufpacken, felrakni; das Gepackte öffnen, felbontani, kibontani; es iſt alles aufgepackt, mind fel van rakva.

Aufpappen, fel-, v. ráragasztani, rá-, v. felcsirizelni.

Aufpaſſen, rávigyázni, szemlélődni, leskelődni valakire; auf oder zu einer Sache paſſen, ráalkalmaztatni, hozászabni.

Aufpaſſer, der, vigyázó, valamit szemmel tartó; leskelődő.

Aufpflanzen, állitni; eine Fahne aufpflanzen, felszurni a' zaszlót, kitenni; die Kanone aufpflanzen, kiszegezni az ágyúkat; mit aufgepflanztem Bajonnette anrücken, felrakott gyilokkal támadni meg az ellenséget.

Aufplatzen, felpukkani.

Aufprallen, felpattanni v. ugrani.

Aufpumpen, felszivattyúzni, t. i. a' vizet.

Aufputz, der, das Aufputzen, csinosság, cziſrasság, felcsinositás, felékesités; der Wauren, portéka ékesség; der weibliche Aufputz, asszonyi ékesség.

Aufputzen, felcsinosgatni; fel-, v. kicsinositni; Kleider, felcziſrázni p. o. a' köntöst; von neuem putzen, ujra kitisztogatni; ſich aufputzen, neki csinosgatni, cziſrálkodni; bis die Weiber ſich aufputzen, vergeht ein Jahr, míg az asszonyok felcsinosgatják magokat 's elkészülnek, esztendő kell annak.

Aufputzer, der, csinositó.

Aufquellen, vom Waſſer, kibuzogni, kiforrni a' földből; von Erbſen, feldagadni, mint a' borsó; aufquellend machen, z. B. den Stockfiſch, megáztatni, hogy feldagadjon.

Aufquetſchen, feltörni p. o. a' magot.

Aufräuchern, fel-, v. megfüstölni.

Aufräumen, feltisztogatni, v. takarit-

ni, rendbeszedni; aufgeräumt, vig, jó kedvü.

Aufräumen, das, die Aufräumung, rendbeszedés, feltakarítás.

Aufraffen, felszedni, összeszedni; sich aufraffen, felugrani, felkelni gyorsan.

Aufrauchen, füstölögni; den Tabak aufrauchen, mind felszívni, feldohányozni.

Aufrechnen, összesummázni v. számolni; herrechnen, elöszámlálni.

Aufrecht. adj., egyenes, egyenesen felálló, felegyenesedett; aufrecht erhalten, egyenesen fenntartani, felegyenesedre megtartani; er kann sich kaum aufrecht erhalten, a' ki álhat fel egyenessen; den sinkenden Staat aufrecht erhalten, a' hanyatló köztársaságot támogatni; sich aufrecht erhalten, magát fenntartani, állapotjában megtartani.

Aufrechthaltung, die, Aufrechterhaltung, fenntartás, fennmaradás.

Aufregen, z. B. den Zorn, felinditni, felingerelni v. háboritni; anreizen, z. B. zur Empörung, ingerleni, lázzasztani.

Aufreiben, fel-, v. kidörgölni; eine Salbe, rákenni, bé-, v. rádörgölni; vertilgen, semmivé tenni, összetörni, összerontani; die Feinde aufreiben, az ellenséget mind fel konczolni; sich selbst aufreiben, egymásnak végére járni, özön magokot elpusztítni.

Aufreibung, die, földörgölés, felreszelés; elpusztítás.

Aufreichen, felfelé-, v. felnyújtani.

Aufreißen, felhasadni, felszakadni, fel-, v. megrepedni; ein Kleid aufreißen, felhasítni; die Thüre, az ajtót hirtelen és rántva kinyitni.

Aufreiten, felovagolni p. o. a' hegyre; die Cavallerie ist aufgeritten, a' lovasság előállott; sich aufreiten, d. i. wund reiten, feltörni a' lovasságban p. o. a' farát.

Aufreizen, eine Begierde, felingerleni p. o. a' kivánságát valakinek; zum Zorne aufreizen, haragra ingerelni, felboszontani.

Aufrennen, z. B. ein Schiff auf eine Sandbank, rámenni, belécsapodni, fennakadni rajta.

Aufrichten, felállítni, felemelni, felegyenesítni; st. Muth einsprechen, éleszteni, vigasztalni, bátoritni, bátorsá[illegible]teni; sich aufrichten, felegye[illegible] felállani.

Aufrichtig, adj., ohne Verstellung, igaz, igaz szivü, tiszta v. egyenes szivü; adv. igazán, tetetés nélkül; egyenes v. tiszta szivvel; aufrichtig handeln, igasság szerént bánni v. cselekedni.

Aufrichtigkeit, die, des Gemüths, jószivüség, egyenesség, egyenes szivüség, igazság.

Aufrichtung, die, felállítás; állítás; st. Tröstung, vigasztalás.

Aufriegeln, kinyítni a' tolózárt v. hátrahuzni.

Aufriß, der, z. B. eines Gebäudes, képrajz, arczulat rajza p. o. az épületnek.

Aufritzen, felkarczolni, felhasítni v. repeszteni.

Aufrollen, feltekergetni, v. göngyölgetni.

Aufrühren, felkeverni v. zavarni, trop. Leidenschaften in Bewegung bringen, felhevitni v. háboritni.

Aufrührer, der, lázzasztó, fellázzasztó.

Aufrührisch, adj., lázzasztó, lázzadásra ingerlö; ein aufrührisches Volk, pártütö nép.

Aufrütteln, felrázni; aus dem Schlaf aufrütteln, feltaszigálni az álomból.

Aufruhr, der, zenebona, támadás, lázzadás, fellázzadás; einen Aufruhr erregen, fellázzadni, feltámadni, felzendülni.

Aufruhrstifter, der, háboruság szerző, lázzasztó, néplázzasztó.

Aufsäßig, adj., feindselig gesinnt, fenekedö, ellenséges, ellenséges indulattal viseltetö; einem aufsäßig seyn, fenekedni valakire; adv., fenekedve, ellenséges indulattal.

Aufsäßigkeit, die, fenekedés.

Aufsagen, z. B. die Lection, el-, v. felmondani, fenszóval p. o. a' leczkét; aufkündigen, felmondani t. i. a' szállást; lemondani.

Aufsagen, das, die Aufsagung, el-, v. felmondás; Aufkündigung, lemondás valamiröl, felmondása valáminek.

Aufsammeln, felszedni.

Aufsatteln, felnyergelni, megnyergelni.

Aufsatz, der, was aufgesetzt wird bei Wasserkünsten, die Aufsätze, szüvegcsö szökellö csö; in der Baukunst, a' fö párkányzat v. ereszál párkányzat tirádóji; bei Kanonen, erányószer az ágyu hátulján; weiblicher Kopfputz, asszonyi föékesség, fejrevaló; ein Aufsatz Porzellan, egyszeri feladásra meg kivántató p. o. 6, 12,

v. 24 személyre való porczellán edény, egy fogás v. feladás porczellán; Aufſatz auf Tiſchen u. dgl. asztali ékesség, helyfedő ékesség p. o. terített nagy asztalokra, almáriomokra 's a' többi; ſchriftlicher Aufſatz, dolgozás, kidolgozás, dolgozott munka, irásba foglalt gondolat.

Aufſaufen, kiinni, mind meginni.

Aufſaugen, magába szivni, béinni, elinni.

Aufſchanzen, felsánczolni, felgátolni.

Aufſcharren, kikaparni, felkaparni, felvájni, trop; Reichthum aufſcharren, rakásra halmozni a' kincset, gazdagságot.

Aufſchaudern, felborzadni.

Aufſchauen, felnézni, feltekinteni, vigyázni, figyelmezni

Aufſchauung, die, felnézés.

Aufſcheuchen, z. B. das Wild, felrezzenteni, felijeszteni.

Aufſchichten, z. B. Steine, rakásba rakni.

Aufſchieben, rátolni, feltolni, feltolva felnyitni; halasztani, elhalasztani, halogatni.

Aufſchieber, der, halogató.

Aufſchiebung, die, kinyitás, felnyitás feltasitás, feltolás, elhalasztás.

Aufſchießen, hirtelen felnöni; wie Pflanzen, kihajtani, felhajtani; daher: aufgeſchoſſen, von Menſchen, Pflanzen, felnőtt, felserdült; ſchnell empor ſteigen, hirtelen feljönni; felmenni, felszaladni; aufſchießen mit einem Gewehr, fellöni, felfelé löni.

Aufſchinden, die Haut, lehordatni a' bőrét p. o. a' kezéről.

Aufſchlag, der, in der Muſik, kéz- v. lábemelés a' táktus jelentésére, kézemelés; der Aufſchlag beim Kartenſpiele, tromfjel; bei Kleidern, hajtóka; bei Abgaben von Waaren, vám, portéka kivitelére vetett vám; die Erhöhung des Preiſes, z. B. der Waaren, felvit v. felemelt árra a' portékának.

Aufſchlagen, felütni, felfelé ütni; ein Zelt, felállitni a' sátort; ein Bett aufſchlagen, a' nyoszolyót összeállitni, tenni valamelly helyre; die Augen aufſchlagen, in die Höhe richten, a' szemeit felvetni, felemelni; Feuer aufſchlagen, kiütni; ſt. zurückſchlagen, z. B. ein Kleid, hátra vetni p. o. a' ruha szárnyát; Hufeiſen aufſchlagen, felverni a' patkót, felszegezni; durch Schlagen öffnen, felverni ütéssel, verésel felnyitni; ein Schloß aufſchlagen, leverni a' lakatot; eine Nuß aufſchlagen, meg-, v. feltörni a' diót; ein Buch aufſchlagen, kinyitni a' könyvet, forgatni, kikeresni a' könyvből, v. felkeresni benne valamit; Karten aufſchlagen, kártyából jövendölni, szerencsét mondani, kártyát vetni; die Flamme ſchlägt auf, a' láng felcsapodik; das Getreide ſchlägt auf, felmegy az élet árra.

Aufſchließen, felnyitni, ki-, v. megnyitni p. o. kulcsal; ſein Herz aufſchließen, szivét v. szivének érzését felfedezni, kinyilatkoztatni; Geheimniſſe aufſchließen, a' titkokat felfedezni; erklären, megmagyarázni, kinyilatkoztatni, kibeszéllemi; ſich aufſchließen, d. i. ſich öffnen, kinyílni, nyilni mint a' virág, kifejleni, kihasadni, fakadni, kivirágozni.

Aufſchließung, die, kinyitás, felnyitás; felfedezés, kinyilatkoztatás; megmagyarázás.

Aufſchlingen, feloldani, kibontani, a' csomot, hurkot; ſich aufſchlingen, d. i ſich in die Höhe ſchlingen, felfutni, mint a' borsó, komló.

Aufſchlitzen, felhasitni.

Aufſchlürfen, felhörpenteni, felhörbölni.

Aufſchluß, der, felnyitás, megnyitás; Erklärung, megmagyarázás, magyarázat, megfejtés.

Aufſchmauſen, feldorbézolni.

Aufſchmeißen, rávetni, ráhajítni, felhányi.

Aufſchmieden, rákovácsolni, összefoglalni vele, rákalapálni.

Aufſchmieren, rákenni; mind felkonni; ſchlecht aufſchreiben, felfirkálni v. mázolni.

Aufſchnallen, rácsatolni, csatos szijjal rákötni.

Aufſchnappen, elkapni szájával valamit mint a' kutya.

Aufſchneiden, rámetszeni, felvágni; Brod aufſchneiden, kivágni, felmetszeni, megszelni; mit Vergrößerung von etwas ſprechen, nagyitni a' dolgot, mód nélkül nagyitni valamit, hazudni.

Aufſchneider, der, Zerſchneider, bonczoló, felvágó; Prahler, kérkedő, nagyitó, hazudozva magát hánytató, dicsekedő.

Aufſchneiderei, die, nagyitás, fillentés; magahánytatás, hiu kérkedés.

Aufſchneideriſch, adj., hazudozó, hiu

kérkedö, magahánytato kérkedéken.

Aufſchneidung, die, rámetszés valamire; felvágás, kimetszés, felbonczolás; Prahlerei, kérkedés, magahánytatás t. i. hazugságokkal, költött lettekkel.

Aufſchnitt, der, felmetszés, felmetszés helye.

Aufſchnitzeln, rámetszeni, p. o. betüket fára; in Schnitze zerſchneiden, szeletékre metszeni, felszeletelni.

Aufſchnüffeln, ż. B. wie Hunde, felszaglálni, szaglálodva felkeresni.

Aufſchnüren, ráfüzni, rákötözni, kifüzni, p. o. a' vállat.

Aufſchnupfen, felszivni az orrába.

Aufſchobern, kazalba rakni.

Aufſchöpfen, felmeríteni, felmerni.

Aufſchößling, der, von Gewächſen, sarjuság, fattyuág; ein aufgewachſener junger Menſch, siheder, sahancs, felserdült ifju.

Aufſchrauben, rá-, v. felsrófolni; kisrófolni.

Aufſchrecken, felijeszteni, felijedni.

Aufſchrei, der, sikoltás, felsikoltás.

Aufſchreiben, le-, v. felirni valamit, feljegyezni; Einnahme und Ausgabe aufſchreiben, felirni v. béirni a' jövödelmet és a' kölcséget.

Aufſchreiber, der, feliró, feljegyző.

Aufſchreiben, das, die Aufſchreibung, felirás, feljegyzés.

Aufſchreien, kiabálni, kiáltozni, sikoltani, felkiáltani, fellármázni p. o. az alvót.

Aufſchrift, die, felülirás, ráirás, felyülirás; die Aufſchrift eines Briefes an jemanden machen, a' levelet valakihez utasitni, ráirni az utasitást, kinek szóll a' levél.

Aufſchub, der, halasztás, elhalasztás; haladék, halogatás.

Aufſchürzen, ż. B. das Kleid, feltüzni, felgyürni; ſich aufſchürzen, feltürözni.

Aufſchütteln, felrakni a' tálakat, felhordani az ételeket.

Aufſchütteln, felrázni, felrázogatni.

Aufſchüttelung, die, felrázás.

Aufſchütten, feltölteni, rakásra hányni, felhalmozni, rátölteni.

Aufſchütten, das, die Aufſchüttung, feltöltés, felhányás; in der Mühle, felöntés, feltöltogetés.

Aufſchultern, ż. B. eine Laſt, vállára tenni v. rakni.

[illegible], der, ſchnelle Bewegung in die [illegible] felfelé tolakodás, felszökelés; Aufſchuß des Blutes nach dem Kopfe, a' vérnek a' főre való tolúlása, felszaladása; der Gewächſe, sarjadzás.

Aufſchwatzen, elhitetni valakivel valamit; rábeszélleni,

Aufſchwellen, fel-, v. megdagadni; vom Wind, wie ein Segel, felfuvodni, dagadni, felduzzadni; vom Waſſer, áradni, megáradni, megnöni, mint a' folyóviz; vor Stolz aufſchwellen, kevélységében felfuvalkodni, felpuffasztani.

Aufſchwellung, die, feldagadás, felfúvodás.

Anſchwemmen, ż. B. das Klötzholz, az usztatott fát a' partra kihuzni; ráhordani p. o. a' fövenyet, béhordani a' fövennyel.

Aufſchwimmen, ráuszni valamire.

Aufſchwingen, csóválva felemelni; ſich aufſchwingen, felemelkedni t. i. a' szárnyainál fogva.

Aufſchwung, der, felemelkedés, felrepülés.

Aufſehen, felnézni, vígyázni, rávígyázni, gondot viselni valakire.

Aufſehen, das, felnézés; Aufmerkſamkeit erregen, magára vonni a' figyelmetességet, szemet szurni, nagyon szembe tünni; Aufmerkſamkeit, Vorſorge, ráfigyelmezés, gond, gondviselés.

Aufſeher, der, vígyázó, gondviselő.

Aufſeheramt, das, felvígyázó tiztség, gondviselőség.

Aufſeyn, fenn lenni, nem feküdni, fönn maradni; wohlauf ſeyn, jól v. egésséges lenni; offen ſtehen, ż. B. die Thüre iſt Tag und Nacht auf, az ajtó éjjel nappal tátva nyitva van.

Aufſenden, felküldeni.

Aufſetzen, den Hut, feltenni; einen Preis aufſetzen, jutalmat tenni fel; die Kegel, felrakni, felállogatni; ſchriftlich aufſetzen, irásba tenni, v. foglalni. felirni; trop.; ſeinen Kopf aufſetzen, fejezkedni, megnaka czitni magát, megkötni magát; ſich aufſetzen, d. i. ſich aufrichten, ż. B. im Bette, felülni p. o. az ágyban; ſich auf etwas ſetzen, felülni p. o. a' lóra, kocsira; der Hirſch ſetzt auf, d. i. bekommt neue Geweihe, bugázik a' szarvas, uj szarva nő.

Aufſeufzen, felsohajtani.

Aufſicht, die, gondviselés, vígyázás valamire; unter meiner Aufſicht, az én felvígyázásom v. ráügyellésem

alatt: das ſteht unter deiner Aufſicht, a' rád van bizva.

Aufſieden, forrni, felforrni, felforralni; **aufſieden laſſen**, p. o. Milch, felforralni

Aufſitz, der, felülés.

Aufſitzen, felülni, (ra, re), fennülni rajta.

Aufſitzen, das, felülés a' lóra, lóra ülés.

Aufſpalten, felhasitni; **ſich aufſpalten**, felhasadni, felrepedni.

Aufſpaltung, die, felhasíttás, felrepedés.

Aufſpannen, ein Seil, kifeszitni, kihuzni p. o. a' kötelet; **ein Zelt aufſpannen**, a' sátort felvonni; **Netze aufſpannen**, hálót vetni; **Segel aufſpannen**, kiterjeszteni; v. szélnek erezteni a' vitorlákat; trop.; **gelindere Saiten aufſpannen**, d. i. nachsteben, alábbhagyni valamivel.

Aufſpannung, die, kifeszités, kihuzás.

Aufſparen, eltenni, jövendöre megtartogatni, megtartani.

Aufſperren, megenni.

Aufſperren, ki-, v. felnyitni, kitárni; **das Maul aufſperren**, a' száját eltátni; **die Augen aufſperren**, meresztení szemeit.

Aufſperrung, die, kitárás, felnyitás.

Aufſpielen, felnyársolni, általszurni.

Aufſpinnen, fel-, v. lefonni.

Aufſprießen, kiterjeszteni, kifeszitni; **ein Thor öffnen**, nagyon kitárni.

Aufſprengen, bétörni, feltörni erőszakkal, bészakasztani, kivetni a' sarkából p. o. az ajtót; **das Wild aufſprengen**, felugratni, felverni, felhajtani a' vadat; **mit Pulver aufſprengen**, felvettetni t. i. puskaporral.

Aufſprießen, kibimbozni.

Aufſpringen, vom Stuhle, felugrani, felszökni t. o. a' székről, a' földről; **ſchnell ſich öffnen**, wie ein Thür-Schloß, felpattanni, hirtelen kinyilni; wie die Haut, felcserepesedni, repedezni.

Aufſpringen, das, felugrás, felszökés; felpattanás.

Aufſpritzen, wie die Wallfiſche, fellövelleni, felfecskendeni; auf etwas ſpritzen, ráfecskendezni; ſpritzend in die Höhe fahren, felfecsenni.

Aufſprößling, der, fattyúág.

Aufſproſſen, Aufſprießen, d. i. in die Höhe wachſen, felnoni, felsarjadzani.

Aufſprudeln, wie kochendes Waſſer, kibuzogni, kiforrni, felbuzogni.

Aufſpulen, z. B. Garn, felgombolyitni, felcsövelni a' fonalat.

Aufſuchen, fel-, v. megkeresni.

Aufſtämmen, rátámaszkodni.

Aufſtampfen, z. B. auf die Erde, tombolni lábaival.

Aufſtand, der, vom Sitze, felkélés; **Aufſtand gegen die Obrigkeit**, zenebona, lázzadás, fellázzadás, támadás, felzendülés; **eines beſiegten Volkes**, pártütés; **Lärm, Aufruhr**, lárma; zendülés.

Aufſtauchen, z. B. die Feder, belébökni; **den Flachs aufſtauchen**, d. i. zum Trocknen aufſtellen, felállongatni az áztatott lent szárogatás végett; **das Waſſer aufſtauchen**, d. i. zurückhalten, elfogni a' vizet, elgátolni.

Aufſtechen, mit etwas Spitzigem, felszúrni; durch Stechen öffnen, felnyitni szurás által, felbökni, felszurni p. o. a' kelést; **durch Stechen auf etwas befeſtigen**, rászúrni, rátüzni.

Aufſtecken, feltüzni, felaggatni tővel; a' tetejébe huzni, rászurni; **eine Fahne aufſtecken**, felszurni v. kitenni a' zászlót.

Aufſtecknadel, die, tüző tő.

Aufſtehen, auf etwas ſtehen, rajta állani; vom Stuhle aufſtehen, felkelni a' székről; felállani az ülésből; **aus dem Bette aufſtehen**, felkelni az ágyból; ſt. offen ſtehen, niytva lenni v. állani, kinyilva lenni; trop.; **erheben, támadni; vom Krankenlager aufſtehen**, d. i. geneſen, felgyógyúlni; **ſich widerſetzen**, z. B. der Obrigkeit, felkelni, feltámadni valaki ellen.

Aufſteifen, felmerevitni; **den Hut**, felkötni a' kalapot.

Aufſteigen, in die Höhe ſteigen, felmenni, felhágni, felmászni; **aufs Pferd aufſteigen**, felülni, a' lóra; **auf den Berg aufſteigen**, felmászni a' hegyre; **von unten aufſteigen, zu einer höhern Ehrenſtufe gelangen**, d. i. alsó tisztségből v. hivatalról mindenkor feljebb menni v. lépni; ſt. **ſich erheben**, felemelkedni, felfelémenni mint a' füst; **es ſteigt ein Gewitter auf**, égi háború v. menydörgés támad; **es ſteigen Wolken auf**, felhők emelkednek; **aufſteigen**, wie eine Geſtalt, látszani, megjelenni; wie die Sonne ꝛc., felkelni, mint a' nap, hold, csillagok,

[illegible] mot: aufwärts streichen. z. B.
[illegible] sin. m.
[illegible] felfelé szemlélni: die
[illegible] . felnézni, fe
[illegible] felszemlélni. durch
[illegible] pen [illegible] p.
[illegible] die Hand aufstreif
[illegible] v. i. a' kört.
[illegible] ni; Salz
[illegible] lehinteni a' hi
[illegible] den Hut, felkotni
[illegible] z. B. wie das Me
[illegible] mint a' tenger.
[illegible] z. B. den Deckel, r
[illegible] reni p. o. a' fodelet.
[illegible], rátámasztani; sich
[illegible]. rátámaszkodni.
[illegible], den verfürzten Th
[illegible] biegen, felkunkoritni.
[illegible], z. B. ein Kleid, f
[illegible] rezni. csinosgatni; verrunte
[illegible] in die Höhe schauen,
dálkozni, elbámulni valamin.
Aufſuchen, fel-, v. megkeresni p.
lakit. valamit keresni p. o.
ságot; die Urſachen der Din
ſuchen, a' dolgoknak okát vi
keresgélni; Schwierigkeiten au
wo keine ſind, a' kákán is
keresni.
Aufſuchen, das, die Aufſuchung,
megkeresés, felkeresgélés.
Aufſucher, der, felkereső.
Auftakt, der, ſ. Aufſchlag.
Auftauchen, a' vízből felbukni.
Auftaummeln, feltántorogni.
Auftbauen, wie das Eis, felol
vom Eiſe befreit werden, di
tbauet bei der Morgenſonne
föld a' reggeli melegtől kieng
nen gefrornen Körper wieder
machen, elolvasztani, felolv
Auftbauung, die, das Eiſes, felo
kiengedés, felolvasztás.
Auftürmen, doch machen. felte
ni, magosra felépitni, fe
doch über einander ſetzen, hal
felhalmozni, rakásra halmoz
auftbürmen, wie die Wellen, t
sodni, fetornyosodni, felemel
Auftbürmung, die, felhalmozás
kás.
Auftbun, z. B. die Thüre, fel-, ki
nyitni, kitárni; ſie gethaue
nicht den Mund aufzuthun. a'
kat sem merték feltátni v. k
ni sem merték; den Beutel a
megnyitni az erszényt, a

[illegible] ütt nach und nach [illegible]
[illegible] . [illegible] ; B. [illegible]
[illegible] Federn: auf [illegible]
[illegible] ſtreichen.
[illegible] die z. B. auf [illegible]
[illegible] , [illegible] ; das [illegible]
[illegible] , [illegible] , [illegible]
[illegible] , [illegible] .
[illegible] : [illegible] [illegible]
[illegible] . [illegible] [illegible]
[illegible] . [illegible] [illegible]
[illegible] .

setni; sich auftöun, megnyilni, kinyilni; wie die Blume, fejleni mint a' virág.

Auftischen, feltenni, feladni az ételt az asztalra; bekannte Sachen vorbringen, elbeszélleni az esmeretes dolgot.

Auftrag, der, das Auftragen, z. B. der Farbe, rákenés, rámázolás, festéknek felkenése a' képre, festésre; ein aufgetragenes Geschäft, meghagyás, réa bizott dolog valakire, parancsolat, meghagyott dolog.

Auftragen, z. B Speisen feladni, felhordani az ételeket; eine Farbe auftragen, a' festéket rásesteni, rákenni, rámázolni t. i. a' képre, bésesteni a' képet; zur Besorgung übertragen, rábízni valakire valamit, meghagyni, megparancsolni, eleibe szabni hogy tellyesésse.

Auftreiben, z. B. ein Wild, felhajtani v. kergetni; s. aufjagen; bei den Schlossern mit dem Hammer auftreiben, domborora kiverni, feldomboritni; mit Mühe ausfindig machen, felhajtászni, kerítni, felkeresni; eine Sache auf die andere treiben, z. B. einen Reif auf das Rad, ráverni p. o. abroncsot kerékre, hordóra.

Auftreibung, die, der Gelder, pénz keritès; felverés, ráhajtás.

Auftrennen, el-, fel-, kifejteni p. o. a' varrást; sich, el-, v. kifesleni.

Auftrennung, die, fel-, v. kifejtés.

Auftreten, lépni, hágni, ráhágni; lépni; stark auftreten, erösen járni; leise auftreten, lábujj hegyen járni; öffentlich hintreten, kiállani, kilépni a' közönség eleibe p. o. mint a' szinjátszó; als Zeuge auftreten, tanunak állani; durch Treten öffnen, ráhágva kinyitni, ráhágással felnyitni p. o. az ajtót.

Auftritt, der, lépés, rálépés, ráhágás, t. i. földre; eines Sängers, felállás p. o. beszéd v. ének tartás végett; der Auftritt eines Schauspiels, megjelenés, jelenés p. o. a' nézö játék jelenései; jeder merkwürdige Vorgang, baj, eset, történet; jelenés.

Auftrocknen, száritni, szárogatni, törölni, feltörleni, eltörölni; zum künftigen Gebrauch trocknen, z. B. Obst, megszáritni, megszárogatni; trocken werden, megszáradni.

Auftröpfeln, rácsepegni, auftrépfeln lassen, rácsepegtetni.

Aufwachen, felébredni.

Aufwachsen, felnöni felnevekedni; daher: aufgewachsen, felnött, felserdült; trop.; aufwachsen, z. B. wie Schulden, megnöni, megszaporodni, mint p. o. az adósság.

Aufwägen, megmérni t. i. fontal, megfontolni, megmázsólni.

Aufwägung, die, megmérés.

Aufwälzen, z. B. Steine, fölgörgetni, felhengeritni; auf etwas wälzen, z. B. einen Stein auf das Gras, rágördítni; ráhengeritni.

Aufwärmen, z. B. eine Speise, felmelegítni, ujra megmelegítni, trop.; etwas Veraltetes hervorbringen, ujra elövenni a' régen elfelejtett dolgot.

Aufwärter, der, szolgáló személy.

Aufwärterin, die, szolgáló, asszony személy.

Aufwärts, adv., felfelé.

Aufwäscherin, die, mosogató asszony v. leány.

Aufwallen, wie siedendes Wasser, felbuzogni, buzogva forrani; wie das Meer, hallámlani, habzani, hánykodni; das Blut wallet auf, pezseg a' vér; aufwallen lassen, felforralni; trop.; von heftigen Leidenschaften ergriffen werden, als Zorn, felhevülni felbuzdulni.

Aufwallung, die, das Aufwallen des siedenden Wassers, buzgás, forrás, des Meeres, hánykodás; des Gemüths, felhevülés; des Blutes, pezsgése a' vérnek, vértolongás.

Aufwand, der, költség.

Aufwarten, bedienen, szolgálni szolgálotjára lenni valakinek, szolgálatot tenni valakinél; bei jemanden erscheinen, szolgálotjára megjellenni; wie die Kammerherren, beim Könige, udvarolni, udvari szolgálatot tenni, seine Aufwartung machen, tiszteletére v udvarlására lenni.

Aufwartsam, adj., bereit aufzuwarten, kész szolgálatú; szolgálatra termett.

Aufwartung, die, Bedienung, szolgálat; der Besuch, den man macht, tisztelet, udvarlás, látogatás.

Aufwaschen, fel-, v. megmosni, mosogatni; durch Waschen wegschaffen, z. B. Blut vom Boden, felmosni, feltörleni; durch Waschen verbrauchen, mind felmosni p. o. a' szappant; wund waschen, z. B. die Hände, mosás által feldörgölni p. o. a' kezét.

Aufwaschung, die, elmosogatás, elmosás.
Aufwaschkükel, der, mosogató edény.
Aufwaschwasser, das, mosogtó viz.
Aufweben, felszöni.
Aufwechsel, der, pótlópénz, ráadás t. i. a' jó pénzre.
Aufwechseln, felváltani.
Aufwecken, einen Schlafenden, felköltteni; einen Todten aufwecken, feltámasztani a' holtat; lebhaft machen, z. B. einen Trägen, serkenteni, serkengetni, ösztönözni, nógatni.
Aufweckung, die, felköltés; Ermunterung, sérkentés.
Aufwecker, der, felköltő, serkentő.
Aufweben, felfujni a' földről, fúvással felemelni; das Feuer aufweben, felfujni a' tüzet, fúvással felélesztteni.
Aufweichen, z. B. mit Wasser, megáztatni t. i. vizzel, hogy puha legyen; weich werden, megpuhúlni.
Aufweisen, z. B Briefe, elömutatni, felmutatni, elöadni.
Aufwenden, z. B. Geld, forditni valamire.
Aufwerfen, felvetni, felfelé vetni, felhajitni, (feldobni, feltökni); die Nase aufwerfen, d. i. sie rümpfen, az orrát fintorgatni; auf etwas werfen, z. B. Erde, vetni v. hányni reá; trop.; eine Frage aufwerfen, kérdést tenni; eine aufgeworfene Frage, megfejtésre feltett kérdés; durch Hinzuwerfen erhöhen, felhányni egy rakásra, felhalmozni, feltölteni; einen Damm aufwerfen, gátot huzni; einen Graben aufwerfen, árkot ásni; sich aufwerfen, d. i. in die Höhe werfen, wie z. B. ein Brett, megvetemedni, felgörbülni, mint a' deszka; sich zum Anführer aufwerfen, vezérré magát tenni, mintegy erővel; sich aufwerfen, d. i. widersetzen, ellene szegezni magát, ellene támadni valakinek.
Aufwichsen, z B. den Schnurbart, felsodorni, felpederni, p. o. a' bajuszát.
Aufwickeln, z. B. Seide, Garn auf etwas wickeln, rátekergetni, rágombolyitni, felgombolyitni; auseinander wickeln, kibontogatni, kitekergetni; ein Kind aufwickeln, feloldozni a' bépolyák kisdedet.
Aufwickelung, die, Zusammenwickelung, felgombolyitás, feltekerés; Loswickelung, letekerés.
Aufwiegelei, die, fellázzitás.
Aufwiegeln, fellázzitni, lázzadásra késztetni, fellázzasztani p. o. a' népet pártütésre.
Aufwiegelung, die, fellázzasztás.
Aufwiegen, nehezebb lenni; an Werth übertreffen, felyülmúlni, felyülhaladni, többet érni, elébbvaló lenni másnál.
Aufwiegler, der, lázzasztó, békességháboritó.
Aufwiegleriſch, adj., lázzasztó, lázzadásra czélzó; adv., lázzasztó módon.
Aufwinden, z. B. Garn, s. Aufwickeln, 2) in die Höhe winden, z. B. eine Last, csigán feltekerni.
Aufwindung, die, felgombolyitás.
Aufwiſchen, feltörleni.
Aufwittern, szaga után rátalálni.
Aufwühlen, feltúrni p. o. a' földet; um etwas zu ſuchen, felkutatni.
Aufwurf, der, felvetés, rávetés; die aufgeworfene Erde, rakásra hányt föld, hányás, rakás.
Aufzählen, felszámlálni, ki-, v. megszámlálni p. o. pénzt; Streiche aufzählen, ütni reá p. o. pálczát; trop.; nach der Reihe anführen, elöszámlálni, rendre elmondani.
Aufzählung, die, ki-, v. felszámlálás.
Aufzäumen, z. B. ein Pferd, felkantározni a' lóvat.
Aufzehren, megemészteni, felenni; der Gram zehrt mich auf, a' bánat megemészt v. elepészt.
Aufzehrung, die, megemésztés.
Aufzeichnen, feljegyezni, felirni.
Aufzeichnung, die, feljegyzés, felirás.
Aufzeichnungsbuch, das, béjegyzőkönyv.
Aufzeigen, fel-, v. megmutatni.
Aufzeigung, die, felmutatás.
Aufzerren, czibálni, rángatni.
Aufziehbrücke, die, felvonóhid.
Aufziehen, felvonni, felhúzni; die Uhr aufziehen, felhuzni az órát; trop.; groß ziehen, z. B. Kinder, felnevelni, nagyra felnevelni, feltartani; einen aufziehen, d. i. zum Besten haben, valakiből tréfát üzni, valakivel komázni, megtréfálni; sich an einen Ort begeben, z. B. auf die Wache ziehen, rendben menni valahová p. o. mint a' katonák örizetre; einhergehen, in Ansehung der Kleidung, járni p. o. öltözködve v. ruházatban; mit etwas angezogen kommen, z. B. mit einer Lüge, valamivel állani elö, p. o. mentséggel, hazugsággal; über den Gesichtskreis in die

Höhe ſtrigen, feljönni, támadni, z. B. es zieht ein Gewitter auf, égi háború támad v. húzódik össze.

Aufziehung die, Oeffnung, megoldás; das Aufziehen einer Saite, felhuzás; in die Höhe, felfeléhuzás, felvonás; das Großziehen, feltartás, felnevelés; Verſpottung, kicsúfolás.

Aufzug, der, das Aufziehen, z. B. einer Proceſſion, pompás menetel p. o. sorban, búcsúra; in Anſehung der Kleider, öltözet; in einem Schauſpiele, ein Akt, felvonás t. i. a' játékszini darabokba.

Aufzuſingen, die Thür, bényomni, bétaszitni p. o. az ajtót.

Aufzuſticken, felszegezni.

Aufzuſpringen, erővel rányomni, rátakmálni.

Augapfel, der, szemgolyó; der Augenſtern, szemfény; trop.; ſt. Liebling, szeme fénye, szeme világa, szeme világa, valakinek az az legkedvesebb kincse.

Augapfelhäutchen, das, szemgolyóhártya.

Augapfelzuckung, die, szemgolyórángotódása.

Auge, das, szem, plur.; die Augen, szemek; hellblaue, dunkelblaue, graue, ſcharfe, ſchwache oder blöde Augen, világoskék, setetkék, barna, éles, grenge, tompa látású szemek; die Augen ſprühen Feuer, szikráznak szemei; geh mir aus den Augen, menj a' szemem elöl; in die Augen fallen, szemébe tünni; unter die Augen gehen, szeme eleibe kerülni; große Augen machen, csudálni, elcsudálkozni rajta, bámulni; aus dem Auge, aus dem Sinn, ha közel nem sejtem, könnyen elfelejtem; das Kalb in die Augen ſchlagen, d. i. ſehr beleidigen, valakit nagyon megbántani; in die Augen faſſen, jól megnézni; ein Auge auf etwas haben, szemmel tartani valamit; das ſticht ihm in die Augen, szeretne szet teni rá; mit einem blauen Auge davon kommen, meg járni vele, benne veszteni; 2) was einem Auge ähnlich iſt, z. B. Pfauenauge (in den Schwanzfedern), szeme; Augen in den Würfeln, pont; an den Bäumen, szem, bimbó, jövés, fajövés; beim Stricken eine Maſche, szem, hurok, p. o. a' harisnya kötésben; Käſe, der Augen hat, lyukacsos sajt.

Augenachat, der, oder Augenſtein, szemesagát.

Augenader, die, szemér, szemeléter.

Augenähnlich, adj., szemformáju.

Augenarzt, der, szemorvós.

Augenbad, das, szemfereszlés.

Augenbalſam, der, szembalzsam.

Augenblick, der, szempillantás, pillogatás, pillantás; bleibe einen Augenblick, maradj még egy kevéssé; jeden Augenblick, minden pillantatban v. perczben; Freundſchaften für den Augenblick, ideig óráig való barátság.

Augenblicklich, adj, egy szempillantásig tartó, hirtelen való, jelenvaló, adv., azonnal, mindjárt, ebben a' pillantatban.

Augenblinzen, das, d. i. das Zittern des Augenſternes, szemfény rángotódása.

Augenblitz, der, ein ſcharfer Blick, vil lám nézés, villám módra nézés.

Augenblutader, die, szemvérér, a' szemnek vérerei.

Augenbogen, der, szem szivárvány.

Augenbrame, Augenbraue, Augenbraume, die, szemöldök.

Augenbutter, die, szemtajték.

Augen-Cur, die, szemorvoslás, szemgyógyítás.

Augendeckel, der, szemfödél.

Auzendienſt, der, Scheindienſt, tettetett készeség a' szolgálatra.

Augendrüſe, die, szemikra.

Augenentzündung, die, szemgyulladás, szemnek tüzessége.

Augenfehler, der, szembeli hiba.

Augenfell, das, eine Augenkrankheit, hajog a' szemen.

Augenfiſtel, die, könycsap.

Augenflecken, der, hajog folt a' szemen.

Augenfluß, der, eine Krankheit, szemcsusz, szem nátha.

Augenförmig, adj., szemformáju.

Augengeſchwür, das, szemkelés, árpa a' szemen.

Augenglas, das, szemüveg, ókulár, pápaszem.

Augenhäutchen, das, szemhártya.

Augenhöhle, die, szemüreg.

Augenkrampf, der, szemgorcs.

Augenkrankheit, die, szemnyavalya, szemfájás.

Augenkraut, das, czinadónia, gódircz, kézfereskefü.

Augenlehre, die, szemtudomány, a' szemnek tudománya.

Augenlicht, das, a' szemvilága, látás szem.
Augenlied, das, plur.; **Augenlieder**, szemhejj.
Augenliederentzündung, die, szemhejj gyulladás.
Augenliederkrätze, die, szemhejj viszketegség.
Augenliederkrampf, der, szemhejj görcs.
Augenliederrose, die, szemhejj csusz.
Augenliedervorfall, der, szemhejj lesés.
Augenlos, adj., szemetlen.
Augenlust, die, szemgyönyör, szemlegeltetés.
Augenmaaß, szemmérték.
Augenmahl, s. Augenflecken.
Augenmerk, das, ein Merkmahl für die Augen, jel melyröl meg láthatni, választott jel; das Ziel, die Absicht, czél, igyekezet czélja, szándék feltétel, figyelmetesség.
Augenmittel, das, szemorvósság.
Augenpflege, die, a' szemnek gondviselése.
Augenpulver, das, szempor.
Augenpunkt, der, szempont, nézö pontja.
Augenrinnen, das, s. Augenfluß.
Augensalbe, die, szemkenöcs, szembalzsam.
Augenschein, der, szemlelés, megnézés; in Augenschein nehmen, megnézni, megszemlélni, megvizsgálni; der Augenschein lehrt es, a' szemmel látás bizonyatja.
Augenscheinlich, adj., nyilván való, nyilványos, szemlátomástvaló, világos, adv., nyilván, szemlátomást.
Augenschirm, der, szemfödöző, árnyéktartó.
Augenschleim, der, szemtajték.
Augenschmerz, der, szemfájás.
Augenschwäche, die, des Auges, szemgyengeség; des Gesichts, gyenge v. tompa látás.
Augensperre, die, szemhejj merevedés.
Augenspiel, das, értegetés a' szemekkel, kaczongatás, kaczintás.
Augenstechen, das, szemszurás, szúró fájdalom szemben.
Augenstern, der, szemfény, szemvilág, szemcsillag die Regenbogenhaut, szemszivárvány
Augensternerweiterung, die, szemfénykitágulás.
Augensternverengerung, die, szemfényhuzodás.
Augensternverschließung, die, szemfénybézárodas.
Augensternverstopfung, die, szemfénybédúgolás.
Augentauschung, die, der Augenbetrug, szemfényvesztés.
Augentriefen, das, a' szemnek szünteten könyekése
Augentriefig, adj., könnyező, gyenge szemés.
Augentrost, der, szemlegeltetés, szemviditás
Augenverblender, der, szemfényvesztö.
Augenverblendung, die, szemfényvesztés, szemfényvesztö mesterség.
Augenvorfall, der, szemkidudorodás, szemkidülledés.
Augenwasser, das, szemviz.
Augenwasserfucht, die, szemvizi betegség, sémvizkórság.
Augenweh, das szemfájás; Augenweh haben, szemfájásba szenvedni, szemének fájni; ich habe Augenweh, faj a' szemem, a' szemeim.
Augenweide, die, szemlegeltetés.
Augenweiß, das, a' szemfejére.
Augenweite, die, a' látás határa.
Augenwimmer, oder Augenwimper, szempilla; szemször.
Augenwink, der, szemmel intés, hunyorítás.
Augenwinkel, der, szemzug.
Augenwinkelentzündung, die, szemzuggyulladás, v. tüzesség.
Augenwinkelgeschwür, das, szemzug meggyülés.
Augenwinken, das, hunyorítás, hunyorgatás.
Augenwölkchen, das, szembomály.
Augenwonne, die, s. Augenluft.
Augenzahn, der auch Spitz- oder Hundszahn szemfog.
Augenzeuge der szemmel látott tanu; ein Augenzeuge gilt mehr als zehn Ohrenzeugen, egy szemmel látott tanu többet bizonyit mint tiz hallomásos.
Augenzier, die, eine Pflanze, Ochsenzunge, mezei atraczél, ökörnyelvü fü.
Augenzucken, das, szemrángolódás.
Aeugig, adj., szemes, szemü.
Aeuglein, das, szemecske.
Augſt, der, Auguſtmonath, Augusztus, Kisasszony hava; Name, Agostom (finév).
Aus, praepos., auf die Frage woher? bol-böl; z. B. aus der Quelle ſchöpfen, a' forrásbol meritni; aus Athen

kommen, Athéneből jönni; die Materie, woraus etwas gemacht wird, bol való — ből való; z. B. eine Statue aus Marmor, márványbol való kép; aus nichts wird nichts, semmiből semmi se lesz; die Ursache anzeigend, warum? z. B. aus Zorn, haragbol; aus Verzweiflung, kétségbe esésből; ein Mittel andeutend, z. B. aus allen Kräften, tellyes, minden erejéből; das Ende einer Sache anzeigen, z. B. mit dir ist es aus, te oda vagy.

Auskerben, z. B. Steine, kiszántani, belölle felszántani.

Auskerben, vertiefte Arbeit machen, z. B. mit dem Grabstichel, kivésni, kimetszeni; aus der Erde herausschaffen, z. B. Steine, kiásni; eine Schrift auskerben, kidolgozni t. i. irást; trop. der Wein hat ausgearbeitet, az a'bor ki forrta magát.

Auskerbung, die, kidolgozás; kidolgozott munka.

Auskunft, die, fajzat, elfajzás.

Auskunften, elfajzani, mint a' plánta, elfajulni, mint az ember, elkorcsosodni, mint az állat.

Auskunftung, die, elfajzás, elfajulás, elkorcsosodás, elváltozás, t. i. rosszabra.

Auskehren, kilehelleni, kifujni.

Auskehren, jól megsütni p. o. a'kenyeret, jól kisülni, jól megsülni.

Auskehrung, der kiépítés, megépítés.

Auskehren, belol megépitni, félépitni.

Auskehrung, die, fel-, v. megépítés, egészenvaló elkészitése az épitésnek.

Auskedingen, kikötni magának az alkuba valamit.

Auskedingung, die, magának tartott jus, kikötés alku.

Auskedungen, adj., megalkudt.

Auskeißen, kiharapni, kimarni, elmarni.

Auskeitzen, kiétetni p. o. maró nedvel, kienni, mint a' választó viz.

Auskellen, ugatni megszünni.

Auskesserer, der, kijobbitó.

Auskessern, megjobbítni, kijobbítni, megigazitni; ujra csinálni, megújjitni.

Auskesserung, die, megjobbítás, megigazitas, megújjítás.

Ausketen, végezni az imádkozást.

Auskettlen, elkoldúlni valamit valakitől.

Auskeugen, kifelé hajtani, görbitni; kitérni elöle.

Auskeugung, die, kifelé görbités; kitérés.

Auskeute, die, nyereség, kereset.

Auskeutelu, kirázni, p. o. lisztet a' zacskóbol; trop. einen ums Geld bringen, kiüritni valakinék az erszényét.

Auskeutelung, die, kirázás.

Auskezahlen, kifizetni.

Auskiegen, kigörbitni, kifelé hajtani.

Auskiethen, feil kiethen, z. B. Waaren, árúlni, eladásrá tenni.

Auskiethung, die, árúlás.

Auskilden, kiformálni, kipallérozni, formálni, kimivelni, tökélletesitni; ein ausgebildeter Geist, pallérozott eszü ember, nagy v. széles tudományú férfiu, kimivelt lelkü ember.

Auskilder, der, oder Auskildner des Stoffes, kiformáló; des Verstandes, formáló, kipallérozó, oktató.

Auskildung, die, kiformálás, kipallérozás, kimivelés.

Auskitten, kikérni, kérni.

Auskiasen, kifújni, kiadni; die Seele auskiasen, kiadni a' lelkét; ein Licht, elfújni, fúvással eloltani; trop. überall bekannt machen, kihirdetni; die Flöte ist ausgeblasen, a' flóta már meg van jártatva, ki van fúva.

Auskiasung, die, kifúvás, kihírdetés.

Auskleiben, kinn maradni, oda maradni; elmaradni, nem jönni.

Auskleiben, das, ki-, v. elmaradás.

Auskleichen, megfejéritni, t. i. a' vásznat; meg fejéredni.

Auskiick, der, kitekintés; trop. ein froher Auskiick in die Zukunft, jó reménység a'jövendőkre nézve.

Auskluhen, elvirágzani, megszünni virágzani.

Auskluten, vérét elfolyatni; er hat ausgeblutet, megszünt vérzeni.

Auskohlen, mit Kohlen bekleiden, z. B. einen Fußboden, kipallózni, kideszkázni.

Auskohren, kifúrni, általfúrni; durch's Kohren herausbringen, kifúrni belölé.

Auskohrung, die, kifúrás.

Auskorgen, kölcsönözni.

Auskorgung, die, kölcsönözés.

Auskraten, jól megsütni, kisütni belöle, p. o. a' zsirját; jól megsülni, kisülni belöle.

Auskrauen, gehörig krauen, jól kifőzni p. o. a' sert.

Ausbrauſen, als: der Wein, Bier, kiforrni magát, mint a' bor, must, ser; vom Sturme, kidühösködni magát, megszünni dühösködni; trop. die Heftigkeit verlieren, kifújni magát, kiadni a' mérget, lecsendesedni, mint a' harag, indúlatosság.

Ausbrechen, kitörni p. o. a' fogát; im Erbrechen von ſich geben, kihányni, kiokádni; ſich befreien, z. B. wie ein Verbrecher aus dem Gefängniſſe, kirontani a' tömlöczből, kitörni a' tömlöczöt; vom heftigen Gemüth, es ausbrechen laſſen, kifakadni p. o. panaszra; in lautes Gelächter ausbrechen, hahotára fakadni; in Drohungen ausbrechen, fenyegetödzni; von Dingen, ſchnell ſichtbar werden, kiütni, kirontani, z. B. das Feuer war an mehreren Orten ausgebrochen, a' tüz több helyeken kiütött v. kirontott; trop. ein Aufſtand iſt ausgebrochen, lázzadás támadt, tamadás ütött ki.

Ausbreiten, kiterjeszteni, p. o. a' szárnyát; erweitern, nevelni, öregbíteni; ausgebreitete Kenntniſſe, nagy tudomány, szélesen kiterjedett esméret; vielen mittheilen, elterjeszteni; bekannt machen, közönségessé tenni, elhírlelni; ſich ausbreiten, el-, v. kiterjedni; ein Baum, der ſich ausbreitet, terepélyfa; trop. die Krankheit breitet ſich aus, a' nyavalya terjed; das Gerücht breitet ſich aus, az a' hir terjed el, mindenfelé az hírlelik.

Ausbreiter, der, kiterjesztö, hirdetö.

Ausbreitung, die, kiterjedés, elterjedés.

Ausbrennen, belöl kiégetni; einen Zahn ausbrennen, kisütögetni az odvas fogat; ein von der Sonne ausgebranntes Feld, a' hévségtöl kiégett mezö, rét, vetés; inwendig verbrennen, z. B. das Haus brannte aus, a' ház belöl megégett; aufhören zu brennen, egészen elégni.

Ausbringen, Junge ausbringen, d. i. ausbrüten, kiölteni a' fiait v. a' tojásait; Flecke aus Kleidern ausbringen, kivenni a' ruhából a' mocskot, pecsétet; etwas bekannt machen, elhirlelni, kihivni, p. o. a' hirt, a' szót a' háztól; eine Geſundheit ausbringen, elköszönni a' poharat, valaki egésségéért inni.

...ringung, die, kihozás, kiverés, kitétás.

...ruch, der, das Ausbrechen, z. B. des Feuers, kirontás, kiütes, p. o. a' tüznek, az ellenségnek kiütése, támádás, gerjedés; der Ausbruchwein, asszuszölöbor.

Ausbrühen, kiforrázni.

Ausbrüten, Junge, költeni, kiköltení; etwas Böſes ausbrüten, koholni, p. o. valami rosszat; aufhören zu Brüten, a' költést elvégezni.

Ausbrütung, die, kiköltés.

Ausbügeln, Wäſche, kivasalni, kitéglázni.

Ausbügelung, die, kivasalás.

Ausbund, der, das Vorzüglichſte von Menſchen und Dingen, virága — auch ékesség, disze; der Ausbund von gottloſen Leuten, gazember; mustrája a' szemtelenségnek.

Ausbündig, adj., d. i. in ſeiner Art vorzüglich, z. B. Schönheit, Tugend, kiváltképpen való, különös, jeles; adv. különösen, kiváltképpen.

Ausbürſten, kikefélni, megkefélni.

Ausbürſtung, die, kikefélés.

Ausdämpfen, z. B. die Feuchtigkeit, kigözölögtetni; auslöſchen, z. B. Kohlen, kioltani; vermittelſt des Dampfes heraustreiben, z. B. Bienen, kifüstölni.

Ausdampfen, elgözölögni.

Ausdampfung, die, kigözölgés; kigözölögtetés.

Ausdauern, tartani, végig kitartani, kiállani; aushalten, ertragen, z. B. Hitze, kiállani, elszenvedni, eltürni.

Ausdehnbar, adj., kinyújtható, kiterjeszthetö.

Ausdehnbarkeit, die, kinyújthatóság, kiterjeszthetöség, lapíthatóság.

Ausdehnen, kinyújtani t. i. hosszúra, kiterjeszteni, t. i. szélesre, kilapítni p. o. az érzeket, kinyujtani; ſich ausdehnen, kiterjeszteni magát, kinyújtózni, kiterjeszkedni, kiterjedni, kinyúlni, nagy helyet elfoglalni.

Ausdehnung, die, das Ausdehnen, kiterjesztés, elnyújtas; kiterjedés, térség, térhely, nagyság.

Ausdehnungskraft, die, kiterjeszkedöerö.

Ausdehnungsvermögen, das, kiterjeszkedhetés.

Ausdenken, gondolni, kigondolni.

Ausdeuten, kimagyarázni, megfejteni; z. B. übel oder gut ausdeuten, rosszra v. jóra magyarázni.

Ausdeutung, die, magyarázat, kimagyarázás, megfejtés.

Ausdichten, kigondolni, költeni

Ausdichtung, die, kigondolás, költés találmány.
Ausdienen, kideszkázni, t. i. szolát, kipallozni.
Ausdienung, die, kideszkázás, kipallózás.
Ausdienen, kiszolgálni, végig szolgálni, szolgálatját végezni.
Ausdienen, kikötni magának, t. i. az alkuban v. egyezésben.
Ausdonnern, megszűnni menydörögni.
Ausdorren, wie Gewächse, kiszáradni, mint a' plánták, a' föld.
Ausdorren, das, die Ausdorrung, szárazság, kiszáradás, elszáradás.
Ausdörren, kiszáraztani, kiszárogatni, kiszikkasztani.
Ausdörrung, die, kiszáraztás.
Ausdrängen, kinyomni, kiszorítni.
Ausdrechseln, kiesztergázni; ausgedrechselt, d. i. gekünstelt, kimesterkélt, mesterséggel készített.
Ausdrehen, kitekerni, kifacsarni, p. o. kezéből valamit, kisrófolni, kifelé rófolni, lesrófolni.
Ausdreschen, kicsépelni; aufhören zu dreschen, elcsépelni, végezni a' csépést.
Ausdreschung, die, kicséplés.
Ausdringen, kinyomúlni belöle.
Ausdruck, der, kifejezés, jelentés, a' jelentésnek ereje, hathatósága; jedes Wort, welches unsere Vorstellungen bezeichnet, szó, kifejezés, kitétel; die Art und Weise des Ausdrucks; előadás, az előadásnak vagy kifejezésnek módja, kitétel.
Ausdrucken, kinyomni, lenyomni valamibe; trop. Vorstellungen durch sichtbare oder hörbare Zeichen darstellen, kifejezni p. o. magát, gondolatit szóval kitenni, előadni; Wort für Wort ausdrücken, d. i. übersetzen, szóról szóra v. szó szerént fordítni valamit; fertig drucken, p. B. ein Werk, kinyomtatni, végezni a' nyomtatását valamelly könyvnek; sich ausdrucken, d. i. seine Vorstellungen und Empfindungen mittheilen, magát v. gondolatját kifejezni, szóllani; er druckte sich folgendermaßen aus, igy szóllott, ekként fejezte ki magát.
Ausdruckleer, ausdruckslos, adj., z. B. Gesicht, Stimme, lankadt, erőtelen.
Ausdrucksvoll, adj., velős; ein ausdrucksvoller Redner, velős beszédű orátor; adv., velősen.
Ausdrücken, kinyomni.
Ausdrückung, kinyomás.
Ausdrücklich, adj., világos, nyilvánvaló, világosan, kifejezett; adv., nyilván, világosan, magyarán.
Ausdusten oder ausdüften; illatozni.
Ausdüftung, die, illatozás, illat adás.
Ausdulden, végigtürni, kiállani.
Ausdünsten, kigőzölgeni, kipárázni, kigőzölögni magából, kigőzölögtetni.
Ausdünstung, die, kigőzölgés; die ausgedünstete Feuchtigkeit, gőz, pára.
Ausdunsten, kigőzölögni, kipárálni; als Dunst verfliegen, elgőzölögni, gőz formában elszállani; einen Dunst von sich geben, gőzölni, gőzölögni.
Ausdunstung, die, kigőzölgés.
Ausecken, kiszegletezni.
Auseggen, kiboronálni belölo, a' boronával kiforditni, p. o. a' földből.
Auseinander, aus einander, egymásból, egymástól.
Auseinanderbringen, z. B. Zankende, egymástól, elválasztani.
Auseinanderfliegen, széllyel repülni.
Auseinanderfliehen, széllyel szaladni, szerteszéllyel futni.
Auseinanderfließen, széllyel folyni.
Auseinandergehen, sich trennen, elválni egymástól és kétfelé elmenni; ein auseinander gegangenes Heer, széllyel oszlott tábor v. sereg; den Senat auseinander lassen, eloszlatni, elereszteni a' tanácsot; von Sachen, die nicht fest zusammenhalten, elválni, elrepedni, egymástól elmenni.
Auseinanderjagen, széllyelkergetni.
Auseinanderlassen, z. B. die Armee, elereszteni t. i. hogy széllyel oszoljanak.
Auseinanderlaufen, széllyelfutni v. szaladni.
Auseinanderlesen, egymástól széllyelszedni, elszedni egymástól.
Auseinanderlesung, die, széllyelszedés, egymástól való elszedés.
Auseinanderlesen, széllyel válogatni, egymásközül kiválogatni.
Auseinanderreißen, kettészakasztani, széllyel szakasztani.
Auseinanderschlagen, széllyelverni.
Auseinanderschneiden, kettévágni.
Auseinandersetzen, egymástól eltenni, v. távoltenni egymástól; trop.; deutlich machen, megmagyarázni, megfejtegetni; sich auseinandersetzen, d. i. sich verständigen, valakivel egyességre

lépni, megegyezni valami dolog iránt.
Auseinanderſetzung, die, fejtegetés, megfejtegetés, megmagyarázás.
Auseinanderſperren, z. B. die Beine, széllyelvetni egymástól, kétfelé vetni p. o. a' lábait.
Auseinanderſtehen, távalállani egymástól.
Auseinanderſtellen, széllyel v. távolállani egymástól.
Auseinandertheilen, kétfelé osztani, széllyel osztani.
Auseinandertreiben, széllyelüzni, szerteszéllyel kergetni.
Auseinanderzerren, széllyel rángatni v. huzgálni.
Auseinanderziehen, egymástól széllyelhuzni.
Auserkennen, kiesmerni, egészen megesmerni.
Auserkieſen, kiválasztani.
Auserkieſung, die, kiválasztás.
Auserkören, kiválasztani; daher auserkoren, választott, kiválasztott.
Auserleſen, kiválogatni, kikeresni több közül; daher ſt. ausgeleſen, kiválasztott; ſt. vorzüglich, válogatott, jeles, derék.
Auserleſung, die, kiválasztás.
Auserſehen, kiszemlélni, kiválasztani, kinézni, valamelly végre elhatározni, elszánni, szánni valamire.
Auserwählen, kiválasztani; daher, der Auserwählte, d. i. der Innigſtgeliebte, a' szerelmes, az egyetlen egy; ein Frommer, kegyes.
Auserwählt, adj., legkedvesebb, elválasztott.
Auserwählung, die, kiválasztás.
Auserzählen, végig elbeszélleni.
Ausleſſen, kienni belőle p. o. tálból; kiürítni, kiüresítni.
Ausfachen, fiókra felosztani.
Ausfädeln, szálát húzni, szálanként kirostozni; ſich ausfädeln, szálanként eltépni, kirostolódni.
Ausfahren, z. B. einen Weg, kijárni az útat szekérrel, elvágni t. i. a' kerék vágást; ausführen, z. B. Getreide, kihordani szekéren, kivinni; auswärtsfahren, kocsin kimenni, kikocsizni, kiszekerezni, el-, v. kimenni; ſt. ausgleiten, elcsuszni; der Fuß fuhr ihm aus, megcsuszamodott, ...ott; ſt. hervorbrechen, kirontani, ...eni, kiütni, p. o. mint a' himlő. ...t, die, das Ausfahren, aus ei... Orte, kimenetel kocsin, kikocsizás, kiszekerezés; ein ... zum Ausfahren, kijáró hely kijárás.
Ausfall, der, z. B. der Haare lás, elhullás; beim Fechten, madás, elhullás; die Belage rontás, kiütés p. o. várból; feindlicher Angriff mit Worten, való megtámadása valakin beimlicheß Thor in einer Fe Ausfällen beſtimmt, kironta kapu.
Ausfallen, kiesni, kihullani, búza a' kalászból; elmenni, l mint a' haj; einen Ausfall thur a' várból az ellenségre; tro ausfallen, z. B. mit Worte sen kikelni valaki ellen, ny támadni valakire; einen gewinnen, z. B. es iſt gut, es lich ausgefallen, jól v. szere ütött ki, jó v. szerencsés ki lett; die Ernte iſt ſchlecht aut szük aratás lett az idén, ros sett az élet; das Obſt fällt gyümölcs elég terem v. böv ſich die Zähne ausfallen, kiüt gát p. o. esés által; ſich ausfallen, d. i. verrenken, módni a' karját p. o. esés á
Ausfalten, a' ránczot kihuzo simitni.
Ausfangen, kihalászni, kifogn tóból a' halat.
Ausfaſern, kirostozni, kirosto
Ausfaulen, kirothadni, kivé kiesni mint a' fog.
Ausfegen, kiseperni, kitiszti tisztogatni; den Beutel a kiürítni valakinek az erszén
Ausfeger, der, kiseprő, kitisz
Ausfeilen, kin-, v. megreszel lővel kipallérozni; trop. gatni.
Ausfeilung, die, kireszelés; k zás; kicsinosgatás.
Ausfertigen, elkészítni, kid megérni, készen tenni a' d sal.
Ausfertiger, der, z. B. eines P készítő.
Ausfertigung, die, elkészítté érés.
Ausfilzen, kitömni szörrel.
Ausfindbar, adj., ki-, v. felta kigondolható.
Ausfinden, ki-, v. feltalálni a között; kiesmerni a' többel ausfindig machen, feltalálni,

ni, keresgetés által; einen Weg zur Flucht ausfinden, utat találni a' szabadásra.

Ausfischen, kihalászni, mind kifogni a' halat belölle; erforschen, kikurkászni, kicsalogatni belölle.

Ausflechten, durchflechten, béfonni p. o. veszövel, kifonni a' mi be volt fonva; sich ausflechten, magát kifejteni valamiből, kibontani.

Ausflicken, megfoltozni, megfoltozgatni.

Ausflickung, die, megfoltozás.

Ausfliegen, kirepülni, elrepülni valahonnan kilodulni.

Ausfließung, kifolyni, elfolyni valamiből.

Ausflößen, kibolházni.

Ausflucht, die, ki-, v. elrepülés; fig. Vorwand, kifogás, mentség, szinlettek a' mentségre; Ausflüchte, magamentegetés, magavonogatás; kahle Ausflüchte, kopasz mentségek.

Ausflug, der, kirepülés; trop.; eine Reise aufs Land, kivándorlás, rövid időre való kimenetel p. o a' pusztára, falúra, a' jószágára.

Ausfluß, der, pl. Ausflüße, kifolyás, a' kifolyás helye; Ausfluß eines Stromes ins Meer, torkolat kifolyás, bérugás p. o. a' tengerbe; dasjenige, was ausfließt, kifolyó nedvesség, viz 's a' t. a' mi kifoly.

Ausfluthen, kiöntödni, kicsepni.

Ausforderer, der, z. B. zum Zweikampfe, bajvivásra hivó v. kihivó, viadalra hivó, kikivánó.

Ausfordern, kihívni p. o. viadalra; zum Spiele, valakit játékra hívni v. késztetni; kikérni játékba.

Ausforderung, die, kihívás, késztetés p. o. a' viadalra, kikivánás.

Ausformen, kiformálni, kiábrázolni.

Ausforschen, kitanulni, kitudakozni; kivetni ballölle, micsoda gondolattal v. szándékkal legyen 's a' t.

Ausforscher, der, kitudakozó, kitanuló.

Ausforschung, die, z. B. der Wahrheit, kitanulása valaminek, kitudakozás.

Ausfragen, kikérdezni, kérdezésködés által kitanulni; einen Zeugen ausfragen, a' tanut kihalgatni.

Ausfragen, das, die Ausfragung, kikérdezés.

Ausfreßen, kienni belölle mint p. o. az állat az edényből, valamit megenni; megemeszteni, felfalni, kiüríteni, kiüresitni; kirágni p. o. mint az egér a' kenyeret; wie Säure und beizende Sachen, kienni, kimarni; ausgefreßene Zähne, odvas fog; sich ausfressen, d. i. sich fett fressen, felvenni magát a' sok evés v. jól élés által, meghizni.

Ausfrieren, egészen megfagyni.

Ausfuchteln, megverni.

Ausführbar, adj, véghezvihető, végrehajtható.

Ausführen, jem. z. B. aus der Stadt, kivinni, kivezetni p. o. a' városból valakit; Getreide ausführen, kivínni szekéren, kihordani eladás végett; Unreinigkeiten ausführen, aus dem Leibe, kihajtani a' testből p. o. a' tisztátlanságot; ein Werk ausführen; valami munkát végre hajtani, véghez vinni; erklären, z. B. eine Materie, valamit böven, környüllállasossan előadni, mégmagyarázni; gerichtlich darthun, z. B. durch Beweise, az ügyet törvényesen előadni, bébizonyitni.

Ausführer, der, eines Geschäftes, végre hajtó.

Ausführlich, adj., tellyes, környüllállatos, bő, ádv., tellyesen, környüllállatossan, hosszasan, hosszan.

Ausführlichkeit, die, hosszaság, hosszas v. környülállatos előadás.

Ausführung, die, kivezetés, kivivés; der Waaren, kihordás, kivitel; eines Werkes Vollendung, végrehajtás az elkezdett munkának; zur Ausführung kommen, végre hajtódni, véghez menni.

Ausfüllen, megtölteni, teletölteni a' hezagját v. üresseget kipótolni, bétölteni; einen Graben ausfüllen, az árkot bétölteni; die Lücken ausfüllen, a' hijánosságot kipotolni, a' hezagakot bétölteni; trop.; die Zeit mit Lesen ausfüllen; üres idejét v. óráját olvasásra, tanulásra fordítni.

Ausfüllung, die, des Grabens, teletöltés, bétöltés, béhányás; töltelék, töltelékre való.

Ausfüttern, jól megetetni, jól tartani; ein Kleid ausfüttern mit Pelz, megbéllelni.

Ausfütterung, die, tartás kitartás; eines Kleides; megbéllelés.

Ausfuhr, die, kivitel, kihordás p. o. a' gabonának kivitele más országba.

Ausfuhrhandel, der, a' kivitetés v. a' kihordással való kereskedés.

Ausfuhrwaare, die, kivitelre való pertéka.

Ausfuhrzoll, der, kivitelvám.
Ausgabe, die, eines Buches, kiadás p. o. valamelly könyvnek kiadása, kinyomtatása; des Geldes, a' pénznek kiadása, kiköltése; was ausgegeben wird, ż. B. das Geld; költség; die Ausgaben, költségek auch költség; die Abdrücke einer Schrift, kiadás, nyomtatás.
Ausgabebuch, das, költségjegyző t. i. könyv.
Ausgähren, kiforrni, megforrni, kipezsegni magát, mint a' bor, ser, ée.
Ausgang, der, menés, kimenetel p. o. a' városból; kimenetel, vég; der Ausgang einer Sache, a' dolog kimenetele; der Ausgang des Jahres, az esztendő vége; végezet, p. o. a' szó végezete; kijáró út, kimenetel.
Ausgären, ſ. Ausgähren.
Ausgäten, kigyomlálni.
Ausgätung, die, kigyomtálás.
Ausgeben, ż. B. ein Buch, kiadni, kinyomtattatni; költeni, pénzt kiadni; kihirdetni, kijelenteni, kiadni; ż. B. ſich für einen Arzt ausgeben, doktornak adni ki magát, v. azt mondani magáról, hogy doktor v. orvos; jol fizetni, mint a' búza v. élet; szaporának lenni, mint a' lencse, kása.
Ausgeber, der, könyvkiadó, kiadó; kulcsár.
Ausgebung, die, kiadás, költség.
Ausgeburt, ſ. Geburt.
Ausgehen, kimenni, hiſétálni, elmenni, p. o. onnan hazúl, ée; ſt. ausfallen, wie die Haare, elhullani, mint a' haj; ausgehen auf etwas, etwas zur Abſicht haben, valami szándékkal lenni, valamire igyekezni; aus einem Orte oder Lande gebrachte, ż. B. Waaren, kimenni, kihordatni, kivittetni, mint a' portéka más országba; nach außen zu gerichtet ſeyn, ż. B. wie ein Winkel, kifelé menni, kiállani; ſt. ſein Ende erreichen, elfogyni; das Geld iſt ihm ausgegangen, elfogyott a' pénze; daher; vertrocknen, abſterben, wie Bäume, kiveszni; ſich verlieren, wie Farben, kimenni, mint p o. a' szine valaminek, a' pecsét a' ruhából; erlöſchen, wie ein Feuer, elaludni; ausfallen, wie die Haare, elhullani, kihullani, — elmenni mint a' haj; gram. ſich en', végződni, kimenni valamibe; Erfüllung gehen, ż. B. wie ein Traum, bételyesedni, mint az álom; durch Gehen aufſuchen, ż. B. auf Wild ausgehen, felkeresni, addig járni, mig feltalálja p. o. a' vadász a' vadat; durch Gehen ausmeſſen, lépéssel megmérni.
Ausgelaſſen, partic.; von auslaſſen, ſ. daſſelbe, trop., adj.; von Menſchen, csintalan, pajkos, pajzán, zabolátlan; mérsékettlen, módnélkül való; adv. csintalanúl, pajzánúl, módnélkül, szerfelett.
Ausgelaſſenheit, die, pajkosság, csintalanság, zabolátlanság.
Ausgenommen, adv., kivévén, kivévén azt, ha 's a' t.
Ausgezeichnet, partic.; von auszeichnen, ſ. daſſelbe, trop., adv, igen jeles, megkülömböztetett; adv., igen jelesen, megkülömböztetve.
Ausgießen, kiönteni, kitölteni; trop.; von ſich ſtrömen, geben, kitölteni, kiárasztani; ſeinen Zorn über jem. ausgießen, haragját v. bosszúját valakin kitölteni; ganz eröffnen, ż. B. ſein Herz ausgießen, szivének minden érzését, indúlatját v. titkát valaki előtt felfedezni, kiönteni szivét valaki előtt; mit etwas Flüßigem ausfüllen, ż. B. mit Waſſer, béönteni, tele tölteni v. önteni; auslöſchen, ż. B. mit Waſſer das Feuer, elönteni, ráöntéssel eloltani p. o. a' tüzet; ſich ausgießen, ż. B. ich habe mich ausgegoſſen, felfedeztem v. kiöntöttem előttetek, szivemnek indúlatit; ſt. ſich verbreiten, ż. B. Rothe goß ſich über ſein Geſicht, elpirúlt, elveresedett.
Ausgießung, die, kiöntés, kitöltés, tele öntés elöntés; eloltás.
Ausglätten, kisimitni, kisikárlani.
Ausgleichen, egyenlöve tenni; die Rechnungen ausgleichen, a' számadást eligazitni; erſetzen, ż. B. den Schaden, kipótolni, v. helyre hozni a' kárt.
Ausgleichung, die, elegyengetés; der Rechnungen, a' számadás eligazitása.
Ausgleiten, elcsúszni, elesni; trop.; unverſehenes abweichen, ż. B. von der Bahn der Tugend, eltávozni, eltévelyedni töle.
Ausglitſchen, idem.
Ausgraben, kiásni, felásni p. o. a' földből, kivésni, megásni, kiváini.
Ausgrabung, die, kiásás, felásás; eines Baumes, kútásás.
Ausgräten, einen Fiſch, a' szálkáit kiszedni.
Ausgrübeln, kikurkászni, kitanúlni.

Ausgründen, vizsgálni, kitalálni.
Ausgurgeln, kigurgulyázni.
Ausguß, der, das Ausgießen des Waſſers, kiöntés, kitöltés, kiöntö.
Aushaaren, elhullatni a' haját v. szőrét, vedleni
Ushacken, kikapálni, kivágni, kiásni; die Augen **aushacken**, a' szemeit kivájni, kivágni.
Aushändigen, a' kezei közül kiadni.
Aushändigung, die, kezéből kiadás.
Aushängebogen, der, próbaárkus, zsengeárkus, előre kiszárasztott mustra árkus a' nyomtatásból.
Aushängen, kiakasztani, kifüggeszteni.
Aushängung, die, kifüggesztés.
Aushäuten, a' bőrét lehúzni; ſich **aushäuten**, wie Schlangen, a' bőrét levetkezni, letenni, a' böreből kibújni.
Aushacken, vom Haken lösen, kiakasztani a' horogból.
Aushalſtern, kikantározni, lekantározni.
Aushalten, in der Muſik, nyújtani, kitartani p. o. a' hangot; ſeine Stunden **aushalten**, végig kitartani az óráját; félbe nem szakasztani; kitartani, folytatni mind; ſt. ertragen, überſtehen, kiállani eltürni, elszenvedni; ſt. **ausdauern**, bis an das Ende **aushalten**, végig kitartani, megmaradni, kiállani, nem törni.
Aushaltung, die, szenvedés, eltürés, kiállás, kitartás végig.
Aushämmern, kikalapálni.
Ausharren, kiállani, végig kitartani.
Ushärten, megkeményitni.
Ushärtung, die, megkeményités.
Aushau, der, kivagdalás közüle.
Aushauch, der, lehellés, lehellet, kilehellés, lélekzet.
Aushauchen, kilehelleni, lélekzeni; den Geiſt **aushauchen**, lelkét kiadni.
Aushauen, kivágni p. o. fát; einen Wald **aushauen**, kiritkitni az erdőt; Steine aus der Erde, kivágni a' követ a' földből; ſt. **aushöhlen**, z. B. einen Felſen zu einer Höhle **aushauen**, a' kösziklába üreget v. barlangot vágni be; durch den Meiſel bilden, vésővel kivágni, kifaragni p. o. a' követ, a' köből valamit; bei Fleiſchern, z. B. Ochſen **aushauen**, kimérni a' levágott marhát.
Aushauen, das, die **Aushauung**, kivágás, kimetszés.
Ausheben, kivenni, kiemelni, p. o. az ajtót sarkából; Soldaten **ausheben**, katonákat szedni, fogni; Wein mit dem Heber **ausheben**, szivni, venni a' bort lopón v. szivón; húzni; verrenken, z. B. den Arm, kiránditni az emelésben karját, emelés által kificzamitni.
Aushebung, die, kiemelés; der Soldaten, fogdosás; des Weines, borszivás.
Ausheckeln, z. B. den Flachs, kigerebenelni, meggerebelni.
Ausheckeln, Junge, kikölteni tojásból fiait mint a' madár; trop. ki-, v-feltalálni.
Ausheilen, Wunden, ki-, v. meggyógyitni; völlig heil werden, egészen meggyógyulni.
Ausheilung, die, kigyógyitás.
Ausheitern, den Himmel, kideritni; ſich **ausheitern**, kitisztúlni, derülni; ſich **ausheitern**, megvidúlni.
Ausheiterung, die, kiderülés; megvidúlás.
Ausheitzen, béfütni, bémelegitni a' szobát.
Aushelfen, segitni, kisegítni, kihúzni valamiből, segitségére lenni.
Aushelfung, die, kisegités, segitség.
Aushellen, ſich, kitisztúlni, kiderülni.
Aushenken, **aushängen**, kiakasztani.
Ausheulen, kiorditni, kisirni magát, megszünni orditni.
Aushohlen, z. B. Steine, kiöblösitni, kiüregitni, kivájni, kiodvasitni, kivölgyelni.
Aushöhnen, kigúnyolni, kicsúfolni valakit.
Aushöhner, der, kigúnyoló, gúnyolódó, csúfoló.
Aushöhnung, die, kigúnyolás, kicsúfolás.
Aushöken, z. B. Obſt, Eier, árulgatni, eladogatni.
Aushören, einen, kihallgatni; ſt. végig hallgatni.
Ausholen, einen, kitanúlni vaalkitöl valamit, kivenni belőle; den Arm zum Werfen **ausholen**, neki fogni a' kezét, neki húzálkodni p. o. az ütésnek, hajitásnak; neki szaladni p. o. az ugrásnak.
Aushub, der, disze, virága valaminek.
Aushülfe, die, kisegités, segedelem, segitség
Aushülſen, hüvelyezni, kifejteni, p. o. a' borsót, paszulyt.
Aushungern, éhséggel elgyötreni, kénszeritni; eine Stadt **aushungern**, éhség által venni meg.

Aushuſchen, kisuhanni.
Aushuſten, z. B. Blut, kiköhögni, kivetni p. o. nyálkát.
Aushunzen, megpirongatni.
Ausjagen, kihajtani, kiüzni; ſchnell **ausreiten**, kinyargalni.
Ausjagung, die, kihajtás, kiüzés.
Ausjäten, ſ. **Ausgäten**.
Ausjochen, kifogni a' jóromból.
Auskalben, kielleni a' borját.
Auskämmen, kifésülni, megfésülni a' haját.
Auskämmung, die, kifésülés.
Auskauen, den Saft, kirágni belőle,
Auskaufen, einen, mindenestől megvenni valakit, v. valaki jószágát, portékáját.
Auskehlen, kivölgyelni.
Auskehren, kiseperni, v. sepreni.
Auskehrer, der, kiseprő.
Auskehrig, das, sepredék, szemét.
Auskehrung, die, kiseprés.
Auskeifen, lepirongatni.
Auskeimen, kicsirázni.
Auskeimung, die, kicsirázás.
Auskeltern, kisajtolni, kipréselni.
Auskennen, kiesmérni, ráesmérni, megesmérni több közül valamit; ſich **auskennen**, z. B. ich kann mich nicht auskennen, nem tudom hányadán vagyok.
Auskerben, kirovátkolni, bérovni, berovátkolni, kicsipkézni.
Auskernen, kivenni a' bélét p. o. a' diónak, kiválogatni.
Auskleftern, felmérni öllel.
Ausklären, megtisztúlni, leüllesztení, felderitni; ſich **ausklären**, kitisztúlni, kiderülni.
Auskagen, einen, törvény eleibe idézni.
Auskletſchen, z. B. einen Schauſpieler, kitapsolni t. i. a' csufságból; **ausplaudern**, kifecsegni, kicsacsogni p. o. titkot.
Auskletſchung, die, kitapsolás, kifecsegés.
Ausklauben, kiirtani, kiválogatni, kitisztitni, kiszedegetni, kiszedni, p. o. borsót, lencsét; die Erze **ausklauben**, d. i. auslesen, különválogatni, egymástól különszedni; **ausgeklaubt**, szemenszedett, irtott, válogatott.
Ausklauben, das, die **Ausklaubung**, kiválogatás.
Auskleiden, einen, levetkeztetni; ſich **auskleiden**, levetkezni, levetkezödni.
Auskleidung, die, levetkezés.
Auskleiden, den Staub aus dem Kleide, ni a' ruhát kiverni a' port a' ruhából, kiverni a nen derb ſchlagen, nag valakit.
Auskloppfung, die, kiver
Auskügeln, kieszmélni
Auskneten, jól megdagas tésztát.
Auskochen, kifözni, meg laufen, futni, kifutni, forró étel; gehörig g jól megfözni, kifözni.
Auskochung, die, kifözé
Auskommen, von einem kijönni, kimenni; at den, kikelni t. i. a' t die Leute kommen, el a' hir; entſtehen, wie ni mint a' tüz, kiüln reichend ſeyn; beérni lenni; zurecht kommen dogúlni valamivel, vele, p. o. mentségg **auskommen**, valakivel egymással egyességbe férni.
Auskommen, das, élelen ló költség, egyetértés élés, társalkodás, eg útmód valamire,
Auskönnen, kimehetni,
Auskörnen, szemenként menszedni.
Auskoſten, z. B. Wein, mint felkóstolgatni.
Auskramen, Waaren, ki tékát, kirakodni, á ſeine Gelehrſamkeit au togatni, kérkedni val tatni valamit.
Auskratzen, kivakarni, parni.
Auskratzung, die, kivájá
Auskriechen, kimászni, k
Auskühlen, meghüssitni, ſich **auskühlen**, meghüt werden, meghivesedni.
Auskühlung, die, hivesit
Auskünden, **auskündigen**,
Auskünſteln, mesterség ni, kimesterkélni; aus mesterkélt, mesterség
Auskundſchaften, kitudak kikémlelni, kikurkásza ni, kitanúlni.
Auskundſchafter, der, ké kozó.
Auskundſchaftung, die, ki tanulás.

Auskunft, die, der Unterhalt, élelem; Mittel zum Zwecke, út, mód valamire, eszköz; Nachricht, útasitás, útba igazitás, beléigazitás valamibe; einem Auskunft geben, útba igazitni valakit, útasitást adni valakinek, eligazitni valakit; ich wünsche hierüber Auskunft zu haben, szeretnék ezen dologban felvilágositttatni.

Auskunftsbuch, das, útasitókönyv, útba igazitókönyv.

Auslachen, kinevetni, kikaczagni valakit v. valamit; sich auslachen lassen, magát kinevettetni, nevetségessé tenni; aufhören zu lachen, eleget nevetni, megszünni kaczagni.

Auslachung die, másnak kinevetése, kikaczagása.

Auslachenswerth, oder -würdig, adj., nevetséges, nevetségre méltó.

Ausladen, lerakni, kirakni p. o. portékát a' hajóból; ein Schiff ausladen, kiüritni p. o. a' hajót; sich ausladen, d. i. des Unrathes entledigen, magát kiüritni, természeti szükségét tenni.

Ausladen, das, die Ausladung der Waaren, a' potékának kirakása, kirakás; Ausladen des Schiffes, kiüritése a' hajónak.

Ausläder, der, portéka kirakó.

Ausladungsplatz, der, kirakóhely.

Ausländer, der, külföldi, idegen.

Ausländerin, die, külföldi t. i. fejérszemély, asszony v. leány.

Ausland, das, külföld, külsőország.

Ausländisch, adj., külföldi, külsőországi, idegenországi; adv., külföldi módon.

Auslärmen, kiharangozni; aufhören zu lärmen, elharangozni.

Auslage, die, költes, költseg; Auslage bei Kaufleuten, mustramutató.

Auslagern, z. B. ausgelagertes Bier, állott ó ser.

Auslangen, mit etwas, bécrni vele v. valamivel.

Auslassen, z. B. aus einem Orte, kieresztení, elereszteni, el-, v. kibocsátni; trop. seinen Zorn auslassen, kimutatni haragját valaki ellen; weglassen, fehlen lassen, ki-, v. elhagyni, p. o szókat; auseinander lassen, z. B. ein Kleid, kieresztení, bővebbre csinálni p. o. a' ruhát, a' köntöst; ausschmelzen, z. B. Fett, kiolvasztani, kieresztení, p. o. a' vajat, zsirt; ausgehen lassen, z. B. Feuer, elhagyni aludni p. o. a' tüzet; sich auslassen über etwas, kimondani, kinyilatkoztatni gondolkozását valami felöl.

Auslassung, die, kieresztés, kibocsátás, elhagyás, kihagyás, kiolvasztás; kimutatás p. o. a' haragnak kimutatása.

Auslauf, der, des Wassers, kifolyás; der Schiffe, kivezés, kimennés, kiszaladás; kiállás, p. o. a' párkánynak kiállása.

Auslaufen, z. B. aus dem Hause, kifutni, kiszaladni, kimenni a' házból; aus den Hafen, kivezni, kiindúlni p. o. a' kikötöből; auslaufen, wie ein Fluß ins Meer, kifolyni, berúgni, ömleni, p. o. tengerbe, mint a' folyóviz; st. sich ausbreiten, kiterjedni; sich auslaufen, kiszaladgálni v. kifutkosni magát; sich von Kräften laufen, a' futkosásban elfáradni.

Auslaugen, z. B. ein Faß, kilúgozni, lúggal kimosni.

Ausleben, elélni, élni; aufhören zu leben, megszünni élni, meghalni.

Auslecken, kinyalni, kinyalogatni.

Ausledern, börrel megbéllelni.

Ausleeren, kiüritni, kiüresitni; ausgießen, kitölteni; einen Becher ausleeren, kiinni, kiüritni a poharat, felhajtani; sich ausleeren, a' hasat kiüritni.

Ausleerung, kiüresités, kiürités.

Auslegen, kitenni, kirakni p. o. a' portékát eladás végett; Geld für jemanden auslegen, másért fizetni, költeni v. költséget tenni t. i. visszafizetés fejébe; von Tischlerarbeiten, kirakni, p. o. az asztalt más szinü fával, mint az asztalos; mit Gold, Silber auslegen, arannyal, ezüstel kivőlgyelni, kirakni, kihimezni; st. erklären, kimagyarázni, megmagyarázni, megfejteni; übel auslegen, rosszúl magyarázni, elcsavarni az értelmét valaminek; st. gut oder übel aufnehmen, venni valamit p. o. jól v. jó neven, rosszúl v. rossz neven.

Ausleger, der, magyarázó.

Auslegung, die, der Waaren, kitevése, kirakása a' portékának; eines Wortes, magyarázat, megmagyarázás, megfejtés; eine erklärende Schrift, magyarázó irás.

Auslegungskunde, die, magyarázás tudománya.

Auslegungskunst, die, magyarázás mestersége.

Auslehren, egészen megtanitni valakit valamire.

Ausleiden, z. B. die Strafe, kiállani p. o. a' büntetést.

Ausleihen, z. B. Geld, kölcsönözni, kölcsön adni, hitelezni, hitelbe adni.

Ausleiher, der, hitelező; kölcsönözö.

Ausleihung, die, hitelezés, kölcsönözés, kölcsönadás.

Ausleiten, kivezetni.

Auslenken, kitérni az útból.

Auslernen, valamit egészen megtanúlni, kitanúlni; kiesmérni.

Auslesen, auswählen, kiválasztani, kiválogatni; ein Buch auslesen, végig olvasni, elolvasni p. o. könyvet, levelet egészen.

Ausleser, der, kiválogató.

Auslesung, die, kiválasztás, kiválogatás; elolvasás, végigolvasás.

Auslieben, zu lieben aufhören, felhagyni a' szeretettel, megszünni szeretni.

Auslichten, z. B. den Wald, kiirtani.

Auslieferer, der, kiadó, általadó.

Ausliefern, általadni, kiadni a' kezei közül, kézhez szolgáltatni, kézbe adni; dem Feinde ausliefern, az ellenségnek adni; als Verrätber ausliefern, z. B. eine Flotte, elárulni mint árúló.

Auslieferung, die, kiadás, kézbeadás; einer Stadt, általadás.

Auslieferungsvertrag, der, a' szököttek kiadásáról tett alku.

Ausliegen, lange liegen, wie z. B. der Wein, állani, mint a' bor, hogy jobb legyen; ausgelegener Wein, állott ó bor, régi ó bor.

Auslocken, z. B. den Feind, kicsalni, valahonnan; zu erfahren suchen, z. B. Geheimnisse, kivenni, kicsalogatni p. o. hizelkedve a' titkot.

Auslockung, die, kicsalogatás.

Auslöchern, kilyukatni, kifúrni.

Auslöschen, Feuer, Licht, eloltani, kioltani; eine Feuersbrunst auslöschen, megoltani a' tüzet v. égést; trop. vertilgen, le-, v. eltörleni, kitörleni p. o. az irást; mit seyn: das Licht ist ausgeloschen, a' gyertya elaludt; was man nicht auslöschen kann, eltörölhetetlen.

Auslöscher, der, el-, v. megoltó; ein Werkzeug zum Auslöschen, gyertyaoltó.

Auslöschung, die, el-, kimegoltás; trop. Vernichtung, eltörlés.

Auslösen, meg-, v. kiszabaditni; Vögel auslösen, d. i. befreien, z. B. aus Schlingen, a' törből v. hurokból kivenni; die Gefangenen auslösen, a' foglyokat kiváltani; sich a (ranzioniren), magát pénze váltani.

Auslösung, die, kiváltás; st. kiváltásbér, váltság.

Auslösungsvertrag, der, alku a' kiváltásáról.

Auslüften, kiszellőztetni.

Ausmachen, kivenni belőle, k zu Ende bringen, végezni, ni, végre hajtani, véghez vi intezni; entscheiden, meghat es ist bei mir ausgemacht, s elvégeztem v. meghatároz gamban; daher: ausgemacht, schieden, gewiß, bizonyos, való dolog; es ist eine aus Sache, kétségenkivül való, b valóságos dolog; ausschelten, megdorgálni, megpirongat mocskolni, lehordani; aus e stehen, lenni, abból állani; Seel machen den Menschen aus ber testből és lélekből áll vollzählig machen, tenni, me nyira menni; wie viel macht mennyit tesz az? mennyir az? das macht nichts aus, sem tesz.

Ausmachen, das, z. B. der Er den Schotten, kifejtés, kiszede Streitsache, eligazitás.

Ausmärgeln, az erejéből kivesz gázni; daher ausgemärgelt, zott, elerötlenitett; ein au gelter Boden, elsoványitott

Ausmärzen, a' rosszat kihányn logatni a' selejtessét, kiselejt allyazni.

Ausmärzung, die, kiselejtezés, zás.

Ausmästen, meghizlalni, hizlaln ausgemästet, hizlalt.

Ausmästung, die, hizlalás, meg

Ausmahlen, in der Mühle, meg örleni p. o. a' búzát; aush mahlen, végezni az örlést.

Ausmalen, mit Farben, kifesteni ni a' festést; illuminiren, z. Kupferstich, kifesteni szinnel nelni; trop. mit Worten au lefesteni szóval; ein Zimm malen, befesteni a' szobát.

Ausmarsch, der, kimenetel, elú i. a' katonáknál.

Ausmarschiren, elmenni, kimen a' katonák.

Ausmauern, kövel kirakni.

Ausmeißeln, kivésni.

Ausmeſſen, kifejni.
Ausmeſſen, kimérni, megmérni, felmérni, méregetni.
Ausmeſſer, der, méregető; der Felder, felmérő.
Ausmeſſung, die, meg-, ki-, felmérés.
Ausmiethen, bérbe kiadni.
Ausmiſten, kihányni a' ganéjt, a' ganéjtól kitisztitni.
Ausmittelu, ſ. **ausfindig machen**.
Ausmöbeln, kibútorozni a' szobát, házát.
Ausmontiren, felhurázni.
Ausmünzen, Geld, pénzt verni.
Ausmünzung, die, pénzverés.
Ausmuſtern, kivenni, kihányni a' rosszat; Soldaten **ausmuſtern**, ekeresztani a' katonák közül.
Ausmuſterung, die, kihányás, kimustrálás, kivetés a' többi közül.
Ausnähen, kivarrni, kihimelni; ein **ausgenähtes Kleid**, kivarrott ruha v. köntös.
Ausnagen, kirágni, mint az egér a' kenyeret.
Ausnahme, die, kivétel, kifogás.
Ausnehmen, kivenni valahonnan; **ausgenommen**, kivévén azt, hanemha; **Vögel aus dem Neſte ausnehmen**, elvenni a' madár fiakat; einen Zahn **ausnehmen**, kihúzni v. kivenni a' fogát; **ſich ausnehmen**, d. i. auf eine beſondere Art in die Augen fallen, látszani, tetszeni a' szemek; daher: **ausnehmend**, d. i. vorzüglich, adj., jeles, derék, kilönös, kiváltképpen való; adv, jelesen, különösen, kiváltképpen, felettébb; **ausnehmend ſchön**, felette szép, legszebb, igen szépen.
Ausnehmung, die, kivévés, kifogás, kivétel.
Ausnehmen, kirakni, kiszedni; eine Kiſte **ausnehmen**, a' ládából a' portékát kirakni, a' ládát kiüritni.
Ausnehmen, das, die **Ausnehmung**, kirakás, kiszedés.
Ausnehmen, félrecsapni, elcsapni p. o. a' vágást.
Ausnehmen, kitapsolni.
Ausnehmen, kidobalni.
Ausnehmen, kikorbácsolni, megkorbácsolni, megvesszözni; trop. **ausgenehmt**, út félen esmeretes; ein **ausgenehmtes Liedchen**, közönséges nóta v. dal; **aus der Stadt hinausnehmen**, a' városból kiverni, kikorbácsolni.
Ausnehmen, karókkal, czövekkel béverni.
Ausnehmen, megzálogolni, zálogba elvenni p. o. az adosnak vagyonát.
Ausnehmung, die, megzáloglás.
Ausnehmen, kifütyölni, kicsúfolni p. o. a' rossz játszót a' játékszinen.
Ausnehmen, kövel kirakni.
Ausnehmen, kitépni, kiszaggatni, p. o. tollat; **dazwiſchen wegnehmen**, p. B. Blüten, közüle kiszaggatni p. o. a' virágait v. gyümölcseit.
Ausnehmen, kiszántani.
Ausnehmung, die, kiszántás.
Ausnehmen, béönteni szurokkal.
Ausnehmen, kivagdalni az orrával.
Ausnehmen, kifecsegni.
Ausnehmen, kirepedni, kihasadni, megpukkani; trop. in **lautes Gelächter ausnehmen**, hahottára fakadni.
Ausnehmen, kifecsegni; **Geheimniſſe ausnehmen**, titkot kibeszéllni; **aufhören zu nehmen**, kibeszéllni magát, véget vetni a' fecsegésnek.
Ausnehmung, die, kifecsegés.
Ausnehmen, kirabolni, felindúlni, megfosztani valakit; jemanden rein **ausnehmen**, valakit egészen kirablani, mindenétöl megfosztani.
Ausnehmung, die, kirablás, megfosztás.
Ausnehmen, kipallérozni.
Ausnehmung, die, kipallérozás.
Ausnehmen, einen Stuhl, kitömni.
Ausnehmen, kiverni belöle.
Ausnehmen, Geld, verni pénzt; kinyomni a' formáját.
Ausnehmen, végezni a' predikállást.
Ausnehmen, kinyomni, kipréselni, kisajtódni; einem Geld **ausnehmen**, kicsikarni valakitől pénzt, elcsalni.
Ausnehmung, die, kinyomás; kicsikarás.
Ausnehmen, kikorbácsolni, kiverni.
Ausnehmen, kihúzni, kihúzgálni, kiszivattyúzni.
Ausnehmen, ki-, v. megtisztitni; trop. einen **ausnehmen**, d. i. einen Verweis geben, megdorgálni, megpirongatni valakit; eine Arbeit reinigen, kifényesitni, kipallérozni; ſ. ſchmücken, zieren, kicsinosgatni; im Putzen **ausnehmen**, elöltani, p. B. das Licht, a' koppantásban v. hamva elvétele közben eloltani, t. i. a' gyertyát.
Ausnehmer, der, tisztitó, tisztogató; csinosgató; ein Scheltwort, Beſchämung, pironszó, megpirongatás.
Ausnehmung, die, kitisztitás.
Ausnehmen, den Saft, kinyomni t. i. eröszakkal.
Ausradiren, kivakarni (irást).

Ausrändeln, a' szélét kicsipkézni; daher: **ausgerändelt**, kicsipkézett.
Ausräuchern, kifüstölni (szobát); **durch und durch räuchern**, j. B. Fleisch, fel-, v. megfüstölni a' füstre akasztani.
Ausräumen, Tische, kihordani p. o. a' szobából; **leer machen**, j. B. ein Haus, kiüresitni, kiüritni p. o. a' házat; **reinigen**, kitisztitni, kitisztogatni.
Ausräumung, die, kihordás; kiürités, kitisztogatás.
Ausräumer, der, tisztogató; **Ausräumer der Abzuchten**, árnyékszék tisztogató.
Ausräuspern, kihákogni.
Ausranden, a' szélét kicsipkézni.
Ausrasen, megszünni dühösködni.
Ausrasten, kipihenni, kinyúgodni.
Ausrauchen, j. B. Füchse, kifüstölni p. o. a' rókát lyukából; **eine Pfeife Taback ausrauchen**, kiszivni p. o. egy pipa dohányt; **aufhören zu rauchen**, megszünni füstölögni.
Ausraufen, kitépni, kiszaggatni.
Ausrechen, kigereblyélni.
Ausrechnen, kiszámlálni, felvetni t. i. számmal.
Ausrechnung, die, számvetés, összeszámolás.
Ausrecken, kinyújtani, kiterjeszteni p. o. a' karjait.
Ausreckung, die, kinyújtas.
Ausrede, die, die Aussprache, kimondás szókimondás ejtése a' szónak; Entschuldigung, kifogás, kopasz mentség, fogás, szinlett ok p. o. maga mentségére.
Ausreden, aussprechen, beszéllni, ejteni p. o. a' szót; bekennen, j. B. vor Gericht, kimondani, vallani valamit, t. i. törvényszék előtt; **von etwas abzubringen suchen**, kiverni valamit valaki fejéből, leverni valakit valamiről; **einen Zweifel ausreden**, elozlatni valaki kételkedését v. kétségét; **aufhören zu reden**, végeszni a' beszédet; **laß mich doch erst ausreden**, hadd mondjam el legalább, a' mint akarok; **sich ausreden**, d. i. entschuldigen, magát mentegetni, szabadkozni.
Ausregieren, véget vetni az uralkodásnak.
Ausregnen, j. B. es hat ausgeregnet, megállót az eső, kieste magát az eső.
Ausreiben, j. B. Flecken aus einem Kleide, kidörgölni a' pecsétet a' ruhából; den Fußboden ausreiben, kidörgölni, kimosni a' szoba pallóját.
Ausreichen, genug seyn, elég, gendő lenni; genug haben, beé lamivel, elégnek lenni reá.
Ausreifen, jól megérni.
Ausreinigen, kitisztitni.
Ausreinigung, die, kitisztitás.
Ausreise, die, el-, v. kiútazás.
Ausreisen, elútazni, elmenni p. lami helyből.
Ausreißen, kiszakasztani, kisi ni, kitépni; die Zunge aus a' nyelvét kihúzni; die grauen ausreißen, az ősz hajait ki kiszaggatni; ſt. durchreißen, walt durchbrechen, elszakasztai tészakasztani, keresztültörni mit seyn: schnell davon laufen, ladni, elszökni; böslich seine verlassen, elhagyni a' szálójá Pferden, wenn sie ausreißen dúlni, megszilajodni és elfuti
Ausreißen, das, eines Zahnes, k p. o. a' fognak, foghúzás; die elszaladás; das Verlassen der elszökés; das Ueberlaufen zu de, általszökés az ellenséghe
Ausreißer, der, der die Fahne szökevény; wenn er zum Feind geht, általszökött.
Ausreiten, kilovagolni, kilovazn golni menni.
Ausreiten, das, kilovaglás.
Ausreitern, kirostálni.
Ausrenken, kificzamitni valame ját; sich ausrenken, kificzamo menülni.
Ausrenkung, die, kificzamitás.
Ausrennen, kiszaladni, kifutni, galni.
Ausreuten, j. B. Unkraut, kigy kitépni p. o. a' dudvát, a' ko
Ausreutung, die, kigyomlálás.
Ausrichten, auswärts richten, erányzani; bewirken, telyesi tölteni, eljárni benne; jemar fehl ausrichten, valaki para ját betölteni, telyesítni; eine ausrichten, valaki tiszteletét szöntését általadni, megvini kinek, köszönteni, tisztelni laki nevében; ein Geschäft ten, a' reábizott dolgot elv daher: Nutzen schaffen, viel, használni, tehetni valamit ausrichten, semmit se tehetn weise geben, megdorgálni, megpirongatni, megmocskoli ses nachreden, rosszat beszé laki felöl.

Ausrichter, der, elintézö, véghezvivö.
Ausrichtung, die, des Geſchäftes, telyesités, végre hajtás, bétélyesités.
Ausriechen, kiérzeni a' szagáról; megérzeni.
Ausringen, durch Ringen endigen, kiküzdeni küzdéssel végre hajtani; aufhören zu ringen, megszünni küzdeni, a' küzködést elvégezni.
Ausrinnen, kifolyni belöle.
Ausritt, der, kilovaglás.
Ausrotten, z. B. einen Baum, gyökerestöl kiirtani; ein Stück Land ausrotten, irtani, kiirtani a' földöt p. o. mintás alá.
Ausrösten, rostélyon jól megsütni.
Ausrollen, z. B. den Teig, kinyujtani a' tészták.
Ausrotten, z. B. Bäume, kiirtani, kigyomlálni kitépni gyökerestöl, kimaggatni, kiveszteni · ſt. vertilgen, elveszteni, kipusztitni, kiveszteni; Ratten ausrotten, patkanyokat kiöltni.
Ausrottung, die, des Unkrauts, kiirtás; Vertilgung, kivesztés, kipusztitás.
Ausrottungskrieg, der, kiirtó háború.
Ausrücken, von Soldaten, kimenni, kiállani, p. o. ütközetre; die Truppen ausrücken laſſen, kiállitni a' seregeket p. o. ütközet rendbe.
Ausrückung, die, kiállás, kimenés.
Ausrunden, ausrunden, kikerekitni.
Ausrüſten, z. B. Soldaten, felfegyverkeztetni, felkészitni; mit etwas verſehen, felkészitni, készen kiállitni.
Ausrüſtung, die, felkészités t. i. minden szükséges dolgokkal, felfegyverkeztetés.
Ausruf, der, fel-, v. kikiáltás; Verſteigerung, kótyavetyélés.
Ausrufen, felkiáltani p. o. csudálkozva, örömében; aufhören zu rufen, elkiáltani, végezni a' kiáltást; öffentlich bekannt machen, kikiáltani, kihirdetni valamit; eine Verſteigerung ausrufen, kótyavetyét hirdetni; etwas ausrufen laſſen, valamit kihirdettetni, kikiáltatni.
Ausrufer, der, kikiáltó, kiáltó.
Ausrufungswort, das, (gram.), felkiáltószó.
Ausrufungszeichen, das, felkiáltásjel.
Ausruhen, nyugodni, kinyugodni magát, megnyugodni.
Ausruhen, das, kinyugvás, megnyugvás.
Ausrupfen, z. B. Federn, kiszaggatni, kitépni.
Ausrupfung, die, kiszaggatás, kitéppés.
Ausrütteln, kirázni, kiverni belöle.
Aussaat, die, vetés, elvetés, a' magnak elvetése; das Getreide, das ausgeſäet wird, vetnivalómag.
Aussacken, aussäckeln, a' zsákból kitölteni; jemanden aussacken, d. i. daß er ſein Geld hergeben muß, kiüritni valakinek az erszényét; ſich aussacken, d. i. vom Geld entblößen, minden költségből kifogyni.
Aussäen, vetni, elvetni, a' vetést végezni, bévetni a' földet; trop. Zwietracht aussäen, háborúságot támasztani.
Aussägen, kifürészelni.
Aussätzig, adj., fekélyes, bélpoklos.
Ausſäubern, kitisztogatni; mit dem Beſen, kisepregetni; mit Waſſer, kimosni, kiöblitni.
Aussage, die, kibeszéllés, kimondás, vallástétel; mondás, előadás; daher: die Aussage vor Gericht, vallás, a' mit valaki vall; eines Zeugen, a' tanú állitása, bizonyságtétele; eines angeſehenen Mannes, állitás, tanúbizonyság, előadás; jemandes von ſich ſelbſt, vallástétel.
Aussagen, kimondani, szóval kifejezni; ſt. anzeigen, vallani, kivallani, elbeszéllni.
Aussagewort, das, ige.
Aussatz, der, z. B. im Spiele, feltevés, kitetél p. o. a' játékra; eine Krankheit, fekély, bélpoklosság, rüh.
Aussaufen, kiinni, mint p. o. az állatok; eine Flaſche, felhajtani 's kiinni, kiüritni.
Aussaugen, kiszopni, kiszivni; trop. einen das Blut aussaugen, d. i. um das Seinige bringen, valakinek a' zsirját kivenni; durch vieles Saugen entkräften, z. B. die Amme, elszivni, p. o a' dajkát sok szopással; elsoványitni.
Aussaugung, die, kiszivás, kiszopás.
Ausschaben, kivakarni.
Ausschabung, die, kivakarás.
Ausschälen, z. B. Nüſſe, a' héjját lehántani, meghántani, a' kopáncsából kivenni, meghámozni.
Ausschälung, die, meghámozás.
Ausschänden, lemocskolni, gyalázva lepirongatni.
Ausschätzen, elbecsülni valakinek a' jószágát.
Ausſchäumen, habozva v. hullámozva kiverni; trop. ſeine Wuth ausſchäumen, dühösségét kifújni kiönteni;

schäumend herauskommen, kihakzani belőle.

Ausschaffen, el-, v. kiküldeni, kivinni t. i. kocsin valamit, kiszállítni; einen aus der Stadt ausschaffen, valakit a' városból kihajtani kiparancsolni.

Ausschank, der, bormérő, méröhely, csapszék.

Ausscharren, kiásni, kivájni, kikaparni p. o. a' földből.

Ausscharrung, die, kikaparás.

Ausschattiren, kiárnyékozni, árnyékvonássokkal bérángatni, bérongálni.

Ausschattirung, bérángatás árnyékvonásokkal.

Ausschauen, kinézni p. o. az ablakból; fr. ausſehen, ollyan lenni.

Ausschaufeln, z. B. den Schnee, kilapátalni, lepáttal kihányni.

Ausscheiden, ſich von jemanden trennen, elválni; wie die Erze, elválasztani.

Ausschelten, einen, lepirongatni, lemocskolni megmocskolni.

Ausschenken, z. B. Wein, kimérni p. o. a' bort.

Ausscheeren, lenyirni, utoljára megnyirni, mint a' posztósok a' posztót.

Ausscheuern, z. B. ein Gefäß, kimosni p. o. az edényt.

Ausschicken, küküldeni, elküldeni, valahová küldeni.

Ausschickung, die, küldés, elküldés.

Ausschieben, z. B. die Kugel, kezdeni a' kuglizást.

Ausschießen, kilöni; als untauglich aussondern, kivetni közüle, kihányni p. o. rosszát; aufhören zu ſchießen, megszünni jövöldözni; hervorwachſen, kihajtani, mint a' növevény, felnöni.

Ausschießung, die, kihányás, kivetés t. i. a' rosszának kihányása; kihajtás, kinövés.

Ausschiffen, kihajókázni, kivenni, kirakni a' hajóból, kiüritni a' hajót t. i. a' szárazra.

Ausschiffung, die, kihajókázás, kivezés; kirakás t. i. hajóból.

Ausschimpfen, megmocskolni.

Ausschirren, z. B. Pferde, lahámozni, leszerszámozni a' lovakat, kifogni.

Ausschlafen, kialudni magát, eleget aludni; den Rauſch ausſchlafen, kialudni a' mármot.

Ausschlafung, die, kialvás.

Ausschlag, der, die Ausſchläge, der erſte Schlag, első ütés; der Ausſchlag aus der Wurzel, kicsirázás, l a' gyökérről; die Neigung de balkens nach einer Seite, a' serpenyönyelvének elbillenés über das Gewicht iſt, nyomte Ausgang einer Sache, kim vég, bévégezés; s. Ausgang, was einer Sache den Ausſchl a' mi a' dolgot eldönti, a' d eldöntője, elválító; als Kr z. B. Flecken auf der Haut, pattanás, pattogzás, kihá testen.

Ausschlagen, kiütni, kicsapni szemét, a' fogát; inwendig den, z. B. ein Zimmer mit T behúzni p. o. a' szoba falát nyeggel, a' hintót posztóva Aermel ausſchlagen, kihajtar tókáját csinálni; von ſich gen, z. B. einen Stoß, előt recsapni p. o. a' szúrást, t was Angebothenes ausſchlagen, fogadni; mit Stolz ausſchla se venni; ein Amt ausſchlag gát mentve el nem fogadni Freier ausſchlagen, a' leány v. férjfihös hozzá nem men den Füßen ausſchlagen wie da rugni, rugdosni, kirugni, ló; aufhören zu ſchlagen, z. die Nachtigall, megszünni részni v. énekelni, mint a' wie der Geiger, mint elvern elütni, p. o. az óraütő kal órát; ſich aus der ſenkrecht lung neigen. z. B. wie die Z Wage, elbillenni, félrebillen a' mérőfont nyelve; von Ge z. B. die Knoſpen ſchlagen bimbók fakadnak; die Bä fák ismét levéleznek; bei Kra z. B. die Krätze ſchlägt bei il a' rüh kiütött rajta v. kih a' testét; daher: ausſchlagen ſichte, d. i. einen Ausſchlag be kiütni rajta, kihányni a' te Wände ſchlagen aus, verejték zadni mint a' fal; einen gewinnen, kiütni, kimenetelé ni; gut, glücklich ausſchla ütni ki, szerencsés kimen lenni; die Sache iſt übel a gen, rosszúl ütött ki a' dolo

Ausschlagung, die, kiütés, kiv bimbózás, kihajtás; kimenet tése a' dolognak.

Ausschleifen, kiköszörülni; h

ſen, z. B. ein Glas, kivölgyelni t. i. kiszörülés által.
Ausſchleimen, kitisztitni az iszáptól.
Ausſchleppen, kihurczolni, kivonni.
Ausſchleudern, z. B. Steine, kihajitni.
Ausſchlieben, kibújni.
Ausſchließen, kizárni, kicsukni, kirekeszteni; aus ſeinem Hauſe ausſchließen, a' házából eltiltani; trop.; einen von der Erbſchaft ausſchließen, kirekeszteni valakit az örökségből; ein ausſchließendes Vorrecht, kirekesztő jus, szabadság v. engedelem valamire; eine Ausnahme machen, kivenni a' többi közül; mich ausſchließen, engem kivéve; aus den Banden löſen, valakiről a' vasat, a' békót levenni.
Ausſchließlich, adj., kirekesztő, kizáró; adv., kirekesztőleg, kizárólag, egyedül, csupán csak.
Ausſchließung, die, vom Amte, kirekesztés; kivétel.
Ausſchlingen, kibontogatni, kifejtegetni, kibonyolni.
Ausſchlucken, felhabsolni, v. hirtelen kiüni, kihörpenteni.
Ausſchlüpfen, kibújni; aus den Eiern ausſchlüpfen, kikelni a' tojásból; ſt. ſtark heraus fahren, kisuhanni.
Ausſchlürfen, kihörpölni, kihörpölni.
Ausſchuß, der, kirekesztés.
Ausſchwitzen, megmocskolni.
Ausſchwitzen, megpirongatni.
Ausſchwauchen, ausrauchen, z. B. einen Ruß; kifüstölni, p. o. rókát; eine Pfeife ausſchwauchen, kiszivni p. o. egy pipa dohányt; aufhören zu ſchwauchen, megszünni dohányozni.
Ausſchwanſen, kidorbézolni.
Ausſchweißen kivetni, kihájitni, kirúgni.
Ausſchwelzen, z. B. das Fett, kiolvasztani; Erze, megolvasztani; mit ſeyn, ki-, v. megolvadni.
Ausſchwelzung, die, ki-, v. megolvasztás; ki-, v. megolvadás.
Ausſchwieden, kikovácsolni, kikalapálni.
Ausſchwieren, bemázolni, bekenni; verächtlich, für ausſchreiben, kiirni p. o. más könyvből.
Ausſchwierer, der, kiíró, mások munkáiból kiirogató.
Ausſchwücken, kicsinositni, felékesitni, felczifrázni; trop.; ſeine Fehler ausſchwücken, szépitni a' hibáit.
Ausſchwückung, die, kicsinositás; der angebrachte Schmuck, ék, ékesség.
Ausſchnäuzen, kifújni az orrát.
Ausſchnallen, kicsatolni.
Ausſchnattern, kifecsegni, kibeszéllni.
Ausſchnauben, kifújni; aufhören zu ſchnauben, und ſich erholen, kifújni magát, kipihenni.
Ausſchnaufen, idem.
Ausſchneidemeſſer, das, kimetélőkés.
Ausſchneiden, kivágni, kimetszeni; wie bei Thieren, z. B. die Hoden ausſchneiden, ki-, v. megherélni; wie Bäume ausſchneiden, megnyesni a' gyümölcs fát; eine Figur, ein Bild ausſchneiden, kivágni, kimetszeni; Einſchnitte in etwas machen, kivagdalni p. o. valaminek a' szélét, kicsipkezni.
Ausſchnitt, der, kivágás, kimetszés; ein ausgeſchnittenes Stück, lemetszett darab, szelet.
Ausſchnitzeln, ausſchnitzen, kifaragni, kifaracsgálni (fából).
Ausſchniffeln, kiszaglálni.
Ausſchnüren, kifüzni.
Ausſchnupfen, z. B. den Tabak, mint felszivni p. o. a' tobákot; feltobákolni, kitobákolni p. o. a' piszist, kiüritni.
Ausſchöpfen, z. B. Waſſer, kimerítni; einen Brunnen, kiürítni p. o. a' kútat.
Ausſchrauben, kisrófolni és kivenni.
Ausſchraubung, die, kisrófolás.
Ausſchreiben, aus einem Buche, kiirni p. o. a' könyvből; einen Schriftſteller ausſchreiben, kilopni p. o. más munkájából valamit; bis zu Ende ſchreiben, z. B. eine Rechnung, leirni egészen valamit; ankündigen, anbefehlen, kihirdetni, rendelni, megrendelni irásban tett rendelés által; einen Termin ausſchreiben, időt határozni; einen Landtag ausſchreiben, országgyüléat hirdetni v. rendelni; ſich ausſchreiben, kiirni magát; kifogyni az irásból.
Ausſchreiber, der, kiíró, leíró,
Ausſchreibung, die, kiírás; hirdetés; rendelés.
Ausſchreien, kikiáltoni, kihirdetni; einen ausſchreien, d. i. ihm Böſes nachreden, valakit rossz hirbe keverni, elhirlelni.
Ausſchreiten, kilépni, kimenni; lépéssel megmérni.
Ausſchretung, die, kikiáltás.
Ausſchroten, herauswälzen, z. B. ein Faß aus dem Keller, kigörgetni; kirágni mint az egér.
Ausſchutteln, z. B. den Staub, ki-, v. lerázni p. o. a' ruhát v. a' port a' ruháról.

Ausschüttelung, die, kirázás.

Ausschütten, z. B. Getreide, Waſſer, kitölteni, kiönteni; Sprichw., das Kind mit dem Bade ausſchütten, savát javát kiönteni; ſich vor Lachen ausſchütten, majd megszakadni nevettében; ausfüllen, z. B. einen Graben, bétölteni, telehordani p. o. az árkot, gödröt; von Thieren, Junge werfen, fiadzani, kölykezni.

Ausschüttung, die, kiöntés, kitöltés.

Ausschuhen, jemanden, lehúzni valakinek a' saruját v. csizmáját, lábbelijét; ſich ausſchuhen, levetni a' lábbelijét, csizmáját.

Ausschuld, die, eine ausſtehende Schuld, kinn lévő adósság.

Ausschuß, der, kiválasztás, kiválogatás; iſt's Verwerfung, kimustrálás, kivetés; einen Ausſchuß machen, kiválasztani, ki-, v. megválogatni; iſt's verwerfen, kimustrálni az allyassát v. rosszat kihányni; iſt's von Perſonen, die zu etwas ausgewählt ſind, kiválasztott, kiszemelt férjfiak; z. B. Ausſchuß der Bürgerſchaft, előkelő polgárok, választott polgárok.

Ausschwämmen, kimosni, elmosni p. o. mint a' viz az útat.

Ausschwämmung, die, kifecsegés.

Ausschweifen, eine bogenförmige Geſtalt geben, kikanyaritni; durch Schwenken reinigen, z. B. ein Glas, kiöblitni, kiöblögetni; das Maß überſchreiten, kicsapongani, félrecsapni az útból, túl menni a' határán valaminek, mértéket nem tartani valamiben; in der Liebe ausſchweifen, bujálkodni, buja életet élni; im Spiele, im Trinken ausſchweifen, a' játéknak, italnak adni magát kikapni; im Reden ausſchweifen, kerengeni a' beszédben, eltávozni a' dologtól.

Ausschweifend, adj., kikapó, kicsapongó, mértékletlen, féketlen, zabolátlan; in der Lebensweiſe, feslett, zabolátlan — mértékletlen életű; in der Liebe, buja, bujálkodó, fajtalan; in der Rede, eltávozó, kerengő p. o. beszéd; adv., mértékletlenül, kicsapongva; bujálkodva, buján, fajtalanúl.

Ausschweifung, die, z. B. eines Hemdes, kikanyaritás; von der Bahn, kicsapongás; in der Lebensweiſe, mertéktelenség, feketlenség, kikapás; in der Liebe, bujaság, feslett élet; im Reden, kerengés, kicsapongás beszédben.

Ausschweißen, das Eiſen, kipöni a' vasat, megtüzesitni és

Ausschweigen, kidorbézolni ma

Ausschwemmen, z. B. ein Ufer, kimosni p. o. a' partot a' viz; durch Schwemmen kimosni, kitisztálni a' folyó

Ausschwemmung, die, kimosás

Ausschwenken, kiöblitni, kiöbl

Ausschwenkung, die, kiöblités.

Ausschwimmen, kiúszni valaho

Ausschwingen, ſchwingend aus werfen, z. B. den Speer, kihajitni a' kezéből; reinigen das Getreide, szórni, megs búzát.

Ausschwingung, die, megszór

Ausschwitzen, izzadni, kiizzadn zend von ſich geben, z. B. kiveréjtékezni, kiizzadni.

Ausſehen, kinézni p. o. az abl ablakból; eine äußere Geſtal szinnü lenni, szinben len látszani; weiß, roth ꝛc. ausſeh piros v veres, lenni v. fejér 's a' t. szinü lenni; beſſer jobb szinbe lenni; er ſieht aus, beteg szinben van; w aus? millyen? millyen szinü, a' szine? — wie ein Wein a ollyan lenni, hasonló lenni bór; beſchaffen ſeyn, állapot ni; es ſieht gut oder ſchlecht v. rosszúl van a' dolog; wi mit ihm aus (in Rückſicht der heit)? hagy van? egésséges gut mit ihm aus, jól van, ges; es ſieht ſchön aus, szép zu Ende ſehen, végig ellát látni, végig látni rajta; f und ausleſen, kinézni, kiv magának.

Ausſehen, das, kinézés, p. o. kon; die äußere Geſtalt, t ábrázat, forma; die Beſc einer Sache, mivolta a' do die Sache hat ein ganz anders gewonnen, egészen megvál dolog, más szint öltözött m

Ausſeihen, z. B. die Milch, ki-, szürni p. o. a' tejet.

Ausſeimen, z. B. den Honig, mézet kiszivárogtatni.

Ausſeyn, abweſend ſeyn, kin nem lenni otthon; ausgelee wie das Glas, kiürült a' tál; zu Ende ſeyn, végének

elvégződni; der Sommer iſt aus, vége a' nyárnak, elmúlt a' nyár; die Verſammlung iſt aus, eloszlott a' gyülés; der Waffenſtillſtand iſt aus, lelt a' fegyvernyugvás ideje; mit meiner Hoffnung iſt es aus, vége az én reménységemnek.

Außen, adv., kivül; von außen, kivülről; die Thür geht nach außen auf, az ajtó kifelé nyilik.

Außenden, ki-, v. elküldeni.

Außendung, die, ki-, v. elküldés.

Außending, das, kivülünk v. kivölöttünk lévő dolog, kivülség.

Außenlinie, die, körület, körületlinea.

Außenſchein, der, külső szín, tekintet.

Außenſeite, die, külső oldal, v. rész.

Außenwelt, die, Außendinge, kivülségek, a' kivülünk lévő dolgok.

Außenwerk, das, (eine Feſtung), külső erősség v. bástya.

Außer, praepos. c. Dat. n — en — on kivül; außer dem Thore, a' kapun kivül; trop.; außer ſich ſeyn, magán kivül lenni, nem lenni eszén; ausgenommen, kivévén, — n kivül; conj. ausgenommen, csak, kivévén; außer wenn, hanem ha; außerdem, azon kivül.

Außerehelich, adj., házasság kivüli, házasságon kivül való.

Außergerichtlich, adj., z. B. Vertrag, törvény eleibe nem ment, nem törvényesen esett, adv.; nem törvény előtt, nem törvényesen.

Außerhalb, adv., c. Gen. — n kivül.

Außernatürlich, adj., természetkivüli.

Außerordentlich, adj., rendkivülvaló, rendkivüli.

Außerordentlichkeit, die, rendkivülvalóság, különösség.

Außerſinnlich, adj., érzékteleti.

Ausſetzen, kittenni, kirakni; Truppen ausſetzen, sereget szállitni ki v. rakni ki a' szárazra; Waaren ausſetzen, kirakni az eladó portékát; Bäume ausſetzen, fákat ültetni; eine Belohnung ausſetzen; jutalmat tenni fel; Fehler ausſetzen, hibát találni valamiben; den Hof mit Steinen ausſetzen, kirakni kővel; fertig ſetzen, z. B. einen Bogen in der Buchdruckerei, kirakni, kiszedni p. o. egy ivet a' könyvnyomtató műhelyben.

Ausſetzung, die, z. B. eines Kindes, gyermekkitétel, kitevés, kirakás, Ausſetzung der Bäume, ültetés; Ausſetzung der Amtsgeſchäfte, félbeszakasztása hivatalos munkáinak; Ausſetzung eines Fehlers, hibatalálás.

Ausſicht, die, kinézés, kilátás; eine Gegend, tájjék, környék; trop.; reménység, bizakodás, kinézés, biztató remény.

Ausſieben, kiszitálni; kirostálni.

Ausſieden, kifözni.

Ausſingen, végig elénekelni.

Ausſinnen, kigondolni, kieszmélni; etwas Neues ausſinnen, valami újat találni fel.

Ausſinnung, die, kigondolás, feltalálás.

Ausſitzen, kiülni.

Ausſöhnbar, adj., megengesztelhető.

Ausſöhnbarkeit, die, megengesztelhetőség.

Ausſöhnen, megengesztelni, megkérlelni; Feinde mit einander ausſöhnen, két ellenséget egymással összebékéltetni; ſich ausſöhnen, megbékélni, összebékélni valakivel.

Ausſöhner, der, megengesztelő, összebékéltető, békességszerző.

Ausſöhnung, die, megengesztelés, megkérlelés; des Einen mit den Andern, megengesztelődés; mit ſeinen Feinden, megbékélés; összebékélés.

Ausſondern, kiválasztani, kiválogatni.

Ausſpähen, kikémlelni, kémlelve kitanúlni.

Ausſpäher, der, kitanúló, kémlelő, kikémlelő.

Ausſpähung, die, kikémlelés.

Ausſpannen, die Finger, kiterjeszteni p. o. az ujjait araszt fogni; ein Seil ausſpannen, kihúzni a' kötelet, die Segel ausſpannen, szélnek eresztenni a' vitorlákat; Pferde ausſpannen, kifogni a' lovakat a' kocsiból v. szekérből.

Ausſpannung, die, kiterjesztés, kifogás, a' lovak kifogása.

Ausſpanner, der, köfeszitő in.

Ausſparen, die Figuren, bei Mahlern, gazdálkodni a' hellyel.

Ausſpazieren, kisétálni, kimenni.

Ausſpeien, hányni, kihányni, kivetni p. o. vért trop.; auswerfen, wie ein feuerſpeiender Berg, okádni, kiokádni, mint a' tüzokádói hegy a' tüzet; Läſterungen ausſpeien, káromlásokra fakadni valaki ellen, szórni a' káromlást valakire; den Speichel auswerfen, köpni, kiköpni v. pökni, kipökni.

Ausſpeien, das, vérpökés, vérhányás.

Ausſpenden, adakozva kiosztani.

Ausſpender, der, kiosztó, adakozó.
Ausſpendung, die, kiosztás.
Ausſperren, elterpeszteni; die Beine ausſperren, kétfelé vetni, p. o. a' lábát, szárát; ausſchließen, kizárni, kicsukni kirekeszteni.
Ausſperrung, die, kirekesztés.
Ausſpielen, ż. B. im Spiele, kezdeni a' játékot; kijátszani, kiadni a' kártyajátékban; ein Pferd, eine Uhr ausſpielen, kijátszani p. o. órát, lovat, a' játékra feltenni; durch Spielen vollkommener machen, ż. B. eine Orgel, Geige, kijátszani, sok játszással jobbá tenni p. o. az orgonát, hegedüt; bis ans Ende ſpielen, ż B. ein Spiel, végig jatszani a' játékot.
Ausſpielung, die, kártya meg- v. kihivás, kijátszás.
Ausſpinnen, kifonni.
Ausſpioniren, kikémlelni.
Ausſpotten, kicsúfolni, kigúnyolni valakit.
Ausſpottung, die, kicsúfolás, kigúnyolás.
Ausſprache, die, kimondás, szóejtés, szókimondás; szó, hang.
Ausſprechen, kimondani, ejteni, kiejteni p. o. a' szót; kifejezni; aufhören zu ſprechen, végezni a' beszédet.
Ausſprechung, die, kimondás.
Ausſpreiten, kiterjeszteni.
Ausſprengen, kiugratni; hirlelni, elterjeszteni; ein Pferd ausſprengen, vágtatni a' lovat.
Ausſprengung, die, kipattantás, kiugratás; eines Gerüchtes, elhirlelés.
Ausſpreuen, széllyelszórni, elszórni.
Ausſprießen, kihajtani, nöni, kisarjadzani.
Ausſpringen, kiugrani p. o. az ablakból; elugrani belőle; das Meſſer ſprang mir aus der Hand, kiszaladni, kiugrani a' kezéből, mint a' kés; ſich ausſpringen, d. i. durch Springen ſtärken, ugrással erösitni a' testét.
Ausſpritzen, kifecskendezni, p. o. vizet; wie die Wallfiſche, félfelé lövelleni a' vizet; durch Spritzen auslöſchen, ż. B. das Feuer, fecskendövel eloltani a' tüzet, elfecskendezni; eine Wunde ausſpritzen, d. i. reinigen, befecskendeni p. o. a' sebet; mit ſeyn: wie Blut, kifecskendeni, kifecstenni.
Ausſprößling, der, fattyúág.
Ausſpruch, der, d. i. Meinung, Urtheil, mondás, szózat, ige, mondott, t. i. itélet; Ausſpruch der Weisſager, szózat, felelet; des Orakels, jövendölő szózat, felelet; eines Rechtsgelehrten, felelet, válasz; eines Richters, itélet, itélettétel; eines Sachverſtändigen, közbirói értelem v. vélekedés; eines Weiſen, mondás, szó.
Ausſprudeln, kibuzogni, buzogni, forrani.
Ausſprühen, ontani, önteni, töltteni, okádni, szórni.
Ausſprung, der, kiugrás.
Ausſpucken, kipökni, kiköpni.
Ausſpülen, kimosni, kiöblitni, kiöblögetni, p. o. edényt; durch Spülen aushöhlen, ráfolyva kimosni, kinyalni mint a' folyóviz a' partot.
Ausſpülung, die, kimosás, kiöblités.
Ausſpünden, ż. B. einen Brunnen, a' kútat kikávázni, megkávázni, kidongázni.
Ausſpüren, ż. B. ein Wild, kiszaglálni, szaglálva felkeresni, felkutatni, felnyomozni; Geheimniſſe ausſpüren, a' titkokat nyomozni.
Ausſpürer, der, felkutató, fel-, v. kinyomozó.
Ausſpürung, die, felkutatás, fel-, v. kinyomozás.
Ausſtaffiren, ein Kleid, megbéllelni, felruházni; kicsinosgatni.
Ausſtaffirung, die, megbéllelés, felkészités, kicsinosgatás.
Ausſtänkern, mit Geſtank anfüllen, ż. B. das Haus, elbüdösitni, tele büdösitni, p. o. a' házat.
Ausſtäuben, ein Kleid, kiporozni, kiverni a' port p. o. a' ruhából.
Ausſtäupen, vesszövel megverni, megveszszözni; aus der Stadt peitſchen, meg- v. kiseprözni p. o. a' városból a' gonosztévőt.
Ausſtallen, az istállóból kivezetni.
Ausſtampfen, kitapodni, kinyomtatni a' gabonát, kisulykolni.
Ausſtand, der, kinn lévő adósság.
Ausſtatten, kiházasitni, p. o. a' hát, a' leányát; ſt. verheurathen, férjhez adni; trop. mit etwas verſehen, felkészitni, felruházni megajándékozni, felékesitni valamivel; daher ausgeſtattet, felkészitett, felkészitve, felruházott, felruházva, felékesitve, 's a't.
Ausſtattung, die, einer Tochter, kiházasitás, férjhez adás; ſt. Heurathsgut, menyasszonyi ajándek t. i. a' szülék részéről.
Ausſtechen, ż. B. Erde, kapával v. ásóval kivágni, felvágni, kiásni p. o. gyepet; ein Bild ausſtechen, kiszur-

pet, mustrát p. o. tővel; Fi-
Metall ausſtechen, kimetsze-
a' képet rézre mint a' réz-
— kimetszeni aczélra pe-
ót; einen Edelſtein ausſte-
köszörülni, kimetszeni a'
vet; ſt. austrinken einen Be-
jtani, kiinni, kiüritni trop.
bei Einem ausſtechen, eleibe
lakinek valakinél; bei einem
anden ausſtechen, kivágni a'
il, más előtt elkapni a' hiva-

, die, kiszúrás, kiásás, ki-

ż. B. eine Fahne, kitenni,
kifüggeszteni, felszúrni p.
lót; durch etwas bezeichnen,
i, kipéczézni, kimérni.
, die, kifüggesztés, kipéczé-

kinállani; ausſtehende Schul-
a lévő adósságok Lehrjahre
, inasi esztendeit kitölteni;
szenvedni, kiállani; Gefah-
chen, veszedelmekkel küsz-
v. küzdeni; eine Krankheit
, betegségben szenvedni.
ż. B. das Haus, kirablani
ázat.
kiszállani, kimenni, kijön-
a' hajóból; aus dem Wagen
, leszállani, kiszállani, a'
v. kihágni.
, die, kiszállás, leszállás.
kitenni p. o. valamit másak
zésre 's a't; Wachen ausſtel-
alom őrizeteket és őröket
elhelyhetni; Preis geben,
Beſchimpfung, kitenni p. o.
ra, nevetségre valakit; ta-
bát v. kivetni valót találni
n, nem hagyni helyben,
tni valamit valakiben; einen
usſtellen, adni váltót v. vál-
magára, a' maga nevére;
n, elhalasztani.
, die, der Waaren kirakása
portékának; eines Fehlers,
felfetezése, hibakivető, hi-
ló; der Poſten, kiállítása az
őrizetnek 's a't; eines Wech-
tóadás; ſt. Aufſchiebung, el-
.
der, ż. B. eines Wechſels,
.
kihalni; durch den Tod auf-
B. wie eine Familie, elhal-
alni.

Ausſteuer, die, menyasszonyi ajándék, kiházasitás, kiházasításra tett költség.
Ausſteuern, kiházasítni.
Ausſteuerung, die, kiházasítás.
Ausſticken, kivarrni, kihimezni.
Ausſtochern, die Zähne, kipiszkálni, a' fogait p. o. fogvájóval.
Ausſtöbern, felkutatni, felkeresgélni.
Ausſtören, felkutatni, felhajhászni.
Ausſtopfen, mit Federn, megtölteni; Vögel ausſtopfen, kitömni a' madarat v. a' madárbőrt; daher ausgeſtopft, kitömött; ſich ausſtopfen, ż. B. mit Speiſen, teletömni v. teleenni magát.
Ausſtopfung, die, kitömés.
Ausſtoßen, szűrni, kitaszitni; aus der Geſellſchaft ausſtoßen, kivetni a' társaságból v. kirekeszteni; ein Auge ausſtoßen, kiűtni valakinek a' szemét; Seufzer ausſtoßen, kiszalasztani, sohajtani; ein Geſchrei ausſtoßen, felsikoltani, elkiáltani magát; Drohungen, fenyegetőzni.
Ausſtoßung, die, kiüzés.
Ausſtrahlen, sugározni.
Ausſtrecken, kinyújtani, kiterjeszteni; ſich ausſtrecken, d. i. ausdehnen, nyújtózni, kinyújtózni; ſich im Graſe ausſtrecken, a' fübe leheveredni.
Ausſtreckung, die, kinyújtás, kiterjesztés.
Ausſtreichen, kóborolni, széllyelkóborolni; glatt ſtreichen, ż. B. Wäſche, kisimogatni, kihúzogatni; Furchen gut ausſtreichen, jól kihordani a' barázdát; etwas Geſchriebenes, ki-, v. letörleni, ki-, v. lehúzni p. o. az irott sort 's a' t.; loben; nagyon dicsérni, magasztalni; die Fugen in der Mauer ausſtreichen, békenni, bémázolni.
Ausſtreichung, die, kóborlás; kitörlés, ki-, v. lehúzás; magasztalás, feldicsérés.
Ausſtreifen, széllyel járni, portijászni; B bnen ausſtreifen, fosztani, fejteni, kifejteni a' hüvelyeből.
Au ſtreifung, die, portijászás.
Ausſtreuen, den Saamen, kiszórni, elszórni, elhinteni, elterjeszteni.
Ausſtricken végezni a kötést, megszünni kötni p. o. harisnyát.
Ausſtrömen, kifolyni, kiönteni; ausſtrömen machen, d. i. reichlich verbreiten, elárasztani.
Ausſtudieren, kigondolni, kieszmélni, gondolkozás által kitalálni; völlig

Ausleiden, z. B. die Strafe, kiállani p. o. a' büntetést.
Ausleihen, z. B. Geld, kölcsönözni, kölcsön adni, hitelezni, hitelbe adni.
Ausleiher, der, hitelező; kölcsönöző.
Ausleihung, die, hitelezés, kölcsönözés, kölcsönadás.
Ausleiten, kivezetni.
Auslenken, kitérni az útból.
Auslernen, valamit egészen megtanúlni, kitanúlni; kiesmérni.
Auslesen, auswählen, kiválasztani, kiválogatni; ein Buch auslesen, végig olvasni, elolvasni p. o. könyvet, levelet egészen.
Ausleser, der, kiválogató.
Auslesung, die, kiválasztás, kiválogatás; elolvasás, végigolvasás.
Ausliehen, zu lieben aufhören, felhagyni a' szeretettel, megszünni szeretni.
Auslichten, z. B. den Wald, kiirtani.
Auslieferer, der, kiadó, általadó.
Ausliefern, általadni, kiadni a' kezei közül, kézhez szolgáltatni, kézbe adni; dem Feinde ausliefern, az ellenségnek adni; als Verrather ausliefern, z. B. eine Flotte, elárulni mint árúló.
Auslieferung, die, kiadás, kézbeadás; einer Stadt, általadás.
Auslieferungsvertrag, der, a' szököttek kiadásáról tett alku.
Ausliegen, lange liegen, wie z. B. der Wein, állani, mint a' bor, hogy jobb legyen; ausgelegener Wein, állott ó bor, régi ó bor.
Auslocken, z. B. den Feind, kicsalni, valahonnan; zu erfahren suchen, z. B. Geheimnisse, kivenni, kicsalogatni p. o. hizelkedve a' titkot.
Auslockung, die, kicsalogatás.
Auslöchern, kilyukatni, kifúrni.
Auslöschen, Feuer, Licht, eloltani, kioltani; eine Feuersbrunst auslöschen, megoltani a' tüzet v. égést; trop. vertilgen, le-, v. eltörleni, kitörleni p. o. az irást; mit seyn: das Licht ist ausgeloschen, a' gyertya elaludt; was man nicht auslöschen kann, eltörölhetetlen.
Auslöscher, der, el-, v. megoltó; ein Werkzeug zum Auslöschen, gyertyaoltó.
Auslöschung, die, el-, kimegoltás; trop. Vernichtung, eltörlés.
Auslösen, meg-, v. kiszabaditni; Vögel auslösen, d. i. befreien, z. B. aus Schlingen, a' törből v. hurokból kivenni; die Gefangenen auslösen, a' foglyokat kiváltani; sich aus (ranzioniren), magát pénzen váltani.
Auslösung, die, kiváltás; st. Lö kiváltásbér, váltság.
Auslösungsvertrag, der, alku a' fo kivaltásáról.
Auslüften, kiszellőztetni.
Ausmachen, kivenni belőle, kis zu Ende bringen, végezni, el ni, végre hajtani, véghez vin intezni; entscheiden, meghatá es ist bei mir ausgemacht, felt elvégeztem v. meghatároztan gamban; daher: ausgemacht, b. schieden, gewiß, bizonyos, n való dolog; es ist eine ausge Sache, kétségenkivül való, biz valóságos dolog; ausschelten, megdorgálni, megpirongatni mocskolni, lehordani; aus etn stehen, lenni, abból állani; Le Seel machen den Menschen aus, ber testből és lélekből áll; vollzählig machen, tenni, menn nyira menni; wie viel macht da mennyit tesz az? mennyire az? das macht nichts aus, s sem tesz.
Ausmachen, das, z. B. der Erbs den Schotten, kifejtés, kiszedés; Streitsache, eligazitás.
Ausmärgeln, az erejéből kivenni, gázni; daher ausgemärgelt, el zott, elerőtlenitett; ein aus gelter Boden, elsoványitott fö
Ausmärzen, a' rosszat kihányni, logatni a' selejtessét, kiselejtez allyazni.
Ausmärzung, die, kiselejtezés, ki zás.
Ausmästen, meghizlalni, hizlalni; ausgemästet, hizlalt.
Ausmästung, die, hizlalás, meghi
Ausmahlen, in der Mühle, meg-, őrleni p. o. a' búzát; aufhör mahlen, végezni az őrlést.
Ausmalen, mit Farben, kifesteni, ni a' festést; illuminiren, z. B. Kupferstich, kifesteni szinnel, nelni; trop. mit Worten aus lefesteni szóval; ein Zimmer malen, befesteni a' szobát.
Ausmarsch, der, kimenetel, elúta i. a' katonáknál.
Ausmarschiren, elmenni, kimenni, a' katonák.
Ausmauern, kővel kirakni.
Ausmeiseln, kivésni.

Ausmelken, kifejni.
Ausmessen, kimérni, megmérni, felmérni, méregetni.
Ausmesser, der, méregető; der Felder, felmérő.
Ausmessung, die, meg-, ki-, felmérés.
Ausmiethen, bérbe kiadni.
Ausmisten, kihányni a' ganéjt, a' ganéjtól kitisztitni.
Ausmitteln, ſ. ausfindig machen.
Ausmöbeln, kibútorozni a' szobát, házát.
Ausmontiren, felhurázni.
Ausmünzen, Geld, pénzt verni.
Ausmünzung, die, pénzverés.
Ausmuſtern, kivenni, kihányni a' rosszat; Soldaten ausmuſtern, eleresztni a' katonák közül.
Ausmuſterung, die, kihányás, kimustrálás, kivetés a' többi közül.
Ausnähen, kivarrni, kihimelni; ein ausgenähtes Kleid, kivarrott ruha v. köntös.
Ausnagen, kirágni, mint az egér a' kenyeret.
Ausnahme, die, kivétel, kifogás.
Ausnehmen, kivenni valahonnan; ausgenommen, kivévén azt, hanemha; Vögel aus dem Neſte ausnehmen, elszedni a' madár fiakat; einen Zahn ausnehmen, kihúzni v. kivenni a' fogát; ſich ausnehmen, d. i. auf eine beſondere Art in die Augen fallen, látszani, tetszeni a' szemek; daher: ausnehmend, d. i. vorzüglich, adj., jeles, derék, kilönös, kiváltképpen való; adv, jelesen, különösen, kiváltképpen, felettébb; ausnehmend ſchön, felette szép, legszebb, igen szépen.
Ausnehmung, die, kivévés, kifogás, kivétel.
Auspacken, kirakni, kiszedni; eine Kiſte auspacken, a' ládából a' portékát kirakni, a' ládát kiüritni.
Auspacken, das, die Auspackung, kirakás, kiszedés.
Auspariren, félrecsapni, elcsapni p. o. a' vágást.
Auspatſchen, kitapsolni.
Auspauken, kidobalni.
Ausperitſchen, kikorbácsolni, megkorbácsolni, megvesszözni; trop. ausgeperitſcht, út félen esmeretes; ein ausgeperitſchtes Liedchen, közönséges nóta v. dal; aus der Stadt hinausperitſchen, a' városból kiverni, kikorbácsolni.
Auspfählen, karókkal, czövekkel béverni.
Auspfänden, megzálogolni, zálogba elvenni p. o. az adosnak vagyonát.
Auspfändung, die, megzáloglás.
Auspfeifen, kifütyölni, kicsúfolni p. o. a' rossz játszót a' játékszinen.
Auspflaſtern, kövel kirakni.
Auspflücken, kitépni, kiszaggatni, p. o. tollat; dazwiſchen wegpflücken, z. B. Blüten, közüle kiszaggatni p. o. a' virágait v. gyümölcseit.
Auspflügen, kiszántani.
Auspflügung, die, kiszántás.
Auspichen, béönteni szurokkal.
Auspicken, kivagdalni az orrával.
Ausplappern, kifecsegni.
Ausplatzen, kirepedni, kihasadni, megpukkani; trop. in lautes Gelächter ausplatzen, hahottára fakadni.
Ausplaudern, kifecsegni; Geheimniſſe ausplaudern, titkot kibeszéllni; aufhören zu plaudern, kibeszéllni magát, véget vetni a' fecsegésnek.
Ausplauderung, die, kifecsegés.
Ausplündern, kirabolni, felindúlni, megfosztani valakit; jemanden rein ausplündern, valakit egésszen kirablani, mindenétől megfosztani.
Ausplünderung, die, kirablás, megfosztás.
Auspolieren, kipallérozni.
Auspolierung, die, kipallérozás.
Auspolſtern, einen Stuhl, kitömni.
Auspochen, kiverni belöle.
Ausprägen, Geld, verni pénzt; kinyomni a' formáját.
Auspredigen, végezni a' predikállást.
Auspreſſen, kinyomni, kipréselni, kisajtódni; einem Geld auspreſſen, kicsikarni valakitől pénzt, elcsalni.
Auspreſſung, die, kinyomás; kicsikarás.
Ausprügeln, kikorbácsolni, kiverni.
Auspumpen, kihúzni, kihúzgálni, kiszivattyúzni.
Ausputzen, ki-; v. megtisztitni; trop. einen ausputzen, d. i. einen Verweis geben, megdorgálni, megpirongatni valakit; eine Arbeit reinigen, kifényesitni, kipallérozni; ſt. ſchmücken, zieren, kicsinosgatni; im Putzen auslöſchen, z. B. das Licht, a' koppantásban v. hamva elvétele közben eloltani, t. i. a' gyertyát.
Ausputzer, der, tisztitó, tisztogató; csinosgató; ein Scheltwort, Beſchämung, pironszó, megpirongatás.
Ausputzung, die, kitisztitás.
Ausquetſchen, den Saft, kinyomni t. i. erőszakkal.
Ausradiren, kivakarni (irást).

Ausrändeln, a' szélét kicsipkézni; daher: **ausgerändelt**, kicsipkézett.
Ausräuchern, kifüstölni (szobát); **durch und durch räuchern**, p. **B. Fleiſch**, fel-, v. megfüstölni a' füstre akasztani.
Ausräumen, **Tiſche**, kihordani p. o. a' szobából; **leer machen**, p. **B. ein Haus**, kiüresitni, kiüritni p. o. a' házat; **reinigen**, kitisztitni, kitisztogatni.
Ausräumung, die, kihordás; kiürités, kitisztogatás.
Ausräumer, der, tisztogató; **Ausräumer der Abzuchten**, árnyékszék tisztogató.
Ausräuſpern, kihákogni.
Ausrauben, a' szélét kicsipkézni.
Ausraſen, megszünni dühösködni.
Ausraſten, kipihenni, kinyúgodni.
Ausrauchen, p. **B. Füchſe**, kifüstölni p. o. a' rókát lyukából; **eine Pfeife Taback ausrauchen**, kiszivni p. o. egy pipa dohányt; **aufhören zu rauchen**, megszünni füstölögni.
Ausraufen, kitépni, kiszaggatni.
Ausrechen, kigereblyélni.
Ausrechnen, kiszámlálni, felvetni t. i. számmal.
Ausrechnung, die, számvetés, összeszámolás.
Ausrecken, kinyújtani, kiterjeszteni p. o. a' karjait.
Ausreckung, die, kinyújtas.
Ausrede, die, die **Ausſprache**, kimondás szókimondás ejtése a' szónak; **Entſchuldigung**, kifogás, kopasz mentség, fogás, szinlett ok p. o. maga mentségére.
Ausreden, **ausſprechen**, beszéllni, ejteni p. o. a' szót; **bekennen**, p. **B. vor Gericht**, kimondani, vallani valamit, t. i. törvényszék előtt; **von etwas abzubringen ſuchen**, kiverni valamit valaki fejéből, leverni valakit valamiről; **einen Zweifel ausreden**, elozlatni valaki kételkedését v. kétségét; **aufhören zu reden**, végeszni a' beszédet; **laß mich doch erſt ausreden**, hadd mondjam el legalább, a' mint akarok; **ſich ausreden**, d. i. entschuldigen, magát mentegetni, szabadkozni.
Ausregieren, véget vetni az uralkodásnak.
Ausregnen, p. **B.** es hat **ausgeregnet**, megállót az eső, kieste magát az eső.
Ausreiben, p. **B. Flecken aus einem Kleide**, kidörgölni a' pecsétet a' ruhából; **den Fußboden ausreiben**, kidörgölni, kimosni a' szoba pallóját.
Ausreichen, genug ſeyn, elég gendő lenni; genug haben, be lamivel, elégnek lenni reá.
Ausreifen, jól megérni.
Ausreinigen, kitisztitni.
Ausreinigung, die, kitisztitás.
Ausreiſe, die, el-, v. kiútazás.
Ausreiſen, elútazni, elmenni lami helyből.
Ausreißen, kiszakasztani, ki ni, kitépni; **die Zunge a** a' nyelvét kihúzni; **die grau ausreißen**, az ősz hajait kiszaggatni; ſt. **durchreißen**, walt **durchbrechen**, elszakaszt tészakasztani, keresztültör mit seyn: **ſchnell davon laufe** ladni, elszökni; **böslich ſei verlaſſen**, elhagyni a' szálló **Pferden**, wenn ſie **ausreiße** dúlni, megszilajodni és elfu
Ausreißen, das, eines **Zahnes**, p. o. a' fognak, foghúzás; d elszaladás; das **Verlaſſen de** elszökés; das **Ueberlaufen z** de, általszökés az ellenségh
Ausreißer, der, der die **Fahne** szökevény; wenn er zum **Fei** geht, általszökött.
Ausreiten, kilovagolni, kilova golni menni.
Ausreiten, das, kilovaglás.
Ausreitern, kirostálni.
Ausrenken, kificzamitni valam ját; **ſich ausrenken**, kificzam menülni.
Ausrenkung, die, kificzamitás.
Ausrennen, kiszaladni, kifutni galni.
Ausreuten, p. **B. Unkraut**, kig kitépni p. o. a' dudvát, a' **Ausreutung**, die, kigyomlálás.
Ausrichten, **auswärts richten** erányzani; **bewirken**, telye tölteni, eljárni benne; **jem fehl ausrichten**, valaki par ját betölteni, telyesítni; **ei ausrichten**, valaki tiszteleté szöntését általadni, megvi kinek, köszönteni, tisztelni laki nevében; **ein Geſchäft ten**, a' reábizott dolgot e **daher**: **Nutzen ſchaffen**, viel használni, tehetni valami **ausrichten**, semmit se tehe **weiſe geben**, megdorgálni, megpirongatni, megmocsko **ſes nachreden**, rosszat bes laki felöl.

Ausrichter, der, elintéző, véghezvivő.
Ausrichtung, die, des Geschäftes, telyesités, végre hajtás, bétélyesités.
Ausriechen, kiérzeni a' szagáról; megérzeni.
Ausringen, durch Ringen endigen, kiküzdeni küzdéssel végre hajtani; aufhören zu ringen, megszünni küzdeni, a' küzködést elvégezni.
Ausrinnen, kifolyni belöle.
Ausritt, der, kilovaglás.
Ausrotten, z. B. einen Baum, gyökerestöl kiirtani; ein Stück Land ausrotten, irtani, kiirtani a' földöt p. o. mántás alá.
Ausrösten, rostélyon jól megsütni.
Ausrollen, z. B. den Teig, kinyujtani a' tésztát.
Ausrotten, z. B. Bäume, kiirtani, kigyomlálni kitépni gyökerestöl, kimaggatni, kiveszteni; ft. vertilgen, elveszteni, kipusztitni, kiveszteni; Ratten ausrotten, patkanyokat kiöltni.
Ausrottung, die, des Unkrauts, kiirtás; Vertilgung, kivesztés, kipusztitás.
Ausrottungskrieg, der, kiirtó háború.
Ausrücken, von Soldaten, kimenni, kiállani, p. o. ütközetre; die Truppen ausrücken lassen, kiállitni a' seregeket p. o. ütközet rendbe.
Ausrückung, die, kiállás, kimenés.
Ausründen, ausrunden, kikerekitni.
Ausrüsten, z. B. Soldaten, felfegyverkeztetni, felkészitni; mit etwas versehen, felkészitni, készen kiállitni.
Ausrüstung, die, felkészités t. i. minden szükséges dolgokkal, felfegyverkeztetés.
Ausruf, der, fel-, v. kikiáltás; Versteigerung, kótyavetyélés.
Ausrufen, felkiáltani p. o. csudálkozva, örömében; aufhören zu rufen, elkiáltani, végezni a' kiáltást; öffentlich bekannt machen, kikiáltani, kihirdetni valamit; eine Versteigerung ausrufen, kótyavetyét hirdetni; etwas ausrufen lassen, valamit kihirdettetni, kikiáltatni.
Ausrufer, der, kikiáltó, kiáltó.
Ausrufungswort, das, (gram.), felkiáltószó.
Ausrufungszeichen, das, felkiáltásjel.
Ausruhen, nyúgodni, kinyúgodni magát, megnyúgodni.
Ausruhen, das, kinyugvás, megnyugvás.
Ausrupfen, z. B. Federn, kiszaggatni, kitépni.
Ausrupfung, die, kiszaggatás, kitéppés.
Ausrütteln, kirázni, kiverni belöle.
Aussaat, die, vetés, elvetés, a' magnak elvetése; das Getreide, das ausgesäet wird, vetnivalómag.
Aussacken, aussäckeln, a' zsákból kitölteni; jemanden aussacken, d. i. daß er sein Geld hergeben muß, kiüritni valakinek az erszényét; sich aussacken, d. i. vom Geld entlöhnen, minden költségből kifogyni.
Aussäen, vetni, elvetni, a' vetést végezni, bévetni a' földet; trop. Zwietracht aussäen, háborúságot támasztani.
Aussägen, kifürészelni.
Aussätzig, adj., fekélyes, bélpoklos.
Aussäubern, kitisztogatni; mit dem Besen, kisepregetni; mit Wasser, kimosni, kiöblitni.
Aussage, die, kibeszéllés, kimondás, vallástétel; mondás, elöadás; daher: die Aussage vor Gericht, vallás, a' mit valaki vall; eines Zeugen, a' tanú állitása, bizonyságtétele; eines angesehenen Mannes, állitás, tanúbizonyság, elöadás; jemandes von sich selbst, vallástétel.
Aussagen, kimondani, szóval kifejezni; ft. anzeigen, vallani, kivallani, elbeszéllni.
Aussagewort, das, ige.
Aussatz, der, z. B. im Spiele, feltevés, kitétel p. o. a' játékra; eine Krankheit, fekély, bélpoklosság, rüh.
Aussaufen, kiinni, mint p. o. az állatok; eine Flasche, felhajtani 's kiinni, kiüritni.
Aussaugen, kiszopni, kiszivni; trop. einen das Blut aussaugen, d. i. um das Seinige bringen, valakinek a' zsirját kivenni; durch vieles Saugen entkräften, z. B. die Amme, elszivni, p. o a' dajkát sok szopással; elsoványitni.
Aussaugung, die, kiszivás, kiszopás.
Ausschaben, kivakarni.
Ausschabung, die, kivakarás.
Ausschälen, z. B. Nüsse, a' héjját lehántani, meghántani, a' kopáncsából kivenni, meghámozni.
Ausschälung, die, meghámozás.
Ausschänden, lemocskolni, gyalázva lepirongatni.
Ausschätzen, elbecsülni valakinek a' jószágát.
Ausschäumen, habozva v. hullámozva kiverni; trop. seine Wuth ausschäumen, dühösségét kifujni kiönteni;

ſchäumend herauskommen, kihakzani belőle.

Ausſchaffen, el-, v. kiküldeni, kivinni t. i. kocsin valamit, kiszállítni; einen aus der Stadt ausſchaffen, valakit a' városból kihajtani kiparancsolni.

Ausſchank, der, borméró, méröhely, csapszék.

Ausſcharren, kiásni, kivájni, kikaparni p. o. a' földből.

Ausſcharrung, die, kikaparás.

Ausſchattiren, kiárnyékozni, árnyékvonássokkal bérángatni, bérongálni.

Ausſchattirung, bérángatás árnyékvonásokkal.

Ausſchauen, kinézni p. o. az ablakból; ſt. ausſehen, ollyan lenni.

Ausſchaufeln, z. B. den Schnee, kilapátalni, lepáttal kihányni.

Ausſcheiden, ſich von jemanden trennen, elválni; wie die Erze, elválasztani.

Ausſchelten, einen, lepirongatni, lemocskolni megmocskolni.

Ausſchenken, z. B. Wein, kimérni p. o. a' bort.

Ausſcheeren, lenyirni, utoljára megnyirni, mint a' posztósok a' posztót.

Ausſcheuern, z. B. ein Gefäß, kimosni p. o. az edényt.

Ausſchicken, küküldeni, elküldeni, valahová küldeni.

Ausſchickung, die, küldés, elküldés.

Ausſchieben, z. B. die Kugel, kezdeni a' kuglizást.

Ausſchießen, kilöni; als untauglich ausſondern, kivetni közüle, kihányni p. o. rosszát; aufhören zu ſchießen, megszünni jövöldözni; hervorwachſen, kihajtani, mint a' növevény, felnöni.

Ausſchießung, die, kihányás, kivetés t. i. a' rosszának kihányása; kihajtás, kinövés.

Ausſchiffen, kihajókázni, kivezni, kirakni a' hajóból, kiüritni a' hajót t. i. a' szárazra.

Ausſchiffung, die, kihajókázás, kivezés; kirakás t. i. hajóból.

Ausſchimpfen, megmocskolni.

Ausſchirren, z. B. Pferde, lahámózni, leszerszámozni a' lovakat, kifogni.

Ausſchlafen, kialudni magát, eleget aludni; den Rauſch ausſchlafen, kialudni a' mármot.

Ausſchlafung, die, kialvás.

Ausſchlag, der, die Ausſchläge, der erſte Schlag, első ütés; der Ausſchlag aus der Wurzel, kicsirázás, l a' gyökérről; die Neigung de balkens nach einer Seite, a' serpenyönyelvének elbillenés über das Gewicht iſt, nyomtet Ausgang einer Sache, kim vég, bésejezés; ſ. Ausgang, was einer Sache den Ausſchla a' mi a' dolgot eldönti, a' d eldöntője, elválító; als Kr z. B. Flecken auf der Haut, pattanás, pattogzás, kihán testen.

Ausſchlagen, kiütni, kicsapni szemét, a' fogát; inwendig den, z. B. ein Zimmer mit T behúzni p. o. a' szoba falát nyeggel, a' hintót posztóval Aermel ausſchlagen, kihajtan tókáját csinálni; von ſich gen, z. B. einen Stoß, elüt recsapni p. o. a' szúrást, t was Angebothenes ausſchlagen, fogadni; mit Stolz ausſchla se venni; ein Amt ausſchlage gát mentve el nem fogadni Freier ausſchlagen, a' leányl v. férjfihös hozzá nem men den Füßen ausſchlagen wie da rugni, rugdosni, kirugni, ló; aufhören zu ſchlagen, z. die Nachtigall, megszünni részni v. énekelni, mint a' wie der Geiger, mint elvern elütni, p. o. az óraütő kala órát; ſich aus der ſenkrechte lung neigen. z. B. wie die Zu Wage, elbillenni, félrebillen a' mérőfont nyelve; von Ge z. B. die Knoſpen ſchlagen bimbók fakadnak; die Bä fák ismét leveleznek; bei Krat z. B. die Krätze ſchlägt bei it a' rüh kiütött rajta v. kih a' testét; daher: ausſchlagen ſichte, d. i. einen Ausſchlag bei kiütni rajta, kihányni a' te Wände ſchlagen aus, verejték zadni mint a' fal; einen gewinnen, kiütni, kimenetelé ni; gut, glücklich ausſchlag ütni ki, szerencsés kimen lenni; die Sache iſt übel au gen, rosszúl ütött ki a' dolo

Ausſchlagung, die, kiütés, kiv bimbózás, kihajtás; kimenet tése a' dolognak.

Ausſchleifen, kiköszörülni; ho

fen, z. B. ein Glas, kivölgyelni t. i. köszörülés által.
Ausſchlemmen, kitisztitni az iszáptól.
Ausſchleppen, kihurczolni, kivonni.
Ausſchleudern, z. B. Steine, kihajitni.
Ausſchliefen, kibújni.
Ausſchließen, kizárni, kicsukni, kirekeszteni; aus ſeinem Hauſe ausſchließen, a' házából eltiltani; trop.; einen von der Erbſchaft ausſchließen, kirekeszteni valakit az örökségből; ein ausſchließendes Vorrecht, kirekesztő jus, szabadság v. engedelem valamire; eine Ausnahme machen, kivenni a' többi közül; mich ausgeſchloſſen, engem kivéve; aus den Banden löſen, valakiről a' vasat, a' békót levenni.
Ausſchließlich, adj., kirekesztő, kizáró; adv., kirekesztöleg, kizárólag, egyedül, csupán csak.
Ausſchließung, die, vom Amte, kirekesztés; kivétel.
Ausſchlingen, kibontogatni, kifejtegetni, kibonyolni.
Ausſchlucken, felhabsolni, v. hirtelen kiinni, kihörpenteni.
Ausſchlüpfen, kibújni; aus den Eiern ausſchlüpfen, kikelni a' tojásból; ſt. ſchnell herausfahren, kisuhanni.
Ausſchlürfen, kihörpölni, kihörpölni.
Ausſchuß, der, kirekesztés.
Ausſchmäben, megmocskolni.
Ausſchmälen, megpirongatni.
Ausſchmauchen, ausrauchen, z. B. einen Fuchs; kifüstölni, p. o. rókát; eine Pfeife ausſchmauchen, kiszivni p. o. egy pipa dohányt; aufhören zu ſchmauchen, megszünni dohányozni.
Ausſchmauſen, kidorbézolni.
Ausſchmeißen, kivetni, kihájitni, kirúgni.
Ausſchmelzen, z. B. das Fett, kiolvasztani; Erze, megolvasztani; mit ſeyn, ki-, v. megolvadni.
Ausſchmelzung, die, ki-, v. megolvasztás; ki-, v. megolvadás.
Ausſchmieden, kikovácsolni, kikalapálni.
Ausſchmieren, bemázolni, bekenni; verächtlich, für ausſchreiben, kiírni p. o. más könyvből.
Ausſchmierer, der, kiíró, mások munkáiból kiirogató.
Ausſchmücken, kicsinositni, felékesitni, felczifrázni; trop.; ſeine Fehler ausſchmücken, szépitni a' hibáit.
Ausſchmückung, die, kicsinositás; der angebrachte Schmuck, ék, ékesség.
Ausſchnäutzen, kifújni az orrát.
Ausſchnallen, kicsatolni.
Ausſchnattern, kifecsegni, kibeszéllni.
Ausſchnauben, kifújni; aufhören zu ſchnauben, und ſich erholen, kifújni magát, kipihenni.
Ausſchnaufen, idem.
Ausſchneidemeſſer, das, kimetélőkés.
Ausſchneiden, kivágni, kimetszeni; wie bei Thieren, z. B. die Hoden ausſchneiden, ki-, v. megherélni; wie Bäume ausſchneiden, megnyesni a' gyümölcs fát; eine Figur, ein Bild ausſchneiden, kivágni, kimetszeni; Einſchnitte in etwas machen, kivagdalni p. o. valaminek a' szélét, kicsipkezni.
Ausſchnitt, der, kivágás, kimetszés; ein ausgeſchnittenes Stück, lemetszett darab, szelet.
Ausſchnitzeln, ausſchnitzen, kifaragni, kifaracsgálni (fából).
Ausſchnüffeln, kiszaglálni.
Ausſchnüren, kifüzni.
Ausſchnupfen, z. B. den Tabak, mint felszivni p. o. a' tobákot; feltobákolni, kitobákolni p. o. a' pikszist, kiüritni.
Ausſchöpfen, z. B. Waſſer, kimeritni; einen Brunnen, kiüritni p. o. a' kútat.
Ausſchrauben, kisrófolni és kivenni.
Ausſchraubung, die, kisrófolás.
Ausſchreiben, aus einem Buche, kiirni p. o. a' könyvből; einen Schriftſteller ausſchreiben, kilopni p. o. más munkájából valamit; bis zu Ende ſchreiben, z. B. eine Rechnung, leirni egészen valamit; ankündigen, anbefehlen, kihirdetni, rendelni, megrendelni irásban tett rendelés által; einen Termin ausſchreiben, időt határozni; einen Landtag ausſchreiben, országgyülést hirdetni v. rendelni; ſich ausſchreiben, kiirni magát; kifogyni az irásból.
Ausſchreiber, der, kiíró, leíró.
Ausſchreibung, die, kiírás; hirdetés; rendelés.
Ausſchreien, kikiáltoni, kihirdetni; einen ausſchreien, d. i. ihm Böſes nachreden, valakit rossz hirbe keverni, elhirlelni.
Ausſchreiten, kilépni, kimenni; lépéssel megmérni.
Ausſchreitung, die, kikiáltás.
Ausſchroten, herauswälzen, z. B. ein Faß aus dem Keller, kigörgetni; kirágni mint az egér.
Ausſchutteln, z. B. den Staub, ki-, v. lerázni p. o. a' ruhát v. a' port a' ruháról.

Ausſchüttelung, die, kirázás.

Ausſchütten, z. B. Getreide, Waſſer, kitölteni, kiönteni; Sprichw., das Kind mit dem Bade ausſchütten, savát javát kiönteni; ſich vor Lachen ausſchütten, majd megszakadni nevettében; ausfüllen, z. B. einen Graben, bétölteni, telehordani p. o. az árkot, gödröt; von Thieren, Junge werfen, fiadzani, kölykezni.

Ausſchüttung, die, kiöntés, kitöltés.

Ausſchuhen, jemanden, lehúzni valakinek a' saruját v. csizmáját, lábbelijét; ſich ausſchuhen, levetni a' lábbelijét, csizmáját.

Ausſchuld, die, eine ausſtehende Schuld, kinn lévö adósság.

Ausſchuß, der, kiválasztás, kiválogatás; iſt's Verwerfung, kimustralás, kivetés; einen Ausſchuß machen, kiválasztani, ki-, v. megválogatni; iſt's verwerfen, kimustrálni az allyassát v. rosszat kihányni; iſt's von Perſonen, die zu etwas ausgewählt ſind, kiválasztott, kiszemelt férjfiak; z. B. Ausſchuß der Bürgerſchaft, elökelö polgárok, választott polgárok.

Ausſchwämmen, kimosni, elmosni p. o. mint a' viz az útat.

Ausſchwämmung, die, kifecsegés.

Ausſchweifen, eine bogenförmige Geſtalt geben, kikanyarítni; durch Schwenken reinigen, z. B. ein Glas, kiöblitni, kiöblögetni; das Maß überſchreiten, kicsapongani, félrecsapni az útból, túl menni a' határán valaminek, mértéket nem tartani valamiben; in der Liebe ausſchweifen, bujálkodni, buja életet élni; im Spiele, im Trinken ausſchweifen, a' játéknak, italnak adni magát kikapni; im Reden ausſchweifen, kerengeni a' beszédben, eltávozni a' dologtól.

Ausſchweifend, adj., kikapó, kicsapongó, mértékletlen, féketlen, zabolátlan; in der Lebensweiſe, feslett, zabolátlan — mértékletlen életü; in der Liebe, buja, bujálkodó, fajtalan; in der Rede, eltávozó, kerengö p. o. beszéd; adv., mértékletlenül, kicsapongva; bujálkodva, buján, fajtalanúl.

Ausſchweifung, die, z. B. eines Hemdes, kikanyaritás; von der Bahn, kicsapongás; in der Lebensweiſe, mertékeltlenség, feketlenség, kikapás; in der Liebe, bujaság, feslett élet; im Reden, kerengés, kicsapong beszédben.

Ausſchweißen, das Eiſen, kipör ni a' vasat, megtüzesitni és ki

Ausſchwelgen, kidorbézolni mag

Ausſchwemmen, z. B. ein Ufer, ni, kimosni p. o. a' partot a' viz; durch Schwemmen rei kimosni, kitisztálni a' folyóvi

Ausſchwemmung, die, kimosás.

Ausſchwenken, kiöblitni, kiöblit

Ausſchwenkung, die, kiöblités.

Ausſchwimmen, kiúszni valahon

Ausſchwingen, ſchwingend aus der werfen, z. B. den Speer, cs kihajitni a' kezéből; reinigen, das Getreide, szórni, megszé búzát.

Ausſchwingung, die, megszórás.

Ausſchwitzen, izzadni, kiizzadni; zend von ſich geben, z. B. S kiveréjtékezni, kiizzadni.

Ausſehen, kinézni p. o. az ablak ablakból; eine äußere Geſtalt szinnü lenni, szinben lenni látszani; weiß, roth ꝛc. ausſehen piros v veres, lenni v. fejér — 's a' t. szinü lenni; beſſer au jobb szinbe lenni; er ſieht k aus, beteg szinben van; wie aus? millyen? millyen szinü, n a' szine? — wie ein Wein aus ollyan lenni, hasonló lenni n bór; beſchaffen ſeyn, állapotb ni; es ſieht gut oder ſchlecht au v. rosszúl van a' dolog; wie mit ihm aus (in Rückſicht der heit)? hagy van? egésséges? gut mit ihm aus, jól van, e ges; es ſieht ſchön aus, szép; zu Ende ſehen, végig ellátni, látni, végig látni rajta; ſt. und ausleſen, kinézni, kivál magának.

Ausſehen, das, kinézés, p. o. a kon; die äußere Geſtalt, tel ábrázat, forma; die Beſcha einer Sache, mivolta a' dolo die Sache hat ein ganz anders gewonnen, egészen megvált dolog, más szint öltözött mag

Ausſeihen, z. B. die Milch, ki-, v szürni p. o. a' tejet.

Ausſeimen, z. B. den Honig, a mézet kiszivárogtatni.

Ausſeyn, abweſend ſeyn, kinn nem lenni otthon; ausgeleert wie das Glas, kiürült a' po tál; zu Ende ſeyn, végének

elvégződni; der Sommer iſt aus, vége a' nyárnak, elmúlt a' nyár; die Verſammlung iſt aus, eloszlott a' gyülés; der Waffenſtillſtand iſt aus, kitelt a' fegyvernyugvás ideje; mit meiner Hoffnung iſt es aus, vége az én reménységemnek.

Außen, adv., kivül; von außen, kivülről; die Thür geht nach außen auf, az ajtó kifelé nyilik.

Außenden, ki-, v. elküldeni.

Außendung, die, ki-, v. elküldés.

Außending, das, kivülünk v. kivölötünk lévő dolog, kivülség.

Außenlinie, die, körület, körületlinea.

Außenſchein, der, külső szín, tekintet.

Außenſeite, die, külső oldal, v. rész.

Außenwelt, die, Außendinge, kivülségek, a' kivülünk lévő dolgok.

Außenwerk, das, (eine Feſtung), külső erősség v. bástya.

Außer, praepos. c. Dat. n — en — on kivül; außer dem Thore, a' kapun kivül; trop.; außer ſich ſeyn, magán kivül lenni, nem lenni eszén; ausgenommen, kivévén, — n kivül; conj. ausgenommen, csak, kivévén; außer wenn, hanem ha; außerdem, azon kivül.

Außerehelich, adj., házasság kivüli, házaságon kivül való.

Außergerichtlich, adj., z. B. Vertrag, törvény eleibe nem ment, nem törvényesen esett, adv.; nem törvény előtt, nem törvényesen.

Außerhalb, adv., c. Gen. — n kivül.

Außernatürlich, adj., természetkivüli.

Außerordentlich, adj., rendkivülvaló, rendkivüli.

Außerordentlichkeit, die, rendkivülvalóság, különösség.

Außerſinnlich, adj., érzékteletti.

Ausſetzen, kitteni, kirakni; Truppen ausſetzen, sereget szállitni ki v. rakni ki a' szárazra; Waaren ausſetzen, kirakni az eladó portékát; Bäume ausſetzen, fákat ültetni; eine Belohnung ausſetzen; jutalmat tenni fel; Fehler ausſetzen, hibát találni valamiben; den Hof mit Steinen ausſetzen, kirakni kövel; fertig ſetzen, z. B. einen Bogen in der Buchdruckerei, kirakni, kiszedni p. o. egy ivet a' könyvnyomtató műhelyben.

Ausſetzung, die, z. B. eines Kindes, gyermekkitétel, kitevés, kirakás, Ausſetzung der Bäume, ültetés; Ausſetzung der Amtsgeſchäfte, félbeszakasztása hivatalos munkáinak; Ausſetzung eines Fehlers, hibatalálás.

Ausſicht, die, kinézés, kilátás; eine Gegend, tájjék, környék; trop.; reménység, bizakodás, kinézés, biztató remény.

Ausſieben, kiszitálni; kirostálni.

Ausſieden, kifözni.

Ausſingen, végig elénekelni.

Ausſinnen, kigondolni, kieszmélni; etwas Neues ausſinnen, valami újat találni fel.

Ausſinnung, die, kigondolás, feltalálás.

Ausſitzen, kiülni.

Ausſöhnbar, adj., megengesztelhető.

Ausſöhnbarkeit, die, megengesztelhetőség.

Ausſöhnen, megengesztelni, megkérlelni; Feinde mit einander ausſöhnen, két ellenséget egymással összebékéltetni; ſich ausſöhnen, megbékélni, összebékélni valakivel.

Ausſöhner, der, megengesztelő, összebékéltető, békességszerző.

Ausſöhnung, die, megengesztelés, megkérlelés; des Einen mit den Andern, megengesztelődés; mit ſeinen Feinden, megbékélés; összebékélés.

Ausſondern, kiválasztani, kiválogatni.

Ausſpähen, kikémlelni, kémlelve kitanúlni.

Ausſpäher, der, kitanúló, kémlelő, kikémlelő.

Ausſpähung, die, kikémlelés.

Ausſpannen, die Finger, kiterjeszteni p. o. az ujjait araszt fogni; ein Seil ausſpannen, kihúzni a' kötelet, die Segel ausſpannen, szélnek eresztenni a' vitorlákat; Pferde ausſpannen, kifogni a' lovakat a' kocsiból v. szekérből.

Ausſpannung, die, kiterjesztés, kifogás, a' lovak kifogása.

Ausſpanner, der, kőfeszitő in.

Ausſparen, die Figuren, bei Mahlern, gazdálkodni a' hellyel.

Ausſpazieren, kisétálni, kimenni.

Ausſpeien, hányni, kihányni, kivetni p. o. vért trop.; auswerfen, wie ein feuerſpeiender Berg, okádni, kiokádni, mint a' tüzokádói hegy a' tüzet; Läſterungen ausſpeien, káromlásokra fakadni valaki ellen, szórni a' káromlást valakire; den Speichel auswerfen, köpni, kiköpni v. pökni, kipökni.

Ausſpeien, das, vérpökés, vérhányás.

Ausſpenden, adakozva kiosztani.

Ausſpender, der, kiosztó, adakozó.
Ausſpendung, die, kiosztás.
Ausſperren, elterpeszteni; die Beine ausſperren, kétfelé vetni, p. o. a' lábát; szárát; ausſchließen, kizárni, kicsukni kirekeszteni.
Ausſperrung, die, kirekesztés.
Ausſpielen, z. B. im Spiele, kezdeni a' játekot; kijátszani, kiadni a' kártyajátékban; ein Pferd, eine Uhr ausſpielen, kijátszani p. o. órát, lovat, a' játékra feltenni; durch Spielen vollkommener machen, z. B. eine Orgel, Geige, kijátszani, sok játszással jobbá tenni p. o. az orgonát, hegedüt; bis ans Ende ſpielen, z. B. ein Spiel, végig jatszani a' játékot.
Ausſpielung, die, kártya meg- v. kihivás, kijátszás.
Ausſpinnen, kifonni.
Ausſpioniren, kikémlelni.
Ausſpotten, kicsúfolni, kigúnyolni valakit.
Ausſpottung, die, kicsúfolás, kigúnyolás.
Ausſprache, die, kimondás, szóejtés, szókimondás; szó, hang.
Ausſprechen, kimondani, ejteni, kiejteni p. o. a' szót; kifejezni; aufhören zu ſprechen, végezni a' beszédet.
Ausſprechung, die, kimondás.
Ausſpreiten, kiterjeszteni.
Ausſprengen, kiugratni; hirlelni, elterjeszteni; ein Pferd ausſprengen, vágtatni a' lovat.
Ausſprengung, die, kipattantás, kiugratás; eines Gerüchtes, elhirlelés.
Ausſpreuen, széllyelszórni, elszórni.
Ausſprießen, kihajtani, nöni, kisarjadzani.
Ausſpringen, kiugrani p. o. az ablakból; elugrani belőle; das Meſſer ſprang mir aus der Hand, kiszaladni, kiugrani a' kezéből, mint a' kés; ſich ausſpringen, d. i. durch Springen ſtärken, ugrással erösitni a' testét.
Ausſpritzen, kifecskendezni, p. o. vizet; wie die Wallfiſche, félfelé lövelleni a' vizet; durch Spritzen auslöſchen, z. B. das Feuer, fecskendövel eloltani a' tüzet, elfecskendezni; eine Wunde ausſpritzen, d. i. reinigen, befecskendeni p. o. a' sebet; mit ſeyn: wie Blut, kifecskendeni, kifecstenni.
Ausſprößling, der, fattyúág.
Ausſpruch, der, d. i. Meinung, Urtheil, mondás, szózat, ige, mondott, t. i. itélet; Ausſpruch der Weisſager, szózat, felelet; des Orakels, jövendölő szózat, felelet; eines Rechtsgelehrten, felelet, válasz; eines Richters, itélet, itélettétel; eines Sachverſtändigen, közbirói értelem v. vélekedés; eines Weiſen, mondás, szó.
Ausſprudeln, kibuzogni, buzogni, forrani.
Ausſprüben, ontani, önteni, töltteni, okádni, szórni.
Ausſprung, der, kiugrás.
Ausſpucken, kipökni, kiköpni.
Ausſpülen, kimosni, kiöblitni, kiöblögetni, p. o. edényt; durch Spülen ausböhlen, ráfolyva kimosni, kinyalni mint a' folyóviz a' partot.
Ausſpülung, die, kimosás, kiöblités.
Ausſpünden, z. B. einen Brunnen, a' kútat kikávázni, megkávázni, kidongázni.
Ausſpüren, z. B. ein Wild, kiszaglálni, szaglálva felkeresni, felkutatni, felnyomozni; Geheimniſſe ausſpüren, a' titkokat nyomozni.
Ausſpürer, der, felkutató, fel-, v. kinyomozó.
Ausſpürung, die, felkutatás, fel-, v. kinyomozás.
Ausſtaffiren, ein Kleid, megbéllelni, felruházni; kicsinosgatni.
Ausſtaffirung, die, megbéllelés, felkészités, kicsinosgatás.
Ausſtänkern, mit Geſtank anfüllen, z. B. das Haus, elbüdösitni, tele büdösitni, p. o. a' házat.
Ausſtäuben, ein Kleid, kiporozni, kiverni a' port p. o. a' ruhából.
Ausſtäupen, vesszövel megverni, megveszszözni; aus der Stadt peitſchen, meg- v. kiseprözni p. o. a' városból a' gonosztévöt.
Ausſtallen, az istállóból kivezetni.
Ausſtampfen, kitapodni, kinyomtatni a' gabonát, kisulykolni.
Ausſtand, der, kinn lévő adósság.
Ausſtatten, kiházasitni, p. o. a' hát, a' leányát; ſt. verheurathen, férjhez adni; trop. mit etwas verſehen, felkészitni, felruházni megajándékozni, felékesitni valamivel; daher ausgeſtattet, felkészitett, felkészitve, felruházott, felruházva, felékesitve, 's a't.
Ausſtattung, die, einer Tochter, kiházasitás, férjhez adás; ſt. Heurathsgut, menyasszonyi ajándek t. i. a' szülék részéröl.
Ausſtechen, z. B. Erde, kapával v. ásóval kivágni, felvágni, kiásni p. o. gyepet; ein Bild ausſtechen, kiszur-

kálni, képet, mustrát p. o. tővel; Figuren in Metall ausstechen, kimetszeni p. o. a' képet rézre mint a' rézmetszö — kimetszeni aczélra pecsétnyomót; einen Edelstein ausstechen, kikösörülni, kimetszeni a' drága követ; st. austrinken einen Becher, kihajtani, kiinni, kiüritni; trop. jemanden bei Einem ausstechen, eleibe vágni valakinek valakinél; bei einem Amte jemanden ausstechen, kivágni a' hivatalból, más előtt elkapni a' hivatalt.

Ausstechung, die, kiszúrás, kiásás, kimetszés.

Ausstecken, z. B. eine Fahne, kitenni, kidugni, kifüggeszteni, felszúrni p. o. a' zászlót; durch etwas bezeichnen, hikarózni, kipéczézni, kimérni.

Aussteckung, die, kifüggesztés, kipéczézés.

Ausstehen, kinállani; ausstehende Schulden, kinn lévő adósságok; Lebrjahre ausstehen, inasi esztendeit kitölteni; st. leiden, szenvedni, kiállani; Gefahren ausstehen, veszedelmekkel küszködni, v. küzdeni; eine Krankheit ausstehen, betegségben szenvedni.

Ausstehen, z. B. das Haus, kirablani p. o. a' házat.

Aussteigen, kiszállani, kimenni, kijönni p. o. a' hajóból; aus dem Wagen aussteigen, leszállani, kiszállani, a' kocsiból v. kihágni.

Aussteigung, die, kiszállás, leszállás.

Ausstellen, kitenni p. o. valamit másak eleibe nézésre 's a't; Wachen ausstellen, oltalom őrizeteket és őröket kiállitni, elhelyhetni; Preis geben, z. B. der Beschimpfung, kitenni p. o. gyalázatra, nevetségre valakit; tadeln, hibát v. kivetni valót találni valakiben, nem hagyni helyben, kárhoztatni valamit valakiben; einen Wechsel ausstellen, adni váltót v. váltólevelet magára, a' maga nevére; aufrichten, elhalasztani.

Ausstellung, die, der Waaren kirakása az eladó portékának; eines Fehlers, hibának felfetezése, hibakivető, hivetni való; der Posten, kiállitása az oltalom őrizetnek 's a't; eines Wechsels, váltóadás; st. Aufschiebung, elhalasztás.

Aussteller, der, z. B. eines Wechsels, váltóadó.

Aussterben, kihalni; durch den Tod aufhören, z. B. wie eine Familie, elhalni, meghalni.

Aussteuer, die, menyasszonyi ajándék, kiházasitás, kiházasitásra tett költség.

Aussteuern, kiházasítni.

Aussteuerung, die, kiházasítás.

Aussticken, kivarrni, kihimezni.

Ausstochern, die Zähne, kipiszkálni, a' fogait p. o. fogvájóval.

Ausstöbern, felkutatni, felkeresgélni.

Ausstören, felkutatni, felhajhászni.

Ausstopfen, mit Federn, megtölteni; Vögel ausstopfen, kitömni a' madarat v. a' madárbört; daher ausgestopft, kitömött; sich ausstopfen, z. B. mit Speisen, teletömni v. teleenni magát.

Ausstopfung, die, kitömés.

Ausstoßen, szürni, kitaszitni; aus der Gesellschaft ausstoßen, kivetni a' társaságból v. kirekeszteni; ein Auge ausstoßen, kiütni valakinek a' szemét; Seufzer ausstoßen, kiszalasztani, sohajtani; ein Geschrei ausstoßen, felsikoltani, elkiáltani magát; Drohungen, fenyegetőzni.

Ausstoßung, die, kiüzés.

Ausstrahlen, sugározni.

Ausstrecken, kinyújtani, kiterjeszteni; sich ausstrecken, d. i. ausdehnen, nyújtózni, kinyújtózni; sich im Grase ausstrecken, a' fübe leheveredni.

Ausstreckung, die, kinyújtás, kiterjesztés.

Ausstreichen, kóborolni, széllyelkóborolni; glatt streichen, z. B. Wäsche, kisimogatni, kihúzogatni; Furchen gut ausstreichen, jól kihordani a' barázdát; etwas Geschriebenes, ki-, v. letörleni, ki-, v. lehúzni p. o. az irott sort 's a't.; loben; nagyon dicsérni, magasztalni; die Fugen in der Mauer ausstreichen, békenni, bémázolni.

Ausstreichung, die, kóborlás; kitörlés, ki-, v. lehúzás; magasztalás, feldicsérés.

Ausstreifen, széllyel járni, portijászni; Bohnen ausstreifen, fosztani, fajteni, kifejteni a' hüvelyeből.

Ausstreifung, die, portijászás.

Ausstreuen, den Saamen, kiszórni, elszórni, elhinteni, elterjeszteni.

Ausstricken, végezni a' kötést, megszünni kötni p. o. harisnyát.

Ausströmen, kifolyni, kiönteni; ausströmen machen, d. i. reichlich verbreiten, elárasztani.

Ausstudieren, kigondolni, kieszmélni, gondolkozás által kitalálni; völlig

erlernen, ki-, v. megtanúlni; jemanden ausstudiren, kiesmerni valakit; sein Studiren endigen, végezni tanúlását, kitanúlni az oskolát.
Ausstückeln, feldarabolni.
Ausstürmen, kidühösködni magát, lecsillapodni.
Ausstürzen, aus einem Orte, valahonnan kirohanni; ein Wasser ausschütten, kiboritni, kiönteni; ausleeren, z. B. ein Glas, felhajtani és kiüritni p. o. a' poharat.
Aussturz, der, des Feindes, kiütés, kirohanás, kirontás p. o. az ellenség kirohanása.
Aussuchen, kikeresni, kiválasztani, kiválogatni p. o. a' javát; daher ausgesucht, kiválasztott, kikeresett; st. durchsuchen, z. B. das ganze Haus, kikutatni, megmotozni, mindenütt összekeresni.
Aussündigen, kibünhödni magát.
Austäfeln, z. B. ein Zimmer, kideszkázni p. o. a' szoba' falait belöl, megdeszkázni.
Auständeln, megszünni gyermekeskedni.
Austagen, alkonyodni.
Austanzen, végig tánczolni, elvégezni a' tánczót.
Austapezieren, ein Zimmer mit Tapeten, a' szoba falait falbélléssel bévonni, szönyeggel bévonni a' házföldjét.
Austapezierung, die, falbélléssel v. szönyeggel bévonás.
Austasten, mindenütt megtapogatni.
Austaumeln, kitántorogni, tántorogva kimenni.
Austauschen, cserélni, kicserélni, elcserélni, egymással felcserélni.
Austauschen, das, der Austausch, el-, fel- v. kicserélés.
Australien, Ausztrália.
Auster, die, Seemuschel, osztrea, osztreacsiga, ennivaló csiga.
Austerbank, die, Austergrund, der, osztreatanya.
Austerdieb, der, csigász vérlábú.
Austernfang, der, osztreafogás.
Austerreich, adj., böcsigatermö, osztreatermö.
Austerschale, die, osztreahéjj.
Austerstein, der, csigakö.
Austheilen, el-, v. kiosztani; z. B. als Geschenk, elosztogatni, ajándékba kiosztani; Verweise austheilen, dor[illegible]zni, pirongatozni; das heilige [illegible]mahl austheilen, Úr vacsorá[illegible]ni.

Austheiler, der, osztó, kioszt gató.
Austheilung, die, el-, v. kiosz gatás.
Austhun, herausnehmen, kiv miböl; oder herausschütten kiönteni; st. herausziehen, ruhát; sich austhun, levetk léschen, eloltani p. o. a' leróni, az adósságot.
Austiefen, mélyre ásni, kiás
Austilgen, etwas, kiirtani, kiveszteni; etwas Geschri törleni.
Austilgung, die, kiirtás.
Austoben, kidühösködni ma csillapodni, megszünni.
Austräger, der, szóhordó, s
Austrag, der, valamelly dol vényes elvégződése, eldül
Austragen, kivinni, kihord ausschwatzen, kivinni a' s szélini valamit, elhirlelni; schwatzen, d. i. nachtheilige ihm verbreiten; valakit r keverni; betragen, an M tenni mind össze, p. o. sz nehézségére nézve; wie vi aus? mennyire megy mi es trägt nur einige Gulden egynéhány forintra megy nicht viel aus, nem sokat sokra megy; ausgleichen Sache, végre hajtani, elir dülni a' dolgot.
Austragung, die, kivivés; sz
Austräglich, adj, jól fizetö, lös p. o. hivatal, szolgálat.
Austrauer, die, gyászlevetés.
Austrauern, végig gyászoln a' gyaszolást, letenni a' g vetkezni a' gyászból.
Austreiben, kihajtani, kiü Schweiß austreiben, erövе ni; austreibende Mittel, k rek.
Austreiber, der, kihajtó, pász
Austreibung, die, kiüzés, kih
Austrennen, etwas, kifejten ni; sich austrennen, kifesle
Austreten, kitapodni, kinyo o. a' gabonát; Trauben, kinyomni, kitaposni; S treten, félrenyomni p. o. v. csipellö sarkát, kijárn járással kibövitni a' sar Kinderschuhe austreten, a' korból kikelni; den Er treten, eltaposni, eltap

brennendes Papier austreten, rátapodva eloltani; den Fuß zum Gehen aufheben, lépni, emelni a' lábát a' járásra; von Soldaten, kiállani, kilépni p. o. a' sorból; flüchtig werden, elszökni, odahagyni, elhagyni a' katonaságot; aus seinen Grenzen treten, z. B. wie das Waſſer, kiönteni, kiáradni mint a' folyóviz; der Mastdarm tritt aus, a' végbél kijö, kidudorodik, lejö, a' béle; die Galle tritt aus, az epe kiönt.

Austretung, die, flucht, elszökés; der Druck, kitapodás, kinyomtatás; der Schube, félre nyomás; des Speichels, eltapodás; des Waſſers, kiöntés, kiáradás; des Mastdarms, kidudorodás.

Austriefen, kiszivárogni, kicsepegni.

Austrinken, kiinni, kiüritni.

Austritt, der, kilépés kimenés; trop. der Austritt aus dem Leben, elköltözés az életből, meghalás.

Austrocknen, ki-, v. megszáritni; Moräste austrocknen, a' mocsárokat kiszáraztani; ein Glas austrocknen mit einem Tuche, kitörleni; völlig trocken werden, kiszáradni, kiapadni; daher ausgetrocknet, kiszáradt, elszáradt, ki-, v. elaszott.

Austrocknung, die, kiszáraztás, kiszáritás, megszáraztás; das Trockenwerden, ki-, v. elszáradás.

Austrópfeln, kicsepregni, kicsepegni; austrópfeln lassen, kicsepegetni.

Austrommeln, kidobolni.

Austrompeten, kitrombitálni.

Austünchen, kifejéritni, kimeszelni.

Austunken, kimártogatni.

Ausʼtuschen, tussal kifesteni a' rajzot.

Ausüben, gyakorlani p. o. a' megtanúlt mesterséget; die Heilkunst ausüben, gyógyitni; st. verrichten, tenni, cselekedni, tellyesitni; Rache ausüben, bosszút állani.

Ausübung, die, gyakorlás; des Gesetzes, tellyesités, véghezvitel, bétöltés; in Ausübung bringen, gyakorlani, tellyesitni, bétölteni.

Auswachsen, kinöni a' formájából; zur völligen Größe wachsen, egészen megnöni; daher: ausgewachsen, z. B. der Mensch, megnött, meglett p. o. ember; aufhören zu wachsen, megszünni a' növéstől, nem nöni többé.

Auswägen, kimérni sont számra, megmérni.

Auswägung, die, ki-, v. megmérés t. i. sontal.

Auswahl, die, választák, kiválasztás; eine Auswahl treffen, kiválasztani; kiválogatott, jó, p. o. a' könyvek; ohne Auswahl, elegyest.

Auswählen, választani, válogatni, kiválogatni; du kannſt auswählen, választhatsz, válogathatsz benne.

Auswandern, kiköltözni.

Auswanderung, die, kiköltözés.

Auswärmen, z. B. das Bett, jól megmelegitni; ſich auswärmen, jól megmelegedni.

Auswarten, végig várni.

Auswärtig, adj., külső, külsőországi, külföldi; adv., kinn, külsö.

Auswärts, adv., kifelé; auswärts kehren, kifelé forditni; st. an einem andern Orte, másútt, kinn; auswärts ſpeiſen, másutt ebédelni v. vacsorálni.

Auswäſſern, z. B. den Stockfiſch, a' sóból kiáztatni.

Auswalken, kallózni, gyártatni, vá nyolni.

Auswalzen, hengerrel kizúzni.

Auswaſchen, ki-, v. megmosni; aufhören zu waſchen, végezni a' mosást, kimosni.

Auswaſchung, die, kimosás.

Auswechſeln, el-, v. felcserélni, kiváltani a' foglyokat; felváltani a' pénzt.

Auswechſelung, die, elcserélés, fel- v. kicserélés; el- v. felváltás.

Auswechſelungsvertrag, der, foglyok kicserélése eránt tett alku v. egyezés.

Ausweg, der, nyilás, kimenetel, kijárás, út mód, eszköz a' kimenekedésre, rés; einen Ausweg finden, kimenekedő útra v. módra találni, rést lelni.

Ausweben, elfújni; durchwehen, keresztül járni mint a' szél valamit.

Ausweichen, kitérni az útból, eltérni; dem Feinde ausweichen, kikerülni az ellenséget; einem Hiebe ausweichen, elhajlani, elkapni magát a' szúrás, vágás elől, félre kapni magát; trop. vermeiden, kerülni, elkerülni, kikerülni, p. o. az ütközet; Ausflüchte ſuchen, kerülgetni, elmellőzni valamit t. i. készakartva; nachgeben, engedni, félrevonúlni, félrehajlani, mint a' homok.

Ausweichung, die, ki-, v. eltérés p. o. az útból; Vermeidung, elkerülés, kikerülés.

Ausweiden, die Eingeweide herausnehmen, a' bélit kivetni; eine Wieſe aus-

weiden, d. i. vom Viehe abweiden lassen, ellegeltetni.

Ausweinen, kisirni; sich ausweinen, kisirni magát, eleget sirni.

Ausweisen, aus einem Orte weisen, kigazitni valahonnan; zeigen, meg-, v. kimutatni; sich ausweisen, ki-, v. megtetszeni; statt sich legitimiren, személyét v. ki létét meghitelesitni, megbizonyitni.

Ausweisung, die, das Darthun, ki-, v. megmutatás, megbizonyitás; das Zeugniß, bizonyság; Ausweisen der Briefe, a' mint a' levelek bizonyitják.

Ausweißen, kimeszelni, bé-, v. megmeszelni, kifejéritni.

Ausweißung, die, bé-, v. kimeszelés; kifejéritès.

Ausweiten, kitágitni, kibővitni.

Auswendig, adj., külső, külsejé v. külső része valaminek, szine; adv., von außen, kivül, kivülről; trop. einen in- und auswendig kennen, valakit tetejétől fogva talpig esmerni v. kivül belől esmerni; aus dem Gedächtnisse, könyvnélkül; auswendig hersagen, könyvnélkül elmondani.

Auswendiglernen, das, könyvnélkül tanulás.

Auswerden, végének lenni, végződni, elvégződni.

Auswerfen, nach außen werfen, z. B. wie Pferde, kihányni p. o. a' lábait, mint a' ló; im Spiele, Würfeln auswerfen, elől vetni, elébb vetni, kezdeni a' vetést, p. o. a' koczkajátékban; ein Auge auswerfen, kiütni, kihajitni a' szemét; Geld auswerfen unter das Volk, pénzt hányni a' nép közé; Netze auswerfen, hálót vetni; St. ausbusten, kivetni, kiköpni; trop. Feuer auswerfen, wie ein feuerspeiender Berg, okádni, p. o. tüzet, tüzes hamut, mint a' tüzokádó hegy; die Arme auswerfen, hányni, vetni p. o. a' karjait; aussetzen, z. B. einen Gehalt, rendelni p. o. a' fizetést valakinek, meghatározni a' fizetését.

Auswetzen, kükőszörülni.

Auswickeln, kifejteni, kigöngyölgetni, kibontani; ein Kind auswickeln, a' kis gyermeket kipólálni; sich auswickeln, magát kifejtegetni, kiszabaditni.

Auswickelung, die, kifejtés.

Auswiegen, s. Auswägen.

[illegible]ndeln, z. B. ein Kind, kipólálni [illegible]dedet.

[illegible]den, Wäsche, kifacsarni, p. o. a' vizes ruhét; ein Gewehr [illegible] Händen auswinden, kitekern kezéből a' puskát.

Auswintern, kiteleltetni.

Auswinterung, die, kiteleltetés.

Auswirken, durch Bemühungen e kinyerni, kidolgozni, kimu kieszközleni; trop. den Teig ken, d. i. durcharbeiten, jól megdagasztani; wie bei Wel Gewebe auswirken, kiszőni, megszőni; seine Kraft völlig wie bei Arzeneien, kimutatni ni erejét; die Arzenei hat aus jól dolgozott az orvosság, kiadta az erejét.

Auswirkung, die, kimunkálás, megnyerés; megdagasztás.

Auswischen, eltörleni, letörle mit; durch Wischen reinigen, leni valamit; Gefäße mit dem me auswischen, az edényeket gyiával megtörölgetni; das bene auswischen, ki-, v. letör irást; schnell entkommen, elill elszökni.

Auswittern, durch den Geruch en felszaglálni; durch Witterung lösen werden, z. B. wie Erze, lani, mint az érczek, megem ni; wenn sie von vorzüglichen beraubt werden, elmárlasztani emészteni, elmállani, elporhi

Auswölben, kibolthajtásolni, bé ni.

Auswuchs, der, kinövés, növes gömb, fattyúág.

Auswühlen, kitúrni.

Auswürfeln, koczkán kijátszai koczkázni.

Auswüthen, megszünni dühösk

Auswurf, der, kihányás, kivet Speichels, kiköpés; des Blute köpés; was ausgeworfen ist, z. Speichel, a' mit valaki kiköp, pök, köp, nyál, turha; n schlecht und unbrauchbar ver wird, sepredék, salak, allyass minek, ally; ein Auswurf der beit, sepreje az emberi nem

Auswurzeln, z. B. Bäume, gyök kiszakasztani, kiszaggatni, ki ni, kitekerni; trop. Uebel, auswurzeln, kiirtani.

Auszacken, z. B. den Taffet, kicsi a' szélét.

Auszahlen, kifizetni.

Auszahler, der, fizető.

Auszahlung, die, kifizetés.

Auszählen, kiszámlálni, számlálva v. olvasva adni el.

Auszählung, die, kiszámlálás.

Auszahneln, in Geſtalt kleiner Zähne ausſchneiden, kicsipkézni a' szélét, csipkésen kivagdalni.

Auszahnen, z. B. das Kind hat ſchon ausgezahnt, minden foga kinött már.

Auszäunen, békeritni sövénnyel, keritéssel elrekeszteni.

Auszanken, valakit keményen megpirongatni, lemocskolni.

Auszapfen, z. B. Wein, csapolni, kicsapolni p. o. bort, sert, a' hordóból.

Auszaufen, z. B. die Haare, kitépni p. o. a' hajat valakinek.

Auszechen, austrinken, kiinni; aufhören zu zechen, véget vetni a' sok ivásnak.

Auszehnten, oder auszehenten, z. B. die Aecker, megtizedelni, megdézmálni, kivenni a' tizedet.

Auszehren, einen, kiélni valakit mindenéből; der Kräfte berauben, kiszivni az erejét; durch Hunger, elerötlenitni; durch Gram, elepeszteni; durch Krankheit, elsoványitni; auszehrende Krankheit, hervasztó nyavalya száraz betegség; daher: ausgezehrt werden, z. B. von Krankheit, elhervadni, elszáradni, elaszni; von Gram, elepedni, p. o. a' bú miatt; er zehrt aus, elhervad, elszárad, elfogy; er härmt ſich ab, epeszti magát.

Auszehrung, die, Entkräftung, elerötlenedés; Schwindſucht, hervadozás, száraz nyavalya v. betegség.

Auszehrend, adj., emésztő, fogyasztó.

Auszeichnen, megkülömböztetni t. i. mások felett; kijegyezni, megjegyezni; vollſtändig auszeichnen, elvégezni a' rajzot, egészen kirajzolni; ſich auszeichnen, megkülömböztetni magát, kimutatni magát.

Auszeichnung, die, ki- v. megjegyzés; einer Perſon, megkülömböztetés, megkülömböztető tisztelet.

Auszerren, kitépni, kiszaggatni, széllyelhúzni.

Auszichen, kihúzni, kivonni; Pflanzen aus der Erde, kiszaggatni, kitépni a' dudvát a' földből; etwas mit der Wurzel ausziehen, valamit gyökerestől kiszakasztani; einen Zahn, Degen ausziehen, valaki fogát, a' kardját kihúzni; den Rock, die Schuhe ausziehen, levetni a' köntösét, csizmáját; ſich, levetkezni, levetkeződni, einem Andern, lehúzni a' más saruját, csizmáját; Kräfte aus Pflanzen ausziehen, a' füvek, v. plánták erejét v. nedvét kivonni, kihúzni; ein Buch, eine Schrift ausziehen, valamelly irásnak, könyvnek a' foglalatjat röviden kivonni, summába foglalni, summásan előadni; ſt. ausdehnen, kinyújtani, nyújtani t. i. hosszúra; ſich etwas ausziehen, d. i. eine Ausnahme machen, kikötni magának valamit, p. o. az alkuban; ſt. aushöhlen, kivölgyelni p. o. a' donga csinját; mit jemn: d. i. einen Ort verlaſſen, el-, v. kiköltözni, máshová menni lakni; aus dem Hauſe ausziehen, kiköltözni a' házból; wie die Soldaten aus der Stadt, pompával kimenni, mint a' katonák a' városból.

Ausziehen, das, **Auszichung**, der Pflanzen, kihúzás, kivonás; der Kleider, levetés, levetkezés; aus einem Orte, kiköltözés, kimenés.

Auszieren, felékesitni, felczifrázni.

Auszimmern, kibárdolni, kifaragni.

Auszirkeln, kiczirkalmozni, czirkalommal kimérni; trop. genau abmeſſen, erwägen, jól megmérni, kiméregetni, megfontolni.

Auszifchen, kipisszegetni, pisszegetve kicsúfolni.

Auszifchung, die, kipisszegetés.

Auszürnen, megszünni haragudni; er hat ausgezürnt, kiharagudta magát, nem haragszik már.

Auszug, der, aus einem Orte, kimenés, kimenetel, elmenetel valahonnan; um anderswo zu wohnen, kiköltözés, elköltözés máshová, kitakarodás; in der Lotterie, húzás; einer Rechnung, summás előadása valaminek, kivonnása, a' számvetés summás kiirása; aus einem Buche, rövid kivonnás, p. o. valamelly könyvből, summázat, valaminek kivont summája; aus Pflanzen, (Extract), kivont, v. kinyomott leve a' plántának; trop. das Vorzüglichſte ſeiner Art, java, veleje, lelke valaminek.

Auszugsweiſe, adv., in Auszügen, summázva, kivonásonként, summánként.

Auszupfen, kitépni, kiszaggatni.

Authentivität, die, ſ. Aechtheit.

Automat, der, Selbſtbeweger, mozgómiv, önmozgató.

Autonomie, die, Selbſtgeſetzgebung, ön-

törvényszabás; önnöntörvénytartás; Autonomie des Willens, önnöntörvénytevés.

Autor, der, szerző, könyvszerző.

Autorität, die, tekintet.

Auweh! interj., óh jaj, jaj, jaj!

Avantage, die, (olv. ávántázs) haszon, elömenetel.

Avantgarde, die, d. i. Vortrab, elősereg, előljáró sereg.

Avantürier, der, (olv. ávántűrié) csudaló, rémség hajhászó; minden viszontagságokat próbált ember.

Avanziren oder Avanßiren, mit seyn, elömenni, feljebb menni p. o. a' tisztségben.

Ave Maria, angyali köszöntés, idvezlet.

Avertissement, das, (olv. ávertiszmán) tudósítás, hiradás.

Avis, Aviso, tudósítás.

Avisbrief, Avisobrief, der, tu levél.

Aviſiren, tudósitni t. i. levél ált

Aviſta, (a' kereskedőknél) mi első elömutatására, t. i. a' vi vélnek; a' muzsikában; Aviſ len, ſingen, első látásra já v. énekelni a' kotából.

Axe, ſ. Achſe.

Axion, das, nyílvánság, nyílván ság, szembe tűnő igazság.

Axt, die, fejsze, szekercze, ácsbárd.

Axtblatt, das, d. i. der breite Th der Schneide, a' fejsze lapja.

Axthelm, der, d. i. der hintere fejszefok.

Axtſtiel, der, fejszenyél, szek nyél.

Ax (Axung), die, Lockpfeife, lóétek.

Azur, Azurſtein, der, lazúrkő.

B.

Baar oder Bar, z. B. Geld, kész pénz; baar bezahlen, kész pénzel fizetni; gegen baare Bezahlung, kész pénzért; baar hinterlaſſen, kész pénzben hagyni maga után; baar empfangen, kész pénzben venni fel; trop.; alles für baare Münze nehmen, d. i. unbeſonnen glauben, bolondjába mindent elhinni vagy mindenek hitelt adni.

Baarſchaft, die, kész pénz.

Babbeln, ſchwatzen, petyegni, csacsogni.

Babbelhaft, adj, geſchwätzig, petyegő, csacsagó.

Bachanal, das, ivónap.

Bachantinn, die, d. i. eine Frauensperſon, die das Bachusfeſt feiert, bakoskodó asszony v. leány.

Bachus, der Gott des Weines, Bachus, Bákos.

Bachus-Feſt, das, Bakos innepe.

Bachus-Knecht, der, boriszák.

Bach, der, pl., die Bäche, patak, ein Bächlein; patakocska.

Bache, die, das Weibchen der wilden Schweine, vad disznó; emse.

Bacher, der, d. i. Keiler, vad kan; kan disznó.

[illegible], der, patakkal, patakbeli v. [illegible]i hal.

Bachforelle, die, pisztráng.

Bachkrebs, der, patakbeli rák.

Bachreich, adj., reich an Bäche takkal bővelkedő.

Bachſtelze, die, ein Vogel, fejér bi tő, barázda billegető.

Bachwaſſer, das, patakvíz, folyóv

Bachweide, die, szívós füz, reket kenderfüz, korczvessző.

Back, das der vordere inwendige eines Schiffes, a' hájó elejének b része.

Backbord, der, d. i. die linke Seit Schiffes, a' hajónak fele.

Backe, die, oder der Backen, orcza, posa.

Backen, z. B. Brod im Ofen, s p. o. kenyeret, lepényt; etwa Fett backen, z. B. Fiſche, rán megrántani, v. kisütni zsírban, ban; gebackene Kalbsfüße, rá borjúláb; durch Feuer trocknen, Steine, téglát égetni; ſ. bren Obſt backen, d. i. dörren, gyümö aszalni; in der Reine backen, Hühnchen, lábasban szütni p csirkét.

Backenbart, der, hunczfutkaszakál

Backenbein, das, orcza v. posacso

Backengrube, die, ſ. Backengrübchen

Backengrübchen, das, arczhorpadás, bélyukadás az orczán p. o. nevetéskor.
Backenſchlag, oder Backenſtreich, der, poſoncsapás, arczúlcsapás; einen Backenſtreich geben, poſoncsapni, poſonvágni valakit.
Backenzahn, der, zápfog.
Backfiſch, der, sütni v. ;rántani való hal.
Backform, die, verſchiedenes Backwerk darin zu backen, sütőforma, p. o. tepszi.
Backgeld, das, sütés dijja.
Backgeräth, das, sütő szerek v. eszközök.
Backhaus, das, sütőház, kenyérsütő házsütő.
Backmehl, das, sütnivaló liszt.
Backofen, der, kenyérsütő kemencze, sütőkemencze.
Backpfanne, die, vastepszi.
Backſchaufel, die, bévető lapát.
Backſtein, der, Ziegelſtein, tégla, égetett tégla; Backſteine machen, téglát vetni.
Backſtube, die, sülőház.
Backtrog, der, sütőteknő, dagasztóteknő.
Backtrogſcharre, die, teknővakaró.
Backwerk, das, sütemény.
Bäcker, der, kenyérsütő, pék.
Bäckerbrod, das, pékkenyér.
Bäckerburſch, der, Bäckergeſell oder -junge, péklegény.
Bäckerei, die, sütő, t. i. hely, ház, sütőkemencze; d. i. das Handwerk ſelbſt; kenyérsütés, kenyérsütő mesterség.
Backzeichen, das, d. i. die Innung der ſämmtlichen Meiſter eines Ortes, kenyérsütő czéh.
Bäckerhandwerk, das, pék mesterség.
Bäckerkorb, der, pék kosár.
Bäckerinn, die, kenyérsütőné, kenyérsütő asszony.
Bäckerjunge, der, pék inas, kenyérsütő inas.
Bäckerzunft, die, s. Bäckergewerk.
Bad, das, pl., Bäder, ferdő, fördő, feredő; ein heißes Bad, heves v. forró, meleg ferdő; das Bad wärmen, melegitni a' ferdőt; trop. einem ein ſchimmes Bad zurichten, forrót önteni valaki alá, valakinek veszedelmére igyekezni; das Bad austragen müſſen, d. i. für Andere büßen müſſen, más vétkéért szenvedni v. lakolni; das Bad, d. i. das miaeraliſche warme Waſſer, melegferdő, természeti ferdő, ferdőhely; der Gebrauch des Bades, das Baden ſelbſt, ferdés, fördés; das Zimmer, wo gebadet wird, ferdőház; das Schwitzbad, izzasztó meleg ferdő; das lauwarme Bad, lágymeleg ferdő; das kalte Bad, hideg ferdő; ins Bad gehen, fördenni menni, feredni, megferedni, megfördödni; ins Bad reiſen, ferdőbe útazni v. menni.
Badeanſtalt, die, ferdőhely, fördőintézet.
Bade-Cur, die, fördővelvaló élés; Bade-Cur brauchen, fördővel élni t. i. orvosság gyanánt.
Badefrau, die, fösdős asszony; ſ. Hebamme, bába.
Badegaſt, der, ferdő vendég.
Badegeld, das, ferdés dijja.
Badegeſchirr, das, ferdő edény, ferdőkád.
Badehaus, das, ferdőház.
Badehemd, das, ferdőing.
Badekeſſel, der, ferdőforraló üst.
Badekleid, das, ferdőruha.
Badeknecht, der, ferdős inas.
Bademagd, die, ferdős szolgáló.
Bademantel, der, fördő köpönyeg.
Bademeiſter, der, ferdős.
Baden, megfördözteni, feresztení, megferesztení; die Heerde im Fluſſe baden, a' nyájat a' folyóvízben megúsztatni; ſich baden, fördödni, feredni, fördeni.
Baden, das, ferdés.
Badeort, der, in einem Fluße, ferdőhely a' folyóvízben v. tóban; ein Dorf, eine Stadt, ferdő, melegferdő.
Bader, der, ferdőkészitő.
Baderinn, die, ferdőkészitő t. i. asszony,
Badeſchwamm, der, spongyia.
Badeſtube, die, ſiehe Badezimmer.
Badewanne, die, ferdő v. fördő kád.
Badewarm, adj., lágy meleg, ferdő melegségű.
Badewaſſer, das, ferdővíz.
Badezeit, die, ferdés ideje.
Badezimmer, das, ferdő szoba.
Bäffchen, die, bei den Predigern, papi nyakravaló.
Bäffen, bäffen, wie Hunde, ugatni, csaholni.
Bähen, d. i. erwärmen, z. B. durch Umſchläge, melegitni, p. o. a' beteges és fájdalmas tagot, borogatni, p. o. meleg kötéssel; eine Brodſchnitte am Feuer röſten, pritni p. o. a' kenyeret.

Bähmittel, das, melengető eszköz p. o. borogató kötés.

Bähung, die, melengetés, borogatás, p. o. meleg kötéssel; ein Bähmittel, borogató eszköz.

Bälgen, ſich, die Haut fahren laſſen, elvetni a' bőrét, kibújni a' bőréből; die Schlangen bälgen ſich, a' kígyók elvetik a' bőröket a' bőröket; Erbſen, die ſich bälgen, könnyen hámló borsó.

Bällchen, das, laptácska; ein kleiner Ballen, z. B. Leinwand, kis csomó, kötetecske.

Bändchen, das pántlikácska; eines Buches, kötetecske, kis kötet.

Bändereich, adj., viele Bände enthaltend, sok kötetből álló, p. o. könyv.

Bänderkrämer, der, ſiehe Bandkrämer.

Bändig, adj., was ſich zähmen läßt, z. B. Thier, szelidíthető; bändig machen, megszelidítni.

Bändigen, zähmen, szelidítni, megszelidítni; Begierden bändigen, d. i. mäßigen, kívánságait, indúlatoskodásait zabolázni, mérsékelni.

Bändiger, der, megzabolázó, megszelidítő.

Bändigung, die, der Thiere, megszelidítés; der Begierden, megzabolázás.

Bänkchen, das, padocska.

Bär, der, ein Raubthier, medve; trop.; einen Bären anhängen, valakit elámítni, elhitetni, elbolondítni; der Bär am Himmel, ein Sternbild gönczöl szekere, gönczölszekér, csillagzat.

Bärbeißig, adj., zänkiſch, mürriſch, mord, marakodó; adv., mordúl, marakodva.

Bärenbeißer, der, eine Art Hunde, medvész kutya.

Bärenfang, der, medvefogás; medvefogó hely v. árok.

Bärenfett, das, medvehájj.

Bärenfuß, der, medvelábfű.

Bärenhäuter, der, Faulenzer, henye, henyétő, heverő; ein feiger Menſch, félénk, bátortalan; ein nichtswürdiger Menſch, haszontalan ember.

Bärenhaut, die, medvebőr; auf der Bärenhaut liegen, d. i. faulenzen, heverni, henyélni.

Bärenjagd, die, medvészés, medve vadászat.

Bärenklau, die, Pflanze, die wälſche Bärenklaue, akánt.

Bärenklee, der, Steinklee, somkóró ló-

Bärenkoth, der, medveganéj.

Bärenöhrlein, das, cziſra; kankalin vefül.

Bärentappe, die, medvenyom.

Bärentatze, die, medvetalp.

Bärentraube, die, fanyal kukojcz

Bärinn, die, nöstény medve.

Bärlapp, der, korpafü.

Bärme, die, die Hefen, seprő Schaum des Biers, hab, tajte

Bärmütz, die, medvesüveg.

Bärmuff, die, medvebőr felölt kesztyű.

Bärmutter, die, Gebärmutter, any méh.

Bärmutterentzündung, die, an gyúladás, méhgyúladás.

Bärtchen, das, szakálocska.

Bärtig, adj., szakállas.

Bärwurz, die, Bartſch, medve cs medvetalp.

Bäuerinn, die, paraszt asszony unhöfliche Weibsperſon, par asszony.

Bäuriſch, adj., ländlich, mezei rasztos; unhöflich, grob, pa parasztos, parasztho illő, adv rasztosan, paraszt módon.

Bäuerlich, adj., einem Bauer a ſen, paraszti, parasztho illő; paraszt módon.

Bäumchen, das, fácska.

Bäumen, baumen, gerade, wie ein in die Höhe ſtehen, egyenesen rön felfelé állani; ſich bäumen Pferde, ágaskodni.

Bagage, die, motyó, bútyor, podg ſchlechtes Geſindel, a' nép se allya.

Bagagepferd, das, Bagagewagen, der Packpferd, Packwagen.

Bagatelle, das, ſiehe Kleinigkeit.

Bahn, die, út, tört út, járt út, g út, ösvény; die Richtung, die im Denken und Handeln nimmt mód, menetel, pálya; daher Reitbahn, Rennbahn, pálya, lovagló pálya, futtató pálya.

Bahnen, z. B. den Weg, útat tö nyitni, egyengetni, készíteni, nálni

Bahre, die, Todtenbahre, testho Szt Mihály lova.

Bahrtuch, das, halotti szőnyeg.

Baj, die, Bay, tengeröböl.

Bajonnett, das, (richtiger Bayonnett der Stadt Bayonne), d. i. Ge dolch, pagnét, péterkés, gyil puska végén.

Bake, die, hajóútjel, révpartjel, intőjel t. i. a' tengeren v. mutató, melly a' hajónak a' hajónak a' kiköthetésre útat mutat, v. a' veszedelmes helyet kijeleli.

Balanze, die, fonterány.

Balanzieren, fonterányra lebegni.

Balanzier-Stange, die, bille.

Bald, Comp., balder, Superl., baldigſt, adv., majd, rövid idő múlva, nem sokára, csak hamar, mindjárt; bald darauf, csak hamar azután; ſobald als, mihelyt; frühe bei Zeiten, jókor, korán, idején; leicht, ſchnell, könnyen, hamar; faſt, beinahe, csak. nem, szinte, majd; bald — bald, most — majd, v. majd — majd; bald glücklich, bald unglücklich ſeyn, most szerencsés, majd ismét szerencsétlen lenni; bald dieß, bald das, majd ezt, majd azt; bald hierhin, bald dahin, hol erre, hol arra; bald da, bald dort, hol itt, hol amott: bald ſo, bald ſo, hol igy, hol amúgy, majd igy, majd úgy.

Baldachin, der, menyezet.

Baldig, adj, minél elébb való, hamar való; eine baldige Wiederkunft, minél elébb való visszajövetel; ich wünſche dir eine baldige Beſſerung, kivánom, hogy minél elébb, v. mennél hamarább meggyógyulj.

Baldigſt, Superl, adj., hirtelenvaló; adv., minél elébb, mennél hamarább, hirtelen, menten.

Baldrian, der, gyökönke, terjékfű.

Balg, der, der Thiere, z. B. des Hasen, bőr, lehúzott v. lenyúzott bőr p. o. nyúl v. rókabőr; die Haut oder Hülſe des Getreides, tok, tüszö, léba, héjj.

Balgen, ich, birkózni, küzdeni, küszködni.

Balgen, das, birkózás, küzdés.

Balger, der, birkózó.

Balgerei, die, birkózás.

Balken, der, gerenda; trop.; der Balken im Auge, d. i. ein groſſer Fehler, nagy hiba.

Balkenkopf, der, (Bauk) a' gerenda kiálló vége p. o. az eresz alatt.

Balkennagel, der, gerendábavaló nagy szeg.

Balkenwerk, das, gerendázat.

Ball, der, Spielball, lapta; mit Luft gefüllter Ball, széllapta; der Ball auf dem Billard, golyóis; der Ball der Erde, a' föld golyóbia; trop.; Ball des Schickſals, a' szerencse játéka a' sors játszó laptája; ein Tanzfeſt, pl. die Bälle, bál, pompás tánczos mulatság, pompatáncz.

Ballade, die, vitézi dal, regedal.

Ballaſt, der, d. i. die unterſte aus Sand beſtehende Laſt in einem Schiffe, um dasſelbe im Gleichgewicht zu erhalten, die Unterladung, terhelő fövény, fövénytereh.

Ballen, der, jeder rundliche Körper, akármelly lapta formájú test; bei den Buchdruckern zum Auftragen der Schwärze, festéklapta; der Ballen an Händ und Füßen, vánkoshús a' hüvelykujj harmadik ize alatt; ein Pack, Packet, öszvekötött csomó, kötés, kötet, bál; z. B. ein Ball Waaren, egy csomó v. bál portéka; ein Ball Papier, egy bál papiros, mellyben nálunk 4800 ív van, német országban pedig 5000 ív.

Ballen, z. B. die Fauſt ballen, öszveszorítni az öklét; mit geballter Fauſt, ököllel; ſt. einwickeln, z. B. Waaren, bécsomózni, csomóba v. bálba kötözni a' portékát, bebálozni; ſich ballen, wie der Schnee, öszvegöngyölyödni p. o. mint a' hó öszvegombolyodni.

Ballenweiſe, adv., in Ballen, bálonként, csomónként.

Ballet, das, nézőtáncz a' játékszínen.

Balletmeiſter, der, nézőtáncz mester.

Ballettänzer, der, rézőtánczos játékszínen.

Ballförmig, adj., gömbölyeg, gombolyag formájú, laptaforma; adv., gömbölyegen, laptaformába.

Ballhaus, das, laptázóház; bálház, tánczház.

Ballkönig, der, bál disze; ſo auch Ballköniginn.

Ballnetz, das, laptaverő recze.

Ballon, der, zum Spielen, széllapta.

Ballſpiel, das, Ballſpielen, laptázás, laptajáték.

Ballſpielen, laptázni.

Ballſpieler, der, laptás, laptázó.

Balſam, der, balzsam, balzsamolaj; was angenehm düftet, balzsamillat, jó illat; die Blumen duften Balſam aus, a' virágok jó illatot lehellnek v. illatoznak; Troſt in Leiden, balzsam, vigasztalás, enyhülés.

Balſamapfel, der, magrugó.

Balſambaum, der, balzsam termő.

Balſambüchſe, die, jóillattartó.

Balſamduft, der, balzsamillat.

Balſamduftend, adj., jóillatú, balzsamillatú.

Balſamgeruch, der, jóillat, balzsamillat.
Balſamharz, der, balzsamnedv.
Balſamkraut, das, die Balſamine, papucsvirág, kertifájvirág.
Balſamiſch, adj., balzsamos; nach Balſam riechend, jó-, v. balzsamillatú; ſtärkend, erquickend, z. B. Schlaf, megújító, megelevenítő.
Balſamöhl, das, balzsamolaj.
Balſampapel, die, auch Papeläſpe, balzsamnyárfa.
Balſamreich, adj., bőbalzsamú.
Balſamſtaude, die, balzsamtermő csemete v. cserje.
Balſamtanne, die, balzsam fenyőfa.
Balthaſar, der, n. pr. Boldizsár.
Baltiſche Meer, das, bálti v. napkeleti tenger.
Balz, der, párzás, párasodás, a' nagyobb madarak párzása.
Balzen, párzani, párasodni.
Balzzeit oder Balzzeit, f., párzás ideje.
Bambus, Bambusrohr, das, bámbusnád.
Bännen, die, piritos, karéj kenyér.
Banat, Bánát.
Banco, ſiehe Bank.
Bancozettel, der, bankóczédula, papiros pénz.
Band, das, pl. die Bänder, womit man bindet, kötelék, kötő; ein Band von Seide, pántlika t. i. selyemből, galand t. i. pamutból és selyemből; bei Schiffen, habláb: plur.: die Bande. Feſſeln im Gefängniſſe, békó, rabszíj, rablánczu, fogság; einen in Bande legen, valakit vasra verni, rablánczra tenni; trop.; das Band der Freundſchaft, a' barátság kötele; der Verwandtſchaft, az atyafiság kötele v. atyafiságos összeköttetés; der Ehe, a' házasság kötelei.
Band, der, pl. die Bände, kötés, a' mibe és a' mint a' könyvet kötik; ein Theil eines Buches, kötet, darab, rész.
Bande, die, mehrere zu einem böſen Endzweck verbundene Perſonen, im verächtlichen Sinne, csimborások, csimborás, társaság; d. i. Straßenräuber, haramia csoport v. banda.
Bändchen, das, vom kleinen Buche 'kis kötet, könyvdarabocska; ein Bändchen von Seide; pántlikácska, kötőcske.
Bandeiſen, das, abroncsvas.
Bandelier, das, d. i. Schultergehenk, vállhevedar, pantelér.
Bandenlos, adj., zabolátlan.
Bandförmig, adj., z. B. g landformájú.
Bandholz, das, abroncsfa.
Bandit, der, orozó gyilkos
Bandkrämer, der, Bandkrä galandáros.
Bandkram, der, galandáros
Bandlos, adj., öszve nem kö független.
Bandmacher, der, pántlikasz
Bandmotte, die, galandos m
Bandſchleife, die, hurokra k lika.
Bandſtuhl, der, pántlikaszö
Bandweber, Bandwirker, kaszövő.
Bandweberei, die, pántl pántlikaszövő műhely v.
Bandweide, die, d. i. Rotewei füz; Korbweide, kötő füz
Bandwurm, der, galandféreliszta.
Bange, adj., aggódó, a szorongató, félelmes, ijje verurſachend, z. B. Nac nyughatatlan, félelmes, tünődő; die bange Einſam mes magánosság; in ban tung ſeyn; nyughatatlan várni valamit; adv.; ång va, félve, szorongattatva mir iſt bange, félek, ag ránta; laß dir nicht ban aggódj; es wurde Allen b nyájan megfélemlének.
Bangen, félelmes nyughata lenni; wovor bangt dir? dol? mitől félsz?
Bangigkeit, die, félelem, félelr gattatás, rettegés, félelme
Bank, die, plur., die Bänke, eine Bank im Theater, in hosszú szék, hosszú há Form eines Halbzirkels ka szék; die Bänke, Sitze, v. padok; eine Bank vo gyepágy; etwas auf die Ba d. i. aufſchieben, valamit ni, elhalogatni; durch die nommen, d. i. ohne Unter talánfogva, általjában; bei einigen Handwerkern m fern, műhely, dolgozó pad.; Drehbank, esztergál Bank, mészárszék, vágósz eines Wechslers oder W pénzváltó asztal; Bank der vulgo Banco, közönséges tár, bankóár; Bankgam

hivatal, pénzváltó hívatal; Geld in die Bank geben, pénzt adni bá a' bankótárba t. i. haszonhajtás végett; Bank der Spieler, sorstár, sorskaszsa; Bank halten, sorskasszát tartani v. állítni; die Bank sprengen, kiürítni v. egészen elnyerni a' sorskaszsát v. sorstárt.

Bankein, das, padláb, székláb.

Bankbohrer, der, oder Beinbohrer bei Tischlern, széklábfúró, széklábluk fúró.

Bankfisen, das, padpánt.

Bankerot, der, megbukás, kipusztulás, nem fizethetés; er ist bankerot, elégtelen az adósságai kifizetésére, mindenből kipusztúlt.

Bankerotmachen, megbukni t. i. a' kereskedésben, és az által kipusztúlni, nem fizethetni.

Bankrotirer, das, kipusztúlt, megbukott, nem fizethető.

Bankert, der, fattyúgyermek.

Bankett, das, vendégség.

Bankier, der, pénzváltó, pénzváltással kereskedő.

Banknote, die, Bankozettel, bankópénz v. nóta, újbankó, papiros pénz, mellyet a' bankótárban ezüst pénzel felváltanak, bankóczédula.

Bann, der, oder Kirchenbann, kirekesztés az anyaszentegyházból, egyházi átok; in den Bann thun, az anyaszentegyházból kirekeszteni, egyházi átok alá vetni; Bann aus dem Staate, Verbannung, számkivetés.

Bannbrief, der, egyházi átoklevél.

Bannen, in bestimmte Grenzen einschließen, bérekeszteni; vertreiben, z. B. böse Geister, kiüzni, kihajtani, igézéssel kihajtani p. o. a' gonosz lelkeket; bannen, d. i. ausschließen, z. B. aus der Versammlung, kirekeszteni a' gyülekezetből, községből.

Banner, der, d. i. die Fahne, Heerfahne; zászló.

Bannerherr, der, zászlós úr.

Bannfluch, der, átok, szent átok, kirekesztés az anyaszentegyházból.

Bannspruch, der, d. i. der Zauberspruch, kihajtó szó, igéző szózat.

Banse, die, auch Banze, Panse, kévetartó a' csürben, a' csür két oldala a' hová a' csépelnivaló kévéket rakják.

Bansen, der, der erste Magen der wiederkäuenden Thiere, a' kérődző állatok első gyomra; böndő.

Bansen, z. B. das Getreide, bérakni a' kévéket egymásra a' csürbe.

Banus, Ban von Croatien, Horvátországi Bán.

Baracke, die, Feld- oder Lagerhütte der Soldaten, katonasátor.

Barbar, der, einst bei den Altgriechen, jeder Nichtgrieche, idegen, idegen nemzetbeli; ein wilder roher Mensch, vad, durva ember; ein grausamer Mensch, kegyetlen, kegyetlen ember.

Barbarei, die, Barbária, az az; a' Rómaiak értelme szerént Görög és Oloszországon kívül minden ország, most Afrikában többféle tartományok, t. i. Argir Túnis, Tripolis tartományokban; Wildheit, Grausamkeit, vadság, durvaság, kegyetlenség; Unwissenheit, tudatlanság, ostobaság.

Barbarisch, adj., ausländisch, idegen, pallérozatlan nemzetbéli; roh, wild, durva, vad, kegyetlen, vad nemzetbéli; adv., durván, vadon, vadúl, vad módon, kegyetlenül; sehr z. B. trinken, rendkívül.

Barbe, die, ein Fisch, die Flußbarbe, márna, márna ponty; See- oder Meerbarbe, bajuszos rózsahal.

Barbier, der, Barbierer, borbély.

Barbierbecken, der, borotválkozó tál.

Barbieren, beretválni, megborotválni; sich barbieren, megborotválkozni; sich barbieren lassen, megborotváltatni.

Barbiermesser, das, borotva, beretva.

Barbiergesell, der, borbély legény.

Barbierstube, die, borbély mühely.

Barde, das, Dichter und Sänger altdeutscher Völkerstämme, bárdköltő.

Barfuß, adj., mezítláb.

Barfüßer-Mönch, der, Szt. Ferencz szerzetese v. szerzetebeli barát.

Barhaupt, adv., mit bloßem Haupte, hajadon fővel süvegvéve.

Barke, die, eine Art kleiner Schiffe, ladik, bárkahajó.

Barmherzig, adj., mitleidig gegen Nothleidende, könyörületes, könyörülő; barmherzig seyn, mások eránt könyörületességgel viseltetni v lenni; mitleidenswerth, elend, nyomorúlt, szegény; adv.; mitleidig, könyörülve, könyörületes módon; erbärmlich, nyomorúlt módon.

Barmherzige Brüder, oder gerade weg die Barmherzigen, eine Art Mönche, gyógyító szerzet v. szerzetesek, gyógyító barátok.

Barmherzigen Schwestern, gyógyító apáczák.
Barmherzigkeit, die, könyörületesség, könyörülés.
Barn, der, die Krippe, jászol.
Barometer, der, das Wetterglas, levegőmérő.
Baron, der, siehe Freiherr ꝛc.
Barre, die, oder der Barren, alles, was vorgemacht wird, um etwas aufzuhalten oder zu verſperren, korlát, sorompó, retesz; ein Stück edlen Metalls, in Zuſammenſetzungen, z. B. Silber-, Goldbarren, rúd, rúdba öntött p. o. ezüst, arany.
Barret, das, eine Art Kopfbedeckung, süveg, négyszegű papi süveg.
Barſch, adj., rauh, hart, darabos, tapintású, éles; unfreundlich, z. B. Menſch, darabos, durczás, komor, nyers; adv., darabosan, durczásan, komorúl, nyersen.
Barſch, der, (Fiſch), sigér, sügér.
Barſchaft, die, kész pénz.
Barſchheit, die, darabosság, komorság, nyerseség.
Bart, der, bei Menſchen, szakáll; der Milchbart, pehej, szőrszakáll; trop.; in den Bart murmeln, magában morogni; um des Kaiſers Bart ſtreiten, dióhajon koczódni, csekélységen perlekedni; bei Thieren, szakáll; der Ziegenbart, kecskeszakáll; trop; was Aehnlichkeit mit einem Bart hat, z. B. die rothen Läppchen am Halſe eines Hahnes, toka, szakáll, állitaréj; die weiche äußere Hülle an den Haſelnüſſen, kopáncsa a' mogyorónak; der Strahlenſchein der Kometen, ütőske az üstökös csillagnak; an einem Schlüſſel, kúlcstoll.
Bärtchen, das, szakállacska.
Barte, die, hornartige Körper bei Wallfiſchen, die ſtatt der Zähne dienen, halhéjj, czetínycsont, czethalfog.
Barte, die, ein breites Beil, bárd, (fejsze.)
Barteln, z. B. das Tuch, először megnyírni a' posztót.
Bartfaden, der, bei Fiſchen, halbajusz.
Bartfiſch, der, bajszos tasza, taszahal.
Bartfliege, die, bajszos légy.
Bartgerſte, die, német árpa, mezítelen árpa.
Bartgras, das, tevekáka, fenyér.
Barthaar, das, d. i. Bart, szakáll; langes Barthaar, lenyúló v. lefüggő hosszúszakáll.
Barthafer, der, feketezab.
Bartig, adj., szakállas; adv., szakállasan.
Bartlos, adj., szakállatlan.
Bartmännchen, das, eine Art Schlangenfiſch, bajuszos orsóhal.
Bartmeiſe, die, szakállas czinke, barát czinke.
Bartmoos, das, zápagy.
Bartnelke, die, csillag, szegfű.
Bartnuß, die, als Strauch, csöves mogyorófa; als Frucht, csöves mogyoró.
Bartſcherer, der, borbély.
Bartſchwamm, der, gerben.
Bartwiſch, der, borostaseprő.
Bartzange, die, szakálltépő.
Baſalt, das, bazáltkő.
Baſe, die, Grundlage, fenék.
Baſe, die, des Vaters Schweſter, atya néne; der Mutter Schweſter, anya néne; ſo auch andere Blutsverwandte, nagynéne, nénike; die Baſen, d. i. a) zweier Brüder Töchter, atyúl testvérek, unokatestvérek t. i. leányok, atyúl unokák; b) zweier Schweſtern Töchter, anyúl testvérek v. unokák, unokatestvérek, t. i. leányok.
Baſilienkraut, das, (Basilicum) kerti bazsalyikom, szelíd bazsilikom, bisziók.
Baſilisk, der, hazsiliskus gyék, király gyék.
Baß, (veraltet), adv., fehr, feletto, nagyon.
Baß, der, tiefſte Stimme, mély hang, vastag v. baszszushang.
Baßgeige, die, bőgő, bőgőhegedű.
Baßgeiger, der, bőgőhegedűs.
Baſſiſt, oder Baßſänger, der, mélyhang éneklő, mélyénekes.
Baſſa, der, bei den Türken, basa, török basa, kormányozó.
Baſt, der, die Haut unter der Rinde der Bäume, sikhéjj, hárshéjj, hársos héjja a' fának; halbſeidener Zeug, Baſtzeug genannt, selyemhárs matéria; daher baſten, adj., von Baſt, z. B. Decke, hárshéjjból való.
Baſtſeil, das, hárskötél.
Baſtard, der, von Menſchen, ein Bankert, fattyúgyermek; von Thieren, korcs, korcsfajta.
Baſtardart, die, korcsfajta.
Baſtardmohn, der, csekély mák.
Baſtei, die, Baſtion, bástya, várasság.
Baſtonade, die, d. i. Stockſchläge, bottalverés, megverés.
Bataille, die, ütközet.
Bataillon, das, zászlóally, seregcsapat.

Batist, der, patyolat, potyolatgyolcs, batíz, batízgyolcs.

Batterie, die, die aufgeworfene Erde, wo die Kanonen aufgestellt werden, ágyú sáncz, ágyú fészek; eine bestimmte Anzahl Kanonen, egy sánczra való ágyúk.

Batzen, der, batka, négy kraiczáros pénz neme.

Bau, der, des Hauses, építés, felépítés, felrakás; die Bearbeitung des Feldes, mivelés, munkálás, miveltetés, munkáltatás; die Art, wie etwas gebaut wird, alkatás, csinálmány, öszveszerkesztetés; der Bau des menschlichen Körpers, az emberi test alkatása; st. Gebäude, épület, kőrakás; ein massiver Bau, erős izmos épület; bei den Jägern, Löcher verschiedener Thiere, z. B. des Fuchses, u. dgl., lyuk, p. o. róka- ürgyeborzlyuk a' föld alatt.

Bauamt, das, építő hivatal v. tisztség.

Bauanschlag, der, az építésköltség felvetése.

Bauart, die, építés mód, az építés módja.

Bauaufseher, der, építésre felvígyázó.

Bauber, adj., z. B. Land, mivelhető p. o. föld.

Bauch, der, has; der einen dicken Bauch hat, potrohos; auf dem Bauche liegen, hasalni; einen Bauch bekommen, hasasodni; den Bauch füllen, megterhelni magát, tele enni magát; dem Bauch dienen, den Bauch pflegen, csak a' hasát hizlalni; jede bauchförmige Rundung, z. B. eines Fasses, Schiffes, has.

Bauchartig, adj., hasas.

Bauchbruch, der, hassérülés.

Bauchband, das, hasfelszorító.

Bauchdiener, der, eszemiszom ember.

Bauchflosse, (Bauchfinne), die, bei den Fischen, hasszárny t. i. halakon.

Bauchflosser, Fische, welche Bauchflossen am Bauche haben, hasszárnyúk.

Bauchflüßig, adj., d. i. der den Bauchfluß hat, hasmenős.

Bauchfluß, der, eine Krankheit, wo die Speisen unverdaut abgehen, hasmenés; ist es Durchfall, hasmenés, folyó vérhas.

Bauchförmig, adj., hasas.

Bauchgrimmen, das, Bauchweh, Kolik, hasrágás, hascsikarás, kólyika.

Bauchgurt, der, heveder, hasövedző, hasszorító heveder.

Bauchhöhle, die, hasüreg.

Bauchig oder **bäuchig**, adj., hasas, nagy hasú.

Bauchkneipen, das, hascsikarás.

Bauchredner, der, hasból v. hassal beszéllő

Bauchriemen, der, hasszorító szíjj; bei Pferden, heveder.

Bauchung, die, d. i. die gewölbte Rundung einer Sache, domborúság.

Bauchwassersucht, die, hasbeli vízi betegség,

Bauchweh, das, hasfájás.

Bauchwurm, der, bélgiliszta.

Bauen, bearbeiten, z. B. den Acker, földet mivelni, szántani; den Weinberg bauen, a' szőlőt munkálni, v. mivelni; ein Bergwerk bauen, bányászni, bányát mivelni, ásatni; aufführen, z. B. ein Haus, építni, felépítni, rakni, p o. házat, tornyot, fészket; Schiffe bauen, készítni, csinálni, építni hajót; Luftschlösser bauen, várakat építni a' levegőbe; Zelte bauen, sátort állítni v. húzni fel; trop.; bauen, d. i. bilden, z. B. wohlgebaut, jó formájú, jó testalkutású, derék termetű; auf etwas bauen, d. i. sich verlassen, valamire építni, valakibe v. valamibe bízni; auf jemandes Worte bauen, hinni v. hitelt adni valaki szavának; auf Sand bauen, jégre építni.

Bauen, das, építés, miveltetés; das Vertrauen, bízakodás, bízás valamibe.

Bauer, der, pl., die Bauern, földmivelő, mezei paraszt, szántóvető; insbesondere der Dorfbewohner, paraszt, paraszt ember, falusi paraszt, pór; ein grober Mensch, durva, paraszt ember, pimasz, pallérozatlan szokású és erkölcsű ember.

Bauernarbeit, die, paraszt v. mezei munka; st. saure Arbeit, nehéz v. kemény paraszt munka.

Bauernart, die, parasztság, paraszt mód, pórság.

Bauernbengel, der, pimasz.

Bauerngericht, das, das Bauernessen, paparasztétel.

Bauerngütchen, das, paraszt majorság.

Bauerngut, das, paraszt birtok.

Bauernhaft, d. i. unhöflich, adj., parasztos, adv., parasztosan.

Bauernhaus, das, parasztház.

Bauernhof, der, paraszt major.

Bauernhütte, die, paraszt kunyhó v. hajlék.

Bauernhund, der, házőrző falusu kutya.

Bauernjunge, der, paraszt gyermek, siheder.

Bauernkerl, der, paraszt legény, kamasz.
Bauernkleid, das, parasztruha v. öltözet.
Bauernknecht, der, paraszt szolga, béres.
Bauernkrieg, der, paraszthad.
Bauernleben, das, parasztélet.
Bauernlied, das, oder Bauerngesang, das, parasztdal.
Bauernmädchen, das, paraszt leány.
Bauernmagd, die, paraszt szolgáló leány,
Bauernschaft, die, parasztok, a' paraszt emberek, a' parasztság.
Bauerngeschenke, die, csapszék csárda,
Bauernscherz, der, paraszttréfa.
Bauernschinder, der, parasztnyúzó.
Bauernsenf, der, parlagi tarsolyfű, nyűfű.
Bauernsitte, die, parasztszokás.
Bauernsprache, die, parasztnyelv. pórnyelv.
Bauernstand, der, parasztok állapotja; die Bauern des Landes, als ein Ganzes betrachtet, a' parasztok, parasztság, paraszt rend.
Bauernstolz, der, paraszt kevélység.
Bauernstolz, adj., ostoba, gögös.
Bauernvolk, das, földmivelő nép, parasztok, parasztság.
Bauernwagen, der, paraszt kocsi v. szekér.
Bauernweib, das, Bauersfrau, die, paraszt asszony.
Bauernwirthschaft, die, paraszt gazdaság, mezei majorkodás.
Bauersleute, die, pl., földmivelők, parasztok.
Bauersmann, der, földmivelő, paraszt ember.
Baufällig, adj., dessen Bau den Einfall drohet, dűlőfélben lenni; dülni készülő, düledező, roskadt, dűlőfélbeli t. i. épület; trop.; von Menschen in Ansehung der Gesundheit, roskadt erejű, egésségű, hanyatló, gyenge-egésség.
Baufälligkeit, die, z. B. des Hauses, roskadtság, düledező állapot.
Baufeld, das, szántóföld.
Baugeld, das, építésre szánt pénz.
Baugeräth, das, építő műszerek.
Baugerüst, das, építő állás.
Bauherr, der, építtető, a' ki építtet.
Bauerhof, der, ácsudvar.
Baubolz, das, épületfa, építőfa, szálfák.
Baukosten, die, pl., építésre való
ség.
, die, építőmesterség; bürger-
liche Baukunst, polgári építés; Kriegsbaukunst, hadi építés; Wasserbaukunst, vizi építés; Schiffsbaukunst, hajó építés.
Bauland, das, szántóföld.
Bauleute, die, pl., építőmívesek, v. munkások.
Baulich, adj., wohnbar, lakható, ein Haus im Bau-Stande erhalten, a' házat ép lakható állapotban tartani.
Baulohn, der, építés bére.
Bauluft, die, kedv az építésre.
Bauluftig, adj., építtetni szerető, a' kinek kedve van építtetni.
Baum, der, fa, élőfa; ein Baum mit ausgebreiteten Zweigen, terepély fa, ein fruchtbarer Baum, termékeny, gyümölcsöző v. gyümölcstermő fa; ein wilder Baum, vad fa, erdei v. mezei fa; Bäume pflanzen oder setzen, fákat ültetni; ein Baum fällt nicht auf den ersten Hieb, nem egy vágásra dűl le a' fa.
Baumähnlich, adj., faformájú.
Baumartig, adj., fanemű.
Baumbast, der, hárshéjj.
Baumeister, der, építőmester.
Baumfrucht, die, fái gyümölcs, fagyümölcs.
Baumgärtner, der, fakertész, gyümölcskertész.
Baumflechte, die, fáitarjag, tűdőtarjag.
Baumgarten, der, gyümölcskert.
Baumholder, der, bodzafa.
Baumhorz, das, bogas agát.
Baumhebe, die, der Baumheber, emelőrúd, emeltő.
Baumkletter, Baumläufer, der, közönséges fakúsz.
Baumlang, Baumhoch, adj., élőfa magosságú hosszaságú.
Baumlaus, Blattlaus, die, levelész, korpaféreg.
Baumlerche, die, erdei pacsirta.
Baumlos, adj., fátlan, élőfa nélkül való.
Baummarder, Edelmarder, Feldmarder, der, nyuszt menyét.
Baummast, die, makkonvaló hízlalása a' disznónak, makkolás.
Baummesser, das, Gartenmesser, kerti kés, metszőkés.
Baummoos, das, famoh, famoha.
Baumnachtigall, die, csalogány.
Baumnuß, die, dió.
Baumöl, das, faolaj.
Baumpappel, die, Stockrose, rózsa ziliz, mályva rózsa.

ikan, der, ein Vogel, Nimmer-
elhetetlen tantal.
bl, der, faistáp, fakaró.
anzung, die, fákkal béültetett

ler, der, Baumbicker, harkály.
, der, Baumbilz, fáigomba,
ó.
b, adj., fával bővelkedő, fás.
de, die, fakéreg, fahéjj.
e, die, rózsa bangita.
r, die, félkész fűrész, agfűrész.
ecke, die, Waldschnecke, bereki
iga.
öter, der, Hirschkäfer, szarvas-

ule, die, facskola, csemetés.
ht, der, harkály.
rling, der, hegyi pinty.
m, der, faderék, a' fa dereka.
k, adj., ízmos erős.
k, der, fatörzsök.
e, die, fatámasz, ágas, p. o. a'
a termet ág alá.
ns, das, faflastrom, faviasz.
de, die, futó borostyán.
le, die, pamut, gyapott.
lenstaude, die, parmutfa.
t, die, fatenyésztetés.
na, die, építésrend.
der, építés rajza.
er, idem.
der, építőhely.
ig, adj., pofás, pofók.
der, z. B. am Kleide, dombo-
kidudorodás; zusammengeleg-
wand, Compresse, száraz pa-
p. o. sebre; in Bausch und
, d. i. im Ganzen gerechnet, z.
ufen, verkaufen, általjában,
egybe tudva, mindenestől.
, kidudorodni, feldomborodni.
uf, der, általjában való meg-
összevétel.
, der, építőkő.
der, d. i. Baumaterialien, min-
pítésre való eszközök, építés-
kivántató dolog.
ändig, adj., építéshez értő.
, das, épület, épített mív, épít-

t, das, építés.
igen, z. B. etwas, valamire
zni, szándékozni, cselozni,
ak lenni valamiben.
, (etwas), meggondolni, gon-
venni valamit, vigyázni va-
, tekintetbe venni.
werth oder beachtungswürdig,

adj., gondolóra méltó, tekintetet érdemlő.
Beängsten, beängstigen jemanden, aggódást szerezni valakinek, szorongatni valakit.
Beängstigung, die, nyughatatlanítás; nyughatatlankodás, aggódás, szorongatás.
Beäugeln, vizsgáltatni; kacsongatni reá.
Beamte, der, pl., die Beamten, hívatalviselő, hívatalban lévő, tisztviselő, hívatalbeli.
Beantworten, felelni, megfelelni reá.
Beantworter, der, felelő, megfelelő.
Beantwortung, die, z. B. des Briefes, felelés, megfelelés; Beantwortung der Frage, megfejtése a' kérdésnek, megfelelés; des Einwurfes, visszonozás; st. Antwort, felelet.
Bearbeiten, z. B. Holz mit der Zimmeraxt, bárdolni a' fát; Steine bearbeiten, követ vágni; Felle bearbeiten, bőrt készítni, kikészítni; den Verstand bearbeiten, az észt kimivelni, kipallérozni; etwas behandeln, z. B. eine Materie bearbeiten, kidolgozni valamit, munkálódni valamin, foglalatoskodni valamivel; sich bearbeiten, d. i. sich bemühen, dolgozni, v. igyekezni valamin, rajta lenni.
Bearbeitung, die, munkálódás, kidolgozás, rajta dolgozás.
Beargwohnen, gyanítni valamit.
Beaugenscheinigen, megvizsgálni.
Bebauen, einen Ort, beépítni, építni reá; das Feld bebauen, bévetni, béültetni p. o. a' földet.
Beben, reszketni, remegni, rengeni; vor Kälte beben, dideregni, a' fázás miatt reszketni.
Bebend, adj., remegő, reszkető.
Bebleyen, (bebleien), megónozni.
Beblümen, mit Blumen schmücken, virágokkal felékesítni, felvirágozni.
Beblümt, adj., virágos.
Bebrämen, megprémezni.
Bebrüten, z. B. Eier, ülni, rajta kotlani, költeni a' tojást.
Bebung, die, remegés, reszketés.
Becher, der, pohár, ivópohár, kehely; Würfelbecher, fapohár; ein Gestirn, kehely, tíz csillagból álló csillagzat.
Becherchen, das, pohárka, poharacska; kis pohár, kehelyke.
Becherblume, die, vérfejű csábair.
Becherglas, das, üvegpohár.
Becherkraut, das, pozsga, kösöny.

Becherſchwamm, der, szitalap, gomba neme.

Becken, das, medencze; zum Waſchen der Hände, mosdóedény, mosdótál; bei Springbrunnen, víztartó, vízkáva.

Beckenförmig, adv., medenczés.

Bedachen, z. B. ein Haus, befedni p. o. a' házat.

Bedacht, adj., mit Vorſorge, ügyelő, elméjét valamire fordító v. valamin forgató; auf etwas bedacht ſeyn, d. i. für etwas ſorgen, valami felől, v. valamiről gondoskodni; ſich Mühe geben, rajta lenni, igyekezni valamin.

Bedacht, der, d. i. Ueberlegung, Vorſicht, meggondolás, gondolóra vétel, figyelem; mit Bedacht, meggondolva; ohne Bedacht, gondolatlanúl, meggondolás nélkül, vaktában; mit Bedacht, d. i. mit Fleiß, készakartva, szántszándékkal.

Bedachtlos, adj., meggondolatlan, vigyázatlan; adv., meggondolatlanúl.

Bedachtloſigkeit, die, meggondolatlanság.

Bedachtſam, adj., valamit meggondoló; adv., meggondolva.

Bedachtſamkeit, die, vigyázóság, maga meggondolás.

Bedachung, die, befedés; das Dach ſelbſt, fedél, tető.

Bedächtig, adj., vígyázó, előre vígyázó, valamit meggondoló, okos; bedächtig in Worten, meggondolt, p. o. szó; adv., vígyázva, meggondolva, figyelemmel.

Bedachtlich, adj., gondolkozó, lassú és valamit előre meggondoló; adv., gondolkozólag.

Bedächtlichkeit, die, meggondolásbeli lassúság.

Bedanken, köszönni, megköszönni, valakinek valamit; du brauchſt dich nicht zu bedanken, nincs mit köszönnöd; ich bedanke mich, köszönöm; ironiſch: z. B. er wird ſich dafür ſchön bedanken, megköszönni ő azt, az az, nem kell az neki.

Bedanken, das, megköszönés.

Bedarf, der, szükség, fogyatkozás, megkívántató dolog.

Bedauern, sajnálni, szánni, sajnálkozni valakin; ich bedaure dich, sajnállak, szánlak; ſt. betrűbt ſeyn, sajnálni, fájlalni valamit, szomorkodni rajta.

Bedauernswerth, bedauernswürdig, adj., sajnálható, lehet sajnálni v. szánni; auf eine bedauernswerthe Art, szánakodásra méltó, sajnálásra méltó módon.

Bedecken, befedni valamit felyül, fedéllel, bétakarni takaróval; ſt. verhüllen, z. B. das Haupt, befedni a' fejét, feltenni a' kalapját v. süvegjét; mit bedecktem Haupte, befedett fővel, feltett kalappal v. süveggel; mit Staub bedeckt, porral bélepett; ſt. beſtreuen mit etwas, behinteni, béteritni, p. o. a' földet virágokkal; trop. bekleiden, ſchmücken, felruházni; den Tiſch mit Speiſen bedecken, az asztalt válogatott étkekkel megrakni; mit Wunden bedeckt, borítva v. rakva sebekkel; mit Ruhm bedeckt, égig magasztalva, v. rakva dicseretekkel; mit Schimpf und Schande bedeckt, földig legyalázva, rakva gyalázattal; trop. verhehlen, bemäntelu, z. B. Fehler, elfedezni, eltitkolni.

Bedeckung, die, des Hauptes, a' főnek befedése, a' kalap v. süveg feltevése; ſt. Decke, fédezet, fedél, boríték; eine Bedeckung von Soldaten, őrizet, őrző késérők, védő katonák, védőr; zur Bedeckung dienen, őrizetül lenni; ein Schiff, das zur Bedeckung dienet, védőr hajó.

Bedenken, meggondolni, gondolóra venni, gondolkozni valami felől, megfontolni valamit, elméjében forgatni; ſich bedenken, gondolkozni felőle, gondolóra venni; ſich anders bedenken, megváltoztatni szándékát.

Bedenken, das, meggondolás, gondolóravevés, megfontolás; Sorge, Rückſicht, gond, gondoskodás valami felől; Zweifel, kétségeskedés, gondolkodóba esés valami cránt; Bedenken tragen, kétségeskedni, gondolkodóba esni, kételkedni felőle, nem akarni v. félni valamit megtenni 's a' t., tartani valamitől; lange Bedenken tragen, sokáig tusakodni magával, ha valyon 's a' t.

Bedenklich, adj., zweifelhaft, kétségeskedő, aggodalmas; von Sachen, was Ueberlegung fordert, kétséges, bizonytalan, megfontolni v. gondolkozásra való; daher: verdächtig, gyanús p. o beszéd; gefährlich, bajos, fenyegető, veszedelmes, kedvetlen; adv., kétségeskedve; gyanakodva, gyanúsan; es kam mir bedenklich vor, szeget ütött a' fejembe, megütközém rajta.

Bedenklichkeit, die, kétségeskedés, habo-

zás; Zweifel, kétség, nehézség; Hinderniß, akadály.

Bedenkzeit, die, gondolkozásra való idő

Bedeuten, (zurecht weisen), megtanítni valamire, útba igazítni; ſich bedeuten laſſen, a' tanításnak engedni, elfogadni az oktatást, útba igazítást; ſeine Willensmeinung äußern, das ꝛc. tudtára v. értésére adni valakinek, hogy mit csináljon v. mihez tartsa magát; anzeigen, jelenteni, tenni; heißen von Wörtern, jelenteni, p. o. was bedeutet dieſes Wort? mit tesz, mit jelent ez a' szó? eine Andeutung über die Zukunft, das bedeutet nichts Gutes, ez nem jót jelent, nem jóra mutat; von Menſchen, viel vermögen tehetni; wenig bedeuten, keveset tehetni, kevés tehetetének lenni; er glaubet etwas zu bedeuten, azt gondolja, hogy valami ő; ein bedeutender Mann, jeles, derék, nagy tekintetű, előkelő, p. o. ember; von Sachen, was viel zu bedeuten hat, fontos, a' mitől sok függ; das hat nichts zu bedeuten, semmit sem tesz, csekélység a' dolog.

Bedeutſam, adj., sokat v. nagyot mutató, jelentő, fontos.

Bedeutſamkeit, die, erő, fontosság, nagyot mutatás.

Bedeutung, die, Zurechtweiſung, megintés, jó útba igazítás; Bekanntmachung, tudtáraadás, értéséreadás, p. o. valakinek, hogy mihez tartsa magát; für Andeutung über die Zukunft, jelenség, jelentése p. o. a' jövendő esetnek; Deutung auf den Sinn eines Wortes, jelentés, erő, értelem, p. o. a' szónak az ereje, értelme; Worte, die einerlei Bedeutung haben, egyértelmű szók (Synonyma); die Wichtigkeit, fontosság, tekintett.

Bedielen, (den Fußboden), be- v. kideszkázni, kipallózni.

Bedienen, szolgálni, szolgálatjára lenni valakinek; ein Amt bedienen, szolgálni, folytatni valamelly hivatalt, hivatalban lenni; ſich einer Sache bedienen, élni valamivel, használni venni, használa fordítni.

Bediente, die, d. i. Aufwärterin, szolgálóleány.

Bediente, der, ein Bedienter, inas, a' ki szolgál, szolga.

Bedientenkleidung, die, inas v. cseléd ruha.

Bedientenzimmer, das, die Bedientenſtube, cseléd szoba, inas szobája.

Bedienung, die, das Bedienen, szolgálat; die dienenden Perſonen zuſammengenommen, a' cselédek, az inasok.

Bedienſtung, die, hivatal.

Bedingen, über etwas einig werden, megegyezni, kötni, végezni, egyességre lépni valami eránt; ſich etwas bedingen, d. i. vorbehalten, kikötni magának valamit az egyezésben; über den Preis einig werden, megalkudni, kialkudni valamit, alkudni rá, megfogadni.

Bedingen, das, Bedingniß, die Bedingung, egyezés, alku; das, was bedingt wird, feltétel.

Bedingt, adj., feltételes; adv., feltétel alatt, feltételesen.

Bedingungsweiſe, adv., feltételesen, feltétel alatt.

Bedrängen, gyötreni; szorongatni, sürgetni valakit.

Bedrängniß, die, szorult állapot, szorongattatás.

Bedrängt, adj., szorult, nyomorúságos állapot; adv., megszorúlva, nyomorgatva.

Bedrohen, einen, fenyegetni.

Bedrohung, die, fenyegetés.

Bedrücken, nyomni, szorongatni, nyomorgatni.

Bedrückung, die, das Bedrücken, nyomás, szorongatás, nyomorgatás; ſ. Drangſal, Noth, nyomorúság, szükség, nyomtattatás.

Bedüngen, megtrágyázni.

Bedünken, ſcheinen, tetszeni, látszani; mich bedünkt, nekem úgy látszik v. tetszik, hogy s' a' t.

Bedünken, das, d i. die Meinung, vélekedés, általlatás, gondolat; meines Bedünkens, az én vélekedésem szerént.

Bedürfen, jemandes, oder einer Sache, szükölködni valami nélkül, szükségének lenni reá, rászorúlni; erforderlich ſeyn, szükséges lenni, megkívántatni, kelleni.

Bedürfniß, das, der Mangel, szükség, megkívántató dolog, fogyatkozás; die Bedürfniſſe des Lebens, élelembeli szükség, megkívántató dolgok az élet fenntartására.

Bedürftig, adj., szükölködő, szegény.

Beehren, einen mit etwas, megtisztelni; beehren Sie mich mit einem Beſuche, szerencsémnek tartom, ha az Úr látogatásával engemet megtisztel; ſ.

beſchenken, megajándékozni, ajándékkal megtisztelni.

Beehrung, die, megtisztelés, tisztelet mutatás, megtiszteltetés.

Beeiden, beeidigen, Jemanden, valakit megesketni, esküvéssel lekötelezni valamire, a' hitet letétetni valakivel; etwas beeiden, ráesküdni, megesküdni reá, esküvéssel bizonyítni; daher beeidiget, z. B. Richter, esküdt, megesküdt, hites, esküvéssel köteleztetett.

Beeidigung, Beeidung, die, megesküvés, megesketés.

Beeifern, ſich, igyekezni, iparkodni rajta, serénykedni valaminek véghezvitelén.

Beeiferung, die, iparkodás, igyekezet, serénykedés.

Beeilen, siettetni.

Beeinträchtigen, Eingriffe in eines Andern Rechte thun, sérelmíteni, jussaiban sérteni valakit, sérelmet okozni valakinek.

Beeinträchtiget, adj., megsérelmített, jussaiban megsértett.

Beeinträchtigung, die, das Beeinträchtigen, sérelmítés, jussaiban megsértés; ein zugefügtes Unrecht; sérelem.

Beeiſen, mit Eis bedecken, z. B. Fleiſch, jéggel béborítni.

Beeiſen, mit Eisen belegen, megvasalni.

Beenden, beendigen, végézni, elvégezni, a' dolgot, végre hajtani valamit.

Beendigung, die, elvégzés.

Beengen, összeszorítni, szoros határok közzé venni.

Beerben, örökségül nyerni.

Beerchen, das, bogyócska.

Beerdigen, eltemetni.

Beerdigung, die, eltemetés.

Beere, die, bogyó, bojó; Weinbeere, szőlőszem.

Beerhacke, die, a' szőlőnek harmadszori v. utólsó kapállása.

Beeſt, das, vad, veszett állat.

Beet, das, ágy, veteményes v. virágos ágy, t. i. a' kertekben.

Beete, die, czékla.

Beeten, in Beete abtheilen, felosztani ágyakra t. i. a' kertet.

Befahren, ſt. befürchten, félni, tartani tőle; einen Weg befahren, járni rajta t. i. kocsival, hajóval; eine befahrene Straße, járt út, tört út; das Meer befahren, a' tengeren hajókázni; v. hajózni, behajókázni a' tengert; einen Acker mit Dünger befahren, trágyával béhordani a' földet.

Befallen, elborítni, béborítni, mint p. o. a' hó a' földet; angreifen, meglépni, megnyomni, rájönni, ráesni, mint p. o. a' betegség; der Frost befällt ihn, a' fázás jön reá; eine Furcht befällt ihn, elfogta a' félelem.

Befangen ſeyn, umgeben, körül venni, körülfogni; trop. in einem Prozeſſe befangen ſeyn, perbe keverkedni v. keveredve lenni; ſt. gefangen nehmen, daher partic. befangen, für eingenommen, beſtochen, z. B. ein befangener Richter, megvesztegetett bíró.

Befaſſen, in ſich faſſen, magába foglalni; ſich befaſſen mit etwas, d. i. ſich damit beſchäftigen, valamivel foglalatoskodni, valamire adni magát; es über ſich nehmen, magára vállalni valamit; ſich darein miſchen, beléelegyíteni magát.

Befaſſung, die, bánás, foglalatoskodás.

Befehden, hadat izenni valakinek, haddal megtámadni valakit, hadat indítni valaki ellen; trop. beſtreiten, z. B. eine Lehre, kikelni ellene, harczolni, megtámadni.

Befehdung, die, hadizenés, hadindítás, megtámadás.

Befehl, der, parancsolat; das Recht, Befehl zu ertheilen, hatalom; in der höflichen Umgangsſprache, Belieben, kívánság, tetszés, parancsolat; was ſteht zu Ihrem Befehle? mit parancsol az Úr? mit tetszik parancsolni? ich ſtehe ganz zu Ihrem Befehle, tessék velem parancsolni, parancsoljon velem az Úr.

Befehlen, parancsolni; ſt. auftragen, megparancsolni, parancsolatban kiadni; zu befehlen haben, parancsolni, uralkodni rajta; ſich von jemanden befehlen laſſen, valaki hatalma alatt lenni, engedelmeskedni; in der höflichen Umgangsſprache: belieben, parancsolni tetszeni; belieben Sie etwas, tetszik valamit parancsolni.

Befehligen, megparancsolni; ſt. commandiren, vezérleni, p. o. a' hadi sereget, parancsolni mint vezér.

Befehlshaber, der, kormányzó; in der Provinz Befehlshaber ſeyn, a' tartományt kormányozni; Befehlshaber des Heeres, vezér, hadivezér; oberſter Befehlshaber bei der Armee, fő hadivezér.

Befehlshaberiſch, adj., parancsoló; adv., parancsolólag.

Befehlshaberſchaft, die, kormányozóság, fővezérség.

Befehlsweise, adv., parancsolólag, parancsolásképpen.

Befelchen, megreszelni, kireszelni.

Befestigen, erőssé tenni, megerősíteni, tartóssá v. állandóvá tenni; durch Binden befestigen, megkötni, megkötéssel; durch Einschlagen befestigen, leverni, hogy erősen álljon; durch Pfähle befestigen, megszegezni; trop. den Frieden befestigen, a' békességet megerősíteni; eine Stadt befestigen, valamelly várost kősfallal békeríteni.

Befestiger, der, megerősítő.

Befestigung, die, megerősítés; erősség.

Befestigungskunst, die, hadi építés mestersége.

Befestigungswerk, das, d. i. Wall oder Graben, erősség, p. o. sáncz, árok.

Befeuchten, béharmatozni, megnedvesedni, megázni.

Befeuchtet, adj., nedves, megnedvesített.

Befeuchtung, die, megnedvesítés.

Befinden, felgyúlasztani.

Befiedern, feltollazni; sich befiedern wie ein Vogel, tollasodni.

Befiedert, adj., tollas.

Befinden, erkennen, úgy találni; etwas für gut befinden, valamit jónak találni, helyben hagyni, jónak gondolni; sich befinden, z. B. an einem Orte, lenni, tartózkodni valahol; in Rücksicht der Gesundheit, lenni, érezni magát; wie befinden Sie sich? hogy van az Úr? die Sache befindet sich so, a' dolog így van v. ebben van.

Befinden, das, die Befindung, úgy találás, megtalálás; Beschaffenheit, állapot; Gesundheitszustand, egésség.

Befindlich, adj., található, találtató.

Beflecken, bémocskolni, pecsétet ejteni (a' rubába); trop. sich mit Lastern beflecken, magát valamelly gonoszsággal megfertéztetni, bémocskolni.

Befleckung, die, elmocskolás.

Befleißen, befleißigen, sich, igyekezni valamin, rajta lenni, munkálódni, iparkodni.

Befleißigung, die, szorgalmatosság, igyekezet, iparkodás.

Befließen, adj., von befleißen, gyakorló, tanúló.

Befließenheit, die, iparkodás, igyekezet, szorgalmatosság, fáradozás.

Befließen seyn, igyekezni, iparkodni rajta.

Beflügeln, felszárnyazni; trop. schnell befördern, siettetni, gyorsaságot adni neki.

Beflügelt, adj., szárnyas; gyors, sebes.

Beförderer, der, segítő, elősegítő, előmozdító; eines Menschen, pártfogó.

Beförderlich, adj., hasznos, előmenetelesz; beförderlich seyn, használni; von Menschen, segítségül lenni.

Befördern, (Briefe), elküldeni; dem Ziele näher bringen, elősegíteni, elősegélni, előmozdítni; st. forthelfen, z. B. zu einem Amte befördern, valakit valamelly hivatalra emelni v. hivatalba tenni.

Beförderung, die, elküldés, az elküldés felől való gondoskodás; Beschleunigung, siettetés; Unterstützung, előmozdítás, segítség, elősegítés; Beförderung zum Amte, emelés, elővitel, előmozdítás, t. i. hivatalra.

Beförderungsmittel, das, előmozdító eszköz, eszköz az előmenetelre.

Befolgen (nachahmen), z. B. jem. Beispiel, követni p. o. valaki példáját; Folge leisten, z. B. jemandes Rath, követni, engedelmeskedni, bévenni, p. o. valaki tanácsát, megfogadni és a' szerént cselekedni.

Befolgung, die, Nachahmung, követés; Gehorsam, engedelmeskedés.

Befolger, der, der Gesetze, telyesítő.

Befrachten, einen Wagen, megterhelni, terehvel megrakni.

Befrachtung, die, megterhelés, terehrakás.

Befragen, megkérdezni, p. o. valamit valakitől v. valakit valami eránt; zu Rathe ziehen, tanácsot kérdeni; sich befragen, etwas auskundschaften, tudakozódni másoktól, másokat kitudakozni valami eránt; sich Rathes erholen, tanácsot kérdeni valakitől.

Befrager, der, kérdezősködő, tudakozódó.

Befranzen, ein Kleid, rojtott varrni reá p. o. a' ruhára.

Befremden, unerwartet seyn, csudálatosnak, váratlannak tetszeni valakinek, megütközni valamin.

Befremden, das, die Befremdung, csudálkozás, megütközés; mit Befremdung, csudálkozva, megütközve.

Befreunden, barátság által egyesíteni, öszvebarátkoztatni; mit einem befreundet seyn, d. i. in freundschaftlichem Verhältnisse stehen, barátságban v. barátságos öszveköttetésben lenni valakivel; mit einem verwandt seyn, atyafiságban v. rokonságban lenni

valakivel; ſich befreunden, összebarátkozni, atyafiságba lépni.

Befreundete, der, barátságban lévő (barátom, barátod); Verwandter, atyafi, rokon, rokonságban lévő, atyámfia.

Befreundung, die, összebarátkozás; összeatyafisodás, atyafiság.

Befreyen, (befreien), frey machen, megszabadítni, kiszabadítni, p. o. a' fogságból, adósságaiból; befreyet werden, meg-, v. kiszabadúlni, kimenekedni; von Abgaben befreyen, adótól ment; ſich befreyen, kiszabadítni magát, kiszabadúlni, kimenekedni.

Befreyer, der, kiszabadító, szabadító.

Befreyung, die, meg-, v. kiszabadítás; vom Kummer, megszabadúlás, megmenekedés.

Befriedigen, zufrieden ſtellen, eleget tenni valakinek, kielégíteni valakit.

Befriedigend, adj., kielégítő, megnyugtató; adv., eléggé, kielégítőleg.

Befriedigung, die, kielégítés, elégtétel.

Befriedigungsmittel, das, megengesztelő eszköz.

Befrohnen, befrönen, robotot vetni valakire v. kívánni valakitől.

Befruchten, p. B. das Land, termékenyítni, termékennyé tenni; unfruchtbare Bäume befruchten, a' terméketlen fákat gyümölcsözőkké, tenyészőkké tenni; ein Thier befruchten, tenyészővé tenni.

Befühlen, megtapogatni.

Befühlung, die, megtapogatás.

Befürchten, félni, tartani tőle.

Befugen, (berechtigen), just v. hatalmat adni.

Befugt, adj., törvényes szabadsággal bíró, szabad, szabados.

Befugniß, die, juss, hatalom.

Befurchen, p. B. die Erde, barázdát hasítni, felbarázdázni.

Begaben, megajándékozni, felékesítni.

Begabt, adj., megajándékoztatott, felékesíttetett, felruházott, adományzott; mit großen Talenten begabt, nagy talentomú v. lelki tehetségű; mit großer Gelehrſamkeit begabt, nagy tudományú.

Begaffen, rábámúlni, szájtátva nézni, rátátni a' száját.

Begatten, ſich, von Thieren, párzani, mint p. o. a' madarak, bakzani, mint az apróbb négylábúk, nőszni, nemzeni.

Begattung, die, párzás, bakzás, nőszés, nemzés.

Begattungsgeſchrick, der, nővágy, nővágyás.

Begattungszeit, die, nőszés idejezás v. bakzás ideje.

Begeben, ſich, menni valahová, valahová; ſich auf den Weg útnak indúlni, útra menni; Ruhe begeben, um ehne Amt nyugodalomra lépni a' hiva ſich zur Ruhe oder zu Bette lenyúgodni, lefeküdni; ſich in gefahr begeben, magát élete vmére kitenni; ſt. gesteben, ſich nen, esni, megesni, történi einer Sache begeben, d. i. ſi ben, elállani, valamitől.

Begebenheit, die, történet, eset.

Begebung, die, menetel.

Begegnen, einem, összevetalálkozn betalálkozni vele, előtalálni mir begegnet, előtalált, összezott velem; ich bin ihm b összevetalálkoztam vele; wide esni, történni rájta; es iſt Unglück begegnet, szerencsé ért v. esett rajtam; jemanden delu, bánni vele, viseltetni v. hozzá; einem freundlich b barátsággal viseltetni valaki einem hart begegnen, keméz kémélletlenül bánni valakiv vorbeugen, p. B. einer Krank lentállani, eleitvenni, p. o. valyának; ſich begegnen, p. dem Wege, összevetalálkozni; widerſetzen, ellene állani, elle gezni magát.

Begegnung, die, összevetalálkozá handlung, velebánás; Zufall net; Widerſtand, ellent állás

Begehen, um etwas zu beſichtige v. megjárni, össze-, v. köri feiern, p. B. ein Feſt begehen, ni, megtartani az innepet, m pelni valamelly napot; ſün ben, tenni, elkövetni, főkéi mi rosszat; einen Diebſtahl tolvajságba esni; einen Fehl ben, hibázni, hibát tenni; ſ ben, élni v. lenni egymással

Begehren, verlangen, kívánni, vánni valamit, vágyni va vágyódni rá; eine Perſon b begehren, valamelly személyt gül megkérni, megkéretni.

Begehrenswerth, oder begehrens adj., kívánásra méltó, kíván

Begehrlich, adj., kívánható.

Begehrung, die, kívánás.

Begehrungsvermögen, das, (Philos.), kívánó tehetség.

Begehung, die, Feierung, z. B. der Spiele, játéktartás; Ausübung, z. B. eines Verbrechens, gonosztétel; eines Festes, megünneplés.

Begehren, elnyálozni.

Begeistern, felelevenítni, felélesztni, feltüzelni, gyúlasztani; mit göttlicher Eingebung erfüllet, z. B. Weissager, ihletni, új lelket fúvallani belé.

Begeisternd, adj., élesztő, lelkesítő.

Begeistert, adj., ihletett, ihlettetett; elragadtatott képzelkedő.

Begeisterung, die, lelkesítés, ihletés, felbuzdítás, elevenítés, feltüzelés; wie bei Weissagern, lelkesedés, lelkesülés, felbúzdúlás.

Begier, Begierde, die, kívánság, vágyódás, vágyás valamire; sinnliche Begier, testi v. buja kívánság; die Begier befriedigen, testi kívánságainak engedni, kedve szerént élni; die Begier zähmen, kívánságait zabolázni.

Begierig, adv., kívánó, vágyó, vágyódó valamire; adv., kívánva, vágyva, vágyódva.

Begirren, megönteni, megöntözni, meglocsolni.

Begirrung, die, megöntés, megöntözés.

Beginn, der, kezdet.

Beginnen, kezdeni, elkezdeni.

Begittern, bérostélyozni.

Begittert, adj., rostélyos; z. B. ein begittertes Fenster, rostélyos ablak.

Beglänzen, fénnyével megvilágositni, ragyogni rajta.

Beglasen, üveggel bevonni, üveget tenni belé.

Beglauben, beglaubigen, hitelesítni, megbizonyítni; eine Sache mit einem Eide beglauben, hittel megerősítni valamit; sich beglauben, d. i. legitimiren, meghitelező levelet elömutatni, v. általadni.

Beglaubigung, die, bébizonyítás.

Beglaubigungsschein, der, (Certificat), bizonyitóirás v. levél.

Beglaubigungsschreiben, das, (Creditiv), meghitelezölevél, melly a' meghatalmazott követeknek adatik.

Beglaubt, adj., hiteles, hitelt érdemlő

Begleiten, késérni, elkésérni, kikésérni valakit; den Gesang begleiten, (accompagniren), az éneklést muzsikával, a' muzsikát énekléssel egyesitni, segitni; mit etwas verbunden seyn oder werden, késérni, késéröje lenni, körülvenni, hozzáadni, mellétenni.

Begleiter, der, késérő; auf der Reise, úti társ.

Begleitung, die, késérés, elkésérés; die begleitenden Personen, késérök; von Soldaten, őrizet; in der Musik, mellék hang v. muzsika seged hang v. muzsika; st. Zusatz, hozzáadás.

Beglücken, szerencséltetni, szerencsésé tenni, szerencsésitni; einen Menschen beglücken, d. i. glücklich machen, boldogitni, szerencsésé tenni, megáldani valamivel.

Beglücker, der, boldogító, jóltévő, jótévő, szerencse elömozditó.

Beglückt, adj., szerencsés, boldog; adv., szerencsésen.

Beglückung, die, boldogitás, megáldás, szerencsésé tétel.

Begnadigen, kegyelmezni, megkegyelmezni; einen Verbrecher begnadigen, ihm die Strafe erlassen, megkegyelmezni a' bünösnek, elengedni a' büntetését; ihm das Leben schenken, megkegyelmezni a' gonosztévőnek v. a' gonosztévő életének; einen mit etwas begnadigen, d. i. aus Gnade zu Theil werden lassen, kegyességet mutatni valaki eránt, kegyelemből megajándékozni valakit.

Begnadigung, die, megkegyelmezés.

Begnadigungsrecht, das, megkegyelmező juss.

Begnügen, sich, megelégedni, megelégedve lenni valamivel.

Begnügsam adj., kevéssel megelégedő, mértékletes; adv., mértékletesen.

Begnügsamkeit, die, kevéssel megelégedés, mértékletesség.

Begraben, eltemetni, a' halottat, eltakarítni; einen lebendig begraben, valakit élevennen eltemetni.

Begrabung, die, eltemetés.

Begräbniß, das, temetés; in so fern es feierlich geschieht, temetési v. halotti pompa.

Begräbnißgebrauch, der, temetési szokás.

Begräbnißkosten, die, pl., temetési költség.

Begräbnißlied, das, halotti ének.

Begräbnißmahl, das, sirfa, sirkő, siremlék.

Begräbnißort, der, sir, temető hely.

Begräbnißrede, die, halotti beszéd.

Begräbnißtag, der, a' temetés napja.

Begräbnißtuch, das, halotti szőnyeg, koporsóterítő.

Begränzen, etwas, határt szabni, ha-

tárt rendelni valaminek, határral békerítni vagy körűlkerítni, körűlvenni; trop. begränzen, határok közzé szorítni valamit, határt vetni valaminek; ein begränzter Geiſt, szűk körű, határú v. középszerű elme.

Begränzung, die, határszabás, határtétel.

Begraſen, füvel v. pázsittal benőni; das Gras abfreſſen, a' füvet leenni, ellegelni; ſich begraſen, ſich mit Gras bekleiden, béfüvesedni, bepázsitosodni, virúlni, zöldűlni; vom Viehe: ſich dick freſſen, felvenni magát a' füvön, meghízni.

Begraſet, adj., füves, pázsitos.

Begraut, adj., megőszült.

Begreifen, megfogni a' kezével, a' kézbe fogni, megmarkolni; umfaſſen, von Menſchen, béfoglalni; viel mit wenigen Worten begreifen, kevés szóval sokat mondani, kitenni, kifejezni; in ſich enthalten, von Sachen, magábafoglalni, béfoglalni; mit dem Verſtande begreifen, umfaſſen, megfogni (az eszével), megérteni, ellátni eszével v. általlátni; ſich begreifen, magához térni, v. jönni, p. o. haragjából.

Begreiflich, adj., megfogható, megérthető; adv., megérthetőleg.

Begriff, der, Bereitſchaft zu etwas, készülőben létel valamihez; im Begriffe ſeyn, készülni, készülőben lenni, azon lenni, hogy, 's a' t. akarni, félben lenni; ich bin im Begriff abzureiſen, éppen indúló félben vagyok v. indúlni akarok; der Inbegriff, foglalat, tartalom, summa, summás előadás, rövid foglalat; Vorſtellung einer Sache in der Seele, megfogás, képzelet, megértés; der Begriff, der in einem Worte liegt, d. i. Sinn, értelem, valamelly szónak értelme, ereje, jelentése; Faſſungsvermögen, Einſicht, megfogás, értelem, megértés, gondolkozás.

Begriffen ſeyn, darin, foglalatoskodni benne; darunter, közbe lenni, közze számláltatni.

Begründen, fundamentomot vetni valaminek, megalapítni valamit; felállítni; in der Wahrheit begründet ſeyn, igazságon épűlni.

Begründer, der, megállapító, felállító, szerző; előmozdító.

Begründet, adj., fundamentomos, helyes.

Begründung, die, megállapítás, felállítás; Beweis, megmutatás, bébizonyítás.

Begrünen, daher begrünt, partic. zöldellő.

Begrüßen, köszönteni valakit, megköszönteni, köszönni valakinek; aus Höflichkeit um etwas bitten, szépen kérni valamit valakitől; er will darum begrüßt ſeyn, megvárja, hogy az ember szépen kérje.

Begrüßer, der, köszöntő, köszönő.

Begrüßung, die, köszöntés, köszönés valakinek; das Bitten um etwas, kérés.

Begucken, megnézgélni.

Begünſtigen, Gunſt bezeigen, kedvezni valakinek, hajlandósággal viseltetni valaki eránt, pártolni valakit; durch Gunſt befördern, pártját fogni valakinek, előmozdítni a' szerencséjét.

Begünſtiger, der, kedvező, pártfogó, pártoló.

Begünſtigt, adj., kedves, pártolt.

Begünſtigung, die, kedvezés, pártfogás, segítség, előmozdítás.

Begürten, övedzeni, felövedzeni, körülövedzeni.

Begütern, Güter verleihen, ſchenken, jószágot megajándékozni.

Begütert, adj., jószágos, birtokos, vagyonos, jószággal bíró.

Behaaren, z. B. den Geigenbogen, a' vonora lószőrt felhúzni.

Behaart, adj., auf dem Kopfe, hajas; am Leibe, szőrös; mit ſtruppigen Haaren, borzas.

Behacken, z. B. Bäume mit dem Beile, megnyesni, körülnyesni; mit der Hacke die Erde um die Weinſtöcke herum behacken, d. i. auflockern, megkapálni a' szőlőt.

Behackung, die, megnyesés, megkapálás.

Behältniß, das, tartó tok; für Schriften, tok; für Kleider, Geld, láda, fiók; iſt es Fach, fiók, oder Schrank, almáriom.

Behängen, behangen, béaggatni, aggatni reá; die Leine mit Wäſche behängen, a' kötelet kimosott ruhával béteregetni, felteregetni a' ruhát kötélre; mit Lumpen behangen, rongyba öltözött.

Behaftet, adj., belékeveredett, benne lélekző, benne lévő; mit Laſtern behaftet, vétekkel bemocskolt; mit Schulden behaftet, adosságba keveredet, adós.

Behagen, jól esni, tetszeni, kedvére lenni, kedve szerént lenni.

Behaglich, adj., jól eső, tetsző, kedves, kellemes; ſt. gefällig, nyájas, maga alkalmaztató; adv., kellemesen, kellő módon.

Behaglichkeit, die, kellőség, kellemesség; ſt. Bequemlichkeit, könnyebbség, alkalmatos volta valaminek; Gefälligkeit, (im Betragen), magaalkalmaztatás.

Behalten, megtartani, magánál tartani, megmarasztani (a' vendéget); beibehalten, megtártani, el nem hagyni; im Gedächtniß behalten, elméjében v. emlékezetében megtartani, el nem felejteni; bei ſich behalten, t. i. verſchweigen, magában tartani, ki nem mondani.

Behaltſamkeit, die, magában tarthatóság.

Behaltung, die, das Behalten, megtartás, magánál tartás; Behalten im Gedächtniſſe, elméjében v. emlékezetében tartása valaminek.

Behandeln, mit Händen bearbeiten, bánni valamivel, munkálni valamit, a'kezeivel dolgozni rajta; beſorgen, gondot viselni; einen Handel ſchließen, megalkudni valamit, alkura lépni valami eránt.

Behandlung, die, mit Händen, vele bánás; eines Kranken, gyógyítás; das Betragen, valakivel való bánás, bánás módja.

Behangen, adj., béaggatott.

Beharren, ſtandhaft bleiben bei etwas, állhatatosan megmaradni; beharren, t. i. anhalten, állhatatos lenni; beharren bis ans Ende, légy állhatatos mind halálig.

Beharrlich, adj., von Perſonen, ſtandhaft bleiben, állhatatos, megmaradó; von Sachen, anhaltend, állandó, tartós; adv. állhatatosan, állandóan.

Beharrlichkeit, die, z. B. des Glückes, állandóság; einer Perſon, állhatatosság, megmaradás; Beharren im Böſen, makacsság, makacsállhatatosság, hívség.

Beharrung, die, állhatatos megmaradás, hűség.

Beharzen, bécsipázni facsipával, bészurkozni.

Behauchen, etwas, rálehelleni.

Behauen, z. B. Bauholz, megfaragni, megbárdolni p. o. az épületre való fát; einen Baum behauen, t. i. die Aeſte, megnyesni a' fát, az ágait levagdalni.

Behaupten, z. B. eine Ausſage, állítni, bizonyítni, erősítni; man will behaupten, azt állítják; ſich behaupten, megtartani, oltalmazni, megoltalmazni, birtokában megtartani; fenntartani.

Behauptung, die, eines Satzes, állítás, bizonyítás; eines Platzes, megoltalmazás; ſeiner Würde, fenntartás; die Meinung, die behauptet wird, állítás, a' mit valaki állít, ítélet.

Behauſen, beherbergen einen, béfogadni szállásra, szállást adni valakinek; ſich behauſen, t. i. anſäßig machen, megtelepedni valahol.

Behauſung, die, befogadás, t. i. a' házába; das Haus, die Wohnung, ház, lakás, hajlék.

Behauung, die, des Bauholzes, megfaragás; der Bäume, megnyesés.

Beheizen, béfütni.

Beheizung, die, befütés.

Behelf, der, mentség, kopasz mentség, szín.

Behelfen, ſich, segítni magán, valamivel; mit etwas zufrieden ſeyn, megelégedni, beérni valamivel.

Behelflich, behülflich, adj., másokon örömest segítő.

Behelligen, beſchwerlich fallen, terhére lenni v. esni valakinek; einen mit Bitten behelligen, valakit kéréseivel terhelni.

Behelligung, die, terhelés.

Behend, adj, serény, serényen és könnyen forgolódó, gyors, eleven, fürge, comp. fürgébb; adv., fürgén, serényen, gyorsan.

Behendigkeit, die, gyorsaság, elevenség, könnyüség, serénység, fürgeség.

Beherbergen, szállást adni, szállásra befogadni.

Beherbergung, die, szállásadás, befogadás szállásra.

Beherrſchen, z. B. ein Land, ein Volk, kormányozni, igazgatni, p. o. valamely várost, uralkodni, országolni valamelly országban v. országon, népen; ſich beherrſchen, ſeine Leidenſchaften beherrſchen, uralkodni magán, zabolázni indulatosságait.

Beherrſcher, der, eines Landes, uralkodó, országló; ſeiner Begierden, magán uralkodni tudó, magát zabolázó.

Beherrſcherin, die, uralkodó, t. i. aszszony.

Beherrſchung, die, eines Landes, uralkodás, országlás, p. o. az országon; der Leidenſchaften, indúlatosságainak

Bein, das, Knochen, der, csont; Schienbein, das Bein vom Knie bis zur Ferse, lábszár; das Bein brechen, eltörni a' lábát v. lábszárát; der einwärts gekrümmte Beine hat, gaczos; der ganze Fuß, az egész láb; sich auf die Beine machen, útnak indúlni, elindúlni, elmenni, útnak eredni; einem auf die Beine helfen, d. i. ihn gesund machen, lábra állítni, ki-, v. meggyógyítni valakit; auf die Beine bringen, z. B. Soldaten, felállítni, lábra állítni p. o. sereget; einem ein Bein stellen, d. i. unterschlagen, valakit leverni a' lábáról, megbuktatni; auf den Beinen haben oder halten, z. B. eine Armee, hadi sereget tartani, t. i. készen; von Kindesbeinen an, gyermekségétől fogva.

Beinähnlich, adj., csontformájú, csontszabású.

Beinahe, adv., csaknem, szinte, közel.

Beiname, der, mellék név, különböztető név, felvett név, nevü, nevezett.

Beinarbeiter, der, (ein Künstler), csontból dolgozó míves.

Beinartig, adj., csontnemü.

Beinbruch, der, csonttörés, csontnak v. lábszárnak eltörése.

Beinbrüchig, adj., tört csontú v. lábú.

Beinchen, Beinlein, das, csontocska.

Beindrechsler, der, Beindreher, esztergályos, csonteszterga'ros.

Beineben, adv., a' mellett, e' mellett.

Beinern, adj., csontból való.

Beinfraß, der, Beinfäule, Beinfäulniß, die, csontveszés, csontfene.

Beinfuge, die, csontválaszték, összefoglalás helye.

Beingerüst, das, Beingestell, csontváz.

Beingeschwulst, die, lábdaganat.

Beingras, das, csontlágyitófü, csonttörő hölye.

Beingürtel, der, die Katze, tüsző, gyüsző.

Beinhart, adj., csontkemény, csontkeménységü, kemény mint a' csont.

Beinhaus, das, tetemház.

Beinhaut, die, csonthártya.

Beinicht, adj., Beinen ähnlich, mint a' csont, csonthoz hasonló.

Beinig, adj., voller Beine, csontos.

Beinkleid, das, die Hosen, nadrág.

Beinkrebs, der, csontfúró fene.

Beinkrümme, die, eine englische Krankheit, csontpuhúlás, és meggörbülés, angolya neme.

Beinlos, adj., csontatlan; csont nélkül való.

Beinmark, das, velő.

Beinöl, das, csontolaj.

Beinröhre, die, im Arme, könyökcsont; im Beine, die vordere größere lábszárcsont, lábélcsont; die hintere kleinere, lábikracsont.

Beinschiene, die, Beinharnisch, Beinstung, die Beine zu bedecken, lábpáczel; dünne Hölzer, gebrochene Bein einzuzwängen, csontküllő, lábküll tört lábra v. csontra; Beinschienen anlegen, felkötözni.

Beinweh, das, Beinschmerz, der, csont fáján, fájdalom a' csontokban.

Beinwuchs, der, csontosodás, csont növés.

Beipferd, das, lógós, vezetékló.

Beipflichten, beistimmen, einem, mit egyezni valakivel, helybehagyni t mondását.

Beipflichter, der, egyetértő valakivel megegyező a' gondolatban.

Beipflichtung, die, helybehagyás, mit egyezés, egyetértés.

Beirathig, adj., tanácsadó.

Beirath, der, tanácsadás, tanács.

Beisammen, adv., együtt; beisammen wohnen, együtt v. egymással lakni

Beisaß, der, ein Stadtbewohner, kein Bürger ist, lakos, idegen lakos zsellér.

Beisatz, der, hozzátétel, melléadás hozzáadás, mellététel, melléklet.

Beischläfer, der, hálótárs.

Beischläferin, die, ágyas.

Beischlaf, der, elhálás.

Beischlafen, valakivel velo hálni, valakit elhálni.

Beischließen, beifügen, mellérekeszteni mellézárni, mellétenni v. foglalni

Beischließung, die, mellérekesztés, mellététel, mellétévés.

Beischlüssel, der, tolvajkulcs.

Beischluß, der, mellététel, toldalék.

Beischmack, der, idegen íz.

Beischmelzen, hozzá v. közé olvasztani Silber dem Golde beischmelzen, ezüstöt elegyítni az aranyat.

Beischreiben, hozzá v. mellé írni.

Beischreiben, das, mellék levél,

Beischütten, hozzá v. mellé tölteni.

Beiseite, Beiseits, adv., bei Seite félre, mellesleg, külön, oldalasla, Scherz beiseite, tréfa nélkül, tréfán kivül; beiseite gehen, félre menni.

Beisetzen, mellé v. hozzátenni; eine Leiche beisetzen, sirba tenni; a' h

testet a' kriptába v. sírboltba tenni, eltemetni.

Beisetzung, die, hozzá v. mellététel; eltemetés.

Beisein, das, jelenlét.

Beisitzen, mellette úlni; beisitzen, bei Gerichte, mint táblabiró jelen lenni, ott úlni.

Beisitzen, das, die Beisitzung, ott ülés

Beisitzer, der, z. B. am Tische, ott ülő, mellette ülő p. o. asztal mellett; bei Gerichte, táblabiró.

Beispiel, das, példa; zum Beispiel, példának okáért, például; ein Beispiel geben, példát adni, jó példával előmenni.

beispiellos, adj., hallatlan, példa nélkül való.

beispiellos, adv., hallatlanúl, példátlanúl.

beispringen, einem, segítni valakin, segítségre sietni, menni v. lenni.

Beistand, der, segítség; Beistand nöthig haben, segítség nélkül szükölködni.

beistecken, mellédugni; Geld beistecken, pénzt venni magához.

beistehen, dabei stehen, mellette állani; einem Hülfe leisten, segíteni valakinek v. valamin, segítségül lenni; so wahr mir Gott beistehe! Isten engem úgy segélyen! einem vor Gerichte beistehen, valakinek ügyét a' törvény előtt felfogni.

Beistehen, der, Helfer, védő, segéd, ügyvédő.

beistellen, mellétenni; bei Seite stellen, félre tenni.

Beisteuer, die, fillérezés, összetétel, összeadás valaki felsegítésére, pénzbeli segítség.

beisteuern, adózni, adakozni valami végre, fillérezni, pénzel segítni.

beistimmen, einem, megegyezni, egy értelemben lenni valakivel, gondolatjára v. vélekedésére valakinek ráállani, azt helybehagyni, tartani valakivel.

Beistimmer, der, helybehagyó.

Beistimmung, die, helybehagyás, megegyezés.

Beistrich, der, vonás, mellékvonás.

beißen, in etwas, harapni, megharapni valamit; um sich beißen, harapózni; nach jemand beißen, valakihez hozzákapni; in einen sauren Apfel beißen, vaczkorba harapni, kéntelenségből kedvetlen és nehéz munkát vállalni; eine brennende Empfindung verursachen, marni, csípni, enni; trop. von zänkischen Menschen, harapózni, mardosni, marni, marczongatni, sérteni, sértegetni; daher: beißend, éles, csípős, sértő, mardosó; beißender Scherz, éles tréfa; beißende Worte, sértő szavak, mardosó szavak; ein beißender Mensch, vagdalódzó ember; sich beißen, d. i. sich heftig zanken, marakodni.

Beißen, das, mit den Zähnen, harapás; der Schlangen, csípés; trop. des Rauches, csípés; das Zanken, marakodás.

Beißend, adj., harapós, sípős, csípős.

Beißig, adj., harapós, p. o. kutya; zänkisch, z. B. ein Mensch, marakodó, veszekedő; csípős, erős, p. o. eczet.

Beißkorb, der, abrakló kosár.

Beißung, die, harapás, marás.

Beißzähne, die, pl., meczőfogak.

Beißzange, die, harapófogó.

Beitbun, beilegen, verwahren, eltenni, félretenni.

Beitrag, der, Unterstützung, Beisteuer zu irgend einem Zwecke, adózásbéli rész, részadás; Beitrag zu einem Schmause, adakozás, fillérezés; an Gelde, gyüjtött segítség p. o. pénzben; zur Verbesserung einer Sache, hozzáadás, hozzátétel, szaporítás, gyüjtött pótlás, toldalék p. o. valamelly munka nevelésére v. tudomány tökélletesítésére.

Beitragen, herbeitragen, vinni, hordani valamihez; zu irgend einem Zwecke etwas beitragen, adni valami végre, adni valamire p. o. pénzt, segítni; zu etwas mitwirken, előmozdítni valamit, munkás lenni valamiben, segítségül lenni, segítni valamiben, használni, nevelni.

Beitreiben, herbeitreiben, hajtani, előhajtani; durch Erinnern herbeischaffen, beszedni, béhajhászni p. o. az adót, adósságot.

Beitreiber, der, z. B. der Gelder, beszedő, behajhászó.

Beitreten, valaki mellé v. részére állani; valaki részén lenni, hozzáállani, megegyezni benne, ráállani.

Beitretung, die, der Beitritt, hozzá v. ráállás, megegyezés.

Beize, die, Beize, Jagd mit dazu abgerichteten Raubvögeln, sólyomvadászat, sólyommal v. más ragadozó madárral vadászás; z. B. Reiherbeize, gémvadászat; das Beizen durch scharfe Sachen, z. B. die Lauge bei Gerbern,

senyvesztés, csáva a' vargáknál; dasjenige, womit gebeizt wird, senyvesztő, ételő; bei Tischlern u. dgl. pácz.

Beitzen, beizen, d. i. mit Raubvögeln jagen, ragadozó madarakkal vadászni p. o. solyommal foglyot 's a' t., úzni; durch scharfen Stoff auflösen, etwas beitzen, felmaratni, etetni, feletetni; um etwas mürbe zu machen, senyveszteni, bépáczolni p. o. a' hust; wie Gärber, Felle beitzen, a' bőrt csávázni; wie Tischler, Holz beitzen, páczolni, megpáczolni, szénnel béctetni, p. o. a' fát.

Beitzkraft, die, maró erő.

Beitzmittel, das, marató v. etető eszköz.

Beitzvogel, der, vadászó ölyv v. sólyom.

Beitzwasser, das, oder Beitzbrühe, die, senyvestővíz.

Beiweg, der, ösvény, gyalog út.

Beiwerfen, hozzávetni v. adni.

Beiwerk, das, mellékmív; bei Gemälden jede Nebensache, mellék festés, mellékzet.

Beiwickeln, mellé tekergetni.

Beiwohnen, einer Sache, ott v. jelen lenni, p. o. vendégségben.

Beiwohnung, die, megjelenés, jelenlétel.

Beiwort, das, (Adjectiv.), Eigenschaftswort, die Eigenschaften eines Substantivs näher zu bestimmen, mássalérthető, minemüségező.

Beizählen, hozzá számlálni.

Beizeichnen, mellé jegyzeni, feljegyzeni ada v. belé.

Beizeiten, adv., bei Zeiten, jókor, idején, annak idejében, v. idején; st. früh, jókor, korán.

Bejahen, ráhagyni valamit, igennel felelni, igent mondani valamire.

Bejahend, adj., ráhagyó, állító.

Bejahrt, adj., idős, koros; insbesondere von Menschen, megélemedett, éltes, koros, vén; von Dingen, régi vén.

Bejahung, die, ráhagyás, állítás.

Bejahungsweise, adv., ráhagyva, állítólag.

Bejammern, szánni, szánakozni rajta, fájlalva szánakozni valamin; sein Unglück bejammern, szerencsétlenségét siratni, szerencsétlen sorsan jajgatni.

[illegible]mernswerth oder bejammernswür[illegible] adj., szánakozásra méltó, fájdalmas; adv., szánakozya, szánakozással.

Bejammerung, die, szánakozás, lás.

Bejauchzen, bejubeln, z. B. etw[illegible] vendezni valamin.

Bekämpfen, einen, tusakodni, vívni, küzdeni valakivel; de[illegible] megvívni az ellenséggel; [illegible] winden, meggyőzni, felgü[illegible] das Vaterland bekämpfen, ha[illegible] len harczolni; trop. eine [illegible] bekämpfen, ellene szegezni valamelly vélekedésnek; kil[illegible] harczolni ellene; die Liebe bek[illegible] tusakodni, küzdeni a' szerel[illegible] den Schmerz bekämpfen, a' fá[illegible] elnyomni, vele nem gondol[illegible] selbst bekämpfen, zabolázni tosságait v. kívánságait, uralkodni.

Bekämpfer, der, tusakodó, vi[illegible] harczoló, vívó; Besieger, győzödelmes.

Bekämpfung, die, tusakodás, [illegible] viadal; Besiegung, meggyő[illegible] nyomás, megzabolázás.

Bekannt, adj., esmeretes, p. [illegible] ber; ist's offenbar, nyilván val[illegible] lévő; ist's verbreitet, mind[illegible] mindenek előtt esmeretes; [illegible] Namen nach bekannt, csak [illegible] ről esmeretes; ein bekanntes [illegible] wort, közpéldabeszéd; bekan[illegible] den, esmeretessé lenni, me[illegible] kedni; bekannt machen, tudtá[illegible] kijelenteni, megesmerkedtet[illegible] mit jemanden bekannt machen, [illegible] merkedni valakivel; bekannt [illegible] ten oder Bösen, berühmt, hír[illegible] vezetes, jeles; st. vertraut [illegible] manden, esmeretes, esmerős [illegible] retségben lévő valakivel; [illegible] kannter, esmerős; wir sind [illegible] kannte, régen esmerjük eg[illegible] régólta esmeretségben vagyu[illegible] mással.

Bekannte, pl., esmeretesek, rősök.

Bekanntlich, adj., tudni való — a' mint tudva van

Bekanntmachung, die, kihírdet[illegible] detmény, hirdetés, híradá[illegible] lentés.

Bekanntschaft, die, esmeretség; traute Bekanntschaft, szoros[illegible] retség.

Bekehrbar, adj., megtérithet[illegible] bítható.

Bekehren, más gondolatra téritni, hozni v. venni; megtéritni, megjobbitni; sich bekehren, megtérni, megjobbúlni.

Bekehrer, der, megtérítő, megjobbító.

Bekehrung, die, megtérítés, megjobbítás; megjobbúlás.

Bekehrungsanstalt, f., térítő intézet.

Bekehrungseifer, Bekehrungseifer, der, **Bekehrungsgeist**, die, térítő buzgóság, térítő szellem.

Bekennen, vallani, hinni; megvallani valamit, kivallani; auf jem. bekennen, rávallani valakire, kivallani; sich bekennen, z. B. zu etwas, magát valaminek vallan v. mondani, megvallani, esmerni magát, megadni magát.

Bekenner, der, megesmerő, megvalló, valló, vallástévő, sorsosa valamelly vallásnak.

Bekenntniß, die, megvallás; ein Bekenntniß ablegen, megvallani valamit.

Bekennung, die, megvallás, kivallás, vallastétel.

Beklagen, sajnálni valamit, sajnálkozni valamin, fájlalni, szivéből sajnálni, siratni; sich über jem. beklagen, ponaszolkodni valakire; sich gerichtlich beklagen, panaszt tenni, bévádolni valakit.

Beklagenswerth, würdig, adj., sajnálható, szánakozásra méltó, fájlalható; adv., sajnálhatólag.

Beklagter, der, bévádoltatott, bévádolt, alperes.

Beklagung, die, sajnálkozás; panasz, panaszolkodás.

Beklatschen, tapsolni valaminek v. valamire, helybehagyás felül.

Beklatschung, die, taps, tapsolás, tapsolással való helybehagyás.

Bekleben, béragasztani, bevonni, beönteni, bémázolni, megragadni, odanőni, meggyökerezni.

Bekleckſen, foltot, mocskot v. pecsétet ejteni benne, elmocskolni.

Bekleiden, ruházni, felruházni; bévonni v. béhúzni; jem. mit einem Amte bekleiden, valakit hivatalba tenni, hivatalra emelni; ein Amt bekleiden, hivatalt viselni.

Bekleidet, adj., öltözött.

Bekleidung, die, felruházás; Bekleidung der Wände mit Kalk ꝛc., vakolat, mész, méz; eines Amtes, hivatal viselés.

Bekleiſtern, béczirázolni, bémázolni, béragasztani; fig. bemänteln, bészínleni a' rossz cselekedetet v. elsimítni.

Beklemmen, szorítni, öszveszorítni, szorongatni; trop. szorongatódni, elfogódni, elfojtani.

Beklemmt, od. beklommen, szorongatódott, elfogódott.

Beklemmung, die, öszveszorúlás; szorongattatás, szorongatódás, elfogódás.

Beklopfen, rákopogatni, megveregetni.

Beköſtigen, (Koſt geben), asztalon v. asztalánál tartani valakit, asztalt adni valakinek; ſich ſelbſt beköſtigen, maga költségén v. pénzen élni.

Beköſtigung, die, tartás, étellel tartás.

Bekommen, b. i. erhalten, erlangen, venni; durch Mittel erhalten, nyerni, megnyerni, kapni p. o. pénzt, levelet, hivatalt; etwas zu Geſichte bekommen, észre venni, meglátni; eine Krankheit bekommen, betegségbe esni; Fieber bekommen, hideglelésbe esni; Riß od. Riſſe bekommen, megrepedni, megrepedezni; Knoſpen bekommen, bimbózni; Laub bekommen, kileveledzeni; Wurzeln bekommen, meggyökeredzeni, gyökeret hajtani; Haare bekommen, hajasodni; zum Nutzen oder Schaden gereichen, fordúlni, esni, lenni, válni, p. o. javára, kárára valakinek, wohl bekomm's! egésségedre váljék; ich wünſche wohl zu bekommen! kedves egésségére kívánom, egésségére váljék! die Speiſe iſt mir übel bekommen, rosszúl eset ez az étel.

Bekräftigen, megerősíteni, megbizonyítni, p. o. esküvéssel valamit.

Bekräftigung, f., megerősítés, megbizonyítás.

Bekränzen, meg- v. felkoszorúzni.

Bekratzen, megvakarni.

Bekreuzen, bekreuzigen, keresztel megjegyezni; ſich bekreuzigen, keresztet vetni valamire.

Bekriechen, etwas, bémászkálni.

Bekriegen, haddal megtámadni, hadat indítni ellene.

Bekritteln, bírálgatni valamit, kivetőt keresgélni valamiben, megrostálni.

Bekrittler, der, bírálgató, lealacsonyító.

Bekrönen, megkoronázni.

Bekrönung, die, megkoronázás.

Beklimmern, Kummer verurſachen, bá-

sítni, gondot, bút szerezni valakinek; sich bekümmern, Gram und Sorgen empfinden, búsúlni, búslakodni valamin; worüber bekümmerst du dich? min búsúlsz? — Sorge für etwas tragen, gondjának lenni valamire, gondoskodni valami felöl, gondolni valamivel.

Bekümmerniß, die, (Kummer), szorgolódás, búslakodás, búsongás, aggódás, aggódalom, gond, bú.

Bekümmert, adj., aggódó, búslakodó.

Bekümmert seyn, aggódni, búslakodni, aggodásban lenni; um jemanden, nyughatatlanságban lenni valaki eránt, félteni valakit valamitöl; sehr bekümmert seyn, nagy aggodásban lenni.

Bekümmert, adv., aggódva, búslakodva, nyughatatlanúl.

Bekümmerung, die, nyughatatlankodás, búsúlás.

Belachen, etwas, megnevetni valamit; nevetni valamin.

Belachenswerth, -würdig, adj., nevetséges, nevetnivaló.

Beladen, megterhelni, terhelni.

Beladen, adj., terhelt, terhes, megterhelt; rakott.

Beladung, die, megterhelés.

Belästigen, terhelni, sanyargatni; beschwerlich fallen, terhére lenni v. esni valakinek, terhelni valakit.

Belagern, eine Stadt, Festung, a) blos blokiren, megszállani a' várost; b) gewöhnlich beschießen, ostromolni, vivni p. o. a' várat, várost; trop.; strenge Acht auf etwas haben, körülfogni, körülvenni, őrzeni; jemandes Ohren belagern, d. i. beunruhigen durch albernes Geschwätz, terhelni p. o. valaki füleit esztelen beszéddel.

Belagerer, der, einer Stadt, ostromló, megszálló, várvívó.

Belagerung, die, (Blokade), körülfogás v. vevés, megszállás; (Beschießung), ostrom, várvívás; die Belagerung aufheben, az astrommal, felhagyni.

Belagerungs-Armee, die, ostromló v. várvívó sereg.

Belagerungs-Kunst, die, várvívó mesterség a' várvívás mesterségbe.

Belagerungs-Stand, der, megszállott város állapotja.

Belagerungs-Stücke, oder **Belagerungs-Train**, várvívó agyúk.

[illegible]-Werke, die, pl., várvívó [illegible]ok.

Belang, der, (Rücksicht), tekintet; in Belang dessen, tekintvén azt, hogy —; Wichtigkeit, fontosság; von Belang, fontos, nevezetes, t. i. dolog.

Belangen, mit den Armen erreichen, elérni p. o. kézzel; st. betreffen, illetni, rátartozni; was mich belangt, a' mi engemet illet; verklagen, törvény útján bánni valakivel, törvénybe idézni valakit.

Belanger, der, (Kläger), felperes, vádoló; bévádoló.

Belangung, die, törvény eleibe idézés, bévádolás.

Belassen, dabei, abba hagyni.

Belasten, ein Schiff, megterhelni, megrakni, terket rakni.

Belastet, adj. und part. terhelt, megterhelt, adv., terhelve, megterhelve.

Beladung, die, megterhelés.

Belatten, meg- v., beléczezni.

Belauben, bélevelezni, bélombozni; sich belauben, beleveledzeni, lombosodni.

Belaubt, adj., leveles, lombos, béleveledzett,

Belaubung, die, béleveledzés, lombosodás.

Belauern, lauernd beobachten, fülelni, hallgatózni; nachstellen, leselkedni valakire, meglesni valakit; lauernd ertappen, rajta kapni valakit valamin.

Belauerung, die, fülelés, hallgatózás; Nachstellung, les, meglesés; Ertappung, rajtakapás.

Belauf, der, szám, öszveség, summa.

Belaufen, beschtigen, z. B. die Gränzen, béfutni, futva béjarni, eljárni, öszvejárni; sich belaufen, von Thieren, d. i. sich begatten; úszni, üzekedni, bagzani; sich belaufen, d. i. ausmachen, tenni mindöszve, menni valamire, rámenni, menni egy summában v. öszveséggel annyit tenni; es beläuft sich auf 100 Gulden, száz forintra megy.

Belauschen, lesni, meglesni valakit, hallgatózni valakire.

Beleben, elevenítni, felelevenítni, éleszteni, felélleszteni; trop.; mit Munterkeit versehen, erheitern, éleszteni, vidítni, vidámítni; megvidámítni.

Belebend, adj., elevenítő, élesztő.

Belebt, adj., eleven.

Belebung, die, élesztés, elevenítés.

Belecken, nyalni, megnyalni valamit.
Belehren, bébörözni, körrel bévonni.
Beleg, der, (Beweis), bizonyság, tanubizonyság.
Belegen, mit etwas bedecken, béteritni, bévonni; einen Weg mit Steinen belegen, útat kövel kirakni; mit Brettern belegen, bedeszkázni, kipallózni; ſ. auflegen etwas, rávetni valamit, terhelni valamivel; p. B. das Volk mit Abgaben belegen, adót vetni a' népre, adóval terhelni a' népet; mit Strafe belegen, büntetést adni valakinek, megbüntetni valakit; mit Beweiſen belegen, megbizonyitni; von Thieren, ſ. befruchten, meghágni, meghágatni, (mint a' csödör a' kanczat).
Belegen, adj., (liegend), fekvő; nahe belegen, szomszéd, közellévő; ſ. alt, p. B. Wein, régi, állott, p. o. bor.
Belegung, die, rárakás, kirakás, béboritas, p. o. deszkával, kővel; mit einer Geldſtrafe, pénzre büntetés.
Belehnen, einen mit etwas, örökségül adni valakinek jószágot, birtokot.
Belehner, der, az ádózó birtok ura
Belehnung, die, beállitás az örökségbe.
Belehren, megtanitni valamire, útasitást adni valami dolog eránt, eligazitni valami dologban, megmutatni valamit, felvilágositni valakit valamiben; ſich belehren laſſen, megtanittatni magát valamire, felvenni a' tanitást, oktatást v. igazitást; Rath geben, inteni, jóra inteni, tanácsot adni.
Belehrung, die, tanitás, megtanitás, megmutatása valaminek, útba igazitás, oktatatás; intés tanácsadás.
Beleibt, adj., testes, vaskos.
Beleibtheit, die, testesség, vaskosság.
Beleidigen, sérteni, megbántani valakit; beleidigt werden, megsértetni, megbántódni.
Beleidigend, adj., sértő, megbántó.
Beleidiger, der, sértő, bántó, megbántó.
Beleidigt, adj., megsértetett, megbántatott, megbántódott.
Beleidigung, die, sértés, megsértés, megbántás.
Belesen, olvasott, sok olvasású.
Belesenheit, die, olvasottság.
Beleuchten, megvilágositni, megvilágitni.
Beleuchtung, die, megvilágositás, megvilágitás; trop.; Unterſuchung, megviszgálás; die Beleuchtung der Stadtgäſſen, világosság.
Belfern, von Hunden, csaholni, ugatni.
Belieben, tetszeni; es beliebt mir, bir, teszik nekem, neked; wollen, akarni, parancsolni
Belieben, das, tetszés, akarat; nach Belieben, a' mint tetszik; Belieben an etwas haben oder finden, gyönyörüséget v. kedvet találni valamiben.
Beliebig, adj., tetszö, tetszés v. kedve szerent raló; wie es einem beliebt, tetszés szerént, a' mint valakinek tetszik.
Beliebt, adj., tetszö, kedve szerént való; angenehm, p. B. ein Menſch, kedves, megkedvellett ember.
Beliebtheit, die, kedvesség.
Beliegen, megfeküdni, feküdni miatta.
Beliſten, megcsalni, rászedni.
Bellen, ugatni; trop.; der Magen bellt, korog a' has.
Bellen, das, ugatás.
Belletriſt, der, szép tudományokkal foglatoskodó, a' ki azokra adta magát.
Belletriſterei, die, rendetlen hajlandósága hozzá.
Belobeu, dicserni, megdicsérni.
Belobt, adj., megdicsért, dicséretes.
Belobung, die, megdicsérés, dicséretel emlegetés.
Belobungsſchreiben, das, Belobungsdecret, das, megdicsérő v. magasztaló levél.
Belohnen, jutalmát adni, megjutalmazni; das Verdienſt belohnen, az érdemet megjutalmaztatni; trop.; für beſtrafen, megbüntetni, érdemlett jutalmát (az az büntetését) megadni.
Belohner, der, megjutalmazó, megjutalmaztató.
Belohnung, die, jutalom, megjutalmazás, megjutalmaztatás.
Belt, das, napkeleti tenger.
Belügen, einen, hazugsággal megcsalni valakit, hazudni valaki előtt, hazudozni valaki felöl.
Belugen, megcsalni.
Beluſtigen, einen, valakit mulattatni gyönyörködtetni; ſich beluſtigen, mulatni magát valamivel, gyönyörüséget keresni v. találni valamiben.
Beluſtigend, adj., mulattató, mulatságos, felvidámitó; adv., mulatatva.
Beluſtiger, der, mulattató.
Beluſtigung, die, mulattság, mulatta-

tás, gyönyörködtetés, gyönyörködés.

Belgen, óltani, p. o. a' fát.

Bemächtigen, ſich, hatalmába ejteni, elfoglalni, magáévá tenni, erőszakkal; trop.; der Schlaf bemächtigt ſich ſeiner, elnyomja álom.

Bemächtigung, die, elfoglalás, megvétel. —

Bemähnt, adj., serényes.

Bemänteln, palástolni, elpalástolni, eltitkolni valamit, elfedezni.

Bemäntelung, die, palástolás, szinlés, eltítkolás.

Bemakeln, bémocskolni.

Bemakelung, die, bémocskolás.

Bemalen, bésesteni.

Bemannen, z. B. Schiffe, katonákkal megrakni p. o. a' hajót.

Bemaſten, ein Schiff, felárboczfázni, a' hajót.

Bemauern, kőfallal békerítni.

Bemeiſtern, ſich, elfoglalni, magáévá tenni.

Bemeiſterung, die, elfoglalás.

Bemelden, említni.

Bemeldet, adj., említett, mondott.

Bemengen, ſich mit etwas, beléelegyedni, beléelegyítni magát.

Bemerkbar, adj., észrevehető, látható; adv., észrevehetőleg.

Bemerken, észrevenni; mit Zeichen ausdrücken, krétával megjegyezni; mit Worten, szóval megjegyezni; auslegen, z. B. beſtens, übel, magyarázni p. o. jóra, rosszra.

Bemerkenswerth, oder würdig, adj., megjegyzésre méltó.

Bemerker, der, észrevevő, megjegyző.

Bemerklich, adj., észrevehető.

Bemerkung, die, észrevevés, észrevétel; megjegyzés, p. o. szóval.

Bemitleiden, sajnálni, sajnálkozni valakin, szánni valakit.

Bemittelt, adj., vagyonos, jószágos, birtokos; gazdag.

Bemoosen, bémohosni, móhval benőni.

Bemooſet, adj., mohos, bémohosodott.

Bemühen, jemanden, fárasztani valakit; ſich bemühen, fáradozni, valamiben; igyekezni v. rajta lenni valamin.

Bemühung, die, fáradozás, igyekezet, iparkodás.

[illegible]ſtigen, kénszerítni; ich ſehe mich [illegible]ſtiget, kéntelen vagyok.

Bemüſſigung, die, kénszerítés

Benachbart, adj., szomszéd, közel, mellette lévő.

Benachrichtigen, jemanden, von etwas, hírűladni valakinek valamit, tudósítni valakit valamiről.

Benachrichtigung, die, hírűladás, tudtára adás.

Benachtheiligen, megkárosítni valakit, kárt okozni valakinek.

Benachtheiligung, die, megcsalás p. o. az eladásban; der Nachtheil, kár.

Benässen, megnedvesítni.

Benageln, szeget verni belé, szeggel béverni.

Benagen, rágni, megrágni.

Benannt, adj., von Benennen, nevezett.

Benarben, bevarasítni, beforrasztani.

Benarbt, adj., sebhelyes, forradásos.

Benaſchen, nyalakodásból kóstolgatni.

Benebeln, ködbel bévonni béborítni; trop.; ſich, megzavarni, eltompítni, meghomályosítni, p. o. az elmét, megittasodni.

Benehmen, einem etwas, elvenni valakitől valamit, megfosztani valamitől; von etwas Unangenehmen befreien, megszabadítni valamitől, elosztatni valamit; ſich benehmen, viselni magát, (jól v. rosszúl).

Benehmen, das, elvétel, elfogás; z. Betragen, magaviselet, mód valamivel való bánásban.

Beneiden, einem etwas, irígyelni valakinek valamit; einen beneiden, irígykedni valakire, valakit irígy szemmel nézni.

Beneidenswerth, oder beneidenswürdig, adj., irígyelhető, a' mit lehet v. méltó irígyelni.

Beneider, der, irígy.

Beneidung, die, irígylés.

Benennen, elnevezni valamit, nevet adni neki, megnevezni, meghatározni p. o. napot valamire; kinevezni p. o. hivatalra.

Benennung, die, elnevezés, név, nevezet, kinevezés p. o. hivatalra.

Benetzen, nedvesítni, megnedvesítni durch Begießen, meglocsolni, megöntözni, megvizezni; die Wange mit Thränen benetzen, az orczát könnyekkel áztatni.

Benetzt, adj., nedvesített, nedves megázott.

Benetzung, die, megnedvesítés, locsolás, meglocsolás, áztatás.

Benzel, der, (Knüttel), fustély, dorong; ein roher Mensch, kamasz.

Benne, die, font kosár, kaska.

Benöthigen, kénszeritni; ich bin benöthigt, kéntelenittetem; ich bin des Geldes benöthigt, szükségem van pénzre.

Benöthiget, adj., rászorúlt valamire, szükölködő valami nélkül.

Benutzen, benützen, hasznát venni, haszonra fordítni, használni.

Benutzung, die, einer Sache, haszonrafordítás, hasznalása valamivel; der Nießbrauch, z. B. des Ackers, haszonvétel, hasznavétele a' szantóföldnek.

Benutzer, der, haszonvevő.

Beobachten, an etwas, észre venni, tapasztalhatni; Achtung geben, szemmel tartani, rávigyázni, vigyázni, figyelmezni valamire, vizsgálni valamit; sich nach etwas richten, valamihez tartani, v. szabni magát, figyelmezni valamire, szeme előtt tartani valamit; seine Pflicht beobachten, kötelességét tellyesítni, abban eljárni, annak eleget tenni; ein Geheimniß beobachten, hallgatni.

Beobachtung, die, észrevevés, észrevétel, vizsgálódás, figyelmezés; Beobachtung der Gesetze, a' törvénynek megtartása.

Beobachtungsgeist, der, szemesség t. i. észrevételben, vizsgálódásban.

Beordern, einen, rendelni, parancsolni, t. i. valakit valahová, valakit valaminek végrehajtására.

Bepacken, etwas, megrakni, megterhelni p. o. lovat.

Bepackung, die, megterhelés.

Bepanzern, felpáncélozni.

Bepanzert, adj, felpáncélozott.

Bepfählen, megkarózni.

Bepflanzen, beültetni, ültetni bele, plántálni; trop. für besetzen, z. B. den Tisch mit Flaschen bepflanzen, megrakni, tele rakni.

Bepflanzer, der, ültető, beültető, plántáló.

Bepflastern, mit Pflaster belegen, flastromot tenni reá, flastrommal béraggatni; den Weg bepflastern, kirakni kővel p. o. az útat.

Bepflügen, megszántani.

Bepissen, megkúgyozni, megpeselni, megvizelleni.

Bepolstern, bévánkosolni, kitömni vánkos formára.

Bepudern, behajporozni.

Bepurpurn, piros bársony ruhába öltöztetni.

Bequem, adj., alkalmatos, helyes, jó, (von Menschen), könnyebbség szerető, lomba, könnyűségszerető; adv. alkalmatosan, jól, helyesen.

Bequemen, alkalmatossá tenni, alkalmaztatni valamihez; sich bequemen, d. i. sich nach etwas richten, magát alkalmaztani; sich etwas gefallen lassen, engedni; sich zur Arbeit bequemen, ráadni magát a' munkára.

Bequemlich, adj., mindenben a' könnyebbséget szerető.

Bequemlichkeit, die, könnyebbségkeresés, lombaság, könnyebbség, alkalmatosság; kedvére élés.

Bequemung, die, magaalkalmaztatás.

Beräuchern, bé- v. megfüstölni valamivel.

Berainen, z. B. ein Feld, megyét v. határt húzni.

Beranden, kiszélesni, párkányozni.

Berasen, behantolni, gyephantal berakni, gyeppel kirakni; bégyepesedni.

Berafpeln, megráspolyozni.

Beraft, adj., bégyepesedett.

Beratben, tanácsolni, tanácsot adni valakinek; gondoskodni valaki felől, tanáccsal s' tettel javát munkálódni; sich berathen, gondoskodni maga felől.

Berather, der, tanácsadó.

Beratbschlagen, tanácskozni; sich beratbschlagen mit jemanden, tanácskozni valakivel.

Beratbschlagung, die, tanácskozás, tanácstartás.

Berauben, megfosztani, kirablani, kirabolni, felvorni, p. o. a' házat, lopni, meglopni; sich berauben, magát valamitől megfosztani.

Beraubt, adj., megfosztatott valamitől; des Verstandes beraubt, eszement, megőrült.

Berauber, der, fosztó, megfosztó, ragadozó.

Beraubung, die, Plünderung, megfosztás, kirablás; Bestehlung, meglopás; Entziehung, erőszakos elvétel, megfosztás.

Berauchen, megfüstölni.

Beraucht, adj., füstös.

Beraumen, meghatározni.

Berauschen, jemanden, részegitni, megrészegitni; sich berauschen, megborosodni, megittasodni, megrészegedni.

Berauſcht, adj., boros, ittas, részeg; adv. ittasan.
Berauſchung, die, megrészegedés, részegség, megittasodás.
Berechen, meggereblyélni.
Berechnen, felvetni, öszveszámlálni, felszámlálni, számokkal felvetni; trop. erwägen, számba v. gondolóra venni, megfontolni; ſich mit jem. számot vetni valakivel.
Berechnung, die, felvetés, fel- v. öszveszámlálás, öszvevetés.
Berechtigen, jem. zu etwas, just v. hatalmat adni valakinek valamire, meghatalmazni valakit.
Berechtigung, die, hatalomadás, jusadás.
Bereden, elhitetni valamit, valakivel; der ſich leicht bereden läßt, könnyen hivő; ſich bereden, d. i. ſich einbilden, elhitetni magával; zureden, um etwas zu thun, reávenni valakit valamire, rábeszélleni; ſich bereden, d. i. unterreden, beszélgetni valakivel valami dolog felől; ſ. verabreden, einig werden, végezni egymás közt, valami eránt.
Beredung, die, Ueberredung, elhitetés, reávétel valamire; Unterredung, együtt beszélgetés; Verabredung, végzés p. o. szóval.
Beredſam, ſiehe Beredt.
Beredſamkeit, die, die Gabe zu überreden, zu überzeugen, ékes szóllás, ékesenszóllás; die Rednerkunſt, az ékesszóllás mestersége.
Beredt, beredſam, adj., beszédes, bőbeszédű; ékesen szólló, ékesszólló; adv. beszédesen, sok szóval, ékesszóllással, ékesen szólva.
Beregnen, vom Regen befallen werden, megázni; mit Regen benetzen, megásztatni, megverni az esőnek.
Beregnet, adj., megázott; a' mit megvert az eső.
Bereichern, jemanden, meggazdagítni valakit; ſich bereichern, meggazdagodni, gazdagságot szerezni.
Bereicherung, die, meggazdagítás; meggazdagodás.
Bereifen, mit Reifen verſehen, z. B. ein Faß, megabrancsozni, abrancsot ütni reá.
Bereifen, mit Reif überziehen, béderrezni, derrel bélepni.
Bereift, adj., deres.
Bereiſen, beútazni, béjárni; Jahrmärkte bereiſen, vásárokra járni.
Bereiſung, die, bejárás, beútazás.
Bereit, adj., kész, készen lévő; ſeyn, z. B. zur Abreiſe, készen lenni; bereit machen, elkészítni; fertig, entſchloſſen, kész, elhatározva valamire; ich bin zu Allem bereit, denre kész vagyok.
Bereiten, készítni; etkészítni; Bett bereiten, ágyat vetni; ſich bereiten, készülni, elkészülni, készűlni, valamihez
Bereiten, lóháton bejárni, bélovagolni, lóháton el-, v. öszvejárni
Reiten abrichten, z. B. ein Pferd nyereg alá tanítni v. szoktatni; szor megnyergelni.
Bereiter, der, d. i. der etwas, z. B. Gaſtmahl zubereitet, készítő, vendégséget, 's a' t.
Bereiter, der, d. i. der ein Pferd richtet, lovas mester, lovász; bereiter, erdőkerülő t. i. lovas
Bereits, adv., ſchon, már; egyre mindjárt.
Bereitung, die, keszítés.
Bereitſchaft, die, készlétel; in Bereitſchaft ſeyn, készen lenni v. á Geld in Bereitſchaft haben, készpénzének lenni; in Bereitſchaft ſetze készítni.
Bereitwillig, adj., kész, hajlandó, bereitwillig zu dienen, szolgálni kész; szolgálatra termett; adv. mest, készséggel, kész szivvel
Bereitwilligkeit, die, készség.
Berennen, eine Stadt, körülfogni, körülvenni, valamelly várost, szállani, a' várost, körülvenni megtámadni.
Berennung, die, der Stadt, meglása a' városnak.
Bereuen, megbánni valamit.
Bereuenswerth, oder -würdig, adj., bánásra méltó; fájlalható.
Bereuung, die, megbánás.
Berg, der, hegy; ſteiler Berg, dek hegy; der Fuß des Berges hegy töve v. allya; bergab, a' hegyről; bergan, hegynek felé a' hegyre.
Bergamt, das, bányatisztség.
Bergarbeit, die, bányamunka.
Bergarbeiter, der, bányász.
Bergart, die, bányászna.
Bergbau, der, bányászság; bányami
Bergbaukunſt, die, bányászmeste
Bergbeamte, der, bányatiszt, bán tiszt.
Bergbeſchreibung, die, hegyleirás, h leirása.

…ner, der, hegy lakosa, hegyen

…das, rézkék.
…, das, árnyék agyak, bar-

…der, d. i. Einſturz eines Berg…gyomlás, hegylerohanás.
…die, Bergfeſtung, hegyen …ár v. erősség.
…, der, ein Dorf, das am Ber…, hegyen épült helység; von …ten bewohnt, bányászhely-

…it, die, eine Freiheit, Berg…anzulegen und zu bebauen, …i szabadság; die Freiheit ei…rgſtadt, bányavárosi szabad-

…ch, der, bányász szokás, …ok szokása.
…d, die, hegyes tájjék.
…der, (Kobold), manó, kéfőként a' bányákban.
…das, Ocher, gelbe Farbe, …okraföld, sárgafestőföld.
…adj., okrafoldszínű.
…t, das, ſiehe Bergamt.
…, das, bányásztörvény.
…das, Arſenik, maszlag, egérkő.
…, der, hegytető, a' hegy

…, das, hegyfű borjupázsit, kéthímpázsit; juhperje, juh…s.
…, das, hegyizöld, zöldréz, …gáliczréz.
…r, der, Bergbauer, bányász, …nives.
…, das, gyantár, lágyszurok.
…mann, der, fő bányász.
…der, bányász úr.
…, die, a' hegy magassága; …tő.
…, die, hegyüregybarlang.
…, das, hegyi fegoly.
…bergig, adj., hegyes, völgyes; …artomány.
…t, der, bányász inas.
…, die, havasi vadmacska.
…', der, hegybeásott pincze, …pincze.
…, die, hegysor, hegymenetel, …ából folyó hegyek.
…pe, der, bányász legény, …z.
…pſchaft, die, a' bányászok, …zgyülés.
…n, die, a' bányamivelésre tett …g, bányaköltség.

Bergkreſſe, die, foszlár.
Bergkrümme, die, hegyörbület, a' hegyek görbületei.
Bergkryſtall, das, hegykristály, bányakristály.
Berglerche, die, havasi pacsirta.
Bergleute, die, bányászok.
Bergluft, die, a' hegyi tisztább levegő.
Bergmann, der, hegyi lakos, hegylakó; bányász; der in der Grube arbeitet, bányaszó, bányamíves; der in der Berabaukunſt erfahren iſt, bányászság értő.
Bergmänniſch, adj., bányaszi; adv. bányászmódjára.
Bergmeiſter, der, bányászmester.
Bergordnung, die, bányász törvények v. rendszabások.
Bergpech, das, gyantár.
Bergpflanze, die, hegyi plánta.
Bergquelle, die, hegyi forrás.
Bergrath, der, bányászsági tanácsos.
Bergrecht, das, bányászi juss; bányász törvény.
Bergrichter, der, bányabáró.
Bergröthel, der, Bergroth, veres kréta.
Bergrücken, der, hegygerencz, hegyhát.
Bergſache, die, bányát illető delog.
Bergſchloß, das, hegyen épült kastély.
Bergſchlucht, die, hegytorkolat.
Bergſchotte, der, hegyi skót, skóczia lakos.
Bergſchwalbe, die, hegyi fecske.
Bergſegen, der, der reichliche Ertrag des Bergbaues, gazdag jövedelem a' bányából.
Bergſpitze, die, hegytető.
Bergſtadt, die, hegyen épült város; pányaváros.
Bergſtrom, der, sebesfolyóvíz, mely a' hegyről zuhog lefelé.
Bergthal, das, pl. Bergthäler, hegyek közt lévő völgy.
Bergtheer, der, kátrán.
Bergtreſpe, die, fedél rosznok.
Bergverſtändige, der, bányász, bányászhoz értő.
Bergvolk, das, hegyeken lakó nép, v. emberek.
Bergwärts, adv., hegynek, felfelé.
Bergwaſſer, das, hegyi víz.
Bergwerk, das, bánya, érczbánya; Gold-Silber-Bergwerk, arany —, ezüstbanyá.
Bergwerkskundig, adj., a' bányászsághoz értő.
Bergwerkswiſſenſchaft, die, bányászt domány, a' bányászság tudomá n y

Bergweſen, das, bányászság.
Bergzinnober, der, termés cinobrium.
Bergen, verbergen, elrejteni, eltitkolni, megmenteni; trop. in Sicherheit bringen, bátorságba helyheztetni, megszabadítni; er iſt geborgen kiszabadult, t. i. a' veszedelemből.
Bergung, die Verbergung, elrejtés; Verhehlung, eltitkolás; Rettung, ki-, v. megszabadítás.
Bericht, der, előadás, jelentés, történetelőadás, előadása valamelly történetnek; in einer Klageſache, ügyelőadás; Bericht, der Gerichts- oder Zeitungsſchreiber, előadás, a' dolognak elbeszéllése v. leírása; Bericht abſtatten, előadni valamit valakinek, megvinni t. i. szóval, v. megírni valakinek valamit, hírül adni.
Berichten, wie Geſchichtſchreiber, beszéllni, előadni, írni; Belehrung ertheilen, tanítni, megtanítni valakit valamire, eligazítni; Nachricht geben, mündlich, jelenteni, hírül adni, tudtára adni, tudósítni; ſchriftlich, írni, megírni valamit; etwas an eine höhere Behörde berichten, valamit hivatál szerént jeleníteni, p. o. valami főtisztség v. kormányszék előtt.
Berichterſtatter, der, Berichtabſtatter, előadó, jelentő; iſt's Geſchichtſchreiber, író, megjegyző.
Berichtigen, eine Rechnung, a' számadást eligazítni, rendbe hozni; eine Schuld berichtigen, d. i. bezahlen, az adósságot lefizetni; eine Sache berichtigen, beendigen, a' dolgot elintézni; elvégezni, végbezvinni, végrehajtani; eine Schrift berichtigen, megjobbítni, megigazítni, megigazgatni az írást.
Berichtiger, der, megjobbító, megigazgató.
Berichtigung, die, einer Sache, valamelly dolognak elintézése, végrehajtása; einer Schuld, az adósságnak lefizetése; einer Schrift, az írásnak megjobbítása, megigazgatása.
Berichtung, die, Berichterſtattung, előadás, hírüladás, jelentés.
Beriechen, valamit megszagolni, szagolgatni.
Beriechung, die, megszagolás, szagolgatás.
Beringen, felgyűrűzni.
Beritten, adj., lovas.
Berkan, der, teveszőr matéria, perkál, félpatyolat.
Berline, die, eine Art Reiſ útazó kocsi.
Berliner-Blau, das, berlinikék
Bernhard, n. pr. Mannsname,
Bernhardskrebs, der, remeter
Bernſtein, der, borostyánkő.
Bernſteinern, adj., borostyánk kő, az az abból való.
Bernſteinöl, das, borostyánk
Berobren, z. B. ein Haus, bé náddal béfedni.
Berohrung, die, bénádolás, náddal.
Berofſen, megrozsdásodni.
Berofſet, adj., megrozsdásodo dás.
Berſchkobl, der, olasz káposzt
Berſchling, der, sígér, sügér.
Berſten, wie die Erde, elrepec repedni, széllyelrepedni, el trop. vor Zorn berſten, ma pukkanni mérgében, ha megszakadni.
Bertram, der, eine Art Wermu kony üröm, tárkony, szo kony, ímely gyökér; Afte ímély mónika.
Beruf, der, Berufung zu eine meghívás p. o. hivatalra; nerer Trieb zu etw., hajland mészeti elrendelés valamire dás; ſt. Amt, Pflicht, hiv telesség; das iſt mein Beruf vatalom hozzá magával, gemben áll; ſeinen Beruf a hivatalában v. köteleségé járni.
Berufen, zu etwas rufen, hívn hívni; zu einem Amte berufe hívni valakit valamelly hi für zuſammenrufen, z. B. de öszvehívni, egybegyüjteni nácskozás végett; ſich auf rufen, valamire v. valakire auf jemands Zeugniß ſich beru lakit tanunak hozni fel, v nubizonyságát hozni fel m
Berufung, die, egybehívás.
Berufsarbeit, die, das Berufung hivatalos munka.
Beruhen, nyúgodni; dabei b megmaradni, megnyúgodn mellett; dabei bewenden laſ elégedni valamin; ſeinen G etwas haben, worauf ankom lamiben állani, valamin meg, valamitől függeni a nak, valamin épülni.

Beruhigen, megnyúgtatni, lecsendesitni; seinen Zorn beruhigen, haragját szüntetni; sich beruhigen, lecsendesedni, vigasztalni magát, megvigasztalodni.

Beruhigung, die, des Gemüthes, megnyúgtatás; Gemüthsruhe, megnyúgvás, vigasztalódás; Troſt, vigasztalás, nyúgalom.

Berüchtigen, jemanden, rossz hirbe keverni, elhiresitni, (rossz értelemben).

Berüchtigt, adj., híres (ross értelemben), az az infámis ember.

Berücken, eig. das Netz über ein Thier rücken, und es dadurch fangen, hálóba v. törbe keritni, és igy megfogni; uneig. unvermuthet überfallen, meglepni, megnyominasztani; betrügen, hintergehen, megcsalni, rászedni.

Berücksichtigen, tekinteni v. tekintetbe venni valamit, nézni valamire.

Berücksichtigung, die, tekintet.

Berühren, sich, einer Sache, kérkedni, ékeskedni valamivel.

Berühmt, adj., hires, nevezetes; sehr berühmt seyn, nagyon híres v. nagy hirü nevü lenni; berühmt werden, elhiresedni; berühmt machen, elhiresitni; sich berühmt machen, hirt nevet szerezni magának.

Berühmtheit, die, hirnév, híres volta valakinek.

Berühren, hozzáérni, valamihez, hozzányúlni; trop. nahe seyn, érni valamit; kürzlich erwähnen, illetni szóval, emlitni.

Berührung, die, hozzáérés, illetés.

Berührungspunkt, der, hozzáérés v. beleütődés pontja.

Berupfen, z. B. eine Gans, megmejjeszteni p. o. a' ludat, meg tépni

Berußen, békormozni.

Besacken, z. B. einen Esel, zsákkal megrakni, megterhelni.

Besäen, z. B. ein Feld, bévetni, elvetni a' földet t. i. maggal.

Besäen, das, bé-, v. elvetés.

Besänftigen, jemanden, valakit megengesztelni; jemandes Zorn besänftigen, valaki haragját lecsendesitni, valakit megkérlelni; sich besänftigen lassen, megengesztelödni; durch Bitten besänftigen, megkérlelödni.

Besänftiger, der, megengesztelő.

Besänftigung, die, megengesztelés, megengesztelödés.

Besagen, emlitni, jelenteni.

Besagt, adj., emlitett, jelentett.

Besaiten, z. B. die Geige, felhúrozni p. o. a' hegedüt.

Besatz, der, (Garnitur), szegély, (a' köntösön).

Besatzung, die, das Besetzen eines Orts mit Truppen, elfoglalás, megrakása valamelly elfoglalt helynek katonák. kal; ſt. Garniſon, örizet, örsereg, őrsereg.

Besalben, kenni t. i. a' drága kenettel.

Besaufen, megrészekedni, meginni magát.

Besäuung, die, bévetés.

Beschaben, vakarni, megvakarni, faragni.

Beschabung, die, megvakarás.

Beschädigen, megsérteni, megrongálni, kárt, sérelmet okozni valakinek, kárt tenni benne; sich z. B. am Körper beschädigen, testének valamelly részében sérelmet szenvedni.

Beschädigung, die, megsértés, megrongálás, sérelem; ſt. Verwundung, megsebesités.

Beschäftigen, einen, foglalatoskodtatni, valakit, dolgot v. foglalatosságot adni valakinek; sich beschäftigen, foglalatoskodni.

Beschäftiget, adj., foglalatoskodó valamivel.

Beschäftigung, die, foglalatosság, munka, munka, foglalatoskodás valamivel; Beschäftigung haben, beschäftiget seyn, foglalatosságának lenni.

Beschälen, z. B. einen Baum, meghántani p. o. a' fát; ſt. befruchten, z. B. eine Stutte, meghágatni.

Beschäler, der, csödör, ménló, hágó csödör.

Beschämen, megszégyenitni valakit, megpirítni t. i. az orczáját valakinek; beschämt werden, megszégyenülni; ſt. übertreffen, felyül múlni, szégyenben hagyni; szégyent tenni rajta.

Beschämt, adj., megszégyenített; adv. megszégyenülve.

Beschämung, die, megszégyenités, szégyen.

Beschaumen, betajtékzani.

Beschäumt, adj., tajtékos, tajtékzó; die beschäumten Zügel, tajtékos zablák.

Beschaffen, adj., eingerichtet, lévő, állapotban lévő; ſo beſchaffen, ollyan, illyen; ſo beſchaffen ſeyn, igy v. ugy,

v. abban v. ebben lenni t. i. a' dolognak.

Beſchaffenheit, die, állapot; auch von Dingen, mivolt, minéműség; die natürliche Beſchaffenheit, természeti tulajdonság, minéműség; ſt. Eigenſchaft, tulajdonság, állapot.

Beſchaffenheitswort, das, (Adverb.) határózó.

Beſchatten, béárnyékozni, árnyékot vetni reá, árnyékkal béborítni, béfedni.

Beſchattung, die, béárnyékozás, árnyék.

Beſchauen, beſehen, megnézni, megnézegetni; betrachten, vizsgálni, megvizsgálni.

Beſchauung, die, megnézés, megnézegetés, megvizsgálás.

Beſchauenswerth, würdig, adj., megnézésre méltó.

Beſchauer, der, megvizsgáló, megnéző.

Beſchaulich, adj., megnézhető, megvizsgálható.

Beſcheid, der, Antwort, felelet, válasz; Beſcheid geben, választ v. felelet adni, felelni; Urtheil des Richters, végzés, itélettétel, oktatás; um eine Sache Beſcheid wiſſen, tudni valamit, jártasnak lenni valamiben; keinen Beſcheid wiſſen, felakadni valamin, nem tudni magán segítni; nun habe ich meinen Beſcheid, most tudom már mit csináljak, mi tévő legyek.

Beſcheiden, als beſtimmten Theil anweiſen, szabni, kiszabni, kirendelni, tulajdonitni, szánni vala'nek valamit; feſtſetzen, z. B. eine Zeit, határozni, rendelni p. o. időt v. helyet valakinek, ich habe ihn zu mir beſchieden, magamhoz rendeltem őtet; bedeuten, belehren, tanítni, oktatni, megtanítni, intenni; jemanden eines Beſſern beſcheiden, valakit útra vezérleni; ſich beſcheiden laſſen, hallgatni az intésre, a' jó tanácsnak engedni; ſich beſcheiden, d. i. einräumen, zugeben, megengedni valamit, engedni valakinek, helybehagyni; ich beſcheide mich deſſen gern, örömest megengedem, helybehagyom.

Beſcheiden, adj., mäßig in ſeinen Wünſchen, magamérséklő, önmérséklő, szerény, tudja magát mérsékelni [illegible]ságaiban; beſcheiden in Forde[illegible]; szemérmes v. szerény lenni [illegible]aiban, justartásaiban; be[illegible]eyn, szerénykedni; ſt. rechtſchaffen, emberséges, emberse viseletü; adv. szerényen, szem önmérsékléssel, magamérs

Beſcheidenheit, die, magam önmérséklés, szerénység, s

Beſcheidung, die, Anweiſung, nás; Beſtimmung, rendelé rendelés; Belehrung, okta

Beſcheinen, wie die Sonne, m sítni p. o. a' nap a' föl sütni.

Beſcheinung, die, megvilágo sütés.

Beſcheinigen, eine Sache, írást adni valamiről; ſt. b palástolni.

Beſcheinigung, die, írással bi bisonyságirás; Bemäntelu lástolás.

Beſchenken, megajándékozni v lam ivel.

Beſchenkung, die, megajándék

Beſcheren, z. B. Haare, meg o. a' juhokat, valaki fejét ni valaki haját.

Beſcheren, einem etwas ſchenk dékozni valamit, megajándé lamivel, adni; was Gott bleibt unverwehrt, ha az Ist más el nem ragadja; ſt. be beſonders vom Schickſal, elh szánni, elszánni valakinek

Beſcherung, die, megnyirés.

Beſcherung, die, das Beſcheren Schenken, ajándékozás; b) ſtimmen, elszánás, elhatáro Geſchenk, ajándék, adomán

Beſchicken, an einen Ort ſchid deni valakit valami végre, elvégezni; zubereiten, z. B. mahl bereiten, vendégséget elrendelni; ſt. beſorgen, z Vieh, a' marhával bánni, viseln.

Beſchickung, die, küldés; elr gondviselés.

Beſchienen, z. B. ein Wagenre vasazni, p. o. a' kereket, si megboritni.

Beſchießen, z. B. eine Stadt, lőni v. ágyúzni a' várost; bálni, lövés által a' fegyvert lőni belőle, kilőni.

Beſchießung, die, vívása, ágy városnak, vívás, ágyúzás

Beſchiffen, einen Fluß, hajókáz behajókázni, p. o. tengert.

Beſchilft, adj., kákás, kák nött.

Beschämen, megpenészesedni, megpenészedni.

Beschimmelt, adj., penészes.

Beschimpfen, kissebbíteni, háta megé mocskolni; mit Worten, Namen, valakit szídni, káromlani, gyalázni

Beschimpfung, die, kissebbítés, mocskolás, szitok, gyalázás.

Beschirmen, oltalmazni, fedezni.

Beschirmer, der, oltalmazó.

Beschirmung, die, oltalmazás, fedezés.

Beschläge, das, lakatos v. kovács munka, rézmíves munka, valamire, ajtora, ládára p. o. sarkvas; eines Pferdes, patko, lópatkó.

Beschlafen, ig. B. eine Sache, más napra halasztani valamit; ig. B. eine Weibsperson, elhálni, meghálni.

Beschlag, der, Zurückhaltung, letartóztatása valaminek; etwas in Beschlag nehmen, letartóztatni valamit; Arrest, fogság; Schlosserarbeit, lakatos v. rézmives munka, valamire, p. o. ajtóra.

Beschlagen, durch's Schlagen befestigen, ráverni, felszegezni p. o. az ajtóra a' sarkakat, a' rézmívet az almáriomra, a' vasat a' kerékre; ein Rad beschlagen, a' kereket megvasalni; ein Pferd beschlagen, a' lovat megpatkolni; eine Wand mit Brettern beschlagen, a' falat bedeszkázni.

Beschlagen, als partic. befestiget, megvasalt; als adj., bévont, béborított p. o. vaspléhvel · megszegezett, megerősíttetett; erfahren, sokat látott, halott, tapasztalt.

Beschlagnehmung, die, ig. B. der Schiffe, letartóztatás.

Beschlagung, die, megszegezés, megerősítés; bévonás, béborítás; megpatkolás, patkó felverés.

Beschleichen, lopodzva v. orozva meglepni, megnyommasztani.

Beschleichung, die, orozvaváló meglepés, megnyommasztás.

Beschleunigen, siettetni valamit, sietni valamivel; die Reise beschleunigen, siettetni az elútazást.

Beschleunigung, die, siettetés.

Beschließen, hézárni; in sich fassen, magába foglalni, béfoglalni; endigen. végezni elvégezni, béfejezni, bérekeszteni, p. o. a' beszédet; verordnen, rendelni, végezni valamit, hogy —; einen Vorsatz fassen, feltenni v. elvégezni magában, meghatározni —.

Beschließer, der, kulcsár.

Beschließerin, die, kulcsárné.

Beschließung, die, bézárás, béfejezés, bérekesztés, végezés.

Beschluß, der, bérekesztés, béfejezés, végzés, végezet, vég, határozás; Endigung, elvégzés, végetvetés, bérekesztés; Vorsatz, feltétel, feltett szándék, határozás; Verordnung, rendelés, végzés.

Beschmauchen, béfüstölni.

Beschmeißen, meghajigálni, ráhajigálni; bémocskolni, mint a' légy v. dongó a' húst.

Beschmieren, bekenni, bémázolni valamit, olajjal, zsírral, elkeverni, el-, v. bémocskolni; schlecht beschreiben, ig. B. das Papier, bémázolni, befirkálni a' papirost.

Beschmutzen, elmocskolni, elkeverni, elcsúnyítni.

Beschmutzt, adj., mocskos, elmocskolódott.

Beschmutzung, die, elmocskolás.

Beschnauben, beschnaufen, nagy szuszszal v. hortyogva szagolni.

Beschneiden, elvágni t. i. belőle; die Flügel beschneiden, a' madár szárnyait elvagdalni; die Reben beschneiden, megmetszeni a' szőlőt; Bäume beschneiden, megnyesni a' fákat; ein Buch beschneiden, körülvágni a' könyvet; einen Knaben, wie bei Juden, környülmetszeni v. metélni a' gyermeket, mint a' Zsidók, Törökök; trop. für entziehen, benehmen, megkezdeni, elvágni belőle, elvenni valakitől valamit; die Bienen beschneiden, d. i. den Honig ausnehmen, megherélni a' kast, kivágni a' lépes mézet belőle.

Beschneider, der, szőlőmetsző.

Beschneidemesser, das, metszőkés.

Beschneidung, die, elvágás, elmetszés, megmetszés, megnyesés, körülvágás; környülmetszés v. metélés.

Beschneien, hóval bélepni.

Beschnüffeln, wie der Hund, megszaglálni, büzölni.

Beschnüren, megsinórozni, sinórral kicsifrázni, kihányni.

Beschönen, beschönigen, szépíteni, simitni.

Beschönigung, die, szépítés, simítás; szín, máz.

Beschränken, határok közzé szoritni határt szabni valaminek, körbe venni v. szorítni valamit; sich beschränken auf etwas, valami melett ma-

radni, valamire szorítni magát, ki aem ereszkedni tovább v. többre.

Beſchränkt, adj., határok közze szorított, körbevett, körülszabott; kurz, rövid; ſchwachköpfig, szükkörű elme v. ész, tompa eszű.

Beſchränktheit, die, szükkörűség, szük volta p. o. a' lakásnak, csekély volta a' tehetségnek, vagyonnak.

Beſchränkung, die, határbaszorítás, körbevétel.

Beſchreiben, írni; voll ſchreiben, beírni, teleírni; etwas ſchriftlich darſtellen, leírni, írásban előadni p. o. valakinak az életét; zeichnen, z. B. ein gleichſeitiges Viereck, egyenlő oldalú négyszegletet v. koczkalapot rajzolni; durch Worte erklären, darſtellen, leírni, előadni t. i szóval.

Beſchreiber, der, leíró.

Beſchreibung, die, leírás, előadás; rajzolás, lerajzolás, lefestés szóval.

Beſchreien, übel berichtigen, elhírlelni, rossz hírét nevét költeni, veszet nevét költeni; bezaubern, beheren, megbabonázni, megigézni, megrontani.

Beſchreiten, (eine Bahn), elkezdeni menni rajta, rálépni, rámenni, felhágni, felmenni.

Beſchütten, z. B. einen Baum mit Erde, feltölteni p. o. földel a' fa gyökerét; z. B. mit etwas Flüßigem, megönteni v. öntözni, meglocsolni.

Beſchüttung, die, mit Erde, feltöltés p. o. földel; mit einer Flüßigkeit, meg-, v. leöntés.

Beſchützen, oltalmazni, védni, védelmezni; Gelehrte und Künſtler beſchützen, a' tudósokat és művészeket pártolni, v. pártfogása alávenni.

Beſchützer, der, oltalmazó, védő, védelmező, pártfogó.

Beſchützung, die, oltalmazás, védelmezés, védés.

Beſchuhen, felsarúzni lábbelit vonni rá; megfejelni.

Beſchuhung, die, felsarúzás, megfejelés.

Beſchuldigen, einen, vádolni valakit valamivel.

Beſchuldiger, der, vádoló.

Beſchuldigung, die, vádolás; falſche Beſchuldigung, rágalmazás, vád.

Beſchuppt, adj., pikkelyes.

Beſchwägern, ſich, megsógorosodni.

Beſchwärzen, bésketitni, elszennyezni.

Beſchwätzen, rábeszélni valakit.

Beſchwerde, die, toreh, a baj, bajlódás, alkalmatlan Klage, panasz, panaszolkod

Beſchwerdeführung, die, pan panaszolkodás.

Beſchweren, terhelni, megt ſich beſchweren, panaszolkodni, tenni.

Beſchwerlich, adj., terhes, nehéz adv., nehezen, ügygyel, baj

Beſchwerlichkeit, die, nehézség baj, alkalmatlanság, nyom viszontagság.

Beſchwerung, die, megterhelés; gen., panasz, panasztétel.

Beſchwören, etwas, ráesküdni, küdni rá, esküvéssel állítni sítni; esküvéssel kénszerít p. o. a' babonázók a' lelke ördögöt; inſtändig bitten, ige kénszerítni, mindenre kérni, re földre kérni.

Beſchwörer, der, ráolvasó, igé dögűző.

Beſchwörung, die, ráesküvés véssel v. hittel állítás; z. Geiſter, ráolvasás valamire véssel való kénszerítés; das hathatós kérés, esedezés, k gés, menyre földre való kéré

Beſeelen, lelkesítni, lelket adn megelevenítni.

Beſeelt, adj., lelkesített, lelkes eleven, élő; adv. eleven víd gereizt, z. B. Eifer, lelkesí ébresztetett, eleveníttetett lelkesíttetve, ébreztetve, el tetve.

Beſeelung, die, lelkesítés.

Beſehen, megnézni, megnézegetn vizsgálni.

Beſehenswerth, swürdig, adj., nézésre méltó.

Beſehung, die, megnézés, meg tés.

Beſeitigen, z. B. einen Zweifel rítni, p. o. a' kétséget; E keiten beſeitigen, d. i. beile pert egyenetlenséget eligazít

Beſeitigung, die, elhárítás, eli

Beſeligen, glücklich machen, bold boldogga tenni.

Beſen, der, seprű, seprő.

Beſenbinder, der, seprűkötő.

Beſenſtiel, der, seprűnyel.

Beſeſſen, partic. von beſitzen, im eines Andern, birt, birtokába vom Teufel beſeſſen, ördöngös vom Geiz ꝛc. beſeſſen ſeyn, a'

foglalt a' fösvénység, irígység, nagyravágyás.

Beſetzen, megrakni p. o. az asztalt ételekkel, a' várost őrizettel; Gärten beſetzen, t. B. mit Bäumen, megrakni, bévültetni a'kertet fákkal, virágokkal; ein Amt beſetzen, elfoglalni, valamelly hivatalra valakit kinevezni; ein Kleid mit Treſſen beſetzen, a' ruhát paszomántal megboritni.

Beſetzt, partic. und adj., megrakott, bévültetett; elfoglalt; vom Kleide, paszomántal boritott, v. paszomántos.

Beſetzung, die, eines Ortes, elfoglalás; eines Gartens, bévültetés; einer Stadt, megrakás őrizettel; eines Landes, megtelepedés, p. o. lakosokkal: eines Amtes, elfoglalás, hivatal betöltése, kinevezés a' hivatalra; eines Kleides, béborítás t. i. paszomántal.

Beſeufzen, sóhajtozni valamin.

Beſichtigen, megnézegetni.

Beſichtiger, der, megnézegető.

Beſichtigung, die, megnézegetés.

Beſiegeln, megpecsételni.

Beſiegelung, die, megpecsétlés.

Beſiegen, die Feinde, meggyőzni az ellenséget, győzedelmeskedni az ellenségen; ſich beſiegen, d. i. ſeine Leidenſchaften, meggyőzni magát, zabolázni indulatosságait.

Beſieger, der, győző, győződelmes.

Beſiegerin, die, győző t. i. asszony, leány.

Beſiegung, die, meggyőzés.

Beſingen, t. B. eine Leiche, elénekelni p. o. a' halottat v. holtat; die Thaten der Könige beſingen, királyck tetteit v. tetteiről énekelni.

Beſinnen, ſich erinnern, emlékezni reá v. róla, eszébe jutni; überlegen, meggondolni valamit, gondolkozni felőle; ſich hin- und her beſinnen, mindenfelé hányni vetni az eszét; ſich eines Beſſern beſinnen, d. i. ſeine Meinung ändern, megváltoztatni gondolatját; ſein Vorhaben ändern, megváltoztatni szándékát; einen beſſern Entſchluß faſſen, jobbnak találni valamit; wieder vernünftig werden, észre jönni, magába térni; ſich ſeiner bewußt werden, ſich faſſen, magához jönni v. térni.

Beſinnung, die, Erinnerung, rá- v. megemlékezés; Unterlegung, meggondolás; das Bewußtſeyn ſeiner ſelbſt, eszénlétel, eszmélés, magameghatározás; der die Beſinnung verloren hat, a' ki magán kívül van, nincs eszén.

Beſinnungslos, adj., a' ki magán kívül van.

Beſippt, adj., atyafiságos.

Beſitz, der, t. B. eines Hauſes, birtok, bírás; etwas in Beſitz nehmen, valamit birtokába venni, általvenni, elfoglalni; einer Sache, bírás.

Beſitzen, auf einem Orte ſitzen, ülni valamelly helyen; t. B. das Weibchen beſitzt die Eier, a' jércze üli a' tojásokat v. úl a' tojáson; etwas als Eigenthum haben, t. B. Haus und Hof, birni valamit p. o. házat, jószágot, birni valamivel, p. o. pénzel, kincsel 's a' t. — ſt. begabt ſeyn, t. B. mit Verſtand, lenni valamijének, birni vele; er beſitzt ein edles Herz, nemes szive van, nemes szívvel bir; jemandes Liebe, Achtung beſitzen, valakitől szerettetni, tiszteltetni; jemandes Zutrauen beſitzen, valaki bizodalmát megnyerni; ſt. kennen, t. B. eine Sprache, tudni, érteni, p. o. valamelly nyelvet.

Beſitzer, der, birtokos, bíró, tulajdonos, a' ki bír valamit.

Beſitzerin, die, birtokos asszony személy.

Beſitzfähig, adj., birtokkoros, koros a' birtokra.

Beſitznahme, die, Beſitznehmung, általvétel, birtokbavétel.

Beſitznehmer, der, általvevő birtokos.

Beſitzthum, das, birtok, jószág.

Beſitzung, die, bírás.

Beſoffen, adj., részeg; adv., részegen.

Beſoffenheit, die, részegség.

Beſohlen, t. B. Schuhe, megtalpalni.

Beſolden, einen, fizetést adni valakinek, fizetni valakit.

Beſoldung, die, fizetés, zsold.

Beſondere, der, die, das, adj., von andern Dingen abgeſondert, különös, különválasztott, külön, tulajdon; was ſich von andern Dingen unterſcheidet, különös, kiváltképpenvaló, kivált t. i. a' többek közül, jeles; ſt. ſonderbar, wunderbar, ritka, különös, rendes.

Beſonderheit, die, különösség.

Beſonders, adv., külön, különösen, kiváltképpen.

Beſonnen, adj., valamit meggondoló,

előrevígyázó; adv., meggondolva, előrevigyázva, okosan.

Beſonnenheit, die, meggondolás, előrevigyázás, magához térés, okosságra figyelmezés.

Beſorgen, Sorge tragen, gondoskodni valami felől, gondját viselni valaminek, gondot viselni valamire; befürchten, félni, tartani valamitől; ſich beſorgt ſeyn irgendwegen, nyughatatlanságban lenni, nyughatatlankodni valaki miatt v. valamin.

Beſorger, der, gondviselő; der Geſchäfte, ügyviseló; der Wirthſchaft, sáfár.

Beſorglich, adj., z. B. Gefahr, félhető, a' mitől lehet félni; furchtſam, félelmes, félénk, mindenen töprenkedő; ſorgfältig, gondos, gondoskodó.

Beſorglichkeit, die, félelem, valamitől tartás; félénkség, töprenkedés; das Uebel, welches man beſorgt, kedvetlen dolog, baj.

Beſorgniß, die, gondoskodás valami felől, gondviselés; Furcht, félelem, aggódás; Beſorgniß erregen, aggódalmat v. félelmet szerezni a' jövendőkre nézve.

Beſorgt, adj., gondos, gondoskodó, aggódó, nyughatatlan valami eránt; beſorgt ſeyn aggódni valamin, félni, tartani valamitől.

Beſorgung, die, gond, gondoskodás; Furcht, félelem, tartás valamitől.

Beſpannen, einen Wagen mit Pferden, lovakat béfogni a' kocsiba, szekérbe.

Beſpannung, die, béfogás.

Beſpicken, megspékelni.

Beſpinnen, wie z. B. Raupen die Zweige, béfonni, bészőni mint a' hernyó az ágakat.

Beſpötteln, gúnyolgatni.

Beſpöttelung, die, gúnyolgatás.

Beſpotten, gúnyolni, kigúnyolni valamit.

Beſpottung, die, kigúnyolás.

Beſprechen, im voraus bebandeln, z. B. Waaren, előre megalkudni p. o. a' portékát; über etwas ſprechen, beszélgetni valakivel valamiről; ſich beſprechen, beszélgetni valakivel valami felől v. eránt.

Beſprechung, die, előre megalkudás; Unterredung, együtt beszélgetés.

Beſprengen, béfecskendezni p. o. vízzel, bélocsolni, béhinteni p. o. sóval.

...ſprengung, die, mit Waſſer, béfecskendezés, bélocsolás; mit Salz, bé..., p. o. sóval.

Beſpringen, (von Hengſten), m...

Beſpritzen, béfecskendezni; ſich ...zen, z. B. mit Koth, felhá... gára a' sárt.

Beſpritzung, die, béfecskendezé... lás.

Beſpülen, mosni, mint p. o. partot.

Beſſer, Comparat. von gut, ad... für angenehmer, ſchöner, ke... szebb; für vollkommener, job... való, jelesebb; der Abſicht ... alkalmatossabb; eine beſſere ...heit abwarten, jobb alkalm... várni; für geſünder, egéss... für nützlicher, hasznossabb jobban; etwas beſſer, jobba...

Beſſern, beſſer machen, jobb... helyre hozni, kijobbítgatni ... ni. megjobbítni, megigazga...

Beſſern, von Kranken, jobb... jobbúlni; an Geſchicklichkei... men, előbbre menni, inkáb... gúlni valamiben; eine be... ſchaffenheit gewinnen, jobbr... ni; ſittlich beſſer werden, ma... jobbítni, jobb útra térni, ... búlni.

Beſſerung, die, des Menſchen, ...bítás; die Verbeſſerung unſer... des, jobbúlás, jobbra fordú... tegség után; im moraliſche... jobb útra térés, maga me... sa.

Beſſerungsmittel, das, jobbí... vosló eszköz.

Beſtändig, adj., szünetlen, ... való, állandó, örökös; un... lich, állandó, tartós; adv., brochen, szüntelen, szüne... állandóúl, mindenkor; ſtan... landóúl, allhatatosan.

Beſtändigkeit, die, szüntelen tartósság, állandóság, állha...

Beſtärken, erősítni, megerősít...

Beſtärkung, die, megerősítés ... lekedésben.

Beſtätigen, bekräftigen, z. B. ei... megállítni, megerősítni p. ... vényt; etwas verſichern, ... állítni, bizonyítni, ráhag...

Beſtätigen, megbizonyosodn... lyesedni.

Beſtätiger, der, megerősítő, ... zonyító.

Beſtätigung, die, megerősítés ... gyás, bizonyítás, bébizonyo...

Beſtäuben, béporozni.

Beſtäubt, adj., poros, béporosodott.

Beſtallung, die, die Uebertragung eines Amtes, hivatalba tevés; das Amt ſelbſt, hivatal, szolgálat.

Beſtand, der, Fortdauer, állandoság, állandó megmaradás, tartosság; **Beſtand haben**, megmaradni, maradandó v. állando lenni; keinen Beſtand haben, nem tartani, nen lenni tartos; mit Beſtand der Wahrheit, igazán, valósággal, nem sértvén az igazságot; der Beſtand der Caſſe, érték, summa, maradék, megmaradt summa v. pénz; des Vermögens, a' vagyon értéke; ſt. Pacht, Miethe, kibérlelés, kiárendálás; in Beſtand nehmen, bérbe kivenni, v. kifogadni, kibérlelni.

Beſtandgeld, das, árendapénz.

Beſtandvinhaber, der, árendás.

Beſtandgut, das, árendás jószág.

Beſtander, Beſtändler, der, árendás, bérlelő, béres lakó, bérben lakó.

Beſtandtheil, der, pl. die Beſtandtheile, részei, tévőrészei valaminek, bennék, bennség.

Beſtandvertaſſer, der, béres lakás v. szoba kiadója, árendába kiadója.

Beſtandzeit, die, az árenda ideje.

Beſtatten, einen zur Erde, valakit eltemetni.

Beſtattung, die, eltemetés.

Beſtauden, oder ſich beſtauden, d. i. Stauden bekommen, szárba indúlni, mint a' gabona, csemetesedni, mint a' fa.

Beſte, der, die, das, (der Superl. von gut), adj., legjobb, nagyon v. felette jó; beſter Freund! kedves barátom! das beſte Mehl, lisztlang, a' legjobb liszt; in ſeinen beſten Jahren ſeyn, legjobb v. legszebb korában lenni; bei der erſten beſten Gelegenheit, a' legelső adandó alkalmatossággal.

Beſte, das, d. i. der Nutzen, java, haszna valakinek; zum Beſten gereichen, javára lenni; jemandes Beſte zu befördern ſuchen, valaki javát elömozditni, igyekezni; nicht viel zum Beſten haben, d. i. dürftig ſeyn, szegény állapotban lenni, kevéssel birni; einen zum Beſten haben, valakit bolondítni, valakiből tréfát v. csúfot üzni.

Beſte, adv., am beſten, zum beſten, auf's beſte, legjobban; es iſt am beſten, wenn du ſchweigſt, legjobb hallgass, legjobb ha hallgatsz.

Beſtechen, bei den Bergleuten, megvésegetni; trop. durch Geſchenke beſtechen, megvesztegetni t. i. pénzel.

Beſtecher, der, megvesztegető.

Beſtechlich, beſtechbar, adj., megvesztegethető, megvehető.

Beſtechung, die, megvesztegetés, p. o. pénzel 's a' t.

Beſteck, das, ein Käſtchen oder Futteral, in welches gewiſſe zuſammengehörige Werkzeuge geſteckt werden, tok, tartó a' mellyben mindenféle eszközök v. szerszámok tartatnak; dieſe Werkzeuge ſelbſt, z. B. ein Meſſer, evő eszköz, t. i. kés, villa egy tokban; ein chirurgiſches Beſteck, seborvosi szerszám.

Beſtecken, rá-, v. belédugdosni, rátüzni, béültetni, bédugdosni p. o. kertágyat babbal, megkarozni (a' borsót); betüzködni, felékesítni.

Beſteckung, die, beültetés, megkarozás.

Beſtehen, állani, lenni; von Flüſſigkeiten, aufhören zu fließen, megállani, megállapodni, nem folyni, megaludni, mint a' téj, vér, kocsonya, v. megfagyni, mint a' víz, vaj; trop. in einer Rede beſtehen, bleiben, elakadni, belészakadni a' beszédben; gegen den Feind beſtehen, d. i. Stand halten, kiállani, p. o. az ellenség előtt kiállani a' sarat, nem hátrálni; in der Prüfung gut oder ſchlecht beſtehen, jól v. rosszúl forgatni magát p. o. a' tudományos vizsgálatban; mit Schande beſtehen, szégyent vallani; ſt. ſein Weſen behalten, fennállani, megmaradni; ſt. aus Theilen zuſammengeſetzt ſeyn, állani, lenni valamiből; der Menſch beſteht aus Leib und Seele, az ember testből és lélekből áll; ſt. ausdauern, kiállani; hier kann man vor Kälte nicht beſtehen, itt az ember a' hideget ki nem állhatja; beharren auf etwas, z. B. auf ſeiner Meinung beſtehen, vélekedése melett állhatatosan megmaradni, megállani, állandónak lenni; ſie beſtehen darauf, azon erősködnek; es beſteht noch, meg van még; ſt. pachten, kibérlelni, p. o. házat; ſt. glücklich beſiegen, überwinden, meggyőzni, kiállani; alle Schwierigkeiten beſtehen, minden nehézséget meggyőzni; mit haben, állani, lenni; ſein ganzes Vermögen hat darin beſtanden, minden birtoka abban állott.

Beſtehlen, meglopni valakit.

Beſtehler, der, tolvaj, lopó.

Beſtehlung, die, meglopás.

Beſteigen, auf etwas ſteigen, rá-, v. felmenni, felhágni valamiro; ein Pferd beſteigen, felülni a' lóra; ein Schiff, hajóra ülni, belémenni a' hajóba; einen Berg felmenni a' hegyre, megmászni a' hegyet; die Bühne, a' játékszínre kilépni v. felhágni; den Thron beſteigen, a' ſejedelmi székbe ülni, az uralkodást által venni.

Beſteiger, der, ráülő, rámenő.

Beſteigung, die, felhágás, felmenés, ráülés, rámenés; Beſteigung des Thrones, az uralkodás általvétele v. kezdete.

Beſtellen, jemanden an einen Ort, rendelni valakit valamelly helyre, a' hol megjelenjen; einen zu etwas beſtellen, d. i. ihm etwas auftragen, valakit valamivé v. valaminek tenni v. kinevezni p. o. tútornak; eine Arbeit beſtellen, z. B. Schuhe, megrendelni valamit p. o. lábbelit rendelni v. csináltatni; ein Geſchäft beſorgen, elintézni valamit, gondoskodni valami felől; einen Brief beſtellen, kézhez adni a' levelet; das Feld beſtellen, a' szántóföldjét megmunkálni, megszántani, bévetni.

Beſtellung, die, odarendelés valamelly helyre; Ernennung, z. B. zu einem Amte, kinevezés p. o. hivatalra; Auftrag, megrendelés p. o. portéka küldése v. hozatása eránt; Beſorgung, elrendelés, elintézés; die Beſorgung des Feldes, a' föld munkája, megszántása, bévetése.

Beſtens, adv., legjobb módon v. módra, igen jól, nagyon.

Beſteuern, adót vetni reá.

Beſtialiſch, adj., baromi; adv. barom módra.

Beſtie, die, barom, vad állat.

Beſtimmen, etwas, meghatározni, kiszabni valamit; zu etwas beſtimmen, valamire szánni, elrendelni, elhatározni; ſich zu etwas beſtimmen, valamire határozni magát.

Beſtimmt, adj., meghatározott; adv., meghatározva.

Beſtimmtheit, die, meghározottság.

Beſtimmung, die, meghatározás, meghatárzás; Beſtimmung zu einem Zwecke, elhatároztatás, rendeltetés, p. o. valamelly végre, elrendeltetés; die Beſtimmung des Menſchen, d. i. ſein Beruf, az embernek hivatala, sorsa; [illegible] theologiſchen Sinne, az ember[illegible] elhatároztatása, elrendeltetése, [illegible]ire született, hivattatott.

Beſtimmungsort, der, kire[illegible] a' hová valaki igyekszik v[illegible] ein Beſtimmungsort, um[illegible] den, jövendő lakhely.

Beſtmöglichſt, adv., legjobb

Beſtocken, ſich, einen Stamm beſonders vom Getreide, dúlni, bokrodzani, bokro[illegible] mint a' gabona, v. élet.

Beſtoßen, trop. mit groben arbeiten, nagyfogú re[illegible] nagyjából megreszelni; [illegible]ern, aus dem Groben b[illegible] nagyjából meggyalulni.

Beſtrafen, büntetni, megbü[illegible] lakit.

Beſtrafer, der, büntető.

Beſtrafung, die, büntetés, [illegible]tés.

Beſtrahlen, súgárival meg[illegible] bésúgározni.

Beſtreben, ſich, igyekezni, valamin v. valamire, tör[illegible] lamire.

Beſtreben, das, die Beſtrebu[illegible] zet.

Beſtreichen, z. B. die Pfeil[illegible] megkenni, békenni p. o[illegible] mereggel; mit Farbe beſt[illegible] festeni a' falat.

Beſtreichung, die, békenés, [illegible] hozzáérés.

Beſtreiten, mit Worten angr[illegible] jemandes Meinung beſtreit[illegible] vélekedése ellen kikelni; nicht beſtreiten, nem akarc[illegible] v. vitatni, nem akarok el[illegible] dani; trop. mit den nöt[illegible] ten bewirken, ausführen, meggyőzni valamit; eine ſtreiten, elgyőzni a' mur[illegible] gezhetni, véghezvihetni; beſtreiten, megbírni v. költséget.

Beſtreiter, der, z. B. einer [illegible] tó, ellene kikelő.

Beſtreitung, die, megtagad[illegible] p. o. valamelly állítás el[illegible] tás; Beſtreitung der Koſte[illegible] ségnek megbírása, elgyó

Beſtreuen, béhinteni; mit ſtreuen, z. B. Fleiſch, bés[illegible]

Beſtreuung, die, béhintés.

Beſtricken, trop. an ſich ziel[illegible] hálóba v. törbe keritni, [illegible]ni; mit einer Strickerei un[illegible] rül kötni p. o. recsével, kötéssel, 's a' t.

Beſtricken, das, die Beſtrickung, hálóbakerités, tőrbekerités.

Beſtrömen, mosni, ráfolyni, mellette elfolyni; **ringsum beſtrömen**, körülfolyni; trop. **Thränen beſtrömten ihre Wangen**, könnyek áztatták orczáit.

Beſtürmen, vívni, dúlni; **die Winde beſtürmen das Meer**, a' szél dúlja a' tengert; **oder die Schiffe**, v. vívja a' hajókat; **eine Stadt beſtürmen**, valamelly várost ostromolni, vívni; trop. **einen mit Bitten beſtürmen**, valakit kéréseivel terhelni, ostromolni.

Beſtürmer, der, vívó, ostromló.

Beſtürmung, die, das Beſtürmen, vívás, dúlás, ostromlás.

Beſtürzen, megrettenteni, öszvezavarni, megrémíteni, elbódítni, zürzavarba hozni; **beſtürzt werden**, megrettenni, megrémülni.

Beſtürzt, adj., megrettent, rémült, megrémült, ijjedtében megbódult.

Beſtürzung, die, rémülés, megrémülés, öszvezavarodás, megrettenés.

Beſuch, der, látogatás; **einen Beſuch abſtatten, machen**, valakit meglátogatni, látogatására menni v. lenni valakinek; **Beſuch der Meſſen oder Jahrmärkte**, járás, eljárás, vásárokra.

Beſuchen, látogatni, meglátogatni, megkeresni; eljárni vásárokra.

Beſuchung, die, látogatás, meglátogatás, megkeresés.

Beſuchzimmer, das, látogató szoba.

Beſudeln, elmocskolni, elkeverni, bemocskolni, bekeverni; trop. **ſich mit jemandes Blut beſudeln**, magát valaki vérével megfertéztetni, v. undokitni.

Beſudeln, das, die Beſudelung, elmocskolás, megfertéztetés.

Beſudler, der, valamit elmocskoló.

Betäuben, megsiketitni, bédúgúlni a' fulnek; **des Bewußtſeyns berauben**, elbódítni, megbódítni, megkábítni; **ſein Gewiſſen betäuben**, lelkiesmeretét megszéditni.

Betäuben, das, die Betäubung, bédúgúlás; z. B. der Menſchen, der Sinne, elbódúlas, elkábúlás, fülbedúgúlás.

Betäubend, adj., bódító, szédítő, kábító.

Betäubt, adj., von Nerven, Gliedern, elhalt, zsibbadt; von Menſchen, bódúlt, elbódúlt, kábúlt; adv., megsiketülve, elbódúlva.

Betäubungsmittel, das, bódító v. kábító eszköz.

Betagen, a' napszámat feltenni a' levélben.

Betagt, adj., koros, megélemedett, éltes, öreg.

Betagtheit, die, korosság, öregség.

Betagung, die, Tagsbezeichnung im Briefe, a' napszám feltétele a' levélben.

Betackeln, z. B. **ein Schiff**, a' tengeri hajót minden szükséges vitorlákkal, 's kötelekkel 's a' t. felkészíteni.

Betackelung, die, das Betackeln, felkészítése a' hajónak vitorlákkal, kötelekkel 's a' t. hajókészület.

Betaſten, megtapintani, megtapogatni; herumgreifen, körültapogatni.

Betaſten, das, die Betaſtung, megtapintás, megtapogatás.

Betbruder, der, der aus Heuchelei beſtändig betet, szenteskedő.

Bete, die, auch Mangold, czékla; **gemeine Bete**, veres czékla, veres répa.

Beten, imádkozni, könyörögni, az Istenhez fohászkodni, esedezni.

Beten, das, imádkozás, könyörgés; **Beten auf den Knieen**, esedezés.

Beter, der, imádkozó, könyörgő, fohászkodó.

Betglocke, die, könyörgésre csendítő kis harang.

Bethaus, das, Isten háza, szent egyház, templom.

Bethätigen, in Thätigkeit ſetzen, gerjeszteni, t. i. munkára; ſt. thätig beweiſen, z. B. ſein Verſprechen, teljesíteni t. i. ígéretét.

Bethauen, béharmatozni.

Bethaut, adj., harmatos.

Betheilen, z. B. **einen jeden betheiligen**, kinek kinek a' maga részét kiadni, kiosztani.

Betheiligen, Theil nehmen laſſen, részesíteni valakit valamiben.

Betheiligen, das, die Betheiligung, részesítés.

Betheiligte, der, részes, részesült.

Betheuern, heilig verſichern, erős hittel állítni v. bizonyitni, erősítni, eskúdni valamit.

Betheuerung, die, erős hittel állítás, bizonyítás, erősítés.

Bethören, elbondiren, elámítni, megvakitni, részedni.

Bethörung, die, vakítás, elámítás.

Betiteln, z. B. **ein Buch**, czimelni, elnevezni, nevet v. czimet adni p. o. valamelly könyvnek; **Menſchen betiteln**, szóllítni, tisztelni.

Betitelung, die, eines Buches, címelés, elnevezés; Betitelung eines Menſchen, szóllítás, címadás.

Betonen, z. B. eine Sylbe, hangjelezni, p. o. a' kimondásban a' szótagot, megvonva, v. élesen mondani ki.

Betonung, die, hangjelezés, szótag megvonása.

Betracht, der, die Rückſicht, tekintet; in dieſem Betracht, ebben a' tekintetben.

Betrachten, genau ſehen, nézegetni, vizsgálni, megvizsgálni valamit; ſeine Gedanken ausſchließlich mit etwas beſchäftigen, vizsgálodni t. i. eszével, elmélkedni valamiről; in beſtimmter Abſicht betrachten, z. B. um ein Urtheil zu fällen, nézni, tartani valaminek, úgy nézni, mint — 's a' t. — ſich darnach richten, tekinteni, nézni valamit.

Betrachtend, adj., vizsgálódó, szemlélő, p. o. ész.

Betrachtenswerth, ſ. betrachtungswerth.

Betrachter, der, z. B. des Himmels, vizsgáló; mit der Seele, vizsgálódó, gondolóra vevő.

Betrachtung, die, das Betrachten mit den Augen, vizsgálás, megvizsgálás; mit der Seele, vizsgálódás t. i. eszével, elmélkedés; daher, die Berückſichtigung, tekintet; etwas in Betrachtung ziehen, valamit tekintetbe venni v. tekinteni, nézni; in dieſer Betrachtung, ebben a' tekintetben, ezt tekintvén, erre nézve; der Zuſtand der Seele, da ſie im Nachdenken gleichſam verloren iſt, elmélkedés, gondolkodás valami felől; Betrachtung anſtellen, elmélkedni.

Betrachtungswerth, betrachtungswürdig, adj., megvizsgálásra méltó.

Beträchtlich, adj., szembetünő, nagy, nem kevés.

Beträufen, beträufeln, bécsepegetni.

Betrag, der, d. i. die Summe, a' menynyire valami megy, summa, érték, összeség.

Betragen, eine Summe ausmachen, tenni, összeséggel tenni, menni annyira v. ennyire; ſich übel oder wohl betragen, rosszúl v. jól magát viselni.

Betragen, das, die Lebensweiſe, magaviselet; ein ſittliches Betragen, szelíd magaviselet; ein beſcheidenes Betragen, szerénység; ein gefälliges Betragen, kedveltető magaviselet; das Verhalten gegen jemand, velebánás, magaviselet.

Betrauern, szomorkodni, ſb szomorúságba merülni val seregni valamin, gyázolni

Betrauerung, die, szomorkod rúság, kesergés.

Betrauernswerth, betrauernswi siratható, siralmas.

Betreff, der, z. B. in Betreff a' mi a' dolgot illeti, a' dol ve, a' dolog eránt.

Betreffen, rajta érni v. kap fahren, ſollte mich ein groß betreffen, ha valami nagy s lenség történnék rajtam; das Unglück des Krieges be háború veszedelmei reán Beziehung haben, illetni, r was mich betrifft, a' mi e let.

Betreiben, rajta lenni valami ni valamit, nagy igyeke gozni valamin v. folytatr valamit, utánna látni v eine Arbeit betreiben, után dológnak; eine Kunſt betr lamelly mesterséget üzni ni; einen Prozeß betreiben, tatni.

Betreibung, die, utánna jár tés, üzés, folytatás.

Betreten, rálépni; bémenni, járni, bejönni v. belépni r Weg betreten, valamelly dulni; jemandes Fußtapfe valaki nyomdokait követ gatten, vom männlichen Geſ nyomni, megpetézni, mi a' jérczét; antreffen, find kapni, rajta érni.

Betreten, adj., verwirrt, m meghökkent, megrettent, öszvezavarodott; betrete megzavarodni, megrezze hökkenni.

Betretung, die, bélépes, b rámenetel, rajtaérés, v. k

Betretungsfall, der, rajtaka valamin; im Betretungsfal kapják v. érik.

Betrieb, der, eines Geſchäft látás valaminek, folytatá kának; készletés, indítás.

Betriebſam, adj, munkás, se galmatós; adj., serényes matosan.

Betriebſamkeit, die, serény kásság, szorgalom, szorga

Betrinken, ſich, megrészeged den betrinken, le- v. megr

Betroffen, adj., in Verwirrung geſetzt, megütközött, megdöbbent, megzavarodott, zavarodásba esett; erſtaunt, meghökkent, megrettent; adv., megrettentve, megzavarodva.

Betroffenheit, die, megütközés, zavarodás, megdöbbenés.

Betrüben, trübe machen, von Waſſer, felzavarni p. o. a' vizet; trop. vom Gemüthe, einen betrüben, valakit szomoritni, megszomoritni, búsitni; ſich betrüben über etwas, búsúlni, buslakodni valamin.

Betrübniß, die, szomor, szomorkodás, búsúlás; Betrübniß verurſachen, valakit szomoritni; ein Uebel, das jenes Gefühl erweckt, szomorúság, szomorú eset, búslakodás.

Betrübnißvoll, adj., szomorú, keserves, morkodó.

Betrübt, adj., bús, szomorú; Betrübniß verurſachend, z. B. Nachrichten, szomoritó, szomorú, nyomorú.

Betrug, der, csalás; csalárdság, megcsaladkozás, ravaszság; Betrug begehen, csalni; mit Betrug umgehen, csalárdkodni, csalni akarni; vorſetzlicher Betrug, fortélyos v. kigondolt ravaszság.

Betrügen, megcsalni; täuſchen, elámitni; ſich betrügen, megcsalatkozni, megcsalni magát.

Betrügen, das, megcsalás.

Betrüger, der, csaló, csalárd; in Verſprechungen, ámító; der Betrüger ſeines Compagnons, társcsaló, társa megcsalója.

Betrügerei, die, csalárdság.

Betrügerin, die, csalárd, asszony személy.

Betrüglich, betrügeriſch, adj., álnok, ravász, csalfa; betrügeriſche Hoffnung, csalfa remény; adv., ravaszúl, álnokúl.

Betrüglichkeit, die, csalfaság, álnokság.

Betrunken, adj., részeg; ein wenig betrunken, ittas.

Betſchweſter, die, die gerne betet, szüntelen ájtatoskodó t. i. asszony; die aus Heuchelei betet, képmutató kegyes, kegyeskedő, szenteskedő.

Betſtunde, die, imádkozás órája; in der Kirche, könyörgés, könyörgés ideje a' templomban.

Bett, das, ágy; die Bettſtatt, nyosolya t. i. fából, vasból; das Bett machen, ágyat vetni; zu Bett gehen, oder ſich zu Bette legen, lefeküdni; das Bett hüten müſſen, d. i. krank ſeyn, az ágyat őrizni, beteg lenni; das Flußbett, a' folyóvíz árka.

Bettbezug, der, ágytakaró, ágyterítő.

Bettbrett, das, ágydeszka, a' nyosolyafenék deszkája.

Bettdecke, die, lepedő; die Oberbettdecke, ágyterítő.

Bettel, der, csekélység, alávalóság; kóldúlás.

Bettelarm, adj., talpig szegény, földhöz ragadt szegény, koldús, szegény mint a' koldús; bettelarm werden, koldús botra jutni; bettelarm machen, koldús botra juttatni.

Bettelbrief, der, koldúló levél.

Bettelbrod, das, koldúlt kenyér.

Bettelbruder, der, koldúló.

Bettelbube, der, koldúló gyermek.

Bettelei, die, nyomorúság, szegénység; koldúlás.

Bettelgeld, das, koldúlt pénz.

Bettelhaft, adj., nyomorúlt; adv., koldús módra.

Bettelhandwerk, das, koldúlás.

Bettelleute, die, koldúsok.

Bettelmann, der, koldús.

Bettelmönch, der, koldúló barát.

Betteln, koldúlni; betteln gehen, kéregetni; trop. die Kunſt geht betteln, d. i. ſchlägt nicht an, koldús botra jutott a' mesterség; ſt. oft und dringend bitten, esdekleni, reménykedni.

Betteln, das, koldúlás, kéregetés.

Betteln gehen, das, házanként kéregetés v. koldúlás.

Bettelorden, der, alamizsnából élő barát rend, koldúló barátok.

Bettelſtab, der, koldúsbot; an den Bettelſtab bringen, koldúsbotra juttatni; an den Bettelſtab kommen, koldúsbotra jútni v. szorúlni.

Bettelſtolz, der, koldúskevélység.

Bettelſtolz, adj., koldúskevély.

Bettelweib, das, koldúló asszony.

Betten, ágyat vetni, megvetni az ágyat, ágyalni; ſich betten, ſich lagern, ágyat vetni magának, lefeküdni; Sprichw. wie man ſich bettet, ſo ſchläft man, a' mint vetsz, úgy aratsz; ki ki hogy igyekszik, úgy veszi hasznát; ki mint veti az ágyát, úgy alszik.

Bettfrau, die, ágyvető asszony.

Bettgenoß, der, hálótárs.

Bettgeſtell, das, nyoszolya, ágy.

Bettlägerig, adj., fekvőbeteg.

Bettler, der, koldús.

Bettpfanne, die, ágymelegítő.

Bettpfoſte, die, ágyláb.

Bettpfühl, der, (Polſter), vánkos, fóály, fejally.
Bettſack, der, ein lederner Sack auf Reiſen, párnazsák.
Bettſchirm, der, olasz fal.
Bettſtatt, Bettſtelle, die, nyoszolya, ágy.
Bettituch, das, lepedő, alsólepedő.
Bettüberzug, der, vánkos v. párnahéjj.
Bettvorhang, der, ágyfedező, ágyelőző, ágykárpit.
Bettwärmer, der, ágymelegítő.
Bettwanze, die, büdösféreg, polocska.
Bettzeug, das, ágybeli.
Bettzieche, die, párnatok, vánkos v. dunyhatok.
Bettzüge, die, idem.
Betwoche, die, (Kreuzwoche), áldozóhét v. hete.
Beuge, die, d. i. Krümmung, görbület, hajlás; bei den Böttchern, ein Werkzeug, die Reife zu beugen, hornyító, hornyoló.
Beugel, das, szarvas kalács.
Beugen, görbítni, meggörbítni; die Knie beugen, térdet hajtani; ſich beugen, meghajolni, meghajtani magát, megalázni, lenyomni.
Beugung, die, meggörbítés; meghajtás.
Beugſam, adj., hajtós.
Beulchen, das, gümöcske.
Beule, die, gümö, gömö, csomó; iſt's Geſchwür, kelevény; Peſtbeule, pestises kelevény v. mirígy.
Beunruhigen, háborgatni, nyughatatlankodtatni, nyugtalanítni; ſich beunruhigen, nyughatatlankodni, nyughatatlanságban v. aggodásban lenni, aggódni.
Beunruhiger, der, háborgató, nyughatatlánság szerző.
Beunruhigung, die, háborgatás; nyughatatlanítás; die Unruhe, aggódás, aggodalom.
Beurbaren, mivelni p. o. földet.
Beurkunden, bizonyságírásokkal megerősítni, megmutatni, bébizonyítni.
Beurkundung, die, megerősítés.
Beurlauben, elbocsátni, haza bocsátni, szabadsággal elereszteni, p. o. bizonyos időre a' katonát 's a' t.; ſich beurlauben, um Urlaub bitten, szabadságot kérni p. o. egy időre, hazamenetelre 's a' t.; Abſchied nehmen, ſich empfehlen, elbúcsúzni, elmenni.
Beurlaubte, der, szabadsággal ideig elbocsátott, (katona), időre bocsátott (katona), szabadságos, obsitos katona.
Beurlaubung, die, eines Soldate badságra eresztés; iſt Ent von ſich, elereszték, elbocsátá szolgálatból.
Beurtheilen, ítélni, megítélni, tenni valamiről.
Beurtheiler, der, ítélő, megítélő bíráló; einer Schrift, bíráló, bíráló.
Beurtheilung, die, das Beurtheile ítélés, megbirálás, ítélethozá Urtheil, z. B. die Beurtheilun Sache, ítélettétel valami felől
Beurtheilungskraft, die, ítélőerő tehetség, ítélet.
Beute, die, d. i. was dem Fei Kriege abgenommen wird, zsá martalék, ragadomány, préd großer Backtrog, deszkateknő, lyesütőknél; ein hölzerner ſtock, köpü, méhköpü.
Beutel, der, z. B. um Geld a wahren, erszény, zacskó; der Leib geſchlungen wird, Geldkatze gyüszű; der Beutel in der malomszita, rezgőszita a' ga lyán.
Beutelchen, das, erszényecske, szény.
Beutelförmig, adj., erszényszabá
Beutelgeſchwulſt, die, zacskós kel
Beuteln, in den Mühlen, durch d tel gehen laſſen, malomszitán reszteni, megszitálni; ſt. ſc rázni, megrázni; ſich beuteln kódni, felpötyögösödni.
Beutelperücke, die, táskas vendé
Beutelratte, die, csecsiszákos fija
Beutelſchneider, der, zsebelő zsi
Beutelſchneiderei, die, zsiványság
Beutelſieb, das, szita.
Beuteltuch, das, szitának való mény.
Bevölkern, népesíteni, a' nép szaporítni; ſich bevölkern, nép szaporodni.
Bevölkert, adj., népes.
Bevölkerung, die, das Bevölkern, sítés, népszaporítás; ſt. Volk népesség, népszám.
Bevollmächtigen, einen zu etwas hatalmazni valakit, tellyes h adni valakinek valamire.
Bevollmächtigt, adj., telyeshata
Bevollmächtigte, der, telyeshatal vet v. személy viselő.
Bevollmächtigung, die, telyeshat dás; meghatalmazás.
Bevor, adv., minekelőtte ho

előtt; das Jahr, bevor er starb, esztendővel az előtt, hogy megholt.

Bewerben, einem, közelítni, közelgetni hozzá, várni reá.

Bewerbend, adj., jövő, közelgető.

Bewerbung, die, közelítés.

Bewerkstelligen, einen um seinen Vortheil bringen, valakit várt hasznában megkárosítni, hasznától megfosztani, megzsedni, megcsalni, rászedni.

Bewerkstelliger, der, megkárosító.

Bewerkstelligung, die, megkárosítás.

Bewachen, őrzeni, őrizni; einen bewachen lassen, valakit őriztetni v őrzetni; als Ehrenwache, őrt állani valakinél.

Bewachsen, mit seyn, bénőni; mit Gras bewachsen (seyn), bégyepesedni, fűvel bénőni.

Bewachsen, adj., bénőtt.

Bewachung, die, őrzés, megőrzés.

Bewähren, die Wahrheit darthun, bé-, v, megbizonyítni p. o. valamelly dolognak igazságát, megmutatni; prüfen und ächt befinden, vizsgálóra venni és igaznak találni; das Gold wird im Feuer bewährt, az aranyat a' tüz igazolja meg; sich bewähren, bébizonyosodni, igaznak találtatni, béigazodni.

Bewährer, der, bébizonyító.

Bewährt, adj., zuverläßig, próbált, és jónak, igaznak találtatott v. tapasztaltatott, bizonyos.

Bewährtheit, die, próbáltság, bizonyosság.

Bewährung, die, bébizonyítás; megvizsgálás és helybehagyás.

Bewässern, p. B. eine Wiese, elönteni, megáztatni; megöntözni; bévizezni.

Bewässerung, die, megáztatás, megöntözés.

Bewaffnen, p. B. Soldaten, felfegyverkeztetni, felfegyvereztetni, fegyverbe öltöztetni; sich bewaffnen, felfegyverkezni, fegyvert fogni; trop. mit etwas versehen seyn, megerősítni, megedzeni valami ellen.

Bewaffnet, adj., felfegyverkezett, felfegyverkeztetett; adv., felfegyverkezve, felfegyverkeztetve.

Bewaffnung, die, felfegyverkeztetés, felfegyverkezés.

Bewahren, verwahren, tartani, tartogatni, eltenni és tartogatni; beschützen, őrizni, oltalmazni, megoltalmazni, megóvni, megójni; seine Seele bewahren, lelke boldogságát munkálodni; Gott bewahre! Isten őrizzen! Isten mentsen meg! s. aufbewahren, eltenni, megtartogatni.

Bewahrer, der, őrző, óvó.

Bewahrung, die, Verwahrung, tartogatás; Beschützung, megőrzés, megóvás; Aufbewahrung, eltevés, megtartogatás.

Bewaldet, adj., erdős.

Bewandern, bejárni, bebarangolni.

Bewandert, adj., jártas, költes; erfahren, tapasztalt, sokat látott halott; geschickt, ügyes; nicht bewandert, járatlan, tudatlan valamiben.

Bewandt, adj., beschaffen, illyen, ollyan t. i. tulajdonságú; die Sache ist so bewandt, a' dolog ebban van; bei so bewandten Umständen, így lévén a' dolog.

Bewandtniß, die, Beschaffenheit, tulajdonság, állapot, mivolt környülállás.

Bewegbar, adj., mozgatható.

Bewegbarkeit, die, mozoghatás.

Bewegen, mozdítni, mozgatni, kimozdítni, megmozdítni, ingatni; durch etwas den Willen bestimmen, inditni, reábírni v. venni; zum Zorn bewegen, haragra ingerleni; zum Lachen, zum Weinen bewegen, nevetésre, sirásra indítni v. fakasztani; rühren, Eindruck machen, megindítni p. o. valaki szivét; daher bewegt, d. i. gerührt, megindúlt, megilletődött; sich bewegen, mozogni, mozdúlni; wie die Himmelskörper, forogni, kerengeni; wie Menschen sich bewegen zur Stärkung und Beförderung der Gesundheit, járkálni, mozgást szerezni a' testének; von Zähnen, Pfählen, ingani, inogni; lógni p. o. mint a' fog, czövek.

Beweger, der, mozgató.

Beweggrund, der, indító ok.

Bewegkraft, die, mozgató erő.

Beweglich, adj., mozgatható; ist's drehbar, forgatható, forogható; bewegliche Güter, ingó jószágok, ingóbingó jószágok; bewegliche Feste, változó innepnapok; rührend, Eindruck machend, indító, megindító, érzékeny, hathatós, béható, gerjesztő.

Beweglichkeit, die, eines Körpers, mozgathatóság, mozoghatás; Nachdrücklichkeit, p. B. der Rede, béhatóság, szivrehatóság.

Bewegung, die, mozgás, mozdúlás; heftige Bewegung, megrázódás, hánykódás; in Bewegung bringen, oder setzen, elindítni, megindítni; sich Be-

wegung machen, mozgást szerezni a' testnek; Rührung, megindúlás, felgerjedés; Bewegung des Volks, bei einer Feuersgefahr ꝛc., zendúlés, nyughatatlanság; besonders von Aufruhr, lázzadás, felzendúlés, felindúlás; der Antrieb, indítás, ösztön.

Bewegungsgrund, der, ösztön, ösztönek indítóok,

Bewegungskunſt, die, mívmozgató mesterség.

Bewegungslehre, die, (Mechanik), erömívtudomany.

Bewegungslos, adj., mozdúlatlan

Bewegungsloſigkeit, die, mozdúlatlanság.

Beweben, webend berühren, ráfújni, ráfúvallani; webend bedecken, z. B. mit Schnee, telehordani, béhordani, mint a' szél p. o. az útat hóval.

Bewehren, felfegyverkeztetni.

Bewehrt, felfegyverkezett; adv., felfegyverkezve.

Beweiben, megházasítni valakit, feleséget adni valakinek; ſich beweiben, megházasodni.

Beweibt, adj., feleséges, házas.

Beweiden, etwas, rajta legelni.

Beweinen, síratni, megsíratni.

Beweinung, die, síratás, megsiratás.

Beweinenswerth, -würdig, adj., megsíratandó, siralmas, siralomra méltó.

Beweis, der, megmutatás, megbizonyítás, bébizonyítás; die bewieſene Sache ſelbſt, bizonyság, jel, bizonyító jelek; Urſache, Grund, ok, bizonyság, okoskodás; ohne Beweis, vaktában.

Beweisart, die, megmutatás v. bébizonyítás módja.

Beweisbar, adj., megbizonyítható, megmutatható.

Beweiſen, an den Tag legen, mutatni, bizonyítni; iſt: zum Beweis dienen, ſo ſteht auch, bizonyságúl lenni v. szolgálni; etwas durch Gründe in's Licht ſetzen, megmutatni, megbizonyítni, p. o. okokkal valamit; ſich beweiſen, d. i. ſich zeigen, mutatni magát, viseltetni p. o. valakihez, valaki eránt; ſich freundſchaftlich beweiſen, barátságosnak mutatni magát v. barátságosan viseltetni.

Beweiſen, das, megmutatás.

Beweisfriſt, die, bébizonyításra engedtetett idő.

Beweisführer, der, bébizonyító.

Beweisführung, die, bébizonyítás.

Beweisgrund, der, bizonyság.

Beweiskraft, die, bizonyító e

Beweislich, adj., megmutatha v. bébizonyítható.

Beweisſtelle, die, bizonyító l zonyítás p. o. valamelly l v. a' szentírásból.

Beweißen, béfejérítni, bémesze fejérítni.

Beweißen, das, die Beweiß meszelés, megfejérítés.

Bewenden, dabei bewenden laſſe hagyni, megnyúgodni rajt légedni valamivel.

Bewenden, das, z. B. es hat wenden, d. i. es iſt genug, oder es bleibt unabänderlich let marad, úgy a' dolog marad a' mint van.

Bewerb, der, foglalatosság, hivatal.

Bewerben, ſich um etwas, uté ni valaminek, keresni val valaminek megnyerését, meg-, v. elnyerni, igyekez p. o. hivatalt, esdekleni v ſich um eine Perſon bewerbe megkéretni valami személy nek.

Bewerben, das, die Bewerbun was, utánnajárás p. o. val nyerésének; um ein Amt keresés v. kérés; um ein F mer, megkérés, megkére feleségnek.

Bewerber, der, um Ruhm, vágyó, valamit megnyern um ein Amt, hivatal kér reső.

Bewerfen, bé-, v. ráhányi Todten mit Erde bewerfen, bétemetni; eine Wand mit werfen, a' falat bévakolni; bewerfen, besározni.

Bewerfung, die, mit Staub, v. hányás; einer Wand, b béhányás.

Bewerkſtelligen, végrehajtani vinni, megtenni valamit.

Bewerkſtelligung, die, véghez

Bewickeln, bétekergetni, rát körös körül.

Bewilligen, megengedni, meg valaki kérését; helybehag mit, ráállani valamire.

Bewilligung, die, megenged delem, engedelem adás val

Bewillkommen, köszönteni val rencséltetve v. köszöntve

jó szívvel látni vagy fogadni szívesen látni.

Bewillkommung, die, köszöntés, köszöntéssel fogadás, szerencséltetés

Bewirken, véghez vinni, végre hajtani, kicsinálni kieszközleni, végbevinni; etwas zu bewirken suchen, valamin igyekezni.

Bewirkung, die, véghezvitel, kieszközlés; végrehajtás.

Bewirthen, megvendégelni.

Bewirther, der, megvendéglő.

Bewirthung, die, megvendéglés.

Bewitzeln, èlmésen gúnyolni valamit.

Bewölken, felleggel bévonni, béborítni; trop. Kummer bewölkte sein Antlitz, vidám orczáját béhomályosította.

Bewölkt, adj., felleges, borongós, trop, béhomályosított.

Bewogen, part. von bewegen, megindíttatott, valamire reá vétetett, kész.

Bewohnbar, adj., lakható.

Bewohnen, eine Stadt, lakni p. o. a' városban, a' várost; eine wohlbewohnte Stadt, népes város.

Bewohner, der, lakos, lakó.

Bewohnerin, die, lakos t. i. asszony.

Bewohnung, die, lakás.

Bewunderer, der, csudáló; jemand's großer Bewunderer seyn, nagyon szeretni valakit, imádója lenni valakinek.

Bewundern, csudálni valamit, csudálkozni valamin.

Bewundernsvoll, adj., csudálkozással teljes; adv., csudálkozva.

Bewundernswerth, -würdig, adj., csudálatos, csudára v. csudálkozásra méltó; adv. csudálatosan.

Bewundernswürdigkeit, die, csudálatosság.

Bewunderung, die, csudálás, csudálkozás; Bewunderung erregen, csudálkozást gerjeszteni, csudálásra indítni.

Bewurf, der, vakolat, vakolosár, czément.

Bewurzeln, meggyökerezni.

Bewußt, adj., von wissen, bekannt, ismeretes tudva lévő; es ist jedermann bewußt, minden tudja, minden ember előtt tudva van; sich einnernd, valamire emlékező, eszmélő; ich bin mir keiner Beleidigung bewußt, én nem emlékezem, hogy megbántottam volna.

Bewußtlos, adj., magán kívül lévő, eszméletlen.

Bewußtlosigkeit, die, eszméletlenség, magán kívül lévőség.

Bewußtseyn, das, eszmélés, eszmélődés; das Bewußtseyn verlieren, magán kívül lenni, minden eszmélődésétől megfosztani; sr. Gewissen, tudat, esméret, lelkiesméret.

Bezähmbar, adj., megszelidíthető.

Bezähmen, z. B. ein Thier, megszelidítni; trop. Begierden bezähmen, zabolázni, megzabolázni; seinen Zorn bezähmen, haragját mérsékelni, elnyomni.

Bezähmer, der, der Thiere, szelidítő, megszelidítő; der Begierden, megzabolázó.

Bezähmung, die, megszelidítés; der Leidenschaften, zabolázás, megzabolázás, mérséklés.

Bezäumen, békerítni, szövénnyel.

Bezäumung, die, békerítés.

Bezahlen, fizetni, megfizetni, lefizetni, kifizetni; in Beziehung auf eine Sache, megfizetni valamiért, megadni az árrát valaminek; er ist nicht mit Gold zu bezahlen, nem lehet őt eléggé megjutalmaztatni; trop. entgelten, dafür büssen, megadni az árrát, meglakolni érte; Sprichw. einen mit gleicher Münze bezahlen, tromfal tromfot ütni, vissza adni a' kölcsönt.

Bezahler, der, fizető.

Bezahlung, die, megfizetés, lefizetés; ist's Vergeltung, fizetés, díjja valaminek; das erlegte Geld, fizetés lefizetett v. lefizetendő pénz; trop. Vergeltungsstrafe, meglakolás.

Bezaubern, megigézni, megbabonázni; trop. entzücken, fesseln, bájolni, megbájolni, megigézni.

Bezaubernd, adj., bájoló, bájló, igéző.

Bezauberung, die, megigézés, megbabonázás; trop. der Schönheit, bájolás, megbájolás.

Beze oder Beze, die, szuka, (kutya).

Bezechen, auf eines Andern Kosten zechen, valaki rovására inni, tobzodni; einen bezechen, d. i. trunken machen, megrészegíteni; sich bezechen, megittasodni.

Bezecht, adj., ittas, boros, részeg.

Bezeichnen, megjelelni, megjegyezni; trop. etwas mit einem Namen bezeichnen, valaminek nevet adni, valamit elnevezni; mit Zeichnungen anfüllen, rajzolni reá, tele rajzolni.

Bezeichner, der, megjelelő; durch Worte, leíró, lerajzoló (szóval).

Bezeichnung, die, durch Worte, leírás, előadás szóval; das Zeichnen, jelelés, jel, jegy.

Bezeigen, viseltetni p. o. valakihez, mutatni hozzá v. eránta; einem Ehre bezeigen, valaki eránt tisztelettel viseltetni; Verachtung bezeigen, valakit megvetni; Wohlthaten bezeigen, jót tenni valakivel; ſich bezeigen, d. i. ſich betragen, viselni magát.

Bezeigung, die, mutatás, viselés, viselet, viseltetés valamivel, valaki eránt; magaviselés.

Bezeugen, mint tanú állítni, bizonyítni, bébizonyítni, bizonyságot tenni valami felöl.

Bezeugt, megbizonyított.

Bezeugung, die, bébizonyítás, bizonyságtétel, állítás.

Beziehen, etwas, húzni reá, felhúzni valamire; mit Saiten, bé-, v. felhúrozni; das Bett beziehen, bévonni, béteríti; mit Krieg beziehen, haddal elborítni v. megtámadni; ein Haus oder Zimmer beziehen, beléköltözni, belémenni lakni; einen Poſten, elfoglalni; Einkünfte von etwas, venni, húzni, szedni p. o. jövedelmet valamiből; jemanden beziehen, valakit ravaszsággal, megcsalni; ſich beziehen, béborúlni, béfellegzeni; ſich auf etwas beziehen, útalni, mutatni, igazíti valamire.

Beziehung, die, mit etwas, béhúzása valaminek, rá-, v. felhúzás valamire; eines Hauſes, beléköltözés; Verhältniß mit etwas, rávitel, tekintet; in dieſer Beziehung, ebben a' tekintetben, erre nézve; Beziehung haben, mutatni valamire, összeköttetésben lenni vele, megtámádás haddal; elfoglalás; felvétel; útalás, rámutatás.

Beziehungsweiſe, Bezugsweiſe, adv., rávetelesen tekintetként, tekintve, tekintetben.

Bezielen, czélozni valamire.

Beziffern, számokkal megjelelni.

Bezirk, der, körület; Gebieth, járás, p. o. Vármegyében a' Járások, Processus.

Bezug, der, ſ. Beziehung, rávitel, arány, összeköttetés, kölcsönös tekintet, tekintet; Bezug auf etwas haben, összeköttetésben lenni valamivel, tartozni valamire; Bezug habend auf etwas, rávitelés; Bezug auf etwas nehmen, tekintetbe venni valamit; ein Bezug Saiten, egy rendbeli húr egy béhúrozás.

Bezupfen, valamit tépedelni, tépegetni.

Bezwacken, bezwecken, valamit csipegetni, elcsipegetni belöle.

Bezwecken, z. B. Schube, apró szegel kel béverni v. szegecskéket ver belé, béverni czövek szeggel; etw zum Ziele haben, czélozni, igyekez valamire, ráczélozni, tárgyazni.

Bezweifeln, kételkedni felöle, kétsé be hozni valamit, kétleni.

Bezweifelung, die, kételkedés felöle.

Bezwingen, meggyőzni, felyülmúlni erőt venni rajta, kénszerítni; ein Nation bezwingen, valamelly nem tet meghódoltatni; ſich bezwinger d. i. ſeine Begierden, indúlattos gain erőt venni, azokat zabolázni

Bezwinglich, bezwingbar, adj., felyü múlható, megalázható.

Bezwingung, die, meghódítás, elny más, megalázás.

Bezwinger, der, erőtvevő, győző.

Bibel, die, szentírás,

Bibelauslegeer, der, szentírás magy rázó.

Bibelauslegung, die, szentírás magy rázatja.

Bibelerklärer und Bibelerklärung, ſ. d vorigen Wörter.

Bibelleſen, das, biblia olvasás, szent rás olvasása.

Bibelſprache, die, bibliabeliirásmód.

Bibelſpruch, der, szentírásbéli hel v. abban előforduló mondás.

Bibelſtelle, die, szentírásbeli hely.

Bibelfeſt, adj., jártas a' Bibliában.

Biber, der, kásztor, hód.

Biberente, die, Bibertaucher, der, h búvár.

Bibergeil, das, kásztornedv.

Biberhaar, das, kásztorszőr, hó szőr.

Biberhären, adj., hódszőr, hódszö ből való.

Biberhut, der, Caſtorhut, kásztork lap, hódszőrből készült kalap.

Biberjagd, die, hódvadászat.

Biberſchwanz, der, hódfark; ein gl ter Dachziegel, cserézsindely.

Bibliothek, die, der Bücherſaal, köny tár, könyvez ház, bibliotéka; Bücherſammlung, könyves gyüjt mény, könyves tár, könyvtár.

Bibliothekar, der, Bücheraufſeher, köny tármester, könyvtárnok.

Bibliſch, adj. und adv. bibliai.

Bieder, adj., igaz, becsületes, egyenes, jámbor.
Bieder, adv., becsületesen, jámborúl, egyenesen.
Biederkeit, die, egyenesség, jámborság.
Biedermann, der, becsületes derék ember, derék egy ember, egyenes ember.
Biederſinn, der, egyenesség, jámborság.
Biederſinnig, adj., egyenes szívű és gondolkozású.
Biege, die, hajlás.
Biegen, hajtani, meghajtani, görbíteni, meggörbítni; gebogen, meghajtott; krumm gebogen, meggörbített, görbe; zurückgebogen, hátra szegett (nyak); aufwärtsgebogen, feltomúlt (orr); trop. beugen, p. B. wie Sorgen, Unglück, lenyomni, megalázni, megviselni, megtörni, mint p. o. a' nyomorúság valakit; ſt. rübren, megindítni; eine gekrümmte Richtung nehmen, hajlani meghajlani, görbülni, meggörbülni; ſich beugen, hajlani, meghajlani, görbedni, meggörbedni; ſich vor jemanden beugen, valaki előtt térdet fejet hajtani, magát megalázni.
Biegſam, beugſam, adj., p. B. Holz, hajlós; Menſch, hajtható, engedő, egedelmes.
Biegſamkeit, die, hajthatóság.
Beugung, die, Beugung, hajtás, meghajtás, görbítés; gekrümmte Richtung einer Sache, hajlás, meg-, v. elhajlás; was viele Biegung hat, tekergős, csavargós.
Biene, die, méh; Bienchen, das, méhecske; männliche Biene, here.
Bienenbaum, der, fodor, jávor v. juharfa.
Bienenbrod, das, méhkenyér, a' lép kenyere.
Bienenfänger, der, Bienenfreſſer, piripio gyürgyalag madár.
Bienenflug, der, méhek kasokban v. köpükben együtt.
Bienenharz, das, sonkoly ragasz, lépragasztó.
Bienenhaus, das, méhes, méház, méhajlék.
Bienenkönigin, die, anyaméh, királyné.
Bienenkorb, der, méhkas, méhkosár.
Bienenpflege, die, méhtartás, méhtenyésztetés
Bienenrumpf, der, Wohnung der Bienen, méhkas, köpü, méhköpü.
Bienenſchwarm, der, egy kas méh; ein junger, egy raj méh.
Bienenſtachel, der, fúlánk.
Bienenſtich, der, méhcsípés.
Bienenſtock, der, méhköpü.
Bienentödter, der, méhész pók.
Bienenwärter, der, Bienenmeiſter, Bienenvater, méhész.
Bienenwirthſchaft, die, méhtenyésztetés.
Bienenzelle, die, léplyuk.
Bienenzucht, die, méhtartás, méhtenyésztetés.
Bier, das, ser, sör; Bierbrauen, sert főzni.
Bierbank, die, serház.
Bierbrauen, das, serfőzés.
Bierbrauer, der, serfőző.
Bierbrauerei, die, serfőzés mestersége, serfőzőház.
Biereſſig, der, sereczet.
Bierfaß, das, sereshordó.
Bierfiedler, der, rossz hegedüs.
Bierflaſche, die, seres palaczk v. üveg.
Biergaſt, der, serivó vendég.
Biergelag, das, serivó társaság.
Bierglas, das, seres pohár.
Bierhaus, das, Bierſchenke, die, serház.
Bierkaltſchale, die, auch Biermährte, serczibere.
Bierkanne, die, seres kanna.
Bierkeller, der, seres pincze.
Bierkrug, der, seres korsó.
Bierrauſch, der, sermámor, serivástól való mámor v. ittasság.
Bierſchank, die, sermérés.
Bierſchenker, der, sermérő, serkorcsmáros.
Bierſchröter, der, serkorcsojás.
Bierſteuer, die, Bierzinſe, die, serre vetett adó, servám.
Bierſuppe, die, serleves.
Biertrinker, der, serivó.
Bierverkauf, der, serárúlás v. cladás.
Bierwirth, der, sermérő, serkorcsmáros.
Bierzeche, die, a' megivott ser árra.
Bierzeichen, das, Bierſchild, Biertrauz, serczégér.
Bieſt, das, vad, veszett állat.
Bieſtmilch, die, die erſte Milch nach der Geburt, fecstéj, gulaszta, pecztéj.
Bieten, darreichen, hinhalten, nyújtani, adni, odaadni, ajánlani, kinál-

ni vele; die Hand bieten, um zu führen, valakinek a' kezét nyújtani p. o. vezetni, karját adni; um zu helfen, valakinek segítségül lenni, segítséget nyujtani, valakin segítni; einem die Spitze bieten, szembe szállani valakivel, ellene szegezni magát valakinek; einem Trotz bieten, ujjat húzni valakivel, makacsúl ellene szegezni magát; ſt. anthun, ellenére tenni valakinek valamit, fenyegetve igérni; anwünſchen, z. B. einen guten Morgen oder Abend, jó reggelt v. estvét kívánni; beim Kaufen und Verkaufen, tartani t. i. a' portékákat, árrát szabni, adni; zu theuer bieten, igen drágán tartani; igérni érte t. i. az eladó jószágért.

Bieten, das, Bietung, die, ajánlás, nyújtás; beim Kaufen und Verkaufen, tartás; igérés.

Bieter, der, igérő,

Bigamie, die, d. i. Doppelehe, kettős házasság.

Bigott, adj., frömmelnd, ſcheinheilig, vakbuzgó, képmutató, kegyes, kegyeskedő.

Bigott, adv., vakbuzgón.

Bigotterie, die, vakbuzgóság, képmutató kegyesség, kegyeskedés.

Bilanz, die, Schlußrechnung, számadás elgyengetése; Abgleichung um den Gewinn oder Verluſt an einem Geſchäfte zu erfahren, fonterány.

Bild, das, képzet, kép, forma; (Redek.) die ſinnliche Vorſtellung einer Sache, ábrázolat, hasonlatosság, kép.

Bildchen, das, képecske.

Bilden, formálni, kiformálni p. o. valaminek képét, állását, képezni; trop. vervollkommnen, z. B. die Sitten bilden, den Geiſt, formálni, kiformálni, mívelni, kimívelni, tökélletesítni, csinosítni, pallérozni; den Geſchmack bilden, ízlését finomítni; in Künſten und Wiſſenſchaften bilden, valakit a' mesterségekre és tudományokra tanítni, oktatni; daher: gebildet, kiformált, kimívelt, pallérozott; ſich bilden, képződni, formálódni.

Bilderbeſchreibung, die, képek leirása.

Bilderblende, die, Bilderniſche, fülke.

Bilderbuch, das, képeskönyv.

Bildercabinet, das, képes szoba.

Bilderfibel, die, képes ábécze.

Bilderfreund, der, képeket kedvellő, azokban gyönyörködő.

Bildergallerie, die, Bilderſaal, k tár v. tárház, képtár, képes gy mény.

Bildergemach, das, képes szoba.

Bilderhändler, der, képáros.

Bilderhandel, der, Bilderhandlung, képárosság.

Bilderlehre, die, képábrázolat ma rázás mestersége.

Bildern, képeket forgatni, nézeg

Bildernarr der Bilderliebhaber, pekbe bőszült.

Bilderrahmen, der, képráma, kepp zat.

Bilderreich, adj., képes, képekke kott, képzetekkel tellyes.

Bilderſaal, der, ſiehe Bildergallerie

Bilderſchrift, die, (Hieroglyphen), pesirás, képekkelvaló irás, ál ló- v. ábrázlóirás

Bilderſprache, die, ábrázolatos be

Bildformer, der, képformáló.

Bildgießer, der, képöntő.

Bildgießerei, die, Bildgießerkunſt, öntés mestersége.

Bildgraber, der, képmetsző.

Bildgraberei, die, Bildgraberkunſt, metszés.

Bildhauer, der, képfaragó, kő faragó.

Bil hauerarbeit, die, képfaragó mu

Bildhauerei, die, képfaragás; als B ſtätte, képfaragó műhely.

Bildlich, adj., ábrázolt.

Bildlich, adv., ábrázolva.

Bildmacher, der, aus Thon, Gy képmíves.

Bildner, der, idem.

Bildniß, das, kép, ábrázolat.

Bildſäule, die, bálványkép, osz kép, bálvány.

Bildſam, adj., formálható, kép hető.

Bildſamkeit, die, formálhatóság, kép hetőség.

Bildſchnitzer, der, képfaragó.

Bildſchön, adj., ollyan szép min festett kép, gyönyörű szép.

Bildſeite, die, einer Münze, képes dala a' pénznek.

Bildung, die, formálás, kiformá kiképezés; Bildung des Herzens, formálás, kimívelés, pallérozás, pallérozás, tökélletesítés; die dung der Jugend, az ifjúságnal ifjaknak kiformálása, kimível tanitása, oktotása, nevelése; Gebildetſeyn, d. i. die Geſtalt, z eines Menſchen, forma, ábrá

termet, kép; oder an Geist, Geschicklichkeiten, kimiveltség, pallérozottság; gelehrte Bildung, tudósság.

Bildungsanstalt, die, tanító intézet; gelehrte Bildung, tudós tanító intézet.

Bildungskraft, die, formáló v. alkató erő.

Bildungslos, adj., formálatlan, pallérozatlan.

Bildungstrieb, der, (Physiol.) formáló erő.

Bill, die, engl. der Entwurf oder Vorschlag eines Gesetzes, törvényszabás.

Billard, das, biliárd; das Billardspiel, biliárd játék, biliárdozás.

Billardzimmer, das, biliárdszoba.

Billardkugel, die, biliárd golyóbis.

Billardspielen, biliárdot játszani, biliárdozni.

Bilen, bei den Müllern, die Mühlsteine schärfen, a' malom követ élesíti v. megvágni.

Billet, das, czédula, levélke; látogatólevélke; czédulalevél, bélyeglevél.

Billig, adj., illendő, helyes, méltó, illő; billigerweise, illendőképpen, méltán; ft. mäßig, mérséklett, igazságos, egyenes.

Billig, adv., billigermaßen, illendően, illendőképpen, igazságosan, méltán.

Billigen, genehmigen etwas, jóvá hagyni, helybe hagyni; jemands Meinung billigen, valaki gondolatját helybehagyni, arra ráállani.

Billigkeit, die, illendőség, egyenesség, igazság; im Verkaufen, Fordern, magamérséklés.

Billigung, die, helybehagyás, jóváhagyás, elfogadás.

Bimsen, mit Bimsstein reiben, abputzen, z. B. Leder, tajtékkővel sikárlani v. zsurolni.

Bimsstein, der, tajtékkő.

Bin, ich bin, vagyok; siehe Seyn.

Binde, die, alles, womit etwas gebunden wird, besonders ein breites Band, kötő, kötelék, lapos pántlika, szabású kötő eszköz, heveder; bei Wundärzten, fásli; eine Binde um dem Kopf als Zeichen der königlichen Würde, főékesség; oder wie bei Priestern im Alterthum, pántlika heveder; kötőpántlika, szorító pántlika.

Bindband, das, névnapi ajándék.

Binden, befestigen, kötni, meg- v. rákötni v. hozzákötni; zusammenbinden, összekötni; trop. täuschen, einem etwas auf die Nase binden, az orrára bidgyeszteni valakinek valamit, elámítni valakit; einen Dieb binden, megkötözni a' tolvajt; mit Ketten binden, lánczra tenni v. kötni; trop. fest zusammenhängend machen, wie Leine, Kalk, összefoglalni, v. fogni, ragasztani; sich binden, összeállani; die Freiheit des Willens hemmen, megkötni valaki szabadságát; ft. zu etwas verbindlich machen, kötelezni valamire, lekötni; sich an etwas binden, szorosan kötni v. tartani magát valamihez; in der kirchlichen Sprache, megtagadni a' bünbocsánatot valakitől.

Binden, das, Bindung, die, kötés, le-, meg-, v. hozzákötés; ist's Zusammenbinden, összekötés.

Binder, der, eine Person, die etwas bindet, kötő, kötöző; ft. Faßbinder, kádár, pintér, bodnár.

Bindeschlüssel, der, hatalom a' bün meg nem bocsátására.

Bindewort, das, (gramm.) foglaló, összekötő szó.

Bindezeichen, das, im Schreiben, foglaló jel; in der Musik, egybekötő jel.

Bindezeug, das, bei Wundärzten, seborvosi szerszám v. készület.

Bindfaden, der, kötelék, kötő, szineg.

Bindspeck, der, ángolytompák.

Bindung, die, megkötözés.

Bindwurm, der, métely.

Binnen, praep. innerhalb, alatt t. i. idő alatt, múlva; binnen zwei Jahren, két esztendő alatt; binnen drei Tagen, harmadnap múlva.

Binnenland, das, belföld, (nem tengerre fekvő tartomány.

Binse, die, eine Pflanze, szittyó; káka.

Binsenblume, die, virágos káka, ernyős elecs, fülemüle fü.

Binsengras, das, bötykös szittyó; árvakáka.

Birke, die, nyirfa; die weiße Birke, fejér nyirfa.

Birken, adj., nyirfa, nyirfából való.

Birkenbaum, der, nyirfa.

Birkenholz, das, nyirfa.

Birkenreis, das, nyirvessző.

Birkenrinde, die, nyirfakéreg v. héj.

Birkenschwamm, der, nyirfagomba.

Birkentheer, Birkenöhl, das, nyirfa katrán.

Birkenwald, der, nyirfaerdő.

Birkhuhn, das, nyírfajd; der Birkhuhn, hím nyírfajd; die Birkhenne, jérce nyírfajd.
Birkenwurzel, die, timpó.
Birn, Birne, die, körtvély, veredelte Birnen, jóféle termesztett körtvély; wilde Birn, vadkörtvély.
Birnbäumen, adj., körtvélyfából való.
Birnbaum, der, körtvélyfa; der wilde Birnbaum, vadkörtvélyfa, vacskorfa.
Birnförmig, adj., körtvélyszabású.
Birnmoſt, der, Birnwein, körtvélymust.
Birnmotte, die, körtvélymoly v. szipoly.
Birnquitte, die, als Frucht, birskörtvély; als Baum, birskörtvélyfa.
Birole, Birolf, Birolt, der, sárga rigó, sarmalinkó, aranybegy.
Biß, adv., mit den praepositionen; biß an, auf, in, nach, über, vor, zu ꝛc. — ig; biß nach Wien, Bécsig; biß hieher, eddig; biß dahin, addig, biß wohin? meddig? biß hierher, ekkorig; ſt. ungefähr, körülbelöl, mintegy; z. B. es waren unſer biß zweihundert, körülbelöl, mintegy két szászon voltunk; ſt. oder, vagy; fünf biß ſechs, öt vagy hat; biß auf, d. i. ausgenommen, kivévén, kivül; z. B. alle biß auf ihn, ötet kivévén mind, ő kivüle mindnyájan; míg a' míg, a' meddig; warte, biß ich komme, várakozz, míg visszajövök.
Biſam, der, Moſchus, pézsma.
Biſamente, die, türkiſche Ente, pézsma récze v. rucza.
Biſamkorn, das, pézsma golyóbis.
Biſamochſe, der, pézsma ökör.
Biſamratte, die, ruſſiſche Biſam, auch Bieberratte, pézsma hód v. vidra.
Biſamthier, das, Biſamreh, Biſamhirſch, Biſamziege, tatár pézsma.
Biſchöflich, adj., püspöki.
Biſchöflich, adv., püspöki módon.
Biſchof, der, püspök; ein gewiſſes Getränk, naranczvíz.
Biſchofsmütze, die, püspöki süveg.
Biſchofsſtab, der, püspökpásztori bot.
Biscuit, der, piskóta.
Bisherig, adj., eddig való.
Bisthum, das, Gebieth eines Biſchofes, püspökség; die biſchöfliche Würde, püspökség; püspöki méltóság.
Bißchen, adv., néha néha.
Biſſen, der, falat; ein Biſſen Brod, falat kenyér, egy harapás kenyér; ein fetter Biſſen, zsíros koncz; gazdag préb
Biſſenweiſe, adv., falatonkén
Biſſig, adj., beißig, harapós
Biß, der, harapás; harap helye.
Bißchen, das, falat, falatka ka; egy kis, egy kevés, kis; adv. egy kevéssé eg
Biſten, ziſchen, pfeifen, p einem biſten, valakit p hivni, pisszegetés által ad nek jelt.
Bittbrief, der, könyörgő lev
Bitten, kérni; fußfällig bitte ni; um Hülfe und Beiſta segedelemért könyörögni get kérni; um Verzeihu engedelmet kérni; ſt. ein Gaſte bitten, valakit ebédr
Bitten, das, die Bitte, kér lem, kivánság.
Bitter, adj., keserü; bitter megkeseredni; ſt. ſchmer pfindlich, fájdalmas, sajn dosó, sértő, csipős.
Bitter, adv., keserún; ke fájdalmasan, sajnosan.
Bitterböſe, adj., igen gonosz álnok, hamis lelkü; nagyo v. haragos.
Bitterkeit, die, keserüség, eines Schmerzes, Verweiſe ves és fájdalmas volta va fájdalom, sajnósság; Haſ ſeligkeit, harag, gyülölség
Bitterlich, adj., kesernyés, keserves.
Bitterlich, adv., keserüsen, sen, keservesen p. o. sírni
Bitterſalz, das, keserü só, án
Bitterſüß, adj., keserédes.
Bitterwaſſer, das, keserü víz
Bittermein, der, Wermuthn mös bor.
Bittlich, adj., bittend, kérő,
Bittlich, adv., kérve.
Bittſchrift, die, kérőirás, ké könyörgő irás.
Bittweiſe, adv., kérve, esed relem képpen.
Blache, die, ponyra.
Blachfeld, das, (Ebene), tér ság, térſold, rónaföld.
Blachfroſt, der, feketefagy, előtt való fagy.
Blähen, felfujni, felpuffasztan eine hohe Meinung von ſich felfúvalkodtatni, gögösítni

fen, d. i. in die Höhe ſteigen, felfúvódni, felpuffadni, dagadozni; trop. felfúvalkodni, dölyfösködni, pöfeszkedni t. i. kevélységből.

Blähung, die, szélkórság.

Blähung, die, das Blähen, felfúvás; der Zuſtand, da man aufgeblähet iſt, felfúvódás, felpuffadás; an Blähungen leiden, szélszorulásban szenvedni; Blähungstreibende Mittel, szélhajtó szerek.

Bläschen, das, Hornbläschen, hójagocska; auf dem Waſſer, buborék; auf der Haut, pörsenés, persenés, bibircsó.

Bläser, der, fúvó.

Bläſſe, die, halványság, halványság.

Bläßhuhn, das, Waſſerhuhn, das ſchwarze Bläßhuhn, szárcsa.

Blättchen, das, (an Gewächſen), levélke, levelecske, kis levél; (Papier), egy darabocska papiros.

Blättercben, das, ein kleines Blatt, kis persenés v. pattanás.

Blätterlos, adj, leveletlen.

Blättermagen, der, bei den wiederkäuenden Thieren der dritte Magen, kérőgyomor.

Blättern, in einem Buche, forgatni a' könyvet; ſich blättern, d. i. die Blätter fahren laſſen, a' leveleit elhullatni.

Blätterreich, adj., leveles, lombos, harasztos.

Blätterſtein, der, réteges kő.

Blätterwerk, das, (Bauk.), haraszt lomb.

Bläue, die, (blaue Farbe), kékség, kék szin; (blaue Stärke), kékítő.

Bläuel, der, kótis, koltis, sulyok.

Bläuen, (Wäſche), kékíteni, megkékíteni; blau ſchlagen, megkékíteni, megverni; ſich bläuen, d. i. heiter werden, wie z. B. der Himmel, kitisztúlni, kiderülni.

Bläulich, adj., kékes, kékellő.

Blaugrün, adj., kékes zöld.

Bleme, die, megszóllás.

Blamiren, rossz hírbe keverni, elhírlelni, megszóllani.

Blamirung, die, hírbe keverés.

Blank, adj., weiß, fejér, szőke; glänzend, fényles, fénylő, ragyogó; bloß, nackt, mezitelen, meztelen.

Blaſe, die, auf dem Waſſer, buborék; im Brode, lyukacs, lyukacsosság; auf der Haut, hójag, p. e. testen, égéstől 's a' t.; Blaſen ziehen, hójagot húzni; werfen, buborékolni, buzogva forrni.

Blaſebalg, der, fúvó.

Blaſebruch, der, hójagsérülés.

Blaſeentzündung, die, hójaggyúladás.

Blaſegeſchwür, das, hójagkelevény.

Blaſehorn, das, der Hirten, Nachtwächter, kürt.

Blaſekrampf, der, hójaggörcs.

Blaſen, wie der Wind, fújni, fúni; aus dem Munde blaſen, fújni; in's Feuer blaſen, felfújni a' tüzet; trop. ſtolz thun, kérkedni, hánytatni magát; auf einem Blaſeinſtrumente blaſen, fújni; trop. in ein Horn blaſen, egy kézre dolgozni v. játszani; einem etwas in die Ohren blaſen, valamit valakinek a' fülibe súgni; ſt. wehen, fújni.

Blaſen, das, fúvás.

Blaſenpflaſter, das, hójagszívó flastrom.

Blaſenrohr, das, fúvó cső, szélcsőpuska.

Blaſenſtein, der, fövénykő a' hójagban.

Blaſenwurm, der, kéz habanicza.

Blaſig, adj., hójagos, hójagzásos, buborékos.

Blaſoniren, (Wappenk.), die Wappen ausmalen, família czimert kifesteni; dieſelbe erklären, família czímereket magyarázni.

Blaſonirkunſt, die, czímerfestés.

Blaß, adj., halvány, halavány, sápadt; blaß werden, halványodni.

Blaßgelb, adj., halványsárga.

Blaßgrün, adj., halványzöld.

Blaßroth, adj., halványpiros.

Blatt, das, an Bäumen, levél; an Blumen, szirom; Blätter treiben, levelezni, leveleket v. lombot hajtani, lombozni; trop. das Blatt hat ſich gewendet, megfordúlt a' koczka, megváltozott a' dolog; kein Blatt vor's Maul nehmen, minden tartózkodás nélkül beszélleni, igen szabadon beszéllni, nem fogni bé a' száját; ein Stück Papier, levél v. darab papiros; ein Kartenblatt, egy levél kártya; ein Tiſchblatt, asztaltábla; Weberblatt, borda; (Muſik), vom Blatte ſingen, ſpielen, egyszerre v. első látásra énekelni v. játszani kótából.

Blattauge, das, levélbimbó.

Blatten, abblatten, abblättern, levelezni, leszedni, letépni a' leveleit.

Blatter, die, pattanás, fakadék, p. o. a' testen; Kinderblattern oder Pocken, himlő; natürliche Blattern, közönséges v. hójagos himlő; eingeimpfte Blattern, beoltott himlő; Blattern

haben, blattern, himlőzni; Blattern bekommen, meghimlőzni.
Blatterflechte, die, kormos zuzmó.
Blattergift, das, himlőméreg.
Blattergrube, die, Blatternarbe, himlőhely.
Blatternarbig, adj., himlőhelyes.
Blatternimpfung, die, Blatterneinimpfung, himlőoltás, himlőbeoltás.
Blatterrose, die, (Rothlauf), orbáncz; Sz. Antal tüze.
Blatterstreppig, s. blatternarbig.
Blattgold, das, Blättchengold, levélarany.
Blattkäfer, der, levélbogár.
Blattlaus die, levélész, korpaféreg.
Blattsauger, der, kermes, egy bogár neme.
Blattseite, die, levéllap, levéloldal.
Blattsilber, das, ezüstfüstpléh.
Blattstiel, der, nyél, levélnyél.
Blattstück, das, bei Zimmerleuten, der Hauptbalken, gerenda.
Blattweise, adj., levelenként.
Blattwespe, die, tentréd.
Blattzinn, das, Stanniol, czínpléh.
Blau, adj., kék; hellblau, z. B. wie der Himmel, égszín, világoskék; in's Grüne fallend, zöldeskék; dunkelblau, setétkék, szederjes; blau vom Stoßen. Schlagen, kék, megkékült, szederjes; blau werden, megkékülni; trop. ein blaues Auge davon tragen, verést kapni; mit einem blauen Auge davon kommen, egy két ütéssel beérni, kevés bajjal kiszabadúlni, kudarczot vallani; blauer Dunst, d. i. Blendwerk, ámítás, bolondítás; einem einen blauen Dunst vormachen, elámítni valakit.
Blau, das, kék, kékség, kékszín, kékfesték.
Blauäugig, adj., kékszemű.
Blauen, blau werden oder seyn, kékülni, megkékülni.
Blaufarbe, die, Schmalte, kékítő.
Blaugrau, adj., kékszürke.
Blaugrün, adj., zamánczos színű.
Blaugrundel, die, kék tölcsérhal.
Blauholz, das, kékberzsen.
Blaukehlchen, das, füstfarkú billegető.
Blaukohl, der, Braunkohl, kékkáposzta.
Blaukopf, der, eine Entenart, iromba telelő récze.
Blaukrähe, Mandelkrähe, die, karicsa szalakóta.
Blaumeise, die, kék czinke.
Blausäure, die, Berlini kéksavany.
Blauschimmel, der, kékszürke ló.
Blauseil, das, blaue Stärke, kékítő, kékkeményítő.
Blauspecht, der, kurtakalapács, favágó.
Blautaube, die, Holztaube, kék vad galamb.
Blech, das, pléh.
Blechen, d. i. zahlen, fizetni.
Blechern, adj., pléhből való, pléh, bádog.
Blechhütte, die, bádogpléhhámor.
Blechlein, das, bádogocska, pléhecske.
Blechschelle, die, kolomp.
Blechschläger, der, bádogos, kolompáros.
Blechschmied, der, kolompár, kolompkovács.
Blecken, (entblößen), fitítni; die Zähne blecken, fogát vicsorítni, elvicsorítni a' fogait.
Blei, das, ón, ólom, feketeón.
Bleiarbeiter, der, ónmíves, czínmíves.
Bleiasche, die, Bleischaum, óntajték, ónmész.
Bleiauflösung, die, eczetben felolvasztott ón tajték.
Bleiben, maradni, megmaradni, tartani, fennmaradni; stehen bleiben, állva maradni, tovább is megállani; sitzen bleiben, veszteg ülni; liegen bleiben, fekve maradni, tovább is feküdni; hangen bleiben, fennakadni, belészakadni, valamibe; stecken bleiben, megakadni, fennakadni, belészakadni, p. o. a' beszédbe; gesund bleiben, egésségben maradni; lebenslang bleiben, életben maradni; übrig bleiben, hátra maradni; bleiben lassen, abba hagyni; laß es bleiben, hadd abba; zurück bleiben, elmaradozni; verschwiegen bleiben, maradni, mint egy titokban maradni; im Treffen bleiben, elesni az ütközetben.
Bleiben, das, maradás, mégmaradás; hier ist meines Bleibens nicht mehr, itt tovább maradni nem akarok.
Bleibergwerk, das, ónbánya.
Bleiblumen, die, ónvirág.
Bleibutter, die, ónhabvaj.
Bleich, adj., halavány, halovány, sáppadt; bleich werden, el- v. megsáppadni.
Bleichblau, adj., halavány kék.
Bleiche, die, des Gesichts, halaványság, sáppadtság; die Kunst zu bleichen, z. B. die Leinwand, fejérítés; der Ort zum Bleichen, fejérítő hely; Leinwandbleiche, vászonfejérítő.
Bleichen, weiß machen, megfejéritni;

en, megfejéredni, meghala-
, fejérítő.
dj., sáppadt.
adj., halóvány piros.
die, fejérkórság, sáppasztó
ie, megfejérítés.
, ónfedél.
j., aus Blei gemacht, ón,
ó; bleierne Gefäße, óne-
t. schwer, nehéz, mint az
nézségű.
, ónas ércz, gléteczet.
, ónhabeczet.
e, ónszín.
bleifarbig, adj., ónszínű.
r, plajbász.
, ónszesz.
er, ónmíves; czínöntő.
ie, óntajték.
ie, ónbánya.
adj., ónas, ónnal elegyes.
, dem Bleie ähnlich, ón-
, ónmész.
r, tisztaón.
, ónmaszlagos kórság.
e, óngolyóbis.
die, ónnal forrasztás.
s, Bleimaß, függőón t. i.
mélységmérő, ponterány-
e, óntej.
ónolaj.
das, ónszénolaj, flastrom.
ie, ónpléh táblá.
dj., senkrecht, függőleges,
ros.
ie, óncső.
, ónsó.
der, ónmész.
die, ónsalak.
die, ponteránymérő, sinó-
golyóbis.
die, ónnehézség.
as, ónpélyeg, ónpecsét.
, plajbász, czéruza.
e, vízeránymérő, vízterű-
s, görögczéruza.
r. mélységmérő, óngolyó-
élységmérő kivetése p. o.
e v. más vízbe.
er, ónczúkor.
, d. i. Fensterblei, ablakü-
szemellenző; st. spanische
as fal; (Bauk.), jedes blin-
de Fenster, oder jede blinde Thür, vak ablak, vak ajtó.

Blenden, blind machen, szeme világát elvenni, megvakítni; szeme fényét elvenni; trop. z. B. den Verstand blenden, megvakítni, t. i. az értelmet és okosságot.

Blendendweiß, adj., hószínű.

Blendlaterne, die, tolvajlámpás, vakítólámpás.

Blendling, der, korcs, korcsfajta.

Blendung, die, megvakítás, szemfényvesztés, vakítás; súgár szorító.

Blendwerk, das, vakítás, szemfényvesztő v. vakító dolog; einem ein Blendwerk vormachen, valakit vakítni, ámítni.

Blessiren, megsebesítni (katonát).

Blessiren, das, megsebesítés.

Blessirte, der, sebes, sebet kapott (katona).

Blessirung, die, megsebesítés.

Blessur, die, seb, hadban kapott seb.

Blick, der, tekintet, rátekintet, rátekintés valamire; auf den ersten Blick, első tekintettel v. látásra; ein Zeichen mit den Augen, intés a' szemmel, pillantás, pillantat, szempillantás; trop. von der Seele, z. B. ein durchdringender Blick, éles bélátás t. i. a' dologba.

Blicken, sichtbar seyn, látszani, mutatni magát, nézni ki belőle; trop. kitetszeni; schnell auf etwas sehen, tekinteni, nézni; oft blicken, tekingetni.

Blickgold, das, d. i. Gold, welches noch Silber in sich enthält, ezüstel elegyes arany.

Blicksilber, das, reines Silber, tiszta ezüst.

Blind, adj., vak; blind werden, megvakulni; blind ankommen, d. i. übel ankommen, megjárni, pórúl v. rosszúl járni; oder sich täuschen, megcsalodni, megcsalatkozni; blind seyn, vakoskodni; blinde Kuh, szembekötősdi játék; st. trübe, homályos; st. erdichtet, fingirt, vak, hamis; ein blinder Lärm, vak lárma, ok nélkűlvaló lármaütés; ein blinder Angriff, tettető megtámadás; blind laden, csak fojtásra tölteni a' puskát, tettetésből tölteni a' puskát; blind schießen, fojtással lőni; der Augen, des Verstandes beraubt, blindlings handelnd, vak, vakoskodó t. i. az értelmére nézve, okoskodás nélkűl való, tudatnélkűl való; blinder Gehorsam, vak engedelmesség.

Blind, adv., vakon.

Blind geboren, adj., oder der Blindgeborne, vakonszületett, született vak.

Blindheit, die, vakság, setétség, vakoskodás; Blindheit des Verſtandes, d. i. Dummheit, vakság, tompaság, tudatlanság, setétség.

Blindlings, adv., mit verſchloſſenen Augen, szembehúnyva; ohne Ueberlegung, vaktában.

Blindmaus, die, vak murmuter.

Blindſchleiche, die, töredékeny pikkelyes kígyo, ranczas kígyó.

Blinken, ſchimmern, ragyogni, villogni, csillogni, csillámlani, villámlani.

Blinken, das, ragyogás, villogás, csillogás.

Blinzen, blinzeln, pislogni, hunyorgatni; die Augenlieder oft auf- und nieder ſchlagen, pislogatni, hunyoritni, kacsintani, vágni v. inteni a' szemével.

Blitz, der, der leuchtende Blitzſtrahl, villámlás, villámás, villám; der einſchlägt, menykő, ménkő, istennyila; ein ſchnell vorübergehender Glanz, tündöklés.

Blitzableiter, der, menyköfogó.

Blitzartig, adj., menyköves, villámnemű.

Blitzen, es blitzt, villámlik; Blitze werfen, ſchleudern, hullani a' menykönek, menydörögve villámlani; daher trop. hell glänzen, ſchimmern, villogni, ragyogni, fényleni; Feuer blitzt aus den Augen, tüz villog a' szemeiből; Freude blitzt durch die ſtille Bruſt, örömvillám futja meg csendes mejjét.

Blitzen, das, beim Gewitter, villámás, villámlás; das Glanzen, villogás, ragyogás, fénylés.

Blitzend, adj., villogó, villámló, ragyogó.

Blitzſtrahl, der, menykő, villám.

Blöcken, bégni, bégetni, mint' a' juh; bögni, mint a' marha.

Blöcken, das, bégetés; bögés.

Blöße, die, der Zuſtand, da eine Sache unbedeckt iſt, mezítelenség, meztelenség; uneig. im Fechten, ein unbedeckter Theil des Leibes, fedetlen rész; in weiterer Bedeutung, Schwäche, ſchwache Seite des Herzens und Verſtandes, gyengeség, hiba; im Forſtw. Lichtung, (im Walde), kopaszság, kopár hely az erdőben.

Block, der, st. Klotz, tuskó, tusok, törzsök; ein Stück Stein, darab, kőtuskó, gerenda, kőgerenda, érczgerenda; der Block für Verbrecher, deres, kaloda.

Blockade, die, Einſchlieſsung, z. B. einer Stadt, Feſtung, megszállás, körülfogás, t. i. várnak, városnak megszállása.

Blockhaus, das, gerendavár, ágyúsánczház; fogház.

Blockiren, einſchlieſsen, megszállani, körülfogni, körülvenni, békeritni, (a' várost, várat).

Blockpfeife, die, Stockflöte, furulya.

Blocksberg, der, (Gerhardsberg), Sat. Gellért hegye.

Blocktaube, die, örves galamb.

Blöde, adj., gyenge, tompa; ezére nézve, tampaelméjü, buta, butafejü, lassú eszü; furchtſam, zaghaft, félénk, bátortalan.

Blödigkeit, die, Schwäche der Augen, tompaság, a' szemnek tompasága; des Verſtandes, tompaeszüség, gyengefejüség, butaság; Furchtſamkeit, félénkség, bátortalanság.

Blödſichtig, adj., gyengeszemü, rövidlátású, tompaszemü, homályosszemü.

Blödſichtigkeit, die, tompalátás, homályos, szemüség, szemtompaság.

Blödſinn, der, tompaság, gyengeelme, butaság, tompaeszüség.

Blödſinnig, adj., tompa, gyengeelméjü, tompaeszü, buta, butaelméjü.

Blödſinnigkeit, die, tompaság, gyengeelméjüség.

Blond, adj., licht, szőke; blondes Haar, szőke haj.

Blonde, der oder die, szőke.

Blondine, die, szőke fejérszemély.

Bloß, adj., eig. der Bedeckung beraubt, mezítelen, meztelen; mit bloßem Haupte, hajadon fővel; trop. unbeſchützt, z. B. im Fechten, fedezetlen, puszta.

Bloß, adv., st. allein, weiter nichts, als, csupán, csupa, tiszta csupa; bloß Poſſen, csupa tréfa v. tréfaság; st. nackt, mezítelen, mezítelenen.

Blühen, virágozni, virágzani; anfangen zu blühen, kezdeni virágzani, nyílni, fejleni; trop. ſich im Wohlſtande, in einem lebhaften Zuſtande befinden, virágozni, virítni, dicsleni, jó v. boldog állapotban lenni, virágzó állapotban v. divatjában lenni; das blühende Alter, virágzó kor; im blühenden Alter ſeyn, élete virágában lenni; die ſchönen Wiſſenſchaf-

im Blühen in einer Stadt, a' tiszteséges tudományok virágoznak v. diszlenek valamelly városban.

Blühen, das, virágzás; ifjú és Blüte, virágzat.

Blühend, adj., virágzó, diszlő; trop. eine blühende Schreibart, eleyenségű viritó, ékes írásmód.

Blumen, das, virágocska.

Blüte, die, virágzás, virág, virágzat; trop. der erwünschte hoffnungsvolle Zustand einer Sache, virág, virágzás, disze, divatja valaminek, virágja, legszebb kora, legjobb ideje v. környülállása valaminek; die Blüte des Lebens, élete virágja, v. legszebb kor; fr. Blume, virág, egy szál virág; männliche, weibliche Zwitterblüte, hímvirág, anyavirág, nősvirág; trop. die monatliche Reinigung, hónapszám, hónapi tisztulás.

Blütezeit, die, d. i. die Zeit der Blüte, virágzás, virágzáskor; p. B. in der Lindenblüte, hársfavirágzáskor; in der Kornblüte, rozs virágzáskor; die Jugendzeit, ifjú kor, virágzó ifjuság.

Blütenkelch, die, d. i. das Blütauge, virágbimbó.

Blume, die, virág; das feinste und beste von einer Sache, java, lelke, színe, virága valaminek; p. B. Blume des Mehls, lisztláng.

Blumenbau, der, virágtenésztetés, virágmivelés.

Blumenbett, das, virágos ágy t. i. a' kertben.

Blumenblatt, das, viráglevél; bokrétalevél, szirom.

Blumenfeld, das, virágos mező v. rét,

Blumenflor, der, virág diszlés, virágzás, együtt virágzás; virágzás ideje.

Blumenflur, die, virágos mező.

Blumengarten, der, virágos kert.

Blumengärtner, der, virágtermesztő, virágkertész.

Blumengehänge, das, Blumen-Guirlande, Feston, virágfüzérek; mit Blumen ausschmücken, virágfüzérekkel beaggatni.

Blumengeschirr, das, virágos edény.

Blumengewächs, das, virágplánta, ékes virágtermő növevény.

Blumengöttin, die, virágistenné, virág istenasszony, Flóra.

Blumenkafer, der, maróka.

Blumenkelch, der, csésze, kehely.

Blumenkenner, der, virágesmérő.

Blumenkenntniß, die, virágesméret.

Blumenkohl, der, Carfiol, kartifiola, virágos káposzta.

Blumenkranz, der, virág koszorú.

Blumenkrone, die, bokréta.

Blumenkugel, die, gombvirág.

Blumenlese, die, virágszedés v. szüret; válogatott mondások gyüjteménye. (Florilegium).

Blumenmaler, der, virágfestő.

Blumenmalerei, die, virágfestés.

Blumenmonat, der, virághónap, t. i. Április és Május.

Blumenreich, das, virágország, virágok országa.

Blumenreich, adj., virágos, virágzó, virágokkal rakott v. telyes.

Blumenscheide, die, burok, virághüvely.

Blumenscherbe, die, virágos cserép.

Blumenstaub, der, hímpor.

Blumenstaubfaden, der, szálingó.

Blumenstängel, der, virágszár.

Blumenstempel, der, anya nőstény, anyaszál, a' virágokban.

Blumenstiel, der, kocsán, kocsány, a' virág szára.

Blumenstrauß, der, bokréta, virágbokréta.

Blumenstück, das, virágos tábla, virágtábla, virágos ágy; (Malerei), Blumengemälde, festett virágok egy táblán.

Blumentopf, der, virágcserép, cserép, virágedény.

Blumenwerk, das, virágok; virágczifrák, valaminek ékesítésére.

Blumenzapfen, der, barka, cziczu.

Blumenzeit, die, virágok ideje, virág ideje.

Blumenzucht, die, (Blumenbau), virágtenyésztetés.

Blumenzwiebel, der, hagyma, virághagyma.

Blumicht, adj., virágforma, virágszabású, virágformájú; adv., virágmódra.

Blumig, adj., virágos, virágzó, virágokkal rakott; adv., virágosan.

Blumist, der, virágszerető, virágkedvelő.

Blut, das, vér; geronnenes Blut, aludt vér; Blut auswerfen, vért köpni; Blut vergießen, d. i. ermorden jemanden, ölni, gyilkolni; in der Schlacht, vért ontani; sein Blut vergießen, vérét kiontani; sein Blut fürs Vaterland vergießen, hazájáért meghalni; mit Blut beflecken, vérrel fertéztetni; nach Blut dürsten, vért szomjúhozni; etwas mit kaltem Blute anhören, hi-

deg vérrel venni v. hallgatni valamit; Blut laſſen, d. i. Ader laſſen, eret vágni; das Blut ſtillen, a' vérfolyást elállítni; einen bis aufs Blut peinigen, valakit kegyetlenül marczongani v. kinzani; trop. der Saft mancher Früchte, lév, nedv; der Reben, szőlővessző leve, szőlőlév; ſt. das Leben, élet; ſein Blut für jem. wagen, életét is odaadni v. feláldozni valakiért; ein junges Blut, ifjú ember; ein liederliches Blut, gaz ember; ſt. gewaltſamer Tod, erőszakos halál; jemands Blut fordern, valakinek az életét, az az, megöletetését kívánni; Fleiſch und Blut, d. i. Begierden, testi kívánságok, testiség, testigyönyörüségek; nahe Abkunft, Verwandtſchaft, vérség, rokonság, közelvaló v. vérszerént való atyafiság.

Blutabgang, der, vérmenés, vérhas.

Blutader, die, vérér; Pulsader, die, verőér, életér.

Blutadernetz, das, véreses hártyarécze.

Blutarm, adj., földhözragadt szegény, igen szegény.

Blutauswurf, der, vérköpés.

Blutbad, das, vérontás, nagy vérontás.

Blutbann, der, Blutgericht, Halsgericht, főbenjáró itélőszék.

Blutbaum, der, Blutholz oder Campeſchenbaum, vérbélfa.

Blutbegierde, die, vérszomjúzás.

Blutbegierig, adj., vérszomjúhozó.

Blutblaſe, die, aranyérhójag.

Blutbrechen, das, vérhányás.

Blutbuche, die, veres bikfa, vérlevelü erdei bikfa.

Blutbühne, die, vesztő állás.

Blutdurſt, der, vérszomjúzás, öldöklő vágy.

Blutdürſtig, adj., vérszomjúhozó, vérszomjúzó; adv., vérszomjúzva.

Blutegel, der, piócza, nadály.

Bluten, vérzeni, vérének folyni; die Wunde blutet, vérzik a' seb, foly a' sebből a' vér; die Naſe blutet ihm, foly az orra vére, eleredt az orra vére; eines gewaltſamen Todes ſterben, erőszakos halállal halni meg, vérének kiontatni, megölettetni; das Herz blutet mir, d. i. ich empfinde lebhaften Schmerz, vérzik a' szivem, felette fájlalom; für etwas büßen, lakolni, meglakolni valamiért.

Bluten, das, vérzés, verfolyás.

Blutend, adj., vérző.

Blutfahne, die, im Lebensweſen, vérzászló, mint jele a' főbenjáró törvényszék felállításának; das Zeichen zum Blutvergießen, vérzászló, mint jele a' káborúnak.

Blutfarbe, die, vérszín.

Blutfarbig, adj., vérszínü.

Blutfluß, der, vérfolyás; goldene Ader, folyó aranyér.

Blutflüßig, adj., vérfolyásos.

Blutfremd, adj., egészen idegen.

Blutgang, der, vérfolyás.

Blutgefäß, das, ér, véredény; pl. Blutgefäße, die, vérenek.

Blutgefäßlehre, die, vérerek tudománya.

Blutgeld, das, vérárr, vérnek árra.

Blutgericht, das, főbenjáró itélőszék.

Blutgerüſt, das, vesztőállás v. hely.

Blutgeſchwür, das, vérkelevény, vérkelés.

Blutgier, die, vérszomjúzás.

Blutgierig, adj., vérszomjúzó, vérszomjúhozó.

Blutgras, das, Bluthirſe, vérszín v. piros muhar.

Bluthänfling, der, kenderike csikörke pinty.

Blutharnen, das, bei Pferden und dem Hornviehe, véres vizellet, vérhúgyás, egy nyavalya neme az állatoknál.

Bluthirſe, die, pirók, muhar.

Bluthochzeit, die, die Pariſer, auch Bartholomäusnacht genannt, a' Párisi gyilkoló v. vérontó lakodalom.

Bluthund, der, ein grauſamer Tyrann, vérszopó, vérszomjúzó tirannus.

Bluthuſten, der, das Blutſpeien, vérhányás, vérköpés.

Blutig, adj., véres, vérontó; ein blutiger Krieg, véres had vagy háboru; ein blutiges Treffen, véres ütközet; trop. keinen blutigen Heller, d. i. gar kein Geld haben, egy fél pénzel sem bírni, egy pénznek úra nem lenni.

Blutjung, adj., nagyon fiatal v. ifjú, gyenge ifjú.

Blutkaſten, der, ſt. Herz, szív.

Blutlaſſen, das, Aderlaſſen, érvágás.

Blutlauf, der, vérmenés, vérhas.

Blutlos, adj, véretlen, vértelen, vérnélkül való, vérevett.

Blutnuß, die, vérbélü v. veresbélü mogyoró.

Blutpfirſche, die, vérbélü öszibaraczk.

Blutrache, die, gyilkosság, megbosszúlása, bosszuállás a' gyilkosságért.

Bluträcher, der, gyilkossag bosszuló.

Blutreich, adj., bővérü, véres.

...igend, adj., vértisztító.
...igung, die, vértisztítás, vér-
...ülás; ein blutreinigendes Mittel,
...sztító szer v. eszköz, orvosság.
...ter, der, élethalál bíró.
...h, adj., vérszínű, vérpiros, pi-
...mint a' vér.
...werden, elpirosodni, nagyon
...rülni.
...hr, die, vérhas.
...stig, adj., blutig, blutend, vér-
...véres.
...er, adj., sehr sauer, nagyon sa-
...rú; lästig, schwer, keserves, igen
...es; blutsaure Arbeit, keserves
...ka.
...ger, der, nadály, piócza; st.
...pyr, eine Art großer Fledermäuse
...merika, lidércz v. tölcsérorrú
...vér.
...ande, die, vérrokonos v. vérel-
...aló paráznaság.
...nder, der, vérrokonos parázna.
...lecht, adj., tetemes rossz, felette
...
...ld, die, gyilkosság, nagy go-
...ság.
...mann, der, tinórú vérgomba.
...weiß, der, vérizzadtság, vérve-
...nés.
...itzen, das, idem.
...reund, der, Blutsverwandter, vér-
...ntvaló atyafi v. rokon, vér-
...n; die Blutsfreundin oder Bluts-
...andte, vérszeréntvaló rokon
...ony v. leány).
...ien, das, vérköpés; st. Blutbre-
..., vérhányás.
...ar, der, vérhójag.
...itte, die, Richtstätte, vesztőhely.
...llen, das, vérhúgyás.
...in, der, Eisenstein, vérkő.
...llend, adj., vérállító, p. o. sze-
...
...ropfen, der, vércsepp, egy csepp
...
...ckung, die, vérdugúlás.
...rz, der, vérhányás, nádravér-
...ás, vérrohanás.
...erwandtschaft oder Freundschaft,
...vérszeréntvaló rokonság v. atya-
..., vérrokonság.
...iefend, adj., szivárgó.
...nlauf, der, vérkerengés.
...rtheil, das, halálos itélet.
...rgießen, das, vérontás, ölés.
...rlust, der, vérvesztés, vérel-
...ás.
...sser, das, vérsavó, a' vérsavója.

Blutwenig, adj., igen kevés.
Blutwurst, die, (Plunze), véreshurka, gömböcz.
Blutzeuge, der, (Martyrer), mártir.
Blutzwang, der, erőltető vérhas.
Bock, der, pl., die Böcke, bak; Schafbock, Widder, kos; Rehbock, bakőz; Ziegenbock, bak, kecskebak; ein junger Bock, gödölye; Sprichw. einen Bock zum Gärtner setzen, kecskére bízni a' kertet, farkasra bízni a' nyájat, ebre bízni a' hájat; von wollüstigen Menschen, z. B. ein geiler Bock, buja fajtalan ember; eine Art Pfeife, der polnische Bock, Dudelsack, Bockpfeife, duda; Sturmbock, bei den Alten, várvívó kos; st. Fehler, Versehen, hiba; einen Bock schießen, bakot ütni v. lőni, az az, nagyot hibázni; ein vierfüßiges Gestell, bak, kecskebak; s. Rüstbock, Holzbock, Sägebock, Kutschbock, bak, kocsibak, elsőbak. kocsiülés, hátúlsóbak.
Bocken, von den Ziegen, den Bock zur Begattung zulassen, a' bakot bakzatni; wie ein Bock stinken, bűzhödni, bakbűzű lenni; stoßen, z. B. mit den Hörnern, döfni, döfölni, mint a' bak szarvával; d. i. stampfen, z. B. den Flachs, tilólni a' lent, kendert, törni.
Bockenzen, bakbűzűnek lenni.
Bockfell, das, die Bockshaut, bakbőr.
Bockfüßig, adj., Bockfüße habend, kecskelábú.
Bocklamm, das, ein Lamm männlichen Geschlechts, kos v. hímbárány.
Bockleder, das, ein zubereitetes Bockfell, bakbőr, bakirha.
Bockig, adj., bakbűzű.
Bocksauge, das, bakszem; ein Mensch, dessen eines Auge kleiner ist, als das andere, félsanda; st. Schalmuschel, csészecsiga, (patella).
Bocksbart, der, bakszakáll.
Bocksfleisch, das, bakhús.
Bocksgestank, der, bakbűz.
Bockshorn, das, bakszarv; in's Bockshorn blasen, d. i. Lärm, híjjába lármát ütni; einen in's Bockshorn jagen, in die Enge treiben, valakire ráíjjeszteni; eine Pflanze, Fönnkraut, bakszarvú lepkeszeg, görög széna.
Bockshörnerl, das, Johannisbrod, Sz. János kenyere.
Bocksprung, der, bakszökés bakugrás, viczkánkodás; Bocksprünge, (Capriolen) machen, bakszökéseket tenni.
Boden, der, pl., die Böden, überh.

das Unterſte einer jeden Sachen; beſ. beſonders die Oberfläche der Erde, Erdboden, föld, földszín; alles dem Boden gleich machen, mindent földig lerontani; in engerer Bedeutung in Rückſicht ihrer phyſiſchen Beſchaffenheit, föld, föld neme; ein fetter, magerer Boden, kövér sovány föld; in Rückſicht auf Eigenthumsrecht, Grund und Boden, telek; auf meinem Grund und Boden, az én telekemen; der unterſte Theil eines Gefäßes, z. B. Faßes, fenék, fenek, ally; des Meeres, Fluſſes, tengernek, folyóviznek feneke, allya; der oberſte Raum eines Gebäudes unter dem Dache, padlás, házhéjj, hiú, héjj; der Fußboden, pádimentom; Kornboden, gabonacsúr v. tárház; Fechtboden, bajnok hely; von leinenen, ſeidenen u. dgl. Zeugen, der Grund, fenékszín, a' szött materiának a' fő szine mellyen virágok vannak.

Bodenbret, das, fenékdeszka a' szekeren.

Bodenfenſter, das, házhéjj ablak.

Bodenkammer, die, házhéjj allatt lévő kamara, padláskamara.

Bodenlos, adj., feneketlen; das Waſſer, örvény.

Bodenlos, adv., feneketlenül.

Bodenſatz, der, szálladék, üledék, salak, ally, seprő.

Bodenſee, der, Bodámi tó.

Bodenſtück, das, fenékdarab, fenéknekvaló deszka, fenékdeszka; an den Kanonen, das Bodenfeld, Stoßſtück; ágyúagy, az ágyú agya.

Bodentreppe, die, padlásgrádics, házhéjj grádics, hiúvívő grádics.

Boding, der, kad.

Bodmen oder Bödmen, auch Bödnen, mit einem Boden verſehen, z. B. ein Faß, megfenekelni, feneket csinálni belé; ein Zimmer bödnen, megpallózni, kipallózni, deszkával kirakni.

Bodmerei, die, hajó megjobbítására felvett pénz felől való egyezés.

Böckchen, das, bakocska, gödölye.

Böckeln, nach dem Bocke riechen, bakbüzü lenni egy kevéssé.

Böhme, der, Tseh.

Böhmen, das, (Land), Tseh ország.

Böhmiſch, adj., in oder aus Böhmen, Tseh v. Tsehországi; trop. das ſind ihm böhmiſche Dörfer, d. i. unerhörte Dinge, esmeretlen dolgok ezek ő előtte.

Böhmiſch, adv., Tsehül.

Böhnchen, das, babocska.

Bökel, der, sósvíz, fonnyasztó

Bökelfleiſch, das, sósvízbe á hús.

Bökeln, sósvízbe áztatni.

Bökelzunge, die, sósvízbe áztott

Böller, der, Pöller, kis mozsá pattantyú.

Börſe, die, pénzes erszény v. z ein Gebäude in großen Handel für Kaufleute, daſelbſt ihre G abzumachen, alkupalota, vá pénzváltótár, alkutár.

Bösartig, adj., gonosz, rossz, fajta; eine bösartige Krankhe noss nyavalya; ein bösartig der, rosszfajta hideglelés; b gottlos, z. B. Menſch, gonosz természetű p. o. ember.

Bösartig, adv., gonoszúl.

Bösartigkeit, die, böſe Beſchaf rosz volta valaminek; ſittliche tigkeit, gonoszság, rosszaság

Böſe, adj., rossz; ſt. ſchadhaft, den, romlott, elromlott; böſ rossz út; vom ſittlichen Zuſta überhaupt: ſchlimm, unſeren Z zuwider, rossz, mostoha; bö ten, mostoha idök; eine böſ richt, kedvetlen v. rossz hír; Zorne geneigt, haragos, m ein böſes Weib, gonosz asszo böſer Hund, harapós kutya böſe machen, megharagítni werden, megharagudni; c) ſ gefährlich, gonosz, veszett, száj, nyelv; ſchändlich, ſchi rossz, utálatos, veszett; er b böſen Namen, veszett nev rossz hire neve van; allen zuwider, gonosz, rossz t. i. e

Böſe, adv., gonoszúl, rosszúl.

Böſe, der, d. i. ein böſer Men nosz ember, a' gonosz; ein der böſe Feind, sátán.

Böſe, das, d. i. eine böſe Th noszság, gonosztett.

Böſe thun, bünhödni, gono követni el.

Böſewicht, der, elfajúlt gonosz telen gonosz, istenneli ülva nosztevő.

Bösherzig, adj., gonoszlelkű.

Bösherzigkeit, die, gonoszlelkű

Böslich, adv., gonoszúl.

Böttcher, der, Faßbinder, bodn tér, kádár.

r Böge, die, (Weinboge),
r, jede krumme Linie, gör-
ajlat, karéj; der Fluß macht
ogen, a' folyóvíz tekeredik
t csinál; etwas, was bogen-
ebaut iſt, z. B. jede Rundung
ewölbes, boltozat, bolthaj-
Bogen des Rades, die Fel-
éktalp; der Bogen zum Pfeil-
kézív, mellyből a' régiek
k; der Geigenbogen, hege-
; ein Bogen Papier, egy ív
, egy árkos papiros.
, die, boltozat bolthajtás.
, die, hátas reszelő.
er, das, bolthajtásos ablak.
e, die, karéjosság.
ig, adj., karéjforma, karej,
ásos.
ig, adv., karéjosan, bolt-
an.
, der, in Gärten, Bogen-
ugos.
e, die, ív v. árkos nagy-
, adj., egy ívnyi; egy ívet
ő.
, die, karéjlínea, karéjvo-
ß, der, Schlußſtein, bolt-
bézáró kő.
, der, ív ellövése, nyíl-
die Entfernung eines Pfeil-
egy nyíllövésnyi távolyság;
enſchuß, bolthajtásos lövés.
ie, der, nyílas.
, adv., karéjosan, bolthaj-
, boltozatosan; árkuson-
ung, die, bolthajtás, bolto-
, die, z. B. eines Buches,
az ívek v. árkosok száma.
j., was eine Bogengeſtalt hat,
girbegurba.
lv., karéjosan, boltozato-
er Bole, die, ein dickes Bret,
zka, gerendadeszka, palló,
gerenda; eichene Bohlen,
deszka v. palló.
it Bohlen belegen, kipallóz-
ózni.
ag, die Bohlung, kipallózás.
, das, des kapadlázat.
e, bab; Schminkbohn deren
gegeſſen werden, paszuly,
a; türkiſche Bohne, nagy-
virágu paszuly, török borsó; Zwerg-
bohne, gyalog paszuly; die Feld-,
Sau-, Pferd-, Eſſelsbohne, bab, ba-
bó, kerti-disznó-bab.
Bohnen, z. B einen Tiſch u. dgl.; ki-
sikárlani, kisimítni kipallérozni.
Bohnenbaum, der, fái zanot; ſüßer
Bohnenbaum, édes kászia.
Bohnenbrei, der, babkása.
Bohnenkraut, das, Pfefferkraut, bosos
szátorja, borsfű, csombor.
Bohnenmehl, das, babliszt.
Bohnenſchote, die, bab- v. paszulycső,
paszulybeczö.
Bohnenſtengel, der, babszár.
Bohnenſtroh, das, babszalma.
Bohren, fúrni; ein Loch, kiúfrni (lyu-
kat), kilyukasztani; ein Schiff in den
Grund bohren, a' hajót megfúrni és
az által elsüllyeszteni, keresztül
lőni a' hajó fenekét.
Bohren, das, Bohrung, die, fúrás, ki-
fúrás.
Bohrer, der, fúró, a' ki fúr; das Werk-
zeug, fúró, fúrú, fúró eszköz.
Bohrkäfer, der, furdancs.
Bohrerſpäne, die, fúrópor.
Boi, (Boy), der, eine Art Zeug, boj-
posztó.
Boje, die, (Wiege), bölcső.
Bojſalz, das, (Seeſalz), tengersó.
Bollwerk, das, (Baſtei), véderősség,
vívóbástya; bástyagát, a' vizek
partján, védgát a' víz kiöntése
ellen.
Bologneſer-Hündchen, das, bolonyai
ebecske.
Bolzen, der, (Bolz), nyílvessző, nyíl;
ſt. Stahl, a' téglázó vasa, a' tég-
lázóvas nyelve, mellyet megtüzesít-
ve tesznek a' téglázóba; végszeg,
tartalékszeg, peczek p. o. tengely
végszeg.
Bombarde, die, bombihányó, bom-
biágyú.
Bombardement, das, Bombenwerfen,
bombahányás, bombízás, bombi-
hányás, bombival való ágyúzás.
Bombardiren bombízni, bombit hányni,
ágyúzni, ágyúval lőni.
Bombaſt, der, (Wortſchwall), fellengős
beszéd, fellengő írásmód, szóda-
gály.
Bombe, die, bombi, bomba, gyuj-
tógolyóbis
Bommeln, hingálozni.
Boot, das, kis hajó, csajka, ladik,
csónak.

Bootleute, die, plur. csajkások.
Bootmann, der, hajós, hajómester.
Bootsknecht, der, (Matrose), hajós legény, sajkás, csajkás.
Borax, der, olvasztó só, póricz.
Boraxsäure, die, póriczsavany.
Bord, der, der Rand einer Sache, z. B. eines Gefäßes, szél, p. o. az edény széle, v. karimája; ſt. Ufer, a' part széle; beſond. der Rand eines Schiffes, a' hajó széle v. oldala, párkány; über Bord ſpringen, a' hajóból kiugrani; über Bord werfen, kihányni valamit a' hajóból, kivetni a' hajóból v. a' tengerbe vetni; uneig. das Schiff ſelbſt, auch das Bord, hajó; an Bord geben, bémenni a' hajóba, felmenni a' hajóra, hajóra szállni; an Bord bringen, hajóra rakni v. szállítni; über Bord fallen, kiesni a' hajóból; an Bord haben, a' hajón lenni v. vinni.
Bordell, das, bordélyház, kurvaház.
Bordiren, z. B. ein Kleid, paszománnal béborítni, paszomántal megborítni, t. i. ruhát, mentét; ein bordirtes Kleid, paszomántos ruha v. öltözet.
Bordirt, adj., paszományos, paszomántos.
Borg, der, das Borgen, wenn man von jemanden borget, a) etwas, das man wieder gibt, z. B. Geld, kölcsön kerés, kölcsönözés; etwas auf Borg nehmen, valamit kölcsön kérni; borgen, b) etwas, das man nicht wieder gibt, hitelbe v. hitelre vevés; auf Borg nehmen, d. i. auf Credit, hitelbe v. hitelre venni; wenn man jemanden etwas leihet, a) das er wieder gibt, kölcsönadás, kölcsönözés, hitelezés; auf Borg geben, kölcsön adni, kölcsönözni, hitelezni; b) das er nicht wieder gibt, z. B. Waaren, hitelbeadás, hitelreadás, hitelezés; etwas auf Borg geben, hitelbe v. hitelre adni, hitelezni p. o. portékát.
Borgen, als Darlehen nehmen, um es zurückzuzahlen, kölcsönvenni, kölcsönözni, kölcsön kérni p. o. pénzt; auf Credit nehmen, hitelbe v. hitelre venni p. o. portékát; trop. entlehnen, z. B. einen Namen, ein Beiſpiel, kölcsönözni, venni; ſt. leihen, das er wieder gibt, z. B. Geld, Bücher, kölcsön adni, kölcsönözni p. o. pénzt, könyvet; das er nicht wieder gibt, z. B. Waaren, hitelre v. hitelbe adni v. o. a' portékát.
Borger, der, kölcsönkérő, kölcsönöző, hitelező, hitelbeadó, kölcsönöző,
Borke, die, kéreg, fakére
hártete Rinde an Geſchn
sebvar.
Born, der, ſt. Waſſer, víz forrás; ſt. Brunnen, kut
Bornkanne, die, vízedény.
Borsdorfer Apfel, der, bor kormos alma neme.
Borſt, der, repedés, hasadé
Borſtkeſen, Borſtwiſch, Haa serteseprű, borostaseprű
Borſte, die, bei Schweinen,
Borſten, ſich, wie Borſten Höhe ſteben, borzadni, borzadozni; das Haar ſt Hunde, berezsketni a' szőr kedni.
Borſtenförmig, adj., serteszé a' serte.
Borſtengras, das, magár.
Borſtenpinſel, der, serteecse
Borſtig, adj., mit Borſten tés; den Borſten ähnlich,
Borſtwiſch, der, serteseprő.
Borte, die, eine Einfaſſu dungsſtücken, szege, szeg oder ſilberne Borten, p o. arany v. ezüst.
Borten, der, Kopfputz für Ungarn, párta; Borten a pártázni.
Bortenwirker, der, (Poſame szamán szövő.
Boſe, die, tollszár; egy csomó p. o. kender, len
Boshaft, adj., zornig, har ges; ſt. gottlos, gonosz, neigt zu ſchaden, rossz v. dúlatú.
Boshaft, adv., haragosan, dühösen; rossz indúllatta
Bosheit, die, gonoszság, mérgesség, méreg; ist eine boshafte Handlung, lekedet.
Boskett, das, Luſtwäldchen
Boſſiren, z. B. in Wach kinyomni, kinyúrni p. szobrot, viaszból, gipsz
Boſſirer, der, képformáló mívész
Botanik, die, d. i. die Pflan lehre, füvésztudomány.
Botaniker, der, füvész.

Botanisch, adj., füvészi; botanischer Garten, füvészkert.

Botanisiren, botanizálni, füvészkedni.

Both, der, ígérés, árigérés t. i. portháért; einen Both auf etwas thun oder legen, valaminek árát ígérni.

Bothe, der, küldött, követ, hírvivő, izenetvivő követ; einen Bothen schicken, valakitől megizenni v. izenetvivőt küldeni; Briefbothe, levélhordó követ.

Bothschaft, die, izenet, követség, tudósítás; eine Bothschaft bringen, izenetet v. követséget hozni; angenehme Bothschaft bringen, kedves követséget v. tudósítást hozni; St. Gesandtschaft, követség; St. Gesandter, követ.

Bothschafter, der, (Ambassadeur), főkövet, p. o. nagy Fejedelmektől küldetett.

Botmäßigkeit, die, hatalom, birtok; unter jemandes Botmäßigkeit stehen, valakinek hatalma alatt lenni — gerathen, esni — bringen, birtoka alá vetni.

Botsch, der, Boding, kis kád.

Bouquett, das, bokréta.

Bouteille, die, karafina, butella.

Brach, adj., ungepflügt, ungebaut, ugarban; der Acker liegt brach, ugarban hever a' föld; ihn brach liegen lassen, a' földet ugarban hevertetni.

Brachacker, der, Brachfeld, Brachland, ugar.

Brache, die, ugarban hevertetés; die Arbeit des Brachens, ugarlás, ugarolás, ugar alá szántás.

Brachen, ugarlani, ngarolni, feltörni v. felszántani az ugart, ugar alá szántani, az ugar földet először megszántani; den Flachs brachen, lent törni.

Brachlerche, die, mezei pacsirta.

Brachmonath, der, ugarhónap, Sz. Iván hava, Junius.

Brachsegel, der, tantal, tantalmadár; poling snef; fagyöngyevő húros madár.

Brachzeit, die, ugarlás ideje, ugarszántás, ugartörés; zur Brach, ugarszántáskor.

Brack, der, (Leitbund), vizsla, kopó; das Untaugliche von einer Sache, kivetője valakinek, allya, selejtesse, sepreje, szemetje, p. o. a' portékának selejtesse.

Brackdistel, die, iringó.

Bracken, kiválogatni a' javát, kihányni a' rosszát, hitványját, selejtesét.

Brackvieh, das, kivert marha, v. juh, hitványja a' többenek.

Brackwasser, das, pokolvíz, (édes v. nem iható víz) sós-v tengervíz.

Bram, der, sárga seprőke; St. die Brame, prém, szege, szegéje, széle valaminek; oder Gebräme, prém p. o. mente prém.

Bräme, die, (Bremse), bögöly; St. Viehbräme, pocsik, pöcsök.

Bräune, die, setétbarnaszín, karátszín, barnaság; eine Hals-Krankheit, torokgyék.

Bräunen, megsetétbarnúlni, barnítni, setétítni; durch's Rösten bräunen, p. B. den Kaffee, pergetni, pergelléssel piritni, barnítni; braun machen, megbarnítni.

Bräunlich, adj., barnás.

Bräunlich, adv., barnásan.

Bräutigam, der, vőlegény.

Bramarbas, der, (Großsprecher), magát hánytató, dicsekedő.

Braminen, die, indus barátok v. papok.

Brand, der, das Brennen, tűz; égés; in Brand kommen, meggyúladni, lángot vetni; das Verzehren durch's Feuer, tűz, égés, elégés; in Brand stecken, felgyújtani; vom Brand verzehrt werden, el-, v. megégni; einen Brand löschen, a' tüzet eloltani; trop. 1) eine Krankheit bei Menschen ꝛc., p. B. eines Gliedes, gyúladás; der heiße Brand, tüzes gyúladás; der kalte Brand, tagelhallás; der Brand des Gebirnes, agyvelő gyúladás, der Brand der Knochen, csontveszés, csontfene; am Getreide, üszög; am Weinstöcken, Bäumen, ragya; den Brand haben, elsülni mint a' ragya; 2) eine Leidenschaft, p. B. Liebe, tüze, hevessége az indúlatosságoknak, szerelemnek; 3) die Handlung des Brennens, égetés; ein Brand Ziegel, egy égetés v. egy kemencze tégla; 4) etwas, was brennt, oder gebrannt hat, üszök; ein glimmender Brand, tüzes üszök; ein gelöschter Brand, üszök, üszkösfa; 5) ein Werkzeug zu zünden, p. B. eine Lunte, gyújto eszköz, kanócz; ein dem Viehe eingebranntes Zeichen, a' marhára sütött bélyeg.

Brandbeule, die, pokolvar.

Brandblase, die, égéstől támadt hójag.
Brandbock, der, Feuerbock, vasmacska, (a' tűzhelyen)
Brandbrief, der, ein obrigkeitliches Zeugniß wegen erlittenen Brandes, bizonyságlevél az elégésről; ein Brief, in welchem ein Mordbrenner mit Brande drohet, égetéssel fenyegető levél.
Brandente, die, barna récze.
Brandfleck, der, eine unfruchtbare Stelle auf einem Acker, kiégett kopárhelly a' vetés között.
Brandfleckig, adj., Brandflecken habend, belsőgyúladás jeleivel foltos, üszögös p. o. búza.
Brandfuchs, der, tűzes v. pirók róka; eine Art Pferde mit dunkelrothen Haaren, barnapej ló.
Brandhafer, der, üszögös zab.
Brandicht, adj., nach dem Brande riechend, kozmás, perkelt szagú; ein Brand-Geruch, Geschmack, perkelt szag, íz; adv. brandicht riechen, schmecken, perkelt szagú v. ízű lenni.
Brandig, adj., was den Brand hat, z. B. Getreide, üszögös p. o. búza.
Brandkorn, das, üszögös rozs.
Brandkugel, die, gyújtógolyóbis.
Brandmal, das, égésjel, égésbélyege, égésfolt a' testen; ein Zeichen an Verbrechern, égetés jele a' gonosztévőn.
Brandmarken, z. B. einen Verbrecher, sütögetni, rásütni a' bélyeget, megbélyegezni, megsütögetni p. o. a' gonosztévőt; gebrandmarkt, megsütögetett, megbélyegezett; trop. st. beschimpfen, gyalázattal megbélyegezni; mit allen Lastern gebrandmarkt, minden gonoszsággal megbélyegéztetett.
Brandmarken, das, sütögetés; st. Beschimpfung, gyalázat, gyalázatejtés valakin.
Brandmauer, die, Feuermauer, tűzfal.
Brandrakette, die, gyújtósárkány.
Brandroggen, der, üszögös rozs.
Brandrose, die, gyuladós Sz. Antal tűze.
Brandsalbe, die, égésre való ír v. kenőcs.
Brandschaden, der, megégés által okozott v. szenvedett kár.
Brandschatzen, z. B. eine Stadt, megsarczolni a' várost, sarczot vetni a' városra, hadiadót csikarni a' felprédálás helyett.
Brandschatzung, die, sarczolás, adócsikarás t. i. az ellenség által; legte Geld selbst, sarcz, hadi
Brandschiff, das, Brander, gyu jó; gyújtogató hajó.
Brandsilber, das, kiégetett ezü
Brandstätte, die, ein Platz, wo z. B. die Todten verbrannt w égető hely; oder, wo z. B. ei abgebrannt ist, Brandstelle, tűz a' hol tűz v. égés vólt, elég helye; st. Heerd, tűzhely; stätte, lakás, lakhely, épüle lék t. i. szoba, konyha, kam
Brandstein, der, Ziegelstein, tég tett tégla.
Brandsteuer, die, égés után pénz.
Brandstifter, der, gyújtógató.
Brandung, die, habtorlás, hull hullámverődés, t. i. a' köszi habcsapkodás t. i. a' tengere
Brandwache, die, tűzörző, éjj örző; zur Bewachung der G nen, fogolyőr, fogolyőrszö Wache an den äußersten Pos Lagers, végőrzők v. strázsá Flotten das Wachschiff, őrhajó
Brandweitzen, der, üszögös bú
Branntwein, der, pálinka, pál égetbor.
Branntweinblase, die, pályin üst.
Branntweinbrenner, der, pályinl pályinkaégető.
Branntweinbrennerei, die, pályi zés v. égetés; der Ort, wo brannt wird, pályinkafőző t. i
Branntweinsäufer, der, pályink
Branntweinschank, der, das Recht wein zu schenken, pályinkamér
Branntweinschenke, die, Bran haus, das, pályinkaház, pály ház, pályinkabolt.
Brante, die, (Branke), die Ta Bären, medveláb, medvet medvetalp, medveköröm, a' első lábai; die Klauen des farkas körmei.
Brasilienholz, das, Rothholz, b berzseny, berzsenfa.
Brasse, die, vitorlakötél.
Bratbock, der, nyárstartó vas a' tűzhelyen.
Braten, der, gebratenes Fleisch, pecsenye; ein Rindsbraten, húspecsenye, tehénhúspecs marhapecsenye; Kalbsbraten, jupecsenye; trop. ein fetter

szákmány, nyereség; den Braten riechen, d. i. etwas merken, előre megérezni a' nyereség szagát; Fleisch, das gebraten werden soll, pecsenye; sültnek való; den Braten an den Spieß stecken, nyársra húzni a' pecsenyét; den Braten wenden, pecsenyét forgatni.

Braten, sülni, megsülni; p. o. mint a' pecsenye, hal; etwas am Spieße braten, valamit nyárson sütni; auf dem Roste braten, rostélyon sütni; daher: Gebraten, sült, megsült.

Braten, der, sütés, megsütés.

Bratenfett, das, pecsenyezsír, a' sültnek a' zsírja.

Bratengeruch, der, pecsenyeszag; a' sült szaga.

Bratenwender, der, pecsenyeforgató személy; die Maschiene, welche den Bratspieß dreht, pecsenyeforgató mív, pecsenyesütő, forgómív vasból.

Bratfisch, der, sültnivaló hal; der schon gebraten ist, sült hal.

Bratofen, der, pecsenye sütő kemencze.

Bratpfanne, die, pecsenyesütő serpenyő, pecsenyealávaló, vastepsi.

Bratröhre, die, sütőcső a' kályhában.

Bratrost, der, sütő rostély.

Bratsche, die, brácsahegedű, öreghegedű, (Alto Viola).

Bratspieß, der, nyárs, pecsenyesütő nyárs.

Bratwurst, die, kolbász.

Brandottich, der, serfőző kád.

Brauch, der, st. Gebrauch, haszon, használás; st. Gewohnheit, szokás, nach altem Brauch, régi szokás szerént.

Brauchbar, adj., hasznavehető, használható hasznos.

Brauchbar, adv., hasznosan, haszonnal.

Brauchbarkeit, die, hasznavehetőség, használhatóság, haszon.

Brauchen, st. gebrauchen, használni venni, használni, élni vele; Arznei brauchen, orvossággal élni; st. nöthig haben, bedürfen, szükségének lenni valamire, kelleni valakinek; ich brauche, nekem kell; was brauchst du? mi kell? mire van szüksége? ich brauche Bücher, könyvekre van szükségem, v. nekem könyvek kellenek; es braucht, d. i. es bedarf, kell, szükség; was braucht es der Worte, mi szükség több szóra, v. többet beszéllni.

Brauchlich, adj., st. brauchbar, hasznavehető; st. gebräuchlich, szokásban lévő.

Brauen, z. B. Bier, sert főzni.

Brauen, das, serfőzés.

Brauer, der, serfőző.

Brauerei, die, serfőzés; serfőzőház.

Brauhaus, das, serfőzőház.

Brauherr, der, serfőző t. i. gazda.

Braukessel, der, serfőzőüst.

Braumeister, der, serfőző t. i. mester.

Braun, adj., barna, setét, szín; bräuner, barnább; der, die, das bräunste, legbarnább; dunkelbraun, setétbarna; kastanienbraun, gesztenyeszínű; schwarzbraun, feketebarna; ein braunes Pferd, pej ló.

Braunbier, das, fekete ser, az az setét veresbarna.

Braunroth, adj., barnavéres, téglaszínű.

Braunspath, der, foszlangókő.

Braunstein, der, Eisenglanz, vasfényfoszlány.

Braus, der, im Saus und Braus leben, lármás múlattságok között élni, tobzódni.

Brause, die, pezsgés, forrás t. i. borv. serforrása.

Brausebeutel, der, szeleburdi.

Brausekopf, der, heveskedő, heveskedő szeles.

Brausen, zúgni, zajogni, búgni, dúgni, dühösködni, mint a' tenger; wie der Wind, a' szél zúg, dühösködik, süvölt; das Meer schäumet und brauset, hullámzik, habzik a' tenger és zúg; trop. die Ohren brausen mir, zúg a' fülem; st. gähren, vom Wein, Bier, pezsegni, pezsgeni, bizsegni, forrni kezdeni; eine heftige Leidenschaft ausbrechen lassen, heveskedni; besonders vom Zorne, indúlatoskodni.

Brausen, das, zúgás, búgás, dühösködés, zuhogás; des Windes, süvöltködés; der Ohren, fülzúgás; des Mostes, pezsgés; der Jugend, heveskedés.

Brausend, adj., wie das Meer, zajló, háborgó, hullámló, zúgó; wie der Wind, zúgó, dühösködő, süvöltő; wie der Most, pezsgő.

Braut, die, pl. die Bräute, menyasszony, mátka; sie ist meine Braut, ő az en mátkám v. jegyesem; Sprichw. wer das Glück hat, führt

die Braut heim, a' kit véd a' sors, nyertes ügyetlenül is.
Brautbett, das, menyegzői ágy.
Brautführer, der, násznagy; vőfej, vőfény.
Brautführerinn, die, nászasszony; nyoszolyóasszony, nyoszolyóleány.
Brautgemach, das, Brautkammer, die, menyasszonyi hálószoba.
Brautgeſchenk, das, Verlobungsgeſchenk, jegy, jegybe adott ajándék, házassági jegy; Geſchenke am Hochzeitstage, menyegzői ajándékok.
Brauthaus, das, lakadalmas ház
Brautheimführung, die, a' menyasszonynak hazavitele.
Brauthemd, das, jegying.
Brautjungfer, die, nyoszolyóleány.
Brautkleid, das, (Brautgewand), das Kleid der Braut oder des Bräutigams, vőlegény ruha, menyasszony ruha.
Brautkranz, der, menyasszonyi koszorú.
Brautbaube, die, menyasszonyi fejkötő.
Bräutigam, der, vőlegény.
Brautleute, jegyesek, házassági jegyben lévők.
Brautlied, das, menyegzői versezet.
Brautnacht, die, menyegző éjtszakája.
Brautring, der, jegygyűrű.
Brautſchmuck, der, jegybeli ékességek, menyasszonyi v. menyegzői ékességek, drágaságok.
Brautſchuhe, die, jegyczipellő.
Brauttag, der, Verlobungstag, kézfogó; Hochzeit, menyegző, lakodalom.
Brautwerber, der, kérő, leánykérő.
Brautwerbung, die, leánykérés.
Brav, adj., vortrefflich, gut, jó, derék, jeles, helyes; rechtſchaffen, bieder, becsületes. derék; ein braver Mann, becsületes, derék v. jó ember; tapfer, p. o. Soldat, derék, jelés, jó; viel, sok; ich habe im Spiele brav verloren, én sokat vesztettem a' játékban.
Brav, adv., jól, jelesen, helyesen, derékasan; becsületesen; vitézül v. emberül.
Bravheit, die, jelesség, jeles volt, derékság, derék volt; Tapferkeit, emberkedés.
Brechartzney, die, hánytató, hánytatószer.
Brechbar, adj, eltörhető, töredékeny.
Breche, die, das Abbrechen der überflüſſigen Blätter und Reben, szőlőleveles; ein hölzernes Werkzeug, womit der Flachs gebrochen wird, tiló, kender v. lentörő.
Brechen, törni, eltörni, megtörni; entzwei brechen, ketté törni valamit; den Hals brechen. kitörni a' nyakát; den Arm, das Bein brechen, a' karját, a' lábát eltörni, den Flachs brechen, lent törni, titolni; etwas über das Knie brechen, valamivel hirtelenkedni; die Bahn brechen, megtörni az útat, útat nyitni; abbrechen, p. B. Blumen, Obſt, törni, letörni, szakasztani, leszakasztani, szaggatni, leszaggatni, p. o. virágokat; mit Gewalt brechen, p. B. Steine, erőszakkal törni, p. o. követ; ſt. zuſammenlegen, falten, p. B. einen Bogen Papier brechen, a' papirost öszvehajtani, két rét hajtani; gebrochene Schrift, tört irás (szegletekre tört német irás); ſt. in mehrere Theile theilen, eltördelni; daher gebrochen, tördelt, tört; p. B. eine gebrochene Zahl, tört szám; gebrochene Worte, tördelt szavak, elharapdált szók; eine gebrochene Stimme, megtört, elváltozott hang v. szó; gebrochenes Deutſch, törött németség v. hibás német beszéd; die Verbindlichkeit gegen eine Sache unbeachtet laſſen, megszegni, általhágni, megrontani, p. o. a' törvényt; den Frieden brechen, a' békességet felbontani, megrontani, megszegni; die Ehe brechen, házasságtörésbe esni; den Eid brechen, esküvését megszegni; ſein Wort brechen, szavát megszegni, v. meg nem tartani; mit ſeyn, ſt. entzwei geben, p. B. das Eis, kettétörni; das Herz bricht mir, d. i. empfindet beſtigen Schmerz. Mitleiden, meghasad a' szivem; plötzlich eintreten, hirtelen békövetkezni, előállani; die Nacht bricht herein, meglep az éj, ránk jön az éjtszaka; der Kraft beraubt werden, p. B. die Augen brechen ihm, d. i. dem Sterbenden, elhomályosodnak v. bépókhálódzanak a' szemei t. i. a' haldoklónak; mit jemanden brechen, p. B. die Freundſchaft, felhagyni valaki barátságával, félbeszakasztani valakivel a' barátságot; ſich brechen, d. i. ſich ändern, alábbszállani, változni; das Wetter bricht ſich, megváltozik az időjárás v. idő; ſt. eine andere Richtung bekommen, p. B. die Sonnenſtrahlen brechen ſich im Waſſer.

a' nap sugárai a' vízben megtörnek; sich erbrechen, sich übergeben, hányni, okádni.

Brechen, das, törés, eltörés; das Erbrechen, hányás, okádás.

Brechmittel, das, hánytatószer.

Brechnuß, die, Krähenauge, hánytató indiai dió.

Brechpulver, das, hánytató por.

Brechstange, die, Brecheisen, das, emelő v. fesziti vasrúd.

Brechung, die, törés, eltörés; Brechung der Bahn, úttörés; Brechung des gegebenen Wortes, szó megszegése; der Lichtstrahlen, a' világosság sugárainak megtörések.

Brechwein, der, hánytatóbor.

Brechweinstein, der, hánytató borkő.

Brechwurz, die, Brechwurzel, hánytatógyökér, ipekokán.

Brecheug, das, bétörő, házbétörő szerszám.

Brei, der, pép; kása; Sprichw. viele Köche versalzen den Brei, sok bába közt a' gyermek is elvész.

Breiartig, adj., pépnemű.

Breigeschwulst, die, kásás daganat v. gümő.

Breiig, adj., pépes, pépforma.

Breit, adj., széles, p. o. út; breit machen, kiszélesitni; breit schlagen, mélesre verni, kilapitni; trop. einen breit schlagen, valakit valamire rávenni, rábeszélni, elámitni; ſt. weitläufig, hosszas; ſt. weit, einen großen Raum einnehmend, tágas; eine breite Gasse, tágas útsza; das ist weit und breit bekannt, mindenfelé esméretes, mindenütt tudják; trop. sich breit machen, d. i. stolz thun, magát hánytatni, dőjfösködni, kevélykedni; sich mit etwas breit machen, valamivel dicsekedni v. kérkedni, hánytatni magát.

Breit, adv., szélesen; weit und breit, szerteszéllyel, mindenütt, mindenfelé.

Breitblätterig, adj., széles levelü.

Breite, die, szélesség; die Entfernung der Pole, távolyság; die nördliche oder südliche Breite, az éjtszaki v. déli távolysága.

Breiten, szélesitni, kiszélesitni; die Flügel auseinander breiten, a' szárnyait kiterjeszteni.

Breitnasig, adj., lapos v. széles orrú

Breitschulterig, adj., széles vállú.

Breiumschlag, der, melegpép borongalás.

Bremse, die, bögöly; ein Werkzeug, welches bösen Pferden beim Beschlagen an die Nase gelegt wird, orrcsiptető; daher ein Pferd bremsen, csiptető vasat tenni a' ló orrára.

Brennbar, adj., gyúladós, gyúlható, éghető.

Brennbarkeit, die, gyúladósság.

Brenneisen, das, Haare damit zu brennen, égetővas, hajfodorító vas.

Brennen, égni, lángolni; trop. in Betracht des Glanzes, égni, lángolni; brennende Augen, d. i. feurige, égő, v. tüzes, szikrázó szemek; in Betracht der Empfindung, die dem Brennen ähnlich ist, égetni, csipni, mint a' csalán; ein brennender Durst, tikkasztó szomjúság; von Körpern, die Hitze haben und mittheilen, égetni, sütni, égni; brennende Wangen, égető orczák; die brennende Sonne, a' sütő meleg nap, az égető nap; von der Flamme verzehrt werden, elégni; anfangen zu brennen, meggyúladni; es brennt, d. i. es ist eine Feuersbrunst entstanden, tüz van; trop. eine heftige Leidenschaft empfinden, égni p. o. valakiért; durch das Brennen verletzen, elégetni, elsütni, mint a' nap a' plántákat; sich brennen, megégetni magát v. a' testének részét; trop. sich rein brennen, sich weiß brennen, d. i. sich zu entschuldigen suchen, magát megtegetni v. kimenteni; durch Feuer verzehren lassen, z. B. sengen und brennen, égetni 's gyújtogatni; durch Brennen Veränderungen bewirken, z. B. Kalk brennen, meszet égetni; Branntwein brennen, pályinkát főzni; Kohlen brennen, szenet égetni; Kaffee brennen, kavét perkelni v. pirítni; mit einem glühenden Eisen zeichnen, megsütögetni; das Vieh brennen, megbélyegezni a' marhát, t. i. tüzes vassal; die Haare brennen, megégetni v. fodóritni forró meleg vassal a' hajat.

Brennen, das, z. B. des Hauses, égés, égetés meg- v. elégetés, hévség; des Wundarztes, sütögetés; auf der Zunge, marás, égetés; das Brennen zur Asche, elégetés; des Kalkes, mészégetés.

Brennend, adj., égető, sütő; maró, égő, lángaló, forró.

Brenner, der, égető, gyújtó, meggyújtó; üszög; ſ. Brand.

Brennglas, das, gyújtóüveg, aczéltükör.
Brennholz, das, tűzifa.
Brennkolben, der, lombik.
Brennmittel, das, gyújtó szerszám.
Brennnessel, die, csalán, csalány.
Brennöl, das, égetnivaló olaj, lámpaolaj, világító olaj.
Brennofen, der, égetőkemencze, a' fazekassoknál, téglaégetőknél.
Brennpunct, der, égetőpont, gyújtópont, tűzhely p. o. gyújtóüveg, súgáregyesítő pontja.
Brennspiegel, der, gyújtóaczéltükör, gyújtótükör.
Brennstoff, der, gyúlóíz; tűzrevaló, tűzgerjesztő.
Brennzeug, das, gyújtó eszkőz.
Brenzeln, nach dem Brande riechen, perselt v. perkeltszagú v. kozmás lenni.
Bresche, die, törés, tört rés; Breschen schießen, törést lőni a' várfalon p. o. ágyúval.
Bresthaft, adj., mit einem Leibesschaden behaftet, nyomorék.
Bret, das, deszka; Breter sägen oder schneiden, deszkát fűrészelni v. vágni; den Fußboden mit Bretern belegen, kideszkázni a' házföldet; trop. verschiedene aus Bretern verfertigte Dinge, als: Zählbret, számvető tábla; Dambret, ostábla; st. Tisch, asztal tábla; ein Bücherbret; ein Bret, worauf ein Todter liegt, nyújtoztató deszka, mellyen holt ember fekszik; besond. in uneigentlichen Redensarten, z. B. hoch am Bret sitzen, fő pólczon v. fő helyen úlni; hoch an's Bret kommen, nagy rangra v. fő pólczra lépni; vor das heiße Bret kommen, törvényszék eleibe kerűlni.
Bretbaum, der, deszkánakvaló fa.
Bretern, adj., deszka, deszkábólvaló; ein Bretfußboden, deszka padlat, palló, szobapalló; trop. dürr, wie ein Bret, vékony, mint a' deszka.
Bretern, verb. kideszkázni.
Bretmühle, die, Sägemühle, deszkametsző, fűrészmalom.
Bretnagel, der, léczszeg, foglaló szég.
Bretsäge, die, deszkafűrész.
Bretschneider, der, deszkametsző.
Bretspiel, das, mit Würfeln, koczkajáték; mit Steinen, ostáblajáték; das viereckige Bret, worauf gespielt wird, ostábla.
Bretstein, der, ostáblakarika, játszókarika, t. i. az ostáblán.
Breve, das, pápa levele, fejedelmekhez, 'a' t.
Brevier, das, egyházi imádságos könyv.
Breze, die, das Bretzel, perecz.
Bretzelnbacken, pereczet sütni.
Bretzelnbäcker, der, pereczsütő.
Bricke, die, fólyóvízi orsóhal.
Brief, der, pl., die Briefe, levél, pl. levelek; ist's Billet, levelecske; verbindlicher Brief, igen lekötelező levél; trop. einem Brief und Siegel über etwas geben, d. i. rechtskräftige Urkunde geben, valamit oklevelek által bébizonyítni; oder etwas kräftig versichern, valamit tellyes bizonysággal állítni; st. ein Packet, z. B. Noten, egy levél tő v. tű.
Briefbehältniß, das, levéltartó.
Briefbogen, der, levélárkos, egy árkos levélnekvaló papiros.
Briefbothe, der, levélhordó, levélvivő.
Briefbuch, das, levélpéldakönyv.
Briefchen, das, levelecske, levélke, kis levél.
Briefgeld, das, Briefporto, póstapénz levelért, levélbér, levélváltság.
Briefpapier, das, levélnekvaló papiros.
Briefpost, die, levélhordó pósta.
Briefschaften, die, pl., levelek.
Briefschreiben, das, levélírás.
Briefschreiber, der, levélíró.
Briefsteller, der, der Briefe schreibt, levélíró; so viel als Briefbuch, levélmustrakönyv, levelező könyv.
Briefstyl, der, levélbéli írásmód.
Brieftasche, die, levéltartó.
Brieftaube, die, póstagalamb.
Briefware, die, levélbér, póstapénz, levélváltság.
Briefträger, der, levélhordó; Postbiener, levélhordozó.
Briefumschlag, der, levélboríték.
Briefwechsel, der, levelezés; in Briefwechsel mit jemand. stehen, levelezni valakivel.
Brigade, die, ein Armee-Corps aus zwei Regimentern bestehend, hadcsapat.
Brigade-General, der, Brigadier, hadcsapatos főkapitány.
Brigantine, die, hadi sajka, sebeshajó, postahajó.
Brillant, adj, fényes, fénylő.
Brillant, der, briliánt, ragyogó gyémánt.
Brille, die, pápaszem, ókulár; trop. jemand. eine Brille aufsetzen, d. i. betrügen, täuschen, megcsalni, megszedni, rászedni valakit; das sind

len, mind vakítás az, csalárdság.
fatteral, das, pápaszemtok, ókulák.
macher, der, pápaszemmíves v. ütő.
schlange, die, pápaszemeskígyó.
n, hozni; was bringst du mir? hozol nekem? etwas von der e bringen, valamit a' helyéből ndítni, kivinni; ft. megschaffen, Flecken aus einem Kleide brin- mocskot a' ruhából kivenni; es weit bringen, j. B. in der ssamkeit, vinni valamit valami- nnyira v. menni benne; mit p. etwas an sich bringen, valanagáévá tenni; seine Tochter an Mann bringen, a' leányát férjhez ; seine Waare an den Mann en, a' portékát eladni; mit auf, auf die Seite bringen, félre i valamit, alattomban eliktatni; eer auf die Beine bringen, sereállítni, gyüjteni; mit aus, j. B. aus seiner Lage bringen, valaa' helyéből kimozdítni; mit in, in Rechnung bringen, a' számaa tenni v. belétenni; in Ordnung en, rendbe szedni; mit über, über's Herz bringen, elszívelni, rávehetni magát valamire; um, j. B. einen um etwas brinmegfosztani valakit vagyonjáelcsalni tőle szép szín alatt; um die Ehre bringen, valakinek csületét elrontani; einen um's n bringen, valakit megölni; mit , j. B. unter seine Gewalt brinhatalma alá hajtani; mit vor, etwas vor sich bringen, valamit kával szerezni; nyerni; mit zu, zu Wege bringen, véghez vinni; nde bringen, végrehajtani, elzni; ft. erfordern, nöthig machen, ival hozni, kivánni; j. B. die bringt es so mit sich, úgy hozza lő magával; ft. führen, begleij. B. nach Hause, haza vinni v. rni; daher trop. zu etwas bewe- valamire reá vinni valakit; einen Zorn bringen, valakit megharag, megbosszantani; ft. veranlaj- in Schaden bringen, valakinek tenni; einen auf's äußerste brinvalakit iszonyú módon felhátni, ein Mädchen zu Falle brind. i. ße entehren, megejteni a' rt, megszeplősitni.

Bringen, das, hozás, elhozás, meghozás; vitel, elvitel, elvivés.
Britsche oder Pritsche, die, verő lapoczka; in den Wachstuben, alvó pad, lócza, alvólócza, t. i. az őrzőházaknál.
Britschen, meglapoczkázni valakit.
Brocken, der, darabka, kis darab; falat, daraboczka.
Brocken, in kleine Stücke brechen, apróra tördelni, aprítni.
Bröckchen, das, (popul. Brösel), morzsa, morzsácska.
Bröckeln, (Bröseln), apróra tördelni, morzsálni, elmorzsálni.
Brockenweise, adv., daraboczkánként.
Bröcklig, adj., morzsás, morzsálodó, morzsálható, apritható.
Brod, das, kenyér; gesäuertes Brod, kovászos kenyér; frisches, neugebackenes Brod, puha v. lágy kenyér; altgebackenes Brod, kemény kenyér; Hausbrod, házi kenyér; Bäckerbrod, pék kenyér; Brod backen, kenyeret sütni; ft. Unterhalt, kenyér, élelem, táplálat; sein Brod verdienen, kenyeret v. élelmét valamivel keresni; ft. Amt, Dienst, jemanden zu Brode helfen, valakinek kenyeret v. élelmet (hivatalt) szerezni; jemanden vom Brode helfen, valakit orozva megölni.
Brodbäcker, der, kenyérsütő.
Brodbaum, der, Brodfruchtbaum, kenyérfa.
Brodem oder Broden, der, pára, gőz, párázás, gőzölgés.
Brodkörbchen, das, kenyeres kosáracska.
Brodkorb, der, kenyeres kosár.
Brodkorn, das, kenyérnekvaló élet.
Brodkrumme, die, kenyérbél.
Brodkuchen, der, lángos, kenyér tésztájából készült lepény.
Brodlos, adj., kein Brod, keine Nahrung bringend, verschaffend, unnütz, sovány; brodlose Künste, sovány, sikeretlen v. kevés hasznú, mesterségek; oder des Unterhaltes beraubt, kereset v. kenyér nélkül való; hivataltalan.
Brodlosigkeit, die, élelemheli szükség, kereset nélkül létel.
Brodmangel, der, kenyér szüke.
Brodmarkt, der, kenyérpiacz.
Brodmehl, das, kenyérnekvaló liszt, kenyérliszt, sütnivaló liszt.
Brodmesser, das, kenyérmetsző kés.
Brodneid, der, kenyérirígylés, kereset-

irígylés, élelemirígylés, más előmenetelének irígylése.
Brodrinde, die, kenyérhejj, kenyérhaj.
Brodschieber, der, Brodschaufel, die, kenyérhányó lapát, bévető lapát.
Brodschmolle, die, kenyérbél.
Brodschrank, der, kenyértartó szekrény v. almáriom.
Brodspende, die, kenyérosztás.
Brod-Studien, die, pl., kenyérkereső tudományok.
Brodsuppe, die, kenyér leves.
Brodtaxe, die, kenyérre vetett adó, a' kenyérre szabott árra.
Brodteig, der, kenyértészta.
Brodtorte, die, kenyértorta.
Brodverkäufer, der, kenyéráros.
Brodwage, die, kenyérmérő font.
Brodwandlung, die, kenyér által változás t i. Krisztus testévé.
Brodwissenschaft, die, kenyérkereső tudomány.
Brombeere, die, Brombeerstaude, szederj cserje; die Frucht derselben, seregély szederj, hamvas szederj.
Brommer, der, csorda bikája.
Bronze, die, ércz.
Bronzen, adj., ércből való, éres.
Brosame, die, darabka kenyér, kenyérmorzsa.
Bruch, der, törés, eltörés, kettétörés, kitörés, tagtörés; Brüche heilen, tagtörést v. csonttörést gyógyítni; trop. st. Verletzung, p. B. des Friedens, megrontás, megszegés; st. Aufhebung der freundschaftlichen Verhältnisse, p. B. zwischen zwei Staaten, szakadás, felbomlása a' barátságnak; als Krankheit, Leibschaden, (Bruch), bélleszállás, tökösség, sérülés, sérültség; ein eingeklemmter Bruch, elszorított sérülés; der einen Bruch hat, sérült; a'kinek a' béle lejár; in der Rechenkunst, tört szám; einen Bruch aufheben, a' tört szám értékét kinevezni, v. kikeresni; trop. in die Brüche fallen, kárba menni, elveszni, elvesztegetődni; die Brüche des Mondes, a' hóld változásai.
Bruch, (mit gedehntem u), eine morastige Gegend, láp, mocsáros hely, mocsár.
Brucharzt, der, sérülést orvosló, bélleszállást gyógyító seborvos.
Bruchband, das, sérüléskötő, bélfelkötő, bélfelszorító.
Bruchschiene, die, törésrevalló küllő.
Bruchstein, der, terméskő, mellyet kőbányákból vágtak, ásványkő.
Bruchstück, das, töredék, letört trop. ein einzelnes Stück, das Ganzes bildet, rész, darab, tör tördelékdarab, maradvány; di che seiner Rede, a' beszédje tör jei.
Bruchwasser, das, tóviz.
Brudel, (Brodel), der, forrás.
Brudeln, kiforrani.
Bruder, der, von einerlei Aeltern, v. öcse; ein leiblicher Bruder von einerlei Aeltern, testvér v. öcse; von einer und derselbe ter, egy anyától való test mein älterer Bruder, a' testv tyám; mein jüngerer Bruder, vér öcsém; des Vaters Bruder bátya, az az, valaki attyánal testvérje; meines Grosvaters a' nagyatyám báttya v. öcse; Aeltern vaters Bruders, az ős báttya v. öccse; meines Urgro Bruder, az ős nagy atyám v. öccse; ősnagybátyám; Mutter Bruder, az anyám v. öccse, nagy bátyám; der mutter Bruder, a' nagyanyám v. öccse; der Aeltern mutter az ősanyám báttya v. öccse, tyám; der Urgrosmutter Brud ősnagyanyám báttya v. öccs nagybátyám; einen als Brud ben, valakit testvéri indúlatt retni; in weiterer Bedeutun Blutsfreund, Anverwandter, schwisterkind, közelről való báttya v. öccse, unoka testvé jeder gute Freund, ein Duzbru s tu pajtás; daher in einer chen Anrede, selbst an Unbekann tyám v. öcsém uram, uram v. öcsém; lustige Brüder, i tások; desgleichen ganze Ges ten, die gleich Brüdern zusamm nen, társ, hivatalbéli társ, béli sorsos, atyafi; p. B. di herzigen Brüder, gyógyító mol szerzet.
Bruderherz, das, testvéri szív v lat.
Bruderliebe, die, testvéri szerete fiúi szeretet.
Brudermord, der, testvéri gyill testvér gyilkolás; einen Brud begehen, tervérjét megölni.
Brudermörder, der, testvérje g
Brudersfrau, die, ángy.
Bruderstinn, der, testvéri indúla

...ud, das, valaki testvérjének ...ének gyermeke.
...ve, der, Neffe, valaki testvér... ángyának fia.
...ne, die, testvéri hívség, atya...ség.
...adj., was Brüche hat, z. B. ein ...es Tuch, ránczos, törödött, ...rpodazett; sz. sprőde, törös, ...ny.
...ig keit, töredékenység.
..., das, Brücklein, gyaloghíd.
...e, hid; eine steinerne Brücke, ...eine bölzerne Brücke, fa híd; ...gende Brücke, röpülő híd; ...cke bauen oder schlagen, hi...álni a' vízre v. a' vízen által; ...cke abbrechen, abwerfen, a' ...dolni, elrontani.
...bhídalni, hídat csinálni rá, ...ckter Weg, behídalt út, pal...
...ung, der, hídépítés, hídkészítés. ...ukunst, die, hídépítés mester...
..., das, Brückenzoll, hídvám.
...s, das, hídláb, hídoszlop.
...ß, der, hídsánez.
...ul, der, hídláb.
...ller, der, kő hídláb v. oszlop.
...anze, die, hídvédő sánez.
...iff, das, Brückenboot, hídhajó.
...lly hídat tart.
..., die, die Handlung des Brückens. (Brücke), in den Pferdeställen, állás, istálló padló, ...stallóban, mellyben a' lovak ...a alól üres.
...r, das, bácsikám.
...einde, die, atyafiközség a' ...ban sorsosiból.
...der, die, plur., unoka test...
...h, adj., testvéri, atyafiságos; testvéri módon, atyafiságo...
...aft, die, atyafiság, szoros v. s barátság; unter guten Freunschaftsság, társalkodás; társak.
...e, Fleischbrühe, lév, leve va...k, húsalé; uneig. die flüssige bei den Färbern, in der Brühe ...nge färben, festéklév; trop. ...ge Brühe über etwas machen, ...le Worte machen, nagy feneritni valaminek; in der Brühe d. i. in Verlegenheit seyn, ...megakadni; in der Brühe lassen, cserbe hagyni valakit.

Brühen, leforrázni.
Brühetrog, der, forrásótekně.
Brühewarm, brühenheiß, adj., forrómeleg.
Brüllen, wie das Rindvieh, bögni, elbödülni, mint a' marha; bömbölni, mint a' bika; wie der Löwe, ordítni, mint az oroszlán; harsogni mint az égi háború.
Brüllen, das, bömbölés, bögés, ordítás, dörgés, zúgás.
Brüllochs, der, bika.
Brünstig, adj., hév, heves, buzgó; von Thieren, brünstig seyn, dühödni; von Schweinen, bugni, görögni; vom Eber, búgni.
Brünstig, adv., heftig, hižig, hevesen; z. B. lieben, szeretni, égni valaki szerelmétől v. szerelmében.
Brünstigkeit, die, hév indúlat, hévség, indúlatoskodás hévsége v. hevessége.
Brünstiglich, adj., hevesen, hiúsítva.
Brüstchen, das, mellecske, csecsecske.
Brüsten, sich, kevélykedni, kérkedni, gögösködni, dölyfösködni; sich mit etwas brüsten, valamivel kérkedni, kevélykedni; sich mit Ihnen brüsten, öseivel kérkedni v. gögösködni; öseit hánytatni.
Brüsten, das, gögösködés, kérkedés, magahánytatás.
Brüten, das, kotlós tojás.
Brüten, ülni a' tojáson, költeni a' tojásból, kotlani a' tojáson; die Hühner wollen brüten, kotlanák a' tyúkok, kotyognak; trop. etwas Böses brüten, valami rosszat koholni; zur Belehrung erwärmt werden, kotlottnak leni, kelni; trop. unmerklich sich der Wirklichkeit nähern, lappangva v. rejtekben tenyészni; die That brütete im Stillen zur Reife, lappangva tenyészett a' gonoszság.
Brüten, das, kotlás, költés.
Brüthenne, die, kotló, kotlós tyúk.
Brütig, adj., bebrütet, kotlott; Brütei, megkotlott tojás; brütend, oder brüten wollend, z. B. eine Henne, kotlós.
Brützeit, die, kotlás ideje.
Brummbär, der, medve; trop. Brummbart, ein mürrischer Mensch, zsembes komor ember.
Brummeisen, das, doromb.
Brummen, wie ein Bär, mormolni, morogni; wie das Rindvieh, bömbölni; von Menschen, morogni, dohogni, dörmögni; die Ohren brummen mir,

zúgnak a' füleim; in den Bart brummen, magában dörmögni.

Brummen, das, morgolás, morgás, dörmögés; des Rindviehes, bömbölés; der Bienen, búgás, dongás.

Brummer, der, ſt. Brummochs, bika, csorda bikája; die dicke Saite der Baßgeige, a' bőgőhegedű vastag húrja.

Brummkreiſel, der, Hohl- oder Heulkräuſel, búgó v. dúgó csiga.

Brummfliege, die, dongó légy.

Brummvogel, der, kolibri, mészszívó t. i. madár.

Brunelle, die, eine Pflanze, villahín; eine größere Art Pflaumen, lószemszilva.

Brunett, adj., barna, barnás; die Brunette, barna színű leány; ein brunettes Geſicht, barna ábrázat; brunette Haare, gesztenyeszínű haj.

Brunſt, die, Brunſt, bakdühödés, bujadühödés; der Hirſch iſt in der Brunft, üzekedésre dühödik a' szarvas.

Brunſten, dühödni, üzekedni.

Brunſtzeit, die, üzekedés ideje, bakzás.

Bruniren, fényesre kidörgölni, kifényesítni, kidörgölni, mint az ötvös v. aranymíves a' munkáját.

Brunnen, der, Brunn, ſt. Quellwaſſer, forrásvíz; ſt. Quelle, kútfő, forrás; ein in die Erde gegrabener Brunn, kút; einen Brunn graben, kútat ásni; Waſſer aus dem Brunn ziehen, ſchöpfen, a' kútból vízet meritni v. merni; trop. Waſſer in den Brunn tragen, d. i. vergebliche Arbeit thun, vizet hordani a' tengerbe, az az, híjában munkálódni, — a' tengerbe vízet hordani ostobaság — halomra földet hordani, az az, szükségtelen fáraszlani magát.

Brunnenader, die, forrásér.

Brunnenkur, die, orvosforrássalvaló élés p. o. érczes forrással, savanyúvízzel.

Brunnendeckel, der, kútfedél.

Brunneneimer, der, kútveder, merítőveder, merőveder.

Brunnengaſt, der, orvosforrássalvaló élő vendég, savanyúvízi vendég.

Brunnengräber, der, kútásó.

Brunnenkaſten, der, kútkáva öble, víztartó a' szívárvány kút körül.

Brunnenkranz, der, kút káva.

Brunnenröhre, die, szívárványkút csője, kútcső.

Brunnenſalz, das, főtt só, sós főtt só.

Brunnenſchacht, der, kútöböl.

Brunnenſchwengel, der, kútgém ostor együtt.

Brunnenſtange, die, kútostor.

Brunnkreſſe, die, Bachkreſſe, zsombor, vízi torma.

Brunnquelle, die, forrás, kútfő.

Brunnwaſſer, das, kútvíz.

Brunſt, die, Hitze, z. B. der C hévség, hevesség, forróság; tige Leidenſchaft, buja hévség latoskodas hévsége, p. o. s hévsége, forró szerelem.

Brunſtzeit, die, oder die Brunftzei zás, dühödés ideje.

Brunzen, hugyozni, vizelleni.

Bruſt, die, mejj, mellj v. mell rechte oder linke Bruſt, a' jobb v. bal fele; beſ. beim w Geſchlecht, csecs, mejj; einen die Bruſt geben, csecset adni meknek; ein Kind an die B gen, a' kicsinyt megszoptatn der Bruſt entwöhnen, a' csec választani; bei Thieren, tölg der Bruſt entwöhnen, elkötni borjút, elválasztani az anyát Pferden, szügy; ſt. Herz, Ge sziv, indúlat; dieß bleibt in de ez titokban marad.

Bruſtader, die, mejjre szolgáló

Bruſtarznei, die, mejjorvosság.

Bruſtbaum, der, bei Webern, zugolyfa.

Bruſtbein, das, Bruſtbeinknochen csont.

Bruſtbeklemmung, die, fúladoz hézlélekzés.

Bruſtbeſchwerde, die, mejjbeli v kis betegség.

Bruſtbild, das, mejjkép; von szobor; von Metall, érczszo

Bruſtdrüſe, die, mejjikráshús.

Bruſtentzündung, die, mejjgyul

Bruſtfell, das, kereszthártya hártya.

Bruſtfloſſe, die, Bruſtfinne, mejjs a' halakon.

Bruſtgeſchwulſt, die, mejjdagan

Bruſtgeſchwür, das, mejjkelevé

Bruſtharniſch, der, mejjvas, czél; der einen trägt, me mejjpáncélos.

Bruſthöhle, die, mejjüreg, mejj

Bruſtkern, der, szegy, szegyfej

Bruſtkleid, das, mejjreváló.

...ödés, mejjfolyás, mejjbetegség, mejjvérzés.
...s, der, mejjfene, csecsveszés.
...h, der, Lungenkraut, gálna,
...r, der, Brustfleck, mejjrevaló t. mat.
...e, die, könyöklő.
...r, die, könyöklő fal.
...l, das, mejjorvoslószer.
...el, der, mejjszálashús.
...fer, das, mejjrevaló flastrom.
...pe, die, Milchpumpe, csecsyú.
...r, der, szügyelő, t. i. a' lovon.
...b, der, mejjpajzs.
...ng, der, mejjfájás.
...l, das, megy; egy része a' ...nk; mejjékesség: mejj kép; ...appenkunst, mejjezét.
...r, der, mejjthéa, mejjenyhítő ...vesítő főtlév, mejjorvosló ...
...l, der, mejjorvosló ital.
...h, das, mejjrevaló.
...pe, die, csecsbimbó.
...r, das, mejjűregbe gyűlt víz.
...sucht, die, mejjvízkorság, ...ví vízibetegség.
...r, die, mejjfedő sáncz, mejj... sánczfal.
...rzel, die, oder Brustwurz, angyengyalfű.
...n, das Brüten, z. B. des Federn, kotlás, költés; das Ausbrüten Jungen, kiköltés; die Hühner in der Brut, kotlanak a' ...h; die ausgebrüteten selbst, ...ch, madárfiak, halporondok, ...hölykek; trop. von bösen Menschen hölyök, porond, ivadék, gaz ...sok.
adj., viehisch, baromi, oktalan; wild, vad, durva, kegyetlen, ...aha.
adv., auf eine grobe Art, durvadúl, kegyetlenül.
...it, die, oktalanság, baromság; ...nbaság.
...re, die, here.
...er, ein Knabe, gyermek; ein ...ster, liederlicher Mensch, gaz emmirekellő, rossz v. gonosz ...r; Bube in den Spielkarten, ...gény, alsó t. i. a' kártyában.
...ck, das, der Bubenstreich, gazgonoszság, istentelenség, álnokgonosztett.
...ch, das, plur. Bücher, könyv; ein kleines Buch, könyvecske, kis könyv; ein gebundenes — ungebundenes Buch, kötött v. bekötött — kötetlen könyv; ein gedrucktes Buch, nyomtatott könyv; ein erst herausgekommenes Buch, új könyv; daher Rechnungsbuch, számadó könyv, számtartó könyv, jegyző könyv; ins Buch eintragen, valamit a' számadó könyvbe béírni, bejegyezni; ordentlich Buchhalten, rendesen jegyző könyvet tartani, 's ebba a' számadást feljegyezni; eine Abtheilung eines geschriebenen oder gedruckten Werkes, könyv, könyvszakasz; erstes, zweites Buch, első, második könyv; das Werk ist in 6 Bücher eingetheilt, a' munka 6 részre van felosztva; ein Buch Papier, egy konca író papiros.

Buchbinder, der, könyvkötő.
Buchbinderhandwerk, das, könyvkötőség, könyvkötő mesterség.
Buchbinderpresse, die, könyvkötő sajtó v. prés.
Buchbindergeselle, der, könyvkötő legény.
Buchdrucker, der, könyvnyomtató.
Buchdruckerei, die, nyomtató műhely.
Buchdruckerkunst, die, könyvnyomtatás, könyvnyomtatás mestersége.
Buchdruckerpresse, die, sajtó, könyvsajtó.
Buchdruckerschrift, die, nyomtató betű, öntött betű.
Buchdruckerschwärze, die, oder Farbe, nyomtató festék.
Buche, die, ein Buchbaum, bikkfa; die gemeine Buche, erdei bikkfa; die Weiß-Buche, gyertyánfa; die Roth-Buche, veres bikkfa.
Buchecheel, die, Buchnuß, Büchel, Buchecker, bikkmakk.
Buchenraupe, die, bikkfa pille.
Buchfink, der, Rothfink, Waldfink, erdei pinty.
Buchhändler, der, könyváros.
Buchhalten, das, die Buchhaltung, könyvjegyzés, könyvbéjegyzés, jegyzők írása v. készítése.
Buchhalter, der, in Handlungshäusern, jegyző, számtartó, béjegyző.
Buchhalterei, die, Buchhaltereikunst, számtartóság, jegyzőkönyvkészítés és írás mestersége.
Buchhandel, der, könyvárosság.
Buchhandlung, die, idem.
Buchladen, der, könyváros bolt.
Buchmast, die, die Frucht der Roth-

chen, eine Schweinmaſt, bikkmakkal való hizlalás.
Buchöl, das, bikkmakk olaj.
Buchsbaum, der, puszpáng, tellzöld puszpáng.
Buchsbaumholz, das, puszpángfa.
Buchsdorn, der, útféli benge.
Buchſtab, der, betü; die Buchſtaben, a' betük, betüformák; er hat mir nie einen Buchſtaben geſchrieben, d. i. einen Brief, nekem soha egy betüt v. egy betü levelet sem irt; der Buchſtab des Geſetzes, a' törvénynek betüszerént való értelme.
Buchſtabenräthſel, das, rejtettszó.
Buchſtabenſchrift, die, betükkel irás, betükkelvaló irás.
Buchſtabiren, foglalni, szótagokat foglalni, sillabizálni, betüket összefoglalni és kimondani.
Buchſtäbchen, das, betücske.
Buchſtäblich, adj., wörtlich, betüszerént való, betüi p. o. értelme; eine buchſtäbliche Erklärung, szóról szóra való magyarázat.
Buchſtäblich, adv., betüszerént, szóról szóra.
Bucht, die, ein kleiner Meerbuſen, öböl, tengeröböl.
Buchweizen, der, Heidekorn, pohánka, pohánka czikszár, kruppa, hajdina, haricska, tatárka.
Buchwinde, die, wildes Heidenkorn, szulák, czikczak, folyófü.
Buckel, der, púp, hátpúp; ſt. Rücken, hát.
Buckelig, adj., púpos.
Buckelig, adv., púposan.
Buckelochs, der, púpos ökör, vad bivaly.
Bübchen, das, fiúcska.
Büberei, die gonoszság.
Bübiſch, adj., boshaft, gonosz, álnok, istentelen.
Bübiſch, adv., gazúl, gonoszúl, álnokúl, istentelenül.
Bücherfreund, der, könyvkedvellő, könyvekben gyönyörködő.
Bücherkaſten, der, könyves téka.
Bücherkenner, der, Bücherkundige, könyvekhez értő, könyveket esmerő.
Bücherkenntniß, die, d. i. aus Büchern geſammelt, könyvekből szerzett esméret, tudomány; ſt. Bücherkunde, könyvek esmérete, könyvekhözértés.
Bücherlaus, die, Papierlaus, kopogó termesz.
Bücherpult, das, könyvtartó.
Bücherſaal, der, könyveshá, ka.
Bücherſammlung, die, Bücherſ könyvgyüjtemény; ſt. B könyveshéz.
Bücherſchrank, der, könyvtart
Bücherſprache, die, könyvbel irás szerénvaló beszéd.
Bücherverzeichniß, das, könyvl
Bücherwurm, der, kártékony ember, der ſtets über de liegt, könyvbúvár.
Büchschen, das, Büchslein, t berbenczécske.
Büchſe, die, tartó, berbencze in Zuſammenſetzungen, als: ſe, pénzpersely, pénztartó Windbüchſe, szélpuska; ei Rohr zum Schießen, puska; Feuergewehr mit gezogenen vont csöjü puska.
Büchſenförmig, adj., d. i. bü berbencze szabású.
Büchſenkugel, die, puska golyó
Büchſenlauf, der, Büchſenrohr,
Büchſenmacher, der, Büchſenſch kamüves, puskamives.
Büchſenſchäfter, der, puskaágy
Büchſenſchaft, der, puskaágy.
Büchſenſchuß, der, puskalövés; fernung, in welche eine Bü egy puskalövésnyi távolyas
Büchſenſpanner, der, puskat dász, a' ki urának fegyve töltögeti a' vadászaton;
zeug zum Abziehen des Hah kány felhuzó.
Bücken, etwas, eine krumme geben, meghajtani, lefelé görbitni; ſich bücken, d. i. ſ lehajlani, meghajlani, leg beſond. aus Ehrerbietung ſich gen, z. B. vor jemanden, n laki előtt meghajtani.
Bücking, der, aus Höflichkei meghajtás; ſt. ein geräuch ring, füstölt héring.
Büffel, der, bival, bivaly.
Büffelochs, der, bivalyökör; ſitteter, plumper Menſch, masz.
Büffelhaft, adj., grob, durva szos.
Büffelhaft, adv., durván.
Büffelkäfer, der, bivaly cserel
Bügel, der, kanyarfa, kanyarva fa, ernyővas; ſt. Steigbüg gyelvas, kengyel.
Bügeleiſen, das, vasaló, téglás

vaszlat, kivaszlat, téglázat, kőzet.
...mann, der, kenyeresfiú, kenyér.
...die, etwas auf Bretern Gemachpadlázat, pulló; der oberste ...unter dem Dache, padlás, hiú, ...; háshija; ein erhöhetes Ge... von Bretern, etwas darauf vorzuzeigen, feilen oder bören zu lassen, Verkaufsállás; daher: Richtbühne, Hochstöállás; Schaubühne, játékszín; Rednerbühne, beszéllőszék, tanítószék, predikálószék; ...von der Bühne abtreten, d. i. nicht zu wirken, sich zurückziehen, ...ki magát a' közönséges dolgokban való részvételből; st. sterben, ...ből elköltözni.
..., das, z. B. Heu, Stroh, kis ...kötés, kötet p. o. széna; in ...ht der Last, Schwere, bútyor, ..., podgyász; sein Bündel schnüren, bútyorát v. podgyászát összekötni.
...den, das, kötelékecske, madzsa, csomócska, kötelecske.
...weise, adv., csomónként.
..., adj., kötelező; überzeugend, ...Beweis, erős hathatós megbizonyítás; p. o. okoskodás v. bizonyság und kräftig, z. B. Rede, ...l, velős beszéd.
..., adv., hitelesen; überzeugend, ...n, hathatósan; kräftig, rövidvelősen összeszedve.
...keit, die, Gründlichkeit, z. B. ...kenntniss, erősség, hathatosság; ...r Rede, velősség, fontos rövidség.
...s, das, szövetség, kötés, szerkezet.
...die, schwere Last, teher, pods, bútyor, háti bútyor; trop. Drückende, Belästigende, teher, Armuth ist eine Bürde, nagy szegénység.
..., rárakni, megterhelni vele, ...rhelni.
...der, kezes; einen Bürgen stellen, kezest állítni maga helyett; für ...nen Bürge seyn, kezességet ...ni valakiért v. valaki helyett.
..., der, polgár, városi lakos, ...nemes renden lévő, polgári ...ből való.
...rlich, der, polgári esküvés.
...frau, die, Bürgersfrau, polgárné.
Bürgerfreund, der, polgárszerető.
Bürgerinn, die, polgár asszony v. -fejér személy.
Bürgerkrieg, der, polgár háború, polgárok között való háború, belső háború.
Bürgerlich, adj., polgári, polgári rendből való.
Bürgerlich, adv., polgári módon, polgárosan.
Bürgermeister, der, polgármester.
Bürgerpflicht, die, polgári kötelesség.
Bürgerrecht, das, polgári jusz, polgárjusz; einem das Bürgerrecht ertheilen, valakit polgárnak felvenni.
Bürgerregierung, die, (Demokratie), polgárkormány; polgári országlás.
Bürgerschaft, die, als ein Ganzes betrachtet, polgárság, a' polgárok.
Bürgerschule, die, polgári oskola.
Bürgershaus, das, polgári ház.
Bürgerskind, das, polgárfi.
Bürgersleute, die, pl. polgárok.
Bürgersmann, der, polgár, közrendből ölvaló.
Bürgschaft, die, überh. kezesség; wegen der Stellung vor Gericht, szavatosság; in Geldsachen, kezesség; Bürgschaft von jemanden fordern, kezest kívánni, hogy valaki állítsam magáért.
Bürsch, die, oder Bürsche, das Schießen mit einem gezogenem Rohre, vont csőjű puskából való lövés v. azzal vadászás; die Jagdgerechtigkeit, vadászó szabadság; ein Bezirk, in welchem man jagen kann oder darf, szabad vadászat.
Bürschchen, das, ifjoncz, fiatal legényke, gyerkőcze.
Bürschen, schießen, löni, puskával vadászni.
Bürschgerechtigkeit, die, vadászó szabadság.
Bürschhund, der, (Schweißhund), vadász kutya, vizsla, pudli.
Bürschordnung, die, vadász rendszabás.
Bürschpulver, das, legfinomabb puskapor.
Bürschrohr, das, die Bürschbüchse, vadászpuska, stucz.
Bürste, die, kefe.
Bürsten, z. B. Kleider, ki-, v. megkefélni, kefélni.
Bürsten, das, kefélés, megkefélés.
Bürstenbinder, der, (Bürstenmacher), kefekötő.
Bürzel, der, der kurze Schwanz mancher Thiere, kurta farok, mint né-

melly állatoké; der Steiß des Geflügels, farcsik.

Büſchel, das, z. B. Blumen, csomó, egy csomó, egy marok; den Flachs in Büſchel binden, a' lent csomóba v. marokba kötözni; ein Büſchel Federn, bub p. o. a' madár fején.

Büſchelförmig, büſchelartig, adj., csomós, bokrétás.

Büßen, eleget tenni, a' tett kárért, kipótolni a' kárt; megtérítni a' kárt; für etwas Strafe leiden, valamiért meglakolni, lakolni p. o. vétkéért; ſt. erkaufen, z. B. die Wolluſt wird zu theuer mit dem Schmerze gebüßt, a' bujaságért drágán megfizetnek fajdalmakkal; ſeine Luſt befriedigen, eleget tenni, engedni p. o. a' kívánságnak, telyesítni a' testi kívánságot.

Büßen, das, die Büßung, elégtétel, kárpótlás; lakolás, meglakolás.

Büſte, die, mejjkép.

Büttel, der, Gerichtsdiener, Häſcher, poroszló, rabőrző; ſt. Henker, hóhér.

Büttelei, die, tömlöcz, fogház.

Büttelſtube, die, fogház.

Bude, die, deszkabólt.

Budeſitzer, der, félkézkalmár.

Budezins, der, bólthér.

Bug, der, hajlás, meghajlás, meggörbülés; das Schulterblatt an Thieren, Vorderbug, csipő, csipej, első csipej, szűgyhajlás; der vordere gelegene Theil an Schiffen, a' hajó orra.

Buglahm, adj., csipejére sánta.

Bugſiren, ſchleppen, z. B. ein Schiff, alattságon v. kötelen húzni a' hajót.

Bugſpriet, das, árboczfa a' hajó elején.

Buhldirne, die, szajha.

Buhle, der, ein Liebhaber, szerető; der einem unkeuſchen Triebe nachgeht, buja szerető, lator, kurafi.

Buhle, die, eine Liebhaberinn, szerető, mátka; im üblen Sinne, kurva.

Buhlen, im guten Sinne, valaki szerelme után járni; trop. ſich um etwas bewerben, utánna járni valaminek, megnyerni igyekezni; um jemandes Freundſchaft buhlen, valaki barátságát vadászni; im böſen Sinne, valakit magához hodítni; valakivel szerelmeskedni.

Buhlen, das, die Bewerbung um jemandes Liebe, szerelem után járás; im böſen Sinne, szerelmeskedés, bujaság.

Buhler, der, buja szerelmeslator.

Buhlerei, die, Coquetterie, relmeskedés; die Liebe, das Laſter der Buhlerei, la kurafiság.

Buhlerinn, die, buja személy

Buhleriſch, adj., szeretői, sz szerelmeskedő.

Buhleriſch, adv., szerelmeske rető módra.

Buhlſchaft, die, szerelmesked

Buhlſchweſter, die, bujaszerel ha, kurva.

Bulbe, die, hagymagyökér.

Bulgarien, n. pr. Bolgárors

Bulgariſch, adj., Bolgárors gár.

Bull, der, oder Bulle, bika bikája.

Bulle, die, függő pecsét; a den, Diplomen, függőpecs p. o. oklevél, nemes levé eine päpſtliche Bulle, a' pá gőpecsétes levele v. rende

Bullenbeißer, der, Bärenbei lindek.

Bullenkalb, das, bikaborj borjú.

Bund, der, Bündniß mehrere zu einem Zweck, frígy, s szövetséges; in einen Bu oder einen Bund ſchließen, be állani, szövetséget k Bund brechen, megrontani bontáni a' kötést, v. a' szé ſt. Kopfbedeckung, csalma, turbánliliom; in der Bibel alte und neue Bund, az ó vetség; das Bund, pl. b oder die Bünde, csomó, fü láb, kötet; kéve

Bundbruch, der, frígyszaka vetség törés, frígybontás.

Bundbrüchig, adj., szövet frígybontó,

Bundesfeld, das, frígymező frígy köttetett).

Bundesgenoß, der, szövetség társ, frígyes.

Bundeslade, die, frígyszekré láda.

Bundestag, der, szövetséggyű

Bundesverein, der, szövetség let, szövetkezés.

Bundesverwandt, adj., szöve

Bundesverwandte, der, szövetséges társ.
Bundesverwandtſchaft, die, szövetséges társaság; szövetségek.
Bundſteg, der, belszél, (könyvnyomtatóknál).
Bunt, adj., tarka; színes, (az az nem fekete és fejér); kevert, vegyes; eine bunte Reihe, vegyes sor, vegyület; zavart, megzavart; es zu bunt machen, túl menni a' rendén; da geht es bunt zu, minden zavarban v. rendetlenségben van.
Buntfarbig, adj., tarka
Buntfleckig, adj., tarkafoltos.
Buntflügel, der, veresorrú vöcsök.
Buntſcheckig, adj., tarkabarka.
Buntſpecht, der, hőcsik, tarka harkály.
Buntſtreifig, adj., iromba, tarkacsíkos.
Bunzen, der, (Stempel der Metallarbeiter), domborító.
Burat, der, burat, (szövet).
Burg, die, vár, várlak; kastély, palota; fejdelmi lakhely.
Burgbann, der, várkörnyék.
Burgfriede, der, gáterősség, szabad várvidék; mencsvár; közbiztosság.
Burggericht, das, várnagyhivatal; vártörvényszék.
Burggräfinn, die, várgrófné, burggrófné.
Burggräflich, adj., várgrófi.
Burggraf, der, főtisztartó, fősáfár, várgróf, (ki a' várra felügyel); burggróf, megyés v. birtokos gróf.
Burggrafſchaft, die, várgrófság.
Burghauptmann, der, várkapitány.
Burgkeller, der, várpincze.
Burglehne, das, várhübér.
Burgmann; **Burgſaß**, der, várhübéres.
Burgrichter, der, várbíró.
Burgſitz, der, várlak.
Burgverließ, das, földalatti vártömlöcz.
Burgvogt, der, várnagy.
Burgvogtei, die, várnagyság.
Burgwarte, die, várőrtorony.
Burſche, der, legény, legényke, süheder, gyerkőcze; fiú, ficzkó; inas; tanuló, (német egyetemekben); ein luſtiger Burſche, furcsa legény v. ember.
Burzelbaum, der, bukfencz, hengerbócz; einen Burzelbaum machen, bukfenczet vetni.
Burzelborn, der, sulyom.
Burzelkraut, das, porcsin, porcsfű,
Burzeln, bukni, lebukni, bukfenczezni, hengergőzni.
Buſch, der, bigo, cserje, haraszt; bokor, kopács, csalit; fürt; bokréta; búb, bóbita, konty, (madár' fején); auf den Buſch ſchlagen, kikémlelni.
Buſchaffe, der, orangután.
Buſchameiſe, die, erdei hangya.
Buſchbaum, der, bokorfa.
Buſchbohne, die, törpebab, guggonülő bab.
Buſchen, bokrosulni, bokrosodni.
Buſchholz, das, bokorfa, gyalogfa.
Buſchig, **Buſchicht**, adj., bokros, harasztos, lombos, cserjés; buſchichte Haare, tömölt, bozontos v. buglyos haj.
Buſchklafter, die, erdei ölfa.
Buſchklepper, der, haraszti szivány, bokrok közt lappangó haramia.
Buſchwerk, das, haraszt, bokros (hely).
Buſen, der, öböl; kebel; mell, emlő, csecs; szív; in ſeinen Buſen greifen, magába szállni, ön kebelébe nyúlni.
Buſenfreund, der, lelkibarát.
Buſenſtreifer, der, mellbodor.
Bußaar, der, ölyü, egerőszö kánya.
Bußbuch, das, töredelemkönyv.
Buße, die, töredelem, bűnbánat; elégtétel; bűndíj; lakolás; Buße thun, vezekelni, töredelmeskedni.
Bußfertig, adj., töredelmes, bűnbánó, bűnein bánkodó; adv., bűnein bánkodva.
Bußfertigkeit, die, töredelmesség, bűnbánás.
Bußgebet, das, töredelmes v. bűnbánatos könyörgés.
Bußhard, siehe Bußaar.
Bußlied, das, töredelmes ének.
Bußtag, der, bánatnap.
Bußthränen, die, pl. bánatkönyv.
Butte, die, (Bütte), putton; teknő; csöbör, kádacska.
Butte, die, (Bütte), félszeguszó, (hal).
Buttenkorb, der, hátkosár.
Buttenträger, der, puttonos, puttonhordó.
Butter, die, vaj; friſche Butter, irós vaj; ausgelaſſene Butter, vaj, olt vasztott vaj; Butter machen, vajakopülni.
Butterartig, adj., vajnemű.
Butterbämme, die, vajas kenyér.
Butterbirn, die, vajkörte.
Butterblume, die, pongyola pitypang; mocsári gólyahír.

Brennglas, das, gyújtóüveg, aczéltükör.
Brennholz, das, tűzifa.
Brennkolben, der, lombik.
Brennmittel, das, gyújtó szerszám.
Brennneſſel, die, csalán, csalány.
Brennöl, das, égetnivaló olaj, lámpaolaj, világító olaj.
Brennofen, der, égetőkemencze, a' fazekassoknál, téglaégetőknél.
Brennpunct, der, égetőpont, gyújtópont, tűzhely p. o. gyújtóüveg, súgáregyesítő pontja.
Brennſpiegel, der, gyújtóaczéltükör, gyújtótükör.
Brennſtoff, der, gyúlóíz; tűzrevaló, tűzgerjesztő.
Brennzeug, das, gyújtó eszköz.
Brenzeln, nach dem Brande riechen, perzselt v. perkeltszagú v. kozmás lenni.
Breſche, die, törés, tört rés; **Breſchen ſchießen**, törést lőni a' várfalon p. o. ágyúval.
Breſthaft, adj., mit einem Leibesſchaden behaftet, nyomorék.
Bret, das, deszka; **Breter ſägen oder ſchneiden**, deszkát fűrészelni v. vágni; **den Fußboden mit Bretern belegen**, kideszkázni a' házföldet; trop. **verſchiedene aus Bretern verfertigte Dinge, als**: **Zahlbret**, számvető tábla; **Dambret**, ostábla; st. **Tiſch**, asztal tábla; **ein Bücherbret**; **ein Bret**, worauf ein Todter liegt, nyújtoztató deszka, mellyen holt ember fekszik; beſond. in uneigentlichen Redensarten, z. B. **hoch am Bret ſitzen**, fő pólczon v. fő helyen ülni; **hoch an's Bret kommen**, nagy rangra v. fő pólczra lépni; **vor das heiße Bret kommen**, törvényszék elébe kerülni.
Bretbaum, der, deszkánakvaló fa.
Bretern, adj., deszka, deszkából való; **ein Bretfußboden**, deszka padlat, palló, szobapalló; trop. dürr, **wie ein Bret**, vékony, mint a' deszka.
Bretern, verb. kideszkázni.
Bretmühle, die, Sägemühle, deszkametsző, fűrészmalom.
Bretnagel, der, léczszeg, foglaló szög.
Bretſäge, die, deszkafűrész.
Bretſchneider, der, deszkametsző.
Bretſpiel, das, mit Würfeln, koczkajáték; mit Steinen, ostáblajáték; **das viereckige Bret, worauf geſpielt wird**, ostábla.
Bretſtein, der, ostáblakarika, játszókarika, t. i. az ostáblán.
Breve, das, pápa levele, fejedelmekhez, 's a' t.
Brevier, das, egyházi imádságos könyv.
Breze, die, das **Bretzel**, perecz.
Bretzelnbacken, pereczet sütni.
Bretzelnbäcker, der, pereczsütő.
Bricke, die, fólyóvízi orsóhal.
Brief, der, pl., die **Briefe**, levél, pl. levelek; **ſt's Billet, leveleczke**; **verbindlicher Brief**, igen lekötelező levél; trop. **einem Brief und Siegel über etwas geben**, d. i. rechtskräftige Urkunde geben, valamit oklevelek által bébizonyítni; **oder etwas kräftig verſichern**, valamit tellyes bizonysággal állítni; st. **ein Packet**, z. B. **Nadeln**, egy levél tő v. tű.
Briefbehältniß, das, levéltartó.
Briefbogen, der, levélárkos, egy árkos levélnekvaló papiros.
Briefbothe, der, levélhordó, levélvivő.
Briefbuch, das, levélpéldakönyv.
Briefchen, das, leveleczke, levélke, kis levél.
Briefgeld, das, **Briefporto**, postapénz levelért, levélbér, levélváltság.
Briefpapier, das, levélnekvaló papiros.
Briefpoſt, die, levélhordó posta.
Briefſchaften, die, pl., levelek.
Briefſchreiben, das, levélírás.
Briefſchreiber, der, levélíró.
Briefſteller, der, **der Briefe ſchreibt**, levélíró; **ſo viel als Briefbuch**, levélmustrakönyv, levelező könyv.
Briefſtyl, der, levélbéli írásmód.
Brieftaſche, die, levéltartó.
Brieftaube, die, póstagalamb.
Briefтаxe, die, levélbér, postapénz, levélváltság.
Briefträger, der, levélhordó; **Poſtdiener**, levélhordozó.
Briefumſchlag, der, levélboríték.
Briefwechſel, der, levelezés; **in Briefwechſel mit jemand. ſtehen**, leveleznl valakivel.
Brigade, die, ein Armee-Corps aus zwei Regimentern beſtehend, hadcsapat.
Brigade-General, der, Brigadier, hadcsapatos főkapitány.
Brigantine, die, hadi sajka, sebeshajó, postahajó.
Brillant, adj, fényes, fénylő.
Brillant, der, briliánt, ragyogó gyémánt.
Brille, die, pápaszem, ókulár; trop. jemand. **eine Brille aufſetzen**, d. i. betrügen, tăuſchen, megcsalni, megszedni, rászedni valakit; **das ſind**

Brillen, mind vakítás az, csalárdság az.
Brillenfutteral, das, pápaszemtok, ókulártok.
Brillenmacher, der, pápaszemmíves v. készítő.
Brillenſchlange, die, pápaszemeskígyó.
Bringen, hozni; was bringſt du mir? mit hozol nekem? etwas von der Stelle bringen, valamit a' helyéből kimozdítni, kivinni; ſt. wegſchaffen, z. B. Flecken aus einem Kleide bringen, mocskot a' ruhából kivenni; trop. es weit bringen, z. B. in der Gelehrſamkeit, vinni valamit valamire v. annyira v. menni benne; mit praep. etwas an ſich bringen, valamit magáévá tenni; ſeine Tochter an den Mann bringen, a' leányát férjhez adni; ſeine Waare an den Mann bringen, a' portékát eladni; mit auf, z. B. auf die Seite bringen, félre tenni valamit, alattomban eliktatni; ein Heer auf die Beine bringen, sereget állítni, gyűjteni; mit aus, z. B. einen aus ſeiner Lage bringen, valakit a' helyéből kimozdítni; mit in, z. B. in Rechnung bringen, a' számadásba tenni v. belétenni; in Ordnung bringen, rendbe szedni; mit über, z. B. über's Herz bringen, elszívelhetni, rávehetni magát valamire; mit um, z. B. einen um etwas bringen, megfosztani valakit vagyonjától, elcsalni tőle szép szín alatt; einen um die Ehre bringen, valakinek a' becsületét elrontani; einen um's Leben bringen, valakit megölni; mit unter, z. B. unter ſeine Gewalt bringen, hatalma alá hajtani; mit vor, z. B. etwas vor ſich bringen, valamit munkával szerezni; nyerni; mit zu, z. B. zu Wege bringen, véghez vinni; zu Ende bringen, végrehajtani, elvégezni; ſt. erfordern, nöthig machen, magával hozni, kívánni; z. B. die Zeit bringt es ſo mit ſich, úgy hozza az idő magával; ſt. führen, begleiten, z. B. nach Hauſe, haza vinni v. késérni; daher trop. zu etwas bewegen, valamire reá vinni valakit; einen zum Zorn bringen, valakit megharagítni, megbosszantani; ſt. veranlaſſen, in Schaden bringen, valakinek kárt tenni; einen auf's äußerſte bringen, valakit iszonyú módon felháborítni, ein Mädchen zu Falle bringen, d. i. ſie entehren, megejteni a' lányt, megszeplősítni.

Bringen, das, hozás, elhozás, meghozás; vitel, elvitel, elvivés.
Britſche oder Pritſche, die, verő lapoczka; in den Wachſtuben, alvó pad, lócza, alvólócza, t. i. az őrzőházaknál.
Britſchen, meglapoczkázni valakit.
Brocken, der, darabka, kis darab; falat, darabocska.
Brocken, in kleine Stücke brechen, apróra tördelni, aprítni.
Bröckchen, das, (popul. **Bröſel**), morzsa, morzsácska.
Bröckeln, (**Bröſeln**), apróra tördelni, morzsálni, elmorzsálni.
Brockenweiſe, adv., darabocskánként.
Bröcklig, adj., morzsás, morzsálodó, morzsálható, aprítható.
Brod, das, kenyér; geſäuertes Brod, kovászos kenyér; friſches, neugebackenes Brod, puha v. lágy kenyér; altgebackenes Brod, kemény kenyér; Hausbrod, házi kenyér; Bäckerbrod, pék kenyér; Brod backen, kenyeret sütni; ſt. Unterhalt, kenyér, élelem, táplálat; ſein Brod verdienen, kenyeret v. élelmét valamivel keresni; ſt. Amt, Dienſt, jemanden zu Brode helfen, valakinek kenyeret v. élelmet (hivatalt) szerezni; jemanden vom Brode helfen, valakit orozva megölni.
Brodbäcker, der, kenyérsütő.
Brodbaum, der, **Brodfruchtbaum**, kenyérfa.
Brodem oder Broden, der, pára, gőz, párázás, gőzölgés.
Brodkörbchen, das, kenyeres kosáracska.
Brodkorb, der, kenyeres kosár.
Brodkorn, das, kenyérnekvaló élet.
Brodkrumme, die, kenyérbél.
Brodkuchen, der, lángos, kenyér tésztájából készült lepény.
Brodlos, adj., kein Brod, keine Nahrung bringend, verſchaffend, unnütz, sovány; brodloſe Künſte, sovány, sikeretlen v. kevés hasznú, mesterségek; oder des Unterhaltes beraubt, kereset v. kenyér nélkül való; hivataltalan.
Brodloſigkeit, die, élelembeli szükség, kereset nélkül létel.
Brodmangel, der, kenyér szűke.
Brodmarkt, der, kenyérpiacz.
Brodmehl, das, kenyérnekvaló liszt, kenyérliszt, sütnivaló liszt.
Brodmeſſer, das, kenyérmetsző kés.
Brodneid, der, kenyérirígylés, kereset-

irígylés, élelemirígylés, más előmenetelének irígylése.
Brodrinde, die, kenyérhejj, kenyérhaj.
Brodschieber, der, Brodschaufel, die, kenyérhányó lapát, bévető lapát.
Brodschmolle, die, kenyérbél.
Brodschrank, der, kenyértartó szekrény v. almáriom.
Brodspende, die, kenyérosztás.
Brod-Studien, die, pl., kenyérkereső tudományok.
Brodsuppe, die, kenyér leves.
Brodtaxe, die, kenyérre vetett adó, a' kenyérre szabott árra.
Brodteig, der, kenyértészta.
Brodtorte, die, kenyértorta.
Brodverkäufer, der, kenyéráros.
Brodwage, die, kenyérmérő font.
Brodwandlung, die, kenyér által változás t i. Krisztus testévé.
Brodwissenschaft, die, kenyérkereső tudomány.
Brombeere, die, Brombeerstaude, szederj cserje; die Frucht derselben, seregély szederj, hamvas szederj.
Brommer, der, csorda bikája.
Bronze, die, ércz.
Bronzen, adj., ércből való, ércz.
Brosame, die, darabka kenyér, kenyérmorzsa.
Bruch, der, törés, eltörés, kettétörés, kitörés, tagtörés; Brüche heilen, tagtörést v. csonttörést gyógyítni; trop. st. Verletzung, z. B. des Friedens, megrontás, megszegés; st. Aufhebung der freundschaftlichen Verhältnisse, z. B. zwischen zwei Staaten, szakadás, felbomlása a' barátságnak; als Krankheit, Leibschaden, (Bruch). bélleszállás, tökösség, sérülés, sérültség; ein eingeklemmter Bruch, elszorított sérülés; der einen Bruch hat, sérült; a'kinek a' béle lejár; in der Rechenkunst, tört szám; einen Bruch aufheben, a' tört szám értékét kinevezni, v. kikeresni; trop. in die Brüche fallen, kárba menni, elveszni, elvesztegetődni; die Brüche des Mondes, a' hóld változásai.
Bruch, (mit gedehntem u), eine morastige Gegend, láp, mocsáros hely, mocsár.
Brucharzt, der, sérülést orvosló, bélleszállást gyógyító seborvos.
Bruchband, das, sérüléskötő, bélfelkötő, bélfelszorító.
Bruchschiene, die, törésrevalló küllő.
Bruchstein, der, terméskő, mellyet kőbányákból vágtak, ásványkő.
Bruchstück, das, töredék, letört d trop. ein einzelnes Stück, da Ganzes bildet, rész, darab, tör tördelékdarab, maradvány; di che seiner Rede, a' beszédje tör jei.
Bruchwasser, das, tóvíz.
Brudel, (Brodel), der, forrás.
Brudeln, kiforrani.
Bruder, der, von einerlei Aeltern, v. öcse; ein leiblicher Bruder von einerlei Aeltern, testvér v. öcse; von einer und derselbe ter, egy anyától való testv mein älterer Bruder, a' testv tyám; mein jüngerer Bruder, vér öcsém; des Vaters Bruder, bátya, az az, valaki attyának testvérje; meines Grosvaters B a'nagyatyám báttya v. öcse; Aeltern vaters Bruders, az ős báttya v. öccse; meines Urgros Bruder, az ős nagy atyám v. öccse; ősnagybátyám; Mutter Bruder, az anyám v. öccse, nagy bátyám; der mutter Bruder, a'nagyanyám v. öccse; der Aeltermutter az ősanyám báttya v. öccse, tyám; der Urgrosmutter Brud ősnagyanyám báttya v. öccse nagybátyám; einen als Brud den, valakit testvéri indulatt retni; in weiterer Bedeutung Blutsfreund, Anverwandter, z. schwisterkind, közelről való báttya v. öccse, unoka testvér jeder gute Freund, ein Duzbru 's tu pajtás; daher in einer chen Anrede, felső an Unbekannt tyám v. öcsém uram, uram b v. öcsém; lustige Brüder, iv tások; desgleichen ganze Ges ten, die gleich Brüdern zusamme nen, társ, hivatalbéli társ, béli sorsos, atyafi; z. B. die herzigen Brüder, gyógyító mol szerzet.
Bruderherz, das, testvéri szív v. lat.
Bruderliebe, die, testvéri szeretet fiúi szeretet.
Brudermord, der, testvéri gyilk testvér gyilkolás; einen Brud begehen, tervérjét megölni.
Brudermörder, der, testvérje gy
Brudersfrau, die, ángy.
Bruderssinn, der, testvéri indúla

Brudersfind, das, valaki testvérjének v. ángyának gyermeke.
Brudersſohn, der, Neffe, valaki testvérjének v. ángyának fia.
Bruderstreue, die, testvéri hívség, atyafiúi hűség.
Brüchig, adj., was Brüche hat, z. B. ein brüchiges Tuch, ránczos, törődött, törött, repedezett; ſt. ſpröde, törős, töredékeny.
Brüchigkeit, die, töredékenység.
Brückchen, das, Brücklein, gyaloghid.
Brücke, die, híd; eine ſteinerne Brücke, kő híd; eine hölzerne Brücke, fa híd; eine fliegende Brücke, röpülő híd; eine Brücke bauen oder ſchlagen, hidat csinálni a' vízre v. a' vízen által; eine Brücke abbrechen, abwerfen, a' hidat elrontani.
Brücken, béhidalni, hídat csinálni rá, ein gebrückter Weg, behídalt út, pallós út.
Brückenbau, der, hídépítés, hídkészítés.
Brückenbaukunſt, die, hídépítés mesterſége.
Brückengeld, das, Brückenzoll, hídvám.
Brückenjoch, das, hídláb, hídoszlop.
Brückenkopf, der, hídsánc.
Brückenpfahl, der, hídláb.
Brückenpfeiler, der, kő hídláb v. oszlop.
Brückenſchanze, die, hídvédő sánc.
Brückenſchiff, das, Brückenboot, hídhajó, melly hídat tart.
Brückung, die, die Handlung des Brückenſchlagens, (Brücke), in den Pferdeſtällen, palló, állás, istálló padló, t. i. az istállóban, mellyben a' lovak állanak, 's alól üres.
Brüderchen, das, bácsikám.
Brüdergemeinde, die, atyafiközség a' Herrenhut sorosiból.
Brüderkinder, die, plur., unoka testvérek.
Brüderlich, adj., testvéri, atyafiságos; adv., testvéri módon, atyafiságosan.
Brüderſchaft, die, atyafiság, szoros v. atyafias barátság; unter guten Freunden, pajtásság, társalkodás; társak.
Brühe, die, Fleiſchbrühe, lév, leve valaminek, húslé; uneig. die flüſſige Farbe, bei den Färbern, in der ſie ihre Zeuge färben, festéklév; trop. eine lange Brühe über etwas machen, d. i. viele Worte machen, nagy fenekét keritni valaminek; in der Brühe ſtecken, d. i. in Verlegenheit ſeyn, nagyon megakadni; in der Brühe ſtecken laſſen, cserbe hagyni valakit.
Brühen, leforrázni.
Brühetrog, der, forrázóteknő.
Brühewarm, brühenheiß, adj., forrómeleg.
Brüllen, wie das Rindvieh, bőgni, elbődülni, mint a' marha; bömbölni, mint a' bika; wie der Löwe, ordítni, mint az oroszlán; harsogni mint az égi háború.
Brüllen, das, bömbölés, bőgés, ordítás, dörgés, zúgás.
Brüllochs, der, bika.
Brünſtig, adj., hév, heves, buzgó; von Thieren, brünſtig ſeyn, dühödni; von Schweinen, bugni, görögni; vom Eber, búgni.
Brünſtig, adv., heftig, hitzig, hevesen; z. B. lieben, szeretni, égni valaki szerelmétől v. szerelmében.
Brünſtigkeit, die, hév indúlat, hévség, indúlatoskodás hévsége v. hevessége.
Brünſtiglich, adj., hevessen, óhajtva.
Brüſtchen, das, mejjecske, csecsecske.
Brüſten, ſich, kevélykedni, kérkedni, gőgösködni, dölyfösködni; ſich mit etwas brüſten, valamivel kérkedni, kevélykedni; ſich mit Ahnen brüſten, öseivel kérkedni v. gőgösködni, öseit hánytatni.
Brüſten, das, gőgösködés, kérkedés, magahánytatás.
Brütei, das, kotlós tojás.
Brüten, ülni a' tojáson, költeni a' tojásból, kotlani a' tojáson; die Hühner wollen brüten, kotlanok a' tyúkok, kotyognak; trop. etwas Böſes brüten, valami rosszat koholni; zur Beſtehung erwärmt werden, kotlottnak leni, kelni; trop. unmerklich ſich der Wirklichkeit nähern, lappangva v. rejtekben tenyészni; die That brütete im Stillen zur Reife, lappangva tenyészett a' gonoszság.
Brüten, das, kotlás, költés.
Brüthenne, die, kotló, kotlós tyúk.
Brütig, adj., bebrütet, kotlott; Brütei, megkotlott tojás; brütend, oder brüten wollend, z. B. eine Henne, kotlós.
Brützeit, die, kotlás ideje.
Brummbär, der, medve; trop. Brummbart, ein mürriſcher Menſch, zsembes komor ember.
Brummeiſen, das, doromb.
Brummen, wie ein Bär, mormolni, morogni; wie das Rindvieh, bömbölni; von Menſchen, morogni, dohogni, dörmögni; die Ohren brummen mir,

zúgnak a' füleim; in den Bart brummen, magában dörmögni.

Brummen, das, morgolás, morgás, dörmögés; des Rindviehes, bömbölés; der Bienen, búgás, dongás.

Brummer, der, ſt. Brummochs, bika, csorda bikája; die dicke Saite der Baßgeige, a' bögöhegedü vastag húrja.

Brummkreiſel, der, Hohl- oder Heulkräuſel, búgó v. dúgó csiga.

Brummfliege, die, dongó légy.

Brummvogel, der, kolibri, mészszivó t. i. madár.

Brunelle, die, eine Pflanze, villahín; eine größere Art Pflaumen, lószemszilva.

Brunett, adj., barna, barnás; die Brunette, barna színü leány; ein brunettes Geſicht, barna ábrázat; brunette Haare, gesztenyeszínü haj.

Brunſt, die, Brunſt, bakdühödés, bujadühödés; der Hirſch iſt in der Brunſt, üzekedésre dühödik a' szarvas.

Brunſten, dühödni, üzekedni.

Brunſtzeit, die, üzekedés ideje, bakzás.

Bruniren, fényesre kidörgölni, kifényesitni, kidörgölni, mint az ötvös v. aranymives a' munkáját.

Brunnen, der, Brunn, ſt. Quellwaſſer, forrásvíz; ſt. Quelle, kútfő, forrás; ein in die Erde gegrabener Brunn, kút; einen Brunn graben, kútat ásni; Waſſer aus dem Brunn ziehen, ſchöpfen, a' kútból vizet meritni v. merni; trop. Waſſer in den Brunn tragen, d. i. vergebliche Arbeit thun, vizet hordani a' tengerbe, az az, hijában munkálódni, — a' tengerbe vizet hordani ostobaság — halomra földet hordani, az az, szükségtelen fárasztani magát.

Brunnenader, die, forrásér.

Brunnenkur, die, orvosforrássalvaló élés p. o. érczes forrással, savanyúvízzel.

Brunnendeckel, der, kútfedél.

Brunneneimer, der, kútveder, meritőveder, merőveder.

Brunnengaſt, der, orvosforrássalvaló élő vendég, savanyúvízi vendég.

Brunnengräber, der, kútásó.

Brunnenkaſten, der, kútkáva öble, víztartó a' szivárvány kút körül.

Brunnenkranz, der, kút káva.

Brunnenröhre, die, szivárványkút csöje, kútcső.

Brunnenſalz, das, főtt só, s főtt só.

Brunnenſchacht, der, kútöböl.

Brunnenſchwengel, der, kútgém ostor együtt.

Brunnenſtange, die, kútostor.

Brunnkreſſe, die, Bachkreſſe, zsombor, vízi torma.

Brunnquelle, die, forrás, kútfő

Brunnwaſſer, das, kútvíz.

Brunſt, die, Hitze, z. B. der hévség, hevesség, forróság; tige Leidenſchaft, buja hévsé latoskodas hévsége, p. o. hévsége, forró szerelem.

Brunſtzeit, die, oder die Brunftz zás, dühödés ideje.

Brunzen, hugyozni, vizelleni.

Bruſt, die, mejj, mellj v. me rechte oder linke Bruſt, a' jobb v. bal fele; beſ. beim n Geſchlecht, csecs, mejj; eine die Bruſt geben, csecset adni meknek; ein Kind an die B gen, a' kicsinyt megszoptat der Bruſt entwöhnen, a' cse választani; bei Thieren, töl der Bruſt entwöhnen, elkötni borjút, elválasztani az anyá Pferden, szügy; ſt. Herz, G sziv, indúlat; dieß bleibt in d ez titokban marad.

Bruſtader, die, mejjre szolgáló

Bruſtarznei, die, mejjorvosság.

Bruſtbaum, der, bei Webern, zugolyfa.

Bruſtbein, das, Bruſtbeinknoche csont.

Bruſtbeklemmung, die, fúlado hézlélekzés.

Bruſtbeſchwerde, die, mejjbeli kis betegség.

Bruſtbild, das, mejjkép; vo szobor; von Metall, érczsz

Bruſtdrüſe, die, mejjikráshús.

Bruſtentzündung, die, mejjgyu

Bruſtfell, das, kereszthárty hártya.

Bruſtfloſſe, die, Bruſtfinne, mejj a' halakon.

Bruſtgeſchwulſt, die, mejjdagan

Bruſtgeſchwür, das, mejjkelevé

Bruſtharniſch, der, mejjvas, czél; der einen trägt, m mejjpáncélos.

Bruſthöhle, die, mejjüreg, mej

Bruſtkern, der, szegy, szegyfe

Bruſtkleid, das, mejjreváló.

...ühle, mejjbetegség, mejj...
...e.
..., der, mejjfene, csecsveresés.
...ch, der, Lungenkraut, gálna,
...
...der, Brußtich, mejjrevaló t.
...nat.
...t, die, könyöklő.
...r, die, könyöklő fal.
...ch, das, mejjervoslószer.
...tel, der, mejjszálashús.
...per, das, mejjrevaló flastrom.
...pe, die, Milchpumpe, csecs...
...á.
..., der, szügyelő, t. i. a' lovon.
...d, der, mejjpajsz.
...ig, der, mejjfájás.
..., das, szegy; egy része a'
...ak; mejjékesség; mejj kép;
Wappenkunſt. mejjezét.
..., der, mejjthéa, mejjenyhítő
...vesítő főttlév, mejjorvosló
...
...k, der, mejjorvosló ital.
..., das, mejjrevaló.
...se, die, csecsbimbó.
...er, das, mejjüregbe gyült víz.
...krankheit, die, mejjvízkorság,
...ő vízibetegség.
...r, die, mejjfedő sáncz, mejj...
..., sánczfal.
...rst, die, oder Brußwurz, angye...
...angyalfű.
...s, das Brüten, z. B. des Feder...
..., kotlás, költés; das Ausbrü...
...r Jungen, kiköltés; die Hüh...
...nd in der Brut, kotlanak a'
...k; die ausgebrüteten ſelbſt,
...ken, madárfiak, halporondok,
...hölykek; trop. von böſen Men...
...hölyök, porond, ivadék, gaz
...nek.
...adj., vitbiſch, baromi, oktalan;
...wild, vad, durva, kegyetlen,
...iba.
...adv., auf eine grobe Art, dur...
...radúl, kegyetlenül.
...it, die, oktalanság, baromság;
...abaság.
...e, die, here.
...er, ein Knabe, gyermek; ein
...ter, liederlicher Menſch, gaz em...
...sammirekellő, rossz v. gonosz
...; Bube in den Spielkarten,
...ény, alsó t. i. a' kártyában.
...ck, das, der Bubenſtreich, gaz...
...onoszság, istentelenség, álnok...
...onosztett.
...ch, plur. Bücher, könyv; ein kleines Buch, könyvecske, kis könyv; ein gebundenes — ungebundenes Buch, kötött v. békötött — kötetlen könyv; ein gedrucktes Buch, nyomtatott könyv; ein erſt herausgekommenes Buch, új könyv; daher Rechnungsbuch, számadó könyv, számtartó könyv, jegyző könyv; ins Buch eintragen, valamit a' számadó könyvbe béírni, béjegyezni; ordentlich Buchhalten, rendesen jegyző könyvet tartani, 's ebba a' számadást feljegyezni; eine Abtheilung eines geſchriebenen oder gedruckten Werkes, könyv, könyvszakasz; erſtes, zweites Buch, első, második könyv; das Werk iſt in 6 Bücher eingetheilt, a' munka 6 részre van felosztva; ein Buch Papier, egy konca író papiros.

Buchbinder, der, könyvkötő.

Buchbinderhandwerk, das, könyvkötőség, könyvkötő mesterség.

Buchbinderpreſſe, die, könyvkötő sajtó v. prés.

Buchbindergeſelle, der, könyvkötő legény.

Buchdrucker, der, könyvnyomtató.

Buchdruckerei, die, nyomtató műhely.

Buchdruckerkunſt, die, könyvnyomtatás, könyvnyomtatás mestersége.

Buchdruckerpreſſe, die, sajtó, könyvsajtó.

Buchdruckerſchrift, die, nyomtató betű, öntött betű.

Buchdruckerſchwärze, die, oder Farbe, nyomtató festék.

Buche, die, ein Buchbaum, bikkfa; die gemeine Buche, erdei bikkfa; die Weiß-Buche, gyertyánfa; die Roth-Buche, veres bikkfa.

Buchecichel, die, Buchnuß, Büchel, Buchecker, bikkmakk.

Buchenraupe, die, bikkfa pille.

Buchfink, der, Rothfink, Waldfink, erdei pinty.

Buchhändler, der, könyváros.

Buchhalten, das, die Buchhaltung, könyvjegyzés, könyvbéjegyzés, jegyzők írása v. készitése.

Buchhalter, der, in Handlungshäuſern, jegyző, számtartó, béjegyző.

Buchhalterei, die, Buchhalterei-kunſt, számtartóság, jegyzőkönyvkészítés és írás mestersége.

Buchhandel, der, könyvárosság.

Buchhandlung, die, idem.

Buchladen, der, könyváros bolt.

Buchmaſt, die, die Frucht der Rothbu-

chen, eine Schweinmast, bikkmakkal való hizlalás.
Buchöl, das, bikkmakk olaj.
Buchsbaum, der, puszpáng, tellzöld puszpáng.
Buchsbaumholz, das, puszpángfa.
Buchsdorn, der, útféli benge.
Buchstab, der, betü; die Buchstaben, a' betük, betüformák; er hat mir nie einen Buchstaben geschrieben, d. i. einen Brief, nekem soha egy betüt v. egy betü levelet sem irt; der Buchstab des Gesetzes, a' törvénynek betüszeréntvaló értelme.
Buchstabenrathsel, das, rejtettszó.
Buchstabenschrift, die, betükkel irás, betükkelvaló irás.
Buchstabiren, foglalni, szótagokat foglalni, sillabizálni, betüket összefoglalni és kimondani.
Buchstäbchen, das, betücske.
Buchstäblich, adj., wörtlich, betüszeréntvaló, betüi p. o. értelme; eine buchstäbliche Erklärung, szóról szóra való magyarázat.
Buchstäblich, adv., betüszerént, szóról szóra.
Bucht, die, ein kleiner Meerbusen, öböl, tengeröböl.
Buchweizen, der, Heidekorn, pohánka, pohánka czikszár, kruppa, hajdina, haricska, tatárka.
Buchwinde, die, wildes Heidenkorn, szulák, czikczak, folyófü.
Buckel, der, púp, hátpúp; fl. Rücken, hát.
Buckelig, adj., púpos.
Buckelig, adv., púposan.
Buckelochs, der, púpos ökör, vad bivaly.
Bübchen, das, fiúcska.
Büberei, die gonoszság.
Bübisch, adj., boshaft, gonosz, álnok, istentelen.
Bübisch, adv., gazúl, gonoszúl, álnokúl, istentelenül.
Bücherfreund, der, könyvkedvellő, könyvekben gyönyörködő.
Bücherkasten, der, könyves téka.
Bücherkenner, der, Bücherkundige, könyvekhez értő, könyveket esmerő.
Bücherkenntniß, die, d. i. aus Büchern gesammelt, könyvekből szerzett esméret, tudomány; fl. Bücherkunde, könyvek esmérete, könyvekhözértés.
Bücherlaus, die, Papierlaus, kopogó bormesz.
Bücherpult, das, könyvtartó.
Bücherſaal, der, könyveshá[z], ka.
Bücherſammlung, die, Bücherſc könyvgyüjtemény; fl. Bi könyvesház.
Bücherſchrank, der, könyvtartó
Bücherſprache, die, könyvbeli irás szeréntvaló beszéd.
Bücherverzeichniß, das, könyvla
Bücherwurm, der, kártékony fu ein Mensch, der stets über den liegt, könyvbúvár.
Büchschen, das, Büchslein, ta berbenczécske.
Büchse, die, tartó, berbencze; in Zusammensetzungen, als: C se, pénzpersely, pénztartó Windbüchse, szélpuska; ein Rohr zum Schießen, puska; Feuergewehr mit gezogenem vont csőjü puska.
Büchsenförmig, adj., d. i. büch berbencze szabású.
Büchsenkugel, die, puska golyó
Büchsenlauf, der, Büchsenrohr, p
Büchsenmacher, der, Büchsenschm kamüves, puskamives.
Büchsenschäfter, der, puskaágy
Büchsenschaft, der, puskaágy.
Büchsenschuß, der, puskalövés; fernung, in welche eine Büch egy puskalövésnyi távolyság
Büchsenspanner, der, puskat dász, a' ki urának fegyver töltögeti a' vadászaton; ei zeug zum Abziehen des Hahn kány felhuzó.
Bücken, etwas, eine krumme geben, meghajtani, lefelé görbítni; sich bücken, d. i. sic lehajlani, meghajlani, legö besond. aus Ehrerbietung sic gen, z. B. vor jemanden, m laki előtt meghajtani.
Bücking, der, aus Höflichkeit meghajtás; fl. ein geräuche ring, füstölt héring.
Büffel, der, bival, bivaly.
Büffelochs, der, bivalyökör; e sitteter, plumper Mensch, n masz.
Büffelhaft, adj., grob, durva szos.
Büffelhaft, adv., durván.
Büffelkäfer, der, bivaly cserebi
Bügel, der, kanyarfa, kanyarvas fa, ernyövas; fl. Steigbüge gyelvas, kengyel.
Bügeleisen, das, vasaló, téglázó

vasalni, kivasalni, téglázni, fázni.
ger, der, kengyelszíjj, kengyér.
bie, etwas auf Bretern Gemachpadlázat, palló; der oberste unter dem Dache, padlás, hiú, ház hija; ein erhöhetes Gemach von Bretern, etwas darauf vorzutragen, setzen oder hören zu lassen, deszkaállás; daher: Richtbühne, törvénybiróállás; Schaubühne, játékhely; Rednerbühne, beszélőszék, tanitószék, predikálószék; von der Bühne abtreten, d. i. nicht zu wirken, sich zurückziehen, ki magát a' közönséges dolgoktól való részvételből; st. sterben, ebből elköltözni.
, das, z. B. Heu, Stroh, kis halótés, kötet p. o. széna; in der Last, Schwere, bútyor, podgyász; sein Bündel schnüren, bútyorát v. podgyászát összekötni.
den, das, kötelékocska, madzsa, csomócska, kötelecske.
weise, adv., csomónként.
, adj., kötelező; überzeugend, Beweis, erős hathatós megbizonyitás; p. o. okoskodás v. bizonyitás; kurz und kräftig, z. B. Rede, rövid, velős beszéd.
, adv., hitelesen; überzeugend, hathatósan; kräftig, rövidvelősen összeszedve.
keit, die, Gründlichkeit, z. B. Beweises, erősség, hathatosság; der Rede, velősség, fontos rövidség.
s, das, szövetség, kötés, szerkezet.
die, schwere Last, tereh, podgyász, bútyor, háti bútyor; trop. Drückende, Belästigende, tereh, Armuth ist eine Bürde, nagy szegénység.
, rárakni, megterhelni vele, terhelni.
der, kezes; einen Bürgen stellen, kezest állitni maga helyett; für einen Bürge seyn, kezességet tenni valakiért v. valaki helyett.
, der, polgár, városi lakos, nemes renden lévő, polgári ből való.
rlich, der, polgári esküvés.
frau, die, Bürgersfrau, polgárné.
Bürgerfreund, der, polgárszerető.
Bürgerinn, die, polgár asszony v. -fejér személy.
Bürgerkrieg, der, polgár háború, polgárok között való háború, belső háború.
Bürgerlich, adj., polgári, polgári rendből való.
Bürgerlich, adv., polgári módon, polgárosan.
Bürgermeister, der, polgármester.
Bürgerpflicht, die, polgári kötelesség.
Bürgerrecht, das, polgári jusz, polgárjusz; einem das Bürgerrecht ertheilen, valakit polgárnak felvenni.
Bürgerregierung, die, (Demokratie), polgárkormány; polgári uralás.
Bürgerschaft, die, als ein Ganzes betrachtet, polgárság, a' polgárok.
Bürgerschule, die, polgári oskola.
Bürgershaus, das, polgári ház.
Bürgerskind, das, polgárfi.
Bürgersleute, die, pl. polgárok.
Bürgersmann, der, polgár, közrend bőlvaló.
Bürgschaft, die, überh. kezesség; wegen der Stellung vor Gericht, szavatosság; in Geldsachen, kezesség; Bürgschaft von jemanden fordern, kezest kivánni, hogy valaki állitson magáért.
Bürsch, die, oder Bürsche, das Schießen mit einem gezogenem Rohre, vont csőjű puskából való lövés v. azzal vadászás; die Jagdgerechtigkeit, vadászó szabadság; ein Bezirk, in welchem man jagen kann oder darf, szabad vadászat.
Bürschchen, das, ifjoncz, fiatal legényke, gyerkőcze.
Bürschen, schießen, löni, puskával vadászni.
Bürschgerechtigkeit, die, vadászó szabadság.
Bürschhund, der, (Schweißhund), vadász kutya, vizsla, pudli.
Bürschordnung, die, vadász rendszabás.
Bürschpulver, das, legfinomabb puskapor.
Bürschrohr, das, die Bürschbüchse, vadászpuska, stucz.
Bürste, die, kefe.
Bürsten, z. B. Kleider, ki-, v. megkefélni, kefélni.
Bürsten, das, kefélés, megkefélés.
Bürstenbinder, der, (Bürstenmacher), kefekötő.
Bürzel, der, der kurze Schwanz mancher Thiere, kurta fark, mint né-

melly állatoké; der Steiß des Geflügels, farcsik.

Büſchel, das, z. B. Blumen, csomó, egy csomó, egy marok; den Flachs in Büſchel binden, a' lent csomóba v. marokba kötözni; ein Büſchel Federn, bub p. o. a' madár fején.

Büſchelförmig, büſchelartig, adj., csomós, bokrétás.

Büßen, eleget tenni, a' tett kárért, kipótolni a' kárt; megtérítni a' kárt; für etwas Strafe leiden, valamiért meglakolni, lakolni p. o. vétkéért; ſt. erkaufen, z. B. die Wolluſt wird zu theuer mit dem Schmerze gebüßt, a' bujaságért drágán megfizetnek fajdalmakkal; ſeine Luſt befriedigen, eleget tenni, engedni p. o. a' kívánságnak, telyesítni a' testi kívánságot.

Büßen, das, die Büßung, elégtétel, kárpótlás; lakolás, meglakolás.

Büſte, die, mejikép.

Büttel, der, Gerichtsdiener, Häſcher, poroszló, rabőrző; ſt. Henker, hóhér.

Büttelei, die, tömlöcz, fogház.

Büttelſtube, die, fogház.

Bude, die, deszkabólt.

Budeſitzer, der, félkézkalmár.

Budezins, der, bólthér.

Bug, der, hajlás, meghajlás, meggörbülés; das Schulterblatt an Thieren, Vorderbug, csipő, csipej, első csipej, szügyhajlás; der vordere gelegene Theil an Schiffen, a' hajó orra.

Buglahm, adj., csipejére sánta.

Bugſiren, ſchleppen, z. B. ein Schiff, alattságon v. kötelen húzni a' hajót.

Buaſpriet, das, árboczfa a' hajó elején.

Buhldirne, die, szajha.

Buhle, der, ein Liebhaber, szerető; der einem unkeuſchen Triebe nachgeht, buja szerető, lator, kurafi.

Buhle, die, eine Liebhaberinn, szerető, mátka; im üblen Sinne, kurva.

Buhlen, im guten Sinne, valaki szerelme után járni; trop. ſich um etwas bewerben, utánna járni valaminek, megnyerni igyekezni; um jemandes Freundſchaft buhlen, valaki barátságát vadászni; im böſen Sinne, valakit magához hoditni; valakivel szerelmeskedni.

Buhlen, das, die Bewerbung um jemandes Liebe, szerelem után járás; im böſen Sinne, szerelmeskedés, bujaság.

Buhler, der, buja szerelmeslator.

Buhlerei, die, Coquetterie, relmeskedés; die Liebe, das Laſter der Buhlerei, la kurafiság.

Buhlerinn, die, buja személy

Buhleriſch, adj., szeretői, szeszerelmeskedő.

Buhleriſch, adv., szerelmeskerető módra.

Buhlſchaft, die, szerelmesked

Buhlſchweſter, die, bujaszerelha, kurva.

Bulbe, die, hagymagyökér.

Bulgarien, n. pr. Bolgárors

Bulgariſch, adj., Bolgárorszgár.

Bull, der, oder Bulle, bika bikája.

Bulle, die, függő pecsét; a den, Diplomen, függőpecs p. o. oklevél, nemes levél eine päpſtliche Bulle, a' pápgőpecsétes levele v. rendel

Bullenbeißer, der, Bärenbei lindek.

Bullenkalb, das, bikaborjú borjú.

Bund, der, Bündniß mehrere zu einem Zweck, frígy, s szövetséges; in einen Bun oder einen Bund ſchließen, s be állani, szövetséget k Bund brechen, megrontani bontáni a' kötést, v. a' szö ſt. Kopfbedeckung, csalma, turbánliliom; in der Bibel alte und neue Bund, az ó vetség; das Bund, pl. di oder die Bunde, csomó, fü láb, kötet; kéve

Bundbruch, der, frígyszaka vetség törés, frígybontás.

Bundbrüchig, adj., szövets frígybontó,

Bundesfeld, das, frígymező frígy köttetett).

Bundesgenoß, der, szövetsége társ, frígyes.

Bundeslade, die, frígyszekré láda.

Bundestag, der, szövetséggyű

Bundesverein, der, szövetsége let, szövetkezés.

Bundesverwandt, adj., szöve

Bundesverwandte, der, szövetséges társ.
Bundesverwandtſchaft, die, szövetséges társaság; szövetségek.
Bundſteg, der, belszél, (könyvnyomtatóknál).
Bunt, adj., tarka; színes, (az az nem fekete és fejér); kevert, vegyes; eine bunte Reihe, vegyes sor, vegyület; zavart, megzavart; es zu bunt machen, túl menni a' rendén; da geht es bunt zu, minden zavarban v. rendetlenségben van.
Buntfarbig, adj., tarka
Buntfleckig, adj., tarkafoltos.
Buntflügel, der, veresorrú vöcsök.
Buntſcheckig, adj., tarkabarka.
Buntſpecht, der, hőcsik, tarka harkály.
Buntſtreifig, adj., iromba, tarkacsíkos.
Bunzen, der, (Stempel der Metallarbeiter), domborító.
Burat, der, burat, (szövet).
Burg, die, vár, várlak; kastély, palota; fejdelmi lakhely.
Burgbann, der, várkörnyék.
Burgfriede, der, gáterősség, szabad várvidék; mencsvár; közbíztosság.
Burggericht, das, várnagyhivatal; vártörvényszék.
Burggräfinn, die, várgrófné, burggrófné.
Burggräflich, adj., várgrófi.
Burggraf, der, főtisztartó, főasáfár, várgróf, (ki a' várra felügyel); burggróf, megyés v, birtokos gróf.
Burggrafſchaft, die, várgrófság.
Burghauptmann, der, várkapitány.
Burgkeller, der, várpincze.
Burglehne, das, várhübér.
Burgmann; **Burgſaß**, der, várhübéres.
Burgrichter, der, várbíró.
Burgſitz, der, várlak.
Burgverließ, das, földalatti vártömlöcz.
Burgvogt, der, várnagy.
Burgvogtei, die, várnagyság.
Burgwarte, die, várőrtorony.
Burſche, der, legény, legényke, süheder, gyerköcze; fiú, ficzkó; inas; tanuló, (német egyetemekben); ein luſtiger Burſche, furcsa legény v. ember.
Burzelbaum, der, bukfencz, hengerbócz; einen Burzelbaum machen, bukfenczet vetni.
Burzeldorn, der, sulyom.
Burzelkraut, das, porcsin, porcsfű,
Burzeln, bukni, lebukni, bukfenczezni, hengergőzni.
Buſch, der, bige, cserje, haraszt; bokor, kopács, csalit; fürt; bokréta; búb, bóbita, konty, (madár' fején); auf den Buſch ſchlagen, kikémlelni.
Buſchaffe, der, orangután.
Buſchameiſe, die, erdei hangya.
Buſchbaum, der, bokorfa.
Buſchbohne, die, törpebab, guggonülő bab.
Buſchen, bokrosulni, bokrosodni.
Buſchholz, das, bokorfa, gyalogfa.
Buſchig, **Buſchicht**, adj., bokros, harasztos, lombos, cserjés; buſchichte Haare, tömölt, bozontos v. buglyos haj.
Buſchklafter, die, erdei ölfa.
Buſchklepper, der, haraszti szivány, bokrok közt lappangó haramia.
Buſchwerk, das, haraszt, bokros (hely).
Buſen, der, öböl; kebel; mell, emlő, csecs; szív; in ſeinen Buſen greifen, magába szállni, ön kebelébe nyúlni.
Buſenfreund, der, lelkibarát.
Buſenſtreifen, der, mellbodor.
Bußaar, der, ölyü, egerőszö kánya.
Bußbuch, das, töredelemkönyv.
Buße, die, töredelem, bűnbánat; elégtétel; bűndíj; lakolás; Buße thun, vezekelni, töredelmeskedni.
Bußfertig, adj., töredelmes, bűnbánó, bünein bánkodó; adv., bünein bánkodva.
Bußfertigkeit, die, töredelmesség, bűnbánás.
Bußgebet, das, töredelmes v. bűnbánatos könyörgés.
Bußhard, ſiehe Bußaar.
Bußlied, das, töredelmes ének.
Bußtag, der, bánatnap.
Bußthränen, die, pl. bánatkönyv.
Butte, die, (Bütte), putton; teknő; csöbör, kádacska.
Butte, die, (Bütte), félszeguszó, (hal).
Buttenkorb, der, hátkosár.
Buttenträger, der, puttonos, puttonhordó.
Butter, die, vaj; friſche Butter, irós vaj; ausgelaſſene Butter, vaj, olt vasztott vaj; Butter machen, vajakópülni.
Butterartig, adj., vajnemű.
Butterbämme, die, vajas kenyér.
Butterbirn, die, vajkörte.
Butterblume, die, pongyola pitypang; mocsári gólyahír.

Butterbohrer, der, vajfuró.
Butterbretzel, die, vajasperecz.
Butterbrod, das, vajaskenyér.
Butterbrühe, die, vajaslé v. mártalék.
Butterbüchſe, die, vajtartó, vajasedény.
Butterfaß, das, vajhordó.
Butterfladen, der, vajas lepény.
Butterfliege, die, pille; sárga pille.
Buttergebackene, das, irósvajas sütemény, irósvajas tészta.
Butterhändler, der, Butterkrämer, Buttermann, irósvajáros.
Butterhacke, der, irósvajkufár.
Butterhoſe, die, irósvajas csöbör, vajbödöny.
Butterich, ſiehe Butterartig.
Butterkraut, das, mocsári hizóka.
Butterkuchen, der, irósvajas sütemény, vajaslepény.
Butterkügelchen, das, irosvajas lepényke.
Buttermarkt, der, irósvajvásár.
Buttermilch, die, író, irostéj.
Buttern, köpülni, vajat csinálni; kalni, megkelni.
Butterſchnitte, die, vajas kenyérszelet.
Butterſtecher, der, vajszedő.
Butterſtößel, -ſtämpel, der, köpülő.
Butterteig, der, irósvajas tészta.
Buttertopf, der, irósvajas fazék.
Buttervogel, der, ſiehe Butterfliege.
Büttner, ſiehe Böttcher.
Butz, Butzen, der, csúcs csög; köldök, (lagyümölcsön, hol a' virág volt); hamv; pip.
Buxbaum, ſiehe Buchsbaum.
Byrol, Pirol, der, sármalingó, sárgarigó.

C.

Anmerkung: Was nicht unter C ſteht, ſuche man unter K und Z.

Cabale, die, cselszövény, fondorság, kabála; Cabalen machen, fondorkodni.
Cabalenmacher, der, cselszövő, fondorkodó.
Cabaliren, ravaszságot forralni.
Cabbala u. ſ. w. ſiehe Kabbala u. ſ. w.
Cabinet, das, mellékszoba, benyiló; kabinet, titokszoba, (kormányoknál); dolgozó-szoba, (tudósoknál.)
Cabinetsbefehl, der, Cabinetsordre, die, fejedelmi parancs, udvari rendelet.
Cabinets Courir, der, udvari kurír.
Cabinets-Miniſter, der, udvari, titkos v. kabinetminister, udvari főtanácsnok.
Cabinets-Miniſterium, das, udvari főtanács.
Cabinetsprediger, der, udvari predikátor.
Cabinetsrath, der, udvari belső tanácsos.
Cabinetsſekretär, der, udvari belső titoknok.
Cabinetsſiegel, das, udvari pecsét.
Cabiskraut, ſiehe Kopfkohl.
Cabriolet, das, lelkikahintó.
Cacao, der, Cacaobohne, die, cacao, cacaobab, csokoládébab.
Cacaobaum, der, cacaofa, csokoládébabfa.
Cacherie, die, senyv; sorvadozás, hervadozás.
Cadett, der, kadét.
Cadettencorps, das, kadéttest.
Cadettenhaus, das, kadéttház, kadétoskola.
Cadi, der, törökbíró.
Caduk, ſiehe Hinfällig und Heimfällig.
Cälibat, das, nötlenség.
Caffee ꝛc., ſiehe Kaffee ꝛc.
Caftan, der, kaftán, (török köntös).
Cajüte, ſiehe Kajüte.
Calamank, ſiehe Kalamank.
Calcant, ſiehe Balgentreter.
Calciniren, ſiehe Verkalken.
Calculiren, ſiehe Rechnen, Berechnen.
Calecuter, Calekutſche Hahn, der, kakas v. kanpóka.
Calecutſche Henne, die, póka, nöstény póka.
Calefactor, ſiehe Einheitzer, Stubenheitzer.
Calender, der, Kalendáriom.
Caliber, der, csőüregkör, csőböl, (ágyúban és puskában); golyó nagysága; von gleichem Caliber, egyenlő mértékü v. öblü.
Calmus, der, kálmusnád.

…mus, der, kálvinistaság.
…t, der, kálvinista.
…en, die, harisnyás czipő v. …ncs.
…t, der, kamillót, teveszőr ma… v. szőttmív.
…), der, pajtás, társ, czim…
…)schaft, die, pajtásság, társaság.
…, Cameraliſtiſch, adj., kama…kamarához v. fejedelmi jószág… artozó.
…gut, das, kamarajószág.
…ſt, der, kamarajószág tisztje …nak gondviselésehez értő.
…ſache, die, pénzügyet illető, …rát v. fejedelmi jövedelmet il…lolog.
…weſen, das, pényügyek, kama…olgok.
…wiſſenſchaft, die, pénzügy-tu…ny, közjövedelem tudománya.
…nie, die, táborozás.
…holz, das, kékfa, berzsen.
…, der, kámfor; mit Kampfer …hen, megkámforozni.
…baum, der, kámforfa, bakírfa.
…geiſt, der, Kampferſpiritus, kám…esz, kámforlél.
…kraut, das, kámforfű.
…n, táborozni; a' szabad ég alatt …és hálni.
…, die, nép sepreje; (Schimpf…, semmire való, gaz személy.
…der, csatorna; árok; tenger…ilat; út, mód.
…, das, ágyszék, párnaszék; …ag, kerevet.
…nbaſtard, der, korcs kanári ma…
…nfutter, das, …ſamen, der, ka…köles.
…ngras, das, kanári polyvacsukk …les.
…nhecke, die, kanárimadár' fész…helye, kanári fészkelet.
…nſect, der, kanári bor.
…nvogel, der, kanári pinty, ka…madár.
…nzucker, der, kanári nádméz.
…ſche Inſeln, die, pl. kanári szi…k.
…r, der, (Tabak), kanaszter do…r.
…le, die, rács, korlát, sorompó, …sz.
…liſt, der, jegyzőtiszt.
…lzucker, Candiszucker, der, sár…szükor.
Candidat, der, méltatott, kijelelt, hívatalváró, hívatalra menendő, kándidátus.
Candiren, beczukrozni, bénádmézelni.
Canditor, der, (Zuckerbäcker), czukorsüteményes.
Canel, der, czimmetfahéj.
Cannefaß, der, kanavász.
Cannevaßweber, der, kanavásztakács.
Cannibal, der, Kannibál, Amerikában a' Karibi szigete lákosinak neve, kik ellenségeiket megeszik; trop. dühös v. kegyetlen ember
Canon, der, szabás rendszabás; egyházi rendelet.
Canone, ſiehe Kanone.
Canonicat, das, **Canonie**, die, kanonokság.
Canonicus, der, kanonok.
Canoniſch, adj., egyházi, canoni; das canoniſche Recht, egyházi törvény.
Canoniſch, adv., canonok v. egyházi rendszabások szerient.
Canoniſiren, ſiehe Heiligſprechen.
Canoniſirung, Canoniſation, ſiehe Heiligſprechung.
Canoniſſinn, die, kanonokné.
Canoniſt, der, canonista.
Canot, der, csónak, tutaj.
Cantate, énekdarab v. dal, karének.
Cantille, die, csipke; mit Cantillen ausʒieren, föl- v. kicsipkézni.
Canton, der, járás, osztály; katonajárás, katonaszállás.
Cantoniren, szállásolni, helységben elosztva feküdni v. lenni a' katonaságok.
Cantonirung, die, katonák' fekvése v. tartózkodása helységben fekvés, pihenés.
Cantor, der, éneklő, kántor.
Cantorat, das, éneklőség, éneklőház.
Cantei, die, éneklőház; éneklő gyermekek.
Cap, das, (Vorgebirge), fok, hegyfok, tengerbenyúló földcsucs.
Capellan, der, káplán, udvari pap v. káplán.
Capellanei, die, káplánság; káplánlak.
Capellchen, das, kápolnácska.
Capelle, die, kápolna; udvari kar v. muzsika-társaság; olvasztó tégely, próbatégely.
Capellieren, ſiehe Abtreiben.
Capellmeiſter, der, muzsikaigazgató.
Caper, die, ſiehe Kaper.
Caper, der, kalózvezér, kalózhajó; rablóhajó.

Caperei, die, kalózlás; rablás; auf Caperei auslaufen, rablásra evezni; Caperei treiben, kalózkodni, tengeri rablást üzni.
Capern, elrablani a' hajót, elfogni.
Caperſchiff, das, kalózhajó.
Capitän, der, kapitány.
Capital, adj., fő, derék, nagy.
Capital, das, tőpénz, tőkepénz.
Capital, das, oszlopféj.
Capitallinie, die, fővonal.
Capitaliſt, der, tőpénzes, tőkepénzes.
Capitel, das, szakasz, rész, (a' könyvben); káptalan; fejezet; pironszó, dorgolás; einem das Capitel leſen, valakit megpirongatni, valakinek leczkét tartani.
Capitelſchluß, der, káptalanvégzés.
Capitelsherr, Capitular, Capitularherr, der, káptalanbeli, kanonok.
Capitelſtube, die, káptalanszoba.
Capitulation, die, alku, szerződés; katonaszegődés.
Capituliren, alkudozni, föltételek alatt adni meg magát (várot éć.); szegődni, bizonyos időre beállni (a' katona).
Caprice, die, fejeskedés, makranez, szeszély, konoklat.
Capriole, die, örömugrás, ugrándozás, viczkándozás, szökdelés, bakszökés; Capriolen machen, ſchneiden, ugrándozni, szökdelni.
Capriolenmacher, der, ugrándozó, szökdécselő.
Capſel, ſiehe Kapſel.
Captur, Capturbefehl, ſiehe Verhaft, Verhaftbefehl.
Caput, der, vesztés; adj., elveszett; er iſt caput, oda van ő, elveszett, megholt.
Caput, Kaputrock, der, öltönyeg, kabát, kaput.
Capuze, die, csuklya, gallérkucsma; kámzsa, kápa.
Capuziner, der, kapucsínus.
Capuzinerkloſter, das, kapucsínusklastrom.
Carabiner, der, karabély, rövid puska (lovasságnál).
Carabinier, der, karabélyos, könnyű lovas.
Caraffine, die, karafina, palaczk butella.
Carat, Caravane, ſiehe Karat, Karavane.
Carbonade, ſiehe Roſtbraten.
Carbunkel, (Carfunkel), der, kárbunkolkolvar.
Carcer, das, deáktömlöcz.
Cardamome, die, paradicsmag.
Cardinal, der, kardinál.
Cardinal...., (összetett szókban) fő sark, első.
Cardinalbiſchof, der, kardinál-püspök.
Cardinalblume, die, skarlát porhonrojt skarlát perkáta.
Cardinalfink, der, búbos pirók.
Cardinalhut, der, kardinálkalap.
Cardinalscollegium, das, kardinál-gyű lekezet.
Cardinalswürde, die, kardinálság.
Cardobenedicten, der, áldott csűkülő pápafű, áldottfű.
Carfiol, der, kártifiola.
Carl, Karl, Károly, keresztnév.
Caricatur, die, hibanagyítás, hiba nagyító rajzolat, csúfkép, csúfrajz torzkép, fintorkép.
Carmeliter, der, karmelita, böjtölő szerzetes.
Carmeſin, -roth, adj., karmazsín, karmazsinszínű.
Carmeſinfarbe, die, karmazsinszín.
Carmin, der, karmin, (festék).
Carmoſiren, magyott drága követ a prókkal körülfoglalni.
Carnaval, Carneval, das, fársáng.
Carneol, Carniol, der, karniol, karniolkő.
Carolin, der, (Geldſorte), károly-pénz.
Caroline, Line, Linchen, Károlina.
Carotte, die, sárgarépa, murok.
Carpie, ſiehe Charpie.
Carreau, das, tök (kártyaban).
Carrete, die, szekérke; rossz szekér.
Carriole, die, Cariol, das, kétkerekű kocsi.
Carroſel, das, caroussel, lovagjáték, pályázás.
Carroſe, die, kocsi, hintó, cséza.
Cartell, das, vívásra kihívó levél; szerződés, (foglyok és átszököttek kiváltása iránt).
Carthaune, ſiehe Karthaune.
Carthäuſer, der, sz. Bruno' szerzetese.
Carthäuſernelke, die, barát szegfű.
Carthäuſerpulver, das, barát por.
Karthauſe, die, Karthäuſerkloſter, das sz. Bruno' szerzetései' clastroma.
Carton, der, tartó eszköz, vastag papirosból, papirostok.
Cartuſche, die, töltéstok, töltéstartó.
Caskade, die, vízömlés.

Cascarille, die, kaskeril (fa és kéreg).
Caschalot, **Caſchelott**, ſiehe Pottfiſch.
Caſel, die, kazula; (miseruha).
Caſematte, die, bástyaboltozat, kazamáta, bástyabolt.
Caſerne, die, katonalakház, katonaépület, kaszárnya
Caſino, das, casino, (összegyülőhely nemesb társalkodás és múlatság végett).
Caſſation, die, hivataltólvaló megfosztás.
Caſſe, die, kassza; pénztár; tárpénz.
Caſſenbeſtand, der, pénztárállapot.
Caſſenbuch, das, pénztárkönyv.
Caſſendiebſtahl, der, pénztárlopás.
Caſſenſchein, der, pénztárlevelke.
Caſſerolle, die, rézserpenyű.
Caſſia, die, **Caſſienbaum**, der, kászfa, kasszia.
Caſſiren, eltörölni, kitenni (szolgálatból).
Caſſirer, der, pénztárnok.
Caſſirung, die, eltörlés; szolgálatból kitétel.
Caſte, die, szerzet, rend.
Caſtell, das, kastély, úrlak, palota.
Caſtellan, der, kastély nagy; várnagy; szobamester.
Caſtellanei, die, várnagyság.
Caſtor, der, (Biber), hód, kásztor.
Caſtorhut, der, hódszőr kalap.
Caſtrat, der, herélt, erőszegett.
Caſtriren, ki-, v. megherélni.
Caſtrol, das, ſ. Caſſerolle.
Caſual-Predigt, die, különös alkalmatosságokravaló predikáczió, v. egyházi beszéd.
Caſuar, der, kazuár, (madár).
Caſuiſtik, die, (Gewiſſenslehre, összeütközöt kötelességek eligazítása v. annak tudománya.
Catacomben, die, temető hajlékok és üregek, séralkotmány.
Catalogus, ſiehe Katalog.
Catarch, der, náthahurút.
Cataſtrophe, die, (Glückwechſel), viszontagság; **Entwickelung eines Schauſpiels**, váratlan kimenetel.
Cataſter, ſ. Steuerbuch
Catechet, der, vallás oktató.
Catechiſation, die, vállásban való kérdéses oktatás.
Catechiſiren, kérdezések által oktatni (a' vallásban).
Catechismus, der, Katekhizmus, kérdesekben és feleletekben való oktatás a' vallásra.
Catheder, der, tanítószék, katédra.
Cathedral-Kirche, die, főtemplom, püspöki templom.
Cathegorie, die, az eredeti megfogások osztálya; rend, nem, sereg.
Cathegoriſch, adj., (unbedingt), feltételetlen, egyenes, kerek; (beſtimmt), nyilvánságos, meghatározott.
Cathegoriſch, adv., feltételetlenül, egyenesen, kereken; nyilván, meghatározva.
Catheter, der, (chirurg. Werkzeug), vizelletcsapoló.
Cautel, die, (Vorſicht), óvat, előrevígyázás.
Caution, die, kezesség.
Cavalier, der, főnemes, nemesfi; gavallér, lovag.
Cavaliermäßig, adj., gavalléros.
Cavaliermäßig, adv., gavallérosan.
Cavallerie, die, lovasság, lovaskatonaság.
Cavalleriſt, der, lovaskatona.
Cavent, der, kezes.
Caviar, der, halikra, bésózott ikra, gyúrt vizaikra.
Caviren, kezességet vállalni.
Ceder, die, **Cederbaum**, der, czédrus czédrusfa.
Cedern, adj., czédrusfábólvaló.
Cedernharz, das, czédrusgyanta.
Cedernholz, das, czédrusfa.
Cederöl, das, czédrus olaj.
Celle, ſ. Zelle.
Cement, das, **Cementkitt**, der, czément, mészhomoksár, kőragasz, vakolat; érczitisztító por.
Cementbüchſe, die, **Cementtiegel**, der, czémenttégely.
Cementwaſſer, das, czémentvíz, rézgáliczos víz, gáliczvíz.
Cenſiren, megvizsgálni, birálgatni.
Cenſor, der, vizsgáló; birálgató; könyvvizsgáló; rostáló.
Cenſur, die, bírálás, megbírálás; könyvvizsgálat; könyvvizsgaló hivatal; egyházi büntetés.
Cent, das **Hundert**, száz; pro Cent, száztól v. százra.
Centaur, der, centaurus.
Centifolie, die, százlevelű (rózsa).
Centner, der, mázsa.
Centnergewicht, das, mázsanyomú (vas v. kő).
Centnerſchwer, adj., mázsányi, mázsányinehéz; felette nehéz.
Central, adj., (összetett, szókban) közép.
Centrum, das, közép, középpont.

Centurie, die, század.
Ceremonialgeſetz, das, szertartási törvény.
Ceremonie, die, szertartás; ünnepély; kerengés, kicsapongás, udvarkodás.
Ceremoniel, das, pompaszokás v. mód, czeremonia.
Ceremonien, die, szertartás.
Ceremonienbuch, das, szertartó-könyv.
Ceremonienmeiſter, der, pomparend főmestere, szertartómester, szermester.
Ceres, die, Ceres, (istenné).
Certificat, das, bizonyítvany, bizonyságlevél.
Cervelatwurſt, ſiehe Hirnwurſt.
Ceſſion, die, általengedés.
Chagrin, veszödség, bú; ripos bőr, kásabőr; (kivált tengeri kutyáké); halbőr.
Chaiſe, die, cséza.
Chalcedon, der, kálczédon kő.
Calcograph, der, részmetsző.
Chaluppe, die, csónak.
Chamäleon, das, kaméleon, kaméleon gyek.
Champagner-Wein, der, champagnei bor, pezsgő.
Champignon, der, veres galócza, csiperke, csiperke gomba.
Chan, der, Tatár Kám v. Fejedelem, vezér.
Chaos, das, a' világkezdeti zűrzavar, chaos; zűr, zűrzavar.
Chapeaubos, der, hónaljkalap.
Charade, die, rejtetiszó, rejtvény.
Charakter, der, bélyeg, czimer, jegy; betű, irásbetű; charakter; erkölcs, magaviselet; czim hivatal, méltóság.
Charakteriſiren, charakterizálni, lefesteni, bélyegezni, czímerézni.
Charakteriſtik, die, különítő jegy v. bélyeg.
Charakteriſtiſch, adj., czímerező, bélyegző, megkülönző, tulajdon.
Charakterlos, adj., állhatatlan, változó, hiú.
Charakterloſigkeit, die, állhatatlanság, hiúság.
Charfreitag, der, nagypéntek.
Charlatan, ſ. Marktſchreier.
Charnier, ſ. Scharnier.
Charpie, die, tépet.
Charwoche, die, nagyhét.
Chauſſee, die, csinált út, feltöltött országút.
Chef, der, fő, főigazgató, fővezér.
Chemie, ſ. Chymie.
Cherub, der, kerub, kerubim.
Chicane, die, igazság eltekeres, ingerlés.
Chicaneur, der, igazság eltekerő, ingerlő.
Chicaniren, kötelőzködni, kötekedni; ingerleni, bosszantani.
Chicanirung, die, kötelőzködés, kötekedés; ingerlés.
Chimäre, die, képzett dolog, képzemény, képtelenség, költemény.
Chimäriſch, adj., képtelen, képzeményi.
China, das, Kína.
Chinarinde, die, kínahéj.
Chinawurzel, die, kínagyökér.
Chineſer, der, kínai.
Chineſiſch, adj., kínai.
Chiragra, das, kézköszvény.
Chiromant, der, kézjós.
Chirurgie, die, seborvostudomány.
Chirurgiſch, adj., seborvosi, sebészi.
Chirurgus, der, seborvos.
Chokolate, die, csokolád.
Chokolatenkanne, die, csokoládos ibrik.
Chocolatentaſſe, die, csokoládos csésze.
Choleriſch, Coleriſch, adj., epés, hirtelen haragú.
Chor, der und das, éneklő kar, muzsikajátszó kar, éneklő sereg; kar, karének; kar, templombeli kar, templomkar, függőkar.
Choral, der, muſik, karének, templombeli ének.
Choralbuch, das, karénekes könyv.
Choraliſt, der, karénekes.
Choraltar, der, főoltár.
Chorbuch, das, énekes könyv; karjövedelemkönyv.
Chorbüchſe, die, karpersely.
Chorfrau, die, kar-apácza.
Chorgeld, das, karpénz; halotti misepénz.
Chorgericht, das, szentszék.
Chorgeſang, der, karének.
Chorhemd, das, oltari felruha, miseüng, papi palást, oltárhoz való papi köntös.
Chorherr, der, kanonok, káptalanbeli.
Chorjungfer, die, karszűz.
Chorrock, der, papköntös.
Chorſänger, der, Choriſt, karéneklő, karénekes.
Chorſtuhl, der, kanonokszék.
Chorſtunden, die, pl. karórák.
Chorweiſe, adv., karban, kar szerint.

Chrisam, der, szentolaj.
Christ, **Christus**, der, Krisztus.
Christ, der, keresztény.
Christabend, der, karácsoneste.
Christauge, das, selymes sertecsék.
Christbeere, die, siehe Stachelbeere.
Christdorn, der, szárnyas benge; teli magyal.
Christengemeine, die, keresztény község, kereszténység.
Christenheit, die, kereszténység.
Christenleute, die, pl. keresztények.
Christenlehre, die, keresztény oktatás.
Christenpflicht, die, keresztény kötelesség.
Christenthum, das, kereszténység, keresztény vallás.
Christgeschenk, das, karácsoni ajándék.
Christfest, das, karácson.
Christhimmelfahrtsfest, das, áldozócsütörtök.
Christkindlein, das, Jésuska.
Christlich, adj., keresztényi, kereszténynyhez illő.
Christlich, adv., keresztény módon.
Christmesse, **Christmette**, die, éjféli mise.
Christmonat, der, december, karácson' hava.
Christnacht, die, karácsonéj.
Christorden, der, krisztusrend, (Portugaliában).
Christschein, der, karácsonhavi holdujulás.
Christstolle, die, karácsoni kalács.
Christtag, der, karácsonnap.
Christwoche, die, karácsonhét.
Christwurz, die, téli hunyor.
Chromatisch, adj., (halbtönig), félhangokon járó, félhangú.
Chronik, die, évkönyv, Krónika, korkönyv, korszámlálás, korjegyző könyv, esztendők szerént feljegyzett történetek.
Chronikenschreiber, der, évkönyvíró, kronikaíró.
Chronisch, adj., idült, rögzött; tartos, hosszas.
Chronolog, der, korszámláló v. vizsgáló, idővető, kortudós.
Chronologie, die, korvizsgálás, idővetés, kortudomány.
Chronologisch, adj., korszerinti.
Chronologisch, adv., kor szerint.
Chrysoberyll, der, aranyberill.
Chrysolith, der, aranykő.
Chur, die, választás, választóság.
Churfürst, der, választófejdelem.
Churfürstenthum, das, választófejdelemség.
Churfürstlich, adj., választófejdelmi.
Churhaus, das, választóház.
Churhut, der, választókalap.
Churkreis, der, választói Szászország.
Churmantel, der, választópalást.
Churprinz, der, választóherczeg.
Churschwert, das, választói kard.
Churwürde, die, választói méltóság, választóság.
Chymie, die, vegytudomány, chemia.
Chymisch, adj., vegytudományi, chemiai; vegytudományos.
Chymist, **Chymiker**, der, vegytudós, chemicus.
Cibebe, siehe Zibebe.
Cicero, der, Cicero.
Ciceroschrift, die, cicerobetük.
Ciceronisch, adj., cicerói.
Cichorie, die, katáng.
Cicisbeo, der, cicisbeo, mellékférj, balférj.
Cider, der, gyümölcsbor, almabor.
Cidereſſig, der, gyümölcseczet, almaeczet.
Cinnamit, der, fahój.
Cinnober, siehe Zinnober.
Circulare, **Circular-Schreiben**, das, körlevél, kerülőirás, v. parancsolat, kurrens.
Circuliren, kerengni, forogni, forgásban lenni.
Cirkel, siehe Zirkel.
Cis, das, cis, (muzsikában).
Cistenröschen, das, szuhar.
Cisterne, die, víztartó, vízfogó.
Cisterzienser, der, cistercita.
Cisterzienserorden, der, cistercita-szerzet.
Citadelle, die, fellegvár, kis vár.
Citronat, der, csukros czitromhéj.
Citrone, die, czitrom.
Citronenbaum, der, czitromfa.
Citronenbranntwein, der, czitrompálinka.
Citronenbrühe, die, czitromos mártalék.
Citronenessenz, die, czitromlél.
Citronenfarbig, **Citronengelb**, adj., czitromszínü, czitromsárga.
Citronenfink, der, olasz pinty.
Citronengesäuert, adj., czitromsavanyos.
Citronenholz, das, czitromfa.
Citronenkraut, das, kanári poſóka; méhfü.
Citronenmelisse, die, czitromszagú méhfü, mézellke, czitromfü.
Citronenmuß, das, czitrompép,

Citronenöhl, das, czitromolaj.
Citronenpreſſe, die, czitromsajtó.
Citronenquendel, der, olasz kakukfü.
Citronenſaft, der, czitromlé.
Citronenſalz, das, czitromsó.
Citronenſäure, die, czitromsavany.
Citronenſchale, die, czitromhéj.
Citronenſcheibe, die, czitromszelet.
Citronenſyrup, der, czitromszörp.
Citronentrank, der, czitromital.
Citronenwein, der, czitrombor.
Citronenwaſſer, das, czitromosvíz.
Civil, adj., polgári; nyájas; mérséklett, jutalmas, illendő.
Civilbeamte, Civilbediente, der, polgári tiszt.
Civilbedienung, die, polgári hivatal.
Civilprozeß, der, polgári per.
Civiliſation, die, csínosbulás, müvelődés; müveltség, pallérozottság.
Civiliſiren, csínosítni, müvelni, pallérozni valakit.
Claret, der, füszeres bor; kástilyos bor.
Clarin, das, klarin, (trombita' neme).
Clarinett, das, Clarinette, die, klarinét.
Clarinettiſt, der, klarinétos.
Claſſe, die, sereg, rend, osztály.
Claſſenlotterie, die, osztálylotteria.
Claſſenordnung, die, osztályrend.
Claſſification, die, osztályozás, osztályzat.
Claſſificiren, osztályozni.
Claſſiker, der, remekíró, classicus.
Claſſiſch, adj., remek; legjobb, legjelesb.
Claſſiſch, adv., remekül, jelesen.
Clauſel, die, záradék.
Clauſur, die, zárlat, korlát; könyvkapocs.
Claves, die, (Taſten), pl. a' billentők a' klaviron.
Claviatur, die, (Taſtatur), billentők (mint együtt).
Clavier, das, klavír.
Claviermeiſter, der, klavírtanító.
Clavierſpieler, der, klavírjátszó.
Clavis, der, nyomantyu.
Clericus, der, nevendékpap; pap.
Cleriſei, die, egyházi v. papi rend.
Clerus, der, papság.
Client, der, védenecz.
Clientſchaft, die, védenczség.
Clima, siehe Klima.
Cloak, die und der, sár- v. pöczecsatorna.
Club, der, club, társaság, szövetség.
Clyſtier, siehe Klyſtier.
Cocarde, die, kokárda; kalapszem, pántlikabokréta.
Cochenille, die színbogár, biborbogár.
Cocon, der, gubó.
Cocusbaum, der, kókusfa.
Cocusnuß, die, kókusdió.
Cocusöhl, das, kókusolaj.
Codicill, das, tóldalék végrendelet.
Cöleſtiner, Cöleſtinermönch, der, Celesztin' szerzetese.
Cöln, das, Köln, (város).
Colibri, der, kolibri, mézmadár.
Collation, die, összehasonlítás, összevetés; kis ebéd, kis esti ét.
Collationiren, estélit enni; összevetni, összenézni, összehasonlítani.
Collator, der, adományzó.
Collecte, die, pénzszedés (sejedelemre); szedett pénz; mise alatti imádság.
College, der, tiszttárs.
Collegialiſch, adj., kollegiomi.
Collegialkirche, die, káptalani templom, kanonoki templom.
Collegium, das, collegium, anyaiskola; tanítás, közönséges tanítás; Collegium leſen, köz tanítást tartani.
Collet, das, hajtóka, gallér; lovagköntös, dolmány.
Colliſion, die, összeütközés, visszavonás; in Colliſion gerathen, összeütközni.
Colon, ſ. Kolon.
Colonie, die, újülés, gyarmat, szállítvány, megtelepedés.
Coloniſt, der, gyarmatos, újlakos, megtelepedett lakos.
Colone, die, csapat, hadláb, seregcsapat.
Colonenweiſe, adv., csapatonként, hadlábonként.
Colophonium, das, gyanta.
Coloquinte, die, keserugorka.
Coloriren, bélesteni,
Colorit, das. színadás, szín, színváltás.
Columen, die, oszlop.
Comet, komiſch, komme ꝛc. ſ. Komet.
Commandant, der, vár vezér, fővezér.
Commandiren, vezérleni.
Commando, das, vezérlés, vezérség; seregosztály.
Commandoſtab, der, vezérbot.
Commende, die, egyházi adomány.
Commentar, der, fejtegetőirás.
Commentiren, fejtegetni, világositni.
Commerz, das, kereskedés.
Commerziencollegium, das, kereskedőtanács, kalmartanács.

Commercienrath, der, kalmártanácsnok.
Commiß, der, biztos.
Commiſſär, der, biztos, komiszárius.
Commiſſariat, das, biztosi hivatalszoba, biztosság.
Commißbäcker, der, katonakenyérsütő.
Commißbrod, das, katonakenyér; prósnt.
Commißfahrer, der, kalóz, kalózhajó, tengeri rabló.
Commiſſion, die, bízomány; meghagyás, rábízás, néha parancsolat; biztos tanács, kirendelt biztosok.
Commiſſionär, der, biztos, bízományos, megbizott.
Committiren, rábízni, meghagyni, rendelni.
Commode, die, kihuzó, szekrény, sejtes, almáriom.
Commode, adj., kéjelmes, alkalmatos.
Commodität, die, kéjelem, könnyüség, könnyüségkeresés.
Communicant, der, áldozó; úrvacsorájával élő, gyonó.
Communication, die, közlés; összekötés, egyesítés, közösülés; közlekedés.
Communicationslinie, die, közösületi vonal.
Communiciren, közleni; meggyónni, áldoztatni; áldozni.
Communion, die, egyesség, közösülés; úrvacsora, áldozás.
Communität, die, közönség.
Compagnie, die, társaság; század, csapat, (katonáknál).
Compagnon, der, kereskedőtárs; segédtárs.
Compaß, der, compas, éjszakmutató.
Compaßroſe, die, ſ. Windroſe.
Compendiös, adj., summas, rövid.
Compendium, das, summás munka, v. előadás, rövid előadás.
Compenſation, die, kártérités, kárpótlás, kárkipótlás.
Competent, adj., illendő, erányos.
Competent, der, vágytárs, együttkereső (hivatalt).
Competenz, ſ. Befugniß.
Compilator, der, compilator.
Compiliren, összehordani, együvé hordani, (konyvekből).
Complet, adj., egész, teljes.
Completiren, kipótolni.
Completion, die, testalkotás.
Complicirt, adj., szövevényes, bonyolódott.
Compliment, das, bók, bokolat, főhajtás, köszöntés; tisztelet, udvarlás; örvendés, örömjelentés; nyájaskodás; hízelkedés.
Complimentenmacher, der, bókolgató.
Complimentiren, hálálkodni, köszönteni.
Complott, das, czimboraság, összeesküvés; összes, küdtek.
Componiren, szerzeni, készítni.
Componiſt, der, hangszerző, nótaszerző.
Compoſition, die, nótaszerzés.
Compreſſe, die, ſ. Bäuſchchen.
Compreß, adj., tömött, sürü.
Compromittiren, belékeverni valakit, elárulni mint részvevőt; ſich compromittiren, becsületét kockáztatni.
Comptoir, das, irószoba, iróbolt, (kereskedőknél); kereskedőház.
Comteſſe, die, grófkisasszony.
Concav, adj., homorú.
Concentriren, közepíteni, központosítni, egy pont körül egyesítni, összevenni, összehúzni v. szorítni; közepleni.
Concentriſch, adj., közepítő; közeplő.
Concentriſch, adv., közepítőleg; közeplőleg.
Concept, das, fogalom; fogalmazat; einem das Concept verrücken, valakit ügyekezetében v. föltételében megzavarni; aus dem Concepte kommen, elveszteni a' beszéd' fonalát.
Conceptpapier, das, közönséges papiros.
Concert, das, concert, hangverseny; ein Concert geben, machen, concertot adni v. tartani.
Concertmeiſter, der, concortigazgató.
Concertſaal, der, concertterem.
Concertſänger, **Concertſpieler**, der, concerténekes, concerttárs.
Conchilien, die, pl., kagylók, borítékosok.
Concilium, das, zsinat, papi főzsinat.
Concipiren, fogalmazni, föltenni, foglalni, (irásba).
Concipiſt, der, fogalmazó.
Conclave, das, pápaválasztó palota.
Concordanz, die, megegyezés; szentirási helyek' szókönyve.
Concordat, das, szerződés, egyezés, (pápa és világi fejdelem közt).
Concubinat, das, ágyastartás.
Concubine, die, ágyas, safarina.
Concurs, der, hitelezők egybegyülése v. osztálygyülése az adós vagyona felosztására; megvizsgáló gyülés.
Concursmaſſe, die, az adós vagyona

maradványa, (mellyből a' hitelezők kielégíttetnek).
Condition, die, föltétel, állapot; szolgálat, hely.
Conditionirt, adj., állapotban lévő, minemüségű.
Conditor, s. Zuckerbäcker.
Condolenz, die, fájlalás.
Condoliren, fájlalni, fájdalmat v. szánakozást jelenteni, (más' szomorú esetén).
Condor, s. Greif.
Conduct, der, kíséret; halotti pompa.
Conduite, die, magaviselet.
Conduitliste, die, magaviseleti jegyzék.
Confect, das, csemege; czukrossütemény.
Confectbüchse, Confectschale, die, csemegetartó.
Confederation, s. Bündniß.
Conferenz, die, értekezés, tanácskozás.
Conferenz-Minister, der, tanácskozó miniszter.
Confession, die, megvallás, vallástétel; büngyónás; valláságazat.
Confessionarius, der, gyóntatópap.
Confirmation, die, megbizonyítás, megerősítés, bérmálás.
Confirmiren, megbizonyítni v. megerősítni; bérmálni, megbérmálni.
Confiscation, die, elkobzás, elfoglalás.
Confisciren, elkobozni, elfoglalni.
Confitent, der, bűnvalló.
Confitüren, die, pl., nádméz-csemegék.
Confitürier, der, czukrász, czúkormíves.
Conföderation, die, szövettség.
Conföderirt, adj., szövettséges.
Conform, adj., megegyező, szerintes.
Conformiren, szerintezni, szabni.
Confrontation, die, összehasonlitás, összevetés; szembeállítás.
Confrontiren, összehasonlítni; szembeállítni.
Confus, adj., összezavart: zavart, megzavart, megrémült, tébolyodott.
Confus, adv., összezavarva, hányva vetve; megzavartan; ich bin völlig confus, eszem sincs helyen.
Confusion, die, zűrzavar, zavarodás.
Congregation, die, gyülés.
Congreß, der, összegyüles, gyülekezet.
Conisch, s. kegelförmig.
Conjugation, Conjugiren, s. Abwandelung, Abwandeln.
Conjunction, s. Bindewort.
[illegible]adskraut, das, bogyós linka, ke[illegible]yfű, vérontófű.
[illegible]ibirte, der, összeírott.
Conscription, die, összeírás.
Consecriren, fölszentelni.
Consens, der, megegyezés.
Consequent, adj., következetes.
Consequenz, die, következés; következetesség.
Conservation, die, megtartás, tartogatás.
Conservationsbrille, die, szemüveg.
Conserviren, megtartani, tartogatni, eltartani, eltenni.
Conserve, die, befött v. eltett gyümölcs.
Consistent, adj., sürű, tömött, összeálló.
Consistenz, die, összeállás; összeállóság, állandóság, erősség, tömöttség.
Consistorialrath, der, szentszéki tanácsos.
Consistorium, das, egyházi tanacs, szentszék.
Consolation, die, vígasztalás.
Consonant, der, mássalhangzó.
Consort, s. Mitgenoß.
Constabelskammer, die, pattantyússzoba, (hajókon).
Constabler, der, pattantyús.
Constantinopel, das, Konstantinápoly.
Constantinopolitaner, der, Konstantinápolyi.
Constitution, die, szerkezet, köztársasági szerkezet; testalkatás.
Constitutionell, adj., szerkezetes.
Constitutionswidrig, adj., szerkezet ellen való.
Constitutionswidrig, adv., szerkezet v. törvény ellen.
Construction, die, összeállítás v. rakás; szóelrendelés, szórakás, szószerkezet.
Construiren, összeállítni, összerakni; mondást szerkeztetni a' szókból.
Consul, der, consul, polgármester; (kereskedésre ügyelő követje egy nemzetnek a' másiknál).
Consulent, der, ügyvéd.
Consumtion, die, fogyasztás.
Consumtionssteuer, die, fogyasztási adó.
Contagiös, adj., ragályos; eine contagiöse Krankheit, ragály, ragályos nyavalya.
Contemplatio, adj., szemlélődő.
Conterfey, das, arczkép, festemény, hasonmás.
Conterfeyen, lefesteni, másolni.
Contestiren, bizonyítni, állítni, erősítni.
Context, der, beszédtartalom, szöveg.
Contignative, die, emelet.

...ent, der, szárazföld.
...gent, das, jutalék, rész, jutott
..., adózat, adando rész.
...uation, die, folytatás.
...uiren, folytatni.
..., der, hitel, rovás; árjegyzék;
Conto geben, hitelbe v. rovásra
...i.
...uch, das, hiteljegyzőkönyv, ár-
...zékkönyv.
...r, das, írószoba.
...band, adj., tiltott, tiltottvitelű.
...bande, die, tilalmas v. tiltott
...ka.
...bandirer, der, s. Schleichhändler.
...ct, adj., béna, nyomorék.
...ct, der, kötés, szerződés; kö-
...szőirás, alkulevél.
...ctmäßig, adj., szerződés szerinti.
...ctmäßig, adv., szerződés szerint.
...diction, die, ellenmondás.
...r, adj., ellenkező.
...ent, der, szerződőfél; die Con-
...enten, szerződőfelek.
...iren, szerződni, kötésre lépni,
...i.
...punct, der, ellenpont.
...t, der, ellenkezet.
...iren, ellenkezni.
...uent, der, adózó, adófizető.
...uiren, adozni; adót fizetni.
...ution, die, adó.
...le, die, ellenőrség.
...leur, der, ellenőr.
...liren, ellenőrözni.
...vers, die, vallásvita.
...uciren, vesztegeltetni.
...maz, die, vesztegzár; vesztegléś.
...r, die, körrajz.
...che, die, asszonyköntös.
...ion, die, vakseb, vakütés.
...nienz, die, illőség, illendőség.
...nt, der, gyülés, összejövetel,
...ilekezet.
...ntionsgeld, das, pengő pénz;
...zés szerinti pénz.
...ntual, der, szerzetes.
...rsation, die, társalkodás; beszél-
...és, mulatás.
...rsiren, társalkodni, beszélgetni,
...latni.
...lsion, die, vonaglás, rángódás.
...lsivisch, adj., vonagló, rángódó,
...zaggató.
..., die, más, másolat.
...uch, das, máslókönyv.
...en, lemásolni, másolni, leírni,
...ni.
..., der, leiró, másoló.

Copulation, die, egyesítés, összekötés; esketés, összeesketés, összeadás.
Copuliren, egyesítni; összeesketni, összeadni.
Cordon, der, őrvonal.
Corduan, der, kordovány.
Cornett, der, lovas zászlótartó.
Cornette, die, lovas zászló.
Corollarium, das, folyadék.
Corporal, der, káplár; Vice-Corporal, alkáplár.
Corporalschaft, die, káplárság.
Corps, das, sereg, seregosztály, csapat.
Corpulent, adj., testes.
Corpulentheit, die, testesség.
Correct, adj., tiszta, hibátlan; adv., hibátlanúl.
Correctheit, die, hibátlanság.
Corrector, der, jobbító, hibanyomozó.
Correctur, die, javíték, hiba igazítás, (könyvnyomtatásban).
Correcturbogen, der, javítékív v. -árkus.
Correspondent, der, levelező.
Correspondenz, die, levelezés.
Correspondiren, levelezni, levelezésben állani.
Corsar, der, tengeri rabló, kalóz.
Corse, der, korz, korzikai.
Corsett, das, felöltő derékravaló.
Corsica, das, korzika (sziget).
Corsisch, adj., korz, korzikai; adv., korzúl.
Corvette, die, nászád, gyorshajó.
Costüm, das, viselet, öltözet; szokás.
Coteletts, die, sült oldalszeletek.
Coupon, der, kamatlevelke.
Courage, die, bátorság, merészség.
Couragirt, adj., bátor, bátorságos, merész; adv., bátran, bátorságosan.
Courir, der, kurír, hírvivő.
Courirstiefel, die, nagysaruk, kurírsaruk.
Cours, der, pénzfolyam, pénzbecs, forgás, kerengés; ár.
Couvert, das, levélboriték; teríték, asztali teríték (egy személyre).
Cracau, die, krakó, (város).
Crain, das, karniólia (tartomány).
Crater, der, tűzhányóhegy' torka v. -nyílása v. -tölcsére.
Creatur, die, teremtmény.
Credenz, die, s. Credenztisch.
Credenzen, megízelni, izelgetni; poharat töltögetni.
Credenzer, der, előreizelgető, pohárnok, pohártöltő.

Credenzteller, der, szolgálótál, tácza.
Credenztiſch, der, Credenz, die, pohárszék, csemegetár.
Credit, der, hitel.
Creditbrief, der, hitellevél.
Creditiren, hitelezni, hitelbe venni v. -adni.
Creditiv, das, bizománylevél.
Creditor, der, hitelező.
Cremor-Tartari, der, borkő, borkősavas hamag.
Creole, der, kreól.
Criminal, adj., büntető, fenyítő, (összetételekben).
Criminal-Codex, der, fenyítő v. büntörvénykönyv.
Criminal-Gericht, das, büntörvényszék.
Criminaliſt, der, bünperes.
Criminal-Proceß, der, bünper.
Criminal-Rath, der, büntörvényszéki tanácsnok.
Criminal-Recht, das, büntörvény.
Criminal-Richter, der, bünügybiró.
Criminal-Sache, die, bünügy, főbenjáró dolog.
Croate, der, horvát.
Croatien, das, Horvátország.
Crucifix, das, feszület.
Cubebe, die, kubéba.
Culiſſe, die, színfal.
Cultur, die, tenyésztés, termesztés; müvelés, müvelődés, csinosodás; müveltség.
Cumanien, das, Kunság.
Cumanier, der, kun.
Cur, die, gyogyítás, gyógy; gyógyszerrel élés; eine Cur gebrauchen, gyógyszerrel élni.
Curatel, die, gondvédelés.
Curator, der, gondviselő.
Curbette, die, ivszökés.
Curialſtyl, der, tiszti irásmód.
Curie, die, nemesudvar, nemestelek.
Current, adj., folyó.
Currentſchrift, die, folyóirás.
Curſiren, forgásban lenni, kerengni.
Curſiv, adj., futó.
Curſivſchrift, die, futóbetük, futóirás, dültirás.
Cuſtos, der, őr; lapőr, őrszó, (lap' végén).
Cylinder, der, henger.
Cylindriſch, adj., hengerded, hengeres; adv., hengerdeden, hengeresen.
Cymbel, die, czimbalom.
Cymbelblume, die, vízi hidőr.
Cymbelſchläger, der, czimbalmos.
Cyniſch, adj., czynitus.
Cypper, der, Cypperkatze, die, cziprusi macska.
Cyppergras, das, mondola palka.
Cypern, das, Cziprus (sziget).
Cypreſſe, die, cziprus.
Cypreſſenbaum, der, cziprusfá.
Cypreſſenholz, das, cziprusfa.
Cypreſſenkraut, das, cziprus nézsit, kerti cziprus.
Cyprier, der, cziprusi.
Czar, der, czár.
Czarin, die, czárné.

D.

Da, adv., (hier, dort), itt, ott, amott; da iſt er, itt v. ott van; wer da? ki van itt v. ott? da ſeyn, itt v. ott lenni, jelen lenni; er iſt nicht da, nincs itt; bald hier, bald da, hol itt, hol amott; in Beziehung auf einen Ort, für wo, in oder an welchem Ort, a' hol; z. B. die Stadt, wo er geboren iſt, a' város, a' hol v. mellyben született; oder auf eine beſtimmte Zeit, midön, a' midön, a' mellyben, hogy, 's a' t.; es wird die Zeit kommen, da du ꝛc., lesz még ollyan idő, a' midön 's a' t.; ſtatt: hierin, hierbei, ebben, abban, itt, ott; ſtatt: dann, alsdann, akkor; wenn ich da noch wäre, ha még akkor életben leszek; conjunct. zur Bezeichnung einer Zeit, für: als, midön; particip. ván-vén; da die Sonne aufging, midön a' nap felkelt, v. felkelvén a' nap felkelt; ſt. weil, nachdem, minekutánna, minthogy, mivelhogy, mivel; da du es ſo haben willſt, will ich mich bemühen, minthogy úgy akarod, rajta leszek; ſtatt: da doch, anſtatt, holott, pedig, ámbár.

Dabei, adv., 1) daneben, a' mellett, ott, e' mellett; daher in Zuſg. dabei bleiben, bei jemanden bleiben, mellette maradni; trop. bei etwas beharren, megmaradni v. megállani valami mellett; dabei denken, z. B. bei einem Worte, valamit érteni alatta p. o. a'

só alatt; bei etwas urtheilen, ítélni valami felől valamit; dabei haben, z. B. bei einer Sache, ich möchte dich gerne dabei haben, szeretném, ha te is ott lennél velem; dabei hangen. mellette függeni; dabei liegen, mellette feküdni v. lenni; dabei seyn, von Menschen, jelen lenni v. ott lenni; das Dabeiseyn, jelenlétt; von Sachen. mellette v. ott lenni, mellétevo lenni; dabei sitzen, mellette ülni; dabei stehen, mellette állani; von Oertern, Bäumen, mellette feküdni v. lenni; dabei thun, d. i. etwas ausrichten, tenni valamit mellett v. körül v. nála, segitni mellette; ft. dazu thun, hozzá adni; dabeibleiben, megmaradni p. o. a' helyén, ott v. itt maradni; 2) zugleich, überdieß, egyszersmind, azon felyül, annak fellette, a' mellett; er ist gelehrt, und dabei bescheiden, tudós ember 's egyszersmind v. a' mellett szerény; 3) von, wegen, in Ansehung der Sache, felőle; z. B. was denkst du dabei? mit tartasz felőle?

Da Capo, (Musik), vom Anfange, von vorn, előlkezdve v. kezd elől.

Dach, das, fedél, hazfedél, épületfedél; ein Dach von Schindeln, zsindely fedél; von Stroh, szalma v. zsup fedél; ein Dach von Ziegeln, cserepzsindely; das Dach decken, befedni a' házot; ein Gebäude in Dach und Fach erhalten, jó állapotban tartani az épületet; trop. einem auf dem Dache sitzen, szorosan vigyázni valakire; da ist gleich Feuer im Dache, már akkor egyszeriben *fellobban v. megharagszik; für das ganze Haus, ház, hajlék; jemanden unter sein Dach nehmen, valakit házához fogadni; unter einem Dache wohnen, valakivel egy fedél alatt v. egy házban lakni.

Dachdecker, der, házfedő.

Dachfahne, die, vitorla a háztetőn.

Dachfenster, das, hazfedél ablaka.

Dachförmig, adj., fedélszabású.

Dachforst, das, házfedélgerincz, házormó.

Dachknopf, der, szárufagomb.

Dachrinne, die, csepegő, ereszcsatornya, ereszallycsatornya.

Dachs, der, borz.

Dachsbeine, die, einwärts gebogene Beine, lőcsláb.

Dachschiefer, der, fedélcserepkő.

Dachschindel, die, zsindely.

Dachsfett, das, Dachsschmalz, borzhájj.

Dachshund, der, tacskó kutya, takszli.

Dachsjagd, die, borzvadászat.

Dachsloch, das, Dachsbau, der, borzlyuk.

Dachspitze, die, fedélormó, fedélgeréncz.

Dachstein, der, foszlókő, cserepkő.

Dachstube, die, házhiúszoba.

Dachstuhl, der, fedélfészek, szarufaállás.

Dachtraufe, die, s. Traufe, csepegő, eresz; ereszről lecsepegő eső, ereszcsatorna.

Dachung, die, házfédés; das Dach selbst, házfédély.

Dächelchen, das, fedelecske.

Dadurch, adv., durch den Ort, arra, azon által; durch die Sache, durch dieses, diese, dieses, az által, azzal, ezzel.

Dämmen, einen Damm machen, gátolni, gátot vetni; durch einen Damm einschränken, z. B. einen Fluß, elgátolni p. o. a' vizet, gáttal elrekeszteni.

Dämmerlicht, das, szürkület; alkony.

Dämmerig, adj., homályos.

Dämmern, szürkülni; es dämmert, (des Morgens), szürkül, virad; (des Abends), alkonyódik, homályosodik.

Dämmerung, die, szürkület; Morgen-Dämmerung, reggeli szürkület; Abend-Dämmerung, estveli szürkület, alkonyodás.

Dämpfen, z. B. einen Ton auf einer Geige, mérsékelni, tompitni p. o. a' hangot; eine Farbe dämpfen, d. i. dunkler machen, homályositni a' színt, festéket; ft. unterdrücken, elnyomni, szüntetni, enyhitni; das Feuer dämpfen, a' tüzet elfojtani, meg- v. eloltani; einen Aufruhr dämpfen, partütést v. lázzadást elnyomni, lecsilapitni.

Dämpfer, der, hangmérséklő v. tompitó, szüntető, enyhitő.

Dämpfig, adj., engbrüstig, besonders von Pferden, fúlladó, kehes, p. o. ló, fúladozó.

Dämpfung, die, des Tons, mérséklés, hangmérséklés; Unterdrückung, enyhités, csendesités, szüntetés.

Däuchten, tetszeni, látszani; mich däucht, nekem ugy tetszik, v. úgy látszik.

Däumling, der, a' kesztyü hüvelykujja.

Dafern, adv., ha, a' mennyiben.

Dafür, adv., ſt. für der, die, das, oder dieſen, dieſe, dieſes, oder demſelben, dieſelbe, dasſelbe, azért, ezért; dafür bezeichnet einen Gegenſtand der Urſache, azért, az okból; oder auch als Gegenmittel, az ellen, ellene; in Zuſammenſetzungen:

Dafür annehmen, z. B. eine Waare für baares Geld, valami v. a' helyett elvenni; für dieß oder das erklären, úgy v. annak venni.

Dafür anſehen, úgy nézni mint, annak nézni.

Dafür geben, érette adni.

Dafür halten, annak tartani, úgy gondolni; ich halte dafür, daß ꝛc., úgy tartom v. úgy itélek, hogy 's a' t.

Dafürhalten, das, vélekedés, gondolat, itélet.

Dafür kaufen, d. i. für das Geld, venni rajta p. o. azon a' pénzen.

Dafür können, tehetni rola, oka lenni valaminek.

Dafür nehmen, d. i. für die Sache annehmen, a' helyett elvenni; dawider gebrauchen, valami p. o. betegség ellen venni v. bévenni.

Dafür ſeyn, d. i. eine Sache begünſtigen, a' dolgot helybehagyni; a' dolognak pártját fogni; nicht dafür ſeyn, a' dolgot ellenzeni, ellene lenni a' dollognak.

Dafür ſorgen, gondoskodni valami felöl v. valamiről; dafür laß mich nur ſorgen, csak bizd rám a' dolgot; dafür iſt geſorgt, el van már az intézve.

Dafürſtehen, gut für etwas ſeyn, magát v. szavát lekötni valamiért, valami felöl jól állani.

Dagegen, adv., ſt. gegen dieſen, dieſe, dieſes, az ellen, ellene; dagegen arbeiten, ellene dolgozni v. szegezni magát; etwas dagegen haben, valami szólójának lenni ellene; nichts dagegen haben, megegyezni benne; ich habe nichts dagegen, nem bánom, semmi szóllóm sincs ellene; dagegen handeln, ellene cselekedni v. vetni, ellene szegezni magát t. i. cselekedettel; Conj. ſt. im Gegentheil, hozzá v. ahoz képest, hozzá vagy ahoz hasonlitva; oder als Gegenſatz, ellenben; er iſt dein Feind, dagegen bin ich dein Freund, ő ellenséged, ellenben én barátod vagyok.

Daheim, adv., zu Hauſe, otthon, itthon; odahaza; es iſt nirgends beſſer, als daheim, legjobb otthon, mindenütt jó, de jobb otthon.

Daher, adv., von dem Orte, derther, onnan, azon hellyről v. helyből; ſt. herein, einher, her, onnan erre v. felém v. ide; ſt. daraus, abból, attól, onnan, azért; das kommt daher, weil — onnan v. attól van ez, hogy —; Conj. aus der Urſache, deßhalb, a' honnan, minekokáért, mellyre nézve, azért, tehát.

Daherfliegen, sebesen előrepülni.

Dahergehen, közelitni, jönni t. i. (amarról, errefelé).

Daherhinken, errefelé sántikálni.

Daherhüpfen, errefelé ugrálni, ugrálva közelitni.

Daherkommen, von einem Orte, máshonnan erre közelitni v. jönni; ſt. herannahen, wie die Zeit, közelgetni, mint az idő.

Daherlaufen, előfutni.

Daherreiten, erre v. előlovagolni, erre közelitni lóháton.

Daherrennen, nyakra főre, erre felé futni.

Daherſchießen, z. B. wie ein Waſſer, errefelé rohanni.

Daherſchleichen, elősuhanni, magát oda lopni, lopva közelitni.

Daherſchwimmen, előúszni.

Daherſprengen, előnyargalni, elővágtatni.

Dahertaumeln, előtántorogni.

Daherziehen, sorjában v. rendben közelitni, seregestól jönni.

Daherum, da herum, ott valahol, ott v. azon a' tájjon.

Dahin, adv., deutend an oder auf den Ort, oda, arra a' helyre; bald hierhin, bald dahin, majd ide, majd amoda; ſt. ſoweit, annyira, addig; bis dahin, addig, akkora; die Sache iſt dahin gekommen, annyira ment már a' dolog; ſt. weg, hinweg, (von der Zeit), el... z. B. dahin fliegen, elrepülni; dahin ſeyn, oda lenni, elveszve v. elveszett lenni; in Zuſam.

Dahin arbeiten, azon dolgozni v. lenni, igyekezni.

Dahin auslegen, úgy v. arra magyarázni.

Dahin bringen, d. i. nach einem Orte, oda vinni valahová; trop. es dahin, d. i. es ſo weit bringen, annyira vinni a' dolgot; in einer Kunſt es dahin bringen, annyira menni v. annyi előmenetelt tenni valamiben; einen da-

hin bringen, valakit arra venni v. reá venni.
Dahin denken, azon v. a' felöl gondolkozni.
Dahin deuten, arra magyarázni, oda v. arra mutatni.
Dahin eilen, elsietni, hirtelen elmenni, mint p. o. az idö.
Dahin fallen, niederfallen, leesni, lerogyni; vergehen, elveszni.
Dahin fliegen, z. B. an einen Ort, oda repülni; wegfliegen, elrepülni; ſt. vergehen, z. B. wie Jahre, elrepülni, hirtelen elmúlni, elsietni.
Dahinfließen, an den Ort, odaszaladni; entfließen, elfutni; ſchnell vergehen, elfutni, elmúlni, hirtelen eltelni.
Dahin fließen, elfolyni; verfließen, wie die Zeit, elfolyni, elmúlni, mint az idö.
Dahin geben, weggeben, aufopfern, oda adni, által adni; ſein Leben dahin geben, életét is feláldozni.
Dahingehen, oda menni; trop. vergehen, wie die Zeit, eljárni, mint az idö; ſt. ſterben, meghalni.
Dahinlaufen, oda futni v. szaladni; ſt. entlaufen, elfutni.
Dahinmüſſen, z. B. ich muß dahin, d. i. gehen, oda kell mennem.
Dahinnehmen, elvenni.
Dahinraffen, z. B. ein ſchneller Tod hat ihn dahin gerafft, egy hirtelen halál elragadta.
Dahinrauſchen, csergedezve elfolyni, elcsergedezni.
Dahin reiſen, oda útazni.
Dahinreißen, elzagatni, erőszakkal elrántani.
Dahin rennen, elnyargalni, sebesen elfutni.
Dahin ſcheiden, ſterben, megválni az élettöl.
Dahin ſchwinden, elenyészni.
Dahin ſeyn, oda lenni, elveszett lenni; ſt. geſtorben ſeyn, meghalva v. megholtnak lenni.
Dahinſinken, lerogyni, összerogyni.
Dahinſtehen, zweifelhaft ſeyn, bizonytalan lenni.
Dahinſtellen, an den Ort, oda tenni; dahin geſtellt ſeyn laſſen, abba hagyni valamit, felhagyni valamivel.
Dahinſturzen, leesni, lerogyni; jemanden, letaszitni, lebuktatni.
Dahinten, adv., zurück, megett, megette, hátúl, hátra.
Dahinter, adv., hinter demſelben, derſelben, demſelben, megett, megette, hátúl, megé; alatta; es ſteckt ein Betrug dahinter, ravaszság van a' dologban, csalárdság fekszik alatta; ich kam dahinter, kitanúltam v. kitapogattam, kitudtam a' dolgot, végére jártam a' dolognak.
Dahin trachten, valamire igyekezni v. törekedni, azon lenni.
Dahinwärts, adv., arra felé.
Dahinwandeln, oda menni.
Dahinwelken, elhervadni.
Dahinwollen, z. B. gehen, oda igyekezni.
Dahinziehen, an den Ort, oda húzni; wandern, oda költözni.
Dahinzielen, abzwecken, oda czélozni, arra v. oda mutatni.
Dahle, die, Dohle, csóka.
Dohlen, tändeln, ſich kindiſch betragen, gyermekeskedni, tréfálni, pajkoskodni.
Damalig, adv., akkori, akkor volt.
Damals, adv., akkor, abban az időben.
Damas, Damaſkus, Damaskus, Siriai város.
Damascener, der, Damaskusbéli lakos; adj., Damaskusi.
Damasceniſch, adj., Damaskusi.
Damasciren, habosra edzeni.
Damascirt, adj., török módra edzett, habos, p. o. vas, aczél.
Damascirſtahl oder -ſtahl, Damaskusi, v. török habos vas v. aczél.
Damasklinge, die, török habos kardvas.
Damaſt, der, Damasz, habos virágú selyem materia.
Damaſten, adj., von Damaſt, Damasz, habos virágú.
Damhock, der, bak dámvad.
Dambret, das, ostábla.
Dame, die, főasszonyság, dáma; in den Karten die Königin, királyné v. dáma; ostábla játékban; in der Dame ſpielen oder ziehen, ostábláznı, ostáblát játszani.
Damenſpiel, das, ostáblajáték.
Damgeiß, die, nöstény dámvad.
Dambirſch, der, dámvad, bak dámvad.
Damiſch, dämiſch, adj., albern, ostoba, buta.
Damit, adv., mit demſelben, derſelben, demſelben, azzal, avval, vele; was wollen Sie damit ſagen? mit akkar az Ur azzal mondani? nur heraus damit, csak ki vele; es iſt aus damit, vége van annak; ſt. womit, a' mellyel; a' mivel, mellyel; Conj. daß, auf daß, hogy; damit nicht, ne hogy;

damit ich nicht zu weit gehe, hogy messze ne menjek, v. hogy czélomtól messze ne távozzak.

Damm, der, töltés, gát.

Dammbruch, der, gátszakadás.

Dampf, der, ein dicker Rauch, Nebel, Dunst, gőz, pára, gőzölgés, gőzölget, füstölgés, sürü füst; Engbrüstigkeit, nehézlélekzet; fúladozás, fúladás.

Dampfbad, das, Dunstbad, gőzferdő, gőzzel való feresztés, párolgatás.

Dampfboot, das, gőzsajka, mellyet a' gőz hajt.

Dampfen, wie das Holz, Kohlen, füstölögni; wie die Erde, das Wasser, gőzölögni, gőzölni; Dampf verursachen, füstölni, füstöt csinálni; Dampf machen, füstöt eresztení; sein Pfeifchen dampfen, d. i. rauchen, dohányozni.

Dampfen, das, gőzölges, ki- v. felgőzölgés.

Dampfig, adj., voll Dampf, z. B. ein Zimmer, füstel tele lévő, füstös; voll Dünste, z. B. ein Ort, gőzös.

Dampfloch, das, füstölgő lyuk.

Dampfmaschine, die, gőzerömiv, mellyet forró viz gőze hajt.

Dampfmesser, der, gőzerőmérő.

Dampfschiff, das, gőzhajó, melly gőz' ereje által hajtatik.

Danach, (auch darnach), adv., nachdem, der oder nach demselben, derselben, demselben, azután arra, azon, a' felöl, arról, a' szerént; darnach fragen, d. i. nach der Sache forschen, a' dologról v. a' dolog felől tudakozni; oder sich darum bekümmern, gondolni vele, gondoskodni felőle; für: diesem gemäß, z. B. darnach beurtheilen, a' szerént v. ahoz képest itélni meg; eine Beschaffenheit, ein Verhältniß andeutend, z. B. er sieht mir nicht darnach aus, nem a' látszik ki belőle, nem azt mutatja; darnach riechen, a'szaga is megtetszik; darnach schmecken, ollyan az íze; eine Ordnung, Zeitfolge, für hernach, azután, anakutánna; kurz darnach, kevéssel azután; nicht lange darnach, nem sokára azután; eine Stunde darnach, egy órával azután, egy óra múlva azután.

Daneben, adv., neben demselben, derselben, demselben, auf die Frage wo? e' mellett, a' mellett, mellette; auf die Frage wohin? mellé; daneben sitzen, ...en, mellette ülni, sekűdni; ein neues Gebäude daneben bauen épületet épitni a' régi mellé; f. dieß, zugleich, azon felyül, a' me

Danieden, adv., dort unten, ott v alatt.

Danieder, (darnieder), adv., zu B zur Erde, le, földig, földre; l ders in Zusammens.

Daniederbeugen, z. B. den Ast, l tani, lehúzni; trop. sehr betr nagyon elcsüggeszteni, bánatb ritni.

Daniederfallen, leesni, lerogyni, a' re esni.

Daniederkommen, niederkommen, einem Kinde, lebetegedni, gyer ágyba esni.

Daniederliegen, zu Boden liegen, l heverni, összedülve lenni; krar niederliegen, betegen feküdni; entkräftet seyn, egészen oda l nicht betrieben werden, hevern hagyatott állapotban lenni.

Daniederschlagen, leverni, földhöz ni, ütni, verni; trop. muthlo chen, leverni elcsüggeszteni; zu de richten, vernichten, semmivé pocsékká tenni.

Daniederwerfen, levetni, lehajitni Haus liegt völlig danieder, e lerogyott a' ház v. a' földön fe der Feind liegt völlig danieder, szen oda van v. össze van tör ellenség.

Dank, der, köszönet, hálaadás; sagen, megköszönni valakinek; Dank wissen, d. i. im Herzen d köszönettel v. hálaadatossága tozni; es ist mir zu Dank b worden, köszönettel meg van ve, v. megfizették; Gott sey hálá Istennek! dem Himmel sey hálá légyen az egeknek!

Dankaltar, der, hálaadó oltár.

Dankbar, adj, háladatos, hálaad sich dankbar beweisen, háladato gal v. hálával viseltetni; adv. laadatosan, hálával; nehmen, v

Dankbarkeit, die, háladatosság.

Danken, durch Worte, megköszön lamit, köszönni; einem recht v sich danken, szépen v. szívesen köszönni valaki jóakaratját 's Gott danken, hálát adni az Ist st. wieder grüßen, elfogadni ha ki köszönt, ismét v. viszon szönni, visszaköszönni; im danken, hálaadatos lenni, hálá san emlegetni valaki jóságát;

hat, meghalálni; etwas Ange-
es ablehnen, danken, megkö-
i, de el nem fogadni; man trug
s Amt an, allein er dankte da-
inálták azzal a' hivatallal, de
rállalta fel; einem etwas zu
haben, valakinek köszönhetni
it, köszönettel tartozni vala-
valamiért.
das, köszönés megköszönés;
Dank, köszönet.
, das, háláadó innep.
gung, das, háláadás, háláadó
rgés, fohászkodás v. imád-
ung, das, háláadó érzés.
, das, háláadó ének.
er, das, háláadó áldozat.
igt, die, háláadó predikáczió.
, die, háláadó v. köszönő
l.
n, köszönni, megköszönni.
ung, die, köszönés, megköszö-
öszönet, háláadatosság.
ungsschreiben, das, megköszö-
rél.
pflichten, háláadatlan, háláada-
ról elfelejtkező.
pflichtheit, die, háláadatlanság,
latosságról elfelejtkezés.
adv., akkor, ugy osztán, ak-
stán; dann erst, csak akkor;
dann, még akkor is; dann und
, néha néha; ft. ferner, to-
, adv.; von dannen, onnan,
el, innen, ezen v. azon hely-
her, ft. daher, adv., onnan, a'
m.
da, ott, itt.
adv.; an diesem, diesen, diese,
selben, derselben, denselben, auf
age wo? azon, rajta, abban,
; wohin? arra, reá; Es be-
: 1) ein Daseyn einer Sache,
te, közel hozá; 2) den Ge-
nd einer Handlung, z. B. ich
nichts daran auszusetzen, semmi
st v. hibát nem találok benne;
n nicht Schuld daran, én oka
vagyok; 3) ft. woran, abból,
, a' mellyen, a' mellyről; da-
tte er es erkannt, arról esmer-
g; daran erkenne ich deine Lie-
ból esmerem meg a' te szere-
t; 4) eine Richtung, Neigung,
hung ꝛc. in Verbindung mit Verbis,
z. B. daran liegen, daran denken
u. ſ. w.
Daran arbeiten, azon dolgozni v. mun-
kálódni, rajta lenni.
Daran bauen, hozzá épitni; rajta épít-
ni p. o. annyi ideig.
Daran binden, hozzá kötni; ſich daran
binden, magát valamihez tartani,
szabni p. o. a' törvényhez; kötelez-
ni, szoritni valakit valamire.
Daran denken, felőle v. róla gondol-
ni; ich denke gar nicht daran, eszem-
ben sincs; ft. ſich deſſen erinnern, reá
emlekezni, róla megemlékezni.
Daran gehen, es unternehmen, hozzá
fogni, elkezdeni.
Daran gießen, reá tölteni.
Daran glauben, hinni v. hitelt adni
neki.
Daran gränzen, határos lenni vele.
Daran haben, z. B. Freude, örülni
rajta v. neki, örömének lenni ben-
ne.
Daran halten, ſich, z. B. daß man
nicht falle, belé fogódzni, benne
megfogódzni.
Daran kommen, an die Sache, hozzá
férni, elérni; an die Reihe kommen,
a' sornak rákerülni.
Daran lehnen, hozzátámasztani; ſich
daran lehnen, rátámaszkodni vala-
mire.
Daran liegen, mellette lenni v. feküd-
ni; an der Krankheit, feküdni nya-
valyában; es liegt viel daran, sok
függ attól; es liegt mir nicht viel
daran, nem sokat gondolok vele; du
haſt kein Recht daran, semmi jussod
sincs hozzá.
Daran machen, an die Sache machen,
befeſtigen, hozzá csinálni; ſich daran
machen, etwas unternehmen, hozzá
fogni valamihez, belé kezdeni va-
mibe.
Daran merken, abból látni v. észre-
venni.
Daran nähen, hozzávarrni.
Daran ſchlagen, hozzá ütni v. csapni;
kopogni p. o. az ajtón; hozzá ve-
rödni.
Daran ſeyn, 1) rajta lenni; 2) in einem
gewiſſen Zuſtande ſeyn, állapotban
lenni, lenni valamivel p. o. jól v.
rosszúl; ich bin ſehr wohl daran,
igen jól vagyok vele; jól van dol-
gom; ich bin ſehr übel daran, rosz-
szúl megy a' dolgom; megjártam
vele! 3) es iſt nichts daran, d. h, es
taugt nichts, semmit sem ér; oder es

ist ungegründet, nem igaz, semmi sincs belőle; 4) damit beschäftigt seyn, azzal foglalatoskodni, ázon lenni; er ist schon sehr fleißig daran, szorgalmatosan dolgozik rajta.

Daran setzen, oda, hozzá v. mellé tenni; Leib und Leben daran setzen, az életét veszedelemre kitenni.

Daran stecken, z. B. den Ring an den Finger, reá dugni p. o. a' gyűrűt az ujjába v. ujjára.

Daran stoßen, beléütni, beléütődni, belécsapódni; st. daran gränzen, határos lenni vele, mellette feküdni v. lenni; sich daran stoßen, megütközni valamin, megsértődni által.

Daran thun, z. B. an das Essen, tenni belé v. hozzá, közzé, vetni belé, p. o. az ételbe valamit; daran thust du wohl, azt jól cselekszed v. teszed.

Daran wachsen, hozzá nöni.

Daran wollen, Neigung zu etwas haben, valamit akarni, nicht daran wollen, valamit nem akarni, vonogatni magát valamitől.

Daran zweifeln, kételkedni benne v. rajta, kétségbe hozni valamit.

Darauf, adv. st. auf diesem, diese, auf dasselbe, auf demselben, 1) auf die Frage wo? azon rajta, azokon, rajtok; wohin? arra, reá, azokra, reájok; 2) azt, abban, arra, ahoz, ehez, ebben; 3) einen Zweck andeutend, z. B. er legt es darauf an, azon igyekszik, az a' czélja; 4) st. hierauf, nach diesem, akkor, azután, mellyre, arra, erre, ezután; in Zsig.

Darauf ankommen, attól függeni; es kommt darauf an, attól függ, a' választja el a' dolgot.

Darauf anlegen, das Gewehr darauf richten, arra irányozni a' fegyvert; es darauf anlegen, valamire czélozni v. nézni cselekedetével.

Darauf antragen, javallani valamit.

Darauf beharren, állhatatosan megmaradni mellette.

Darauf beruhen, attól függeni, abban állani, azon épülni.

Darauf bestehen, azt sürgetni, attól el nem távozni, a' mellett állhatatosan megmaradni.

Darauf bieten, igérni valamiért t. i. árt, pénzt v. megígérni valaminek az árát.

Darauf bringen, etwas, z. B. auf ei[illegible] Bogen, reá irni, úgy intézni hogy reá férjen; auf den' Ge[illegible] kommen, z. B. ich wurde dara[illegible] bracht, arra a' gondolatra vit[illegible] arra tettek figyelmetessé.

Darauf denken, reá gondolni, g[illegible] latját reá függeszteni.

Darauf dringen, valamit sürgetn

Darauf drücken, z. B. sein G[illegible] pecsétjét rányomni; die Feder Papier, a' pennát nyomni.

Darauf eingehen, megegyezni be[illegible] dologban.

Darauf fallen, ráesni a' dologra lamire; im Nachdenken auf die kommen, arra a' gondolatra ich bin darauf gefallen, az eszembe.

Darauf folgen, követni valamit, na következni.

Darauf geben, felpénzt v. foglaló[illegible] st. darauf achten, hallgatni v. mezni reá; nicht darauf geben, venni.

Darauf gehen, reá menni, reá helyének lenni rajta; sich dar[illegible] ziehen, arra vitetődni, tartoz[illegible] werden, verbraucht werden, fe[illegible] reá, elfogyni; zu Grunde sterben, elveszni, meghalni.

Darauf haften, z. B. ein Verdac dem Menschen, gyanú van re[illegible]

Darauf halten, reá tartani; sd werth halten, sokat tartani r felőle.

Darauf hören, reá hallgatni.

Darauf legen, reá tenni; trop Abgabe darauf legen, adót vetn sich darauf legen, z. B. auf die reá feküdni; trop. Mühe auf verwenden, magát reá adni adni valaminek.

Darauf liegen, auf etwas, um [illegible] hen, rajta v. azon feküdni.

Darauf nähen, rávarrni.

Darauf nehmen, sich auf die Sad lassen, arra számat tartani, bízni; sich auf etwas Hoffnung n számot tartani reá, azt vár[illegible] ményleni.

Darauf reiten, rajta lovagolni.

Darauf richten, z. B. die Augen forditni v. függeszteni a' sze[illegible]

Darauf schlagen, jól ráverni; der der Waaren erhöhen, a' porté rába azt is belétudni, annyi árrát feljebb vinni; durch S befestigen, rászegezni.

Darauf schwören, reá megeskü[illegible]

darauf ſchwören, daß ꝛc., eskü-
állíthatom, hogy ée.
ſetzen, ránézni; auf etwas Rück-
ehmen, arra tekinteni, azt te-
be venni.
ſetzen, reá tenni; ſich darauf
z. B. auf's Pferd, ráülni,
' lóra, felülni reá; trop. ſeine
ung darauf ſetzen, reménységét
helyheztetni.
ſitzen, rajta ülni.
ſpringen, ráugrani, rápat-
ſtehen, rajta lenni v. állani;
et eine Belohnung darauf, ju-
van reá téve v. feltéve.
ſtudiren, készülni reá, gondol-
felőle.
ſtützen, reá támasztani, rá épí-
apítni p. o. oszlopra; ſich darauf
, reátámaszkodni.
treten, ráhágni.
umgehen, olly szándékkal len-
ion igyekezni.
warten, arra v. reá várakozni.
ziehen, czélba venni, reá czé-
, adv., aus dieſem, aus dem-
, abból, ebből, belőle; zu
s eines Satzes, a' mellyből,
anan; daraus folgt, daß ꝛc.,
man v. a' mellyből következik,
ée.
szükölködni, szükséget látni
avedni, szükséggel, küszködni,
orúságra jutni, megszorúlni.
en, ajánlani valamit; d. i.
ás végett, megkínálni vele,
nyújtani; trop. gewähren, ver-
, szerezni, adni, kedvét töl-
ele; ſich darbieten, d. i. ſich
, adódni, találtatni, magát
ú; oder ſich ſelbſt hingeben wol-
ajánlani magát.
ung, die, ajánlás, kínálkozás,
dás.
gen, als Gabe bringen, aján-
vinni, odaadni, ajánlani,
ni.
gung, die, odavivés, előadás,
s.
adv. in demſelben, dieſelbe,
e, belé, abba, azokba; ſchütt
iffer darein, tölcs vizet belé;
arein miſchen, belécelegyíteni
, belé elegyedni; ſt. worein,
llybe; ſt. dazu, z. B. noch oben
, még azon felyúl.

Darein finden, begreifen, megérteni, ellátni eszével; ſich darein finden, magához térni, magához jönni; ich kann mich noch nicht darein finden, még nem tanúltam belé, nem tudok még elmenni rajta.
Darein geben, ſich, d. i. ſich gefallen laſſen, elszenvedni, hozzá törődni.
Darein gehen, beléférni.
Darein gießen, belétölteni.
Darein legen, ſich, ſich in's Mittel legen, magát közbevetni.
Darein mengen, ſich, magát a' dologba belé elegyítni v. belé avatni.
Darein reden, beleszólani.
Darein ſchlagen, közzé ütni v. csapni, szélyel ütni köztök.
Darein ſchütten, in das Gefäß, belétölteni.
Dargeben, adni, odaadni, nyujtani; ſich dargeben, d. i. ſich hingeben, z. B. dem Tode, magát adni v. kitenni p. o. halálra.
Dargebung, die, odaadás.
Darhalten, oda tartani.
Darin, Darinnen, adv. in dieſem, in dieſer, in demſelben, derſelben, denſelben, abban, benne, azokban.
Darlegen, hinlegen, verlegen, eleibe adni, előadni, szeme eleibe tenni, v. rakni; ſt. deutlich machen, megvilágosítni; ich will dir die Gründe kürzlich darlegen, okaimat rövideden előadom; ſt. beweiſen, megmutatni, bébizonyítni.
Darlegung, die, előadás; megvilágosítás; megmutatás, bébizonyítás.
Darlehen, das, z. B. Geld, hitelezés, kölcsönözés kölcsönadás.
Darleihen, darleihen, hinleihen, auf eine kurze Zeit, kölcsön adni egy kevés időre; von Sachen, z. B. Geld, kölcsönözni, oda adni kölcsön p. o. pénzt.
Darleiher, der, hitelező.
Darleihung, die, oda adás rövid időre; kölcsönözés.
Darm, der, pl. die Därme, bél; die Därme oder Grdärme, belek, bélhurkák; die dünnen oder dicken Därme, vékony v. vastag belek; der gerade Darm oder Maſtdarm, végbélhurka, végbél.
Darmbruch, der, bélszakadás, bélsérülés.
Darmentzündung, die, bélgyúladás.
Darmfell, das, Darmhaut, Bauchfell, bélhártya, böndö.
Darmgicht, die, bélgörcs, bélkórság.

Darmſaite, die, bélhúr.
Darmweh, das, Kolik, bélfájás; kóslika.
Darmwurm, der, bélféreg, giliszta.
Darnach, darneben, darnieder, ſ. danach, daneben.
Daroben, ſ. droben.
Darre oder Dörre, die, száraztás p. o. gyümölcsszáraztás v. aszalás t. i. napon v. kemenczében; der Ofen, wo gedörrt wird, aszaló, aszalókemencze; eine Krankheit der Menſchen und Thiere, hervadozás szárazkórság, szárazbetegség; beſ. bei Vögeln, csirakelés, csiradagadás, madarak nyavalyájok.
Darreichen, hinreichen, odaadni odanyújtani, általadni; odatartani.
Darreichung, die, általadás, odanyújtás.
Darren, aszalni; b. i. gyümölcsöt, gabonát.
Darrenbaus, das, Darrénofen, der, aszalóház v. kemencze.
Darrenſucht, die, szárazkórság, hervadozós, főképpen a' gyermekekben.
Darſetzen, odatenni v. adni.
Darſetzung, die, odaadás, odatevés, odatétel.
Darſtellen, vor Augen ſtellen, előadni, eleibe állítni, eleibe terjeszteni valakinek valamit előálítni; trop. jemanden in ſeiner Blöße darſtellen, b. i. ſeine Fehler aufdecken, valakit gyenge oldaláról esmertetni meg, valaki hibáját felfedezni; ſt. abbilden, lerajzolni, rajzolatban előadni valamit; ſich darſtellen, ſich vorſtellen oder vor jemanden zeigen, mutatni magát; von Sachen, előfordúlni, előadódni, megjelenni.
Darſtellung, die, előadás, előterjesztés, előállítás; rajzolat, rajzolatbanvaló előadása, valaminek, leábrázolás.
Darſtrecken, odanyújtani, odaadni; ſt. vorſtrecken, p. o. Geld, kölcsönözni, kölcsönadni.
Darſtreckung, die, odanyújtás odaadás; kölcsönadás, kölcsönözés.
Darthun, megmutatni, bébizonyítni.
Darthuung, die, megmutatás bébizonyítás.
Darüber, adv., 1) über dieſes, dieſem, über dasſelbe, demſelben, auf die Frage wo? azon rajta, azokon, rajtok; über denſelben, dieſelbe, dasſelbe, auf die Frage wohin? arra, reá, reájok, azokra; 2) bezeichnet der eine Zeit, azonban, a; 3) bezeichnet darüber ein Ueb im Gegenſatze des daruntur, több, többet, többnek, azo darüber hinthen, mehr hinth bet ígérni; es geht nichts már azt semmi meg nem er iſt darüber weg, tul van azon; es geht alles darüber un ter, minden összevissza meg; er darüber kommt, ha megt észre veszi, vagy ha rajta worüber, p. B. die Sache, ich mich freue, a' dolog, a' örülök.
Darüber arbeiten, länger arbei nöthig, többet dolgozni, n lene; 1) mehr arbeiten, als tovább dolgozni, mint kelle
Darüber bekümmern, ſich, a rödni.
Darüber belehren, p. B. jeman lakinek valamit értésére ad magyarázni megtanítni vala lakit.
Darüber betreten, über der Thr fen, p. B. jemand, rajta k lakit valamin.
Darüber bieten, többet igérni valamiért.
Darüber binden, reákötni.
Darüber bleiben, rajta maradn
Darüber breiten, etwas, reá te
Darüber decken, reá teritni.
Darüber ergreifen, ertappen, r ni és megfogni.
Darüber fahren, p. B. über de keresztül v. által menni raj a' hegyen, vízen.
Darüber fallen, keresztül esn elesni benne.
Darüber führen, által vinni r
Darüber gehen, által menni azon v. a' dolgon.
Darüber gießen, rátölteni.
Darüber haben, többjének len bel bírni.
Darüber halten, reá v. felibe viel darüber halten, etwa halten, sokat tartani felöle
Darüber kommen, reá jönni lépni.
Darüber laſſen, reá eresztení.
Darüber legen, reá tenni.
Darüber machen, reá csinál húzni; mehr machen, als m többet is csinálni, mint kell lesleg csinálni.

ſchreiben, über die Sache ſchrei-
eá írni, felibe írni; eine Sache
ch abhandeln, arról írni.
ſetzen, által vinni rajta; als
er über etw. ſetzen, gondviselővé
igyánóvá tenni rajta; über et-
. B. mit einem Pferde über den
ſetzen, által v. keresztül men-
, által ugrani az árkot, p. o.
n.
ſitzen, rajtá ülni, trop. über
hern ſitzen, a' könyvek köni.
ſprengen, z. B. mit dem Pferde
n Graben, által szöktetni, v.
rajta, p. o. lóvat é.
ſpringen, által v. keresztül

ſtrigen, által hágni v. menni

ſterben, d. i. während der Ar-
s alatt, v. azomban meghal-
o. a' munkába; oder wegen
ſache ſterben, a' miatt meg-

wachſen, rajta nőni.
ziehen, reá vonni v. húzni.
adv., ſo viel als: um denſel-
deſſelbe, daſſelbe, pl. um die-
a' körül, körölötte v. körül-
über, dafür, z. B. ſich darum
mern, gondoskodni valami felöl;
wiſſen, a' dolog felöl tudni
t; es ſey darum, d. i. meinet-
nem bánom; legyen úgy! —
l als: dafür, azért, érte,
rt; oder aus der Urſache, azért,
ából.
, adv., auf die Frage wo? ſo
: unter demſelben, dieſelben,
en, az alatt, alatta, ez alatt,
was ſucht er darunter, mit
alatta; was verſtehſt du darun-
it értesz alatta v. rajta? auf
ge wohin? ſo viel als: unter
en, dieſelben, daſſelbe, alá,
, alája, ez alá; Feuer darun-
achen, tüzet rakni alá; unter
gehen, a' fedél alá menni;
rminderung einer Zahl, z. B.
an es darunter nicht geben,
nem adhatom; bei der Beſchaf-
unter mehreren Dingen, közte
t, közzé, közöttök, közülök,
jek, közibek; darunter iſt kein
chied, semmi külömbség sincs
; er wird darunter gerechnet,
unter die Redner, közzéjek
ſzik, p. o. az orátorok közzé.

Darunter geben, alája menni, bémen-
ni alá, béférni alá.
Darunter gehören, közé tartozni.
Darunter gießen, alája tölteni.
Darunter hin, adv., alatt, alatta, alá-
felé.
Darunter laſſen, közötte v. köztök
hagyni; unter dem Preiſe laſſen, z.
B. die Waare, ólcsóbb árron adni,
alább adni annál.
Darunter legen, alá tenni.
Darunter liegen, alatta lenni v. fe-
küdni.
Darunter mengen oder miſchen, közzé
keverni.
Darunter rechnen, közzé számlálni.
Darunter ſeyn, alatta lenni.
Darunter ſetzen, alája tenni p. o. a'
vedret az eresz alá: utánna tenni,
oda tenni alá.
Darunter ſitzen, alatta ülni: köztök
ülni.
Darunter ſtecken, alája dugni; alatta
lappangani.
Darunter ſtehen, alatta állani; alatta
lenni, állani v. feküdni, mint a'
ház a' hegy alatt: köztök állani v.
lenni.
Darunter thun, alája tenni, közzé
tenni.
Darunter werfen, alája vetni: közzé
vetni.
Darzählen, odaszámlálni, eleibe szám-
lálni valakinek, p. o. a' pénzt.
Darzählung, die, oda- v. eleibe szám-
lálás.
Daſelbſt, adv., ſt. da, allda, ott, azon
a' helyen, ottan.
Daſeyn, vorhanden ſeyn, exiſtiren, lenni,
élni, élethen, lenni; ſt. gegenwärtig
ſeyn, jelen lenni, itt v. ott lenni;
er iſt da, itt van, jelen van.
Daſeyn, das, die Wirklichkeit eines
Dinges im Raume oder in der Zeit,
die Exiſtenz, létel, lét; die Gegen-
wart an einem Orte, jelentét, jelen-
létel, ottlét, ottlétel.
Daſig, adj., an dem Orte befindlich,
odavaló, ottlévő.
Daſjenige, ſ. derjenige.
Daſmal, adv., dieſesmal, most, most
egyszer.
Daß, conj. 1) hogy; ich ſehe, daß er
kommt, látom, hogy jön; 2) als
daß, mint sem hogy, mint sem,
hogy sem, mint hogy; es iſt zu
ſchwer, als daß ich es heben könnte,
nehezebb, hogy sem elbirhatnám;

3) ſo daß; es iſt möglich, daß ich mich irre, meglehet, hogy hibázom; 4) bei einem Wunſche, daß, oder o daß, bárcsak, óh vajha, bár; ach, daß doch dieſes niemals geſchehen wäre, óh, bár soha se történt volna ez; 5) daß nicht, hogy nem, ne hogy v. hogy ne.

Datiren, nap és esztendőszámot feltenni a' levélre.

Dato, adv. (aus dem Abl. von datum), ma, mai napon; a dato, mától kezdve; bis dato, eddig, még eddig.

Dattel, die, Egyiptomi szilva, datolya.

Dattelbaum, der, datolyafa.

Dattelkern, der, datolyamag.

Datum, das, napszám e' levélen, a' levélírás napja, mikor költ v. íratott.

Daube, die, Faßdaube, dongafa, dongadeszka, donga.

Dauer, die, tartósság, tartás, eltartás t. i. sok ideig; was Dauer hat, tartás; was nicht von Dauer iſt, múlandó, elmúló romlandó; etwas auf die Dauer machen, tartósan, erősen csinálni valamit; von kurzer Dauer ſeyn, nem soká tartani; ſ. Währung, Zeit, z. B. des Lebens, tartás idő.

Dauerhaft, adj., tartós p. o. egésség ein dauerhafter Friede, állandó v. tartós békesség; adv., tartósan.

Dauerhaftigkeit, die, tartósság.

Dauern, fortfahren zu ſeyn, tartani, eltartani, tartós lenni, megmaradni; ſt. bedauern, szánni; du dauerſt mich, szánlak; Betrübniß verurſachen, fájlalni, sajnálni; bereuen, bánni, megbánni, bánkódni rajta.

Daumen oder Daum, der, hüvelykujj; trop. einem den Daumen dreyen, d. i. ihm ſchmeicheln, valakinek inye szerént beszéllni, hízelkedni, kezére adni; den Daumen auf's Auge ſetzen, d. i. ihn einſchränken, valakit kurtán fogni, zabolán tartani; ſt. Maß, Zoll, hüvely, íz, czól.

Daumenbreit, adj., egy hüvelyknyi, v. íznyi szélességű, hüvelyk szélességnyi.

Daumendick, adj., hüvelyek vastagságnyi.

Daumenlang, adj., egy hüvelknyi hosszaságú.

Daune, die, Flaumfeder, pej, pih.

Daus, das, kétszem, (a' kártya közt.)

Dauung, die, emésztés, a' emésztése.

Davon, adv., ſt. von dieſem von demſelben, derſelben, d attól, tőle; für: derſelben, v közzül, ból, ből, közzülö lök; bezeichnet den Gegenſta auf ſich eine Ausſage bezieh arról, felőle, a' felől; bezeic wirkende Urſache, a' miatt benne; für wovon, a' mell yről ről.

Davoneilen, onnan elsietni ſchnell vergehen, wie z. B. birtelen elmúlni, eltelni, n az idő.

Davonfliegen, elrepülni.

Davonfliehen, elfutni, elszala

Davonkommen, entkommen, badúlni valamitől, kisz kimenekedni p. o. a' beteg

Davor, adv., vor demſelben, auf die Frage wo? az előtt vor denſelben, dieſelben, auf die Frage wohin? eleibe bezeigt den Gegenſtand einer z. B. er legt dir Nachſtellun dich davor, ő neked leseke őrizkedj azoktól; davor be Gott! attól az Isten őriz wirkende Urſache, miatta, attól, tőle; ich kann nic nem tehetek róla.

Dawider, adv., wider denſel ſelbe, dasſelbe, oder plur. ſelben, az ellen, ellene, ell habe nichts dawider, semmi sincs ellene.

Dawiderhandeln, ellene v. az lekedni.

Dawiderſeyn, ellene lenni, e gezni magát.

Dawiderſetzen, ſich, ellene áll ne szegezni magát.

Dazu, adv., zu demſelben, oder plur. denſelben, aho oda, ehez; bezeigt einen der Handlung ꝛc., dazu kann gezwungen werden, arra se lehet kénszeríteni; dazu hab Luſt, arra semmi kedve dazu habe ich keine Neigu semmi kedvem sincs; dazu meiſte Geſchick, arra lega sabb; trop. er lachte da nevette; Conj. überdieß, azon felyül, azon kivül, lette.

Dazufügen, hozzá adni, mell

Dazugehören, hozzá v. - ahoz tartozni.
Dazu kommen, zu der Sache hinzukommen, hozzá járúlni; dazu kommt, daß ꝛc., hozzá járúl még, hogy 's a' t.; dazu kommen, wenn man dazu eingeladen iſt, z. B. zur Tafel, ott. v. benne, nála megjelenni; trop. a) die Sache erlangen, valamit megnyerni, v. elérni, hozzá jutni; ich weiß nicht, wie ich dazu gekommen bin, nem tudom, hogy jutottam hozzá, véletlenül jutottam hozzá; b) es dazu kommen laſſen, annyira hagyni menni a' dolgot; es nicht dazu kommen laſſen, nem engedni, hogy annyira menjen a' dolog, hogy az megtörténjék; thue dazu, azon légy, rajta légy, azon igyekezz.
Dazumal, adv. akkor, abban az időben.
Dazu miſchen, hozzá keverni.
Dazu nehmen, dazu fügen, dazu rechnen, hozzá adni v. számlálni.
Dazu thun, hozzá tenni v. adni.
Dazu ziehen, z. B. zur Tafel, Berathſchlagung, meghívni, oda ültetni p. o. az asztalhoz a' tanácskozásba.
Dazwiſchen, adv., zwiſchen dieſem, dieſer, dieſelben, zwiſchen dieſen, dieſe, dieſes, auf die Frage wo? a' közzé, közte, közötte, a' között, azok között, közöttök; ſt. zwiſchen dieſelben, közibek, közzéjek; közibe; lege es dazwiſchen, tedd közzé v. közibe; bei einer Unterbrechung im Reden, z. B. rede mir nicht dazwiſchen, ne szóllj belé.
Dazwiſchen kommen, dazwiſchen ereignen, az alatt történni, közibe jönni.
Dazwiſchenkunft, die, közbejövetel.
Debatte, die, Streitrede, szóbeli vetekedés, vitatás.
Debattiren, szóval vetekedni, szót vitatni.
Debauche, (olv. débos), die, tobzódás, feslettség.
Debauchiren, (olv. débosiren) tobzódni, feslett életet élni.
December, Karácson hava.
Deckett, das, dunyha.
Decke, die, über ein Bett gebreitet, terítő, takaró, p. o. az ágyra, ágyterítő, ismét; takaródzó p. o. paplan lepel, pakrócz; eine Decke über das Pferd, lóteritő; eine Decke aus Stroh, Baſt ꝛc., gyékény, terítő v. takaró gyékény; aus grober Wolle, pokrócz v. pakrócz; beſ.. alles was über einer Sache befindlich iſt, takaró, boltozat; z. B. unter der weiten Decke des Himmels, az égnek széles boltozatja alatt; trop. ſich nach der Decke ſtrecken, csak addig nyújtózni, a' meddig a' takaró ér; unter einer Decke ſtecken, valakivel alattomban egy kézre dolgozni; dasjenige, was einen eingeſchloſſenen Raum von oben begränzt oder ſchließt, z. B. eines Zimmers, padlás, padlázat; eine gewölbte Decke, bolthajtás; die Decke eines Schiffes, hajófedele.
Deckel, der, fedő, fedél, tetej; Pfeifendeckel, kupak.
Deckelkorb, der, fedeles kosár.
Decken, fedni, béfedni, terítni, reá terítni valamire; ſt. beſchützen, oltalmazni; z. B. die Gränzen gegen den Feind decken, a' határt az ellenség béütése ellen oltalmazni, őrizni; ſt. Sicherheit verſchaffen, z. B. in Geldſachen, bátorság zálogot szerezni magának t. i. kiadott pénzére nézve, fedezve lenni p. o. zálog v. kezes által.
Deckenflechter oder Deckenmacher, der, gyékénycsináló v. fonnó.
Deckmantel, der, oder die Beſchönigung einer unerlaubten Handlung, szín, színlő palást, takaró, mellyel valamit palástolnak, kifogás.
Deckung, z. B. mit einem Gewande, bétakarás, béterítés, béfedés; trop. zur Decke dienen, oltalmúl szolgálni.
Declamation, die, előadás és elmondás módja, beszédtartás módja.
Declamiren, előadni p. o. a' beszédet, élesen elmondani.
Declaration, die, nyilatkoztatás.
Decoct, das, föttlév, föttlé.
Decret, das, végzés, hozott végzés.
Decretiren, rendelni, végezni valamit.
Defect, der, Mangel, hijjánosság, fogyatkozás; ſt. Fehler, hiba.
Defect, adj., mangelhaft, hijjános, fogyatkozásos, hibás.
Defenſiv-Allianz, die, oltalomszövetség.
Defenſive, adv., z. B. ſich verhalten, oltalmazólag hadakozni.
Defile, das, ein enger Weg zwiſchen Höhen, szoros általmenetel, hegy torkolat, nyílás, szoros út.
Defiliren, Mann für Mann einherziehen, egyenként menni, egyes sorban menni; durch einen Hohlweg ziehen,

szoros úton menni p. o. két hegy között.

Degen, der, egyenes kard, kard; einen Degen tragen, kardosan járni.

Degenfläche, die, kardlap.

Degenförmig, adj, kardszabású.

Degengehenk, das, **Degenkuppel**, kardszíj.

Degengriff, der, **Degenheft**, kardmarkolat.

Degenhieb, der, kardvágás.

Degenklinge, die, kardvas.

Degenknopf, der, markolatgomb a' kardon.

Degenſcheide, die, kardhüvely.

Degenſtich, der, kardszúrás.

Degoutiren, (olv. degutiren) ráuntatni, undorodást szerezni.

Degradation, die, levetés a' rangból.

Degradiren, a' rangjából levetni.

Dehnbar, adj., kinyújtható, lapítható; terjedhető.

Dehnbarkeit, die, elnyújthatóság.

Dehnen, ki-, v. elnyújtani, ellapítni; trop. die Wörter dehnen, a' szót megnyújtani; ein gedehnter Ton, megnyújtott hang; in die Länge ziehen, z. B. eine Rede, hosszan nyújtani; ſich dehnen, ſtrecken, nyújtózni; er dehnt ſich aus und gähnt, nyújtózik 's ásít; trop. lange währen, wie die Zeit, sokáig tartani, sok időre nyúlni v. kiterjedni, huzódni, meszszire terjedni, mint p. o. az idő, az út.

Dehnung, die, kirtejedés, kinyúlás, nyújtás, elnyújtás, terjesztés, kiterjesztés.

Deich, der, töltés, gát.

Deichbruch, der, töltésszakadás.

Deichen, einen Deich aufführen, anlegen, gátot hányni, töltést csinálni.

Deichſel, die, rúd, szekérrúd, kocsirúd; eine kurzſtielige Art verſchiedener Holzarbeiter, bárd, ácsbárd, színlőbárd.

Deichſelkette, die, tartóláncz, nyakóláncz.

Deichſelpferd, das, rúdas ló, rúdas.

Dein, deine, dein, pronom., a' tiéd, a' te-d.; z. B. dein Vater, a' te atyád v. az atyád; jener, dein Freund, az a' te barátod; das Haus iſt dein, a' ház a' tiéd; die Bücher ſind dein, a' könyvek a' tiéid; dein, der abgekürzte Genitiv ſt. deiner, z. B. er erbarmte ſich dein, könyörült rajtad; oft denke ich dein, sokszor eszembe jutsz.

Deine, der, die, das, a' tiéd, a' te-d; z. B. Alles, was mein iſt, iſt auch dei Deine, a' mi az enyim, az a' tiéd i

Deinethalben, deinetwegen, deinetwillen adv., te éretted, a' te kedvedért, t miattad.

Deinige, der, die, das, a' tiéd, a' te-d z. B. dieß iſt mein Buch, wo haſt d das Deinige, ez az én könyvem, ha van a' tiéd.

Delicat, adj., fein, finom; ſt. zärtlich gyenge, kényes, kényenvaló; ein delicate Sache, kényes dolog, csal landós dolog; ſt. ſehr ſchmackhaft kellemetes izű, kedves; bedenklich häklich, kényes p. o. dolog; ſt. ei pfindlich, érzékeny; adv., zärtlich weichlich, gyengén, kényesen, ké mélve; fein, finomúl; leckerhaft édesdeden, jó izű.

Delicateſſe, die, Zartheit, Feinheit, gyen geség, finomság; Zartgefühl, finon érzés, finomság; Leckerbiſſen, kedv íz, v. ízlés, kellemetes ízlés.

Delinquent, der, gonosztévő.

Demagog, der, ein Volksſenker, né bálványa, a' kire a' nép nagyon ha got.

Demant, der, Diamant, gyémánt.

Demanten, adj., mit Demanten beſet gyémántos v. gyémántból való gyémánt.

Demanthart, adv., kemény mint a' gy mánt.

Demantring, der, gyémántos gyűrű gyémánt gyűrű.

Demnach, conj., ſt. alſo, daher, há tehát, és így, azért, az okáért, szerént; ſt. nachdem, minekutánn minthogy.

Demnächſt, adv., nächſtens, minél előbb ſt. alsdann, azután.

Demoiſelle, die, (olv. demoazell); Frä lein, leányasszony kisasszony.

Demokrat, der, a' népuralkodás h rátja.

Demokratie, die, népuralkodás, midő a' nép hatalmában van a' kormány zás.

Demokratiſch, adj., népuralkodási, né országlási.

Demonſtration, die, megmutatás, oko kodás; (Mathem.), rámutatás (Kriegsw.), hadi mozgás v. mozdu lás, fenyegető mozgás.

Demuth, die, alázatosság magamegali zás, szerénység.

Demüthig, adj., (als Tugend), szelíd alázatos, magamegalázó; (als Ge ler), magát alacsony módon me

alázo; adv., alázatosan, szerényen, magát megalázva.

Demüthigen, jemanden, megalázni valakit; ſt. bezwingen, unterwerfen, entkräften, megtörni, megalázni, meggyőzni, hatalma alá hajtani.

Demüthigung, die, jemandes, megalázása; megalacsonyítása valakinek; ſeiner ſelbſt, magamegalázása; im chriſtlichen Sinne, alázatosság, magamegalázás.

Denar, der, ein Fünftheil von einem Groſchen, egy kispénz.

Dengeln, dünn und ſcharf hämmern, z. B. eine Senſe, kalapálni p. o. a' kaszát, a' kasza élét kikalapálni.

Denkart oder Denkungsart, die, gondolkozásmód, gondolkozás módja; ſt. Geſinnung, indúlat.

Denkbar, adj., gondolható, észszel felfogható, megfogható; adv., gondolhatóképpen.

Denkbarkeit, die, megfoghatás, gondolhatóság, felfoghatás.

Denkbuch, das, emlékkönyv.

Denken, gondolni, gondolkozni; etwas denken, valamit gondolkozni; an jemanden oder an etwas denken, gondolkozni, valaki v. valami felöl, valakiről, valamiről; bei ſich ſelbſt denken, gondolni magában, gondolóra venni valamit; ſt. glauben, vermuthen, gondolni, hinni, itélni; ſt. ſich erinnern, megemlékezni valamiről, el nem felejteni, megemlegetni valamit.

Denken, das, gondolás, gondolkozás; ſt. Geſinnung, érzés; ſt. Erinnerung, emlékezés; ſt. Vermuthung, vélekedés.

Denker, der, gondolkozó.

Denkkraft, die, gondolkozó tehetség.

Denklehre, die, Logik, a' gondolkozás módjának v. reguláinak tudománnya.

Denkmal, das, emlék, emlékezetjel, emlékeztetőjel v. bélyeg; einem ein Denkmal errichten, valakinek emléket v. oszlopot emelni.

Denkmünze, die, Gedächtnißmünze, emlékeztető pénz, emlékpénz.

Denkſäule, die, emlékoszlop.

Denkſchrift, die, emlékírás, emlékeztető irás.

Denkſpruch, der, emlékmondás.

Denkſtein, der, emlékkő; iſt's Grabſtein, sírkő.

Denkwürdig, adj., emlékezetes, emlékezetre méltó; adv., emlékezetesen, emlékezetre méltó módon.

Denkwürdigkeit, die, emlékezetesség; **Denkwürdigkeiten**, die, emlékezetre méltó dolgok, emlékezetes dolgok.

Denkzeichen, das, emlékeztető jel.

Denkzeit, die, emlékezetes idő szakasz, emlékkor.

Denkzettel, der, emlékeztető levél.

Denn, conj., mert, minthogy, mivelhogy, mivel; ſt. ſo, alſo, tehát, hát; eine Bedingung, hanemha; z. B. es müßte denn ſeyn, daß ich mich irrte, hanemha hibáznék v. csalatkoznám; ſt. als, csak, mint, hanem; ehe denn ich ſterbe, elébb, mint meghalnék; beſond. bei Fragen, um Verwunderung u. dgl. anzudeuten, hát, tehát, ugyan, z. B. iſt ſie denn ſchon weg? hát elment már? iſt er es denn, den ich ſuche? tehát ő az, a' kit én keresek; wen ſehe ich denn? ugyan kit látok?

Dennoch, conj., gleichwohl, deſſen ungeachtet, mindazáltal, mégis, csakugyan.

Denomination, die, kinevezés.

Denuntiant, der, béadó, bévádoló.

Denuntiation, die, béadás, bévádolás.

Denuntiren, béadni, bévádolni.

Departement, (olv. dépártmán), das, das Verwaltungsfach von Staatsbeamten, hivataloztály; ein Reichskreis, osztály, kerület.

Dependenz, die, függés valakitől.

Dependiren, függeni valakitől.

Depeſchen, die, hivatalos levelek; parancsolatok; ſt. Amtsbericht, hivatalbeli tudósítás.

Depopulation, die, néppusztítás.

Deportation, die, számkivetésbe vitetés.

Deportiren, számkivetésbe küldeni.

Deputat, das, mellékfizetés, p. o. eleségből, fából 's a' t. álló.

Deputation, die, követség, követek, kinevezett küldöttség, p. o. valamelly vármegyétől, várostól.

Deputiren, követségbe küldeni.

Deputirte, der, küldött, követ; die Deputirten, a' követek, a' küldöttek.

Der, die, das, 1) pron. demonstr. a', az; ſt. derjenige, diejenige, dasjenige, oder: jener, jene, jenes, az, az az, az a'; ſo viel als: dieſer, dieſe, dieſes, ez, ez az, ez a', ſo viel als: ein ſolcher, ſolche, ſolches, ollyan, az; 2) pron. relat. ſo viel als: welcher, welche, welches, a' ki, a'melly, melly.

Derb, adj., dicht, feſt, sürű, tömött, kemény t. i. a' tömöttség miatt; derbes Brod, tömött bélű kenyér; ſt. nahrhaft, von Speiſen, táplálóbb,

vastag t. i. étel; ſt. heftig, ſtark, tüchtig, erös, vastag, durva, kemény; eine derbe Stimme, vastag, v. erős hang; derbe Worte, durva szók; derber Verweis, kemény megpirongatás; er ſagt einem jeden die Wahrheit ſehr derb und trocken, kémélletlenül 's szárazon kimondja mindennek az igazat; adv., feſt, dicht, sűrű, tömötten; ſtark, nagyon, keményen, erősen, durván.

Derbheit, die, sűrűség, tömöttség, sullyosság keménység.

Dereinſt, adv., einſt, künftig, valaha, jövendőben.

Dereinſtig, adj., künftig, jövendő.

Derenthalben, derentwegen, oder derentwillen, adv., azért, érte, azokért, a'mellyért, a'kiért, a'mellyekért.

Dergeſtalt, adv., für: von dieſer Art, dergleichen, deßgleichen, illyen, ollyan, illyenek, ollyanok; für: ſo, von der Geſtalt, olly, annyira, elannyira, úgy; Conj. für: unter dieſer Bedingung, úgy, ez alatt, a'feltétel alatt.

Dergleichen, adj. indecl., von dieſer Art, ſo beſchaffen, derlei, olly, illy, ollyan, illyen, a'féle, e'féle; von welcher Art, wie beſchaffen, a'millyen, a'millyenek.

Derhalben, adv., azért, a'honnan, mellyre nézve, annakokáért.

Derjenige, diejenige, dasjenige, pron. demonstr. az, az a', az az, azon.

Dermal, dermalen, adv., dieſesmal, most, mostanában.

Dermaleinſt, adv., valaha, valamikor, jövendőben.

Dermalig, adv., mostani, mai.

Dermaßen, adv., ſo ſehr, annyira, olly igen, olly mértékben.

Derohalben, adv., azért, annakokáért.

Derowegen, idem.

Derſelbe, dieſelbe, dasſelbe, pron. demonstr., der nämliche, ugyan az, azon, az az, ugyan az, ugyan az a', ugyan az az, ugyan azon, éppen az a'.

Derweile, derweilen, adv., azonközben.

Derwegen, ſ. deswegen.

Derwiſch, der, török barát v. pap.

Deſerteur, (olv. dezertőr), der, szökevény, szökött katona; általszökött, ellenséghez szökött.

Deſertion, die, elszökés, általszökés, t. i. az ellenséghez.

Deſertiren, elszökni, általszökni.

Deßfalls, deßfalls, adv., arra az esetben, abban az esetben.

Deßgleichen, deßgleichen, adv., ſ
ſen gleichen, von der Art, az
az e'féle; von welcher Art,
lyen; conj., wie auch, nem l
ben, ismét.

Deshalb, deßhalb oder deßhalben
azért, azon okból, mellyre
conj., ſt. daher, a'honnan, te

Deſperat, adj., kétségbeesett.

Deſperation, die, kétségbeesés.

Deſpot, der, erőszakos uralkod
talmaskodó, kényjén országló

Deſpotiſch, adj., erőszakos urall

Deſpotiſiren, szabad tetszése
uralkodni, nem törvények
erőszakosan uralkodni, k
uralkodni.

Deſpotismus, der, erőszakos
dás v. országlás, kényjén or
hatalmaskodás.

Deſſenthalben, derentwegen, deren
adv., für: wegen deſſelben,
azon okból, a'miatt, azon; f
gen weſſen, a'miért, a'melly
kiért.

Deſtillateur, (désztillátőr), der,
fertiger gebrannter Wäſſer, sz
tő, szeszfőző.

Deſtillation, die, das Abziehen
Brennen, szeszégetés, szeszfő

Deſtilliren, kiégetni, lombikon
ni, lecsepegtetni.

Deſtillirkolben, der, lombik.

Deſto, oder um deſto, adv., die
tung eines Wortes zu ſteigern
nél — annál; je mehr der
hat, deſto mehr begehrt er,
többet bír az ember, annál
kíván; deſto — deſto, minél
nál; deſto eher, deſto beſſer,
elébb, annál jobb.

Deß, deſſen, gen. des pronom.
das, ſo viel als: deſſelben,
ſo viel als: weſſen, a'kinek.

Deßwegen, adv., azért, annak
azon okból, arra nézve.

Deßwillen, adv., oder um de
azért, ezért, azon v. ezen ok

Detachement, (olv. détásmán), d
lami végre kiküldetett sereg
v. kirendelt csapat.

Detachiren, (olv. détásiren), eg
osztályt elküldeni valami vé

Detail, (olv. déttállj), das, das
ne, egység, apróság, apró k
állások; im Detail verkaufen,
ként v. darabonként eladni;
tail erzählen, részenként v. k
állásosan elbeszélni, felrészel

beszélni; ins Detail gehen, minden apró környülállásokat előhordani; im Detail oder im Detail', környülállásosan.

Detailliren, (olv. détállyíren), felfejtegetni, egyenként, részenként v. környülállásosan előadni v. elszedni, előterjeszteni valamit.

Dito, ugyan az, ugyan azt.

Deuten, zeigen, mutatni, z. B. mit dem Finger, ujjal mutatni valakire; ſt. winken, inteni, jelt adni; insbeſ. erklären, auslegen; magyarázni, el- v. megmagyarázni p. o. álmot; etwas übel deuten, valamit rosszra magyarázni rosz neven venni.

Deuter, der, magyarázó; Traumdeuter, álommagyarázó.

Deutung, die, magyarázás, magyarázat, intés.

Deutlich, adj., szembetünő, világos; für's Gehör, érthető, tiszta; für den Verſtand, megérthető; ein deutlicher Beweis, nyilvánvaló megmutatás; es iſt deutlich, érthető, könnyen megérthető: czimeres; adv., világosan, szembetünőképpen, érthetőképpen, magyarán, nyilván, tisztán.

Deutlichkeit, die, für's Auge, világosság; für den Verſtand, nyilvánság nyilvánvalóság; für's Ohr, tisztaság, érthetőség, czimeresség; zu mehrerer Deutlichkeit, nagyobb világosságnak okáért.

Deutſch, adj., német; adv., németül; die deutſche Sprache, a' német nyelv; er ſpricht gut deutſch, jól beszél németül; trop. für redlich, bieder, egyenes, egyenesszívű, őszinteható; adv., egyenes szívvel; ſt. deutlich, világosan; offenherzig, geradezu, nyilván, egyenesen; bieder, őszinte, őszinteható.

Deutſche, der oder die, német.

Deutſchland, das, német ország.

Deviſe, die, Wahl- oder Sinnſpruch, választott mondás.

Devot, adj., buzgó, ájtatos.

Devotion, die, buzgóság, ájtatosság.

Diadem, das, királyi v. fejedelmi fejdisz.

Dialect, der, Mundart, beszédmód.

Dialog, der, Unterredung, beszéllgetés.

Diamant, der, gyémánt.

Diamanten, adj., gyémántbólvaló, gyémánt.

Diameter, der, Durchmeſſer, általmérő.

Diät, die, ſt. Lebensordnung, élésmód, élébeli magamérséklés; ſt. Geſundheitspflege, egésségre vigyázás; ſt. magere Koſt, szükön élés; Diät halten, mértékletesen élni.

Diäten, die, Taggelder, napifizetés, naponkéntvaló fizetés.

Diätetik, die, egésség regulái, az egésség fenntartásának regulái v. szabásai, élésszabásai, egésségtudomány.

Diätetiſch, adj., élésszabási, az egésség fenntartása reguláit, v. szabásait illető, egésség fenntartásra való; adv., der Diätetik gemäß, z. B. leben, élésszabásilog, magát az egésség szabásaihoz szabva.

Dich, téged, tégedet, (ettől, du).

Dicht, adj., sürü, tömött; eine dichte Leinwand, tömött vászon; ein dichter Wald, sürü erdő; trop. die dichte Finſterniß, sürü setétség; dichte machen, sürítni, megsürítni, sürüvé tenni; adv., nicht locker, sürüen, sürün, tömötten; dicht zuſammen, sürüen öszve; nahe daran, közel hozzá, szorosan mellé, tövibe.

Dichte, die, Dichtheit, Dichtigkeit, tömöttség; des Laubes, sürüség.

Dichten, nachdenken, nachſinnen, eszmélni gondolkozni valamin, törni a' fejét; durch Nachdenken etwas hervorbringen, z. B. eine Erzählung, valamit kigondolni, költeni; ein Gedicht verfaſſen, verset költeni, verselni, szerzeni.

Dichten, das, eszmélés, gondolkozás, versköltés, versszerzés.

Dichtenmeſſer, der, ein Werkzeug, die Dichte der Luft zu meſſen, levegősürüség mérő.

Dichter, der, poéta, verselő, versköltő, versszerző.

Dichterei, die, versszerzés.

Dichter-Freiheit, die, verselők szabadsága, poétai szabadság.

Dichterin, die, verselő asszony v. leány.

Dichteriſch, adj., verselői, poétai, versköltői, költői.

Dichterling, der, rossz poéta, verscsináló, faragó, kontár poéta v. versszerző.

Dichterquell, der, költők forrása.

Dichterroß, das, pegaz, a' költők paripája.

Dichtkraft, die, költőtehetség; poétai v. versköltői tehetség.

Dichtkunſt, die, versköltés, versköltés mestersége.

Dichtung, die, gondolkozás valamin; versköltés; ſt. Gedicht, versezett, költött vers.

Dichtungsvermögen, das, költéstehetség.
Dick, adj., vastag; eine beträchtliche Dicke habend, testes, vastag; dick werden, wie z. B. Thiere, meghízni; ein dicker Bauch, potrohos has; ſt. geſchwollen, feldagadt, pöffedt; ſt. dicht, sűrű; ein dicker Wald, sűrű erdő; eine dicke Finſterniß, sűrű setétség; ein dickes Blut, sűrű vér; adv, vastagon, sűrűen; trop. dick thun, ſich aufblaſen, felfúvalkodni, dicsekedni valamivel.
Dickarmig, adj., vastag karú.
Dickbackig, adj, pofók.
Dickbäuchig, adj., potrohos, pohos.
Dickbauch, der, pohos.
Dickbein, das, czomb.
Dickbeinig, dickfüßig, adj., vastag lábú, czombos.
Dickdarm, der, vastag bélhurka.
Dicke, die, vastagság; des Waldes, sűrűség.
Dickſiſch, der, jászkeszeg.
Dickhärig, adj., vastagszőrű.
Dickhäutig, adj., vastagbőrű, vastaghéjjú v. hártyájú, p. o. borsó.
Dickhalſig, adj., vastag nyakú.
Dickhülſig adj, vastag héjjú.
Dickicht, das, sűrű, sűrűség.
Dickkopf, der, nagyfejű t. i. ember, buksi t. i. gyermek; trop. ſt. Dummkopf, butafejű.
Dickköpfig, adj., nagyfejű.
Dicklaubig, adj, sűrűlevelű.
Dickleibig, adj, potrohos, pohos.
Dickleibigkeit, die, potrohosság, pohosság.
Dicklich, adj., vaskos.
Dickſchälig, oder dickhäutig, adj., vastagbőrű v. héjjú.
Dickſchnabel, der, Dickſchnäbler, vasorrú magnyitó.
Dickthaler, der, Philippsthaler, Fileptallér, egy spanyol tallér neve.
Dickwanſtig, adj., pohos, potrohos.
Dictator, der, im alten Rom ein Machtſprecher, parancsolatszólló.
Dictatoriſch, adj., parancsolói; adv., parancsolólag.
Dictatur, die, parancsolatzóllás.
Dictionär, der, szókönyv, szótár.
Dictiren, penna alá mondani, pennára mondani diktálni; ſt. zuerkennen, z. B. jemanden eine Strafe, büntetést hozni valakire v. valaki fejére.
Dictiren, das, diktálás; einer Strafe, büntetés hozás.
[illegible]. der, tolvaj, lopó, zsivány; Sprich wort: Gelegenheit macht Diebe, pásra való alkalamatosság ságba ejti az erőtlen embert; Diebe hängt man, große läſ laufen, a' nagy tolvaj az al nézi, mikor a' kis tolvajt felaka
Dieberei, die, tolvajság, tolvajko
Diebin, die, fejérszemély tolvaj.
Diebiſch, adj., lopó, tolvajkod vaji; adv., tolvaj módra, tolv va, lopva.
Diebsgeſindel, das, zsiványok, czimboraság.
Diebsherberge, die, zsiványok tan
Diebskäfer, der, kártékony furd
Diebslaterne, die, tolvajlámpás.
Diebsneſt, das, Diebsloch, zsivá szek, zsiványok fészke.
Diebsränke, die, Diebskniffe oder pfiffe, tolvajok v. zsiványok n kedése.
Diebsrotte, die, Diebsbande, zsiv tolvaj czimboraság.
Diebsſchlüſſel, der, tolvajkúlcs.
Diebſtahl, der, tolvajság, lopás; Diebſtahl begehen, lopni, tolva esni; ein offenbarer Diebſtahl ványos tolvajság.
Diele, die, ſt. Bret, deszka; deszl lás a' szobában v. házban, v tapasztott házfenék, pádiment
Dielen, kipallósni a' szobát, kide ni, megdeszkázni a' házföldet feneket.
Dienen, szolgálni, szolgálatjába ni; bei jemanden dienen, val szolgálni v. szolgálatban len Fuße dienen, gyalog katoná szolgálni; zu Pferde dienen, katonák közt szolgálni; ſt. feyn, szolgálatjára lenni, sz valakinek; womit kann ich dienen? mivel szolgálhatok az U ſt. nützen, befördertich ſeyn, szo használni, válni lenni; das zu ſeinem Ruhme, becsületér gál v. válik; es dient zum B bizonyságúl szolgól v. van.
Dienen, das, ſt. die Dienſtbarkeit, gálat; als Bedienter, szolgál Dienſtleiſtung, szolgálat; gegen isteni tisztelet.
Diener, der, szolga; ſ. die Artikel wärter, Bedienter, Commis, Ha Kammer-, Gerichts-, Raths-, Diener ꝛc. Ein Diener des Staat társaság szolgálatjában lévő Diener der Kirche, egyházi s pap; als Höflichkeitswort, z. B

gehorſamſter Diener, köteles v. alázatos szolgája.
Dienerin, die, ſ. Aufwärterin, szolgáló, segitség valamiben; als Höflichkeitswort, z. B. Ihre Dienerin, alázatos szolgálója.
Dienerkleid, das, (Livrée), inasruha.
Dienerſchaft, die, a' cselédek, inasok, szolgák.
Dienlich, adj., hasznos, szolgálatos; it's heilsam, használatos, előmenetelés; dienlich ſeyn, használni, hasznos lenni; adv., hasznosan.
Dienſt, der, szolgálat; jede Handlung zum Vortheil Anderer, die man aus Gefälligkeit thut, szivesség, szolgálat, barátság; ich bin ganz zu Ihren Dienſten, tessék velem parancsolni; jede Handlung gegen Lohn ꝛc., szolgaság, szolgálat; in Dienſt treten, szolgálatba állani; der Dienſt eines freien Menſchen, hivatal, hivatalbeli szolgálat; einem einen Dienſt auftragen, valamit bizni valakire, t. i. szolgálatot —, eines Soldaten, katonaság, katonai szolgálat; Dienſte nehmen, katonává lenni; außer Dienſte ſeyn, szolgálaton kivül lenni, nem szolgálni már t. i. mint katona; ſt. Amt, hivatal; im Dienſte ſeyn, hivatalba lenni; einen ſeines Dienſtes entſetzen, hivataláből letenni.
Dienſtag, der, kedd.
Dienſtbar, adj., szolgálni köteles; in den Rechten, verpflichtet ſeyn, robotes, robot alá vettetett.
Dienſtbarkeit, die, szolgálatra való kötelezetés, auch trop. szolgaság; szolgai állapot; in Dienſt gerathen, szolgai állapotra jutni.
Dienſtbefliſſen, adj., szolgálni kivánó, szolgálatra termett.
Dienſtbote, der, cseléd.
Dienſteifer, der, hivatal v. szolgálatbeli buzgóság.
Dienſteifrig, adj., buzgó, szorgalmatos, t. i. szolgálatjában szolgálni kész.
Dienſtergeben, z. B. dienſtergebenſter Diener, köteles szolgája.
Dienſtfertig, adj., szolgálatra kész, v. termett, szolgálni kivánó.
Dienſtfertigkeit, die, szolgálatravalóság, készség a' szolgálatra.
Dienſtfrei, adj., szolgálattól szabad.
Dienſtfreundlich, adj., készszolgálatú.
Dienſtgeld, das, rabatpénz, rabatbér.
Dienſtgenoß, der, szolgatárs, együtt szolgáló.
Dienſtgenoſſin, die, szolgálótárs.
Dienſtgeſuch, das, szolgálat v. hivatal kérés v. keresés.
Dienſtknecht, der, béres szolga.
Dienſtleiſtung, die, hivatalbeli szolgálat; ein geleiſteter Dienſt, mutatott szolgálat, telyesitett fáradtság.
Dienſtleute, die, pl., cselédek.
Dienſtlohn, der, cselédbér v. fizetés.
Dienſtlos, adj., hivatal v. szolgálat nélkül lévő.
Dienſtmädchen, das, Dienſtmagd, szolgáló, szolgáló leány.
Dienſtmann, der, plur., Dienſtleute, cselédek, szolgák és szolgálók.
Dienſtpferd, das, ein Soldatenpferd, katona lova, tábori ló.
Dienſtpflicht, die, szolgálatbeli kötelesség, hivatalos kötelesség.
Dienſtpflichtig, adj., zu Frohndienſten, robotos; zum Kriegsdienſte, katonáskodni köteles.
Dienſtwillig, adj., szolgálatra kész, készszolgálatú.
Dienſtwilligkeit, die, szolgálniváló készség.
Dientel, der, Name der zahmen Kornelle, som, somfa.
Dieſer, dieſe, dieſes, pronom. demonst., ez, ez a', ez az, ezen; dieſer Tage, ezekben a' napokban, mostanában.
Diesſeitig, adj., innenső, innenvaló p. o. part.
Diesſeits, praepos., auf dieſer Seite, -n innen, diesſeits des Berges, a' hegyen innen; diesſeits der Donau, a' Dunán innen; adj., innen rajta.
Dießfalls, adv., ezen esetben, erre nézve.
Dießjährig, adj., idei, ideji, ezen esztendőbeli; der dießjährige Wein, idei bor.
Dießmal, adv., most, most egyszer, ekkor, mostan.
Dießmalig, adj., mostani; die dießmaligen Zeitumſtände, a' mostani idők.
Dietrich, n. pr., Ditrik, név; für Nachtſchlüſſel, tolvajkulcs.
Dieweil, ſt. weil, minthogy, mivelhogy, mivel; azonban, azonközben hogy; azólta, addig, az ólta hogy.
Differenz, die, der Unterſchied, külömbség.
Differiren, külömbözni.
Difficultät, die, nehézség.
Digeſtion, die, emésztés.
Digeſtiv, adj., emésztősen v. eszköz.
Diligence, die, Poſtkutſche, die, postaszekér.
Dill, der, Dillfenchel, Dillkraut, kapor.

Dilletant, der, mesterségszerető, valamelly szépmesterség kedvellője p. o. muzsikának.

Dimiſſion, die, elbocsáttatás.

Ding, das, plur., die Dinge, dolog; was iſt das für ein Ding, micsoda az? das Ende aller Dinge, minden dolgoknak vége v. kimenetele; vor allen Dingen, mindenek felett; guter Dinge ſeyn, jó kedvel lenni; aller guten Dinge ſind drei, három a' jó, három a' tellyes szám.

Dingen, ſt. handeln um etwas, alkudni, alkudozni; ſt. miethen, bérlelni, kifogadni, megfogadni, alkudni, fogadni.

Dingen, das, alkudás, alkudozás, kibérlelés, megfogadás.

Dinglich, adj., (von Ding, d. i. Sache), was ein Ding oder eine Sache angeht, dologi, dologra tartozó; das dingliche Recht, dologbirtoki juss.

Dinkel, der, Dinkelweitzen, Spelt, tönköly, tenkely.

Dinte, die, ténta; ſ. Tinte, Tintenfaß, u. ſ. w.

Diplom, das, oklevél.

Diplomatik, die, oklevéltudomány; die Geſandtſchaftskunſt, követségtudomány.

Diplomatiker, der, oklevélvizsgáló, oklevélértő; Geſandtſchaftskundiger, követségtudományértő, abban jártas, diplomatikus.

Diplomatiſch, adj., oklevéli, követségi, hivatalra tartozó.

Direction, die, ſt. Richtung, erányzás, intézés; eines Schiffes, menetel, úterányzás; ſt. Leitung, kormányzás, igazgatás.

Director, der, kormányzó, igazgató.

Directorium, das, kormánytanács; órakormány, t. i. az órában.

Dirigiren, ſt. regieren, kormányozni; ſt. richten, intézni.

Dirne, die, ſt. Jungfer, Mädchen, leány, leányzó hajadon; ſt. Magd, szolgáló, szolgálóleány; ein Mädchen von ſchlechter Aufführung, gyanús erkölcsü leány.

Diſcant, der, (Muſik), die höchſte Singſtimme, (ital. Soprano), fellengő hang, felső hang, felhang; Diſcant ſingen, fellengő hangon énekelni.

Diſcantiſt, der, Diſcantſänger, fellengő énekes.

Diſciplin, die, ſt. Zucht, Ordnung, fenyiték, rendtartás; ſt. Lehre, Wiſſenſchaft, tudomány.

Diſcurs, der, beszéllgetés.

Diſguſtiren, kedvét szegni, megsé

Diſpenſation, die, die Erlaſſung Verbindlichkeit, Befreiung davo szabadítás, feloldozás valamel teleztetés alól, elengedése a' kö tetésnek; Diſpenſation erh megnyerni a' felszabadítást.

Diſpenſatorium, das, das Arzn szerkészítés szabásai, az orvo készítese' módjának előadása.

Diſpenſiren, frei ſprechen von valamelly köteleztetés alól fel dítni, felóldozni.

Diſponiren, elintézni, elrendelni, heztetni; gut oder ſchlecht dis ſeyn, jó v. rossz kedvében len

Diſponirung, die, elintézés, elren

Diſpoſition, die, elrendelés, elin Geneigtheit, Anlage zu etwas, h dóság valamire, tulajdonság; ſ wurf, z. B. zu einer Predigt, latrend, summarend p. o. pr cziónak 's a' t.

Diſproportion, die, erányatlanság

Diſproportionirt, adj., erányatla

Diſputation, die, szóbeli vetel vetekedő értekezés.

Diſputiren, szóval vetekedni v v. valami felett vetélkedni.

Diſſertation, die, tudós értekezés mélkedés.

Diſſonanz, die, hangellenkezés.

Diſtanz, die, távolyság, köz, m ség.

Diſtel, die, bogács.

Diſtelfink, der, Stieglitz, tenglica

Diſtelig, adj., bogácsos.

Diſtinction, die, megkülömböz külömbség.

Diſtinguiren, megkülömböztetni.

Diſtrict, der, ein Strich Landes, o kerület, megye, környék.

Divan, der, török főtanács v. szék, díván.

Diverſion, die, (Kriegsk.), melle és váratlan megtámadás.

Divertiren, ſich, mulatni magát.

Diviſion, die, eine der vier Spec Rechnen, osztás; eine Abtheilu Heeres, (ungefähr vier Regim regosztály.

Diviſions-General, der, auch G Lieutenant, alvezér, osztályos

Doch, conj., ſt. dennoch, mégis, azáltal, csakugyan, mindazon ſt. aber, de, azonban, még i verſprach zu kommen, doch er kan ígérte hogy eljön, de el nem j

még se jött; er ſpricht ſchlecht, doch ſchreibt er gut, rosszúl beszél, hanem jól ír, v. de jól ír; doch nicht, még sem; nicht doch, nem úgy, még sem úgy; bittend, z. B. ſchreib mir doch recht oft, ugyan kérlek, írjál nekem gyakran; ſchweige doch, ugyan hallgass már; beim Unwillen, z. B. laß mich doch in Ruhe, hagyj békét már nekem; ſo antworte doch, legalább felelj már; wünſchend, bárcsak; o! daß doch mein Vater käme, óh, bárcsak az atyám jönne.

Dock, der, bél, gyertyabél, mécsbél.

Docke, die, Puppe, báb, játszó, baba; bei. eine jede kurze, dicke Säule bei verſchiedenen Künſtlern und Handwerkern, zömök oszlop; ſt. Werfte, wo Schiffe gebaut und aufgehoben werden, hajókészítőhely, hajócsinaló, építő v. tartóhely.

Doctor, der, als Titel, Doktor; Doctor der Theologie, Istentudomány Doktora; Docto der Medicin, orvosi tudomány Doktora; ſt. Arzt, orvos, gyógyító orvos.

Doctorat, das, doktori rang, doktorság.

Document, das, bizonyságírás v. levél, tanúlevél.

Documentiren, bizonyságírásokkal megerősíteni, bébizonyítni.

Dörfchen, das, falucska, kis falu.

Dörren, z. B. an der Sonne, valamit a' napon megaszalni.

Dogge, die, Docke, (engliſcher Hund), szelindek, ánglus kutya.

Dogma, das, Glaubenslehre, hittudomány.

Dogmatiſch, adj., keresztyén hittudományi.

Dohle, die, csóka.

Dohne, die, eine Art Vogelſchlinge, hurok, tör; huroktör; Dohnen legen oder ſtellen, hurkot vetni a' madaraknak.

Dolch, der, handzsár török, gyilok; mit dem Dolch erſtechen, handzsárral keresztül ütni, meggyilkolni.

Dolchſtich, der, Dolchſtoß, handzsár v. gyilokszúrás, törszúrás.

Dolmetſch, Dolmetſcher, der, tolmács, magyarázó.

Dolmetſchen, tolmácsalni, magyarázni.

Dolmetſchung, die, tolmácsolás, magyarázás.

Dom, der, eine Art eines runden, bohlen Daches, eine Kuppel, kúp, kúpfedél, kúptető; daher: Domkirche, Kirche eines Biſchofs oder Erzbiſchofs, Cathedralkirche, püspöki templom, főtemplom.

Domcapitel, das, főkáptalan.

Domherr, der, káptalanbeli úr.

Dompfaff, der, pirók, süvöltő magnyitó (madár).

Dompfarrer, Domprediger, der, főtemplombeli predikáló pap.

Domprobſt, der, főprépost ¦ káptalan feje.

Domſtift, das, káptalan.

Domprobſtei, die, főprépostság.

Dominium, das, Herrſchaft, uradalom.

Domino, der, ein Maskenkleid, álorczapalást, tánczolópalást, álpalást.

Donau, die, Duna.

Donner, der, menydörgés, égzengés; ſt. Blitz, menykő, ménkő, istennyila; trop. ein großes, fürchterliches Getöſe, z. B. des Geſchützes, dörgés, ropogás, durrogás.

Donnerer, der, menydörgő.

Donnerkeil, der, menykő, menkő, istennyila.

Donnerkraut, das, báránycsecsfű, kisfülfű.

Donnern, menydörögni, dörögni, zengeni az égnek; es donnert, menydörög, dörög v. zeng az ég; trop. die Kanonen donnern, durrognak az ágyúk; eine donnernde, d. i. fürchterliche Stimme, dörgő szó.

Donnerſchlag, der, menykőcsapás v. ütés; trop. das war ein Donnerſchlag für ihn, mintha a' menykő ütötte volna meg.

Donnerstag, der, csötörtök.

Donnerwetter, das, ein Gewitter, égiháború, égzengés, menydörgős záporeső.

Donnerwolke, die, égiháborúval terhes felhő.

Donnerſtrahl, der, menykősúgár.

Doppeladler, der, ein zweiköpfiger Adler, als Wappen, kétfejű sas.

Doppelbier, das, erős ser, kétszerfőtt ser.

Doppeldach, das, kettős fedél.

Doppelflinte, die, kettős csöjű puska.

Doppelflügel, die, an einer Thüre oder an einem Thore, a' kapu v. ajtó két szárnya.

Doppellaut, der, kéthangú magánhangzó.

Doppellauter, der, kéthangú p. o. betű.

Doppeln, kettősíteni, kettőzni.

Doppelpunct, der, kettőspont.

Doppelſchattig, adj., kétárnyékú.

Doppelſchild, der, kétpaizsfű.
Doppelſchlag, der, (Muſ.), kettőztetés, kettős reáütés.
Doppelſichtigkeit, die, kettőslátás.
Doppelſinn, der, kétértelműség, kétértelem.
Doppelſinnig, adj., kétértelmű; adv., kétértelműleg.
Doppelſinnigkeit, die, kétértelműség.
Doppelt, adj., kettős, kettőzött, páros; adv., kétszeresen, kettősen, párjával.
Doppelte, das, kétszer vett, még még annyi.
Doppelzüngig, adj., kettősnyelvű, kétnyelvű, kétszínű.
Doppelzüngigkeit, die, kétszínű beszéd, kétszínűség.
Dorf, das, pl., die Dörfer, falu, helység; von Dorf zu Dorf, falunként, faluról falura.
Dorfart, die, falusi szokás.
Dorfbewohner, der, falusi, falun lakó, falusi lakó.
Dorfbewohnerin, die, falusi asszony v. leány.
Dorfbier, das, falusi ser.
Dorfflur, die, a' falu mezeje v. határja.
Dorfjugend, die, falusi ifjúság v. ifjak.
Dorfjunker, der, falusi nemes.
Dorfkirchmeſſe, die, Dorfkirmſe, búcsú, falusi búcsú.
Dorfmark, die, falu mezeje v. határja.
Dorfpfarrer, Dorfprediger, der, Landpfarrer, Landprediger, Landgeiſtliche, falusi pap.
Dorfrichter, der, falusi bíró v. falu bírája.
Dorfſchaft, die, ſt. Dorf, falu; die Bewohner, falusi nép, az egész falu.
Dorfſchenke, die, falusi korcsma, a' falu korcsmája v. csapszéke.
Dorfſchule, die, falusi oskola.
Dorfſchulmeiſter, der, falusi oskolamester.
Dorfſchulze, der, falusi bíró, falu bírája.
Dorfweiſe, adv., Dorf für Dorf, falunként.
Dorn, der, pl. die Dörner, ſt. Stachel, tövis, tüske; trop. einem ein Dorn im Auge ſeyn, d. i. unerträglich ſeyn, ellenére lenni valakinek, szálka lenni valaki szemében; beſ. diejenigen Spitzen einiger Bäume und Geſträuche, welche durch deren Rinde hervorragen, und gröſser als Stacheln ſind, fatüske, fatövis.
Dornbuſch, der, tövis v. csipkebokor.
Dornen, adj., tövisses, tövis, tövisből-való.
Dornbahn, die, der Dornweg oder Pfad, tüskés ösvény.
Dornkrone, die, töviskorona.
Dornlos, adj., tövistelen.
Dornvoll, adj., tövisen, tüskés.
Dorngebüſch, Dorngeſträuch, das, tövisbokor, csipkebokor.
Dornhecke, die, töviskerítes, sövénykerítés.
Dornicht, adj., tövisforma v. formájú, tövis szabású.
Dornig, adj., tövises, tüskés; mit Dornenbüſchen bewachſen, töviskos, bajboncsos; trop. műhſelig, beſchwerlich, terhes, bajos, nyomorúságos; dornig iſt der Pfad der Tugend, a' virtus ösvénye darabos és fáradtságos.
Dornſtrauch, der, tövisbokor.
Dorren, dürr werden, száradni, aszni, aszalódni, megaszalódni, aszalni, száraztani.
Dörren, száraztani, megszáraztani, aszalni, megaszalni.
Dörrofen, der, aszaló.
Dörrſucht, die, asszúkorság, szárazkorság.
Dort, adv., ott, amatt; dorther, von dorther, onnan, amonnan.
Dorthin, adv., oda, amoda.
Dortig, adv., odavaló.
Dorthinwärts, adv., arrafelé.
Doſe, die, pikszis, berbenczécske.
Doſis, die, bévétel, részvétel, dózis.
Dotter, der, Eidotter, tojás széke.
Drache, der, eine fliegende Eidechſe, sárkány.
Drachenblut, das, der Saft des Drachenblutbaumes, sárkányvér, sárkányvérmézga.
Drachenblutbaum, der, sárkányvérfa.
Drachenkopf, der, sárkányfő, az építőmesterségben, oszlopokon.
Drachma, die, drakma, (patikai mérték), mely egy latnak 16todrésze.
Dragoner, der, könnyű lovas katona.
Draht, der, ein im Spinnen zuſammengedrehter Faden, z. B. Schuſterdraht, sodrás, sodrott szál; Pechdraht, szurkos fonál; ein aus Metall gezogener Faden, drót, p. o. réz drót, vasdrót.
Drähten, adj., drähtern, von Draht, drótbólvaló, drót.
Drahtgitter, das, drótrostély.
Drahtſaite, die, dróthúr.
Drahtſieb, das, rosta, drótrosta.
Drahtziehen, das, dróthúzás.

ber, dróthúzó t. i. mester-

ein Schauſpiel, nézőjáték.
dj, nézőjátéki.
die, Schauſpiellehre, nézőtés mestersége.
das Drängen, nyomás, nyomódás, oder das Gedrakodás; trop. der Druck, Beſchäfte, tereh, súly; ſt. n, Treiben, belső vágyótés valamire; beſond. von ein heftiger Trieb, vágyólés, vágy.
ß, nyomorúság, nyomor-

ch ſich drücken, nyomni, ſich drängen, nyomúlni ni, tolongni tolakodni; nyomorgatni; partic. gedicht, tömött, öszveszop. von der Schreibart, z. drängte Kürze, tömött rö-

ch, posztó.
, das Gewand, öltözet, iesség, diszesség.
j., ſtark und kräftig wirátós, hatalmas p. o. szer,

v., odakin, odaki.
Drehbank, die, eszterga,

esztergázni, esztergában esztergályozni.
r, esztergás, esztergáros, ós.
it, die, esztergában metta.
anéj.
, ganéjos.
er, ganéjosbogár.
r, disznókő.
, fordítható, forgatható.
ß, esztergázóvas, vésö,

ítni, forgatni, hajtogatni, reket; ſich drehen, fordúldni, eltérni, mint az út; oft drehen, forogni; ſich egfordúlni; phr. das Rad ereket hajtani; die Spinaz orsót pergetni; trop. Naſe drehen, valakit elátitetni; einem den Degen nd drehen, kitekerni valaki kardot; Seile drehen, kóani.
, die Drehung, z. B. einer

Maſchine, forgatás; im Kreiſe, hajtás; ſeiner ſelbſt, z. B. des Rades, forgás.
Dreher, der, forgató, hajtó, sorompó.
Drehbalß, der, nyaktekercs.
Drehling, der, ein Werkzeug, wodurch andere Körper gedreht werden können, forgómív, forgató mív.
Drehrad, das, hajtókerék.
Drehſcheibe, die, korong, a' fazekasoknál.
Drehſtuhl, der, forgószék; kis eszterga, p. o. órás esztergája.
Drei, (drey), numer., három; adv., hárman; es ſind unſer drei, hárman vagyunk, vagytok, vannak; drei Stunden, három óra, három óráig; par., aller guten Dinge ſind drei, három a' telyes szám; er kann nicht drei zählen, igen együgyü, háromig se tud olvasni.
Dreiäſtig, adj., háromágú.
Dreibeinig, adj., háromlábú.
Dreiblatt, das, Klee, komótyú, lóhere.
Dreiblätterig, adj., háromlevelü.
Dreidecker, der, ein großes Kriegsſchiff mit 3 Verdecken, háromfedelü v. emeletü hadi hajó.
Dreidoppelt, ſt. dreifach, adj., háromszoros; adv., háromszorosan.
Dreidraht, der, háromnyüstös matéria, (drájdrót).
Dreidrähtig, adj., háromsodrású, háromszálú, háromnyüstös.
Dreieck, das, háromszegletrajz, háromszegrajz, háromcsúcs, háromcsúcsrajz.
Dreieckig, adj., háromszegü v. szegletü, háromcsúcsú.
Dreieinig, adj., egyhárom, egyháromságú.
Dreieinigkeit, die, egyháromság; szenthárom ság.
Dreier, der, eine kleine Scheidemünze, hárompénzes, batka.
Dreierlei, adj., háromféle.
Dreifach, adj., háromszoros, hármas; adv., háromszorosan.
Dreifädig, adj., háromsodrású, háromszálú, háromnyüstös.
Dreifaltig, adj., hármas, háromrétü, háromszoros; egyháromságú; adv., hármasan, háromszorosan, háromrétün.
Dreifaltigkeit, die, háromság.
Dreifaltigkeitsblume, die, háromszinü violá, császárszakáll.
Dreifarbig, adj., háromszinü.

Dreiförmig, adj., háromformájú; háromféle.

Dreifuß, der, vasláb.

Dreifüßig, adj., háromlábú.

Dreigliedrig, adj., háromtagú.

Dreihundert, numer., háromszász; je dreihundert, háromszázan.

Dreihundertmal, adv., háromszázszor.

Dreihundertſte, num., háromszázadik.

Dreijährig, adj., háromesztendős; drei Jahre dauernd, háromesztendei, három esztendeig tartó.

Dreikönigsfeſt, das, der Dreikönigstag, vízkereszt, vízkereszt napja.

Dreiköpfig, adj., háromfejű.

Dreilauter, der, háromhangú betű.

Dreiling, der, hármpénzes: (pénz neme), harmadrész.

Dreilöthig, adj., háromlatos.

Dreimal, adv., háromszor; dreimal ſo viel, háromannyi.

Dreimalig, adj., háromszori.

Dreimonatlich, adj., háromhónapi; adv., háromhónaponként, fertályesztendőnként.

Dreipfündig, adj., háromfontos.

Dreiſaitig, adj., z. B. ein Inſtrument, háromhúrú.

Dreiſchneidig, adj., z. B. ein Degen, háromélű.

Dreiſeitig, adj., háromoldalú.

Dreiſpännig, adj., három lovas.

Dreiſpaltig, adj., háromnyílású v. vágású, hasítékú.

Dreiſpitzig, adj., háromhegyű, háromágú.

Dreißig, num., harminez; je dreißig, harminczan.

Dreißigerlei, adj., harminczféle.

Dreißigfach, adj., harminczszoros.

Dreißigjährig, adj., z. B. ein Menſch, harminczesztendős; 30 Jahre dauernd, harminczesztendeig tartó.

Dreißigmal, adv., harminczszor.

Dreißigſtamt, das, harminczad.

Dreißigſte, der, die, das, harminczadik.

Dreißigtauſendſte, numer., háromezeredik.

Dreiſtimmig, adj., háromhangú.

Dreiſtündig, adj., három órái, három óráig tartó.

Dreiſylbig, adj., háromszótagú.

Dreitägig, adj., harmadnapi.

Dreitauſend, numer., háromezer.

Dreitauſendmal, adv., háromezerszer.

Dreitheilig, adj., háromrészű, három ből álló.

Drittel, három, fertály.

Dreizack, der, z. B. des Neptun, ágú villa, szigony.

Dreizackig, adj., háromágú.

Dreizehn, numer., tizenhárom; zehn, tizenhárman.

Dreizehnfach, adj., tizenháromsz

Dreizehnjährig, adj., tizenhárc tendős; 13 Jahre dauernd, t rom esztendei.

Dreizehnmal, adv., tizenháromsz

Dreizehnte, der, die, das, tizen dik.

Dreizehntens, adv., tizenharma

Dreizeilig, adj., háromsoros.

Dreizöllig, adj., drei Zoll enth oder drei Zoll dick, z. B. ein B rom íznyi, v. hüvelknyi.

Dreiſt, adj., merész, mérész; z mérészkedő; adv., mérész dreiſt, merészkedve.

Dreiſtigkeit, die, merészség; Dreiſtigkeit nehmen, merészle részkedni, merni.

Drell, adj. u. adv., für munter, vidám: vidor, eleven, serény

Drell, der, Drillich, eine Art háromnyüstös, kanavász.

Dreſchen, praes., ich dreſche, ſcheſt, er driſchet, imp. ich droſ ich habe gedroſchen, csépelni, pelni p. o. búzát, gabonát, ſt. ſchlagen, megverni, mege meglasznakolni.

Dreſchen, das, cséplés, kicséplé

Dreſcher, der, cséplő.

Dreſcherlohn, der, cséplőbér, bére.

Dreſchflegel, der, cséplő, csépl

Dreſchmaſchine, die, cséplőmiv.

Dreſchtenne, die, cséplőszérű.

Dreſſiren, megtanítni, szoktat lovat, vizslát.

Drillbohrer, der, pergőfúró.

Drilling, der, hármas gyermek madmagával egyszerre szület

Drillen, eigentl. im Kreiſe he hen, forgatni, körös körül fo pergetni; uneig. bohren, perg val kifúrni; ſt. plagen, beſc fallen, kérésével erőltetni val

Dringen, m. ſ., nyomúlni, bén ni, oda nyomúlni, tódúlni; d drang in den Saal, a' nép bén a' palotába; durch etwas dring tallhatni valamin, általszivá mint a' víz; in die Feinde drin ellenség közzé bényomúlni; t jemanden dringen, d. i. ihn d lerlei Mittel zu bewegen ſuchen

tetni, szóval kénszeríteni, valamire rábírni v. rávenni, igyekezni; auf etwas dringen, d. i. durchaus zu erhalten ſuchen, erővel rajta lenni valamin; valamit nagyon sürgetni; mit haben, 1) drängen, drücken, p. B. die Noth dringt ihn, a' szükség kénszeríti; trop. 2) zu etwas bewegen, nöthigen, kénszeríteni, erőltetni; durch Noth gedrungen, a' szükségtől kénszeríttetvén; ich ſehe mich gedrungen, kéntelen vagyok.

Dringend, partic. u. adj., wichtig, groß, nöthwendig, fontos, nagy, szükséges, sürgetős, szorgos p. o. dolgok, költségek; adv. nachdrücklich, p. B. einen dringend bitten, hathatósan kérni; einen dringend empfehlen, hathatósan ajánlani valakit.

Dritte, der, die, das, numer., harmadik; es iſt der dritte Tag, daß — harmad napja már, hogy —.

Drittehalb, drittehalb, adj., harmadfél.

Drittel, Drittheil, das, egy harmadrész.

Drittens, adv., harmadszor.

Drob, adv., ſt. darüber, a' felett, azon rajta.

Droben, adv., da oder dort oben, oda v. ott fenn.

Dröhnen, dröhnen, rengeni, reszketni, rezegni, mint az ablak, mikor menydörög.

Drohen, fenyegetni, fenyegetözni.

Drohend, part. u. adj., fenyegető p. o. veszedelem; adv., fenyegetve, fenyegetődzve.

Drohung, die, fenyegetés; fenyegetődzés.

Drollig, adj., nevetséges, furcsa; adv., furcsán, nevetségesen.

Drolligkeit, die, furcsaság.

Dromedar, der, közönséges teve.

Drommeln, turbékolni, mint a' galamb; dobolni.

Dronte, die, lépcses dudu.

Droſſel, die, 1) ádámalma, torokbúb, ádám almája; 2) rigó, húros madár.

Droſſelader, die, nyakér, torokér.

Droſſelbein, das, vállperecz.

Droſſeln, fojtogatni, zsinegelni.

Druck, der, 1) von drücken, nyomás, nyomorgatás; einem den letzten Druck geben, valakit kész veszedelembe tasitni; von drucken, beſ. eines Buches, nyomtatás, könyvnyomtatás; im Druck ſeyn, sajtó alatt lenni; im Druck erſcheinen, nyomtatásban kijönni; zum Druck fertig ſeyn, a' sajtot várni, készen lenni a' kinyomtatásra; ſt. Schrift oder Buchſtaben, nyomtatás, kinyomtatott irás v. munka.

Druckbogen, der, nyomtatott ív v. árkos

Drucken, nyomtatni p. o. kartont; von Büchern, nyomtatni, kinyomtatni p. o. könyvet; Sprichw. liegen, als wenn's gedruckt wäre, úgy hazudni, mint ha irásból olvasná.

Drucken, das, nyomtatás.

Drucker, der, nyomtató.

Druckerpreſſe, die, sajtó, könyvnyomtató sajtó.

Druckerſchwärze, die, könyvnyomtató festék.

Druckfehler, der, nyomtatásbeli hiba, nyomtatás hiba.

Druckkoſten, die, nyomtatásbeli költség.

Druckkraft, die, nyomóerő, súly.

Druckort, der, nyomtatás helye.

Druckpapier, das, nyomtató papiros.

Druckprobe, die, betü mustranyomás.

Druckſchrift, die, nyomtató betü.

Druckwerk, das, nyomó mív; in den Münzen, pénzverő mív.

Drud, die, ijjesztő, boszorkány, lidércz 's a' t.

Drudenfuß, der, farkaskörmü moh.

Drücken, nyomni, megnyomni; den Saft aus einer Frucht drücken, kinyomni a' gyümölcs levét; die Hand drücken, a' kezét megszoritni; an ſeine Bruſt drücken, megölelni, mejjéhez szoritni; die Schuhe drücken mich, szoritja a' lábbeli (a' csizmám) a' lábomat; da drückt uns der Schuh, épen az a' bajunk v. a' fáj nekünk; beſ. durch Drücken befeſtigen, nyomni, rányomni, p. B. das Siegel darauf drucken, megpecsételni, pecsétet ütni reá; ſt. beorücken, plagen, nyomorgatni, sanyargatni.

Drücken, das, die Drückung, nyomás, meg- v. rányomás, szorítás; nyomorgatás, sanyargatás.

Drückend, adj., szorongató, kénszerítő.

Drücker, der, an den Schlöſſern, a' kilincs feje v. nyomója.

Drüſe, die, mirígy, mirígyes hus, ikrás hús.

Drüſenbeſchreibung, die, ikráshúsok v. mirígyek leirása.

Drüſenbeulen, die, fekélyek.

Drüſenentzündung, die, mirígygyúladás.

Drüſengeſchwulſt, die, mirígydaganat.
Drüſenlehre, die, mirígyek tudománya.
Drüſenverſtopfung, die, mirígyek dugúlása.
Drüſig, adj., mirígyes.
Drum, darum, adv, azért.
Drunten, adv., da, oder dort unten, oda alatt, oda alább.
Drunter, adv., az alatt, alatta.
Druſe, die, eine Krankheit der Pferde, taknyosság, lovak betegsége.
Druſen, die, ohne sing., in einigen Gegenden, die Hefen, seprő; ingleich. der Ueberreſt von ausgekelterten Weintrauben, die Trieſter, törköly.
Druſig, adj., taknyos.
Du, pron. pers., te; deiner, tiéd; dir, neked; dich, tégedet; pl. ihr, ti; euer, tiétek; euch, nekték, és titeket.
Dubiös, adj., zweifelhaft, kétséges.
Dublette, die, etwas, das man doppelt hat, pár, egy pár, kétszer lévő p. o. könyv; ein falſcher Edelſtein, hamis drágakő.
Dublone, der, dupla arany.
Ducaten, der, arany (pénz).
Ducatengold, das, sárga arany.
Ducaton, der, egy tallér neve vólt, melly 2 forintban és 32 krajczárban járt.
Ducken, ſich, kushadni, lekushadni, guggolni, leguggolni.
Duckenſtein, der, eine Steinart, darázskő; ein Weißbier im Braunſchweigiſchen, Braunsvaigban ser neve.
Duckmäuſer, der, alattomos ravasz, alattombanjáró, ravasz ember.
Dudelſack, der, Bock- oder Sackpfeife, duda.
Dudeln, dudálni.
Duell, das, szembevivás, viadal, kettős viadal, megvívás, egy szál fegyverre kelés.
Duelliren, ſich, viadalra kihívni, szembevívni szembe megvívni valakivel, egy szál kardra v. egy pár pistolyra menni valakivel.
Duett, das, ein muſikaliſches Stück für zwei Stimmen zum Singen oder Spielen, párhangos ének, kettős hang.
Duft, der, jeder feine Dunſt, pára, párázat; beſ. der Blumen, illat, szag, virág illatja; einen Duft verbreiten, illatozni.
Duften, in Geſtalt eines Duftes ſich verbreiten, párálni, gőzölgeni; einen Duft von ſich geben, wie z. B. Blumen, illatozni, mint a' rágok.
Duftig, adj., illatozó, illate
Duften, Duft verbreiten, il Blumen duften ſüße Gerü szaggal illatoznak a' virá
Düne, die, ein Sandhügel lom; die Dünen, d. i. Ufer an der Küſte des venyes part.
Düngen, z. B. den Acker, megtrágyázni, meggana det, ganéjozni, meggané
Dünger, der, trágya; ſt. ganéj.
Düngung, die, megtrágyáz néjozás.
Dünkel, der, das Gutdünken gondolat, kénytetszés; b urtheil, Eigendünkel, ba oder eine hohe Einbildu und ſeinen Vorzügen, ma nagyralátás.
Dünken, ſcheinen, als ob, szeni, v. látszani; mich dü úgy látszik; ſich dünken, irrige Meinung von ſich gának v. maga előtt tet vélekedni magáról.
Dünn, adj., nicht dick, vék von Leibe, karcsú; dünne kony lábak; ein dünnes kony könyvecske; trop. chen, d. i. vermindern, z mógen, elfogyasztani; beſ gen Theilen beſtehend, ritk rű; dünnes Haar haben, vés hajú lenni; ein dünn ritka gyolcs v. vászon; den, megritkulni; desgl flüſſigen Theilen beſtehend, méz; eine dünne Farbe, n festék; trop. dünne Ohre leiſe hören, hegyes fül, me jól hall; adv., vékonyan, ritkán, nem sűrűn; dünn kán vetni.
Dünne, die, z. B. des Papier vékonyság; des Leibes, k der Bäume, der Haare, rit Dünnen, die Weichen, az konya.
Dünſten, kigőzölögtetni, p párgolni, párholni, p. o. bosban.
Dünſten, das, die Dünſtung, gőzölögtetés.
Dünſtig, adj., gőzös.
Dürfen, 1) wagen, ſich m

torkodni ; 2) Macht. Er-
)en. hatalmának lenni va-
netni valamit; ich darf, du
ſt, es darf, azt tehetem,
mban van azt tenni, azt
a' t. ; szabad azt tennem
:nn man dieſes ſagen darf,
ezt mondani ; das darf
vergeſſen, azt nem kell v
.d elfelejteni ; 3) nóthig
ichen, szükségesnek lenni,
e hättet ihr eben nicht thun
ſen, azt ugyan nem szük-
lna v. nem kelle vala cse-
ne darfſt nicht fürchten,
i szükség félned, hogy —
t dürfen einen wahrſcein-
lig an, p. p. es dürfte viel-
ad ſagen, de talám azt
i valaki.
, szegény, ügyefogyott,
; trop. unvollkommen,
ig, hijános; adv., sze-
ükön, ügyefogyottan.
ie, szegénység, szükölkö-
ogyottság ; in die äußerſte
gerathen, a' legnagyobb
igra jutni.
szalt, asszú, száraz, p. o.
; kiszáradt, elaszott, p. o.
, essö nélkül való, p. o.
y, száraz, p. o. ember.
szárazság, szikkadtság ;
az, száraz idö, essö nél-
lö.
ie, Darrſucht, szárazkór-

ie, oder Dürrwurzel, szá-
iafü, balhahalál.
, dunkel, finſter, nagyon
setétes, setét; trop. trau-
üßlich, komor, szomorú,

ein zuſammengerolltes Pa-
ne Sachen hinein zu thun,
ekercs, tölcsér formára
t papiros, tölcsér tekercs,
os; zum Pfeffer, bors te-
cs, köldök p. o. a' baracz-

einem Hirtenhorn blaſen,
mint a' kanász v. kondás.
, türhetö, eltürhetö.
ſen ertragen, türni, eltür-
el szenvedni, elszenvedni;
békével viselni ; mit Nach-
ſehen laſſen, nicht hindern,
dni, eltürni, türedelem-
etni éránta ; eine fremde
Religion dulden, a' más vallásúákat
v. más vallást eltürni.
Dulden, das, die Duldung, eltürés,
türedelem ; ſt. Toleranz, türedel-
messég.
Dulder, der, türö, szenvedö.
Duldſam, adj., geneigt und bereit, Wi-
derwärtigkeiten gelaſſen zu ertragen,
türö, szenvedö, béketürö ; tolerant,
türedelmes.
Duldſamkeit, die, türés, béketürés,
béketürösség ; ſt. Toleranz, türedel-
messég.
Dumm, adj., buta, butafejü, ostoba,
balgatag; esztelen, bolond; adv.,
oktalanúl; esztelenül, ostobáúl, bo-
londúl, ostobán.
Dummdreiſt, adj., vakmerö ostoba.
Dummdreiſtigkeit, die, vakmerö osto-
baság.
Dummheit, die, ostabaság, oktalanság,
esztelenség, balgatagság.
Dummkopf, der, ostaba, buta, balgatag.
Dumpf, adj., vom Schalle, nicht laut,
siket, t. i. hang, sikethangú, alig
's mintegy távolról hallató v. jövö;
kein lebhaftes Gefühl verurſachend,
tompa, gyenge; adv., vom Schalle,
siketen, tompán.
Dumpfig, adj., feucht, nas, dohatos,
dohos, nyirkos, gözös szagú, p. o.
szoba, pincze; von der Näſſe verderbt,
dohos, p. o. liſt, kenyér; ſt. undeut-
lich, vom Schalle, siketes; ein dum-
pfiger Ton, siketes hang; adv., nyir-
kosan.
Dunkel, adj., von den Farben, ſchwärz-
lich, im Gegenſatze von hell, setét,
setét szinü; eine dunkele Farbe, setét
szin; dunkelblau, setétkék; ſt. finſter,
homályos, setét; dunkel machen, t.
B. ein Zimmer, meg- v. elhomályo-
sitni; ſt. trübe, borongós, felhös,
felleges, p. o. idö; undeutlich, siket,
p. o. hang; unbekannt, esmeretlen,
nem híres p. o. születésü ; ſt. unge-
wiß, bizonytalan ; die Zukunft iſt
dunkel, a' jövendök bizonytalanok;
der Deutlichkeit beraubt, homályos
értelmü; eine dunkle Antwort, ho-
mályós feletet; adv., finſter, unbe-
kannt, homályosan, érthetetlenül.
Dunkel, das, die Dunkelheit, homályos-
ság, setétség.
Dunkelblau, adj., setétkék, szederjos
kék.
Dunkelbraun, adj., setétbarna.
Dunkelfarbig, adj., setét szinü; bar-
nás; adv., setét szinüre.

Dunkelgelb, adj., setét sárga.
Dunkelgrün, adj., setét zöld.
Dunkelheit, die, homály, homályosság, setétség; eine undeutliche Sache, homályos érthetetlen dolog.
Dunkeln, homályosodni, alkonyodni; es fängt an zu dunkeln, alkonyodik.
Dunkelroth, adj., setét veres.
Dunſt, der, gőz, kigőzölgés; ſt. Vogelſchrot, aprú srét.
Dunſtbad, das, gőzferdő.
Dunſten, gőzölgeni, gőzölögni, felgőzölögni.
Dunſten, das, gőzölgés.
Dunſtkreis, der, gőzkörnyék.
Duodez, das, von Büchern das Zwölftelformat, tizenkettőd rét.
Duplicat, das, páros v. kettős példa.
Durch, praep. mit dem Accus. által, keresztül, -on v. ön által, -an v. -en által; -on v. -en keresztül, által rajta, keresztül rajta; durch den Strom ſchwimmen, általúszni a'sebes folyón; von der Zeit ſt. hindurch, ban-ben, -által, -val-vel, -al-el; durch das Fenſter ſehen, az ablakon által nézni v. látni; das ganze Jahr durch, egész esztendőt által, v. egész esztendőben; die ganze Nacht durch, egész éjjel; ſt. unter, in gewiſſen Redensarten, z. B. durch einander, összevissza, összve meg összve, kereszttül kasúl; adv., keresztül; durch und durch, végig meg végig.
Durchackern, z. B ein Feld, egészen felszántani a'földet; mélyre szántani.
Durchängſten, nagyon megijesztени, félelemmel bétölteni.
Durchätzen, keresztül etetni, p. o. a' választóvízzel.
Durcharbeiten, gehörig bearbeiten, szorgalmatosan v. jól kidolgozni; den Teig durcharbeiten, a'tésztát jol meggyúrni, megdagasztani; ſ. wund arbeiten, kidörgölni; ſich die Hände durcharbeiten, a' kezeit a' dolgozásban kisebesíteni; trop. durchprügeln, megagyabugyálni; ſich durcharbeiten, d. i. ſich einen Weg bahnen, útat nyitni magának, keresztül dolgozni magát rajta; ſich durch den Schnee durcharbeiten, a' havon keresztül vergődni.
Durcharbeitung, die, z. B. einer Rede, kidolgozás; eines Teiges, meggyúrás.
Durchaus, adv., ſt. gänzlich, egészen; ſchlechterdings, egyábtaljában; bei Verneinungen, durchaus nicht, nem, tellyességgel nem, semmi pen nem.
Durchbacken, gehörig backen, e megsülni, jól megsülni.
Durchbeben, egészen megrázni, me kettetni, megjárni, keresztül l
Durchbeißen, ketté harapni; ſt. beißen, kiharapni, megsebesít rapás által; ſich durch Beißen helfen, harapdálva kiszabadit gát, általrágni magát, kirág gát, mint az egér az egérfog
Durchbeitzen, von einem beitzende per durchdrungen werden, wie von Scheidewaſſer, keresztül mint a'választóvíz; oder dur gen laſſen, keresztületni, ált ratni, általetetni, etető nedve mit.
Durchbetteln, végig koldúlni p falut; ſich durchbetteln, kold eltartogatni magát.
Durchblättern, z. B. ein Buch, forgatni a' könyvet; trop. hier und da leſen, végig futni sebesen végig forgatni.
Durchblättern, das, végig forgati
Durchblaſen, keresztül v. általfúj ta; keresztülkasúl fújni rajta
Durchblicken, durch eine Oeffnung által tekínteni v. nézni; mit Blicke durchdringen, végig néz
Durchbohren, keresztül fúrni; einen empfindlichen Schmerz chen, fájdalommal keresztül keresztül hatni rajta, mint a' lom; ſt. durchlöchern, keresztü kasztani, kilyukasztani, p. o. jót; durch und durch ſtechen, tül ütni, szúrni v. verni.
Durchbohrung, die, általfúrás, ker fúrás, általszúrás, keresztülsz
Durchbraten, jól megsülni.
Durchbrauſen, dühösködve ált mint a' szél valamit.
Durchbrechen, eig. mit Gewalt ein nung durch einen Körper mache resztül törni, kettétörni; tre durch Brechen einen Weg mach resztül törni rajta, útat tör gának rajta; eine Mauer du chen, a' falat keresztül törni; nien durchbrechen, keresztül tö soron, v a' tábor sorain; du chene Arbeit, d. i. ausgeſchnitten getheilte oder ausgenähte Arbei resztül lyuggatott munka; ſich brechen, d. i mit Gewalt eine

etwas machen, keresztül ron-
törni, kirontani, mint a' tol-
' tömlöczből; st. hervorbrechen,
. B. Blattern, Blüthen, kiüt-
int a' himlő, kifejleni, mint a'
ó.
echen, das, die Durchbrechung,
stülrontás v. törés.
nnen, brennend durch etwas
n, keresztül égni rajta; bren-
einen Weg durch etwas öffnen,
tni.
ingen, durch einen Ort bringen,
Menschen, Thiere, valamelly
n végig által v. keresztül vin-
Sachen, általhúzni rajta; einen
durch die Nadel bringen, bele-
a' tőbe a' czérnát; bes. in gu-
Zustande erhalten, z. B. Pflan-
kiteleltetni a' téli hideg ellen
ltalmazni, attól megörízni,
ani télen által p. o. plántát,
át; st. verschwenden, elpazér-
eltékozolni, elvesztegetni p. o.
örökségét; sich durchbringen,
sich mit Mühe durchhelfen, eltar-
ni magát, elélni, ügyelbajjal
ödni.
inger, der, pazérló, vesztege-
ékozló.
ingung, die, pazérlás, veszte-
, tékozlás.
uch, der, általtörés, általron-
keresztülrontás; általrontás
p. o. a' víznek a' gáton.
üllen, ordítni keresztül rajta
az erdőn.
nken, jól meggondolni valamit,
olóra venni; daher: durchgedacht,
ondolt, megfontolt; eine durch-
hte Rede, előre jól elgondolt
d.
nken, das, meggondolás, meg-
lás.
ängen, sich, keresztül tolakod-
. nyomúlni rajta, általtöre-
i.
ingen, mit Gewalt und Ueber-
ung von Hindernissen, keresztül-
, rontani v. törni, általhatni
yomúlni; dann: seine Absicht er-
n, győzni, elérni czélját, czél-
eljutni, a' nehezségeket elhá-
, és úgy győzni v. érni el ki-
igát activ.; durch einen Ort
en, keresztülmenni valamelly
m; durch alle Theile dringen,
árni, meghatni, valamit, ösz-
ni mint p. o. a' hideg a' testet;
von Empfindungen, Affecten, meg-
hatni, megindítni; die Freude durch-
dringt mein Herz, az öröm maghatja
szívemet.

Durchdringend, adj., hathatós, hatha-
tó; eine durchdringende Rede, hatha-
tós v. szívreható beszéd; ein durch-
dringender Verstand, sebes ész, éles
elme; vom Schalle, Tone, éles fü-
leket megható p. o. hang.

Durchdringlich, adj., általjárható t. i.
test.

Durchdringung, die, keresztülhatás v.
járás.

Durchdrücken, z. B. den Saft durch ein
Tuch, keresztül v. általnyomni raj-
ta; durch Drücken zerbrechen, nyo-
mással keresztül törni.

Durcheilen, végig futni rajta, keresz-
tül futni valamit; trop. mit den Au-
gen durcheilen, d. i. flüchtig durch-
sehen, hirtelen végig nézni, keresz-
tül futni a' szemeivel.

Durcheinander, adv., ohne Ordnung,
öszvevissza, keresztülkasúl.

Durchfahren, auf einem Fuhrwerke durch
einen Ort bringen, keresztül vinni
valamelly helyen t. i. kocsin; sich
schnell durch einen Ort bewegen, ke-
resztül menni rajta p. o. valamelly
helyen kocsival; durch vieles Fahren
verderben, z. B. einen Weg, eljárni,
elvágni sok járással p. o. az útat.

Durchfahrt, die, das Durchfahren, ál-
talmenetel általjárás p. o. kocsival,
keresztülmenetel, végigmenés; der
Ort, wo man durchfahren kann, ál-
taljárás, általjáró hely, p. o. ví-
zen.

Durchfall, der, hasmenés.

Durchfallen, keresztülesni, általesni;
trop. etwas nicht erhalten, elesni va-
lamitől, kimaradni, elmellőztetni
p. o. hívatal kiosztáskor.

Durchfalten, mindenütt ránczba szed-
ni.

Durchfaulen, egészen v. keresztülrot-
hadni.

Durchfechten, mit Worten oder Gründen
eine Sache vertheidigen, szóbeli vitta-
tással 's okoknál fogva megnyerni,
sich durchfechten, d. i. sich durch Fech-
ten einen Weg bahnen, fegyveres kéz-
zel keresztültörni v. útat nyitni ma-
gának; trop. sich mit allerlei Reden
vertheidigen, kivívni magát a' vesze-
delemből, akár pennával akár szó-
val.

Durchfeilen, keresztül reszelni, elreszelni.
Durchfeuchten, megnedvesítni.
Durchflechten, belefonni, p. o. hajába valamit v. azzal öszvefonni.
Durchfliegen, durch eine Oeffnung fliegen, keresztül repülni, kirepülni rajta; durch einen Raum fliegen, végig repülni.
Durchfliehen, beszaladgálni, bejárni p. o. a' mezőt.
Durchfließen, keresztül folyni, kifolyni rajta; végig folyni p o. a' helyet.
Durchfluß, der, keresztülfolyás.
Durchforschen, jól megvizsgálni.
Durchforschung, die, szoros megvizsgálás.
Durchfragen, végig v. rendre kérdezni.
Durchfressen, általrágni, kirágni, keresztülrágni v. lyuggatni; trop. von Schärfen, die durch einen Körper dringen, kienni, felenni, felmarni, keresztülenni; sich durchfressen, wie Mäuse, magát valahonnan kirágni.
Durchfrieren, keresztül v. által fagyni, általfázni, öszvefázni.
Durchführen, durch einen Ort, valamelly helyen végig v. keresztül vinni, általvinni, szekeren; st. vollführen, vollenden, végezni elvégezni végre hajtani a' munkát; Muf. einen Satz durchführen, d. i. durch die Tonarten nach den Regeln des reinen Satzes, minden hangnemeken változtatva eljátszani.
Durchführung, die, általvivés.
Durchfuhr, die, általvitel keresztülvitel t. i. szekeren.
Durchgang, der, das Durchgehen, általjárás v. menetel, keresztüljárás; ein Ort, wo man durchgehet, általjáró hely.
Durchgängig, adj., általmenő, általjáró, közönséges, általjában való; adv. allgemein, közönségesen, általjában, mindenütt.
Durchgehen, durch einen Ort gehen, végig menni rajta, által v. keresztül menni, keresztül járni, eljárni, végig járni; bes. von Körpern, die durch andere gehen, z. B. das Licht durchlassen, a' világosságot általereszteni; st. durchdringen, keresztül v. általmenni, p. o. a' vízen, városon, v. mint a' golyóbis a' testen; st. flüchtig werden, von Menschen, elszökni, von Thieren, elszaladni, el-, v. kiszabadúlni; st. durchsetzen, die Oberhand behalten, helybe hagyatni; z. B. der Gesetzvorschlag geht durch, a' törvényjavallat helybehagyatik, v. elfogadtatik; eine Rechnung durchgehen, a' számadást megvizsgálni; st. wund gehen, a' menésben kisebesítni; st. abnützen, zereißen, a' sok járásban kikoptatni.
Durchgehen, das, általmenetel v. járás, elszökés, béutazás, megvizsgálás.
Durchgehends, adv., überall, mindenütt, általfogva; es ist durchgehends bekannt, közönségesen tudva van, mindenütt tudják.
Durchgießen, általtölteni.
Durchglühen, egészen megtüzesítni.
Durchgraben, általásni, keresztülásni.
Durchgreifen, által v. keresztülkapni, egyenesen neki állani, neki menni.
Durchgrübeln, egészen megvizsgálgatni valamit, végig nézegetni v. vizsgálgatni.
Durchgucken, általkukucsálni.
Durchguß, der, általtöltés.
Durchhauen, z. B. Holz, által v. keresztül vágni; sich durchhauen, általvágni. v, keresztülvágni magát az ellenségen.
Durchhaus, das, általjáró ház.
Durchhecheln, z. B. den Flachs, meggerebenelni; trop. jemandes Betragen spöttisch tadeln, durchziehen, valakit magaviseletéért 's a' t. jól lerakni, lepirongatni.
Durchheizen, jól befűtni.
Durchhelfen, jemanden z. B. durch den Wald, az általmenetelben segítni; trop. aus einer Verlegenheit helfen, kisegítni valakit valamiből; sich durchhelfen, d. i. sich aus einer Verlegenheit ziehen, magán segítni tudni, kitudni magát segítni valamiből.
Durchirren, bébarangolni, békóválygani, keresztül tévelygeni rajta.
Durchjagen, keresztül hajtani v. sietni rajta; als Jäger, z. B. einen Wald durchjagen, végig vadászni az erdőt; trop. das Seinige durch die Kehle durchjagen, mindenét a' torkára vesztegetni.
Durchkauen, jól megrágni.
Durchklopfen, keresztül- v. általverni p. o. a' szeget a' lyukon; trop. jól megverni.
Durchkneten, jól megdagasztani.
Durchkochen, jól megfőzni, megfőni.
Durchkommen, általmenni v. jönni, keresztül menni v. jönni; für: aus

…egnáljt kommen, kiszabadulni, verekedni valami bajból.
…, d. i. kommen oder gehen, …mi, keresztülmehetni v.
…, mind végig kóstolni v. …kóstolni.
…, általvakarni, ki-, v. ke…arni.
…, keresztüljárni, keresz…egymást, mint a' líneák; …danken durchkreuzen sich, …ndolatom a' másikba ütö…
…, keresztül mászni rajta, …resztül bújni; ich bin alle …rchkrochen, minden zeget …rhásztam v. bekerestem,
…végig nevetni, mindég …ajta v. alatta.
…által v. keresztül eresztei…mi.
…die, ein Titel fürstlicher Herczegség; Euer (Ew.) …t haben befohlen, Herczeg…ancsolta; Durchlauchtigster …yelmes Herczeg; Durch…Fürstin, Kegyelmes Her…
…der, általfutás, keresztül…
…einen Ort, általfutni, ke…adni valami helyet; mit …durchlaufen, d. i. flüchtig …z. B. ein Buch, végig fut…nyvet szemeivel; mit Wor…laufen, d. i. kurz erzählen, …al illetni v. elöadni valalen elmondani; in Gedan…laufen, d. i. schnell durch…rtelen eljárni eszével, vé…az eszével; für: flüchtig …n, hirtelen keresztül jár…tni; f. zurücklegen, végig …a, meghaladni; die ange…brenstellen durchlaufen, a' …evezetessebb hivatalokat …lgálni v. sorba viselni; …s Laufen zerreißen, z. B. …sok járásban elszaggatni …, megtisztítni az allyától …o. ezüstöt.
…g, die, megtisztítás.
…elélni, eltölteni, végig …yos időt.
…olvasni, egészen elolvas…v. keresztül olvasni.
…ung, die Durchlesung, el…olvasás, keresztül- v. végig olvasás.
Durchleuchten, keresztülvilágítni rajta, általlátszani rajta, keresztülhatni a' világosságnak valami testen; kilátszani belöle, megtetszeni rajta, kitetszeni.
Durchlöchern, általlyuggatni, kifúrni, keresztülfúrni.
Durchlüften, kiszellöztetni.
Durchlügen, sich, hazugsággal kisegíteni magát.
Durchmarsch, der, által v. keresztülmenetel.
Durchmarschiren, által v. keresztülmenni valamelly helyen, mint a' katonák.
Durchmengen, jól összevegyítni.
Durchmessen, általmérni.
Durchmesser, der, Diameter, általmérő, ein halber Diameter, küllőlinea, féláltalmérő.
Durchmischen, jól összekeverni, összevegyítni.
Durchmischung, die, összevegyítés-összekeverés.
Durchmüssen, d. i. gehen, reiten, fahren, kéntelen lenni v. kéntelenittetni általmenni, általlovagolni, általkocsizni.
Durchmustern, jól rendre v. mind rendre vizsgálni t. i. a' katonákat; fig. tadeln, megrostálni.
Durchmusterung, die, rendrevizsgálás,
Durchnähen, keresztül varrni.
Durchnässen, béáztatni, megáztatni; durchnäßt werden, meg-, v. összeázni.
Durchnagen, által-, el-, kettérágni, mint az egér; trop. der Gram durchnagt mein Herz, a' bú epeszti, mardossa szivemet.
Durchpassiren, által v. keresztülmenni, v. útazni.
Durchpassirung, die, általmenés v. útazás.
Durchpflügen, megszántani.
Durchpressen, által v. keresztülnyomni, által v. keresztülsajtolni v. préselni.
Durchprügeln, jól megverni.
Durchräuchern, vom Rauche durchdringen lassen, keresztül megjáratni a' füstel; des Wachsgeruches wegen, kifüstölni; bes. gehörig räuchern, z. B. Schinken, fel-, v. megfüstölni p. o. a' sódort.
Durchrasen, rasend durcheilen, dühösen bésutni, bejárni; rasend zubringen,

z. B. die Nacht, dühösen tölteni el p. o. az egész éjtszakát.

Durchrechnen, öszvevetni.

Durchregnen, z. B. es regnet durch, keresztül v. által esik az eső, béesik az eső.

Durchreiben, által v. keresztüldörgölni.

Durchreichen, által v. keresztülnyújtani, p. o. lyukon keresztül valamit; végig v. keresztülérni rajta.

Durchreiſe, die, által v. keresztülutazás, p. o. valamelly helyen.

Durchreiſen, keresztül útazni valahol, általutazni valamelly helyen; bejárni, beútazni valamelly tartományt.

Durchreißen, kettészakasztani, végig v. keresztülszakasztani, végig hasitni; elszakadni, végig v. kettészakadni.

Durchreiten, keresztül v. végig lovagolni rajta, általlovagolni valamelly helyen, lovan bejárni, bélovagolni a' helyet.

Durchrennen, beszaladgálni: öszveszaladgálni, p. o. a' várost; jemanden durchrennen, valakit nyargalva keresztülütni v. dőfni.

Durchrinnen, általfolyni, keresztülcsorogni.

Durchrütteln, jól felrázni.

Durchſägen, kettéfürészelni.

Durchſäuern, jól megsavanyitni; jól megsavanyodni.

Durchſalzen, das Fleiſch, jól megsózni a' húst.

Durchſchauen, durch eine Oeffnung ſchauen, által v. keresztülnézei rajta; für: ſtückweiſe beſchauen, egyenként megnézegetni; mit ſcharfem Blicke durchdringen, in allen Theilen erkennen, keresztül látni rajta, megesmerni, végig nézegetni valamit.

Durchſcheinen, által v. keresztül látszani.

Durchſchieben, általtaszitni, keresztültolni.

Durchſchießen, által v. keresztüllőni; ein Buch durchſchießen, d. i. Blätter weißes Papier dazwiſchen heften, levelenként fejér v. tiszta papirost köttetni a' könyv közzé.

Durchſchiffen, keresztül v. végig hajókázni valamelly helyen; überall beſchiffen, hajóval bejárni, behajókázni, valami vizet, tót, ée.

Durchſchimmern, általragyogni.

Durchſchlängeln, oder ſich durchſchlängeln, csavarogva végig v. ke folyni.

Durchſchlafen, végigaludni.

Durchſchlag, der, általverés, álta általverő v. törő műszer.

Durchſchlagen, eine Oeffnung du was ſchlagen, általverni v. általverni v. keresztülszúrni, ál rajta; lyukat éjtenni; eine durchſchlagen, általlyukasztani lat; einen Nagel durchſchlage resztülverni p. o. a' szeget val durch ein Sieb einen Durchſchla ben, z. B. Erbſen, általtörni, a' borsót a' lyukacsos edényer beſondere ſich durchſchlagen, d durch Schlagen einen Weg b fegyveres kézzel keresztültő útat nyitni magának; trop. ner Verlegenheit entkommen, kedni a' veszedelemből; ſt. dringen, z. B. der Regen ſchlägt az eső által hat, keresztül e béesik; f. eine Feuchtigkeit du gen laſſen, általereszteni a' n séget, általszivárogni rajta, tülmenni valamin; das Papier durch, ez a' papiros iszik.

Durchſchleichen, ſich, elszökni, tani.

Durchſchleifen, keresztül köszöri

Durchſchlüpfen, z. B. durch das az ablakon ki-, v. bebújni, tülbújni rajta; jemanden durc fen laſſen, d. i. durch die Flu kommen laſſen, valakit elszö auch trop. ihn ſchonen, valakir lamit elnézni, elhallgatni.

Durchſchneiden, keresztülvágni szeni, ketté vágni; eine Linie ſchneiden, a' lineát elvágni, ni; der Fluß durchſchneidet die a' folyóvíz végig hasítja a' vá

Durchſchneiden, das, der Durch ketté v. elvágás, elmetszés Kreuzſchnitt, keresztülvágás Durchſchnitt, das iſt: Eins in re, körülbelől, mintegy; de wo etwas durchſchnitten iſt, eines Dammes, bévágás, b helye.

Durchſchwärmen, z. B. die S bebarangolni; viele Tage durch men, sok napokig tobzódni.

Durchſchwimmen, által v. ke úszni rajta; ſich durch Schw

Dretten, kiúszni, kimenekedni ú

Durchſchwitzen, z. B. das Hemd, róra izzadni az ingét.

...ein, általhajókázni.
...en, durch eine Oeffnung, oder
...r sehen, által vagy keresztül-
... valamin; mit dem Gesichte
...ringen, általlátni; nach allen
...n besehen, jól megnézegetni,
...zsgálni valamit; ein Buch durch-
... d. i. lesen, valamelly könyvet
...vasni, végig nézni.
...hen, megszűrni, általszűrni.
...hen, das, die Durchseihung,
...r. általszűrés.
...en, által v. keresztülmenni,
...lóháton a' vizen ée; eine Sache
...ehen. d. i. seine Absicht erreichen,
...i czélját, kivinni a' dolgot,
...svinni, végrehajtani valamit.
...ung, die, által v. keresztülme-
... o. lóháton a' vizen; végre-
..., czéljának elérése.
...t, die, keresztülnézés v. lá-
...megnézegetés.
...tig, adj., világos, látható;
...r Luft, von Glas, általlátszó;
...ichtig seyn, világos v. általlátszo

...tigkeit, die, z. B. des Glases,
...tszóság, villágosság.
...ern, tropfenweise durchdringen,
...ivárogni.
...en, megrostálni; durch ein
...ieb durchsieben, megszitálni,
... által eresztenni; durchgesiebt,
...t, szitált.
...ähen, gondosan v. figyelemmel
...zsgálni, vizsgálora venni.
...ießen, felnyársalni, nyársal
...ztül szúrni v. verni.
...ringen, általugrani.
...chen, keresztülszúrni, által-
...i, kilyukasztani.
...cken, keresztül húzni rajta, p.
...sinórt valamin.
...ehlen, sich, elszökni, elillan-

...öbern, durchsuchen, kikeres-
..., felkutatni mindent.
...ßen, keresztül taszítni rajta;
...durchlöchern, kilyukasztani; mit
... Degen durchlöchern, keresztül
...i, szúrni v. ütni p. o. kardal,
...sal.
...rahlen, keresztül súgárlani, mint,
...ip a' ködön.
...reichen, keresztülvonni v. húzni
... az írást pennával, kitörleni;
...rchwandern, öszvejárni, béba-
...olni; mit seyn, sich flüchtig durch
... Ort bewegen, keresztüljárni,
megjárni, mint p. o. a' szél a' tájjé-
kon.
Durchstreichung, die, keresztülvonás t.
i. pennával, kóborlás.
Durchstreifen, béjárni, bébarangolni,
békóborlani; t. i. valamelly helyet,
tájjékot.
Durchstreifen, das, die Durchstreifung,
bébarangolás, békóborlás.
Durchstrich, der, keresztülhuzása az
írásnak.
Durchströmen, keresztülfolyni.
Durchstürzen, keresztülbuktatni, taszít-
ni; mit seyn, keresztülrohanni v.
bukni.
Durchsuchen, kikeresgélni, mindenütt
kikeresni, öszvekeresni, mindent
felhányni.
Durchsuchung, die, kikeresgelés, fel-
hányás, kikutatás.
Durchsüßen, jól megédesítni.
Durchtanzen, eleitölfogva végig tánczol-
ni; bes. mit Tanzen zubringen, z. B.
eine Nacht, tánczolással tölteni, vég-
ig tánczolni p. o. az éjtszakát;
durch Tanzen durchlöchern, z. B.
Schuhe, tánczolásba kilyukasztani.
Durchträumen, végig álmodni.
Durchtreiben, z. B. das Vieh durch's
Wasser, általhajtani p. o. a' marhát
a' vizen; Erbsen durchtreiben, d. i.
durch den Durchschlag treiben, által-
törni p. o. a' borsót.
Durchtreten, etwas, sok járással ál-
talkoptatni, általtörni v. keresztül
lyukasztani.
Durchtrieb, der, z. B. eines Viehes über
irgend einen Grund und Boden, sza-
bad hajtása a' marhának más föld-
jén keresztül.
Durchtrieben, adj., listig, verschlagen,
ravasz, hamis, csalfa, álnok; adv.
ravaszúl, álnokúl, hamisan.
Durchtriebenheit, die, st. Verschlagen-
heit, List, ravazság, cssintalanság,
hamisság.
Durchtriefen, keresztülcsepegni, által-
csepegni rajta.
Durchwachen, z. B. eine Nacht, ébren
v. vígyázva költeni el, p. o. az éjt-
szakát, fenn lenni; nem alúdni p.
o. egész éjtszaka, egész éjjel vir-
rasztani.
Durchwachsen, keresztülnőni, bénőni,
általnőni rajta.
Durchwagen, sich, keresztülmérészelni,
p. o. menni valamin, ée.
Durchwallen, buzogva keresztüljárni,
mint a' felhevült vér a' testet.

Durchwandeln, béjárni, bébarangolni.
Durchwandern, béjárni, öszvejárni, beútazni.
Durchwandern, das, Durchwanderung, die, héútazás, bé-, v. öszvejárás.
Durchwärmen, z. B. ein Zimmer, jól béfütni a' szobát, bémelegítni.
Durchwässern, z. B. den Erdboden, megöntözni, megástatni.
Durchwaten, z. B einen Fluß, általlábolni a' folyóvizet.
Durchweben, einweben, belészöni.
Durchweg, der, általmenés, általjárás, általjáró hely.
Durchwehen, keresztül fújni rajta, mint a' szél; wehend durchdringen, keresztül járni, mint a' szél valamit.
Durchweichen, weich werden, keresztülázni v. lágyúlni, meglágyúlni megpuhúlni; in einer Flüßigkeit, általázni; weich machen, keresztüláztatni, meglágyítni; durch eine Flüßigkeit, általáztatni.
Durchweinen, z. B. die Nacht, sírva v. sirásban tölteni, p. o. az éjtszakát.
Durchwinden, etwas, belészöni, fonni; sich durchwinden, kieviczkélni valamiből; trop. sich mit Mühe aus einer Verlegenheit helfen, nagy bajjal kimenekedni.
Durchwischen, unbemerkt entkommen, elszökni, kiszökni a' többek közzül; trop. ohne Strafe wegkommen, szárazon v. büntetés nélkül menni el.
Durchwühlen, öszvetúrni, feltúrni mindenütt, öszvetuskálni; trop. felkutatni, öszvehánynivetni, felforgatni.
Durchwürzen, z. B. die Speisen, jól megfüszerezni, megfüszerszámozni; trop. den Ernst mit Freundschaft durchwürzen, a' komolyságnak nyájassággal adni meg a' savát v. díszét.
Durchzählen, felszámlálni.
Durchzählung, die, felszámlálás.
Durchziehen, z. B. einen Ort oder Raum, által v. keresztülhúzni valamin v. rajta, beléhúzni p. o. a' tőbe a' czérnát; st. durchreisen, keresztülútazni valahol; jemanden durchziehen, valakit kigúnyolni.
Durchzug, der, z. B. der Luft, keresztülfúvás, v. húzódás; f. Durchreise, általmenetel v. útazás, k tülútazás.
Durchzwängen, durchzwingen, k rítni által-menni; sich durchzw mit Mühe durchdrängen, által resztül tolakodni v. nyomakod
Durst, der, szomjúság, szomjúl seinen Durst stillen oder löschen, júságát csillapítni v. oltani; tiges Verlangen nach etwas, h vánság, valaminek hév kívá vágyódás valamire.
Dursten oder dürsten, szomjúzni, júhozni, szomjas lenni; ich oder mich dürstet, szomjúzom, nám, szomjas vagyok; trop. v Pflanzen, der Erde, d. i. nach tigkeit verlangen, kívánni a' vességet, mint a' száraz fö kókkadó plánták, szomjúh ein heftiges Verlangen nach empfinden, hevesen kívánni v v. vágyni valamire, szomjúho lamit.
Durstig, adj., szomjú, szomjas; von der Erde, von Pflanzen, e nedvességét kivánó, kiszáradt; gierig nach etwas, valamire vág valamit hevesen kivánó; adv. jan.
Durstlosigkeit, die, szomjatlanság
Dusel, der, ohne pl. eine Art täubung, z. B. wenn man nich geschlafen hat, elkábulás, tánt
Dutzbruder, der, ollyan barát esmerősök, kik egymást tez te- vel szóllítják, pajtás, paj ich bin Dutzbruder mit ihm, t vagyok vele v. mi te-zük egym
Dutzen, Du nennen, valakit tezn vel szóllítni.
Dutzend, das, tizenkét, tizenkett tuczet, tüczet, tizenkét darabl ló csomó.
Dutzendweise, adj., tüczetenként
Dynast, der, Machthaber, Her uralkodó, dinasta.
Dynastie, die, st. Herrschaft, u dás; st. Herrscher-Familie, urol ház.
Dysenterie, die, Ruhr, hasmené betegség, dizenteria.

E.

die, Abfluß des Meerwaſſers
der Fluth, tenger apadás. v.
ás; Ebbe und Fluth, a' tenger-
apadása és dagadása.
adj., flach, gleich, lapos, tér,
egyenes, sík; ebenes Feld, sík,
. róna föld; ſt. gerade, glatt,
es, sima; ein ebener Weg,
es út, az az, nem hajlós; eben
l, elegyenteni.
dv., 1) von der Zeit, ſt. gera-
der Zeit, éppen, éppen akkor,
most; eben jetzt, éppen most,
most; eben damals, als ꝛc.,
akkor, hogy 's a' t.; 2)
leichheit nach, d. i. auf gleiche
éppen úgy, szinte úgy, szint-
eben ſo, ſ. eben ſowohl, als, wie,
gy, mint — éppen úgy, mint —
ür: eben ſo beſchaffen, ein eben
, szinte olly, szintolly; eben der
erſelbe, eben die oder dieſelbe,
az, éppen az, ugyan ő, 3)
erdings, allerdings, éppen,
nuß eben nicht reich ſeyn, nem
g éppen gazdagnak lenni.
m, der, ébenfa, Indiai feke-

, das, kép, képmás, vala-
képnek hasonló mássa; ſt.
chkeit, hasonlatosság.
, adv., ugyan ott, éppen ott.
her, adv., ugyan onnan, ép-
nnan.
rum, éppen azért.
r, derſelbe, ugyan v. éppen az,
ſer, ugyan v. éppen ez.
tig, adj., egyenlő eredetű v.
ésű.
s, adv., hasonlóképpen, szint-

, das, ébenfa.
itig, adj., gleich, ähnlich, ha-
, egyenlő, adv., hasonlóképp-

, das, arány, arányosság.
die, síkság, térség, róna föld.
oder ebnen, eben machen, egyen-
:enni, elegyengetni.
er, kandisznó, ártány; wilder
vadkan.
s, der Wiederhall, térthang,
ang, visszahangzat.

Ecke, die, der Winkel, szeglet, szegelet, külső vagy belső szeglet, zug, zugoly; die Ecke des Hauſes, a' ház szegletе; die Ecke des Auges, a' szemnek zugai v. szegletei; drei Ecke habend, háromszegletű; an allen Ecken, d. i. überall, mindenütt; in keiner Ecke finden, valakit sehonsem találni.

Eckfeile, die, szegletes reszelő.
Eckhaus, das, szegletház.
Eckig, adj., szegletes; adv., szegletesen.
Eckpfeiler, der, szegletágos.
Eckſtein, der, szegletkő.
Eclatant, adj., jeles, fényes, pompás.
Eclipſe, die, meghomályosodás, fogyatkozás, p. o. napban, hóldban.
Ecliptik, die, napút, a' nap esztendőnkentvaló útja az égen.
Edel, edler, edelſte, nemes; edle Geſinnungen, nemes indúlatok; eine edle Kühnheit, nemes merészség; ſt. vornehm, anſehnlich, előkelő nemes; die Edlen des Volkes, a' népnek előkelői v. nemes férjfiai; adv. nemesen; edel denken, nemesen gondolni; edel erzogen, gebildet, jelesen neveltetett, tanittatott.
Edeldame, Edelfrau, die, nemes asszonyság.
Edeldenkend, adj., nemes gondolkozású.
Edelgeboren, adj., nemes születésű, nemzetes.
Edelhof, der, nemes telek.
Edelknabe, der, úrfi, nemes úrfi; bei Konigen, udvari nemes úrfi; dieſelben zuſammen, udvarban a' fejedelem körül szolgáló úrfiak v. nemes úrfiak.
Edelmann, der, nemes, nemes ember, die Edelleute, nemesség; von altem Adel, ősi nemes nemzetségű; von neuem Adel, megnemesedett; ein junger Edelmann, fiatal nemes ember.
Edelmänniſch, adj., nemesi, nemes; adv. nemes módon, nemesen.
Edelmuth, der, edle Geſinnung, nemes indúlat, nemesség.
Edelmüthig, adj., nemes gondolkozású

v. lelkű; adv. nemesen, 'emberségesen, nemes indúlattal.
Edelmüthigkeit, die, nemes indúlatúság v. lelkűség.
Edelſinn, der, nemes érzés.
Edelſtein, der, drágakő; mit Edelſteinen beſetzt, drágaköves; einen Edelſtein in Gold faſſen, drágakövet aranyba foglalni.
Edict, das, rendelés, parancsolat.
Effect, der, die, Wirkung, sikere, foganatja, következése valaminek.
Effecten, die, Gerätbſchaften, pl, birtok, jószág, házieszközök.
Effective, adv.; wirklich, valóságosan.
Egal, egyenlő.
Egalite, die, egyenlőség.
Ege oder Egge, die, borona.
Eggen, boronálni, elboronálni.
Eggen, das, boronálás, elboronálás.
Egger, der, boronáló.
Egoiſt, der, magátkedvellő.
Ehe, partic. eher als, minekelőtte; eher, elébb; vielmehr, lieber, inkább, készebb.
Ehe, die, der Eheſtand, házasság, házassági vagy páros élet.
Ehehand, das, házassági kötelek.
Ehebett, das, hálónyoszolya a' házasoknál.
Ehebrechen, (nur im Infin. üblich), házasságot rontani, paráználkodni.
Ehebrecher, der, parázna, házasságrontó t. i. férjfi.
Ehebrecherin, die, parázna házasságrontó t. i. asszony.
Ehebrecheriſch, adj., parázna, házasságrontó; adv. paráznául.
Ehebruch, der, paráznaság, házasságrontás.
Ehebund, der, das Ehebündniß, házasságkötés, házasságra kelés.
Ehecontract, der, házassági kötelezőírás.
Ehefrau, die, feleség, házastárs, hitves, hitestárs.
Ehefrieden, der, házassági békesség.
Ehegatte, der, férj, hitestárs, házastárs.
Ehegattin, die, feleség.
Ehegemahl od. Ehegenoß, und Ehegemahlin od. Ehegenoſſin, ſ. Ehegatte u. Ehefrau.
Ehegeſetz, das, házassági törvény.
Ehegeſtern, adv. tegnapelőtt.
Eheleute, die, házasok.
Ehelich, adj. házassági p. o. szeretet; adv. z. B. ehelich geboren, házasságban v. törvényes ágyban született.
Ehelichen, eine Perſon, elvenni valakit, házasodni, megházasodni.
Ehelichung, die, házasság.
Eheloß, adj. nőtelen t. i. férjfi; adv. nőtelenen.
Eheloſigkeit, die, nőtelenség.
Eheluſtig, adj. házasodni kívánó.
Ehemalig, adj. régi, hajdani.
Ehemals, adv. hajdan, régen, ez előtt.
Ehemann, der, férj, házas ember.
Ehepaar, das, házasok, házastársok.
Eher, adj. der Zeit nach, elsőbb; ſt. vorzüglicher, elébbvaló, jelesebb; adv. vorher, az előtt; ſt. geſchwinder, hamarább; je eher, je lieber, minél előbb, annál hamarább; ſt. lieber, inkább; ſ. öfter, mehrmals, többször, gyakran.
Eherecht, das, házasság jussa v. törvénye.
Eheſcheidung, die, házassági elválás.
Eheſtand, Eheverbindung, Eheweib, ſ. Ehe und Ehefrau.
Eheſte, der, die, das, d. i. Erſte, a' legelső v. közelebb t. i. adandó alkalmatossággal; mit dem eheſten, minél előbb.
Eheſtiftung, die, házasságszerzés.
Ehevertrag, der, házassági alku v. szerződés.
Ehrbar, adj. tisztességes, tiszteletre méltó, becsületes, emberséges, tiszteletes; ehrbare Sitten, tisztességes erkölcsök, szokások.
Ehrbarkeit, die, tisztesség, becsületesség, emberség, illendőség.
Ehrbarlich, adj., tisztességes, emberséges; adv. tisztességesen, becsületesen.
Ehrbedierde, die, becsületrevágyás; nach Ruhm, hírre névre vágyás.
Ehrbegierig, adj. becsületrevágyó, becsületvadászó; adv. becsületrevágyva.
Ehre, die, tisztelet, becsület, tiszteletadás, tiszteletbölvaló becsülés; zur Ehre gereichen, becsületre válni; nach Ehre ſtreben, becsületre vágyni; ſt. guter Name, Ruf, z. B. jemandes Ehre verletzen, valakinek jó hírét nevét, becsületét megsérteni; Ehre einlegen, valamivel betsületet nyerni v. szerezni magának; nach Ehre ſtreben, hírre névre vágyni, ſeiner Ehre ſchaden, ártani a' becsületének; zu Ehren gelangen, tisztességre emelkedni; jemanden Ehre erweiſen, etthun, minden tisztelettel viseltetni valaki eránt; einem die letzte Ehre erweiſen, valakinek az utólsó tiszte-

gadni az az, a' temetésen
ui; st. Ansehen, z. B. in
ren stehen, nagy tekintet-
i; st. Zierde, dísz; z. B.
nn ist die Ehre seiner Va-
es a' férjfiú születése föld-
hazájának dísze; mit Ehre
men, becsülettel válni meg;
angssprache: bei meiner Ehre,
mre mondom; mit Ehre zu
ecsülettel legyen mondva;
ie Ehre ihn zu kennen, sze-
van öt esmerni; ich habe
mich zu empfehlen, szeren-
magamat ajánlani, alázato-
amat ajánlom; Ehre, dem
gebühret, tisztelet becsület
kit illet.
hre erweisen, hochschätzen,
tiszteletben tartani, becsül-
die Alten, tiszteld az öre-
u sollst Vater und Mutter
steljed atyádat és anyádat;
Hochachtung ehren, valakit
telettel illetni.
das, méltóságos hívatal,
gal járó hívatal, méltóság,

die, becsület útja.
, der, megtisztelő látoga-

das, trop. auf dem Bette
sterben, d. i. für's Vater-
becsület v. csata mezején
g.
ung, die, megtisztelés, tisz-
, becsületadás, tisztesség

al, das, tisztelet emléke.
der, becsületrontó.
, der, tiszteletbeli szolgá-

ung, die, becsületmentsége
t. i. más által, törvényes

der, im Lehenrechte, pom-
udvari szolgálat.
das, valaki tiszteletére való
pompa.
, becsületből, becsületére
ntetből.
das, pompaköntös v. ruha.
der, tiszteletkoszorú.
die, becsületes emberek.
das, Ehrengedächtniß, tisz-
tisztelet emlékeztető jele.
, der, tiszteletes v. tiszte-
ó férjfiú, becsületes v. derék

Ehrenmitglied, das, becsületbeli tagja, p. o. valamelly társaságnak.
Ehrenname, der, tiszteletbéli név v. nevezet.
Ehrenpforte, die, győződelmi kapu, valaki tiszteletére emelt kapu.
Ehrenposten, der, méltóság, rang.
Ehrenpreis, der, szigorall, verónika.
Ehrenpunct, der, becsületbeli dolog, becsületbenjáró dolog.
Ehrenräuber, der, becsületrontó, becsületragodó.
Ehrenreich, adj., igen becsületes.
Ehrenretter, der, becsületmentő, becsületvédő.
Ehrenrettung, die, becsületmentség, becsület kimentése.
Ehrenrührig, adj., becsületsértő.
Ehrensache, die, becsületben járó dolog.
Ehrensäule, die, tisztelet oszlop, valaki tiszteletére emelt oszlop.
Ehrenschänder, der, rágalmazó, becstelenítő; eines Frauenzimmers, szűzszeplősítő.
Ehrensold, der, tisztség dijja.
Ehrenstaffel, die, becsület grádicsa.
Ehrenstelle, die, rang, méltóság, méltóságos hívatal v. tisztség.
Ehrenstreit, der, becsületbenjáró per.
Ehrenstufe, die, becsület polcza, v. polcz; eine sehr hohe Ehre, főrang.
Ehrentag, der, das Ehrenfest, valakinek tiszteletére rendeltetett nap, tiszteletnap; st. Hochzeittag, mennyegzőnap, lakodalom napja.
Ehrentempel, der, dicsőség temploma.
Ehrentitel, der, becsületczím.
Ehrenvest, adj., (als Titel), nemzetes, vitézlő, tekintetes.
Ehrenvoll, adj., tisztességes, becsülettel tellyes, becsületre való, becsületes; adv., tisztességesen, becsülettel, becsületesen, illendően.
Ehrenwache, die, becsületbeli őr, rangőr.
Ehrenwort, das, d. i. Worte des Wohlstandes, der Achtung, becsületadó szó, becsület szó, megbecsülő v. tisztelő kifejezés; Versprechen bei seiner Ehre, szó ígéret, fogadás, szóadás, mellyet valaki becsületére ád; sein Ehrenwort geben, szavát adni; sein Ehrenwort halten, szavát megtartani.
Ehrenzeichen, das, rangjel.
Ehrerbietig, adj., tisztelettel viseltető, tiszteletadó; adv., tisztelettel.
Ehrerbietigkeit, die, Ehrerbietung, tisz-

telet, tiszteletet mutatás; Ehrerbietigkeit gegen Aeltern, Wohlthäter, gegen Gott, tartozó tisztelet, p. o. a' szülék, jóltévők és Isten eránt.

Ehrfurcht, die, mély tisztelet, alázatos v. nagy tisztelet; Ehrfurcht gegen Gott, imádó tisztelet; Ehrfurcht jemanden erweisen, valaki eránt tisztelettel viseltetni.

Ehrfurchtsvoll, adj., tisztelettel teljes; adv., tisztelettel.

Ehrgefühl, das, becsületérzés; ein Mann von Ehrgefühl, becsületérző ember.

Ehrgeiz, der, nagyravágyás, becsületkórság, hirre névre vágyás, becsületrevágyás.

Ehrgeizig, adj., der Ehrgeizige, ragyravágyó, becsületrevágyó; adv., nagyravágyólag.

Ehrlich, adj., becsületes; adv., becsületesen.

Ehrlichkeit, die, jámborság; feddhetetlenség, jóság.

Ehrliebe, die, becsületszeretés v. szeretet.

Ehrliebend, adj., becsületszerető.

Ehrlos, adj., becstelen; adv., becstelenül.

Ehrlosigkeit, die, becstelenség.

Ehrsam, adv., becsületes, tisztességes.

Ehrsucht, die, becsületkórság, becsületvadászás, nagyravágyás.

Ehrsüchtig, adj., becsületvadászó, nagyravágyó.

Ehrvergessen, adj., becstelen, becsületével nem gondoló, elvetemedett; adv., becstelenül.

Ehrwürden, die, ein Titel geistlicher Personen, z. B. Euer Ehrwürden! Tiszteléndő Úr, Tiszteletes Uram!

Ehrwürdig, adj., tiszteletes, tiszteletre méltó tisztelendő; ein ehrwürdiger Mann, tiszteletre méltó férjfiú.

Ehrwürdigkeit, die, tiszteletesség, méltóság, tiszteletre méltóság.

Eibe, die, der Eibenbaum, ternyőfa, tiszafa, tiszafenyő.

Eibisch, der, fejérmályva.

Eibischwurzel, die, fejérmályva gyökere.

Eichapfel, der, gubacs, gubó.

Eichbaum, der, tölgyfa.

Eichbalg, der, Holzschwamm, cserfatapló.

Eiche, die, tölgy, tölgyfa, cserfa.

Eichel, die, makk.

Eichelmast, die, makkon hízlalás.

Eichen, adj, tölgy, tölgyfából való.

Eichholz, das, tölgyfa.

Eichenlaub, das, tölgyfalevél.

Eichenwald, der, tölgyfaerdő.

Eichholz, das, tölgyfa, cserfa.

Eichhorn, Eichhörnchen, das, evecske, evet, cziczabó.

Eichschwamm, der, cserfatapló

Eichwald, der, tölgyfaerdő.

Eid, der, esküvés, hitletétel; Soldaten, zászló alá esküv
Eid ablegen, megesküdni, a
tenni; den Eid brechen, m
a' hitet, v. esküvést.

Eidbruch, der, hitszegés.

Eidbrüchig, adj., hitszegett.

Eidesformel, die, esküves form

Eidgenossenschaft, die, szövets
saság, szövetkezet; von de
zern, a' Helvéciai szövetkez

Eidgenössisch, adj., szövetkezet
cziai.

Eidlich, adj., esküvési; adv.,
sel, hittel.

Eifer, der, reges Streben, buzgóság, buzgó igyeke
Eifer, felbuzdulásból; m
buzgósággal, buzgó igyeke
Zorn, Unwille, harag, heve
gerjedés, megindúlás; in
rathen, felgerjedni, hevesk
hivúlni; aus Eifer, heve
gerjedelemből.

Eiferer, der, für eine gute Sa
gó pártfogója, oltalmazój
nek, heves védelmező v. vé

Eifern, zornig seyn, haragjáb
dezni, bosszankodni, harag
etwas mit Eifer vertheidigen
hevesen kikelni, buzogni
mellett v. valami ellen; z.
das Laster eifern, keményen
a' bünösöket, v. feddözni a'
re; st. eifersüchtig seyn,
féltő lenni, félteni valakit,
szerelmétől.

Eifern, das, Zorn, Unwille, b
dás, heveskedés; Eifer fü
Sache, heves kikelés, buzgó
mellett v. valami ellen.

Eifersucht, die, Mißvergnügen
Vorzüge ꝛc. anderer, kajánság
tekedés, szerencseirigylés;
die wahre oder eingebildete
einer geliebten Person, sze
tés, férjféltés, feleségféltés
tés.

Eifersüchtig, adj., szerencseir
der Liebe, szerelemféltő,
feleségféltő; eifersüchtig se
ni a' férjet, feleségét,

...l; ...mal, ...féltve.
...dj., begierig, buzgó, heves, tü...ierig bitten, buzgón kérni; ſt. ...indülatos, harágos; adv., ...n, éjtatosan; heftig, hevesen, ...; gierig, felgerjedve, bosszan...

...dj., eigenthümlich, tulajdon, ...ő, saját, önnön v. ennen; mein ...meine eigene, mein eigenes, ...mein, magad, maga, v. saját, ...magam 's a' t.; az én tulajdo... 's a' t.; ich ...ich mit meiner eigenen Hand ge..., tulajdon kezemmel írtam; ...aß eigen machen, tulajdonává ...valamit v. igen rá szoktatni ...valamire; ſt. ſonderbar, wun..., különös, csudálatos p. o. ...

...el, der, nagyralátás, maga...ség, kevélység.
...ig, adj., tulajdon kezével va...gnem, magad, maga kezével ...kezemmel, kezeddel, ke...tt; adv., tulajdon kezével, ...kezemmel, kezeddel, 's a' t.; ...händiges Schreiben, tulajdon ...kezű levél; einem etwas eigen... übergeben, valakinek tulajdon ...f általadni valamit.
...t, die, különösség, különös ...ség.
...e, die, önnszeretet, tulajdon...et; die blinde Eigenliebe, a' ...szeretet.
..., das, önndícséret, tulajdondí..., tulajdon maga dícsérete.
...tig, adj., önnhatalmú, önnön ...ában lévő, önnkényű, hatal...dó; adv., önnkényen, hatalmas...

...ig, adj., haszonvadászó, ha...reső, önnhasznú, haszonleső; ...önnhaszonból, önnhasznúlag, ...kereséséből, fukarkodva.
...igkeit, die, hoszonvadászás, v. ...s, önnhasznúság, haszonlesés.
...h, der, önnhaszon, haszonkere...nnhaszonra vágyás.
...ft, die, tulajdonság; ſt. Be...heit, minéműség, természet.
...ftswort, das, ein Adjectivum, ...lérthető, tulajdonságszó.
...n, der, akaratoskodás, makács...ajosság, önneszesség; önnkény.
...nig, adj., mürriſch, akaratos, ...ungeſtüm. Wörterb.

makacs; fejes, önnkényű; adv., akaratosan, makacsúl, fejeskedve, nyakasan, önnkényen, önnkényüleg.
Eigenthümer, der, tulajdonos, birtokos.
Eigenthümlich, adj., tulajdon, tulajdoni, tulajdonképpenvaló, birtokos, örökösi; adv., tulajdonképpenvaló, birtokosi módon.
Eigenthümlichkeit, die, tulajdonság, különösség.
Eigenthum, das, birtok, örökség, jószág.
Eigenthumsherr, der, birtokos, ura valaminek.
Eigenthumsrecht, das, birtokosi juss, tulajdoni juss.
Eigentlich, adj., tulajdonképpenvaló, tulajdon; ſt. ächt, wahr, valóságos, igazi; adv., tulajdonképpen, igazán, valóban.
Eigenwille, der, akaratosság, akaratoskodás.
Eigenwillig, adj., akaratos.
Eignen, ſich zu etwas, d. i. paſſen, alkalmatos lenni valamire, arra v. annakvaló lenni.
Eiland, das, die Inſel, sziget.
Eilbothe, der, siető pósta v. követ, sebes pósta.
Eile, die, das Eilen, sietés, sietség; in der Eile, a' sietségben, sietve, hamarjában.
Eilen, sietni, valakihez v. valamivel.
Eilend, eilends, adv., sietve, hirtelen.
Eilf, num., tizenegy.
Eilfertig, adj., von Menſchen, siető, sietséges; der Eilfertige, s., siettető, sürgető, hirtelenkedő, hebehurgya; von Dingen, sietős, sürgetős; adv., sietve.
Eilfjährig, adj., tizenegyesztendős.
Eilfmal, adv, tizenegyszer.
Eilfte, der, die, das, tizenegyedik.
Eilftehalb, tizenegyedfél.
Eilftel, das, tizenegyedrész.
Eilftes, tizenegyedikszer.
Eilig, adj., sietős; adv., sietve.
Eilmarſch, der, sietős menetel.
Eimer, der, als Gefäß, veder; als Maß, egy veder v. cseber, p. o. bor.
Eimerchen, das, vedrecske.
Ein, einer, eine, eines, egyvalamelly, valami; f. ein einziger, eine einzige, ein einziges, egy, egyetlen egy.
Einackern, bészántani.
Einander, z. B. lieben, egymást szeretni; untereinander, egymásközött; für einander, egymásért; übereinander, egymáson, egymásra; ein andersmal, máskor, másszor.

Einäschern, verbrennen; hamuvá égetni, felégetni, porra égetni, p. o. várost; bébuvárni.

Einäscherung, die, felégetés, porraégetés.

Einätzen, durch beißende Mittel, bé- v. belétetni, p. o. rézbe az írást, rajzot.

Einätzung, die, bétetés, etetőnedvel, v. választóvízzel.

Einathmen, bészívni, lehelleni.

Einathmen, das, bészívás, bélehellés.

Einäugig, adj., egyszemű.

Einballen, békötözni, bécsomózni, csomóba bécsinálni, p. o. papirost, dohányt, portékát.

Einballirung, die, bécsomózás, csomóbakötés.

Einbalsamiren, bébalzsamozni.

Einbalsamirung, die, bébalzsamozás.

Einband, der, békötés, p. o. a' könyv békötés.

Einbehalten, megtartani, visszatartóztatni.

Einbeißen, belélharapni.

Einbeizen, etwas mit Salz, sóba v. sóvizbe áztatni, bépácsolni.

Einberichten, tudósítni valakit, valami felől, hírül adni valamit.

Einbetten, bécsenkedni magát valahová.

Einbiegen, einbugen, bé- v. meghajtani.

Einbiegung, die, béhajtás, bételégörbítés.

Einbilden, sich, d. i. überhaupt sich eine Vorstellung oder ein Bild von etwas machen, képzelni valamit, gondolni, hozzávetni; sich eine ungegründete Vorstellung machen, képzelni valamit, képzelődésben lenni; man bildet sich ein, az csak vélekedés, képzelődés; eine ungegründete Vorstellung von sich haben, sokat hinni v. tartani magáról.

Einbildung, die, Vorstellung, képzelet, képzelés; eine falsche Vorstellung von etwas, képzelődés, csupa vélemény; desgleichen von sich, nagyralátás, maga nagyra tartása, dölyfösség, dölyf.

Einbildungskraft, die, képzelőerő, képzelő tehetség, képzelődés.

Einbinden, békötni, körülkötni, békötözni, t. i. egy testet másba; békötni p. o. a' könyvet; einbinden lassen, béköttetni a' könyvet.

Einblasen, einhauchen, súgni, belésúgni, belélehelni; einem Nebenden az akadósának súgni, hogy jon.

Einbohren, bé- v. beléfúrni.

Einbröckeln, z. B. Fleisch, bészeni, sóba v. sóvízbe áztatni.

Einbröckelung, die, bészenyérzés

Einbrechen, einreißen, z. B. lerontani, ledöntni; noch brechen, z. B. das Eis bricht jég leszakad, bészakadni, einbrechen und hineinbringen die Diebe haben uns Haus chen, a' tolvajok betörtek, wurden a' házunk, silverték in die Heimde einbrechen, az elemség közé, ráütni végre; uns Lager einbreche börbe ütni; st. plötzlich anna von der Nacht, hirtelen ell ni, meglepni; die Nacht b éjtszaka leon v. közelget ka; die Kälte bricht ein, b deg.

Einbrechen, das, der Einbruch, berontás, ráütés, p. o. ah el st. Einsturz, összve v. leü plötzliche Ankunft, hirtelen v. megjelenés, bekövetke Einbruch der Nacht, bekö az éjtszaka, éjjelre kelvén

Einbrennen, ein Zeichen, reásü bélyeget, megsütögetni, lyegzővol; Mehl zu Spei rántani az ételt, rántással teni.

Einbrennen, das, rántás, t. i ben.

Einbrenn-Suppe, die, rántott

Einbringen, z. B. Getreide, béhozni v. béhordani; Kri gene einbringen, hadi foglyo -ni, késérni; st. ersetzen, k utánnapótolni, megtéritni, hozni; st. Gewinn bringen, hajtani, béhajtani, béhozn

Einbrocken, einbröckeln, z. B. Milch, aprítni, belétördelni kenyeret.

Einbruch, der, bétörés, béron

Einbrühen, megforrázni.

Einbüßen, verlieren, elveszt vallani, veszteni valamiben, ségének lenni; das Leben életét elveszteni; die Aug ßen, megvakulni; sein Verm büßen, vagyonát elvesztet megfosztatni.

Einbüßung, die, Einbuße, ves

bévenni pénzt a' kassába;
m adósságot.
der, pénzbészedő.
, die, pénzbészedés.
adj., egyértelmű.
megálkudni.
die, megalkudás, alku.
der dörren, öszveaszalódni,
i. v. száradni.
bényomúlni, bétolúlni,
ni, tolongani.
mit Gewalt, béhatni, in die
ringen, bérontani a' város-
n in die Feinde eindringen,
rontani bé az ellenség köz-
tief in etwas eindringen,
élátni valamelly dologba;
den eindringen, megtámad-
p. o. szóval 's a' t.
das, bényomúlás, béha-

, adj., trop. z. B. eine ein-
Rede, hathatós, béható,
t. i. beszéd; ein ein-
Verstand, mélybélátó el-
, éles elme.
, adj., hathatós, bé- v. meg-
, hathatósan.
r, das Eindrücken, bényo-
ényomás; trop. Wirkung
Gemüth, béhatás, béható
atósség, foganat.
eindrücken in etwas, bé- v.
ni, rányomni, p. o. a' pe-
ót a' spanyolviaszra; trop.
Bild hat sich tief in mein
rdrückt, a' te képed mélyen
lott a' szivembe; durch Drüc-
chen, z. B. ein Ei, bétörni,
i p. o. a' tojást, ablakot.
das, bényomás.
r eineggen, bé- v. elboro-

eines, egy; nicht einer,

yféle; von einer Art, ugyan
. eben dasselbe, ugyan az,
n egy; es ist mir einerlei,
ind egy; das ewige Einer-
a' szüntelenvaló egyforma-

le- v. béaratni, bétakarít-
z életet, trop. f. gewinnen,
elöle, vagy nyereséget lát-
ből.
die, béaratás.
j., egyes, egyszerű, egy-
rmészetes, nem mesterse-
t gefüllt, z. B. eine Rose,

egyrétű, nem telyes; ohne Aeste, z. B. ein Stengel, Halm, egyszálú, ágatlan; adv., együgyüen, egyrétüen, egyszeresen.

Einfachheit, die, együgyüség; trop. z. B. der Rede, egyenesség; der Blumen, egyrétüség.

Einfädeln, beléhúzni a' tőbe p. o. a' czérnát, selymet; trop. etwas fein einleiten, klüglich anlegen, mesterségesen elintézni valamit.

Einfädelung, die, belévonás.

Einfältig, adj., kunstlos, együgyű; st. aufrichtig, offenherzig, egyenes v. igaz szívű; f. albern, ügyetlen, ostoba, buta, esztelen; adv. együgyüen; nyilván, egyenesen; esztelenül, ostobáúl.

Einfahren, z. B. Getreide in die Scheuern, béhordani, bévinni p. o. gabonát a' csűrbe; trop. st. einsteigen, im Bergbau, lemenni, leereszkedni a' bányába; st. hineinfahren, z. B. in den Hafen, béállani p. o. a' kikötőbe, bémenni p. o. kocsin v. szekeren valahová.

Einfahren, das, béhordás, bévitel; st. Einsteigen, lemenetel a' bányába; bémenés, béállás.

Einfahrt, die, die Handlung des Einfahrens, z. B. in ein Bergwerk, lemenetel p. o. a' bányába; in den Hafen, bémenetel, béállás a' kikötőbe; der Ort des Einfahrens, béjárás, béjáró hely, bémenetel.

Einfall, der, Einsturz, z. B. eines Zimmers, der Erde, bédűlés, béesés, bészakadás, bérogyás; der Feinde in ein Land, bérohanás, az ellenségnek bérohanása; des Wassers in das Meer, bérúgása v. folyása, bészakadása a' folyóvíznek a' tengerbe; einen Einfall thun oder machen, béütni, bérontani, mint az ellenség; trop. Einfall, d. i. ein unerwarteter Gedanke, hirtelen gondolat v. találmány, észbejutás, észbeötlés; einen Einfall haben, darauf kommen oder gerathen, arra a' gondolatra jönni, valaminek jutni eszébe.

Einfallen, einstürzen, bédűlni, bé- v. öszverogyni, mint a' ház; st. hineinfallen, béesni, beléesni; in die Feinde einfallen, béütni az ellenség táborába, ráütni az ellenségre; von Lichtstrahlen, béhatni, bémenni; die Nacht fällt ein, béált az éjtszaka; von Gedanken, z. B. es fällt mir etwas ein, valami gondolat jön v. jut

eszembe; trop. z. B. die Wangen fallen ein, béesnek az orczák; die Augen sind eingefallen, béestek a' szemei.

Einfalt, die, egyenesség, együgyüség; Ehrlichkeit, jámborság, együgyüség, nyíltszívüség; ſt. Albernheit, ostobaság, esztelenség, butaság.

Einfaltspinſel, der, buta, ostoba.

Einfangen, fangen und einſperren, z. B. wilde Thiere, bé- v. megfogni és bézárni p. o. állatot; bekerítni p. o. kertet, udvart.

Einfaſſen, etwas in einen engen Raum faſſen, z. B. Getreide, bétölteni, beletöltögetni p. o. búzát zsákba, bort hordóba; mit etwas umgeben, einſchließen, bekeríteni valamivel, körülkerítni, p. o. kertet kősallal; etwas in Rahmen faſſen, valamit rámába foglalni; etwas in Gold einfaſſen, valamit aranyba foglalni; mit einer Gallerie einfaſſen, bekorlátolni, korláttal körül venni; etwas mit einem Bande einfaſſen, valamit pántlikába v. galandba szedni.

Einfaſſung, die, bé- v. belétöltés, beletöltögetés p, o. hordóba, zsákba; körülvevés v. kerítés p. o. a' kertnek körülkerítése; Einfaſſung des Kleides, szegély, szélborítás; von Gold, arany szegély v. párkány; in Rahmen, ráma; mit Bändern, bészegés.

Einfeilen, béreszelni.

Einfeuchten, nedvesíteni, megnedvesíteni.

Einfeuern, ſtark einheizen, erősen betüzelni v. befütni.

Einfinden, ſich, eljönni, megjelenni, ottlenni bizonyos időre; ſich vor Gericht einfinden, megjelenni a' törvényszék előtt.

Einflechten, zuſammenflechten, öszvefonni, befonni p. o. a' hajat; im Flechten mit hinein bringen, belé, közzé fonni; trop. közzé elegyíteni, beleszőni.

Einfleiſchen, (iſt nur das part. eingefleiſcht üblich), z. B. ein eingefleiſchter Teufel, d. i. ein Ausbund von einem Böſewicht, megtestesült ördög.

Einflicken, beléfoltozni, belétoldani, beleszúrni p. o. szót valamibe.

Einfliegen, bérepülni; ein- und ausfliegen, bé és kirepülni, ki 's bejárni v. repdesni.

Einfließen, hineinfließen, belefolyni, befolyni; trop. einfließen laſſen, d. i. etwas erwähnen, valamit más valamiben v. megemlí

Einflößen, eig. machen, daß , fließt, belécsepegtetni, be gatni; trop. einem etwas d. i. és nach und nach in i ben laſſen, z. B. Muth einfl bátorítni valakit; Hoffnung reménységet nyújtani v felélleszteni a' reménysége ben.

Einflößung, die, belécsepeget

Einflüſtern, a' fülébe súgni valamit, bésúgni, bésuttog

Einflüſterung, die, z. B. jem flüſterung Gehör geben, v gallásaira hallgatni v. ügy

Einfluß, der, das Hineinfließe belefolyás p. o. egy vizn ba való folyása; trop. die in oder auf etwas, befolyás, hatóság, béhatás, béható Einfluß haben, sokat tehetn ein Mann von Einfluß, meg véghezvihető ember.

Einfordern, z. B. Geld, vissz p. o. pénzét.

Einforderung, die, kívánása rése az adósságnak, adóss dés.

Einforderer, der, beszedő.

Einförmig, adj., egyféle, eg együgyü; adv., egyformá

Einförmigkeit, die, egyforma féleség, egyformájúság; ség.

Einfreſſen, von Maden, bérág von beizenden Sachen, béem bémarni, mint a' választó

Einfrieren, v. s. befagyni, min víz, tó.

Einfügen, belécsinálni, hozzá

Einfuhr, die, bévitel, béhozás

Einführen, Sachen, bévinni, ni p. o. kocsin szántóföld zát, gabonát, v. portékát jemanden wohin bringen, Gefängniß einführen, valaki ra v. tömlöczbe vinni, b elfogni és bévinni; in C eindringen, a' társaságba b v. bévinni, béavatni; in einführen, hivatalba béav iktatni; ſt. gangbar mache brauch bringen, felvenni, b venni szokásba; z. B. Sitte, Weiſe, új szokást venni fel; ein neues Wort bévenni az új szót.

ng, die, das Einführen von
n ꝛc., béhozás, bévitel, bé-
; ins Amt, béavatás, béik-

, betölteni, belétölteni.
g, die, belétöltés.
, der, das Hineingehen, béme-
némenetel; jemanden den Ein-
trwehren, valakit bé nem ereszt-
nem engedni bémenni; der
o man hinein geht, béjárás,
hely; eines Gebäudes, kapu,
eines Hafens, béjárás, torko-
. Bezahlung, megfizetés, bé-
e a' kinn lévő pénznek; nach
g der ausstehenden Gelder, ha
lévő adósságaimat v. pén-
bévehetem; ſt. Beifall, z. B.
keinen Eingang, nem hallgat-
á, fel se veszik, nem kap
Vorbereitung zu etwas, z. B.
r Rede, (das Exordium) zur
(die Introduction) kezdet, ele-
kezdete valaminek p. o. be-
k, muzsikának, kezdő része
nek.
ück, das, kezdődarab.
eise, adv. kezdet gyanánt,
ül.
, z. Arznei, béadni p. p. or-
et a' betegnek; ſt. in den Sinn
javasolni; einem einen Gedan-
geben, valamire eszelni vala-
überreichen, z. B. eine Bitt-
beadni, benyújtani p. o. ké-
v. esedezőírást valkinek.
, der, javasló, javalló, ta-
ló, eszelő.
g, die, javaslás, sugallás;
e Eingebung, isteni ihletés;
ingeben der Arznei, orvosság
.
be, das, keresztteléskori aján-

en, adj., von einem einzigen
, egyszülött fiú; der eingebor-
hn Gottes, az Istennek egy-
t fia; im Lande geboren, szü-
polgár t. i. az országban.
k, adj. és adv. megemlékez-
ingedenk sein, megemlékezni;
einer eingedenk, emlékezz meg
lam.
, ſt. hineingehen, bémenni p.
ba; aus- u. eingehen, ki 's bé-
v. járni; ſt. ankommen, z. B.
, bejönni, begyülni, fizetőd-
geben keine Gelder ein, sem
se jő bé pénz v. sem fizet-
nek; ſt. begriffen werden, z. B. die
ungarische Sprache geht ihm schwer ein,
nehéz neki v. nehezen megy a' fejé-
be a' magyar nyelv; sich etwas ge-
fallen lassen, valamire ráállani, meg-
egyezni valamiben: z B. einen Ver-
trag eingehen, az egyezésre v. alku-
ra ráállani; das gehe ich ungern ein,
arra nem örömest állok rá; ſt zu
Grunde gehen, wie Gebäude, elrom-
lani, romlásra térni, hajlani v.
sietni, veszendőben lenni, hanyat-
lani, öszveroskadni, mint az épület,
dugába dűlni, die Handlung geht ein,
ez a' kereskedés hanyatlik, pusztúló
félben van; diese Schule geht ein,
ez az oskola elpusztúl; ſ. zusammen-
ziehen, z. B. das Tuch geht ein, a'
posztó öszvemegy.
Eingemachtes, oder das Eingemachte,
becsinált.
Eingenommenheit, die, vonattatás vala-
kihez v. megkülömböztetett indúlat
valaki iránt
Eingeschränktheit, die, határba szoríttat-
tás.
Eingesessen, adj., megtelepedett.
Eingesessener, d. i. Einwohner, der, la-
kos.
Eingeständniß, das, megvallás, vallás-
tétel.
Eingestehen, megvallani, kivallani.
Eingeweide, die, z. B. Herz, Lunge,
belsőrészek; Gedärme, bél, plur.
belek.
Eingezogen, adj., bescheiden, sittsam,
jámbor, szeliderkölcsü, szelíd; ſt.
sparsam, takarékos gazdálkodó; ſt.
eingeschränkt, magát öszvehúzó; ſt.
einsam, magános; ein eingezogenes
Leben führen, csendes magánosság-
ban elni: adv. jámborúl, szelíden,
szemérmesen; takarékosan, magá-
nosan, magánosságban.
Eingezogenheit, die, szelídség, szelíd-
erkölcsüség; magánosság; takaré-
kosság.
Eingießen, belétölteni, beléönteni.
Eingießung, die, bétöltés, beléöntés.
Eingraben, vergraben, verscharren,
béásni, beléásni; mit dem Grabsti-
chel, z. B. in Erz, belé- v. rámet-
szeni, bémetszeni, p. o. a' rézbe,
belévésni, p. o. fába; mit einem
Graben einschließen, árokkal elkerít-
ni p. o. a' szántóföldet.
Eingraben, das, die Eingrabung, bé-
v. elásás, belé- v. rámetszés, elke-
rítés.

Eingreifen, eig. z. B. von Rädern, Haken ꝛc., beléakadni, belévágni; belémenni, mint p. o. a' kapocs egymásba, fésü, sróf 's a' t. trop. in jemandes Rechte eingreifen, valaki jussába avat kozni v. vágni.

Eingreifen, das, beléakadás, belémemenés, t. i. fésünek belémenése hajba.

Eingreifend, adj., nachdrucksvoll, kräftig, foganatos, hathatós; adv. foganatosan, hathatósan.

Eingriff, der, d. i. in die Rechte, erőszak, erőszakos beléelegyedés v. beléavatkozás valamibe, erőszakoskodás, valaki jussába ávatkozás.

Einguß, der, belétöltés v. öntés; das jenige, was eingegossen wird, die Fülle, töltelék t. i. borra.

Einhägen, mit einem Gehäge umgeben, békerítni, körülkerítni t. i. sövénykerítéssel.

Einhäften, belévarni p. o. papirost könyvbe.

Einhäkeln, beléakasztani, belékapcsolni.

Einhämmen, z. B. ein Rad, megkötni a' kereket.

Einhändig, adj., félkezű.

Einhändigen, kézbe adni v. szolgáltatni, általadni valakinek valamit.

Einhändigung, die, általadás, kezébe szolgáltatás.

Einhängen, einbenken, z. B. Fenster, Thüren, béakasztani p. o. az ajtót, ablakot a' sarkába; Ohrgehänge einhängen, a' fülönfüggőt a' fülébe akasztani.

Einhalt thun, megakadályoztatni, akadályt vetni, meggátolni valamit, gátot vetni valaminek; dem Aufruhre Einhalt thun, elnyomni a' lázzadást.

Einhalten, hemmen, akadályt v. gátot vetni valaminek; zurückhalten, feltartóztatni, visszatartóztatni; inne halten, megállani megszünni valamitől, valamivel; Halt ein! megállj! mit der Bezahlung einhalten, d. i. pünktlich bezahlen, szorosan 's idejóre t. i. fizetni.

Einhalten, das, Hemmung, meggátolás, akadályoztatás; das Innehalten, megszünés; pünktliche Bezahlung, pontos fizetés.

Einhandeln, bévásárlani, beléalkudni.

Einhandlung, die, bé v. belévásárolás.

Einhauchen, belélehelleni.

Einhauchung, die, belélehellés.

Einhauen, z. B. ein Zeichen in Baum, belévágni, beléme p. o. fába valamit, bévágni vel p. o. az ajtót; in die bévágni az ellenség közzé; hauen, meg- z. öszvevagdal

Einhauen, das, belévágás, in die bévágás az ellenség közzé.

Einhaurig, einmähdig, adj. egy lású p. o. rét.

Einheben, z. B. ein Fenster, bé beléemelni p. o. az ablako a' sarkába.

Einheften, z. B. Papier, belév o. könyvbe papirost.

Einhegen, sövénnyel békerítni

Einheimisch, adj., belföldi, ha di. nem idegen tartományb

Einheit, die, die Zahl, egység.

Einheitzen, béfütni; es ist ein bé van fütve.

Einheitzer, der, fütő, béfütő.

Einheitzung, die, béfütés.

Einhelfen, belésegíteni valamib

Einhellig, adj., egyenlő, meg p. o. akarat, gondolat; seyn, megegyezni vele, eg lemben lenni valami erán egyezőleg, egy szívvel szájj

Einhelligkeit, die, egyetértés, értelem, egyenlőség, megeg

Einher, eig. veraltet, von eine her, onnan; uneig. st. heran, ide, hozzá: Compos.

Einher fahren, kocsival vagy rel jönni, elöállani.

Einher gehen, járni, járkálni tovább.

Einher traben, előlovagolni.

Einher treten, előlépni, előá jönni.

Einhetzen, uszítni, uszítva tan

Einholen, st. holen, z. B. Stim holen, öszveszedni a' voks szózatokat; ein Urtheil einhole rótól kérdezni ítéletet; Nach holen, tudósítást szerezni va lól; st. erreichen, z. B. im elérni, utólérni valakit az az írásban, tanulásban.

Einholung, die, elérés, utólér

Einhorn, das, oder Narwal, narval.

Einhufig, adj., egészkörmű, ló

Einhüllen, betakarni, belétak takargatni.

Einhüllung, die, belétakarás.

adj., egyezőakaratú, egye-
attal; einig seyn, megegyez-
yetérteni valakivel; mit sich
nig seyn, magát meghatároz-
amire nézve; einig werden,
rezni, öszveegyezni, öszve-
; sie leben sehr einig mit einan-
egyességben élngk egymás-
inig u. allein, egyedül, csak
il.
l, adv. egynéhányszor.
einige, einiges, in sing. né-
valami; es ist noch einiger
übrig. van még valami kétsé-
' dologban; in plur. egyné-
, némellyek; einige fürchten
émellyek félnek tőled; einige
ieß, einige jenes, némellyek
ondják, mások amazt, v. ki
ndja, ki azt.
ßen, adv. valamennyire, né-
üképpen, valamelly részben,
, részszerént.
die, st. Einheit, egység; st.
ht. egyesség.
, einem Kinde die Pocken,
i, beléoltani p. o. a' himlőt
mekbe.
, adj., egyesztendős, eszten-

, nur trop. z. B. einem Furcht
, valakire ráijjeszteni, vala-
gijjeszteni.
, einkauen, z. B. kleinen Kin-
ie Speisen, u. in den Mund
, szájába rágni a' kisdednek
t; trop, etwas recht deutlich
, valamit valakinek a' szájá-
ni, fejébe verni, v. valamit
egmagyarázni.
der, vevés, vásárlás, bészer-

, megvenni, megvásárlani,
zni, venni, vásárolni, bévá-
i.
, der, vevő, vásárló
die, Herberge, bészállás p. o.
fogadóba; st. Gasthaus, fo-
vendégfogadó.
, bei jemanden, bészállani
hez.
irthshaus, das, bészálló v.
t adó vendégfogadó, a' hová
al is lehet szállani.
, beléékelni, v. ékezni p. o.
ze nyelet.
, a' pinczébe lerakni.
, bé- v. belérovátkolni; fel-
v. felmetszeni a' rovásra; ein-
gekerbte Blätter, czipkés szélű levelek.
Einkerbung, die, bérovátkolás; rovásrametszés.
Einkerkern, tömlöczbe vetni v. zárni.
Einkerkerung, die, tömlöczbevetés.
Einkitten, beléragasztani, belésoglalni szurokkal, mézgával, vakolattal, p. o. késnyélbe a' kés szárát, a falba a' követ.
Einkittung, die, beléragasztás, belésoglalás.
Einklagen, bévádolni, bépanaszolni.
Einklammern, vaskapcsokkal hozzáfoglalni.
Einklang, der, ohne plur. ein einfacher Klang, hang; ein harmonischer Klang in der Musik, összhangzás, összhang; trop. völlige Uebereinstimmung, egyesség; egyetértés.
Einkleben, einkleiben, beléragasztani p. o. csirízzel valamit, bécsirízelni.
Einkleiden, einen Geistlichen, eine Nonne, beöltöztetni, p. o. barátot, apáczát a' szerzetes rend közé; trop. Gedanken einkleiden, a' dolognak, gondolatnak a' külső színét is megadni.
Einkleidung, die, einer Nonne, beöltöztetés, béavatás; trop. külső szín, jó előadás mód.
Einkleistern, belécsirízelni.
Einklemmen, közzé v. belécsiptetni.
Einklemmung, die, közécsiptetés.
Einkneten, den Teig, bedagasztani.
Einklinken, belécsattantani a' kilincset az ütköző vágásába, (úgy behúzni v. betenni az ajtót, hogy a' kilincs az ütközőbe beléakadjon).
Einklopfen, beléverni kopogva.
Einknüpfen, belékötni csomóba.
Einknüpfung, die, belékötés.
Einkochen, béfőzni, elfőzni; bis auf den dritten Theil einkochen lassen, egy harmad részéig el hagyni főni v. elfőzni; m. s. elfőni.
Einkochen, das, béfőzés, elfőzés, elfővés.
Einkommen, mit einem Geschäfte vor einen Höhern kommen, z. B. mit einer Bittschrift einkommen, kérelemírást nyújtani v. adni bé; wider jemanden einkommen, bévádolni valakit, panaszt tenni valakire, közönséges helyen; von Geldsummen, in die Casse kommen, béjönni t. i. pénznek a' kasszába v. jövedelmül; z. B. das aus dem Bergwerke eingekommene Geld, a' bányákból béjött pénz;

in die Gedanken kommen, einfallen, eszébe jutni v. ötleni; gem. in die Wochen kommen, lebetegedni, gyermekágyba esni.

Einkommen, das, megjelenés p. o. tanács előtt, valami kéréssel; ein gewisses mäßiges Einkommen, bizonyos, mérsékelett, türhető jövedelem.

Einkünfte, die, jövedelem; vom ganzen Jahre, egész esztendei jövedelem.

Einkramen, beszedni a' kirakott portékát.

Einkriechen, bebújni.

Einladen, jemanden zu Tische ꝛc., hívni, meghivni v. elhivni valakit ebédre, vacsorára; Gäste einladen, vendégeket hívni, ich bin eingeladen, hivatalos vagyok; ins Schiff einladen, belé v. rárakni a' terhet p. o. hajóra.

Einladen, das, die Einladung zu Tische, meg- v. elhívás p. o. ebédre, vacsorára; Belastung mit etwas, tereh rakás, v. bérakás p. o. a' hajóba.

Einlader, der, meghivó, vendéghivogató.

Einladungsschreiben, das, meghivó levél.

Einlage, die, z. B. eines Briefes, bennlévő, bézárt levél, vagy más akármi; Geld, z. B. in die Armen-Casse, adakozás; in die Lotterie, bététel, sors dijja.

Einlager, das, tartózkodás, múlatás valamelly helyen.

Einländisch, adj. hazai, földi, tartománybéli.

Einlangen, st. einrichten, béadni, bényújtani p. o. irást, vádat ée.

Einlaß, der, das Einlassen, béeresztés, bébocsátás; der Ort des Einlassens, béjáró hely, bémenetel, kis ajtó, a' városba béjáró ajtó.

Einlassen, béereszteni, bébocsátni; st. verkürzen, z. B. Tuch einlassen, a' posztót bévatni; sich einlassen in etwas, belécelegyedni valamibe, sich in ein Gespräch einlassen, beszédbe ereszkedni valakivel, sich in einen Handel einlassen, alkuba ereszkedni valakivel; darauf lasse ich mich nicht ein, arra a' feltételre rá nem állok, azt el nem fogadom.

Einlassung, die, béeresztés v. bocsátás; belécelegyedés.

Einlauf, der, z. B. eines Schiffes in den Hafen, bétérés, beszállás, béevezés a' kikötőhelybe.

Einlaufen, in den Hafen, béevezni, bémenni, béállani a' kikötőbe; st. anlangen, érkezni, megérkezni, megjönni; es laufen Nachrichten ein, ollyan tudósítások érkeznek; von Tüchern, zusammenlaufen, eingehen, öszvemenni, v. zsugorodni; das Tuch läuft ein, öszvemegy a' posztó.

Einlaufen, das, der Schiffe, beállás, béevezés p. o. a' kikötőbe.

Einlaugen, lúgba áztatni, beszapulni, megszapulni, szapulóba tenni p. o. a' szennyest, fonalat.

Einlegemesser, das, bétevőkés, bicsak, bicska.

Einlegen, hineinlegen, bétenni, belétenni, bérakni, belérakni; Holz in den Ofen einlegen, fát tenni bé a' kemenczébe; einen Brief einlegen, levelet zárni másikba; trop. zum künftigen Gebrauch an einen Ort legen, bécsinálni és eltenni másszorra, későbbre v. télire 's a' t.; Gurken oder Kraut einlegen, ugorkát v. káposztát bésavanyitni; Früchte für den Winter einlegen, a' gyümölcsöt béfözni télire; Reben ꝛc. einlegen, ültetni, beültetni, elültetni, bedugni a' földbe p. o. plántát, csemetét; bei Tischlern, eingelegte Arbeit, kirakott munka p. o. a' czifraságokkal kirakott asztal 's a' t.; Soldaten zur Besatzung einlegen, őrizetet tenni a' városba, őrizettel megrakni a' várost; ein gutes Wort einlegen, jó szót tenni v. szóllani valaki mellett, kérni érette; Ehre einlegen, felkapni, becsületet vallani valamivel; Schande mit etwas einlegen, gyalázatot v. szégyent vallani valamivel.

Einleimen, beléenyvezni.

Einleimung, die, beléenyvezés.

Einleiten, intézni, elintézni, kormányozni valamelly dolgot, v. a' dolog menetelét; einen Proceß einleiten, a' pert elindítni a' maga útján és vinni, eligazítni.

Einleitung, die, intézés, elintézés, kormányozás; st. Anleitung, Unterricht z. B. zur Rechtswissenschaft, bevezető tanítás a' törvénytudományba; st. Vorbereitung, Eingang, bevezetés, bevezető elmélkedés v. oktatás.

Einlenken, mit dem Wagen, belétérni; ismét belétérni p. o. az egyenes útba kocsival; mit den Pferden, a' lovakat fordítni; in der Rede, visszatérni a' mondottakra; durch Lei-

...örige Lage bringen, z. ... Glieder, helyre tenni ...nodott tagot.
...t, vissza- v. belétérés ... útba; helyretevés v.

...r, deutlich werden, vi... ...rthető lenni; es leuch... ...ein, által látom a' dol... ...löttem; ein einleuchten... világos megmutatás v.

...adj., világos, nyilván... ...thető; einleuchtend seyn, ...nyilvánvaló lenni; adv. ...yilván.
...üldeni, béadni, bészol... ...ozni p. o. a' portékát

...e, béküldés, béadás, ...olgáltatás.
...en lakni.
...anden, valakit bészál... ...á, szállásra adni; sich ...észállani valahová, va... ...ani, megszállani vala...

...ie, bészállítás, bészál...

...áltani, visszaváltani, ...o. a' zálogot.
...die Einlösung, bé — ...aváltás.
...der, béváltó v. váltó...

...éforrasztani, p. o. a' ...e.
..., beléforrasztás.
...ein thun, belétenni; f. ...écsinálni, belécsinálni ...; Obst einmachen, bé... ...özni p. o. mézbe v. ...ümölcsöt; Fleisch, Fi... ..., húst, halat bécsinál... ...htes, bécsinált t. i. hús, ...inmachen, meszet áz...

...e, bécsinálás, bétakar...

..., z. B. Pflanzen, egy... ... i. a' növevények kö... ...zállású t. i. rét.
...yszer, egy ízben; egy... ...ben; das Einmaleins, ...itábla; einmal für alle... ...gyszer 's utóljára, v. ...yi, mint száz; im Bit... ..., ugyan ugyan kérlek; z. B. setze dich einmal in meine Stelle, ugyan helyheztesd csak magadat az én állapotomba; aber höre einmal, de ugyan kérlek; höre einmal Bursche! hallod e' gyermek; st. bereits, már egyszer; komm einmal, gyere már; auf einmal oder mit einem Male, egyszerre.

Einmalig, adj. egyszeri.

Einmarsch, der, bémenetel, katonák bémenetele.

Einmarschiren, bémenni p. o. a' sereggel.

Einmauern, kőfallal békerítni, fallal körülvenni, fal közé rakni; mit Mauern einschließen, valakit kő közzé rakni t. i. elevenen, fal közé rekeszteni p. o. gonosztévőt.

Einmeißeln, bévésni, belévésni, t. i. vas vésővel kőbe 's a' t.

Einmengen, einmischen, közzé v. belékeverni, közéelegyítni; trop. etwas, beléelegyítni; sich einmengen, magát valamibe elegyítni, beléavatni.

Einmengen, das, közzékeverés, beléelegyítés.

Einmessen, zumessen, belémérni, mérve tölteni belé; sich einmessen, d. i. durch Messen vermindern, elmérni, a' mérés által fogyni, kevesítni.

Einmiethen, szállást fogadni.

Einmischen, közzékeverni v. elegyítni; sich einmischen, beléelegyedni v. avatkozni.

Einmischung, die, beléelegyítés, közzékeverés.

Einmünzen, d. i. in Münze verwandeln, pénzre változni, p. o. ezüstöt ée.

Einmuth, die, ohne plur. selten für Einmüthigkeit, d. i. Uebereinstimmung des Gemüthes, egyesség, egyetértés.

Einmüthig, adj., egyező, megegyező, egyértelmű, egyetértő; adv. megegyezve, megegyezőleg, egy akarattal, egy szívvel lélekkel; einmüthig gesinnt seyn, egy értelemben lenni.

Einmüthigkeit, die, megegyezés, egyetértés, egyesség, egyező értelem vagy akarat.

Einnähen, bé- v. belévarrni; összébb varrni.

Einnahme, die, megvétel, elfoglalás; die Einnahme einer Festung, valamelly várnak megvétele; st. Einkünfte, z. B. von Gütern ꝛc., bévé-

telet, tiszteletet mutatás; Ehrerbietigkeit gegen Aeltern, Wohlthäter, gegen Gott, tartozó tisztelet, p. o. a' szülék, jóltévők és Isten eránt.

Ehrfurcht, die, mély tisztelet, alázatos v. nagy tisztelet; Ehrfurcht gegen Gott, imádó tisztelet; Ehrfurcht jemanden erweisen, valaki eránt tisztelettel viseltetni.

Ehrfurchtsvoll, adj., tisztelettel teljes; adv., tisztelettel.

Ehrgefühl, das, becsületérzés; ein Mann von Ehrgefühl, becsületérző ember.

Ehrgeiz, der, nagyravágyás, becsületkórság, hírre névre vágyás, becsületrevágyás.

Ehrgeizig, adj., der Ehrgeizige, nagyravágyó, becsületrevágyó; adv., nagyravágyólag.

Ehrlich, adj., becsületes; adv., becsületesen.

Ehrlichkeit, die, jámborság; feddhetetlenség, jóság.

Ehrliebe, die, becsületszeretés v. szeretet.

Ehrliebend, adj., becsületszerető.

Ehrlos, adj., becstelen; adv., becstelenül.

Ehrlosigkeit, die, becstelenség.

Ehrsam, adv., becsületes, tisztességes.

Ehrsucht, die, becsületkórság, becsületvadászás, nagyravágyás.

Ehrsüchtig, adj., becsületvadászó, nagyravágyó.

Ehrvergessen, adj., becstelen, becsületével nem gondoló, elvetemedett; adv., becstelenül.

Ehrwürden, die, ein Titel geistlicher Personen, z. B. Euer Ehrwürden! Tisztelendő Úr, Tiszteletes Uram!

Ehrwürdig, adj., tiszteletes, tiszteletre méltó tisztelendő; ein ehrwürdiger Mann, tiszteletre méltó férjfiú.

Ehrwürdigkeit, die, tiszteletesség, méltóság, tiszteletre méltóság.

Eibe, die, der Eibenbaum, ternyőfa, tiszafa, tiszafenyő.

Eibisch, der, fejérmályva.

Eibischwurzel, die, fejérmályva gyökere.

Eichapfel, der, gubacs, gubó.

Eichbaum, der, tölgyfa.

Eichbilz, der, Holzschwamm, cserfatapló.

Eiche, die, tölgy, tölgyfa, cserfa.

Eichel, die, makk.

Eichelmast, die, makkon hízlalás.

Eichen, adj., tölgy, tölgyfából való.

Eichenholz, das, tölgyfa.

Eichenlaub, das, tölgyfalevél.

Eichenwald, der, tölgyfaerdő.

Eichholz, das, tölgyfa, cserfa.

Eichhorn, Eichhörnchen, das, m[illegible] evecske, evet, cziczabó.

Eichschwamm, der, cserfatapló.

Eichwald, der, tölgyfaerdő.

Eid, der, esküvés, hitletétel; [illegible] Soldaten, zászló alá esküvés; Eid ablegen, megesküdni, a' hi[illegible] tenni; den Eid brechen, meg[illegible] a' hitet, v. esküvést.

Eidbruch, der, hitszegés.

Eidbrüchig, adj., hitszegett.

Eidesformel, die, esküves formáj[illegible]

Eidgenossenschaft, die, szövetsége[illegible] saság, szövetkezet; von den [illegible] zern, a' Helvécziai szövetkezet.

Eidgenossisch, adj., szövetkezeti, [illegible] cziai.

Eidlich, adj., esküvési; adv., e[illegible] sel, hittel.

Eifer, der, reges Streben, B[illegible] buzgóság, buzgó igyekezet [illegible] Eifer, felbuzdulásból; mit [illegible] buzgósággal, buzgó igyekez[illegible] Zorn, Unwille, harag, heves[illegible] gerjedés, megindúlás; in Ei[illegible] rathen, felgerjedni, heveskedn[illegible] hivülni; aus Eifer, heves[illegible] gerjedelemből.

Eiferer, der, für eine gute Sache [illegible] gó pártfogója, oltalmazója [illegible] nek, heves védelmező v. védő.

Eifern, zornig seyn, haragjában [illegible] dezni, bosszankodni, haragu[illegible] etwas mit Eifer vertheidigen, [illegible] hevesen kikelni, buzogni [illegible] mellett v. valami ellen; z. B. das Laster eifern, keményen [illegible] a' bünösöket, v. feddözni a' bü[illegible] re; st. eifersüchtig seyn, sze[illegible] féltő lenni, félteni valakit, t. szerelmétől.

Eifern, das, Zorn, Unwille, bos[illegible] dás, heveskedés; Eifer für di[illegible] Sache, heves kikalés, buzgás [illegible] mellett v. valami ellen.

Eifersucht, die, Mißvergnügen ü[illegible] Vorzüge ꝛc. anderer, kajánság, iri[illegible] tekedés, szerencseirigylés; Zor[illegible] die wahre oder eingebildete U[illegible] einer geliebten Person, szerel[illegible] tés, férjféltés, feleségféltés, [illegible] tés.

Eifersüchtig, adj., szerencseirigy[illegible] der Liebe, szerelemféltő, férj[illegible] feleségféltő; eifersüchtig seyn, [illegible] ni a' férjet, feleségét, sze[illegible]

adv., kajánúl, irígy vete-
szerelemféltve.
begierig, buzgó, heves, tü-
-bitten, buzgón kérni; st.
dúlatos, harágos; adv.,
jtatosan; heftig, hevesen,
rnig, felgerjedve, bosszan-

, eigenthümlich, tulajdon,
ját, önnön v. ennen; mein
eine eigene, mein eigenes,
magad, maga, v. saját,
gam 's a' t.; az én tulajdo-
o tulajdonod 's a' t.; ich
it meiner eigenen Hand ge-
tulajdon kezemmel írtam;
eigen machen, tulajdonévá
mit v. igen rá szoktatni
mire; st. sonderbar, wun-
ülönös, csudálatos p. o.

der, nagyralátás, maga-
, kevélység.
adj., tulajdon kezével va-
, magad, maga kezével
kezemmel, kezeddel, ke-
; adv., tulajdon kezével,
mmel, kezeddel, 's a' t.;
ndiges Schreiben, tulajdon
levél; einem etwas eigen-
geben, valakinek tulajdon
aladni valamit.
ie, különösség, különös
;.
e, önnszeretet, tulajdon-
die blinde Eigenliebe, a'
retet.
önndícséret, tulajdondí-
ajdon maga dícsérete.
adj., önnhatalmú, önnön
lévő, önnkényű, hatal-
dv., önnkényen, hatalmas-

adj., haszonvadászó, ha-
, önnhasznú, haszonleső;
aszonból, önnhasznúlag,
ésből, fukarkodva.
, die, hoszonvadászás, v.
hasznúság, haszonlesés.
önnhaszon, haszonkere-
zonra vágyás.
die, tulajdonság; st. Be-
minéműség, természet.
rt, das, ein Adjectivum,
tő, tulajdonságszó.
akaratoskodás, makács-
g, önneszesség; önnkény.
dj., mürrisch, akaratos,
makacs; fejes, önnkényű; adv., akaratosan, makacsúl, fejeskedve, nyakasan, önnkényen, önnkényűleg.
Eigenthümer, der, tulajdonos, birtokos.
Eigenthümlich, adj., tulajdon, tulajdoni, tulajdonképpenvaló, birtokos, örökösi; adv., tulajdonképpenvaló, birtokosi módon.
Eigenthümlichkeit, die, tulajdonság, különösség.
Eigenthum, das, birtok, örökség, jószág.
Eigenthumsherr, der, birtokos, ura valaminek.
Eigenthumsrecht, das, birtokosi juss, tulajdoni juss.
Eigentlich, adj., tulajdonképpenvaló, tulajdon; st. ächt, wahr, valóságos, igazi; adv., tulajdonképpen, igazán, valóban.
Eigenwille, der, akaratosság, akaratoskodás.
Eigenwillig, adj., akaratos.
Eignen, sich zu etwas, d. i. passen, alkalmatos lenni valamire, arra v. annakvaló lenni.
Eiland, das, die Insel, sziget.
Eilbothe, der, siető pósta v. követ, sebes pósta.
Eile, die, das Eilen, sietés, sietség; in der Eile, a' sietségben, sietve, hamarjában.
Eilen, sietni, valakihez v. valamivel.
Eilend, eilends, adv., sietve, hirtelen.
Eilf, num., tizenegy.
Eilfertig, adj., von Menschen, siető, sietséges; der Eilfertige, s., siettető, sürgető, hirtelenkedő, hebehurgya; von Dingen, sietős, sürgetős; adv., sietve.
Eilfjährig, adj., tizenegyesztendős.
Eilfmal, adv, tizenegyszer.
Eilfte, der, die, das, tizenegyedik.
Eilftehalb, tizenegyedfél.
Eilftel, das, tizenegyedrész.
Eilftes, tizenegyedikszer.
Eilig, adj., siető; adv., sietve.
Eilmarsch, der, siető menetel.
Eimer, der, als Gefäß, veder; als Maß, egy veder v. cseber, p. o. bor.
Eimerchen, das, vedrecske.
Ein, einer, eine, eines, egyvalamelly, valami; f. ein einziger, eine einzige, ein einziges, egy, egyetlen egy.
Einackern, bészántani.
Einander, z. B. lieben, egymást szeretni; untereinander, egymásközött; für einander, egymásért; übereinander, egymáson, egymásra; ein andersmal, máskor, másszor.

Einäschern, verbrennen; hamuvá égetni, felégetni, porra égetni, p. o. várost; béhamvazni.
Einäscherung, die, felégetés, porraégetés.
Einätzen, durch beitzende Mittel, bé- v. beléetetni, p. o. rézbe az írást, rajzot.
Einätzung, die, béetetés, etetőnedvel, v. választóvízzel.
Einathmen, bészívni, lehelleni.
Einathmen, das, bészívás, bélehellés.
Einäugig, adj., egyszemű.
Einballen, békötözni, bécsomózni, csomóba bécsinálni, p. o. papirost, dohányt, portékát.
Einballirung, die, bécsomózás, csomóbakötés.
Einbalsamiren, bébalzsamozni.
Einbalsamirung, die, bébalzsamozás.
Einband, der, békötés, p. o. a' könyv békötés.
Einbehalten, megtartani, visszatartóztatni.
Einbeißen, beléharapni.
Einbeitzen, etwas mit Salz, sóba v. sósvízbe áztatni, bépáczolni.
Einberichten, tudósítni valakit, valami felől, hírül adni valamit.
Einbetteln, bécsenkedni magát valahová.
Einbiegen, einbeugen, bé- v. meghajtani.
Einbiegung, die, béhajtás, béfelégörbítés.
Einbilden, sich, d. i. überhaupt sich eine Vorstellung oder ein Bild von etwas machen, képzelni valamit, gondolni, hozzávetni; sich eine ungegründete Vorstellung machen, képzelni valamit, képzelődésben lenni; man bildet sich ein, az csak vélekedés, képzelődés; eine ungegründete Vorstellung von sich haben, sokat hinni v. tartani magáról.
Einbildung, die, Vorstellung, képzelet, képzelés; eine falsche Vorstellung von etwas, képzelődés, csupa vélemény; desgleichen von sich, nagyralátás, maga nagyra tartása, dölyfösség, dölyf.
Einbildungskraft, die, képzelőerő, képzelő tehetség, képzelődés.
Einbinden, békötni, körülkötni, békötözni, t. i. egy testet másba; békötni p. o. a' könyvet; einbinden lassen, béköttetni a' könyvet.
Einblasen, einhauchen, súgni, belésúgni, belésújni; einem Neben[illegible] az alkadozónak súgni, he[illegible] jon.
Einbohren, bé- v. belésúrn[illegible]
Einböckeln, z. B. Fleisch, b[illegible] ni, sóba v. sóvízbe ázta[illegible]
Einböckelung, die, bézenyv[illegible]
Einbrechen, einreißen, z. [illegible] lerontani, ledönteni; [illegible] brechen, z. B. das Eis [illegible] jég leszakad, bészakad[illegible] aufbrechen und hineindri[illegible] die Diebe haben ins Ha[illegible] chen, a' tolvajok bétörte[illegible] tottak a' házba, felvert[illegible] in die Feinde einbrechen [illegible] az ellenség közzé, ráü[illegible] ségre; ins Lager einbr[illegible] borba ütni; st. plötzlich a[illegible] von der Nacht, hirtelen [illegible] ni, meglepni; die Nach[illegible] éjtszaka lesz v. közelg[illegible] ka; die Kälte bricht ein[illegible] deg.
Einbrechen, das, der Einbr[illegible] bérontás, ráütés, p. o. a[illegible] st. Einsturz, öszve v. k[illegible] plötzliche Ankunft, hirtel[illegible] v. megjelenés, beköve[illegible] Einbruch der Nacht, be[illegible] az éjtszaka, éjjelre kelv[illegible]
Einbrennen, ein Zeichen, re[illegible] bélyeget, megsütögetn[illegible] lyegzővel; Mehl zu [illegible] rántani az ételt, rántás[illegible] teni.
Einbrennen, das, rántás, [illegible] ben.
Einbrenn-Suppe, die, ránt[illegible]
Einbringen, z. B. Getreid[illegible] béhozni v. béhordani; [illegible] gene einbringen, hadi fo[illegible] -ni, késérni; st. ersetzen [illegible] utánnapótolni, megtérí[illegible] hozni; st. Gewinn brin[illegible] hajtani, béhajtani, bého[illegible]
Einbrocken, einbröckeln, z. [illegible] Milch, aprítni, belétörd[illegible] kenyeret.
Einbruch, der, bétörés, bé[illegible]
Einbrühen, megforrázni.
Einbüßen, verlieren, elve[illegible] vallani, veszteni valamil[illegible] ségének lenni; das Leb[illegible] életét elveszteni; die [illegible] ßen, megvakulni; sein [illegible] büßen, vagyonát elves[illegible] megfosztatni.
Einbüßung, die, Einbuße, [illegible]

Eincassiren, bévenni pénzt a' kassába; bészedni az adósságot.
Eincassirer, der, pénzbészedő.
Eincassirung, die, pénzbészedés.
Eindrutig, adj., egyértelmű.
Eindingen, megálkudni.
Eindingung, die, megalkudás, alku.
Eindorren, oder dörren, öszveaszalódni, összeaszni, v. száradni.
Eindringen, bényomúlni, bétolúlni, v. tolakodni, tolongani.
Eindringen, mit Gewalt, béhatni, in die Stadt eindringen, bérontani a' városba; mitten in die Feinde eindringen, középen rontani bé az ellenség közzé; trop. tief in etwas eindringen, mélyen bélátni valamelly dologba; auf jemanden eindringen, megtámadni valakit p. o. szóval 's a' t.
Eindringen, das, bényomúlás, béhatás.
Eindringend, adj., trop. z. B. eine eindringende Rede, hathatós, béható, szívreható t. i. beszéd; ein eindringender Verstand, mélybéláto elme v. ész, éles elme.
Eindringlich, adj., hathatós, bé- v. megható, adv., hathatósan.
Eindruck, der, das Eindrücken, bényomás, belényomás; trop. Wirkung auf das Gemüth, béhatás, béható erő, hathatósság, foganat.
Eindrucken, eindrücken in etwas, bé- v. belényomni, rányomni, p. o. a' pecétnyomót a' spanyolviaszra; trop. z. B. dein Bild hat sich tief in mein Herz eingedrückt, a' te képed mélyen bényomódott a' szivembe; durch Drücken zerbrechen, z. B. ein Ei, bétörni, bényomni p. o. a' tojást, ablakot.
Eindrücken, das, bényomás.
Einegen oder einegget, bé- v. elboronálni.
Einer, eine, eines, egy; nicht einer, egy se.
Einerlei, egyféle; von einer Art, ugyan a' féle; f. eben dasselbe, ugyan az, egy, azon egy; es ist mir einerlei, nekem mind egy; das ewige Einerlei, az a' szüntelenvaló egyformaság.
Einernten, le- v. béaratni, bétakarítni p. o. az életet, trop. f. gewinnen, nyerni belőle, vagy nyereséget látni valamiből.
Einerntung, die, béaratás.
Einfach, adj., egyes, egyszerű, együgyű, természetes, nem mesterséges; nicht gefüllt, z. B. eine Rose, egyrétű, nem telyes; ohne Aeste, z. B. ein Stengel, Halm, egyszálú, ágatlan; adv., együgyüen, egyrétüen, egyszeresen.
Einfachheit, die, együgyűség; trop. z. B. der Rede, egyenesség; der Blumen, egyrétűség.
Einfädeln, beléhúzni a' tőbe p. o. a' czérnát, selymet; trop. etwas fein einleiten, klüglich anlegen, mesterségesen elintézni valamit.
Einfädelung, die, belévonás.
Einfältig, adj., tunstlos, együgyű; ft. aufrichtig, offenherzig, egyenes v. igaz szivű; f. albern, ügyetlen, ostoba, buta, esztelen; adv. együgyüen; nyilván, egyenesen; esztelenül, ostobául.
Einfahren, z. B. Getreide in die Scheuern, béhordani, bévinni p. o. gabonát a' csűrbe; trop. ft. einsteigen, im Bergbau, lemenni, leereszkedni a' bányába; ft. hineinfahren, z. B. in den Hafen, béállani p. o. a' kikötőbe, bémenni p. o. kocsin v. szekeren valahová.
Einfahren, das, béhordás, bévitel; ft. Einsteigen, lemenetel a' bányába; bémenés, béállás.
Einfahrt, die, die Handlung des Einfahrens, z. B. in ein Bergwerk, lemenetel p. o. a' bányába; in den Hafen, bémenetel, béállás a' kikötőbe; der Ort des Einfahrens, béjárás, béjáró hely, bémenetel.
Einfall, der, Einsturz, z. B. eines Zimmers, der Erde, bédúlés, béesés, beszakadás, bérogyás; der Feinde in ein Land, bérohanás, az ellenségnek bérohanása; des Wassers in das Meer, bérúgása v. folyása, beszakadása a' folyóvíznek a' tengerbe; einen Einfall thun oder machen, béütni, bérontani, mint az ellenség; trop. Einfall, d. i. ein unerwarteter Gedanke, hirtelen gondolat v. találmány, észbejutás, észbeötlés; einen Einfall haben, darauf kommen oder gerathen, arra a' gondolatra jönni, valaminek jutni eszébe.
Einfallen, einstürzen, bédúlni, bé- v. öszverogyni, mint a' ház; ft. hineinfallen, beesni, beléesni; in die Feinde einfallen, béütni az ellenség táborába, ráütni az ellenségre; von Lichtstrahlen, béhatni, bémenni; die Nacht fällt ein, beáll az éjtszaka; von Gedanken, z. B. es fällt mir etwas ein, valami gondolat jön v. jut

eenembe; trop. z. B. die Wangen fallen ein, béesnek az orczák; die Augen sind eingefallen, béestek a' szemei.

Einfalt, die, egyenesség, együgyűség; Ehrlichkeit, jómboság, együgyűség, nyíltszívűség; ſt. Albernheit, ostobaság, esztelenség, butaság.

Einfaltspinſel, der, buta, ostoba.

Einfangen, fangen und einſperren, z. B. wilde Thiere, bé- v. megfogni és bézárni p. o. állatot; bekeríteni p. o. kertet, udvart.

Einfaſſen, etwas in einen engen Raum faſſen, z. B. Getreide, bétölteni, beletöltögetni p. o. búzát zsákba, bort hordóba; mit etwas umgeben, einſchließen, bekeríteni valamivel, körülkeríteni, p. o. kertet kőfallal; etwas in Rahmen faſſen, valamit rámába foglalni; etwas in Gold einfaſſen, valamit aranyba foglalni; mit einer Gallerie einfaſſen, bekorlátolni, korláttal körül venni; etwas mit einem Bande einfaſſen, valamit pántlikába v. galandba szedni.

Einfaſſung, die, bé- v. beletöltés, beletöltögetés p. o. hordóba, zsákba; körülvevés v. kerítés p. o. a' kertnek körülkerítése; Einfaſſung des Kleides, szegély, szélboritás; von Gold, arany szegély v. párkány; in Rahmen, ráma; mit Bändern, bémegés.

Einfellen, béreszelni.

Einfeuchten, nedvesíteni, megnedvesíteni.

Einfeuern, ſtark einheizen, erősen betüzelni v. befütni.

Einfinden, ſich, eljönni, megjelenni, ottlenni bizonyos időre; ſich vor Gericht einfinden, megjelenni a' törvényszék előtt.

Einflechten, zuſammenflechten, összefonni, befonni p. o. a' hajat; im Flechten mit hinein bringen, belé, közzé fonni; trop. közzé elegyíteni, beleszőni.

Einfleiſchen, (iſt nur das part. eingefleiſcht üblich), z. B. ein eingefleiſchter Teufel, d. i. ein Ausbund von einem Böſewicht, megtestesült ördög.

Einflicken, beléfoltozni, belétoldani, beleszúrni p. o. szót valamibe.

Einfliegen, bérepülni; ein- und ausfliegen, bé és kirepülni, ki 's bejárni v. repdesni.

Einfließen, hineinfließen, beléfolyni, befolyni; trop. einfließen laſſen, d. i. etwas erwähnen, valami más valamiben v. megem

Einflößen, eig. machen, da flieſst, belécsepegtetni, l gatni; trop. einem etwa d. i. és nach und nach in ben laſſen, z. B. Muth ein bátoritni valakit; Hoffnun reménységet nyújtani felélesztení a' reménysé ben.

Einflößung, die, belécsepeg

Einflüſtern, a' fülébe súgn valamit, bésúgni, bésutt

Einflüſterung, die, z. B. je flüſterung Gehör geben, gallásaira hallgatni v. úg

Einfluß, der, das Hineinflie beléfolyás p. o. egy viz ba való folyása; trop. in oder auf etwas, befolyá hatóság, béhatás, béhat Einfluß haben, sokat tehe ein Mann von Einfluß, m véghezvihető ember.

Einfordern, z. B. Geld, vis p. o. pénzt.

Einforderung, die, kíváné rése az adósságnak, adó dés.

Einforderer, der, beszedő.

Einförmig, adj., egyféle, e egyűgyű; adv., egyform

Einförmigkeit, die, egyform féleség, egyformájúság; ség.

Einfreſſen, von Maden, béra von beizenden Sachen, bée bémarni, mint a' választó

Einfrieren, u. ſ. befagyni, m viz, tó.

Einfügen, belécsinálni, hos

Einfuhr, die, bévitel, béhoz

Einführen, Sachen, bévinni ni p. o. kocsin szántóföl zát, gabonát, v. portéká jemanden wohin bringen, Gefängniß einführen, vala ra v. tömlöczbe vinni, elfogni és bévinni; in einbringen, a' társaságba v. bévinni, béavatni; i einführen, hivatalba bé iktatni; ſt. gangbar mac brauch bringen, felvenni, venni szokásba; z. B. Sitte, Weiſe, új szokás venni fel; ein neues Wor bévenni az új szót.

Einführung, die, das Einführen von Waaren ꝛc., béhozás, bévitel, béhordás; ins Amt, béavatás, béiktatás.

Einfüllen, betölteni, belétölteni.

Einfüllung, die, belétöltés.

Eingang, der, das Hineingehen, bémenés, bémenetel; jemanden den Eingang verwehren, valakit bé nem ereszteni, nem engedni bémenni; der Ort, wo man hinein geht, béjárás, béjáróhely; eines Gebäudes, kapu, ajtó; eines Hafens, béjárás, torkolat; ſ. Bezahlung, megfizetés, bévetele a' kinn lévő pénznek; nach Eingang der ausſtehenden Gelder, ha a' kinn lévő adósságaimat v. pénzeimet bévehetem; ſ. Beifall, z. B. er findet keinen Eingang, nem hallgatnak reá, fel se veszik, nem kap fel; ſ. Vorbereitung zu etwas, z. B. zu einer Rede, (das Exordium) zur Rede (die Introduction) kezdet, eleje v. kezdete valaminek p. o. beszédnek, muzsikának, kezdő része valaminek.

Eingangsſtück, das, kezdődarab.

Eingangsweiſe, adv. kezdet gyanánt, kezdetül.

Eingeben, z. Arznei, béadni p. p. orvosságot a' betegnek; ſ. in den Sinn geben, javasolni; einem einen Gedanken eingeben, valamire eszelni valakit; ſ. überreichen, z. B. eine Bittſchrift, beadni, benyújtani p. o. kérelem v. esedezőírást valkinek.

Eingeber, der, javasló, javalló, tanácsadó, eszelő.

Eingebung, die, javaslás, sugallás; göttliche Eingebung, isteni ihletés; das Eingeben der Arznei, orvosság béadás.

Eingebinde, das, keresztelőskori ajándék.

Eingeboren, adj., von einem einzigen Sohne, egyszülött fiú; der eingeborne Sohn Gottes, az Istennek egyszülött fia; im Lande geboren, született polgár t. i. az országban.

Eingedenk, adj. és adv. megemlékezvén; eingedenk ſeyn, megemlékezni; ſey meiner eingedenk, emlékezz meg én rólam.

Eingehen, ſ. hineingehen, bémenni p. o. házba; aus- u. eingehen, ki 's bémenni v. járni; ſ. ankommen, z. B. Gelder, bejönni, begyülni, fizetődni; es gehen keine Gelder ein, sehonnan se jő bé pénz v. sem fizetnek; ſ. begriffen werden, z. B. die ungariſche Sprache geht ihm ſchwer ein, nehéz neki v. nehezen megy a' fejébe a' magyar nyelv; ſich etwas gefallen laſſen, valamire ráállani, megegyezni valamiben: z. B. einen Vertrag eingehen, az egyezésre v. alkura ráállani; das gehe ich ungern ein, arra nem örömest állok rá; ſ. zu Grunde gehen, wie Gebäude, elromlani, romlásra térni, hajlani v. sietni, veszendőben lenni, hanyatlani, öszveroskadni, mint az épület, dugába dűlni, die Handlung geht ein, ez a' kereskedés hanyatlik, pusztúló félben van; dieſe Schule geht ein, ez az oskola elpusztúl; ſ. zuſammenziehen, z. B. das Tuch geht ein, a' posztó öszvemegy.

Eingemachtes, oder das Eingemachte, becsinált.

Eingenommenheit, die, vonattatás valakihez v. megkülömböztetett indúlat valaki eránt

Eingeſchränktheit, die, határba szoríttatás.

Eingeſeſſen, adj., megtelepedett.

Eingeſeſſener, d. i. Einwohner, der, lakos.

Eingeſtändniß, das, megvallás, vallástétel.

Eingeſtehen, megvallani, kivallani.

Eingeweide, die, z. B. Herz, Lunge, belsőrészek; Gedärme, bél, plur. belek.

Eingezogen, adj., beſcheiden, ſittſam, jámbor, szelíderkölcsű, szelíd; ſ. ſparſam, takarékos gazdálkodó; ſ. eingeſchränkt, magát öszvehúzó; ſ. einſam, magános; ein eingezogenes Leben führen, csendes magánosságban elni: adv. jámborúl, szelíden, szemérmesen; takarékosan, magánosan, magánosságban.

Eingezogenheit, die, szelídség, szelíderkölcsüség; magánosság; takarékosság.

Eingießen, belétölteni, beléönteni.

Eingießung, die, bétöltés, beléöntés.

Eingraben, vergraben, verſcharren, bészni, beléásni; mit dem Grabſtichel, z. B. in Erz, belé- v. rámetszeni, bémetszeni, p. o. a' rézbe, belévésni, p. o. fába; mit einem Graben einſchließen, árokkal elkeríteni p. o. a' szántóföldet.

Eingraben, das, die Eingrabung, bé- v. elásás, belé- v. rámetszés, elkerítés.

Eingreifen, eig. z. B. von Rädern, Haken ꝛc., beléakadni, belévágni; belémenni, mint p. o. a' kapocs egymásba, fésü, sróf 's a' t. trop. in jemandes Rechte eingreifen, valaki jussába avat kozni v. vágni.

Eingreifen, das, beléakadás, belémemenés, t. i. fésünek belémenése hajba.

Eingreifend, adj., nachdrucksvoll, kräftig, foganatos, hathatós; adv. foganatosan, hathatósan.

Eingriff, der, d. i. in die Rechte, erőszak, erőszakos beléelegyedés v. beléavatkozás valamibe, erőszakoskodás, valaki jussába ávatkozás.

Eingufs, der, belétöltés v. öntés; das jenige, was eingegossen wird, die Fülle, töltelék t. i. borra.

Einhägen, mit einem Gehäge umgeben, békerítni, körülkerítni t. i. sövénykerítéssel.

Einhäften, belévarni p. o. papirost könyvbe.

Einhäken, beléakasztani, belékapcsolni.

Einhämmen, z. B. ein Rad, megkötni a' kereket.

Einhändig, adj., félkezű.

Einhändigen, kézbe adni v. szolgáltatni, általadni valakinek valamit.

Einhändigung, die, általadás, kezébe szolgáltatás.

Einhängen, einhenken, z. B. Fenster, Thüren, béakasztani p. o. az ajtót, ablakot a' sarkába; Ohrgehänge einhängen, a' fülönfüggőt a' fülébe akasztani.

Einhalt thun, megakadályoztatni, akadályt vetni, meggátolni valamit, gátot vetni valaminek; dem Aufruhre Einhalt thun, elnyomni a' lázzadást.

Einhalten, hemmen, akadályt v. gátot vetni valaminek; zurückhalten, feltartóztatni, visszatartóztatni; inne halten, megállani megszünni valamitől, valamivel; Halt ein! megállj! mit der Bezahlung einhalten, d. i. pünktlich bezahlen, szorosan 's idejére t. i. fizetni.

Einhalten, das, Hemmung, meggátolás, akadályoztatás; das Innehalten, megszünés; pünktliche Bezahlung, pontos fizetés.

Einhandeln, bévásárlani, beléalkudni.

[illegible]lung, die, bé v. belévásárolás.

Einhauchen, belélehelleni.

Einhauchung, die, belélehellés.

Einhauen, z. B. ein Zeichen in Baum, belévágni, beléme p. o. fába valamit, bévágni vel p. o. az ajtót; in die bévágni az ellenség közzé; hauen, meg- z. összevagdalás

Einhauen, das, belévágás, in die bévágás az ellenség közzé.

Einhauig, einhäufig, adj. egy lású p. o. rét.

Einheben, z. B. ein Fenster, bé beléemelni p. o. az ablakot a' sarkába.

Einheften, z. B. Papier, belév o. könyvbe papirost.

Einhegen, sövénnyel békerítni

Einheimisch, adj., belföldi, ha di, nem idegen tartományb

Einheit, die, die Zahl, egység.

Einheitzen, béfütni; es ist ein bé van fütve.

Einheitzer, der, fütő, béfütő.

Einheitzung, die, béfütés.

Einhelfen, belésegitni valamib

Einhellig, adj., egyenlő, meg p. o. akarat, gondolat; seyn, megegyezni vele, eg lemben lenni valami erant egyezőleg, egy szívvel szájj

Einhelligkeit, die, egyetértés, értelem, egyenlőség, megeg

Einher, eig. veraltet, von einen her, onnan; uneig. st. heran, ide, hozzá: Compos.

Einher fahren, kocsival vagy rel jönni, előállani.

Einher gehen, járni, járkálni tovább.

Einher traben, előlovagolni.

Einher treten, előlépni, előál jönni.

Einheizen, uszítni, uszítva tani

Einholen, st. holen, z. B. Stimm holen, öszveszedni a' voks szózatokat; ein Urtheil einhole rótól kérdezni ítéletet; Nach holen, tudósítást szerezni va lól; st. erreichen, z. B. im elérni, utólérni valakit az az írásban, tanulásban.

Einholung, die, elérés, utólér

Einhorn, das, oder Narwal, h nárval.

Einhufig, adj., egészkörmű, lól

Einhüllen, bétakarni, belétaka takargatni.

Einhüllung, die, belétakarás.

, egyezőakaratú, egyeal; einig ſeyn, megegyezterteni valakivel; mit ſich ſeyn, magát meghatározire nézve; einig werden, ni, összveegyezni, összveie leben ſehr einig mit einangyességben élngk egymás- u. allein, egyedül, csak

adv. egynéhányszor.
tige, etniges, in sing. nélami; es iſt noch einiger rig. van még valami kétséłologban; in plur. egynémellyek; einige fürchten ellyek félnek tőled; einige , einige jenes, némellyek ják, mások amazt, v. ki ja, ki azt.
n, adv. valamennyire, nééppen, valamelly részben, részszerént.
ie, ſ. Einheit, egység; ſ. egyesség.
einem Kinde die Pocken, beléoltani p. o. a' himlőt ekbe.
dj., egyesztendős, esztenur trop. z. B. einem Furcht valakire ráijjeszteni, valajeszteni.
einkaufen, z. B. kleinen Kin- Speiſen, u. in den Mund szájába rágni a' kisdednek trop, etwas recht deutlich valamit valakinek a' szájá-, fejébe verni, v. valamit magyarázni.
r, vevés, vásárlás, beszermegvenni, megvásárlani, ni, venni, vásárolni, bévádber, vevő, vásárló
e, Herberge, beszállás p. o. gadóba; ſt. Gaſthaus, fondégfogadó.
bei jemanden, beszállani
thaus, das, beszálló v. adó vendégfogadó, a' hová is lehet szállani.
beléékelni, v. ékezni p. o. nyelet.
a' pinczébe lerakni.
bé- v. belérovátkolni; felſelmetszeni a' rovásra; eingekerbte Blätter, czipkés szélű levelek.
Einkerbung, die, bérovátkolás; rovásrametszés.
Einkerkern, tömlöczbe vetni v. zárni.
Einkerkerung, die, tömlöczbevetés.
Einkitten, beléragasztani, beléſoglalni szurokkal, mézgával, vakolattal, p. o. késnyélbe a' kés szárát, a falba a' követ.
Einkittung, die, beléragasztás, beléfoglalás.
Einklagen, bévádolni, bépanaszolni.
Einklammern, vaskapocsokkal hozzáfoglalni.
Einklang, der, ohne plur. ein einfacher Klang, hang; ein harmoniſcher Klang in der Muſik, összhangzás, összhang; trop. völlige Uebereinſtimmung, egyesség; egyetértés.
Einkleben, einkleiben, beléragasztani p. o. csirízzel valamit, bécsirizelni.
Einkleiden, einen Geiſtlichen, eine Nonne, beöltöztetni, p. o. barátot, apáczát a' szerzetes rend közé; trop. Gedanken einkleiden, a' dolognak, gondolatnak a' külső színét is megadni.
Einkleidung, die, einer Nonne, beöltöztetés, béavatás; trop. külső szin, jó előadás mód.
Einkleiſtern, belécsirizelni.
Einklemmen, közé v. belécsiptetni.
Einklemmung, die, közécsiptetés.
Einkneten, den Teig, bedagasztani.
Einklinken, belécsattantani a' kilincset az ütköző vágásába, (úgy behúzni v. betenni az ajtót, hogy a' kilincs az ütközőbe beléakadjon).
Einklopfen, beléverni kopogva.
Einknüpfen, belékötni csomóba.
Einknüpfung, die, belékötés.
Einkochen, béfőzni, elfőzni; bis auf den dritten Theil einkochen laſſen, egy harmad részéig el hagyni főni v. elfőzni; m. ſ. elfőni.
Einkochen, das, béfözés, elfözés, elfövés.
Einkommen, mit einem Geſchäfte vor einen Höhern kommen, z. B. mit einer Bittſchrift einkommen, kérelemirást nyújtani v. adni bé; wider jemanden einkommen, bévádolni valakit, panaszt tenni valakire, közönséges helyen; von Geldſummen, in die Caſſe kommen, béjönni t. i pénznek a' kasszába v. jövedelmül; z. B. das aus dem Bergwerke eingekommene Geld, a' bányákból béjött pénz;

in die Gedanken kommen, einfallen, eszébe jutni v. ötleni; gem. in die Wochen kommen, lebetegedni, gyermekágyba esni.

Einkommen, das, megjelenés p. o. tanács elött, valami kéréssel; ein gewisses mäßiges Einkommen, bizonyos, mérséklett, türhető jövedelem.

Einkünfte, die, jövedelem; vom ganzen Jahre, egész esztendei jövedelem.

Einkramen, bészedni a' kirakott portékát.

Einkriechen, bébújni.

Einladen, jemanden zu Tische ꝛc., hívni, meghívni v. elhívni valakit ebédre, vacsorára; Gäste einladen, vendégeket hívni, ich bin eingeladen, hívatalos vagyok; ins Schiff einladen, belé v. rárakni a' terhet p. o. hajóra.

Einladen, das, die Einladung zu Tische, meg- v. elhívás p. o. ebédre, vacsorára; Belastung mit etwas, tereh rakás, v. bérakás p. o. a' hajóba.

Einlader, der, meghívó, vendéghívogató.

Einladungsschreiben, das, meghívó levél.

Einlage, die, z. B. eines Briefes, bennlévő, bézárt levél, vagy más akármi; Geld, z. B. in die Armen-Casse, adakozás; in die Lotterie, bététel, sors dijja.

Einlager, das, tartózkodás, múlatás valamelly helyen.

Einländisch, adj. hazai, földi, tartománybéli.

Einlangen, st. einrichten, béadni, bényújtani p. o. írást, vádat ée.

Einlaß, der, das Einlassen, béeresztés, bébocsátás; der Ort des Einlassens, béjáró hely, bémenetel, kis ajtó, a' városba béjáró ajtó.

Einlassen, béereszteni, bébocsátni; st. verkürzen, z. B. Tuch einlassen, a' posztót béavatni; sich einlassen in etwas, beléelegyedni valamibe, sich in ein Gespräch einlassen, beszédbe ereszkedni valakivel, sich in einen Handel einlassen, alkuba ereszkedni valakivel; darauf lasse ich mich nicht ein, arra a' feltételre rá nem állok, azt el nem fogadom.

Einlassung, die, béeresztés v. bocsátás; beléelegyedés.

[illegible], der, z. B. eines Schiffes in [illegible]fen, bétérés, bészállás, béeve[illegible] kikötőhelybe.

Einlaufen, in den Hafen, bé[illegible] bémenni, béállani a' kiköt[illegible] anlangen, érkezni, megérkez[illegible] jönni; es laufen Nachricht[illegible] ollyan tudósítások érkezne[illegible] Tüchern, zusammenlaufen, e[illegible] öszvemenni, v. zsugorodni; [illegible] läuft ein, özzvemegy a' pos[illegible]

Einlaufen, das, der Schiffe, [illegible] béevezés p. o. a' kikötőbe.

Einlaugen, lúgba áztatni, bés[illegible] megszapulni, szapulóba ten[illegible] a' szennyest, fonalat.

Einlegemesser, das, bétevőkés, bicska.

Einlegen, hineinlegen, bétenn[illegible] tenni, bérakni, belérakni; den Ofen einlegen, fát ten[illegible] kemenczébe; einen Brief e[illegible] levelet zárni másikba; tro[illegible] künftigen Gebrauch an einen [illegible]gen, bécsinálni és eltenni má[illegible] késöbbre v. télire 's a' t.; oder Kraut einlegen, ugorká[illegible] posztát bésavanyítni; Frü[illegible] den Winter einlegen, a' gyü[illegible] béfőzni télire; Reben ꝛc. e[illegible] ültetni, beültetni, elültetni, [illegible]ni a' földbe p. o. plántát, c[illegible] bei Tischlern, eingelegte Arbei[illegible] kott munka p. o. a' czifras [illegible] kirakott asztal 's a' t.; Sold[illegible] Besatzung einlegen, őrizetet [illegible] városba, őrizettel megrakn[illegible] rost; ein gutes Wort einle[illegible] szót tenni v. szóllani valaki [illegible] kérni érette; Ehre einlegen, [illegible]ni, becsületet vallani val[illegible] Schande mit etwas einlegen, [illegible] zatot v. szégyent vallani val[illegible]

Einleimen, beléenyvezni.

Einleimung, die, beléenyvezés.

Einleiten, intézni, elintézni [illegible]mányozni valamelly dolgot [illegible] dolog menetelét; einen Pro[illegible] leiten, a' pert elindítni [illegible] útján és vinni, eligazítni.

Einleitung, die, intézés, eli[illegible] kormányozás; st. Anleitung, [illegible]richt z. B. zur Rechtswissensch[illegible] vezető tanítás a' törvénytud[illegible] ba; st. Vorbereitung, Einga[illegible] vezetés, bévezető elmélkedés [illegible] tatás.

Einlenken, mit dem Wagen, bel[illegible] ismét belétérni p. o. az egye[illegible] ba kocsival; mit den Pferden [illegible] vakat fordítni; in der Rede [illegible] szatérni a' mondottakra; du[illegible]

ie gehörige Lage bringen, z.
akte Glieder, helyre tenni
czamodott tagot.
, die, vissza- v. belétérés
yott útba; helyretevés v.

, klar, deutlich werden, vi-
megérthető lenni; es leuch-
twas ein, által látom a' dol-
;os előttem; ein einleuchten-
is, világos megmutatás v.
g.
), adj., világos, nyilván-
gérthető; einleuchtend seyn,
eni, nyilvánvaló lenni; adv.
, nyilván.
béküldeni, béadni, bészol-
béhozni p. o. a' portékát
e.
, die, béküldés, béadás,
bészolgáltatás.
bérben lakni.
jemanden, valakit bészál-
ahová, szállásra adni; sich
:, bészállani valahová, va-
szállani, megszállani vala-

, die, bészállítás, bészál-

béváltani, visszaváltani,
p. o. a' zálogot.
as, die Einlösung, bé —
risszaváltás.
hein, der, béváltó v. váltó-

beléforrasztani, p. o. a'
amibe.
die, beléforrasztás.
hinein thun, belétenni; f.
; bécsinálni, belécsinálni
;atni; Obst einmachen, bé-
béfőzni p. o. mézbe v.
e gyümölcsöt; Fleisch, Fi-
ichen, húst, halat bécsinál-
emachtes, bécsinált t. i. hús,
lk einmachen, meszet áz-

, die, bécsinálás, bétakar-

adj., z. B. Pflanzen, egy-
eg t. i. a' növevények kö-
ykaszállású t. i. rét.
lv. egyszer, egy ízben; egy-
r időben; das Einmaleins,
orozótábla; einmal für alle-
st egyszer 's utóljára, v.
annyi, mint száz; im Bit-
ufen, ugyan ugyan kérlek;

z. B. setze dich einmal in meine Stel-
le, ugyan helyheztesd csak maga-
dat az én állapotomba; aber höre
einmal, de ugyan kérlek; höre ein-
mal Bursche! hallod e' gyermek; st.
bereits, már egyszer; komm einmal,
gyere már; auf einmal oder mit ei-
nem Male, egyszerre.
Einmalig, adj. egyszeri.
Einmarsch, der, bémenetel, katonák
bémenetele.
Einmarschiren, bémenni p. o. a' se-
reggel.
Einmauern, kőfallal békerítni, fallal
körülvenni, fal közé rakni; mit
Mauern einschließen, valakit kő köz-
zé rakni t. i. elevenen, fal közé re-
keszteni p. o. gonosztévőt.
Einmeißeln, bévésni, belévésni, t. i.
vas vésővel kőbe 's a' t.
Einmengen, einmischen, közzé v. belé-
keverni, közéelegyítni; trop. et-
was, beléelegyítni; sich einmengen,
magát valamibe elegyítni, beléavat-
ni.
Einmengen, das, közzékeverés, belé-
elegyítés.
Einmessen, zumessen, belémérni, mér-
ve tölteni belé; sich einmessen, d. i.
durch Messen vermindern, elmérni,
a' mérés által fogyni, kevesítni.
Einmiethen, szállást fogadni.
Einmischen, közzékeverni v. elegyítni;
sich einmischen, beléelegyedni v. avat-
kozni.
Einmischung, die, beléelegyítés, köz-
zékeverés.
Einmünzen, d. i. in Münze verwan-
deln, pénzre változni, p. o. ezüs-
töt ée.
Einmuth, die, ohne plur. selten für
Einmüthigkeit, d. i. Uebereinstimmung
des Gemüthes, egyesség, egyetér-
tés.
Einmüthig, adj., egyező, megegyező,
egyértelmű, egyetértő; adv. meg-
egyezve, megegyezőleg, egy aka-
rattal, egy szívvel lélekkel; einmü-
thig gesinnt seyn, egy értelemben
lenni.
Einmüthigkeit, die, megegyezés, egyet-
értés, egyesség, egyező értelem vagy
akarat.
Einnähen, bé- v. belévarrni; összébb
varrni.
Einnahme, die, megvétel, elfoglalás;
die Einnahme einer Festung, vala-
melly várnak megvétele; st. Ein-
künfte, z. B. von Gütern ꝛc., béve-

tel, jövedelem, béjövetel t. i. pénzbeli 's a' t. pénznek beszedése.

Einnahmebuch, das, jövedelem jegyző könyv.

Einnehmen, von außen herein nehmen, z. B. die Segel, bévenni, beszedni; in sich nehmen, z. B. Arznei einnehmen, orvosságot bévenni, eine Mahlzeit einnehmen, z. B. zu Mittag, ebédelni; des Abends, vacsorálni; ein Frühstück, früstükölni, folostökölni, reggelezni; aufnehmen, z. B. jemanden in sein Haus, befogadni valakit p. o. házához; ft. in Besitz nehmen, z. B. eine Stadt oder Festung einnehmen, megvonni a' várost, várat; einen Platz oder Raum einnehmen, elfoglalni p. o. a' helyet, az as, betölteni; trop. der Wein nimmt mir den Kopf ein, ez a' bor a' fejembe megy, v. áll, megárt; f. ergötzen, die Kräfte der Seele fesseln, megnyerni a' maga részére, gyönyörködtetni: einen für sich einnehmen, megnyerni valakit magának; ft. in Empfang nehmen, bef. Geld, bévenni t. i. pénzt 's más jövedelmet.

Einnehmen, das, der Arznei, orvosság bévetele; eines Ortes, megvétel, elfoglalás.

Einnehmend, adj. kellemetes megnyerő, kedveltető, magát kedveltető.

Einnehmer, der, beszedő, pénz beszedő.

Einnesteln, einhefteln, einschnallen, összekapcsolni, bécsatolni.

Einnetzen, feucht machen, megnedvesítni.

Einnetzen, das, megnedvesítés.

Einnieten, beleszegezni.

Einnisten, fészkelni, fészket rakni valahová; gem. sich in einem Orte festsetzen, etnisten, befészkelni magát.

Einnöthigen, rábeszélleni valakit, p. o. az orvosság bévetelére, ée.

Einöde, die, kietlenség pusztaság, sivatagság, sivatag pusztaság.

Einpacken, hinein packen, in einem Koffer ꝛc., bérakni, bérakódni p. o. a' ládába; zusammenpacken, összeszedni és rakni; trop. schweigen, z. B. packe ein, csak hallgass.

Einpackung, die, el- v. bérakás.

Einpappen, belécsirizelni.

Einpassen, belé alkalmaztatni, beléilleni.

Einpassiren, bémenni.

Einpflanzen, bé- v. beléplántálni, ültetni, [illegible]ni; trop. dem Geiste etwas einbeléplántálni az elmébe, bévóltani; daher: eingepflanzt tatott, veleszületett.

Einpflügen, belészántani.

Einpfropfen, bé- v. beléóltani einstopfen, beléóltani v. ver valakibe valamit.

Einpfropfung, die, beléóltás.

Einpfündig, adj. egyfontos fontnyi.

Einpichen, beleszurkolni.

Einprägen, ein belényomni formát viaszba, 's a' t. tro Gemüth eindrücken, beléve léóltani p. o. szivébe, fe méjébe verni.

Einprägung, die, belényomás tás.

Einpressen, bésajtolni, sajtól szorítni, bépréselni.

Einprügeln, veréssel verni be

Einpudern, béhajporozni.

Einpumpen, z. B. Wasser, valyúzni.

Einquartieren, beszállítni, télyozni.

Einquartierung, die, beszállí kvártélyozás.

Einquetschen, közészorítni, bé zé — odacsiptetni, p. o. az

Einrammeln, einrammen, suj verni.

Einrathen, einem etwas, javas vallani valakinek valamit; valakit valamire.

Einrathen, das, javaslás, javı

Einräumen, hinein räumen, valahová, helyére tenni, rakni; einem einen Platz ül helyet adni, helyet készítni nek, engedni, általengedn einen Satz für wahr gelte megengedni, megvallani, hagyni.

Einrechnen, in Rechnung bring zé v. beleszámlálni, fels közzé, belétudni a' számad

Einrechnung, die, beleszámad

Einrede, die, beleszóllás v das Widersprechen, ellenmor leneszóllás.

Einreden, einem etwas, rábe reávenni, reábírni, elhitet kivel valamit; Muth einrede bátorítni valakit; ft. in fallen, beleszóllani; ft. wider elleneszóllani.

Einregnen, bésni az essőnek.
Einreiben, mit Salben ꝛc., belédörgölni.
Einreichen, übergeben, által- v. béadni, bényújtani valakinek, valamit.
Einreichung, die, bényújtás, beádás.
Einreihen, a' sorba béállítni, belétenni.
Einreißen, v. a. m. s. einen Riß bekommen, béhasadni; einen Riß machen, béhasítni, bészakasztani; st. niederreißen, z. B. eine Mauer, lerontani p. o. a' kőfalat; ein Haus einreißen, a' házat lerontani, ledönteni, elbontani; vom Grunde aus einreißen, földig lerontani: neutr. einreißen, k. i. überhand nehmen, sich ausbreiten, z. B. eine Krankheit, elhatalmazni, elterjedni, erőt venni, mint a' nyavalya; schlechte Sitten reißen ein, az erkölcsromlás nagyon elhatalmazik.
Einreißen, das, eines Hauses, lerontás; elhasítás; elterjesztés.
Einreiten, belélovagolni.
Einrenken, ein ausgerenktes Glied wieder in sein Gelenk bringen, helyre húzni a' kificzamodott v. kimenült tagot.
Einrennen, einstoßen, bétaszítni neki nyargalás által, kaput, ajtót.
Einrichten, z. B. einen verrenkten Knochen, visszatenni a' helyére p. o. a' kitört csontot; trop. ordnen, elrendelni, rendbeszedni, elintézni, jó lábra állítni, p. o. a' köztársaságot, sein Hauswesen einrichten, házát elrendelni, rendbeszedni, házibútorokkal v. eszközökkel felkészítni (a' házát v. szobát), sich einrichten, magát rendbeszedni; eine völlig eingerichtete Wirthschaft, kész gazdaság.
Einrichtung, die, Einrenkung, a' kimenyült tagnak visszatevése a' forgójába: f. Anordnung, elintézés, intézet, rendtartás, szabott rend, rendszabás, rendbeszedés, elrendelés; die Einrichtung in einem Zimmer, das Hausgeräth, házi eszközök, készületek, házibútor
Einriegeln, tolózárral bézárni.
Einritt, der, bélovaglás.
Einritzen, bé- v. megkarczolni.
Einrosten, belérozsdásodni.
Einrücken, einwärts rücken, von geschriebenen oder gedruckten Zeilen, békezdeni p. o. az írásban, nyomtatásban, elől de beljebb a' többi soroknál; st. einverleiben, z. B in die Zeitung, Brief, belé v. közzétenni, beléiktatni p. o. újságba, levélbe valamit; m. s. langsam in einen Ort ziehen, bes. von Soldaten, bémenni, béköltözni, bészállani, mint a' katonák valahová; in ein Land einrücken, sereggel bémenni a' tartományba; in die Glieder einrücken, a' sorba béállani; in eines andern Stelle treten, utánna következni, béállani más helyébe.
Einrücken, das, im Schreiben, békezdés; in die Zeitungen, belététel az újságba; das Einmarschiren, béköltözés, bémenetel; das Einrücken in jemandes Stelle, más helyébe következés v. béállás.
Einrühren, belékeverni.
Eins, egy; es ist mir alles eins, nekem mind egy; f. einstimmig, egyetértő; eins werden, megegyezni; eins seyn, egyértelemben lenni.
Einsaat die, vetni való mag.
Einsacken, in einen Sack füllen, zsákba tölteni v. töltögetni.
Einsäen, belévetni, a' magot.
Einsägen, béfűrészelni.
Einsalben, békenni kenőccsel, írral, kenettel.
Einsalzen, bésózni, megsózni, sóval béhinteni.
Einsalzen, das, die Einsalzung des Schweinfleisches, bésózás p. o. a' disznóhús besózása.
Einsam, adj. magános, egyes; ein einsamer Mensch, egyes ember; er lebt sehr einsam, magánosságban él: adv. magánosan.
Einsamkeit, die, magánosság; ein einsamer Ort, kietlenség, pusztaság.
Einsammeln, öszveszedni, bészedni valamit; Früchte einsammeln, béhordani a' termést.
Einsammeln, das, die Einsammlung, öszveszedés, bészedés.
Einsammler, der, öszveszedő.
Einsatz, der, im Spiele, bététel.
Einsaugen, eig. bészívni, bészopni; uneig. annehmen, z. B. Irrthümer, Vorurtheile, Fehler mit der Muttermilch einsaugen, bészívni a' balvélekedéseket, hibákat, tévelygéseket az annya tejével.
Einsäuern, bésavanyítni.
Einsäumen, bészegni keszkenőt.
Einschaben, belévakarni.
Einschaffen, bészerezni, megvenni.

Einſchalig, adj. egyhéjjú; egyteknőjű, p. o. csiga.

Einſchalten, in die Reihe oder Ordnung anderer Dinge bringen, béiktatni, bétenni közzé; von Zeit, Tagen ꝛc. közzé csusztatni v. szöktetni; ein eingeſchalteter Tag, szökő nap.

Einſchaltung, die, béiktatás; közzészúrás.

Einſchärfen, einem etwas, gyakran és nyomosan eszére adni, fejébe verni.

Einſchärfung, die, eszéreadás.

Einſcharren, béásni, leásni 's bétemetni a' földbe, bé- v. belékaparni.

Einſcharrung, die, békaparás.

Einſchenken, z. B. Bier, Wein ꝛc., tölteni, belétölteni p. o. a' poharába, teletölteni a' poharat; Sprichw. klaren Wein jemanden einſchenken, d. i. die Wahrheit ſagen, igazat mondani, igazságot beszéllni, kimondani az igazat.

Einſchicken, béküldeni, elküldeni; man hat mir die Waaren noch nicht eingeſchickt még nem küldötték el hozzám a' portékákat:

Einſchickung, die, elküldés.

Einſchieben, hinein ſchieben, bétolni, bétaszítni valamit; unter mehrere ſchieben, közzé iktatni, béiktatni a' többi közzé, közzétenni; f. einſchießen, z. B. Brod einſchieben, bévetni a' kenyeret a' kemenczébe:

Einſchiebung, die, bétolás, bétaszitás; bévetés.

Einſchießen, z. B. das Brod einſchießen, bévetni a' kemenczébe a' kenyeret; durch Schießen zertrümmern, z. B. ein Haus ꝛc. mit Kanonen, bélőni, lelőni p. o. agyúval tornyot, házat; f. durchſchießen bei den Webern, általhányni a' vetéllőt, mint a' takácsok; zum Schießen geſchickt machen, z. B. eine Flinte, kilőni a' puskát, az az, legelőször megpróbálni, megfuttatni; ſich einſchießen, d. i. a) im Schießen üben und geſchickt machen, a' lövésbe magát gyakorlani és rákészülni; b) ſich betrinken, részinleni magát valakinél.

Einſchießung, die, bévetés, kenyér bévetése; bélövés.

Einſchiffen, etwas ins Schiff bringen, hajóra rakni, a' hajóba bérakni, bétenni; Soldaten einſchiffen, hajóra szállítni, p. o. a' katonákat; ſich einſchiffen, hajóra ülni v. szállni; beſ. ſchiffend hineingehen, z. B. in den Hafen, béállani, béevezni kikötőbe.

Einſchiffung, die, hajóra szállára szállítás, bérakás a' hajó

Einſchirren, felhámozni a' lova

Einſchlafen, elaludni, elnyomá álom által; hart und feſt ein mélyen elaludni, mély álom rülni; über einer Arbeit ein elaludni a' munkán; trop. v dern, wenn ſie eine kurze Z durch fühllos werden, meg- v badni; f. entſchlafen, eines Todes ſterben, örökre elaludn des halállal meghalni.

Einſchlafen, das, elalvás, álo rülés.

Einſchläfern, einen, elaltatni trop. forglos, nachläßig mac altatni.

Einſchläferung, die, elaltatás.

Einſchlag, der, kézbecsapás, kézadás; ſt. Eintrag bei den bélfonál; an den Kleidern, tás, a' ruha szélének béhajtá Schwefel, der in das Weinfa wird, kénkő, ánslóg, me boros hordót kifüstölik v. tik.

Einſchlagen, hinein ſchlagen, nen Nagel, béverni p. o. a' Eier einſchlagen, rántottát durch Schlagen zerbrechen, z. ſter ꝛc., bétörni, béütni p ablakot 's a' t.; die Zähne gen, kiütni a' fogát; bei K béhajtani p. o. a' ruhát a' ban; f. ein Mittel wählen, ei einſchlagen, választani p. o mely útat, módot valamire; Hand ſchlagen, bei Verträgen csapni v. adni; in einen E ſchlagen, (vom Blitze), béütn hová, mint a' menykő; in d graben, von den Bergleuten kezdeni a' bányában; wohin ſich beziehen, tartozni valaho lévágni valamibe; der Abſicht ausfallen, jól ütni ki, jól te diszleni, mint p. o, a' szüret

Einſchlagung, die, bé- v. bel bétörés v. ütés, beléhajtogat hajtás a' ruha béhajtása.

Einſchleichen, hinein ſchleichen, hanni v. csúszni, alattomban l ni; ſich einſchleichen, eig., a ban bélopódzni, bélopni ma bújni, bémászni trop. bé

eni magát p. o. valaki ba-
n.
n, das, bécsúszás, bélopód-
abészínlése.
, z. B. verbothene Waaren,
rtékát bélopni, bélopva

bévonni v. húzni, p. o.
lattság által, béhurczolni

bézárni, elzárni p. o. a'
pénzét; sich einschließen,
bézárni magát; st. ein-
rekeszteni, zárni; einen
nen Käfig einschließen, a'
iczkába rekeszteni, ten-
einen Brief mit einschlie-
evelet a' maga levelébe
ngeben, körülvenni, kö-
itni, körülfogni; mit in
en, bé-, v. beléfoglalni,
özészámlálni; in die be-
nung passen, z. B. das
it ein, a' zár jól záródik
dik.
ie, bézárás, elzárás, mel-
ülkerités, békerítés, kö-
fogás.
é- v. lenyelni.
die, bé- v. lenyelés.
écsúszni, bécsuszanni.
béhörpölni, béhörpen-

die, béhörpentés.
n, elszenderedni, elszú-

ern, das, elszenderedés, el-
s.
der, mellérekesztés, mellé-
számlálás; z. B. das Heer
mit Einschluß der Officiere
o Mann, a' hadisereg oda-
án a' tiszteket is v. a' tisz-
yütt 10000 emberre ment;
schlossen wird, z. B. Briefe,
be zárt levél.
ln, sich, hízelkedés által bé-
nagát, csapodárkodás által
i magát.
lnd, adj., hízelkedő, csapo-

, béhajítni, hajtással bé-
. ablakot.
, el-, meg-, öszveolvaszta-
Schmelzen sich vermindern,
isztásban fogyni, kevesedni.
ng, die, megolvasztás.
, sich, bészínleni magát.
, békenni, bémázolni, meg-
kenni p. o. olajjal valamit; bémocs-
kolni.
Einschmierung, die, megkenés.
Einschnallen, bécsatolni.
Einschneiden, einen Schnitt machen, bé-
vágni valamit; von Bändern, Stric-
ken, vágni, bévágódni mint a' sinór
's a' t.; durchs Schneiden hineinbrin-
gen, bé- v belémetszeni, belévâgni,
felvágni reá p. o. a' fára valamit;
zerschneiden, z. B. Brod zur Suppe
einschneiden, belévagdalni, szelni be-
lé, p. o. kenyeret levesbe.
Einschneidig, adj., egy élű.
Einschnitt, der, bévágás, bémetszés;
trop. z. B. an Blättern, bevagdalás
a' levelek szélein.
Einschnupfen, felszívni a' tobákot.
Einschnüren, béfűzni, valamit békötözni.
Einschöpfen, aus der Quelle, merítni a'
forrásból.
Einschränken, mit Schranken umgeben,
valamit határok közzé szorítni, ha-
tárt szabni valaminek, békorlátolni
valamit; mérsékelni, zabolázni va-
lamit, határba tartani; die Ausgaben
einschränken, a' költségeit kevesítni;
eingeschränkte Geistesfähigkeiten besi-
tzen, gyenge elmebéli tehetséggel
bírni; eingeschränkt leben, szükön
élni.
Einschränkung, die, határszabás, határ-
baszorítás, korlátolás; mérséklés,
zabolázás, határbatartás; mit Ein-
schränkung, azzal a' megszorítással,
kifogással, kikötéssel; ohne Ein-
schränkung reden, szabadon, minden
tartóztatás nélkül beszéllni.
Einschrauben, bésrófolni.
Einschreiben, béírni, beléírni; Ausga-
ben und Einnahmen einschreiben, a'
költséget 's a' bévételt v. jövedelmet
béírni, béjegyezni; sich einschreiben
lassen, béíratni magát, felíratni a'
nevét; als Soldat, béállani a' kato-
nák közzé v. katonának.
Einschreibung, die, béírás, béjegyzés.
Einschroten, béereszteni, v. taszítni
korcsolyán p. o. hordót.
Einschub, der, bétolás, bétaszítás.
Einschürig, adj., z. B. Wolle, egynyí-
résü gyapjú.
Einschuß, der, bélfonál.
Einschütten, in einen Sack, belétölteni
p. o. a' zsákba; in ein Faß, hordó-
ba tölteni v. töltögetni.
Einschütten, das, belétöltés.
Einschwärzen, egészen béfeketítni, fe-
kete festékkel békenni; bémocskol-

ni, beszennyezni; bélopni a' tiltott portékát, az az, oda, a' hová azt bévinni nem szabad.

Einſchwärzen, das, die Einſchwärzung, befeketités, bémocskolás, beszennyezés; tiltott portéka bélopása.

Einſegnen, einen Sterbenden, az utólsó áldást elmondani a' haldoklóra; **Brautleute einſegnen**, az új házasokat megáldani, papi áldást elmondani reájok; f. **einweihen, feierlich einſegnen**.

Einſegnung, die, megáldás, felszentelés.

Einſehen, etwas, általlátni valamit, megfoghatni, megérteni.

Einſehen, das, általlátás, megértés; ſt. **Verſtand**, értelem, bélátás valamibe; **Einſehen haben**, bélátni valamibe, meg tudni ítélni valamit.

Einſehend, adj., általlátó, értelmes.

Einſeifen, beszappanozni.

Einſeifung, die, beszappanozás.

Einſeitig, adj., z. B. **ein einſeitiges Dach**, egyóldalú p. o. tető v. fedél, félfedelű; trop. **ein einſeitiger Bericht**, csak az egyik résznek v. félnek előadása; adv. félszegesen, felibe, fele részről; **einſeitig urtheilen**, félszegesen ítélni.

Einſeitigkeit, die, egyoldalúság.

Einſenden, béküldeni.

Einſendung, die, béküldés.

Einſenken, z. B. **Reben**, a' szőlővesszőt bujtani, homlítani, beléereszteni; **den Todten einſenken**, a' halottat eltakarítni, eltemetni.

Einſenkung, die, beléeresztés; a' halottat eltakarítása, eltemetése.

Einſetzen, hineinſetzen, bétenni, belétenni valamit valahová; **ſich in den Wagen einſetzen**, béülni a' kocsiba; **Pflanzen einſetzen**, ültetni, el- v. beléültetni, fákat, csemetéket; **ſich falſche Zähne einſetzen laſſen**, ál-fogakat rakatni magának; ſt. **verpfänden**, valamit zálogba vetni; **zum Könige einſetzen**, valakit Királynak tenni valahová; **in ein Amt einſetzen**, valakit hivatalba tenni v. bétenni; ſt. **beſtimmen**, z. B. **jemanden zum Erben einſetzen**, valakit örökösévé tenni.

Einſetzling, der, (Setzling), csemeteág, csemete, újültetés.

Einſetzung, die, der Zweige, bé- v. elültetés; **in ein Amt**, bé- v. belétevés; **ins Gefängniß**, fogságba tevés; **Einſetzung eines Erben**, örökös kinevezés v. bététel.

Einſicht, die, bélátás, értelem, dologhoz értés, okosság, esmére

Einſicht haben von etwas, jo teni valamit, jobban bélátn be; **ſeine Einſicht erweitern kommnen**, esméreteit kiter öregbíteni, tökélletesíteni.

Einſichtsvoll, adj. értelmes, ok bélátású, a' dologba bélátó **ſichtsvoller Mann**, igen értelm v. nagy bélátású ember; ad mesen, okosan, bölcsen.

Einſiedelei, die, remetelakhely ſamkeit, magánosság, remet

Einſieden, elfőzni, elfőni.

Einſiedler, der, remete.

Einſiedleriſch, adj. remetés, remetei.

Einſiegeln, z. B. **Geld**, bé- v. sételni p. o. pénzt.

Einſingen, énekelve elaltatni.

Einſinken, le-, bé- v. belésüly

Einſinken, das, belésülyedés.

Einſitzen, beléülni, béülni t csiba.

Einſitzig, adj., z. B. **Wagen**, p. o. kocsi.

Einsmal, adv. egyszer, egyko

Einſpännig, adj., egylóravaló szekér.

Einſpannen, f. ſpannend dehne szítni, mint p. o. a' gyolc mába; **Pferde einſpannen**, a' lovakat, ökröket; trop. mit einem Damm einfaſſen, dadurch aufzuſchwellen, un zum Treiben der Mühlen zu árokba venni v. szorítni, p. takot, hogy malmot hajcso

Einſpannung, die, beléfeszíte gás, lovaknak béfogása.

Einſperren, bézárni, bérekesz

einſperren, bézárkózni.

Einſperrung, die, bézárás.

Einſpielen, ſich, z. B. in ein In belészokni, hozzászokni t korlás által.

Einſpinnen, z. B. **Haare in F** lé v. közzéfonni; **ſich einſpin** Insecten), magát békötni, bogarak, selyembogár.

Einſprechen, z. B. **Muth**, nek ni, biztatni, bátoritni; **ſprechen**, vígasztalni; **geri derſprechen**, törvényes kifog valami ellen, ellene mond jemanden einſprechen, d. i. rövid időre meglátogatni béfordulni valakihez.

Einſprechen, das, bátorítás,

llás törvényes módon, el-
látogatás.
béfecskendezni.
béugrani.
— v. beléfecskendeni, bé-
i.
s, beléfecskendés.
r, törvényes ellenemon-
ntállás; es ist Einspruch
den, a' dolog megaka-
ott.
immal, egyszer, egykor;
kor hajdan, egykor t. i.
j. egy szálból álló, egy
a, egyderekú, egytör-
bécsömöszölni, belésuj-
büdösítni.
észúrni; Löcher einste-
chen, kiszúrni
den Degen, bétenni, bé-
ugni p. o. a' kardo hü-
anden einstecken, d. i. ins
gen, bétenni p. o. a' tol-
czbe; in den Sack ein-
ebjébe bétenni valamit;
rfe ꝛc. geduldig ertragen,
zenvedni, elnyelni p. o.
beszédet.
e, bétevés, belédugás.
nen Dienst antreten, bé-
olgálatba; st. bürgen für
s lenni valamiért.
élopózkodni.
n den Wagen, bé- v. fel-
v. béülni a' kocsiba; von
émászni mint a' tolvajok
.
as, in ein Schiff, bémenés
in den Wagen, felhágás,
ocsiba.
B ein Pferd, béállítni, bé-
a' lovat az istállóba; Waa-
n, bévinni az el nem kelt
trop. etwas unterlassen, fél-
ni valamit, fe hagyni va-
nen Bau einstellen, az épi-
akasztani; eine Reise ein-
útazásról lemondani, az-
ni; sich einstellen, megje-
s, die Einstellung, d. i. Un-
elhagyás, félbeszakasztás.
., valaha.
lévarrni, himezni.
seine Stimme mit andern
, együtt énekelni; trop.
beistimmen, megegyezni másokkal valamiben.

Einstimmig, adj., z. B. ein Gesang, egyhangú p. o. ének, nóta; trop. übereinstimmend, megegyező; einstimmig seyn, megegyezni, egy értelemben lenni p. o. valakivel; adv. egy hangon; egyezőleg, megegyezőleg, egy akarattal, közakarattal.

Einstimmigkeit, die, Einstimmung, megegyezés.

Einstopfen, bédugni, belétömni; eine Pfeife einstopfen, pípát tölteni, megtölteni.

Einstopfung, die, bédúgás.

Einstoßen, hineinstoßen, bétaszítni, bé- v. belétolni; zerbrechen, z. B. Fenster, bétörni, p. o. az ablakot, az ajtót.

Einstoßung, die, bétaszítás; bédöfés, béütés.

Einstreichen, z. B. Kindern seinen Brei, belékenni, belétömni p. o. pépet a' kisded zsájába; Geld einstreichen, bésepreni a' pénzt; Farben einstreichen, festékkel bémázolni.

Einstreichung, die, belétömés; bémázolás.

Einstreuen, bé- v. beléhinteni, belékeverni; trop. einmischen, közzé keverni v. elegyítni.

Einstudieren auswendig lernen, valamit könyvnélkül megtanúlni; st. üben, belétanúlni valamibe, szorgalmatosan gyakorolni magát valamiben.

Einstücken, belétóldozni.

Einstürmen, bérohanni.

Einstürmung, die, bérohanás.

Einstürzen, etwas niederstürzen, bé- v. ledönteni; mit seyn, bé-, le-, öszvedülni, öszveomlani, bészakadni, öszverogyni; auf jemanden einstürzen, valakire rádúlni 's azt bétemetni.

Einsturz, der, bédülés, béomlás, le- v. öszvedülés, bészakadás, öszverogyás.

Einstweilen, adv., st. indessen, azonban, a onközben, egy kis időre.

Einsudeln, bémocskolni.

Einsylbig, adj., egytagú t. i. szó; trop. ein einsylbiger Mensch, kevésbeszédü ember.

Eintägig, adj., egynapi, egynapos.

Eintauchen, bé- v. belémártani.

Eintauchung, die, belémártás.

Eintauschen, elcserélni mással v. másért; cserélni, cseréles által jutni hozzá v. tenni rá szert.

Eintauschen, das, die Eintauschung, elcserélés.

Eintheilen, el- v. felosztani, részekre osztani.
Eintheilig, ádj., egyrészű.
Eintheilung, die, el- v. felosztás; eine gute Eintheilung machen, jól elosztani v. felosztani valamit, jól elrendelni.
Eintun, ſt. einlegen, belétenni.
Eintönig, adj., egyhangú, egyszavú; trop. ſt. einförmig, együgyű, egyszerű, egy nyomon menő; adv., ſ. B. ſingen, ſprechen, egy hangon, változtatás nélkül t. i. énekelni, beszéllni.
Eintracht, die, egyesség, egyetértés; brüderliche Eintracht, testvéri v. atyafiságos egyetértés.
Einträchtig, adj., egyetértő, egyességben lévő; adv. egyetértve, egyetértőleg.
Einträglich, adj., Gewinn bringend, haszonhajtó, jövedelmes, jó jövedelmű, hasznos, p. o. kereskedés, hívatal.
Einträglichkeit, die, haszonhajtás, hasznos volt.
Eintrag, der, bei Webern der Einſchlag, bélfonál a' takácsoknál; f. Nachtheil, Schaden, kár, fogyatkozás, rövidség, megkárosítatás; ſt. Hinderniß, akadály; einem Eintrag thun, valakinek kárára lenni, rövidséget okozni.
Eintragen, bévinni v. emelni; ſt. einſchreiben, béírni v. jegyezni, bétenni p. o. a' számadásba; ſt. Gewinn bringen, hasznot hajtani.
Eintragung, die, bé- v. felírás, az adósság béírása.
Eintreffen, ſt. ankommen, megérkezni, megjönni; ſt. übereinſtimmen, ſ. B. eine Rechnung, megegyezni, egyezni egymással, összeütni; in Erfüllung gehen, bételyesedni.
Eintreffen, das, f. Ankunft, el- v. megérkezés, bételyesedés.
Eintreiben, ſ. B. Vieh, béhajtani p. o. a' marhát az istállóba; béverni, beléverni p. o. a' karót a' földbe; trop. einfordern, ſ. B. Geld, beszedni t. i. ügyel bajjal, béhajhászni t. i. az adósságot.
Eintreibung, die, béhajtás.
Eintreten, ſ. B. in ein Haus, a' házba bélépni, bémenni; f. antreten, ſ. B. ein Amt, béállani a' hivatalba, hozzáfogni hivatalához; ins zehnte Jahr treten, tizedik esztendejébe lépni; ſt. ſich zeigen, gegenwärtig werden, béállani, kezdődni, megjelenni, minti a' távasz, tél; durch Treten b ſ. B. Kraut, bétapodni, b p. o. a' káposztát; ſich eintret einen Nagel, beléhágni valam szegbe; ſt. zertreten, összeta
Eintretung, die, bétapodás, p. poszta bétapodása.
Eintritt, der, das Hereintreten netel, bélépés v. menés; in béállás a' hivatalba; ſt. Anfa det, béállás; beim Eintritt reś, az esztendő kezdetév Eintritt des Winters, des Her télnek, az ősznek béállása.
Eintrocknen, öszveaszni, el-, ki száradni; vom Waſſer, elapa
Eintröpfeln, belécsepegtetni.
Eintunken, belemártani p. o. l a' lévbe.
Einverleiben, egyesítni vele, ha csolni; einer Stadt einverle den, a' városhoz kapcsoltat v. felvenni p. o. a' társaság kit.
Einverleibung, die, veleegyesít zákapcsolás.
Einverſtändniß, das, egyetértés
Einverſtehen, ſich mit jemanden, érteni v. egyetértésben len kivel.
Einwachſen, belénői.
Einwägen, belémérni v. belé valamit az edénybe; ſich ei a' mérésben fogyni, kev apadni.
Einwärts, adv., befelé.
Einwäſſern, bé- v. eláztatni p. o.
Einwäſſerung, die, beáztatás.
Einwalken, békallózni, a' poszt
Einwandern, béköltözni, bévá ni valahová; f. einkehren, bé
Einwanderung, die, béköltözés, lás.
Einweben, belészőni, beszőni.
Einwebung, die, belészövés.
Einwechſeln, ſ. B. Geld, pénzt elváltani a' pénzt, v. felválta
Einwechslung, die, elváltás, p tás.
Einweichen, ſ. B. Leder, beáztat áztatni.
Einweichung, die, bé- v. megázt
Einweihen, ſ. B. die Kirche, felsz p. o. a' templomot; in die Mi ten, beavatni a' tudományok
Einweihung, die, felszentelés, tás valamibe.
Einweiſen, béiktatni valakit p. vatalba v. beállítni.

ng, die, béiktatás, béavatás.
n, ellene mondani, ellenvekifogást tenni, ich habe nichts einzuwenden, semmi szóllóm llene.
ng, die, ellenvetés, kifogás, ondás, szólló valami ellen.
, hinein werfen, bévetni, bé-, bédobni; trop. f. einwenlene mondani, kifogást tenni;
n, hajtással bétörni, v. bép. o. az ablakot.
ng, die, béhajítás, bévetés, a' hajtás által.
, bétakargatni, bégönyölbeléhajtogatni; Pfeffer in Papierchen, borsot takargatni pa-
.
, z. B. ein Kind, elrengetni, meket a' bölcsőben; trop. e elaltatni.
n, in etwas, megegyezni valv. benne, helybe hagyni, e ráállani.
ung, die, megegyezés, ráállás, agyás.
n, béfáslizni.
n, béfacsarni, béfelétekerni, erni.
, einweben, belészőni; in if etwas wirken, foganatjának énck, sikerének lenni valaarra nézve; auf jemanden n, béhatni valakire, megalaki szívét.
ng, die, erő, hathatósság, t, siker.
r, der, die Einwohnerin, lainer Stadt, városi lakos, pl. k; eines Dorfes, falusi lakos, siak; ein neuer Einwohner, s, gyarmatos.
n, ſich, bétúrni magát a' föld-

der, ellenvetés.
in, meggyökerezni, gyökeret . o. mint a' fa; trop. ſich be-, elhatalmazni, megrögzeni, gonoszság; wie eingewurzelt, a leszegezték volna p. o. úgy 's bámult.
, belécsapolni, csapot eresz-élé.
, belé v. közzé számlálni, ámlálni.
en, ein Pferd, bézablázni a'

n, einen Garten, békerítni, körülkerítni t. i. sövénykeríſtéssel a' a' t.
Einzäunung, die, bé- v. körülkerítés.
Einzeichnen, belérajzolni; ſ. einſchreiben, beléjegyezni, béírni.
Einzeichnung, die, béjegyzés, béírás.
Einzeln, adj., magános, egyes, p. o. ember, egyenkéntvaló; adv., magánosan, magában; egyenként p o. harczolni.
Einziehen, z. B. Segel, bévonni, béhúzni, bészedni; Faden einziehen, beléölteni a' fonalat, czérnát; trop. eincaſſiren, z. B. Geld, bészedni a' pénzt, v. bévenni; confiſciren, z. B. jemandes Güter, valaki jószágát büntetésül elfoglalni v. elvenni; ſ. verhaften, bézárni, béfogni valakit; Nachrichten einziehen, tudósítást szerezni valami dolog felől; in einen engeren Raum zuſammenziehen, összevehúzni, öszveszorítni; ſich einziehen, wie z. B. Tuch, öszvemenni v. húzódni; mit ſeyn, mit Gefolge in einen Ort ziehen, pompával 's késerőkkel bémenni valamelly városba; in ein Haus einziehen, házba költözni, költözősködni; von flüſſigen Körpern, béinni magát, beszívárogni, beszívódni, mint a' víz a' földbe.
Einziehen, das, die Einziehung, beléhúzás, bévonás, béhúzás; pénzbészedés; jószág elfoglalás t. i. büntetésül; elfogása 's bézáratása valakinek; öszvehúzás.
Einzig, adj., egy, csak egy, egyetlen egy, egyedulvaló; adv., egyedül, csak, csupáncsak; einzig deßwegen, csak azért; ſ. vorzüglich, különösen, kiváltképpen.
Einziſcheln, einziſchen, bésúgni.
Einzug, der, pompás bémenetel; eines Siegers, győzödelmi pompa; ſ. Einziehen.
Einzwängen, erőszakkal kényszerítni közzé v. beléfeszítni; jemanden einzwängen, valakit valahová bészorítni; ſ. zuſammendrängen, öszveszorítni v. csiptetni.
Eis, das, jeg; zu Eis werden, jéggé válni, meglagyni, jéggé fagyni; das Eis ſchmilzt, a' jég olvad v. elolvad; es trägt, megbír a' jég, es brechen, jeget törni, az az, útat nyitni; Sprich. jemanden auf's Eis führen, valakit jégre vinni, rászedni.
Eisbär, der, északsarki v. fejér medve.
Eisbahn, die, ösvény a' jégen.
Eisberg, der, jéghegy, jégtorlás.

Eiſen, verb., jeget vágni.
Eiſen, das, vas; etwas, das mit Eiſen beſchlagen iſt, megvasalt, vasas; gediegenes Eiſen, termésvas; Sprichw. man muß das Eiſen ſchmieden, weil es warm iſt, addig üsdd a' vasat, míg tüzes; Noth bricht Eiſen, a' szükség törvényt ront; ſt. Hufeiſen, lópatkó; fl. eiſerne Feſſeln, z. B. jemanden in die Eiſen ſchmieden, vasra verni valakit.
Eiſenartig, adj., vasnemű.
Eiſenbergwerk, das, vasbánya.
Eiſenblech, das, vaspléh.
Eiſendraht, der, vasdrót.
Eiſenerde, die, vasasföld.
Eiſenerz, das, vásércz.
Eiſenfarbe, die, vasszín.
Eiſenfarbig, adj., vasszínű.
Eiſenfeil, das, vaspor.
Eiſenfeſt, adj., kemény mint a' vas, vaskeménységű.
Eiſenfleck, der, rozsdafolt, rozsdás vastól okozott pecsét.
Eiſenfleckig, adj, rozsdapecsétes.
Eiſenfreſſer, der, tátos, erejével szerfelett kérkedő.
Eiſengang, der, gerendavas, gerenda formába öntött vas.
Eiſengießer, der, vasöntő.
Eiſenglanz, der, vasfény.
Eiſenglimmer, der, vasfény.
Eiſengrau, adj., vasszínű.
Eiſengrube, die, vasbánya.
Eiſenhändler, der, vasáros.
Eiſenhaltig, adj., vasas, vas részekkel elegyes.
Eiſenhammer, der, vashámor.
Eiſenhandel, der, vassalkereskedés, vasárosság.
Eiſenhart, adj., kemény mint a' vas.
Eiſenhütchen, das, sisakvirág, sisakfű.
Eiſenhütte, die, vashámor.
Eiſenkitt, der, vasporsár, melly égetett gipszből és vasporból készíttetik eczettel a' kövek összefoglalására a' víz alatt.
Eiſenkram, der, vasárúlás.
Eiſenkrämer, der, kis vasáros v. árúló.
Eiſenkraut, galambocz, szaporafű.
Eiſenmal, das, rozsdafolt.
Eiſenofen, der, vasolvasztó kemencze.
Eiſenroſt, der, vasrozsda.
Eiſenſand, der, vasporos fövény.
Eiſenſchlacke, die, vassalak.
Eiſenſchlag, der, vaspor.
Eiſenſchmied, der, kovács.
Eiſenſchmiede, die, kovácsmühely.
Eiſenſchwärze, die, vasból készi ketítő.
Eiſenſpäne, die, reszelt vaspor.
Eiſenſpiegel, der, fényes vasércz
Eiſenſtein, der, vaskő.
Eiſenſtufe, die, vaskődarab.
Eiſenſyrup, der, vasas szírup.
Eiſen-Tinctur, die, vaserősziní
Eiſen-Vitriol, das, vasgálicz, liczkő.
Eiſenwaare, die, vasportéka.
Eiſenwaſſer, das, vasas víz.
Eiſenwerk, das, ſt. Eiſenhamme hámor.
Eiſenwurz, die, sikkantyús cs pészmafű.
Eiſern, adj, eig. aus Eiſen, va ból való; trop. feſt, dauerha mény, erős, tartós, mint a' gefühllos, hart, érzéketlen, keménykszívű; bei Dichtern, ferne Zeitalter, a' vas kor; Zeiten, mostoha idő.
Eisfiſcherei, die, jég alatt halás
Eisgang, der, die Eisfahrt, jé v. folyás.
Eisgrau, adj, ősz, csupa ősz.
Eisgrube, die, jégverem.
Eiskälte, die, nagy hideg.
Eiskalt, adj., jéghidegségű, jé hideg mint a' jég.
Eiskluft, die, jégnyílás.
Eiskraut, das, jégvirág, bojtvir
Eismeer, das, jég v. jeges teng
Eispol, der, a' jeges sark.
Eisſcholle, die, jegdarab v. tábl
Eisvogel, der, jégmadár.
Eiszapfen, der, jégcsap.
Eitel, adj., d. i. leer, ohne Bede haszontalan, hijábanvaló; da lauter, mit nichts vermiſcht, tiszta csupa; eitle Peſſen, csu faság; d. i. ohne Wahrheit, h len, hijú, hasztalan v. hijú fe tödzés; ſt. unnütz, z. B. Ben gen, hijábanvaló igyekezet v kodás; ſt. vergänglich, z. B. alles eitel, minden múlandó; als: eitle Dinge liebend, hijú, gon kapó, hivalkodó, csélcsa gédes; eitel ſeyn, hijú lenni; hijában, haszontalanúl, hijúla jú módon.
Eitelkeit, die, hijábanvalóság, h talanság, hijúság; csélcsapsá gédesség.
Eiter, der, ev, genyetség, evesse
Eiterbeule, die, kelevény, tályog,
Eiterfluß, der, genyetséglolyás.

dj., genyetség forma v. for-

i., voll Eiter, eves, genyet-

ggyülni; es eitert, jön v.
le az ev, v. a'genyetség.
oder Brenneſſel, die, csalán.
er, genyetség fészke.
die, meggyülése a'sebnek,
megevesedés.
megundorodás valamitől,
bis zum Ekel, unalomig,
idorodásig; zum Ekel ſeyn,
i lenni valakinek; Ekel er-
adorodást okozni; Ekel be-
megundorodni valamitől,
örleni.
ſich ekelnd, undorodó; Ekel
undok, undorodást okozó.
lj., undorító, utálatos.
orodni.
e, napút, a'nap útja.
, ein Hirtenlied, pásztori

die, Federkraft, rúgóerő.
lj., rúgóerejü.
smorú dal.
die, villámtüz, villámszikra.
dj., villámtüzi, villámi, vil-

, villamtüzzel megtölteni,
nositni, villámtüzzel meg-
tni.
das, die Elektriſirung, meg-
s, megvillámositás.
as, der Urſtoff, létalak, él-
, lételej; die vier Elemente,
étalak; ſt. Anfang, kezdet,
let; trop. was zum thieri-
en nothwendig iſt, fészek,
kkhely; z. B. Waſſer iſt das
der Fiſche, viz a'halak he-
Lieblingsort, z. B. der Hof
lement, legkedvessebb he-
az udvar, leginkább szeret
i emberekkel társalkodni;
inen Leben: zum Element!
Element! als Fluch, terem-
Verwunderung. ejnye.
Buch, das, kezdökönyv p. o.
tudományban.
Kenntniſſe, die, kezdetbeli
k.
ch, adj., kezdő.
die Noth, nyomorúság, in-
Elend gerathen, nyomorú-
ni; jemanden ins Elend ſtür-
kit nyomorúságra juttatni;
e ſich befinden, nyomorú-

ságban lenni; ſt. Armuth, Dürftig-
keit, inség.
Elend, adj., nyomorú, nyomorúlt; ein
elender Troſt, nyomorú egy vigasz-
talás; ein elender Dichter, gyáva v.
rossz költő; ein elender Schreiber,
nyomorúlt v. nagyon rossz iró;
ein Elender, egy semmirevaló em-
ber; ſehr arm, igen szegény; adv.,
nyomorúan, nyomorúltan, nyomo-
rúságosan.
Elendthier, das, jávorszarvas.
Elephant, der, elefánt.
Elephanten-Orden, der, elefánt vitézi
rend.
Elephantenrüſſel, der, elefántorr, orny,
orrozat, orrmány.
Elephantenzahn, der, elefántfog, ele-
fántagyar.
Elfenbein, das, elefántcsont, elefánt-
totem.
Elfenbeinern, elefántcsont, elefántte-
tembőlvaló, elefántcsontbólvaló.
Elixir, das, der Heiltrank, orvosital,
szerital, föttnedv.
Elle, die, réſ, röf; länger als zwei El-
len, két réſnél hosszabb; von einer
Elle, egy réſnyi; von einer halben
Elle, fél réſnyi.
Ellenbogen, der, könyök.
Ellenbreit, ellenhoch, adj., egy réſnyi
széles, magas.
Ellenweiſe, adv., z. B. verkaufen, réſ
számra adni
Elſter, die, szarka.
Eltern oder Aeltern, die, pl., szülék.
Elterlich, adj., z. B. Liebe, szülei
p. o. szeretet a'gyermekhez; adv.,
szüléi módon.
Elternliebe, die, der Eltern gegen die
Kinder, szüléi szeretet; der Kinder
gegen die Eltern, szülék eránt való
szeretet.
Elternlos, adj., árva.
Empfänger, der, die Empfängerin, ré-
szesülő valamiben, vevő, által vevő.
Empfänglich, adj., elfogadható, érzé-
keny valamire, valaminek elfogadá-
sára alkalmatos v. kész.
Empfänglichkeit, die, elfogadó készség,
hajlandóság valamire, érzés.
Empfängniß, die, vom weiblichen Ge-
ſchlechte, méhébefogadás.
Empfang, der, das Empfangen, d. i. ei-
ner Sache oder Perſon, elfogadás,
vétel, felvétel.
Empfangen, venni, általvenni, p. o. le-
velet; ſt. aufnehmen, fogadni, elfo-
gadni, p. o. vendéget; Geld empfan-

gen, pénzt felvenni; ſchwanger werden, méhébe fogadni, teréhbe esni.
Empfangsſchein, der, vételbizonyság, vétel felöl szólló bizonyság.
Empfehlen, etwas, ajánlani valami dolgot; ſich empfehlen, d. i. ſeine Zuneigung erhalten, felkapni valaki előtt valami által, megnyerni valaki kevdét; oder um Abſchied zu nehmen, elbúcsúzni, az az, elmenetelekor köszönni 's magát ajánlani; ich empfehle mich Ihnen, ajánlom magamat; f. fortgehen, z. B. er hat ſich empfohlen, elment, ajánlotta magát 's elment.
Empfehlend, adj., magát ajánló, tetszö, kedveltetö.
Empfehlenswerth oder -würdig, adj., ajánlásra méltó, ajánlható.
Empfehlung, die, das Empfehlen, ajánlás; f. Gruß, köszöntés, tisztelet; Weggang, elmenetel, elbúcsúzás, magaajánlás.
Empfehlungsſchreiben, das, ajánló levél.
Empfindbar, érezhető, érzéssel bíró, érző.
Empfindbarkeit, die, érezhetőség, érzőerő.
Empfindelei, die, lächerliche Empfindſamkeit, érzékenykedés.
Empfindeln, érzékenykedni.
Empfinden, durch Sinne wahrnehmen, érezni, megérezni valamit p. o. örömöt, fájdalmat; zärtliche Empfindung haben, érezni szívében, érzéssel, indulattal viselni; etwas Unangenehmes empfinden, ketvetlenséget érezni, tapasztalni; z. B. ich will es ihm ſchon empfinden laſſen, dejszen! ezt ugyan megéreztetem vele, ezt el nem viszi szárazan; in Verbindung mit »übel« und »boch«, z. B. übel nehmen, nehezen venni v. szenvedni.
Empfindlich, adj., érzékeny, az érzésben nagyon béható, keserves p. o. fájdalom; empfindliche Kälte, testet általjáró hideg; empfindliche Beleidigung, érzékenyen eső megsértés; empfindliche Antwort, sérelmes felelet; fähig, ſich leicht beleidigt zu finden, érzékeny, könnyen megindúló v. ingerelhető gyenge; daher: ein empfindlicher Menſch, indúlatos ember, a' ki könnyen v. hamar felindúl, megharagszik; jemanden empfindlich machen, valakit meg- v. felharagítni, felbosszantani; empfindlich werden, felgerjedni, megbosszankodni, megharagudni; adv., érzékenyen, keservesen, nagyzornig, haragosan, bosszankodó
Empfindlichkeit, die, érezhetőség, érzékenység; indúlatosság, haragság a' haragra, bosszankodásra haragvás, felgerjedés.
Empfindſam, adj., érzékeny; a B empfindſam ſchreiben, érzél írni.
Empfindſamkeit, die, érzékenység
Empfindung, die, érzés, érzet, mény.
Empfindungskraft, die, érzőerő.
Empfindungslos oder -leer, adj., ketlen, hideg; adv., érzéketle
Empfindungsloſigkeit, die, érzél ség.
Empfindungsvermögen, das, érzé ség.
Empfindungsvoll, adj., z. B. pfindungsvoller Jüngling, érz séggel telyes, érzékeny p. o.
Emphaſe, die, hathatósság.
Emphatiſch, adj., hathatós; adv hatósan.
Empiriker, der, beſond. von pra Aerzten, papasztalásra inkább csupa okoskodásra ügyelő or
Empiriſch, adj., tapasztalási.
Empor, adv., fel, felfelé.
Emporblicken, felnézni, feltekint
Emporbringen, z. B. den Handel, zóvá tenni, emelni, divatjába die Wiſſenſchaften emporbringen dományokat előmozdítni, zásba hozni, emelni.
Emporheben, felemelni, emelni
Emporkirche, die, templombeli k
Emporkommen, aus einem tiefen feljönni, felemelkedni a' méjs trop. felvenni magát, emel z. B. der Staat kommt empor, társaság emelkedik; von ſchaften, elvirágozni, v. diszle deni.
Emporragen, eig. a' többi közü lani, kitetszeni, haladni, a' t trop. a' tobbit felyül haladni.
Emporſchwingen, ſich z. B. über re, másokat felyül haladni, n ladni, felyül mulni, felettel melni.
Emporſtreben, eig. felfelé igye trop. nagyobbakra v. feljebb kezni.
Empören, zum Aufſtande verleiten wiegeln, fellázasztani, fellá felzendítni p. o. a' népe a' fe ellen; äußerſt unwillig machen

i, folgerjészteni v. bosszan-
) empören, fellázzadni v.
, pártot ütni; trop. f. ſich
n, felháborodni ellene, fel-
felgerjedni.
adj., f. widerſinnig, képte-
ntſetzlich, iszonyú, irtóztató.
er, háborító, lázzasztó, fel-
der ſich empört, partütő.
die, támadás, felháboro-
madás.
., serény, szorgalmatos;
ſmyen, szorgalmatosan.
die, serénység, szorgalma-

dv., serényen.
vég, végződés; am Ende,
végtére; ein Ende machen,
mi; zu Ende bringen, vég-
ni, elvégezni; es geht zu
gefelé jar; ein Ende neh-
gszünni, elvégződni; am
ő Briefes, a' levél végén;
ely, an allen Enden, min-
on allen Enden, mindenünn-
ohut an der Welt Ende, d.
eit, a'világ végén, az az,
zo lakni; der Zahl nach,
ummt kein Ende, vég nél-
rége hossza nincs; der Zeit
, vége valaminek, kimene-
gződés; z. B. das Ende des
élet vége, a'halál; Sprüchw.
, Alles gut, a'vége választ-
lementén dicséri a'napot;
eck, végczél; zu dem End-
v. e'végre.
ören, elvégezni; er hat ge-
. er iſt geſtorben, elvégezte,
ſich endigen, von Worten,
, elvégződni; machen, daß
ſhöre, elvégezni valamit,
mi valaminek; eine Rede
régezni, bérekeszteni a'be-

Endung, die, végzet, vége-
netel, elvégzés.
e, endivia katáng, téli sa-
ória.
lj., véges, határok közzé
; nicht ewig, véges, múlan-
letzte in ſeiner Art, z. B.
he Citation, utólsó, végső
és v. időzés; adv., végre,
endlich einmal, végtére,

die, végesség.
., végetlen.
r, rim.

Endſylbe, die, végső szótag, végső tag a'szóban.
Endurſache, die, fő ok, vég- v. végsőok.
Endurtheil, das, végső ítélet, végítélethozás.
Endzweck, der, die Endabſicht, végczél, feltett szándék v. igyekezet határa; ſeinen Endzweck erreichen, czélját valamiben elérni.
Energie, die, Kraftfülle, Nachdruck, teljes erő, erőlködés, hathatósság.
Energiſch, adj., erőlködő, erővel teljes, hathatós, p. o. beszéd.
Engbrüſtig, adj., szük mejjű; keuchend, nehezen lélekző.
Engbrüſtigkeit, die, nehéz lélekzés, fúladozás.
Enge, adj., keskeny, szoros, szük p. o. béjárás; trop. in der engſten Freundſchaft mit jemanden leben, szoros barátságban élni valakivel; adv., szorosan.
Enge, die, szorosság; in die Enge ziehen, összeszorítni; trop. Verlegenheit, Noth, szorultság, szorult állapot; in die Enge treiben, megszorítni valakit, szorult állapotra juttatni, szorongatni.
Engel, der, angyal; mein Engel! angyalom!
Engelchen, das, angyalkám, kis angyal.
Engelgeſtalt, die, angyali forma.
Engelrein, adj., ártatlan mint az angyal.
Engelſchön, angyali szép.
Engen, verb., szükíteni, szükké tenni.
Engpaß, der, szoros általjáró.
Enke, der, ein Knecht, bojtár, szolga.
Enkel, der, unoka.
Enkelin, die, unokaleány.
Enkelkind, das, második unoka.
Enorm, adj., rendkívülvaló.
Entadeln, nemességtől megfosztani, meggyalázni.
Entbehren, szükölködni v. ellenni valami nélkül.
Entbehrlich, adj., szükségtelen, feleslegvaló.
Entbehrlichkeit, die, feleslegvalóság, szükségtelenség.
Entbehrung, die, fogyatkozás, szükség.
Entbieten, (entbiethen), befehlen, megparancsolni, parancsolatot küldeni valakihez valami eránt; zu ſich entbieten, magához, rendelni v. parancsolni; ſ. verkündigen, vermelden, jelenteni.
Entbinden, los binden, eloldozni, elol-

ni, beszennyezni; bélopni a' tiltott portékát, az az, oda, a' hová azt bévinni nem szabad.

Einſchwärzen, das, die Einſchwärzung, befeketités, bémocskolás, beszennyezés; tiltott portéka bélopása.

Einſegnen, einen Sterbenden, az utólsó áldást elmondani a' haldoklóra; **Brautleute einſegnen**, az új házasokat megáldani, papi áldást elmondani reájok; f. **einweihen**, felszentelni.

Einſegnung, die, megáldás, felszentelés.

Einſehen, etwas, általlátni valamit, megfoghatni, megérteni.

Einſehen, das, általlátás, megértés; ſt. Verſtand, értelem, bélátás valamibe; **Einſehen haben**, bélátni valamibe, meg tudni ítélni valamit.

Einſehend, adj., általlátó, értelmes.

Einſeifen, beszappanozni.

Einſeifung, die, beszappanozás.

Einſeitig, adj., z. B. **ein einſeitiges Dach**, egyóldalú p. o. tető v. fedél, félfedelü; trop. **ein einſeitiger Bericht**, csak az egyik résznek v. félnek előadása; adv. félszegesen, felibe, fele részről; **einſeitig urtheilen**, félszegesen ítélni.

Einſeitigkeit, die, egyoldalúság.

Einſenden, békülteni.

Einſendung, die, békültés.

Einſenken, z. B. **Reben**, a' szőlővesszőt bujtani, homlítani, beléereszteni; **den Todten einſenken**, a' halottat eltakarítni, eltemetni.

Einſenkung, die, beléeresztés; a' halottat eltakarítása, eltemetése.

Einſetzen, hineinſetzen, bétenni, belétenni valamit valahová; **ſich in den Wagen einſetzen**, béülni a' kocsiba; **Pflanzen einſetzen**, ültetni, el- v. beléültetni, fákat, csemetéket; **ſich falſche Zähne einſetzen laſſen**, ál-fogakat rakatni magának; ſt. verpfänden, valamit zálogba vetni; **zum Könige einſetzen**, valakit Királynak tenni valahová; **in ein Amt einſetzen**, valakit hivatalba tenni v. bétenni; ſt. beſtimmen, z. B. **jemanden zum Erben einſetzen**, valakit örökösévé tenni.

Einſetzling, der, (Setzling), csemeteág, csemete, újültetés.

Einſetzung, die, der Zweige, bé- v. elültetés; **in ein Amt**, bé- v. belétevés; **ins Gefängniß**, fogságba tevés; **Einſetzung eines Erben**, örökös kinevezés v. bététel.

Einſicht, die, bélátás, értelem, dologhoz értés, okosság, esméret; **beſſere Einſicht haben von etwas**, jobban érteni valamit, jobban bélátni valamibe; **ſeine Einſicht erweitern, vervollkommnen**, esméreteit kiterjeszteni, öregbíteni, tökélletesíteni.

Einſichtsvoll, adj. értelmes, okos, nagy bélátású, a' dologba bélátó; **ein einſichtsvoller Mann**, igen értelmes, okos, v. nagy bélátású ember; adv. értelmesen, okosan, bölcsen.

Einſiedelei, die, remetelakhely; f. **Einſamkeit**, magánosság, remeteség.

Einſieden, elfözni, elfőni.

Einſiedler, der, remete.

Einſiedleriſch, adj. remetés, magános, remetei.

Einſiegeln, z. B. **Geld**, bé- v. belépecsételni p. o. pénzt.

Einſingen, énekelve elaltatni.

Einſinken, le-, bé- v. belésülyedni.

Einſinken, das, belésülyedés.

Einſitzen, beléülni, béülni t. i. a' kocsiba.

Einſitzig, adj., z. B. **Wagen**, együlésü p. o. kocsi.

Einsmal, adv. egyszer, egykor.

Einſpännig, adj., egylóravaló kocsi v. szekér.

Einſpannen, f. ſpannend dehnen, beléfeszíteni, mint p. o. a' gyolcsot a' rámába; **Pferde einſpannen**, befogni a' lovakat, ökröket; trop. **einen Fiſch mit einem Damm einfaſſen, um ihn dadurch aufzuſchwellen, und Waſſer zum Treiben der Mühlen zu gewinnen**, árokba venni v. szorítni, p. o. a' patakot, hogy malmot hajcson.

Einſpannung, die, beléfeszítés; befogás, lovaknak befogása.

Einſperren, bézárni, bérekeszteni; **ſich einſperren**, bézárkózni.

Einſperrung, die, bézárás.

Einſpielen, ſich, z. B. **in ein Inſtrument**, belészokni, hozzászokni több gyakorlás által.

Einſpinnen, z. B. **Haare in Flachs**, belé v. közzéfonni; **ſich einſpinnen**, (von Inſecten), magát békötni, mint a' bogarak, selyembogár.

Einſprechen, z. B. **Muth**, neki bátoritni, biztatni, bátoritni; **Troſt einſprechen**, vigasztalni; **gerichtlich widerſprechen**, törvényes kifogást tenni valami ellen, ellene mondani; **bei jemanden einſprechen**, d. i. beſuchen, rövid időre meglátogatni valakit, befordulni valakihez.

Einſprechen, das, bátoritás, biztatás;

szóllás törvényes módon, el-
és; látogatás.
jen, béfecskendezni.
jen, béugrani.
n, bé- v. beléfecskendeni, bé-
ndezni.
n, das, beléfecskendés.
, der, törvényes ellenemon-
ellentállás; es iſt Einſpruch
worden, a' dolog megakа-
tódott.
lv., einmal, egyszer, egykor;
, egykor hajdan, egykor t. i.
ôben.
ig, adj. egy szálból álló, egy
p. o. fa, egyderekú, egytör-

fen, bécsömöszölni, belésuj-

rn, bébüdösítni.
t, belészúrni; Löcher einſte-
. i. machen, kiszúrni
, z. B. den Degen, bétenni, bé-
belédugni p. o. a' kardot hü-
e; jemanden einſtecken, d. i. ins
nis ſetzen, bétenni p. o. a' tol-
tömlöczbe; in den Sack ein-
a' zsebjébe bétenni valamit;
Barwürfe ꝛc. geduldig ertragen,
i, elszenvedni, elnyelni p. o.
gató beszédet.
g, die, bétevés, belédugás.
. f. einen Dienſt antreten, bé-
a' szolgálatba; ſt. bürgen für
kezes lenni valamiért.
t, bélopózkodni.
, in den Wagen, bé- v. fel-
fel- v. béülni a' kocsiba; von
, bémászni mint a' tolvajok
kon.
, das, in ein Schiff, bémenés
ba; in den Wagen, felhágás,
a' kocsiba.
z. B ein Pferd, béállítni, bé-
. o. a' lovat az istállóba; Waa-
ſtellen, bévinni az el nem kelt
it; trop. etwas unterlaſſen, fél-
ſztani valamit, felhagyni va-
; einen Bau einſtellen, az épi-
beszakasztani; eine Reiſe ein-
az útazásról lemondani, az-
agyni; ſich einſtellen, megje-

das, die Einſtellung, d. i. Un-
g. elhagyás, félbeszakasztás.
adv., valaha.
belévarrni, himezni.
n, ſeine Stimme mit andern
ſſen, együtt énekelni; trop.
beiſtimmen, megegyezni másokkal
valamiben.
Einſtimmig, adj., z. B. ein Geſang,
egyhangú p. o. ének, nóta; trop.
übereinſtimmend, megegyező; ein-
ſtimmig ſeyn, megegyezni, egy ér-
telemben lenni p. o. valakivel; adv.
egy hangon; egyezőleg, megegye-
zőleg, egy akarattal, közakarattal.
Einſtimmigkeit, die, Einſtimmung, meg-
egyezés.
Einſtopfen, bédugni, belétömni; eine
Pfeife einſtopfen, pipát tölteni, meg-
tölteni.
Einſtopfung, die, bédúgás.
Einſtoßen, bineinſtoßen, bétaszítni, bé-
v. belétolni; zerbrechen, z. B. Fenſter,
bétörni, p. o. az ablakot, az ajtót.
Einſtoßung, die, bétaszítás; bédöfés,
béütés.
Einſtreichen, z. B. Kindern ſeinen Brei,
belékenni, belétömni p. o. pépet a'
kisded zsájába; Geld einſtreichen,
bésepreni a' pénzt; Farben einſtrei-
chen, festékkel bémázolni.
Einſtreichung, die, belétömés; bémázo-
lás.
Einſtreuen, bé- v. beléhinteni, belé-
keverni; trop. einmiſchen, közzé ke-
verni v. elegyítni.
Einſtudieren, auswendig lernen, valamit
könyvnélkül megtanúlni; ſt. üben,
belétanúlni valamibe, szorgalmato-
san gyakorolni magát valamiben.
Einſtücken, belétóldozni.
Einſtürmen, bérohanni.
Einſtürmung, die, bérohanás.
Einſtürzen, etwas niederſtürzen, bé- v.
ledönteni; mit ſeyn, bé-, le-, öszve-
dúlni, öszveomlani, beszakadni, ösz-
verogyni; auf jemanden einſtürzen,
valakire rádúlni 's azt bétemetni.
Einſturz, der, bédülés, béomlás, le- v.
öszvedülés, beszakadás, öszvero-
gyás.
Einſtweilen, adv., ſt. indeſſen, azonban,
azonközben, egy kis időre.
Einſudeln, bémocskolni.
Einſylbig, adj., egytagú t. i. szó; trop.
ein einſylbiger Menſch, kevésbeszédű
ember.
Eintägig, adj., egynapi, egynapos.
Eintauchen, bé- v. belémártani.
Eintauchung, die, belémártás.
Eintauſchen, elcserélni mással v. más-
ért; cserélni, cseréles által jutni
hozzá v. tenni rá szert.
Eintauſchen, das, die Eintauſchung, el-
cserélés.

Eintheilen, el- v. felosztani, részekre osztani.
Eintheilig, ádj., egyrészű.
Eintheilung, die, el- v. felosztás; eine gute Eintheilung machen, jól elosztani v. felosztani valamit, jól elrendelni.
Eintun, ſt. einlegen, belétenni.
Eintönig, adj., egyhangú, egyszavú; trop. ſt. einförmig, együgyű, egyszerű, egy nyomon menő; adv., j. B. ſingen, ſprechen, egy hangon, változtatás nélkül t. i. énekelni, beszéllni.
Eintracht, die, egyesség, egyetértés; brüderliche Eintracht, testvéri v. atyafiságos egyetértés.
Einträchtig, adj., egyetértő, egyességben lévő; adv. egyetértve, egyetértőleg.
Einträglich, adj., Gewinn bringend, haszonhajtó, jövedelmes, jó jövedelmű, hasznos, p. o. kereskedés, hivatal.
Einträglichkeit, die, haszonhajtás, hasznos volt.
Eintrag, der, bei Webern der Einſchlag, bélfonál a' takácsoknál; ſ. Nachtheil, Schaden, kár, fogyatkozás, rövidség, megkárosítatás; ſt. Hinderniß, akadály; einem Eintrag thun, valakinek kárára lenni, rövidséget okozni.
Eintragen, bévinni v. emelni; ſt. einſchreiben, béírni v. jegyezni, bétenni p. o. a' számadásba; ſt. Gewinn bringen, hasznot hajtani.
Eintragung, die, bé- v. felírás, az adósság béírása.
Eintreffen, ſt. ankommen, megérkezni, megjönni; ſt. übereinſtimmen, j. B. eine Rechnung, megegyezni, egyezni egymással, összeütni; in Erfüllung gehen, bételyesedni.
Eintreffen, das, f. Ankunft, el- v. megérkezés, bételyesedés.
Eintreiben, j. B. Vieh, béhajtani p. o. a' marhát az istállóba; béverni, beléverni p. o. a' karót a' földbe; trop. einfordern, j. B. Geld, beszedni t. i. ügyel bajjal, béhajhászni t. i. az adósságot.
Eintreibung, die, béhajtás.
Eintreten, j. B. in ein Haus, a' házba bélépni, bémenni; f. antreten, j. B. ein Amt, béállani a' hivatalba, hozzáfogni hivatalához; ins zehnte Jahr treten, tizedik esztendejébe lépni; ſt. ſich zeigen, gegenwärtig werden, bé[illani], kezdődni, megjelenni, minti a' távasz, tél; durch Treten bei j. B. Kraut, bétapodni, bé p. o. a' káposztát; ſich eintrete einen Nagel, beléhágni valami szegbe; ſt. zertreten, összeta
Eintretung, die, bétapodás, p. o poszta bétapodása.
Eintritt, der, das Hereintreten, netel, bélépés v. menés; in e béállás a' hivatalba; ſt. Anfan det, béállás; beim Eintritt d res, az esztendő kezdetéve Eintritt des Winters, des Herb télnek, az ősznek béállása.
Eintrocknen, összeaszni, el-, ki-, száradni; vom Waſſer, elapa
Eintröpfeln, belécsepegtetni.
Eintunken, belemártani p. o. k a' lévbe.
Einverleiben, egyesíteni vele, ho csolni; einer Stadt einverlei den, a' városhoz kapcsoltatn v. felvenni p. o. a' társaságb kit.
Einverleibung, die, veleegyesíté zákapcsolás.
Einverſtändniß, das, egyetértés.
Einverſtehen, ſich mit jemanden, érteni v. egyetértésben lenn kivel.
Einwachſen, belénőni.
Einwägen, belémérni v. beléf valamit az edénybe; ſich ein a' mérésben fogyni, kev apadni.
Einwärts, adv., befelé.
Einwäſſern, bé- v. eláztatni p. o.
Einwäſſerung, die, beáztatás.
Einwalken, békallózni, a' posztó
Einwandern, béköltözni, bévá ni valahová; f. einkehren, bés
Einwanderung, die, béköltözés, lás.
Einweben, belészőni, beszőni.
Einwebung, die, belészövés.
Einwechſeln, j. B. Geld, pénzt v elváltani a' pénzt, v. felváltar
Einwechslung, die, elváltás, p tás.
Einweichen, j. B. Leder, beáztatn áztatni.
Einweichung, die, bé- v. megázt
Einweihen, j. B. die Kirche, felsz p. o. a' templomot; in die Wiſſ ten, beavatni a' tudományokb
Einweihung, die, felszentelés, tás valamibe.
Einweiſen, béiktatni valakit p. o vatalba v. beállítni.

g, die, béiktatás, béavatás.
t, ellene mondani, ellenve-
ifogást tenni, ich habe nichts
einzuwenden, semmi szóllóm
lene.
ng, die, ellenvetés, kifogás,
ondás, szólló valami ellen.
, hinein werfen, bévetni, bé-
bédobni; trop. f. einwen-
ene mondani, kifogást tenni;
n, hajtással bétörni, v. bé-
p. o. az ablakot.
ng, die, béhajítás, bévetés,
a' hajtás által.
, bétakargatni, bégönyöl-
beléhajtogatni; Pfeffer in Pa-
wickeln, borsot takargatni pa-
.
. z. B. ein Kind, elrengetni,
meket a' bölcsőben; trop.
e elaltatni.
n, in etwas, megegyezni va-
v. benne, helybe hagyni,
e ráállani.
ng, die, megegyezés, ráállás,
agyás.
n, béfáslizni.
, béfacsarni, béfelétekerni,
erni.
, einweben, belészőni; in
f etwas wirken, foganatjának
ének, sikerének lenni vala-
arra nézve; auf jemanden
n, béhatni valakire, meg-
alaki szívét.
ng, die, erő, hathatósság,
, siker.
r, der, die Einwohnerin, la-
iner Stadt, városi lakos, pl.
k; eines Dorfes, falusi lakos,
siak; ein neuer Einwohner,
s, gyarmatos.
n, sich, bétúrni magát a'föld-

der, ellenvetés.
n, meggyökerezni, gyökeret
. o. mint a' fa; trop. sich be-
, elhatalmazni, megrögzeni,
'gonoszság; wie eingewurzelt,
a leszegezték volna p. o. úgy
s bámúlt.
, belécsapolni, csapot eresz-
lé.
, belé v. közzé számlálni,
ímlálni.
n, ein Pferd, bézablázni a'

n, einen Garten, békerítni,
körűlkerítni t. i. sövénykerítéssel a'
a' t.
Einzäunung, die, bé- v. körűlkerítés.
Einzeichnen, belérajzolni; st. einschrei-
ben, beléjegyezni, béírni.
Einzeichnung, die, béjegyzés, béírás.
Einzeln, adj., magános, egyes, p. o.
ember, egyenkéntvaló; adv., ma-
gánosan, magában; egyenként p. o.
harczolni.
Einziehen, z. B. Segel, bévonni, bé-
húzni, bészedni; Faden einziehen,
beléölteni a' fonalat, czérnát; trop.
eincassiren, z. B. Geld, bészedni a'
pénzt, v. bévenni; confisciren, z. B.
jemandes Güter, valaki jószágát
büntetésül elfoglalni v. elvenni; st.
verhaften, bézárni, béfogni valakit;
Nachrichten einziehen, tudósítást sze-
rezni valami dolog felől; in einen
engeren Raum zusammenziehen, ösz-
vehúzni, öszveszorítni; sich einzie-
hen, wie z. B. Tuch, öszvemenni v.
húzódni; mit seyn, mit Gefolge in
einen Ort ziehen, pompával 's késé-
rőkkel bémenni valamelly városba;
in ein Haus einziehen, házba költöz-
ni, költözősködni; von flüssigen Kör-
pern, béinni magát, bészívárogni,
beszívódni, mint a' víz a' földbe.
Einziehen, das, die Einziehung, belé-
húzás, bévonás, béhúzás; pénzbé-
szedés; jószág elfoglalás t. i. bün-
tetésül; elfogása 's bézáratása vala-
kinek; öszvehúzás.
Einzig, adj., egy, csak egy, egyetlen
egy, egyedülvaló; adv., egyedül,
csak, csupáncsak; einzig deßwegen,
csak azért; f. vorzüglich, különösen,
kiváltképpen.
Einzischeln, einzischen, bésúgni.
Einzug, der, pompás bémenetel; eines
Siegers, győzödelmi pompa; s. Ein-
ziehen.
Einzwängen, erőszakkal kénszerítni
közzé v. beléfeszítni; jemanden ein-
zwängen, valakit valahová bészo-
rítni; st. zusammendrängen, öszve-
szorítni v. csiptetni.
Eis, das, jeg; zu Eis werden, jéggé
válni, megfagyni, jéggé fagyni; das
Eis schmilzt, a' jég olvad v. elolvad;
es trägt, megbír a' jég, es brechen,
jeget törni, az az, útat nyitni;
Sprich. jemanden auf's Eis führen,
valakit jégre vinni, rászedni.
Eisbär, der, északsarki v. fejér medve.
Eisbahn, die, ösvény a' jégen.
Eisberg, der, jéghegy, jégtorlás.

Eiſen, verb., jeget vágni.

Eiſen, das, vas; etwas, das mit Eiſen beſchlagen iſt, megvasalt, vasas; gediegenes Eiſen, termésvas; Sprichw. man muß das Eiſen ſchmieden, weil es warm iſt, addig üssd a' vasat, míg tüzes; Noth bricht Eiſen, a' szükség törvényt ront; ſt. Hufeiſen, lópatko; ſt. etlerne Feſſeln, z. B. jemanden in die Eiſen ſchmieden, vasra verni valakit.

Eiſenartig, adj., vasnemű.

Eiſenbergwerk, das, vasbánya.

Eiſenblech, das, vaspleh.

Eiſendraht, der, vasdrót.

Eiſenerde, die, vasasföld.

Eiſenerz, das, váserca.

Eiſenfarbe, die, vasszin.

Eiſenfarbig, adj., vasszinű.

Eiſenfeil, das, vaspor.

Eiſenfeſt, adj., kemény mint a' vas, vaskeménységű.

Eiſenfleck, der, rozsdafolt, rozsdás vastol okozott pecsét.

Eiſenfleckig, adj, rozsdapecsétes.

Eiſenfreſſer, der, tátos, erejével szerfelett kérkedő.

Eiſergang, der, gerendavas, gerenda formába öntött vas.

Eiſengießer, der, vasöntő.

Eiſenglanz, der, vasfény.

Eiſenglimmer, der, vasfény.

Eiſengrau, adj., vasszinű.

Eiſengrube, die, vasbánya.

Eiſenhandler, der, vasáros.

Eiſenhaltig, adj., vasas, vas részekkel elegyes.

Eiſenhammer, der, vashámor.

Eiſenhandel, der, vassalkereskedés, vasárosság.

Eiſenhart, adj., kemény mint a' vas.

Eiſenhütchen, das, sisakvirág, sisakfű.

Eiſenhütte, die, vashámor.

Eiſenkitt, der, vasporsár, melly égetett gipszből és vasporból készittetik eczetiel a' kövek összefoglalására a' viz alatt.

Eiſenkram, der, vasárúlás.

Eiſenkrämer, der, kis vasáros v. árúló.

Eiſenkraut, galambocz, szaporafű.

Eiſenmal, das, rozsdafolt.

Eiſenofen, der, vasolvasztó kemencze.

Eiſenroſt, der, vasrozsda.

Eiſenſand, der, vasporos fövény.

Eiſenſchlacke, die, vassalak.

Eiſenſchlag, der, vaspor.

Eiſenſchmied, der, kovács.

Eiſenſchmiede, die, kovácsmühely.

Eiſenſchwärze, die, vasból készített feketitő.

Eiſenſpäne, die, reszelt vaspor.

Eiſenſpiegel, der, fényes vaserca.

Eiſenſtein, der, vaskő.

Eiſenſtufe, die, vaskődarab.

Eiſenſyrup, der, vasas szirup.

Eiſen-Tinctur, die, vaserőszinvíz.

Eiſen-Vitriol, das, vasgálicz, vasgálicznő.

Eiſenwaare, die, vasportéka.

Eiſenwaſſer, das, vasas víz.

Eiſenwerk, das, ſ. Eiſenhammer, vashámor.

Eiſenwurz, die, sikkantyús csúhülő, pézsmafű.

Eiſern, adj, eig. aus Eiſen, vas, vasból való; trop. feſt, dauerhaft, kemény, erős, tartós, mint a' vas; ſ. gefühllos, hart, érzéketlen, durva, keményszivű; bei Dichtern, das eiſerne Zeitalter, a' vas kor; eiſerne Zeiten, mostoha idő.

Eiſiſcherei, die, jég alatt halászás.

Eisgang, der, die Eisfahrt, jégmenés v. folyás.

Eisgrau, adj, ősz, csupa ősz.

Eisgrube, die, jégverem.

Eiskälte, die, nagy hideg.

Eiskalt, adj., jéghidegségű, jéghideg, hideg mint a' jég.

Eiskluft, die, jégnyilás.

Eiskraut, das, jégvirág, bojtvirág.

Eismeer, das, jég v. jeges tenger.

Eispol, der, a' jeges sark.

Eisſcholle, die, jegdarab v. tábla.

Eisvogel, der, jégmadár.

Eiszapfen, der, jégcsap.

Eitel, adj, d. i. leer, ohne Bedeutung, haszontalan, hijábanvaló; daher: ſ. lauter, mit nichts vermiſcht, csupa, tiszta csupa; eitle Poſſen, csupa tréfaság; d. i. ohne Wahrheit, helytelen, hijú, hasztalan v. hijú fenyegetődzés; ſ. unnütz, z. B. Bemühungen, hijábanvaló igyekezet v. iparkodás; ſt. vergänglich, z. B. es iſt alles eitel, minden múlandó; ſo viel als: eitle Dinge liebend, hijú, hijúságon kapó, hivalkodó, csélcsap, negédes; eitel ſeyn, hijú lenni; adv. hijában, haszontalanúl, hijúlag, hijú módon.

Eitelkeit, die, hijábanvalóság, haszontalanság, hijúság; csélcsapság, negédesség.

Eiter, der, ev, genyetség, evesség.

Eiterbeule, die, kelevény, tályog, kelés.

Eiterfluß, der, genyetségfolyás.

adj., genyetség forma v. for-

dj., voll Eiter, eves, genyet-

neggyülni; es eitert, jön v.
öle az ev, v. a'genyetség.
oder Brennessel, die, csalán.
der, genyetség fészke.
die, meggyülése a'sebnek,
s, megevesedés.
, megundorodás valamitöl,
; bis zum Ekel, unalomig,
undorodásig; zum Ekel seyn,
ra lenni valakinek; Ekel er-
undorodást okozni; Ekel be-
, megundorodni valamitöl,
mörleni.
, sich ekelnd, undorodó; Ekel
, undok, undorodást okozó.
adj., undorító, utálatos.
dorodni.
ie, napút, a'nap útja.
e, ein Hirtenlied, pásztori

die, Federkraft, rúgóerö.
adj., rúgóerejü.
, szomorú dal.
, die, villámtüz, villámszikra.
adj., villámtüzi, villámi, vil-

r, villamtüzzel megtölteni,
imosítni, villámtüzzel meg-
atni.
t, das, die Elektrisirung, meg-
ás, megvillámosítás.
das, der Urstoff, létalak, él-
, lételej; die vier Elemente,
létalak; st. Anfang, kezdet,
zdet; trop. was zum thieri-
ben nothwendig ist, fészek,
lakhely; z. B. Wasser ist das
der Fische, víz a'halak he-
t. Lieblingsort, z. B. der Hof
Element, legkedvessebb he-
i az udvar, leginkább szeret
ri emberekkel társalkodni;
einen Leben: zum Element!
otz Element! als Fluch, terem-
ls Verwunderung, ejnye.
-Buch, das, kezdökönyv p. o.
ly tudományban.
-Kenntnisse, die, kezdetbeli
ek.
isch, adj., kezdö.
, die Noth, nyomorúság, in-
s Elend gerathen, nyomorú-
ztni; jemanden ins Elend stür-
akit nyomorúságra juttatni;
ide sich befinden, nyomorú-

ságban lenni; st. Armuth, Dürftig-
keit, inség.
Elend, adj., nyomorú, nyomorúlt; ein
elender Trost, nyomorú egy vígasz-
talás; ein elender Dichter, gyáva v.
rossz költö; ein elender Schreiber,
nyomorúlt v. nagyon rossz író;
ein Elender, egy semmirevaló em-
ber; sehr arm, igen szegény; adv.,
nyomorúan, nyomorúltan, nyomo-
rúságosan.
Elendthier, das, jávorszarvas.
Elephant, der. elefánt.
Elephanten-Orden, der, elefánt vitézi
rend.
Elephantenrüssel, der, elefántorr, orny,
orrozat, orrmány.
Elephantenzahn, der, elefántfog, ele-
fántagyar.
Elfenbein, das, elefántcsont, elefánt-
tetem.
Elfenbeinern, elefántcsont, elefántte-
tembölvaló, elefántcsontbólvaló.
Elixir, das, der Heiltrank, orvosital,
szerital, föttnedv.
Elle, die, réf, röf; länger als zwei El-
len, két réfnél hosszabb; von einer
Elle, egy réfnyi; von einer halben
Elle, fél réfnyi.
Ellenbogen, der, könyök.
Ellenbreit, ellenhoch, adj., egy réfnyi
széles, magas.
Ellenweise, adv., z. B. verkaufen, réf
számra adni
Elster, die, szarka.
Eltern oder Aeltern, die, pl., szülék.
Elterlich, adj., z. B. Liebe, szüléi
p. o. szeretet a'gyermekhez; adv.,
szüléi módon.
Elternliebe, die, der Eltern gegen die
Kinder, szüléi szeretet; der Kinder
gegen die Eltern, szülék eránt való
szeretet.
Elternlos, adj., árva.
Empfänger, der, die Empfängerin, ré-
szesülö valamiben, vevö, által vevö.
Empfänglich, adj., elfogadható, érzé-
keny valamire, valaminek elfogadá-
sára alkalmatos v. kész.
Empfänglichkeit, die, elfogadó készség,
hajlandóság valamire, érzés.
Empfängniß, die, vom weiblichen Ge-
schlechte, méhébefogadás.
Empfang, der, das Empfangen, d. i. ei-
ner Sache oder Person, elfogadás,
vétel, felvétel.
Empfangen, venni, általvenni, p. o. le-
velet; st. aufnehmen, fogadni, elfo-
gadni, p. o. vendéget; Geld empfan-

gen, pénzt felvenni; ſchwanger werden, méhébe fogadni, terhébe esni.
Empfangſchein, der, vételbizonyság, vétel felöl ezálló bizonyság.
Empfehlen, etwas, ajánlani valami dolgot; ſich empfehlen, t. i. ſeine Zuneigung erhalten, felkapni valaki előtt valami által, megnyerni valaki kedvét; eher um Abſchied zu nehmen, elbúcsúzni, az az, elmenetelekor köszönni 's magát ajánlani; ich empfehle mich Ihnen, ajánlom magamat; f. fortgehen, z. B. er hat ſich empfohlen, elment, ajánlotta magát 's elment.
Empfehlend, adj., magát ajánló, tetszö, kedveltető.
Empfehlenswerth oder -würdig, adj., ajánlásra méltó, ajánlható.
Empfehlung, die, das Empfehlen, ajánlás; f. Gruß, köszöntés, tiszteltet; Weggang, elmenetel, elbúcsúzás, magaajánlás.
Empfehlungsſchreiben, das, ajánló levél.
Empfindbar, érezhető, érzéssel bíró, érző.
Empfindbarkeit, die, érezhetőség, érzőerő.
Empfindelei, die, lächerliche Empfindſamkeit, érzékenykedés.
Empfindeln, érzékenykedni.
Empfinden, durch Sinne wahrnehmen, érezni, megérezni valamit p. o. örömöt, fájdalmat; zärtliche Empfindung haben, érezni szivében, érzéssel, indúlattal viselni; etwas Unangenehmes empfinden, ketvetlenséget érezni, tapasztalni; z. B. ich will es ihm ſchon empfinden laſſen, dejszen! ezt ugyan megéreztetem vele, ezt el nem viszi szárazan; in Verbindung mit »übel« und »boch«, z. B. übel nehmen, nehezen venni v. szenvedni.
Empfindlich, adj., érzékeny, az érzésben nagyon bélható, keserves p. o. fájdalom; empfindliche Kälte, testet általjáró hideg; empfindliche Beleidigung, érzékenyen eső megsértés; empfindliche Antwort, sérelmes felelet; fähig, ſich leicht beleidigt zu finden, érzékeny, könnyen megindúló v. ingerelhető gyenge; daher: ein empfindlicher Menſch, indúlatos ember, a' ki könnyen v. hamar felindúl, megharagszik; jemanden empfindlich machen, valakit meg- v. felharagitni, felbosszantani; empfindlich werden, felgerjedni, megbosszankodni, megharagudni; adv., érzékenyen, keservesen, nagyon; haragosan, bosszankodva.
Empfindlichkeit, die, érezhetőség; érzékenység; indúlatosság, haragosság a' haragra, bosszankodásra haragvás, felgerjedés.
Empfindſam, adj., érzékeny; s. Empfindſam ſchreiben, érzékenyen irni.
Empfindſamkeit, die, érzékenység.
Empfindung, die, érzés, érzet, érzemény.
Empfindungskraft, die, érzőerő.
Empfindungslos oder -leer, adj., érzéketlen, hideg; adv., érzéketlenül.
Empfindungsloſigkeit, die, érzéketlenség.
Empfindungsvermögen, das, érzőerő.
Empfindungsvoll, adj., z. B. ein empfindungsvoller Jüngling, érzéssel telyes, érzékeny p. o.
Empfaſe die, hathatósság.
Emphatiſch, adj., hathatós; adv. hatósan.
Empiriker, der, beſond. von den Aerzten, papasztalásra inkább csupa okoskodásra ügyelő orvos.
Empiriſch, adj., tapasztalási.
Empor, adv., fel, felfelé.
Emporblicken, felnézni, feltekinteni.
Emporbringen, z. B. den Handel, szóvá tenni, emelni, divatjába hozni, die Wiſſenſchaften emporbringen dományokat előmozditni, zásba hozni, emelni.
Emporheben, felemelni, emelni.
Emporkirche, die, templombeli karzat.
Emporkommen, aus einem tiefen feljönni, felemelkedni a' méjából trop. felvenni magát, emelkedni, z. B. der Staat kommt empor, társaság emelkedik; von Wiſſenſchaften, elvirágozni, v. divatba jönni.
Emporragen, eig. a' többi közül lani, kitetszeni, haladni, a' t trop. a' tobbit felyül haladni.
Emporſchwingen, ſich z. B. über re, másokat felyül haladni, n ladni, felyül mulni, felettel melni.
Emporſtreben, eig. felfelé igye trop. nagyobbakra v. feljebb kezni.
Empören, zum Aufſtande verleiten wiegeln, fellázzasztani, fellá felzendíteni p. o. a' népe a' fe ellen; äußerſt unwillig machen

d, felgerjészteni v. bosszan-
h empören, fellázzadni v.
, pártot ütni; trop. f. sich
en, felháborodni ellene, fel-
felgerjedni.
adj., f. widersinnig, képte-
ntsetzlich, iszonyú, irtóztató.
er, háborító, lázzasztó, fel-
der sich empört, partütő.
, die, támadás, felháboro-
ámadás.
j., serény, szorgalmatos;
ényen, szorgalmatosan.
die, serénység, szorgalma-

adv., serényen.
, vég, végződés; am Ende,
végtére; ein Ende machen,
tni; zu Ende bringen, vég-
ni, elvégezni; es geht zu
égefelé jar; ein Ende neh-
egszünni, elvégződni; am
es Briefes, a' levél végén;
hely, an allen Enden, min-
von allen Enden, mindenün-
wohnt an der Welt Ende, d.
eit, a' világ végén, az az,
sze lakni; der Zahl nach,
nimmt kein Ende, vég nél-
vége hossza nincs; der Zeit
, vége valaminek, kimene-
gződés; z. B. das Ende des
élet vége, a'halál; Sprüchw.
, Alles gut, a'vége választ-
lementén dicséri a'napot;
eck, végczél; zu dem End-
' v. e'végre.
hören, elvégezni; er hat ge-
l. er ist gestorben, elvégezte,
; sich endigen, von Worten,
, elvégződni; machen, daß
ufhöre, elvégezni valamit,
tni valaminek; eine Rede
végezni, bérekeszteni a'be-

Endung, die, végzet, vége-
netel, elvégzés.
ie, endívia katáng, téli sa-
tória.
dj., véges, határok közzé
; nicht ewig, véges, múlan-
letzte in seiner Art, z. B.
che Citation, utólsó, végső
és v. időzés; adv., végre,
; endlich einmal, végtére,

die, végesség.
., végetlen.
er, rím.

Endsylbe, die, végső szótag, végső tag a'szóban.
Endursache, die, fő ok, vég- v. végsőok.
Endurtheil, das, végső ítélet, végítélethozás.
Endzweck, der, die Endeabsicht, végczél, feltett szándék v. igyekezet határa; seinen Endzweck erreichen, czélját valamiben elérni.
Energie, die, Kraftfülle, Nachdruck, telyes erő, erőlködés, hathatósság.
Energisch, adj., erőlködő, erővel teljes, hathatós, p. o. beszéd.
Engbrüstig, adj., szűk mejjű; keuchend, nehezen lélekző.
Engbrüstigkeit, die, nehéz lélekzés, fúladozás.
Enge, adj., keskeny, szoros, szűk p. o. béjárás; trop. in der engsten Freundschaft mit jemanden leben, szoros barátságban élni valakivel; adv., szorosan.
Enge, die, szorosság; in die Enge ziehen, összeszorítni; trop. Verlegenheit, Noth, szorultság, szorult állapot; in die Enge treiben, megszorítni valakit, szorult állapotra juttatni, szorongatni.
Engel, der, angyal; mein Engel! angyalom!
Engelchen, das, angyalkám, kis angyal.
Engelgestalt, die, angyali forma.
Engelrein, adj., ártatlan mint az angyal.
Engelschön, angyali szép.
Engen, verb., szűkítni, szűkké tenni.
Engpaß, der, szoros általjárás.
Enke, der, ein Knecht, bojtár, szolga.
Enkel, der, unoka.
Enkelin, die, unokaleány.
Enkelkind, das, második unoka.
Enorm, adj., rendkívülvaló.
Entadeln, nemességtől megfosztani, meggyalázni.
Entbehren, szűkölködni v. ellenni valami nélkül.
Entbehrlich, adj., szükségtelen, feleslegvaló.
Entbehrlichkeit, die, feleslegvalóság, szükségtelenség.
Entbehrung, die, fogyatkozás, szükség.
Entbieten, (entbiethen), befehlen, megparancsolni, parancsolatot küldeni valakihez valami eránt; zu sich entbieten, magához, rendelni v. parancsolni; f. verkündigen, vermelden, jelenteni.
Entbinden, los binden, eloldozni, elol-

dani; st. befreien, megszabadítni, megkönnyebbítni; jemanden vom Eide entbinden, valakit az esküvése alól feloldozni; von der Furcht entbinden, a' félelemtől megszabadítni v. abból kivenni; f. gebären, szülni, sie ist entbunden, lebetegedett, szült.

Entbindung, die, die Geburt in Ansehung der Mutter, lebetegedés, szülés; eine glückliche Entbindung haben, szerencsésen szülni.

Entbindungs-Anstalt, die, szülőház.

Entbindungskunst, die, bábamesterség, bábaság.

Entblättern, lelevelezni, leveleitől megfosztani.

Entblätterung, die, lelevelezés.

Entblöden, sich, mérészleni, bátorkodni, merni; sich erkühnen, szégyenleni; er entblödete sich nicht, mir dieses ins Gesicht zu sagen, nem szégyenlette szemembe mondani.

Entblößen, bloß machen, megmezítelenítni; den Degen entblößen, kardot húzni; ein entblößter Degen, mezítelen kard; den Körper entblößen, mezítelenre kitakarni a' testet; das Haupt entblößen, levenni a' kalapját, süvegét; sich entblößen, magát mezítelenre kitakarni; st. berauben, megfosztani, pusztán hagyni; von allem entblößt seyn, mindenéből kivetkeztetve lenni; jemanden von allem Gelde entblößen, valakit minden pénzéből kipusztítni.

Entblößt, adj., mezítelen, meztelen, puszta; mit entblößtem Kopfe, hajadon fővel, kalap v. süveg nélkül.

Entblößung, die, megmesztelenítés, megfosztás.

Entbrechen, sich, megtartóztatni magát.

Entbrennen, trop. von heftigen Leidenschaften, gerjedni, felgerjedni, gyúladni, nekigyúladni, felhevülni p. o. az indúlatoskodás miatt; vor Zorn, Neid entbrennen, haragra gerjedni, gyülölségnek támadni valakiben, irígykedni.

Entchen, das, réczécske, kácsácska.

Entdecken, etwas, feltalálni valamit, felfedezni, p. o. a' titkot, kinyilatkoztatni; sich jemanden entdecken, szándékát valakinek kinyilatkoztatni v. felfedezni; st wahrnehmen, észrevenni.

Entdecker, der, feltaláló, felfedező.

Entdeckung, die, Wahrnehmung, feltalálás, találmány, észrevevés, fenbarung, felfedezés.

Entdeckungsreise, die, új felt végett való útazás, új föld útazás.

Ente, die, récze, kácsa, rucza die wilde Ente, vad rucza, récze.

Entehren, megbecstelenítni, g ba keverni; becsülététől tani; ein Frauenzimmer szégyenbe ejteni valamell személyt, gyalázatba kever szeplősítni.

Entehrung, die, megbecsteleni lázat, megszégyenítés.

Entenei, das, récze v. ruczato

Entenfleisch, das, récze v. ruc

Entengras, das, harmatkása kesz, mannafű.

Entengrün, das, békalencse.

Entenhund, der, pudli.

Enterben, kitagadni az örökse

Enterbt, adj., örökségből k tott v. kirekesztetett.

Enterbung, die, örögségből v. kirekesztés.

Enterhaken, der, horgász szig

Enterich, der, gácsír, hím réc

Entern, z. B. ein Schiff, a' h gász szigonnyal odahúzni hoz, p. o. az ellenséges haj

Enterung, die, a' hajó öszveh

Entfärben, sich, die Farbe des verändern, elhalaványodni, elváltozni, elhalni.

Entfärbung, die, elhalaványod

Entfahren, unvermuthet entgle szaladni, kiugrani, kicsúsz zéből, mint p. o. a' fejsze ből; trop. von Worten, T teni, p. o. szót, kiszaladni

Entfallen, aus etwas fallen, ki o. kezéből; plötzlich fahren kiszaladni, mint a' szó a' der Muth ist ihm entfallen, minden bátorsága, megos aus dem Gedächtnisse kommen az eszéből, elfelejteni.

Entfalten, kiránczolni, kifejte czából a' ruhát; trop. das gene zum Vorschein bringen, getni, p. o. valamelly b szépségeit; sich entfalten, ki z. B. die Rose entfaltet sich, kifejlik, nyílik.

Entfaltung, die, kiránczolás, ki

Entfernen, eltávoztatni, elhár küldeni, kiadni rajta v. vala

…n, eltávozni, elmenni; sich … entfernen, eltünni, elszökni.
…, adj., távol v. messzelévő, …, távol; trop. z. B. die Erin… an die entfernteste Zeit, a' leg… időre való visszaemlékezés; …ficht der Meinung von jeman… fernt seyn, valakitől a' vélekе… különbözni; weit entfernt, … távol légyen, hogy — v. …k, hogy nem, sőt; adv., tá…
…ng, die, eltávoztatás, elküldés, …ás; eltávozás, elmenés; tá…g, messzeség.
…, von Fesseln befreien, kivenni …ból, bilincsből, vasból v. rab…ól; trop. den Geist von Vor…en, kiszabadítni a' lelket a' bal…dések bilincseiből.
…ern, felgyúlasztani; trop. Lei…denschaften, z. B. Haß &c. er…felgerjeszteni, felhevítni, fel…ni p. o. a' kívánságokat, gyű…t, haragot 's a' t.
…ung, die, z. B. der Gemüther, …sztás, felhevítés, felgerjesz…

…, elrepülni.
…, elszaladni, elfutni, hirte…lvozni; von der Zeit, hirtelen …i, elfutni, mint az idő.
…, das, elfutás, futás.
…, wie die Zeit, elmúlni, el…

…en, elidegenítni.
…ung, die, eltökítés, elidege…

…n, z. B. eine Tochter, alattom…lopva elragadni, ellopni, el… t. i. leányával, fejérsze…l, szekeren, kocsin.
…r, der, leányragadó, elragadó.
…ng, die, leányragadás, elra… elragadtatás.
…, adj., ellenkező; ellen, elle…llent; z. B. einem entgegen ellene lenni valakinek, ellen… valakivel.
…, praepos., elejbe, z. B. jeman… tgegen gehen, valakinek elejbe …; dem Winde entgegen reiten, …enébe lovagolni; die Rich…ung …ine Sache, ellen, ellene; den …n einen Damm entgegen setzen, …árja ellen v. a' víz árjának …etni; s. gegenüber, általellen… lellenben.

Entgegenarbeiten, ellene dolgozni, v. lenni, ellene szegezni magát.
Entgegeneilen, elejbe sietni; trop. sei… nem Untergange entgegeneilen, önnön veszedelmébe sietni.
Entgegenfahren, elejbe menni t. i. kocsival.
Entgegenfliegen, elejbe v. ellenébe repülni.
Entgegenfließen, ellenébe folyni.
Entgegenführen, z. B. dem Feinde das Heer, ellene vinni a' sereget az ellenséghez.
Entgegengehen, elejbe menni valakinek; trop. dem Tode entgegengehen, kívánni meghalni, önként menni a' halálnak; der Gefahr entgegengehen, kitenni magát a' veszedelemre.
Entgegengesetzt, egymással ellenkező.
Entgegenhaben, z. B. jemanden, ellenkezőjére találni valakiben.
Entgegenhalten, z. B. einem etwas, valakinek ellenvetést tenni, valamit vetni valaki ellen; s. vergleichen, összevetni, összehasonlítni p. o. két dolgot.
Entgegenkommen, einem, valakinek elejbe menni; zufällig, összetalálkozni valakivel; trop. mit Güte, Liebe entgegenkommen, szívességgel, szeretettel bánni valakivel v. fogadni valakit.
Entgegenreiten, einem, elejbe lovagolni valakinek.
Entgegensehen, einem, szembe nézni valakit, szemközt nézni valakire; trop. s. erwarten, z. B. mit Sehnsucht einer Sache entgegensehen, óhajtva várni valamit.
Entgegensetzen, eig. ellenébe tenni, elejbe vetni, p. o. a' vízárnak gátot vetni ellene v. elejbe; trop. sich entgegensetzen, ellentállani, ellene szegezni magát valaminek v. valakinek; daher: entgegengesetzt, eig. ellenébe tétetett v. vettetett; trop. ellenkező, egészen különböző tőle.
Entgegen seyn, ellene lenni valakinek, ellentállani valamiben valakinek; in Hinsicht der Meinungen, ellenkező értelemben lenni valakivel.
Entgegenstehen, eig. ellenébe állani; trop. ellentállani, ellene lenni valaminek, valakinek.
Entgegenstellen, z. B. sich den feindlichen Truppen, az ellenséghez ellene állani; trop. ellene kitenni v. állítni.

Entgegenſtrömen, wie Menſchen, elojbe tolakodni.
Entgegenwirken, t. B. einer Krankheit durch Arzneÿ, ellene dolgozni.
Entgegenziehen, t. B. mit Truppen, ellene menni, p. o. sereggel.
Entgehen, einer unangenehmen Sache ausweichen, elkerülni, elmenni elölle, megmenekedni, eltávoztatni valamit; aus der Acht laſſen, t. B. es iſt mir kein Wort entgangen, csak egy szót se szalasztottam el, mindent jól hallottam; es iſt mir doch etwas entgangen, valami mégis kiesett az ezemből, valamit elfelejtettem.
Entgelt, das, (Entgeld), ingyen.
Entgelten, meglakolni valamiért.
Entgleiten, kicsuszamodni, elcsuszni.
Entglimmen, feléledni, felgerjedni, felgyúlni, mint a' tüz, a' bátorság.
Entglühen, eig. megtüzesedni; trop. t. B. vor Zorn, fellobbani p. o. haragra.
Entgürten, leövedzeni.
Enthaaren, kitépni a' szörét v. hajat, megfosztani a szörétöl v. hajától.
Enthärten, meglágyitni, keménységitöl megfosztani.
Enthäuten, a' böret lehúzni.
Enthalten, magában-tartani v. foglalni, benne lenni; das Buch enthält viel Gutes, sok jó van ebben a' könyvben; was enthält das? mi van benne? mit foglal magába; ſich enthalten, megtartóztatni magát p. o. az ételtöl, bortól.
Enthaltſam, adj., magatartóztató, magamérséklö; im Trinken, józan; adv. mértékletesen.
Enthaltſamkeit, die, mértékletesség, magatartóztatás, tisztaság, tiszta élet.
Enthaltung, die, magatartóztatóság.
Enthaupten, einen, fejét venni valakinek, valakit lenyakazni.
Enthauptung, die, fövétel.
Entheben, megmenteni, megszabaditni; entheben Sie mich dieſer Arbeit, szabaditson meg az Úr ettöl a' munkától.
Entheiligen, megrontani p. o. a' szombatot, megfertéztetni.
Entheiligung, die, megrontás, megfertéztetés.
Enthüllen, felfedni, kifedni, fedelét v. takaróját levenni; trop. felfedezni.
Enthüllung, die, felfedés; kifedés; felfedezés.
Enthuſiaſmus, der, elragadtatás, buzditás, feltüzelés; in Enthuſiaſmus gerathen, megilletetni, dúlni.
Enthuſiaſtiſch, adj., ihlettett, dúlt, elragadtatott; adv. felva, elragadtatva.
Entjochen, a' járom alól felszal
Entkleiden, le- v. kivetkeztetni t. i. köntöséből; ſich entkleivetkezni; trop. t. B. die entkleiden, kitakarni, felfedez az igazságot 's a' t.
Entkleidung, die, levetkeztetés.
Entkommen, elmenni, eltávozladni v. szökni, p. o. a' töm
Entkräften, erötlenitni elerö elvenni erejét, elgyengitni; viele Arbeit entkräften, mag munkában elgyengitni; t Feinde, den Staat entkräfte lenség erejét megtörni, a' k ságot elgyengitni; den kräften, a' lélek erejét elgy
Entkräftet, adj., erötlen, el dett, elgyengült.
Entkräftung, die, erötlenedés, gülés, erötlenités, gyenges des Staates, a' köztársaság lenitése.
Entladen, etwas, leszedni v. l terhet, valamiröl, kiüritni hajót; trop. von einer Laſt megszabaditni valamitöl.
Entlang, adv., der Länge na szába, mentiben.
Entlarven, trop. felfedezni, le állorczát valamiröl, v. lehú mivoltában megesmertetni
Entlarvung, die, felfedezés; levevés.
Entlaſſen, ereszteni, elbocsá kit; jemanden ſeines Dienſt ſen, valakit a' szolgálatjából teni; ſeines Eides, ſeiner Pf laſſen, valakit esküvése v. k ge alól feloldozni.
Entlaſſung, die, elbocsátás, el szabadon bocsátás; um ſein ſung bitten, elbocsáttatását v. tetését kérni t. i hivatalból, latjából.
Entlaſten, megszabaditni a' ter
Entlauben, leveleitöl megfosz levelezni.
Entlaufen, elfutni, elszaladni geben, elszökni.
Entledigen, einen einer Laſt, v teréhtöl, bajtól megszabad

, z. B. aller Schulden, min-
ságai alól kiszabadúlni; sich
rtes, Versprechens entledi-
esítni szavát v. fogadást.
, die, megszabadítás, meg-
felszabadítás, megkönnye-
ereh alól.
dj. távolvaló, távollévő.
:, die, távolyság.
n, távol lenni.
kölcsönözni, kölcsön kér-

megölni; sich entleiben, ön-
át megölni.
die, önngyilkosság, meg-

einem etwas, kicsalogatni,
ni, kivenni p. o. szép szó-
ddal valakiből valamit.
die, kicsalogatás.
, erejét szegni, férfiusá-
gfosztani.
adj. erejeszegett.
g, die, erejeszegés.
ein Schiff, a' hajót ár-
ól megfosztani.
. st. benehmen, elvenni;
ni tőle; st. befreien, ki- v.
dítni; st. entlehnen, bor-
sönözni; f. abnehmen, er-
egérteni; z. B. wir haben
nommen, abból kiláttuk
tettük, hogy. —
elgyengítni.
, die; elgyengítés.
der, bogarak esmerője.
:, die, Gezieferlehre, boga-
mánya.
kiforrani, kibuzogni, for-
redni.
a' mesét megfejteni; trop.
achen, kimagyarázni, meg-
zni, megfejteni.
g, die, megfejtés.
erőszakkal elvenni, elra-
lakitől valamit; trop. dem
ner Gefahr entreißen, vala-
eszedelemből kiragadni a'
megszabadítni.
, die, kiragadás, kiszaba-
ővelvaló elvétel.
richtig bezahlen, megadni,
lefizetni, p. o. adósságot.
, die, le- v. megfizetés.
a' tolózárt kinyitni.
vergehen wie die Zeit, el-
múlni, mint az idő; f. ent-
gehen, entlaufen, elfutni, elszalad-
ni; kiszabadúlni.
Entrollen, aufrollen, feltekergetni;
rollend sich entfernen, gördülve el-
távozni.
Entrücken, wegbringen, eliktatni vala-
honnan, elhárítni, elmozdítni.
Entrüsten, zornig machen, felingerleni,
megharagítni valakit, felbosszan-
tani; sich entrüsten, megbosszan-
kodni, felhevülni haragra.
Entrüstung, die, haragbajövés, bosz-
szankodás.
Entrunzeln, die Stirn, eloszlatni a'
ránczokat.
Entsagen, einer Person oder Sache, le-
mondani valakiről v. valamiről fel-
hagyni vele.
Entsagung, die, lemondás valamiről;
el- felhagyása valaminek.
Entsatz, der, das Befreien, segítség,
kiszabadító segedelem, felszabadi-
tás t. i. az ostrom alól; d. i. die
Truppen, die zur Befreiung abge-
schickt werden, segítő sereg, segít-
ség, felszabadító sereg t. i. az ostrom
alól.
Entschädigen, einen, valakinek a' kárát
megtérítni, kipótolni, eleget tenni
a' kárért; sich entschädigen, a' maga
kárát kipótolni, magának eleget
tenni.
Entschädigung, die, kárpótlás, kártérí-
tés, kárkipótlás; st. Ersatz, kár-
pótlék.
Entscheidbar, adj. eligazítható.
Entscheiden, eligazítni; den Streit
entscheiden, a' pert eligazítni, el-
döntni; worüber nicht entschieden ist,
a' mi még nincs eldűtve; es ist ent-
schieden, nyilván való a' dolog, bi-
zonyos; sich entscheiden, elválni,
megválni, meghatározódni, megha-
tározott itéletet kimondani, es wird
sich bald entscheiden, majd megválik,
rövid időn megválik v. elválik a'
dolog.
Entscheidend, adj. elválasztó, végvá-
lasztó; ein entscheidender Augenblick,
megválasztó szempillantás.
Entscheidung, die, megitélés eligazi-
tás; elválása, kimentele a' dolog-
nak.
Entschlafen, elaludni; f. sterben, meg-
halni, elhúnyni; im Herrn entschla-
fen, kimúlni az Úrban; der Entschla-
fene oder die Entschlafene, az elhúnyt,
az Úrban kimúlt.

Entſchlagen, ſich losmachen, befreien, kiszabadítni magát valami alól, megmenekedni valamitől.

Entſchleichen, elillantani, elszökni.

Entſchleiern, ſich, lefátyolozni magát; trop. felfedezni, kitakarni.

Entſchließen, einen Vorſatz faſſen, magát valamire határozni, valamit végezni v. feltenni magában; **wir** beden uns alle dazu entſchloſſen, mindnyájan abban állapodtunk meg v. arra határoztuk magunkat.

Entſchließung, die, megállapodás valamiben, maga meghatározás.

Entſchloſſen, adj. állhatatos, készszándékú, magát valamire hamar elszánó vagy meghatározó; **entſchloſſen** ſeyn, meghatározott szándékkal lenni; ſt. muthig, bátor, állhatatos bátorságú; adv. kész elhatározással, meghatározott szándékkal.

Entſchloſſenheit, die, állhatatosság, maga kész elszánása v. hirtelen meghatározása valamire, készség, elszántság.

Entſchlüpfen, kicsúszni, p. o. kézből hirtelen kicsuszszanni, mint a' csik az ember kezéből; trop. unbemerkt entfahren, kiszaladni, mint a' szó valaki száján; kiszökni.

Entſchlummern, elszunnyadni.

Entſchluß, der, pl. die Entſchlüſſe, feltétel, feltett szándék, maga meghatározás, megállapodás valamiben; **einen Entſchluß faſſen, magában** valamit meghatározni v. feltenni; **jemanden von ſeinem Entſchluß abbringen, valakit** szándékától elvonni.

Entſchütten, megszabadítni, felóldani; ſich der Furcht entſchütten, a' félelemtől megszabadúlni.

Entſchuldigen, einen, menteni, kimenteni valakit; ſich bei jemanden zu entſchuldigen ſuchen, magát valaki előtt mentegetni.

Entſchúldigung, die, mentség, mentés, mentegetés.

Entſchwinden, eltúrni, elenyészni.

Entſchwingen, ſich dem Orte, elszálni, elrepülni valamelly helyről.

Entſeelen, megfosztani életétől.

Entſeelt, adj. lelketlen, megholt adv. lelketlenül.

Entſehen, ſich ſcheuen, erbíódeni, általlani, szégyenleni, nem merni.

Entſetzen, trop. jemanden ſeines Amtes, valakit letenni v. kitenni hivatalából, megfosztani; **eine Stadt entſetzen, d. i. von der Belagerung befreien, valamelly várost a' vívás v.** ostrom alól felszabadítani; ſich entſetzen vor etwas, d. i. erſchrecken, megrémúlni, elrémúlni, megrettenni, eliszonyodni valamin.

Entſetzen, das, megrémülés, megrettenés, megijjedés.

Entſetzlich, adj. rémítő, rettentő, rettenetes; f. ſehr groß, rettentő nagy, iszonyú nagy; adv. rettenetesen, iszonyúan, felette nagyon.

Entſetzung, die, vom Amte, le- v. kitétel a' hivatalból; einer Stadt, a' városnak felszabadítása a' vívás v. ostrom alól.

Entſiegeln, z. B. einen Brief, feltörni v. szakasztani felbontani a' levelet.

Entſiegelung, die, feltörés v. bontás, felszakasztás t. i. a' levél feltörése.

Entſinken, leesni, lesülyedni valami-ről.

Entſinnen, ſich, einer Sache, eszmélni emlékezni valamire.

Entſpinnen, hervorbringen, támasztani, kezdeni p. o. hadat; ſich entſpinnen, támadni.

Entſpinnung, die, támasztás indítás, p. o. háborúság indítás ée.

Entſprechen, jemandes Hoffnung, Erwartung, megfelelni p. o. valaki reménységének, várakozásának, megegyezni vele.

Entſprießen, kisarjadzani, kihajtani mint a' csemete; trop. entſtehen, herſtammen, támadni, származni, eredni.

Entſprießung, die, kisarjadzás, kihajtás; eredés, származás.

Entſpringen, davon ſpringen, elszökni, elszaladni, elébbállani; hervorkommen, von Quellen, eredni mint a' folyóvíz, forrás, fakadni; trop. ſeinen Urſprung haben, származni, eredni, támadni; daraus kann viel Unglück entſpringen, sok szerencsétlenség származhatik még abból.

Entſpringen, das, eredet, származás, kezdet; elszökés.

Entſproſſen, partic. eredett, származott.

Entſtehen, ſeinen Anfang nehmen, tá-madni, lenni, származni, eredetét venni, jönni valahonnan.

Entſtehen, das, die Entſtehung, eredet, származás, kezdet.

Entſtehungsart, die, az eredet módja, a' hogy valami kezdődik.

Entſtehungsgrund, der, a' származás oka.

, kihágni, kilépni; trop. Seufzer entstiegen seiner Brust, sok emelkedtek fel a' mejjé-

, kivenni a' formájából valarútítni: trop. elrontani, megni.

adj. formátlan, formájából elrutított; elrontott, megott.

g, die, active, elrutítás, el-; trop. elrontás, meghamipassive, rútság, dísztelen-

n, kifolyni; trop. kiáradni.

, kirohanni valamiből.

n, megfosztani a' fejedelmi v. thrónustól.

n, megtartani, megtakargat-. a' jövedelméből valamit; ít seyn, megmenekedni, p. o. ól, hajtól ée.

, ein Land, fogyasztani v. ni a' népet, elnépetlenítni.

, adj. elnépetlenített.

ung, die, néppusztítás v. tás; elnépetlenedés.

n seyn, z. B. einem Kleide, a' ruhából.

n, a' fegyverből kivetkeztetetni a' fegyvert v. attól megi; trop. z. B. jemandes Anklawaffnen, valaki vádját megi.

ung, die, megfosztás a' fegyfegyverből kivetkeztetés.

, — oder, Conj. vagy — entweder auf diese, oder auf t, vagy igy, vagy amúgy, zen a' módon, v. amazon.

, sich, mególtalmazni magát őrízni, őrizkedni.

n, f. ausweichen, elmenni lkerülni p. o. a' veszedelmet; gehen, alattomban eltávozni, i.

ng, die, elszökés.

, megfosztani, a' felszente-. papi hivatalától a' papot; téztetni p. o. a' szent helyet.

ig, die, megfertéztetés.

, f. entziehen, elidegenítni; n, ellopni; eltökítni.

ng, die, elidegenítés, 'alatelvivés; ellopás, eltökítés.

, etwas, abbilden, leárnyéárnyékban lerajzolni, eleve olni valamit; flüchtig zu Papier bringen, z. B. eine Rede, eleve summában lerajzolni v. előadni.

Entwerfung, die, előleges rajzolat.

Entwickeln, kifejtőztetni, kifejtegetni; eine dunkle, verworrene Sache deutlich machen, kifejtegetni, megmagyarázni; sich entwickeln, kimenni valamire, kifejtődzni; deutlich werden, kitetszeni, kivilágosodni.

Entwicklung, die, kifejtőztetés, kimagyarázás, világos előadás, kifejtőzés; f. Ausgang, kimenetel, vég; der Entwicklung nahe seyn, közelítni kimeneteléhez.

Entwinden, etwas, kitekerni, kicsavarni p. o. valaki kezéből valamit.

Entwischen, el- v. kiszökni, elszaladni.

Entwöhnen, abgewöhnen, elszoktatni valamiről; ein Kind entwöhnen, a' gyermeket a' csecstől elválasztani; sich entwöhnen, elszokni valamiről.

Entwöhnung, die, elszokás, elszoktatás valamiről; eines Kindes, elválasztás a' csecstől.

Entwohnen, elszokni valamiről.

Entwurf, der, előrajz, ábrázolat, előleges rajza valamelly egésznek p. o. munkának; f. Plan, gondolat előadása rajzolatban, gondolat, szándék.

Entwurzeln, gyökerestől kiszakasztani, kitépni.

Entziehen, einem etwas, megvonni, megtagadni valakitől valamit; der Gefahr entziehen, valakit a' veszedelemtől megmenteni; sich entziehen, d. i. vermeiden, z. B. jemandes Anblick, kerülni valakit, futni valaki szemei elől.

Entziehung, die, elvonás, megtagadás v. fosztás.

Entzifferer, der, titkos írás magyarázó, költött jelekkel való írás magyarázója.

Entziffern, a' titkos v. költött jelekkel készült írást megmagyarázni; trop. megvilágosítni.

Entzifferung, die, z. B. eines Briefes, a' titkos jelekkel írt levélnek megmagyarázása.

Entzücken, elragadni, magán kívül ragadni valakit; örömbe meríteni, rendkívül megörvendeztetni.

Entzückt, adj. elragadtatott.

Entzückung, die, elragadtatás; örömbe merülés; in Entzückung gerathen,

örömbe merülni, az örömtől elragadtatni.

Entzückend, adj. elragadó, bájoló, bájolva gyönyörködtető.

Entzündbar, adj. meggyúlható, gyúladós, gyújtható.

Entzündbarkeit, die, gyúladósság.

Entzünden, meggyújtani; ſich entzünden, meggyúladni, meggyúlni; trop. in heftige Leidenſchaften verſetzen, felhevítni, megtüzesítni, meg- v. felgyúlasztani p. o. az indúlatosság valakit; ſich entzünden, p. B. wie Wunden, megtüzesedni, meggyúladni.

Entzündung, die, meggyújtás; ſ. Reitzung, felhevítés v. hevülés; bei Krankheiten, p. B. der Augen ꝛc., megtüzesedés.

Entzündungsfieber, das, gyúlasztó hideglelés.

Entzwei, adv. ketté, kétfelé; mitten entzwei, középen ketté tört v. szakadt; entzwei brechen, ketté törni; entzwei reißen, kettő szakasztani; das Band iſt entzwei, ketté szakadt a' pántlika.

Entzweien, elidegeníteni egymástól, összeháborítni v. veszteni; ſich entzweien, összeháborodni; összeveszni, elidegenedni, meghasonlani egymás között.

Entzweiung, die, egyenetlenség, összeháborodás, visszavonás, meghasonlás.

Enzian, der, tarnics, földepefü, ezerjófü, százforintosfü.

Epheu, der, borostyán.

Epidemie, die, járványnyavalya, pestises nyavalya.

Epidemiſch, adj. p. B. eine epidemiſche Krankheit, pestises, járvány nyavalya, uralkodó v. dühösködő nyavalya.

Epigramm, das Sinn- oder Spottgedicht, elmefuttatás, elmés vers.

Epilepſie, die, nyavalyatörés, nehéz nyavalya.

Epileptiſch, adj. nyavalyatörős.

Epiſch, p. B. Gedicht, vitézi vers.

Epilog, der, Schlußrede, bórekesztő beszéd.

Epiſode, die, Einſchaltung, Zwiſchenſtück, beſ. in Gedichten ꝛc., welches der Haupthandlung untergeordnet iſt, mellesleges vers v. versezet, közbejövő [illegible]tel, közbejövő előadás, beszéd történet.

Epiſtel, die, ſ. Brief, levél, az apostolok levelei; trop. einem die Epiſtel leſen, megdorgálni, megpirongatni valakit.

Epitaphium, das, sírvers, sírirás.

Epoche, die, nevezetes időszakasz v. kor.

Epopöe, die, Heldengedicht, vitézi vers v. versezet.

Eppich, der, zeller.

Equipage, die, (ekvipázs), ſ. Kleidung, ruházat; ſt. Gepäck, bútyor; Kutſche und Pferde, kocsikészület és lovak, Schiffsbemannung od. Ausrüſtung, hajókészület, tengeri hajóban lévő emberek, katonák, hajóslegények.

Equipiren, felkészíteni szükséges dolgokkal, p. o. ruházattal a' katonákat ée.; ſich equipiren, felruházni magát.

Equipirung, die, ruházat, felruházás, felkészítés.

Er, ſie, es, pron. pers. ő, az; er od. ihr, kend; was will er? mit akar kend?

Erachten, vélni, itélni, gondolni, tartani; das iſt leicht zu erachten, könnyü azt kitalálni.

Erachten, das, p. B. meines Erachtens, gondolatom, itéletem v. vélekedésem szerént.

Erarbeiten, munkával szerezni.

Erbacker, der, örökösszántóföld.

Erbadel, der, örökös nemesség.

Erbärmlich, adj. könyörületességre v. szánakozásra méltó; nyomorult, elhetetlen.

Erbärmlichkeit, die, nyomorult állapot.

Erbamt, das, örökös hivatal v. tisztség.

Erbantheil, örökös v. örökségi rész.

Erbarmen, ſich, jemands, könyörülni valakin, megszánni valakit; ach! daß ſich Gott erbarme, az Isten szerelméért! Niemand erbarmet ſich meiner, senki sincs a' ki megszánna engemet.

Erbarmen, das, die Erbarmung, szánakozás, könyörülés, könyörületesség.

Erbarmenswerth, — würdig, adj. szánakozásra v. könyörületességre méltó.

Erbarmer, der, könyörülő.

Erbarmungsvoll, adj. könyörületes.

Erbauen, épitni, meg- v. felépitni, p. o. házat; trop. hasznára lenni, épületesnek lenni; dieſe Predigt hat

r erbauet, ez a' prédikáczió
ve igen épületes volt; durch
ispiel andere erbauen, példás
másokat jóra buzditni.
der, épitő; alkató.
adj. épületes, hasznos, fo-
, oktató: adv. példásan,
tlenül. épületesen.
it, die, épületesség, hasz-

, die, épités, meg- v. felé-
pületes oktatás.
buch, das, épületes oktatás-
könyv, kegyességre oktató

mittel, das, kegyességre ve-
zkőz.
ſtunde, die, kegyességre ok-
t v. idő, kegyes elmélkedé-
ánt idő.
, örökös; er iſt mein Erbe,
örökösöm; jemanden zum
ſetzen, valakit örökösének
ni v. hagyni.
, örökös jószág; im Gegen-
Lehens, ősi jószág v. telek,
emegni, megrázkodni, ren-
egrendülni; am ganzen Leibe
egész testében reszketni;
erbebet, a' föld reng.
bas, remegés, rengés, resz-
negrázkodás.
nn, der, örökös v. született
mber.
um, das, örökös jószág.
ng, die, örökös béállitása
gba.
rökségül nyerni v. venni;
rökségül szállani réá; Erbe
örökös lenni; Krankheiten,
erben, firól fira általmenni,
betegség, hiba; Sprichw.
rbet man nicht, senkire sem
mesterség tudása örökségül.
(erbetben), kéréssel nyerni

koldúlni, koldúlással sze-
esenkedve nyerni meg.
adj. koldult; sok esenkedés-
rt.
zsákmányolni, ragado-
l v. prédául nyerni, hadban

adj. hadban nyert, zsák-

, die, zsákmányolás, pré-
nyerés.
adj., örökösödhető t. i. tör-
ént.

Erbfall, der, örökségnyerés, ősi örök-
ség.
Erbfehler, der, ősi hiba, familia hiba.
Erbfeind, der, örökös ellenség.
Erbfolge, die, törvényes örökség,
örökségben való következés törvény
szerént.
Erbfolgekrieg, der, hadakozás az örök-
ségben való következés miatt.
Erbfolgeordnung, die, az örökségben
következés rendje.
Erbfolger, der, törvényes örökös.
Erbfolgerecht, das, az örökségben kö-
vetkezés törvénye.
Erbfürſt, der, örökös herczeg.
Erbfürſtenthum, das, örökös herczeg-
ség.
Erbgenoß, der, örökös társ.
Erbgraf, der, örökös gróf.
Erbgrind, der, kosz.
Erbgrund, der, od. Grundſtück, örök-
ös v. ősi telek.
Erbgut, das, örökös jószág, örök-
ség.
Erbherr, der, örökös ura valamelly
jószágnak.
Erbherrſchaft, die, örökös uradalom.
Erbieten, ajánlani valamit, megkinál-
ni valamivel; ſich erbieten, magát
ajánlani valamire, kinálkozni p. o.
szolgálatjával.
Erbietig, adj. kész valamire.
Erbietung, die, magaajánlás, kinálko-
zás valamire.
Erbinn, die, örökös asszony v. leány.
Erbitten, durch Bitten erhalten, kikér-
ni magának v. kérés által megnyer-
ni valamit; losbitten, kérés által
kiszabaditni. a' szabadságát valaki-
nek megnyerni; durch Bitten bewe-
gen, megkérlelni, kérés által meg-
engeszteini; ſich erbitten laſſen, meg-
kérlelödni, megengesztelödni.
Erbittung, die, kikérés, megnyerés.
Erbittern, megkeseritni, neki keserít-
ni valakit, felbosszantani, megha-
ragítni.
Erbittert, adj. nekikeseredett, meg-
bosszankodott; erbittert ſeyn, na-
gyon felgerjedett lenni.
Erbitterung, die, felbosszantás, meg-
haragítás; megbosszankodás, meg-
haraguvás, mérgelödés.
Erbkämmerer, der, örökös kamarás.
Erbkönigreich, das, örökös királyság.
Erbkönig, der, örökös király.
Erbkrankheit, die, nemzetséges nya-
valya.
Erbland, das, örökös tartomany.

uet, ez a' pré
en épületes v
ndere erbauen
kat jóra buzdi
pitó; alkató.
épuletes, hasz
ató: adv. p
épuletesen.
ie, épuletess

építés, meg-
s oktatás.
das, épületes
v, kegyesség

, das, kegyes

, die, kegy
dő, kegyes
lö.
kös; er ist m
osóm; jer
, valakit
agyni.
kös jószág
s, ösi jósz
ni, megr
dulni; am
z testéber
et, a' fo
emegés,
zkodás.
r, örök
as, ör
ie, ör

gúl nyer
gúl szá
lenni:
firól f
gség, h
an nicht
rség tn
en), k

úlni, k
dve nye
oldult:

kmány
rédán

lő-

i. a'

iedni
szan-

gbosz-

örténni,

nyermerkt
eilt mich,
m.
ng, elérés,

, remete.
mitázs) remete-

nyerni v. venni;
erkt, örökségul
jószág.
Jahren erwerben, sze-
v. szerezni; f. er-
ni, próbálni; f. Nach-
megtudni valamit,
ertésére esni, megér-

pasztalt, sokat látott
tanult a dologban,
sú.

Erfahrenheit, die, tapasztaltság.
Erfahrung, die, tapasztalás; etwas in Erfahrung bringen, kitudni, kitanúlni, megtudni, végére járni valaminek; bajonige, was man sinnlich erkennt, jártasság, tapasztalás; tägliche Erfahrung, mindennapi tapasztalás; ein Mann von vieler Erfahrung, nagy tapasztalású ember; Erfahrung haben, jártas, költsenek lenni valamiben, tapasztalásának lenni.
Erfahrungssatz, der, tapasztaláson épült állítás.
Erfassen, megfogni v. kapni.
Erfechten, vívással v. viaskodással nyerni; einen Sieg über jemanden erfechten, győzödelmeskedni valakin; trop. durch Betteln erwerben, elkoldúlni.
Erfindbar, adj. fel- v. kitalálható.
Erfinden, fel- v. kitalálni valamit, kigondolni.
Erfinder, der, feltaláló.
Erfinderin, die, feltaláló t. i. asszony, leány.
Erfinderisch, adj. találós, elmés, leleményes; adv. elmésön.
Erfindsam, adj. idem.
Erfindsamkeit, die, találósság, elmésség.
Erfindung, die, feltalálás, kigondolás; das, was erfunden wird, találmány.
Erfindungsgeist, der, találós elme.
Erfindungsreich s. erfinderisch.
Erflehen, esdekléssel megnyerni.
Erfolg, der, was erfolgt, következés; f. Ausgang, kimenetel, láttat, mit gutem Erfolg, jókimenetellel, hogy láttatja legyen; f. Nutzen, Vortheil, haszon, siker.
Erfolgen, következni utánna v. belőle.
Erforderlich, (erfoderlich), adj. megkivántató, szükséges.
Erfordern, megkivánni, kivánni valakitől valamit; wenn es die Noth erfordert, ha a' szükség kivánja v. úgy hozza magával.
Erforderniß, das, die Erforderung, Nothwendigkeit, szükség, szükséges v. megkivántató dolog; nach Erforderung der Umstände, a' mint a' környülállások kivánják.
Erforschen, kivizsgálni, kikurkászni, kitudakozni, végére járni: f. untersuchen, megvizsgálni.
Erforscher, der, kikurkászó, kitapogató, kitanúló.
Erforschung, die, kikurkászás, gatás, kitanúlás.
Erfragen, kitudakozni, megtud végére járni tudakozódás ál
Erfrechen, sich, merészleni, bát
Erfrechung, die, merészség, va ség.
rfreien, (erfreyen), házas nyerni.
Erfreuen, felvidámítni, felvidít örvendeztetni; sich erfreuen vendeni, örvendezni, örül eine Sache besitzen, genieß v. élni valamivel, dicsekedh lamivel v. valaminek bírásá
Erfreulich, adj. örvendetes, tes, kivánt; es ist mir er örvendek.
Erfreut, adj. örvendő, vidám.
Erfreuung, die, megörvendezt
Erfrieren, megfagyni v. elfag mit a' hideg megvesz; die sind alle erfroren, mind elv deg a' fákat; die Füße sind ihm erfroren, elfagyott ze v. megvette a' hideg trop. ich bin ganz erfroren általfástam v. általjárt a'
Erfrischen, d. i. abkühlen, sítni; sich erfrischen, megh megfrissülni; f. erquicken, ni, megelevenitni, felélesztes frissítni; sich erfrischen, megvidúlni.
Erfrischung, die, d. i. Abkühl vesités, megelevenités, mé tés; pl. Erfrischungen, frissítő tő étel v. ital; f. Erquickung újjitás, megvidámítás, m nités.
Erfroren, adj. megfagyott, el a' mit megvett a' hideg, hid durchgefroren, általfázott.
Erfüllen, d. i. anfüllen, z. B. ser, meg- v. teletöltem p. o. trop. ganz einnehmen, eltölt tölteni p. o. reménységgel f. Genüge leisten, z. B. teljesitni, betölteni p. o. hé gét; sein Versprechen erfüllen sítni igéretét, szavát; erfül den oder in Erfüllung geh telyesedni, bételni, mint a' dölés.
Erfüllung, die, das Anfüllen, teletöltés; seiner Pflicht, te betelyesités, betöltés; Aus menetel, kitelyesedés.

Ergänzen, kipótolni, egésszé tenni p. o. tört dolgot, edényt.

Ergänzung, die, ki- v. egésszépótolás; egésszétevés.

Ergänzungstruppen, die, pótló sereg.

Ergeben, sich, eig. magát valakinek megadni, feladni; ohne Schwertstreich sich ergeben, minden viaskodás nélkül megadni magát; trop. sich in etwas ergeben, b. i. sich gefallen lassen, megnyúgodni valamin, megadni magát; einer Neigung sich hingeben, im guten und bösen Sinne, neki adni magát valaminek, ráadni magát valamire, p. o. den Wissenschaften, den schönen Künsten sich ergeben, a' tudományokra, szép mesterségekre adni magát; dem Laster sich ergeben, feslett életet élni, rossz életre adni magát, elvetemedni; zeigen, megmutatni, kitetszeni belőle; trop. daraus ergibt sich, b. i. folgt, abból kitetszik v. következik.

Ergeben, adj. p. o. ergeben seyn, valaminek v. valamire adni magát; dem Trunke ergeben seyn, boritalnak adni magát; als Ausdruck der Höflichkeit, engedelmes, köteles, p. o. ergebener Diener, köteles v. kész szolgája az Urnak.

Ergebenheit, die, készség, engedelmesség, készindulat, valaki kedvében járás, kötelesség valaki iránt, hivség.

Ergebenst, adj. als Höflichkeitswort, p. o. ergebenster Diener, leköteleztett v. kész köteles szolgája az Urnak.

Ergebung, die, maga meg- v. feladás; trop. Ergebung in sein Schicksal, békességes türés, megnyúgovás valamin, nyugott elme v. lélek.

Ergeben, sich, kijárni v. kijárkálni magát; f. bekannt machen, p. o. Befehle, kiadni parancsolatot v. rendelést; eine Anfrage an jemanden ergehen lassen, kérdést tétetni valakinél valami iránt; ein Schreiben ergehen lassen, levelet intézni v. küldeni valakihez; st. geschehen, történni, kimenetelének lenni; es ist ihm sehr unglücklich ergangen, igen szerencsétlenül járt v. folyt a' dolga; es ergeht mir wohl, jól van dolgom; es geht ihm alles nach Wunsch, minden kívánsága szerént megy a' dolog.

Ergetzen, fösvénykedéssel szerezni.

Ergiebig, adj. p. o. Acker, Bergwerk, sikeres, bő fizető, jó termő, p. o. föld, bánya; sehr ergiebig seyn, jól v. bőven fizetni; das Korn ist sehr ergiebig, jól fizet a' gabona, az az, jó lisztje lessz.

Ergiebigkeit, die, sikeresség, bőtermőség, bőfizetés, jófizetőség.

Ergießen, sich, kiöntődni, kiömleni, mint a' folyóvíz a' tengerbe; sich übergießen, wie Flüsse, kiáradni, kiönteni; trop. in traurige Klagen sich ergießen, szomorú panaszokra fakadni.

Ergießung, die, kiömlés, kiáradás, kiöntés.

Ergiihen, trop. p. o. von Eifer, felgerjedni p. o. buzgóságában, haragjában.

Ergötzen, jemanden, gyönyörködtetni; sich, gyönyörködni valamiben.

Ergötzlich, adj., gyönyörködtető; adv. gyönyörködtetve.

Ergötzlichkeit, die, Ergötzung, gyönyörködés, gyönörködtetés, gyönyörüség.

Ergraben, kiásni.

Ergrauen, megőszülni.

Ergreifen, anfassen, megfogni, megkapni; den Stock, die Waffen ergreifen, botot, fegyvert fogni; trop. sich bemächtigen, den Dieb ergreifen, tolvajt megfogni; jemanden auf einer bösen That ergreifen, a' gonoszságon rajta kapni valakit; von Krankheiten ergriffen werden, a' betegségtől meglepetni; ein Mittel ergreifen, valamelly eszközhöz nyúlni; die Flucht ergreifen, elfutni, elszaladni, futásnak eredni v. venni útját; Gelegenheit ergreifen, kapni az alkalmatosságon.

Ergreifen, das, die Ergreifung, meg- v. elfogás; trop. használás, haszonra fordítás.

Ergrimmen, megmérgelődni, felette v. nagyon megbosszankodni.

Ergründeln, kitanúlni, kikurkászni valamit, végére járni valaminek.

Ergründeln, das, kitanulása, kikurkászása valaminek.

Ergründen, fenekét kikeresni v. kitalálni; kitanúlni valamit, végére járni v. menni valaminek.

Ergründlich, adj, végéremehető, kitanúlható.

Ergründung, die, fenék kikeresése, kitanúlás, kitalálás, végérejárás, világos megértés.

Erguß, der, z. B. eines dankbaren Herzens, kiöntödés, ömledezés, p. o. a' háládatos szív ömledezése.

Erhaben, adj., hervorragend über etwas, felemelkedett, magas, magasan fekvő p. o. hegy; domború p. o. metszés; an Würde ꝛc. überlegen, felemelkedett, méltóságos, felséges, nemes; erhabene Gesinnungen, felséges érzések, felemelkedett gondolatok; eine erhabene Schreibart, fellengő írásmód; adv., magasan, felemelkedve; fellengően, felségesen p. o. gondolni.

Erhabenheit, die, magasság, felemelkedtetés, felemelkedettség, fennlengés, fennlengőség, nemesség, felyülhaladás.

Erhängen, felakasztani.

Erhärten, megkeményítni; trop. f. beweisen, darüber, z. B. mit einem Eide, megerősítni.

Erhalten, aufhalten, z. B. Pferde, felv. megtartani, hogy tovább ne menjen, p. o. a' lovakat, kocsit; in seinem Besitze erhalten, valamit birtokában megtartani; sein Vermögen erhalten, vagyonát megtartani v. őrizni; seine Gesundheit erhalten, egészségét fenntartani; sich in jemandes Gunst erhalten, valakinek jóindúlatját továbbra is megnyerni v. maga iránt fenntartani; jemanden erhalten, d. i. retten, valakit megtartani, megőrizni; st. ernähren, tartani, táplálni, étellel, itallal; st. erlangen, nyerni, ki- v. megnyerni valakitől valamit; erhalten, d. i. zum Besitze einer Sache kommen, szert tenni valamire, hozzájutni valamihez, z. B. den Sieg erhalten, győzödelmet nyerni; st. bekommen, z. B. Geld erhalten, pénzt kapni; ein Amt erhalten, valamelly hivatalt megnyerni.

Erhalter, der, Retter, megtartó, megszabadító; st. Ernährer, tápláló.

Erhaltung, die, z. B. der Ordnung, fenntartás; Rettung, megtartás, épségben való megtartás; Besitznahme von etwas, vevés, kapás, vétel p. o. levél, pénz vétele; Ernährung, táplálás, tartás.

Erhandeln, d. i. kaufen, venni, megvenni valamit; abhandeln, lealkudni valaminek az árából; durch Handeln erwerben, kereskedéssel szerezni valamit.

Erharten, megkeményedni.

Erhaschen, meghapni, megragadni, megfogni.

Erheben, in die Höhe heben, felemelni; sich erheben, sich heben, felemelni, felemelkedni; trop. sich erheben, d. i. erhaben seyn, emelkedni, domborodni; sich vor jemanden aus Ehrfurcht erheben, d. i. aufstehen, valaki előtt felállani t. i. tiszteletből; sich wider jemanden erheben, d. i. ihm zu schaden suchen, valaki ellen kikelni v. feltámadni; aufstehen machen, z. B. ein Geschrei erheben, lármát kezdeni v. indítni; seine Stimme erheben, szavát felemelni; f. in Empfang nehmen, z. B. Geld erheben, fel- v. bévenni, beszedni p. o. pénzt, adót; sein Herz zu Gott erheben, szivét felemelni az Istenhez; Würde ꝛc. erheben, rangra, méltóságra emelni; in den Adelstand erheben, nemességre emelni, megnemesíteni; rühmen, magasztalni, nagyon dicsérni; sich erheben, d. i. einen ungegründeten Vorzug geben, felfúvalkodni, z. B. im Glücke, szerencséjében elbízni magát; über andere sich erheben, másokat lenézni, megvetni.

Erheblich, adj., wichtig, fontos, nevezetes.

Erheblichkeit, die, fontosság, nevezetesség; Sachen von keiner Erheblichkeit, csekélységek.

Erhebung, die, felemelés; des Tones, des Geistes, felemelése a' hangnak, felemelkedése a' léleknek; st. Rühmen, magasztalás, feleslegvaló dicséret; Einnahme, felvétele, p. o. a' pénznek, adónak zu Würden ꝛc., méltóságra v. rangra emelés.

Erheirathen, házassággal nyerni valamit.

Erheischen, kívánni, megkívánni.

Erheitern, jem., megvidámítni; sich erheitern, vom Gemüth, megvidámodni; vom Wetter, kitisztúlni, feltisztúlni mint az ég.

Erheizen, jól befűtni, bémelegítni.

Erheizung, die, befűtés.

Erhellen, megvilágosítni mint a' nap valamit; hell werden, seyn, def. trop. kitetszeni, kivilágosodni, világosan kitetszeni; daraus erhellet, daß — világosan kitetszik abból, hogy —

Erhellung, die, megvilágosítás.

Erhenken, felakasztani.

Erheucheln, tettetés v. szinmutató csodárkodás által nyerni meg valamit.

t, adj., tettetett, színlett p. o.
t.
felhevítni, nagyon megmele-
sich erhitzen, felhevülni, nagyon
legedni; trop. Begierden ꝛc.
, felhevítni, felbuzdítni, fel-
; sich erhitzen, neki hevülni,
edni, heveskedni.
dj., felhevült, felmelegedett;
vor zornig, neki hevesedett;
, heves; adv. hevesen, fel-
, nagyon megmelegedve.
, die, f. Hitze, felhevülés, v.
dés; f. Zorn, hevesség, he-
, neki melegedés.
höher machen, z. B. ein Haus
assabbítni, magassabbra csi-
rakni, építni p. o. házat,
; trop. mehr Würde ꝛc. ver-
feljebb magasztalni, nagyobb
emelni; den Werth der Sache
, feljebb vinni, nevelni, p o.
nek az árrát, becsét, a' fize-
alakinek; st. rühmen, preisen,
, magasztalni.
, die, magassabbítás, magas-
csinálás; f. Anhöhe, domb,
felemelt hely; Erhöhung zu
ꝛc. feljebbemelés, felmagasz-
das Rühmen, magasztalás,
séret, dícsérés.
, erhörlich, adj., meghallgató.
z. B. jemandes Bitten, meg-
.
, die, meghallgatás, meghall-
s.
sich, d. i. frischen Athem ho-
agát kipihenni; neue Kräfte
en, új erőt venni, megújúl-
uth wieder bekommen, ismét
átorodni; vor Schrecken sich
, az ijedtségből ismét magá-
nni; nach der Arbeit ausru-
nyúgodni magát; die vorige
ꝛc. wieder bekommen, elvesztett
át, tekintetét, gazdagságát
visszanyerni; sich Raths erho-
lakitől tanácsot kérdeni, va-
nácsával élni
, die, kipihenés, megpihenés,
ugvás; von einer Krankheit,
és, új erőre kapás; Erholung
istes ꝛc. megújúlás.
arbeit, die, múlattató munka.
sstunde, die, Erholungszeit,
ilás órája v. ideje.
n, éhelhalni meg v. veszni.
ung, die, éhelhalás.
ch, adj., eszébe jutható.

Erinnern, jemanden, emlékeztetni valakit valamire, eszébe juttatni; erinnere ihn an sein Versprechen, juttasd eszébe a' mit ígért, emlékeztesd ígérésére; sich erinnern, emlékezni valamire, eszébe jutni; wie ich mich erinnere, a' mennyibe v. a' mint reá emlékezem.

Erinnerung, die, emlékeztetés, eszébe juttatás; st. Ermahnung an ꝛc. intés valamire, megintés; st. Andenken, emlékezet, megemlékezés.

Erinnerungsmittel, das, emlékeztető eszköz.

Erinnerungsschreiben, das, emlékeztető írás v. levél valamire.

Erinnerungszeichen, das, emlékeztető jel.

Erjagen, vadászással jutni hozzá; nehezen jutni valamihez.

Erkälten, sich, általfázni, nagyon megfázni, meghidegítni.

Erkältung, die, megfázás v. hűlés.

Erkämpfen, tusakodással v. vívással nyerni meg v. jutni hozzá.

Erkämpfung, die, megnyerés tusakodás által.

Erkalten, meghűlni, meghidegedni.

Erkaltung, die, z. B. des Eifers ꝛc. lankadása, csökkenése a' buzgóságnak, meghűlése a' szeretetnek.

Erkargen, öszvefukarkodni, fukarkodással szerezni, megszugorgatni.

Erkaufen, megvenni, megszerezni, megvásárolni; das Leben erkaufen, életét pénzen váltani meg; f. bestechen, pénzen megvesztegetni, megvenni p. o. a' bírákat; erkauftes Lob, pénzen vett dícséret.

Erkaufung, die, megvétel, megszerzés; Bestechung, megvesztegetés, pénzen vevés.

Erkecken, sich, mérészleni, bátorkodni.

Erkennbar, adj., megesmerhető.

Erkennen, megesmerni p. o. valakinek a' szavát; jemanden etwas zu erkennen geben, értésére v. tudtára adni; f. deutlich wahrnehmen, megesmerni v. általlátni, p. o. az Istent munkáiból; für etwas erkennen, z. B einen für seinen wahren Freund erkennen, valakit igaz barátjának megesmerni; f. zugestehen, általlátni, megesmerni, megvallani p. o. hogy nincs igazsága; st. ein Urtheil sprechen, itéletet hozni valamire v. valami felől; eine Frau erkennen, d. i. ihr beiwohnen, elhálni a' feleségét; sich jemanden zu erkennen geben, meg-

esmértetni magát valakivel v. kiadni magát valakinek, néha, elárúlni magát valaki előtt.

Erkenntlich, adj, von Dingen, megesmerhető, ráesmerhető; adv. megesmerhetőképpen.; dankbar, háládatos, elnemfelejtkező valamiről p. o. a' jótéteményről; ich werde dafür erkenntlich seyn, megfogom hálálni, háládatos leszek érette, el nem felejtem.

Erkenntlichkeit, die, háládatosság, megemlékezés v. el nem felejtkezés p. o. a'jótéteményről.

Erkenntniß, die, megesmerés; der Inbegriff aller deutlichen Vorstellungen, esméret, tudomány; Anerkennung, z. B. seiner Sünden, megesmérése valaminek, meggyőződés valami felől p. o. bűnei felől v. bűnös voltáról; das Urtheil (das Erkenntniß) eines Richters, ítélethozás.

Erkennung, die, meg- v. ráesmerés.

Erkennungsvermögen, das, megesmerő tehetség.

Erker, der erkely, függő folyosó.

Erkiesen, kiválasztani.

Erklärbar, adj., megmagyarázható.

Erklären, d. i. deutlich machen, megvilágosítni, megmagyarázni; an den Tag legen, nyilvánvalóvá tenni, nyilván kimondani, kijelenteni, bizonyítni, állítni.

Erklärer, der, magyarázó, megmagyarázó.

Erklärung, die, magyarázás, magyarázat, megmagyarázás; Bekanntmachung einer Sache, maga kinyilatkoztatása, kijelentése valakinek; Erklärung des Krieges, hadüzenet, kihirdetés.

Erklecken, elégnek lenni.

Erklecklich, adj., d. i. zureichend, elegendő, elég; f. ansehnlich, viel, sok, szembetűnő, nagy, nagy summájú; adv. elegendőképpen, eléggé.

Erklettern, meg- v. felmászni p. o. a' hegytetőre.

Erkletterung, die, megmászás, felmászás valamire.

Erklimmen, felmászni.

Erklingen, hangzani, elhangzani p. o. messze.

Erklopfen, kopogással adni hírt valakinek.

Erklügeln, kigondolni, okoskodva kitalálni.

Erkoren, adj., kiválasztott, kikeresett, valami végre kiszemlélt v. választott; adv. kiválasztva, kiválogatva.

Erkranken, megbetegedni, betegségbe esni.

Erkriechen, sich, z. B. die Gunst des Fürsten, a' herczeg kegyességébe bécsúszni.

Erkriegen, durch Krieg erhalten, haddal nyerni, kardal szerezni, hadakozással nyerni valamit.

Erkrummen, d. i. erstarren, z. B. die Hände sind mir vor Kälte erkrummt, megmeredtek az ujjaim a'hidegben.

Erkühlen, meghívesíteni, meghűteni; sich erkühlen, meghűlni, megfázni, meghűteni magát.

Erkühlung, die, meghívesítés, meghűtés.

Erkühnen, sich, merni, bátorkodni, merészleni.

Erkühnen, das, die Erkühnung, merészség.

Erkünsteln, kimesterkélni, mesterkedés által kitalálni.

Erkünstelt, adj., mesterkélt, mesterséges, mesterségesen tettetett v. színlett.

Erkünstelung, die, kimesterkélés.

Erkundigen, sich, z. B. nach etwas, tudakozódni valakitől, kérdezősködni valami eránt.

Erkundigung, die, tudakozódás, megtudakozás, kérdezősködés.

Erläßlich, adj., megengedhető, elengedhető.

Erlautern, világosítni, megvilágosítni, megfejteni, megmagyarázni.

Erläuterung, die, világosítás, megvilágosítás, magyarázat.

Erlangen, z. B. einen Ast, ein Ziel, elérni p. o. ágat, czélt; elérni, utólérni valakit az útban; megnyerni, elnyerni valamit, hozzájutni valamihez p. o. munka, kérés v. igyekezet által; ich kann nichts von ihm erlangen, semmit se nyerhetek tőle, t. i. a'mit kérek.

Erlangung, die, elérés v. béérés, t. i. kézzel; el- v. utólérés az útban; meg- v. elnyerés, hozzájutás valamihez.

Erlaß, der, engedés, elengedés valamiből; Erlaß der Sünden, bűnbocsánat, bűn megbocsátása.

Erlassen, d. i. ausgeben lassen, z. B. einen Befehl, kiadni, p. o. parancsolatot; ein Schreiben erlassen, levelet küldeni; von einer Verbindlichkeit befreien, felszabaditni, valami lekötte-

...s alól, elengedni; schenken, z. ...em die Strafe erlassen, a' go... vőnek elengedni a' büntetést.
..., die, eines Befehles, kiadása a' parancsolatnak; Befreiung ...nes, felszabadítás a' kötelesi...; Nachlassung, z. B. der Stra... büntetés elengedése.
..., engedni, megengedni, valamit, engedelmet adni va...
..., die, engedelem; um Erlaub...ten, engedelmet kérni; mit Erlaubniß, engedelmével az ...'s a' t.
...schein, der, engedelemről bizonyság.
... adj, szabad, szabados dolog. Titel, Fő Méltóságú.
..., el-, ki-, meglesni.
..., elérni, utólérni futással, sok ... járással v. futással nyerni ...lamit.
..., meglesni.
..., egerfa, égerfa.
...érni, elérni, megérni p. o. ...lly időt; z. B. er hat bereits ...fzigste Jahr erlebt, elérte már ... esztendőt; f. erfahren, se...ni, tapasztalni, látni; Freude ...en Kindern erleben, örömöt ... látni gyermekeiben.
..., die, megérés, elérése vala... időnek.
..., ledig machen, megürítni, ...esítni; daher: erledigt, üres, ...ült p. o. fejedelmi szék, hi...; st. befreien, felszabadítni, fel...; jemanden der Sorge entledi... megszabadítni v. megmenteni ...t a' gondtól; sich erledigen, meg...edni, felszabadítni magát; f. ...ln, z. B. der Bande entledigen, ...i a' bilincsből, vasból.
...ng, die, megmentés, felszaba... feloldás, megürülés.
... tödten, z. B. ein Thier, leejte... a' lábáról, lelőni, agyon ütni ...lőni; mit dem Schwerte erlegen, ...t levágni; st. bezahlen, Tribut ...g- v. lefizetni p. o. az adót, ...t, letenni az adósságot.
..., die, lelövés, megölés, leej...tevés, lefizetés, pénz letétele.
...n, könnyebbítni, könnyíteni, ...tni, megkönnyebbítni, terhé...munkától, gondtól ée.
...rung, die, könnyebbítés, kön..., könnyebbülés, enyhítés.

Erleichterungsmittel, das, segítő v. könnyebbítő eszköz.
Erleiden, elszenvedni, eltűrni.
Erleidlich, adj., tűrhető, szenvedhető; adv. tűrhetőképpen.
Erleidung, die, elszenvedés, eltűrés.
Erlen, adj.; von einer Erle, égerfa v. abból való.
Erlenfink, der, oder Zeisig, csíz, csízmadár.
Erlernen, megtanúlni valamit.
Erlernung, die, megtanúlás.
Erlesen, wählen, kiválasztani, választani a' többi közzül.
Erlesen, adj., auserwählt, választott, válogatott, kikeresett.
Erlesung, die, választás, kiválasztás, kikeresés.
Erleuchten, megvilágosítni, mint a' nap, hold, gyertya valamit; trop. den Verstand erleuchten, megvilágosítni az értelmet; ein erleuchteter Verstand, megvilágosodott elme.
Erleuchtung, die, megvilágosítás; trop. megvilágosodás.
Erliegen, unterliegen, z. B. einer Last, lerogyni, leroskadni, a' földre esni, a' nagy teréh alatt; trop. dem Unglücke ꝛc. erliegen, elalélni, elcsüggedni, meg nem bírni, t. i. a' fájdalmat, szerencsétlenséget.
Erlöschen, eloltani; elaludni mint a' tűz, gyertya; eltörlődni, elkopni, mint a' régi írás; elmulni, mint az élet, szeretet.
Erlöschung, die, elalvás, eloltás; eltörlődés; elmúlás, elenyészés.
Erlösen, kiváltani, megváltani, kiszabadítni, megmenteni; im bibl. Sinne, büneitől megszabadítni, megváltani.
Erlöser, der, megszabadító; megváltó, t. i. a' Krisztus.
Erlöseten, die, a' megváltottak.
Erlösung, die, megszabadítás, ki- v. megváltás; váltság.
Erlösungswerk, das, (von Christo), a' váltság munkája.
Erlogen, adj., költött, hazug; das ist erlogen, az nem igaz, hazugság.
Erlügen, hazudni, költeni valamit.
Erlustigen, sich, magát múlatni, gyönyörűséget keresni v. találni valamiben.
Ermächtigen, jemanden, meghatalmazni, hatalmat adni valamire; sich ermächtigen, z. B. des Reiches, hatalmába kerítni, elfoglalni valamit.
Ermahnen, zu etwas, inteni valamire, nógatni, meginteni.
Ermahner, der, intő, megintő, nógató.

Ermahnung, die, intés, nógatás, megintés.

Ermangeln, fehlen, híjjával lenni valaminek, nem lenni valamijének; unterlassen, elmúlasztani.

Ermanglung, die, fogyatkozás, nem léte valaminek, híjj; in Ermanglung, nem lévén.

Ermannen, einen, felélesztení, neki bátorítni; sich ermannen, neki bátorodni, magához térni, új erővel fogni valamihez, összeszedni magát, emberkedni.

Ermannung, die, nekibátorodás, emberkedés.

Ermatten, megfárasztani, elfárasztani, ellánkasztani, eltikkasztani; matt seyn, matt werden, ellankadni, elbádjadni, eltikkadni; der Geist, a' lélek csüggedez.

Ermattung, die, ellankadás, elbádjadás, eltikkasztás; elcsüggedés, elbádjasztás.

Ermeldet, adj., jelentett, említett.

Ermessen, ausmessen, kimérni, megmérni; die Höhe des Himmels ist nicht zu ermessen, az ég magassága megmérhetetlen; f. beurtheilen, megítélni, becsülni; andere Leute nach sich ermessen, másokat magához képest ítélni meg; muthmassen, schliessen, elgondolni, hozzáverni, kitalálni; das Uebrige ist leicht zu ermessen, könnyű a' többit kitalálni, könnyű a' többihez hozzávetni; begreifen, megfogni, megérteni; erwägen, überdenken, megfontolni, meggondolni.

Ermessen, das, Einsicht, bélátás, értelem; Vermuthung, hozzávetés, vélekedés; Urtheil, Meinung, ítélet, gondolat; nach meinem Ermessen, itéletem szerént.

Ermorden, meggyilkolni, megölni.

Ermordung, die, meggyilkolás, megölés.

Ermüden, el- v. megfárasztani; sich ermüden, megfáradni, elfáradni; in etwas nicht ermüden, valamibe belé nem únni, belé nem fáradni.

Ermüdet, adj., fáradt, elfáradt.

Ermüdung, die, elfárasztás, elfáradás, fáradtság.

Ermuntern, felébreszteni, felserkenteni, felkölteni p. o. az álomból; trop. zur Thätigkeit anregen, serkenteni, serkengetni, indítni valamire, ébreszteni, p. o. a' rest, tunya v. lomha embert; f. aufheitern, megvidámítni, feloldani p. o. az elmét.

Ermunterung, die, felébresztés, felserkentés; trop. serkentés, ébresztés valamire; felvidámítás.

Ermuthigen, felbátorítni.

Ernähren, táplálni, tartani, eltartani; sich ernähren, magát táplálni, eltáplálni, eltartani, élelmét keresni.

Ernährer, der, tápláló.

Ernährerin, die, tápláló t. i. asszony, leány.

Ernährung, die, táplálás, tartás, eltáplálás, eltartás.

Ernte, die, Ernte, aratás; trop. die Zeit der Ernte, az aratás ideje; die einzuerntenden Früchte, aratás, bératott gabona v. élet; Gewinn, Vortheil, haszon, nyereség.

Ernte-Ferien, die, aratáskori oskolaszünet.

Erntekranz, der, aratási koszorú, kalászkoszorú.

Erntemonat, der, aratóhónap.

Erntewetter, das, jó aratnivaló idő.

Erntezeit, die, aratás ideje.

Ernennen, nevezni, kinevezni valaminek, tenni p. o. királynévá.

Ernennung, die, kinevezés, választás.

Erneuern, erneuen, neu machen, ausbessern, megújjítni, megjobbítni; das Alte abschaffen, und das Neue einführen, megváltoztatni, megújjítni; von neuem anfangen, t. B. den Krieg, újra kezdeni p. o. a' bajvívást, hadat; sich erneuern, megújulni, újra elkezdődni.

Erneuerung, die, megújjítás, újjá tevés, újjítás; újra elkezdés, megújjítás, p. o. a' szeretetnek, ütközetnek megújjítása.

Erniedrigen, megalázni, megalacsonyítni valakit, becsétől megfosztatni; sich erniedrigen, d. i. sich herablassen, magát megalázni; oder sich niederträchtig benehmen, magát megalacsonyítni, alacsonyságra vetemedni.

Erniedrigung, die, megalacsonyítás; f. Demuth, megalázódás; niedriges Betragen, alacsonyság, megalázás.

Ernst, der, d. i. feste Gesinnung, valóság; im Ernst, valósággal, valóban; es ist im Ernst, nem tréfálok, igazán mondom; f. Eifer, Standhaftigkeit, buzgóság, valódiság, komolyság; eine Sache mit Ernst betreiben, komolyan utánna látni valaminek v. rajta lenni valamin; ein solides Betragen, komolyság, komoly magaviselet; Ernst gebrauchen, komolyan bánni valamivel.

ernsthaft, adj., komoly; adv., olyan.
stigkeit, die, komolyság.
, adj., valódi, komoly; f. nach-
lich, hathatós, fontos; f. unge-
eit, egyenes, igazi; adv., ko-
an, hathatósan, ugyancsak;
n, valódisan, egyenesen.
, aratni, learatni; trop. gewin-
hasznot venni valamiből; wie
Mensch säet, so wird er ernten,
gy vet, úgy arat, ki hogy igyek-
ugy veszi hasznát, ki mit vet
ratja.
r, der, elfoglaló, valamit ha-
mal elvevő, hódoltató.
, meg- v. elvenni, elfoglalni,
ódoltatni; trop. etwas in seine
it bekommen, valamit birtokba
ni, meghódoltatni.
ng, die, elfoglalás, megvétel,
ódoltatás; das Eroberte, z. B.
x., megvett, elfoglalt birtok,
a 's a' t. meghódoltatott birtok;
t schon viele Eroberungen ge-
, sokakat maga részére haj-
v. megnyert, meghódoltatott.
krieg, der, hódoltató hábo-
d.
sucht, die, hódoltatásra vá-
hódoltató vágy, vágyódás.
süchtig, adj., hódoltatni vá-

, z. B. die Thore, meg- v. fel-
; einen Brief eröffnen, a' leve-
lbontani, felszakasztani; den
ng gestatten, felszabadítni, p. o.
öt, erdőt a' legeltetésre; f. an-
, z. B. den Ball eröffnen, elkez-
a' bálban a' tánczot; eine Schu-
ffnen, iskolát nyitni v. állítni,
deni a' közönséges helyenvaló
ást; f. mittheilen, kinyilatkoz-
, tudtára adni, megjelenteni,
ni valakivel valamit, felfedezni
titkát.
ng, die, meg- v. felnyitás, fel-
sztás, felszabadítás; elkezdet,
et; kinyilatkoztatás, tudtára-
, megjelentés, felfedezés.
ngsrede, die, kezdő v. megnyi-
ssed p. o. valami innepi pom-

n, untersuchen, vizsgálóra ven-
nyomozni valamelly dolgot; er-
n, magyarázni, megmagyaráz-
világosítni; entscheiden, megítél-
eligazítni, eldűtni a' dolgot, el-
ni.

Erörterung, die, nyomozás, vizsgálás; magyarázás, megmagyarázás; megitélés, elvégezés, eligazítás.
Erotisch, adj., von Liebe handelnd, z. B. Lieder, szerelmes p. o. dalok.
Erpicht, adj., sehr begierig, erhitzt, z. B. erpicht seyn auf etwas, belebőszülve lenni v. igen vágyni valamire, valamit igen kivánni.
Erpressen, auspressen, kipréselni, kisajtólni; trop. z. B. Geld, csikarni, kicsikarni p. o. pénzt.
Erpresser, der, kipréselő, kisajtoló; kicsikaró.
Erpressung, die, kipréselés, kisajtolás; kicsikarás.
Erproben, megpróbálni valakit v. valamit.
Erprobt, adj., próbált, megpróbált.
Erquicken, éleszteni, megvidámítni, megújjítni, újjá szülni.
Erquickend, adj., élesztő, elevenítő.
Erquickung, die, élesztés, megvidámítás, megújjítás, megelevenítés, felélesztés.
Errathbar, adj., kitalálható.
Errathen, ki- v. eltalálni.
Errathung, die, kitalálás.
Erregbar, adj., izgatható, indítható.
Erregbarkeit, die, izgathatóság.
Erregen, z. B. einen Krieg, indítni, támasztani p. o. hadat, zenebonát, izgatni valamire; Mitleid erregen, szánakozást gerjeszteni; Schmerz erregen, fájdalmat okozni.
Erregung, die, támasztás, indítás, gerjesztés, izgatás.
Erreichbar, adj., elérhető.
Erreichen, el- v. béérni p. o. kézzel; einholen, utólérni valakit, p. o. úton; gleichkommen, felérni valakivel valamivel, hozzá hasonló lenni; wohin gelangen, valahová eljutni, elérni, érni p. o. nagy öröksége; v. késő vénséget; erlangen, elérni, megnyerni valamit.
Erreichung, die, elérése, megnyerése valaminek.
Erretten, von etwas, megszabadítni, meg- v. kimenteni, kiragadni p. o. veszedelemből.
Erretter, der, meg- v. kiszabadító, megmentő.
Errettung, die, megszabadítás, megmentés, kiragadás.
Errichten, z. B. ein Denkmal, emléket emelni v. állítni; eine Armee errichten, sereget állítni fel; szerzeni, felállítni.

Errichtung, die, állítás, felállítás.

Erringen, durch Ringen erhalten, tusakodással nyerni meg; durch Mühe erlangen, munkával, bajjal v. nehezen szerezni, fáradtsággal jutni valamihez.

Errötben, elpirúlni.

Erröthen, das, elpirúlás; ohne Erröthen, pirúlás nélkül.

Erſättigen, jól tartani, bétöltni p. o. kivánságát.

Erſäufen, beléfojtani a' vízbe; ſich erſäufen, beléfúladni a' vízbe.

Erſäufung, die, beléfojtás, vízbefojtás.

Erſatz, der, kárpótlás, pótlék.

Erſaufen, beléfúlni t. i. a' vízbe.

Erſchachern, dísztelen nyerészkedés által szerezni, adás vevés által nyerni.

Erſchaffen, teremteni, alkatni; neue Worte erſchaffen, új szókat költeni v. csinálni.

Erſchaffer, der, teremtő, alkató, szerző.

Erſchaffung, die, teremtés, alkatás; ſ. Urſprung, kezdet, p. o. von Erſchaffung der Welt, a' világ teremtetésétől v. kezdetétől fogva.

Erſchallen, zengeni, hangzani, harsogni: z. B. die Trompeten erſchallen, harsognak a' trombiták.

Erſchallung, die, zengés, hangzás, harsogás.

Erſcheinen, ſichtbar werden, megjelenni, láttatni, feltetszeni; es iſt ein Komet erſchienen, egy üstökös csillag tettszett fel v. jött fel; gegenwärtig werden, megjelenni, jelen lenni valaki előtt.

Erſcheinung, die, megjelenés; jelenség; tünemény.

Erſchießen, meglőni, agyon lőni.

Erſchießung, die, meg- v. agyonlövés.

Erſchlaffen, ſchlaff werden, eltágúlni, elgyengűlni; trop. ellankadni; ſchlaff machen, eltágítni, elgyengítni.

Erſchlaffung, die, eltágúlás, elgyengűlés.

Erſchlagen, agyon ütni v. verni, megölni; erſchlagen werden, megüttetni; er iſt vom Blitze erſchlagen worden, megütötte az istennyila v. a' menykő.

Erſchlagung, die, agyonütés v. verés; megütés a' menykő által.

Erſchlappen, eltágúlni, egyengűlni.

Erſchleichen, megkapni, megkaparítni [illegible] ólálkodva; durch Liſt erlangen, [illegible]ödárkodva, csúszva mászva [illegible]ni meg, v. tenni reá szert.

Erſchleichung, die, megkaparítás; csapodár megnyerése valaminek.

Erſchleppen, alig hurczolni valamit.

Erſchmeicheln, elhízelkedni, hízelkedve nyerni meg.

Erſchmeichlung, die, elhízelkedés.

Erſchnappen, el- v. megkapni, lefelé estében valamit, mint a' kutya a' hust.

Erſchöpfen, kimeríteni, egészen kimerni, kiüresíteni; trop. kiürítni, elfogyasztani p. o. erejét; ſich erſchöpfen, z. B. im Reden, mind elmondani a' mit tud; erſchöpft werden, elfogyni.

Erſchöpflich, adj., kimeríthető.

Erſchöpft, adj., elcsüggedt, erejéből kifogyott, elgyengült.

Erſchöpfung, die, kimerítés, elfogyasztás; elcsüggedés, ellankadás, elbádjadás.

Erſchrecken, jemanden, megijeszteni, megrettenteni; in Schrecken gerathen, megijedni, megrettenteni.

Erſchrecken, das, megijesztés, ráijesztés; Schreck, megijedés, ijedség, megrettenés.

Erſchrecklich, adj., rettenetes, rettentő, irtóztató, iszonyú; ſehr groß, igen v. iszonyú nagy; adv. rettenetesen, iszonyúan; felette, rendkívül, iszonyúképpen.

Erſchreiten, ellépni, egy lépéssel elérni.

Erſchrocken, adj., megijedt, megrettent; adv., megijedve, megrettentve.

Erſchrockenheit, die, ijedtség.

Erſchütten, ſt. zahlen, kifizetni.

Erſchüttern, megrázni, megrázkódtatni, megrendíteni; trop. megmozgatni; z. B. die Gemüther, meghatni, megindítni a' sziveket.

Erſchütterung, die, megrázódás, megrázkódás, rengés, megrendülés; trop. Erſchütterung des Staats, megrázattatás; der Geſundheit, az egészség megromlása.

Erſchweren, megnehezítni, nehezíteni, akadályoztatni, súlyosítni p. o. munkát.

Erſchwerung, die, nehezítés.

Erſchwingen, ſich bis an etwas ſchwingen, felemelkedni valamelly helyig, elérni felemelkedés által; mit Mühe aufbringen, z. B. Geld, győzni, meggyőzni, bírni p. o. a' költséget.

Erſchwinglich, adj., z. B. Koſten, elgyőzhető p. o. költség.

Erſchwingung, die, felemelkedés, elérés, felemelkedés által.

Erſehen, ſt. ſehen, anſehen, látni, meg-

einsehen, wahrnehmen, ész-
ltallátni, megérteni p. o.
ß. aussuchen, wählen, ki-
, kiválogatni.
hajtani, óhajtva kívánni

j., kipótolható.
die Stelle einer abgegange-
setzen, vergüten, helyébe
i, helyét bétölteni; kipó-
kárát.
; die Ersetzung, kipótlás,
is.
j., kipótolható, helyre hoz-

lj., látható, szemlátomást-
gos; adv. láthatóképpen,
ást, világosan.
egbetegedni.
özödelemmel nyerni meg.
szmélni, kigondolni.
lj., kigondolható; sich alle
Mühe geben, minden ki-
ó módon igyekezni v. raj-

ie, kigondolás.
tzen, ülni; auf sich ersitzen
envedni, eltűrni; auf et-
n seyn, belébőszülni vala-

ren, kémélni, p. o. költ-
pare dir die Sorge, ne
j erről; durch Sparsam-
en, megtakargatni, meg-
ni, megmenteni.
Ersparung, die, megkémé-
karítás; das Ersparte, meg-
vagyon, megzsugorgatás,
atás.
ék által nyerni.
nással keresni.
aufsprießen, kihajtani, ki-
nützlich seyn, hasznos, fo-
nni, használni, diszleni.
adj., hasznos, foganatos,
les, sikeres.
it, die, hasznosság, foga-
sikere v. látatja valaminek.
uerst, erstlich; először, el-
anfänglich, eleinte; vor-
, az előtt; so eben, vor
sak most, éppen most;
akkor osztán.
egmerevedni; trop. em-
s werden, megmerevedni,
o. valamin.
j., megmerevedett; vor
gémberedett a' hideg miatt;
starrt und ohne Leben da,

elhültem belé, szemem szám elállott,
elbámúltam.
Erstarrung, die, megmerevedés, meg-
gémberedés.
Erstatten, vergüten, z. B. einen Schaden,
kipótolni, helyre hozni; Bericht er-
statten, hírül adni valamit, hírt ad-
ni valami felől.
Erstattung, die, kipótlás, helyre hozás;
megjelentés, hírül v. tudtáraadás.
Erstaunen, bámulni, álmélkodni, elál-
mélkodni valamin.
Erstaunen, das, álmélkodás, bámúlás;
in Erstaunen setzen, álmélkodásra in-
dítni.
Erstaunend, adj., der erstaunt, álmél-
kodó, bamúló; worüber man er-
staunt, almélkodásra vagy bámúlás-
ra méltó; sehr groß, irtóztató, felet-
tébbvaló; adv., zum Erstaunen, ál-
mélkodásra méltó módon, álmélkod-
va, bámúlva; sehr, felettébb.
Erstaunenswerth, adj., iszonyatos, bá-
múlásra méltó.
Erstaunlich, adj., iszonyú, irtóztató;
adv. iszonyúképpen.
Erste, der, die, das, első, az első; der
Erste, der Beste, a' legelső; bei erster
Gelegenheit, a' legelső adandó alkal-
matossággal; fürs erste, először;
zum oder am ersten, legelőször; f.
das höchste, fő, első, legelső; das sey
deine erste Pflicht, ez legyen fő köte-
lességed.
Erstechen, agyonszúrni, általütni.
Erstechung, die, agyonszúrás.
Ersteben, eine Sache in der Auction kau-
fen, kótyavetyén megvenni.
Ersteigen, etwas, felmenni reá, meg-
mászni p. o. a' hegyet, felmászni p.
o. a' hegy tetejére; trop. eine Eh-
renstufe ersteigen, felhágni p. o. mél-
tóságra.
Ersteigung, die, felmenetel, v. menés,
felhágás.
Erstens, adv., először.
Ersterben, meghalni; trop. dein Ruhm
kann nicht ersterben, a' te híred ne-
ved örökké fennmarad; in Briefen,
z. B. ich ersterbe Ew. Majestät rc., va-
gyok míg élek, v. utólsó lehellete-
mig, Felségednek 's a' t.; trop. ein
erstorbenes Glied, holt tag; die Bäu-
me ersterben, a' fák kivesznek, kiszá-
radnak.
Erstere, der, die, das, az elsőbb.
Erstgeboren, der, die, das, Erstgeborne,
az elsőszülött, fiú, leány, gyermek.

Erſtgeburt, die, das Erſtgebornſeyn, der erſtgeborne Sohn, das Recht der Erſtgebornen, die erſtgeborne Tochter u. i. jemds.

Erſtiefen, mehrfoijtani, mehrfülmtani; trop. von Pflanzen, elfojtani; den Samen des Unkrauts erſtiefen, a' gonosz magvát elfojtani, kivesztoni; einen Unfug erſtiefen, elnyomni a' zendülést v. pártütést; etwas in der Geburt erſtiefen, valamit kezdetében elnyomni, elfojtani; mit Fleiß mehrfülmi, mehrfüladni; trop. v. Pflanzen, elfojtódni, elvesznni; mehrfülni.

Erſtickung, die, megfojtás, megfüladás.

Erſtlich, adv., elsőször, eleinte; ſ. zum Erſten, elsőször, első isben.

Erſtling, der, szesze, első termés; első fia az állatnak.

Erſtoppeln, tarlózni, kalászokat tarlózni; trop. z. B. ein Buch erſtoppeln, könyvet másokból kiirogatni.

Erſtoßen, agyondöfni; mit dem Horne erſtoßen, agyon öklelni.

Erſtreben, iparkodva megnyerni.

Erſtrecken, kiterjeszteni, kinyújtani; ſich erſtrecken, enedetnem, kiterjedni, kinyálni, nyúlni valamelly helyig; ſ. gehen, reichen, z. B. wie weit erſtreckt ſich ſein Vermögen? mennyire mehet, a' vagyona? ſeine Macht erſtreckt ſich nicht weit, nem terjed messze hatalma.

Erſtreckung, die, kinyúlás, kiterjedés.

Erſtreiten, z. B. durch Prozeſſe, elperleni.

Erſtreitung, die, elperlelés.

Erſtürmen, ostrommal v. erőszakkal venni meg, p. o. várost.

Erſtürmung, die, erőszakos megvétel.

Erſtummen, megnémúlni.

Erſuch, der, kérés, kérelem.

Erſuchen, kérni, megkérni.

Erſuchen, das, kérés, kérelem.

Ertappen, rajtakapni v. érni p. o. lopáson.

Ertappung, die, rajtaérés.

Ertauſchen, cserélni, cserélés által jutni valamihez.

Ertheilen, adni; Erlaubniß ertheilen, engedelmet adni; Befehl ertheilen, parancsolatot adni, v. kiadni, megparancsolni; Unterricht ertheilen, tanítni valakit.

Ertheiler, der, adó, részeltető.

Ertheilung, die, adás; kiadás p. o. parancsolatban, részeltetés.

...ten, megölni; f. bezähmen, z. B. ...Zorn, elnyomni, mérsékelni p. ...haragját; vereiteln, z. B. jemandes Vorhaben, semmivétenni p. o. ki szándékát.

Ertödtung, die, megölés; elnyomás, semmivétel.

Ertönen, hangzani, zengeni, zendülni; harsogni, mint a' kürtsine; Etwas ertönen laſſen, zendíteni; die Glocken ertönen, a' harsogh megkezdődnek.

Ertönung, die, hangzás megszűnés, harsogás.

Ertrāglich, adj., mit ſich ertragen, szenvedhető, elviselhető, türhető, b. állapot; f. mittelmäßig, ...megtehetős, türhető p. o. ...adv. türhetőleg, türhetőlen, megtehetősen.

Ertrāglichkeit, die, türhetőség, vedhetőség, közepszerű állapot.

Ertränken, beléfojtani v. beléjtni vízbe, vízbe ölni.

Ertränkung, die, vízbe ölés.

Erträumen, megálmodni.

Erträumung, die, megálmodás, banlátás.

Ertrag, der, kereset, jövedelem, a' mit t. i. hasznot valamibéhoz.

Ertragen, bírni, elbírni; ich nicht ertragen, nem birom, ...f. erdulden, eltürni, elszenvedni viselni; die Kälte ertragen, a' elszenvedni.

Ertragung, die, eltürés, elhordszenvedés.

Ertreten, eltapodni, agyonnyo lábával, agyontapodni.

Ertretung, die, el- v. agyontapo

Ertrinken, vízbefúlni v. fúladni, halni; trop. z. B. die Schm... ſich ertrinken, a'mértékletlen i tal száras betegségbe ejteni ...

Ertrinkung, die, vízbefúladás

Ertrotzen, makacsbodással valami nyerni.

Erübrigen, megtakarítni, meggatni; megtartogatni gazdál... Zeit zu etwas erübrigen, időt ni valamire.

Erübrigung, die, megtakargatás tartogatás.

Erve, die, lednek, bükkön.

Erwachen, felserkenni, felébred álomból; trop. munter, lebb... den, felserkenni, feléledni, f... nedni, felszámélni; magához vom Tode erwachen, feltám... halálból.

Erwachſen, hervor wachſen, nőni

ni; heran wachsen, felnőni, felserdülni; zunehmen, nevekedni, nőni, felnevekedni; entstehen, támadni, lenni, származni; z. B. daraus kann großer Schaden erwachsen, abból nagy kár származhatik; ein erwachsener Mensch, meglett ember v. embernyi ember.

Erwägen, überlegen, megfontolni, meggondolni, gondolóra venni.

Erwägung, die, megfontolás, meggondolás; in Erwägung dessen, d. t. indem, weil, meggondolván azt, hogy v. minthogy.

Erwählen, választani, kiválasztani.

Erwähler, der, választó.

Erwählung, die, választás.

Erwähnen, említni, megemlítni, emlékezni róla, emlékezetet tenni róla; einer Sache erwähnen, említni v. előhozni valami dolgot; ich habe seiner mit keinem Worte erwähnt, egy szóval sem említettem őtet, v. őtet elő se hoztam.

Erwähnung, die, megemlítés, előhozás.

Erwärmen, megmelegítni; sich erwärmen, megmelegedni.

Erwärmung, die, megmelegítés.

Erwärmen, megmelegedni.

Erwarten, z. B. einen oder etwas, várni valakit, valamit, várokozni valamire, valakire; bevorstehen, reá várni, közelgetni; z. B. der Tod erwartet dich, a' halál vár reád, közelget halálod; so lange warten, dis jemand kommt, meg- v. elvárni; ich will deiner hier erwarten, megvárlak itt, v. várokozom itt rád; st. von jemand. hoffen, daß ꝛc., megkívánni, megvárni, reményleni valakitől valamit; ich erwarte von dir Gehorsam, oder daß du mir gehorchest, megvárom v. megkívánom tőled, hogy nékem engedelmeskedj.

Erwartet, adj., vártt; er kommt erwartet, éppen jókor jön.

Erwartung, die, várás, várokozás valakire; wider meine Erwartung, várokozásomon kivül; voller Erwartung seyn, teljes várokozásban lenni; alle Erwartung übertreffen, minden várokozást meghaladni; das thut meiner Erwartung kein Genüge, ez az én várokozásomnak eleget nem tesz, v. meg nem felel; in Erwartung dessen, reménységgel lévén.

Erwartungsvoll, adj., várokozással teljes.

Erwecken, aus dem Schlafe, álmából felkölteni, felébreszteni; vom Tode erwecken, halottaiból feltámasztani, felkölteni; ermuntern, serkenteni, felserkenteni, indítni, buzdítni, felgerjeszteni; verursachen, erregen, z. B. Haß, Neid, gyülölséget, irigységet támasztani, indítni, okozni.

Erweckend, adj., ébresztő, hathatós, serkentő.

Erweckung, die, felköltés, felébresztés; feltámasztás; indítás, serkentés, felserkentés, megvídámítás.

Erwehren, sich, magától eltávoztatni, elhárítni, őrízni, oltalmazni magát valamitől, megtartóztatni magát, p. o. az álomtól.

Erwehrung, die, őrízkedés, megtartóztatás.

Erweichen, meglágyítni, megpuhítni; meglágyítni, megindítni, megszelidítni, megengesztelni p. o. valaki szívét, indúlatját.

Erweichend, adj., z. B. erweichende Mittel, lágyító eszközök.

Erweichung, die, meglágyítás, megpuhítás; megindítás, megengesztelés.

Erweis, der, megmutatás, bébizonyítás.

Erweisen, z. B. Wohlthaten, mutatni valakihez p. o. jóságot, lenni, viseltetni valaki eránt p. o. jó téteménnyel, szívességgel, tisztelettel; f. beweisen, megmutatni, bébizonyítni.

Erweislich, adj., bébizonyítható, megmutatható; adv. bébizonyíthatólag.

Erweisung, die, mutatás, viseltetés; bébizonyítás.

Erweiterer, z. B. eines Landes, kiterjesztő, öregbítő.

Erweitern, kiterjeszteni, szélesítni, nagyobbítni, nevelni p. o. a' birodalom határát; ein Kleid erweitern, a' ruhát bővebbre csinálni, kiereszteni; sich erweitern, tágúlni, bövülni; seine Kenntnisse, seinen Ruhm erweitern, öregbítni, nevelni, tudományát, hírét nevét.

Erweiterung, die, kiterjesztés, kiszélesítés; nevelés, öregbítés.

Erwerb, der, kereset, keresmény.

Erwerben, keresni, szerezni, munkával nyerni; sich sein Brod mühsam erwerben, nagy munkával v. fáradtsággal keresni kenyerét; sich Kenntnisse erwerben, tudományt v. esméretet szerezni.

Erwerbfleiß, der, keresetbeli munkásság; szorgalmatosság, szerző szorgalom.

Erwerblustig, adj., keresni v. nyerni kívánó, keresetre vágyó.
Erwerbmittel, das, keresetmód, út, mód a' keresésre, vagyon szerzésre.
Erwerbquelle, die, kereset forrása v. kútfeje.
Erwerbung, die, das Erwerben, keresés, szerzés, megnyerés; Erwerben der Gunst, megszerzése valaki hajlandóságának.
Erwerbungsfähig, adj., a' ki törvényes szabadsággal bír p. o. jószág szerzésre v. vevésre.
Erwerbungsrecht, das, törvényes hatalom v. jus a' keresetre.
Erwerbungszweig, der, kereset ága.
Erwerfen, z. B. ein Ziel, a' czélt találni hajítással; tődten, agyon hajítni.
Erwetten, fogadással nyerni valamit.
Erwiedern, antworten, felelni, viszont felelni, ismét mondani, visszasonozni; vergelten, visszontagolni, visszaadni, v. fizetni, visszázni.
Erwiderung, die, Antwort, felelet, felelés; Vergeltung, visszonozás, visszontaglás.
Erwinden, f. fehlen, mangeln, hibázni, nem lenni, hijával lenni valaminek; es an nichts erwinden lassen, mindent elkövetni, mindent megtenni valamire névve; f. erwerben, keresni, szerezni, munkával nyerni; sich erwinden, d. i. erhühnen, bátorkodni, merésznleni, merni.
Erwischen, megkapni, megkaparítni, megfogni; rajtakapni valamin.
Erwischung, die, megfogás, megcsípés.
Erwittern, durch den Geruch entdecken, felszaglálni.
Erwordene, das, kereset, keresmény.
Erwuchern, uzsoráskodva szerezni, uzsorálkodás által nyerni.
Erwünschen, igen kívánni.
Erwünscht, adj., kivánt, óhajtott, p. o. alkalmatosság; adv. kivánság szerént.
Erwürgen, megfojtani, megszinegelni; megfúladni, megfúlni.
Erwürgung, die, megfojtás.
Erz, das, érez.
Erzader, die, érczér.
Erzählbar, adj., elbeszélhető.
Erzählen, elbeszélni, beszélni valamit, előbeszélni v. adni.
Erzähler, der, elbeszélő, előadó.
Erzählung, die, elbeszélés, előadás; ein [illegible]ichten, történet; eine erdichtete [illegible]laubliche Erzählung, költött, [illegible]n történet.

Erzart, die, érczanem.
Erzbetrüger, der, főcsaláród, [illegible] nagy csalárd.
Erzbischöflich, adj., érseki.
Erzbischof, der, érsek.
Erzbisthum, das, érsekség.
Erzböse, adj., álnok, igen rosszott gonosz.
Erzbösewicht, der, főgonosztévő, terhe.
Erzbruch, der, érczbánya.
Erzdieb, der, főtolvaj, szivány.
Erzdumm, adj., főboloud.
Erzeigen, z. B. Ehre jemanden, letet mutatni valakinek, tisz viseltetni valaki eránt; Wo erzeigen, jóltenni valakivel; freundlich erzeigen, barátságot tatni, barátságosan viselni sich dankbar erzeigen, háládal gal viseltetni; ich danke für zeigte Ehre, köszönöm az mutatott szivességét.
Erzeigung, die, mutatás, p. o. mutatása.
Erzen, jemanden Er nennen, valakit, v. kendnek nevez
Erzengel, der, arkangyal.
Erzeugen, z. B. Kinder, gyermekeket; insbes. durch und Fleiß von der Natur z. B. Getreide ꝛc., termeszt életet, hervorbringen, szülni, Effect, Vergnügen erzeugen, dást v. gyönyörüséget okoz rezni; sich erzeugen, származ der Unmäßigkeit erzeugen sich beiten, a' mértéktelenségből valyák származnak.
Erzeuger, der, nemző, atya.
Erzeugerinn, die, szülő, anya; trop. z. B. die Mäßigkeit ist gerinn der Tugenden, mértékl szüli a' virtust.
Erzeugniß, das, termesztés, ter mit termeszt valaki, mív, mény p. o. a' mesterség mive
Erzeugung, die, nemzés; terme okozás, szülés.
Erzfaul, adj., tunya, lusta.
Erzgang, der, érez ere v. mete
Erzgebirge, das, érztermő hegy
Erzgeizhals, der, fukar, zsugeri.
Erzgrube, die, érczbánya.
Erzhaltig, adj., érczes.
Erzhaus, das, Oesterreich, a' Austriai Ház.
Erzherzog, der, Főherczeg.
Erzherzoginn, die, Főherczegasz

glich, adj., Főherczegi.
gthum, das, Főherczegség.
ler, der, főképmutató, nagy
ntató.
der, (von Chriſto), Főpásztor.
, die, ércahuta.
, nevelni, felnevelni; durch
bewegen, húzni, húzással elébb-
mint p. o. a' lovak a' szekeret;
ferde können den Wagen nicht
n, nem bírják a' lovak a' sze-
elhúzni.
, der, nevelő.
in, die, nevelő asszony v.
nevelőne.
g, die, nevelés, felnevelés; die
ſe Weiſe des Erziehens, neve-
l; eine gute, edle anſtändige Er-
g haben, jól, nemesen, illen-
dom neveltetni; ein wohlerzo-
junger Menſch, jól nevelt if-

gsanſtalt, die, nevelő intézet.
gart, die, nevélés módja.
gsgeſchäft, das, nevelés gond-

gskunſt, das, nevelés mester-

gsplan, der, a' nevelés kiza-
mlje v. szabásai.
grath, der, nevelő tanácsos.
gsſchrift, die, nevelést tárgya-
v. könyv.
gsweſen, das, a' nevelés mivol-
mivoltának summája.
gswiſſenſchaft, die, a' nevelés
ánya.
, ráczélozni; elérni, elnyerni.
g, die, ráczélozás; elérés, hoz-
s.
n, reszketni, remegni.
ung, die, reszketés.
der, lelkestől az uzoráskodás-
agaszkodó.
merer, der, főkamarás.
ler, der, főkanczellár.
r, der, főhazug.
bſchenk, der, főpohárnok.
, der, főbolond.
ter, der, főpap.
, adj., érczel gazdag, bőérczű.
meiſter, der, főkincstartó.
l, der, főpohárnok.
ken, der, érczkoh, rézsalak.
, der, érczkő.
das, Érzekség.
ſch, der, főasztalnok.
n, jemanden, megharagítni, ha-
ragra ingerleni, felbosszantani; ſich
erzürnen, megharagudni.
Erzürnen, das, felingerlés, megharagí-
tás.
Erzvater, der, pátriárka, vénatya.
Erzvogel, der, álnok ravasz.
Erzwingen, csikarni, kicsikarni.
Erzwingen, das, kicsikarás.
Erzwürde, die, főtisztség.
Eſ, pronom., az, azt.
Eſcadre, die, (eszkadr), hajósereg.
Eſcadron, die, svadron, csapat, lovas-
sereg, lovasosztály.
Eſche, die, körösfa, körisfa.
Eſchen, adj., körösfából való.
Eſchenbaum, der, körösfa.
Eſchlauch der, párhagyma.
Eſcorte, die, oltalomsereg.
Eſcortiren, elkésérni.
Eſel, der, szamár; ein junger Eſel, sza-
már vemhe; vom Pferde auf den Eſel
kommen, lóról szamárra, cseberből
vederbe; ein dummer Menſch, sza-
már, ostoba.
Eſelchen, das, szamaracska.
Eſelei, die, szamárság.
Eſelhaft, adj., ostoba, szamárhoz illő.
Eſelinn, die, nőstény szamár.
Eſelsarbeit, die, terhes, nehéz munka.
Eſelsbrücke, die, restség, v. tunyaság
bölcsője.
Eſelsgurke, die, ugorkás magrugó, ma-
róka.
Eſelsfüllen, das, szamár vemhe.
Eſelskopf, der, szamár, ostoba.
Eſelsmilch, die, szamártéj; ebtéj, ku-
tyatéj.
Eſelsohr, das, szamárfül; könyv leve-
lei csúcsainak béhajlása.
Eſelswicken, die, pl. szamárhere, balta-
virág.
Eſelstreiber, der, szamaras, szamár-
hajtó.
Eſparſette, die, takarmány baltacsim,
spanyol lóhere, varjú borsó, piros
szamárhere.
Eſpe, die. Eſpenbaum, der, nyárfa, rez-
gő nyárfa.
Eſpen, adj., nyárfából való.
Eſpenlaub, das, nyárfalevél; zittern,
wie ein Eſpenlaub, úgy reszketni,
mint a' nyárlevél.
Eßbar, adj., megehető, ennivaló.
Eſſe, die, d. i. Rauchfang, Schornſtein,
kémény; ſt. Schmiede, koh, kovács-
mühely.
Eſſen, enni, p. o. ételt, kenyeret; das
iſt nicht zu eſſen, es nem enni való;
das iſt zu eſſen, ez jó izű; ich habe

heute noch nicht gegessen, még ma semmit sem ettem; Speise zu sich nehmen, enni, t. i. ebédelni, vacsorálni.

Essen, das, d. i. Speise, étel; st. Mahlzeit, ebéd, vacsora; jemanden zum Essen bitten, valakit ebédre, vacsorára hívni; vom Essen aufstehen, felkelni az asztaltól.

Essenfeger, der, kéményseprő.

Essenszeit, die, ebéd vagy vacsora ideje, evés ideje.

Essenz, die, esszencia.

Esser, der, evő; ein starker Esser, jó vagy erős evő, jóétű ember, nagy ehető.

Eßgeschirre, das, evőedény.

Essig, der, eczet; ein scharfer Essig, erős eczet; zu Essig werden, megeczetesedni, eczetté válni.

Essigbaum, der, eczetfa, eczet szömörcze.

Essigbräuerei, die, eczetkészítés.

Essigbrauer, der, eczetfőző.

Essigflasche, die, eczetsüvég.

Essiggurke, die, bésavanyítnivaló apró ugorka.

Essigsauer, adj., eczetes.

Essigsäure, die, eczetesség, eczetsavanyúság.

Eßlöffel, der, evőkalán v. kanál.

Eßlust, die, ét- v. ételkívánás, ehesség.

Eßsaal, der, ebédlő, evőpalota.

Eßschüssel, die, evőtál.

Eßtisch, der, ebédlő asztal.

Eßwaare, die, eleség, mindenféle ennivaló, eledel.

Estrich, der, essterha, szín.

Etliche, pl., egynéhány, némelly, némellyek, egynéhányan.

Etlichemal, adv., egynéhányszor.

Etwa, etwan, adv., ungefähr, mintegy, körülbelől; von ungefähr, talám, történetből; wenn etwa, ha talám; damit nicht etwa, hogy ne talám.

Etwas, adj. indecl., einiges, valami, valamit; f. ein wenig, einigermaßen, valamivel, egy kevéssé; etwas furchtsam, egy kevéssé félénk.

Euch, pron. Dat. nektek, Acc. titeket.

Euer, eure, eures, pron. adj., a' tiétek, a' ti—tok oder tek; bei Titulaturen: Euer Majestät! Felséged; Euer Excellenz! Excellencziád.

Euertwegen, -halben, -willen, ti érettetek, ti miattatok.

[illegible], die, bagoly.

[illegible], pron. adj., a' tiétek, a' ti-tok [illegible]k.

Euter, das, tölgy.

Evangelisch, adj., evangyéliomi protestantisch, protesztáns.

Evangelist, der, evangyélista.

Evangelium, das, die ganze ch[illegible] Lehre, evangyéliom, Krisztus gyélioma v tudománya és ta[illegible] die 4 Bücher der Evangelisten die darinnen enthaltene Geschi[illegible] su, a' Jézus élete, és cselel[illegible] előadása a' négy Evangyélist[illegible] tal; Sonn- und Feiertags-Evan[illegible] vasárnapi evangyéliom, az a[illegible] olvasandó 's megmagyarázan[illegible] szecske az új testamentomból.

Ewig, adj., z. B. Gott, örök, ö[illegible] való p. o. Isten; immer de[illegible] örökös, örökkétartó; adv. ö[illegible] örökre; mindég; st. sehr, z. [illegible] schade, nagyon kár, örökös k[illegible]

Ewige, der, az örökkévaló t. i. [illegible]

Ewigkeit, die, örökkévalóság; i[illegible] keit! mind örökké! örökkön ö[illegible] von Ewigkeit, öröktől fog[illegible] denkliche Zeit, z. B. in Ewig[illegible] d. i. niemals, sohasem; [illegible] nach diesem Leben, örökél[illegible] kévalóság, jövendő élet

Excellenz, ein Titel, kegyelm[illegible] Excellenz! kegyelmes Uram [illegible] lencziád!

Execution, die, Ausführung, vé[illegible] tás; Leib- oder Lebensstrafe büntetés, vesztés; gewaltsam treibung, ítélet végrehajtása.

Exempel, das, Beispiel, Exempel ren, példát adni valakin.

Expectoriren, sich, kiönteni szívé[illegible] zését, gondolatait.

Expediren, eligazítni, elküldeni.

Expedition, die, d. i. Abfertigung, tézés, elrendelése a' dolognak pen elküldés által; der Ort d[illegible] pedition, elintézés helye; d. i[illegible] zug, táborküldés valahová.

Experiment, das, Kunstversuch, [illegible] tétel.

Extemporiren, aus dem Stegereif[illegible] chen, készületlen beszélni.

Extra, nebenher, z. B. das ist ext[illegible] rendkívül v. különösen van v[illegible] tik

Extra-Ausgabe, die, különös v. kívülvaló költség.

Extrapost, die, sebes pósta.

Ey! interj., ej, ejnye, ugyan; [illegible] ejnye no, ej, ej; ey, daß dich! hogy a' tatár.

Ey, das, (Ei), tojás, tikmony;

frisches Ey, friss v. most tojt
weiches Ey, híg tójás; Eyer
tojni; Eyer einer Henne unter-
tojást rakni a' kotló alá, meg-
i a' tyúkot; Eyer ausbrüten,
i, csirkét v. csibét költeni,
trop. das Ey will klüger seyn
Henne, okossabb akar a' csir-
ni a' tyúknál.
, der, tojás széke v. sárgája.
adj., tojás fejére.
, das, tojásos szarvas.
, der, tojásos lepény.

Eyerlegend, adj., tojó.
Eyeröl, das, tojásszékolaj.
Eyerschale, die, tojáshéjj.
Eyerschmalz, das, rátotta, rántotta, rénye.
Eyerstock, der, tojásfészek, t. i. a' nőstény állatokban.
Eyförmig, adj., tojásforma, tojásformájú.
Eyrund, adj., tojásdad, tojásformájú; tojásgömbölyüségü; adv. tojásgömbölyüségre.

F.

, mese, rege, költemény.
, das, mesés könyv, mesék.
er, der, meseíró, meseköltő,
.
, adj., mesés, regés, költe-
s; adv. mesemódra, meseképp.
, der, mesélő, mesélni sze-
, die, költemény előadás a'
y istenekről, regetudomány.
liren, mesélni, regélni.
, das, költemény; st. Fabeln,
regék.
, mívvel készítni.
, mívház, mívesház, fabri-
ívműhely; für Eisen, Eisen-
, vasmívműhely, vashámor;
reien, szövő fabrika; f. Tuch,
fabrika.
, der, d. i. der Vorsteher der
főmívmester, mívházmester;
sitzer derselben, mívmester,
, fabrikás.
das, fabrikamív, készítmény,
zítmény.
, in einem Bücherschrank, polcz,
ely; Dach und Fach, hajlék,
khely; ein Haus in Dach und
halten, jó karban tartani a'
v. épületet; alles jene, womit
and beschäftiget, Metier, tudo-
mesterség, tudományság, tu-
yosztály; das schlägt nicht in
ach, ez nem az én mesterse-
tudományom, ez az én mes-
mre nem tartózik, erre az
ományom nem terjed ki; das
in mein Fach, ez az én mes-
mbe vág.

Fachen, durch Bewegung Wind verursachen, fújtatni, felfújtatni, feljegyezni, felloholni p. o. a' tüzet; die Wolle oder Baumwolle zerschlagen, gyapjút v. pamutot csapni a' csapóval, mint a' paplonosok, kalaposok; Fächer oder Abtheilungen machen, z. B. in einen Schrank, rekeszeket csinálni p. o. almáriomba.
Facit, das, summa, öszveség a' számvetésben.
Fackel, die, szövétnek, fáklya.
Fackeln, (vom Lichte), lobogni, mint a' fáklya v. gyertyavilág; trop. zaudern, késedelmezni, késni.
Fackeltanz, der, fáklyástáncz.
Fackelträger, der, fáklyahordozó.
Façon, die, (faszón), mód, valamelly cselekedetmódja; st. Form, forma; z. B. ein Tisch von neuer Façon, új formájú asztal.
Factiös, adj., zenebonáskodó.
Faction, die, pártosság.
Factisch, adj., tettel bizonyított, cselekedeti.
Factor, der, gondviselő v. számoló, p. o. a' nyomtató műhelyben.
Factotum, das, mindenes.
Factur, die, portékák számbavétele, a' rájok tett költségekkel együtt.
Facultät, die, auf Universitäten, tudományrang, kar.
Fade, adj., képtelen, éktelen.
Faden, der, fonál; einen Faden ziehen, fonalat ereszteni; keinen trockenen Faden am Leibe haben, csupa víz lenni; Ein Faden, egy szál; st. Klafter; egy öl; trop. der Lebensfaden, az élet fonala.
Fadenholz, das, ölfa.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

i; trop. von schnellen Bewe-
, z. B. in den Himmel fahren,
menni; in die Grube fahren,
Bergleute, lemenni a' bányá-
rch den Kopf fahren, wie ein
, hirtelen a' fejébe v. eszébe
. ötleni; nach dem Degen fah-
rdjához kapni; in die Schüs-
en. a' tálba nyúlni hirtelen;
wie ein Stein, Pfeil, repülni
kő, a' nyíl 's a' t.; an etwas
neki menni valaminek, bele-
ni; fahren lassen, z. B. eine
heit elszalasztani p. o. az al-
ságot; die Furcht fahren las-
lvetni a' félelmet; st. ankom-
z. B. ich bin gut, übel damit
, boldogúltam v. nem boldo-
vele, jól v. rosszúl ütött ki.
, menés kocsin v. szekeren,
szekerezés, hajón menés;
ia.
r, menő t. i. kocsin; szeke-
eren vivő
as, kocsi-hajóbér, fuvar.
adj., nachläßig, gondolatlan;
it, die, gondolatlanság,
s-
s, (veraltet), Fahrnisse, fah-
e, ingó jószág, ingóbingó-
die, szekér- v. kocsiút.
das Fahren, menés, járás,
o. kocsin, hajón; im Berg-
áró lajtorja a' bányába.
, das, hajóbíró víz, hajó-
víz.
das, zum Schiffen, hajó.
, fakó; adv. fakón.
, oder die, fakó ló.
e, fodor v. széles szegély a'
llyon, szélfodor.
dicht, adj., fakós.
r, sólyom, sólyommadár;
. Augen haben wie ein Falke,
nekkel nézni.
e, die, sólyommalvadászás,
zás.
der, Falkner, sólyomvadász,
z.
das Fallen, esés, leesés; einen
n, leesni; der Fall des Was-
zesés, vízzuhanás; trop. ein
zu Fall bringen, a' leányt
ni, megszeplősítni; st. Ein-
dülés, öszveomlás; trop. ve-
, elpusztúlás. st. Zufall, tör-
set; z. B. ein seltener Fall,
ritka eset v. történet; den Fall se-
tzen, feltenni; ich setze den Fall, fel-
teszem, hogy 's a' t.; auf jeden Fall,
minden esetre; st. Gelegenheit, eset,
alkalom; der Fall wird nicht wieder
leicht eintreten, nem tudom, mikor
adja ismét elő magát illyen alkal-
matosság.
Fallbrücke, die, felvonóhíd.
Falle, die, tőr, kelepcze; in die Falle
locken, tőrbe kerítni; in die Falle ge-
hen, tőrbe kerülni v. esni.
Fallen, esni, leesni; in eine Grube fal-
len, az árokba v gödörbe esni; je-
manden zu Fuße fallen, valaki lábai-
hoz borúlni; Sprichw. mit der Thür
ins Haus fallen, hű belé Balázs, ne-
ki rúgtatni; auf den Kopf fallen, a'
fejére esni; trop. du bist nicht auf
den Kopf gefallen, van neked eszed;
f. hineinfließen, belészakadni v. foly-
ni, kiöntődni belé, mint a' folyóvíz
más folyóvízbe v. tengerbe; z. B.
die Theis fällt in die Donau, a' Ti-
sza a' Dunába szakad; f. einfallen,
wie ein Feind, béütni, bécsapni; dem
Feinde in das Land fallen, az ellen-
ség földére beütni; st. zu Grunde
gehen, megbukni, elveszni; wohin
fallen, gerathen, esni, jutni valaho-
vá; in eine Krankheit verfallen, be-
tegségbe esni, megbetegedni; ver-
mindert werden, alább szállani, lees-
ni; die Flüsse fallen, apadnak a' vi-
zek; sein Ansehen ist gefallen, csök-
kent a' tekintete; sterben, besonders
in der Schlacht, meghalni a' hadban
v. ütközetben; von mehreren Hand-
lungen, z. B. jemanden um den Hals
fallen, valakinek nyakába esni, v.
borúlni; in die Zügel fallen, a' kan-
társzárhoz kapni; azt megfogni; von
der Stimme, z. B. ins Ohr fallen,
tetszeni a' fülnek; jemanden zur Last
fallen, valakinek terhére lenni, al-
kalmatlankodni; von größeren Thie-
ren, st. geboren werden, lenni, szü-
letni; z. B. von schönen Pferden fal-
len schöne Füllen, szép lónak szép
csikója szokott lenni.
Fallen, das, esés, leesés.
Fallend, adj., z. B. die fallende Sucht,
nyavalyatörés.
Fallgitter, das, rontó v. leeresztő vasros-
tély, vassorompó.
Falls, d. i im Falle, ha talám, arra az
esetre, ha.
Fallstrick, der, hurok, tőrhurok; trop.
tőr, kelepcze.

Fallthüre, die, csapóajtó; függőajtó.

Falſch, adj., unächt, hamis, nem igazi, ál p. o. haj; ſ. betrüglich, hamis; z. B. falſches Geld, hamis v. rossz pénz; falſche Briefe, költött levelek; falſches Spiel, csalárd játék; falſche Hoffnung, im moral. Sinne, z. B. ein falſcher Menſch, csalárd ember, ravasz; ſ. unwahr, nem igaz, költött p. o. hír v. hamis tanú; falſch, d. i. den Regeln der Kunſt zuwider, z. B. einen falſchen Ton hervorbringen, hibás hangot adni; falſche Rechnung, hibás számvetés; falſches Wort, elhibázott szó; adv. hamisan, csalárdúl; nicht wahr, hamisan, költve, nem igazán; falſch ſchwören, hamisan esküdni; falſch urtheilen, hamisan ítélni; falſch ſingen, hibásan énekelni.

Falſch, das, oder der, d. i. Fehler, Mangel, hiba, fogyatkozás; ſ. Unwahrheit, Betrug, csalárdság, hamisság; ohne Falſchheit, csalárdság nélkül való, együgyű, egyenes.

Falſchheit, die, Unwahrheit, hamisság, hazugság; Tücke, csalárdság, ravaszság, álnokság.

Falſchmünzer, der, hamis pénz csináló.

Falte, die, ránc; etwas in Falten legen, öszveránczolni, ránczba szedni; trop. geheime Neigungen des Herzens, a' szív rejtekei.

Falten, ránczolni, ránczba szedni; ein Papier, einen Brief falten, papirost, levelet öszvehajtogatni; die Stirn falten, öszvehúzni a' homlokát; die Hände falten, kúlcsolni a' kezét v. öszvetenni, öszvekúlcsolni.

Falter, der, szárnyas bogár, pillangó, lepke, pille.

Faltig, adj., ránczos, réteges; adv. ránczosan, rétegesen.

Faltung, die, ránczolás, öszveránczolás, ránczbaszedés.

Falz, die párzás, párasodás.

Falz, der, ránez, öszvehajtás p. o. az árkus papirosnak az öszvehajtása, mikor azt a' könyvkötő béköti; der Rücken eines Buches, sark, könyvsark; Kerbe, Einſchnitt, barázda, rovátk p. o. az oszlopokon.

Falzen, öszvehajtogatni p. o. a' papirost, mint a' könyvkötők; rovátkolni, völgyelni.

Falzung, die, öszvehajtogatás.

Familie, die, Eheleute nebſt ihren Kindern, família, háznép; ſ. Kinder, gyermekek; eine ſtarke Familie haben, számos gyermekeinek l Geſchlecht mit allen Anverwa nemzetség, família; eine alt rühmte Familie, régi, híres ne ség v. família, nevezetes fa von guter Familie, d. i. von ad jó nemes famíliából való v. sz zott.

Familien-Angelegenheit, die, famíli ga, famíliát illető dolog.

Familien-Fehler, der, nemzetségen

Familien-Gut, das, ősi jószág.

Familien-Krankheit, die, nemze nyavalya.

Familienſchlag, der, fajravonás.

Fanatiker, der, dühös buzgó.

Fanatiſch, adj., dühösen buzgó, lős buzgó; adv. dühös v. buzgósággal.

Fanatismus, der, dühös buzgóság gó képzélkedés, eszelős buzgó

Fang, der, das Fangen, fogás, gás; was gefangen wird, Compos. Fiſchfang, halfogás; fang, madárfogás 's a' t. ; Fang ausgehen, zsákmányol ni; der Ort, wo Thiere gefang den, fogóhely, a' hol vadat fogni; ſ Stich, dőfés; einen geben, keresztül dőfni a' vada Zahn mancher Thiere, fog, der Fang des Ebers, a' vadkan ra.

Fangeiſen, das, vadász gyilok, v. kés; eiſerne Falle, vasa csapta, vastőr.

Fangegeld, das, fogásbér.

Fangen, fogni, megfogni, megl einen Flüchtenden erhaſchen, m elfogni a' szaladót; mit Netzen geln fangen, hálóval, szigo fogni; trop. megkeritni, p. o val, fortélyal, elfogni, rászed einſchließen, z. B ten Rauch, rítni, elfogni p. o. a' füstöt; ſtechen, z. B. das Wild, általd Feuer fangen, meggyúladni, kapni, meggyúlni.

Fangen, das, fogás, megfogás, m pás.

Fangzahn, der, tépőfog, kutyafo

Farbe, die, szín, színe valaminek Farbe ändern, megváltoztatni nét; die Farbe verlieren, elve v. elhagyni a' színét; die Farb Malen, festék; es nimmt keine an, nem veszi bé v. fel a' fes nem ragad rá; trop. szín,

häßlichen Sache eine Farbe geben, dolognak színt adni.
ändler, der, festékáros.
asten, der, festékesfiók.
ischung, die, festékkeverés v. ités.
iber, der, festéktörő.
adj., színes; adv., színesen; mp. színű, z. B. rosenfarbig, zinű.
ut, das, páfrán, paprágy.
er, bika; ein junger Farre, tinóborjú.
fingani.
der, fáczán.
beize, die, fáczán vadászat.
garten, der, fáczánkert, fáczáert.
hund, der, fáczánfogó kutya.
wärter, der, fáczángondviselő, nokkal bánó.
e, die, fáczán tenyésztetés, v. sztető hely, p. o. kert; fáczáert; fáczántartás mestersége.
hn, der, hím fáczán.
hn, das, oder die Fasanhenne, fáczán.
, die, vesszőnyaláb, ágnyaláb, katonáknál.
, der, fársáng.
der oder die, die Zucht, Abstam von Thieren, nemzés, fajzás; rt, nem, fajta; ein Schwein von Fasel, jó fajta disznó.
die, haszontalankodás, kordécsélcsapság.
d, das, csődörbér.
ugst, der, ménló.
faselhaft, adj., csélcsap, haszonkodó; adv. csélcsapúl, hijáaló.
sein Geschlecht fortpflanzen, bes. Schweinen, megmalaczozni; die hat gefaselt, megmalaczozott a' ó; uneig. sich vermehren, szapoi, tenyészni.
, haszontalankodni, hijábanvadni, ész nélkül beszéllni v. feni.
ckt, adj., anyaszült mezítelen; anyaszült mezítelenen.
ls, der, bika.
wein, das, magló disznó.
h, das, magnak való allat.
Faser, der, rost.
d. i. Fäden ausziehen, szálat húzirostolni; sich, kirostolódni.
en, das, rostocska.
, fasig, adj., rostos, kirostosodott.

Fasler, die, haszontalankodó, cséltsap, kordeló, hívalkodó.
Fassen, mit Händen angreifen, megfogni; st. einfüllen, edénybe v. zsákba tenni; z. B. Wein fassen, a' bort hordóba tölteni; Korn fassen, a' gabonát zsákokba tölteni; Bienen fassen, béfogni a' méheket kasba; f. einfassen, z. B. einen Stein in Gold fassen, valamelly drága követ aranyba foglalni; in sich fassen, belétérni, beléférni; das Gefäß wird den Wein nicht fassen, ebbe az edénybe belé nem fér a' bor; st. begreifen, verstehen, megérteni, megfogni; sich kurz fassen, rövid szóba befoglalni valamit, röviden előadni; etwas in die Augen fassen, szemügygyel tartani valamit; einen Hasen aufs Korn fassen, czélba venni a' nyúlat; zu Herzen fassen, szívére venni valamit; mit dem Verstande fassen, megfogni elmejével, felfogni; st. verstehen, megfogni; felfogni az értelmet; einen Vorsatz fassen, feltenni, elvégezni magában; Muth fassen, neki bátorodni; sich fassen, magát tartóztatni, rendbe szedni, magához térni; sich auf etwas gefaßt machen, készen, elkészülve lenni, készen tartani magát valamire; Wurzel fassen, meggyökerezni.
Fassung, die, das Anfassen, megfogás, megmarkolás; des Gemüths, elme állapot; die Fassung verlieren, zavarba jönni; öszvezavarodni; st. Einfassung, z. B. in Gold, béfoglalás.
Fassungskraft, die, das Fassungsvermögen, foghatósság, észerő, értelem.
Faß, das, pl. die Fässer; hordó.
Faßbinder, der, bodnár, pintér.
Faßdaube, die, hordódonga.
Faßdeckel, der, akna, dugó.
Faßlich, adj., könnyen megfogható, felfogható, megérthető; adv. világosan, értelmesen, megfoghatólag.
Faßlichkeit, die, könnyű megértése valaminek, világosság.
Faßreif, der, hordóabroncs.
Faßspund, der, hordódugó.
Fast, adv., st. beinahe, csaknem, szinte, közel, majd, kicsinybe hogy —, alig hogy nem.
Fasten, böjtölni, nem enni; bes. sich des Fleisches enthalten, böjtölni, húst nem enni, böjti ételeket v. eleséget enni.
Fasten, das, böjtölés, böjt.

Fasten, die, böjt, böjti napok.
Fastengebet, das, böjti imádság v. könyörgés.
Fastenprediger, der, böjti prédikátor v. prédikáló.
Fastenpredigt, die, böjti prédikáczió.
Fastenspeise, die, böjti étel.
Fastensonntag, der, böjti első vasarnapja.
Fastenzeit, die, böjt, a' negyven napi böjti idő.
Fastnacht, die, Carneval, fársáng utólsó napja.
Fasttag, der, böjtnap, böjti napok.
Fatal, adj., bajos, kedvetlen, mostoha, veszedelmes.
Fatalität, die, baj, kedvetlenség, kedvetlen dolog, mostohaság, mostoha sors.
Faul, adj., z. B. Holz, redves, rothadt, megrothadt; faul werden, megrothadni; Sprichw. faule Fische, d.: erdichtete Entschuldigungen, költött, kopasz mentség; trop. unfleißig, träg, rest, tunya, korhel; adv. träge, restül, tunyáúl.
Faulbaum, der, kutya benge, kutya fa.
Faulbett, das, heverőágy.
Faulen, rothadni, megrothadni.
Faulenzen, korhelkedni, henyélni.
Faulenzer, der, korhel, henyélő, heverő.
Faulenzerei, die, das Faulenzen, henyélés
Faulfieber, das, rothasztó hideg.
Faulheit, die, restség, tunyaság.
Faulthier, das, lajhár.
Faum, der, hab, tajték.
Faumen, oder säumen, habzani, tajtékzani, v. habozni, tajtékozni; f. abschäumen, a' tajtékját, habját leszedni.
Faumlöffel, der, habárlókanál, tajték szedő kalán.
Faust die, ököl; mit der Faust schlagen, megöklözni, öklöllel megverni, kujakolni, megkujakolni; Sprichw. es paßt, wie eine Faust aufs Auge, nem illik hozzá; in die Faust lachen, alattomban örülni más kárán, kinevetni valakit; st. Hand, kéz; mit dem Degen in der Faust, kardos kézzel.
Faustdirne, die, fontos körtvély.
Faustdick, adj., ökölnyi vastag.
Faustgroß, adj., ökölnyi.
Fausthammer, der, kalapács; buzgány, csakány.
Faustkämpfer, der, ököllelbirkó[illegible] vívó, kujakló.
Faustkampf, der, ököllel vereked[illegible] vívás, kujakolás.
Faustrecht, das, erőszak, erőszaki
Faustschlag, der, öklözés
Favorabel, adj., günstig kedvező.
Favorit, der, kedvese valakinek.
Februar, der, Böjtelő hava, Fe[illegible] rius.
Fechtboden, der, bajvívó hely, ha[illegible] hely.
Fechten, d. i. ringen, birkozni, k[illegible] ködni, tusakodni; mit Waffen, [illegible] ni, harczolni t. i. fegyverrel; Uebung, küzdeni; trop. mit W[illegible] szóval harczolni, küszködni; [illegible] teln, (von Handwerksburschen) dúlni; mit den Händen fechten[illegible] dazni a' kezével, fektérozni.
Fechten, das, harcz, viadal, viv[illegible] kodás, hadazás.
Fechtenspiel, das, bajvívó játék.
Fechtenstreich, fortély a' vívásb[illegible] dazásban.
Fechter, der, im Kriege, harcz[illegible] kodó, vívó; trop. mester a' [illegible] bán; bei den Römern, bajvívó[illegible] nok; bei uns, vívó mester, [illegible] mester a' vívásban v. a' kard[illegible] ban.
Fechtkunst, die, vívómesterség, vás mestersége.
Fechtmeister, der, vívómester, [illegible] mester.
Fechtplatz, der, vívó hely.
Fechtschule, die, bajnok v. had[illegible] kola.
Feder, die, an den Vögeln, toll, [illegible] dár tollai; Federn bekommen, [illegible] sodni; Federn zum schreiben, ír[illegible] penna, írópenna; in die Feder [illegible] sagen, dictiren, penna alá mond[illegible] diktálni valamit; die Feder gut führen wissen, jól tudni a' pennát [illegible] gatni, jól tudni valamit írásban [illegible] ni; eine spitzige Feder führen, pennával írni, szúrósan serteg[illegible] írni; aus Federn bereitete Betten, her: Federbett, tollas ágy, t[illegible] töltött derekally, vánkos, duny[illegible] eine Feder auf dem Hute, forgó, bokréta a' kalap v. süveg mellé; Stahl, rugó, aczélrugó, p. ö. ban, zárban.
Federball, der, tollas lapta.
Federbüchse, die, pennatartó.
Federbusch, der, búb, bóbita, tollt[illegible]
Federchen, das, tollacska.

g, adj., z. B. eine Taube, ga-
p. o. galamb.
del, der, tollalkereskedés.
, der, forgás v. bokrétás kalap
adj., tollas.
, der, tollszár; pennának való

en, der, tollas vánkos.
ft, die, rugóerő.
eg, der, pennaharcz, tollharcz.
ht, adj., toll könnyűségű, kön-
mint a' toll v. pejh.
en, késedelmezni, nyammogni
mivel.
s, adj., tollatlan.
esser, das, peniczilus, pennakés,
nacsináló.
ütze, die, tollas süveg.
lke, die, tollas szegfű.
leißen, tollat fosztani.
eißer, der, tollfosztó.
ücker, der, tollbokréta kötő,
ritó.
, die, pennahasíték.
die, a' penna orra v. hegye.
die, tollszár, pennának való

as, apró marha, baromfi,

adj., puha mint a' pejh.
t. das, ennivaló vadmadár.
ng, die, pennával való raj-
nnarajz.
indér.
n, das, tündér mese.
preni, tisztítni, megsepreni,
itni; trop. den Beutel fegen,
az erszényt.
s, seprés, tisztítás.
er, tisztító, megtisztító, meg-
.
, das, purgatórium.
, die, megtisztítás, megseprés.
die, had, háború; ellenségeske-
gyülölség.
adj., nicht recht, vergebens, in
p. z. B. fehl geben, eltévedni,
jó helyen járni; fehl schießen,
sztení, elhibázni a' czélt v. nem
félre lőni; fehl treten, félre
elhibázni a' lépést.
, die, sikeretlen v. megvette-
érés.
nicht treffen, elhibázni, nem
a' czélt, nem találni, p. o. az
. lövés által; trop. einen Feh-
gehen, hibázni, hibát tenni v.
; st. mangeln, hibázni, nem
; z. B. es fehlte nicht an Muth,
aber an Kräften, nem bátorság, hanem erő hibázott; st. abwesend seyn, hijja lenni; es fehlte wenig, daß — csak kevés hijja volt, hogy — st. abgehen, hijjának lenni, hiházni; es fehlen noch 2 Groschen, még két garas hijja v. hibázik; eine Unvollkommenheit empfinden, sowohl am Körper als am Geiste, z. B. er ist selten gesund, immer fehlt ihm etwas, ritkán egésséges, mindég van valami baja; was fehlt dir? von einem Traurigen, mi bajod? minn szomorkodsz? von einem Kranken, mi bajod van? beteg vagy? es fehlt ihm nichts, semmi baja sincs.

Fehler, der, hiba; am Körper, testi hiba; im Schreiben, írásbeli hiba; voller Fehler seyn, tele lenni hibával; keine Fehler haben, hibátlan lenni; den Fehler verbessern, megjobbítni a' hibát; st. Irrthum, hibázás, megtévelyedés, tévedés, hiba; einen Fehler machen, megtévedni valamiben, hibát ejteni; jemanden seine Fehler entdecken, valakit hibáira figyelmetessé tenni; f. Vergehen, Schuld, vétség, vétek, hiba; Fehler auf Fehler machen, hibát hibával tetézni; frei von Fehlern seyn, ment lenni a' vétségtől.

Fehlerfrei, adj., hibátlan, büntelen; adv. hibátlanúl.

Fehlerhaft, adj., hibás, híjjános; adv. hibásan, híjjánosan.

Fehlerhaftigkeit, die, hibásság, híjjánosság.

Fehlgriff, der, hibaejtés a' fogásban, hibás fogás; trop. hiba, hibázás.

Fehlschlag, der, elhibázott ütés.

Fehlschlagen, elhibázni v. eltéveszteni az ütést; el nem sülni, be nem telyesedni, megcsalatkozni valamiben.

Fehlschnitt, der, hibás metszés.

Fehlschluß, der, hibás okoskodás.

Fehlschuß, der, elhibázott lövés.

Fehltritt, der, elhibázott lépés, hibás lépés.

Fehlzug, der, hibás vonás.

Fehm, die, Fehme, titkos itélő szék.

Fehmen, der, Frucht- oder Kornschober, asztag, búzaasztag.

Fehmgericht, das, titkos törvényszék, (volt Vesztfaliában).

Fehmstatt, die, titkos vesztőhely.

Feier, die, innepi pompa, inneplés, inneptartás, innep.

Feierabend, der, estvéli munkaszünet,

einer höflichen Sache ein Ende m
a'rúl dolognak szint adn
benhändler, der, festékárus.
enkasten, der, festékesdoz.
mischung, die, festékkeverés
rei.
ber, der, festélő.
ad]., színes; adv., szinesen
ep. szinű, j. B. rothsch
einű.
, das, fáfrán, paprícy.
hika; ein jüngst Fürst, s
urjú.
ani.
Fazán.
die, fáczán vadászat.
, der, fáczánkert, fáczá
er, fáczánfogó kutya.
der, fáczángondviselő,
ánó.
Fáczán tenyésztetés, v.
ly, p. o. kert, fáczá
ntartás mestersége.
im fáczán.
oder die Fasanhenne,
Fenyalább, ágnyalább,
nű.
ig.
die Fact. Állam
, nemzés, fajzás;
; ein Schein von
Szinnel.
lankodás, kordé
ühér.
nélcsap, havzon
ellcsapúl, hüjá
Szerkárpit, fe
malaczozni; die
malaczozott s
mehem, mapo
, hüjáskava
mellik v. fe
ül mentelen;
nem.
disznó.
Alá ollat.
Fassung, die, megmarkolás, megfogás; állapot; be jeomi; fassung, f. B. ein Gefäss
Fassungskraft, die, gen, foghatóság, ész
Fass, das, pl. die Fässer, hordó
Fassbinder, der, Fassdaube, die, Fassdeckel, der, fedél
Fasslich, adj., felfoghatóan, érthetőleg
Fassreif, der, Fassreifen, der, Fassschwinge, die, Fassspund, der, Fassstab, der, Fassung, die, Fassungskraft, die, Fassungsvermögen, das, Fassvoll, das, Fast, adv., Fasten, die, Fastenbrezel, die, Fastenbrief, der, Fastenbrod, das, Fastenbrodbäcker, der, Fastenbrodbäckerin, die, Fastenbrodbäckerinn, die, Fastenbrodbäckerinn, die, Fastenbrodbäckerinn

Erwerblustig, adj., keresni v. nyerni kivánó, keresetre vágyó.
Erwerbmittel, das, keresetmód, út, mód a' keresésre, vagyon szerzésre.
Erwerbquelle, die, kereset forrása v. kútfeje.
Erwerbung, die, das Erwerben, keresés, szerzés, megnyerés; Erwerben der Gunst, megszerzése valaki hajlandóságának.
Erwerbungsfähig, adj., a' ki törvényes szabadsággal bír p. o. jószág szerzésre v. vevésre.
Erwerbungsrecht, das, törvényes hatalom v. jusz a' keresetre.
Erwerbungszweig, der, kereset ága.
Erwerfen, j. B. ein Ziel, a' czélt találni hajítással; tőbben, agyon hajítni.
Erwetten, fogadással nyerni valamit.
Erwiedern, antworten, felelni, viszont felelni, ismét mondani, visszasonozni; vergelten, visszontagolni, visszaadni, v. fizetni, visszázni.
Erwiederung, die, Antwort, felelet, felelés; Vergeltung, visszonozás, visszontaglás.
Erwinden, f. fehlen, mangeln, híbázni, nem lenni, hijával lenni valaminek; es an nichts erwinden laſſen, mindent elkövetni, mindent megtenni valamire nézve; f. erwerben, keresni, szerezni, munkával nyerni; ſich erwinden, d. i. erflehen, bátorkodni, merészleni, merni.
Erwiſchen, megkapni, megkaparítni, megfogni; rajtakapni valamin.
Erwiſchung, die, megfogás, megcsípés.
Erwittern, durch den Geruch entdecken, felszaglálni.
Erwerbene, das, kereset, keresmény.
Erwuchern, uzoráskodva szerezni, uzorálkodás által nyerni.
Erwünſchen, igen kívánni.
Erwünſcht, adj., kivánt, óhajtott, p. o. alkalmatosság; adv. kivánság szerént.
Erwürgen, megfojtani, megszinegelni; megfúladni, megfúlni.
Erwürgung, die, megfojtás.
Erz, das, érez.
Erzader, die, érezér.
Erzählbar, adj., elbeszélhető.
Erzählen, elbeszélni, beszélni valamit, előbeszélni v. adni.
Erzähler, der, elbeszélő, előadó.
Erzählung, die, elbeszélés, előadás; ein Geſchichtchen, történet; eine erdichtete unglaubliche Erzählung, költött, hihetetlen történet.
Erzart, die, érezneme.
Erzbetrüger, der, főcsalárd, főruvasz, nagy csalárd.
Erzbiſchöflich, adj., érseki.
Erzbiſchof, der, érsek.
Erzbisthum, das, érsekség.
Erzböſe, adj., álnok, igen rosz, áthozott gonosz.
Erzbösewicht, der, főgonosztévő, föld terhe.
Erzbruch, der, érczbánya.
Erzdieb, der, főtolvaj, zsivány.
Erzdumm, adj., főbolond.
Erzeigen, j. B. Ehre jemanden, tiszteletet mutatni valakinek, tiszteilettel viseltetni valaki eránt; Wohlthaten erzeigen, jóltenni valakivel; ſich freundlich erzeigen, barátságot mutatni, barátságosan viselni magát; ſich dankbar erzeigen, háládatossággal viseltetni; ich danke für die erzeigte Ehre, köszönöm az erántam mutatott szivességét.
Erzeigung, die, mutatás, p. o. tiszteiet mutatása.
Erzen, jemanden Er nennen, kendezni valakit, v. kendnek nevezni.
Erzengel, der, arkangyal.
Erzeugen, j. B. Kinder, nemzeni p. o. gyermekeket; insbeſ. durch Mühe und Fleiß von der Natur gewinnen, j. B. Getreide ꝛc., termeszteni p. o. életet; hervorbringen, szülni, okozni; Ekel, Vergnügen erzeugen, undorodást v. gyönyörüséget okozni, szerezni; ſich erzeugen, származni; aus der Unmäßigkeit erzeugen ſich Krankheiten, a' mértékletlenségből nyavalyák származnak.
Erzeuger, der, nemző, atya.
Erzeugerinn, die, szülő, anya; und trop. j. B. die Mäßigkeit iſt Erzeugerinn der Tugenden, mértékletesség szüli a' virtust.
Erzeugniß, das, termesztés, termés, a' mit termeszt valaki, mív, készitmény p. o. a' mesterség mivei.
Erzeugung, die, nemzés; termesztés; okozás, szülés.
Erzfaul, adj., tunya, lusta.
Erzgang, der, érez ere v. metelye.
Erzgebirge, das, érztermő hegyek.
Erzgeizhals, der, fukar, zsugori.
Erzgrube, die, érczbánya.
Erzhaltig, adj., érczes.
Erzhaus, das, Oeſterreich, a' Felséges Austriai Ház.
Erzherzog, der, Főherczeg.
Erzherzoginn, die, Főherczegasszony.

Erzherzoglich, adj., Főherczegi.
Erzherzogthum, das, Főherczegség.
Erzhumoler, der, főképmutató, nagy szinmutató.
Erzhirt, der, (von Chriſto), Főpásztor.
Erzhütte, die, érczhuta.
Erziehen, nevelni, felnevelni; durch Ziehen bewegen, húzni, húzással elébbvinni, mint p. o. a' lovák a' szekeret; die Pferde können den Wagen nicht erziehen, nem bírják a' lovak a' szekeret elhúzni.
Erzieher, der, nevelő.
Erzieherinn, die, nevelő asszony v. leány, nevelőne.
Erziehung, die, nevelés, felnevelés; die Art und Weiſe des Erziehens, nevelésmód; eine gute, edle anſtändige Erziehung haben, jól, nemesen, illendő módon neveltetni; ein wohlerzogener, junger Menſch, jól nevelt ifjú.
Erziehungsanſtalt, die, nevelő intézet.
Erziehungsart, die, nevélés módja.
Erziehungsgeſchäft, das, nevelés gondja.
Erziehungskunſt, das, nevelés mesterége.
Erziehungsplan, der, a' nevelés kiszabott rendje v. szabásai.
Erziehungsrath, der, nevelő tanácsos.
Erziehungsſchrift, die, nevelést tárgyazó irás v. könyv.
Erziehungsweſen, das, a' nevelés mivolta v. mivoltának summája.
Erziehungswiſſenſchaft, die, a' nevelés tudománya.
Erzielen, ráczélozni; elérni, elnyerni.
Erzielung, die, ráczélozás; elérés, hozzájutás.
Erzittern, reszketni, remegni.
Erzitterung, die, reszketés.
Erzjude, der, lelkestől az uzoráskodáshoz ragaszkodó.
Erzkämmerer, der, főkamarás.
Erzkanzler, der, főkanczellár.
Erzlügner, der, főhazug.
Erzmundſchenk, der, főpohárnok.
Erznarr, der, főbolond.
Erzprieſter, der, főpap.
Erzreich, adj., érczel gazdag, bőérczű.
Erzſchatzmeiſter, der, főkincstartó.
Erzſchenk, der, főpohárnok.
Erzſchlacken, der, érczkoh, részalak.
Erzſtein, der, érczkő.
Erzſtift, das, Érsekség.
Erztruchſeß, der, főasztalnok.
Erzürnen, jemanden, megharagítni, haragra ingerleni, felbosszantani; ſich erzürnen, megharagudni.
Erzürnen, das, felingerlés, megharagítás.
Erzvater, der, pátriárka, vénatya.
Erzvogel, der, álnok ravasz.
Erzwingen, csikarni, kicsikarni.
Erzwingen, das, kicsikarás.
Erzwürde, die, főtiszteség.
Es, pronom., az, azt.
Eſcadre, die, (eskadr), hajóssereg.
Eſcadron, die, svadron, csapat, lovassereg, lovasosztály.
Eſche, die, körösfa, körisfa.
Eſchen, adj., körösfából való.
Eſchenbaum, der, körösfa.
Eſchlauch der, párhagyma.
Eſcorte, die, oltalomsereg.
Eſcortiren, elkésérni.
Eſel, der, szamár; ein junger Eſel, szamár vemhe; vom Pferde auf den Eſel kommen, lóról szamárra, cseberből vederbe; ein dummer Menſch, szamár, ostoba.
Eſelchen, das, szamaracska.
Eſelei, die, szamárság.
Eſelhaft, adj., ostoba, szamárhoz illő.
Eſelinn, die, nőstény szamár.
Eſelsarbeit, die, terhes, nehés munka.
Eſelsbrücke, die, restség, v. tunyaság bölcsője.
Eſelsgurke, die, ugorkás magrúgó, maróka.
Eſelsfüllen, das, szamár vemhe.
Eſelskopf, der, szamár, ostoba.
Eſelsmilch, die, szamártéj; ebtéj, kutyatéj.
Eſelsohr, das, szamárfül; könyv levelei csúcsainak béhajlása.
Eſelswicken, die, pl. szamárhere, baltavirág.
Eſelstreiber, der, szamaráz, szamárhajtó.
Eſparſette, die, takarmány baltaczim, spanyol lóhere, varjú borsó, piros szamárhere.
Eſpe, die. **Eſpenbaum**, der, nyárfa, rezgő nyárfa.
Eſpen, adj., nyárfából való.
Eſpenlaub, das, nyárfalevél; zittern, wie ein Eſpenlaub, úgy reszketni, mint a' nyárlevél.
Eßbar, adj., megehető, ennivaló.
Eſſe, die, d. i. Rauchfang, Schornſtein, kémény; ſt. Schmiede, koh, kovácsmühely.
Eſſen, enni, p. o. ételt, kenyeret; das iſt nicht zu eſſen, es nem enni való; das iſt zu eſſen, ez jó ízű; ich habe

heute noch nicht gegeſſen, még ma semmit sem ettem; Speiſe zu ſich nehmen, enni, t. i. ebédelni, vacsorálni.

Eſſen, das, d. i. Speiſe, étel; ſ. Mahlzeit, ebéd, vacsora; jemanden zum Eſſen bitten, valakit ebédre, vacsorára hívni; vom Eſſen aufſtehen, felkelni az asztaltól.

Eſſenſeger, der, kéményseprő.

Eſſenszeit, die, ebéd vagy vacsora ideje, evés ideje.

Eſſenz, die, essentzia.

Eſſer, der, evő; ein ſtarker Eſſer, jó vagy erős evő, jóétű ember, nagy ehető.

Eſſgeſchirr, das, evőedény.

Eſſig, der, ecet; ein ſcharfer Eſſig, erős ecet; zu Eſſig werden, megecetesedni, ecetté válni.

Eſſigbaum, der, ecetfa, ecet szömörcze.

Eſſigbrauerei, die, ecethészítés.

Eſſigbrauer, der, ecetfőző.

Eſſigflaſche, die, ecetsüvég.

Eſſiggurke, die, késavanyítnivaló apró ugorka.

Eſſigſauer, adj., ecetes.

Eſſigſäure, die, ecetesség, ecetsavanyúság.

Eſslöffel, der, evőkalán v. kanál.

Eſsluſt, die, ét- v. ételkivánás, ehesség.

Eſsſaal, der, ebédlő, evőpalota.

Eſsſchüſſel, die, evőtál.

Eſstiſch, der, ebédlő asztal.

Eſswaare, die, eleség, mindenféle ennivaló, eledel.

Eſtrich, der, essterha, szín.

Etliche, pl., egynéhány, némelly, némellyek, egynéhányan.

Etlichemal, adv., egynéhányszor.

Etwa, etwan, adv., ungefähr, mintegy, körülbelől; von ungefähr, talám, történetből; wenn etwa, ha talám; damit nicht etwa, hogy ne talám.

Etwas, adj. indecl., einiges, valami, valamit; ſ. ein wenig, einigermaßen, valamivel, egy kevéssé; etwas furchtſam, egy kevéssé félénk.

Euch, pron. Dat. nektek, Acc. titeket.

Euer, eure, eures, pron. adj., a' tiétek, a' ti — tok oder tek; bei Titulaturen: Euer Majeſtät! Felséged; Euer Excellenz! Excellenciaád.

Euertwegen, -halben, -willen, ti érettetek, ti miattatok.

Eule, die, bagoly.

Eures, pron. adj., a' tiétek, a' ti-tok oder tek.

Euter, das, tőgy.

Evangeliſch, adj., evangyéliomi; d. i. proteſtantiſch, protestáns.

Evangeliſt, der, evangyélista.

Evangelium, das, die ganze chriſtliche Lehre, evangyélium, Krisztus evangyéliuma v. tudománya és tanitása; die 4 Bücher der Evangeliſten, und die darinnen enthaltene Geſchichte Jeſu, a' Jézus élete, és cselekedetei előadása a' négy Evangyélisták által; Sonn- und Feiertags-Evangelium, vasárnapi evangyélium, az az, felolvasandó 's megmagyarázandó részecske az új testamentomból.

Ewig, adj., z. B. Gott, örök, örökkévaló p. o. Isten; immer dauernd, örökös, örökkétartó; adv. örökké, örökre; mindég; ſt. sehr, z. B. ewig ſchade, nagyon kár, örökös kár.

Ewige, der, az örökkévaló t. i. Isten.

Ewigkeit, die, örökkévalóság; in Ewigkeit! mind örökké! örökkön örökké! von Ewigkeit, öröktől fogva; unendliche Zeit, z. B. in Ewigkeit nicht, d. i. niemals, sohasem; die Dauer nach dieſem Leben, örökélet, örökkévalóság, jövendő élet

Excellenz, ein Titel, kegyelmes; Euer Excellenz! kegyelmes Uram Excellenciád!

Execution, die, Ausführung, végrehajtás; Leib- oder Lebensſtrafe, testi büntetés, vesztés; gewaltſame Eintreibung, ítélet végrehajtása.

Exempel, das, Beiſpiel, Exempel ſtatuiren, példát adni valakin.

Expectoriren, ſich, kiönteni szívének érzését, gondolatait.

Expediren, eligazitni, elküldeni.

Expedition, die, d. i. Abfertigung, elintézés, elrendelése a' dolognak főképen elküldés által; der Ort der Expedition, elintézés helye; d. i. Feldzug, táborküldés valahová.

Experiment, das, Kunſtverſuch, próbatétel.

Extemporiren, aus dem Stegreiſe ſprechen, készületlen beszélni.

Extra, nebenher, z. B. das iſt extra, ez rendkivül v. különösen van v. vétetik

Extra-Ausgabe, die, különös v. rendkivülvaló költség.

Extrapoſt, die, sebes pósta.

Ey! interj., ej, ejnye, ugyan; ey, ej ejnye no, ej, ej; ey, daß dich! ejnye, hogy a'tatár.

Ey, das, (Ei), tojás, tikmony; pl. die

Eier; frisches Ey, friss v. most tojt tojás; weiches Ey, híg tójás; Eyer legen, tojni; Eyer einer Henne unterlegen, tojást rakni a' kotló alá, megülletni a' tyúkot; Eyer ausbrüten, költeni, csirkét v. csibét költeni, kiki; trop. das Ey will klüger seyn als die Henne, okossabb akar a' csirke lenni a' tyúknál.

Eyerdotter, der, tojás széke v. sárgája.

Eyerfarb, adj., tojás fejére.

Eyerfleck, das, tojásos szarvas.

Eyerfuchen, der, tojásos lepény.

Eyerlegend, adj., tojó.

Eyeröl, das, tojásszékolaj.

Eyerſchale, die, tojáshéjj.

Eyerſchmalz, das, rátotta, rántotta, rényе.

Eyerſtock, der, tojásfészek, t. i. a' nőstény állatokban.

Eyförmig, adj., tojásforma, tojásformájú.

Eyrund, adj., tojásdad, tojásformájú; tojásgömbölyűségü; adv. tojásgömbölyüségre.

F.

Fabel, die, mese, rege, költemény.

Fabelbuch, das, mesés könyv, mesék.

Fabeldichter, der, meseíró, meseköltő, mesélő.

Fabelhaft, adj., mesés, regés, költeményes; adv. mesemódra, meseképpen.

Fabelhans, der, mesélő, mesélni szerető.

Fabellehre, die, költemény előadás a' pogány istenekről, regetudomány.

Fabeln, fabuliren, mesélni, regélni.

Fabelwerk, das, költemény; ſt. Fabeln, mesék, regék.

Fabriciren, mívvel készitni.

Fabrik, die, mívház, mívesház, fabrika, mívmühely; für Eiſen, Eiſenfabrik, vasmívmühely, vashámor; f. Wollenzeug, szövő fabrika; f. Tuch, posztó fabrika.

Fabrikant, der, d. i. der Vorſteher der Fabrik, főmívmester, mívházmester; der Beſitzer derſelben, mívmester, művész, fabrikás.

Fabrikat, das, fabrikamív, készítmény, mívkészítmény.

Fach, das, in einem Bücherſchrank, polcz, polczhely; Dach und Fach, hajlék, ház, lakhely; ein Haus in Dach und Fach erhalten, jó karban tartani a' házat v. épületet; alles jene, womit ſich jemand beſchäftiget, Metier, tudomány, mesterség, tudományság, tudományosztály; das ſchlägt nicht in mein Fach, ez nem az én mesterségem v. tudományom, ez az én mesterségemre nem tartózik, erre az én tudományom nem terjed ki; das ſchlägt in mein Fach, ez az én mesterségembe vág.

Fachen, durch Bewegung Wind verurſachen, fújtatni, felfújtatni, feljegyezni, felloholni p. o. a' tüzet; die Wolle oder Baumwolle zerſchlagen, gyapjút v. pamutot csapni a' csapóval, mint a' paplonosok, kalaposok; Fächer oder Abtheilungen machen, z. B. in einen Schrank, rekeszeket csinálni p. o. almáriomba.

Facit, das, summa, öszveség a' számvetésben.

Fackel, die, szövétnek, fáklya.

Fackeln, (vom Lichte), lobogni, mint a' fáklya v. gyertyavilág; trop. zaudern, késedelmezni, kesni.

Fackeltanz, der, fáklyástáncz.

Fackelträger, der, fáklyahordozó.

Façon, die, (faszón), mód, valamelly cselekedetmódja; ſt. Form, forma; z. B. ein Tiſch von neuer Façon, új formájú asztal.

Factiös, adj., zenebonáskodó.

Faction, die, pártosság.

Factiſch, adj., tettel bizonyitott, cselekedeti.

Factor, der, gondviselő v. számoló, p. o. a' nyomtató mühelyben.

Factotum, das, mindenes.

Factur, die, portékák számbavétele, a' rájok tett költségekkel együtt.

Facultät, die, auf Univerſitäten, tudományrang, kar.

Fade, adj., képtelen, éktelen.

Faden, der, fonál; einen Faden ziehen, fonalat ereszteni; keinen trockenen Faden am Leibe haben, csupa víz lenni; Ein Faden, egy szál; ſt. Klafter; egy öl; trop. der Lebensfaden, az élet fonala.

Fadenholz, das, ölfa.

Fadenkraut, das, szőszfű.
Fadennackend, adj., anyaszült meztelen; adv., anyaszült meztelenen.
Fadenrecht, adj., egyenes, mint ha zsinórra vették volna; adv., szála mentében p. o. vágni a' gyökcsöt, posztót.
Fadenweise, adj., fonalan v. szálanként.
Fadenwurm, der, fonálféreg, agyafúró.
Fächeln, Wind machen, legyezni.
Fächen, das, legyezőcske.
Fächer, der, legyező, árnyéktartó.
Fächern, legyezni.
Fächsen, termeszteni, p. o. kendert, sáfrányt 's a' t. p. B. Wein, szüretelni, bort szürni.
Fächser, der, csemeteág, plántálniváló csemete sarjúág; bujtás, bujtovány p. o. a' szőlőtőkén.
Fächeln, sich, lelfoszlani.
Fädig, adj., trop. geschickt etwas aufzufassen, gelehrig, tanítható, ügyes, alkalmatos valamire.
Fähigkeit, die, könnyű-esszűség, foghatóság ügyesség, tehetőség.
Fähnchen, das, zászlócska.
Fähnrich, der, zászlótartó a' gyalogságnál.
Fährden, in Gefahr bringen, veszedelembe vinni; gefährdet seyn, veszedelemben lenni v. forogni.
Fähre, die, ladik, komp, hídas, dereglye; általjáróhely.
Fährgeld, das, hajóbér.
Fährgerechtigkeit, die, révészségreváló szabadság.
Fährmann, der, révész.
Fährte, die, Spur, nyom.
Fällen, z. B. Bäume, kivághi p. o. az élőfát; ein Wild fällen, leejteni a' vadat; ein Urtheil fällen, ítéletet hozni, v. tenni róla, megítélni valakit, valamit.
Fällig, adj., lefizetendő, idejetelt p. o. adósság, váltólevél; der Wechsel ist noch nicht fällig, még nem jött el az ideje a' váltó kifizetésének.
Fällung, die, der Bäume, kivágása a' fának.
Fälschen, meghamisítni.
Fälscher, der, meghamisító, megvesztegető.
Fälschlich, adj., hamis, hazug; adv. hamisan, hazugúl.
Fälschung, die, meghamisítás.
Fältchen, das, auf der Stirn, ránczocska.
[illegible]ln, ránczolni, öszveránczolni.
[illegible]en, das, ránczocska, rovátkocska.
Färbeholz, das, festőfa, berzsen.
Färbekessel, der, festőüst.
Färbekunst, die, festőmesterség.
Färben, festen, megfesteni; roth, schwarz ꝛc. färben, veresre, feketére 's a' t. festeni; sich färben, megfestődni p. o. pirosra 's a' t.; vom Obste sagt man: pirúlni.
Färben, das, festés.
Färber, der, festő, ruhafestő.
Färberbaum, der, eczet szömörcze.
Färberei, die, festőház, v. műhely; festőmesterség.
Färbergesell, der, festőlegény.
Färberröthe, die, der Krapp, buzér, pirosító buzér, festőfű.
Färse, die, eine junge Kuh, üszö borjú, üszö.
Färsenkalb, das, üszöborjú.
Fäserchen, das, von Wolle, rostocska; von Gewächsen, rost.
Fäßchen, das, hordócska.
Fäule, Fäulniß, die, rothadás, meg- v. elrothadás; in Fäulniß übergehen, rothadni kezdeni.
Faumen, habzani, tajtékzani, v. habozni, tajtékozni; a' habját leszedni.
Fäustchen, das, öklöcske; phr. ins Fäustchen lachen, alattomban örülni, magában nevetni.
Faustel, der, kalapács.
Faustling, der, Stock, fustély, bot.
Fagot, der, dörgösíp, bögősíp.
Fagotist, der, dörgösípos.
Fahl, adj., fakó; adv., fakón.
Fahne, die, der Soldaten, zászló; zur Fahne schwören, a' zászló alá esküdni; die Fahne führen, a' zászlót vinni; auf dem Dache, vitorla; der Schwanz bei den Hasen, nyúlfark; auf den Federkielen, foszlány, a' toll szárán kétfelől.
Fahnenjunker, der, zászlóvivő.
Fahnenschmied, der, tábori kovács a' lovasoknál.
Fahnenstange, die, zászlónyél.
Fahnenträger, der, zászlótartó, v. hordozó.
Fahrbar, adj., ein Weg, Fluß, járható p. o. út, víz t. i. hajóval.
Fahre, die, megyebarázda.
Fahren, d. i. führen, bringen, vinni kocsin v. hajón; mit seyn, f. gefahren werden, menni; z. B. auf einem Wagen, Schiffe fahren, szekeren v. kocsin, hajón menni; auf Schlitten fahren, szánkázni; auf der Post fahren, postán menni; spazieren fahren, ko-

csikázni; trop. von schnellen Bewegungen, z. B. in den Himmel fahren, égbe menni; in die Grube fahren, mie die Bergleute, lemenni a' bányába; durch den Kopf fahren, wie ein Gedanke, hirtelen a' fejébe v. eszébe jönni v. ötleni; nach dem Degen fahren, kardjához kapni; in die Schüssel fahren, a' tálba nyúlni hirtelen; fahren, wie ein Stein, Pfeil, repülni mint a' kő, a' nyil 's a' t.; an etwas fahren, neki menni valaminek, belecsapódni; fahren lassen, z. B. eine Gelegenheit elszalasztani p. o. az alkalmatosságot; die Furcht fahren lassen, elvetni a' félelmet; fig. ankommen, z. B. ich bin gut, übel damit gefahren, boldogúltam v. nem boldogúltam vele, jól v. rosszúl ütött ki.

Fahren, das, menés kocsin v. szekeren, kocsizás, szekerezés, hajón menés, hajókázás.

Fahrer, der, menő t. i. kocsin; szekeres, szekeren vivő

Fahrgeld, das, kocsi-hajóbér, fuvar.

Fahrlässig, adj., nachlässig, gondolatlan, tunya.

Fahrlässigkeit, die, gondolatlanság, tunyaság.

Fahrnis, das, (veraltet), Fahrnisse, fahrende Habe, ingó jószág, ingóbingójoság.

Fahrstraße, die, szekér- v. kocsiút.

Fahrt, die, das Fahren, menés, járás, úszás p. o. kocsin, hajón; im Bergbaue, lejáró lajtorja a' bányába.

Fahrwasser, das, hajóbíró víz, hajókázható víz.

Fahrzeug, das, zum Schiffen, hajó.

Falb, adj., falo; adv. fakón.

Falbe, der, oder die, fakó ló.

Falbel, die, fodor v. széles szegély a' ruha allyon, szélfodor.

Falbig, falbicht, adj., fakós.

Falke, der, sólyom, sólyommadár; Sprichw. Augen haben wie ein Falke, tas szemekkel nézni.

Falkenbeize, die, sólyommalvadászás, solymászás.

Falkenier, der, Falkner, sólyomvadász, sólymász.

Fall, der, das Fallen, esés, leesés; einen Fall thun, leesni; der Fall des Wassers, vizesés, vizzuhanás; trop. ein Mädchen zu Fall bringen, a' leányt megejteni, megszeplősitni; fig. Einsturz, ledúlés, oszveomlás; trop. veszedelem, elpusztúlás, fig. Zufall, történet, eset; z. B. ein seltener Fall, ritka eset v. történet; den Fall setzen, feltenni; ich setze den Fall, felteszem, hogy 's a' t.; auf jeden Fall, minden esetre; fig. Gelegenheit, eset, alkalom; der Fall wird nicht wieder leicht eintreten, nem tudom, mikor adja ismét elő magát illyen alkalmatosság.

Falldrücke, die, felvonóhíd.

Falle, die, tőr, kelepcze; in die Falle locken, törbe keritni; in die Falle gehen, törbe kerülni v. esni.

Fallen, esni, leesni; in eine Grube fallen, az árokba v. gödörbe esni; jemanden zu Fuße fallen, valaki lábaihoz borúlni; Sprichw. mit der Thür ins Haus fallen, hű belé Baláza, neki rúgtatni; auf den Kopf fallen, a' fejére esni; trop. du bist nicht auf den Kopf gefallen, van neked eszed; f. hineinfließen, belészakadni v. folyni, kiöntődni belé, mint a' folyóvíz más folyóvízbe v. tengerbe; z. B. die Theiß fällt in die Donau, a' Tisza a' Dunába szakad; f. einfallen, wie ein Feind, beütni, bécsapni; dem Feinde in das Land fallen, az ellenség földére beütni; fig. zu Grunde gehen, megbukni, elveszni; wohin fallen, gerathen, esni, jutni valahová; in eine Krankheit verfallen, betegségbe esni, megbetegedni; vermindert werden, alább szállani, leesni; die Flüsse fallen, apadnak a' vizek; sein Ansehen ist gefallen, csökkent a' tekintete; sterben, besonders in der Schlacht, meghalni a' hadban v. ütközetben; von mehreren Handlungen, z. B. jemanden um den Hals fallen, valakinek nyakába esni, v. borúlni; in die Zügel fallen, a' kantárszárhoz kapni; azt megfogni; von der Stimme, z. B. ins Ohr fallen, tetszeni a' fülnek; jemanden zur Last fallen, valakinek terhére lenni, alkalmatlankodni; von gröberen Thieren, fig. geboren werden, lenni, születni; z. B. von schönen Pferden fallen schöne Füllen, szép lónak szép csikója szokott lenni.

Fallen, das, esés, leesés.

Fallend, adj., z. B. die fallende Sucht, nyavalyatörés.

Fallgatter, das, rontó v. leeresztő vasrostély, vassorompó.

Falls, d. i. im Falle, ha talám, arra az esetre, ha.

Fallstrick, der, hurok, tőrhurok; trop. tőr, kelepcze.

Fallthüre, die, csapóajtó; függőajtó.

Falſch, adj., unächt, hamis, nem igazi, ál p. o. haj; f. betrüglich, hamis; z. B. falſches Geld, hamis v. rossz pénz; falſche Briefe, költött levelek; falſches Spiel, csalárd játék; falſche Hoffnung, im moral. Sinne, z. B. ein falſcher Menſch, csalárd ember, ravasz; ſt. unwahr, nem igaz, költött p. o. hír v. hamis tanú; falſch, d. i. den Regeln der Kunſt zuwider, z. B. einen falſchen Ton hervorbringen, hibás hangot adni; falſche Rechnung, hibás számvetés; falſches Wort, elhibázott szó; adv. hamisan, csalárdúl; nicht wahr, hamisan, költve, nem igazán; falſch ſchwören, hamisan esküdni; falſch urtheilen, hamisan ítélni; falſch ſingen, hibásan énekelni.

Falſch, das, oder der, d. i. Fehler, Mangel, hiba, fogyatkozás; ſt. Unwahrheit, Betrug, csalárdság, hamisság; ohne Falſchheit, csalárdság nélkül való, együgyű, egyenes.

Falſchheit, die, Unwahrheit, hamisság, hazugság; Tücke, csalárdság, ravaszság, álnokság.

Falſchmünzer, der, hamis pénz csináló.

Falte, die, ránca; etwas in Falten legen, öszveráncolni, ránczba szedni; trop. geheime Neigungen des Herzens, a' szív rejtekei.

Falten, ránczolni, ránczba szedni; ein Papier, einen Brief falten, papirost, levelet öszvehajtogatni; die Stirn falten, öszvehúzni a' homlokát; die Hände falten, kúlcsolni a' kezét v. öszvetenni, öszvekúlcsolni.

Falter, der, szárnyas bogár, pillangó, lepke, pille.

Faltig, adj., ránczos, réteges; adv. ránczosan, rétegesen.

Faltung, die, ránczolás, öszveráncsolás, ránczbaszedés.

Falz, die, párzás, párasodás.

Falz, der, ráncz, öszvehajtás p. o. az árkus papirosnak az öszvehajtása, mikor azt a' könyvkötő béköti; der Rücken eines Buches, sark, könyvsark; Kerbe, Einſchnitt, barázda, rovátk p. o. az oszlopokon.

Falzen, öszvehajtogatni p. o. a' papirost, mint a' könyvkötők; rovátkolni, völgyelni.

Falzung, die, öszvehajtogatás.

Familie, die, Eheleute nebſt ihren Kindern, família, háznép; ſt. Kinder, gyermekek; eine ſtarke Familie haben, számos gyermekeinek lenni; Geſchlecht mit allen Anverwandten, nemzetség, família; eine alte, berühmte Familie, régi, híres nemzetség v. família, nevezetes familia; von guter Familie, d. i. von adeliger, jó nemes famíliából való v. származott.

Familien-Angelegenheit, die, família dolga, famíliát illető dolog.

Familien-Fehler, der, nemzetséges hiba.

Familien-Gut, das, ősi jószág.

Familien-Krankheit, die, nemzetséges nyavalya.

Familienſchlag, der, fajravonás.

Fanatiker, der, dühös buzgó.

Fanatiſch, adj., dühösen buzgó, eszelős buzgó; adv. dühös v. eszelős buzgósággal.

Fanatismus, der, dühös buzgóság, buzgó képzelkedés, eszelős buzgóság.

Fang, der, das Fangen, fogás, megfogás; was gefangen wird, habet in Compos. Fiſchfang, halfogás; Vogelfang, madárfogás 's a' t.; auf den Fang ausgehen, zsákmányolni menni; der Ort, wo Thiere gefangen werden, fogóhely, a' hol vadat szoktak fogni; f. Stich, dőfés; einen Fang geben, keresztül dőfni a' vadat; der Zahn mancher Thiere, fog, agyar; der Fang des Ebers, a' vadkan agyara.

Fangeiſen, das, vadász gyilok, dárda v. kés; eiſerne Falle, vascsapta, csapta, vastőr.

Fangegeld, das, fogásbér.

Fangen, fogni, megfogni, meghapni; einen Fliehenden erhaſchen, meg- v. elfogni a' szaladót; mit Netzen, Vögeln fangen, hálóval, szigonnyal fogni; trop. megkerítni, p. o. szóval, fortélyal, elfogni, rászedni; f. einſchließen, z. B. den Rauch, bezsorítni, elfogni p. o. a' füstöt; f. erſtechen, z. B. das Wild, általdöfni; Feuer fangen, meggyúladni, tüzet kapni, meggyúlni.

Fangen, das, fogás, megfogás, megkapás.

Fangzahn, der, tépőfog, kutyafog.

Farbe, die, szín, színe valaminek; die Farbe ändern, megváltoztatni a' színét; die Farbe verlieren, elveszteni v. elhagyni a' színét; die Farbe zum Malen, festék; es nimmt keine Farbe an, nem veszi bé v. fel a' festéket, nem ragad rá; trop. szín, máz;

[illegible] Sache eine Farbe geben, [illegible]lognak színt adni.
[illegible], der, festékáros.
[illegible], der, festékesfiók.
[illegible]ung, die, festékkeverés v. [illegible]és.
[illegible]der, der, festéktörő.
[illegible], színes; adv., színesen; [illegible] színű, z. B. rosenfarbig, [illegible]nű.
[illegible], das, páfrán, paprágy.
[illegible], bika; ein junger Farre, ti[illegible]barjú.
[illegible]gani.
[illegible], fáczán.
[illegible], die, fáczán vadászat.
[illegible], der, fáczánkert, fáczá[illegible].
[illegible], der, fáczánfogó kutya.
[illegible], der, fáczángondviselő, [illegible]kal bánó.
[illegible], die, fáczán tenyésztetés, v. [illegible] hely, p. o. kert; fáczá[illegible] fáczántartás mestersége.
[illegible], der, hím fáczán.
[illegible], das, oder die Fasanhenne, [illegible]án.
[illegible] vesszőnyaláb, ágnyaláb, [illegible]onáknál.
[illegible] fársáng.
[illegible] oder die, die Zucht, Abstam[illegible] Thieren, nemzés, fajzás; [illegible], nem, fajta; ein Schwein von [illegible], jó fajta disznó.
[illegible], haszontalankodás, kordé[illegible]szapság.
[illegible], das, csődörbér.
[illegible], der, ménló.
[illegible]haft, adj., csélcsap, haszon[illegible]; adv. csélcsapúl, hijá[illegible].
[illegible] Geschlecht fortpflanzen, bes. [illegible]weinen, megmalaczozni; die [illegible] gefaselt, megmalaczozott a' [illegible] uneig. sich vermehren, szapo[illegible]tonyészni.
[illegible] haszontalankodni, hijábanva[illegible]ni, ész nélkül beszéllni v. fe[illegible].
[illegible], adj., anyaszült mezítelen; [illegible]nyaszült mezítelenen.
[illegible], der, bika.
[illegible], das, magló disznó.
[illegible], das, magnak való allat.
[illegible]sér, der, rost.
[illegible] Fäden ausziehen, szálat húz[illegible]stolni; sich, kirostolódni.
[illegible], das, rostocska.
[illegible], adj., rostos, kirostosodott.

Fasler, die, haszontalankodó, csélcsap, kordeló, hívalkodó.

Fassen, mit Händen angreifen, megfogni; st. einfüllen, edénybe v. zsákba tenni; z. B. Wein fassen, a' bort hordóba tölteni; Korn fassen, a' gabonát zsákokba tölteni; Bienen fassen, béfogni a' méhéket kasba; f. einfassen, z. B. einen Stein in Gold fassen, valamelly drága követ aranyba foglalni; in sich fassen, belétérni, beléférni; das Gefäß wird den Wein nicht fassen, ebbe az edénybe belé nem fér a' bor; st. begreifen, verstehen, megérteni, megfogni; sich kurz fassen, rövid szóba befoglalni valamit, röviden előadni; etwas in die Augen fassen, szemügygyel tartani valamit; einen Hasen aufs Korn fassen, czélba venni a' nyúlat; zu Herzen fassen, szívére venni valamit; mit dem Verstande fassen, megfogni elmejével, felfogni; st. verstehen, megfogni; felfogni az értelmét; einen Vorsatz fassen, feltenni, elvégezni magában; Muth fassen, neki bátorodni; sich fassen, magát tartóztatni, rendbe szedni, magához térni; sich auf etwas gefaßt machen, készen, elkészülve lenni, készen tartani magát valamire; Wurzel fassen, meggyökerezni.

Fassung, die, das Anfassen, megfogás, megmarkolás; des Gemüths, elme állapot; die Fassung verlieren, zavarba jönni; öszvezavarodni; st. Einfassung, z. B. in Gold, béfoglalás.

Fassungskraft, die, das Fassungsvermögen, foghatósság, észerő, értelem.

Faß, das, pl. die Fässer, hordó.

Faßbinder, der, bodnár, pintér.

Faßdaube, die, hordódonga.

Faßdeckel, der, akna, dugó.

Faßlich, adj., könnyen megfogható, felfogható, megérthető; adv. világosan, értelmesen, megfoghatólag.

Faßlichkeit, die, könnyű megértése valaminek, világosság.

Faßreif, der, hordóabroncs.

Faßspund, der, hordódugó.

Fast, adv., st. beinahe, csaknem, szinte, közel, majd, kiesinybe hogy —, alig hogy nem.

Fasten, böjtölni, nem enni; bes. sich des Fleisches enthalten, böjtölni, húst nem enni, böjti ételeket v. eleséget enni.

Fasten, das, böjtölés, böjt.

Faſten, die, böjt, böjti napok.
Faſtengebet, das, böjti imádság v. könyörgés.
Faſtenprediger, der, böjti prédikátor v. prédikáló.
Faſtenpredigt, die, böjti prédikáczió.
Faſtenſpeiſe, die, böjti étel.
Faſtenſonntag, der, böjti első vasárnapja.
Faſtenzeit, die, böjt, a' negyven napi böjti idő.
Faſtnacht, die, Carneval, fársáng utólső napja.
Faſttag, der, böjtnap, böjti napok.
Fatal, adj., bajos, kedvetlen, mostoha, veszedelmes.
Fatalität, die, baj, kedvetlenség, kedvetlen dolog, mostohaság, mostoha sors.
Faul, adj., z. B. Holz, redves, rothadt, megrothadt; faul werden, megrothadni; Sprichw. Faule Fiſche, d. i. erdichtete Entſchuldigungen, költött, kopasz mentség; trop. unfleißig, rág, rest, tunya, korhel; adv. rágе, restül, tunyául.
Faulbaum, der, kutya benge, kutya fa.
Faulbett, das, heverőágy.
Faulen, rothadni, megrothadni.
Faulenzen, korhelkedni, henyélni.
Faulenzer, der, korhel, henyélő, heverő.
Faulenzerei, die, das Faulenzen, henyélés
Faulfieber, das, rothasztó hideg.
Faulheit, die, restség, tunyaság.
Faulthier, das, lajhár.
Faum, der, hab, tajték.
Faumen, oder fäumen, habzani, tajtékzani, v. habozni, tajtékozni; f. abſchäumen, a' tajtékját, habját leszedni.
Faumlöffel, der, habárlókanál, tajték szedő kalán.
Faust, die, ökől; mit der Faust ſchlagen, megöklözni, ökölkel megverni, kujakolni, megkujakolni; Sprichw. es paßt, wie eine Faust aufs Auge, nem illik hozzá; in die Faust lachen, alattomban örülni más kárán, kinevetni valakit; ſ. Hand, kéz; mit dem Degen in der Faust, kardos kézzel.
Faustbirne, die, fontos körtvély.
[illegible]dick, adj., ökölnyi vastag.
[illegible]roß, adj., ökölnyi.
[illegible]ammer, der, kalapács; buzgány, [illegible]ány.
Faustkämpfer, der, ökölvívó, kujakló.
Faustkampf, der, ökölvívás, kujakolás.
Faustrecht, das, erőszak, erős
Faustſchlag, der, öklözés.
Favorabel, adj., günſtig kedv
Favorit, der, kedvese valakin
Februar, der, Böjtelő hava, rius.
Fechtboden, der, bajvívó hely hely.
Fechten, d. i. ringen, birkozn ködni, tusakodni; mit Wa ni, harczolni t. i. fegyve Uebung, küzdeni; trop. mi szóval harczolni, küszködn teln, (von Handwerksburſc dúlni; mit den Händen fe dazni a' kezével, fektérozni
Fechten, das, harcz, viadal, vi kodás, hadazás.
Fechtenſpiel, das, bajvívó játé
Fechtenſtreich, fortély a' vívás dazásban.
Fechter, der, im Kriege, harcz kodó, vívó; trop. meste bán; bei den Römern, bajv nok; bei uns, vívó mester, mester a' vivásban v. a' k ban.
Fechtkunſt, die, vívómesterség vás mestersége.
Fechtmeiſter, der, vívómester, mester.
Fechtplatz, der, vívó hely.
Fechtſchule, die, bajnok v. h kola.
Feder, die, an den Vögeln, to dár tollai; Federn bekomm sodni; Federn zum ſchreiben penna, írópenna; in die Fe ſagen, dictiren, penna alá diktálni valamit; die Fede führen wiſſen, jól tudni a' pe gatni, jól tudni valamit írá ni; eine ſpitzige Feder führ pennával írni, szúrósan se írni; aus Federn bereitete B ber: Federbett, tollas ágy töltött derekally, vánkos, eine Feder auf dem Hute, fo bokréta a' kalap v. süveg m Stahl, rugó, aczélrugó, p ban, zárban.
Federball, der, tollas lapta.
Federbüchſe, die, pennatartó.
Federbuſch, der, búb, bóbita,
Federchen, das, tollacska.

ig, adj., z. B. eine Taube, ga-
p. o. galamb.
del, der, tollalkereskedés.
, der, forgás v. bokrétás kalap
adj., tollas.
, der, tollszár; pennának való

rn, der, tollas vánkos.
fr, die, rugóerő.
g, der, pennaharcz, tollharcz.
ht, adj., toll könnyűségű, kön-
mint a' toll v. pejh.
n, késedelmezni, nyammogni
ivel.
, adj., tollatlan.
ser, das, peniczilus, pennakés,
csináló.
ge, die, tollas süveg.
ke, die, tollas szegfű.
leißen, tollat fosztani.
leißer, der, tollfosztó.
mücker, der, tollbokréta kötő,
dorító.
lte, die, pennahasíték.
ze, die, a' penna orra v. hegye.
le, die, tollszár, pennának való

h, das, apró marha, baromfi,
ság.
, adj., puha mint a' pejh.
ret, das, ennivaló vadmadár.
nung, die, pennával való raj-
, pennarajz.
, tündér.
chen, das, tündér mese.
sepreni, tisztítni, megsepreni,
sztítni; trop. den Beutel fegen,
tni az erszényt.
as, seprés, tisztítás.
er, tisztító, megtisztító, meg-
.
r, das, purgatórium.
, die, megtisztítás, megseprés.
die, had, háború; ellenségeske-
gyülölség.
adj., nicht recht, vergebens, in
p. z. B. fehl geben, eltévedni,
jó helyen járni; fehl schießen,
eszteni, elhibázni a' czélt v. nem
, félre löni; fehl treten, félre
i, elhibázni a' lépést.
te, die, síkeretlen v. megvette-
kérés.
nicht treffen, elhibázni, nem
a' czélt, nem találni, p. o. az
v. lövés által; trop. einen Feh-
egehen, hibázni, hibát tenni v.
ni; st. mangeln, hibázni, nem
i; z. B. es fehlte nicht an Muth,
aber an Kräften, nem bátorság, hanem erő hibázott; st. abwesend seyn, hijja lenni; es fehlte wenig, daß — csak kevés hijja volt, hogy — st. abgehen, hijjának lenni, hiházni; es fehlen noch 2 Groschen, még két garas hijja v. hibázik; eine Unvollkommenheit empfinden, sowohl am Körper als am Geiste, z. B. er ist selten gesund, immer fehlt ihm etwas, ritkán egésséges, mindég van valami baja; was fehlt dir? von einem Traurigen, mi bajod? minn szomorkodsz? von einem Kranken, mi bajod van? beteg vagy? es fehlt ihm nichts, semmi baja sincs.

Fehler, der, hiba; am Körper, testi hiba; im Schreiben, írásbeli hiba; voller Fehler seyn, tele lenni hibával; keine Fehler haben, hibátlan lenni; den Fehler verbessern, megjobbítni a' hibát; st. Irrthum, hibázás, megtévelyedés, tévedés, hiba; einen Fehler machen, megtévedni valamiben, hibát ejteni; jemanden seine Fehler entdecken, valakit hibáira figyelmetessé tenni; f. Vergehen, Schuld, vétség, vétek, hiba; Fehler auf Fehler machen, hibát hibával tetézni; frei von Fehlern seyn, ment lenni a' vétségtől.

Fehlerfrei, adj., hibátlan, büntelen; adv. hibátlanúl.

Fehlerhaft, adj., hibás, híjjános; adv. hibásan, híjjánosan.

Fehlerhaftigkeit, die, hibásság, híjjánosság.

Fehlgriff, der, hibaejtés a' fogásban, hibás fogás; trop. hiba, hibázás.

Fehlschlag, der, elhibázott ütés.

Fehlschlagen, elhibázni v. eltéveszteni az ütést; el nem sülni, be nem telyesedni, megcsalatkozni valamiben.

Fehlschnitt, der, hibás metszés.

Fehlschluß, der, hibás okoskodás.

Fehlschuß, der, elhibázott lövés.

Fehltritt, der, elhibázott lépés, hibás lépés.

Fehlzug, der, hibás vonás.

Fehm, die, Fehme, titkos itélő szék.

Fehmen, der, Frucht- oder Kornschober, asztag, búzaasztag.

Fehmgericht, das, titkos törvényszék, (volt Vesztfaliában).

Fehmstatt, die, titkos vesztőhely.

Feier, die, innepi pompa, inneplés, inneptartás, innep.

Feierabend, der, estvéli munkaszünet,

estveli pihenés; Feierabend machen, megszünni a'munkától estve.
Feierkleid, das, innepi köntös v. ruha.
Feierlich, adj., szent, hittelvaló; feierliche Versicherung geben, szentül v. hittel fogadni, ígérni valamit; pompásinnepi; adv. innepi módon, pompásan; szentül, hittel p. o. megeskűdni.
Feierlichkeit, die, pompásság, innepi pompa.
Feiern, innepelni, megűlni, megtartani p. o. az innepet; st. müßig seyn, megszünni a'munkától, nem dolgozni, heverni.
Feierstunde, die, heverő v. nyugvó óra.
Feiertäglich, adj., innepnapi, innepi.
Feiertag, der, innepnap, innep; heverő nap, mellyen nem dolgoznak.
Feierung, die, inneplés, innepűlés, inneptartás; nyugvás, pihenés a'munka után.
Feig, adj., bátortalan, félénk, kicsiny szívű; adv. félénken.
Feige, die, fige.
Feigenbaum, der, figefa.
Feigenblatt, das, figefalevél.
Feigheit, die, félénkség, kicsinyszívűség.
Feigherzig, adj., félénk szívű, nyúlszívű.
Feigherzigkeit, die, félénkszívűség.
Feigwarze, die, Feigblatter, süly.
Feil, adj., eladó; feil bieten, arúlni valamit; trop. eine feile Dirne, piaczi szajha; es ist mir um keinen Preis feil, ettől semmi árron sem válnék meg.
Feilbietung, die, árúba bocsátás, árúlás.
Feile, die, reszelő; trop. die letzte Feile anlegen, utoljára még keresztül v. végig nézegetni és meggjobbítgat-
Feilen, reszelni; trop. kipallérozníni. valamit.
Feilen, das, kipallérozás.
Feilenhauer, der, reszelő kovács.
Feilsel, das, die Feilspäne, der Feilstaub, vaspor.
Feilung, die, reszelés.
Feilschaft, die, eladó jószág.
Feilschen, tudakozni az árát valaminek, alkudni valamire.
Feilscher, der, igérő, alkudó.
Fein, adj., zart, dünn, fínom; vékony, jóféle p. o. papiros, posztó; ohne fremden Zusatz, z. B. Gold, Silber, tiszta v. fínom arany, ezüst; von künstlich verfertigten Sachen, z. B. Waaren, különös jókészületű, jóféle portéka; f. scharfsinnig, gründlich im Denken, bélátó a'gondol ban, mélybélátású, éles, elmé gutes, äußeres Ansehen habend, ékes, diszes, deli t. i. ember; fittet, jeles v. módos magavi szép modú, jeles magassabás berséges; adv. st. manierlich, jelesen, szépen, ékesen, jól sen; dünn, zart, fínomúl, vé rein, tisztán; kunstvoll, mest sen; scharfsinnig, élesen, el listig, klug, fortélyosan.
Feind, der, ellen, ellenség; ein ab Feind, ein Todfeind, halálos ell
Feindlich, adj., ellenes, ellenség ellenesen, ellenségesen.
Feindschaft, die, ellenesség, elle ség, gyülölség.
Feindschaftlich, adj., és adv., s. f feindselig.
Feindselig, adj, ellenséges, elle kedő; gyülöletes, utálatos; a eine feindliche Art, ellenséges
Feindseligkeit, die, ellenségesség, geskedés; Feindseligkeiten aus anfangen, ellenségeskedni.
Feinheit, die, Zartheit, z. B. des fínomság, vékonyság; Rein B. im Sprechen, tisztaság, beszédbeli tisztaság; Vortreff különös jóság; Artigkeit, ill nyájasság, módosság, dísz; Sch mély belátás, élessége az el Schlauheit, fortélyosság, rav
Feist, adj., kövér, hízott.
Feistigkeit, die, kövérség, hízott
Felbel, der, kenderbársony.
Felber, Felberbaum, der, fejér fü
Feld, das, eine Ebene der Erde, gensatze der Gebirge, térség, m térföld; auf freiem Felde, a' mezőn; über Feld gehen, a' menni; was bebaut wird, szán mező; das Feld bauen, a'föl velni, szántani, vetni; trop. che steht noch im weiten Felde, talan még a'dolog; Gelegen auszuzeichnen, tágos mező v matosság valamire; f. Krieg, had; ins Feld ziehen, hadba táborba szállani; im Felde, h táborban; Schlachtfeld, csat im offenen Felde, a'csata m das Feld räumen, a'csatapiac hagyni, hátat fordítni; das haupten, megtartani a'csatap győzödelmes lenni.
Feldameise, die, mezei hangya.
Feld-Apotheke, die, tábori patika

[illegible], die, mezei munka, földmi-
[illegible]
[illegible], die, mezőnem.
[illegible], die, tábori ágyúk.
[illegible], der, tábori orvos.
[illegible], der, földmivelés, szántásve-
[illegible]
[illegible], der, földmivelő, szántóvető.
[illegible], der, tábori kenyérsütő.
[illegible], das, tábori nyoszolya; tá-
[illegible]
[illegible], die, mezei méh.
[illegible], die, mezei virág.
[illegible], die, mezei bab.
[illegible], der, tábori káplán.
[illegible], der, tábori seborvos.
[illegible], die, katangkóró.
[illegible], die, mezei cziprus.
[illegible], der, mezei encziián.
[illegible], die, mezei v. vadborsó.
[illegible], der, vadszamár.
[illegible], die, mezei termés, élet.
[illegible], das, tábori eszközök; me-
[illegible] földmivelésrevaló eszköz.
[illegible], das, tábori szék.
[illegible], das, tábori lárma, tábori
[illegible] szózat.
[illegible], der, mezei árok.
[illegible], die, mezei prűcsök.
[illegible], der, mezei nyúl.
[illegible], der, vezér, tábor vezére, fő-
[illegible], főhadivezér.
[illegible], das, tábori ispotály.
[illegible], der, mezőcsősz.
[illegible], die, mezei kunyhó.
[illegible], das, fogoly.
[illegible], der, tábori üst.
[illegible], der, tábori szakács.
[illegible], das, mezei fű.
[illegible], der, mezei kömény.
[illegible], das, tábor, haditábor.
[illegible], die, mezei pacsirta.
[illegible], die, turbán liliom.
[illegible], die, vadlencse.
[illegible], das, földmérték.
[illegible], der, mezei nyest.
[illegible], der, hadivezér.
[illegible]-Lieutenant, der, hadive-
vezérhadnagy.
[illegible], die, mezei egér.
[illegible], der, dögnyúzó.
[illegible], das, földmérés.
[illegible], der, földmérő.
[illegible], die, földmérés mester-
[illegible]
[illegible], der, mezei mák.
[illegible], die, tábori muzsika.
[illegible], die, szeplős v. mezei szegfű.

Feldpost, die, tábori pósta.
Feldprediger, der, tábori pap.
Feldrose, die, mezei kökörcsin.
Feldschanze, die, tábori sáncz.
Feldscherer, der, tábori orvos.
Feldschlacht, die, harcz, ütközet.
Feldschlange, die, d. i. Natter, erdei siklókígyó; ein Geschütz, taraczk, sűgér ágyú.
Feldschnecke, die, mezei csiga.
Feldschwamm, der, veres galócza, mezei gomba.
Feldspath, der, mezei foszlókő.
Feldsperling, der, mezei veréb.
Feldspinne, die, mezei pók.
Feldstuhl, der, tábori szék.
Feldstück, das, tábori ágyú.
Feldtaube, die, mezei vadgalamb.
Feldtrompete, die, tábori trombita.
Feldwache, die, tábori őrállő.
Feldwanze, die, mezei palaszka.
Feldwebel, der, strázsamester t. i. gyalogoknál.
Feldweg, der, mezei út.
Feldwirthschaft, die, mezei gazdaság.
Feldzehent, der, mezeitized, mezei termésből való tized.
Feldzeichen, das, tábori jel.
Feldzeugmeister, der, hadi tármester.
Feldzug, der, táborozás; er hat viele Feldzüge mitgemacht, sok táborozásban (hadban) jelen volt; unter jemanden einen Feldzug machen, valaki vezérlése alatt hadban szolgálni; der noch keinen Feldzug mitgemacht hat, a'ki még nem volt hadban.
Felge, die, talp, keréklap.
Felgen, fordítni, fordításra szántani.
Fell, das, bőr; Sprichw. jemanden das Fell über die Ohren ziehen, valakinek a'bőrit is lehúzni, az az, mindenétől megfosztani; die abgezogene Haut, z. B. von Thieren, lenyúzott v. lehúzott bőr; auf dem Auge, hájog, külső hájog a'szemen.
Fellchen, das, bőröcske.
Felleisen, das, bőrzsák, turba, bőrdő, bőrtáska, bőrtarisznya.
Fels, Felsen, der, kőszikla, kőszál; im Meere, kőszirt; auf Felsen stoßen, kőszirtra bukkanni, kőszirtnak menni.
Felsenfest, adj., kőszál módra merőn, v. erősen álló, erős mint a'kőszál.
Felsenhart, adj., kőszikla keménységű.
Felsenherz, das, kőszív.
Felsenkluft, die, kőszikla üreg.
Felsenritze, die, der Felsenritz, kőszikla-hasadás v. hasadék.

Felſenſtein, der, köszikla.
Felſenwand, die, köszikla-fal.
Felſig, adj., Felſen habend, kösziklás, köszirtes; Felſen ähnlich, kösziklához hasonló.
Felſklippe, die, köszirt.
Fench, der, muhar.
Fenchel, der, kömény
Fenchelöl, das, kömény olaj
Fenchelwaſſer, das, köményvíz.
Fenſter, das, ablak.
Fenſterbeſchlag, der, ablakvasalat.
Fenſterchen, das, ablakocska.
Fenſterflügel, der, ablakszárnya.
Fenſtergeld, das, ablakbér.
Fenſtergitter, das, ablakrostély.
Fenſterglas, das, ablaküveg.
Fenſterladen, der, ablaktábla.
Fenſterrahmen, der, ablakráma.
Fenſterſcheibe, die, ablakkarika, ablaküveg.
Fenſterſchieber, der, ablakfia.
Fenſterſchwalbe, die, házi fecske.
Ferien, die, szünőnapok, szünnap, pihenő napok.
Ferkel, das, malacz.
Ferkelchen, das, malaczocska.
Ferkeln, malaczozni, megmalaczozni, megſiadzani.
Fern, adj., távol, távollévő; adv. távol, messze; von fern, távolról, messzéről; ſo fern oder in wiefern, a' mennyiben; es ſey fern! az Isten mentsen meg! das ſey fern, d. h. mit nichten, távol legyen; telyességgel nem, korántsem; ſo fern ich kann, a' mennyiben rajtam áll.
Fernambuck, der, berzsen.
Ferne, die, távolyság, távolság; von Ferne, aus der Ferne, távolról, messzéről; in die Ferne ſehen, messzire ellátni; Ferne der Zeit, hosszú idő; das iſt noch in weiter Ferne, messze van még az, soká lesz még az.
Ferner, adj., további; für, außerdem, ezenkívül; továbbá; adv. tovább.
Fernerhin, adv., ezentúl, továbbá.
Fernerweit, adj., további, továbbravaló; adv. továbbra.
Fernglas, das, messzelátó t. i. üveg.
Fernrohr, das, idem.
Fernig, adj., d. i. vorjährig, tavalyi.
Ferſe, die, sark; jemanden auf der Ferſe nachfolgen, valakit nyomba követni, valakinek a' sarkában lenni.
Ferſenbein, das, sarkcsont.
fertig, adj., bereit, kész, készenlévő; bereit, kész, készen, kész, elkészült; bereit, kész, gyors; adv. hamar, gyorsan, elkészülve.
Fertigen, verfertigen, elkészítni.
Fertigkeit, die, készség; gyorsaság, ebesség, könnyűség.
Feſſel, die, bilincs, rabláncz, rabszij p. o. a' rab kezére v. félkezére és lábára, béko, vas a' rab lábaira; für die Pferde, béko, nyűg p. o. a' lovak lábaira; trop. die Feſſel der Liebe, a' szerelem bilincsei.
Feſſeln, bilincsre tenni, megbilincselni, vasra tenni, p. o. a' rabot; Pferde feſſeln, megbékózni, békóba verni a' lovakat; trop. durch Liebe, lebilincselni, hozzákapcsolni, lekötni p. a. valakit szeretet, barátság által; den Geiſt feſſeln, a' lelket fogva tartani.
Feſt, adj, dicht, zuſammenhaltend, merő, merevény, tömött, kemény; knapp, feſt anliegend, szoros, szük p. o. ruha; verwahrt, ſicher, megerősített, erős p. o. kőfal, vára; ein feſtes Lager, körülsánczolt tábor; dauerhaft, tartós, erős, szoros, állhatatos; ſtandhaft, állhatatos p. a. feltett szándék; adv. dicht, merőn, merevényen; keményen; knapp, morosan; ſicher, bátorságban, megerősítve; dauerhaft, tartósan; beharrlich, állhatatosan, erősen; jemanden feſtſetzen, erős fogságba tenni valakit, tömlöczbe tenni; etwas feſtſetzen, h. i. beſtimmen, valamit megállítni, meghatározni; ſich feſtſetzen, z. B. an einem Orte, valahol megtelepedni.
Feſt, das, innep, innepnap; ein Feſt feiern, begehen, innepet tartani v. ülni, meginnepelni valamelly napot; die drei hohen Feſte, a' három sátoros innepek; pompanap, öröminnep.
Feſtabend, der, innep szombatja.
Feſte, die, Feſtung, erősség, kis vár az ég bóltozatja.
Feſtigkeit, die, Dichtheit, tömöttség, keménység, merevénység; Dauerhaftigkeit, tartósság, erős volta valaminek, erősség; Beharrlichkeit, állhatatosság, tartósság, állandóság.
Feſtin, das, vendégség; Feierlichkeit, pompa nap, innepi pompa, örömineap.
Feſtkleid, das, innepi köntös.
Feſtlich, adj., innepi pompás; adv. innepi módon, pompásan.
Feſtlichkeit, die, innepi pompa.
Feſtmuſik, das, innepi muzsika.
Feſtpredigt, die, innepi prédikácsio.
Feſttag, der, innepnap, innepi nap.

, das, ünnepnapi köntös.
, vár, erősség; eine Festung
en, erobern, schleifen, valaet oltalmazni, megvenni,
ontani.
, der, várépítés.
, das, várerősség, a' vár
, bástyái.
kövér; etwas fett, kövéfettes Fleisch, kövér hús;
náſtet, meghízott, hízlalt;
, zsíros v. vajas p. o. étel;
n, meghízni; zu fett seyn,
agyon meghízni; trop. fetden, kövér föld; ſt. reichlich, z. B. fette Beute, gazdomány vagy préda; ein
t, zsíros hivatal; adv. kö-

övérség, kövére valaminek;
Fett von der Brühe abschövesnek a' zsírját leszedni;
Schweinfett, lúdzsír; Schweinzsir.
r, fodorháj, hájér.
r, végből.
e, farcsik, farcsika.
ttflecken, der, zsírmocsok
a' ruhában.
, reptelen, egy madár ne-

d. i. mit Fett besudelt, zsíkos a' zsírtól; Fett ähnlich,
ájos.
t, kövérség.
der, a' kérődző állatok te-
a.
er, potrohosság, potrohos

rongy, egy darab rongy.
nedves, nyirkos; feuchtes
s fa; feucht machen, meg-
, megvizezni; feucht weredvesedni.
die, nedvesség, nyirkos-

tűz; Feuer machen, tüzet
euer aufschlagen, kiütni;
gen, meggyúladni; das
ht aus, elalszik a' tűz; es
er um sich, tovább terjed
lik; mit Feuer und Schwert
rwüſten tűzzel vassal puszorságot; ſt. Feuersbrunſt,
r anlegen, felgyújtani vao. házat; es bricht Feuer
támad; in Feuer aufgeben,
zveégni; Hitze, Heftigkeit,
hevesség, tűz; vom Feuer

der Liebe verzehrt werden, a' szerelem tüzétől emésztődni; das Feuer des Aufruhrs anfachen, a' lázadás tüzét élesztení; in Feuer und Flammen gerathen, egészen felgyúladni v. tűzbe jönni, felIobbanni p. o. haragra; das Funkeln, z. B. der Augen, elevenség, tűz a' szemekben, szikrázása a' szemeknek; das Feuer aus Flinten und Kanonen, tüzelés, tűz p. o. a' hadban, puskákból, ágyúkból; Feuer geben, tüzet adni, lőni; ein heftiges Feuer machen, erősen v. sürün tüzelni v. lövöldözni; Wärme, Munterkeit, elevenség, tüzesség; mit Feuer sprechen, tüzesen beszéllni; das Feuer der Jugend, az ifjúi tűz v. elevenség; ins Feuer bringen, feltüzelni, tüzbe hozni.
Feueranbeter, der, tűzimádó.
Feueranstalt, die, tűzoltásabeli intézet, tűzoltó készületek.
Feuerbecken, der, szenes serpenyő.
Feuerbeständig, adj., tüzet kiálló.
Feuerbock, der, vasmacska a' tűzhelyen.
Feuerbrand, der, tüzes üszök v. kanócz.
Feuereimer, der, tűzoltó veder.
Feuereſſe, die, kémény.
Feuerfächer, der, tűzélesztő.
Feuerfangend, adj., meggyúlható, meggyúladó.
Feuerfarbe, die, lángszín.
Feuerfarbig, adj, tüzszínű, lángszínű.
Feuerfeſt, adj., tüzet kiálló, a' minek a' tűz nem árt.
Feuerflamme, die, láng, tűzláng.
Feuerfunke, der, szikra, tűzszikra.
Feuergeräthe, das, tűzoltó eszközök.
Feuergeſchrei, das, tűzi lárma.
Feuergewehr, das, tüzelő fegyver, puska, ágyú.
Feueralocke, die, harang, mellyet a' gyúladáskor félrevernek.
Feuerhaken, der, tűzoltó horog.
Feuerheerd, der, tűzhely.
Feuerkugel, die, tüzes golyóbis; gyújtógolyóbis.
Feuerlarm, der, tűzi lárma.
Feuerleiter, die, tűzoltó lajtorja.
Feuerlilie, die, tüzes liliom.
Feuermaterie, die, égnivaló.
Feuermauer oder Brandmauer, die, tűzvédfal.
Feuermörſer, der, mozsárágyú.
Feuern, tüzelni, tüzet adni ágyúból, puskából; Feuer machen, unterhalten, a' tüzelést folytatni t. i. a' tűzhelyen, tüzelni; Feuer von ſich geben, tüzelni, szikrázni, tüzet adni; der Stahl

feuert vortrefflich, igen jól hányja ez az acsél a'tüzet; ihm feuern die Augen, égnek a'szemei.

Feuern, das, tüzelés, ágyúzás.

Feuerordnung, die, gyúladáskori tüzoltó rendtartás.

Feuerpfanne, die, szenes serpenyő.

Feuerpfeil, der, gyújtató nyil.

Feuerprobe, die, tüzi próba.

Feuerrohr, das, tüzelő fegyver.

Feuerroth, adj., piros, mint a'tüz; feuerroth werden, nagyon elpirúlni.

Feuersbrunst, die, gyúladás, égés, tüztámadás.

Feuerschaden, der, égésből származott kár.

Feuerscheu, adj., tüztől iszonyodó v. irtózó.

Feuerschlund, der, tüzokádó nyílás.

Feuerschwamm, der, Zunder, tapló, kiütnivaló tapló; taplótinórú t. i. gomba.

Feuersgefahr, die, tüzi veszedelem.

Feuersnoth, die, tüzi inség.

Feuerspeiend, adj., tüzokádó p. o. hegy.

Feuerspritze, die, vizi puska, tüzoltó vizipuska.

Feuerstätte, die, Herd, tüzhely; az égés helye.

Feuerstahl, der, kiütő acsél.

Feuerstein, der, tüzkő, kova.

Feuerstrom, der, tüzpatak.

Feuerung, die, tüzelés, tüz égetés; tüzelő fa, tüzrevaló fa.

Feuerwache, die, tüzőrizet.

Feuerwächter, der, tüzőr, tüzőrző.

Feuerwerk, das, tüzi játék.

Feuerwerker, der, tüzi játékos, pattantyús mester.

Feuerwerkerkunst, die, tüzjáték mestersége.

Feuerzange, die, tüzfogó, csipővas.

Feuerzeichen, das, gyúladás jele.

Feuerzeug, der, kiütőszerszám.

Feurig, adj., tüzes, szikrázó; funkelnd, tüzelő; feurige Augen, tüzes v. szikrázó szemek; trop. vom Weine, tüzes, erős bor; heftig tüzes, heves, igen eleven p. o. haszéd, tuzes szeretet; heves ember; adv. tüzesen, hevesen.

Fez, Fecz ország, Afrikában.

Fiacker, der, állongó béreskocsi.

Fibel, die, Abécészkönyv.

Fiber, die, d. i. Faser, rost, rostszál.

Fichte, die, fenyőfa.

Fichten, adj., von Fichten, fenyő, fenyőfából.

Fichtenapfel, der, fenyőtoboz v. páncs.

Fichtenbaum, der, szemerke fenyő, genye fenyő, keresztes fenyő.

Fichtenholz, das, fenyőfa.

Fichtenrinde, die, fenyőkéreg.

Fichtenwald, der, fenyves — fenyő

Fichtenzapfen, der, fenyőtoboz, páncs.

Ficke, die, Schubsack, zseb.

Fidibus, der, pípagyujtó papiros

Fieber, das, hideglelés; tägliches viertägiges, abwechselndes Fieber, dennapi, harmad-negyednapi tozó hideglelés; das Fieber kommen, hideglelésbe esni; das vertreiben a'hideglelést elüzni, habe das Fieber engem a'hideg er hat das Fieber, a'hideg le Fieber kommt, borzogat a'hideg lel a'hideg.

Fieberanfall, der, a'hideg kibo tása.

Fieberchen, das, hideglelésecske.

Fieberfarbe, die, hideglelős szín.

Fieberhaft, adj., hideglelős.

Fieberhitze, die, hideglelés forrós

Fieberklee, der, háromlevelű vid

Fieberkraut, das, hideglelési e kis enczián, százforintosfű.

Fieberkranke, der, a'hideglelős.

Fieberlehre, die, hideglelésekr tudomány.

Fiebe materie, die, hideglelés ma

Fieberrinde, die, kínahéj.

Fieberschauer, der, hideglelési b zás.

Fiebertag, der, a'hideg napja, l lés napja.

Fiedel, die, rossz hegedű.

Fiedelbogen, der, hegedűvonó.

Fiedeln rosszúl hegedülni, csir a hegedün.

Fiedern, mit Federn versehen, z. B Pfeil, feltollazni p. o. a'nyilv daher: be- oder gefiedert, tolla ein gefiedertes Blatt, szárnyas lagos levél.

Figürlich, adj., ábrázolt; figürl den, ábrázoló p. o. mondás, adv. ábrázolva, alkalmaztatva zolva.

Figur, die, forma, külső formá minek; st. Bild, forma, kép, ság a'szép mesterségekben Redekunst, ábrázolat, ábrazo der Meßkunst, raiz, raizkép; derdar gestalteten Personen, z. wunderliche Figur, csudálat

mély; eine lächerliche Figur spielen, nevetséges személyt játszani v. az lenni.

Figurant, der, néma játszó t. i. a' játékszínen.

Figuriren, Aufsehen machen, személyt játszani; blos figuriren, csak jelen lenni.

Filtriren, megszürni.

Filtrirung, die, általszürés.

Filz, der, ein verworrenes Gewebe von Wolle oder Haaren, kócz, kóczos haj, ször; def. ein Werk von festgefilzener Wolle oder Haaren, zu Hüten ꝛc., szörposztó, süvegposztó, darócz, kóczdarócz; trop. ein geiziger Mensch, zsugori, fösvény.

Filzen, darócznak készítni; trop. ausfilzen, ausschelten, megpirongatni.

Filzhut, der, szörkalap.

Filzig, adj., kóczos; adv. kóczosan; zsugori, igen fösvény.

Filzigkeit, die, zsugoriság.

Filzkraut, das, Flachsseide, pippan, aranka.

Filzlaus, die, lapos tetü.

Filzmantel, der, szür.

Filzschuh, der, süvegcsizma.

Fimmel, der, die weibliche Pflanze des Hanfes, magvas kender.

Fimmeln, den weiblichen Hanf ausziehen und vom männlichen absondern, magvas kendert nyüni.

Finanzien, die, Vermögensumstände, pénzügy; zerrüttete Finanzien, rossz lábon álló pénzügy; d. i. Staatseinkünfte, közjövedelem, a' köztársaság jövedelme.

Finanzier, der, a' közjövedelem ügyéhez értő, pénzügyhez értő.

Finanz-Minister, der, közjövedelemre ügyelö fejedelmi tanácsnok v. miniszter.

Finanz-Rath, der, közjövedelmi tanácsos

Finanz-Wesen, das, a' közjövedelem ügye.

Finanz-Wissenschaft, die, a' közjövedelemügy tudománya.

Findelhaus, das, dajkáló ház a' talált kisdedek számokra.

Findelkind, das, talált gyermek v. kisded.

Finden, találni, lelni valamit; das Gesuchte finden, meg- v. rátalálni, ráakadni valamire; von ungefähr finden, rábukkanni valamire; es findet sich, van, találtatik, találkozik, meg van; sich finden, megkerülni, kikerülni, kisülni; die Wahrheit wird sich finden, kikerül v. kisül az igazság; st. befinden, erkennen, úgy v. annak találni, annak esmerni, találni benne, úgy tartani; ich finde die Sache gut, ón a' dolgot jónak találom v. tartom; sich in etwas finden, alkalmaztatni magát valamihez, beléigazodni valamibe, eligazodni valamin; sich in etwas nicht finden, nem tudni valamin elmenni, felakadni valamin, nem érteni valamit; sich in die Zeitumstände finden, az időhöz alkalmaztatni magát.

Finden, das, találás, lelés; rátalálás, ráakadás, megtalálás.

Finder, der, találó, lelő, rá- v. megtaláló.

Findung, die, találás, lelés, ráakadás.

Finger, der, ujj; der Daumen oder Daumenfinger, hüvelyk, hüvelykujj; der Zeigefinger, mutatóujj; der Mittelfinger, középujj; der Goldfinger, nevendékujj; der kleine Finger, kis ujj; eines Fingers breit, dick, lang, egy ujjnyi szélességü, vastagságú, hosszaságú; keinen Finger breit von etwas abgehen, egy körömnyire sem távozni el valamitől; jemanden um den Finger wickeln können, azt tehetni valakivel, a' mi tetszik; einem durch die Finger sehen, valakinek elnézni valamit; lange Finger machen, könnyen a' kezében felejteni valamit, az az ellopni; auf die Finger klopfen, a' körmére v. az ujjára ütni valakinek, megfenyíteni valakit; die Finger auf den Mund legen, szájára tenni az ujját, hallgatni.

Fingerchen, das, ujjocska.

Finger-Handschuh, der, ujjaskesztyü.

Fingerhut, der, gyüszü.

Fingerkuppe, die, az ujj hegye.

Fingerreif, der, karikagyürü.

Fingerring, der, gyürü.

Fingersbreit, -dick, -lang, adj., egy ujjnyi széles, vastag v. hosszú.

Fingerspitze, die, az ujj hegye.

Fingerzeig, der, ujjal mutatás.

Fink, Finke, der, pinty, pintyőke.

Finkengarn, das, pintyfogó háló.

Finkmeise, die, szén-czinke.

Finne, die, die entgegengesetzte Seite eines Hammerkopfes, d. i. die Schneide, a' kalapács éle; eine Zwecke, czöveg v. aprószeg; im Gesichte, persenés áz ábrázaton; bei Schweinen, a' borsóka a' disznóhúsban, szalonnában; bei Fischen, halszárny.

Firnig, adj., personéses; borsókás t. i. disznóhús.

Finſter, adj., setét, homályos; finſter machen, elsetétítni; finſter werden, elsetétedni; es iſt finſter, setét van; ſt. mürriſch, komor, szomorú p. o. gondolatok.

Finſterniß, die, setétség; die Sonnenfinſterniß, napbeli fogyatkozás; ſt. Unwiſſenheit, tudatlanság, tévelygés; ſt. Schlechtigkeit, rosszaság; ſt. Ungewißheit, bizonytalanság.

Finte, die, in der Fechtkunſt, fortély p. o. bajvívásban, ravaszság.

Fips, der, fitty.

Firlefanz, die, Firlefanzerei, holondság, tréfaság.

Firma, die, eines Kaufmannes, a' kereskedőknél a' név és az alá írás módja 's jele, kereskedői alólírás.

Firmament, das, levegőég, kiterjesztett erősség.

Firmeln, bérmálni.

Firmelung, die, bérmálás.

Firmiren, von Kaufleuten, a' nevét aláírni t. i. a' levélnek váltónak, a' kereskedőknél.

Firniß, der, firnácz.

Firniſſen, bévonni firnáczal.

Firſte, die, der Firſt, Gipfel des Daches, tető, ormója a' fedélnek.

Fiscal, der, Sachwalter, ügyvédő, ügyvéd, ügyfolytató, ügyész.

Fiscaliſch, adj., királyi kincstárhoz tartozó.

Fiſch, der, hal.

Fiſchadler, der, halászó sas.

Fiſchangel, die, halhorog, halászó horog.

Fiſchartig, adj., halnemű.

Fiſchbein, das, halhéj, halcsont.

Fiſchbeinern, adj., halhéjból való.

Fiſchblaſe, die, halhójag.

Fiſchbrühe, die, hallév, halleves.

Fiſchbrut, die, halivadék.

Fiſchchen, das, halacska.

Fiſchen, halászni, halat fogni; im Trüben fiſchen zavarosba halászni; az az, a zurzavaros dolgot más kárával maga hasznára fordítni.

Fiſchen, das, halászás, halászat.

Fiſcher, der, halász

Fiſcherei, die, halászás, halászat.

Fiſchergarn, das, Fiſchernetz, halászháló.

Fiſcherhütte, die, halászkunyhó.

Fiſcherkahn, der, halászcsónak.

Fiſcherlord, der, halrácz.

Fiſcherring, der, das Siegel des Papſtes, pecsét gyürüje.

Fiſchfang, der, halászat.

Fiſchfeder, Fiſchfloſſe, die, úszósárny, úszáng.

Fiſchgeier, der, halászkeselyű.

Fiſchgräthe, die, halszálka.

Fiſchhacken, der, halász horog, halászó horog v. szigony.

Fiſchhäder, der, gém.

Fiſchhälter, der, halbárka, haltartó; ſt., Fiſchteich, halasztó.

Fiſchhamen, der, meritőháló.

Fiſchhändler, der, halárós.

Fiſchhandel, der, halárúlás.

Fiſchhaut, die, halbőr.

Fiſchholz, das, halófa.

Fiſchkaſten, der, halbárka.

Fiſchkiefer, Fiſchkiemе, die, kopótyú.

Fiſchköder, der, halcsaló étek.

Fiſchlaich, das, halivadék, halikra.

Fiſchlake, die, halasztató sóslév.

Fiſchleim, der, halenyv.

Fiſchmarkt, der, halpiacz.

Fiſchohr, das, kopotyú.

Fiſchotter, die, vidra.

Fiſchreich, adj., halas, hallal bővelkedő.

Fiſchreiher, der, kék kém.

Fiſchreuſe, die, varsa, tesziveszi, tapogató.

Fiſchrogen, der, ikra, halikra.

Fiſchſchuppe, die, halpikkely, halpáncz.

Fiſchſpeiſe, die, halétek.

Fiſchteich, der, halasztó.

Fiſchthran, der, halzsír

Fiſchtrog, der, halasteknő.

Fiſchwaare, die, eladó halak.

Fiſchweib, das, haláros asszony.

Fiſchweiher, der halastó.

Fiſpeln, Fiſpern, suttogni, susogni.

Fiſtel, die, ein Röhrgeſchwür, Hohlgeſchwür, csöves kelés, folyó seb; in der Muſik, durch die Fiſtel ſingen, falsetliren, sipító hangon énekelni.

Fittich, der, ſt Flügel, szárny; trop. Schutz, oltalom.

Fitze, die, ein Gebinde von 20 ꝛc. Fäden, ige, egy ige fonál.

Fix, adj., d. i. feuerbeſtändig, fest, tűzkiálló, erős, tartós, állandó; ein fixer Körper, tűzkiálló test; die fixe Luft, bészorult levegő valamelly testben; eine fixe Idee, rögzött, képzelet; ſt. fertig, bereit, kész, készen lévő; fix und fertig, egészen kész; ſt. munter, hurtig, gyors, serény.

Fixiren, d. i. beſtimmen, meghatározni valamit; trop. mit den Augen fixiren, szemügyre venni, szemmel czélba venni.

der, álló csillag.
lj, lapos, sima, egyenes; die
hand, tenyér; breit, z. B. mit
Degen jemanden schlagen, va-
legkardlapozni; f. platt. z. B
che Nase, lapos orr; adv. la-
simán, egyenesen.
e, Ebe e, síkság, térség, szé-
; die Fläche eines Degens, a'
pja; die Fläche der Hand,
; die Oberfläche, felszín,
halt, der, térségnagysága.
naß, das, lapmérték, térség-
, felületmérték.
bl, die, egyenlő sokszorozás,
ű ez; ötször öt, huszonöt.
ie, mócsing.
n, das, lángocska.
, das, palaczocska.
r, len.
, der, lentermesztés.
, der, pejhes szakál.
tel, die, lenbunkózás.
he, die, lentörő.
, das, lenföld, lentermő föld.
r, das, szőszhaj.
rl, die, lengereben.
fe, die, idem.
, die, lenáztató.
t, der, lenmag.
tel, der, lenszár.
, das, Flachziegel, der, lapos
cserép zsindely.
lobogni, mint a' gyertya.
er, Kuchen, lepény.
e, hajó- v vitorlázászló.
nge, die, hajózászló rúdja.
die, láng; in Flamme gera-
eggyúladni, fellobbanni; trop.
idenschaften, besz. der Liebe, tűz,
p. o. szerelem tüze, lángja;
eges, a' háború tüze, lángja.
, mit Flammen brennen, lán-
lángalni, lángal égni.
, adj., habos, lángos.
adj., lángoló, lángos.
tr, flanel.
kóborlani.
e, Seite, oldal.
e, palaczk.
rmig, adj., palaczk formájú.
ller, der, pinczetok.
bis, der, lopótök.
s, der, csiga gépely, emelő

der, csélcsap.
t, der, trop. állhatatlan, víz-
ber v. isiu.

Flatterhaft, adj., leichtsinnig, hiú, csa-
pongó, szeles; unbeständig, állhatat-
lan, csapodár, vízeszü.
Flatterhaftigkeit, die, hiúság, változó-
ság, vízeszüség, állhatatlanság.
Flattern, die Flügel bewegen, szárnyai-
val vergelődni, repkedni, repesni,
mint a' lepkék; lobogni, mint a' zász-
lók; trop. mit den Augen herumflat-
tern, a' szemeit ide 's tova repesni.
Flatterſinn, der, változóság, állhatat-
lanság.
Flattiren, ſchmeicheln, hízelkedni.
Flauen, abſpülen, z. B. die Wäſche, die
Erze, kirázni a' vízben p. o. a' mo-
sott ruhát; érczet.
Flaume, Flaumfeder, die, pejh, pehej.
Flaumig, adj., voller Flaumfedern, pej-
hes; den Federn ähnlich, pejforma.
Flauſch, der, ein Büſchel Wolle, fürt p.
o. gyapjú.
Flauſe, die, szófiabeszéd.
Flechte, die, etwas Geflochtenes, font
szövevény v. cserény; kas, kocsi-
kas; auf der Haut, kanyaró, kiütés
a' testen, tarjag; eine Art Aftermoos,
tarjag, börmoh, zuzmó a' fákon, kö-
veken.
Flechten, fonni, bé- v. összefonni p. o.
vesszőt, hajat, két, három ágba;
geflochtene Körbe, vesszőből font ko-
sarak.
Flechtweide, die, rekettyefüz.
Fleck, der, ein kleiner Theil der Erdfläche, darab, dülő; ein Fleck Acker,
Wieſen, egy darab szántóföld, rét;
Stelle, hely, rész, tér; Raum, kör,
közhely; trop. er hat den Kopf auf
dem rechten Flecke, helyén van az
esze, okos ember; ein Stück zum
flicken, folt.
Flecken, der, Marktflecken, városos hely-
ség, kis mezőváros; folt p. o. a' tes-
ten; Schmutz, mocsok, pecsét p. o.
a' ruhában; einen Fleck auswaſchen,
kimosni v. kivenni a' pecsétet; trop.
f. Fehler, hiba, fogyatkozás.
Fleckenlos, adj., trop. szeplőtelen, ár-
tatlan; fleckenloſes Leben, feddhetet-
len élet; adv. ártatlanúl, feddhetet-
lenúl.
Fleckfieber, das, petécs, petécses hideg-
lelés.
Fleckig, adj., foltos; bunt, tarkás; ſchmu-
zig, mocskos, pecsétes, szennyes.
Fleckkugel, die, pecsétkivevő golyóbis.
Fledermaus, die, denevér, szárnyas-
egér, bőregér.
Flederwiſch, der, tollseprő.

tatni, megvenni, visszaverni az ellenséget.

Flüchten, elszaladni, elfutni p. o. a' veszedelem elől; sich zu jemanden flüchten, valakihez futni t. i. mint menedék helyre; st. in Sicherheit bringen, bátorságos helyre vinni.

Flüchten, das, szaladás, futás.

Flüchtig, adj., futó, szaladó; flüchtig werden, megfutamodni, megszaladni; vergehend, mulandó, hirtelen múló, elrepülő, elszálló; leicht, schnell fliehend, szaladós, futós, gyors, jó futó; leichtsinnig, állhatatlan, változó eszű; in der Eile gemacht, hirtelen v. sietve készült p. o munka; adv. futva, futvást, szaladva, hirtelen, gyorsan, futtában, sebesen, sietve, imigyamúgy.

Flüchtigkeit, die, hamarság, gyorsaság, sietség; mulandóság.

Flüchtling, der, szökevény; vízeszű, állhatatlan, caélcsap.

Flück, adj., von jungen Vögeln, anyányi, p. o. madár, repülhető.

Flügel, der, szárny; trop. die Flügel hängen lassen, leereszteni a' szárnyát, búsúlni, szomorkodni; einer Armee, a' hadisereg szárnya; eines Hauses, az épület szárnya; einer Thür, eines Fensters, ajtó, ablak szárnya; ein musikalisches Instrument, szárny szabású Fortepiáno.

Flügelchen, das, szárnyacska.

Flügeldecke, die, szárnyfedél.

Flügelförmig, adj., szárnyszabású; adv. szárnyformára.

Flügelkleid, das, szárnyasruha.

Flügelmann, der, szárnyintő, jeladó.

Flügeln, felszárnyalni.

Flügelpferd, das, szárnyasló (Pegazus).

Flügelwerk, das, ennivaló madarak, v. szárnyas állatok.

Flüssig, adj., fließend, folyó, híg; adv. folyva; flüssig werden, megolvadni, folyóvá lenni, meghígulni; flüssig machen, elolvasztani, megolvasztani.

Flüssigkeit, die, hígság, folyóság, híg v. folyó test.

Flüstern, súgni, susogni, suttogni.

Flüstern, das, suttogás, susogás.

Flug, der, das Fliegen, repülés; einen Vogel im Fluge schießen, repülében lelőni a' madarat; auf dem Fluge, futtában, hamarjában; was fliegt, z. B. ein Flug Vögel, Bienen, egy [illegible]eg madár, egy raj méh.

[illegible]er, das, repülő láng.

Flugloch, das, z. B. in Bienenkörben, kijáró lyuk a' méhkason.

Flugs, adj., tüstént azonnal.

Flugsand, der, szálló homok.

Flugschrift, die, iromány, szálló

Flur, die, sik mező, térség, r mezőség, mező; virány.

Flurschütze, der, mezőcsősz.

Fluß, der, das Fließen, folyama der Strom, folyóvíz; ein f Fluß, hajóbíró folyóvíz, ha tó, folyóvíz; einen Fluß du általgázolni v. meglábolni a' zet; ableiten, elárkolni v. venni; über einen Fluß setze menni a' vizen, általevezni; sten Körpern, z. B. Gold in F gen, az aranyat megolvaszta Krankheit, csúz, náthanem lya a' testben.

Flußbad, das, folyófürdő.

Flußbett, das, a' folyóvíz árka.

Flußfieber, das, náthahideg.

Flußfisch, der, folyóvízi hal.

Flußkrebs, der, folyóvízi rák.

Flußpferd, das, vízi ló.

Flußschiff, das, folyóvízi hajó.

Flußschildkröte, die, folyóvízi ka.

Flußwasser, das, folyó v. folyó folyóvízből merített víz.

Fluth, die, im Gegensatze der E ger dagadás, árádás; G Fluth, tengerjárás, tengera árádás; st. Welle hullám, Drängen des Wassers, vízte ár; trop. eine Fluth von Th könnyek árja.

Fluthzeit, die, a' tenger dagadá dás ideje, tengerdagály.

Fockmast, der, előárbocz.

Fockriegel, das, elővitorla.

Förder, adv., tovább, továbbá

Fördern, weiter schaffen, z. B. tovább küldeni, vinni v. s st. beschleunigen, siettetni; dern, sietni; fördere dich, si hozzá; st. befördern, előmoz

Förderlich, adj., gyors, siet gyorsan; sietve.

Förderung, die, előmozdítás, tés.

Förmlich, adj., die gehörige F dend, formás; wahr, wirkli valóságos, forma szerént v. lóságos illendő; adv. for rént; valóban, valósággal; illendően.

Förster, der, erdőkerülő.

folgen, von der Stute, megelleni, megcsikózni.

Fohlen, das, csikó, kis csikó.

Folge, die, das Folgen auf etwas, következés; das iſt die Folge nicht, az onnan v. abból nem következik; ſt. Gehorſam, z. B. Folge leiſten, engedelmeskedni; dem zu Folge, ahoz képest, a' szerént; die künftige Zeit, a' jövendő idő; z. B. die Folge wird es lehren, a' jövendő idő majd megmutatja; in der Folge, ezután, ennekutánna, idővel; das wird Folgen haben, ennek következése lesz; Schluß, z. B. daraus eine Folge ziehen, következést húzni v. okoskodni valamiből.

Folgen, hinter einer Sache gehen, utánna menni, követni valamit, késérni, p. o. a' halottat; jemanden auf dem Fuße folgen, valakit nyomban követni; dem Range, der Würde nach, mit auf, utánna következni, valakit követni p. o. a' hivatalban, az országlásban; der Zeit nach, következni utánna; z. B. ein Unglück folgt auf das andere, egyik szerencsétlenség a' másikat éri; mit aus, daraus folgt, abból következik, hogy 's a' t. ſich nach etwas richten, engedni valakinek, teljesíteni valaki kívánságát, akaratját; gehorchen, engedelmeskedni; ſt. entſtehen, származni belőle, lenni; ſt. nachahmen, követni, híveni valakit.

folgend, adj., darauf kommend, következő, következendő p. o. esztendőben; jövő, jövendő; auch läßt es ſich mit dieſer, — e, — es, verwechſeln, z. B. er ſprach folgendes, ezeket mondotta; auf folgende Art, illyen módon.

folgenreich, adj., z. B. ein Krieg, nagy és sokféle következésü p. o. háboru.

folgern, ſchließen, következtetni, p. o. valamiből valamit, okoskodni.

Folgerung, die, következés, okoskodás; in der Logik, kihozás.

Folgezeit, die, jövendőség, jövendő idő.

folglich, adv., következésképpen, következőleg, és így, tehát.

folgſam, adj, engedelmes, engedelmeskedő; adv., engedelmeskedve.

Folgſamkeit, die, engedelmeskedés, engedelmesség.

Foliant, der, d. i. ein Buch in Folio, ívnagyságú könyv, legnagyobb formájú könyv.

Folie, die, hártyaércz.

Folter, die, tortúra, kínzás.

Folterbank, die, kínzópad v. szék.

Folterer, der, kínzó vallató.

Foltern, valakit kínzani, kínzással vallatni; trop. martern, quälen, mardosni, mint a' lelki esméret valakit.

Fond, der, Fonds, Hauptſumme, Stamm, tőkepénz, tőke summa; Geldquelle, pénz forrása, jövedelem kútfeje.

Fontanell, das, folyóseb; Fontanell ſetzen, folyósebet nyitni.

Foppen, kötődni kötekedni, ingerkedni valakivel.

Foppen, das, kötekedés, kötődés.

Fordern, verlangen, kívánni, megkívánni valamit; ſeinen verdienten Lohn fordern, érdemlett jutalmát kívánni; vor Gericht fordern, valakit törvény eleibe idézni.

Fordern, das, kívánás.

Forderer, der, valamit kívánó, megkívánó.

Forderung, die, kívánság, kívánás, megkívánás.

Forderungsſatz, der, kívánattétel.

Forelle, die, pisztráng.

Form, die, Geſtalt, alkat, forma; ſt. Art, mód; nach gewöhnlicher Form, a' szokott mód szerént.

Formalien, Formalitäten, die, bévett szokás és mód.

Format, das, eines Buches, a' könyvnek rétnagysága v. formátja.

Formel, die, Redensart, szóllásmód.

Formiren, formálni, formáját készíteni valaminek; ſich formiren, rendbe v. hadlábba állani, mint a' katonák.

Formenſchneider, der, formametsző.

Formular, das, formamustra.

Forſchbegierde, die, vizsgálódó v. nyomozókívánság.

Forſchbegierig, adj., vizsgálódni, nyomozódni szerető.

Forſcheln, nyomozgatni valamit.

Forſchen, genau nach etwas fragen, kérdezősködni, nyomozódni, tudakozódni valami felől; unterſuchen, vizsgálni, nyomozni valamit.

Forſchen, das, die Forſchung, tudakozódás, kérdezősködés; vizsgálás.

Forſcher, der, tudakozódó, tudakoló; vizsgáló, vizsgálódó.

Forſchungsgeiſt, der, vizsgálódó elme.

Forſt, der, Wald, erdő, erdőség, csere.

Forſtamt, das, erdőtisztség.

Forſtbeamte, der, erdőtiszt.

Forſtbediente, der, erdő kerülő inas.

Forſtmeiſter, der, erdőmester.

Forstrath, der, erdőtiszti tanácsos.
Forstrecht, das, erdőtenyésztetés törvényei, erdőjog; erdőtörvény.
Forstwesen, das, erdőtenyésztetést illető dolgok.
Forstwissenschaft, die, erdőtudomány, az erdőtenyésztetésnek tudományja.
Fort, das, kis vár, erősség.
Fort, adv., vorwärts, előre, tovább, előbb, elébb; und so fort, 's így tovább; d. i. weg, fort, d. i. weg mit dir, távozz, menj el, menjetek el; fort und fort, d. i. beständig, szünet nélkül; immer mehr fort, egy folytában.
Fortan, adv., ezután, ennekutánna.
Fortarbeiten, folytatni a' munkát v. dolgozást.
Fortbrauchen, z. B. eine Arznei, folyvást v. tovább is élni p. o. az orvossággal.
Fortbrennen, folyvást, v. még mindég égni.
Fortbringen, elvinni, elhordani, elhozni p. o. szekeren, hajón; weiter bringen, tovább v. elébb vinni; trop. sich fort bringen, magát eltartani, magán segítni, elélni.
Fortdauer, die, tartás, eltartás, megmaradása valaminek; Fortdauer der Seele nach dem Tode, a' lélek halhatatlansága.
Fortdauern, tartani, eltartani, megmaradni.
Fortdauernd, adj., tartós, megmaradó, örökös; adv. szüntelen.
Forteilen, elsietni.
Fortfahren, elmenni p. o. kocsin; etwas fortsetzen, folytatni valamit, tovább menni valamiben p. o. munkában; weiter fahren, tovább hajtani p. o. kocsival v. a' lovakat.
Fortfliegen, elrepülni.
Fortführen, elvinni p. o. kocsival.
Fortgang, der, elmenetel; st. Fortdauer, tartósság, tartás, menetel; folyamat.
Fortgehen, elmenni; tovább menni, folytatni útját.
Fortgehen, das, elmenetel, előmenetel.
Fortgehend, adj., folyvástvaló, folyamas, tartós, húzamos.
Forthelfen, elősegítni valakit valamiben.
Fortjagen, elhajtani, elűzni; davonjagen, elnyargalni.
Fortkönnen, elmehetni; tovább mehetni; trop. mit etwas nicht fortkönnen, meg- v. elakadni, nem l[illegible] gúlhatni valamiben.
Fortkommen, el- v. kiszabadúlni, [illegible] ni; weiter, tovább v. előbb [illegible] haladni; trop. zunehmen, elő[illegible] előbbre menni, boldogúlni v[illegible] ben; st. wachsen, v. Pflanzen, fakadni, nőni, tenyészni, [illegible] in der Welt fortkommen, elélni, dogúlni.
Fortkommen, das, kiszabadúlás, [illegible] netel; boldogúlás, elélés.
Fortlassen, eleresztani, elbocsátni.
Fortlaufen, elszaladni, elfutni; [illegible] futni; folyvást menni, folyam[illegible] lenni.
Fortlaufend, adj., tartós, hú[illegible] folyvást menő.
Fortleben, nem szünni meg élni.
Fortlesen, tovább olvasni, folyt[illegible] olvasást.
Fortmachen, sich, elszaladni; [illegible] sietni; mit etwas fortfahren, [illegible] ni valamit.
Fortmüssen, gehen, reisen u. s. [illegible] telenségből elmenni; ich [illegible] el kell mennem.
Fortpacken, sich, eltakorodni; [illegible] fort! takorodj! lódulj!
Fortpflanzen, szaporítni, elsz[illegible] tenyészteni, p. o. a' növevé[illegible] lőt; trop. sich fortpflanzen, [illegible] ni, szaporodni, terjedni, [illegible] elszaporodni.
Fortpflanzung, die, tenyesztet[illegible] jesztés, szaporítás, elszapo[illegible] tenyészés.
Fortreden, tovább beszélni v. me[illegible] folytatni a' beszédet.
Fortreise, die, elindúlás, útra i[illegible] elútazás; tovább útazás.
Fortreisen, elútazni, útra indúl[illegible] vább útazni, folytatni az útj[illegible]
Fortreißen, elszakasztani, elr[illegible] sich z. B. von der Liebe fortrei[illegible] sen, magát a' szerelemtől el[illegible] ragadtatni.
Fortreiten, ellovagolni.
Fortrennen, elszaladni, elnyarga[illegible]
Fortrollen, tovább hengergetni [illegible] geregni.
Fortrücken, elmozdítni; tovább [illegible] ni; st. weiter gehen, elébb v. [illegible] menni.
Fortschaffen, Sachen, elküldeni [illegible] leveleket; f. weiter schaffen, el[illegible] ni valamin.
Fortschicken, elküldeni.
Fortschieben, eltaszítni, eltolni.

n, von jemanden, elszaladni, elmenni.
n elhajókázni.
n, folyvást aludni.
n, ſ. eilfertig, hastalan, elmenni.
n, elkurczolni.
n, folytatni az irást.
n, előbb menni, folytatni a' ſ. haladni; trop. ſ. jüngebben előmenni, haladni, boldogulásban előmenetelt tenni valamiben.
n, das, előmenetel, boldogulás.
nd, adj., előhaladó, boldogulandó.
, der, trop. előmenetel, előhaladás, boldogulás.
n elhajókázni.
, elküldeni.
etwas, folytatni valamit.
g, die, folytatás.
folytatni az éneklést.
, d. i. gehen, z. B. ich ſoll fort, gehen.
n folytatni a' játszást.
n, elugrani.
n, folytatni a' tanulást.
n elvinni.
n, wegtreiben, elhajtani, elűzni.
n weiter treiben, z. B. Vieh, hajtani; ſt. fortſetzen, folytatni valamit.
n, tovább nőni.
n, tovább tartani, eltartani.
n, elvándorlani.
n, elfújni.
n, eligazitni, elküldeni.
n, elakarni menni.
n, elhúzni; tovább húzni; ſich n, elköltözni valahonnan, költözni.
der, elköltözés.
n, ásvány; pl., Foſſilien, ásak, minerák.
die, (furázs), abrak, lóeleség, eleség, takarmány.
n, etetni, abrakolni, etetni
n, das, etetés.
der, gazdatiszt, furir, kvartélyozó.
n, kemény fával kirakni v. ritni, p. o. a' fenyőfa készületlen asztalt 's a' t.
die, die Ladung, tereh, portéka 's a' t. mellyet hajóra v. re raknak; ſ. Fuhrlohn, tereh-, ellbér.

Frachtbrief, der, terehvalló levél, terek laistrom.
Frachtfuhrmann, der, fuvaros, terehfuvarozó.
Frachtgeld, das, terehvitelbér, szekér v. hajóbér.
Frachtſchiff, das, terelhordó —, terelvivő —, portékás hajó.
Frachtwagen, der, terehordó szekér.
Frachtzettel, der, terehútasító levél, terehlajstrom.
Frack, der, frakk, kivágott nyaki kaput.
Fractur, die, törtbetük, törtirás.
Fräßig, adj., torkos, nagyevető.
Fräßigkeit, die, torkosság.
Frage, die, kérdés.
Fragen, kérdezni, megkérdezni valakit; jemanden um Rath fragen, tanácsot kérdeni valakitől; nach jemanden fragen, kérdezősködni, tudakozódni valáki v. valami felől, valaki v. valami eránt; nach etwas fragen, d. i. ſich bekümmern, ſich aus jemanden oder aus einer Sache etwas machen, gondolni valakivel, valamivel; er fragt nach niemanden, senkivel sem gondol; er fragt viel darnach, sokat is gondol vele, az az, semmit se; nach etwas nicht fragen, fel se venni valamit.
Fragen, das, kérdezés, kérdés, tudakozódás, kérdezősködés.
Fragepunkt, der, kérdés, a' kérdés veleje.
Frager, der, kérdő, kérdező.
Frageweiſe, adv., kérdésképpen, kérdve.
Fragezeichen, das, kérdőjel.
Fragment, das, töredék.
Fragſelig, adj, kérdezősködő, kérdezősködni szerető.
Fraiß, die, nyavalyatörés, nehéznyavalya.
Franc, adj., szabad; adv. szabadon.
Franco, adj., frei, z. B. einen Brief franco ſchicken, megváltva küldeni a' levelet, előre lefizetni a' váltságát.
Frankiren, z. B. einen Brief, előre lefizetni a' levél váltságát, megváltani a' levelet, vitelbérváltva küldeni, p. o. levelet postán.
Fränſen, Franzen, die, rojt, rojtprém.
Franſig, adj., rojtos, rojtprémes, czafrangos; adv. rojtosan, czafrangosan.
Franke, der, Frankus; frank, franczia pénz neme, melly mintegy 24 Xr. tesz jó pénzben.
Franzband, der, franczia kötés t. i. könyvkötés.

Frappant, adj., szembetünő, különös.
Fraß, der, Gefräßigkeit, nagyevetőség, faldoklás; Nahrung der Thiere, állatok eledele.
Fratſchlerinn, die, das Fretſchlerweib, kofa, kúfárné, kúfárasszony.
Fratt, adj., durchs Aufreiben wund gemacht, feltört, kisebesedett.
Fratt, der, feltörés, feldörgölés.
Fratze, die, hijjábanvalóság.
Fratzengeſicht, das, ijjesztőkép, csudakép, rút ábrázat, rémség.
Frau, die, asszony; eine junge Frau, ifjú asszony; eine alte Frau, öreg asszony; eine erſt verheirathete Frau, menyecske; ſt. Gattin, feleség; ſich eine Frau nehmen, feleséget venni, megházasodni; ſt. Frauenzimmer, fejér személy; ſt. Hausfrau, gazdasszony; Kloſterfrau, apácza asszony; unſere liebe Frau, d. i. die Jungfrau Maria, szűz Mária, Boldog asszony, Boldogságos szűz.
Frauenbild, das, szűz Mária képe.
Fraueneis, das, kőüveg.
Frauenglas, das, csillámkő.
Frauenhaar, das, vénus fodorka.
Frauenkirche, die, szűz Mária temploma.
Frauenkloſter, das, apáczaklastrom.
Frauenliſt, die, asszonyi ravaszság.
Frauenmantel, der, asszonyi köpönyeg v. palást.
Frauenmilch, die, asszonytéj.
Frauenputz, der, asszonyi ékesség.
Frauenſchmuck, der, asszonyi drágaság.
Frauenſchneider, der, asszony szabó, asszonyok szabója.
Frauenſchuh, der, asszonyi czipő, czipellő.
Frauenſchuſter, der, asszonyi varga.
Frauensleute, die, pl. asszony személyek, asszonyok.
Frauensperſon, die, asszony személy.
Frauenſtand, der, házas élet.
Frauenſtuhl, der, szülőszék.
Frauentag, der, Boldogasszony napja.
Frauenvolk, das, asszonyok, fejérnép.
Frauenzimmer, das, asszonyok szobája; (Weibsbild) fejér személy; asszony.
Frauenzimmerhand, die, d. i. im Schreiben, asszonyírás.
Frauenzimmerkleidung, die, asszony öltözet.
Frauenzimmerlich, adj., asszonyos.
Fräulein, das, kisasszony.
Frech, adj., szemtelen, szemkelen vakmerő; unkeuſch, szemtelen, arczátlan; adv. vakmerően, szemtelenül, arczátlanúl.
Frechheit, die, vakmerőség, szemtelenség, arczátlanság.
Fregatte, die, fregát, fregáth
Fregatvogel, der, kesely peli
Frei, adj, szabad, megszabadment valamitől; ein freier bados, tágos vagy tér h Ausſicht, szabados kilátás, tás; frei von allem Zwang szabadsággal biró; er hat len, szabad választása van, választhat; von freien St ként; er hat freie Hand, kötve a' keze; szabad te rént bánhat a' dologgal; bados, függetlenül, tetszé p. o. élni; etwas frei, d. i. te thun, büntetés nélkül valamit; ſt. offenherzig, bátran; etwas frei und bekennen, bátran és ny megvallani valamit.
Freibeuter, der, zur See, te ló; auf dem Lande, haran
Freibeuterei, die, tengeri rab
Freibillet, das, szabad béme lét, szabadbillét, szabadj bémenetelre.
Freibrief, der, felszabadúló badság levél; ſt. Freipaß, badlevél.
Freicorps, das, szabad sereg
Freidenker, der, szabadon g
Freie, das, szabad mező v. é bados tér hely, térség; a' szabad ég alatt, a' térsé
Freien, z. B. ein Mädchen, m p. o. leányt feleségül.
Freier, der, leánykérő, háza
Freiersmann, der, leányné kérő.
Freifrau, die, Báróné.
Freigeben, felszabadítni val badsággal megajándékozni
Freigebig, adj., adakozó, bő
Freigebigkeit, die, adakozóság ség, adakozás.
Freigeboren, adj., szabad szül mazott, jeles születésű.
Freigeiſt, der, önkeny vallá talan.
Freigeiſterei, die, önkény vallástalanság.
Freigeiſteriſch, adj., vallástkény vallásosi; adv. vallás
Freigelaſſener, ein, szabadon

tett; in Rücksicht des Herrn, szabadsorga.

Freigut, das, nemes v. szabad jószág.

Freihaben, d. i. etwas thun können, szabadon tehetni valamit, szabadságának lenni valamire; ſt. umſonſt haben, ingyen részesülhetni valamiben; Stunden, Schulen frei haben, p. B. wir haben heute frei, ma nincs óránk a'tanitásban, ma nincs tanitás az eskolában, ma szabad napunk van.

Freihafen, der, szabad kikötő.

Freihalten, jemanden, valakit maga költségén tartani, valakiért fizetni.

Freihaus, das, szabad ház; adótól ment ház.

Freiheit, die, szabadság; moraliſche, szabad tetszés; das Freiſeyn von Abgaben ꝛc. mentiétel p. o. az adózástól; ſt. Privilegium, p. B. einer Stadt, szabadság, nyert szabadság.

Freiheitsbrief der, szabadság levél.

Freiherr, der, Báró.

Freiherrenſtand, der, Bárói rang.

Freiherrinn, die, Báróné.

Freiherrlich, adj., bárói; Euer freiherrliche Gnaden, méltóságos v. nagyságos Báró Úr.

Freiherrſchaft, die, Bárúság.

Freilaſſen, einen Sclaven, a'rabszolgaság alól felszabadítni; ſt. los laſſen, szabadon bocsátni; p. B. aus dem Gefängniſſe, a'tömlöczből, fogságból kieresztení.

Freilaſſen, das, felszabadítás a'rabszolgaság alól; Loslaſſung, elbocsátás, szabadon bocsátás, kieresztés.

Freilich, adv., ſt. allerdings, igenis, úgy vagyon; ſt. zwar, igaz hogy, való hogy, ugyan.

Freiloos, das, ingyensors.

Freimachen, felszabadítni, szabaddá tenni; von Abgaben, az adózás alól feloldozni, felszabadítni.

Freimachung, die, felszabadítás.

Freimann, der, d. i. Beſitzer eines Freigutes, szabad telek v. jószág birtokosa; ſt. Nachrichter, Scharfrichter, vesztőmester, hohér; ſt. Schinder oder Abdecker, nyúzó, hóhér inas.

Freimaurer, der, szabad kömives.

Freimaurerei, die, szabad kömivesség.

Freimüthig, adj, szabadlelkű, bátorlelkű, szabadon szólló; ein freimüthiger Brief, szabadlélekkel irt levél; eine freimüthige Aeußerung thun, szabadlelkűmódon kinyilatkoztatni magát; adv. szabadon, bátran, p. o. beszélni.

Freimüthigkeit, die, szabadlelkűség, szabadon itélés.

Freipaß, der, menedekleyél.

Freiſchule, die, szabadoskola.

Freiſprechen, felszabadítni, feloldozni valami alól; p. B. einen Lehrling freiſprechen, a'tanúló inast felszabadítni, mesterlegénnyé tenni.

Freiſprechen, das, die Freiſprechung, felszabadítás.

Freiſtaat, der, szabad köztársaság.

Freiſtatt oder -ſtätte, die, menedékhely, szabad menedék.

Freiſtehen, d. i. frei da ſtehen, wie p. B. ein Gebäude, magában szabadon állani, mint az épület máshoz nem ragasztva; d. i. erlaubt ſeyn, szabadságában lenni v. állani valakinek; es ſteht mir frei, szabadságomban áll.

Freiſtehend, adj., szabadon álló mással öszve nem ragasztott.

Freiſtellen, d. i. frei hinſtellen, úgy állitni v. tenni le valamit, hogy szabadon álljon, más dologhoz ne érjen; ſt. frei laſſen, szabadságba helyheztetni, valakinek tetszésére hagyni valamit.

Freiſtellung, die, tetszésére hagyás.

Freiſtunde, die, szabad v. üres óra.

Freitag, der, péntek.

Freitiſch, der, szabad asztal vagy kitartás.

Freiwillig, adj., önkényes, önkéntváló, szabad akaratú; adv. önként, készakartva.

Freiwilliger, ein, szabados önkényes katona, szabadseregbeli katona.

Freiwilligkeit, die, önkénység, önkéntség, készakarás, szabadakaratság, önkéntvalóság.

Freizettel, der, szabadlevél.

Fremd, adj., idegen, idegenországi, külsőországi, külföldi; ſt. ausländiſch, p. B. Waaren, Wein, külföldi p. o. portéka, bor; uns nicht angehend, idegen, a'mi másé; ſt. abgeneigt, p. B. er iſt fremd, oder er thut fremd gegen mich, idegen hozzám, idegenséggel viseltetik eránttam; ſt. unwiſſend, p. B. fremd ſeyn in etwas, járatlan, idegen lenni valamiben; ſt. unbekannt, p. B. es kam mir fremd vor, idegennek v. rendes dolognak tetszett előttem, megütköztem rajta; es wird dir fremd vorkommen, csudálkozni fogsz rajta, újságnak fog előtted tetszeni.

Fremdartig, adj., külömbözö féle v. nemü.

Fremde, die, (Perſon), idegen személy t. i. leány, v. asszony.

Fremde, die, d. i. auswärtige Länder, külföld, idegen föld v. ország, z. B. in die Fremde gehen, reiſen, vándorlani, idegen földre menni; aus der Fremde kommen, külföldről visszatérni.

Fremde od. Fremdling, der, idegen, idegen ember, jövevéni, külföldi; trop. ein Fremdling in einer Sache ſeyn, d. i. unbekannt, járatlan, tapasztalatlan lenni valamiben.

Freſſen, von Thieren, enni, falni, felfalni, megenni; von Würmern, megemésztoni; von Menſchen, unmäßig, unanſtändig eſſen, mohon enni, falni, illetlenül v. mód nélkül enni; trop. ſ. verzehren, z. B. der Roſt frißt das Eiſen, a' rozsda a' vasat megeszi v. emészti; das Feuer frißt um ſich, a' tüz tovább harapódzik.

Freſſen, das, evés, falás; étel, állatok eledele.

Freſſer, der, evő, faló, nagy ehető, torkos.

Freſſerei, die, nagyehetőség, tobzódó vendégeskedés, evés iyás.

Freſſig, adj., torkos, nagyehetői.

Freſſigkeit, die, torkosság, nagyehetőség.

Freßbegierde, die, nagyehetőség, torkosság.

Freßbegierig, adj., nagyehető, torkos.

Freßfieber, das, torkos hideglelés.

Freßgierig, adj., mohon éhes.

Freßſpitze, die, falám, a' bogarak evést segitő szereik.

Freßwanſt, der, nagy ehező, eszem iszom ember.

Freßzange, die, harapófalám.

Freude, die, öröm; jemanden eine Freude machen, valakinek örömöt okozni; vor Freude weinen, örömében sírni; voll Freude, örömömben, örömödben, örömében, 's a' t.; eine Freude an etwas haben, gyönyörködni valamiben; Freude an Kindern erleben, örömöt érni gyermekeiben; ein Gegenſtand, der Freude erweckt, öröm, gyönyörüség, gyönyörködés.

Freudenbezeugung, die, örömmutatás, örvendezés.

Freudenfeſt, das, öröminnep.

Freudengenuß, der, örömérzés, örömbenézesülés.

Freudengeſchrei, das, örömki abálás.

Freudenlied, das, örömdal.

Freudenmädchen, das, közön

Freudenreich, adj., örvendet

Freudenruf, der, örömkiáltá

Freudenthräne, die, örömkö

Freudentrunken, adj., örömi

Freudenvoll, adj., örvendo mel teljes.

Freudig, adj., örvendező, vidám; adv. örömmel, ö

Freudigkeit, die, vidámság tesség.

Freuen, ſich, örülni, örve min; es freuet mich, da rajta, örvendek, hogy é

Freund, der, Verwandter, r ſi; ein naher Freund, k atyafi; jede Perſon, die m achtet, barát; er iſt mein trauter Freund, régi m tom ő nekem; beſter Fre barátom! trop. Neigun haben, kedvellője, barát tudományok; ich bin kein vielem Reden, nem szer beszédet v. nem vagyo sok beszédnek.

Freundinn, die, ſ. Verwa atyafi; die Geliebte, sze Perſon, die man liebt und rátné, leány v. asszony lakinek; Neigung zu et barátja v. kedvellője, p. kának.

Freundlich, adj., barátságos, o. tekintet; adv. nyájasa gosan.

Freundlichkeit, die, barátsá gos magaviselet, nyájass

Freundſchaft, die, ſ. Ver rokonság, atyafiság; di ten, az atyafiság, az atya gegenſeitige Liebe und Ach Perſonen, barátság; z. ſchaft ſchließen, barátságot Freundſchaft aufkündigen, a' barátsággal; Beweiſe ſchaft, szivesség, barát mir viel Freundſchaft er szivességgel volt eránta gang, barátságos társalko

Freundſchaftlich, adj., barát jas; adv. barátságosan.

Freundſchaftband, das, bará veköttetés, barátság, b telei.

Freundschaftsbezeugung, die, barátság v. szívesség jele, barátság mutatás.
Freundschaftsbund, der, baráti szövetség.
Freundschaftsdienst, der, baráti szívesség.
Freundschaftsstück, das, barátság, szívesség.
Freundschaftstrieb, der, barátságösztön.
Frevel, der, gonoszság, istentelenség, elvetemedettség, vakmerő v. elvetemedett gonoszság.
Frevelhaft, adj., elvetemedett, gonoszságos, gonosz; adv. gonoszúl, gazúl, elvetemedve.
Frevelmuth, der, elvetemedettség, gonosz indúlat, vakmerő gonoszság.
Freveln, gonoszságra vetemedni, elvetemedni, vakmerő gonoszságot vinni véghez.
Frevelnisch, adj., gonosz, gonoszságos, vakmerő gonosz; adv. elvetemedve, gonoszúl.
Frevler, der, elvetemedett gonosztévő, vakmerő gonosz.
Frevelthat, die, gonosz tett, vakmerő gonoszság.
Fricassee, das, vetrecze.
Friede, der, békesség; machen, békességet kötni, békélni; ihn brechen, a' békességet megszegni, megrontani, felbontani; um Friede bitten, békességet kérni; ein erwünschter, vortheilhafter, ehrenvoller Friede kommt zu Stande, kívánt, hasznos, tisztességes békesség megkészül; st. Eintracht, innere Ruhe und Sicherheit, béke, békesség, csendesség; im Frieden leben, békességben élni valakivel; ihn stören, a' békességet v. csendességet megháborítni; vor jemanden keinen Frieden haben, valaki miatt nyugtának nem lenni; jemanden in Frieden lassen, békével hagyni valakit; laß mich in Frieden, hagyj békét nekem! ne bánts; st. Ruhe des Gewissens, belső nyugodalom, csendesség.
Friedensartikel, der, Friedensbedingung, die, a' békesség feltétele, békepont, békességczikkely.
Friedensbote, der, békekövet, békesség hirdető követ.
Friedensbrecher, der, békesség felbontó, békességrontó.
Friedensbrüchig, adj., békességbontó.
Friedensbruch, der, békességtörés, v. rontás.
Friedens-Congreß, der, követek tanácskozása a' helyre állítandó békesség felöl, békegyűlés.
Friedensfest, das, békességinnepe, békeinnep.
Friedensinstrument, das, békesség befoglaló levél, békeoklevél.
Friedensnachricht, die, békehír, békeséges hír v. tudósítás.
Friedensschluß, der, békesség kötés, békekötés; kötött békesség.
Friedensstifter, der, békességszerző, békéltető.
Friedensstiftung, die, békesség szerzés.
Friedensstörer, der, béke v. békesség, háborító, háborúságszerző, békeségrontó.
Friedensstörung, die, békeháborítás, háborúságszerzés.
Friedenstractat, der, békességalku, békesség feltételei.
Friedensunterhändler, der, békekötő, békesség eránt alkudozó.
Friedensunterhandlung, die, békesség alkudozás, békealku.
Friedensvermittler, der, békéltető.
Friedensvermittlung, die, békéltetés.
Friedensvorschläge, die, békességet czélzó feltételek, ajánlások.
Friedenszeit, die, békesség ideje, békeség.
Friedfertig, adj., békességes, csendességszerető, csendszerető.
Friedfertigkeit, die, csendességszeretés, békességszeretés.
Friedlich, adj., békes, békességes, csendes; friedliche Gesinnungen gegen jemanden haben, békes indúlattal lenni valaki eránt; adv. békesen, békességesen, csendesen.
Friedlichkeit, die, békességszeretés.
Friedliebend, adj., békességszerető, csendszerető.
Friedsam, friedselig, adj, béke v. csendszerető, békességes.
Frieren, Frost empfinden, fázni; ich friere, oder mich friert, fázom; mich friert an den Füßen, a' lábaim fáznak, a' lábam fázik; d. i. zu Eise werden, gefrieren, fagyni, megfagyni.
Frieren, das, fázás; megfagyás, fagyás.
Fries, der, ein wollener Zeug, bojhos darócz; an der Säule, párkány, ormó az oszlopokon.
Friesel, der, köles himlő, veres.
Frisch, adj., fűbl, hives, hűvös, hüss; z. B. es ist heute frisch draußen, ma hives van oda kinn; frische Luft,

hűss v. friss levegő; frische Luft schöpfen, a' levegőre kimenni; noch unverdorben, friss, nem régi, újj v. nem állott p. o. portékák; frisches Ey, friss tojás; frische Butter, friss irós vaj, Obst, friss gyümölcs, az az nem állott, most szedett; st. munter, eleven, vidám, friss, gyors; adv. hívesen, hűssen; vor kurzem, csak most v. az elébb; frischgebackenes Brod, most sült v. puha kenyér; munter, elevenen, gyorsan, serényen, vidámon, frissen; prov. Frisch gewagt ist halb gewonnen, a' ki meri, a' nyeri.

Frischen, megfrissítni, megújjítni; von Wildschweinen, Junge werfen, ferkeln, megmalaczozni, a' vaddisznóról mondatik.

Frischling, der, malacz, süldő malacz.

Friseur, der, (frizőr), hajfodorító.

Frisiren, a' hajat megfésülni, befonni, felfodorítni.

Frisirkamm, der, hajfonó fésű.

Frist, die, eine bestimmte Zeit, Termin, szabott v. kiszabott idő, időhatár; das Geld in vier Fristen bezahlen, a' pénzt négy időhatárra lefizetni; eine Frist bestimmen, időt v. napot határozni; die Verlängerung eines Termins, időhalasztás; st. Zeitraum, időszakasz, időköz, idő.

Fristen, aufschieben, halasztani, elhalasztani, halogatni; st. verlängern, z. B. die Zeit, meghosszabbítni p. o. az időt, másszorra halasztani; jemanden den Zahlungs-Termin fristen, a' fizetés idejét meghosszabbítni, elhalasztani; jemanden das Leben fristen, valakinek az életét tartogatni.

Fristung, die, halasztás, halogatás; tartogatás.

Frisur, die, fodorított haj.

Fröhlich, adj., vidám, víg; adv. vígan, vidámon.

Fröhlichkeit, die, vidámság, vígság.

Fröhnen, szolgálni, robotolni, úr dolgát tenni; trop. z. B. den Lüsten fröhnen, a' testi kívánságoknak szolgálni.

Fröhner, der, robotos.

Frömmeln, kegyeskedni, kegyes képmutató lenni.

Frömmigkeit, die, kegyesség, kegyes élet, jámborság.

Frömmler, der, kegyeskedő, színmutató.

[illegible]chen, das, békácska.

[illegible] adj., fröhlich, víg, vidám p. o. ábrázat; froh seyn, örülni Freuden, örvendetes, örves vidám, víg; adv. vígan, vi

Frohgefühl, das, vidámság.

Frohlocken, vígadni; vígadozni dezni.

Frohlocken, das, vígadozás, zés.

Frohlockend, adj., örvendező, adv. örvendezve.

Frohn, der, idézőhajdu, pere

Frohnacker, der, dézmás v. ad

Frohnarbeit, die, robot, úrdol

Frohnarbeiter, der, robotos.

Frohnbar, adj., robotos, robot tetett.

Frohnbauer, der, robotos p jobbágy.

Frohndienst, der, robot, úrd botolás.

Frohnglaube, der, béres hit, s

Frohngut, das, robotos jószág

Frohnleichnam, der, Krisztus h

Frohnleichnamsfest, das, úr napja.

Frohntag, der, robotos v. rob

Frohsinn, der, vidámság, vid

Frohsinnig, adj., vidám, víg.

Fromm, adj., gottesfürchtig, kegyes, feddhetetlen, jó; jámbor, szerény; gütig, ha ságos, jóltévő, kegyelmes; müthig, szelíd, jámbor; a hetetlenül, kegyesen; sz jámborúl; szelíden.

Fronte, die, elej, homlokfal, czulátja valaminek.

Frontispice, die, Giebelseite, homlokfala, arczulátja.

Frosch, der, béka; eine Krankh Zunge bei dem Zugviehe, lónak, inydaganat, a' marh

Froschdiß, der, békafű.

Froschlaich, der, békaporond, dék, békatojás.

Frost, der, fagy; st. Kälte, h degség; trop. Empfindungen te bei einem Fieber, fázás t. leléskor; Mangel an Leb z. B. in diesen Gedichten ist fagyos versek ezek.

Frostbeule, die, lábon lévő fa degvette gümö.

Frostig, adj., fagyos; gegen pfindlich, fázékony, hidegve sinnig, hideg, indúlattalan, nélkül való; adv. fagyosan,

Frostwetter, das, fagyos idő fagyás.

Frottiren, st. reiben, dörzsölni.
Frucht, die, pl. die Früchte, was die Erde ꝛc. hervorbringt, als: Früchte a) der Erde, termés, élet, vetés; Frucht ernten, sammeln, a' termést learatni, betakarni; b) der Bäume, gyümölcs, fai gyümölcs; c) der Menschen und Thiere, magzat, szülemény; st. Nutzen, Gewinn, haszon, nyereség, gyümölcse p. o. a' munkának, igyekezetnek; st. Folge, következés.
Fruchtbar, adj., von der Erde, termékeny, jó termő; von Bäumen, gyümölcstermő, termékeny; von Menschen, Thieren, szapora, tenyésző; trop. furchtb. Einbildungskraft, bujálkodó képzelődés; die Fruchtbarkeit befördernd, termékenyítő; z. B. ein fruchtbarer Regen, hasznos eső; eine fruchtbare Witterung, tenyésző idő; adv. termékenyen.
Fruchtbarkeit, die, termékenység; des Bodens, a' földnek termékenysége; der Thiere, tenyészőség, szaporaság.
Fruchtbaum, der, gyümölcstermőfa.
Fruchtboden, der, életes ház v. padlás.
Fruchtbringend, adj., gyümölcstermő.
Fruchten f. nützen, használni.
Fruchtfeld, das, élet termő föld.
Fruchtgehäuse, das, magtok.
Fruchthändler, der, gabona v. búzakereskedő.
Fruchthandel, der, gabonakereskedés.
Fruchthaufe, der, kepe, több kereszt gabona együtt.
Fruchthorn, Füllhorn, das, bőség szaruja, bőségszarv.
Fruchthülse, die, polyva, léha, ondó.
Fruchtknospe, die, gyümölcsbimbó.
Fruchtkorb, der, gyümölcskosár.
Fruchtkranz, der, terméskoszorú.
Fruchtlos, adj., gyümölcstelen, terméketlen; meddő; st. unnütz, haszontalan.
Fruchtlosigkeit, die, gyümölcstelenség, terméketlenség; meddőség; hijábanvalóság, haszontalan munka.
Fruchtnießung, die, der Nießbrauch, haszonvétel.
Fruchtzins, der, termésadó, termésre vetett adó.
Früh, adj., reggeli, jókori, jókor reggeli, koránvaló; am frühen Morgen, jókor reggel, korán; frühzeitig, koránvaló, koránérő; von früher Jugend an, első ifjúságától fogva; adv. reggel; sehr früh, korán v. jókor reggel; früh aufstehen, jókor v. idején felkelni; von früh bis in die Nacht arbeiten, reggeltölfogva estig dolgozni.
Frühapfel, der, koránérő alma.
Frühardeit, die, reggeli munka.
Frühdirne, die, kovánérő körtvély.
Frühe, die, reggel, reggeli idő; in der Frühe, reggel jókor v. korán reggel, in aller Frühe, hajnalban.
Früherbse, die, koránérő borsó.
Frühgebeth, das, reggeli könyörgés v. imádság.
Frühgerste, die, idejénérő árpa.
Frühgottesdienst, der, reggeli istenitisztelet v. szolgálat.
Frühjahr, das, tavasz, kikelet.
Frühklug, adj., idején eszes.
Frühling, der, tavasz, kikelet; im Frühling, tavasszal, kikeletkor; trop. der Frühling des Lebens, az élet tavasza, az ifjúi kor.
Frühlingsblume, die, tavaszi virág.
Frühlingscur, die, tavaszi orvoslás.
Frühlingsfieber, das, tavaszi hidegelés.
Frühlingsluft, die, tavaszi levegő v. szellő.
Frühlingsregen, der, tavaszi eső.
Frühlingssaat, die, tavaszi vetés.
Frühlingssafran, der, tavaszi sáfrány.
Frühlingsschlüsselblume, die, tavaszi kankalin, kásavirág.
Frühlingssonne, die, tavaszi napfény.
Frühlingstag, der, tavaszi nap.
Frühlingsthau, der, tavaszi harmat.
Frühlingswetter, das, tavaszi idő v. időjárás.
Frühlingswind, der, tavaszi szél.
Frühlingszeit, die, tavaszi idő.
Frühmesse, die, reggeli mise.
Frühmette, die, reggeli ájtatosság.
Frühmorgens, adj., reggel, jókor reggel.
Frühobst, das, koránérő gyümölcs.
Frühpredigt, die, reggeli prédikácziő.
Frühregen, der, reggeli eső.
Frühsonne, die, reggeli nap, v. napfény.
Frühstück, das, fölöstök.
Frühstücken, fölöstökölni.
Frühstunde, die, reggeli óra.
Frühzeit, die, reggeli idő.
Frühzeitig, adj., was früh reift, z. B. ein Apfel, koránérő p. o. alma; trop. was vor der Zeit bald geschieht, koránvaló, jókori, idejénvaló; adv. idején korán, jókor.
Fuchs, der, róka; rókaeb; der Fuchspelz, róka, rókabör; die fuchsgelbe Farbe, sárgapej, sárgaló; ein schlauer, listiger Mensch, ravasz ember, ravasz

róka; ein alter Fuchs, az ravasz, vén rayasz.
Fuchsbalg, der, rókabőr, a' róka lehúzott bőre.
Fuchseisen, das, rókacsapta, rókafogó vas.
Fuchsen, adj., rókától való.
Fuchshöhle, die, rókalyuk v. barlang.
Fuchsjagd, die, rókavadászat.
Fuchspelz, der, rókabőr; ein mit Fuchsbalg gefüttertes Kleid, rókatorkos béllésű ruha; bunda.
Fuchsprellen, das, rókacsaptatás.
Fuchsroth, adj., rókasinű, rókasín, veres mint a' róka.
Fuchsschwänzen, schmeicheln, hízelkedni, csapodárkodni.
Fuchsschwänzer, der, csapodár, csapodárkodó, hízelkedő.
Fuchsschwänzerei, die, csapodárkodás.
Fuchsschwanz, der, rókafark; eine Pflanze, csetepászit; fig. Schmeicherei, hízelkedés, csapodárság.
Fuchtel, die, ein breiter Degen, pallos, palloskard, széles vasú kard; die Fuchtel geben, megkardlapozni.
Fuder, das, egy tereh v. vitel, egy szekér p. o. széna, ganéj.
Fuderweise, adj., szekerenként.
Fug, der, juss, szabadság; mit Fug und Recht, illendően és igazán.
Fuge, die, ein Ort, wo zwei Körper an einander gefügt sind, összefoglalás, helye, eresztéke, választéke p. o. deszkán; in der Musik, játszás, szaladás.
Fuglos, adj., igazságtalan; adv. igazságtalanúl.
Fuglosigkeit, die, igazságtalanság.
Fugsam, adj., füglich, méltó; adv. méltán.
Fuhre, die, das Fahren, kocsizás, szekerezés, egy fordúlás, egyszeri járás t. i. szekéren; d. i. Fuhrwerk, szekér, kocsi, alkalmatosság; eine Fuhre suchen, szekeret, kocsit keresni; eine Fuhre aufnehmen, alkalmatosságot fogadni; fig. Fuder, tereh, egy vitel, egy szekér p. o. széna; f. Fuhrgeld, szekér v. kocsibér, vitelbér, fuvar.
Fuhrleute, die, kocsisok, szekeresek, szekeres emberek.
Fuhrlohn, der, kocsi- v. szekérbér, fuvar.
Fuhrmann, der, d. i. Kutscher, kocsis; der für Lohn fährt, fuvaros, szekeres ember, furmányos.
Fuhrweg, der, szekér v. kocsiut.
Fuhrwerk, das, szekér, kocsi, hajó; szekerezés, kocsizás; sich mit dem Fuhrwerk nähren, szekerendéséből élni.
Fuhrwesen, das, szekerezés, szekerezést illető dolgok.
Fühsen, adj., róka, rókabőrből.
Füchslein, das, Füchschen, rókácska.
Fugeisen, das, dongavas a' bodnároknál.
Fügen, egybe- v. összefoglalni, összev. egymásbaeresztení; sich in etwas fügen, magát valamihez alkalmaztatni v. szabni; sich fügen, d. i. sich ertragen, történni, megesni; nachdem es sich fügt, mint a' dolog hozza magával v. engedi; sich fügen, d. i. zu Willen sein, engedni valakinek.
Füglich, adj., passend, schicklich, alkalmatos, illendő, hozzávaló, helyes; adv. alkalmatosan, illendően, jól, helyesen.
Füglichkeit, die, illendőség.
Fügsam, adj, magaalkalmaztató, hajló hajlandó, engedő.
Fügsamkeit, die, engedés, engedőség.
Fügung, die, egybe- v. összefoglalás, összeeresztés, foglalódás, p. o. két dolognak egymáshoz való foglalódása; rendelés.
Fühlbar, adj., d. i. fähig zu fühlen, érző, érezhető; trop. ein fühlbares Herz, érzékeny szív; was gefühlt wird, érezhető; das ist mir nicht fühlbar, azt nem érezhetem; adv. érezhetőleg, érezhetőképpen; keményen p. o. megbüntetni.
Fühlbarkeit, die, érző tehetség, érezhetőség; érzőség, érzékenység.
Fühlen, betasten, tapintani, tapogatni; trop. einem auf den Zahn fühlen, valakit megkésértetni, próbára tenni v. venni; oft fühlen, érezhetni, hozzányúlni, illetni p. o. kézzel; einem Kranken den Puls fühlen; a' beteg pulszusát v. verőerét tapintani; fig. empfinden, érezni, p. o. Schmerz fühlen, fájdalmat érezni; sich fühlen, d. i. seine Kraft, Größe ꝛc. érezni magát, érezni a' maga erejét, hízni magához, bízni a' maga erejéhez, tehetségéhez; trop. Mitleid gegen jemanden fühlen, szeretni valakit; Mitleid fühlen, szánni valakit.
Fühlen, das, tapogatás, tapintás; érzés.
Fühlfaden, der, die Fühlspitze, tapogatószerv, apró szarvacskák a' férgek fején.
Fühlhorn, das, csáp, apró szarvacskák a' bogarak fején.

fühllos, adj., érzéketlen; adv. érzéketlenül.
Fühllosigkeit, die, érzéketlenség.
Fühlung die, tapasztás, tapintás, illetés; érzéklés.
führen, vinni, t. i. szekeren, kocsin, hajón, auch el-, ki-, odavinni: Waaren zu Markte führen, portékát vinni a'vásárra; jemanden über einen Fluß führen, valakit a'folyóvízen általvinni t. i. hajón; Geld aus dem Lande führen, az országból a'pénzt kivinni; ſ. leiten, p. o. einen Blinden führen, vezetni a'vakot; ins Gefängniß führen, tömlöczbe vinni; trop einen auf das Eis führen, jégre vinni valakit, az az, megcsalni; die Bewegung leiten, p. o. einen Wagen, Schiff, a' szekeret, a'hajót kormányozni; den Degen gut zu führen wiſſen, jól tudni a'kardot forgatni; die Feder zu führen wiſſen, tudni a'pennát forgatni, jól tudni írni, az az, a'gondolatit feltenni, írásba foglalni; eine beſtimmte Richtung geben, p. o. eine Mauer, einen Graben führen, kőfalat rakni, árkot húzni v. ásni; wohin leiten, p. o. der Weg führt wohin, az út visz valahová; ſ. anführen, p. o. eine Armee führen, a'hadat v. tábort vezérleni; die Regierung führen, a'köztársaságot kormányozni; die Aufſicht über etwas führen, valamire felvigyázni; die Haushaltung führen, a'házi gazdaságot vinni, gazdáskodni; eine Handlung führen, kereskedést üzni; einen Proceß führen, pert folytatni, perlekedni; in ſich enthalten, p. o. der Fluß führt Gold, ez a' folyóvíz magával aranyat hord; bei ſich führen, d. i. tragen, magával hordozni, p. o. pénzt; einen Namen führen, neveztetni; eine ſtolze, übermüthige Sprache führen, kevélyen beszéllni; Klage über etwas führen, panoszolkodni valami felöl; ein Leben führen, életet élni.
Führer, der, vezető, vezér, vezérlő; kormányozó, a'hajón, kormányos; tanító nevelő.
Führerinn, die, vezető, vezér.
Führung, die, vivés, szekeren v. szánonvivés; vezetés, vezérlés, igazgatás; die Führungen Gottes, az Isten útai, végzései, Isteni gondviselés; ſ. Verwaltung, kormányzas.
Füllbier, das, töltelékser.
Fülle, die, das Vollſeyn, teljesség, épség; trop. Fülle des Herzens, a'szívnek teljessége; Ueberfluß, bőség, bővség, teljesség; die Fülle haben, bővelkedni; töltelék; die Fülle einer gebratenen Gans, a'sült lúd töltelékje.
Füllen, anfüllen, megtölteni, teletölteni, valami edényt; einen Graben mit Erde füllen, az árkot földel megtölteni v. behányni; ſ. hineingießen, megtölteni, teletölteni p. o. vízzel; daher gefüllt, töltött, megtöltött, p. o. káposzta; gefüllte Blumen, teljes virág; f. ein Füllen werfen, megcsikózni, megvemhezni, csikót elleni, megelleni, mint a'ló, szamár.
Füllen, das, csikó, vemhe, szamár, ló, teve vemhe.
Füllen, das, die Füllung, meg- v. teletöltés.
Füllhorn, das, bőség szaruja.
Füllſel, das, die Fülle, töltelék, az ételben, sültben.
Füllwein, der, töltelékbor.
Füllwort, das, pótlék szó.
Fündig, adj., eine fündige Grube, érctermő, gazdag v. fizető bánya.
Fünf, öt; bei Eintheilungen, p. o. je fünf in einem Bette, öten öten egy ágyban.
Fünfblätterig, adj., ötlevelű.
Fünfe, die, az ötös szám.
Fünfeck, das, ötszeglet.
Fünfeckig, adj., ötszegletű.
Fünfer, der, az ötös szám, ötös.
Fünferlei, adj., ötféle.
Fünffach, fünffältig, adj., ötszeres, ötfelé osztatott; adv. ötszeresen.
Fünffingerkraut, das, pimpó, lúdpázsit.
Fünfhundert, ötszáz.
Fünfhundertmal, ötszázszor.
Fünfhundertſte, ötszázadik.
Fünfjährig, adj., ötesztendős; alle 5 Jahre geſchehend, öt esztendőnként előfordúló; 5 Jahre dauernd, öt esztendeig tartó.
Fünfmal, adj., ötször, ötszörte.
Fünfmalig, adj., ötszöri.
Fünfmonatlich, adj., öthónapi.
Fünfpfündig, adj., ötfontos.
Fünftägig, adj., ötnapi, ötnapos.
Fünftauſend, ötezer; je fünftauſend, ötezeren.
Fünfte, der, die, das, ötödik.
Fünftehalb, ötödfél.
Fünftel, das, ötödrész.
Fünftens, adv., ötödször.
Fünftheilig, adj., ötrészű, ötosztályú.
Fünfzehn, tizenöt; bei Eintheilungen, tizenöten.

Fünfzehner, der, tizenötös.
Fünfzehnmal, adv., tizenötször.
Fünfzehnte, der, die, das, tizenötödik.
Fünfzig, adv., ötven, ötvenen.
Fünfziger, ötvenesztendős.
Fünfzigjährig, idem.
Fünfzigmal, ötvenszer.
Fünfzigste, der, die, das, ötvenedik.
Fünfzigstes, ötvenedikszer.
Fünkchen, das, szikrácska.
Für, praep. mit Acc. bedeutet anstatt, — ért, helyett; für jemanden bezahlen, valakiért v. valaki helyett megfizetni; um, — ért, — on, — en; für Geld schreiben, pénzért írni; für Geld kaufen, pénzen venni; nach Vermögen oder Beschaffenheit, — hoz, v. — hez képest; z. B. für meinen Theil, az én részemhez képest; für die kurze Zeit, daß ꝛc. ahoz a' kevés időhöz képest, hogy 's a' t.; zu Gunsten, — nak, — nek, — ért, — ra v. — re nézve, javára mellet; für jemanden bitten, valaki mellett v. valakiért kérni; wegen, — ért; für die Fracht bezahlen, megfizetni a' vitelért, kifizetni a' terehbért; als wie, so gut als, z. B. für gewiß annehmen, versichern, wissen, bizonyosnak tartani, állítni, bizonyosan tudni; ich liebe ihn für mein Leben, úgy szeretem ötet, mint az életemet; was anbelangt, in Ansehung, z. B. ich für meine Person, stimme für den Frieden, én részemről a' békességet választom; auf, — ra, — re; z. B. für jedes Jahr, minden esztendőre. Besondere Redensarten, z. B. ich kann nichts für den Schaden, én a' kárról nem tehetek; für und für, d. i. immer, mindenkor; da sey Gott für! az Isten ne adja! Tag für Tag, Jahr für Jahr, napról napra, naponként, esztendőről esztendőre, esztendőnként; Schritt für Schritt, lépésenként, lassú lépést; Mann für Mann, fejenként.
Fürbitte, die, közbevetett kérés t. i. masért, közbevetés, közbenjárás.
Fürbitter, der, közbenjáró, kérő másért.
Fürchten, etwas, oder vor etwas, félni valamitől; sich fürchten, félni, tartani valamitől; fürchte dich nicht, ne félj, semmitől se tarts; st. sich scheuen, innige Achtung für etwas haben, félni valakit; Gott fürchten, félni az [illegible]nt.
[illegible]erlich, adj., rettenetes, iszonyú, rettentő; adv. rettenetesen, nyúan.
Fürlieb nehmen, mit etwas, meg[illegible] ni vele v. valamivel.
Fürsprache, die, szószólás, kö[illegible] rás; eine Fürsprache für jemand[illegible] legen, jó szót tenni valakiért [illegible] laki mellett; st. Vertheidigung, mazás, védés.
Fürsprecher, der, szószóló, kö[illegible] ró; st. Vertheidiger, ügyvéd[illegible] védő.
Fürsprecherinn, die, ügyvédő, k[illegible] járó t. i. asszony, leány.
Fürst, der, Fejedelem; z. B. Fü[illegible] Siebenbürgen, Erdélyi Fejed[illegible] Erdélyország fejedelme; Her[illegible]
Fürsten, das partic. gefürstet, h[illegible] gé téttetett, herczegségre [illegible] tett
Fürstenmäßig, adj., herczegi, h[illegible] hez illő, fejedelmi; adv. [illegible] v. fejedelmi módon.
Fürstenhaus, das, fejedelmi, [illegible] ház v. palota.
Fürstenkrone, die, fejedelmi [illegible]
Fürstenrang, der, fejedelmi, [illegible] méltóság v. rang.
Fürstenrecht, das, fejedelmi, [illegible] juss.
Fürstenstand, der, herczegi mél[illegible]
Fürstenthum, das, fejedelemség, czegség.
Fürstinn, die, Herczegné, Here[illegible] szony.
Fürstlich, adj., fejedelmi, pompás, czegi, herczeghez illő, feje[illegible] adv. fejedelmi, herczegi m[illegible] fürstliche Durchlaucht! kegyelm[illegible] czeg!
Fürwahr, adv., valóban, bizon[illegible] bizonnyal.
Fürwort, das, szószóllás, közbe[illegible] ein Redetheil, névmás, név m[illegible]
Füselier, der, könnyű fegyvere[illegible] logkatona.
Füsiliren, agyon lőni.
Füßchen, das, lábacska.
Füßling, der, harisnyafej, botes[illegible] feje.
Füttern, 1) das Vieh, etetni, m[illegible] ni, abrakolni t. i. lovakat; da[illegible] Federvieh füttern, enni adni v[illegible] a' csirkéknek; die Vögel fütte[illegible] Jungen, a' madarak etetik a' f[illegible] Futter für das Vieh abgeben, z. [illegible] Klee füttert gut, táplálatot a[illegible] o. a' lóhere jó táplálatot ád [illegible] hának; 2) ein Kleid mit Leinw[illegible]

...en überziehen, béllelni, meg-
...p. e. a' ruhát gyolcsal, sely-
...a' t.; von außen überziehen,
...ne Kugel, kivülről bévonni.
..., die, etetés, megetetés; st.
...eleség, takarmány a' marhá-
...brak.
..., találás; einen Fund machen,
...valamit; találmány, talált

...e, die, feltalált bánya, új

..., das, a' találás v. találó jus-
...Bergbaue, bányatalálás jussa.
...er, szikra; trop. Funken von
...d zeigen, szikráit v. jeleit mu-
...n észnek.
...szikrázni.
...glänzen, strahlen, z. B. wie
...ne, Augen ꝛc., csillámlani, csil-
...fényleni, ragyogni.
...das, csillámlás, ragyogás,
...
..., adj., ujdon új, csupa új.
...e, barázda; trop. Runzel,
..., ráncz.
...h. Furchen ziehen, barázdát
...hasítni v. venni; durchfurchen,
...die Erde, felbarázdálni, fel-
...
...ise. adv., barázdánként.
...e, félelem, ijedtség; in Furcht
...félelemben lenni; zwischen
...und Hoffnung schweben, féle-
...s reménység közt lebegni;
...Furcht einjagen, valakire rái-
..., valakit megijeszteni; st.
...cht, innige Hochachtung, tiszte-
...lelem, tiszteletbőlvaló félelem.
..., adj, félelmes, rettentő; adv.
...sen, rettentőképpen.
...keit, die, félelmesség, retten-

..., adj., bátor, nem félő, fe-
...len; félelemnélkülvaló, félel-
..., rettenthetetlen; adv. bátran,
...en, meg nem rettentve.
...keit, die, bátorság, félelmet-
..., rettenthetetlenség.
..., adj., félénk, félékeny, ret-
...ijedős, nyúlszívű; adv. félén-
...ttegve; furchtsam werden, meg-
...ni.
...keit, die, félénkség, félékeny-

...e, eine Göttinn, fúria; die Fu-
...úriák.
...adj., dühös; adv, dühösen.

Furt, die, gázló, gázlóhely a' vízen keresztül.
Fuß, der, láb; zu Fuß gehen, kommen, reisen, gyalog járni, jönni, menni, útazni; zu Fuße dienen, gyalogok közt v. a' gyalogoknál t. i katonáknál szolgálni; sich auf die Füße machen, indúlni, elindúlni, lábra kelni; festen Fuß fassen, erősen állani; wie Feinde, megfészkelni magát; der Fuß eines Tisches, einer Bank, az asztal, a' pad lába; eines Berges, a' hegy töve v. allya; als Versglied, versláb; als Maaß, lábnyom, láb; einen Fuß groß, egy lábnyi; st. Zustand, állapot, láb; auf schlechtem Fuße stehen, rossz állapotban lenni, rossz lábon állani.
Fußangel, die, vassulyom.
Fußbad, das, lábferdő, lábvíz, lábförösztés.
Fußbank, die, zsámoly, lábító, zsámolyszék.
Fußbecken, der, lábmosó medencze.
Fußblatt, das, lábtalp
Fußboden, der, házföld, szobaföld.
Fußbreit, adj., egy lábnyi szélességű.
Fußbreite, die, a' láb szélessége.
Fußdienst, der, gyalog szolgálat.
Fußeisen, das, békó, békóvas.
Fußen, mit dem Fußeisen auftreten, ráhágni v. lépni, ráállani a' lábára; trop. sich auf jemanden verlassen, valakire támaszkodni; jemanden trauen, bízni valamibe.
Fußfällig, adj., lábaihoz borúló, alázatos; adv. lábaihoz borúlva, térdreesve, térden állva, alázatosan.
Fußfall, der, lábhozesés, lábaihoz borúlás, esedezés, esdeklés t. i. térden állva.
Fußgänger, der, gyalog, gyalog ember.
Fußgestelle, das, talp, talpa v. allapja valaminek; des Tisches, asztalláb.
Fußgicht, die, podagra, lábköszvény.
Fußknecht, der, talpas, gyalog hajdú.
Fußkuß, der, lábcsókolás.
Fußmaaß, das, lábmérték.
Fußpfad, der, gyalogút, ösvény.
Fußpunkt, der, (Nadir), talppont, lábpont.
Fußreise, die, gyalog útazás.
Fußsack, der, lábkapcza, botos.
Fußschelle, die, békó, békóvas.
Fußschemel, der, zsámoly, zsámolyszék.
Fußsohle, die, talp, lábtalp.
Fußsoldat, der, gyalog katona.
Fußspitze, die, lábhegy, lábujjhegy.
Fußspur, die, lábnyom.

Fußstapfen, die, nyom, nyomdok, lábnyom; in jemandes Fußstapfen treten, valaki nyomdokát követni.
Fußsteig, der, gyalogút, ösvény.
Fußstrick, der, hurok, huroktőr.
Fußteppich, der, pallószőnyeg.
Fußtritt, der, das Auftreten, lépés, hágás; ein Tritt mit dem Fuße, egy lépes; Tritt, z. B. am Tische, lábító, asztaláb.
Fußvolk, das, gyalogság, gyalog katonaság.
Fußwaschen, das, lábmosás.
Fußwasser, das, lábvíz.
Fußweg, der, gyalogút.
Fußwerk, das, lábai valamelly eszköznek.
Fußwurzel, die, boka, bokatáj.
Fußzehe, die, lábujj, hüvelykujj a' lábon.
Futter, das, eleség, élés, takarmány a' marhának, enniváló, abrak; unter Kleider, bélés t. i. ruha alá.
Futteral, das, bőrböncze, tok; Hut-Futteral, kalaptok.
Futterbandel, das, abrak lóválú.
Futterboden, der, abrakhoz való padlás.
Futtergeld, das, abrakra való pénz.
Futtergetreide, das, abraknak való élet.
Futtergras, das, takarmánynak v. eleségnek való fű.
Futterbemde, das, derékra való, paraszt lájbli.
Futterkasten, der, abrakos láda.
Futterklinge, die, szecskametsző.
Futterkorb, der, abrakló kosár.
Futterkorn, das, abraknak való rozs.
Futterkraut, das, takarmány.
Futterleinwand, die, béllésnekvaló vászon v. gyólcs, béllésvászon, béllésgyólcs.
Futtermauer, die, béllőfal.
Futterraufe, die, rács.
Futtersack, der, abrakos tarisznya.
Futterschneider, der, szecskametsző.
Futterschwinge, die, szórólapát.
Futterstroh, das, szecskának való szalma, etetni való szalma.
Futtertuch, das, béllésnek való posztó, béllésposztó.
Futterung, die, abraklás, abrakeleség.
Futterwanne, die, szóró edény.
Futterwicke, die, bükkön, tavasi lednek.
Futterzeug, das, béllésnekvaló materia.

G.

Gabe, die, adás, adomány; eine Gabe Arzney, egy béadás v. egy adomány orvosság, vétel, bévétel; ein Geschenk, ajándék, adomány, alamizsna; Fähigkeit, Anlage, adomány, tehetség, talentom; die Gaben des Geistes, a' lélek tehetségei; ein Mann von vielen Gaben, sok talentomú ember.
Gabel, die, villa, t. i. evő villa; st. Heu- oder Mistgabel, favilla, vasvilla, gyüjtővilla, ganéjhányóvilla.
Gabelchen, das, villácska.
Gabeldeichsel, die, kétágú szekérrúd.
Gabelförmig, adj., gabelig, kétágú villaforma, kétágú, ágas, ágasbogas.
Gabelhirsch, der, ágasbogas szarvú szarvas.
Gabelig, adj., ágasbogas.
Gabelkraut, das, der Zweizahn, farkasfogfü.
Gabelnadel, die, hajtü.
Gabelstange, die, kétágú rúd v. pózna.
Gabelstiel, der, villanyél.
Gabelwagen, der, petrenczés szekér.
Gabeln, villára szúrni; felbökni, felöklelni szarvával, mint a' szarvas.
Gabe, die, st. Abgabe, Steuer, adó.
Gabenfrei, adj, adótól ment.
Gabler, der, Gabelhirsch, páncélos kólyi.
Gackern, von Gänsen, gágogni.
Gackern, das, gágogás.
Gaden, der, ein Behältniß für Sachen, tartó, a' miben valamit tartanak; bes. ein Stockwerk, emelet, kontignáczió.
Gähnen, ásítni.
Gähnen, das, ásítás.
Gähren, pezsegni, forrani, forrni kezdeni, mint a' bor; megkelni, mint a' kovász; zúgni, zúgolódni, mint a' békételen nép.
Gähren, das, die Gährung, pezsgés, forrás, megforrás, megkelés, t. i. a' kovász megkelése; trop unruhige Bewegung, lázadó mozgás, háborgás, zendülés, zenebonáskodás.
Gährungsmittel, das, savanyító t. i. kovásznak.

...ngeni, csendűlni, megcsen-
die Ohren gällen mir, a' fü-
...ngenek.
...dj., kelő, kelendő, járó; Gän-
Gebe, forgó, járó, p. o. pénz.
...nd, das, jártató kötő, a' járni
kis gyermekeknek.
ein Kind, a' kis gyermeket kö-
...rtatni.
...gen, der, járató v. járó kocsi,
gyermekeknek számára.
, das, liba, zsiba, ludacska.
, Gänseadler, der, fekete sas.
...e, das, felhozóidéző jel a'
...yomtatóknál.
...me, die, szászszorszép rükerez.
...ten, der, lúdsült, lúdhús pe-
...
das, lúdtojás.
...r, die, lúdtoll.
. das, lúdzsír.
...h, das, lúdhús.
...el, der, lúdszárny.
, der, lúdláb; ein Kraut, liba-
...boda, lúdlábfű.
...ße, das, das junge von der
...lúdaprólék.
...rei, das, lúdgágogás.
, der, lúdpásztor.
...e, die, lúdczomb.
..., der, lúdtoll.
..., die, lúdtetű.
..., die, lúdmáj.
...el, die, papsajt mályva, ke-
...lő mályva.
, Ganauser, Ganser, der, gú-
...ein Kraut, liba pimpó, lúd
...
...alz, das, lúdzsír.
...arz, das, lúdaprolék fekete
...
...l, der, lúdól.
...n, der, lúdbor, az az, víz.
, adj., egész, teljes, minden;
...gészen, teljességgel.
, das, kertecske, kis kert.
der, kertész; ein Kunst-Blu-
...ärtner, virágkertész; Küchen-
...r, konyhakertész; Baum-
...r, fakertész.
...i, die, kertészség.
tajtékzani, habzani.
...er, tajték.
...ie, ein Maas, was man in bei-
...sammengehaltenen hohlen Hän-
...ssen kann, két öszvemarok;
...äspe Mehl, két öszvemarok

Gäßchen, das, útszácska, köz, közle, sikátor.
Gäten, gyomlálni; mit der Hacke gäten, irtani t. i. irtó kapával.
Gäten, das, gyomlálás; mit der Hacke, irtás.
Gäter, der, gyomláló.
Gäthacke, die, irtókapa, gyomlálóvas.
Gätlich, adj., st. bequem, alkalmatos; mittelmäßig, középszerű.
Gaffel, die, st. Abgabe, adó.
Gaffen, bámúlni, száját tátni, szájongani, szemét meresztení valamire.
Gaffen, das, bámulás, szájongás.
Gaffer, der, bámúló, szájongó.
Gahre, die, megkelés, a' tésztának megkelése; ein Sauerteig mit Hopfen und Kleyen vermischt, komlóskorpa, kovász, poshasztó; élesztő p. o. serélesztő.
Gaksen, kodácsolni, kárálni, mint a' tyúk.
Galan, der, szerető, mátká.
Galant, adj., artig, jeles, modos, nyájas; st. prächtig, pompás, díszes; adv. jelesen, módosan, nyájasan, pompásan; st. verliebt, szerelmes; adv. szerelmesen.
Galanterie, die, Artigkeit, jelesség, módosság, nyájasság, magakedveltetés; Pracht, fénypompa, fényesség, ékesség; Putz, öltözetbeli ékesség.
Galanteriehändler, der, ékességáros, pompaportékaáros, pompamív- v. czecsebecseáros.
Galanterie-Handel, der, ékességárosság, pompaportékákkal való kereskedés, pompamívárosság.
Galanteriewaare, die, pompa- v. ékességbeli portéka.
Galeere, die, gálya.
Galeeren-Sklave, der, gályarab.
Galeerenstrafe, die, gályarabbüntetés.
Galeotte, die, galeot nevű hajó.
Galgen, der, akasztófa, törvényfa.
Galgenberg, der, akasztófadomb.
Galgendieb, der, Galgenschelm, Galgenschwengel, akasztófáravaló, gazember.
Galimathias, der, Wortgewirr, értetlen v. hijjábanvaló beszéd, zűrzavar v. öszvevisszabeszéd, a' minek se eleje se utólja.
Galitzstein, der, gáliczkő.
Galla, die, Hofpracht oder Fest, pompa, innepi pompa, udvari pompa tartás; in Galla seyn, erscheinen, d. i. in festlicher Kleidung, pompa öltözetben lenni, v. jelenni meg.

Galeeliste, die, pompa ütközet, v hánczra, mennyi hintóra v. pompaszekre.

Galeyde, der, gatyó, gubacs, gúnya, szoknya.

Galeyn, der, pompanap, ünnepnap.

Galeyrock, der, pompaöltözet.

Galle, die, epe, trop. der Galle Lauf ihm stört, felháborodik az epéje; ſ. Zorn, méreg, harag, haragosság; ein Tropfen unter der Zunge der Pferde, pók, lónyavalya.

Gallen, mit Galläpfeln gärberey, ſ. B. der Seide, gubacs lévbe mártani p. o. selymet.

Gallenbitter, adj., keserű mint az epe, epéskeserű.

Gallenblase, die, epehólyag.

Gallenfieber, das, epeszínhidegleléz.

Gallenfluß, der, epeszéres hasmenés.

Gallenkolik, die, epeszéres kólika.

Gallenkrankheit, die, epeszéres betegség.

Gallenruhr, die, epeszéres hasmenés.

Gallenstein, der, epekő.

Gallensucht, **Gallsucht**, die, sárgaság.

Gallensüchtig, adj., sárgaságban lévő.

Gallentrank, der, epeszirup.

Gallerie, die, folyosó, fogadó; Bilder-Gallerie, képes tár; ein bedeckter Gang, fedett tornácz.

Gallerte, die, Sulze, kocsonya, fagylalt.

Galone, die, kihányás, borítás a' ruhán, p. o. aranyszujtással v. borítással.

Galoniren, paszomántnal, aranyszujtással megborítni.

Galopp, der, vágtatás, habókolás, kalopírozás.

Galoppiren, vágtatni, sebes habókolva menni, v. lovagolni, kalopírozni.

Ganerbe, der, Miterbe, örökségi osztályostárs.

Gang, der, das Gehen, menés, járás, monetel; die Bewegung lebloser Dinge, ſ. B. einer Uhr u. dgl. járás, menés, forgás, p. o az óra járása, malom forgása; Fortgang einer Sache, menetele, folyamatja valamelly dolognak; einer Sache ihren Gang laſſen, meghagyni a' dolgot a' maga folyamatjában; ſ. Art und Weiſe, út, mód valamire; ein jeder befolgt ſeinen Gang, kiki követi a' maga útját; Ort, wo man geht, járás, járó hely, út, ösvény, p. o. az erdőben, kertben; von Speiſen, ſo viel als auf einmal aufgeſetzt wird, egy fogás étel; in der Mühle, kerék, járó kerék a' malomban; eine Mühle mit zwei Gängen, két kerekes malom; ſ. Gänſe, csoport ludak mennek.

Gangeder, die, Bergſ., ércz a' hánczban.

Gangbar, adj., ſ. B. ein Weg, járható t. i. út; wo häufig geht, járt p. o. út, a' mi járnak; trop. gyakorlatban lévő, kelendő; gangbare Münze, pénz; gangbare Waare, kelendő tárcza.

Gangbarkeit, die, járhatóság, o. pénz járása, kelendőség, a' portéka kelése.

Gans, die, pl. die Gänſe, lúd; wilde Gans, vadlúd; trop. eine dumme Gans, buta, ostoba; Gans, der, Bändel, Bäuchel, csomó, labda; in Erfurthütten, eine geſchmolzenen Eiſen, öntött rend.

Gante, der, kaloda.

Ganz, adj., egész; trop. tökélletes, derék, jeles; ganzer Mann, derék ember vagy; ſ. völlig, volliánd egész; zwanzig ganze Jahre, húsz esztendeig; gänzlich, teljes egész, mint együtt; ſeine ganze Familie, az egész familiája; von Herzen, teljes szivemből, szivemből; adv. egészen, teljesen, und gar nicht, teljességgel, épen nem; ganz gewiß, bizonnyal; ſ. ſehr, nagyon, igen wohl! igen jól van, helyes! wohl (als Antwort auf einen Befehl), értem.

Ganze, das, az egész, az egész, minden; im Ganzen, általve; der Handel im Ganzen, ban való kereskedés.

Ganzhufig, adj., merőkörű, körmű.

Gar, adj., fertig, zubereitet, von Speiſen, wenn ſie gekocht, jól megfőtt; adv. gänzlich, egészen; ſehr, ſelten igen; gar nicht, teljesség, gar nicht! ich dachte gar! lehetetlen, éppen bizony szélsz.

Garant, der, kezes.

Garantie, die, kezesség.

Garantiren, etwas, kezes lenséget vállalni magára vala

s, vég, véghezvitel, elvég-
omlás v. veszély.
kéve; Garben binden, ké-
.
testőrzősereg, v. katonák.
die, Kleiderkammer, köntös
ruhatartó; st. Kleider, ru-
köntösök, sokféle öltöze-
e, kárpit, firhang.
Dünger, trágya, ganéj; bei
rn die Zubereitung, kikészí-
árlás, megkészítés.
, tisztált réz.
r, piaczi szakács, ételáros.
die, ételáros bolt, piaczi
, Fäden aus Flachs ꝛc. ge-
fonál; von Flachs, lenfo-
Netz, háló, fonálháló; für
alászháló.
der, zugolyfa, a' szövőszé-
, die, fonálfejérítő.
e, ollótlan rák.
r, der, fonáláros, fonállal
ö.
, der, fonálárosság, fonállal
és.
, die, gombolyító.
der, gombojag fonál.
die, fonálvasra, tesziveszi.
er, der, fonálvevő.
r, der, fonó.
, der, takács.
lj., beſchmutzt, mocskos, bé-
t; häßlich, rút, csunya, ocs-
ndok; adv. rútúl, csunyáúl,
úl.
r, pl. die Gärten, kert; einen
anlegen, kertet csinálni;
ertészkedni.
it, die, kerti munka.
der, kertészség, kertészke-
, das, ágy, veteményes ágy.
nchen, das, kerti virágocska.
ne, die, kerti virág.
, das, kertészkönyv.
, der, kerti tolvaj.
e, die, kerti borsó.
, die, kerti termő föld.
ht, die, kerti termés.
ächs, das, kertivetemény v.
ıy.
s, das, kertifű.
s, das, kerti múlatóház,
z.

Gartenkreſſe, die, kerti zsazsa, saláta, torma.
Gartenkunſt, die, kertészség, kertész mesterség.
Gartenland, das, kertnek való föld.
Gartenlaube, die, kerti leveles szín.
Gartenmauer, die, kertfal, kertkerítés.
Gartenmelde, die, német paréj, labodaparéj, ízetlen laboda.
Gartenmeſſer, das, kertészkés.
Gartenmohn, der, kertimák.
Gartenmünze, die, kertiménta, fodor ménta.
Gartennelke, die, pompás szegfű.
Gartenneſſel, die, kerti csalán.
Gartenraute, die, kerti ruta.
Gartenſalat, die, kerti saláta.
Gartenſchnecke, die, kerti csigabiga.
Gartenſpinne, die, kerti pók.
Gartenzaun, der, kert kerítése v. sövénye.
Gas, das, eine Luftart, gőzszesz, levegőszesz; savanyúságszesz a' testekben.
Gaſſe, die, útsza; eine ſchmale Gaſſe, keskeny v. szük útsza; Gaſſe, welche die Soldaten bilden, katonasor v. katonarend; Gaſſe laufen, megvesszőztetni.
Gaſſenbettler, der, útszán ülő, v. álló kóldús.
Gaſſenbube, der, Gaſſenjunge, tanúlatlan paraszt gyermek.
Gaſſenbauer, der, parasztdal.
Gaſſenhund, der, kóborlókutya.
Gaſſenlaufen, das, (als Strafe bei den Soldaten), vesszőzés, farmatringozás.
Gaſſenlied, das, paraszt dal v. nóta.
Gaſt, der, pl. die Gäſte, vendég, jövevény, idegen; jeder zum Speiſen Geladene, vendég; jemanden auf ein Mittags- oder Abendeſſen zu Gaſte bitten, valakit ebédre v. vacsorára hívni, elhívni; ſeyn Sie heute mein Gaſt, legyen az Úr ma az én vendégem, v. ebédeljen v. vacsoráljon ma az Úr nálam; ungebethene Gäſte, hívatlan vendégek.
Gaſtbett, das, vendégágy.
Gaſtfrei, adj., vendéglő, vendégszerető; adv., vendégszerető módon, nyájasan, szívesen.
Gaſtfreiheit, die, vendéglés, gazdálkodás, vendégszeretés.
Gaſtfreund, der, der eingeladen wird, vendég, ebédre v. vacsorára hívott vendég; der einladet, vendégszerető, gazdálkodó.

Gaſtfreundſchaft, die, vendégszeretés, megvendégléſe a' vendégnek, gazdálkodás.
Gaſtfreundſchaftlich, adj., gazdálkodó, vendégelni szerető; adv., barátságosan, szívesen.
Gaſtgeber, Gaſtwirth, der, vendégfogadós.
Gaſthaus, das, Gaſthof, der, vendégfogadó; als Speiſehaus, vendéglőház.
Gaſtiren, vendégelni, megvendégelni.
Gaſtmahl, das, vendégség.
Gaſtrecht, das, vendégi jusa.
Gaſtſtube, die, vendégszoba.
Gaſtwirth, der, fogadós, vendégfogadós.
Gaſtwirthin, die, fogadósné.
Gaſtzimmer, das, vendégszoba.
Gatte, der, d. i. Ehemann oder Frau, hitestárs, hitves; Ehemann, férj.
Gatten, überhaupt vereinigen, verbinden, egyesülni, egyé lenni; ſich gatten, paaren, begatten von Thieren, párzani, bakzani, párasodni.
Gatter, das, rostély, vasrostély.
Gatterthor, das, rostélyos kapu.
Gatterthür, die, rostélyos ajtó.
Gattinn, die, feleség, hitves, hitestárs.
Gattung, die, ſt. Art, nem; ſt. Abart, faj, fajta; von verſchiedener Gattung, különbféle, sokféle.
Gau, der, das Land, im Gegenſatze der Stadt, falu; ein Bezirk, tartomány, darabföld.
Gauch, der, ein Geck, bolond, szeles bolond.
Gauchhart, der, bakszakálfű.
Gauche, die, unreine Flüſſigkeiten, genyetség.
Gauchheil, das, ein Kraut, tikszem, tyúkszem, tyúkbegy.
Gaudieb, der, zsivány, tanúlt tolvaj.
Gaukelei, die, szemfényvesztés, alakosság.
Gaukelhaft, adj., alakos; szemfényvesztő, csalárd; adv. alakosi v. szemfényvesztő módon, csalárdúl.
Gaukeln, alakoskodni, csalni, a' szemfénnyét elvenni, elveszteni t. i. alakosság által.
Gaukelſpiel, Gaukelwerk, das, szemfényvesztés.
Gaukler, der, szemfényvesztő, alakos.
Gauklériſch, adj., szemfényvesztői, alakosi; adv. szemfényvesztő módon, alakosan.
Gaul, der, Pferd, ló.
Gaum, Gaumen, der, szájpadlás.
Gaumenbein, das, szájpadláscsont.
Gauner, der, zsebelő zsivány, tanúlt tolvaj, ravasz tolvaj.
Gaunerſprache, die, tolvajnyelv.
Gazelle, die, ein Thier, zerge; rerna.
Geäder, das, d. i. die Adern, erek, erezet a' testben.
Geäs, das, Futter, takarmány, eleség a' marhának.
Geartet, adj., beſchaffen, alkatott, minéműségű, úgy termett; gut geartet, jó erkölcsű.
Gebäck, das, was gebacken wird, ügyszeri sütés; Gebackenes, sütemény.
Gebälk, das, gerendázat.
Gebären, szülni, gyermeket hozni a' világra; geboren werden, születtetni, a' világra lenni; gebären wollen, vajúdni, szülni akarni, szülő félben lenni; geboren született.
Gebären, das, szülés.
Gebärerinn, die, szülő anya.
Gebärmutter, die, méh.
Gebärſtuhl, der, szülő szék.
Gebäu, Gebäude, das, épület.
Gebauer, das, kaliczka.
Gebauſche, das, kebel.
Gebe, gáng und gebe, forgó, járó t. i. pénz.
Gebefall, d. i. Dativ, harmadik eset.
Gebein, das, csont, tetem; die Gebeine, csontjai, tetemei valakinek.
Gebeiße, das, marakodás.
Gebelle, das, ugatás.
Geben, adni; ſt. ſchenken, ajándékozni, adni; oda v. általadni, adni p. o. férjhez valakinek a' leányát; mittheilen, közleni, adni p. o. jó tanácsot; oft geben, adogatni; Achtung geben, figyelmezni; Feuer geben, tüzet adni, lőni; ſich geben, engedni, alább hagyni valamiben, megadni magát; ſich Mühe geben, igyekezni, iparkodni, utánna járni; ſt. geſchehen, da ſeyn, z. B. was gibt es? mi dolog? mi baj? was gibts Neues? mi újság? gibts nichts Neues? nincs valami újság? — ſt. hervorbringen, lenni belőle, teremni, adni; z. B. die Bäume geben gute Balken, ezekből a' fákból jó gerendák lesznek, válnak; dieſe Bäume geben viel Obſt, ezek a' fák sok gyümölcsöt teremnek; nicht achten, z. B. auf jemandes Worte nichts geben, semmit sem hajtani valaki szavára.
Geben, das, adás.
Gebenedeiet, adj., áldott.
Geber, der, adó.

die, taghordozás, tagjártatás, zdúlás.
unſt, die, tagjártatás mester- . o. az ékesszóllásban.
, ſich, tagjait jártatni, hordoz- nozgatni; ſich betragen, magát .
ſprache, die, mutogató beszéd, lés mutogatás által.
, die, adó t. i asszony, leány.
das, pl. die Gebete, imádság, rgés, fohászkodás; ein Gebet ten, könyörögni, imádkozni.
h, das, imádságos könyv, rgéses könyv.
n, das, imádságocska, fohász- .
rmel, die, imádság forma.
das, ágybeli, egy ágybeli ké- .
, das, kóldúlás.
, d. i. befehlen, parancsolni; ßliessen, végezni, rendelni.
, der, parancsoló t. i. úr.
inn, die, parancsoló, t. i. as- .
iſch, adj., parancsoló, hatal- kénszerítő; adv. parancsoló- arancsolva, hatalmasan, paran- módon.
, das, der Zuſtand, da man an- u gebiethen hat, hatalom, bir- Bezirk, worüber man zu gebie- at, környék, tájjék, vidék; die Grenze, z. B. das Gebiet eredſamkeit, az ékesszóllás ha- das unermeßliche Gebiet des ns, a' tudásnak megmérhetetlen a.
, das, íge, egy ige, az az, v. negyven szál p. o. czérna, ; kötés módja, kötés, kötet; iſſern, abroncsozat, oder ſt. Faß, ó.
, das, hegység, hegyek, bér- hegyvölgy; die Gegend um die ge, hegyally; z. B. das Tokayer gebirge, hegyallya; bei Bergs- n, jedes Geſtein, bányászna, ászat.
g, adj., voll Gebirge, hegyes, esvölgyes; z. B. gebirgige Ge- n, hegyesvölgyes tájjékok, es tartományok.
iſch, adj., auf Gebirgen befindlich, i, hegyrőlvaló.
sbewohner, der, hegy lakosa, tájjék lakosa.
, das, an dem Zaume, zabola, zabla; ein Gebiß anlegen, felzabolázni p. o. a' lovakat; die Zähne, fogak.
Geblöke, das, bégetés, bőgés.
Geblümt, adj, virágos, habos p. o. ruha, matéria; trop. eine geblümte Art zu reden, czifrázott beszéd módja.
Geblüt, das, ſt. Blut, vér; z. B. von edlem Geblüt herſtammen, nemes vérből származni; ſt. Verwandtſchaft, vérség, atyafiság.
Gebot, das, ſt. Befehl, parancsolat; die zehn Gebote Gottes, az Istennek tíz parancsolatja; in der Auction, im Handel, ígérés p. o. a' portékáért v. kótyavetyén; ein Gebot thun, ígérni valamiért, p. o. az alkuvásban v. kótyavetyében.
Gebräme, das, prém.
Gebräuchlich, adj., szokott, szokásban lévő; adv. szokás szerént.
Gebräuchlichkeit, die, szokásbanlétel.
Gebräude, das, egyszeri főzés t. i. ser.
Gebraten, adj., sült; adv. sülve.
Gebratenes, ein, sült, sült pecsenye.
Gebrauch, der, die Benutzung, haszonvétel, használás, haszonra fordítás; Gebrauch machen von etwas, használt venni valaminek; ſt. Gewohnheit, Sitte, szokás, bévett szokás; im Gebrauche ſeyn, szokásban lenni; der Gebrauch bringt es mit ſich, úgy a' szokás, az a'szokás, úgy hozza a' szokás magával; er hat es im Gebrauche, megszokta, szokása; aus dem Gebrauche kommen, kimenni a' szokásból.
Gebrauchen, használt venni valaminek, használni v. használra fordítni valamit, élni valamivel; Gewalt gebrauchen, erőszakkal bánni valakivel; Arznei gebrauchen, orvossággal élni; Vorſicht gebrauchen, vígyázva bánni valamivel.
Gebrauſe, das, zaj, zajgás, vihar.
Gebrechen, mangeln, fehlen, nem lenni, fogyatkozást látni valamiben, hijjával lenni valaminek, fogyatkozást szenvedni valamiben; es gebricht, nincs; es wird uns an nichts gebrechen, semmiben sem szenvedünk fogyatkozást.
Gebrechen, das, der Mangel, nem létel, fogyatkozás; Fehler, hiba, fogyatkozás.
Gebrechlich, adj., am Körper, gyenge, erőtlen, hibás; fehlerhaft, hijjános, fogyatkozásos.

Gebrechlichkeit, die, gyengeség, erőtlenség; hijjánosság, fogyatkozás, hiba.
Gebrüder, die, testvérek, több férjfi, testvérek együtt.
Gebrüll, das, ordítás, oroszlán v. szamár ordítása; bögés, p. o. marha bögés.
Gebrumme, das, morgás.
Gebühr, die, Verbindlichkeit, Pflicht, illendőség, illendő kötelesség; nach Gebühr, a' mint illik; was man von jemanden fordern kann, tartozás; der Obrigkeit ihre Gebühr bezahlen, megfizetni a' felsőségnek a' mivel tartozik valaki.
Gebühren, ſich, d. i. ſich ſchicken, illeni, illendőnek lenni; ſt. zukommen, illetni, hozzá illeni.
Gebührend, gebührlich, adj., illendő, méltó, illő; ſchuldig, verdient, érdemlett; tartozó; adv. illendően, illendőképpen, méltán; tartozásképpen.
Gebünde, das, d. i. Weinfäſſer, größere und kleinere, kissebb v. nagyobb edény v. hordó.
Gebund, das, ſt. Bund, csomó.
Gebürtig, adj., született, születésére nézve való, fi; woher iſt er gebürtig? honnan való? hovávaló fi? hol született?
Gebüſch, das, bokros, bokros hely, csalit; bokor, bokrok.
Geburt, die, szülés; eine ſchwere Geburt haben, nehezen szülni; das geboren werden oder ſeyn, születés, születtetés; älter, jünger, der Geburt nach, születésére nézve idősebb, ifjabb; ſt. Geſchlecht, Stamm, nemzetség, nem, származás, születés, familia; ſt. Urſprung, eredet, kezdet; was geboren wird, magzat, gyermek; eine unzeitige Geburt, idétlen gyermek v. szülés, szülemény.
Geburtsadel, der, benneszületett nemesség.
Geburtsbrief, der, születési bizonyságlevél.
Geburtsfehler, der, benneszületett hiba.
Geburtsfeſt, das, születésnap, születés innepe.
Geburtsgedicht, das, születésnapi versezet.
Geburtsgöttin, die, a' születés istenaszszonya.
Geburtshelfer, der, bábaorvos v. doktor, szülész.
Geburtshelferinn, die, bába.
Geburtshülfe, die, szülés könn tése, bábáskodás a' szülő a körül.
Geburtsjahr, das, születés eszte
Geburtskuchen, der, burok.
Geburtslied, das, születési ve születés napi dall.
Geburtsort, der, születéshely.
Geburtsſchmerzen, die, pl. szülé mai, vajudó fájdalmak.
Geburtsſtadt, die, születés váro za, hazaváros.
Geburtsſtunde, die, születés órá
Geburtstag, der, születésnapj Geburtstag feyern, feſtlich begr születése napját tartani v. ünn mein Geburtstag, a' születésem
Geburtswehen, die, pl. vajudó mak, szülés fájdalmai.
Geburtszeit, die, szülés ideje.
Geck, der, die Naht der Hirnſe kaponya összevarrása; tr
Geck ſtechen, nevetséggessé te lakit, tréfát üzni valakiből; f esztelen, eszelős, bolond, sz lond.
Gedacht, említett, ſ. denken, ge
Gedächtniß, das, emlékezet, e tető tehetség, emlékezés, m kezés valamire; ein gutes G niß haben, jó emlékezettel bír innerung, emlékezet, emléke rő, v. tehetség, megemlékez miről; ſt. Denkmal, emlék.
Gedächtnißfehler, der, emléke v. hibája.
Gedächtnißmünze, die, emlékeztet
Gedächtnißſäule, die, emlékezet
Gedächtnißſchrift, die, emlékezet írás.
Gedächtnißtag, der, emlékezet n
Gedanke, der, gondolat, pl. g tok; ſ. Begriff, beſ. der in liegt, gondolkozás, értelem, lat; Gedanken errathen, gondolatját; ſt. Meinung, vél vélemény; auf andere Gedan men, más gondolatra jönni, toztatni gondolatját, vélek das iſt mein Gedanken, én íg kedem, v. gondolkodom; mondás; ein ſcharfſinniger, p richtiger Gedanke, elmés v. é lyes, dologra illő mondás; muthung, gyanítás; da er Gedanken kam, daß ꝛc., gy hogy ée.; ſt. Entſchließung, feltétel, szandék; ich gehe Gedanken um zu verreiſen,

szándékkal vagyok, hogy el útazok; sich Gedanken machen, d. i. Kummer und Sorgen, gonddal veszödni, gondban törni a' fejét.

Gedankenfolge, die, egymásból folyó gondolatok v. mondások.

Gedankenleer, adj., j. B. ein Mensch, üresfejü ember, a' kij keveset gondolkozik, buta; j. B. eine Schrift, üres munka.

Gedankenlos, adj., gondolatlan; adv. gondolatlanúl.

Gedankenlosigkeit, die, gondolatlanság.

Gedankenreich, adj., gondolatokkal teljes; gondolkozó.

Gedankenreihe, die, egymásután következő gondolatok, mondások.

Gedankenstrich, der, ein Zeichen (—), gondolatronás; figyelem jel.

Gedankenvoll, adj., gondolatokkal teljes.

Gedärme, das, oder die Gedärme, bél, belsőrészek.

Gedeck, das, fedél; terített asztal egy személyre; eine Tafel von 12 Gedecken, tizenkét személyre terített asztal; terítő asztali készület, t. i. ebroz és asztalkeszkenők.

Gedeihen, d. i. wachsen, fortkommen, von Menschen, Thieren, nöni, tenyészni, mint a' marha 's a' t.; ft. nützen, hasznos lenni, használni, foganatos lenni; glücklich seyn, trop. diszleni, virágzani; gerathen, j. B. die Saat gedeihet, diszlik az élet; gereichen, j. B. zum Nutzen, Vortheil gedeihen, hasznára, javára lenni, válni; das gedeihet ihm zur Ehre, ez neki becsületére válik.

Gedeihen, das, f. Wachsthum, nevekedés, tenyészés; Nutzen, haszon, foganat; Erfolg, elömenetel, diszlés; boldogúlás.

Gedeihlich, adj., hasznos, foganatos; nährend, tápláló, tenyésztető; kivánt, szerencsés; adv., hasznosan, foganatosan; táplálva, jól, szerencsésen.

Gedenken, ft. denken, gondolni; sich erinnern, emlékezni valamire, megemlékezni; nicht mehr an etwas gedenken, valaminek többé eszébe sem jutni; erwähnen, említni, elöhozni, valakit v. valamit; ft. hoffen, gondolni, reményleni; f. Willens seyn, akarni, igyekezni, szándékozni.

Gedenken, das, emlékezés; bei Menschen Gedenken, a' mennyire az emberek emlékezhetnek.

Gedicht, das, ft. Erdichtung, költemény; als poetisches Product, vers, verszet.

Gedichtchen, das, rövid verszet.

Gediegen, adj., j. B. Gold, Silber, csupa, tiszta a' mint termett p. o. arany, ezüst, természarany, természezüst; trop. igaz, igazi, valóságos.

Gedinge, das, Vertrag wegen etwas, alku p. o. portékára, munkára, alkudozás; Lohn, kialkudt bér v. ár.

Gedoppelt, adj., ft. doppelt, kettős.

Gedränge, das, das Drängen, tolongás; im Gedränge seyn, tolongásban lenni, szorongatni; ein Haufe, tolongó sokaság; trop. es ist kein Gedränge nach der Waare, d. i. wird nicht gesucht, nem igen kapják v. kapkodják ezt a' portékát; Noth, szorúltság, szükség; im Gedränge seyn, megakadni, nem tudni magán segíteni.

Gedrängt, adj., sürű, tömött; j. B. Schreibart, rövid p. o. írásmód; adv. tömötten, sürün, röviden, rövidre szorítva.

Gedrängtheit, die, in der Schreibart, im Ausdrucke, rövidség, tömöttség, p. o. az írásban, beszédben,

Gedrungen, adj., zusammengepreßt, összeszorított, tömött, sürü; genöthiget, kénszerített, kéntelen; adv. kénteleníttetvén, kéntelenül, kénszeríttetett.

Geduckt, adj, d. i. gebückt, j. B. gehen, legugolva menni, lebukott; adv. lebukva, leguggolva.

Geduld, die, türés, türedelem, béketürés; mit Geduld, békével; die Geduld verlieren, nem győzni valamit béketüréssel; ft. Verbleiben, maradás; ft. Warten, várakozás; Geduld haben, várakozni; Geduld! várokozz v. várj! várni kell, megállj, várj csak.

Geduldig, adj., türő, béketürő, szelid, türedelmes; adv. békével, béketüréssel.

Gedunsen od. aufgedunsen, felpöffedt.

Geeignet, adj., zu etwas, való valamire, alkalmatos, termett, született.

Geest, die, hohes Land, welches daher trocken und unfruchtbar ist, ponk, halmos hely.

Gefährde, die, Arglist, vorsetzlicher Betrug, ravaszság, csalárdság.

Gefährden, in Gefahr stürzen, veszedelembe ejteni, veszedelemnek kitenni; gefährdet seyn, veszedelemben lenni v. forogni.

Gefährlich, adj., mit Gefahr verbunden, veszedelmes p. o. betegség; Gefahr bringend, veszedelmes, ártalmas p. o. ember, rossz ember; adv. veszedelmesen, ártalmasan.

Gefährlichkeit, die, veszedelmesség, ártalmasság.

Gefährte, der, auf Reisen, uti társ; Gesellschafter, társ, pajtás.

Gefährtinn, die, társ, t. i. asszony, leány.

Gefäll, das, bei dem Wasser, leesés, vízesés p. o. a' víz esése.

Gefälle, die, Abgaben, jövedelem az adóból, vámból; Einkünfte, adó a' jószágtól.

Gefällig, adj., gefallend, tetsző, kedves, kellemetes; st. beliebig, ist es gefällig, tetszik; Gefälligkeiten erweisend, maga kedveltető; másnak szólgálni v. tetszeni kivánó, kedveskedő; st. fällig, fizetés idejére ért v. jutott, a' minek fizetés ideje eljött; z. B. das Geld ist morgen gefällig, a' péns lefizetésének ideje holnap telik.

Gefälligkeit, die, Dienstfertigkeit, szolgálatra való készség, maga kedveltetés; der Gefallen, szivesség, jóakarat.

Gefänglich, adv., fogolyúl, rabúl, rabként; jemanden gefänglich einziehen, valakit megfogni, bézárni, fogságba vinni, p. o. gonosztévőt.

Gefängniß, das, st. Gefangenschaft, rabság, fogság; der Ort für Gefangene, fogház, tömlöcz.

Gefängnißstrafe, die, tömlöcczel való büntetés.

Gefäß, das, st. Degengefäß, kardmarkolat; ein Geschirr, edény, z. B. zum Weine, boros v. bornakvaló edény; in der Anatomie, nedvedény az emberi testben; z. B. Blutgefäße, vérerek.

Gefäßchen, das, edényke.

Gefäßlehre, die, nedvedények tudománya.

Gefahr, die, veszedelem, veszély; in Gefahr bringen, stürzen, veszedelembe hozni, vinni, ejteni; der Gefahr aussetzen, veszedelemre kitenni; in Gefahr stecken, veszedelemben forogni; es ist keine Gefahr, nincs mitől félni; auf meine Gefahr, mind én reám, enyim legyen a' kár, csak rajta.

Gefahrlos, adj., veszedelmen kivülvaló.

Gefahrvoll, adj., veszedelmes, nagyon veszedelmes.

Gefallen, tetszeni, kedve szerént v. kedvére lenni valakinek; zu gefallen suchen, valakinek kedvét keresni v. kedvébe járni, igyekezni; sich etwas gefallen lassen, megelégedni valamivel, megnyúgodni valamin v. rajta.

Gefallen, das, der Wille, das Belieben, akarat, tetszés; Gefälligkeit, die, szivesség, jóakarat.

Gefangen, partic. u. adj., eig. u. trop. fogott, megfogott, elfogott, elfogatatott; gefangen seyn, fogva lenni; sich gefangen geben, fogolynak megadni magát; (von Soldaten) gefangen nehmen, megfogni v. elfogni valakit, t. i. hadifoglyot, fogságba ejteni.

Gefangene, der, ein Gefangener, fogoly, rab; die Gefangenen auswechseln, kiváltani a' folyokat v. hadifoglyokat.

Gefangennehmung, die, fogságba vivés.

Gefangenschaft, die, fogság; in Gefangenschaft gerathen, fogságba esni.

Gefangenwärter, der, porkoláb, foglyokkal bánó, tömlöcztartó.

Gefecht, das, csata, verekedés, viadal; sich in ein Gefecht einlassen, összecsapni, viadalba ereszkedni; megütközni; ein Gefecht liefern, ütközetet adni, megütközni.

Gefiedel, das, hegedü czinczogtatás.

Gefieder, das, d. i. die Federn, toll, tollazat, tollai valamelly madárnak; das Flügelwerk, szárnyas állat, madár.

Gefilde, das, mező, mezőség, rét, rétség.

Geflatter, das, repkédés, repdesés, szárnycsattogtatás, szárnyal csapkodás.

Geflecht, das, cserény, rács, akármi font dolog.

Geflicke, das, foltozás.

Geflissen, adj., st. beflissen, szorgalmatos; geflissen seyn, szorgalmatoskodni, igyekezni iparkodni valamin.

Geflissenheit, die, iparkodás, szorgalom, igyekezet, szorgalmatoskodás.

Geflissentlich, adj., z. B. Fehler, szántszándékkal való, szántszándékos v. önkéntes p. o. hiba.

Geflueche, das, káromkodás.

Geflügel, das, szárnyas állat, p. o.

ık, baromfi, majorság, apró-

adj., szárnyas.
das, sussogás, suttogás.
das, késérők, késérő sokaság
g-
, adj., nagyehető, torkos;
rkosan.
eit, die, torkosság, nagyehe-

das, kérdezősködés, tudako-
dakozódás.
der, alkáplár.
, fagyni, megfagyni.
, das, megfagyás, fagy.
nkt, der, fagypont.
adv., alkalmaztatható.
as, érzés, érzék, tapasztat,
t, érzéket, érzékség; natür-
Gefühl, természeti érzés; fei-
rtes Gefühl, finom érzés v.
nység; Gefühl für das Schö-
szépnek érzése; menſchliches
emberiség.
, adj., érzéketlen; trop. ér-
n durva, keményszívű.
igkeit, die, érzéketlenség;
eményszívűség.
l, adj., érzékeny; adv. érzé-

adj., ötös; adv. ötösen, ö-

, adj., herczegített, herczeg-
vagy fejedelemségre emelte-

praepos. m. d. Accus. felé,
— re, — nak, — nek; eránt,
, — hez; ſt. wider, ellen; ſt.
— ért, — an, — on, — en;
v. — hoz képesz; mintegy,
elől, felé; gegenüber m. d.
ltalellenben; in Comp. ellen-
llenevaló.
talt, die, ellenkező intézet,
való készület.
wort, die, ellenvaló felelet.
bl, der, ellenkező parancsolat.
nntniß, das, ellenevaló val-
l.
idigung, die, visszasértés, vi-
értés.
ierkung, die, ellenvaló jegy-

icht, der, ellenkező jelentés.
einigung, die, ellenkező bi-
ás v. bizonyságtétel.
uch, der, visszalátogatás.
rachtung, die, ellenkező vizs-
s.

Gegenbeweis, der, ellenkező bizonyság.
Gegenbild, das, ellenkező kép.
Gegenblick, der, visszatekintés, visszonozás, kölcsönös tekintet.
Gegenbuch, das, ellenmássa valamelly könyvnek p. o. számadó könyvnek.
Gegend, die, auf der Erdoberfläche, tájék, környék, vidék; in unſerer Gegend, itt körülbelől, a'mi tájunkon; am Himmel, égtáj, éghajlat; die vier Himmelsgegenden, az ég négy tájéka v. részei.
Gegendienſt, der, kölcsönös szolgálat v. szívesség.
Gegendruck, der, visszanyomás.
Gegeneinander, adj, kölcsönös, viszszonos; adv. kölcsönösen.
Gegeneinander auswechſeln, egymásközt v. egymással kicserélni.
Gegeneinanderfechten, egymással v. egymás ellen harczolni.
Gegeneinanderhaben, etwas, egyenetlenségnek, visszavonásnak lenni közöttök.
Gegeneinanderhalten, öszvevetni, öszvehasonlítni.
Gegeneinanderhaltung, die, öszvehasonlítás, egybevetés.
Gegeneinanderlaufen, anprallen, egymásnak neki menni, egymásba ütközni.
Gegeneinander vertauſchen, egymással felcserélni.
Gegenerinnerung, die, ellenvetés, ellene mondása valakinek.
Gegenerklärung, die, ellenvetés, ellenvető kinyilatkoztatás.
Gegenfall, der, ellenkező eset; im Gegenfall, ellenben, az ellenkező esetben.
Gegenfalls, adv., különben.
Gegenforderung, die, ellenkező kívánság, viszont kérdés.
Gegenfrage, die, viszont kérdés.
Gegenfüßler, die, pl. talpaljalok, ránk lábbal forduló lakosok, ellenlábasok.
Gegengabe, die, viszont ajándék.
Gegengeſchenk, das, idem.
Gegengefälligkeit, die, kölcsönös szívesség vagy jóakarat.
Gegengewicht, das, fontmás, fontmássa, ellenmérték, megfelelő mérték; trop. das Gegengewicht geben, ellentállani, az ellenrészt arányba tartani, segíteni; das Gegengewicht halten, megfelelni valakinek, érni v. bírni vele.

Gegengift, das, méregölő.
Gegengrund, der, ellenvaló ok.
Gegengruß, der, Gegencompliment, köszönés, viszontköszöntés, köszöntés elfogadása.
Gegengunſt, die, viszont kedveskedés.
Gegenhall, der, visszahangzás.
Gegenhalt, der, tartalék; tartózkodás, visszatartózkodás.
Gegenhülfe, die, viszont segítség.
Gegenklage, die, viszontvád, kölcsönös per.
Gegenkläger, der, visszaperlő v. vádló, kölcsönös vádoló.
Gegenliebe, die, kölcsönös szeretet.
Gegenliſt, die, kölcsönös ravaszság.
Gegenmine, die, ellenkező aláásás.
Gegenpart, der, d. i. Gegner, ellenkező fél.
Gegenpartei, die, ellenkező rész, felekezet v. fél.
Gegenpfeiler, der, die Gegenſtütze, ellentámasz.
Gegenquittung, die, ellennyugtató t. i. irás.
Gegenrechnung, die, ellenszámolás, ellenszámvetés, visszaszámolás; Gegenrechnung halten, megvizsgálni a' számadását t. i. ellenszámvetés által.
Gegenrede, die, felelet, felelő beszéd; ellenmondás, ellenvetés; ohne Gegenrede, ellenvetés nélkül.
Gegenſatz, der, ellentétel, ellenvetés, ellenmondás, ellenkező mondás, ellenvető felelet; im Gegenſatze, ellenben, ellenében.
Gegenſchall, der, visszahangzás.
Gegenſchein, der, ſt. Widerſchein, visszafény v. fénylés; ſt. Gegenbeſcheinigung, ellenkező bizonyítás.
Gegenſchreiber, der, ellenmásló, ellenmásíró.
Gegenſchrift, die, ellenmásolat, ellenírás.
Gegenſeite, die, fonákja, visszája v. ellenkező fele valaminek.
Gegenſeitig, adj., wechſelſeitig, z. B. Liebe, Wohlwollen, kölcsönös p. o. szeretet v. jóakarat; ſt. entgegen geſetzt, ellenkező; adv. kölcsönösen.
Gegenſiegel, das, ellenpecsét.
Gegenſtand, der, ſt. Widerſtand, ellentállás; der Stoff zu etwas, Materie, tárgy, felvett tárgy; etwas zum Gegenſtande ſeiner Rede machen, valamit beszéde tárgyául felvenni v. választani; er iſt der Gegenſtand meiner Achtung und Liebe, ő az, a' kit tisztelek és szeretek; der Gegenſtand unſers Mitleids, szánokozunk valakin; er iſt andern der Gegenſtand des Geſpöttes, mások csúfot űznek belőle; das iſt der Gegenſtand meiner Wünſche, minden kívánságom oda megy ki; in der Denklehre, tárgy.
Gegenſtoß, der, ellentaszítás, ellenesítődés.
Gegenſtück, das, megfelelő képmás v. képpár, párja valamelly festésnek v. képnek.
Gegentheil, der, ellenkezőfél, v. rész, ellenfél, ellenrész; das Gegentheil, ellenkező dolog, ellenkezet; im Gegentheil, ellenben, sőtt inkább; das Gegentheil behaupten, ellenkezőt állítni.
Gegentheilig, adj., ellenkező.
Gegentheils, adv., ellenben.
Gegenüber, adv., — val, — vel, általellenben, — nak ellenében.
Gegenverbindung, die, ellenszövetség.
Gegenverehrung, die, kölcsönös ajándék.
Gegenverheißung, die, kölcsönös igéret.
Gegenvermächtniß, das, kölcsönös testamentom.
Gegenverordnung, die, ellenrendelés, ellenkező rendelés.
Gegenverpflichtung, die, kölcsönös kötelezés.
Gegenverſicherung, die, kölcsönös állítás v. bizonyossá tétel.
Gegenverſprechen, das, kölcsönös igéret, viszontigéret.
Gegen-Viſite, die, viszontlátogatás.
Gegenvorſtellung, die, ellenvetés, ellenemondás, ellenvaló előterjesztés, kikelés valami ellen.
Gegenvorwurf, der, kölcsönös szemrehányás.
Gegenwärtig, adj., jelenvaló, jelenlévő; gegenwärtig ſeyn, jelen lenni; adv. most, ezennel.
Gegenwart, die, jelenlét, jelenlétel; in jemandes Gegenwart, valaki jelenlétében; Gegenwart des Geiſtes, maga feltalálása; Gegenwart des Geiſtes haben, magát feltalálni, magát hirtelen feltalálni.
Gegenwehr, die, ellentállás; ſich zur Gegenwehr ſtellen, ellentállani, magát oltalmazni valaki ellen.
Gegenwind, der, ellenkező szélvész.
Gegenwirkung, die, ellenerő, ellenmunkálás, v. mivelés.
Gegitter, das, rostély.
Gegittert, adj., rostélyos, reczés.
Gegner, der, ellenkező fél, ellentálló,

; ſt. Feind, rosszakaró, el-

ſich, z. B. gehabe dich wohl! egésségben, élj szerencsé-
en hozzád!
s, der Zaun, sövény, sövény
sövénnyel békerített hely.
das, z. B. des Berges, mere-
hajlósság; függő, függő
g v. czifraság; Eingeweide,
zek, bél.
adj., hassend, gyülölséges,
; was gehaßt wird, gyülölt,
, gyülölséges; adv. gyülöl-
gyülölve, gyülöletes módon.
t, die, gyülölség, útálatos-

as, z. B. einer Uhr, tok, p.
k.
ıcher, der, óratok csináló.
r, der körperliche Inhalt, tér-
z, tágasság; innerer Werth,
n Münzen, belső becs, ér-
Beſoldung, fizetés, zsold.
adj., értéketlen, a' minek
ese nincs.
, adj., pánczélos, mejjvasas,

s, vágás, írtás, erdővágás,
is, pagony; einen Wald in
ue eintheilen, valami erdőt
ra osztani.
s, das Hecken, madárköltés,
kiköltése; die geheckten
madár fiak, kiköltött mada-
lyók, kölykek.
dj., titkos, titokbanvaló, al-
anvaló; adv. titkosan, ti-
allattombanvaló.
, das, titok.
voll, adj., titkolódzó, titok-
s, titok tettető.
eiber, der, titoknok.
reibekunſt, die, titkos írás mes-

as, parancsolat, megparan-
. i. szóval, meghagyás.
nhergehen, menni, járni; zu
ben, gyalog menni, járni,
lni; woher, wohin? menni
á; z. B. laß mich gehen,
hadd menjek; jemanden ge-
n, d. i. loslaſſen, valakit ele-
; unter die Augen gehen, sze-
be kerülni; zu Bette geben,
ni; zu Schiffe gehen, hajóra
us den Augen gehen, elmenni
rozni szemei elől; aus dem
ehen, kitérni az útból; eine Meile gehen, egy mértföldet menni; ſt. reiſen, útazni, igyekezni valahová; hingehen, weggehen, elmenni; geh! eredj! menj el! geh nur! eredj csak! ſt handeln, verfahren, z. B. vorſichtig gehen, vigyázva bánni valamivel; in ſich gehen, magába szállani; müßig gehen, heverni, korhelkedni, henyélni. Von leblosen Dingen, ſt. ſich bewegen, menni, járni, mint p. o. a' kocsi, hajó, az óra, a' malom; der Wind geht, a' szél fúj; der Fluß geht ins Meer, ez a' folyóvíz a' tengerbe ömlik v. foly; es geht alles durch ſeine Hände, minden az ő kezén fordúl meg v. megy keresztül; trop. abgehen, z. B. die Poſt geht um 6 Uhr, a' pósta 6 órakor megy v. indúl; ſt. aufgehen, z. B. der Teig iſt zu ſehr gegangen, a' tészta nagyon elkelt; ſt. hineingehen, in ſich faſſen, beléférni, belémenni; z. B. ſo viel Wein geht nicht in die Flaſche, annyi bor nem megy belé a' palaczkba; ſt. tönen, klingen, von muſikaliſchen Inſtrumenten, z. B. die Orgel geht nicht, az orgona nem szól; die Melodie geht ſchön, szépen megy v. hangzik ez az ének v. dal; auch trop. jetzt geht es aus einem andern Tone, most más hangon v. húron megy minden; ſt. ſich erſtrecken, z. B. das Kleid geht bis an die Knie, ez a' ruha térdig ér; wohin führen, z. B. der Weg geht hier nach Wien, ez az út Bécsbe visz; die Fenſter gehen in den Garten, az ablakok a' kertre nyilnak; trop. wo geht die Reiſe hin? hová útazol? — es geht auf zwölf, tizenkettőre jár az óra; auf etwas abzielen, z. B. er geht nur auf ſeinen Nutzen, ő csak a' maga hasznát nézi v. a' maga hasznára néz. Von unkörperlichen Dingen, Begebenheiten der Zeit, z. B. das geht mir nahe, azt nagyon sajnálom, az engemet is közelről érdekel; darüber geht nichts, már az felséges, már azt semmi felül nem haladja; Gewalt geht über Recht, hatalmasabb az erő az igasságnál; vom Erfolge der Begebenheiten, z. B. gut von Statten gehen, jól menni, boldogúlni vele v. benne; wie man's treibt, ſo geht's, ki hogy igyekszik, úgy veszi hasznát; von den Schickſalen des menſchlichen Lebens, z. B. wie geht es dir? hogy vagy? mint vagy? es geht mir wohl, jól vagyok, egésső-

Garaus, das, vég, véghezvitel, elvégzés; végromlás v. veszély.

Garbe, die, kéve; Garben binden, kévét kötni.

Garde, die, testőrzősereg, v. katonák.

Garderobe, die, Kleiderkammer, köntös kamara, ruhatartó; ſt. Kleider, ruházatok, köntösök, sokféle öltözetek.

Gardine, die, kárpit, firhang.

Gare, die, Dünger, trágya, ganéj; bei den Gerbern die Zubereitung, kikészítés, kitímárlás, megkészítés.

Garerz, das, tisztált réz.

Garkoch, der, piaczi szakács, ételáros.

Garküche, die, ételáros bolt, piaczi konyha.

Garn, das, Fäden aus Flachs ꝛc. geſponnen, fonál; von Flachs, lenfonál; ſt. Netz, háló, fonálháló; für Fiſcher, halászháló.

Garnbaum, der, zugolyfa, a'szövőszéken.

Garnbleiche, die, fonálfejérítő.

Garnele, die, ollótlan rák.

Garnhändler, der, fonáláros, fonállal kereskedő.

Garnhandel, der, fonálárosság, fonállal kereskedés.

Garnhaſpel, die, gombolyító.

Garnknaul, der, gombojag fonál.

Garnreuſe, die, fonálvasra, tesziveszi.

Garnſammler, der, fonálvevő.

Garnſpinner, der, fonó.

Garnweber, der, takács.

Garſtig, adj., beſchmutzt, mocskos, bémocskolt; häßlich, rút, csunya, ocsmány, undok; adv. rútúl, csunyáúl, ocsmányúl.

Garten, der, pl. die Gärten, kert; einen Garten anlegen, kertet csinálni; bauen, kertészkedni.

Gartenarbeit, die, kerti munka.

Gartenbau, der, kertészség, kertészkedés.

Gartenbeet, das, ágy, veteményes ágy.

Gartenblümchen, das, kerti virágocska.

Gartenblume, die, kerti virág.

Gartenbuch, das, kertészkönyv.

Gartendieb, der, kerti tolvaj.

Gartenerbſe, die, kerti borsó.

Gartenerde, die, kerti termő föld.

Gartenfrucht, die, kerti termés.

Gartengewächs, das, kertivetemény v. növevény.

Gartengras, das, kertifű.

Gartenhaus, das, kerti múlatóház, kerti ház.

Gartenkreſſe, die, kerti zsazsa, saláta, torma.

Gartenkunſt, die, kertészség, kertész mesterség.

Gartenland, das, kertnek való föld.

Gartenlaube, die, kerti leveles szín.

Gartenmauer, die, kertfal, kertkerítés.

Gartenmelde, die, német paréj, labodaparéj, ízetlen laboda.

Gartenmeſſer, das, kertészkés.

Gartenmohn, der, kertimák.

Gartenmünze, die, kertiménta, fodor ménta.

Gartennelke, die, pompás szegfű.

Gartenneſſel, die, kerti csalán.

Gartenraute, die, kerti ruta.

Gartenſalat, die, kerti saláta.

Gartenſchnecke, die, kerti csigabiga.

Gartenſpinne, die, kerti pók.

Gartenzaun, der, kert kerítése v. sövénye.

Gas, das, eine Luftart, gőzszesz, levegőszesz; savanyúságszesz a'testekben.

Gaſſe, die, útsza; eine ſchmale Gaſſe, keskeny v. szük útsza; Gaſſe, welche die Soldaten bilden, katonasor v. katonarend; Gaſſe laufen, megvesszőztetni.

Gaſſenbettler, der, útszán ülő, v. álló kóldús.

Gaſſenbube, der, Gaſſenjunge, tanúlatlan paraszt gyermek.

Gaſſenhauer, der, parasztdal.

Gaſſenhund, der, kóborlókutya.

Gaſſenlaufen, das, (als Strafe bei den Soldaten), vesszőzés, farmatringozás.

Gaſſenlied, das, paraszt dal v. nóta.

Gaſt, der, pl. die Gäſte, vendég, jövevény, idegen; jeder zum Eſſen Geladene, vendég; jemanden auf ein Mittags- oder Abendeſſen zu Gaſte bitten, valakit ebédre v. vacsorára hívni, elhívni; ſeyn Sie heute mein Gaſt, legyen az Úr ma az én vendégem, v. ebédeljen v. vacsoráljon ma az Úr nálam; ungebethene Gäſte, hívatlan vendégek.

Gaſtbett, das, vendégágy.

Gaſtfrei, adj., vendéglő, vendégszerető; adv., vendégszerető módon, nyájasan, szívesen.

Gaſtfreiheit, die, vendéglés, gazdálkodás, vendégszeretés.

Gaſtfreund, der, der eingeladen wird, vendég, ebédre v. vacsorára hívott vendég; der einladet, vendégszerető gazdálkodó.

Gallakleid, das, pompa öltözet, v. köntös, innepi köntös v. pomparuha.
Gallapfel, der, gubó, gubacs, gubics, suska.
Gallatag, der, pompanap, innepnap.
Gallatracht, die, pompaöltözet.
Galle, die, epe; trop. die Galle läuft ihm über, felháborodik az epéje; ſt. Zorn, méreg, harag, bosszúság; ein Auswuchs unter der Zunge der Pferde, pók, lónyavalya.
Gallen, mit Gallapfeln zubereiten, z. B. die Seide, gubacs lévbe mártani p. o. selymet.
Gallenbitter, adj., keserű mint az epe, epéskeserű
Gallenblase, die, epehójag.
Gallenfieber, das, epesárhideglelés.
Gallenfluß, der, epesáros hasmenés.
Gallenkolik, die, epesáros kólika.
Gallenkrankheit, die, epesáros betegség.
Gallenruhr, die, epesáros hasmenés.
Gallenstein, der, epekő.
Gallensucht, Gallsucht, die, sárgaság.
Gallensüchtig, adj., sárgaságban lévő.
Gallentrank, der, epésital.
Gallerie, die, folyosó, fogódzó; Bilder-Gallerie, képes tár; ein bedeckter Gang, fedett tornácz.
Gallerte, die, Gulje, kocsonya, fagylalt.
Galone, die, kihámyás, borítás a' ruhán, p. o. aranysujtással v. borításal.
Galoniren, passamánnal, aranysujtással megborítni.
Galopp, der, vágtatás, habókolás, kalopirozás.
Galoppiren, vágtatni, sebes habókolva menni, v. lovagolni, kalopirozni.
Ganerbe, der, Miterbe, örökségi osztályostárs.
Gang, der, das Gehen, menés, járás, menetel; die Bewegung lebloser Dinge, z. B. einer Uhr u. dgl. járás, menés, forgás, p. o. az óra járása, malom forgása; Fortgang einer Sache, menetele, folyamatja valamelly dolognak; einer Sache ihren Gang lassen, meghagyni a' dolgot a' maga folyamatjában; ſt. Art und Weise, út, mód valamire; ein jeder befolgt seinen Gang, kiki követi a' maga útját; Ort, wo man geht, járás, járó hely, út, ösvény, p. o. az erdőben, kertben; von Speisen, so viel als auf einmal aufgesetzt wird, egy fogás étel; in der Mühle, kerék, járó kerék a' malomban; eine Mühle mit zwei, drei Gängen, két, három kerekű malom; ſt. Canal, csatorna, földalatti menetel
Gangader, die, (Bergb.), érczér neme a' bányában.
Gangbar, adj., z. B. ein Weg, mehető, járható t. i. út; wo häufig gegangen wird, járt p. o. út, a' mellyet igen járnak; trop. gebräuchlich, járó, kelő, kelendő; gangbare Münze, járó pénz; gangbare Waare, kelendő portéka.
Gangbarkeit, die, járhatóság, járás, p. o. pénz járása, kelőség, kelendőség, a' portéka kelése.
Gans, die, pl. die Gänse, lúd; eine zahme — wilde Gans, szelid — vad lúd; trop. eine dumme Gans, bangó, bohó, ostoba; Gans, die, d. i. ein Bündel, Büschel, csomó, kötet, nyaláb; in Eisenhütten, eine Masse von geschmolzenem Eisen, öntött vasgerenda.
Gante, der, kaloda.
Ganz, adj., egész; trop. vortrefflich, tökélletes, derék, jeles; du bist ein ganzer Mann, derék ú v. ember vagy; ſt. völlig, vollständig, teljes, egész; zwanzig ganze Jahre, egész húsz esztendeig; gänzlich, integesamt, egész, mint együtt; seine ganze Familie, az egész familiája; von ganzem Herzen, teljes szívemből v. szívedből; adv. egészen, teljességgel; ganz und gar nicht, teljességgel nem, éppen nem; ganz gewiß, minden bizonnyal; ſt. sehr, nagyon, igen; ganz wohl! igen jól van, helyesen! ganz wohl (als Antwort auf einen Auftrag), értem.
Ganze, das, az egész, az egém doleg, minden; im Ganzen, általjában véve; der Handel im Ganzen, nagyjában való kereskedés.
Ganzhufig, adj., merőkörmű, egészkörmű.
Gar, adj., fertig, zubereitet, kész, def. von Speisen, wenn sie gehörig gekocht sind, jól megfőtt; adv. gänzlich, völlig, egészen; sehr, felette, nagyon, igen; gar nicht, teljességgel nem; gar zu groß, felette nagy; warum nicht gar! ich dachte gar! de hogy! lehetetlen, éppen bizony, mit beszélsz.
Garant, der, kezes.
Garantie, die, kezesség.
Garantiren, etwas, kezes lenni, kezességet vállalni magára valamiért.

Garaus, das, vég, végheazvitel, elvégzés; végromlás v. veszély.

Garbe, die, kéve; Garben binden, kévét kötni.

Garde, die, testőrzősereg, v. katonák.

Garderobe, die, Kleiderkammer, köntös kamara, ruhatartó; ſt. Kleider, ruházatok, köntösök, sokféle öltözetek.

Gardine, die, kárpit, firhang.

Gare, die, Dünger, trágya, ganéj; bei den Gerbern die Zubereitung, kikészítés, kitímárlás, megkészítés.

Gares, das, tisztált réz.

Garkoch, der, piaczi szakács, ételáros.

Garküche, die, ételáros bolt, piaczi konyha.

Garn, das, Fäden aus Flachs ꝛc. gesponnen, fonál; von Flachs, lenfonál; ſt. Netz, háló, fonálháló; für Fiſcher, halászháló.

Garnbaum, der, zugolyfa, a'szövőszéken.

Garnbleiche, die, fonálfejérítő.

Garnele, die, ollótlan rák.

Garnhändler, der, fonáláros, fonállal kereskedő.

Garnhandel, der, fonálárosság, fonállal kereskedés.

Garnhaſpel, die, gombolyító.

Garnknaul, der, gombojag fonál.

Garnreuſe, die, fonálvasra, tesziveszi.

Garnſammler, der, fonálvevő.

Garnſpinner, der, fonó.

Garnweber, der, takács.

Garſtig, adj., beſchmutzt, mocskos, bémocskolt; häßlich, rút, csunya, ocsmány, undok; adv. rútúl, csunyáúl, ocsmányúl.

Garten, der, pl. die Gärten, kert; einen Garten anlegen, kertet csinálni; bauen, kertészkedni.

Gartenarbeit, die, kerti munka.

Gartenbau, der, kertészség, kertészkedés.

Gartenbeet, das, ágy, veteményes ágy.

Gartenblümchen, das, kerti virágocska.

Gartenblume, die, kerti virág.

Gartenbuch, das, kertészkönyv.

Gartendieb, der, kerti tolvaj.

Gartenerbſe, die, kerti borsó.

Gartenerde, die, kerti termő föld.

Gartenfrucht, die, kerti termés.

Gartengewächs, das, kertivetemény v. növevény.

Gartengras, das, kertifü.

Gartenhaus, das, kerti múlatóház, kerti ház.

Gartenkreſſe, die, kerti szaasza, saláta, torma.

Gartenkunſt, die, kertészség, kertész mesterség.

Gartenland, das, kertnek való föld.

Gartenlaube, die, kerti leveles szín.

Gartenmauer, die, kertfal, kertkerítés.

Gartenmelde, die, német paréj, labodaparéj, ízetlen laboda.

Gartenmeſſer, das, kertészkés.

Gartenmohn, der, kertimák.

Gartenmünze, die, kertiménta, fodor ménta.

Gartennelke, die, pompás szegfü.

Gartenneſſel, die, kerti csalán.

Gartenraute, die, kerti ruta.

Gartenſalat, die, kerti saláta.

Gartenſchnecke, die, kerti csigabiga.

Gartenſpinne, die, kerti pók.

Gartenzaun, der, kert kerítése v. sövénye.

Gas, das, eine Luftart, gőzszesz, lovegőszesz; savanyúságszesz a'testekben.

Gaſſe, die, útsza; eine ſchmale Gaſſe, keskeny v. szük útsza; Gaſſe, welche die Soldaten bilden, katonasor v. katonarend; Gaſſe laufen, megvesszőztetni.

Gaſſenbettler, der, útszán ülő, v. álló kóldús.

Gaſſenbube, der, Gaſſenjunge, tanúlatlan paraszt gyermek.

Gaſſenhauer, der, parasztdal.

Gaſſenhund, der, kóborlókutya.

Gaſſenlaufen, das, (als Strafe bei den Soldaten), vesszőzés, farmatringozás.

Gaſſenlied, das, paraszt dal v. nóta.

Gaſt, der, pl. die Gäſte, vendég, jövevény, idegen; jeder zum Eſſen Geladene, vendég; jemanden auf ein Mittags- oder Abendeſſen zu Gaſte bitten, valakit ebédre v. vacsorára hívni, elhívni; ſeyn Sie heute mein Gaſt, legyen az Úr ma az én vendégem, v. ebédeljen v. vacsoráljon ma az Úr nálam; ungebethene Gäſte, hívatlan vendégek.

Gaſtbett, das, vendégágy.

Gaſtfrei, adj., vendéglő, vendégszerető; adv., vendégszerető módon, nyájasan, szívesen.

Gaſtfreiheit, die, vendéglés, gazdálkodás, vendégszeretés.

Gaſtfreund, der, der eingeladen wird, vendég, ebédre v. vacsorára hívott vendég; der einladet, vendégszerető, gazdálkodó.

Gaſtfreundſchaft, die, vendégszeretés, megvendéglése a' vendégnek, gazdálkodás.

Gaſtfreundſchaftlich, adj., gazdálkodó, vendégelni szerető; adv., barátságosan, szívesen.

Gaſtgeber, Gaſtwirth, der, vendégfogadós.

Gaſthaus, das, Gaſthof, der, vendégfogadó; als Speiſehaus, vendéglőház.

Gaſtiren, vendégelni, megvendégelni.

Gaſtmahl, das, vendégség.

Gaſtrecht, das, vendégi jusa.

Gaſtſtube, die, vendégszoba.

Gaſtwirth, der, fogadós, vendégfogadós.

Gaſtwirthin, die, fogadósné.

Gaſtzimmer, das, vendégszoba.

Gatte, der, d. i. Ehemann oder Frau, hitestárs, hitves; Ehemann, férj.

Gatten, überhaupt vereinigen, verbinden, egyesülni, egyé lenni; ſich gatten, paaren, begatten von Thieren, párzani, bakzani, párasodni.

Gatter, das, rostély, vasrostély.

Gatterthor, das, rostélyos kapu.

Gatterthür, die, rostélyos ajtó.

Gattinn, die, feleség, hitves, hitestárs.

Gattung, die, ſt. Art, nem; ſt. Abart, faj, fajta; von verſchiedener Gattung, külömbféle, sokféle.

Gau, der, das Land, im Gegenſatze der Stadt, falu; ein Bezirk, tartomány, darabföld.

Gauch, der, ein Geck, bolond, szeles bolond.

Gauchhart, der, bakszakálfű.

Gauche, die, unreine Flüſſigkeiten, genyetség.

Gauchheil, das, ein Kraut, tikszem, tyúkszem, tyúkbegy.

Gaudieb, der, zsivány, tanúlt tolvaj.

Gaukelei, die, szemfényvesztés, alakosság.

Gaukelhaft, adj., alakos; szemfényvesztő, csalárd; adv. alakosi v. szemfényvesztő módon, csalárdúl.

Gaukeln, alakoskodni, csalni, a' szemfénnyét elvenni, elveszteni t. i. alakosság által.

Gaukelſpiel, Gaukelwerk, das, szemfényvesztés.

Gaukler, der, szemfényvesztő, alakos.

Gaukleriſch, adj., szemfényvesztői, alakosi; adv. szemfényvesztő módon, alakosan.

Gaul, der, Pferd, ló.

Gaumen, der, szájpadlás.

Gaumenbein, das, szájpadláscsont.

Gauner, der, zsebelő zsivány, tanúlt tolvaj, ravasz tolvaj.

Gaunerſprache, die, tolvajnyelv.

Gazelle, die, ein Thier, zerge; rerna.

Geäder, das, d. i. die Adern, erek, erezet a' testben.

Gebäs, das, Futter, takarmány, eleség a' marhának.

Geartet, adj., beſchaffen, alkatott, minéműségű, úgy termett; gut geartet, jó erkölcsű.

Gebäck, das, was gebacken wird, egyszeri sütés; Gebackenes, sütemény.

Gebälk, das, gerendázat.

Gebären, szülni, gyermeket hozni a' világra; geboren werden, születtetni, a' világra lenni; gebären wollen, vajúdni, szülni akarni, szülő félben lenni; geboren seyn, született.

Gebären, das, szülés.

Gebärerinn, die, szülő anya.

Gebärmutter, die, méh.

Gebärſtuhl, der, szülő szék.

Gebäu, Gebäude, das, épület.

Gebauer, das, kaliczka.

Gebauſche, das, kebel.

Gebe, gáng und gebe, forgó, járó t. i. pénz.

Gebefall, d. i. Dativ, harmadik eset.

Gebein, das, csont, tetem; die Gebeine, csontjai, tetemei valakinek.

Gebeiße, das, marakodás.

Gebelle, das, ugatás.

Geben, adni; ſt. ſchenken, ajándékozni, adni; oda v. általadni, adni p. o. férjhez valakinek a' leányát; mittheilen, közleni, adni p. o. jó tanácsot; oft geben, adogatni; Achtung geben, figyelmezni; Feuer geben, tüzet adni, lőni; ſich geben, engedni, alább hagyni valamiben, megadni magát; ſich Mühe geben, igyekezni, iparkodni, utánna járni; ſt. geſchehen, da ſeyn, z. B. was gibt es? mi dolog? mi baj? was gibts Neues? mi újság? gibts nichts Neues? nincs valami újság? — ſt. hervorbringen, lenni belőle, teremni, adni; z. B. die Bäume geben gute Balken, ezekből a' fákból jó gerendák lesznek, válnak; dieſe Bäume geben vieles Obſt, ezek a' fák sok gyümölcsöt teremnek; nicht achten, z. B. auf jemandes Worte nichts geben, semmit sem hajtani valaki szavára.

Geben, das, adás.

Gebenedeiet, adj., áldott.

Geber, der, adó.

Geberde, die, taghordozás, tagjártatás, tagmozdúlás.

Geberdekunſt, die, tagjártatás mesterſége p. o. az ékesszóllásban.

Geberden, ſich, tagjait jártatni, hordozni v. mozgatni; ſich betragen, magát viselni.

Geberdenſprache, die, mutogató beszéd, beszéllés mutogatás által.

Geberinn, die, adó t. i asszony, leány.

Gebet, das, pl. die Gebete, imádság, könyörgés, fohászkodás; ein Gebet verrichten, könyörögni, imádkozni.

Gebetbuch, das, imádságos könyv, könyörgéses könyv.

Gebetchen, das, imádságocska, fohászkodás.

Gebetsformel, die, imádság forma.

Gebett, das, ágybeli, egy ágybeli készület.

Gebettel, das, kóldúlás.

Gebieten, d. i. befehlen, parancsolni; ſt. beſchließen, végezni, rendelni.

Gebieter, der, parancsoló t. i. úr.

Gebieterinn, die, parancsoló, t. i. asszony.

Gebieteriſch, adj., parancsoló, hatalmas, kénszeritő; adv. parancsolólag, parancsolva, hatalmasan, parancsoló módon.

Gebieth, das, der Zuſtand, da man andern zu gebiethen hat, hatalom, birtok; Bezirk, worüber man zu gebieten hat, környék, tájjék, vidék; trop. die Grenze, z. B. das Gebiet der Beredſamkeit, az ékesszóllás határa; das unermeßliche Gebiet des Wiſſens, a' tudásnak megmérhetetlen határa.

Gebinde, das, íge, egy ige, az az, húsz v. negyven szál p. o. czérna, fonál; kötés módja, kötés, kötet; bei Fäſſern, abroncsozat, oder ſt. Faß, hordó.

Gebirge, das, hegység, hegyek, bérczek, hegyvölgy; die Gegend um die Gebirge, hegyally; z. B. das Tokayer Weingebirge, hegyallya; bei Bergleuten, jedes Geſtein, bányászna, bányászat.

Gebirgig, adj., voll Gebirge, hegyes, hegyesvölgyes; z. B. gebirgige Gegenden, hegyesvölgyes tájjékok, hegyes tartományok.

Gebirgiſch, adj., auf Gebirgen befindlich, hegyi, hegyről való.

Gebirgsbewohner, der, hegy lakosa, hegy tájjék lakosa.

Gebiß, das, an dem Zaume, zabola, zabla; ein Gebiß anlegen, felzabolázni p. o. a' lovakat; die Zähne, fogak.

Geblöke, das, bégetés, bőgés.

Geblümt, adj, virágos, habos p. o. ruha, matéria; trop. eine geblümte Art zu reden, czifrázott beszéd módja.

Geblüt, das, ſt. Blut, vér; z. B. von edlem Geblüt herſtammen, nemes vérből származni; ſt. Verwandtſchaft, vérség, atyafiság.

Gebot, das, ſt. Befehl, parancsolat; die zehn Gebote Gottes, az Istennek tíz parancsolatja; in der Auction, im Handel, ígérés p. o. a' portékáért v. kótyavetyén; ein Gebot thun, ígérni valamiért, p. o. az alkuvásban v. kótyavetyében.

Gebräme, das, prém.

Gebräuchlich, adj., szokott, szokásban lévő; adv. szokás szerént.

Gebräuchlichkeit, die, szokásbanlétel.

Gebräude, das, egyszeri főzés t. i. ser.

Gebraten, adj., sült; adv. sülve.

Gebratenes, ein, sült, sült pecsenye.

Gebrauch, der, die Benutzung, haszonvétel, használás, haszonra fordítás; Gebrauch machen von etwas, hasznát venni valaminek; ſt. Gewohnheit, Sitte, szokás, bévett szokás; im Gebrauche ſeyn, szokásban lenni; der Gebrauch bringt es mit ſich, úgy a' szokás, az a' szokás, úgy hozza a' szokás magával; er hat es im Gebrauche, megszokta, szokása; aus dem Gebrauche kommen, kimenni a' szokásból.

Gebrauchen, használni venni valaminek, használni v. hasznára fordítni valamit, élni valamivel; Gewalt gebrauchen, erőszakkal bánni valakivel; Arznei gebrauchen, orvossággal élni; Vorſicht gebrauchen, vígyázva bánni valamivel.

Gebrauſe, das, zaj, zajgás, vihar.

Gebrechen, mangeln, fehlen, nem lenni, fogyatkozást látni valamiben, hijjával lenni valaminek, fogyatkozást szenvedni valamiben; es gebricht, nincs; es wird uns an nichts gebrechen, semmiben sem szenvedünk fogyatkozást.

Gebrechen, das, der Mangel, nem létel, fogyatkozás; Fehler, hiba, fogyatkozás.

Gebrechlich, adj., am Körper, gyenge, erőtlen, hibás; fehlerhaft, hijjános, fogyatkozásos.

Gebrechlichkeit, die, gyengeség, erőtlenség; hijjánosság, fogyatkozás, hiba.
Gebrüder, die, testvérek, több férjfi, testvérek együtt.
Gebrüll, das, ordítás, oroszlán v. szamár ordítása; bőgés, p. o. marha bőgés.
Gebrumme, das, morgás.
Gebühr, die, Verbindlichkeit, Pflicht, illendőség, illendő kötelesség; nach Gebühr, a' mint illik; was man von jemanden fordern kann, tartozás; der Obrigkeit ihre Gebühr bezahlen, megfizetni a' felsőségnek a' mivel tartozik valaki.
Gebühren, sich, d. i. sich schicken, illeni, illendőnek lenni; st. zukommen, illetni, hozzá illeni.
Gebührend, gebührlich, adj., illendő, méltó, illő; schuldig, verdient, érdemlett; tartozó; adv. illendően, illendőképpen, méltán; tartozásképpen.
Gebünde, das, d. i. Weinfässer, größere und kleinere, kissebb v. nagyobb edény v. hordó.
Gebund, das, st. Bund, csomó.
Gebürtig, adj., született, születésére nézve való, fi; woher ist er gebürtig? honnan való? hovávaló fi? hol született?
Gebüsch, das, bokros, bokros hely, csalit; bokor, bokrok.
Geburt, die, szülés; eine schwere Geburt haben, nehezen szülni; das geboren werden oder seyn, születés, születtetés; älter, jünger, der Geburt nach, születésére nézve idősebb, ifjabb; st. Geschlecht, Stamm, nemzetség, nem, származás, születés, familia; st. Ursprung, eredet, kezdet; was geboren wird, magzat, gyermek; eine unzeitige Geburt, idétlen gyermek v. szülés, szülemény.
Geburtsadel, der, benneszületett nemesség.
Geburtsbrief, der, születési bizonyságlevél.
Geburtsfehler, der, benneszületett hiba.
Geburtsfest, das, születésnap, születés innepe.
Geburtsgedicht, das, születésnapi versezet.
Geburtsglied, das, szeméremtest.
Geburtsgöttin, die, a' születés istenasz-[illegible]ya.
[illegible]elfer, der, bábaorvos v. dok-[illegible]ülész.
[illegible]lferinn, die, bába.

Geburtshülfe, die, szülés kön[illegible]tése, bábáskodás a' szülő körül.
Geburtsjahr, das, születés eszt[illegible]
Geburtskuchen, der, burok.
Geburtslied, das, születési v[illegible] születés napi dall.
Geburtsort, der, születéshely.
Geburtsschmerzen, die, pl. szül[illegible]mai, vajudó fájdalmak.
Geburtsstadt, die, születés vár[illegible]za, hazaváros.
Geburtsstunde, die, születés ór[illegible]
Geburtstag, der, születésnap[illegible] Geburtstag feyern, festlich be[illegible] születése napját tartani v. i[illegible] mein Geburtstag, a' születése[illegible]
Geburtswehen, die, pl. vajud[illegible]mak, szülés fájdalmai.
Geburtszeit, die, szülés ideje.
Geck, der, die Naht der Hirn[illegible] kaponya öszvevarrása; t[illegible] Geck stechen, nevetségessé t[illegible]lakit, tréfát űzni valakiből; esztelen, eszelős, bolond, s[illegible]lond.
Gedacht, emlitett, s. denken, g[illegible]
Gedächtniß, das, emlékezet, tető tehetség, emlékezés, [illegible]kezés valamire; ein gutes [illegible]niß haben, jó emlékezettel b[illegible] innerung, emlékezet, emlé[illegible]rő, v. tehetség, megemléke[illegible]miról; st. Denkmal, emlék.
Gedächtnißfehler, der, emlék[illegible] v. hibája.
Gedächtnißmünze, die, emlékezt[illegible]
Gedächtnißsäule, die, emlékez[illegible]
Gedächtnißschrift, die, emlékez[illegible] írás.
Gedächtnißtag, der, emlékezet [illegible]
Gedanke, der, gondolat, pl. [illegible]tok; f. Begriff, bes. der in[illegible] liegt, gondolkozás, értelem[illegible]lat; Gedanken errathen, gondolatját; st. Meinung, v[illegible] vélemény; auf andere Geda[illegible]men, más gondolatra jönni, toztatni gondolatját, véle[illegible] das ist mein Gedanken, én kedem, v. gondolkodom; mondás; ein scharfsinniger, richtiger Gedanke, elmés v. lyes, dologra illő mondás mutbung, gyanítás; da e[illegible] Gedanken kam, daß ꝛc., g[illegible] hogy ée.; st. Entschließung, feltétel, szandék; ich gehe Gedanken um zu verreisen

szándékkal vagyok, hogy el útazok; ſich Gedanken machen, d. i. Kummer und Sorgen, gonddal veszödni, gondban törni a' fejét.

Gedankenfolge, die, egymásból folyó gondolatok v. mondások.

Gedankenleer, adj., z. B. ein Menſch, üresfejü ember, a' kij keveset gondolkozik, buta; z. B. eine Schrift, üres munka.

Gedankenlos, adj., gondolatlan; adv. gondolatlanúl.

Gedankenloſigkeit, die, gondolatlanság.

Gedankenreich, adj., gondolatokkal teljes; gondolkozó.

Gedankenreihe, die, egymásután következő gondolatok, mondások.

Gedankenſtrich, der, ein Zeichen (—), gondolatronás; figyelem jel.

Gedankenvoll, adj., gondolatokkal teljes.

Gedärme, das, oder die Gedärme, bél, belsőrészek.

Gedeck, das, fedél; terített asztal egy személyre; eine Tafel von 12 Gedecken, tizenkét személyre terített asztal; terítő asztali készület, t. i. abrosz és asztalkeszkenők.

Gedeihen, d. i. wachſen, fortkommen, von Menſchen, Thieren, nőni, tenyészni, mint a' marha 's a' t.; ſt. nützen, hasznos lenni, használni, foganatos lenni; glücklich ſeyn, trop. diszleni, virágzani; gerathen, z. B. die Saat gedeihet, diszlik az élet; gereichen, z. B. zum Nutzen, Vortheil gedeihen, hasznára, javára lenni, válni; das gedeihet ihm zur Ehre, ez neki becsületére válik.

Gedeihen, das, f. Wachsthum, nevekedés, tenyészés; Nutzen, haszon, foganat; Erfolg, elömenetel, diszlés; boldogúlás.

Gedeihlich, adj., hasznos, foganatos; nährend, tápláló, tenyésztető; kivánt, szerencsés; adv., hasznosan, foganatosan; táplálva, jól, szerencsésen.

Gedenken, ſt. denken, gondolni; ſich erinnern, emlékezni valamire, megemlékezni; nicht mehr an etwas gedenken, valaminek többé eszébe sem jutni; erwähnen, említni, előhozni, valakit v. valamit; ſt. hoffen, gondolni, reményleni; f. Willens ſeyn, akarni, igyekezni, szándékozni.

Gedenken, das, emlékezés; bei Menſchen Gedenken, a' mennyire az emberek emlékezhetnek.

Gedicht, das, ſt. Erdichtung, költemény; als poetiſches Product, vers, verszet.

Gedichtchen, das, rövid verszet.

Gediegen, adj., z. B. Gold, Silber, csupa, tiszta a' mint termett p. o. arany, ezüst, természarany, természezüst; trop. igaz, igazi, valóságos.

Gedinge, das, Vertrag wegen etwas, alku p. o. portékára, munkára, alkudozás; Lohn, kialkudt bér v. ár.

Gedoppelt, adj., ſt. doppelt, kettős.

Gedränge, das, das Drängen, tolongás; im Gedränge ſeyn, tolongásban lenni, szorongatni; ein Haufe, tolongó sokaság; trop. es iſt kein Gedränge nach der Waare, d. i. wird nicht geſucht, nem igen kapják v. kapkodják ezt a' portékát; Noth, szorúlság, szükség; im Gedränge ſeyn, megakadni, nem tudni magán segítni.

Gedrängt, adj., sűrű, tömött; z. B. Schreibart, rövid p. o. írásmód; adv. tömötten, sűrün, röviden, rövidre szorítva.

Gedrängtheit, die, in der Schreibart, im Ausdrucke, rövidség, tömöttség, p. o. az írásban, beszédben.

Gedrungen, adj., zuſammengepreßt, összeszorított, tömött, sűrű; genöthiget, kénszerített, kéntelen; adv. kénteleníttetvén, kéntelenül, kénszeríttetett.

Geduckt, adj, d. i. gebückt, z. B. gehen, legugolva menni, lebukott; adv. lebukva, leguggolva.

Geduld, die, türés, türedelem, béketürés; mit Geduld, békével; die Geduld verlieren, nem győzni valamit béketüréssel; ſt. Verbleiben, maradás; ſt. Warten, várakozás; Geduld haben, várakozni; Geduld! várokozz v. várj! várni kell, megállj, várj csak.

Geduldeu, ſich, d. h. ruhig ſeyn, csendességben v. békével lenni, békességes türéssel szenvedni v. várni valamit; Geduldeu Sie ſich, legyen békével az Úr; f. warten, varákozni, várni, veszteglenni.

Geduldig, adj., türő, béketürő, szelíd, türedelmes; adv. békével, béketüréssel.

Gedunſen od. aufgedunſen, felpöffedt.

Geeignet, adj., zu etwas, való valamire, alkalmatos, termett, született.

Geeſt, die, hohes Land, welches daher trocken und unfruchtbar iſt, ponk, halmos hely.

Gefährde, die, Arglist, vorsetzlicher Betrug, ravaszság, csalárdság.
Gefährden, in Gefahr stürzen, veszedelembe ejteni, veszedelemnek kitenni; gefährdet seyn, veszedelemben lenni v. forogni.
Gefährlich, adj., mit Gefahr verbunden, veszedelmes p. o. betegség; Gefahr bringend, veszedelmes, ártalmas p. o. ember, rossz ember; adv. veszedelmesen, ártalmasan.
Gefährlichkeit, die, veszedelmesség, ártalmasság.
Gefährte, der, auf Reisen, uti társ; Gesellschafter, társ, pajtás.
Gefährtinn, die, társ, t. i. asszony, leány.
Gefäll, das, bei dem Wasser, leesés, vízesés p. o. a' víz esése.
Gefälle, die, Abgaben, jövedelem az adóból, vámból; Einkünfte, adó a' jószágtól.
Gefällig, adj., gefallend, tetsző, kedves, kellemetes; ſt. beliebig, ist es gefällig, tetszik; Gefälligkeiten erweisend, maga kedveltető; másnak szólgálni v. tetszeni kivánó, kedveskedő; ſt. fällig, fizetés idejére ért v. jutott, a' minek fizetés ideje eljött; z. B. das Geld ist morgen gefällig, a' pénz lefizetésének ideje holnap telik.
Gefälligkeit, die, Dienstfertigkeit, szolgálatra való készség, maga kedveltetés; der Gefallen, szivesség, jóakarat.
Gefänglich, adv., fogolyúl, rabúl, rabként; jemanden gefänglich einziehen, valakit megfogni, bézárni, fogságba vinni, p. o. gonosztévőt.
Gefängniß, das, ſt. Gefangenschaft, rabság, fogság; der Ort für Gefangene, fogház, tömlöcz.
Gefängnißstrafe, die, tömlöcczel való büntetés.
Gefäß, das, ſt. Degengefäß, kardmarkolat; ein Geschirr, edény, z. B. zum Weine, boros v. bornakvaló edény; in der Anatomie, nedvedény az emberi testben; z. B. Blutgefäße, vérerek.
Gefäßchen, das, edényke.
Gefäßlehre, die, nedvedények tudománya.
Gefahr, die, veszedelem, veszély; in Gefahr bringen, stürzen, veszedelembe hozni, vinni, ejteni; der Gefahr aussetzen, veszedelemre kitenni; in Gefahr stecken, veszedelemben forogni; es ist keine Gefahr, nincs mitől félni; auf meine Gefahr, mind én reám, enyim legyen a' kár, csak rajta.
Gefahrlos, adj., veszedelmen kivülvaló.
Gefahrvoll, adj., veszedelmes, nagyon veszedelmes.
Gefallen, tetszeni, kedve szerént v. kedvére lenni valakinek; zu gefallen suchen, valakinek kedvét keresni v. kedvébe járni, igyekezni; sich etwas gefallen lassen, megelégedni valamivel, megnyúgodni valamin v. rajta.
Gefallen, das, der Wille, das Belieben, akarat, tetszés; Gefälligkeit, die, szivesség, jóakarat.
Gefangen, partic. u. adj., eig. u. trop. fogott, megfogott, elfogott, elfogatatott; gefangen seyn, fogva lenni; sich gefangen geben, fogolynak megadni magát; (von Soldaten) gefangen nehmen, megfogni v. elfogni valakit, t. i. hadifoglyot, fogságba ejteni.
Gefangene, der, ein Gefangener, fogoly, rab; die Gefangenen auswechseln, kiváltani a' folyokat v. hadifoglyokat.
Gefangennehmung, die, fogságba vivés.
Gefangenschaft, die, fogság; in Gefangenschaft gerathen, fogságba esni.
Gefangenwärter, der, porkoláb, foglyokkal bánó, tömlöcztartó.
Gefecht, das, csata, verekedés, viadal; sich in ein Gefecht einlassen, összecsapni, viadalba ereszkedni; megütközni; ein Gefecht liefern, ütközetet adni, megütközni.
Gefiedel, das, hegedü czinczogtatás.
Gefieder, das, d. i. die Federn, toll, tollazat, tollai valamelly madárnak; das Flügelwerk, szárnyas állat, madár.
Gefilde, das, mező, mezőség, rét, rétség.
Geflatter, das, repkédés, repdesés, szárnycsattogtatás, szárnyal csapkodás.
Geflecht, das, cserény, rács, akármi font dolog.
Geflicke, das, foltozás.
Geflissen, adj., ſt. beflissen, szorgalmatos; geflissen seyn, szorgalmatoskodni, igyekezni iparkodni valamin.
Geflissenheit, die, iparkodás, szorgalom, igyekezet, szorgalmatoskodás.
Geflissentlich, adj., z. B. Fehler, szántszándékkal való, szántszándékos v. önkéntes p. o. hiba.
Gefluche, das, káromkodás.
Geflügel, das, szárnyas állat, p. o.

madarak, baromfi, majorság, aprómarha.
Geflügelt, adj., szárnyas.
Geflüster, das, sussogás, suttogás.
Gefolge, das, késéről, késéről sokaság v. sereg.
Gefräßig, adj., nagyevő, torkos; adv. torkosan.
Gefräßigkeit, die, torkosság, nagyevetősség.
Gefrage, das, kérdezősködés, tudakozás, tudakozódás.
Gefreite, der, alkáplár.
Gefrieren, fagyni, megfagyni.
Gefrieren, das, megfagyás, fagy.
Gefrierpunkt, der, fagypont.
Gefüglich, adv., alkalmaztatható.
Gefühl, das, érzés, érzék, tapasztat, érzéklet, érzéket, érzékség; natürliches Gefühl, természeti érzés; feines, zartes Gefühl, finom érzés v. érzékenység; Gefühl für das Schöne, a' szépnek érzése; menschliches Gefühl, emberiség.
Gefühllos, adj., érzéketlen; trop. érzéketlen durva, keményszívű.
Gefühllosigkeit, die, érzéketlenség; trop. keményszívűség.
Gefühlvoll, adj., érzékeny; adv. érzékenyen.
Gefühnt, adj., ötös; adv. ötösen, ötösve.
Gefürstet, adj., herczegített, herczegségre vagy fejedelemségre emeltetett.
Gegen, praepos. m. d. Accus. felé, — ra, — re, — nak, — nek; eránt, — hoz, — hez; ft. wider, ellen; ft. für, — ért, — an, — on, — en; — hez v. — hoz képesz; mintegy, körülbelől, felé; gegenüber m. d. Dat. általellenben; in Comp. ellenkező, ellenevaló.
Gegenanstalt, die, ellenkező intézet, ellenevaló készület.
Gegenantwort, die, ellenvaló felelet.
Gegenbefehl, der, ellenkező parancsolat.
Gegenbekenntniß, das, ellenevaló vallástétel.
Gegenbeleidigung, die, visszasértés, viszontsértés.
Gegenbemerkung, die, ellenvaló jegyzés.
Gegenbericht, der, ellenkező jelentés.
Gegenbescheinigung, die, ellenkező bizonyítás v. bizonyságtétel.
Gegenbesuch, der, visszalátogatás.
Gegenbetrachtung, die, ellenkező vizsgálódás.
Gegenbeweis, der, ellenkező bizonyság.
Gegenbild, das, ellenkező kép.
Gegenblick, der, visszatekintés, visszonozás, kölcsönös tekintet.
Gegenbuch, das, ellenmássa valamelly könyvnek p. o. számadó könyvnek.
Gegend, die, auf der Erdoberfläche, tájék, környék, vidék; in unserer Gegend, itt körülbelől, a' mi tájunkon; am Himmel, égtáj, éghajlat; die vier Himmelsgegenden, az ég négy tájéka v. részei.
Gegendienst, der, kölcsönös szolgálat v. szívesség.
Gegendruck, der, visszanyomás.
Gegeneinander, adj, kölcsönös, visszonos; adv. kölcsönösen.
Gegeneinander auswechseln, egymásközt v. egymással kicserélni.
Gegeneinanderfechten, egymással v. egymás ellen harczolni.
Gegeneinanderhaben, etwas, egyenetlenségnek, visszavonásnak lenni közöttök.
Gegeneinanderhalten, öszvevetni, öszvehasonlítni.
Gegeneinanderhaltung, die, öszvehasonlítás, egybevetés.
Gegeneinanderlaufen, anprallen, egymásnak neki menni, egymásba ütközni.
Gegeneinander vertauschen, egymással felcserélni.
Gegenerinnerung, die, ellenvetés, ellene mondása valakinek.
Gegenerklärung, die, ellenvetés, ellenvető kinyilatkoztatás.
Gegenfall, der, ellenkező eset; im Gegenfall, ellenben, az ellenkező esetben.
Gegenfalls, adv., külömben.
Gegenforderung, die, ellenkező kívánság, viszont kérdés.
Gegenfrage, die, viszont kérdés.
Gegenfüßler, die, pl. talpaljalok, ránk lábbal forduló lakosok, ellenlábasok.
Gegengabe, die, viszont ajándék.
Gegengeschenk, das, idem.
Gegengefälligkeit, die, kölcsönös szívesség vagy jóakarat.
Gegengewicht, das, fontmás, fontmássa, ellenmérték, megfelelő mérték; trop. das Gegengewicht geben, ellentállani, az ellenrészt erányba tartani, segítni; das Gegengewicht halten, megfelelni valakinek, érni v. birni vele

Gegengift, das, méregölő.
Gegengrund, der, ellenvaló ok.
Gegengruß, der, Gegencompliment, köszönés, viszontköszöntés, köszöntés elfogadása.
Gegengunſt, die, viszont kedveskedés.
Gegenhall, der, visszahangzás.
Gegenhalt, der, tartalék; tartózkodás, visszatartózkodás.
Gegenhülfe, die, viszont segítség.
Gegenklage, die, viszontvád, kölcsönös per.
Gegenkläger, der, visszaperlő v. vádló, kölcsönös vádoló.
Gegenliebe, die, kölcsönös szeretet.
Gegenliſt, die, kölcsönös ravaszság.
Gegenmine, die, ellenkező aláásás.
Gegenpart, der, d. i. Gegner, ellenkező fél.
Gegenpartei, die, ellenkező rész, felekezet v. fél.
Gegenpfeiler, der, die Gegenſtütze, ellentámasz.
Gegenquittung, die, ellennyugtató t. i. irás.
Gegenrechnung, die, ellenszámolás, ellenszámvetés, visszaszámolás; Gegenrechnung halten, megvizsgálni a' számadását t. i. ellenszámvetés által.
Gegenrede, die, felelet, felelő beszéd; ellenmondás, ellenvetés; ohne Gegenrede, ellenvetés nélkül.
Gegenſatz, der, ellentétel, ellenvetés, ellenmondás, ellenkező mondás, ellenvető felelet; im Gegenſatze, ellenben, ellenében.
Gegenſchall, der, visszahangzás.
Gegenſchein, der, ſt. Widerſchein, visszafény v. fénylés; ſt. Gegenbeſcheinigung, ellenkező bizonyítás.
Gegenſchreiber, der, ellenmásló, ellenmásíró.
Gegenſchrift, die, ellenmásolat, ellenírás.
Gegenſeite, die, fonákja, visszája v. ellenkező felo valaminek.
Gegenſeitig, adj., wechſelſeitig, z. B. Liebe, Wohlwollen, kölcsönös p. o. szeretet v. jóakarat; ſt. entgegen geſetzt, ellenkező; adv. kölcsönösen.
Gegenſiegel, das, ellenpecsét.
Gegenſtand, der, ſt. Widerſtand, ellentállás; der Stoff zu etwas, Materie, tárgy, felvett tárgy; etwas zum Gegenſtande ſeiner Rede machen, valamit beszéde tárgyául felvenni v. választani; er iſt der Gegenſtand meiner Achtung und Liebe, ő az, a' kit tisztelek és szeretek; der Gegenſtand unſers Mitleids, szánokozunk valakin; er iſt andern der Gegenſtand des Geſpöttes, mások csak csúfot űznek belőle; das iſt der Gegenſtand meiner Wünſche, minden kívánságom oda megy ki; in der Denklehre, tárgy.
Gegenſtoß, der, ellentaszítás, ellenerőtödés.
Gegenſtück, das, megfelelő képmás v. képpár, párja valamelly festésnek v. képnek.
Gegentheil, der, ellenkezőfél, v. rész, ellenfél, ellenrész; das Gegentheil, ellenkező dolog, ellenkezet; im Gegentheil, ellenben, sőtt inkább; das Gegentheil behaupten, ellenkezőt állítni.
Gegentheilig, adj., ellenkező.
Gegentheils, adv., ellenben.
Gegenüber, adv., — val, — vel, általellenben, — nak ellenében.
Gegenverbindung, die, ellenszövetség.
Gegenverehrung, die, kölcsönös ajándék.
Gegenverheißung, die, kölcsönös ígéret.
Gegenvermächtniß, das, kölcsönös testamentom.
Gegenverordnung, die, ellenrendelés, ellenkező rendelés.
Gegenverpflichtung, die, kölcsönös kötelezés.
Gegenverſicherung, die, kölcsönös állitás v. bizonyossá tétel.
Gegenverſprechen, das, kölcsönös igéret, viszontigéret.
Gegen-Viſite, die, viszontlátogatás.
Gegenvorſtellung, die, ellenvetés, ellenemondás, ellenvaló előterjesztés, kikelés valami ellen.
Gegenvorwurf, der, kölcsönös szemrehányás.
Gegenwärtig, adj., jelenvaló, jelenlévő; gegenwärtig ſeyn, jelen lenni; adv. most, ezennel.
Gegenwart, die, jelenlét, jelenlétel; in jemandes Gegenwart, valaki jelenlétében; Gegenwart des Geiſtes, maga feltalálása; Gegenwart des Geiſtes haben, magát feltalálni, magát hirtelen feltalálni.
Gegenwehr, die, ellentállás; ſich zur Gegenwehr ſtellen, ellentállani, magát oltalmazni valaki ellen.
Gegenwind, der, ellenkező szélvész.
Gegenwirkung, die, ellenerő, ellenmunkálás, v. mívelés.
Gegitter, das, rostély.
Gegittert, adj., rostélyos, reczés.
Gegner, der, ellenkező fél, ellentálló,

; st. Feind, rosszakaró, el-

sich, z. B. gehabe dich wohl!
egésségben, élj szerencsé-
en hozzád!
s, der Zaun, sövény, sövény
; sövénnyel békerített hely.
das, z. B. des Berges, mere-
hajlósság; függő, függő
g v. czifraság; Eingeweide,
szek, bél.
adj., hassend, gyűlölséges,
; was gehaßt wird, gyűlölt,
, gyűlölséges; adv. gyűlöl-
, gyűlölve, gyűlöletes módon.
it, die, gyűlölség, útálatos-

das, z. B. einer Uhr, tok, p.
ok.
acher, der, óratok csináló.
r, der körperliche Inhalt, tér-
s, tágasság; innerer Werth,
n Münzen, belső becs, ér-
Besoldung, fizetés, zsold.
, adj., értéketlen, a' minek
ecse nincs.
t, adj., pánczélos, mejjvasas,

s, vágás, írtás, erdővágás,
ás, pagony; einen Wald in
ue eintheilen, valami erdőt
ra osztani.
s, das Hecken, madárköltés,
k kiköltése; die geheckten
madár fiak, kiköltött mada-
lyök, kölykek.
adj., titkos, titokbanvaló, al-
anvaló; adv. titkosan, ti-
, allattombanvaló.
j, das, titok.
svoll, adj., titkolódzó, titok-
es, titok tettető.
reiber, der, titoknok.
reibekunst, die, titkos írás mes-
.
as, parancsolat, megparan-
t. i. szóval, meghagyás.
inhergehen, menni, járni; zu
ben, gyalog menni, járni,
lni; woher, wohin? menni
rá; z. B. laß mich gehen,
hadd menjek; jemanden ge-
en, d. i. loslassen, valakit ele-
i; unter die Augen gehen, sze-
ibe kerülni; zu Bette gehen,
ni; zu Schiffe gehen, hajóra
us den Augen gehen, elmenni
rozni szemei elől; aus dem
ehen, kitérni az útból; eine

Meile gehen, egy mértföldet menni; st. reisen, útazni, igyekezni valahová; hingehen, weggehen, elmenni; geh! eredj! menj el! geh nur! eredj csak! st handeln, verfahren, z. B. vorsichtig gehen, vigyázva bánni valamivel; in sich gehen, magába szállani; müßig gehen, heverni, korhelkedni, henyélni. Von leblosen Dingen, st. sich bewegen, menni, járni, mint p. o. a' kocsi, hajó, az óra, a' malom; der Wind geht, a' szél fúj; der Fluß geht ins Meer, ez a' folyóvíz a' tengerbe ömlik v. foly; es geht alles durch seine Hände, minden az ő kezén fordúl meg v. megy keresztül; trop. abgehen, z. B. die Post geht um 6 Uhr, a' pósta 6 órakor megy v. indúl; st. aufgehen, z. B. der Teig ist zu sehr gegangen, a' tészta nagyon elkelt; st. hineingehen, in sich fassen, beléférni, belémenni; z. B. so viel Wein geht nicht in die Flasche, annyi bor nem megy belé a' palaczkba; st. tönen, klingen, von musikalischen Instrumenten, z. B. die Orgel geht nicht, az orgona nem szóll; die Melodie geht schön, szépen megy v. hangzik ez az ének v. dal; auch trop. jetzt geht es aus einem andern Tone, most más hangon v. húron megy minden; st. sich erstrecken, z. B. das Kleid geht bis an die Knie, ez a' ruha térdig ér; wohin führen, z. B. der Weg geht hier nach Wien, ez az út Bécsbe visz; die Fenster gehen in den Garten, az ablakok a' kertre nyilnak; trop. wo geht die Reise hin? hová útazol? — es geht auf zwölf, tizenkettőre jár az óra; auf etwas abzielen, z. B. er geht nur auf seinen Nutzen, ő csak a' maga hasznát nézi v. a' maga hasznára néz. Von unkörperlichen Dingen, Begebenheiten der Zeit, z. B. das geht mir nahe, azt nagyon sajnálom, az engemet is közelről érdekel; darüber geht nichts, már az felséges, már azt semmi felül nem haladja; Gewalt geht über Recht, hatalmasabb az erő az igasságnál; vom Erfolge der Begebenheiten, z. B. gut von Statten gehen, jól menni, boldogúlni vele v. benne; wie man's treibt, so geht's, ki hogy igyekszik, úgy veszi hasznát; von den Schicksalen des menschlichen Lebens, z. B. wie geht es dir? hogy vagy? mint vagy? es geht mir wohl, jól vagyok, egéssé-

ges vagyok, semmi bajom sincs; es mag mir gehen, wie es will, akár hogy legyen is dolgom, akár mire üssön is ki a' dolgom — laß es gehen, wie es geht, hadd menjen a' dolog a' maga útján; drunter und drüber gehen, összevissza menni, mint a' dolog a' zürzavarban

Gehen, das, menés, járás, járkálás; im Gehen, a' menés közben, mentemben, mentedben 's a' t. jártomban, jártodban.

Gehenk, das, függő czifraság.

Gehenkelt, adj., füles p. o. fazék.

Geheul, das, ordítás p. o. kutyaordítás; jajgatás.

Gehirn, das, agyvelő; kein Gehirn haben, eszének nem lenni; im Gehirn nicht richtig seyn, megzavarodott eszű lenni, a' kinek elment az esze

Gehöhne, das, kigúnyolás.

Gehölz, das, liget, csere, erdő.

Gehör, das, das Hören, hallás; nach dem Gehör beurtheilen, hallásból, itélni meg valamit; das Vermögen zu hören, halló tehetség, hallás, fül; ein gutes, scharfes Gehör haben, könnyen v. jól hallani, éles hallással birni; schweres Gehör haben, nehezen hallani; ft. Audienz, meghallgatás; Gehör geben, meghallgatni; kein Gehör geben, meg nem hallgatni valakit; ft. Befolgung, z. B. Gehör geben, hajtani, figyelmezni valakire v. valaki szavára.

Gehören, jemandes Eigenthum seyn, valakié v. valaki vagyona, jószága lenni; z. B. dieser Garten gehört meinem Freunde, ez a' kert az én barátomé; wem gehört dieses Buch? kié ez a' könyv? es gehöret mir, ez az enyim; ft. betreffen, tartozni valamire; z. B. das gehört nicht zur Sache, ez nem tartozik a' dologra; das gehört für dich, ez neked tartozik, ez a' tiéd, ez tégedet illet; unterworfen seyn, z. B. zu jemandes Herrschaft gehören, valaki hatalma alá tartozni v. hatalma alatt lenni; einen Theil eines Ganzen bilden, z. B. der Schlüssel gehört zu meinem Schranke, ez a' kulcs az almáriomhoz való v. annak a' kulcsa; nöthig seyn, szükséges lenni, megkivántatni; Befugniß zu einer Stelle, z. B. die Bücher gehören nicht auf den Tisch, nem az asztalon állanak ezek a' könyvek, v. nem ott van a' helyek; sich schicken, gebühren, illeni; es gehört sich nicht, daß ꝛc. nem illik, hogy 's a' t. wie es sich gehört, a' mint illik.

Gehörgang, der, a' hallás útja.

Gehörig, adj., angehörig, z. B. das Haus ist mir gehörig, ez a' ház az enyim; sich beziehend, tartozó, való valahová; schicklich, illő, illendő; adv. illendően, illendőképpen, illő módon, annak rende szerént, jól, helyesen.

Gehörkunst, Gehörlehre, die, hallás tudománya v. mestersége.

Gehörlos, adj., siket, a' ki nem hall.

Gehörlosigkeit, die, siketség.

Gehörn, das, ágasbogas szarv.

Gehörnerve, der, hallóín.

Gehörnt, adj., szarvas; adv. szarvasan.

Gehorchen, engedelmeskedni valakinek, szót fogadni.

Gehorchen, das, engedelmeskedés, szófogadás.

Gehorsam, adj., engedelmes, szófogadó; als Höflichkeitswort, z. B. gehorsamer oder gehorsamster Diener, az Úrnak 's a' t. kész v. alázatos szolgája; adv. engedelmesen.

Gehorsam, der, engedelmesség; ft. Gefängniß, für Ungehorsame, fenyítőhely.

Gehre, die, schräge Richtung eines Körpers, bei einigen Handwerkern, fintaság, kajaszság; ft. Keil, ék.

Gehren, der, szegletmérő az asztalosoknál; ft. Zwickel, pálha.

Gehülfe, der, segítő, segítő társ, segéd.

Gehülfinn, die, segítő társ, t. i. asszony, leány.

Geier, (Geyer), der, keselyű.

Geieradler, der, egyiptomi keselyű.

Geifer, der, nyál, tajtékos nyál, tajték.

Geiferig, adj., nyálas, tajtékos.

Geifern, tajtékzani, tajtékot túrni.

Geige, die, hegedű; auf der Geige spielen, hegedülni.

Geigen, das, hegedülés.

Geigenbogen, der, hegedűvonó.

Geigenmacher, der, hegedűcainálló.

Geigensaite, die, hegedühúr.

Geigensteg, der, hegedüláb.

Geiger, der, hegedüs.

Geil, adj., zu fruchtbar, buja kövér, nagyon kövér p. o. a' föld, a' vetés; unzüchtig, buja, bujálkodó, fajtalan; geil seyn, bujálkodni, buja életet élni; adv. buján, bujálkodva, fajtalanúl.

Geilheit, die, bujaság, szaporoság; bujálkodás, fajtalanság.

r, kecskedisz, bakszakállfü.
as, jérikoi loncz v. rózsa,

r, kecskebak.
ecske.
keses, kezes rab.
, eine Peitsche, korbács,
Plage, ostor, büntetés.
akit ostorozni, megkorbá-

die, ostorozás, korbácso-

ein wirksames Wesen, z. B.
t, erő, szesz, erőszesz;
Beste eines Buches, oder
ist, lelke, veleje, java p.
vnek; die Lebenskraft, élet-
szesz, elevenség; st. Seele
ben, lélek; der Geist ist un-
'lélek halhatatlan; bes. von
ebenen Kräften des mensch-
landes, elme, ész; st. Scharf-
ség, szellem; st. Gesin-
nungsverfassung, indulat,
enkdümliche Art zu denken
ndeln, lélek, gondolkozás;
Geist des Volkes ist im Gan-
n' nép általjában véve jól
ik, v. jó gondolkozású;
algeist eines Volkes, vala-
nek gondolkozás módja;
bátorság; von besonderen
z. B. ein falscher Geist, ra-
r v. lélek; ein schöner Geist,
jű v. eszű ember; ein ein-
en, z. B. Gott, Engel, lé-
valóság; der heil. Geist, a'
; ein böser Geist, gonosz
Gespenst, kísértet.
örer, der, ördögűző.
örung, die, ördögűzés.
nung, die, kísértet.
hte, die, kísértetes törté-

die, lélektudomány.
der, Schwärmer, kísértet-

, die, éjfél.
die, lelki világ.
n, die, lelki tehetség.
die, elme szülemény.
, die, lelki ajándékok v.
k.
part, die, elmefeltalálás.
die, felemelkedett lélek,
ság.
die, lelki erő, lélek ereje.
ng, die, lelki táplálat.
die, elme nyúgodalom.

Geistesschwäche, die, lélek gyengesége, gyenge ész v. elme.
Geistesschwung, der, lélek felemelkedése.
Geistesstärke, die, lélek ereje, lelki erő.
Geistesverirrung, die, lélektévelyedés.
Geisteszerrüttung, die, megtébolyodás.
Geistig, adj., szeszes, erőszeszes, erős p. o. bor; trop. einen hohen Grad von Verstand besitzend, eszes, elmés, szellemes; unkörperlich, lelki, lélekbeli.
Geistlich, adj., lelkiképpen; die geistliche und ewige Wohlfahrt, lelki és örök boldogság; kirchlich, gottesdienstlich, egyházi, belső, papi; z. B. geistliche Güter, Aemter, egyházi v. papi jószágok, hivatalok; geistliches Recht, egyházi törvény; geistlicher Stand, egyházi v. papi rend.
Geistlicher, ein, pap, egyházi férjfiu, v. személy, prédikátor; die Geistlichen, egyházi személyek, papok, prédikátorok.
Geistlichkeit, die, papság, papok, egyházi személyek, egyházi rend.
Geistlos, adj., ohne Leben, ohne Kraft, z. B. ein Gedicht, erőtelen, lankadt, szellemtelen, p. o. versezet; ohne Scharfsinn, tompa elméjü v. eszű, elmétlen, gyáva.
Geistlosigkeit, die, tompaság, elmétlenség.
Geistreich, geistvoll, adj., Geist habend, z. B. Wein, erős, szeszes p. o. bor; trop. viel Verstand besitzend, eszes, elmés, igen elmés, nagy elméjü; adv. elmésen, eszesen.
Geiz, der, fösvénység, pénzkuporás; zu grosse Sparsamkeit, zsugoriság, fukarság.
Geizen, fösvénykedni; trop. sehr begierig nach etwas seyn, szomjúhozni, szomjúhozva kívánni valamit.
Geizhals, der, zsugori, fukar, fösvény lélek.
Geizig, adj., fösvény, pénzkívánó; zu sparsam, zsugori, kuporgó, zsobrálkodó; adv. fösvényen, fösvényül; zsugorogva, zsugorgatva.
Gekeife, das, zsémbelödés.
Gekläffe, das, csiholás, nyikogás.
Geklapper, das, csörgés, zörgés.
Geklatsche, das, mit Händen, tapsolás; mit Peitschen, csattogatás, pattogatás p. o. ostorral; Geschwätz, haszontalan fecsegés.
Geklingel, das, csengés.
Geklirr, das, csörgés.

Geklopfe, das, kopogás.
Getrache, das, ropogás, recsegés.
Getriebel, das, karczolás, karmalás.
Getröle, das, fodorháj.
Gelache, das, nevetés, kacagás.
Gelächter, das, nevetség, nevetés, kacagás, kacaj.
Gelächter, das, párkány, párkányozat, fogadó.
Gelärme, das, lárma.
Gelblich, adj., sárgás, [illegible] sárkás.
Gelbsucht, die, sárgaság.
Gelbsüchtig, adj., sárgaságban lévő, sárgaságba van.
Gelbwurz, die, sárgaló gyömbér.
Gelb, pénz; für Geld kaufen, pénzen v. valamelly áron venni; zu Geld machen, d. i. verkaufen, eladni; baares Geld, kész pénz; falsches Geld, hamis v. rossz pénz; geborgtes Geld, kölcsön pénz; müssiges Geld, heverő pénz; ich brauche Geld, pénzre van szükségem; ich bin nicht bei Gelde, nincs pénzem.
Geldangelegenheit, die, pénzügy, pénzbeli állapot, pénzt illető dolog.
Geldarm, adj., pénztelen.
Geldausgabe, die, költség.
Geldbedürftig, adj., pénz nélkül szükölködő.
Geldbegierde, die, pénzkívánás, pénzsovárgás.
Geldbegierig, adj., pénztkívánó, pénzsovárgó.
Geldbelohnung, die, pénzbeli jutalom v. megjutalmaztatás.
Geldbeutel, der, pénzes erszény, v. szatyor.
Geldbinge, der, pénzrevaló kaun.
Geldblöße, die, pénzbeli hiány.
Geldbude, die, pénztár, kassa.
Geldcapital, die, pénzbéveti.
Geldeinnehmer, der, pénzbészedő.
Geldforderung, die, pénzkívánás.
Geldgeiz, der, pénzrevágyás, pénzzel való fösvénykedés, fösvénység.
Geldgierig, adj., fösvény.
Geldgräfel, der, die Geldbuße, pénzbüntető.
Geldhülfe, die, pénzbeli segítség.
Geldhunger, der, pénzre éhezés.
Geldkasten, der, pénzes láda.
Geldmäkler, der, pénzváltogató, pénzzel uzsoráskodó.
Geldmangel, der, pénz szükség.
Geldnoth, die, pénzbeli szükség.
Geldpost, die, summa pénz.
Geldrechnung, die, pénz számvetés.
Geldsache, die, pénzbeli dolog.
Geldsack, der, pénzes zacskó.
Geldschuld, die, pénzbeli adósság.
Geldstrafe, die, pénzre büntetés.
Geldstück, das, pénz, egy darab pénz.
Geldsumme, die, pénzsumma.
Geldtasche, die, pénzeszseb.
Geldverfälscher, der, pénzhamisító.
Geldverfälschung, die, pénzhamisítás, pénzrontás.
Geldverleiher, der, pénzkölcsönöző.
Geldverlust, der, pénzveszteség.
Geldverschwendung, die, pénzvesztegetés.
Geldwechsel, der, pénzváltás.
Geldwechsler, der, pénzváltó.
Geldzins, der, pénzkamat.

das, im Weinbaue, bujtás, hom-
porhajas, (bujtásnak).
, adj., fekvő, lévő; bequem,
natos, jó valamire, p. o. hely;
g, tetsző; wenn es dir gelegen
a neked tetszik; es iſt daran
n, sok függ a' dologtól; mir iſt
viel daran gelegen, nem sokat
lok vele; adv. jókor, éppen

heit, die, ſt. Lage, fekvés, al-
tos hely; Beſchaffenheit einer
, ha a' dolog úgy hozza magá-
a' dologhoz képest; gelegene
alkalom, alkalmatosság; bei er-
elegenheit, legelső alkalmatos-
l; die Gelegenheit benutzen, él-
alkalmatossággal; mit welcher
nheit reiſeſt du? micsoda alkal-
sággal útazol? — ſt. Zufall,
, történet, környülállás; wenn
Gelegenheit mit ſich bringt, ha
g úgy hozza magával.
eitsgedicht, das, alkalmatosság-
t versek, alkalmatossági ver-

eitspredigt, die, alkalmatosságra
redikáczió.
lich, adj, alkalmatosságos; ge-
iche Erinnerung, jókori, annak
n való emlékeztetés; adv
idejében, adandó alkalommal,
atosság adódván.
, adj., könnyen tanítható,
v. könnyű eszű, foghatós

keit, die, könnyű eszűség, fog-
ág könnyen tanithatóság.
nkeit, die, tudomány, tudo-
sság, tudósság.
adj., tudós, tanúlt; die Ge-
lkeit betreffend, tudományos
útazás; gelehrter Briefwechſel,
v. tudományos levelezés; adv.
n, tudományosan.
ıgeſchichte, die, tudósok törté-

das, kerékvágás; trop. im Ge-
eiben, a' rend mellett maradni.
s, d. i. Begleitung, kikésérés;
das Geleit geben, kikésérni va-
begleitende Perſonen, késerők,
sereg; die Erlaubniß zu ver-
útazásravaló engedelem, úta-
abadlevél, v. passzus, ehme-
való szabadság; ſicheres Ge-
átorságos útazásra való sza-
él p. o. a' felsőségtől.

Geleiten, elkésérni valakit, kikésérni, késerőbe menni.
Geleiter, der, késérő, kalauz.
Geleitsbrief, der, szabad útilevél.
Geleitseinnahme, die, vámbészedés.
Geleitseinnehmer, der, vámbészedő; vámos.
Geleitsgeld, das, vámrévbér.
Geleitsmann, der, késérő.
Gelenk, gelenkig, gelenkſam, adj., hajlékony, hajló, hajlós; adv. hajlón, hajlósan.
Gelenk, das, hajlás, csukló, íz; im Rücken, gerinczíz; der Ort der Zuſammenfügung, d. i. der Knöchel, bötyök, czikkely a' füvekszárán.
Gelenkigkeit, Gelenkſamkeit, die, hajlóság, könnyen hajlás.
Gelenkbein, das, bötyök.
Gelenkdrüſe, die, hajlásbeli ikráshús.
Gelenkſaft, der, csuklónedv.
Gelenkſam, adj., hajlós, hajlékony.
Gelenkſamkeit, die, hajlósság.
Geleſe, das, olvasás.
Gelichter, das, im verächtlichen Sinne, ſt. Art, fajta, (megvető értelemben), z. B. eines Gelichters ſeyn, egy czimborásságban lenni, egy húron pendülni; ſie ſind gleiches Gelichters, egy húron pendülnek, egyik ollyan mint a' másik.
Geliebte, der, szerető, kedvese valakinek; die Geliebte, szerető, kedvese valakinek t. i. fejér nép.
Geliefern, d. i. gerinnen, megfagyni, megaludni; gelieferte Fett, megfagyott zsír; gelieferte Milch, aludt téj.
Gelieferung, die, das Gerinnen, z. B. der Milch, megalvás.
Gelind, adj., ſanft, weich, lágy, puha, t. i. tapintására nézve; nicht rauh, heftig, z. B. Worte, gyenge, p. o. kifejezés; gelinde Rede, szelíd beszéd; gelinde Ausſprache, lágy kimondás; gelinder Wein, gyenge bor; gelindes Wetter, engedelmes idő; trop. gelinde Saiten aufziehen, d. i. nachgeben, alább hagyni valamivel, szelídebb hangon beszéllni; adv. gyengén, lágyan, szelíden, csendesen, lassan; gelind mit jemanden umgehen, gyengén, szelíden valakivel bánni.
Gelindigkeit, die, lágyság, szelídség, jámborság, gyengeség, puhaság.
Gelingen, jól véghez menni; jól kiütni, elsülni, boldogúlni valamiben v. valamivel; die Arbeit iſt nicht gelun-

Geklopfe, das, kopogás.
Gekrache, das, ropogás, recsegés.
Gekritzel, das, karczolás, karmalás.
Gekröse, das, fodorháj.
Gelache, das, nevetés, kaczagás.
Gelächter, das, nevetség, nevetés, kaczagás, kaczaj.
Geländer, das, párkány, párkányozat; korlátozó.
Gelärm, das, lárma.
Geläufig, adj., szapora, gyors, sebes, gyakorlott; z. B. eine geläufige Zunge, szapora v. sebes nyelv; adv. szaporán, gyorsan, sebesen; gyakorlottan.
Geläufigkeit, die, szaporaság, sebesség, gyorsaság; der Zunge, a' nyelvnek sebes forgása v. gyakorlottsága.
Geläute, das, harangozás, csengetés; die Glocken, harangok.
Gelag, das, vendégség.
Gelangen, wohin kommen, oda jutni v. érni, elérni, eljutni valamelly helyig; von Sachen, jönni, jutni, érni, érkezni; in Besitz kommen, valamihez jutni, szert tenni valamire, elnyerni p. o. a' fejedelmi széket, jeles hivatalt.
Gelaß, das, im Hause, d. i. Geräumigkeit, tágasság, tágas hely; st. Raum, tér, hézag; st. Bequemlichkeit, alkalmatosság, könnyebbség; Gelaß haben, d. i. geräumig wohnen, tágasan lakni — bequem wohnen, kedvére lakni; st. Verlassenschaft, das Legat, hagyomány, hátrahagyott vagyon.
Gelassen, adj., szelíd, csendes; adv. csendesen, békével, szelíden, megindúlás nélkül.
Gelassenheit, die, csendesség, megindúlatlanság, szelídség.
Gelaufe, das, futás, futkozás.
Gelb, adj., sárga; gelb werden, megsárgúlni.
Gelbe, das, im Ei, a' tojás sárgája v. széke.
Gelbgießer, der, sárgarézmíves, rézöntő.
Gelbgrün, adj., pázsitszínű.
Gelblich, adj., sárgás; adv. sárgásan.
Gelblichgrün, adj., sárgás zöld.
Gelbroth, adj., sárgás veres.
Gelbschnabel, der, székesszájú.
Gelbsucht, die, sárgaság.
Gelbsüchtig, adj., sárgaságban lévő, sárgaságos, a' ki sárgaságba van.
Gelbsuchtwurzel od. Gelbwurz, die, sárga v. festő gyömbér.
Geld, das, pénz; für Geld kaufen, pénzen v. valamelly áron venni; zu Geld machen, d. i. verkaufen, eladni; baares Geld, kész pénz; falsches Geld, hamis v. rossz pénz; geborgtes Geld, kölcsön pénz; müßiges Geld, heverő pénz; ich brauche Geld, pénzre van szükségem; ich bin nicht bei Gelde, nincs pénzem.
Geldangelegenheit, die, pénzügy, pénzbeli állapot, pénzt illető dolog.
Geldarm, adj., pénzetlen.
Geldausgabe, die, költség.
Geldbedürftig, adj., pénz nélkül szükölködő.
Geldbegierde, die, pénzkívánás, pénzrevágyás.
Geldbegierig, adj., pénztkívánó, pénzrevágyó.
Geldbelohnung, die, pénzbeli jutalom v. megjutalmaztatás.
Geldbeutel, der, pénzes erszény, v. zacskó.
Geldbürge, der, pénzrevaló kezes.
Geldbuße, die, pénzbeli bírság.
Geldcasse, die, pénztár, kassza.
Geldeinnahme, die, pénzbévétel.
Geldeinnehmer, der, pénzbészedő.
Geldforderung, die, pénzkívánás.
Geldgeiz, der, pénzrevágyás, pénzel való fösvénykedés, fösvénység.
Geldgeizig, adj., fösvény.
Geldgürtel, der, die Geldkatze, pénzes tüszö.
Geldhülfe, die, pénzbeli segítség.
Geldhunger, der, pénzre ehezés.
Geldkasten, der, pénzes láda.
Geldmäkler, der, pénzváltogató, pénzel uzsoráskodó.
Geldmangel, der, pénz szüke.
Geldnoth, die, pénzbeli szükség.
Geldpost, die, summa pénz.
Geldrechnung, die, pénz számvetés.
Geldsache, die, pénzbeli dolog.
Geldsack, der, pénzes zacskó.
Geldschuld, die, pénzbeli adósság.
Geldstrafe, die, pénzre büntetés.
Geldstück, das, pénz, egy darab pénz.
Geldsumme, die, pénzsumma.
Geldtasche, die, pénzeszsseb.
Geldverfälscher, der, pénzhamisító.
Geldverfälschung, die, pénzhamisítás, pénzrontás.
Geldverleiher, der, pénzkölcsönző.
Geldverlust, der, pénzvesztés.
Geldverschwendung, die, pénzpocsékolás.

:os hely; Beschaffenheit einer
ha a'dolog úgy hozza magá-
a' dologhoz képest; gelegene
lkalom, alkalmatosság; bei er-
legenheit, legelső alkalmatos-
; die Gelegenheit benutzen, él-
alkalmatossággal; mit welcher
nheit reisest du? micsoda alkal-
ággal útazol? — st. Zufall,
történet, környűlállás; wenn
Gelegenheit mit sich bringt, ha
g úgy hozza magával.
itsgedicht, das, alkalmatosság-
versek, alkalmatossági ver-

itspredigt, die, alkalmatosságra
edikáczió.
ch, adj, alkalmatosságos; ge-
che Erinnerung, jókori, annak
n való emlékeztetés; adv
idejében, adandó alkalommal,
atosság adódván.
adj., könnyen tanítható,
v. könnyű eszű, foghatós

eit, die, könnyű eszűség, fog-
ig könnyen taníthatóság.
keit, die, tudomány, tudo-
ság, tudósság.
adj., tudós, tanúlt; die Ge-
keit betreffend, tudományos
itazás; gelehrter Briefwechsel,
v. tudományos levelezés; adv.
n, tudományosan.

hajlósan.
Gelenk, das, hajlás, csukló, íz; im Rücken, gerinczíz; der Ort der Zusammenfügung, d. i. der Knöchel, bötyök, czikkely a' fűvekszárán.
Gelenkigkeit, Gelenksamkeit, die, hajlósság, könnyen hajlás.
Gelenkbein, das, bötyök.
Gelenkdrüse, die, hajlásbeli ikráshús.
Gelenksaft, der, csuklónedv.
Gelenksam, adj., hajlós, hajlékony.
Gelenksamkeit, die, hajlósság.
Gelese, das, olvasás.
Gelichter, das, im verächtlichen Sinne, st. Art, fajta, (megvető értelemben), z. B. eines Gelichters seyn, egy czimboráságban lenni, egy húron pendülni; sie sind gleiches Gelichters, egy húron pendülnek, egyik ollyan mint a' másik.
Geliebte, der, szerető, kedvese valakinek; die Geliebte, szerető, kedvese valakinek t. i. fejér nép.
Geliefern, d. i. gerinnen, megfagyni, megaludni; geliefertes Fett, megfagyott zsír; gelieferte Milch, aludt téj.
Gelieferung, die, das Gerinnen, z. B. der Milch, megalvás.
Gelind, adj., sanft, weich, lágy, puha, t. i. tapintására nézve; mit raxt, heftig, z. B. Worte, gyorsan, p. o. kifejezés; gelinde Rede, szelid beszéd; gelinde Aussprache, lágy kimondás;

gen, nem jól ütött ki a'munka, nem sült el a' munka.

Gelingen, das, a'dolognak elsülése, boldogúlás valamivel.

Gelíspel, das, susogás, suttogás.

Geloben, feierlich verſprechen, szentül fogadni; fogadást tenni, felfogadni; ígérni.

Gelobniß, das, fogadástétel.

Gelobt, partic. et adj., igért; dicsért; adv. ígérve; dícsértetett.

Gelt, adj., unfruchtbar, meddő, nem terhes; eine gelte Kuh, meddő tehén; adv. von gelten, ſt. nicht wahr? nem igaz? ugy e'? nemde? igaz e'? ugy e' bár? gelt Sie kommen? úgy e' eljön az Ur?

Gelte, die, ein Gefäß, töltőedény.

Gelten, érni, becsének lenni, tenni; der Thaler gilt 30 Groſchen, a' tallér 30 garast test; einen moraliſchen Werth haben, d. i. a) Kraft, Gültigkeit, Anſehen haben, belső becsének lenni, erejének lenni, tehetni; z. B. es gilt jem. viel bei mir, nagy becsben van valaki előttem, sokat tartok valaki felől; etwas gelten laſſen, helyben hagyni valamit, elfogadni; für einen rechtſchaffenen Mann gelten, becsületes embernek tartatni; mir gilt das gleichviel, nekem az mind egy; das laſſe ich gelten, már azt helybehagyom; b) erlaubt ſeyn, szabadosnak lenni; z. B. das gilt nicht, az nem lehet, az el nem fogadtatik; ſt. betreffen, illetni, z. B. was Einem geſagt wird, gilt Allen, a'mi egynek van mondva, mind illeti v. egynek van mondva, minden értsen róla, egynek szóll a'leczke, kiki értsen róla.

Geltend, adj., erejű, a'minek ereje van; z. B. geltend machen, megállítni, erőt 's hathatósságot adni valaminek, foganatossá tenni valamit; ſeine Anſprüche auf etwas geltend machen, a' keresetéhez hozzájutni.

Geltung, die, nur in der Muſik, der Werth der Noten, dem Zeitmaße nach, oder ihre Dauer, tartósság, eltartás, érték, mennyiség.

Gelübde, das, fogadás, felfogadás, fogadástétel; ein Gelübde thun, fogadni vagy felfogadni valamit, fogadást tenni.

Gelüſten, kívánni, megkívánni valamit.

Gelzen, d. i. caſtriren, kiherélni p. o. a'disznót.

Gemach, adj., lassú, csendes; san, csendesen.

Gemach, das, pl. die Gemächer főképpen palotákban lévő ſt. ſchlechtes Machwerk, csi t. i. rossz csinálmány.

Gemächlich, adj., bequem, kö ges, alkalmatos, könnyebbs tő, könnyéd, kényszeretö; ſam, csendes, lassú p. o. adv. lassan, könnyéden, cs kényéden, könnyüséggel, szerént.

Gemächlichkeit, die, Bequemlich nyüség, könnyebbség; ſt. keit, lágyság, puhaság; ei liches Ding, z. B. das Haus Gemächlichkeit, ebben a'há az alkalom v. a'lakásbeli kö ség; mit Gemächlichkeit, kö gel, alkalmatos módon.

Gemächt, das, csinálmány, nálmány; Zeugungsglied, n

Gemählde, das, festés, festett zolat, ábrázolat; ein Gem etwas machen, geben, leſes mit, ábrázolatban előadni.

Gemäldeſammlung, die, fes mény, képtár.

Gemäß, adj., ſchicklich, paſſen — hoz — hez illő v. alkal szeréntvaló; z. B. ein de gemäßes Betragen, törvé rént való v azokkal m élet v. magaviselet; adv. — hez képest, megegyező Natur gemäß leben, a' ter megegyezőleg élni, úgy a' természet kívánja; der gemäß reden, igazság sze széllni.

Gemäßheit, die, megegyezé egyezés valamivel; in G ahoz képest.

Gemäßigt, adj., mérséklett, adv. mérsékelve; z. B. ſpre sékelt hangon v. mérsé széllni.

Gemäuer, das, kőfalak.

Gemahl, der, házastárs, férj,

Gemahlinn, die, feleség, hitv

Gemahnen, emlékeztetni val mire, eszébe juttatni valak mit; ſt. gefallen, tetszeni; net mich, nekem úgy tetsz

Gemein, adj., gemeinſchaftlich zös, közönséges, p. o. hib meine Wohl, a'köz jó; ge chen mit jemanden mache

ügyének lenni valakivel; überall befindlich, bekannt, közönséges, közönségesen esmeretek p. o. szavak; gemein machen, közönségessé tenni, elhírlelni; gemeine Art zu reden, közönséges előadás módja; überall gewöhnlich, szokott, rendszeréntvaló, közönséges, középszerű; keine gemeinen Talente besitzen nem közönséges tehetséggel birni; pöbelhaft, köz, közönséges, köznépi p. o. beszédmód; der gemeine Mensch, d. i. der Pöbel, a'közrendű ember, a'köz nép, a'parasztok, köz emberek; ft. vertraut, meghitt valakivel; mit jemanden gemein werden, meghitt barátságba esni valakivel, összegyalúlódni valakivel; die ganze Gemeinheit betreffend, p. B. das gemeine Wesen, a'közjó; die gemeine Casse, közös pénztár; der gemeine Weg, a' közönséges út; adv. közönségesen, közönséges módon.

Gemeinanger, der, közösrét.

Gemeinde, Gemeine, die, die sämmtlichen Ortsbewohner, község, közönség, nép; die Religionsverwandten zusammengenommen, gyülekezet, vallástárság, eklézsia; ft. Versammlung, gyülekezet, község; ein Grundstück, welches einer ganzen Gemeinde gehört, das Gemeindegut, közönség jószága, közjószág.

Gemeinfaßlich, adj., közértelmű, értelmes; adv. p. B. sprechen, értelmesen p. o. beszéllni.

Gemeingeist, der, közakarat, megegyező közakarat, közjó lelke.

Gemeinhaus, das, helység v. falu háza, község háza.

Gemeinheit, die, közönség, közjószág.

Gemeinherrschaft, die, közös birtok.

Gemeiniglich, adv., többnyire, közönségesen, rendszerént.

Gemeinnützig, adj., közhasznú; adv. közhasznú módon, köz haszonra.

Gemeinnützigkeit, die, közhasznúság.

Gemeinsam, adv., közösen, közönségesen.

Gemeinschaft, die, közösség, összeköttetés, közösülés, egyesség; Umgang, társalkodás, társaság; mit jemanden Gemeinschaft haben, társálkodni valakivel, társaságban lenni; Gemeinschaft machen, összeállani valakivel, társaságba lépni; in Gemeinschaft, együtt; die Gemeinschaft des heil. Geistes, a'sz. léleknek ereje v. közösülése.

Gemeinschaftlich, adj., közös, köz, egy közönséges; egyesült, p. o. hajósereg; adv. közösen, egyesülve, együtt p. o. ebédelni.

Gemeinschreiber, der, a'helység jegyzője, notárius.

Gemeinsinn, der, közértelem v. akarat.

Gemeintrift, die, Weide, közös legelő.

Gemenge, das, összevazarás, elegyítés, zürzavár.

Gemengsel, das, Mischmasch, zürzavar, elegybelegy nép, holmi, keverék, zavarék.

Gemerk, das, jegy, jel, elme.

Gemessen, adj., mért, ki- v. megmért, kiszabott; alkalmaztatott, arányzott, arányos; trop. bestimmt, meghatározott, bizonyos; einen gemessenen Befehl geben, szorosan kiszabott parancsolatot adni; adv. mérve, kimérve, alkalmaztatva, arányozva, meghatározva, szorosan kiszabva.

Gemetzel, das, öldöklés, konczolás.

Gemisch, das, im guten Sinne, elegy; im verächtlichen Sinne, keverék, zürzavar, zavarék.

Gemme, die, drágakő.

Gems, das, die Steinklippe, kőszál.

Gemsbock, der, bak zerge.

Gemse, die, kőszáli zerge v. zerna.

Gemsengeier, der, szakállas keselyű v. grif.

Gemsenjagd, die, zergevadászat.

Gemsenwurz, die, zergefű, vadkecskefű,

Gemurmel, das, mormogás.

Gemurre, das, morgolódás.

Gemüs, Gemüse, das, főzelék.

Gemüsgarten, der, konyhakert, főzelékes kért.

Gemüßigt, adv., kéntelen.

Gemüth, das, elme, auch szív, indúlat; ein gutes Gemüth, jó szív v. indúlat; ein schwankendes Gemüth, kételkedő indúlat, kétségeskedő elme; ein undankbares Gemüth, háládatlan indúlat; sein Gemüth auf etwas richten, elméjét valamire forditni; jemanden etwas zu Gemüth führen, szivére kötni valakivel valamit; sich etwas zu Gemüth ziehen, elméjére, szivére venni valamit, megilletődni valamin.

Gemüthlich, adj., szives; es ist mir nicht gemüthlich, nem tetszik, nincs kedvemre.

Gemüthsart, die, indúlatbeli hajlandóság, erkölcs, elmenem.

Gemüthsbeschaffenheit, die, indúlatbeli tulajdonság.

Gemüthsbewegung, die, elme megindúlás, szív megindúlás.
Gemüthsfähigkeit, die, elmetehetség.
Gemüthsfassung, die, elmenyugalom.
Gemüthsfreund, der, lelki barát.
Gemüthsgabe, die, elmeadomány.
Gemüthskraft, die, elmeerő.
Gemüthskrankheit, die, elmenyavalya.
Gemüthsneigung, die, elmehajlandóság.
Gemüthsregung, die, elmefelindúlás.
Gemüthsruhe, die, elmecsendesség.
Gemüthsveränderung, die, elmemegindúlás.
Gemüthszustand, der, elmeállapot.
Gen, praepos., ſt. gegen, felé.
Genage, das, rágás.
Genasche, das, nyalakodás.
Genäschig, adj., nyalakodó; adv. nyalakodva.
Genau, adj., enge, knapp, szoros, szűk; trop. z. B. genaue Freundſchaft, szoros barátság; der genaueſte Preis, legalsó ára valaminek; mit genauer Noth, nehezen, alig, nagy nehezen; ſt. pünktlich, ſorgfältig, pontos; genau in etwas ſeyn, pontos lenni valaminek végrehajtásában; eine genaue Nachricht, Kenntniß, szoros és környülállásos tudósítás, szoros és teljes esméret; ſt. ſparſam, wirthſchaftlich, igen takarékos, szűk markú; adv. szorosan, pontosan, igen takarékosan; genau ſo, d. i. eben ſo, éppen úgy.
Genauigkeit, die, pontosság, szoros gondosság, szorgosság, vigyázás; mit der größten Genauigkeit, a' legnagyobb pontossággal, szorgossággal v. vigyázással; Wirthſchaftlichkeit, takarékosság, szükmarkúság; übertriebene Genauigkeit, zsugoriság, zsobrákság.
Genealogie, die, das Geſchlechtsregiſter, die Geſchlechtskunde, nemzetség lajstrom.
Genealogiſch, adj., nemzetségi; adv. nemzetség szerént.
Genealogiſt, der, nemzetségvizsgáló, ahoz értő.
Genehm halten, genehmigen, helybehagyni, megegyezni valamiben, jóváhagyni.
Genehmhaltung, Genehmigung, die, helybehagyás, megegyezés.
Geneigt, adj., hajló, hajlandó, meghajlott; geneigt ſeyn zu etwas, hajlandó lenni, hajlani valamire; ſt. günſtig, gütig, jó indúlatu, kegyes; geneigtes Gehör geben, kegyesen meghallgatni; adv. kegyesen, jó indulattal.
Geneigtheit, die, hajlás, hajlandóság.
General, adj., d. i. allgemein, fő, közönséges.
General, der, vezér, hadivezér, generális; General der Cavallerie, Infanterie, lovasság, gyalogság vezére.
General-Acciſe, die, közönséges vám.
General-Adjutant, der, vezérsegédtiszt.
General-Auditor, der, fökatonabíró.
Generalaufgebot, das, közönséges felzendités.
Generalbaß, der, köz basszus, mus. kaalap.
General-Capitel, das, fökáptalan.
Generalcharte, die, közönséges map
General-Congreß, der, közönséges nácskozás, fögyülés.
Generale, ein, közönséges parancsol
General-Feldmarſchall, der, fő hadizér.
General-Feldwachtmeiſter, der, vez major.
General-Feldzeugmeiſter, der, vezér h ditármester.
Generalien, die, pl. közönséges dolg
Generalin, die, generálisné, vezérn
Generaliſſimus, der, legfőbb hadiv zér, nagy- v. fővezér.
Generalität, die, a' vezérek.
General-Karte, die, közönséges földl v. mappa.
General-Lieutenant, der, vezérhadna
General-Major, der, vezérstrázsam ter.
Generalmarſch, der, hadiindúlásra v dobolás.
Generalmuſterung, die, közönséges re revizsgálás.
Generalpachter, der, főárendás.
Generalpardon, der, közönséges gyelem, v. engedelem, megkegy mezés.
Generalpauſe, die, közönséges szüne
Generalpoſtamt, das, főpostahivatal.
General-Quartiermeiſter, der, főkvi télymester.
General-Salve, die, közönséges lő
General-Stab, der, főtisztikar.
General-Statthalter, der, főhelytar
Generalſturm, der, közönséges ostro
General-Superintendent, der, fő sup intendens.
Generalverſammlung, die, közönsé gyülés.
General-Vicarius, der, főhelytartó.
Generation, die, Erzeugung, nemz

Menſchengeſchlecht, emberi nemzet; **Menſchenalter**, emberkor.

Geneſen, d. i. geſund werden, fel- v. meggyógyúlni.

Geneſung, die, fel- v. megyógyúlás.

Geneſungsmittel, die, gyógyító eszköz.

Genial, adj., eszes, nagy elméjü.

Genick, das, nyakcsiga, nyakszirt; ſt. Hals, nyak; jemanden das Genick brechen, valakinek nyakát törni v. szegni, kitörni a' nyakát.

Genie, das, (zseni), die angebornen Geiſteskräfte, lelki tehetség v. adomány, elmetehetség, elme; ein poetiſches Genie, költő elméjü, született költő v. poéta; eine durch Geiſteskräfte ausgezeichnete Perſon, remekelme, elmeremek, nagy elme v. ész.

Genieren, ſich, (zseníren) magát az illendőséghez erőltetni, erőltetni az illendőséget.

Genießbar, adj., z. B. Speiſen, megehető, ennivaló p. o. étel; trop. Nutzen, Vortheil bringend, használható, hasznavehető, haszonra fordítható.

Genießbrauch, der, haszonvétel.

Genießbarkeit, die, használhatóság, hasznavehetőség.

Genießen, élni valamivel, részesülni; die Freuden des Lebens genießen, az életnek örömeiben részesülni; eine gute Erziehung genießen, jól neveltetve lenni; Wohlthaten genießen, valaki jótéteményeiben részesülni; Speiſe und Trank zu ſich nehmen, élni valamivel, t. i. élet, táplálat gyanánt, részesülni benne, megenni; das heil. Abendmal genießen, az Úr Vacsorájával élni.

Genießung, die, véleélés, benne részesülés; megevés, megétel.

Genießreich, der, elmés v. merész pajkosság.

Genius, der, Schutzgeiſt, őrahgyal, védangyal; der Genius des Zeitalters, az időkor tulajdona v. szelleme; Genius der Sprache, valamelly nyelv tulajdona.

Genoß, der, társ, részestárs.

Genoßenſchaft, die, társaság.

Genug, adv., elég; nicht genug, nem elég; ich habe nicht Zeit genug dazu, nincs elég időm reá; laß dir das genug ſeyn, elégedj meg azzal; jemanden genug thun, valakinek eleget tenni, bétölteni valaki akaratját; eleget, eléggé; ich habe ihm oft genug geſagt, eleget mondám neki; genug ſeyn, elég lenni; gut genug, elég jó v. jól; lange genug, elég hosszú od. elég sokáig; doch genug davon, elég erről, már eleget szóllottam; der Geiz hat nie genug, a' fösvénység telhetetlen; genug, daß —, elég az, hogy—, v. elég az hozzá, hogy.

Genugſam, adj, elégséges, elegendő; adv. eléggé, elegendőképpen.

Genugſamkeit, die, elégség, elegendőség.

Genugthuung, die, elégtétel; Genugthuung geben, elégtételt adni, igazságot szolgáltatni.

Genuge, die, elégség; Genüge haben, megelégedve lenni; zur Genüge, az elégségig, eléggé; zur Genüge eſſen, trinken, ſchlafen, eleget enni, inni, aludni; ſt. Leiſtung einer ſchuldigen Pflicht, elégtétel, bétöltés; Genüge leiſten, eleget tenni, p. o. kötelességének, hivatalának.

Genügen, hinlänglich ſeyn, elég lenni; zufrieden ſeyn, megelégedni valamivel, többet nem kívánni.

Genüglich, adj., elegendő; adv. eléggé.

Genügſam, adj., megelégedő, mértékletes; adv. megelégedve, mértékletesen.

Genügſamkeit, die, megelégedés, mértékletesség.

Genuß, der, das Genießen, veleélés, élés valamivel, részesülés valamiben; der Genuß ſinnlicher Freuden, a' testi gyönyörűségekkel való élés; ſt. Vergnügung, gyönyörűség; Genuß von etwas haben, gyönyörűséget találni fel valamiben; geiſtiger Genuß, gyönyörködés; ſt. Nutzen, Vortheil, haszon, nyereség; Genuß in Speiſe u. Trank, élés p. o. az étellel v. itallal.

Genußreich, adj., gyönyörűséggel teljes.

Geognoſie, die, a' föld és hegytudomány.

Geograph, der, földleíró.

Geographie, die, a' földleírás, földleírás tudománya.

Geographiſch, adj., földleírási; adv. földírási módon.

Geometer, der, földmérő.

Geometrie, die, földmérés, földmérés tudománya.

Geometriſch, adj., földmérési; adv. földmérési módon.

Georg, Vorname, György.

Gepäck, das, bútyor, bútor, podgyász, batyu.

Geplärr, das, ordítás, kiabálás.
Geplapper, das, csacsogás.
Geplauder, das, fecsegés.
Gepolter, das, zörgés, zörgetés, dörömbölés.
Gepräge, das, bélyeg, jegy; einer Münze, kép, rávert bélyeg a' pénzen; trop. einer Sache das Gepräge von etwas geben, szint tudni adni valaminek.
Gepränge, das, pompa, fény.
Gepraſſel, das, zörgés, csörömpölés.
Gequacke, das, der Frösche, kuruttyolás, rekegés, vartyogás.
Gequäke, das, der Kinder, nyivákolás.
Gerade, adj., egyenes; ein gerader Weg, egyenes út; gerades Weges, egyenesen, egyenes úton; gerade machen, kiegyengetni, megegyenesíteni; ſt. gleich von Zahlen, páros p. o. szám; adv. egyenesen; ſt. eben ſo, gleich, éppen; z. B. gerade ſo lang, éppen ollyan hosszú; gerade jetzt, éppen most; gerade als wenn — éppen úgy mintha. —
Geradheit, die, egyenesség, egyenes állás v. fekvés; ſt. Aufrichtigkeit, egyenesség, egyenes szívűség, nyiltszívűség.
Geradlinig, adj., egyenes lineájú.
Geradwinkelig, adj., fertály vagy negyedszegletü.
Geräth, das, eszköz, házieszköz, bútor, házibútor, batyú, edények 's a' t.
Geräumig, adj., tágas, téres; ein geräumiges Zimmer, tágas szoba; adv. tágasan, tágas helyen.
Geräumigkeit, die, tágasság, tágas hely.
Geräuſch, das, csörgés, zörgés, lárma; ein Geräuſch machen, csörögni, zörögni, lármázni.
Geraſſel, das, csörömpölés, dörömbölés.
Gerathen, jutni, kerülni, akadni valahová, esni p. o. gyilkosok közzé; trop. an jemanden gerathen, d. i. Bekanntſchaft machen, valakivel megesmerkedni; auf einen Irrthum gerathen, tévelygésbe esni; auf einen Gedanken gerathen, valami gondolatnak jutni v. ötleni eszébe; in Verwirrung gerathen, öszvezavarodni, zürzavarba hozódni; in Vergeſſenheit gerathen, feledékenységbe menni; in Freude gerathen, megörülni; in Brand gerathen, meggyúladni; Erfolg haben, diszleni, divatjának lenni, jól v. rosszúl kiütni; das Werk iſt gut gerathen, a' munka jól v. szerencsésen ütött ki, v. megfelel a' várokozásnak; von Pflanzen, gut gerathen, jól v. bőven teremni; ſpärlich gerathen, szüken teremni; das Obſt, der Wein iſt gut gerathen, sok gyümölcs, sok bor lesz vagy lett az idén; wohlgerathene Kinder, jóra vált gyermekek.
Gerathewohl, das, történet, szerencse; aufs Gerathewohl, vaktában, szerencsére, minden esetre; etwas aufs Gerathewohl ankommen laſſen, koczkára ereszteni valamit.
Geraum, adj., geräumig, téres, tágas; von der Zeit, ziemlich lange, alkalmas régi; jó darab, jó hosszú p. o. idő.
Gerben, z. B. Häute, kikészítni a' bőrt cserrel, csavában, cserzeni, kicserzeni, kicsáválni; trop. prügeln, megverni, mégkenni valakit, meglazsnakolni.
Gerber, der, Lohgerber, cserző varga; Weißgärber, tímár.
Gerberei, die, bőrkészítés, tímárság; tímárműhely.
Gerberlohe, die, cser, vargacser, tímárcser; ſt. Beize, csáva.
Gerecht, adj., paſſend, recht, alkalmatos, jó valami végre; das Kleid iſt mir eben gerecht, ez a' ruha nékem éppen jó; dem Rechte gemäß, igazságos per v. dolog v. ügy méltó p. o. büntetés; den Pflichten gemäß handelnd, igazságszerető, igaz; ein gerechter Richter, igaz b ró; ſt. fromm (in der bibl. Sprache), kegyes; adv. igazán, igazságosan, méltán.
Gerechtigkeit, die, igazság; ſt. Recht, igazság, törvény; jemanden Gerechtigkeit widerfahren laſſen, z. B. vor Gericht, valakinek igazságot tenni, törvény szerént itélni meg valakit; ſt. Privilegium, juss valamire v. szabadság; die ausübende Gerechtigkeit, az igazság kiszolgáltatása; die Richter, welche das Recht vertheidigen, törvényszék, bírak.
Gerechtigkeitsliebe, die, igazságszeretet.
Gerechtſamen, pl. törvényes jussai v. szabadsága valakinek.
Gerede, das, beszéd, hír, mendemonda; leeres Gerede, csupa hír, csak mendemonda; es geht das Gerede, úgy v. azt hírletik, azt beszéllik.
Gereichen, válni, esni, lenni; z. B. jemanden zur Ehre, zum Schaden, zum Nutzen gereichen, valakinek becsületére, kárára, hasznára válni v. lenni.

Gereiße, das, kapkodás, rángatás.
Gereuen, bánni, megbánni; es gereuet mich, bánom.
Gerhab, der, st. Vormünder, tútor, gyámatya.
Gericht, das, pl. die Gerichte, étel, étek, egy étel, egy tál étel.
Gericht, das, die Beurtheilung des Verhaltens der Menschen, törvénytétel, törvényszerént tett v. hozott itélet; Gericht halten, törvényt tartani; über jemanden Gericht halten, valakire törvényt hozni, megitélni valakit; die Befugniß Recht zu sprechen, törvényszék; der Ort dazu, törvénytévő hely; die Richter, a'birák, törvénytévők; vor Gericht erscheinen, a'birak előtt megjelenni; das Hochgericht, büntető v. vesztőhely.
Gerichtlich, adj., törvényes; adv. törvényesen.
Gerichts-Acten, die, törvényes végzések v. írások.
Gerichtsbarkeit, die, törvényhatalom, törvényszék, törvényszéki hatalom.
Gerichtsbote, der, porkoláb.
Gerichtsdiener, der, hajdu.
Gerichts-Director, der, törvényszék igazgató.
Gerichtsferien, die, törvényszünés.
Gerichtsgebühren, die, törvényszolgáltatás bér v. dijja.
Gerichtshandel, der, törvényes per.
Gerichtshof, der, törvényhely, törvénytévő hely.
Gerichtskosten, die, törvénykezésbeli költség.
Gerichtsordnung, die, törvényfolyamat, törvénytartás módja.
Gerichtsperson, die, törvényszéki személy.
Gerichtspflege, die, törvény szolgáltatás.
Gerichtsplatz, der, büntetőhely.
Gerichtssache, die, törvényszéki dolog.
Gerichtsschreiber, der, törvényszéki jegyző v. notárius.
Gerichtsstube, die, törvénytévő szoba, törvényház, itélő szoba.
Gerichtsstuhl, der, itélő szék.
Gerichtstag, der, törvénytévő nap.
Gerichtsurkunde, die, törvénybeli oklevél.
Gerichtsverwaltung, die, törvény szolgáltatás.
Gerichtsversammlung, die, törvénygyűlés, a' törvényszék gyűlése.
Gering, adj., klein, kicsiny, csekély, kevés; geringe Zeit, kevés v. rövid idő; nicht die geringste Zeit haben, legkissebb v. semmi idejének sem lenni valamire; unbedeutend, csekély, hitvány, alávaló, nem derék; geringe Waaren, csekély, v. hitvány, portékák; ein geringer Preis, ólcsó v. csekély árr; etwas geringe schätzen, kevésre becsülni valamit; eine geringe Meinung von jemanden haben, keveset tartani valakiről; der, die, das Geringste, legkissebb; im geringsten nicht, legkissebb sem, éppen nem, teljességgel nem; geringe Leute, alacsony sorsú emberek; adv. csekélyül, kevéssé.
Geringfügig, adj., csekély, alávaló.
Geringfügigkeit, die, csekélység, alávalóság, kicsinység.
Geringhaltig, adj., z. B. Erz, Geld, csekély becsű, p. o. ércz, pénz.
Geringhaltung, die, felsemvevés.
Geringschätzig, adj, csekély, alávaló; megvető p. o. itélet; adv. csekélyül, megvetve.
Geringschätzigkeit, die, megvetés, felsemvevés, kevésre becsülés; csekély becse valaminek.
Geringschätzung, die, kevésrebecsülés, felsemvevés.
Gerinne, das, csatorna.
Gerinnen, megaludni; die Milch gerinnt, a' téj megalszik; geronnene Milch, aludt téj.
Gerinnen, das, megalvás.
Gerippe, das, csontváz, csontalkotvány; trop. er ist ein wahres Gerippe, csak a' csontja bőre, csupa csontváz.
Gerippt, adj., oldalbordás.
Germ, die, Hefen, Gahre, élesztő, serélesztő.
Gern, adv., mit Vergnügen, örömest, szívesen; Compar. lieber, örömestebb; Superl. am liebsten, legörömestebb; nicht gern, nem örömest; recht gern, herzlich gern, igen szívesen, édes örömest; etwas gern hören, valamit örömest hallani; ich glaube es gern, könnyen elhiszem; mit Vorsatz, készakartva, szántszándékkal; z. B. ich habe es nicht gern gethan, nem készakartva cselekedtem; st. gemeiniglich, közönségesen, rendszerént.
Gerngroß, ein, magaveti, a'ki szereti magát a'nagyok közé számlálni és számláltatni.
Geröhr, Geröhrig, das, nádas, nádas hely.

Gerſtammer, die, sármány.
Gerſte, die, árpa.
Gerſtel, das, oder geröſtetes Gerſtel, aprókása.
Gerſten, adj., árpából való.
Gerſtenacker, der, árpával bévetett föld, árpaföld.
Gerſtenbier, das, árpaser.
Gerſtenbrei, der, árpakása.
Gerſtenbrod, das, árpakenyér.
Gerſtenfeld, das, árpaföld.
Gerſtengraupe, die, árpadara.
Gerſtengrütze, die, árpakása.
Gerſtenkorn, das, árpaszem, egy szem árpa; am Auge, árpa a' szemen, árpakelés.
Gerſtenkleye, die, árpakorpa.
Gerſtenkuchen, der, árpalepény.
Gerſtenmehl, das, árpaliszt.
Gerſtenſaft, der, árpalév.
Gerſtenſchleim, der, árpakásalév, aprókásaléy.
Gerſtenſpreu, die, árpapolyva.
Gerſtenſtroh, das, árpaszalma.
Gerſtentrank, der, árpalévital.
Gerſtenwaſſer, das, árpaviz.
Gerſtenzucker, der, árpaczúkor, árpalével öszvefőzött nádméz, köhögés ellen.
Gerte, die, suhogó vesszö.
Geruch, der, szaglás, szagolás, szaglótehetség; keinen Geruch haben, szaglásának v. szaglótehetségének nem lenni; die Werkzeuge des Geruches, a' szaglás mivszerei; die Ausdünſtungen des Körpers, die durch die Geruchsorgane empfunden werden, szag, illat; von gekochten, gebratenen Speiſen, sült szaga; vom Weine, szamat; es hat einen angenehmen Geruch, jó v. kellemetes szagú — szaga v. illatja van; es hat einen Wein — Wachs-Geruch, bor, viasz szagú.
Geruchlos, adj., szaglástalan, a' ki nem érez szagot; szagátlan, nem szagos, szagnélkülvaló, illatalan, illatlan.
Geruchsnerve, der, szaglóin.
Geruchswerkzeug, das, szaglószer.
Geruchvoll, adj., illatos, illatozó, erös szagú.
Gerücht, das, hír; es geht, es iſt das Gerücht, ez a' hire, azt hirlelik, olyan hír van; der Ruf, worin jemand ſteht, hírnév, hír; in einem übeln Gerücht ſeyn, rossz hírben lenni; ein gutes Gerücht haben, jó hírének nevének lenni.
Gerüſt, das, állás, alkotmány.
Gerüttel, das, rázás.
Geruſe, das, hivás, hivogatás.
Geruhen, (gezieret nur den höchſten Herrſchaften), méltóztatni, kegyesen v. kegyelmesen méltóztatni, csak a' nagyokról, fejedelmekről mondatik.
Gerülle, das, lom, rendetlen rakás.
Gerümpel, das, alter Hausrath, ócska v. avült eszközök.
Gerumpel, das, csörgés, zörgés.
Geſage, das, beszéd, mendemonda, hir.
Geſäme, das, mag, magok.
Geſäß, das, Sitz, ülés; der Hintere, ület, far, alfel.
Geſäßbein, das, alfelcsont, farcsont.
Geſäufe, das, mértékletlen ivás.
Geſäuſel, das, susogás, suttogás.
Geſammt, adj., egész, az egész, öszveséges; adv. egészen, öszveséggel, mindnyájan.
Geſammtbetrag, der, summa mennyisége.
Geſammtſchaft, die, közönség, társaság.
Geſandte, der, követ, küldött.
Geſandtſchaft, die, követség; der Geſandte, követ, követség, követek; eine Geſandtſchaft ſchicken, követet v. követeket küldeni.
Geſandtſchaftlich, adj., követségi.
Geſandtſchaftsrath, der, követségi tanácsos.
Geſandtſchafts-Secretär, der, követségi titoknok.
Geſang, der, das Singen, éneklés; hangicsálás, a' madarak éneklése; Lied, ének.
Geſangbuch, das, énekes könyv.
Geſangdroſſel, die, énekes rigó.
Geſanglos, adj., nem éneklö.
Geſangvogel, der, éneklö madár.
Geſangweiſe, die, éneklés módja.
Geſangweiſe, adj., énekelve.
Geſchäft, das, foglalatosság, dolog, munka; ein ämtliches Geſchäft, hivatalbeli munka v. foglalatosság, kötelesség; ein Geſchäft übernehmen, dolgot felvállalni; ſein Geſchäft beſorgen, dolgában eljárni; ſein Geſchäft verrichten, dolgát végezni.
Geſchäftchen, das, munkácska.
Geſchäftig, adj., munkás, foglalatos, fáradozó; ſt. emſig, munkás, dolgos, szorgalmatos; adv. szorgalmatosan, munkásan.
Geſchäftigkeit, die, Menge der Geſchäfte, elfoglaltatás, sok dologgal való bajlódás; Emſigkeit, foglalatoskodás,

morgalmatoskodás, munkásság, fürgelödés.
Geschäftlos, adj., heverő, munkátlan.
Geschäftlosigkeit, die, munkátlanság, heverés.
Geschäftsbrief, der, foglalatossági levél, ügylevél.
Geschäftsfrei, adj., heverő, munkátlan, munkától szabad.
Geschäftsführer, der, munkavivő v. folytató.
Geschäftsgang, der, munkafolyás v. folyamat.
Geschäftsleitung, die, munka kormányozás.
Geschäftsmann, der, tisztviselő, hivatal viselő.
Geschäftstag, der, tiszti nap, hivatalbeli nap.
Geschäftsträger, der, ügyviselő, ügybíztos, követügyviselő.
Geschäftsvoll, adj., foglalatos, szorgalmatos, dolgos, munkás.
Geschehen, sich ereignen, történni, megtörténni, esni, megesni; es ist ein Unglück geschehen, valami szerencsétlenség történt; wann wird dieß einmal geschehen? mikor lesz még ez? es geschieht jemanden Unrecht, igasságtalanúl bánnak valakivel; es ist dir recht geschehen, jól esett, úgy kell neked; vollendet, gethan werden, végbe v. véghez menni, meglenni, bételyesedni; dein Wille geschehe, légyen meg a' te akaratod; was er spricht, das muß geschehen, a' mit mond, annak meg kell lenni; trop. es ist um ihn geschehen, d. i. er ist verloren, oda van ő, vége van neki.
Geschehen, part., megesett, megtörtént.
Gescheide, das, bél, a' vadaké.
Gescheid, adj., klug, eszes, elmés, vigyázó, okos; du bist gescheid, ugyan okosan vennéd fel a' dolgot; bist du gescheid? van e' eszed? adv. okosan, eszesen.
Gescheidheit, die, eszesség.
Geschenk, das ajándék; jemanden ein Geschenk machen, valakinek ajándékot adni, ajándékkal kedveskedni.
Geschichtbuch, das, történetkönyv.
Geschichtchen, das, rövid történet.
Geschichte, die, történet, történt dolog, historia; Erzählung von Ereignissen, történet előadása.
Geschichtgelehrte, der, történetértő, históríkus.
Geschichtkenner, der, a' históriában jártas.
Geschichtkunde, die, történet tudomány, a' história tudománya.
Geschichtkundiger, der, történettudományban jártas.
Geschichtlich, adj., históriai; adv. históriai módon.
Geschichtmaler, der, históriafestő.
Geschichtschreiber, der, história v. történetíró.
Geschichtschreibung, die, história v. történetirás.
Geschick, das, d. i. Schicksal, sors, gondviselés; mein Geschick will es so, nekem a' sors így rendelte; es ist ein Geschick Gottes, Isten akaratja; st. Geschicklichkeit, ügyesség, természeti hajlandóság p. o. muzsikára, tudományra; das Schickliche, Passende, illéa, illendőség, a' mi illik.
Geschicklichkeit, die, st. Klugheit, okosság, értelem; Fähigkeiten, ügyesség, életre termettség, tehetség, eszesség.
Geschickt, adj., ügyes, alkalmatos; geschickt zum Erfinden, szer a' feltalálásra; eine Erde zu Saatfeldern geschickt, jó föld vetés alá; er ist sehr geschickt, igen alkalmatos, v. ügyes ember; d. i. Fähigkeiten besitzend, értelmes, okos, ügyes, jeles tudományú, tudós; adv. passend, jól, helyesen, ügyesen; einsichtsvoll, okosan, jelesen, értelmesen.
Geschilf, das, kákás, kákáshely.
Geschirr, das, G. fäße, edény; irdenes, hölzernes Geschirr, cserép, faedény; st. Geräthe, bes. zur Landwirthschaft, szerszám; an Pferden, lószerszám.
Geschirren, z. B. die Pferde, felszerszámozni a' lovakat.
Geschlecht, das, nem; das männliche, weibliche Geschlecht, a' férjfiúi, az asszonyi nem; st. Familie, Abkunft, nemzetség; das menschliche Geschlecht, az emberi nemzetség; ein altes, edles, berühmtes Geschlecht, régi, nemes, híres nemzetség v. familia; st. Generation, törzsök, származás, nemzetségkor.
Geschlechtlos, adj., nemetlen.
Geschlechtsalter, das, nyom, kor; nemzetség tartása.
Geschlechtsfolge, die, nemzetségágazás.
Geschlechtskunde, die, nemzetséglajstroma.
Geschlechtsname, der, vezeték név.
Geschlechts-Register, das, nemzetséglajstrom.
Geschlechtstheile, die, plur., nemző részek.

Geſchlechtstrieb, der, nemi ösztön.
Geſchlechtswort, das, nemszócska, artikulus.
Geſchlepp, das, késérősereg, megvető értelemben
Geſchlinge, das, belek, belsőrészek.
Geſchlingel, das, szövevény.
Geſchmack, der, 1) die Empfindung des Schmeckens auf der Zunge, íz, íze valaminek; ein herber, bitterer Geſchmack, fanyar, keserű íz; ein ſäuerlicher, savanyús; einen Geſchmack haben, ízének lenni, — ízű lenni; es hat einen angenehmen Geſchmack, kellemetes ízű, kedves íze van; es hat keinen Geſchmack, semmi íze sincs, se íze se bűze; trop. Geſchmack einer Sache, p. B. ein Gemälde von gutem Geſchmack, jó ízlésű festés; ein Gedicht ohne Geſchmack, ízléstelen versezet, mellyben nincs ízlés; 2) Empfindung der gekoſteten Sache, ízlés, ízérzés; Geſchmack haben, ízlésének lenni, izt érzeni; keinen Geſchmack haben, izt nem érzeni; daher Geſchmack; trop. a) die Empfindung des Guten und Schönen, (äſthetiſcher Geſchmack), ízlés, díszérzés, belső érzés; b) die durch jene Empfindung bewirkte Neigung, gyönyörködés valamiben; p. B. Geſchmack an etwas haben, bekommen, gyönyörködni valamiben; keinen Geſchmack an etwas finden, semmi gyönyörűséget nem találni valamiben; c) Urtheil, Urtheilskraft, ízlés, itélőerő; feiner Geſchmack, finom ízlés; das iſt nicht nach meinem Geſchmack, ez az én ízlésemnek nem tetszik; ein Menſch ohne Geſchmack, ízléstelen ember; ein Mann von Geſchmack, jó ízlésű ember; nach meinem Geſchmack, az én ízlésem szerént.
Geſchmacklos, adj., ízetlen, a'minek nincs íze; trop. ein geſchmackloſer Menſch, ízléstelen ember, a'kinek nincs ízlése v. díszérzése; adv. ízléstelenül, dísztelenül.
Geſchmackloſigkeit, die, ízetlenség, ízletlenség; trop. ízléstelenség, izérzetlenség.
Geſchmackvoll, adj., jóízlésű, díszérző; in Hinſicht des Aeußern, ízléssel teljes, díszes; adj. jó ízléssel, díszesen.
Geſchmacksbildung, die, ízlésmivelés.
Geſchmauſe, das, vendégeskedés.
Geſchmeide, das, apró érczmívek, p. o. láncok, hajtók; ékesség, drágaság.
Geſchmeidig, adj., was ſich leicht läßt, p. B. Eiſen, nyujtható, ható p. o. vas; hiegſam, hajlé ható, hajlékony; trop. nac von Menſchen, engedő, engec hajtható.
Geſchmeidigkeit, die, hajlósság; hajthatóság, engedőség.
Geſchmeiße, das, Eier der flie Inſecten, bogarak tojásai; Ji beſ. geſlügelte, bogarak, legyel drók; trop. liederliches Geſin nép sepreje.
Geſchmiere, das, trop. ſchlechte mázo'ás, rossz írás.
Geſchmatter, das, lúdgágogás.
Geſchöpf, das, teremtés, teremt jedes belebte Weſen, teremtés, tett állat, élőállat, állat; bi ſt. Mensch, p. B. du biſt ein liches Geſchöpf, szerencsétlen vagy; du biſt ein elendes G egy semmire való ember vag
Geſchoß, der, d. i. Abgabe, adó.
Geſchoß, das, lövőszerszám, ell ló, p. o. nyil; Stockwerk, kontignáczió.
Geſchrei, das, kiáltás, kiabál auſſerordentliches, klägliches rendkivülvaló, jajgató kiabál ſchrei machen, kiabálni; Sprü Geſchrei wenig Wolle, mit ér czégér, ha nincs mit árúlni, rangoz senki sincs kitalálják mi sincs; ſt. laute, nachdrückli gen, lármás panasz, lármázás; ein nachtheiliges Gerücht, árt veszedelmes, rossz hír; jen ins Geſchrei bringen, valakit lelni, rossz hirbe v. szóba ke ins Geſchrei kommen, rossz hí szóba keveredni; viel Geſch einer Sache machen, nagy lárn dítni valamivel.
Geſchreibe, das, irogatás.
Geſchütz, das, pattantyú, lövő ágyú; grobes Geſchütz, nagy ágyú; das Geſchütz ablöſen, abſchießen sütni, elleni az ágyút.
Geſchützkunſt, die, pattantyússág.
Geſchwader, das, ein kleiner Hau ter, lovas osztály, csapat lov. eine Abtheilung Schiffe, hajósz tály.
Geſchwätz, das, fecsegés, csac trop. in das Geſchwätz bringen ba keverni; ſt. Poſſen, szósz ság.
Geſchwätzig, adj, von Menſchen,

gő, csacska; von Vögeln, csacsogó; adv. fecsegve, csatcsogva.

Geſchwätzigkeit, die, fecsegőség, csacskaság.

Geſchweigen, elhallgatni; hallgatással elmellőzni; daher: geſchweige, nem hogy, annyival inkább nem, annyival kevésbbé; ich habe ihn nicht geſehen, geſchweige geſprochen, nem is láttam, nem hogy vele beszélltem vólna.

Geſchweige, das, tobzódás.

Geſchwind, adj., hamar, hirtelen, hirtelenvaló, sebes, sietős; adv. hirtelen, hamar, sebesen, gyorsan; mach geſchwind! csak hamar, siess!

Geſchwindigkeit, die, hamarság, sebesség, gyorsaság; in der größten Geſchwindigkeit, a' feletébbvaló sietésben, hirtelenében, hevenyében.

Geſchwindſchreiben, das, sebes irás.

Geſchwindſchreiber, der, sebes v. gyors író.

Geſchwindſtück, das, sebesölvő ágyú.

Geſchwiſter, die, pl. (das Geſchwiſter), testvérek; haben Sie noch Geſchwiſter? vannak még testvérjei az Urnak?

Geſchwiſterkind, das, 1) meines Vaters Brudersſohn, unokatestvér p. o. unokabátyám v. öcsém; meines Vaters Bruderstochter, unoka néném v. húgom; 2) meines Vaters Schweſterſohn, meiner Mutter Brudersſohn, unoka bátyám v. öcsém az atyám leánytestvérjétől v. az anyám férjfi testvérjétől; meines Vaters Schweſtertochter, meiner Mutter Bruderstochter, unoka nénem v. húgom az atyám leánytestvérjétől v. az anyám férjfi testvérjétől; 3) meiner Mutter Schweſterſohn, unoka bátyám v. öcsém az anyám leánytestvérjétől; meiner Mutter Schweſtertochter, unoka néném v. húgom az anyám leánytestvérjétől.

Geſchwiſterkinder, die, 1) unokatestvérek atyákról; 2) unokatestvérek atya 's anya testvérségjekről; 3) unokatestvérek, annyok testvérségjekről.

Geſchwiſterlich, adj. u. adv., testvéri.

Geſchwiſterliebe, die, testvéri szeretet.

Geſchwiſterſchaft, die, testvérség, testvéri atyafiság.

Geſchworen, adj., megesküdt.

Geſchworner, ein, esküdt.

Geſchwulſt, die, daganat.

Geſchwür, das, kelés, fekély; an den Fingern, meggyülés.

Geſechst, adj., hatos; adv. hatosan.

Geſegnen, áldani, megáldani.

Geſell, der, társ, részestárs; mesterlegény; trop. ein fauler, liederlicher Geſell, korhely ember, heverő.

Geſellen, zugeſellen, társúl vele egyesíteni v. hozzáadni; ſich geſellen, hozzáadni magát társúl; Sprichw. Gleich und Gleich geſellt ſich gern, ki micsodás, ollyannal tart, kiki magához hasonlóval szokott társalkodni.

Geſellig, adj., társ szerető, nyájas, társalkodó, társaságos, barátságos; ein geſelliger Ton, társalkodásbéli nyájas beszéd; adv. barátságosan, társaságban, p. o. élni.

Geſelligkeit, die, társ v. társaságszeretés; ſt. Umgang, társalkodás.

Geſellſchaft, die, társaság; gelehrte Geſellſchaft, tudós társaság; in Geſellſchaft treten, társaságba állani v. lépni valakivel; ſt. Begleitung, társ valamelly dologban, utazásban 's a't. ohne Geſellſchaft reiſen, magában útazni; in Geſellſchaft ſpeiſen, valakivel együtt ebédelni; ſt. Umgang, társalkodás; ſt. Verſammlung, társaság, gyülés, társaággyülés; Geſellſchaft geben, társaságot gyüjteni magához; eine einzelne Körperſchaft, társaság, egyesület.

Geſellſchafter, der, társ; auf der Reiſe, útitárs; ein guter Geſellſchafter, mulattató ember a' társaságban, társaságba való ember.

Geſellſchafterinn, die, mulátótárs, t. i. fejér nép.

Geſellſchaftlich, társaságos, társasági, társaságbeli; társalkodó, barátságos; adv. társaságosan, társaságban, együtt.

Geſellſchaftlichkeit, die, társaságosság.

Geſellſchaftsfräulein, das, mulattató kisasszony, társkisasszony, t. i. valamelly förendű uraságnál.

Geſellſchaftston, der, nagy társaságbeli szokás, beszédmód.

Geſenk, das, das Blei an Fiſchernetzen, nyomtaték, levonó ón a' halászhálón; Senker, bei den Winzern, bujtóág, porhajas.

Geſetz, das, törvény; das Naturgeſetz, természet törvénye; nach den Geſetzen der Vernunft ſein Leben einrichten, az okosság törvényei v. szabásai szerént élni; jede Vorſchrift der Obern, törvény, parancsolat; ein göttliches Geſetz, Isten törvénye v. parancsolatja; ein Geſetz halten, a'

törvényt megtartani, a' törvénynek engedelmeskedni; es übertreten, a' törvényt általhágni, megszegni; im bibliſchen Sinne heißt Geſetz, a) die ganze heil. Schrift, a' sz. irás v. az Isten törvényei; b) das alte Teſtament, az ó testamentom, Mózes öt könyvei.

Geſetzbuch, das, törvénykönyv.

Geſetzgebend, adj., törvényadó v. hozó, — tévő; geſetzgebende Gewalt, a' törvénytévő hatalom.

Geſetzgeber, der, törvényhozó v. adó.

Geſetzgebung, die, törvényadás, — tétel, — szabás.

Geſetzlich, adj., törvényes, törvény szerént való; adv. törvényesen.

Geſetzlichkeit, die, törvényesség.

Geſetzlos, adj., an kein Geſetz gebunden, törvény alól feloldatott, törvényen kívül való; kein Geſetz habend, törvénytelen, zabolátlan; adv. törvénytelenül, törvény nélkül.

Geſetzloſigkeit, die, das Befreitſeyn vom Geſetz, feloldatás a' törvények alól; Mangel an Geſetz, törvénytelenség.

Geſetzmäßig, adj., törvényes; adv. törvényesen.

Geſetzmäßigkeit, die, törvényesség.

Geſetztafel, die, törvénytábla.

Geſetzwidrig, adj., törvénytelen, törvény ellen való; adv. törvénytelenül.

Geſetzwidrigkeit, die, törvénytelenség.

Geſetzt, adj., ernſt, komoly, valódi, állhatatos; ein geſetzter Mann, komoly ember; geſetztes Alter, meglett kor, ember v. férjfiúi kor; adv. komolyan, férjfiúi módon.

Geſetzt, partic. von ſetzen, tenni; z. B. geſetzt, tegyük fel, de tegyük fel, hát ha; geſetzt auch, ha szinte is.

Geſeufze, das, sohajtozás.

Geſicht, das, das Vermögen zu ſehen, látás, szem, szemvilág; ein gutes Geſicht, jó látás v. látásbeli tehetség, jó szemek; ein blödes Geſicht, tompa látás; ein ſcharfes Geſicht, éles látás, éles szemek; das Geſicht verlieren, megvakúlni, a' szemvilágától megfosztatni; Anblick, wofür oft Auge ſteht, tekintet, szem; vors Geſicht kommen, szeme eleibe menni valakinek; zu Geſicht bekommen, láthatni valamit; aus dem Geſicht verlieren, elveszteni a' szemei elől, többé nem látni; es fällt gut ins Geſicht, tetszik a' szemnek, helyesnek [illegible]; im Geſicht haben, rávigyázni; ins Geſicht ſagen, szemében mondani; gehe mir aus dem Geſicht, távozz a' szemem elől; ſt. Antlitz, Angeſicht, arcúlat, tekintet, ábrázat; jemanden von Geſicht kennen, valakit személyében v. ábrázatban esmerni; ein ſchönes Geſicht, szép ábrázat; ein finſteres Geſicht, komor ábrázat; ein ſaures Geſicht machen, savanyú ábrázatot mutatni; ein freundliches, nyájas ábrázatot mutatni; auch bedeutet es eine Perſon in Hinſicht der Geſichtsbildung, személy; z. B. ich habe heute zwei neue Geſichter geſehen, ma két ismeretlen személyt láttam.

Geſichtchen, das, ein niedliches, kis ábrázat.

Geſichtsähnlichkeit, die, ábrázat hasonlatossága.

Geſichtsbildung, die, ábrázat, kép, képalkat.

Geſichtsdeuter, der, ábrázat magyarázó.

Geſichtsdeutung, die, ábrázat magyarázás.

Geſichtsfarbe, die, ábrázatszín.

Geſichtsfehler, der, szemhiba.

Geſichtskreis, der, Horizont, [illegible], látás határa.

Geſichtskunde, die, (Phyſiognomik), [illegible]zattudomány.

Geſichtslinie, die, ábrázatvonás.

Geſichtsnerve, die, látás vagy [illegible], szemín.

Geſichtspunkt, der, szem v. nézö pont, látás pontja; trop. szempont, mellyből valamit megitélünk; aus einem falſchen Geſichtspunkte etwas betrachten, nem helyes szempontból vizsgálni meg valamit.

Geſichtszug, der, ábrázatvonás.

Geſims, das, párkány, ormó, pártázat p. o. az oszlopokon.

Geſinde, das, cseléd, szolgák, szolgálók.

Geſindebrod, das, cselédkenyér.

Geſindehaus, das, cselédház.

Geſindel, das, gaznép, gazcseléd; a' nép sepreje.

Geſindelohn, der, cselédbér.

Geſindeordnung, die, cselédeket illetö rendszabás.

Geſindeſtube, die, cselédszoba.

Geſinnen, mit ſeyn, z. B. ich bin geſonnen zu verreiſen, szándékozom elutazni.

Geſinnet, geſinnt, adj, indúlatú, indúlattal lévő; ſo geſonnen ſeyn, úgy gondolkozni, ollyan indúlattal len-

ni; gut geſonnen, jó indúlatú, jó gondolkozású.

Geſinnung, die, indúlat, érzés és gondolkozás; gute, freundſchaftliche Geſinnung, jó, báratságos indúlat; edle Geſinnung, nemes érzés, indúlat; ſt. Vorſatz, Entſchluß, akarat, szándék, feltétel; ſeine Geſinnung ändern, változtatni szándékát.

Geſittet, adj., erkölcsű, erkölcsös, (jó és rossz értelemben), gut geſittet, jó erkölcsű; erkölcsösített, szép erkölcsű.

Geſpan, Gehülfe, der, segítőtárs, segítség; als Würde, z. B. Obergeſpan, Főispány t. i. a' Vármegyében; Vicegeſpan, Alispány.

Geſpann, das, von Pferden, Ochſen, egy iga v. igabeli, p. o. ló.

Geſpanſchaft, die, Vármegye.

Geſpenſt, das, kisértet, késértet.

Geſperre, das, ſt. Widerſtreben, küszés, küszködés; ſt. Sparrwerk, az öszverakott fedélfa; Clauſur an Büchern, könyvkapocs.

Geſpiele, der, játszótárs.

Geſpielinn, die, leánypajtás, játszótárs.

Geſpinſt, das, fonat, fonál.

Geſpötte, das, das Spotten, csúfolás, csúfolódás; ein Geſpötte mit jemanden treiben, csúfolni valakit, csúfot űzni valakiből; das, worüber man ſpottet, csúf, csúfság.

Geſpräch, das, beszélgetés, beszéd; ein Geſpräch unter vier Augen, négy szem között való beszélgetés.

Geſprächig, adj., beszédes, a'ki szeret beszélgetni; bőbeszédű; adv. beszédesen, nyájasan; bőbeszéddel.

Geſprächigkeit, die, beszédesség; bőbeszédűség.

Geſprächweiſe, adv., beszélgetve.

Geſprengelt, adj., pettegetett, iromba tarka.

Geſtade, das, des Meeres, tengerpart; eines Fluſſes, part, vízpart.

Geſtalt, die, äußere Figur, forma, alkat, képalkat; ſchöne Geſtalt vom Manne, szép testállás — vom Weibe, szép növés; f. Beſchaffenheit, minéműség, ábrázat, tekintet, forma; f. Art und Weiſe, mód; folgender Geſtalt, a' következendő módon, így, illy módon, illyen módon.

Geſtalten, formálni; ſich anders geſtalten, megváltozni, más formát öltözni magára.

Geſtaltet, adj., formált, alkatott, formájú; wohlgeſtaltet, jeles formájú; trop. bei ſo geſtalteten Dingen, így lévén a' dolog; adv. formálva, formáltatva, alkatva.

Geſtaltung die, formáltatás, alkatás.

Geſtändig ſeyn, einer Sache, megvallani valamit.

Geſtändniß, das, vallástétel megvallás.

Geſtäude, das, csalit, csalitos, bokros hely, haraszt.

Geſtank, der, büdösség; rossz szag, bűz.

Geſtatten, megengédni.

Geſtattung, die, megengedés.

Geſteck, das, kés villa egy tokban.

Geſtehen, bekennen, megvallani p. o. hibát; nicht geſtehen, eltagadni, meg nem vallani; ſt. zugeben, megengedni; f. gerinnen, megaludni, mint a' téj, a' kocsonya, megfagyni, mint a' zsír.

Geſtein, das, Steine, kövek, kősziklák.

Geſtell, das, eines Tiſches, állás, lábai p. o. az asztalnak; einer Säule, talpkő.

Geſtellen, állítni.

Geſtern, adv., tegnap; von geſtern her, tegnapólta, tegnaptól fogva.

Geſtichel, das, vagdalódzás.

Geſtift, das, szerzemény.

Geſtirn, das, ſt. Stern, csillag; Sterne überhaupt, csillagok, csillagzat; jeder leuchtende Himmelskörper, csillag, csillagzat.

Geſtirnt, adj., csillagos.

Geſtirnſtand, der, csillagok állása.

Geſtöber, das, des Schnees, zivatar, fergeteges zivatar.

Geſtotter, das, akadozás, hebegés.

Geſträuch, das, bokor, bokrok.

Geſtreng, adj., ſtreng, kemény; als Titel, geſtrenger Herr! nemzetes! tekintetes.

Geſtricke, das, Stricken, kötés, p. o. harisnyakötés; kötés, kötött munka.

Geſtrig, adj., tegnapi; geſtrigen Tages, tegnap, a' tegnapi napon.

Geſtühl, das, Stühle, székek.

Geſtüte, das, ménes.

Geſuch, das, Bitte, kérelem, kérés, esedezés.

Geſumme, das, Geſumſe, dongás.

Geſund, adj., nicht krank, a) vom Körper, egészséges; geſund werden, meggyógyúlni; geſund machen, meggyógyítni; geſund ſeyn, egészségben lenni; b) von der Seele, ép, p. o. elme; geſunde Vernunft, józan okosság; c) der Geſundheit zuträglich, egészséges, az egészségnek hasznos,

p. o. az eledelek, a' levegő, füvek, növevények; adv. egésségesen, jól.

Geſundbrunnen, der, orvosi v. erősítő víz v. forrás, p. o. savanyúvíz, borvíz.

Geſundheit, die, am Körper, egésség; an der Seele, épsége az elménck; Mittel zur Erhaltung derſelben, z. B. die Geſundheit der Witterung, des Waſſers, eines Ortes, egéséges volta az időjárásnak, víznek, helynek; jem. Geſundheit trinken, valakinek az egéségéért inni.

Geſundheitsregel, die, egésség regulája, szabások az egésség fenntartására.

Geſundheitsumſtände, die, az egésség állapotja.

Getäfel, das, deszkázat.

Getöne, das, hangzat.

Getöſe, das, zaj, robaj, lárma, csörömpölés.

Getränk, das, ital.

Getrauen, ſich, mérészleni, merni.

Getreide, das, gabona, élet, p. o. búza, rozs; das Getreide ſchlägt auf, wird theuer, felmegy az élet ára; es ſchlägt ab, leszáll az ára; das Getreide iſt nicht im Preiſe, nincs ára az életnek v. a' gabonának.

Getreideart, die, gabonafaj v. neme.

Getreidebau, der, gabona termesztés.

Getreideboden, der, gabonacsűr v. tárház.

Getreidefeld, das, gabonatermőföld.

Getreidehandel, der, gabonakereskedés.

Getreidehändler, der, gabona v. búzakereskedő.

Getreidehaufen, der, garmada, rakásra töltött v. felhalmozott gabona.

Getreidelieferung, die, als Abgabe, gabonaadás; im Kriege, hadiadó gabonából; übernommene, gabonaszállítás.

Getreidemangel, der, gabonaszűke

Getreidemarkt, der, als Ort, gabonapiacz; als Handlung, gabona v. búzavásár.

Getreidemaaß, das, gabonamérő.

Getreidemühle, die, gabonaőrlő malom.

Getreidepreis, der, az élet v. gabona ára.

Getreidetheuerung, die, az élet drágasága.

Getreidezehent, der, gabonatized.

Getreu, adj., hív, hűséges; adv. híven, hűségesen.

Getreulich, adj., hűséges, hívséges; adv. hiven, hűségesen.

Getröſten, bízni, bíztatni magát, vigasztalni.

Getroſt, adj., zuverſichtlich, bíztos, bizodalmas; adv. bízvást, bátran; als Zuruf, getroſt! rajta bátran, csak rajta!

Getümmel, das, zenebona, lárma, csibongás.

Geübt, adj., gyakorlott.

Gevatter, der, d. i. Pathe, keresztatya, keresztapa; koma; Herr Gevatter! komám uram!

Gevatterinn, die, keresztanya, komaasszony.

Gevatterſchaft, die, komaság.

Gevattersleute, die, komák.

Geviere, Gevierte, das, négyszegletrajz.

Geviert, adj., felnégyelt; négyes; viereckig, négyszegletes; ins Gevierte, négyszegletesen.

Gevögel, das, ſt. Vögel, madarak.

Gewachſen, adj., d. i. gleich, z. B. einem gewachſen ſeyn, bírni, kiálhatni valakivel, felérni t. i. erőre v. okosságra nézve; jem. nicht gewachſen ſeyn, nem érni fel valakivel, nem felelhetni meg, v. a' nyomába sem hágni valakinek; d. i. was emporkommen iſt, nőtt; adv. nőve.

Gewächs, das, Pflanze, planta, növevény, termés; am Leibe, növés, kinövés p. o. testen; Früchte, termés, gyümölcs; Wein vom dieſjährigen Gewächs, idei termés bor.

Gewächshaus, das, növevényház.

Gewächsreich, das, növevények v. plánták országa.

Gewähr, die, (Gewährſchaft), ſ. Verſicherung, bizonyságtétel, bizonyság; ſt. Sicherheit, in den Rechten, szavat, bátorság; Gewähr leiſten, szavatolni, felelni valaminek a' bátorságos voltáról, kezességet vállalni valamiért.

Gewähren, d. i. verſprechen, ígérni, fogadni valamit; Sicherheit leiſten, szavatolni valamit, szavatos v. kezes v. felelő lenni valamiért; erfüllen, z. B. eine Bitte gewähren, megadni, teljesíteni valaki kérését; ſt. verſchaffen, szerezni, tenni; Nutzen gewähren, használa lenni.

Gewährleiſtung, die, szavatosság, kezesség.

Gewährmann, der, im Rechte, Handel, szavatos, kezes, helytálló, felelő; bei Erzählungen, ein glaubwürdiger Mann, auf den man ſich beruft, kitől; a' kitől valami kerül.

Gewährung, die, Erfüllung, teljesítés, betöltés; die Gewährleistung, kezesség.

Gewärtigen, várni valamit.

Gewärtig seyn, jem., valakit elvárni, megvárni; ſt. zu Dienſten seyn, szolgálatjára lenni valakinek.

Gewäſch, das, fecsegés, mendemonda.

Gewäſchig, adj., fecsegő.

Gewäſſer, das, víz, sok víz, nagy víz v. vizek.

Gewahr werden, észrevenni, meglátni történetből.

Gewahrſame, die, őrizet.

Gewalt, die, erő, hatalom; Gewalt mit Gewalt vertreiben, visszaverni az erőt erővel; Gewalt geht vor Recht, a' ki erősebb az a' hatalmasabb; f. Gewaltthätigkeit, erőszak, erősködés, erő; z. B. Gewalt gebrauchen, erőszakoskodni; jemand Gewalt anthun, valakin erőszakot tenni; ſich Gewalt anthun, d. i. ermorden, magát megölni; ſt. Herrſchaft, Botmäßigkeit, hatalom, kiterjedő hatalom p. o. uralkodásra; die höchſte Gewalt haben, fő hatalommal bírni, uralkodni; trop. ſeine Stimme in ſeiner Gewalt haben, tetszése szerént bírni a' szavával, azt tudni mérsékleni.

Gewalthaber, der, úrparancsoló.

Gewaltig, adj., ſtark, erős, nagy erejű; heftig, erős, hatalmas, nagy; eine gewaltige Stimme, erős v. nagy hang v. szó; ein gewaltiger Wind, erős v. iszonyú szél; mächtig, hatalmas, tehetős; gazdag; adv. erősen; felette nagyon, keményen; erőszakosan.

Gewaltſam, adj., erőszakos; adv. erőszakosan.

Gewaltſamkeit, die, erőszakosság, erőszakoskodás.

Gewaltthat, die, erőszaktétel, erőszak.

Gewaltthätig, adj., erőszakos; adv. erőszakosan, erőnek erejével.

Gewaltthätigkeit, die, erőszakoskodás.

Gewand, das, ruházat, köntös.

Gewandsweiſe, adv., unter der Hand, alattomban; d. i. zum Scheine, csak tettetésből, mintha.

Gewandt, adj., geübt, jártas, forgott, gyakorlott, ügyes valamiben; iſt es hurtig, gyors, serény; ein gewandter Kopf, eszes ember, ügyes fejű ember; adv. ügyesen, gyorsan.

Gewandtheit, die, ügyesség, jártas ügyesség.

Gewarten, z. B. etwas zu gewarten haben, várhatni valamit.

Gewebe, das, szövés; szövémód; das Gewebte, szött dolog, szövevény, szövötény, szövött.

Gewebt, adj., szött; adv. szöve.

Gewehr, das, fegyver; kleines Schießgewehr, puska, tüzelő fegyver; das Gewehr ergreifen, fegyvert fogni; unter das Gewehr treten laſſen, a' katonaságot fegyverben kiállitni; unter dem Gewehr ſtehen, fegyverben állani; präſentiren, elömutatni a' fegyverfogásokat; Gewehr beim Fuß, földig ereszd, t. i. a' fegyvert.

Gewehrfabrik, die, fegyverfabrika.

Gewehrkammer, die, fegyvertartószoba.

Geweih, das, szarv, csimer, p. o. szarvas szarva.

Geweine, das, sirás, rivás.

Gewende, das, egy fordúlás, szántóföld; forgatás.

Gewendig, adj., forgatható.

Gewerbe, das, kereset, mesterség; ein Gewerbe treiben, keresetből élni, mesterséget üzni; Handel, kereskedés; Geſchäft, dolog, foglalatosság.

Gewerk, das, Zunft, czéh; in Bergwerken jene Perſonen, welche gemeinſchaftlich den Bergbau betreiben, bányamivelők, bányaásatok; die Arbeiter, bányászok.

Gewerkſchaft, die, bányásztársaság.

Gewette, das, fogadás, elfogadás.

Gewicht, das, font, mérőfont; Schwere, nehézség; ſchweres, leichtes Gewicht, nagy v. nehéz, kis v. könnyű font; trop. Erheblichkeit, Einfluß, foganat, fontosság; sikeresség.

Gewichtchen, das, fontocska.

Gewimmel, das, tolongó sokaság, látványság; von leblosen Dingen, tenger, igen sok, annyi hogy szintúgy pezseg.

Gewimmer, das, jajgatás.

Gewinde, das, das Winden, gombolyitás; das gewundene, z. B. Garn, gombolyag p. o. fonál; an einer Feder, a' rugó tekervénye, tekerületje; einer Schraube, tekerületek, tekervények.

Gewinn, der, nyereség, haszon.

Gewinnbringend, adj., nyereséghajtó.

Gewinnen, nyérni; durch Arbeit erhalten, keresni, szerezni p. o. munkával; durch Anſtrengung wohin gelangen, hozájutni valamihez, eljutni valahová v. elérni; einen Berg gewinnen, a' hegyre felmenni; ſt. durch

Mühe erlangen, kapni, valamiből valamit; z. B. Erz gewinnen, érczet ásni ki v. találni, kapni; die Oberhand gewinnen, nyertes lenni, győzni; eine Schlacht gewinnen, megnyerni az ütközetet; durch Güte etwas erlangen, megnyerni, magának lekötelezni, maga részére hódítni; trop. gewonnen Spiel haben, nyertes lenni; jem. gewonnen Spiel geben, másnak engedni a' győzödelmet v. a' nyerést; ein Anſehen gewinnen, tekintetet öltözni magára, tekintetben jelenni meg; Geſchmack an etwas gewinnen, megizelítni valamit; jem. oder etwas lieb gewinnen, megszeretni, megkedvelleni valakit, valamit; ein Ende gewinnen, végének lenni, végét érni.

Gewinnen, das, nyerés, el- v. megnyerés.

Gewinner, der, nyerő, nyertes.

Gewinnreich, adj., nyereséges, bőnyereség hajtó.

Gewinnſt, der, nyerés, nyereség.

Gewinnſucht, die, nyereskórság, nyereségre vágyódás, nyereség v. haszonvadászás.

Gewinnſüchtig, adj., nyereségre vágyó, nyereség v. haszon vadászó; adv. haszonvadászva.

Gewinſel, das, nyöszörgés, nyöszörgő sirás, nyögdécselés.

Gewirk, das, szövés, kötőszövés, p. o. harisnyaszövés; szőve kötött dolog.

Gewirr, das, das Verwirren, die verworrene Sache ſelbſt, összezavarodás, összevomlás, összevomlott v. bontakozott p. o. czérna, fonál; trop. zürzavar.

Gewiſſen, das, das Bewußtſeyn einer Sache, igaz lélek, belső meggyőződés; oder eigener Handlungen, lelkiesméret; mit gutem Gewiſſen, jó lelkiesmérettel, jó lélekkel; das nagende Gewiſſen, a' mardosó lelkiesméret; ſt. Bedenklichkeit, lelkiesmérethez való dolog, szent kötelesség; z. B. ſich ein Gewiſſen aus etwas machen, szent kötelességének tartani valamit.

Gewiſſenhaft, adj., igaz lelkű, jó lelkiesméretű, jó lelkű; adv. igaz lélekkel.

Gewiſſenhaftigkeit, die, igaz lelkűség, jó lelkűség, lelkiesméretesség.

Gewiſſenlos, adj., lelkiesméretlen, gonosz lelkiesméretű, álnok; adv. álnokúl, gonosz lélekkel.

Gewiſſenloſigkeit, die, lelkiesmére ség.

Gewiſſensangſt, die, lelkiesméret rongattatása vagy furdalása.

Gewiſſensbiß, der, lelkiesméret m sása.

Gewiſſensfall, der, lelkiesméretbe log, lélekbenjáró dolog.

Gewiſſensfrage, die, lelkiesmér kérdés.

Gewiſſensfreiheit, die, im Urtheilen Sachen der Religion, lelki szab a' lélek gondolkozásbeli szaba a' vallásbeli dolgok felől; in übung der Religion, a' lelkie szabadsága a' vallás gyakorlás

Gewiſſensfriede, der, lelkiesméret dessége.

Gewiſſenshalben, adv., lelkiesmér

Gewiſſenspflicht, die, szent v. l méret kötelessége.

Gewiſſensprüfung, die, lelkies megvizsgálása.

Gewiſſensruhe, die, lelkiesméret dessége, lelki nyúgodalom.

Gewiſſensſache, die, lelkiesméret log.

Gewiſſenstrieb, der, lelkiesméret

Gewiſſenszwang, der, im Handeln, győződése elfenvaló kénszer valamire; im Urtheilen, lelki reten való uralkodás, hitrevalé tetés; im Gottesdienſt, vallásb redelmetlenség.

Gewiſſermaßen, adv., némüké bizonyos tekintetben, egy szént.

Gewiß, adj., fest, állandó p. o. dék; trop. ſicher, bizonyos, nem tántorgó, nem botló; ein ſer Schritt, bizonyos és erős l ein gewiſſes Einkommen, biz jövedelem; ſt. zuverläßig, biz állhatatos, biztos p. o. barát Ueberzeugung nach gewiß, bizo kétségenkívül való; ſt. unver lich, bizonyos, meghatározott gewißen Perſonen, die man nich nen kann oder will, egy bizony o. ügyvédő; adv. erősen, bi bizonyosan, kétségkívül, bizon verſichernd, valósággal, bizony bizonnyal; ganz gewiß, minde zonnyal.

Gewißheit, die, Zuverläßigkeit, biz ség, bizonyos volta valamine lóság; vollkommene Gewißheit tökélletesen meggyőződve le

lami felöl, bizonyosan tudni valamit.

Gewißlich, adv., bizonyosan.

Gewitter, das, Donnerwetter, menydörgés, égiháború; fr. Donner, menykö; das Gewitter hat eingeſchlagen, béütött a' menykö.

Gewitterhaft, adj., z. B. der Tag, égiháborúval fenyegetö.

Gewitterregen, der, égiháborús v. menydörgéssel járó esö.

Gewitterſchaden, der, zivatar, jégeső v. felhöszakadás által okozott kár.

Gewitterwolke, die, háborús felleg, égiháborús felhö.

Gewöhnen, jemanden an etwas, valakit valamire rászoktatni, v. valamihez hozászoktatni; daher: gewöhnt, rászokott, rá van szoktatva, hozzá van szoktatva.

Gewöhnlich, adj., szokott, rendes, rendszerénti, rendszeréntvaló, bévett, közönséges; ein gewöhnliches Wort, közönségesen bévett szó vagy kifejezés; gewöhnliches Sprichwort, köz példabeszéd; adv. közönségesen, rendszerént.

Gewölbe, das, d. i. eine gewölbte Decke, bolthajtás, boltozat; ein gewölbtes Behältniß, bolt, bolthajtásra épült kamara; für Kaufleute, kalmárbolt; eines Buchhändlers, könyváros bolt.

Gewölbt, adj., bolthajtásos, boltozatos, bolthajtásra épült.

Gewölk, das, felleg, felhö, fellegzet.

Gewölkig, adj., felhös, fellegzett, bésellegzett.

Gewogen, adj., günſtig, kedvező, hajlandó, jó indúlattal v. hajlandósággal viseltető; adv. jó indúlattal.

Gewogenheit, die, hajlandóság, jó indúlat, jóság, p. o. valaki eránt, kegyesség.

Gewohnen, z. B. etwas gewohnt werden, rászokni valamire, megszokni valamit.

Gewohnheit, die, szokás; fr. Gebrauch, Sitte, bevett szokás; nach meiner Gewohnheit, szokásom szerént, a' mint megszoktam; eine Gewohnheit annehmen, valamelly szokást felvenni, rászoktatni magát; die Gewohnheit wird zur Natur, a' sok szokás természetté válik; es iſt mir zur Gewohnheit worden, megszoktam már, hozzá v. rászoktam.

Gewohnheitsfehler, der, szokásbeli hiba.

Gewohnt, adj., szokott, rászokott, szokássá vált; adv. rá- v. megszokva, szokva.

Gewühl, das, tolongás, tolongó sokaság.

Gewürfelt, adj., kockás; kockázva.

Gewürm, das, fr. Würmer, férgek.

Gewürz, das, füszer, füszerszám.

Gewürzhaft, adj., füszeres, füszerízű v. illatú.

Gewürzhändler, der, füszerszámáros, füszeráros.

Gewürzhandel, der, füszerárosság, füszerszámmal kereskedés.

Gewürzladen, der, füszerbólt, füszeres v. füszerszámos bólt.

Gewürznägelein, das, die Gewürznelke, szekfü, szekfübors.

Gewürzwaaren, die, füszerek, füszerszámok.

Gezänk, das, perlekedés, czivódás, veszekedés.

Gezauder, das, késedelmeskedés, késedelem.

Gezelt, das, sátor.

Geziemen, ſich, illeni; es geziemt ſich, úgy illik, illik, illő; es geziemt ſich nicht, nem illik, illetlen.

Geziemend, adj., illő, illendő; méltó, illető, tartozó; adv. illendően, méltán.

Geziere, das, czifraság, cziczoma; indúlateröltetés.

Geziert, adj., geſchmückt, ékes, czifrás; eröltetett; adv. ékesen, czifrán; eröltetve.

Gezimmer, das, ácskészület.

Gezisch, das, sziszegés.

Gezwitſcher, das, csivogás, ficserékelés, csiripelés.

Gicht, die, köszvény, tagszaggatás, szárazfájás; die laufende Gicht, futkozó köszvény; die beſtändige, megülő; in den Händen, karköszvény; in den Füßen, szárköszvény; in den Knieen, térdköszvény.

Gichtbrüchig, adj., szélütött tagú, köszvényes.

Gichtfieber, das, köszvényes hideglelés.

Gichtfluß, der, köszvény csúz.

Gichtiſch, adj., köszvényes.

Gichtſchmerz, der, tagszaggatás, szárazfájás, köszvény fájdalom.

Giebel, der, házcsúcs, szelemenfal, szelemenvégfal.

Giebeldach, das, szelemenre épített fedél.

Giebelſeite, die, szelemenes oldal.

Giebelſpitze, die, a' szelemen csucsa.

Gier, die, kivánság.

Gierig, adj., kívánó.
Gießbach, der, sebes patak.
Gießbecken, das, medencze, töltő medencze.
Gießen, tölteni, önteni; ſt. begießen, megöntözni, p. o. a' virágot; in eine Form gießen von Metall, formába önteni, p. o. ónból, ezüstből; daher gegoſſen, z. B. gegoßene Arbeit, öntött munka; ſt. ſtark regnen, nagyon esni, szakadni.
Gießen, das, die Gießung, töltés, megöntözés, öntés t. i. formába.
Gießer, der, der Metall gießt, formábaöntő, p. o. rézöntő, czinöntő.
Gießerei, die, öntőmühely.
Gießfaß, das, locsoló, öntöző edény.
Gießhaus, das, öntőmühely.
Gießkanne, die, töltő edény.
Gießofen, der, öntőkemencze.
Gift, das, méreg; Gift miſchen, bereiten, mérget keverni csinálni; mit Gift tödten, méreggel megégetni valakit; der Gift, das Beſtreben andern zu ſchaden, oder Bosheit, Zorn, méreg, bosszúság, mérgesség.
Giftarzney, die, méregölő, méregellenvaló orvosság.
Giftbaum, der, mérges eczetfa; mérges balsamfű.
Giftbecher, der, méregpohár, méreggel töltött pohár.
Gifteſſig, der, méregölő eczet.
Giftig, adj., mérges, p. o. kigyók; ſt. sehr zornig, dühös, mérges, igen haragos; adv. mérgesen, megmérgedve; haragosan; giftig werden, mérgelődni, megbosszankodni.
Giftkraut, das, katika, sisakvirág, sisakfű.
Giftmehl, das, maszlag, egérkő.
Giftmiſcher, der, méregkeverő v. csináló.
Giftmiſcherei, die, méregcsinálás v. keverés.
Giftſchwamm, der, mérges gomba.
Gifttrank, der, méreg ital.
Giftwurzel, die, fecskegyökerűfű.
Gilbe, die, sárga szín; sárga agyak.
Gilben, sárgára festeni megsárgítni, megsárgúlni.
Gilbig, gilblich, adj, sárgás; adv. sárgásan.
Gilde, die, czéh, társaság; Saufbruderſchaft, tobzódó társaság.
Gimpel, der, pirók, süvöltő, magnyitó; ein Einfaltspinſel, buta, ostoba.
Gipfel, der, tető, csúcs, tetej, tetőcsúcs, hegye valaminek, p. o. háznak, a' hegynek teteje; trop. die höchſte Stufe einer Sache, a' legfőbb polcza v. grádicsa valaminek; den Gipfel des Glückes erreichen, a' szerencsének polczára jutni; den Gipfel der Ehre erſteigen, a' becsületnek legfőbb grádicsára felhágni.
Girren, nyögni, nyögdécselni, turbékolni, mint a' galamb.
Girren, das, nyögdécselés, turbékolás.
Gitter, das, rostély.
Gitterfenſter, das, rostélyos ablak.
Gitterförmig, adj., rostélyosan, rostély formára.
Gittern, z. B. ein Kleid, reczére kivarrni a' ruhát, rostélyozni.
Gitterthor, das, rostélykapu.
Gitterthür, die, rostélyos ajtó.
Gitterwerk, das, rostélyozott munka.
Glacis, das, (glaszi), der Webrabdamm, sánczkörnyék, a' sánczon kivül lévő térség.
Glänzen, fényleni; wie ein Säbel, villogni; wie Gold, fényleni; csillámlani, tündökleni, ragyogni; trop. Bewunderung erregen, fényleni, p. o. érdemmel; glänzend machen, kifényesíteni valamit.
Glänzen, das, fénylés, ragyogás, tündöklés.
Glänzend, adj., fénylő, ragyogó; trop. fényes p. o. nagy tettek; adv. fényesen, nagy fénnyel.
Gläschen, das, üvegecske, poharacska, pohárka.
Gläſern, adj, aus Glas, üveg, üvegből való; dem Glaſe ähnlich, üvegformájú, üvegforma.
Glätte, die, simaság, sikosság.
Glätten, kisimítni, kisikárlani; geglättetes Papier, fényesre dörgölt papiros.
Glätten, das, die Glättung, kisimítás, sikárlás.
Glätter, der, sikárló.
Glättezahn, der, simító fog, agyar.
Gläubig, adj., hivő, igazhivő.
Gläubiger, der, hitelező.
Glanz, der, fény, fényesség, ragyogás, p. o. az arany ragyogása; der Waffen, a' fegyvervilágossága; trop. fény, dísz; ſich in ſeinem vollen Glanze zeigen, egész pompájában jelenni meg.
Glanzerz, das, csillámkő.
Glanzgras, das, fénypereje.
Glanzleinwand, die, fényes vászon, v. gyólcs.

le, fényesítő suvika.
eg; Glas machen, üveget
lni; Gefäß zum Trinken,
g pohár, üvegedény; ein
trinken, egy pohár bort
las zu viel trinken, egy
többet inni; er hat ein
opfe, a' fejébe ment a'

e, üvegmunka.
., üvegnemű.
, üvegszem, pápaszem,

r, üvegfedél.
veges, üvegmíves.
s, üvegablak.
, der Glasschaum, das
, üvegtajték.
as, üvegedény.
, üvegharang.
., zöld üvegszínű, üveg-

er, üvegáros.
er, üveggelkereskedés,
f.
, üvegház.
, üveghuta.
e, hójagos cseresnye.
, falfű.
üveggolyóbis.
r, üvegmíves.
, üvegfestő.
ie, die Kunst auf Glas zu
gfestés mestersége; ein
Glas, üvegrefestett kép.
, üvegáros.
üvegkemencze.
üveggyöngy.
r, runde, karika üveg,
; eine viereckige, üveg-

, üvegdarab.
as, üvegköszörülés.
er, üvegköszörüs.
der, üvegmetsző.
er, üvegalmáriom; üve-
a.
üvegkő.
üvegtábla.
üvegajtó.
r, üvegcsepp.
, üvegportéka.
rekettye.
üvegmunka.
iz, mázfény; Glasur ge-
mázzal bévonni.
ren, mázzal befuttatni,
itni, fényesítni.
, mázföld, máz.

Glatt, adj., síma, sikár; d. i. ohne Haare, síma, kopasz; ft. ſchlüpfrig, síkos, mint a'jég; ft. ſchmeichelhaft, hízelkedő, csapodár, símaszájú; eine glatte Zunge haben, síma szájának lenni; ft. ſchön, niedlich, ékes, díszes, szép; adv. símán, síkosan; szépen, ékesen; ft. gänzlich, z. B. etwas abſchlagen, kereken kimondani, hogy nem.
Glattes, das, ónas idő, síkos út.
Glatthobel, der, simító gyalú.
Glatze, die, kopaszság.
Glatzkopf, der, kopasz.
Glaube, der, hit, hivés; jemanden Glauben beimeſſen, hitelt adni v. hinni valaminek; keinen Glauben haben, nem hinni valamit; ft. Glaubwürdigkeit, hit, hivés, hitel; allen Glauben verlieren, minden hitelét v. hitelességét elveszteni; ft. Zutrauen, Credit, hitel, hitelesség, bizodalom; keinen Glauben bei jemanden haben, semmi hitelének nem lenni valakinél v. valaki előtt; in der Theologie, hit, vallásbeli hit; der wahre Glaube, az igaz hit; ft. Glaubensbekenntniß einer Kirche, hitvallás, Hiszekegyisten, az Apostoli hitformája; ft. Religion, vallás.
Glauben, hinni; einen Gott glauben, egy Istent hinni; ft. trauen, hinni, elhinni, meggyőződni valami felől; dafür halten, gondolni, tartani, hinni.
Glauben, das, hivés, hitel.
Glaubensartikel, der, vallásczikkelye, hitágazat.
Glaubensbekenntniß, das, vallástétel; az Apostoli hit formája.
Glaubensfrucht, die, hit gyümölcse.
Glaubensgenoß, der, hitsorsos, hititárs.
Glaubenslehre, die, eine einzelne, hitágazat, hitczikkely; hittudomány.
Glaubenssache, die, hittétel.
Glaubensſtreitigkeit, die, hitbeli vetélkedés.
Glaublich, adj, hihető; adv. hihetőképpen.
Glaublichkeit, die, hihetőség.
Glaubwürdig, adj., hiteles, hitelre méltó, hitelt érdemlő, szavahihető; adv. hitelesen.
Glaubwürdigkeit, die, hitelesség.
Gleich, adj., nicht ſchief oder krumm, egyenes, nem görbe v. kajsza; gleich machen, egyenessé tenni, elegyengetni; ft. eben, flach, lapos, tér, egyenes; von einerlei Beſchaffenheit,

Größe ꝛc., egyenlő valamihez, hasonló; ein Blatt iſt dem andern gleich, egyik levél hasonló a' másikhoz; mir gilt alles gleich, nekem mind egy; ſt. dasſelbe, ugyan azon; z. B. zu gleicher Zeit, ugyan azon időben, egyszersmind, egy úttal; adv. ſt. gerade, éppen; gleich gegenüber, éppen általellenben; ebenſo, auf gleiche Art, egyaránt, egyenlően; ähnlich, hasonlóképpen; wie, mint, úgy mint; gleichwie, mintha; ſogleich, mindjárt, tüstént, egyszeriben, azonnal; wenn gleich, haszinte, ámbár, noha.

Gleichachten, egyaránt becsülni, szinte annyira becsülni.

Gleichartig, adj., egynemű, egyenlőnemű v. fajú, egyfajta, egyfajú.

Gleichartigkeit, die, egyenlőneműség, egyenlőfajúság, egyfajtaság.

Gleichbedeutend, adj., egyértelmű, egyjelentésű, hasonlóértelmű.

Gleichbleibend, adj., egyenlő.

Gleiche, die, hasonlóság, egyenlőség.

Gleichen, hasonlonak lenni, hasonlítni hozzá; egyenlő lenni hozzá, felérni vele; gleich machen, hasonlóvá tenni hozzá.

Gleichergeſtalt, gleichermaßen, gleicherweiſe, adv., hasonlóképpen v. módon.

Gleichfalls, adv., is, szintúgy, hasonlóképpen.

Gleichfarbig, adj., egyenlőszínű, hasonlószínű.

Gleichförmig, adj., hasonlatos, egyenlő, egyforma, megegyező; adv. egyenlően, megegyezőleg.

Gleichförmigkeit, die, egyenlőség, egyformaság, megegyezés.

Gleichgeſinnt, adj., egyértelmű, egy értelemben lévő, megegyező.

Gleichgewicht, das, mértékarány, fonterányúság, egyenlő mérték; das Gleichgewicht halten, megütni a' mértéket; im Gleichgewicht ſeyn, egymértékű v. egyenlő nehézségű lenni; trop. egyenlőség; das politiſche Gleichgewicht, hatalom egyenlősége.

Gleichgültig, adj., egyenlő becsű, egyetérő, egybecsű p. o. pénz; weder gut noch böſe, közép, középbecsű, középszerű, sem jó sem rossz; unwichtig, egyenlő, a' mi mindegy; gelaſſen, rubig, megindúlatlan, hideg, hideg indúlatú; ſt. kaltblütig, hidegvérű v. szívű; unempfindlich, érzéketlen; adv. megindúlatlanúl, hidegen, hideg vérrel, fel sem véve.

Gleichgültigkeit, die, egybecsűség, egyetérőség, egyenlő becs; Unempfindlichkeit, csekélység, nem fontos dolog; Gelaſſenheit, indúlatlanság, hidegség, fel sem vevése valaminek, nem gondolás valamivel; Unempfindlichkeit, érzéketlenség.

Gleichheit, die, egyenlőség; für Aehnlichkeit, hasonlóság.

Gleichkommen, felérni vele v. valakivel.

Gleichlaufend, adj., egyközű p. o. lineák.

Gleichlaut, der, hangegyezés.

Gleichlauten, egyezni a' hangoknak.

Gleichlautend, adj., egyhangú, egyenlő v. egyező hangú.

Gleichmaaß, das, egyarány.

Gleichmachen, egyenlővé tenni, elegyengetni.

Gleichmachung, die, egyenlővététel.

Gleichmäßig, adj., egyarányos, egyenlő, hasonló; adv. egyenlően, hasonlóképpen.

Gleichmäßigkeit, die, egyarányúság, egyenlőség, egyezés.

Gleichmüthig, adj., mindenkor egyenlő indúlatú; adv. egyenlő indúlattal.

Gleichmuth, der, egyenlő indúlat, állhatatos indúlat.

Gleichnamig, adj., egyenlő nevű, egy néven lévő.

Gleichniß, das, hasonlatosság.

Gleichſam, adv., mintegy; gleichſam als ob, mintha.

Gleichſchätzen, egyaránt becsülni, vele egy becsbe tenni, szinte annyira becsülni.

Gleichſchätzung, die, egyenlő becsülés, egy becsben tartás.

Gleichſchenkelig, adj., egyenlő két oldalú v. szárú p. o. három szegletrajz.

Gleichſeitig, adj., egyenlőoldalú.

Gleichſtellen, egyenlővé tenni.

Gleichſtimmig, adj, egyenlő hangú v. szavú; adv. egyezőleg.

Gleichthun, z. B. es jemanden gleich thun wollen, vetélkedni valakivel valamiben.

Gleichung, die, egyenlítés, hasonlítás, egyenlővététel.

Gleichviel, adv., ugyan annyi, mindegy, szinteannyi.

Gleichweit, adv., egyenlő bőségű v. tágasságú, szinte olly bő v. tágas; egyenlő messzeségű, szint olly messzelévő.

Gleichwie, adv., valamint, a' mint.
Gleichwinkelig, adj., egyenlő szegletű.
Gleichwohl, adv., mégis, mindazáltal, csakugyan.
Gleichzeitig, adj., egy idejű, egyidős, egykorú, egyidőbeli, egykori, egykorású.
Gleichzu, adv., egyenesen.
Gleißen, glänzen, fényleni, csillámlani; trop. einen Schein haben, színt mutatni, jó színű lenni, színére nézve tetsző lenni.
Gleißend, adj., fénylő; trop. színes, színt mutató p. o. szók.
Gleißner, der, színeskedő, szín v. képmutató.
Gleißnerei, die, szín v. képmutatás.
Gleißnerisch, adj., szín v. képmutatói, tettetett; adv. tettetve, színmutatólag, szín v. képmutató módon.
Gleiten, csúszni, könnyen csúszni; st. ausgleiten, elcsúszni, megcsuszamodni; csúszkálni p. o. a' jégen.
Gletscher, der, jeges hegy v. bércz.
Glied, das, st. Gelenk, tag, íz; einzelne zum Ganzen gehörige Theile, 1) am menschlichen Körper, tag, test része; 2) an der Kette, láncz szeme; 3) einer Gesellschaft, társ, valamelly társaságnak tagja; 4) eine Reihe Soldaten, rend, sor; 5) an Pflanzen, bötyök; 6) einer Familie, (jedoch nur in absteigender Linie), íz a' nemzetségben v. famíliában; bis ins dritte Glied, harmad ízig v. harmad íziglen; 7) in der Rede, rész, felosztás p. o. a' beszédben.
Gliederbau, der, a' tagok alkatása.
Gliederhaut, die, hártya.
Gliederkrankheit, die, köszvény.
Gliederlahm, adj., béna.
Gliedern, daher: gegliedert, tagokra osztott.
Gliederweh, das, tagfájdalom.
Gliederweise, adj., tagonként, ízenként; von Soldaten, soronként.
Gliedkraut, das, bibetyű, forrasztófű.
Gliedmaaß, das, tag; pl. tagok, ízek.
Gliedschwamm, der, forrasztó gombatapló.
Gliedwasserfucht, die, vízkórság.
Glimmen, schimmern, csillogni, csillámlani; schwach brennen, parázsban emésztődni; trop. der Aufruhr, Krieg glimmt, a' pártütés, lázzadás v. háború alattomban tenyészik.
Glimmer, der, csillám, csillámp; csillámpor, macskaarany.
Glimmern, pillogni, alattomban emésztődni a' parázsban, tenyészni, pislákolni.
Glimpf, der, kéméllés, kéméllve bánás; mit vielem Glimpf einem die Wahrheit sagen, nagy kéméllessel mondani meg valakinek az igazat.
Glimpflich, adj., kéméllő; adv. kéméllve.
Glitschen, csúszni.
Glocke, die, harang; die Glocke läuten, harangozni; anschlagen, z. B. bei einer Feuersbrunst, a' harangot félreverni 's azzal jelt adni p. o. házégéskor; st. Schlagubr, ütőóra; z. B. was ist die Glocke? hány az óra v. hányat ütött az óra; die Glocke hat zwei geschlagen, kettőt ütött az óra; trop. verschiedene Dinge in Glockengestalt, harang, az az mindenféle harangformájú mívek.
Glockenblume, die, harangvirág.
Glockenförmig, adj., harangforma; adv. harangformájú.
Glockengießer, der, harangöntő.
Glockengut, das, harangérez.
Glockenklang, **Glockenlaut**, der, harangszó.
Glockenläuter, **Glockenzieher**, der, harangozó.
Glockenschlag, der, harangszó; der Schlagubr, óraütés p. o. a' toronyban.
Glockenschwengel, der, harangütő.
Glockenspeise, die, harangréz v. érez.
Glockenspiel, das, harangjáték.
Glockenstuhl, der, harangláb.
Glöckchen, das, csengetyű; kolomp.
Glöckner, der, Küster, egyházfi.
Glorie, die, dicsőség; der Schein um das Haupt der Heiligen, szentsúgár.
Glorreich, adj., dicső, dicsőséges; adv. dicsőül, dicsően, dicsőségesen.
Glorwürdig, adj., dicsőséges, dicsőségre méltó; glorwürdigen Andenkens, dicső emlékezetű, v. boldog emlékezetű.
Glossarium, das, magyarázó szótár, szómagyarázattár.
Glosse, die, Erklärung, Bemerkung, magyarázat, magyarázó jegyzés, jegyzék.
Glossiren, magyarázó jegyzéseket adni valamihez.
Glucken, **Gluckſen**, von Hühnern, kotyogni mint a' tyúk.
Gluckhenne, die, kotyogós tyúk, kotlós tyúk.
Glück, das, d. i. Ungefähr, történet, eset, sors, szerencse; blindes Glück, vak szerencse; durch Glück, törté-

netből; günstiger Zufall, szerencsés történet, szerencse; er hat Glück, kedvez neki a' szerencse; glücklicher Ausgang, szerencsés kimenetel; jemanden zu einer Reise Glück wünschen, szerencsés útat kivánni valakinek; das Glück als personificirtes Wesen, szerencse; ſt. Glückſeligkeit, boldogság; es gibt kein vollkommenes Glück, nincs tökélletes boldogság; Risiko, blindes Glück, szerencse, koczka, vak szerencse; etwas dem Glück überlaſſen, valamit koczkáztatni, szerencsére bízni; das Gute, der Vortheil, jó, jótétemény, szerencse; z. B. die Geſundheit iſt ein großes Glück, az egésség nagy jótétemény; bei Höflichkeitsbezeugungen, z. B. ſeitdem ich das Glück hatte, Sie bei mir zu ſehen, miólta szerencsém vólt az Urat nálam tisztelni.

Glücken, ſt. gelingen, szerencsés lenni, boldogúlni valamiben; es glückt ihm alles, mindenbe szerencsés.

Glücklich, adj., Glück genießend, szerencsés, boldog; glücklich ſeyn, boldogúlni valamiben; nicht glücklich ſeyn, nem boldogúlni valamivel v. benne; ſich glücklich ſchätzen, szerencsésnek tartani magát; Glück bringend, erwünſcht, kivánt, szerencsés p. o. kimenetele valaminek; ein glücklicher Tag, örvendetes nap; adv. szerencsésen, p. o. élni.

Glücksball, der, szerencse játéka v. laptája.

Glücksbude, die, lotribólt.

Glückſelig, adj., boldog.

Glückſeligkeit, die, boldogság.

Glücksfall, der, szerencsés eset, történet, szerencse.

Glücksgabe, die, szerencse adománya.

Glücksgöttinn, die, szerencseistennő.

Glücksgut, das, szerencse java, pl. javai.

Glückskind, das, szerencse fija v. kedvencze.

Glücksrad, das, szerencse kerék.

Glücksritter, der, szerencse késértő.

Glücksſpiel, das, koczkajáték; dasſelbe ſpielen, koczkázni.

Glücksſtand, der, szerencsés állapot.

Glücksſtern, der, szerencsés csillagzat, szerencse csillaga.

Glückstopf, Glückshafen, der, szerencse fazeka.

Glücksumſtände, die, pl. szerencse, szerencsés állapot; tehetség, javai, jósága valakinek.

Glückswechſel, der, a' szerencse változandósága.

Glückwünſchen, örvendezni valakinek, p. o. neve napján, előmenetélen, 's a' t.

Glückwünſchend, adj., örvendő, örvendező.

Glückwünſcher, der, örvendező, szerencsekivánó.

Glückwünſchungsſchreiben, das, örvendező levél.

Glückwunſch, der, örvendezés.

Glühen, brennend leuchten, tüzes lenni; das Eiſen glüht, tüzes a' vas; glühende Kohlen, párszén, eleven szén; glühend machen, megtüzesiteni; glühend werden, megtüzesedni; ſehr heiß ſeyn, csupa tüz lenni, tüzelni, szikrázni; trop. z. B. die Augen glühen, égnek v. szikráznak a' szemei; brennen von Leidenſchaften, égni, felhevülve lenni; z. B. er glüht vor Zorn, forr a' méreg benne; er glüht vor Liebe, égeti a' szerelem; brennende (rothe) Farbe haben, lángolni, langoló piros lenni.

Glühend, adj., tüzes; trop. égő, forró, heves, p. o. indúlatosság.

Glühfeuer, das, izzó tüz, izzó.

Glühofen, der, tüzes kemencze.

Gluth, die, izzó tüz, eleven v. párszén, parázstüz, paráza; in Gluth gerathen, megtüzesedni, meggyúladni; trop. neki tüzesedés, hevülés; in Gluth gerathen, felgyúladni, felhevülni.

Gnade, die, Gunſt, kegyesség, kegyes jóság, szivesség; jemanden eine Gnade erweiſen, valami kegyességgel v. jótéteménnyel lenni valakihez; aus der Gnade kommen, kiesni valaki kegyelméből v. kedvéből; Barmherzigkeit, könyörületesség, kegyelem; um jemand. Gnade bitten, kegyelmért esedezni; als Ehrentitel, Euer Gnaden! Nagysága, Nagyságos Uram v. Asszonyom!

Gnaden, ſt. Gnade erweiſen, kegyelmezni.

Gnadenbelohnung, die, kegyelembeli jutalom.

Gnadenberufung, die, Gnadenberuf, der, kegyelemből való hívatal v. választás, p. o. az idvességre.

Gnadenbezeugung, die, kegyelem, kegyes jótétemény, kegyelem mutatás.

Gnadenbild, das, csudatévő kép.

Gnadenbrief, der, zu einer Vergebung,

kegyelemlevél; zu einer Freiheit, adománylevél.
Gnadenbrod, das, kegyelemkenyér.
Gnadenbund, der, kegyelem szövetsége.
Gnadengabe, die, kegyelem.
Gnadengehalt, der, kegyelemfizetés.
Gnadengeld, das, idem.
Gnadenlohn, der, kegyelem jutalom.
Gnadenort, der, csudatévő kép helye.
Gnadenpfennig, der, kegyelempénz.
Gnadenreich, das, kegyelem országa.
Gnadenreich, adj, kegyelemmel teljes, kegyelmes.
Gnadenstoß, der, halálos döfés.
Gnadenstuhl, der, a' frígyláda fedele.
Gnadentafel, die, ſt. das heil. Abendmahl, Úr vacsorája.
Gnadenverheißung, die, kegyelemígéret.
Gnadenvoll, adj., kegyelemmel teljes.
Gnadenwahl, die, kegyelembeli elválasztás.
Gnadenwerk, das, kegyelem munkája, váltság munkája.
Gnadenzeichen, das, kegyelemjel.
Gnädig, adj., günſtig, gewogen, jó, jóságos, kegyes; gütig, gefällig, nyájas, kegyes; barmherzig, könyörülő, könyörületes, kegyelmes; als Titel, gnädiger Herr! Tekintetes Úr, Nagyságos Úr! adv. gütig, kegyesen, nyájasan; kegyelmesen.
Gneis, der, érczarany.
Gobel, die, Taufpathe, keresztanya; keresztleány.
Gober, die, toka.
Göfe, die, szúnyok.
Gönnen, ſt. wünſchen, kívánni; nicht mißgönnen, nem irígyleni valakinek, nem bánni, ha szerencsés v. valamiben boldogúl; zugeſtehen, erlauben, megengedni, nem akadályoztatni v. hátráltatni valakit valamiben; widerfahren laſſen, z. B. gönnen Sie mir die Ehre Ihres Beſuches, legyen szerencsém az Úrhoz.
Gönner, der, jóltévő, partfogó.
Gönnerinn, die, pártfogó t. i. asszony.
Görge, der, György, Gyuri.
Götterblume, die, hulláng.
Götterbote, der, istenek követe.
Götterlehre, die, istenekről való tudomány.
Götterreich, das, istenek országa.
Götterſitz, der, istenek lakása.
Götterſpeiſe, die, istenek eledele.
Götterſpruch, der, isteni szózat.
Göttertrank, der, istenek itala.
Göttinn, die, istenasszony.
Göttlich, adj, isteni; ſt. ſehr vorzüglich, felséges, isteni; adv. isteni módon, istenként, isten gyanánt.
Göttlichkeit, die, isteniség.
Götze, der, bálvány, bálványisten, költött isten.
Götzenbild, das, bálványkép.
Götzendiener, der, bálványimádó, bálványozó.
Götzendienſt, der, bálványimádás, bálványozás.
Götzenopfer, das, bálványoknak áldozás.
Götzenprieſter, der, bálványozó pap.
Gold, das, arany; gemünztes Gold, vert arany; gediegenes Gold, termés arany, sár, v. gyúrt arany; von Gold; aranybólvaló, arany; mit Gold überzogen, megaranyozott.
Goldader, die, aranyér, az arany ere.
Goldadler, der, sárga v. havasi sas.
Goldammer, der, czitrom sármány.
Goldamſel, die, sárga aranybegy, sárgarigó, sármalinkó.
Goldarbeit, die, aranymív.
Goldarbeiter, der, aranymíves.
Goldbergwerk, das, aranybánya.
Goldberyll, der, sárgaberill.
Goldblättchen, das, aranyfüst.
Goldblech, das, aranypléh.
Goldblume, die, aranyvirág.
Goldbraht der, aranysodrony.
Golddurſt, der, kincsszomjúzás.
Golden, adj., arany, aranyból való; vortrefflich, sehr schätzbar, igen jeles, becses, drága, arany; ein goldener Spruch, jeles mondás; goldene Tage verleben, vídám v. boldog napokat tölteni v. élni; mit Gold beſetzt, beſchlagen, aranyozott, megaranyozott, aranyos; die goldene Ader, aranyér.
Golderz, das, aranyércz.
Goldfaden, der, arany fonál.
Goldfarbe, die, aranyszín.
Goldfarbig, adj., aranyszínű.
Goldfaſan, der, aranyfáczán.
Goldfinger, der, nevendékujj.
Goldfiſch, der, garda; arany ponty.
Goldfliege, die, arany bogár.
Goldflimmer, der, Goldflitter, aranypillangó.
Goldforelle, die, Goldbrachſen, der, aranyhóldas spár (hal).
Goldfuchs, der, világos sárga ló.
Goldführend, adj., aranyat hordó p. o. folyóviz.
Goldgang, der, aranyér, (bányában).
Goldgeier, der, szakállas grif v. keselyű.
Goldgelb, adj., aranysárga.

Goldgestickt, adj., arannyal hímzett.
Goldgewicht, das, aranymérő.
Goldglätte, die, aranyszínmáz; porics, forrasztó porics.
Goldglanz, der, aranyfény.
Goldgrube, die, aranybánya.
Goldgulden, der, aranyos forint, egy forintos arany.
Goldhaar, die, sárgaveres haj.
Goldhafer, der, aranyszínű zab.
Goldhaltig, adj., arannyal vegyes v. elegyes.
Goldkäfer, der, aranyos cserebűj v. cserebüly.
Goldkies, der, aranyos kövecs.
Goldkind, das, szerelmes gyermek, legkeddvesebb gyermeke valakinek.
Goldklumpen, der, aranydarab.
Goldkönig, der, (in der Chemie), arany virág v. virágarany a' testalkatóknál.
Goldküste, die, aranytermő part (áfrikában).
Goldlack, der, eine Art Firniß, aranyszín firnácz; zum Siegeln, aranyos spanyolviasz; eine Blume, fajtalinka, sárga ibolya.
Goldlitzen, der, aranyszínagyak.
Goldmacher, der, aranycsináló.
Goldmacherkunst, die, aranycsinálás.
Goldmilz, die, aranyveselke.
Goldmine, die, aranyér, arany ere.
Goldmünze, die, aranypénz.
Goldpapier, das, aranyos papiros.
Goldprobe, die, aranypróba.
Goldregen, der, aranyeső; trop. reichliches Geschenk an Geld, gazdag ajándék t. i. aranyból.
Goldreich, adj., arannyal bövelkedő.
Goldring, der, aranygyűrű.
Goldrutbe, die, aranyos istápfű.
Goldsand, der, aranyos fövény.
Goldschaum, der, aranyfüst, arany hab.
Goldschlacke, die, aranysalak.
Goldschläger, der, aranyfüstmíves.
Goldschmelzer, der, aranyolvasztó.
Goldschmied, der, aranymíves, ötvös.
Goldspinnen, das, aranyszálhúzás.
Goldstange, die, aranyrúd, apró rúdakba öntött arany.
Goldstaub, der, aranypor.
Goldstein, der, Chrysolith, topáz; aranypróbakő.
Goldsticker, der, Goldstickerinn, die, arannyal hímező v. varró.
Goldstickerei, die, aranyhímezés mestersége; die Arbeit, aranyhímezés, aranyoshímvarrás.
Goldstoff, der, arannyal szőtt matéria, aranyszövevény.
Goldstufe, die, aranyércz.
Goldstück, das, arany darab; arany pénz.
Goldtinctur, die, aranyszínszesz, aranytinktúra.
Goldtresse, die, aranypaszamánt.
Goldwäsche, die, aranymosás.
Goldwäscher, der, aranymosó, ki a' fövényből aranyat mos ki.
Goldwage, die, aranymérő t i. eszköz; trop. etwas auf der Goldwage abwägen, valamit nagyon szorosan megvizsgálni, szoros értelemben venni p. o. a'szót.
Golf, Golfo, der Meerbusen, öböl, tengeröböl.
Gondel, die, sajka, gondolya, Velenczei csónak.
Gondelführer, Gondolier, der, sajkás, gondolyás.
Gosse, die, csatorna, mosléknak való, mellyen valamit leöntenek; s. Rumpf, garat a' malomban.
Gott, der, Isten, pl. die Götter, istenek t. i. a' pogányoknál; will Gott, wenn Gott will, ha isten akarja; so wahr mir Gott helfe! istenemre mondom! az isten engem úgy segéljen! behüte Gott! az isten őrizzen s ne adja! verneinend, dehogy, korán sem! in Gottes Namen! isten segedelmével! zuloſſend, ſt. meinetwegen, én nem bánom; um Gottes Willen! az istenért! Gott Lob! Gott ſey Dank! hálá istennek, hálá legyen az istennek! Gott helf! adja isten egészségedre, kedves égésségére! t. i. váljék a' prüsszentés.
Gottesacker, der, közönséges temető, temetőhely.
Gottesdienſt, der, isteni tisztelet, szolgálat.
Gottesdienſtlich, adj., isteni tiszteletet illető.
Gottesfurcht, die, isteni félelem.
Gottesfürchtig, adj., istenfélő, szent, kegyes; adv. istenfélő módon.
Gottesgabe, die, isten adománya.
Gottesgelahrtheit oder **Gottesgelehrtheit**, die, istentudomány.
Gottesgelehrter, der, egyházi tudós, istentudományos, szentírás magyarázó tudós.
Gotteshaus, das, szentegyház, templom, istenháza.
Gotteskaſten, der, istenládája, templom v. eklézsia ládája.

Gotteslästerer, der, istenkáromló.
Gotteslästerlich, adj., istenkáromló; adv. istenkáromló módon.
Gotteslästerung, die, istenkáromlás.
Gotteslängner, der, istentagadó.
Gotteslängnerisch, adj., istentagadói, istentelen; adv. istentelenül.
Gotteslängnung, die, istentagadás.
Gotteslohn, der, istenî jutalom.
Gottesmann, der, pap, lelki tanitó, isten embere; kegyes ember.
Gottestisch, der, úrnak asztala.
Gottesverächter, der, **Gottesverächterinn**, die, istentelen, istennélkül való.
Gottesvergessen, adj., istentöl elfajúlt.
Gottgefällig, adj, istenes, kegyes.
Gottheit, die, **Göttlichkeit**, istenség; Gott, isten.
Gottlos, adj., lasterbaft, istentelen, istennélkülvaló; gonosz; adv. istentelenül.
Gottlosigkeit, die, istentelenség; eine gottlose That, gonoszság
Gottmensch, der, Istenember, a' Krisztus.
Gottselig, adj., kegyes, szent, istenes; adv. kegyesen.
Gottseligkeit, die, kegyesség, szent élet.
Gouvernante, die, leánynevelő t. i. fejérnép.
Gouvernement, das, tartományosztály.
Gouverneur, der, eines Landes, kormányozó; Erzieher, nevelő.
Grab, das, sír; jemanden zu Grabe tragen, valakit a' temetőbe kivinni; jemanden zu Grabe begleiten, valakit (mint halottat) kikésérni; zu Grabe bestatten, valakinek az útólsó tisztességet megadni; bis zum Grabe, hóltig, halálig, utólsó lehelletig; jenseits des Grabes, a' siron túl, a' jövendő életben; trop. Verderben, vesedelem.
Grabeisen, das, ft. Schaufel; ásó; ft. Grabstichel, metszővas.
Graben, ásni; eine Grube graben, árkot ásni; einen Brunnen graben, kútat ásni; eingraben, mit dem Grabstichel, vésni, bévésni, metszeni, bémetszeni, bévágni, p. o. kőbe, fába, rézbe valamit.
Graben, das, ásás; in Holz ꝛc., vésés, bévésés, metszés.
Graben, der, pl., die Gräben, árok, verem; Graben ziehen oder aufwerfen, árkot ásni v. hányni.
Grabesstille, die, mély hallgatás.
Grabgesang, der, das Grablied, halotti ének.
Grabhügel, der, sírhalom.
Grabmal, das, sírjel, sírfa, sírkő, koporsókő, siremlék.
Grabscheid, das, ásókapa.
Grabschrift, die, sírvers.
Grabstätte, die, temető sír.
Grabstein, der, koporsókő, sírkő.
Grabtuch, das, koporsószőnyeg.
Grachel, die, kalász, kalászszálka.
Grad, der, die Größe der Beschaffenheit, mérték, grádics, lépcső; ein hoher Grad von Kälte, nagy v. erős hideg; im hohen, höhern, höchsten Grade, nagy, nagyobb, legnagyobb mértékben v. grádicsban; im äußersten Grade, felettébb; in gleichem Grade jemand. bewundern als lieben, valakit egyaránt csudálni és szeretni; in der Mathematik und Geographie, mértékrész; in der Genealogie, az atyafiságizei.
Grabiren, (vom Golde), kifőzni az aranyat, és az által a'színét elevenebbé tenni.
Graduirt, adj., akadémiai rangot nyert, p o. az orvosi tudományban, 's a' t.
Grabweise, adv., lépcsőnként.
Gräber, der, ásó, a'ki ás; véső, metsző, a'ki vés, metsz.
Gräfinn, die, Grófné.
Gräflich, adj., grófi, grófé, grófhoz tartozó; z. B. gräfliche Diener, Gärten, a' gróf cselédjei, inasai, kertjei; adv, grófilag, grófi módon, grófhoz illő módon.
Grämen, jemanden, búsítni valakit, bút szerezni valakinek; sich grämen, búsúlni, epekedni, búnak adni magát.
Grämen, das, bú; epekedés.
Grämlich, adj., bús; epekedő.
Grän, das, ein sehr kleines Gewicht, grén, egy árpászemnek harmadrésznyi nehézsége az aranymérésben.
Gränze ꝛc., ſ. Grenze.
Gräschen, das, füvecske, füszálacska.
Gräßlein, der, csicsörke.
Gräßlich, adj., iszonyú, irtóztató, rút; adv. iszonyúan, irtóztató módon, irtóztató képpen, rútúl.
Gräßlichkeit, die, iszonyúság, irtóztatóság, útálság.
Gräßling, der, im Weinbaue ein Fächser, so lange er nur noch ein Jahr alt ist, bujtóág, bujtovány p. o. a' szőlőtökén; ein Fisch, görgöcse, köviponty.
Gräte, **Gräthe**, die, halszálka, szálka, tüske.

Gräuel, der, d. i. Abscheu, Ekel, iszonyúság, irtóztatóság, útálság, útálatosság; eine abscheuliche Handlung, iszonyú dolog, gonoszság.
Gräuelthat, die, gonosztett, kegyetlenség.
Gräulich, adj., útálatos, iszonyú, fertelmes; irtóztató, rettenetes, rusnya.
Graf, der, Gróf.
Grafenstand, der, Grófi rang.
Grafschaft, die, Grófság.
Gram, adj., d. i. gehässig seyn, Widerwillen gegen jemanden fühlen, z. B. jemanden gram seyn, valaki eránt ellenséges indúlattal viseltetni.
Gram, der, epekedés, bú, bánat; Gram verursachen, valakit bánattal illetni, epeszteni; von Gram verzehrt werden, a' bánattól megemésztetni.
Gramhaft, adj., epekedő, bús.
Gramlos, adj., bútól ment.
Grammatik, die, Sprachlehre od. Kunst, nyelvtudomány vagy mesterség.
Grammatiker der, nyelvmester.
Grammatisch, adj., nyelvtudományi; adv. nyelvtudományilag.
Gramvoll, adj., bánatos, bús, epekedő.
Gran, eine Stadt, Esztergom.
Gran, das, grán, szem, t. i. egy árpaszem nehézségű mérték.
Granat, der, ein durchsichtiger Edelstein, granát, granátkő.
Granat-Apfel, der, granátalma, pómagranát.
Granat-Apfelbaum, der, granátalmafa.
Granate, die, granát, granáttűz.
Granatier, der, granátos.
Granatkugel, die, granátgömb.
Grand, der, in Spanien, ország nagyja, Spanyol országban.
Grand, der, kövecs.
Granit, der, gránitkő.
Granne, die, kalászszálka.
Granuliren, szemezni, szemmé változtatni; die Wunde granulirt, sarjadzik a' seb.
Gras, das, pl. die Gräser, fű, pl. fűvek; trop. ins Gras beißen, elveszni, meghalni; das Gras wachsen hören, d. i. sich sehr klug dünken, rendkívül okosnak tetszeni maga előtt; st. Rasen, gyep, pázsit.
Grasanger, der, gyepes, pázsitos hely, füves mező.
Grasbank, die, gyepágy.
Grasblume, die, kertiszegfű.
Grasen, das, Gras abfressen, a' fűvön v. gyepen legelni; Gras abschneiden, füvet aratni.
Graser, der, füárató.
Graserei, die, füaratás.
Grasfarbe, die, pázsitszín.
Grasfeld, das, legelő, gyep.
Grasfrosch, der, kerti v. réti béka.
Grasgarten, der, füves kert.
Grasgrün, adj., füszínű, pázsitszínű.
Grasbalm, der, füszál.
Grasicht, grasig, adj., aus Gras, füből való, fü; voller Gras, füves; Gras ähnlich, füforma.
Graskeim, der, levélcsira.
Graslauch, der, kígyóhagyma.
Grasmäher, der, fukaszáló.
Grasmücke, die, possáta, billegető, harázda billegető.
Grasperdchen, das, sáska.
Grasreich, adj., füves, füvel bővelkedő.
Grassiren, uralkodni, mint a' pestis v. más ragadó nyavalya.
Grasung, die, füaratás, fü learatása; st. Weide, legelő; telelnivaló fü.
Gratbobel, der, gerinczgyalú.
Gratial, das, ajándékocska.
Gratig, adj., szálkás, halszálkás, tüskés.
Gratuliant, der, köszöntő.
Gratulation, die, köszöntés.
Gratuliren, szerencsélteni valakit, szerencsét kívanni valakinek, megköszönteni valakit.
Grau, adj., ősz, megőszült; graues Haar, ősz haj; das Haar wird grau, őszül a' haj; grau werden, őszülni, megőszülni; graues Tuch, Auge, szürke posztó, szem; trop. st. alt, früh, régi, hajdani, z. B. das graue Alterthum, a' hajdani kor; das graue Alter, koros idő.
Grau, das, a' szürke szín.
Graubart, der, Graukopf, ősz, vén, vénősz, t. i. ember.
Grauen, grau werden, őszülni; trop. der Tag, der Himmel graut, szürkül a' reggel, hajnallik; einen Abscheu empfinden, z. B. vor etwas, irtózni, p. o. valamitől, iszonyodni.
Grauen, das, iszonyodás, irtózás, félelem.
Grauerlich, adj., fürchterlich, iszonyú, irtóztató.
Graufink, der, szürke pinty.
Graubaarig, adj., őszhajú.
Graukelchen, das, kék begyű magnyitó.
Graukopf, der, ősz ember; ősfejű öreg.

Graulich, adj., etwas grau, őszibe keveredett; szürkés.

Graupe, die, zum Essen, dara, p. o. árpadara v. kása; des Erzes, ércmorzsa.

Graupen, die, Schlossen, Hagel, dara, apró jégeső.

Graupeln, es graupelt, dara v. apró jég esik.

Graupenmühle, die, daráló malom.

Graus, der, ft. Schutt, kőmorzsalék; ft. Grauen, iszonyodás, iszonyúság.

Graus, adj., iszonyú, iszonyatos.

Grausam, adj., kegyetlen; ft. entsetzlich; szörnyű, iszonyú, rettenetes, irtóztató; adv. kegyetlenül; rettenetesen.

Grausamkeit, die, kegyetlenség.

Grauschimmel, der, fejérszürke ló.

Grausen, schaudern, iszonyodni, irtózni, borzadni valamitől; es grauset mir, iszonyodom, irtózom, borzadok.

Grausen, das, irtózás, iszonyodás.

Graveur, (gravör), Gravirer, der, metsző, rés- v. acélmetsző.

Graviren, z. B. einen Beklagten, terhesíteni, p. o. bevádolt; eingraben, stechen, metszeni, vágni t. i. rézre, acélra.

Grazie, die, Huldgöttinn, Grácia; Anmuth, kellemetesség.

Gregor, Gergely.

Greif, der, ein fabelhafter Vogel, Grif, keselyű grifmadár.

Greifen, berühren, fassen, fogni; zu den Waffen greifen, fegyvert fogni; falsch greifen, (in der Musik), rossz v. hibás fogást tenni a' muzsikán, hegedün 's a' t.; ft. nach etwas greifen, valamihez nyúlni, kapni, kapkodni; weit um sich greifen, wie z. B. Krankheiten, Feuer, elhatalmazni, terjedni, harapózni, mint a' nyavalya, a' tűz; trop. das läßt sich mit Händen greifen, ez kézzel fogható, világos, v. nyilvánvaló dolog ez; unter die Arme greifen, felsegélni, kisegíteni valakit; ergreifen, megfogni, megkapni, fogni, p. o. madarat; sich greifen, z. B. das Tuch greift sich gut, jó fogása v. tapintása van ennek á' posztónak.

Greifen, das, fogás, hozzányúlás.

Greinen, das Maul verzerren, vonni a' száját, az az, sírni; hausen, zsémbelödni, perelni.

Greis, der, vén, ősz, öszöreg, megélemedett; ein hoher Greis, aggott öreg; Greis werden, megvénülni.

Greisen, vénülni, őszülni.

Grell, adj., schimmernd, villogó, szemsértő világos, ragyogó, fényes; wenn es unangenehme Empfindungen verursacht, borzasztó; trop mit grellen Farben etwas ausmalen, nagyítni valamit, nagyító üvégen mutatni valamit; zu hell, zu schneidend klingen, von Tönen, igen élés, t. i. hang v. szó.

Grenzacker, der, határban fekvő szántóföld.

Grenzbach, der, határpatak.

Grenzbaum, der, határfa.

Grenzbefestigung, die, határerősítés.

Grenzbesichtigung, die, határjárás.

Grenzbild, das, bei den Römern, határkő.

Grenzdorf, das, határfalu.

Grenze, die, határ; trop. határ, vég, valamiben; eine Grenze bestimmen, festsetzen, határát szabni valaminek v. valamiben; sich in der Grenze der Bescheidenheit halten, a' szerénység v. szemérmesség határát által nem hágni.

Grenzen, határozni, határa lenni; auch trop. határos lenni valamivel.

Grenzenlos, adj., határtalan; trop. határnélkülvaló, határtalan, mód nélkül való, mérsékletlen; adv. határ nélkül; mód nélkül, határtalanúl.

Grenzenlosigkeit, die, határtalanság; mérsékletlenség.

Grenzfestung, die, határerősség, határszéli erősség v. vár.

Grenzgraben, der, határárok.

Grenzhügel, der, határdomb.

Grenznachbar, der, határos szomszéd.

Grenzort, der, határszéli hely, határhelység.

Grenzpfahl, der, határkaró.

Grenzrecht, das, határjuss.

Grenzsäule, die, határoszlop.

Grenzscheide, **Grenzscheidung**, die, határkijegyzés, határvonás; der Ort, wo — határelválás, határválás.

Grenzsoldat, der, határőrző katona.

Grenzstadt, die, határszéli város, határváros.

Grenzstein, der, határkő.

Grenzstreit, der, die Grenzstreitigkeit, határszéli versengés.

Grenzvergleich, **Grenzvertrag**, der, határszéli egyezés.

Grenzwaſſer, das, határvíz, határszéli víz, határválasztó víz.
Grenzweg, der, határszéli út.
Grenzzeichen, das, határjel.
Grieche, der, görög.
Griechinn, die, görög asszony v leány.
Griechiſch, adj., görög p. o. nyelv; adv. görögül, p. o. beszéllni, írni, érteni.
Gries, der, Kies, apró kövecs; von Weizen, kásadara.
Griesbrei, der, darapép, darakása, darakásapép.
Griesgram, griesgrämiſch, adj., durczás.
Griesgramen, durczáskodni.
Grießicht, adj., daraforma.
Grießig, adj., kásás.
Griesmehl, das, lisztláng, a' legjobb liszt, darás liszt.
Griesſtein, der, kövecs, békasó.
Griff, der, das Greifen, fogás, megfogás, megmarkolás; ſt. Betaſtung, hozzányúlás, illetés, tapintás; einen Griff thun, hozzányúlni, megfogni; etwas im Griff haben, a' tapintásából megtudni valamit; auf einem Inſtrumente, fogás; falſcher Griff, elhibázott fogás v. hangfogás; ſt. Kunſtgriff, fortély; allerhand Griffe gebrauchen, mindenféle fortélyjal v. mesterséggel élni; ſt. Handvoll, egy marok v. maroknyi; Handhabe, Stiel, nyélfogaték, markolat; der Griff am Degen, a' kardmarkolatja.
Griffbrett, das, markolatfa, a' hegedü nyakán.
Griffel, der, íróvessző, íróeszköz; betümutató, fából.
Grille, die, trücsök, házi trücsök.
Grille, die, ein ſeltſamer Einfall, ábrándozás, különös v. rendes gondolat; pl. Grillen, d. i. unnützliche, ſchwermüthige Gedanken, haszontalan fejtörés, gond; ſich Grillen machen, haszontalanságon törni a' fejét; Grillen fangen, képzeteken tünödni; ſt. Sorgen, gond, tünödés.
Grillenfänger, der, ábrándozó, haszontalanságon tünödő; ein eigenſinniger Kopf, agyafürtfejü.
Grillenhaft, adj., képzeteken tünödő; ábrándozó, haszontalanságon tünödő; agyafürtfejü.
Grillig, adj., nyakas.
Grimaſſe, die, majomkodás; képrongálás.
Grimm, der, die Wuth, méreg, mérgelödés, dühösség, acsarkodás; in Grimm gerathen, mérgel hösködni, acsarkodni; ſein auslaſſen, mérget kiönte teni.
Grimmdarm, der, öreghurka
Grimmen, z. B. es grimm Leibe, csikarja valami a' h
Grimmen, das, hascsikarás.
Grimmig, adj., Grimm zeige kegyetlen, fenekedő, mér gos; ein grimmiges Thier, lat; ein grimmiges Geſicht dó ábrázat; ein grimmig machen, acsarkodni valaki kodni, fenekedni; ſehr mény; kegyetlen p. o. hi kegyetlenül, dühösen.
Grimmigkeit, die, dühöskö dés, mérgesség, fenek lenség, torsalkodás.
Grind, der, var, öltvar, ótv grind, kosz.
Grindig, adj., varas; koszo
Grinſen, grinzen, vicsorogni
Grob, adj., ſt. groß, z. B. ſchüß, nagy ágyúk; nicht szemü, nem apró, dar puskapor; grobes Brod, fekete kenyér; grobes M szemü vagy darabos lisz bes Gefühl haben, durv birni; plump, z. B. gro durva kezek; grobe Arb v. kemény munka; grobes va v. vastag posztó; ſt. Stimme, vastag, durva, szó; grobe Lügen, nyilvá zugság; unhöflich, durva, t. i. ember, tréfa; grobes Benehmen, gorombaság, v. durva magaviselet; gon, durváúl, gorombáúl illetlenül.
Grobfädig, z. B. Leinwand, lú vászon.
Grobheit, die, vastagság, d Plumpheit, Unhöflichkeit, gorombaság; jemanden G gen, gorombáskodni vala
Grobian, der, durva v. go ber.
Grobkörnig, adj., öreg v. n
Grobſchmied, der, kovács, pé vács.
Gröblich, adj., öreges szem bás, durvás; adv. nagyo
Grölchel, das, félpóltra.
Größe, die, nagyság; ſie ſin einerlei Größe, mindegy

egyenlő nagyságúak; trop. die innere Stärke, Wichtigkeit, nagyság, fontosság; die Größe der Gefahr, a' veszedelem nagysága; der Zahl nach, sokság, nagyság, p. B. des Gewinnes, der Schulden, a' nyereség nagysága, az adósság sokasága; der hohe Vorzug vor andern, nagyság, méltóság; Größe des Geistes, a' léleknek nagysága.

Größte, der, die, das, legnagyobb.

Größtentheils, adv., nagyobbrészént.

Groll, der, fenekedés, torsalkodás, titkos gyülölség, gyülölködés; Groll haben, fenekedni, torsalkodni valakire.

Grollen, fenekedni, gyülölséggel viseltetni magát valaki ellen.

Groschen, der, garas.

Groschenstück, das, egy garasos, egy garas.

Groschenweise, p. B. bezahlen, garasonként fizetni.

Groß, adj., nagy; der Höhe nach, magas; sehr groß, igen v. felette nagy; wie groß, melly nagy; so groß, olly nagy; ein großes Haus, magas, nagy ház; ein großer Berg, magas v. nagy hegy; st. erwachsen, nagy, megnőtt, p. o. gyermekek; der Zahl nach, nagy, számos; großes Vermögen sok birtok; eine große Anzahl Zuhörer, számos v. sok nézők; der Beschaffenheit nach, nagy, erős p. o. kiabálás; sehr großes Lob, felettébb való dicséret; ein großer Lügner, nagy hazug; ein großer Feind, Freund, nagy ellensége, barátja valakinek; der Wichtigkeit nach, nagy, jeles, p. o. tettek; dem Vorzuge nach, p. B. die Großen des Reichs, az ország nagyjai; in der großen Welt leben, a' nagy világban élni; in dieselbe treten, a' nagy világba megjelenni, a' nagyok társaságába lépni; adv. nagyon, felette, felettébb; st. erhaben, felemelkedve; groß thun, dicsekedni; groß denken, nemesen gondolkozni; sich mit etwas groß machen, kérkedni valamivel.

Großachtbar, adj., nagyérdemű.

Groß-Admiral, der, tengeri fővezér.

Großäderig, adj., vastagerű.

Großältern, die, öregszülék, t. i. nagyatya v. apa, nagyanya.

Großältervater, der, Großältermutter, die, ősatya v. ősapa, ősanya.

Großäugig, adj., nagy szemű.

Großbäuchig, adj., potrohos, pohos.

Großbase, die, valaki öregattyának a' nénje v. húga.

Großbothschafter, der, rendkívülvaló követ.

Großenkel, der, unokafi, második unoka, unokámfia.

Großenkelinn, die, unokám leánya.

Groß-Feldherr, der, Főhadivezér.

Großfürst, der, in Rußland, nagy herczeg, korona örökös nagy herczeg, Orosz országban; in Siebenbürgen, nagyfejedelem, Erdély országban.

Großfürstenthum, das, az Erdélyi nagy fejedelemség.

Großfürstinn, die, in Rußland, nagy herczegasszony.

Großgroßvater, der, öregősatya.

Großgroßmutter, die, öregősanya.

Großgünstig, adj., nagy jó akaró, nagy pártfogó.

Großhandel, der, nagy kereskedés.

Großhändler, der, nagykereskedő.

Großherr, der, nagy úr, török császár.

Großherzig, adj., nemesszívű v. lelkű.

Großherzigkeit, die, nemesszívűség v. lelkűség.

Großherzog, der, nagy herczeg.

Großherzoglich, adj., nagyherczegi.

Großherzogthum, das, nagyherczegség.

Großkanzler, der, főkanczellár, fő Cancellárius.

Großknecht, der, öregbéres szolga.

Großkopf, der, nagyfejű ember.

Großköpfig, adj., nagyfejű, buczkó.

Großkörnig, adj., öregszemű, darabos.

Großmächtig, adj., felette nagy; als Titel, nagy hatalmasságú.

Großmaul, der, kérkedő.

Großmeister, der, nagy mestere valamelly vitézi rendnek.

Großmögend, adj., nagytehettségű.

Großmüthig, adj., nagylelkű; adv. nagylelkű módon.

Großmuth, die, nagylelkűség.

Großmutter, die, öreg v. nagyanya.

Großmütterlich, adj., nagyanyai.

Großnäsig, adj., nagyorrú.

Großöhrig, adj., nagyfülű.

Großoheim, der, valaki nagyannyának bittya.

Großprahler, der, nagykérkedő.

Großsprecher, der, kérkedő, dicsekedő.

Großsprecherei, die, kérkedés, dicsekedés.

Großsprecherisch, adj., kérkedő; adv. kérkedve, dicsekedve.

Großstädtisch, adj., nagy városi szokási; adv. nagy városi módon.

Groß-Sultan, der, Török Császár, Nagyúr.
Großtante, die, valaki nagyannyának a' nénje, ősnénje.
Großthuer, der, magahánytató.
Großthuerei, die, magahánytatás.
Großthun, magát hánytatni.
Großurenkel, der, harmadik unoka, t. i. fiú, unoka unokája.
Großurenkelinn, die, harmadik unoka, t. i. leány.
Großväterlich, adj., nagyapai, nagyatyai, öregapai.
Großvater, der, öregatya, öregapa, nagyapa, nagyatya, némelly helyen szépapa, jóbbapa.
Großvaterstuhl, der, öreg karszék, bőrös karszék.
Groß-Vezier, der, Török Nagyvezér.
Grotesk, adj., unnatürlich, selfsam, természetfeletti, természet felettvaló, a' nagyságára nézve p. o. faragott kép; lächerlich, nevetséges, csudálatos.
Grotte, die, barlang; eine künstliche, mesterséggel készitett barlang.
Grube, die, verem, gödör; trop. verem; z. B. jemanden eine Grube graben, valakinek vermet ásni, az az, veszedelembe valakit akarni ejteni; st. Grab, sír, koporsó; in Bergwerken, bányaüreg.
Grubenlicht, das, bányalampa.
Grubenwasser, das, bányavíz.
Grubig, adj., gödrös.
Grübchen, das, gödröcske, vermecske; im Kinne, im Backen, vermecske.
Grübelei, die, haszontalan feszegetés, görcskeresés a' kákán, hajszálhasogatás; unnöthige Sorge, Aengstlichkeit, hijábanvaló tünődés, epekedés, töprenkedés.
Grübeln, mühsam nachdenken, gondosan feszegetni, vizsgálgatni valamit, tünődni valamin, tépelődni; urnütz nachdenken, hajszálat hasogatni, görcsöt keresni a' kákán.
Grübler, der, mindent feszegető, hajszálhasogató.
Grün, adj., zöld; sehr grün, hamgos zöld; grün werden, zöldűlni; von Bäumen, zöldelleni, kizöldülni; grün seyn, virítni; grüne Sahen, Waaren, zöldség; grünes Holz, nyers fa; grüner Rasen, zöld pázsit; st. frisch, d. i. nicht getrocknet, z. B. Fleisch, Käse, nyers, friss p. o. hús, [illegible]; st. unreif, éretlen, nyers, zöld; der grüne Donnerstag, nagy csötörtök.
Grün, das, zöldség, a' zöld, zöldszín; im Grünen spazieren gehen, a' zöld füvön v mezőn járkálni.
Gründen, den Grund zu etwas machen, z. B. von Malern, falat v. aljat mázolni a' festésnek; von Gebäuden, auf einem guten Grund aufführen, fenekfalat rakni a' háznak v. épületnek; trop. den Grund zu etwas legen, megvetni valaminek az alját v. fundamentomát, allapját v. alapját; sich gründen, fundálódni, feküdni, valamin mint fundamentomon, rajta épülni, daher: gegründet, a) fundáltatott, épült, bizonyos, erős p. o. reménység; b) igaz, valóságos, fundamentomos, helyes.
Gründlich, adj., fundamentomos, bizonyos, erős p. o. megmutatás; gyökeres, okos, p. o. tanitó, itélet; adv. fundamentomosan, erősen, helyesen; szorosan, okosan, gyökeresen, egészen.
Gründlichkeit, die, fundamentomosság, gyökeresség, erősség, helyesség.
Gründling, der, görgöcse, góbbal, hőv. ponty.
Gründung, die, fundálás, felállítás, szerzés, kezdés.
Grünen, d. i. grün werden, zöldűlni; von Bäumen, kizöldülni; grün seyn, virítni; trop. grünen und blühen, virítni.
Grünen, das, zöldellés, virítás.
Grüngelb, adj., pázsitszín, pázsitszínű.
Grünkohl, der, kékkáposzta.
Grünkraut, das, kerti zöldség.
Grünlich, adj., zöldes.
Grünspan, der, rézrozsda, krispán.
Grünspecht, der, zöld harkály, zsolna.
Grüßen, köszönteni.
Grüßen, das, köszöntés, köszönés.
Grütze, die, darált árpa v. zab, tönkölydara; grobe Grütze, árpakása.
Gruft, die, sír, sírbolt, kripta.
Grummet, das, sarjú; Grummet machen, sarjút kaszálni, gyűjteni.
Grund, der, pl. die Gründe, fenek, fenék, fenekföld, alj v. ally; der Grund eines Gefäßes, az edény feneke; des Wassers, a' víz feneke; zu Grunde gehen, d. i. untersinken, leülni a' fenékre, elmerűlni; trop. elvesszni, dugába dűlni, semmivé lenni, összeromlani; auf den Grund gehen, valaminek gyökeresen végire járni; von Grund der Seele, des Herzens,

tinsta szivből, igaz lelkemből; die Fläche der Körper, worauf etwas ruht, überh. z. B. bei einem Gemälde, allyfesték, alfesték, fenékmáz; besonders von Gebäuden, fenékfal, alap, talpfal, fundamentom; den Grund legen, z. B. zu einem Hause, megvetni a' fundamentomot, elkezdeni az épitést; von Grund aus zerstören, niederreißen, földig lerontani, fundamentomostól együtt széllyelhányni; im Grunde, a) valójában, voltaképpen, igazán szóllván, valóban; b) f. gänzlich, egészen; Ursache, Bewegungsgrund, ok; ein scheinbarer Grund, színes ok; ohne Grund, ok nélkül; aus dem Grunde, azon okból; wichtige Gründe zu einer Sache haben, fontos okainak lenni valamire; Ursache von etwas, eredet, kútfő; z. B. Gott ist der Grund alles Seyns, az Isten minden lételnek a' kútfeje; Beweisgrund, bizonyság, bizonyító ok; ſ. Boden, fenékföld, föld; ein ſchwarzer und fetter Grund, fekete és kövér fenékföld; in Beziehung auf das Eigenthum, telek, föld, fekvő jószág, fundus; auf fremden Grunde pflügen, más földjét szántani.

Grundartikel, der, fundamentomczikkely, főczikkely.

Grundbau, der, fenékfal rakása.

Grundbegriff, der, fenékmegfogás, első megfogás.

Grundbeſitzer, der, földesúr, telek birtokosa.

Grundbirne, die, kurumpli, burgonya.

Grundböſe, adj., talpig rossz.

Grundehrlich, adj., talpig becsületes.

Grundeigenthum, das, telekbirás, a' telek bírása v. birtoka.

Grundeis, das, alsó jég.

Grundfähigkeit, die, fötehetség.

Grundfalſch, adj., éppen nem igaz.

Grundfarbe, die, falszine a' festésnek, allyszín.

Grundfeſt, adj., erős fenékfalú, erős fundamentomú.

Grundfeſte, die, talpkö.

Grundfläche, die, fenékally, allylap.

Grundgelehrt, adj., igazi tudós, nagy tudományú.

Grundgeſetz, das, főtörvény, fenéktörvény.

Grundgütig, adj., igen jóságos.

Grundherr, der, földesúr.

Grundherrſchaft, die, földesuraság; földesúri juss.

Grundiren, von den Malern, allyszinnel bémázolni v. bévonni valamit.

Grundirrthum, der, főtévelygés.

Grundkenntniß, die, első v. kezdetbeli esméret valamiben.

Grundkraft, die, fenékerő, főerő.

Grundlage, die, fenék, fenékally; talpkő; einer Wiſſenſchaft, első kezdet, első fenéktételi esmeretek.

Grundlaut, der, magánhangzó.

Grundlegung, die, talpkötétel.

Grundlehre, die, fenéktudomány, fundamentom tudomány.

Grundlinie, die, fenék v. fundamentomvonás; első kezdet, eleje valaminek.

Grundlos, adj., fenéktelen, p. o. mélység, mélységes, igen mély; ſ. unendlich, végetlen, véghetetlen; ohne Beweis, fundamentomtalan, fundamentom nélkülvaló, ok nélkülvaló, a' minek semmi nyoma nincs t. i. hogy igaz vólna, hamis, költött; adv. ok v. fundamentom nélkül, hijjába.

Grundloſigkeit, die, z. B. des Waſſers, feneketlenség, nagy mélység; trop. végetlenség; oknélkülvalóság, fundamentomtalanság, ok nem lét.

Grundneigung, die, főhajlandóság.

Grundobrigkeit, die, földesuraság.

Grundpfahl, der, fundamentomjegyző karó.

Grundpfeiler, der, alaposzlop.

Grundrecht, das, birtoki juss.

Grundregel, die, főregula, fundamentom v. fenekregula, főtörvény.

Grundriß, der, talprajzolat; einer Wiſſenſchaft, valamelly tudománynak fundamentomrajza, talprajzolatja v. elő rajzolatja.

Grundſatz, der, in der Wiſſenſchaft, elsőtétel, eleve v. elve valaminek, feneketel; im Handeln und Betragen, szabás, rendtörvény, törvény regula.

Grundſprache, die, eredeti nyelv.

Grundſtein, der, talpkő, alapkő.

Grundſteuer, die, telekre v. földre vetett adó.

Grundſtimme, die, allyhang.

Grundſtoff, der, alap, kezdet, első miség, mivolt.

Grundſtrich, der, első vonás, alapvonás.

Grundſtück, das, telek; földbirtok, fekvő jószág.

Grundtext, der, eredeti irás, ige v. munka.

Grundbefreiung, die, telchsmás, a' felvö jószág elmérása.
Grundherr, der, földesúr.
Grundlage, die, fövés.
Grundeigenthum, das, felsvő jószágbeli vagyon.
Grundzins, das, fenékviasz.
Grundwahrheit, die, főigazság, nyilvánság; f. Grundwahrheit, z. B. in der Theologie, főcziakelv.
Grundwasser, das, foldalattvaló vis.
Grundursache, das, valaminek mivolta, mivolt, főmivolt; a'lap, elev.
Grundwort, das, gyökérszó.
Grundzahl, die, torzsokszám.
Grundzehent, der, telek tized, föld tizedje.
Grundzins, der, földrevetett adó.
Grunzen, roſögni, mint a' disznó.
Gruppe, die, Zusammenstellung, egyesület, egyesités; z. B. von Statuen, &c., képsereg, rajzsereg.
Gruppiren, egyesitni, egészitni, egybeszerkeztetni p. o. több képeket egy tárgyra, együvé rajzolni.
Gruß, der, köszöntés; in jemandes Namen einen Gruß melden, köszöntemi valakit más nevében.
Guardian, der, gárdján, gárdián.
Gucken, kandikálni, kukucsálni.
Guckkasten, der, kandika láda.
Guckuck, der, kukuk, kakuk.
Guckucksblume, die, kakukszegfü.
Guckucksei, der, erdei madár sóska, háromlevelü sóska.
Guckuckskraut, das, kakukfü.
Guillotine, die, milling.
Guillotiniren, megmillingezni.
Guinee, die, giné, ánglus arany.
Guirlande, die, virágfüzér.
Gulden, der, forint.
Gulden, f. golden.
Gültig, adj., érö, becsbenlévö, kelendö jó p. o. pénz; trop. feſt, unveränderlich, megállapitott, a'mi megáll, megállitott p. o. békesség; ſt. glaubhaft, tauglich, hiteles, helyes, helytálló.
Gültigkeit, die, von Münzen, kelendöség, jóság; Feſtigkeit, z. B. der Geſetze, ereje, fennállása p. o. a' törvénynek; ſt. Glaubwürdigkeit, hitelesség, hitelezö erö; Rechtmäßigkeit, törvényesség.
Günſtig, adj., kedvezö, jóakaró; jemanden günſtig ſeyn, kedvezni valakinek, jó hajlandósággal viseltetni valaki eránt; eine günſtige Gelegenheit, kedvezö alkalmatosság.
Günſtling, der, kedvese valakinek, kedves valakinél; ein Günſtling bei Hofe, szerencse fa.
Gürtel, der, öv, övedzö; unter der Ort des Gürtels, wo man ſich zu gürten pflegt, der Oberleib, derék, az öv helye a derekán.
Gürtelkraut, das, kapcsos moh.
Gürtelthier, das, páncziélos állat.
Gürten, körülkötni, övedzeni; ſich gürten, felkötni, felövedzeni magát.
Gürtler, der, oder Gelbgießer, sárgaréz-mives, gombmives, gombkötö.
Gütchen, das, jószágocska.
Güte, die, jóság; trop. Güte des Herzens, jószivüség, jóság, szivesség; haben Sie die Güte mir das Buch zu ſchicken, ne sajnálja az Ur nekem azt a' könyvet elküldeni; in Güte, barátságosan, szép szerént, szépen.
Güterabtheilung, der, a' jószágok megbecsülése.
Güterbeſitzer, der, jószágok birtokosa.
Gütig, adj., freundlich, artig, nyájas, barátságos; gefällig, jó, jóindulatu, jóságos, jósággal viseltetö; Sie ſind zu gütig, az Ur jósága feletin nagy; ſt. guthätig, jóltévo, kegyes; adv. nyájasan, barátsagosan; ſehr gütig, kegyesen, igen kegyesen; gefällig, jósággal, jó indulattal.
Gütigkeit, die, nyájasság, barátság; szivesség, jóság; kegyesség.
Gutlich, adj., freundſchaftlich, barátságos p. o. megegyezés; adv. gütig, nyájasan; ſich gutlich thun, kedvesni magának, kedvére enni, inni 's a' t. ſt. in Gute, szép szerént; glimpflich, kegyesen.
Gummi, das, gummi, facsipa.
Gummibarz, das, facsipaméz ga.
Gummiwaſſer, das, facsipásviz.
Gunſt, die, das Wohlwollen, jóvolt, jóakarat, kedvezö indulat, kegyesség, kedvezöség, kedv; bei jemanden in Gunſt ſtehen, kedvességben lenni valakinél; ſich um jemandes Gunſt bewerben, kedvét keresni valakinek; jemandes Gunſt verſcherzen, verlieren, kiesni valaki kegyességéböl, jóakaratjából; ſt. Erlaubniß, engedelem; mit Gunſt zu ſagen, engedelemmel szóllván.
Gunſtbewerbung, die, jóakarat vadászás.
Gunſtbezeigung, die, kedvezés, szivesség jele.
Gurgel, die, torok, gége; jemanden die Gurgel abſchneiden, a' gégéjét elmet-

ölni; trop. sein Vermögen
Burgel jagen, eldorbézolni
minden vagyonát megen-
i.
orkát kigurulyázni v. gar-

das, gurgulyázó v. gar-
z.
gorka.
der, ugorkamag.
er, ugorkalév.
der, ugorkasaláta.
r, gurkuma.
m Leibe, öv; am Pferde,
n der Baukunst, párkány,
lopon.
l. die Güße, das Gießen,
Regenguß, zápor, zápore-
sguß, moslékcsatorna a'
.
, öntött vas.
, záporesö.
kőcsatorna.
, öntött mív.
, Compar. jobb, Superl.
n guter Rath, jó tanács;
t, z. B. ein guter Geruch,
jó szag, kellemetes v. jó
, alkalmatos, jó p. o. út;
c. entsprechend, z. B. gu-
jó v. kedvező szél; gute
r. bö aratás; gut werden,
; etwas gut machen, va-
tenni; megjobbítni; gut
n, jó gyalog lenni, jól
golni; dem Zwecke gemäß,
guter Sänger, jó énekes;
rzt, ügyes orvos; etwas
en, valamit abba hagyni,
i vele, úgy a' mint van;
rechtschaffen, jó, szelíd,
csületes; st. nützlich, jó,
o. orvosság; st. vornehm
zetes; von guter Geburt
familiából való lenni, jó
emzetségből születni; st.
nagy, sok, jó; eine gute
gy szám; eine gute Wei-
ib ideig; gutmüthig, jó,
genug, z. B. es ist schon
ár; für etwas gut stehen
v. felelni valamiért; in
chen Anrede, z. B. guter
dves bátyám v. öcsém!
id! kedves barátom! —
bban, legjobban; sich gut
l lenni; st. angenehm, kel-
leicht, könnyen; passend,

helyesen; geschickt, jól, ügyesen; anständig, z. B. sich betragen, jól magát viselni; gut gesittet, jó erkölcsű; richtig, genau, jól, igazán, helyesen; bei Vergleichungen, z. B. so gut, als — szintúgy, mint — st. genug, z. B. kurz und gut, egy szóval, rövideden; bejahend, schon gut, jól van jól.

Gut, das, pl. die Güter, jó, vagyon; das höchste Gut, a' legfőbb jó; st. Vermögen, jószág, birtok; st. Waare, portéka, jószág.

Gutachten, das, itélethozás, itélettétel valami felöl, vélemény; nach meinem Gutachten, véleményem szerént.

Gutartig, adj., jóféle, jófajtú; gutartige Blattern, jónemű v. nem veszedelmes himlő.

Gutbefinden, das jóváhagyás.

Gutdünken, das, jónak tetszés.

Gute, das, jó, a' jó a' mi jó.

Gutherzig, adj., jószívű; adv. jószívű módon.

Gutherzigkeit, die, jószívűség.

Gutmachen, d. i. recht machen, jól csinálni valamit; st. verbessern, z. B. einen Fehler gut machen, helyre hozni v. jóvátenni a' hibát.

Gutmeinen, das, jó indúlattal viseltetés.

Gutmeinend, adj., jó indúlatú, jóra czélzó; st. redlich, egyenes szívű.

Gutsagen, d. i. gut stehen, kezes lenni valakiért szóval, szavatolni valaki mellett v. valakiért.

Gutsagen, das, szóbeli kezesség, szavatosság.

Gutschreiben, valaki részére v. javára béírni.

Gutsherr, der, földesúr.

Gutthat, die, jótétemény.

Gutthäter, der, jóltévő.

Gutthätig, adj., jóltévő.

Gutthätigkeit, die, jóltévőség.

Gutthun, d. i. recht leben, jót cselekedni; gehorchen, engedni, engedelmeskedni; gefallen, tetszeni, kedves lenni; nützen, használni, hasznos lenni, hasznot tenni.

Gutwerden, d. i. besser werden, jóvá lenni, megjavulni, megjobbulni; st. heilen, meggyógyúlni; st. Freund werden, wieder gut werden, megengesztelődni valaki eránt; st. gut gerathen, jól kiütni; st. günstig werden, jó indúlattal lenni.

Gutwillig, adj., kész valamire, szolgálatra kész, önkéntvaló; adv. örömest, készakartva, önként.
Gutwilligkeit, die, készség, jószívűség, kész szívűség.
Gymnasium, das, főoskola.
Gymnastik, die, testerőgyakorlás.
Gyps, der, gipsz.
Gypsarbeit, die, gipszmunka.
Gypsartig, adj., gipsznemű.
Gypsbild, das, gipszkép.
Gypsen, adj., gipszből való, gipsz
Gypser, der, gipszmives.
Gypsmehl, das, gipszpor.

H.

Ha! aha! ahá! hú! ejnye! he!
Haar, das, über. ein einzelnes Haar, szőr, szőrszál; auf dem Kopfe, haj, hajszál; graues Haar, ősz haj; herabhängendes, leereszlett hosszú haj; blondes, szőke haj; es abschneiden, elvágni v. elnyírni a' hajat; Sprichw. er ist um kein Haar besser, egy hajszálnyival sem jobb; Haare auf den Zähnen haben, jártas költes v. tanult lenni a' dologban; sich graue Haare wachsen lassen, aggódni, törődni valamin, epekedni; die Haare stehen einem zu Berge, a' haja szála is felborzad az embernek belé; in die Haare gerathen, egymás hajába kapni, üstökbe kapni.
Haarband, das, hajkötő.
Haarbeutel, der, hajtáska.
Haarbinde, die, hajszorító, hajkötő.
Haarbreit, adv., hajszálnyi; nicht ein haarbreit von etwas weichen, egy hajszálnyira sem távozni el valamiről.
Haarbürste, die, borosta.
Haarbüschel, der, hajfürt.
Haardecke, die, szőrtakaródzo.
Haaren, megkoppasztani; sich haaren, vedleni.
Haarförmig, adj., hajszálforma.
Haarig, adj., hajas, szőrös.
Haarkamm, der, hajfésü.
Haarklein, adj., egy szálig mindent.
Haarlocke, die, hajfürt.
Haarnadel, die, hajtő.
Haarpinsel, der, ecset, szőrecset, festő ecset.
Haarpuder, der, hajpor.
Haarputz, der, hajcsinosítás.
Haarring, der, hajgyürü, melly hajból készült.
Haarröhre, die, hajszálcső.
Haarsalbe, die, hajkenőcs.
Haarsalz, das, fürtös timsó.
Haarscharf, adj., igen éles.
Haarscheere, die, hajnyíró olló.
Haarschmuck, der, hajékesség.
Haarschnur, die, hajból font hajsinór, szőrsinór.
Haarschopf, der, üstök.
Haarseil, das, szőrkötél.
Haarsieb, das, szita, szőrszita.
Haarsilber, das, mohos szakáll.
Haarstrang, der, szőristráng.
Haartour, die, vendégüstök.
Haarwachs, das, hajkenő.
Haarwuchs, der, hajnövés.
Haarwurz, die, vízvirág, vízitök
Haarwurzel, die, hajgyökér, haj
Haarzange, die, szőrtépő fogó gócska.
Haarzopf, der, kötött haj, béte
Habe, die, vagyon, birtok.
Haben, halten, z. B. in Händen p. o. a' kezében, tartani, hast du es? ich habe es, megf megfogtam; ich habe kein G mir, nincs pénz nálam; es ha auf sich, az semmit se tesz; du das Buch, itt van a' könyv el; st. enthalten, magában fo lenni benne; der Teich hat v sche, a' toban sok hal van; dene Arten des Verhältnisses, Umgang mit jemanden haben salkodni valakivel; jemande Besten haben, csufot, tréfát ú lakiből; jemanden lieb haben retni valakit; Durst haben, s hozni; ich habe Hunger, éhes v ehetném; dem Eigenthume na ni valakinek, birni valamit vollauf haben, mindennek b lenni, mindennel bővelkedni; kommen, kapni; man kann die re hier nicht haben, az efféle kákat itt nem kaphatni; st. z. B. ich habe noch viele Br schreiben, még sok levelet kell impers. es hat, man hat, z. hat seine Richtigkeit, az igaz van a' dolog, az valóságos ig hat keine Eile, nem sietö a'

es hat keine Noth, nem ollyan szükséges a' dolog; es hat sich jemand gefunden, találkozott valaki.

Haben, das, bírás.

Habenichts, der, ironisch, semmiházi.

Haberecht, der, nyakas, magasfejü, megátolkodott, nem engedö.

Habhaft werden, megnyerni, megkapni valamit, birtokába jutni valaminek.

Habicht, der, ölyv.

Habichtsnase, die, horgas orr, sas-orr.

Habit, der, öltözet, ruházat.

Habseligkeit, die, vagyon, birtok.

Habsucht, die, telhetetlenség.

Habsüchtig, adj. telhetetlen; adv. telhetetlenül.

Hachel, die, kalásszálka.

Hachelkraut, das, iglicse.

Hackblock, der, favágító.

Hackbret, das, in der Küche, vágódeszka: czimbalom.

Hacke, die, kapa, kiskapa, irtókapa; s. Beilchen, balta.

Hacken, mit der Haue, kapálni; mit der Axt, vágni, vagdalni; mit dem Schnabel, vágni, megvágni, vagdalni az orrával mint a' madár.

Hacker, der, kapáló, kapás.

Hackerlohn, der, kapásbére, favágásbére.

Hackklotz, Hackstock, der, favágó töke v. tuskó, favágitó.

Hackmesser, das, vágókés.

Häckerling, Häckel, der, szecska.

Häckerlingsbank, die, szecskametszö.

Häckerlingsschneider, der, szecskametszö.

Hadsch, der, kanisznó.

Hader, der, Zank, perlekedés, perpatvar; Lappen, rongy.

Haderer, der, perlekedö, czivódó.

Haderlump, der, rongyos t. i. ember; rongyszedö.

Hadern, perlekedni, czivödni.

Häftel, Heftel, das, kapocs.

Häfteln, kapcsolni.

Hägen, sövénnyel körülvenni, békeritni, s. Hegen.

Häkel, Häkchen, das, horgacska: Sprichw. was ein Häkel werden will, krümmt sich bei Zeiten, a' mi csalán, csip az korán.

Häkelig, adj. horgas, kampós; trop. bedenklich, csiklandós p. o. dolog.

Häkeln, horgolni, horgocsolni; karmolni, mint a' macska, körmeivel belé kapaszkodni.

Hälfte, die, felo valaminek, fél, hasonfél; um die Hälfte, t. B. mehr, theurer, kleiner, felényivel p. o. több, drágább, kissebb; bis zur Hälfte, félig.

Hälmchen, das, füszárocska.

Hälschen, das, nyakacska.

Hälter, der, bárka: halbárka.

Hämisch, adj., csalárd, gonosz szándékú, kaján; hämmische Augen, görbe v. kaján szemek: adv. kajánúl, csalárdúl, álnokúl.

Hämmerchen, das, kis halapács.

Hämmern, kalapálni, kalapácsolni; kikalapálni.

Hämmerling, der, Poltergeist, Kobold, manó, ijjesztö.

Hämorrhoiden, die, goldene Ader, aranyér; blinde Hämorrhoiden, vak aranyér; fließende Hämorrhoiden, folyóaranyér.

Händchen, das, kezecske.

Händedruck, z. B. jem. mit einem Händedruck empfangen, kézszorítással fogadni valakit.

Händeklatschen, das, tapsolás.

Händler, der, áros, árúló.

Händlerinn, die, árosné, áros asszony v. leány.

Härfling, der, kenderike.

Hängen, hängen lassen, z. B. die Ohren, leereszteni, eleresztení; trop. machen, das etwas hängt, hängen bleibt, akasztani, felakasztani, függeszteni valamire; den Hut an den Nagel hängen, kalapját szegre akasztani; an den Galgen hängen, felakasztani, az akasztófára a' tolvajt; sich an etwas hängen, oda v. hozzá ragadni valamihez mint p. o. bojtorján a' ruhához; sich an jem. hängen, valakihez ragaszkodni v. hozzácsapni magát; viel Geld an etwas hängen, sok pénzt kiadni, ráveszteget-ni valamire.

Hängen, das, felakasztás.

Hänschen, das, Jánoska.

Hänseln, kicsúfolni, gúnyolni.

Härchen, das, szörszálacska.

Haren, adj., szörből készült.

Haren, sich, vedleni.

Häring, der, héring.

Häringfischerei, die, héringhalászás.

Häringsbrühe, die, héringlév.

Häringsfang, der, héringfogás.

Härmen, sich, búsúlni, epekedni.

Härte, die, keménység; trop. s. Unempfindlichkeit, érzéketlenség, fásultság; Hartherzigkeit, keményszivüség; Strenge, kéméletlenség; Rauhigkeit, z. B. der Witterung u. dgl., mostohaság, keménység, kegyetlenség.

Härten, megkeményitni, megedzeni p. o. a' vasat.

Häſcher, der, porkoláb, hajdú.
Häſinn, die, nőstény nyúl.
Häßlich, adj., dísztelen, ostmány, rút; trop. ſchändlich, unanſtändig, illetlen, rút, ostmány; adv. rútúl, ostmányúl; trop. utálatosan.
Häßlichkeit, die, dísztelenség, rutság, ostmányság; illetlenség, utálatosság.
Hätſcheln, kényeztetni, elkényeztetni valakit.
Häubchen, das, főkötőcske.
Häufeln, z. B. Erde, Heu, rakásba rakni, felhalmozni, felhányni rakásba; das Heu häufeln, petrencsébe rakni a' szénát.
Häufeln, das, felhalmozás.
Häufen, felhalmozni, rakásra hányni, felhányni rakásba; trop. gyűjteni, összegyűjteni rakásra; Verbrechen auf Verbrechen häufen, a' gonoszságot gonoszságokkal tetézni. Schulden häufen, sok adóssságot csinálni; ſich häufen, szaporodni, sokasodni, rakásra gyülni v. tódúlni, bokrosodni.
Häufen, das, die Häufung, rakásra gyűlés, összetódúlás, rakásra gyűjtés, összegyűjtés egy rakásba.
Häufig, adj. zahlreich, számos, sok; ſt. öfter, gyakori, gyakortaváló; adv. számosan, sokan, rakásonként; oft, gyakran, gyakorta, sokszor.
Häufigkeit, die, számosság, gyakoriság.
Häuflein, das, rakásocska.
Häufung, die, halmozás, rakásragyűjtés; összegyűjtés, tetézés, megtetézés; sokasodás, nevekedés.
Häuschen, das, házacska, kis ház.
Häusler, der, béres lakó.
Häuslich, adj. házi, házkörűlváló; häusliche Arbeiten, házi foglalatosságok, házkörűlváló dolgok; häusliche Verhältniſſe, házi környúlállások; wirthſchaftlich, gazdálkodó, takarékos; adv. takarékosan.
Häuslichkeit, die, gazdálkodás, takarékosság.
Häutchen, das, hőröcske, hártyácska.
Häuten, lehúzni a' bőrét, nyúlnak, megnyúzni; ſich häuten, levetni a' bőrét, v. elvetni, kibújni a' bőréből, megvedleni, mint a' kígyó.
Häutig, adj. voll Haute, réteges, bőrű, z. B. dickhäutig, vastagbőrú; einer Haut ähnlich, hártyás.
Haſ, der, d. i. Topf, fazék.
Hafen, der, kikötő, kikötőhely, rév part; den Hafen erreichen, révpart tot érni, a' révpartra kievezni; i den Hafen einlaufen, beállani a' k kötőbe; trop. ein Zufluchtsort, me nedékhely, menedék.
Hafengeld, das, révpénz.
Hafer, der, Haber, zab; wilder, vad zab.
Haferacker, der, zabföld.
Haferernte, die, zabaratás.
Haferbier, das, zabser.
Haferbrey, der, zabkása, zabdara.
Haferbrod, das, zabkenyér.
Haferei, die, kikötőhelybér.
Haferfeld, das, zabföld.
Hafergrütze, die, zabdarakása.
Hafergrütze, die, zabkása.
Hafermehl, das, zabliszt.
Haferroſe, die, törpe szúrós rózsa.
Haferſaat, die, zabvetés.
Haferſchleim, der, zablév.
Haferſpreu, die, zabpolyva.
Haferſteppel, der, zabtarló.
Haferſtroh, das, zabszalma.
Hafertrank, der, zablévital.
Haferwurzel, die, ártifiola.
Hafner, der, Tépfer, fazekas.
Haft, der, tartosság, tartalék; ku poca.
Haft, die, fogság.
Haften, ankleben, ragadni hozzá r gadni valamihez; trop. feſt, imi wrglich bleiben, z. B. im Gedächtniß megmaradni, megragadni p. o. emlékezetben; mit Augen an etw haften, megakadni benne, mint szem valami különös tárgyban; f etwas oder für einen haften, kez lenni valakiért, valamiért, felel valami mellet.
Haftgeld, das, foglaló, felpénz.
Hag, der, jede Art Zaun, sövény; b eingehägte Ort, sövénnyel bekerít hely.
Hagapfel, der, vadalma.
Hageberziter, der, erdőkerülő.
Hagebuche, die, gyertyánfa, csertölg
Hagebutte, die, csipkerózsabogyo.
Hagedorn, der, galagonya, gelegony
Hagel, der, jégeső, jég.
Hageln, z. B. es hagelt, jég esik.
Hagelſchaden, der, jégeső által okoso kár.
Hagelſchlag, der, jégeső csapás.
Hageſchrott, der, darasrét.
Hagelſturm, der, jégesős tergetek.
Hagelwetter, das, idem.

Hager, adj., sovány, száraz.
Hagerose, die, csipkerózsa.
Hagestolz, der, agglegény t. i. nőtelen, rideg legény.
Hahn, der, kakas; der Haushahn, kakas; Sprichw. der Hahn im Korbe seyn, kiválasztott kedves lenni, legtöbbet érni; der Hahn am Faße, csapfordító, a' hordócsapban a' fordító; auf Häusern, szarufa-vitorla, a' ház fedelén; an Schießgewehren, puskasárkány: sárkány.
Hahnenbalken, der, kakasülő, a' ház fedél alatt.
Hahnenbart, der, kakastoka, kakasszakáll, szakálltaréj.
Hahnenei, das, kisded tojás.
Hahnenfuß, der, Pflanze, békavirág; kakasszárú muhar.
Hahnengefecht, das, kakasviadal, kakasharcz.
Hahnengeschrei, das, kakas kiáltás.
Hahnenkamm, der, kakastaréj.
Hahnensporn, der, kakassarkantyú.
Hahnrei, (Hahnrey), der, megcsalatott férj, tunya férj, a' ki magának szarvakat hágy tenni.
Hai, Haifisch, der, cápa.
Hain, der, liget, berek.
Hainbüchen, Hainebuchen, adj. gyertyán, gyertyánfa.
Haken, der, horog, kampó; trop. st. Schwierigkeit, z. B. das Ding hat einen Haken, bökkenője van a' dolognak.
haken, horoggal magához húzni.
hakenförmig, adj. horgas.
hakenschlüssel, der, horgaskúlcs.
hakenstock, der, kampós bot.
hakicht, adj. horgas szabású.
hakig, adj. horgas, kampós.
haklig, adj., finnyás.
halb, adj., fél; ein halber Theil, fele része v. fele valaminek; eine halbe Stunde, fél óra, fél órája, fél óráig 's a' t. es ist halb drei, harmadfél óra; anderthalb Jahre, másfél esztendő; im Gegensatze des Ganzen, fél, nem egész, p. o. innep; er ist halb todt, félholt; er ist ein halber Narr, fél bolond; adv. félig, félben; das Glas ist nur halb voll, csak félig van a' pohár; eine Sache nur halb verstehn, csak félig érteni, csak félben érteni valamit; so halb und halb, csak félig meddig, csak imígy amúgy, meglehetősen, felében.
Halbärmel, der, félújja a' felöltő ruhának.
Halb bedeckt, adj., félig fedett, félfedelű.
Halbbekleidet, adj., féligöltözött.
Halbbewaffnet, adj., felibe felfegyverkezett.
Halbbier, das, szaladser.
Halbbruder, der, mostoha bátya v. öcse.
Halbdunkel, das, félig setét, homályosocska.
Halbe, die, iccze, egy iccze, fél pint v. kupa; eine Halbe Wein, egy iccze bor.
Halbedelstein, der, féldrágakő.
Halbeingekocht, adj., féligfött, felefövésű.
Halben, halber, — ért, miatt; z. B. meinethalben, én miattam, én értem; én nem bánom.
Halberhaben, adj., féldomború.
Halbfertig, adj., felibekész.
Halbfisch, der, félszegúszó, hal.
Halbgebraten, adj., felibesült, félsülésű; adv. félsültiben.
Halbgekocht, adj., felibefött, félfövésű; adv. félföttiben.
Halbgelehrt, adj., Halbgelehrte, der, féltudós.
Halbgemacht, adj., féligkész, félkészülésű.
Halbgeöffnet, adj., félignyitott.
Halbgeschwister, die, mostoha testvérek.
Halbgöttin, die, félistenasszony.
Halbgott, der, félisten.
Halbinsel, die, félsziget.
Halbiren, felezni, felét venni.
Halbjährig, adj., félesztendős; adv. félesztendőnként.
Halbjahr, das, félesztendő.
Halbkugel, die, félgolyóbis.
Halblebendig, adj., féleleven.
Halbleer, adj., félig üres.
Halbmensch, der, félember.
Halbmesser, der, félátmérő, féláltalmérő, küllővonás.
Halbmetall, das, félérez.
Halbmutter, die, mostohaanya.
Halbnackend, adj., félmezítelen.
Halbnaß, adj., nyirkos.
Halboffen, adj., félignyilt.
Halb-Part, felehaszonra, közösre.
Halbpfeiler, der, féloszlop.
Halbpfund, das, félfont.
Halbreif, adj., felibeérf, félérett; adv. félértiben.
Halbroh, adj., félignyers; adv. félignyersiben.
Halbsauer, adj., savanyúkás.

Halbschatten, der, világos árnyék a' festésben.
Halbscheid, die, Hálfte, felo valaminek.
Halbschürig, adj., p. B. Wolle, másodnyirés gyapjú.
Halbschwester, die, mostohanénje, húga v. testvérje.
Halbseiden, adj., félselyem.
Halbstiefel, der, tobánka, bokancs.
Halbständig, adj., félórányi, félórái.
Halbtodt, adj., félholt; adv. félholtan.
Halbtrocken, adj., féligmeddig száraz.
Halbtrunken, adj., félrészeg, ittas.
Halbtuch, das, félposztó.
Halbverbrannt, adj., félig elégett.
Halbvoll, adj., féliglévő; adv. félig.
Halbweg, adv., imigy amúgy.
Halbziegel, der, vályog.
Halbzirkel, der, félkarika.
Halbzöllig, adj., félúnyi.
Halfter, die, kantár, t. i. zabola nélkül való kantár.
Halftern, felkantározni, megkantározni, kantározni.
Hall, der, hang.
Halle, die, szín, pajta; tornácz, templomfiók, templomtornácz v. más közönséges épületek fedett tornáczai.
Hallen, hangzani.
Halm, der, fűszár, gabonaszár.
Halmen, szárba indúlni, p. o. mint a' gabona.
Halmknoten, der, fűszárbötyök.
Halmlese, die, kalászedés, tarlózás.
Hals, der, nyak; jemanden um den Hals fallen, valakinek a' nyakába esni v. borúlni; den Hals brechen, nyakát szegni, kitörni a' nyakát; ein böser Hals, fájós nyak; trop. einen vom Halse schaffen, elküldeni v. elúzni valakit a' nyakáról; st. Leben, p. B. mit den Hals bezahlen, a' fejével v. életével fizetni; von unbelebten Dingen, p. B. der Hals einer Flasche, a' palaczk nyaka.
Halsader, die, Blutader, nyakér, nyakvérér, nyakéletér.
Halsband, das, als Zierde, nyakbavaló, nyakláncz, nyakszorító; nyakravaló.
Halsbinde, die, nyakszorító.
Halsbrechend, adj., nyakszegű, veszedelmes.
Halsdrüse, die, nyakmirígy.
Halseisen, das, nyakvas.
Halsentzündung, die, torokgyúladás.
Halsgefangene, der, nehéz rab.
Halsgehänge, das, nyakfüggő.
Halsgericht, das, halálos törvényszék.
Halsgeschmeide, das, nyakbavaló ékesség.
Halsgeschwür, das, nyaktályog.
Halsgeschwulst, die, nyakdaganat.
Halsgicht, die, torokgyék.
Halskette, die, nyaklánczs.
Halskragen, der, gallér.
Halskrankheit, die, nyakfájás.
Halssache, die, főbenjáró dolog.
Halsschleife, die, nyakékesség.
Halsschmuck, der, nyakbavaló ékesség.
Halsschnur, die, nyaksinór.
Halsstarre, die, nyakmerevedés.
Halsstarrig, adj., nyakas, makacs; adv. nyakasan, makacsúl.
Halsstarrigkeit, die, nyakasság, makacsság.
Halskreifen, der, nyakprém.
Halssucht, die, torokgyék.
Halstuch, das, nyakravaló kendkendő v. kendő t. i. a' fejérnépnek, nyakravaló a' férfiaknak.
Halsweh, das, torokfájás.
Halszierde, die, nyakékesség.
Halt, d. i. stehe still, megállj; st. Halt, hallgass.
Halt, der, Festigkeit, tartósság, erősség; tartalék, a' mi által valami tartatik.
Halt, die, nyáj, csorda.
Haltbar, adj., tartós, erős, megerősített; adv. tartósán.
Haltbarkeit, die, tartósság.
Halten, mit der Hand festhalten, tartani, megtartani, fogni, megfogni, p. o. valakit, hogy el ne szaladjon; trop. jem. kurz halten, valakit kurtán v. erősen fogni; beim Worte halten, szaván fogni v. marasztani valakit; von einzelnen Theilen des Körpers, p. B. die Hand in die Höhe halten, a' kezét feltartani; den Kopf schief halten, félre tartani a' fejét; trop. an sich halten, d. i. verschwiegen seyn, magában tartani; oder st. nicht leicht von sich geben, tartóztatni, nem könnyen ereszteni ki a' kezei közzül; durch Zwangsmittel aufhalten, p. B. ein Pferd im Zaume halten, zabolán tartani a' lovat; von Menschen, valakit megzabolázni; heimlich halten, titokban tartani, valamit; jem. schadlos halten, valakinek a' kárát megtéríteni v. kipótolni; st. unterhalten, ernähren, p. B. Bediente halten, inasokat tartani; Haus halten, házi gazdaságot v. házat tartani; Hochzeit halten, menyegzőt v. lakadalmat tartani; st. erfüllen, p. B.

sein Wort halten, megtartani, a' szavát, telyesíteni fogadását; ſt. ſchätzen, z. B. eine Waare theuer halten, valami portékát drágán tartani; ſt urtheilen, z. B. jem für einen Feind halten, valakit ellenségnek tartani; f. in Acht nehmen, z. B. auf ſeine Kleider, Bücher halten, vigyázni a' ruhára, könyvekre.; ſich halten, z. B. rechter Hand, jobbra tartani; ſt. betragen, z. B. ſich brav halten, magát jól viselni, jól forgatni; ſich an jem., an etwas halten, d. i. a) anfaſſen, valakihez v. valamihez fogódzani; b) ſich verlaſſen, valakibe v. valamibe bízni; bei etwas bleiben, megmaradni valami mellett; die Feſtung hat ſich lange gehalten, a' vár sokáig kiállotta az ostromot. sokáig nem adta fel magát; f. bleiben, z. B ſich zu Hauſe halten, otthon tartózkodni vagy maradni; ſt. nicht verderben, z. B. das Fleiſch hält ſich im Winter gut, a' hús télen sokáig eláll, úgy hogy el nem romlik; trop. die Soldaten halten nicht Stich, a' katonák meg nem állottak, elszaladtak vagy hátat fordítottak; mit etwas hinter dem Berge halten, d. i. verheimlichen, valamit titokban tartani, valamivel titkolódzni; es mit jem. halten, d. i. beiſtehen, valaki részén lenni, valakivel tartani.

Halter, der, ſt. Hirt, pásztor; Ochſenhalter, ökörpásztor, csordás, ökrész; Schweinhalter, disznópásztor.

Haltmachen, megállapodni, tovább nem menni, megállapodni.

Haltung, die, des Körpers, a' test tartása, hordozása; ſt. Beobachtung, megtartása valaminek, p. o. törvények; Begehung, megülése, megtartása, p. o. az innepnek.

Halunke, der, semmirekellő, gazember, korhely.

Hamen, der, ſt. Netz, kivető háló, merítő háló.

Hamme, die, a' kasza töve, vagy nyelefelé való része; ſt. Schinken, sódor, disznóláb.

Hammel, der, örü.

Hammelfleiſch, das, örühús.

Hammer, der, kalapács; ein hölzerner Hammer, sulyok.

Hammerhütte, die, hámorszín.

Hammermeiſter, der, hámoros.

Hammerſchlag, der, kalapácsütés v. verés; Abgang, der, salak, vassalak.

Hammerſchmied, der, hámorkovács,

Hammerſtiel, der, kalapácsnyél.

Hammerwerk, das, hámor, vas hámor, réz hámor.

Hamſter, der, hörcsök.

Hamſterfell, das, hörcsökbőr.

Hamſtergräber, der, hörcsökásó.

Hand, die, pl. die Hände, kéz; die flache Hand, tenyér; die hohle, marok, die geballte, ököl; die rechte, jobb; die linke, bal t. i. kéz; in die Hand nehmen, kezébe venni; aus der Hand legen, kezéből letenni; die Hand geben, d. i. zur Ausſöhnung u. dgl., kezet adni valakinek; trop. Redensarten; bei der Hand oder zur Hand ſeyn, kéznél v. kezénél lenni; es iſt mir nicht zur Hand, ninca kezem ügyében; aus einer Hand in die andere, kézről kézre p. o. adni; freie Hand haben, szabad tetszése szerént bánhatni valamivel; aus freier Hand, a) mit bloßer Hand, szabad kézzel, csupán a' kezeivel, b) aus freien Stücken, önön tetszéséből, önként; auf die Hand, d. i. im voraus, előre, feladásúl, felpénzül; unter der Hand, d. i. geheim, alattomban; die Hand von jemanden abziehen, levenni valakiről a' kezeit, nem segítni többé valakit; ſt. Gewalt, Macht, kéz, hatalom, birtok; er ſteht in meiner Hand, hatalomban v. kezemben van; die Art und Weiſe zu ſchreiben, kézírás, írás; ein ſchöne Hand ſchreiben, szépen írni; jem. Hand erkennen, valaki írását megesmerni; jem. Hand nachmachen, valakinek az írását követni.

Handarbeit, die, kézimunka.

Handarbeiter, der, kézimunkás.

Handdecken, das, kézmosóedény.

Handbeil, das, balta, félkézi szekercze.

Hand-Bibliothek, die, kézi könyvtár.

Handbohrer, der, félkézfúró, kis fúró.

Handbreit, adj., tenyérnyi, tenyérnyi széles.

Handbuch, das, kézi könyv.

Handbüchlein, das, kézi könyvecske.

Handeimer, der, kis veder.

Handeiſen, das, bilincs.

Handel, der, pl. die Händel, d. i. Begebenheit, Sache, dolog, z. B. ein böſer, ſchlimmer Handel, rossz v. gonosz dolog; ſt. Streitigkeit, Zänkerei, ügy, ügyes bajos dolog, per; Händel anfangen, összvekapni valaki-

vel; ſt. Accord, alku, alkudozás, alkudás; einen Handel mit jem. ſchlieſſen, alkura lépni, megalkudni valakivel; ſt. Kaufhandel, Handel und Wandel, kereskedés; von Geldgeſchäften, pénzel nyerekedés; ſtarker Handel, nagy v. szélesen kiterjedő kereskedés; Handel treiben, kereskedni; in Geldgeſchäften, pénzel nyerekedni.

Handeln, d. i. thun, cselekedni; wider die Geſetze handeln, törvény ellen cselekedni; ſt. verfahren, bánni; hart gegen jem. handeln, keményen bánni valakivel; ſt. unterhandeln, z. B. wegen des Friedens, alkudozni p. o. a' békességen; Handel treiben, kereskedni; mit Geld, pénzel kereskedni, nyerekedni; ſt. von etwas reden, ſchreiben, elmélkedni, beszéllni, tanítni, írni valamiről, előadni valamit; um etwas handeln, valamire alkudni v. alkudozni.

Handeln das, alkudás, alkudozás; kereskedés.

Handelsbedienter, der, kereskedő inas.

Handelsbedingniß, das, kereskedési szövetség.

Handelsbuch, das, kereskedőkönyv, számadókönyv.

Handels-Compagnie, Handelsgeſellſchaft, die, kereskedő társaság.

Handels-Compagnon, Handelsgeſellſchafter, der, kereskedőtárs.

Handelsdiener, der, kereskedőlegény.

Handelsfrau, die, kereskedőné, kereskedő asszony.

Handelsfreiheit, die, kereskedésbeli szabadság.

Handelsgericht, das, kereskedésre ügyelő törvényszék.

Handelsgeſchäft, das, kereskedésbeli foglalatosság.

Handelsgeſellſchaft, die, kereskedő társaság.

Handelshaus, das, kereskedő ház.

Handelsleute, die, kereskedők.

Handelsmann, der, kereskedő.

Handelsort, Handelsplatz, der, kereskedés helye, kereskedő hely.

Handelsrecht, das, kereskedésbeli juss.

Handelsſache, die, kereskedésbeli dolog.

Handelsſchiff, das, kereskedő hajó.

Handelsſtadt, die, kereskedő város.

Handelsvertrag, der, kereskedésbeli ...ezés.

...waare, die, portéka, áru.

Handfeſſel, die, bilincs, t. i. való.

Handfeſt, adj., izmos, erős.

Handgeld, das, felpénz, fog... Soldaten, lekötőpénz.

Handgelenk, das, kézfej.

Handgelöbniß, das, kézadás va... igérése.

Handgemein werden, megver... megbirkózni, megvívni, va... ni egymással.

Handgemenge, das, verekedé... dalkozás, harczolás.

Handgeſchmeide, das, kézékess...

Handgewehr, das, kézifegyver...

Handgreiflich, adj., kézzel f... nagyon szembetünő, nyilv... adv. nyilván.

Handgriff, der, nyél, fogaték... fortély.

Handhabe, die, fogó, füle va... p. o. fognivaló.

Handhaben, etwas, bánni val... ſt. verwalten, kiszolgáltatni, igasságot; ſt. beſchützen, véde... thun, verrichten, véghez vinn...

Handhabung, die, velebánás; ...gung, die, kiszolgáltatás, tel... védelmezés; foglalatosság.

Handkalender, der, kézi kalen...

Handkauf, der, egydarabbanve... den mérték nélkül, kézből.

Handkorb, der, kézikosár, k... kaska,

Handkuß, der, kézcsókolás.

Handlangen, kézhéz adogatni.

Handlanger, der, segitő v. kéz... gató napszámos, segédmunk...

Handlaterne, die, kézi lámpás.

Handleuchter, der, kézi v. törpe g... tartó.

Handleitung, die, kézenvezetés.

Handlung, die, d. i. Verrichtun... lekedet, tett; eine abſcheulich... lung, fertelmes cselekedet; d... Ganze im Schauſpielhauſe, w... geſtellt wird, történet; das ...lungsfach, kereskedés; H... treiben, kereskedést üzni; ke... ni; ſt. das Gewölbe, Handlun... kereskedőbolt; eine Handlun... gen, boltot állitni v. nyitni.

Handlungsdiener, der, kereske... gény.

Handlungsgeiſt, der, kereskedé...

Handlungsgeſellſchaft, die, ker... társaság.

Handlungsgewölbe, das, kere... bolt.

Handlungshaus, das, kereskedő ház.
Handlungsvorsteher, der, kereskedésvivő.
Handmühle, die, kézi malom, félkézmalom.
Handpferd, das, am Wagen, lógós ló.
Handquehle, die, törölköző kendő.
Handreichung, die, segedelem.
Handsäge, die, félkéz fürész.
Handschelle, die, bilincs.
Handschlag, der, parola, kézadás.
Handschreiben, das, személyes levél, maga kezeirása valamely nagy embernek, fejedelemnek 's a' t.
Handschrift, die, kézirás, maga kezeirása; régi kéziratok; ft. Schuldverschreibung, hitelező v. adósságlevél.
handschriftlich, adj., kézzelirt, irott; adv. kézzel irva, kezemmel v. kezeddel irva 's a' t.
Handschuh, der, kesztyű.
Handschuhmacher, der, kesztyűcsinaló.
Handsegel, das, fejedelem magános pecsét.
Handspritze, die, kézi fecskendő.
Handtuch, das, kendő, törölköző kendő.
Handvoll, adj., maroknyi; trop. f. wenig, egy maroknyi, egy kevés; eine Handvoll Leute, egy maroknyi v. kevészámú nép.
Handwasser, das, kézmosó víz.
Handwelfe, die, der Haspel, félkézmotéla.
Handwerk, das, mesterség, kézi mesterség; ein Handwerk verstehen, lernen, treiben, valamelly kézi mesterséget tudni, tanúlni; üzni; jem. das Handwerk legen, eig. valakit a' mestersége üzésében megakadályoztatni, trop. megakadályoztatni valakit elkezdett munkájában; ft. Zunft, czéh; das Handwerk zusammenkommen lassen, összegyüjteni a' czéhet.
Handwerker, der, mesterember.
Handwerksbursch, Handwerksgesell, der, mesterlegény.
Handwerksgenoß, der, egy mesterségen lévő valakivel.
Handwerkslehrbursche, der, tanúló inas.
Handwerksleute, die, mesteremberek.
Handwerksmäßig, adj., mesterséghez illő; adv. mesterséghez illő módon, szokott mód szerént, szakmányosan.
Handwerksmann, der, mesterember.
Handwerkszeug, das, műszer.
Handwerkszunft, die, czéh.
Handwurzel, die, kézfej.
Handzeichnung, die, kézrajzolat.
Hanf, der, kender; aus Hanf, kenderből való.
Hanfbau, der, kendertermesztés.
Hanfbreche, die, kendertiló
Hanfen, adj., kenderből való.
Hanffink, der, kenderike.
Hanfgarn, das, kenderfonál.
Hanfhechel, die, gereben.
Hanfkorn, das, kendermag.
Hanföl, das, kendermagolaj.
Hanfsame, der, kendermag.
Hanfstengel, der, kenderszár.
Hang, der, hajlás, meredekség; trop. ft. Neigung, hajlandóság p. o. valamelly betegségre.
Hangematte, die, függőágy.
Hangen, hängen, függeni, p. o. a' fán; an jem. Halse hängen, valaki nyakába kapaszkodni; trop. z. B. der Baum hängt voll Früchte, rakva van a' fa gyümölcsel, sok gyümölcs van a fán; er muß hängen, akasztófán kell neki meghalni; ft. schweben, lebegni, lebegve függeni, mint a' felhő; ft. abschüßig seyn, lefelé hajolva függeni, lefelé hajlani, dűlő félben lenni; die Wand hängt, dűlő félben van ez a' fal; den Kopf hängen lassen, lesütni a' fejét, leereszteni a' fejét, trop. elcsüggedve lenni, kétségbe esni; an jem. Blicken hängen, reá függeszteni szemeit valakire; ft zusammenhängen, összeragadva lenni, összekötve lenni, egymásból folyni, mint a' történet, beszéd; an jemanden, an etwas hängen, ragaszkodni valakihez, valamihez; mit ganzer Seele an jemanden hängen, teljes szívvel ragaszkodni valakihez; es hängt etwas, megakadt valami; woran hängt es? mi az akadály? mi hátráltatja a' dolgot? — sein Leben hängt an einem Fädchen, egy hajszálon függ az élete.
Hangend, adj., függő; ft. welk, lankadt.
Hangwerk, das, függő munka.
Hans, der, János.
Hansa, Hanse, die, szövetség.
Hanseatisch, adj., szövetséges.
Hanseestadt, die, szövetséges város.
Hanswurst, der, alakoskodó.
Hantiren, d. i. behandeln etwas, bánni valamivel, forgatni valamit kézzel; etwas thun, cselekedni, munkálni, dolgozni valamit kézzel, végbez vinni valamit; ein Gewerbe tre-

den, valamelly mesterséget v. kereskedést üsni, kereskedni, t. i. a' nem kereskedőknek; ſt. lärmen, poltern, lármázni, zörögni.

Hantirung, die, mesterség; ſt. Gewerbe, kereskedés; ſt. Geſchäft, foglalatosság.

Haperig, adj., akadozva p. b. predikálni.

Hapern, b. i. ſtocken, akadni, meg-v. fennakadni; hier happert's, itt a' bökkenője; es happert oder die Sache hapert, megakad a' dolog, nem megy elő a' dolog.

Harangiren, feierlich anreden, lobreden, magasztalni, dícsérő beszédet tartani.

Harem, der, bei den Türken eine Frauenwohnung, asszonylakás, asszonyok lakása, a' törököknél.

Harfe, die, hárfé.

Harfeniſt, Harfenſpieler, der, hárfás.

Harke, die, Harken, der, gereblye.

Harm, der, búsúlás, bú, gond.

Harmlos, adj., búnélkúlvaló; nem ártalmas; adv., bú nélkül, gond 's bú nélkül.

Harmonie, die, ührh. Uebereinſtimmung eines Ganzen und der Theile unter einander, p. p. in der Muſik, Malerei, összveegyezés, egyesés, megegyezés, hangegyezés, harmonia; beſegyesség.

Harmonika, die, hármonika nevű muzsikaszer.

Harmoniren, meg-v. összveegyezni, összveilleni.

Harmoniſch, adj., meg-v. összveegyező, összveillő; adverb. egyezőleg.

Harn, der, vizellet, húgy, pös.

Harnartig, adj., húgynemű.

Harnblaſe, die, vizellethójag, vízhójág.

Harnen, vizelleni, pösölni.

Harnen, das, vizellés, húgyás.

Harnfluß, der, vizelletfolyás.

Harnglas, das, vizellőüveg.

Harnröhre, die, vizellőcső.

Harnruhr, die, vizelletfolyás.

Harnſtrenge, die, nehéz vizellés, vizellet fennakadás.

Harntreibend, adj., vizellethajtó.

Harnverſtopfung, die, vizellet szorúlás.

Harnweg, der, vizellet út v. útja.

Harnwinde, die, Harnzwang, der, vizellet erőltetés.

Harniſch, der, pánczél; trop. jem. in Harniſch bringen, valakit f tani, felingerleni.

Harniſchen, ſich, felpánczélozni; harniſcht, pánczélos, pán tözött.

Harpune, die, döfő csáklya szigony.

Harpunier, der, czethal csál

Harpye, die, hárpia.

Harren, ſt. warten, várni, v ſt. hoffen, reményleni, b mibe; Sprchw. Hoffen un macht Manchen zum Narr csak lesi és várja a' jőt, megjárja.

Harren, das, várás, várako

Harſch, adj., etwas hart, k ſt. rauh, durczás, nyers.

Hart, adj., kemény, p. o. fa ſchmacke nach, p. p. harte keményízű víz; hart werd keményedni; hart machen ményítni; trop. feſt, p. p. kemény, mély álom; ſt. megátalkodott, makacs, kacs fejű ember; hartherzi szívű; ſt. ſtreng, kemény, kéméllő, p. o. bíró; einen harten Kopf haben, jének lenni; harter Leib, lás; ſchmerzhaft, beſchwerl ein harter Fall, terhes, b net; eine harte Krankheit, n terhes nyavalya; adv. k nehezen, terhesen.

Harthäutig, adj., keménybő

Harthäutigkeit, die, keményl

Hartherzig, adj., keményszív vű; adv. kémenyszívűleg módon.

Hartherzigkeit, die, kemény vűség.

Hartbörig, adj., nehezetha ketes.

Harthufig, keménykörmű.

Hartlebrig, adj., nehézfejű, tanúló.

Hartleibig, adj., has-szorúlás vedő, has-szorúlt.

Hartleibigkeit, die, has-szorú

Hartmäulig, adj., keményszá

Hartnäckig, adj., nyakas, m ménynyakú; adv. nyaka kacsúl.

Hartnäckigkeit, die, nyakas kacsság.

Hartrindig, adj., von Bäu ménykérgű; vom Brode, héju.

Hartſchälig, adj., keményhéju, keményburkú.
Harz, Harzwald, der, Harcz nevű erdős bérczek.
Harz, das, gyantacsipa, facsipa.
Harzbaum, der, csipatermő fa.
Harzen, facsipát szedni.
Harzicht, adj., facsipához hasonló.
Harzig, adj., facsipás.
Harzstaude, die, jegenye fenyő.
Haſchen, fangen, megkapni, megfogni; zu fangen ſuchen, valami után kapkodni; trop. z. B. nach Beifall haſchen, kapni a' dicséreten.
Haſchen, das, trop. kapkodás, kapás valamin.
Haſe, der, nyúl; vom Haſen, nyúlból való.
Haſenbalg, der, Haſenfell, das, nyúlbőr.
Haſenbrod, das, hélafű.
Haſenfett, das, nyúlhájj v. szír.
Haſenfleiſch, das, nyúlhús.
Haſenfuß, der, nyúlláb; trop. ein furchtſamer, läppiſcher Menſch, nyúlszivű, félénk ember, gyermekes nevetséges ember.
Haſengeyer, der, nyúlászó grif.
Haſenhaar, das, nyúlszőr.
Haſenhaft, adj., nevetséges.
Haſenherz, das, nyúl v. félénk szív.
Haſenhund, der, nyúlászkutya.
Haſenjagd, die, nyúlászás.
Haſenklee, der, nyúllábfű; madársóska, mezeisóska.
Haſenklein, das, nyúlaprolék.
Haſenkopf, der, csorbáka, kakics.
Haſenkopf, der, nevetséges ember.
Haſenlager, das, nyúlak fészke.
Haſenohr, das, nyúlfül; eine Pflanze, buvák szingallér.
Haſenpanier, das, futás, elszaladás; das Haſenpanier ergreifen, elszaladni.
Haſenpappel, die, erdei málva.
Haſenſcharte, die, hasat ajak.
Haſenſchrott, der, nyúlra való srét.
Haſenſchwarz, das, nyulaprolék, fekete lével bécsinálva.
Haſenſpur, die, nyúlnyom.
Haſpe, die, Haſpen, der, sark, sarok, vassarok, p. o. az ajtón.
Haſpel, der, u. die, Weiſe, kerek motólya, gombolyító motóla: gombolyító; Winde, terehtekerő csiga; csiga.
Haſpelbaum, der, gombolyítóláb.
Haſpeler, gombolyító, a' ki gembolyit; csigát tekerő.
Haſpeln, legombolyítni p. o. fonalat; csigát tekerni, csigán feltekerni a' terhet; im Gehen, keresztbe hányni a' lábát a' járásban.
Haſpelrad, das, a' kerek motóla kereke.
Haß, der, gyűlölség; aus Haß, gyűlölségből; jem. Haß auf ſich laden, valaki gyűlöletét magára vonni, gyűlöletessé tenni magát valaki előtt.
Haſſen, gyűlölni valakit, gyűlölséggel lenni v. viseltetni valaki ellen.
Haſſen, das / gyűlölés.
Haſſenswerth, adj., gyűlölségre méltó, gyűlöléses.
Haſſer, der, gyűlölő.
Haſtig, adj., ſchnell, igen gyors; sebes; ſt. Hitzig, heves, hevesked, hirtelen v. hamar haragú; adv. igen gyorsan, sebesen; hevesked.
Haſtigkeit, die, gyorsaság, sietség; im Eſſen, mohóság p. o. az evésben; ſ. Heftigkeit, hevesked, mohóság, hirtelen harag.
Hatſchier, der, drabant, porosló.
Hatze, die, úzés kutyákkal.
Haubar, adj., vágható, p. o. fa.
Haube, die, fökötő, fejkötő; unter die Haube bringen, kommen, férjhez adni, menni; Federbuſch der Vögel, búb, bóbita, t. i. a' madarak fején; an Thürmen, toronytető, fedezet; öfters, das Oberſte einer Sache, Gipfel, Deckel, a' teteje, hegye valaminek, fedő.
Hauben, felfejkötőzni, felfökötőzni p. o. a' menyasszonyt.
Haubenband, das, fökötőpántlika.
Haubendroſſel, die, búbos rigó.
Haubenhefterinn, die, fökötő varró asszony.
Haubenlerche, die, búbos pacsirta.
Haubenmeiſe, die, búbos czinke.
Haubenſtock, Haubenkopf, der, fökötő kapta.
Haubentaube, die, búbos galamb.
Haubitze, die, habicza, habicsaágyú, bombahányó ágyú.
Haukloz, der, favágító, favágó tuskó v. tőke.
Hauch, der, lehellés, lehellet, kilehellés.
Hauchbuchſtabe, der, lehellet betű.
Hauchen, lehelleni, rá-v. kilehelleni.
Haudegen, der, szablya, kard; trop. ein Schläger, Eiſenfreſſer, vasgyúró.
Haue, die, kapa.
Hauen, ſchlagen, vágni; mit Ruthen hauen, vesszővel megvágni; mit dem

Schwerte nach jemanden hauen, kardal hozzávégni valakihez; aus ein ander, von einander hauen, ketté vágni, egymástól elvágni; es iſt weder gehauen noch geſtochen, se keze se lába; sem egész sem fél; se sült se főtt; Holz hauen, fát vágni t. i. darabolni, hasogatni; ſt. hineinhauen, vágni, kivágni, bévágni, p. o. érczet, követ a' bányákban a' csákány kapával; durch Hauen bilden, j. B. Steine hauen, követ vágni, v. faragni, köből faragni p o. képet, daher; Bildhauer, képfaragó; die Weinſtöcke hauen, umhauen, kapálni a' szőlőt.

Hauen, das, vágás, vagdalás, kapálás; megverés.

Hauer, der, vágó; der zerhaut, vagdaló; in den Bergwerken, ásó, bányaász, érczvágó, kővágó; ein Weingärtner, vinczellér.

Hauzahn, der, agyar.

Haufe, der, rakás; einen Haufen machen, felrakni, rakásba hányni, felhalmozni; etwas über den Haufen ſtoßen, valamit rakásra dönteni v. dűtni, tasztítni; über den Haufen fallen, összedűlni; über den Haufen ſchießen, agyon lőni, lelőni; über den Haufen werfen, d. i. a) umwerfen, felforgatni; b) vernichten, vereiteln, semmivé tenni, öszverontani; trop. eine Menge, rakás, sokaság, sereg, csoport; der große gemeine Haufen, gyülevész nép, a' köznép; ſt. viel; nagy rakás, sok; ein Haufe Geld, nagy rakás pénz.

Haufenweiſe, adv., von Dingen, rakásonként, csoportonként; von Geſchöpfen, seregenként, csapatonként.

Hauig, adj., vágni szabados, p. o. erdő.

Haupt, das, fő, fej; das Haupt abſchlagen, elütni a' fejét, fejét venni; vom Haupte bis auf die Füße, tetejétől fogva talpig; trop. den Feind aufs Haupt ſchlagen, megtörni az ellenséget, győzödelmesen megverni az ellenséget; die erſte Perſon eines Vereines, feje valamelly egyesületnek, társaságnak 's a' t. das Haupt der Verſchwörung, az összeesküvés feje; ſich zum Haupte aufwerfen, magát fejévé tenni p. o. a' népnek; ſt. Perſon, személy, ember.

Haupt-Abſchnitt, der, főszakasz.

Haupt-Abſicht, die, főczél.

Hauptader, die, am Kopfe, Blutader, főér, fővérér, a' főere, Schlagader, főverőér, a' főverő ere; vornehmſte Ader, Blutader, főbb ér; Schlagader, főbb verő ér.

Haupt-Alle, die, sétáló faróna.

Haupt-Altar, der, főoltár.

Hauptarbeit, die, fődolog v. munka.

Haupt-Armee, die, főtábor.

Haupt-Artikel; der, főczikkely.

Hauptaugenmerk, das, főczél.

Hauptbalken, der, mestergerenda.

Hauptbedeutung, die, főjelentés.

Hauptbegebenheit, die, főtörténet.

Hauptbegriff, der, főmegfogás.

Hauptbeſchäftigung, die, főgond, főfoglalatosság.

Hauptbeſchwerden, die, főpanasz, legfőbb panasz v. sérelem.

Hauptbeſtandtheil, der, főbb rész.

Hauptbetrug, der, főcsalárdság.

Hauptbeweis, der, legfőbb megmutatás v. bizonyság, főbizonyság.

Hauptbinde, die, főszorító, fejszorító; főkésség

Hauptbuch, das, főszámadó könyv a' kereskedőknél.

Haupt-Caſſe, die, z. B. des Staates, főkincstár; von Privaten; főpénztar.

Haupt-Commando, das, fővezérség, fővezéri hatalom.

Haupt-Corps, das, főseregosztály.

Haupteigenſchaft, die, főtulajdonság.

Haupteingang, der, főbéjárás.

Haupterbe, der, főörökös, első örökös.

Hauptfarbe, die, főszín.

Hauptfehler, der, főhiba, legfőbb hiba.

Hauptfeind, der, legfőbb, legnagyobb ellenség.

Hauptfeſtung, die, főerősség, legfőbb vár.

Hauptfluß, der, főbeli náthafolyás; legfőbb, legnagyobb folyóvíz.

Hauptfrage, die, főkérdés, legfőbb, legnagyobb kérdés.

Hauptgang, der, im Garten, főut; im Bergbaue, főermenetel.

Hauptgaſſe, die, főutcza, legfőbb útcza.

Hauptgebäude, das, legfőbb, legnevezetesebb v. legnagyobb épület.

Hauptgegend, die, főtájjék.

Hauptgeſchäft, das, főfoglalatosság, fődolog.

Hauptgewinnſt, der, legfőbb nyereség; fönyereség.

Hauptglied, das, legfőbb tag.

ind, der, kosz.
und, der, főok.
undsatz, der, legfőbb indítóok-

t, adj., igen jó.
ar, das, haj.
ndlung, die, im Theaterstücke,
ténet, legfőbb dolog.
rche, die, főtemplom.
ge, die, vor Gericht, fővád;
asz.
hl, der, fejes káposzta.
ankheit, die, főbeli betegség;
betegség.
nst, die, főmesterség.
hre, die, legfőbb tudomány.
ute, die, pl. kapitányok.
nie, die, főlínea, fővonás.
ge, die, nagy hazugság.
angel, der, főfogyatkozás.
ann, der, Kapitány, gyalogka-
y.
nnsstelle, die, kapitányság, ka-
yi tisztség.
auth, die, fővám.
ittel, das, főeszköz, legfőbb,
b eszköz v. orvosság.
rr, der, főbolond.
t, der, főhely, főváros.
rson, die, főszemély.
licht, die, legfőbb kötelesség.
n, der, fő terv.
nkt, der, főpont, fődolog, a'
veleje.
uartier, das, főkvártély.
elle, die, főforrás, kútfő.
chnung, die, főszámadás.
gel, die, főregula, legfőbb sza-

legister, das, főlajstrom, kö-
ges lajstrom.
ise, die, legnevezetesebb úta-

lle, főszemélyviselet.
che, die, fődolog, nagy dolog,
s dolog.
chlich, adj., fő, főképpenvaló,
b; adv. főképpen, kivált, ki-
ppen.
lat, der, fejes saláta.
t, der, fötétel, legfőbb tétel
itás.
aden, der, legfőbb, legnagyobb

lacht, die, nagy v. legnagyobb
et.
lüssel, der, tolvajkulcs.
merz, der, legnagyobb fájda-

Hauptschmuck, der, Hauptzierde, die, fő-
revaló ékesség; legfőbb ékesség.
Hauptschuld, die, legfőbb adósság.
Hauptschule, die, főoskola, v. iskola.
Hauptsorge, die, főgond.
Hauptsprache, die, legelső nyelv.
Hauptspruch, der, legnevezetesebb, leg-
jelesebb mondás.
Hauptstadt, die, főváros.
Hauptstärke, die, legfőbb, legnagyobb
erő.
Hauptstelle, die, főhely, első hely.
Hauptstraße, die, országút, legfőbb or-
szágút; főútsza, legfőbb útsza.
Hauptstück, das, legfőbb rész; fődolog.
Hauptsturm, der, im Kriege, közönsé-
ges megtámadás v. ostrom; zur
See, legnagyobb szélvész p. o. a'
tengeren.
Hauptsumme, die, fősumma, legfőbb
öszveség; nagy summa, sok.
Hauptheil, der, főrész.
Hauptton, der, főhang.
Haupttreffen, das, közönséges ütközet.
Hauptuhr, die, különösen jó óra, ki-
váltképpen jó óra.
Hauptumstand, der, nevezetes környül-
állás; fődolog.
Hauptursache, die, főok, főoka valami-
nek.
Hauptveränderung, die, legfőbb válto-
zás v. változtatás.
Hauptverbrechen, das, főbenjáró go-
nosztett v. bűn; nagy bűn v. go-
noszság.
Hauptverbrecher, der, halálos gonosz-
tévő; gonosztévő, nagy bűnös.
Hauptverderben, das, nagy veszettség.
Hauptverlust, der, legfőbb veszteség.
Hauptwache, die, főőr; der Ort, fő-
őrálló hely.
Hauptweh, Kopfweh, das, főfájás.
Hauptweg, der, legnagyobb út, főút.
Hauptwerk, das, bei etwas, fődolog va-
lamiben.
Hauptwind, der, főbb szél.
Hauptwissenschaft, die, főbb tudomány.
Hauptwohl, das, főboldogság.
Hauptwort, das, in der Grammatik, ma-
gánérthető t. i. szó; magábanért-
hető.
Hauptzahl, die, főszám; törzsökszám.
Hauptzeichen, das, legfőbb jel.
Hauptzeuge, der, legfőbb tanú.
Hauptziel, das, főczél.
Hauptzierde, die, legfőbb ékesség.
Hauptzoll, der, fővám, legfőbb vám.
Hauptzug, der, beim Schreiben, legfőbb
vonás v. húzás; im Gesichte, legki-

tetszőbb ábrázat vonás; im Charakter des Menschen, legfőbb bélyeg.
Hauptzweck, der, főczél, legfőbb czél.
Haus, das, pl. die Häuser, ház, épület; ein kleines Haus, hajlék, his ház; zu Hause, d. i. dort, odahaza, otthon, d. i. hier, idehaza, itthon; nach Hause, haza; vom Hause, hazúl, onnanhazúl; von Hause zu Hause, házról házra; in meinem Hause, a'házamban; bleibt zu Hause, maradjatok itthon; trop. mit etwas zu Hause bleiben, elő se hozni valamit — überall zu Hause seyn, mindenben jártas lenni; die Bewohner eines Hauses, háznép; st. Familie, Geschlecht, z. B. ein angesehenes, berühmtes Haus, nagy tekintetben lévő híres ház v. família; das königliche Haus, Királyi ház; ein Mensch von gutem Hause, jó házból, jó famíliából való ember; das Hauswesen, házi gazdagság; Haushalten, d. i. dem Hauswesen vorstehen, a' házi gazdagságot vinni; d. i. gehörig sparsam seyn, gazdálkodni; st. Handelshaus, z. B. es ist ein sicheres Haus, hiteles és jó karban lévő kereskedőház.
Haus-Aehre, die, Haus-Aehrn, tornácz, pitvar.
Hausandacht, die, házi áhitatosság vagy ájtatosság.
Hausapotheke, die, házi patika.
Hausarbeit, die, házi v. otthonvaló munka.
Hausarme, der, nem koldúló házi szegény.
Hausarrest, der, házi fogság.
Hausarznei, die, házi orvosság, házi szer.
Hausarzt, der, házi orvos.
Hausbau, der, házépítés.
Hausbesitzer, der, ház birtokosa, házi gazda.
Hausbier, das, házi ser.
Hausbrauch, der, házi szokás.
Hausbrod, das, házi v. otthon sütött kenyér.
Hausbuch, das, házi jegyzőkönyv.
Haus-Capellan, der, házi káplán.
Haus-Capelle, die, házi kápolna.
Hausdieb, der, házi tolvaj.
Hausehre, die, házi tisztesség; st. Hausfrau, gazdasszony.
Hausen, d. i. wohnen, lakni; st. haushalten, gazdálkodni, gazdaságot folytatni; st. lärmen, poltern, lármázni, zsémbelődni, dúlnifúlni, mint a' haragos ember, szél; st. übel behandeln, rosszúl bánni valamivel, béfizetni valaminek; übel hausen, z. B. von Feinden, pusztítni, prédálni, mint az ellenség; der Sturm hat schrecklich im Walde gehauset, a' szélvész nagy pusztítást tett az erdőben; st. behausen, szállást adni valakinek, befogadni valakit.
Hausen, der, viza.
Hausenblase, die, vizakólyag.
Hausenrogen, der, vizaikra.
Hausflur, die, pitvar.
Hausfrau, die, házi gazdasszony.
Hausfreund, der, házi barát.
Hausfrieden, der, házi békesség.
Hausgeflügel, das, házi majorság.
Hausgenosse, der, Hausgenossinn, die, egy fedél alatt lakó, egy házbeli, lakótárs; béres lakó.
Hausgeräth, das, házi eszköz.
Hausgesinde, das, házi cseléd.
Hausgiebel, der, házi csúcs, háztető.
Hausgottesdienst, der, házi istenitisztelet v. isteniszolgálat.
Hausgrille, die, házi trücsök.
Haushälterinn, die, gazdasszony.
Haushälterisch, haushältig, adj., wirthschaftlich, gazdálkodó, takarékos; adv. gazdálkodva, takarékosan.
Haushahn, der, házikakas.
Haushalter, der, bei jemanden, gazda, gazdagságra ügyelő; st. Hausherr, házi gazda.
Haushaltung, die, gazdálkodás, gazdaságfolytatás; zur Haushaltung gehörig, gazdasági, gazdaságbeli; st. Wirthschaft, házi gazdaság.
Haushaltungskunst, die, gazdálkodás mestersége.
Haushenne, die, Haushuhn, das, házi tyúk.
Hausherr, der, házi gazda.
Haushofmeister, der, udvármester.
Haushund, der, házőrző eb, hazi kutya.
Hausiren, házanként hordozni az eladó portékát.
Hausirend, adj., házankéntárúló.
Hausirer, der, házról házra járó bútoros áros, házaló.
Hauskatze, die, házi macska.
Hauskauf, der, házvevés, hazvétel.
Hauskeller, der, házi pincze.
Hauskirche, die, házi templom.
Hauskleid, das, házi köntös.
Hausknecht, der, házi szolga.
Hauskost, Hausmannskost, die, közönséges házi élés mód, mindennapi élés mód.

reuz, das, házi kereszt; házi baj.
hrer, der, hazi tanító.
ute, die, hazi cselédek; háznép,
ázi lakosok.
agd, die, Hausmädchen, das, szol-
.
aun, der, béreslakó.
aunskost, die, házi élés.
aus, die, házi egér.
iethe, die, házbér.
ittel, das, házi orvosság.
utter, die, anya, házi asszony,
édes gazdasszony.
rdnung, die, házi rendtartás.
ostille, die, házi elmélkedések v.
likácziók.
ath, der, házi eszközök.
atte, die, házi patkány.
cht, das, házi juss.
ßig, adj., házbirtokos.
abe, die, lisztbogár.
blüssel, der, házi kúlcs.
walbe, die, házi fecske.
rge, die, házi gond.
erling, der, házi veréb.
and, der, házi állapot.
uer, die, házra vetett adó, házi
.
ung, die, házmotózás, a' ház
motózása.
ßl, die, házi kötelességek mu-
táblája.
ube, die, házi galamb.
ier, das, házi állat.
üre, die, házajtó, ház ajtoja.
ck, der, favágító.
rauer, die, házi gyász.
auung, die, háznál való esketés.
unk, der, közönséges házi ital.
bel, das, házi gonosz.
ater, der, háznép atya, cselédes
la, házgazda, atya a' háznál.
erwalter, der, házi gondviselő.
erwaltung, die, gazdaság folyta-
.
ieh, das, szelíd marha, házi ál-
k.
ögel, die, házi madarak.
anze, die, házi poloska v. büdös-
g.
esen, das, házi állapot, házi do-
házi gazdálkodást illető dolgok.
irth, der, házi v. cselédes gazda.
irthinn, die, házi gazdasszony,
édes gazdasszony.
irthschaft, die, házi gazdaság.
us, der, házbér.
ucht, die, házi rendtartás.

Haut, die, pl. die Häute, der Menschen und Thiere, bőr; die abgezogene, lehúzott bőr; trop. jemanden die Haut über die Ohren ziehen, valakit mindenéből kivetkeztetni, minden vagyonától megfosztatni; mit heiler Haut davon kommen, épségben megszabadúlni, kárnélkül kimenekedni, elkerülni a' veszedelmet; es gilt seine Haut, a' feje forog veszedelemben; eine gute, ehrliche Haut, jó bangó, jó bohó; mit Haut und Haar, d. i. ganz, mindenestől, szőröstől bőröstől; die Haut der Früchte, Gewächse, bőre, héjja valaminek p. o. gyümölcsnek, lencsének; die feinere Haut zur Bedeckung zarter Gegenstände, hártya, bőr, v. hártyaforma boritékja, p. o. a' téjnek, pépnek.
Hautkrankheit, die, bőrnyavalya.
Hautschauer, der, borzadás.
Hautwassersucht, die, bőralatti vízkorság.
Hautwurm, der, bőrfurdancs.
Hauzahn, der, oder Hauer, agyar.
Hayfisch, der, czápa, emberevőczápa.
Hazardspiel, das, valmerő játék.
He! heh! heda! beim Rufen, héj, hallod e'!
Hebamme, die, bába.
Hebammendienst, der, bábáskodás.
Hebammenkunst, die, bábamesterség.
Hebebaum, der, emelőrúd; czímerfa, az ácsoknál.
Hebeeisen, das, vas emelcső.
Hebel, der, emelcső.
Heben, in die Höhe heben, emelni, felemelni p. o. követ a' kezével, felfelé emelni valamit; sich von der Erde heben, felkelni a' földről; trop. jemanden auf den Thron heben, valakit a' fejedelmi székre emelni; jemanden in den Himmel heben, az égig emelni valakit, az az, nagyon magasztalni; einen Schatz heben, felvenni v. kiásni a' kincset; jemanden aus dem Sattel heben, eig. kiemelni, kivetni valakit a' nyeregből; uneig. elkapni valaki elől a' nyereséget v. attól megfosztani; Gelder heben, felv. bévenni pénzt, jövedelmét, ée.; st. wegschaffen, elhárítni, elkergetni, elűzni p. o. betegséget, eligazítni p. o. pert; Ehre, Ansehen ertheilen, z. B. jemanden heben, valakit felemelni p. o. tisztességre, hívatalra 's a' t.; sich heben, emelkedni, nagyra v. sokra menni, nagyon felmenni, felhágni t. i. tisztségre, ée;

támadni, származni, mint a' szél, ée, felkelni, felkerekedni és elmenni.
Heben, das, emelés, felemelés; Erhebung des Tones, der Stimme, a' hangnak emelése; eines Kindes aus der Taufe, keresztvízre tartás.
Heber, der, bei Wundärzten, emelőrúd; zum Weine, lopó, szívó, szívatyú, szívótölcsér.
Hebestange, die, emelcső, emelőrúd, pózna.
Hebewinde, die, emelőcsiga.
Hebezeug, das, emelőmív, emelőeszköz.
Hebräer, der, zsidó.
Hebräisch, adj., zsidó; adv. zsidóúl.
Hebung, die, emelés, fel- v. megemelés; felvevés, bévevés p. o. pénzvevés.
Hechel, die, gereben.
Hecheln, gerebenelni, p. o. lent.
Hecheln, das, gerebenelés.
Hecht, der, csuka.
Hechtgrau, adj., csukaszín, csukafakó.
Hechtschimmel, der, csukafakó ló.
Hecke, die, Dornbüsche, bajboncs, tövisbokor, tüskebokor; lebendiger Zaun, elevensövény, elevenkerítés.
Hecke, die, Ausbrütung der Jungen, madárköltés; die Zeit des Ausbrütens, madárköltés ideje; die Jungen, kikölt madárfijak.
Hecken, költeni.
Hecken, das, madárköltés.
Heckezeit, die, madárköltés ideje.
Heckig, adj., bajboncsos, bokros.
Heckenrose, Hagerose, die, csipkerózsa.
Hectik, die, szárazkórság.
Hede, die, kócz, allyas csepű.
Heer, das, d. i. Armee, tábor, hadisereg; eine Menge lebender Geschöpfe, sereg, sokaság; lebloser Sachen, rakás.
Heerd, s. Herd.
Heerführer, der, vezér, hadivezér, a' tábor v. sereg vezére.
Heergeräth, das, tábori eszközök.
Heerhaufen, der, csapat, seregosztály.
Heermeister, der, vitézi rendmester.
Heerpauke, die, tábori dob.
Heerschaar, die, tábor, hadisereg, seregosztály v. csapat.
Heerschau, die, hadvizsgálás; Herrschau halten, hadvizsgálást tartani, a' hadat rendre vizsgálni.
Heerstraße, die, tábori út, katona v. országút.
Heerwagen, der, társzekér.
Hefe, die, seprő; z. B. Weinhefe, borseprő; jeder Bodensatz, ally, szálladék; trop. der niedrige Pöbel, a' népnek sepreje.
Hefig, adj., seprős; adv. seprősen.
Heft, das, Griff, Stiel, nyél, fogó, szár; z. B. Messerheft, a' kés nyele, késnyél; Degenheft, markolat; ein krummer Draht zum Einhaken, kapocs; einige Bogen Papier, csomó, öszvevarrt csomócska p. o. papiros.
Hefteln, bé- öszvekapcsolni valamit.
Heften, st. anheften, hozzávarni; st. zusammenheften, öszvetűzni, öszveférczelni, öszvevarni, mint p. o. a' könyvkötők a' könyvet árkusonként; trop. seine Augen auf etwas heften, szemeit valamire függeszteni.
Heftfaden, der, fércz, férczelő czérna.
Heftig, adj., erős, kemény, nagy erőszakos; heftige Kälte, Winter, kemény hideg, tél; heftiger Regen, nagy eső; heftiges Fieber, erős hideglelés; besonders von Leidenschaften, hév, heves, tüzes; heftige Liebe, hév szerelem; ein heftiger Mann, indúlatos ember; adv. heftig, tüzesen, nagyon.
Heftigkeit, die, hevesség, tüzesség, keménység, nagyság.
Heftnadel, die, férczelő tő, tűsűtő.
Hegen, einzäunen, sövénnyel körülvenni, békerítni; eine Wiese hegen, d. i. schonen, tilalmazni a' rétet, gyepet, mezőt, erdőt; trop. verhehlen, verbergen, magánál tartogatni, rejtegetni p. o. tolvajokat; Haß gegen jemanden hegen, gyűlölséggel viseltetni valaki ellen; Verdacht hegen, gyanakodni.
Hegen, das, sövénnyel békerítés; magánáltartás; viseltetés.
Hehlen, titkolni, eltitkolni.
Hehler, der, orgazda, a' lopott jószág elrejtője; Hehler der Diebe, tolvajlappangtató; der Hehler ist wie der Stehler, tolvajt, orgazdát egyformán büntet igazság.
Hehlerinn, die, orgazdasszony.
Hehr, adj., st. erhaben, felséges, dicső; szent, tiszteletre méltó; adv. felségesen, dicsőűl.
Heide, der, pogány.
Heide, die, eine Pflanze, hanga, hangafű, vad cziprus; Wüste, puszta, terméketlen v. sivatag pusztaság.
Heidegrütze, die, haricska kása, pohánka.
Heidekorn, das, haricska.
Heidekraut, das, hanga.

, die, Pflanze, fekete áfonya;
t, áfonyabogyó.
, die, pacsirta.
ner, der, pogánytérítő.
ſ, adj., pogányi, pogány-
adv. pogány módon.
, die, pogányság.
, das, pogányvallás.
der, erdőkerülő.
dj., pogányi, pogányúl.
r, hajdu.
idte, Heidonicalſtädte, die,
városok.
ſt. geſund, ép, egészséges;
, meggyógyúlt; ſt. ſchlüpf-
s, csuszós.
ſt. Wohlfahrt, Glück, bol-
idvesség, szerencse; als Zu-
. Heil dir! boldog vagy te!
! boldog vagyok én!
r, megtartó, idvezítő.
, gyógyításmód, orvoslás-

lj., gyógyítható, orvosol-

die, gyógyíthatóság.
d, adv., idvességes.
ſgyitni, meggyógyítni, or-
megorvosolni; heil werden,
ai, meggyógyúlni.
, szent; die Heiligen, a'szen-
ig ſprechen, valakit a'szentek
imlálni; tugendhaft, kegyes,
der Gottheit geweiht, szen-
it; unverletzlich, szentséges,
n heiliges Verſprechen, szent-
adás; adv. szentül, igazán;
en, szentül és kegyesen

igendhaft machen, szente ten-
zentelni; mit Ehrfurcht ver-
gnagyobb tisztelettel illet-
iteletben tartani, imádni,
zum Gottesdienſte weihen,
ni, szent végre fordítni v.
szentelni; heilig beobachten,
tege, szentelni, szentül meg-

n, der, szentsúgár.
ie, szentség.
r, der, megszentelő.
ng, die, megszentelés.
en, canoniſiren, szentek köz-
ilni.
n, das, szentek közzé szám-

das, szent hely, szent do-
tség; ſt. Reliquie, ereklye,
n.

Heiligung, die, megszentelés; kegyes tisztelet; szentelés valami végre.
Heilkraft, die, gyógyító v. orvosló erő.
Heilkunde, die, Heilkunſt, orvosi tudomány; als Wiſſenſchaft, orvoslás v. gyógyítás mestersége.
Heillos, adj., d. i. verderblich, átkozott, gonosz, vesszedelmes; höchſt laſterhaft, elvetemedett gonosz, istentelen; megromlott, veszett; ſehr groß oder ſtark, iszonyú nagy; ein heilloſer Lärm, iszonyú lármát tenni; adv. gonoszúl, iszonyúképpen, veszettül, istentelenül.
Heilloſigkeit, die, istentelenség, gonoszság, veszettség.
Heilmittel, das, orvosi gyógyító szer.
Heilpflaſter, das, gyógyító flastrom.
Heilquelle, die, orvosi v. erőszítővíz v. forrás.
Heilſam, adj., egészséges, az egészségre hasznos; trop. hasznos, használatos; előmeneteles, valakinek javára czélozó; adv. az egészségre hasznosan.
Heilſamkeit, die, hasznosság az egészségre nézve; hasznosság.
Heils- oder Heilungsmittel, das, idvességeszköz.
Heilung, die, gyógyítás, orvoslás.
Heilungsart, die, orvoslás v. gyógyításmód.
Heim, adv., ſt. nach Hauſe, haza; ſt. zu Hauſe, otthon, itthon; heim gehen, haza menni.
Heimat, die, d. i. Wohnort, haza, honn; Geburtsort, haza, születésföld v. hely.
Heimfällig, adj., z. B. eine Erbſchaft, reászálló valakire.
Heimfahrt, die, Rückreiſe, hazamenetel ti i. kocsin.
Heimfall, der, z. B. einer Erbſchaft, reászállás, reámaradás, p. o. örökségnek reászállása.
Heimfallen, jutni, szállani valakire, mint az örökség.
Heimgehen, haza menni.
Heimiſch, adj., hazai, földi.
Heimkehr, die, visszatérés t. i. haza.
Heimkehren, haza visszatérni.
Heimkunft, die, hazajövetel.
Heimlich, adj., verborgen, titkos, alattombanvaló, alattomos; adv. alattomban, titkon.
Heimlichkeit, die, titok, titkolás, titokban tartás.
Heimlichhaltung, die, titkolás, titkolódzás, eltitkolás.

Heimreiſe, die, hazaútazás.
Heimſchicken, ſenden, haza küldeni.
Heimſuchen, ſ. beſuchen, meglátogatni, oda haza megkeresni; ſ. ſtrafen, büntetni; ein Volk mit Krieg heimſuchen, háborúval látogatni v. ostromi a' népet; ſ. Gutes thun, jóakarattal lenni.
Heimſucht, die, hazavágyás.
Heimſuchung, die, meglátogatás; beſ. ſ. Strafe, büntetés; Wohlthat, die, jótétel, jóakarat.
Heimtücke, die, ólálkodás, incselkedés, álnokság.
Heimtückiſch, adj., incselkedő, ólálkodó, álnok, ravasz; adv. álnokúl, ravaszúl.
Heimwärts, adv., hazafelé.
Heimweg, der, welcher nach Hauſe führt, hazavivő út; das Heimgehen, hazamenés, hazamenet.
Heimweh, das, hazavágyás, hazavágyásból származott betegség.
Heimziehen, haza költözni.
Heimzug, der, hazaköltözés.
Heirath, die, házasság; eine Heirath ſtiften, házasságot szerzeni két személy között; eine Heirath ſchließen, házasságra lépni, összekelni valakivel.
Heirathen, a) von Mannsperſonen, házasodni, megházasodni, feleséget venni; b) von Frauenzimmern, férjhez menni valakihez.
Heirathsantrag, der, házassági ajánlás.
Heirathsbrief, der, házassági bizonyságlevél.
Heirathe-Contract, der, házassági kötés.
Heirathsfähig, adj., férjhezmehető.
Heirathsgedanke, der, házassági gondolat, házasságra való gondolkozás.
Heirathsgut, das, menyasszonyi ajándék.
Heirathsluſtig, adj., a' ki házasodhatnék, t. i. férjfi, a' ki férjhez mehetnék t. i. leány.
Heirathsſtifter, der, házasságszerző.
Heirathsſtiftung, die, házasságszerzés.
Heirathsverſprechung, die, kézfogás.
Heirathsvertrag, der, házassági kötés.
Heiſa! ujjuh!
Heiſchen, fordern, verlangen, kívánni, kérni.
Heiſchesatz, der, kérőtétel, feltételállítás, (hypothézis).
Heiſer, adj., rekedt; heiſer werden, elrekedni.
Heiſerkeit, die, rekedtség.
Heiß, adj., forró, forró meleg; heißes Waſſer, forró víz; heißer Tag, hév meleg nap; heiß werden, forróra megmelegedni mint a' víz, megtüzesedni mint a' vas; es iſt ſehr heiß, igen meleg van; es iſt mir heiß, nagyon melegem van; trop. leidenſchaftlich, heftig, heves, hév, forró, p. o. szeretet; adv. forrón, forró melegen, buzgón.
Heißen, nennen, nevezni, hívni, p. o. valakit barátjának; etwas gut heißen, valamit jóvá hagyni; ſ. befehlen, verlangen, parancsolni, mondani valakinek valamit szóval, parancsolásképpen; ſ. geſagt werden, p. B. es heißt, azt mondják, úgy beszélik, hogy 's a' t. es heißt ſo, úgy van a' híre; ſ. genannt werden, p. B. wie heißt das auf Deutſch? hogy nevezik v. hogy híják ezt németül? ſ. bedeuten, p. B. wiſſen Sie, was das heißt? tudja az Ur mit jelent? was heißt das, als — mit tesz az egyebet, mint —.
Heißhunger, der, igen nagy éhség v. éhség.
Heißhungerig, adj., igen éhes.
Heiter, adj., hell, p. B. Luft u. dgl. p. o. levegő, idő, ég; ſ. klar, világos; trop. freundlich, p. B. Geſicht, vidám p. o. ábrázat.
Heiterkeit, die, des Wetters, tisztaság, kiderültség, kitisztúltság; vidámság.
Heizbar, adj., p. B. eine Stube, fűthető p. o. szoba.
Heizen, fűtni, befűtni, fűjteni, befűjteni.
Heizer, der, fűtő.
Heizung, die, fütés.
Hektik, die, mejjkórság.
Held, der, vitéz; hős.
Heldendichter, der, vitézi versíró.
Heldengedicht, das, vitézi versezet.
Heldenhaft, adj., vitézi, vitézhez illő; adv. vitézi módon.
Heldenheer, das, vitézi sereg.
Heldenherz, das, vitézi szív.
Heldenkraft, die, vitézi erő.
Heldenlied, das, vitézi ének.
Heldenmäßig, adj., vitézi; adv. vitézi módon.
Heldenmüthig, adj., vitézi bátorságú, hősi, vitézi; adv. vitézül.
Heldenmuth, der, vitézség, vitézi bátorság.
Heldenthat, die, vitézi tett, vitézség.
Heldentod, der, vitézi halál, vitéznek halála.

end, der, vitézi virtus.
b, das, vitézasszony.
bin, vitézasszony vagy leány.
t. dienlich seyn, besf. von Heil-
, használni, hasznos lenni,
. o. az orvosság; von etwas
hilfreich, segítni valakit, p o. szük-
veszedelemből, segítni vala-
o. veszedelemben, segítségül
alakinek; ft. nützen, dienen,
ni, hasznos lenni; jemanden
reichung eines Zweckes behülf-
, segítni, segítségül lenni
ek p. o. a' dologban.
r, segítő, segéd.
, die, segítő t. i. asszony,

fer, der, segítő pajtás, ki-
ms dologban.
, von Tönen, harsány, har-
angos, p. o. trombita, szó,
von Lichtstrahlen, a) vom Lich-
ágos, fénylő, p. o. csillag,
ság; ein heller Tag, világos
ap; hell werden, világosodni;
) hell, világosodik; b) vom
, tiszta, világos; ein heller
, tiszta tükör; helle Augen,
leven szemek; c) von der
htigkeit, általlátszó, tiszta p.
s; trop. offenbar, deutlich, vi-
önnyen általlátható, megért-
ein heller Kopf, tisztán gon-
elme; adv. hangosan, p. o.
élesen hangzani; világosan,
n; tisztán, értelmesen.
adj., világos kék.
, adj., barnás.
ld, adj., világos v. tisztaeszű,
gondolkozó.
világosság; tisztaság.
, die. dárdadzsida.
r, félpénz, fillér; eine Klei-
batka; nicht einen Heller
eyn, egy batkát sem érni;
n Heller bezahlen, egy fillérig
tni.
adj., világos színű.
adj., világos sárga.
adj., világos szürke.
adj., világos zöld.
die, der Stimme, hangosság,
rság; eines Sternes, a' csillag
ége; des Wassers, a' víz tisz-

ld, adj., élesen hangzó, har-
angos.
adj., világos veres.

Hellsehend, adj., éles látású, tisztán
látó; trop. mélybélátású.
Hellweiß, adj., tiszta fejér, hófejérségű.
Helm, der, der Stiel eines Beiles, fok,
p. o. fejszéé.
Helm, der, eine Kopfbedeckung, sisak;
an der Brandweinblase, a' pályinka-
főző üst sisakja v. teteje; das runde
Dach der Thürme, a' torony kúpja
v. kerek teteje.
Helmbinde, die, sisakkötő.
Helmbusch, der, die Helmfeder, sisakta-
réj.
Helmdach, das, sisakfedél.
Helmdecke, die, sisakteteje.
Helmen, sisakba öltöztetni, sisakolni.
Helmförmig, adj., sisak forma v. for-
májú.
Hemd, Hemde, das, pl. die Hemden,
ing (üng, ümeg).
Hemdeknopf, der, inggomb.
Hemdenschlitz, der, inghasiték.
Hemmen, megtartóztatni, akadályoz-
tatni, meggátolni; ein Rad hemmen,
a' kereket megkötni.
Hemmen, das, meggátolás, akadályoz-
tatás.
Hemmkette, die, tartólánca, kerékkötő
láncz.
Hemmschuh, der, keréktalpszán, mel-
lyet a' kötött kerék alá vetnek.
Hemmung, die, tartóztatás, kerékkö-
tés.
Hengst, der, csődör, ménló.
Hengstfohlen, Hengstfüllen, das, monyas-
csikó, csődörcsikó.
Henkel, der, fül, füle a' fazéknak, ko-
sárnak.
Henkelglas, das, füles pohár.
Henkelkorb, der, füles kosár.
Henkeln, fület csinálni valaminek.
Henkeltasse, die, füles csésze.
Henkeltopf, der, füles fazék.
Henken, felakasztani.
Henkenswerth, adj., akasztófáravaló.
Henker, der, hóhér; geh zum Henker!
eredj, vigyen el a' tatár; zum Hen-
ker! mi a' patkar!
Henkerbeil, das, hóhér pallos.
Henkerei, die, hohérság.
Henkershand, die, hóhér keze.
Henkersknecht, der, hohér inas.
Henkersmahlzeit, die, utólsó étele a'
halálos rabnak.
Henkersmäßig, adj., hóhérhoz illő.
Henkersschwert, das, hóhérkard v. pal-
los.
Henne, die, tyúk, tik.
Her, adv., ide; komme her! gyere ide,

jer ide; hin u. her, imide amoda, ide amoda; st. seit, — tól fogva, — től fogva, ólta; von alten Zeiten her, régi időktől fogva, régtől fogva; von Ewigkeit her, öröktől fogva.
Herab, adv., le, lefelé, felülről lefelé.
Herabbeugen oder biegen, lehajtani, lefelé hajtani v. görbítni.
Herabblicken, lenézni.
Herabeilen, lefelé sietni.
Herabfahren, lehozni kocsin; lejönni kocsin.
Herabfallen, leesni.
Herabfallen, das, leesés.
Herabfliegen, lerepülni.
Herabfliehen, leszaladni.
Herabfließen, lefolyni.
Herabflößen, z. B. leúsztatni, p. o. fát.
Herabführen, levezetni.
Herabhängen, leereszteni hogy függjön.
Herabhängend, adj., lefüggő.
Herabhangen, lefüggeni.
Herabkommen, lejönni.
Herabkriechen, lemászni.
Herablassen, leereszteni valakit p. o. házfedélyről; trop. sich herablassen, leereszkedni, magát megalázni.
Herablassend, adj., leereszkedő, nyájas, maga megalázó; adv. leereszkedve, nyájasan.
Herablassung, die, leeresztés; magamegalázás, nyájasság.
Herablaufen, lefutni, leszaladni.
Herablaufen, das, lefutás, leszaladás.
Herablocken, lecsalogatni.
Herabmüssen, d. i. herabsteigen müssen, kéntelen lenni lejönni.
Herabnehmen, levenni, leszedni p. o. szőlőt.
Herabrollen, act. legörgetni; neut. legördülni.
Herabrufen, lehívni.
Herabschicken, leküldeni.
Herabschießen, lefelé lőni.
Herabschlagen, leütni, leverni.
Herabschütten, lefelétölteni, letölteni.
Herabschwimmen, lefelé úszni.
Herabsehen, lenézni, lelátni.
Herabsetzen, letenni; st. erniedrigen, megalázni, megalacsonyítni valakit; sich herabsetzen, magát megalázni, megalacsonyítni; st. verkleinern, gyalázni; jemand. Ruhm, Verdienste herabsetzen, valaki hírét nevét, érdemeit kissebbítni, ócsárolni; Geld herabsetzen, a'pénz becsét leszállítni.
Herabsetzung, die, becsmelés, ócsárlás.
Herabsinken, lesüllyedni; trop. zu nichts herabsetzen, semmivé lenni.
Herabspringen, leugrani.
Herabsteigen, leszállani.
Herabsteigen, das, leszállás.
Herabstimmen, z. B. Saiten, megereszteni a'húrokat, alább venni; trop. seine Forderungen herabsetzen, alábbhagyni kívánságaiban.
Herabstoßen, letaszítni.
Herabstürzen, jemand., lebuktatni, letaszítni; sich herabstürzen, lebukni készakartva, leugrani; lebukni, lerohanni, leesni.
Herabstürzen, das, lerohanás, lebukkanás.
Herabtraufeln, lecsepegni.
Herabtragen, lehozni, leemelni.
Herabtreiben, lehajtani.
Herabwälzen, legördítni.
Herabwärts, adv., lefele.
Herabwerfen, lehajítni.
Herabwürdigen, jemanden, becsmelni, ócsárolni valakit; sich herabwürdigen, magát megalacsonyítni.
Herabwürdigung, die, magamegalacsonyítás.
Herabziehen, lehúzni.
Heraldik, die, czimertudomány.
Heran, adv., elő, elé, fel; heraus! ide jöjj, gyere ide!
Heranarbeiten, sich, munkával kivergődni, előre nyomulni.
Heranlaufen, ide futni.
Herannahen, elközelgetni.
Herannahung, die, elközelgetés.
Heranreifen, megérni.
Heranreiten, előlovagolni.
Heranrücken, etwas, odataszítni, p. o. széket az asztalhoz; an etwas, közelítni, közelebb menni vagy ülni p. o. az asztalhoz.
Heranschleichen, elé- v. előcsúszni.
Heranschwimmen, eléúszni, előúszni.
Heransprengen, eléugratni, elővágtatni.
Heranspringen, előugrani, elészökni.
Heranwachsen, felnöni, felnevekedni; von Menschen, felserdülni.
Herauf, adv., fel, felfelé, alólról felfelé.
Heraufbringen, felhozni.
Heraufkommen, feljönni.
Heraufsteigen, fellépni.
Heraus, adv., ki; beim Herausrufen: heraus! d. i. kommt heraus! jöjj ki! jöjjetek ki! gyertek ki.
Herausarbeiten, munkával kivenni, ki-

dítni; ſich herausarbeiten, nagy
en kiszabadúlni.
ekommen, kikapni.
rechen, kitörni.
rennen, kiégni.
ringen, kihozni, kivenni; vég-
inni, végre hajtani; ſt. entde-
kitalálni, kicsalogatni.
rängen, kiszorítni; ſich heraus-
en, kiverekedni.
ounſten, kigőzölögni.
'ahren, kivinni p. o. kocsin,
ren; kimenni p. o. kocsin;
ſchnell hervorgehen, hirtelen ki-
, kiszaladni; herauslaſſen, ki-
isztani valamit a' száján.
fallen, kiesni; kiütni, kirohan-
. o. a' várból.
finden, ſich, a' kijáró útra rá-
ni, kitudni menni v. szabadúl-
átalálni valaminek a' nyitjára.
iſchen, kihalászni.
fliegen, kirepülni.
fließen, kifolyni.
fordern, j. B. zum Kampfe, ki-
p. o. viadalra valakit.
forderung, die, kihívás viadalra.
führen, kivezetni; kivinni p. o.
n.
gabe, die, kiadás.
geben, kiadni p. o. pénzt a'
tárból; ſt. zurückgeben, vissza-
p. o. pénzből a' mivel több;
bekannt machen, j. B. ein Buch
isgeben, kiadni, p. o. könyvet
atatásból.
geber, der, kiadó.
gehen, kijönni, kimenni; jem.
isloſſen, valakit kiereszteni: ſt.
isſagen, kimondani; j. B. mit
Sprache nicht herausgehen, nem
ni az igazat mondani.; ſt. her-
agen, kiállani, kilátszani vala-
ól; ſt. vergehen, elmúlni, kimen-
nint a' pecsét a' ruhából.
gießen, kiönteni.
gießung, die, kiöntés.
hängen, kiakasztani, kifüggesz-

heben, kiemelni.
helfen, kisegítni p. o. valakit a'
edelemből.
jagen, kikergetni, kiűzni.
jagung, die, kikergetés, kiűzés.
kehren, kisepreni.
klatſchen, kitapsolni.
klauben, kiválogatni.
kochen, kifőzni.
kommen, kijönni; kiadatni, ki-
nyomtatni; das Buch kommt heraus,
az a' könyv most kijön v. kinyom-
tattatik; ſt. bekannt werden, kitudódni, elhírlelődni; herausgebracht wer-
den, j. B. eine Summe in der Rech-
nung kijönni, mint szám summája
a' számvetésben; ſt. folgen, követ-
kezni valamiből v. lenni; ſt. gewon-
nen werden, j. B. was kommt dabei
heraus? mi haszon van abból v. ab-
ban? ſt. ſeyn, lenni; j. B. es kommt
eben ſo heraus, az éppen ollyan,
mintha 's a' t; das käme ſchön her-
aus, a' szép volna.
Herauskönnen, (gehen), kijöhetni.
Herauskriechen, kimászni.
Herauslaſſen, kiereszteni, kibocsátni;
ſich herauslaſſen über etwas, bátran
kimondani valamiről itéletet, kinyi-
latkoztatni gondolatját valami eránt.
Herauslegen kitenni, kirakni p. o. por-
tékát eladás végett.
Herauslehnen, kitámaszkodni, kikönyö-
kölni p. o. az ablakon.
Herausliegen, kűlni, kitetszeni a' több-
bi közzül; herausliegende Augen, ki-
ülő szemek.
Herauslocken, kicsalni, kicsalogatni,
kivenni, p. o. a' titkot valakiből.
Herausmachen, j. B. Erbſen, kifejteni
p. o. borsót héjjából; ſt. wegbrin-
gen, kivenni p. o. pecsétet a' ruhá-
ból; ſich he ausmachen, d. i. befreien,
kimenteni, kiszadítni.
Herausmüſſen, kénteleníttetni kimenni;
er müß heraus, ki kell neki menni v.
jönni.
Herausnehmen, kivenni p. o. pénzt a'
ládából; einen Zahn herausnehmen,
valakinek a' fogát kihúzni; trop.
aus Schriften herausnehmen, d. i.
válogatni, kiszedni a' könyvekből p. o.
a' szép mondásokat; ſich etwas her-
ausnehmen, bátorkodni valamit, va-
lamire vetemedni.
Herauspacken, kirakni; ſich herauspa-
cken, kimenni, ellódúlni.
Herausplatzen, kipattani v. pukkani,
kihasadni; mit etwas, kiszalasztani
a' száján valamit, kifeccsenteni p. o.
vígyázatlanságból valamit.
Herausputzen, kitisztogatni.
Herausquellen, kiforrni, kibuzogni.
Herausrecken, kinyújtani.
Herausreißen, kiszakasztani, kiszaggat-
ni, kitépni; trop. kiszabadítni, erő-
vel kivenni; ſich herausreißen, elfut-
ni.
Herausrinnen, kifolyni.

Herausrufen, kihívni, kikiáltani.
Herausrücken, kijebb tenni v. húzni, kihúzni, távolabb venni tőle; von Soldaten, kiállani, kimenni, előállani; mit Worten, előállani valamivel t. i. szóval, kimondani; mit Geld herausrücken, t. i. geben, pénzzel előállani, pénzt adni valamire.
Herausſagen, kimondani, p. o. vélekedést.
Herausſchaffen, kiparancsolni; kihozatni, kivitetni.
Herausſcharren, kikaparni, kivájni.
Herausſchicken, kiküldeni.
Herausſchieben, kitolni.
Herausſchießen, kihajítni; kilőni valahonnan; ſchnell hervorkommen, kiszökni, kiugrani valahonnan, kipattanni.
Heraus:ſchiffen, kihajókázni.
Herausſchlagen, kiütni p. o. tüzet, szemét; kiverni, p. o. az ellenséget; ſ. herausbrechen, wie z. B. die Flamme, kicsapni, kicsapódni, kitörni, mint a' tüz, láng.
Herausſchleichen, alattomban kijönni, kilopodzni, kiszökni.
Herausſchleudern, kihajítni.
Herausſchlüpfen, kicsúszni, kicsuszanni, kiszökni.
Herausſchmeißen, kihajtani.
Herausſchmelzen, kiolvasztani.
Herausſchneiden, kivágni, kimetszeni.
Herausſchnitzen, kifaragni.
Herausſchöpfen, kimeritni.
Herausſchrauben, kisrófolni.
Herausſchreiben, kiírni.
Herausſchütteln, kirázni.
Herausſchütten, kitölteni.
Herausſchwimmen, kiúszni.
Herausſehen, kinézni p. o. az ablakon.
Herausſenden, kiküldeni.
Herausſetzen, kitenni.
Herausſeyn, t. i. herausgegangen seyn, kinn lenni; der Fleck iſt heraus, a' mocsok, a' pecsét kiment.
Herausſieden, kifőzni, kisorralni.
Herausſpeien, kiköpni, kiokádni, kihányni.
Herausſprengen, kipattantani; kinyargalni, kiugratni p. o. a' lóval.
Herausſprießen, kihajtani, mint a' fák, növevények.
Herausſpringen, kiugrani.
Herausſpritzen, kifecskendezni; z. B. Blut, kilövelleni, kiszökni.
Herausſproſſen, kisarjadzani, kihajtani.
Herausſprudeln, kibuzogni, kibugyogni; kifecskendezni.
Herausſtammeln, kidadogni.
Herausſtecken, z. B. den Kopf, die Zunge, kidugni a' fejét, kiöltni a' nyelvét.
Herausſtechen, kiszúrni p. o. szemét; kimetszeni p. o. pázsitot.
Herausſtehen, kihágni, kilépni.
Herausſtellen, kitenni, kiállítni.
Herausſtoßen, kitaszítni.
Herausſtreichen, dicsérni, magasztalni.
Herausſtrömen, kiáradni, kifolyni.
Herausſtürzen, kibukni, nyakra főre kiesni, kirohanni.
Herausſuchen, kikeresni.
Herausthun, kidugni; kivinni; kiadni rajta, eltávoztatni.
Herausträufeln, kicsepegni belőle.
Heraustragen, kihozni, kiemelni.
Heraustreiben, kihajtani.
Heraustreten, kijönni, kilépni p. o. társaságából; kinyomni belőle, kitapodni.
Herauströpfeln, kicsepegni; kicsepegtetni.
Herauswachſen, kinőni.
Herauswälzen, kihengerítni.
Herauswärts, adv., kifelé.
Herauswagen, ſich, merni kimenni.
Herauswerfen, kivetni.
Herauswickeln, kifejtegetni, kibontogatni; ſich herauswickeln, kifejteni, kitisztítni magát, p. o. a' bajból.
Herauswinden, z. B. jemand etwas aus den Händen, kitekerni, kifacsarni valamit valaki kezéből.
Herauswollen, ki akarni.
Herausziehen, kihúzni p. o. a' kardot; ſich glücklich herausziehen, szerencsésen kivonni magát valamiből.
Herauszupfen, kitépni.
Herauszwangen, herauszwingen, kiszitni.
Herb, herbe, adj., fanyar, kesernyes; trop. keserü, keserves; adv. z. B. ſchmecken, fanyar ízü lenni.
Herbe, die, fanyarság, fanyar íz.
Herbei, adj., ide; komm herbei, jer ide, jöjj ide, jertek ide! — in Comp. gewöhnlich, elő, elé, ide, hozzá.
Herbeibringen, elő v. ide hozni.
Herbeidrängen, ſich, elő tolakodni.
Herbeieilen, elő- ide v. hozzáietni.
Herbeikommen, előjönni, eléállani.
Herbeilaſſen, ide ereszteni.
Herbeilaufen, előfutni, oda szaladni.
Herbeirufen, eléhívni, előszóllítni.
Herbeiſchaffen, előszerezni előteremteni.
Herbeiſpringen, eléugrani.

agen, előhozni.
ehen, oda v. előhúzni.
, die, szállás.
, elmondani az imádságát, t. i.
m buzgóság nélkül.
gen, ſich errefelé közelítni.
n, ide hívni.
jen, ide hozni.
ber, ősz.
end, der, őszi estve.
ume, die, őszi virág.
b, adj, őszi.
ft, die, őszi levegő.
onat, der, őszi hónap, Sz. Mihava.
ſe, die, őszi rózsa.
at, die, őszi vetés.
g, der, őszi nap.
tter, das, őszi idő.
it, die, őszi idő.
itloſe, die, őszike.
r, tűzhely.
die, nyáj, csorda.
ıeiſe, adv, seregenként.
ſ, der, csorda bikája.
gen, előnyomúlni, ide nyo-
i.
adv., be v. bé; ſt. komm herein,
bé, jöjj bé, tessék! szabad!
ıasztó felelet koczogtatáskor).
itten, békérni, béhívni.
rechen, bérontani; bérohanni;
nähern, közelítni, közelgetni;
Nacht bricht ein, az éjtszaka kö-
ringen, béhozni, bévezetni.
ringen, benyomúlni; béhatni.
ahren, bévinni, bémenni, t. i.
n.
ühren, bévezetni, bévinni ko-
ehen, bémenni.
ommen, bejönni.
aſſen, béereszteni, bébocsátni.
ufen, béhívni.
chließen, belőni; bérohanni.
lürzen, bébuktatni; ſich herein-
n, bérohanni.
hun, bé- v. belétenni.
ragen, béhozni, béhordani.
reten, bélépni, bejönni v. menni.
wärts, adv., befelé.
thlen, előbeszéllni.
en, über jemanden, neki esni va-
ıek, rátámadni valakire.
ſen, erre v. ide folyni.
g, der, idejövetel; ſt. Verlauf,
ta, menetele valaminek.
en, ide adni.

Hergehen, ide jönni; über etwas hergehen, d. i. den Anfang machen, hozzá fogni v. látni valamihez; ſich zutragen, történni, menni a' dolognak
Herhalten, ide tartani; ſich etwas Unangenehmes gefallen laſſen, türni, szenvedni valamit.
Herholen, előhozni.
Herkommen, ide jönni; jemanden herkommen laſſen, valakit előhívatni; ſt. herſtammen, származni, eredni, eredetet venni.
Herkömmlich, adj., szokásban lévő, bévett; adv. szokás szerént.
Herkunft, die, eredet, származás; ſt. Gewohnheit, szokás, bévett szokás.
Herlaſſen, ideereszteni.
Herlaufen, idefutni; ein Hergelaufener, jöttment, szökevény.
Herlegen, idetenni.
Herleiten, trop. kihozni; következtetni valamiből, származtatni, p. o. a' szót mástol.
Herleitung, die, származtatás, lehozás.
Herleſen, elolvasni.
Hermachen, ſich, über etwas, neki esni, neki állani valaminek.
Hermelin, der, hölgy, hölgymenyét; hölgybőr v. prém.
Hermurmeln, elédörmögni.
Hernach, adv., azután; továbbá.
Hernehmen, venni valahonnan, kölcsönözni.
Hernennen, elősámlálni.
Hernieder, adv., ide alatt, itt alatt.
Herold, der, hirdetőkövet, p. o. hadat v. békességet; ein öffentlicher Ausrufer, hirhirdető, hirkiáltó, kirnök.
Herplaudern, herplappern, előfecsegni, kifecsegni.
Herr, der, úr, parancsoló; jemand zum Herrn über etwas machen, valakinek hatalma alá adni valamit; Herr über ſich oder ſein eigener Herr ſeyn, d. i. a) Niemanden unterworfen ſeyn, maga ura lenni, szabad ember lenni; b) der ſich mäßigen kann, ura lenni magának, magán uralkodni; Hausherr, úr, gazda, cselédes gazda; junger Herr, úrfi, ifjú úr; ſt. Ehemann, férj; ſt. Gott, Isten, úr; als Titel, úr, mein Herr! uram! beſter Herr! kedves uram! ſt. Menſch, ember, úr, úri ember; ein artiger Herr, jeles ember.
Herreiſe, die, ide útazás.
Herreiſen, ide útazni.
Herreißen, ide v. magához ragadni v. rántani.

Herreiten, ide lovagolni.

Herrenbrod, das, z. B. Herrenbrod eſſen, d. i. dienen, úrnak szolgálni, más kenyerét enni.

Herrendienſt, der, úr szolgálatja; úr dolga.

Herrengunſt, die, urak előtt való kedvesség, urak kegyelme.

Herrenhuther, der, herrenhúti szövetségbeli.

Herrenlos, adj., a) vom Geſinde, uratlan, szolgálat nélkül való; b) von Gütern, a' minek nincs ura.

Herrenſitz, der, uraság lakó helye.

Herrenſtand, der, úri rend.

Herrinn, die, birtokos asszony.

Herriſch, adj., úri, parancsolói; adv. úri módon, parancsolólág.

Herrlich, adj., úri, pompás, dicső, derék; ſt. vortrefflich, jeles, dicső; das iſt herrlich, ez derék, felséges, ezt ugyan szeretem; adv. úri módon, pompásan.

Herrlichkeit, die, úri pompa, fény, fényesség; méltóság, felség, p. o. az Istennek felsége, dicsőség; ſt. Vergnügen, gyönyörűség, öröm, vígság; dieſe Herrlichkeit wird nicht lange dauern, ez az öröm nem fog sokáig tartani.

Herrſchaft, die, uraság, hatalom, birtok; nach der Herrſchaft ſtreben, uralkodásra vágyni; trop. hatalom, uralkodás; ſt. Gebiet, uraság, tartomány, uradalom; ſt. Herr, Grundherr, uraság, földes úr, földes urak.

Herrſchaftlich, adj., uraságí; úri, pompás; adv. uraságí módon; úri módon, pompásan.

Herrſchen, uralkodni, parancsolni mint úr; ſt. regieren, országolni, uralkodni.

Herrſcher, der, uralkodó, országló, úr.

Herrſcherinn, die, uralkodó asszony.

Herrſchſucht, die, uralkodásra vágyás.

Herrſchſüchtig, adj., uralkodásra vágyó.

Herrufen, ide hivni.

Herrühren, eredni, származni.

Herſagen, elmondani.

Herſchaffen, ide hozni, elhozni, ide parancsolni.

Herſchauen, ide nézni.

Herſchicken, ide küldeni.

Herſchießen, ide löni; ide adni, előre adni, p. o. pénzt.

Herſehnen, ſich, ide kivánkozni.

Herſenden, ide küldeni.

Herſetzen, ide tenni.

Herſeyn, irgendwoher, z. B. wo her? hová v. honnan való

Herſtammen, származni, eredni

Herſtammung, die, eredet.

Herſtellen, ide állítni valamit; ni, p. o. az épületet; meg ni, p. o. a' beteget; berge den, meggyógyúlni; vissza szokást.

Herſtellung, die, visszaállítás; gyúlás.

Herüber, adv., ide, erre, i z. B. komm herüber, jöjj jöjj által.

Herüberbringen, általhozni.

Herüberfliegen, ide általrepüli

Herüberführen, általvezetni; ni, p. o. kocsin, hajón.

Herübergehen, ide által jönni.

Herüberkommen, általjönni ide

Herüberſchicken, ide általküldei

Herüberſteigen, általhágni erre

Herüberwerfen, ide általvetni tani.

Herum, adv., körül, körökö = herum körül; z B. um um, Pest körül; von der rül, tájban; z. B. um Mitt dél tájban; um 6 Uhr her óra körül v. tájban; da her hier auf dieſem Wege, itt, tájon — in dieſer Gegend, i belől.

Herumbalgen, ſich, birkozni.

Herumbeißen, ſich, marakodni.

Herumdrehen, körös körül f ſich herumdrehen, forogni.

Herumdrehung, die, forgatás.

Herumfahren, körüle járni, p csival, hajóval; an der Küſte fahren, a' part körül hajókáz den Händen herumfahren, a' ide 's tova hadazni, hányni kezeit.

Herumflattern, ide 's tova repk

Herumfliegen, körül repdesni, repdesni.

Herumfließen, körül folyni.

Herumfragen, überall, minden dezni, kérdezősködni minde

Herumführen, köröskörül vezet denfelé elvezetni; ſich herum laſſen, a) zu Fuße; magát v ni mindenfelé; b) zu Wagen, meghordoztatni t. i. kocsin jemanden an der Naſe herum valakit orránál fogva hur bolondítni.

Herumgaffen, szerteszéllyel bámúlni, ácsorogni.

Herumgeben, körül adogatni; körüskörül kiosztogatni.

Herumgehen, um einen Ort, körül járni valamit; von einem Orte zum andern; járni kelni egyik helyről másikra, egyiktől másikhoz; trop. um jemand. herumgehen, kedvét keresni valakinek; von leblosen Dingen, z. B. es gehen Krankheiten herum, bizonyos nyavalyák uralkodnak; es geht die Sage herum, az a' hír szárnyal v. kereng; das Glas herumgehen laſſen, körül járatni a' poharat; es geht alles mit mir herum, minden forog velem.

Herumgehen, das, forgás, kerengés.

Herumjagen, köröskörül üzni, hajhászni; wie Jäger, mindenfelé v. szerteszéllyel vadászni; wie Reiter, nyargalódzni.

Herumirren, tévelyegni, kóválygogni, bolyongani.

Herumkriechen, szerteszéllyel mászkálni.

Herumläufer, der, kóborló.

Herumlagern, ſich, köröskörül letelepedni.

Herumlaufen, ide 's tova szaladgálni, járni kelni, széllyel futkosni; hin und her laufen, kóborlani, kószálni, lótni futni.

Herumlaufen, das, futkosás, szaladgálás ide 's tova.

Herumliegen, körüle feküdni v. lenni valaminek.

Herumreiſen, széllyel útazni.

Herumreiten, köröskörül lovagolni.

Herumſchicken, mindenfelé küldözni.

Herumſchießen, mindenfelé lövöldözni.

Herumſchlagen, z. B. den Mantel, körül kanyarítni magán p. o. a' köpönyeget; ſich herumſchlagen, verekedni, megverekedni valakivel, viaskodni.

Herumſchleichen, ólálkodva járni kelni.

Herumſchlendern, barangolni, lézengeni.

Herumſchleppen, köröskörül hurczolni.

Herumſchwärmen, mindenfelé bolyongni.

Herumſchweifen, kóborolni.

Herumſchweifen, das, kóborlás.

Herumſchweifend, adj., kóborló.

Herumſchwimmen, szerteszéllyel v. mindenfelé úszkálni.

Herumſehen, köröskörül nézni.

Herumſitzen, köröskörül ülni.

Herumſpazieren, köröskörül járkálni, sétálni.

Herumſpringen, ugrálni szerteszéllyel.

Herumſtehen, köröskörül állani; hier und da ſtehen, szerteszéllyel állani, állongani.

Herumſtellen, körüle oda állítni v. állongatni; hier und dahin ſtellen, széllyel állongatni.

Herumſtoßen, taszigálni.

Herumſtreichen, herumſtreifen, kóborolni, csapongani, kószálni.

Herumſtreicher, der, kóborló, csapongó.

Herumtappen, tapogatózni.

Herumtaumeln, tántorogni ide 's tova.

Herumtragen, körül hordozni, elhordozni valamit köröskörül.

Herumtreiben, köröskörül hajtani, hajhászni; ſich herumtreiben, kóborolni, barangolni, kószálni.

Herumtummeln, z. B. ein Pferd, háborgatni, ide 's tova ugráltatni, viczkándoztatni a' lovat.

Herumwälzen, hengergetni; ſich herumwälzen, hengeredni; ſich im Bette herumwälzen, az ágyban hencseregni.

Herumwälzen, das, hengergés.

Herumwandeln, barangolni.

Herumwandern, bujdosni, járni, szerteszéllyel vándorolni.

Herumwerfen, d. i. um etwas werfen, körül kanyarítni p. o. a' köpönyeget a' vállán; hin und her werfen, ide 's tova hányni vetni; ſich herumwerfen, z. B. im Bette, hánykolódni, p. o. az ágyban.

Herumwickeln, herumwinden, körül tekerni v. tekergetni.

Herumwühlen, áskálni p. o. a' kertet; in Büchern, a' könyveket szorgalmatosan forgatni v. bújni.

Herumzanken, ſich mit jemand., valakivel czivódni, veszekedni, perelni.

Herumziehen, köröskörül húzni; hin und her ziehen, húzgálni, hurczolni ide 's tova; wandern, szerteszéllyel vándorolni; aus einer Wohnung in die andere, egy helyből máshová költözösködni, hurczolkodni.

Herunter, adv., le, lefelé, alá; komm herunter, jöjj le; nimm es herunter, vedd le.

Herunterarbeiten, z. B. eine Schuld, ledolgozni p. o. az adósságot.

Herunterbringen, d. i. herunterführen, levezetni; herunterlaſſen, leereszteni; heruntertragen, lehozni; leemelni;

vermindern, leszállítni a' számát, kevesítni, alább szállítni.
Herunterhangen, lefüggeni.
Herunterhängen, lefüggeszteni.
Herunterheben, leemelni.
Herunterkommen, lejönni; ſt. herab fallen, leesni; ſt. geringer werden, beſ. vom Preiſe, leszállani valami árának, alább menni.
Herunterlaſſen, leereszteni; nachlaſſen, vom Preiſe, engedni az árból, lejebb tenni az árát.
Heruntermachen, ſt. herunterlaſſen, leereszteni, lebocsátni; ſt. ausſchelten, lehordani, megpirongatni.
Herunterrufen, lehívni, leszóllítni.
Herunterſinken, lefelé süllyedni, leszállani.
Herunterſprengen, d. i. etwas losbrechen, letörni belőle valamit, p. o. feszítés, verés által; mit dem Pferde, lenyargalni, levágtatni.
Herunterziehen, z. B. einen Ring, lehúsni a' gyűrűt.
Hervor. adv., ki, elő, előre, ki.
Hervorblicken, kicsillogni, kicsillámlani; kinézni; ſichtbar ſeyn. kilátszani, kiállani a' tetejének, hegyének, kitetszeni.
Hervorbrechen, kirontani, kitörni.
Hervorbringen, előhozni, kihozni, p o. a' rejtekből; trop. z. B. Beweiſe hervorbringen, okokat, megmutató bizonyságokat hordani elő; ſt. erzeugen, világra hozni, szülni; Junge hervorbringen, fiadzani; Früchte hervorbringen, gyümölcsöt teremni; trop. Töne hervorbringen, hangokat adni; ſt. erwähnen, említni.
Hervorbringung, die, előhozás; világrahozás, termés; említés, elhozás.
Hervordrängen, előre tolni vagy nyomni; ſich hervordrängen, előre a' kifelé nyomúlni, előre tolakodni.
Hervorgehen, előmenni, kimenni; ſich ergeben, folgen, következni, kitetszeni belőle.
Hervorkeimen, kicsirázni.
Hervorkommen, elő- v. kijönni; wachſen, geboren werden, nőni, lenni, teremni.
Hervorkriechen, kimászni.
Hervorlaſſen, jemand., valakit kiereszteni.
Hervorquellen, kibuzogni, kiforrni, kibugyogni.
Hervorragen, kiállani, kinyúlni, kitetszeni a' többi közzül; trop. z. B. unter den Uebrigen, meghaladni múlni a' többit.
Hervorragend, adj., kiálló t. közzül.
Hervorragung, die, kiállás, kitetszés, kidüllyedés.
Hervorrücken, előre tasitni v. ni; előállani, kiállani.
Hervorſchießen, kilőni, kihajítl velleni, kiugrani, kiszöl
Pflanzen, kihajtani, hirtele
Hervorſehen, kinézni; ſichtba látszani, kiállani.
Hervorſpringen, kiugrani, elő
Hervorſtechen, kitetszeni a' tö zül, felyül haladni a' többi
Hervorſtrecken, kinyújtani, el tani.
Hervorſtürzen, kirohanni.
Hervorſuchen, ki- v. előkeres
Hervorthun, ſich, hervorkomm ni, megjelenni; ſich ausſtel gát kimutatni vagy megl tetni.
Hervortreten, elő- v. kiállani, kilépni.
Hervorwachſen, kinőni.
Hervorziehen, előhúzni; ſt. gen, előhozni; emporbring kit felemelni, p. o. méltós vatalra; ans Licht bringen,
Herwärts, adv., erre, errefe
Herweg, der, ideút, ideútazás
Herweiſen, előmutatni; den her zeigen, az ide hozó úta tatni.
Herwerfen, ide vetni v. hajíti
Herwollen, némlich gehen, kom akarni jönni, menni.
Herz, das, szív; das Herz ſchl a' szív dobog v. vér; trop. telſte, z. B. eines Landes, kö zéppontja, p. o. valamell nak; ſt. Seele, Gemüth, E Empfindung, szív, lélek, dúlat, gondolat; vom Her aufrichtig, igazan, szívesen, von Herzen gern, igen édes örömest, teljes szíven vedből 's a' t. ſich etwas nehmen, d. i. a) einprägen szívébe bényomni, megta ſich Kummer und Sorgen was machen, szívére venni aggódni, törődni valamin in ſein Herz ſchließen, valak zárni, szeretni; ſein Herz ken, szívét másnak adni; rem Herzen, d. i. mit beki

Herzen, aggódva, szorongattatva — ungern, nem örömest; ſt. Muth, Entſchloſſenheit, **bátorság, szív, bátor szív**; jemanden Herz machen, valakit **bátoritni**; das Herz verlieren, elveszteni **bátorságát**, megfélemleni; er hat kein Herz, **nincs bátorsága, félénk, fél**; bei Liebkoſungen, z. B. mein Herz, liebes Herz! **szivem**, kincsem! ſt. Zutrauen, **bizodalom**, z. B. kein Herz zu jemanden haben, **nem lenni bizodalmának valakihez.**

Herzählen, megszámlálni, elöszámlálni p. o. rendre valamit; sorjában megszámláini, megolvasni.

Herzallerliebſt, adj., **legkedvesebb, szerelmes.**

Herzbeutel, der, **Herzbändchen**, das, **Herzfell, szivzacskó, szivhójag.**

Herzblatt, das, **keresztlartya**; an den Pflanzen, **csiralevél.**

Herzbrechend, adj., **szivreható, szivsebhető, szivérzékenyitő**; adv. **szivrehatóképpen, érzékenyen.**

Herzchen, das, **szivecske**; bei Liebkoſungen, mein Herzchen! **szivecském, kincsecském!**

Herzdrücken, das, **szivszorulás, szivszorongatás.**

Herzeid, das, **szivfájdalom, keserüség.**

Herzen, csókolgatni, ölelgetni, **szivéhez szoritni.**

Herzensangſt, die, **szivszorongatás.**

Herzensbruder, der, **legkedvesebb v. szerelmes testvérem, bátyám, öcsém.**

Herzensfrau, die, **drága jó asszony.**

Herzensfreude, szivbéli öröm.

Herzensfreund, der, **lelki barát, legkedvesebb barát.**

Herzensfreundinn, die, **lelki barátné.**

Herzensfroh, adj., **igen vig**; herzensfroh ſeyn, **igen örulni v. örvendeni.**

Herzensgebet, das, **szivbeli könyörgés.**

Herzensglaube, der, **szivbeli hit.**

Herzensgrund, der, **szivnek belső része**; vom Herzen, **tiszta szivből.**

Herzensgüte, die, **szives jóság, jó indulat.**

Herzensgut, adj., **igen jó, drágalátos jó**; herzensgut ſeyn, **valakit nagyon kedvelleni.**

Herzenskunde, der, **kedves gyermek.**

Herzenskind, das, **kedves, szerelmes v. legkedvesebb gyermek.**

Herzenskundiger, der, **szivvizsgáló.**

Herzenskummer, der, **szivbeli keserüség, epekedés.**

Herzensluſt, die, **szivbeli öröm, gyönyörködés**; nach Herzensluſt, **kedvemre, — dre, — vére, kivánságom szerént.**

Herzensſprache, die, **szivórzés nyelve.**

Herzenstroſt, der, **szivbeli vigasztalás, szív vigasztalása.**

Herzenswunſch, der, **szív kivánsága, szivbeli kivánság.**

Herzerfreuend, adj., **szivvidámitó, szivörvendeztető.**

Herzergreifend, adj., **szivreható.**

Herzerhebend, adj., **szivbuzdító.**

Herzerquickend, adj., **szivgyönyörködtető, szivélesztő.**

Herzfell, das, **szivzacskó v. hójag.**

Herzfieber, das, **hideglelős szivdobogás.**

Herzförmig, adj., **szivformájú, szivforma.**

Herzfreſſend, adj., **szív furdaló.**

Herzgeſchwulſt, die, **szivdagadás.**

Herzgeſpann, das, **szivfeszülés; szivhasogatás.**

Herzgewächs, das, **szivtermés.**

Herzgrube, die, **szivgödör v. gödre.**

Herzhaft, adj., **bátor, bátor szivü.**

Herzhaftigkeit, die, **bátorszivüség.**

Herziehen, ide húzni; ide költözni.

Herzielen, ide trélozni.

Herzinnig, adj., **szives, szivbéli**; adv. **szivesen.**

Herzkammer, die, **szivüreg, v. üröge.**

Herzklopfen, das, **szivdobogás.**

Herzläppchen, das, **szivfüle.**

Herzleid, das, **szivfájdalom.**

Herzlich, adj., **szives, szivbéli, szivből származó, igaz**; adv. **szivesen, örömest, jó szivvel.**

Herzlichkeit, die, **szivesség, szives indúlat.**

Herzliebſt, adj., **drágalátos.**

Herznagend, adj., **szivemésztő v. mardosó.**

Herzog, der, **herczeg.**

Herzoginn, die, **herczegasszony, herczegné.**

Herzoglich, adj., **herczegi.**

Herzogthum, das, **herczegség.**

Herzohr, das, **szivfül.**

Herzpochen, das, **szivdobogás.**

Herzrührend, adj., **szivreható.**

Herzſchild, das, **in der Wappenkunſt, közép paizs a' czimerben.**

Herzſchneidend, adj., **keserves**; adv. **keservesen.**

Herzſtärkend, adj., **sziverősitő, p. o. orvosság.**

Herzſtärkung, die, (**mediciniſch**), **sziverősités**; trop. **szivélesztés.**

Herzu, adv., ide, erre, errefelé.
Herzweh, das, szívfájdalom.
Herzzerreißend, herzzerschneidend, adj., szívvesszagató, szívet hasogató, keserves.
Hettmann, der, kozákvezér.
Hetze, die, hajtás kutyákkal; vadrivás.
Hetzen, d. i. jagen mit Hunden, kutyákkal hajtani a'vadakat; trop. von Menschen, beunruhigen, ingerleni p. o. egymásra v. valakire; auf etwas treiben, ussitni p. o. a'kutyát valakire v. vadra.
Heu, das, széna; Heu mähen, szénát kaszálni; Heu in Haufen machen, szénát gyüjteni.
Heubaum, der, pétrenczehordó rúd; fr. Wiesbaum, nyomórúd.
Heuboden, der, szénatartó padlás.
Heubund, der, Heubündel, das, szénacsomó; kötés széna.
Heuchelei, die, szín v. képmutatás, színeség, tettetés; in der Freundschaft, tettetett v. színlett barátság.
Heucheln, színeskedni, magát tettetni, színleni p. o. a'barátságot.
Heuchler, der, kép- v. színmutató, tettető, színeskedő; Schmeichler, csapodár.
Heuchlerinn, die, színeskedő, t. i. asszony, leány.
Heuchlerisch, adj., tettető, színeskedő, csapodár; adv. tettetve, színeskedve, képmutató módon.
Heuer, adv., d. i. in diesem Jahr, az idén, ebben az esztendőben.
Heuer, die, d. i. Miethe, Pacht, kibérlés, kifogadás.
Heuerig, heurig, adj., idei, ez esztendőbéli.
Heuerling, der, kifogadó, kibérlelő.
Heuern, kifogadni, kibérlelni.
Heuernte, die, kaszállás, gyüjtés, szénatakarás.
Heufutter, das, szénatakarmány.
Heugabel, die, szénahányó villa.
Heuhaufen, der, szénafazal, szénaboglya.
Heuland, das, kaszálló rét.
Heulen, von Menschen, jajgatni, óbégatni; von Thieren, ordítni; von Winden, süvölteni.
Heulen, das, jajgatás; ordítás; süvöltés.
Heumacher, der, Heumäher, kaszás, kaszálló, gyüjtő.
Heumagazin, das, szénás szín.
Heumonat, der, Sn. Jakab hava, Julius.
Heupferd, das, szöcske; sáskától, ácsa.
Heurechen, der, ménagereblye.
Heusamen, der, szénamag, fümag.
Heuschein, der, Sn. Jakab hava ujsága.
Heuschober, der, szénaboglya.
Heuschoppen, Heuschuppen, der, szénaszín, szénás szín v. csür, csürpajta.
Heuschrecke, die, sáska, mezei tücsök, zücskő, szöcske.
Heuseil, das, szénakötél.
Heusense, die, kasza.
Heute, adv., ma; auf heute, máro; bis auf heute, mai napig; heute zu Tage, mai napig, most, mas a'mai időben.
Heutig, adv., mai, a'mai időben.
Heuvogel, der, gyurgyalag.
Heuwage, die, szénamázsa.
Heuwagen, der, szénás szekér.
Heuwiese, die, szénás v. kaszáló rét.
Heuzehent, der, széna tized.
Hexe, die, varázsló, bosszorkány.
Hexerei, die, bosszorkányság.
Heyda, heysa! interj., héj! hé!
Hie, adv., fr. hier, itt.
Hieb, der, vágás; jemanden einen Hieb geben, megvágni, vágást ejteni vagy tenni rajta; trop. Hiebe austheilen, d. i. durch Spott züchtigen, gúnyolt szókkal megvagdalni; auch fr. Schlagen, csapás, kárvallás.
Hiebweise, adv., vágásonként.
Hiefhorn, Hiefthorn, das, vadászkürt.
Hienieden, adv., itt alatt, itt a'földön, ez életben.
Hier, adv., itt; hier bin ich, itt vagyok; von hier, innen; hier und da, ihiitt amott, itt ott.
Hierauf, adv., erre.
Hieraus, adv., ebből.
Hierbei, adv., itt, e'mellett, ezen dologban; itt ezen a'helyen.
Hierdurch, adv., ezen által v. keresztül, itt v. ezen a'helyen által; ez által; ezzel.
Hierein, adv., ebbe belé; ebben, benne.
Hierfür, adv., ezért.
Hiergegen, adv., ez ellen.
Hierher, adv., ide; komm hierher, jer v. jöjj ide; bis hierher, eddig, ehes.
Hierherum, adv., itt körül belől.
Hierherwärts, adv., errefelé, erre.
Hierhin, adv., ezen helyre.
Hierin, adv., ebben, ebben a'dologban.

…dv., ezzel, ez által.
…, adv., ezen dolog után v. fe…
…n után, e'felöl erröl; e'sze…
…ezen dolog szerént.
…ß, adv., ezen kívül, e'mellett.
…n, adv., e'mellett, ezen hely
…tt.
…ſt, adv., itt, éppen itt.
…, das, itt létel, v. lét.
…r, adv., ezen által, ezen a'
…n által; ezen dolgon, rajta.
… adv., ezért, ezen dologért.
…er, adv., ez alatt, ezen hely v.
… alatt; e'között, ezek között,
…köztök.
…, adv., ebből, ezen dologból.
…er, adv., ez ellen.
…adv., erre, ezen dologra, ehez.
…ſchen, adv., ezek között, ezek…
…ezen dolgok közt.
…, adv., itt, éppen itt.
…adj., itt v. idevaló.
…e, die, málna, málnabogyó.
…ſig, der, málnaeczet.
…ſtrauch, der, málnabokor.
…, der, der weite Raum, in wel…
…die vielen Weltkörper ſchweben,
…ein heiterer Himmel, tiszta ég;
…freiem Himmel, a'szabad ég
…p. o. hálni; der Sternen-Him…
…a'csillagos ég; jemanden bis
…Himmel erheben, valakit az égig
…magalni; ſt. Klima, Himmels…
…égalty; der Ort der Seligen,
…y, ég; in den Himmel kom…
…mennybe menni, idvezülni; ſt.
…Isten, ég, egek; das weiß der
…el! tudja Isten, tudják az egek!
…Himmel ſey Dank! hálá légyen
…eknek! ums Himmels Willen!
…enért! — ſt. Baldachin, mennye…

…an, adv., égig, az égig, égſe…
…ennybe.
…bett, das, fedeles ágy v. nyo…
…a.
…blau, adj., égszín, égszínü.
…fahrt, die, mennybemenetel.
…fahrtsfeſt, das, Himmelfahrts…
…er, áldozócsötörtök, Krisztus
…ybe menetelének innepe.
…hoch, adj., d. i. ſehr hoch, felet…
…agas, égig érö; adv az égig.
…reich, das, mennyország;
…yei v. föboldogság.
…achſe, die, égtengely.
…angel, die, égsark.
…bewohner, der, églakosa.
…breite, die, ég szélessége.
Himmelsbürger, der, égi polgár.
Himmelsgegend, die, égtájjék.
Himmelsgewölbe, das, az ég boltozatja.
Himmelskörper, der, égi test.
Himmelskugel, die, éggolyóbis.
Himmelslänge, die, éghossza.
Himmelslauf, der, égforgás, a'csillagok forgása.
Himmelslicht, das, ég világosság.
Himmelsluft, die, levegö ég, mennylég.
Himmelsluſt, die, mennyei öröm, égi öröm v. kéj.
Himmelspol, der, égsark.
Himmelsſpeiſe, die, mennyei eledel.
Himmelsſtrich, der, égally, éghajlat, égmérséklet.
Himmelsſtürmer, der, eget ostromló v. vívó.
Himmelsthau, der, égi harmat.
Himmelstrank, der, égi ital, mennyei ital.
Himmelswagen, der, (ein Geſtirn), gönczölszekér.
Himmelsweg, der, mennyország útja.
Himmelszeichen, das, égi jel.
Himmelszirkel, der, égabroncs.
Himmelſchreiend, adj., égrekiáltó p. o. vétek.
Himmelwärts, adv., égfelé.
Himmelweit, adj., megmérhetetlen; adv. iszonyú távol.
Himmliſch, adj., égi, mennyei, dícsö; trop. als Verſtärkung, z. B. himmliſch ſchön, himmliſch gut, gyönyörü, felséges.
Hin, adv., ſt. dahin, oda; hin und her, ide 's tova, ide amoda, mindenfelé; hin und wieder, imitt amott; ſt. wärts, felé; nach Ofen hin, Buda felé; ſt. weg, d. i. bei Seite, z. B. legen, elv. félre tenni; weg, verloren ſeyn, z. B. hin ſeyn, elveszve lenni; ſo hin, meglehetösen, csak imigy amúgy.
Hinab, adv., le, lefelé, innen le.
Hinan, adv., felfelé.
Hinauf, adv., fel, innen fel.
Hinaufbinden, felkötni.
Hinaufbringen, a) tragend, felvinni; b) führend, felvezetni.
Hinaufffliegen, felrepülni, felreppenni.
Hinaufführen, felvezetni; fahrend, felvinni kocsin.
Hinaufgehen, felmenni.
Hinaufklettern, felmászni.
Hinaufkommen, feljönni.
Hinaufkriechen, felmászni.
Hinauflangen, felnyújtani.

Hinauflaſſen, náml. gehen, felereszteni.
Hinauflegen, feltenni.
Hinaufreiſen, felutazni valahova.
Hinaufreiten, fellovagolni.
Hinaufſchicken, felküldeni.
Hinaufſpringen, felugrani.
Hinaufſteigen, z. B. auf einen Wagen ꝛc. felhágni reá, p. o. a' kocsira, felülni p. o. a' lóra.
Hinauftragen, felvinni.
Hinaufwärts, adv., felfelé.
Hinaufziehen, fel v. felfelé húzni; felkötözni.
Hinaus, adv., ki, innen ki, kifelé; in Compos.
Hinausbauen, kifeléépitni.
Hinausdenken, előre gondolni valamiről, a' jövendőre gondolni.
Hinauseilen, kisietni.
Hinausfinden, ſich, a' kimenetelre rátalálni.
Hinausgeben, kiadni.
Hinausgehen, kimenni; ſt. hervorragen, kiállani, kinyúlni; végződni, kimenni p. o. szándéknak, czélnak.
Hinauskommen, kijönni; ſt. beendigen, elvégezni.
Hinauslaufen, kiszaladni, kifutni.
Hinausſchaffen, kivinni; mit Gewalt; kihajtani, kiűzni.
Hinausſchicken, kiküldeni.
Hinausſchiffen, kihajókázni.
Hinausſetzen, kitenni, kirakni; ſich, kiülni; trop. ſich über etwas hinausſetzen, nem gondolni vele, fel se venni valamit.
Hinausſeyn, d. i. gegangen ſeyn, z. B. er iſt ſchon hinaus (gegangen), kiment már; ſt. beendigt ſeyn, elvégződni, készen lenni, meglenni.
Hinausſprengen, zu Pferde, kiugratni; kinyargalni.
Hinausſpringen, kiugrani.
Hinausſtoßen, kitaszitni.
Hinaustragen, kivinni.
Hinauswandern, kiköltözni.
Hinauswollen, d. i. gehen, kiakarni, t. i. menni; trop. einen Ausgang haben, z. B. ich weiß nicht, wo das noch hinaus will, még nem tudom mire megy ki v. dül el a' dolog; hoch hinauswollen, nagyra vágyni, fellengősen gondolkozni; drágán tartani, drágán akarni adni valamit.
Hinausziehen, kihúzni; kiköltözni a' házból.
Hindannen, oda bájolni v. igézni.
Hindauen, ada épitni.
Hindeſtellen, jem., oda rendelni valakit.
Hinditten, kérni hogy oda menjen.
Hindlick, der, rátekintés.
Hindlicken, rátekinteni, oda tekinteni.
Hindringen, oda vinni; ſt. zubringen, z. B. ſein Leben hindringen, életét tölteni; den Tag, die Zeit hindringen, a' napot, az időt eltölteni.
Hindreiten, oda terítni.
Hindenken, róla gondolkozni, arról v. a felől gondolkozni; wo denkſt du hin? mit gondolsz? hol jár ott az eszed? —
Hinderer, der, akadályoztató, hátráltató, izgága.
Hinderlich, adj., akadályos.
Hindern, akadályoztatni, gátolni, hátráltatni valakit valamiben.
Hinderniß, das, akadály, gáncs.
Hinderung, die, akadályoztatás.
Hindeuten, oda mutatni v. czélozni.
Hindinn, die, Hirſchkuh, nőstény szarvas.
Hindrängen, oda szarongatni.
Hindrehen, oda fordítni; ſich, oda fordúlni.
Hindringen, oda nyomulni v. nyomakodni.
Hindrucken, oda v. rányomni.
Hindurch, adv., von der Zeit, alatt, által, — ig; z. B. zehn Tage hindurch, tiz egész napig; von dem Orte, által, keresztül rajta v. azon; in Compos.
Hindurch gehen, reiten, által v. keresztül menni v. lovagolni.
Hinein, adv., m. Verbis, be, bé, belé; z. B. hineingehen, bémenni; mit Subst. ba, be, bé; z. B. in die Stadt dringen, a' városba benyomulni.
Hineinarbeiten, z. B. einen Weg in Felſen, az útat bévágni a' kősziklába; ſich, béverekedni p. o. valahová nagy ügygyel bajjal.
Hineinbegeben, ſich, z. B. in die Stadt, bémenni a' városba.
Hineinrechen, belérohanni, bérontani; belétörni.
Hineindringen bévinni valahova; bevezetni
Hineindenken, ſich, jól meggondolni valamit.
Hineindrängen, ſich, bényomúlni.
Hineindringen, behátni.
Hineindrücken, benyomni.
Hineinfallen, beléesni.

Hineinfinden, sich, ráakadni valaminek a' nyitjára, eltudni menni valamin.
Hineinfließen, befolyni.
Hineinfügen, belé alkalmaztatni, belé csinálni.
Hineinführen, bévezetni; fahrend: bé vinni kocsin, béhordani.
Hineingehen, bémenni belémenni; beléférni p. o. az edénybe.
Hineinkönnen, näml. gehen, bémehetni; beléférhetni.
Hineinkommen, belémenni; mit hineinkommen, beléirattatni.
Hineinlassen, béeresteni, bébocsátni.
Hineinlaufen, béfutni, bészaladni; st. hineinfließen, bé v. beléfolyni.
Hineinlegen, belétenni valamit; sich hineinlegen, z. B. ins Bett, beléfeküdni p. o. az ágyba.
Hineinmengen, belékeverni; sich, belékeveredni.
Hineinpacken, belérakni.
Hineinpassen, belé illeni.
Hineinschicken, béküldeni; sich, alkalmaztatni magát valamihez.
Hineinschieben, belétaszítni, belétolni.
Hineinschießen, belélőni.
Hineinschlagen, beléverni.
Hineinschlüpfen, bécsúzni, bésuhanni.
Hineinschütten, belétölteni.
Hineinsehen, belénézni
Hineinsetzen, belétenni; sich, beléülni; st. hineinschreiben, beléírni.
Hineinsprengen, bévágtatni, bényargalni.
Hineinspringen, beléugrani.
Hineinstechen, belészúrni.
Hineinstecken, belédugni.
Hineinstehlen, sich, bélopódzni.
Hineinstellen, belétenni.
Hineinstoßen, belétaszítni, beléütni valakibe valamit.
Hineinstürzen, etwas, belétaszítni, bébuktatni; sich, béugrani, p. o. vízbe, mélységbe; in die Feinde, az ellenség közzé bérohanni.
Hineintreiben, béhajtani, p. o. a' juhokat.
Hineinwärts, adv., befelé.
Hineinwälzen, béhengergetni.
Hineinweben, belészőni.
Hineinwerfen, belévetni, beléhajítni.
Hineinziehen, bé-vagy beléhúzni; ins Quartier, béköltözni.
Hineinzwängen, béfeszítni, p. o. az ajtót.
Hinfällig, adj., erőtlen, töredékeny; st. vergänglich, múlandó.
Hinfälligkeit, die, erőtlenség, töredékenység; múlandóság.
Hinfahren, oda menni t. i. kocsin, kocsizni, hajón; trop. st. sterben, elköltözní az életből.
Hinfahrt, die, oda menetel t. i. kocsin; st. Tod, halál, kimúlás, elköltözés az életből.
Hinfallen, el-v. leesni; die hinfallende Sucht oder Krankheit, nyavalyatörés.
Hinfallen, das, leesés, elesés.
Hinfliegen, oda repülni.
Hinfliehen, hirtelen elszaladni, elfutni
Hinfließen, oda folyni; trop. von der Zeit, elfolyni, elmúlni.
Hinfort, adv., ezután, ennekutánna.
Hinführen, oda vezetni; oda vinni, p. o. kocsin.
Hingang, der, odamenetel; kimúlás, meghalás.
Hingeben, oda adni, általadni; st. verkaufen, eladni; st. verschenken, elajándékozni.
Hingebung, die, oda-v. általadás.
Hingegen, adv., ellenben.
Hingehen, oda menni, elmenni; st. vergehen, elmúlni, eltelni, mint az idő; st. erträglich seyn, türhető lenni; es geht noch so hin, még az türhető.
Hingehören, oda tartozni, hozzá tartozni, oda való lenni.
Hingehörig, adj., oda tartozó; oda való, ott lakó.
Hingelangen, oda érni, jutni.
Hingerathen, oda esni, v. akadni.
Hingreifen, oda nyúlni v. kapni.
Hinhalten, oda tartani; közel tartani hozzá.
Hinhängen, oda akasztani.
Hinheften, z. B. den Blick auf etwas, oda függeszteni a' szemeit.
Hinhorchen, oda hallgatni v. figyelmezni.
Hinkehren, mit den Besen, oda sepreni; hindrehen, oda fordítni.
Hinken, sántikálni, sántítni; st. nicht gut stehen, nem jó lábon állani, ingadózni.
Hinken, das, sántítás, sántíkálás.
Hinkend, adj., sánta, santikáló; ingadozó.
Hinkommen, oda menni.
Hinkriechen, oda mászni.
Hinkunft, die, oda menetel.
Hinlänglich, adj., elegendő, elég; adv. eléggé.
Hinlänglichkeit, die, elegendőség.

Hinläßig, adj., rest, tunya.
Hinläßigkeit, die, restség.
Hinlangen, oda nyújtani, nyúlni.
Hinlaſſen, oda eresztení.
Hinlaufen, oda futni, v. szaladni.
Hinlegen, oda tenni; ſich, lefeküdni; ſt. bei Seite legen, félretenni.
Hinlehnen, oda v. hozzá támasztani; ſich, hozzá támaszkodni.
Hinleiten, oda vezetni.
Hinmachen, d. i. etwas anbringen, valamit oda csinálni.
Hinneigen, arra v. oda hajtani; ſich oda hajlani.
Hinnen, adv., d. i. hier, v. hinnen, innen ezen helyről, innét; von hinnen gehen, eltávozni.
Hinpaſſen, oda illeni.
Hinpflanzen, oda ültetni.
Hinrechnen, oda számlálni.
Hinreichen, oda adni v. nyújtani; ſt genug ſeyn, elegendő lenni; ſich erſtrecken, addig v. oda érni.
Hinreichen, das, Hinreichung, die, oda adás v. nyújtás.
Hinreichend' adj., addig érő, elegendő, elégséges.
Hinreiſe, die, oda útazás.
Hinreiſen, oda útazni.
Hinreißen, oda elragadni, erővel elvinni.
Hinreißend, adj., z. B. hinreißende Beredtſamkeit, magához ragadó v. elragadó ékesszóllás.
Hinreiten, oda lovagolni.
Hinrichten, dorthin richten, oda irányozni; die Augen nach jem. hinrichten, szemeit valakire függeszteni; zu Grunde richten, semmivé tenni, elveszteni; ſt. tödten, megölni elveszteni, fejét venni valakinek, kivégezni valakit.
Hinrichtung, die, oda intézés; der Augen, des Geiſtes auf etwas, függesztése a' szemeknek, az elménck valamire; megölés, fővétel, vesztés.
Hinrollen, oda hengergetni.
Hinrücken, oda mozditni v. taszítni.
Hinſchaffen, odavitetni, odaszállitni v. vinni.
Hinſcheiden, kimúlni; meghalni.
Hinſchicken, oda küldeni; ſich hinſchicken, d. i. paſſen, oda illetni.
Hinſchieben, oda taszítni.
Hinſchießen, oda v. arrafelé lőni.
Hinſchiffen, oda hajókázni.
Hinſchleichen, oda lopószkodni.
[illegible]pen, oda hurczolni.
[illegible]ben, d. i. irgendwohin ſchreiben, oda irni p. o levelet; wo einſchreiben, felirni valamit valahová.
Hinſchwimmen, oda úszni.
Hinſehen, oda nézni; ſt. Sorge tragen, oda v. arra tekinteni, megtekinteni, tekintetbe venni.
Hinſehnen, ſich, ada vágyni.
Hinſenden, oda küldeni.
Hinſetzen, oda tenni valamit; ſich hinſetzen, oda ülni.
Hinſeyn, d. i. verloren ſeyn, oda v. elveszve lennü; vergangen ſeyn, elmúlva lenni
Hinſicht, die, Rückſicht, tekintet, nézés; in Hinſicht deſſen, arra nézve.
Hinſprengen, oda ugratni, nyargalni; oda fecskendeni.
Hinſpringen, oda ugrani.
Hinſtellen, etwas, oda tenni v. állitni; ſich, oda állani.
Hinſtreben, oda igyekezni.
Hinſtrecken, oda v. odáig kinyújtani; zu Boden ſtrecken, földhöz vágni, a' földre leterítni, földhöz vetni; ſich, lefeküdni, elnyújtózni.
Hinſtreichen, oda simogatni; [illegible] repülni.
Hinſtrömen, vom Waſſer, [illegible] odafolyni, odatolúlni; trop. von Menſchen, oda tolakodni v. tódúlni.
Hinſtürzen, oda buktatni; oda rohanni v. bukni; össze v. leroggyni.
Hintan, adv., ſt. hintenan, utól, hátul, hátra, utánna; in Compos.
Hintanſetzen, utánna tenni, hátra vetni; vernachläßigen, elmellözni; verachten, megvetni valamit; bei Seite ſetzen, félretenni, elmúlasztani valamit.
Hintanſetzung, die, ſt. Verachtung, hátravetés, megvetés; ſt. Vernachläßigung, elmellözés; Unterlaſſung, elmúlasztás.
Hinten, adv., hátul; ganz hinten im Hauſe, oda hátra, hinten im Buche, hátul a' könyvben; von hinten her, hátulról; hinten drein, utánna, a' hátamegett; hinten nach, végre, utóljára, utóbb.
Hinter, adv., d. i. hinten hin, rückwärts, hátra, hátul: praepos. mit Accus. auf die Frage, wohin? megé; z. B. hinter ſich, a' háta megé, p. o. tenni; m. Dat. auf die Frage wo? megett; z. B. hinter der Thür, az ajtó megett; hinter ſich haben, trop. elhagyni, meghaladni valakit; hinter ſich laſſen, trop. übertreffen, felyülmúlni, elhagyni valakit valami-

hinter dem Berge halten, wiegen seyn, hallgató v. irt lenni; oder verschwei- ılni, elhallgatni valamit; nter den Ohren, ravaszabb, r. több lakik benne, mint ondolná; hinter das Licht gcsalni.
ie, hátulsó tengely.
ie, alfel, alsó pofa.
as, hátulsó láb.
, hátra maradni, elma-

, eig. hátra vinni; st gen, hírül adni, hírt

, der, híradó.
g, die, híradás.
r, horgasín.
der, die, das, a' hátulsó.
segg, hatulj, alfel.
r, der, egymásutan.
der, hátulsó szárny.
r, hátulsó láb.
er, hátulsó út.
, das, hátulsó épület.
, das, hátulsó hegy.
d. i. hinterwärts gehen, ni, hátulsó részébe menni ınak, kertnek; st. betrü- salni.
der, hátulsó hely, zu- kszín, a' festésben.
as, hátulsó haj.
er, les, leshely; im Hin- gen, lesbe állani; die im stehenden Truppen, lesben ák; einen Hinterhalt ma- kedni.
visszatartóztatni, megtar- ltitkolni.
die, marok.
das, agy, fejbúb.
lv., hátulról; st. hernach, n.
r, hátulsó udvar.
die, far, farcsika.
hátra hagyni, maga után o. jószágot végrendelés-

ast, die, hagyomány, ıátra maradt jószág.
die, hátra hagyás, testa- ı hagyás.
er, hátulsó láb.
t, ravaszság, leselkedés.
ıdj., ravasz, csalárd, le- dv. ravaszúl, csalárdúl,

Hinterrad, das, hátulsó kerék.
Hinterrucks, adv. vissza, visszáról, hátul, hátúlról.
Hintersaß, der, zseller.
Hintersatz, der. hátulsó mondás; végtétel, végállítás.
Hinterschleichen, jem., meplepni valakit hátúlról; sich, hátra lopódzkodni.
Hinterst, Hinterste, adj., der, die, das, a' leghátúlsó.
Hinterstellig, adj., hátra lévő; hinterstellig machen, adossá tenni, p. o. a' számadásban valakit.
Hinterstube, die, hátulsó szoba.
Hinterstück, das, hátulsó rész vagy darab.
Hintertheil, der, hátulsó rész.
Hinterthür, die, hátulsó ajtó.
Hintertreiben, akadályoztatni, hátráltatni, gátolni.
Hintertreibung, die, megakadályoztatás, hátraltatás, meggátolás.
Hinterviertel, das, hátulsó fertály.
Hinterwärts, adv. hátrafelé, hátra; von hinten her, hátulról.
Hinterziehen, hátra húzni; hátra költözni.
Hinterzimmer, das, hátulsó szoba.
Hinterzug, der, z. B. eines Heeres, tartaléksereg.
Hinthun, odatenni; st. weglegen, el-v. letenni, félretenni; st. verwenden, valamire fordítni; z. B. wo hast du das Geld hingethan? hová tetted ezt a' pénzt? mire fordítottad?
Hintragen, oda vinni v. hordani.
Hintreffen, oda tatálni; eltalálni, megtalálni p. o. a' czélját; oda érni.
Hintreiben, oda hajtani.
Hintreten, z. B. an den Tisch, oda menni p. o. az asztalhoz.
Hintritt, der, oda lépés v. menetel, közelítés; trop. der Tod, elköltözés, kimúlás, meghalás.
Hinüber, adv., által; in Compos.
Hinüberbringen, általvinni.
Hinüberfahren, általvinni kocsin v. hajón.
Hinüberfliegen, általrepülni.
Hinüberführen, általvezetni.
Hinübergehen, általmenni.
Hinüberkommen, általjönni.
Hinüberlassen, általeresztení.
Hinüberschicken, általküldeni.
Hinüberschiffen, általhajózni, általevezni.
Hinüberschwimmen, oda által úszni.
Hinübersetzen, általtenni; által vinni, p. o. a' folyóvizen, ée; sich, által-

Hinübergehen, által menni; ſ. hinübergehen, által menni, p. o. lovon; által ugrani.
Hinüberſeyn, trop. in Sicherheit ſeyn, z. B. ich bin ſchon hinüber, már által estem rajta, túl vagyok rajta.
Hinüberſpringen, általugrani.
Hinüberſteigen, általhágni vagy mászni, p. o. a' falon.
Hinübertragen, által vinni.
Hinüberwerfen, általvetni v. hajítni.
Hinüberziehen, oda által húzni; oda által költözni.
Hinum, adv., körül, p. o. járni, kocsival.
Hin und her, adv., ide's tova, p. o. járni, járkálni; hier und da, imitt amott; hin und wieder, imide amoda.
Hinunter, adv. le, lefelé, innen oda le.
Hinuntergehen, lemenni.
Hinunterſchlingen, lenyelni.
Hinunterwärts, adv., lefelé.
Hinwärts, adv., arra felé.
Hinweg, der, oda vivő út, odavaló út, odamenetel.
Hinweg, adv. el, innen el; geh' hinweg! menj el innen! in Compos.
Hinwegblaſen, elfujni.
Hinweggehen, elmenni.
Hinweglaſſen, elereszteni.
Hinwegnehmen, elvenni.
Hinwegräumen, elszedni.
Hinwegraffen, elragadni; v. Krankheiten, megemészteni, elragadni.
Hinwegreißen, elszakasztani tőle.
Hinwegrollen, elhengergetni; elgördülni.
Hinwegſchießen, z. B. Wild, lelővöldözni; hirtelen elfutni, elsuhanni.
Hinwegſehen, másfelé v. félre nézni.
Hinwegſetzen, eltenni, félre-v. letenni; ſich über etwas hinwegſetzen, megvetni, fel sem venni valamit, nem gondolni vele.
Hinwegſeyn, távul lenni, oda lenni; über etwas hinwegſeyn, túl lenni valamin, nem gondolni vele.
Hinwegſeyn, das, távullétel.
Hinwegſtehlen, ſich, lopva elmenni, ellopózkodni.
Hinwegtragen, elvinni.
Hinwegwollen, el akarni menni.
Hinwegziehen, elhúzni onnan; elmenni, előbb állani, elköltözni.
Hinwehen, oda fújni.
Hinweiſen, útba v. oda igazítni, megmutatni az útat.
Hinwerfen, elhervadni.
Hinwenden, oda fordítni; ſich, odaállni.
Hinwerfen, oda vetni, oda hajítni; ſ. wegwerfen, elvetni; flüchtig aufſchreiben, hinzeichnen, valamit sattában v. siettében röviden feljegyezni, felírni.
Hinwieder, hinwiederum, adv., ismét, újoglag, ellenben.
Hinwollen, d. i. gehen, oda akarni, t. i. menni.
Hinzählen, oda számlálni.
Hinziehen, oda húzni v. vonni; oda költözni.
Hinzielen, oda irányozni, oda czélozni.
Hinzu, adv., hozzá, oda.
Hinzubauen, hozzáépíteni.
Hinzufließen, oda folyni hozzá v. be.
Hinzufügen, hozzá tenni, adni; ingcsolni.
Hinzufügung, die, hozzátétel v. adás.
Hinzugehen, oda v. hozzá menni.
Hinzuſpringen, oda v. hozzá ugrani.
Hinzuzählen, hozzászámlálni.
Hippe, die, kis kasza, sarló.
Hirn, das, agyvelő.
Hirnbruch, der, agysérülés.
Hirnbruten, das, eszeveszettség, bódúlság.
Hirnentzündung, die, agyvelőgyuladás.
Hirngeſpinſt, das, költemény.
Hirnhaut, die, agyhártya, agyvelőhártya.
Hirnkrankheit, die, agyvelőbetegség.
Hirnlos adj., agyatlan, ostoba, adv. ostobául.
Hirnloſigkeit, die, ostobaság.
Hirnſchädel, der, koponya.
Hirnſchale, die, idem.
Hirntoben, das, agybódúlás.
Hirnwunde, die, agykelés, agyvelőben esett seb.
Hirnwuth, die, agyvelő gyuladás és a' miatt való megtébolyodás.
Hirſch, der, szarvas.
Hirſchbock, der, him v. bakszarvas.
Hirſchbrunſt, die, bakdühödés, szarvasbagzás.
Hirſchfährte, die, szarvas törés v. út.
Hirſchfänger, der, vadászkés.
Hirſchfell, das, szarvasbőr.
Hirſchgeweih, das, szarvas czimer v. szarv.
Hirſchhaar, das, szarvas szőr.
Hirſchhaut, die, szarvas bőr.
Hirſchhorngeiſt, der, szarvasszarvpára v. szesz.
Hirſchhund, der, agár.
Hirſchjagd, die, szarvas vadászat.

hkäfer, der, szarvas bogár.
hkalb, das, szarvas borjú.
hkeule, die, szarvasczobák.
hklaue, die, szarvasköröm.
hkolbe, die, gyenge szarva a' szarvasnak, szarvas buga.
hkuh, die, nőstény szarvas.
hlauf, der, Hirschfuß, szarvasláb.
hleder, das, szarvasbőr.
hschale, die, szarvasköröm.
hschwaden, szarvasfark.
hschwamm, Hirschtrüffel, der, szarvasgomba, porközepű pöfeteg.
hschweiß, der, das ist Blut, szarvasvér.
hwurz, die, emreke.
hziemen, die, szarvas hátulja.
hziemer, der, szarvas hátavége, szarvas hátulsó csipeje.
hzunge, die, szarvas nyelv; szarvasnyelfű, szarvasnyelfű borda-
, die, köles.
nbrei, der, köleskása.
ngras, das, muhár.
nkorn, das, kölesszem.
der, pásztor, nyájpásztor, nyájő; vom großen Vieh, csordás, lyás; vom kleinen Vieh, nyájpászr, tehenész; von Ziegen, kecskeszter; von Schafen, juhász, juhszter; v. Schweinen, disznópász-, kanász, csürhés.
namt, das, pásztori hívatal.
nbrief, der, pásztori levél, a' püsknek pásztori levele.
nflöte, die, furulya.
ngedicht, das, pásztori versezet.
ngott, der, pásztoristen.
nhorn, das, pásztorkürt.
nhund, der, pásztori kutya, nyáj-, nyájőrzőeb.
njunge Hirtenknabe, der, bojtár, o. gulyásbojtár, juhászbojtár, a' t.
nleben, das, pásztori élet.
nlied, das, pásztori dal.
nlohn, der, pásztorbér.
nlos, adj., pásztor nélkül való.
nmädchen, das, pásztorleány.
npfeife, die, pásztori síp.
nstab, der, pásztori bot.
nstand, der, pásztori állapot.
ntasche, die, pásztori táska.
nvolk, das, pásztorkodó nép.
n, st. aufziehen, felhúzni, felnni.
rie, die, Geschichte, történet, tória.

Historienmaler, der, történet v. história festő.
Historienschreiber, der, história iró, történet jegyző.
Historisch, adj., históriai; etwas historisch vortragen, valamit históriai módon v. mint történetet előadni.
Hitzblase, Hitzblatter, die, felomlás, kihányás a' testen a' hőség miatt.
Hitze, die, hévség, p. o. a' napnak hévsege; Fieberhitze, forróság; trop. von lebhaften Begierden und Leidenschaften, hevesség, felhevűlés, az indúlatosságok hevessége; jugendliche Hitze, ifjúi hevesség; in Hitze gerathen, neki hevűlni, felhevűlni, felgerjedni; st. Zorn, harag, megindúlás; seine Hitze mäßigen, haragját mérsékelni; in der ersten Hitze, az első felgerjedésében v. hevében.
Hitzen, hevítni, felhevítni.
Hitzig, adj, Hitze verursachend, forró, meleg, igen meleg, hevítő; hitzige Krankheiten, forró nyavalyák; das hitzige Fieber, forró hideglelés, forrázó hideg; hitzige Speisen, Getränke, hevítő étkek, italok; Hitze habend, eig. forróságban lévő; trop. heves, tüzes, haragos, indúlatos; ein hitziger Jüngling, tüzes, heves ifjú; ein Pferd, tüzesvérű ló; adv. tüzesen, hevesen, forrón, mérgesen.
Hitzkopf, der, ein hitziges Temperament, heves, tüzes természet, heves természetű ember.
Hobel, der, gyalu.
Hobelbank, die, gyalulóasztal.
Hobeleisen, das, gyaluvas.
Hobeln, gyalulni.
Hobelspan, der, gyaluforgács, gyaluhulladek.
Hoch, hohe, hohes, adj., im Compar. höher, Superl. höchster, -e, -es, magas, magassab, legmagassabb; hoher Thurm, magas torony; hoher Baum, magas v. nagy fa; hohes Meer, hohe See, tér tenger, széles tenger, a' parttol távol eső tenger; trop. von Farben, z. B. hohe Farben, eleven színek; von Tönen, klar, hell, fellengős, fennhangzó t. i. szó, hang; von der Breite, z. B. die Soldaten stehen drei Mann hoch, a' katonák három sorjával állanak; von der Zeit, z. B. es ist hoch am Tage, már nagy idő van; hohes Alter, késő öregség; von Sachen, die das Gewöhnliche übersteigen, fő, főbb; die hohen Wissenschaften, a' főbb tudo-

mányok; das iſt mir zu hoch, az haladja az én értelmemet; vom Preiſe, drága, nagy p. o. ára; der Würde nach, für erhaben, vorzüglich, nagy, felemelkedett, jeles, pompás, fő; ein hoher Geiſt, hohe Denkungsart, nagy elme, felemelkedett gondolkozás; hoher Styl, fellengős irásmód; der hohe Adel, a' fő nemesség, fő rangú nemesség; die höchſten Ehrenſtellen, a' legfőbb rangú hivatalok; die hohe Geiſtlichkeit, a' főbb papság; der Höchſte, d. i. Gott, a' legfőbb valóság, az Isten; ſ. ſtolz, kevély, felfuvalkodott; adv. magasan, p. o. repülni; höher ſtrigen, feljebb menni v. hágni; erhaben, fellengősen p. o. prédikálni; ſtolz, kevélyen; ſehr, im hohen Grade, felettébb; theuer, drágán, p. o. venni; ſehr hoch zu ſtehen kommen, sokba kerülni v. lenni; vom Range, z. B. höher ſtrigen, feljebb menni v. lépni p. o. a' tisztségben; glänzend, pompásan fényesen, glücklich, szerencsésen, boldogúl; feyerlich, z. B. hoch und theuer ſchwören, szent hittel fogadni, szentül esküdni valamit; phr. ſein Leben hoch bringen, késő véneséget érni; es hoch bringen in irgend einem Fache, sokra menni, sokat keresni; hoch anfangen, im Geſange, igen fenn kezdeni az éneket. In Compos.

Hochachtbar, adj., nagyra becsülendő, tiszteletre méltó.

Hochachten, nagyra becsülni, tisztelni.

Hochachtung, die, nagyra becsülés, tisztelet, tisztelés.

Hochachtungsvoll, adj., tisztelettel teljes.

Hochadelig, adj., főnemes, főrangú.

Hochaltar, der, fő v. nagy oltár.

Hochamt, das, nagy mise a' fő oltár előtt.

Hochanſehnlich, adj., nagy tekintetű.

Hochbegabt, adj., nagy talentomú, v. eszü.

Hochbeinig, adj., magas lábú.

Hochgelobt, adj., igen érdemes.

Hochbekümmert, adj., felette szomorú.

Hochberühmt, adj., nayy hirű.

Hochbetagt, adj, igen v. nagyon éltes.

Hochbetrübt, adj., igen szomorú.

Hochbootsmann, der, bajós mester.

Hochbrüſtig, adj., mejjes, domború v. magas mejjü.

Hochdeutſch, adj., felső Németországi; die hochdeutſche Mundart, a' felső Németországi beszédmód; adv. felső-országi módon, t. i. beszélni.

Hochdeutſchmeiſter, der, a' német vitézi rend nagy mestere.

Hochdieſelben, Titel für Grafen, oder höhere Staatsämter, nagyságod, méltóságod, nagysága, méltósága.

Hochedel, Hochedelgeborn, Hochedler, tekintetes, nemzetes Úr!

Hochehrwürdiger Herr, tiszteletdő Úr! tiszteletes, nagy tiszteletű.

Hocherfahren, adj, nagy tapasztalású.

Hocherfreut, adj, igen megörvendeztetett.

Hocherhaben, adj., legfőbb; dem Stande nach, fő méltóságú; den Eigenſchaften nach, dicső, felséges.

Hocherleuchtet, adj., nagy bölcsességű.

Hochfahrend, adj., kevély, dölyfös; adv. kevélyen.

Hochfeyerlich, adj., igen pompás.

Hochfliegend, adj., magasan repülő; fennyen járó, fenn héjjazó.

Hochfürſtlich, adj., herczegi; eine hochfürſtliche Durchlaucht! nagyságos fejedelmi v. kegyelmes Herczegi.

Hochgebietender Herr, nagyságos, méltóságos Úr!

Hochgeborner, z. B. Graf, nagyságos, méltóságos.

Hochgedacht, adj., a' feljebb említett.

Hochgeehrt dem Amte nach, nagy érdemű, tiszteletre méltó; ein Titel, hochgeehrteſter Herr, nagyra becsülendő Úr!

Hochgelahrt, adj., nagy tudományú; adv., nagy tudományal.

Hochgemeigt, adj, nagy kegyességű; adv. igen kegyesen, nagy kegyességgel.

Hochgericht, das, vesztőkely.

Hochgräflich, als Titel, Ihre hochgräflichen Gnaden, méltóságos v. nagyságos Gróf!

Hochgrun, adj., világos v. eleven zöld.

Hochheilig, adj., legszentebb; adv. szentül.

Hochherzig, adj., nemes lelkű, dicső, nemes szivű, nagy lelkű; adv. nemes lelküleg v. lelkü módon.

Hochherzigkeit, die, nemes szivüség, lelküség.

Hoch kommen, sokba kerülni, drága lenni.

Hochländer, der, felföldi.

Hochland, das, felföld, hegyallya.

Hochmeiſter, der, z. B. des deutſchen Ordens, nagy Mestere a' Német Birodalmi Vitézi-Rendnek.

Hochmüthig, adj., kevély, dagályos; adv. kevélyen, dagályosan.
Hochmuth, der, kevélység, dagály, felfúvalkodottság.
Hochnöthig, adj., igen szükséges.
Hochnützlich, adj., igen hasznos; adv. igen hasznosan.
Hochpreislich, adj., igen dícséretes; adv. igen dícséretesen.
Hochroth, adj., eleven piros-
Hochschätzbar, adj., nagy becsű; als Titel, nagyra becsülendő Úr!
Hochschätzen, nagyra becsülni.
Hochschätzung, die, nagyra becsülés.
Hochschule, die, főoskola, anyaoskola.
Hochschwanger, adj., várandós.
Hochstämmig, adj., von einem Baume, magasderekú, t. i. fa.
Hochstift, das, püspökség.
Hochtönend, adj., fennhangú, fennhangzó.
Hochtrabend, adj., d. i. stolz, kevély, dölyfös; schwülstig, dagályos, pöffeszkedő; adv. kevélyen; dagályosan.
Hochverdient, adj., nagy érdemű.
Hochvermögend, adj., hatalmas, igen tehetős.
Hochverrather, der, felségsértő.
Hochverrath, der, felségsértés, felségsértő vétek v. bün.
Hochweg, der, csinált országút.
Hochweise, adj., igen bölcs; adv. igen bölcsen.
Hochwild, das, nagy vad.
Hochwohledel, adj, z. B. Hochwohledler Herr, tekintetes Úr!
Hochwohledelgeborn, adj., z. B. Hochwohledelgeborner Herr! nagyságos, méltóságos Úr!
Hochwürdig, adj., z. B. Hochwürdiger Herr! főtisztelendő Úr!
Hochwürdige, das, altári szentség.
Hochzeit, die, lakodalom, menyegző; Hochzeit halten, lakodalmat tartani; zur Hochzeit bitten, valakit lakodalomba hívni; den Tag zur Hochzeit fest setzen, a' menyegző napját meghatározni.
Hochzeitbett, das, menyegzői ágy.
Hochzeitbitter, der, vőfél, lakodalomba hivó, hívogató.
Hochzeiter, der, d. i. Bräutigam; vőlegény.
Hochzeiterinn, die, d. i. Braut, menyasszony, t. i. a' menyegző napján.
Hochzeitessen, das, lakodalmi étel v. vendégség.
Hochzeitfest, das, lakodalmi innap.
Hochzeitfeyer, die, lakodalom v. menyegző napja.
Hochzeitgast, der, lakodalmi vendég.
Hochzeitgedicht, das, menyegzői v. lakodalmi verszet v. versek.
Hochzeitgeschenk, das, menyegzői ajándék.
Hochzeitgott, az öszvekelés v. menyegző Istene (Hímen).
Hochzeitkleid, das, menyegzői ruha, lakodalmi köntös.
Hochzeitleute, die, lakodalmas nép.
Hochzeitlich, adj., menyegzői, lakodalmi; adv., menyegzői módon.
Hochzeitlied, das, menyegzői ének.
Hochzeitmahl, das, lakodalmi vendégség, lakodalom.
Hochzeitmutter, die, örömanya.
Hochzeitschmaus, der, lakodalmi vendégség.
Hochzeitschmuck, der, menyegzői ékesség.
Hochzeitstifter, der, házasságszerző.
Hochzeittag, der, lakodalom napja, násznap.
Hochzeitvater, der, örömapa.
Hochzuehrender, Hochzuverehrender Herr! nagy érdemű Úr.
Höchlich, adv., d. i. in hohem Grade, fehr, felette igen, felettébb, p. o. örvendeni.
Höchst, adj., felette, nagyon.
Höchste, der, die, das, legmagasabb, legfelsőbb.
Höchstens, adv., legfeljebb.
Höchsterfreulich, adv., igen örvendetes.
Höchsterwünscht, adj., igen kívánatos, óhajtos.
Höchstverdient, adj., igen érdemes, nagy érdemű.
Höchstweise, adj., legbölcsebb.
Höfchen, das, udvarocska.
Höflich, adj., udvari, emberséges, nyájas, módos, manéros; adv. nyájasan, emberséggel, módosan, emberségesen, manérosan.
Höflichkeit, die, udvariság, emberség, nyájasság, módosság, manérosság; st. Gefälligkeit, szivesség.
Höflichkeitsbesuch, der, udvariságból való látógatás.
Höfling, der, udvari uracs, v. csapodár.

Höhe, die, magasság; z. B. der Berge, Bäume, a' hegy, a' fák magassága; die Höhe des Meeres, a' tenger mélysége; sich in die Höhe richten, felegyenesedni; in die Höhe steigen, magasra felmenni, mászni; in die Höhe, oda fel, magasan; aus der Höhe, onnét felyül; in die Höhe schießen, felmagzani, mint a' plánta; trop. magasság, fenség; die Höhe des Gesanges, az ének fennjárása; ſ. Anhöhe, magasság, magas hely, tető, domb, domborúság.

Höhenmeſſer, der, magasságmérő.

Höher, adj., der Länge nach, magasabb, feljebb álló; dem Geiſte nach, felemelkedettebb; dem Orte nach, feljebbvaló, felsőbb; die Höhern, a' főbbek, a' főbb rangúak; dem Werthe nach, drágább; dem Tone nach, fentebbvaló, felsőbb, p. o. hang; adv. magasabban, feljebb.

Höhle, die, edú, üreg, p. o. a' fában; barlang, t. i. a' föld alatt.

Höhlen, kivésni, kifúrni, kilyukasztani.

Höhnen, gúnyolni, kigúnyolni, csúfolni, kicsúfolni.

Höhner, der, gúnyoló, kicsúfoló.

Höhnerei, die, kicsúfolás, kigúnyolás.

Höhniſch, adj., csúfolódó, gúnyolódó: adv. csúfolódva.

Höke, oder Höker, der, kúfáros, kiskalmár, félkézkalmár.

Höken, árulgatni.

Hökin, Hökerinn, die, kúfárné.

Hölle, die, pokol; trop. die Hölle auf Erden haben, kínos életet élni; der Ort hinterm Ofen, kuczkó, sut.

Höllenangſt, die, pokolbéli kín.

Höllenbrand, der, pokolpozdorjája.

Höllenbraten, der, pokolra való.

Höllenfahrt, die, pokolba menetel.

Höllenfluß, der, pokolbeli folyóvíz.

Höllengöttinn, die, pokolkistenné (Proserpina).

Höllengott, der, Plútó, a' pegányoknál pokol istene.

Höllenhund, der, a' pokol őrebe.

Höllenmarter, Höllenpein, die, pokolbéli kín.

Höllenpforte, die, pokol kapuja.

Höllenreich, das, pokol.

Höllenſchmerz, der, pokolbéli vagy kegyetlen fájdalom.

Höllenſtein, der, pokolkő.

Hölliſch, adj., pokolbéli; entſetzlich, rettenet, rettenetes; adv. rettenetesen, iszonyúan.

Hölzern, adj., fa, fábóllvaló; trop. geſchmacklos, idomtalan.

Hörbar, adj., hallható; adv. hallhatóképpen.

Hören, hallani; ſchwer hören, nehezen hallani; ich höre ihn ſingen, hallom, hogy énekel; laß hören, hadd halljam, v. hadd halljuk; das läßt ſich hören, mondasz valamit, a' dolog, ez türhetőbb v. ezt előbb helyben lehet hagyni; ſ. an- oder zuhören, hallgatni, meg-v. ráhallgatni; ſ. aufmerken, figyelmezni, ügyelni, meghallgatni, p. o. valaki kérését.

Hören, das, hallás, figyelmezés, hallgatás; Hören und Sehen vergeht mir, szemem szám előll beló.

Hörenſagen, das, hallomás; er hat es vom Hörenſagen, hallomásból tudja.

Hörer, der, halló hallgató.

Hörnchen, das, szarvacska.

Hörnen, davon nur das Particip. gehörnt, szarvas.

Hörnern, adj., szaru, szarvból való.

Hörnerträger, der, szarvat viselő, megcsalatott férj.

Hörnertragend, adj., szarvas, szarvat hordozó.

Hörrohr, das, hallócső.

Hörſaal, der, hallgató palota v. hely.

Höschen, das, nadrágocska.

Hocke, Hucke, die, ſ. Bürde, teher, terh, bútyor; ſ. Rücken, hát.

Hocken, Hucken, hátára venni 's vinni, hátán virni; hátán ülni valakinek; kuksolni, legörbedni, legörnyedni.

Hocker, Höcker, der, ſ. Buckel, púp, hátpúp; ſ. Hügel, domb.

Hockerig, höckerig, adj., ſ. buckelig, púpos; ſ. uneben, darabos, göröngyös.

Hode, die, tök, szeméremtök.

Hodenbruch, der, tökösség, sérülség.

Hodenbrüchig, adj., tökös, sérült.

Hodenſack, der, tökzacskó.

Hof, der, udvar, a' ház udvara; trop. der Hof um den Mond, a' hold udvara; ein Haus nebſt Hof und Grundſtücken, telek, hajlék; der Sitz des Grundherrn, a' földes uraság háza v. udvara; der Sitz eines Fürſten, a' fejedelem palotája v. udvara; der kaiſerliche Hof, a' császári udvar; am Hofe ſeyn, az udvarban lakni,

nál lenni, p. o. szolgálat-
er auch die ganze fürſtliche
fejedelmi família, fejedel-
, királyi família v. udvar;
nur ein Fürſt verſtanden, z.
Hofe Befehle erhalten, az
v. a' fejedelemtől paran-
venni, jemanden den Hof
kötelességből udvarolni va-

t, der, udvari ügyfolytató
tor.
der, udvari ágens v. ügy-

ß, udvari tisztség v. hiva-

die, udvari munka.
t, udvari orvos.
der, udvari kenyérsütő v.
ütő.
, der, udvari borbély.
der, udvari tiszt.
, der, udvari inas v. szolga.
ng, die, udvari szolgálat.
, der, udvari pintér.
der, udvari szokás.
le, fejedelmi palota, királyi

, die, az udvari emberek
esterkedéseik.
n, der, udvari kápelán.
, die, udvari kápolna; die
t, udvari muzsikakar v.
ók.
ie, udvari kassza.
, der, udvari gavalér.
miel, das, udvari szertar-

, (sárzse) die, udvari tiszt-

gus, der, udvari seborvos.
die, udvari dáma.
die, udvari poéta v. versíró.
der, udvari szolgálat.
adj., kevély; adv. kevélyen.
ie, kevélység, felfúvalko-

ményleni, reménységgel v.
égben lenni; auf Gott hoffen,
en bizni, reménységét Isten-
ni.
ß, reménylés, reménység.
, adv., reménylhetőképpen,
égem szerent, a' mint re-
n.
der, udvari fiskális.

Hoffnung, die, remény, reménység.
Hoffnungslos, adj., reménységtelen, reménységtől megfoszlatott, kétségbe esett; adv. reménység nélkül.
Hoffnungslosigkeit, die, kétségbeesés, kétséggel küszködés.
Hoffnungsvoll, adj., reménységgel v. reménynyel teljes; nagy reménységű; adv. teljes reménységgel.
Hoffreund, der, színes barát.
Hofgarten, der, udvari kert.
Hofgärtner, der, udvari kertész.
Hofgericht, das, udvari itélőszék.
Hofgesinde, das, udvari szolgák v. cselédek.
Hofgunst, die, udvari kegyelem v. pártfogás.
Hofiren, csapodárkodni.
Hofjäger, der, udvari vadász.
Hofjägermeister, der, udvari vadászmester.
Hofjunker, der, udvarban szolgáló úrfi.
Hofjuwelier, der, udvari drágakőműves
Hofkammer, die, udvari kamara.
Hofkanzlei, die, udvari kanczellária.
Hofkanzler, der, udvari kanczellár.
Hofkirche, die, udvari templom.
Hofkoch, der, udvari szakács.
Hofkriegsrath, der, udvari haditanácsos; das ganze Collegium: udvari haditanács.
Hoflager, das, udvari lakhely.
Hoflakei, der, udvari főinas.
Hofleben, das, udvari élet.
Hofleute, die, udvari emberek.
Hof-Livree, die, udvari inasöltözet.
Hofmännisch, adj., udvari emberhez illő.
Hoffmäßig, adj., udvari, udvarhoz illő; adv. udvari módon.
Hofmanier, die, udvari módosság, manér.
Hofmann, der, udvari szolga, tiszt, udvari ember; nyájas udvari ember, színes ember.
Hof-Marschall, der, udvari főtisztartó.
Hofmedicus, der, udvari orvos.
Hofmeier, der, majorgazda, majoros.
Hofmeister, der, udvari mester; ſ. Haushofmeister, házimester, házigondviselő; ſ. Erzieher, Hauslehrer, udvari tanító, nevelő, házi nevelő.
Hofmeisterinn, die, Lehrerinn, nevelő asszony v. leány.

Hofmeistern, erziehen, házi nevelő lenni; ſt. tadeln, intoni, feddeni, dorgálni.
Hofmetzger, der, udvari mészáros.
Hofnarr, der, udvari bolond.
Hof-Poet, der, udvari poéta vagy verskölto.
Hofpoſtamt, das, udvari póstahivatal.
Hofprediger, der, udvari prédikátor v. pap.
Hofrath, der, udvari tanácsos; das ganze Collegium, udvari tanács.
Hofrichter, der, Präſident des Hofgerichtes, udvari itélőmester, az udvari törvényszék elölülője; Gutsverwalter, tisztartó.
Hofſchatzmeiſter, der, udvari kincstartó.
Hofſchranz, der, udvari csapodár.
Hof-Secretär, der, udvari titoknak.
Hofſitte, die, udvari szokás.
Hofſprache, die, udvari nyelv; csapodár beszéd.
Hofſtaat, der, udvari pompa; die Hofbedienten, udvari tisztek és cselédek.
Hofſtatt, die, fejedelmi lakó város v. lakhely.
Hofſtelle, die, főtisztség.
Hoftrauer, die, udvari gyász.
Hofzeitung, die, udvari újság.
Hohe, das, magas, magasság.
Hoheit, die, ſt. Erhabenheit, magasság; hoher Stand, fő rend, fő méltóság; Landeshoheit, felsőség, főhatalom, hatalmasság; als Titel, z. B. Ew. königliche Hoheit, Királyi Herczegséged.
Hoheitsrecht, das, felső hatalmassági juss.
Hohelied, das, énekek éneke.
Hohepriester, der, főpap.
Hohl, adj., üres, odvas, p. o. fogak, kivájott; hohl machen, kivájni, kifúrni 'a a' t. hohler Weg, mély út, p. o. a' hegy köztt; v. Tönen, rezgő, tompa, ziket, t. i. szó, hang; die hohle Hand, marok.
Hohlader, die, ürült vérér.
Hohläugig, adj., béesett szemű.
Hohlbackig, adj., béesett orczájú, sovány.
Hohlbohrer, der, céfúró, c végü fúró.
Hohleisen, das, kerekvésö.
Hohlglas, das, mélyoldalú üveg.
Hohlkehle, die, rovátk.
Hohlkreisel, der, bugó csiga.
Hohlkugel, die, üres golyóbis.
Hohlſpiegel, der, kivölgyelt tükör.
Hohlziegel, der, csatornás cserép zsindely.
Hohn, der, ſt. Schande, Schimpf, gyalázat, szégyen; ſt. Spott: csufság, csúf; einem Hohn ſprechen, valakiből csúfot üzni.
Hohngelächter, das, kikaczagás, gúnyoló kinevetés.
Hohnlachen, Hohnlächeln, kinevetni gúnyolva.
Hohnlachen, Hohnlächeln, das, gúnyoló kinevetés.
Hohnſprechen, csúfolni, gúnyolni.
Hohnſprecher, der, csúfolódó, gúnyolódó.
Hold, adj., gewogen, kedvező, jóakaró, nyájas; angenehm, kedves, kellemes, kellemetes; ſt. lieb, kedves, édes.
Holdinn, die, szeretője, kedvese valakinek t. i. leány.
Holdſelig, adj., ſt. freundlich, nyájas, barátságos; ſt. angenehm, kellemes, kedves.
Holdſeligkeit, die, nyájasság, barátságosság; kedvesség, kellemetesség.
Holen, hozni, elhozni, előhozni; geſchieht es, a) rufend, előhívni, magához hívni; b) führend, elhívni, p. o. az orvost; c) fahrend, elhozni, p. o. kocsin; Athem holen, lehelleni, lélekzetet venni.
Holfter, (Halfter), die, z. B. für Piſtolen, pisztolytok.
Holla! hallod é; ſt. ſtill, hó, lassan.
Holländer, der, Hollandus, Belga.
Holländiſch, adj., Hollandiai, Belgaországi.
Holland, das, Hollandia, Belga ország.
Holler, der, gyepü bodza, fái bodza.
Hollerheere, die, bodzabogyó.
Hollerblüthe, die, bodzavirág.
Hollerſaft, der, bodza nedv.
Hollerthee, der, bodzavirágthea v. herbathé.
Holm, der, d. i. Joch, z. B. an der Brücke, kapocsfa; ſt. Schiffswerft, hajó épitőhely a' vis parton; ſt. Hügel, halom; ſt. Inſel, sziget.
Holper, der, göröngy, rög.
Holperig, adj., göröngyös, rögös, darabos; zökögős p. o. út; trop. eine holperige Rede, darabos v. sirtikáló beszéd.
Holunder, der, Holder, ſ. Holler.

das, pl. die Hölzer, fa; ein
ck Holz, egy darab fa; Wald,
h, liget; trop. von dummen Men-
, mint egy darab fa.
fel, der, vadalma.
heiter, der, fából dolgozó p. o.
alos.
t, die, fa neme.
tig, adj., fa nemű.
he, die, fahamu.
me, die, vadkörtvély, vaczkor.
mbaum, der, vadkörtvélyfa.
k, der, fabak, bakállás, (fából);
Käfer, czinczinbogár.
den, der, fatartó, p. o. padlás;
rmő jó föld.
hrer, der furdancs, (bogár).
rb, der, falopó, fatolvaj.
chler, der, faesztergályos.
sparniß, die, fából való gazdál-
ás.
ule, die, Holzfäulniß, fareves-
, v. redvesség, fa redvesedés,
thadás.
le, die, ráspoly.
ter, das, fatűz.
ß, der, pl. Holzflöße, die, talp-
s szálhajó, tutaj.
ei, adj., fával szabad.
hre, die, favivés, fahordás, egy
ár fa.
fälle, die, favám: fáértvaló

ld, das, fabér, fapénz, fáért-
pénz.
rechtigkeit, die, erdőjuss.
richt, das, erdőt illető törvény-
.
af, der, erdőbíró.
cker, der, favágó.
her, der, szajkó, hajhó, zajgó.
ndler, der, faárúló, fa vagy fá-
iereskedő, faáros.
ndel, der, fávalkereskedés, faá-
ág, faárulás.
ise, der, erdei nyúl.
ufen, der, farakás.
of, der, faudvar.
ht, adj., fanemű, fához hasonló.
, adj., fás, fából való: adv.
n.
ifer, der, favágó cserebüly.
mmer, die, fatartó kamara.
uf, der, favásárlás, favétel.
hle, die, faszén.
ger, der, farakó.
rche, die, erdei pacsirta.
se, die, faszedés.

Holzmaaß, das, famérték.
Holzmangel, der, fa szűke.
Holzmann, der, faáros, faárúló.
Holzmark, das, erdőmegye.
Holzmarkt, der, fapiacz, faárúlo piacz; favásár, favásárlás.
Holzmaß, der, erdőn hízlalás.
Holzmehl, das, fapor, farev.
Holzmeise, die, erdei czinke.
Holzmesser, der, famérő.
Holznutzung, die, fázás v. szabad fahordás az erdőről.
Holzordnung, die, erdőrend.
Holzplatz, der, fatartóhely.
Holzraspel die, ráspoly.
Holzrechnung, die, fárólvaló számadás.
Holzsamen, der, famag.
Holzscheit, das, hasábfa.
Holzschiff, das, fáshajó.
Holzschlägel, der, sulyok, kotis.
Holzschläger, der, favágó, t. i. az erdőn.
Holzschlag, der, favágás az erdőn v. az erdőből.
Holzschneider, der, fametsző.
Holzschnitt, der, fametszés.
Holzschoppen, Holzschupfen, der, faszin.
Holzschuh, der, faczipő.
Holzsetzer, der, farakó.
Holzspan, der, forgács, szilánk.
Holzsperling, der, erdei veréb.
Holzstoß, der, Holzhaufen, rakás fa, farakás testégő rakásfa.
Holzstall, der, fatartó.
Holzstätte, die, fatartóhely; fapiacz.
Holztag, der, fahordó nap.
Holztaube, die, vadgalamb.
Holztaxe, die, fataksa, favám.
Holztheuerung, die, a' fa drágasága.
Holztrage, die, fahordó eszköz.
Holzung, die, fázás, fahordás az erdőből, faszedegetés; st. Waldung, erdő, erdőség.
Holzverbrauch, der, faemésztés, p. o. feldolgozás v. tüzelés által.
Holzverkauf, der, faeladás.
Holzvorrath, der, rakáson lévő kész fa, p o. valami végre, favagyon.
Holzwaare, die, fából készült portéka.
Holzwagen, der, fás szekér.
Holzweg, der, erdei ut.
Holzweide, die, erdei legelő.
Holzwerk, das, famiv, famunka.
Holzwespe, die, fürészbogár.
Holzwurm, der Todtenuhr, kopogó termesz.
Holzzehent, der, fa dézma.
Holzzeit, die, fahordás ideje.
Holzzettel, der, fapalét, fapaléta.

Honig, der, méz; Honig ſchneiden. mézet metszeni, kiszedni a' mézet.
Honigapfel, der, mézalma.
Honigartig, adj., mézízű, méznemű.
Honigbär, der, méhészmedve.
Honigbau, der, mézcsinálás v hordás, mézgyüjtés; méztenyésztetés
Honigbauer, der, mézesgazda, méhészgazda.
Honigbehältniß, das, méhtartó.
Honigbiene, die, mézhordó — mézgyüjtő v. dolgos méh.
Honigbirne, die, mézeskörtvély.
Honigblume, die, mézes virág.
Honigernte, die, mézszüret.
Honigfarbe, die, mézszín.
Honigfladen, der, mézes kalács v. lepény.
Honigflecken, der, z. B. auf der Haut, mézforma kiütés, p. o. a' bőrön.
Honiggefäß, das, an den Blumen, mézpilis, mézták.
Honiggelb, adj., mézszínű.
Honiggeſchmack, der, mézíz.
Honiggras, das, czirok.
Honigkelch, der, méztartó, a' virágban.
Honigklee, der, baltaczim v. virág.
Honigkuchen, der, mézes lepény v. pogácsa
Honigmonat, der, mézgyüjtés hava; május v. pünkösd hava.
Honigreich, adj., mézzel bővelkedő, mézes, bőmézű, mézzel gazdag.
Honigſauger, der, virágmadár.
Honigſcheibe, die, lép, lépesméz.
Honigſchnitte, die, mézzel békent szelet kenyér.
Honigſeim, der, színméz.
Honigſüß, adj., méz édességű.
Honigtafel, die, lépesméz.
Honigthau, der, mézharmat.
Honigwaſſer, das, mézes víz.
Honigzehent, der, méztized.
Honigzelle, die, léplyuk.
Honigzins, der, mézvám, mézadó.
Honorar, das, für Lehrer, fáradozás jutalma; für Schriftſteller, a' szerző jutalma, szerzői jutalom.
Honoratioren, die, előkelőbb v. tekintetesebb férjfiak, feljebbrangúak.
Hopfen, der, komló.
Hopfenbau, der, komlótermesztés.
Hopfenfächſer, der, komlótő, komlócsemete.
Hofgarten, der, komlóskert.
Hopfenranke, die, komlóvessző.
Hopfenſpargel, der, komlójövés.
Hopfenſtange, die, komlókaró

Horchen, hallgatódzni, fülelni, hallgatózni p. o. az ajtón: figyelmezni, hallgatni valámire.
Horchen, das, hallgatózás, fülelés.
Horcher, der, hallgatozó.
Horde, die, ſt ein Haufe, von vielen Menſchen, z. B. Tartaren, csorda Tatárok, egy csorda Tatárság; sereg; ſt. Hürde, cserény.
Horizont, der, látás határa, láthatár, szemhatár; vizerány.
Horizontal, adj., wagerecht, vízerányos; adv. vízerányosan.
Horizontalfläche, die, vízeranyos lap v. térség.
Horizontallinie, die, vízerányos línea v. húzás.
Horn, das, szarv, állat szarva, tülök; trop. Hörner tragen, d. i. eine ungetreue Frau haben, hitetlen feleségétől megcsallattatni; die Hörner des Mondes, a' hold szarvai; ein muſik. Inſtrument, kürt; das Horn blaſen, kürtölni; trop. mit jem. in ein Horn blaſen, egyet érteni valakivel valami dologban, egy akaraton lenni valakivel, egy húron pendülni, alles Hornartige, szaru, szarubúl való; jede Hervorragung, szárva valaminek; das Horn des Ueberfluſſes, a' bőségszaruja.
Hornähnlich, adj., szaru formájú.
Hornarbeiter, der, szaru míves.
Hornartig, adj., szarunem, szarvnemű.
Hornbläſer, der, kürtös, kürtölő.
Horndrechsler, der, szaruesztergályos.
Hornerz, das, szaruércz.
Horneule, die, füles bogoly.
Hornfarbe, die, szaruszin.
Hornfarben, adj., szaruszínű.
Hornfeile, die, szaruráspoly.
Hornfiſch, der, hegyes orrú csuka.
Hornhaut, die, szaruhártya, p. o. a' szemben.
Hornig, adj., szaru forma; szarúbúlvaló.
Horniß, die, lódarázs.
Hornkirſche, die, som.
Hornkraut, das, tyúkhúr.
Hornraſpel, die, szaruráspoly.
Hornroſe, die, csipkerózsa.
Hornſamen, der, szarvasgyümölcsű.
Hornſchlange, die, szarvaskigyó.
Hornſchnecke, die, kürtcsiga.
Hornſtein, der, szarukő.
Horntragend, adj., szarvas.
Hornung, der, Böjtelőhava; Februarius.

d, das, szarvas marha.
rf, das, vársánez szarva.
die, oder der Horſt, das Dickicht
lde, bozót, bozótoshely; das
eines Raubvogels, ragadó ma-
fészke.
, niſten, von Raubvögeln, fész-
kalni, fészkelni.
er, d. i. Fels, köszikla, kőszál;
védelem.
ie, z. B. zur Butter, d. i. ein
ches Faß, vajas köcsög; 2)
ág; die Frau hat die Hoſe an,
szony uralkodik; eine Unterhoſe,
; Meerhoſe, örvényemelkedés;
rhoſe, forgószeles felhőszaka-

ind, das, nadrágkötő.
indſaum, der, gatyakorcz.
ind, der, nadrágövedző.
ape, die, nadrágellenző.
opf, der, nadrággomb.
malle, die, nadrágcsat.
ſche, die, nadrágzseb.
äger, der, nadrágtartó.
em, der, nadrágszíj.
ſ, das, jövevények fogadóháza,
potályja; für Arme, szegények
gató háza; für Kranke, korház,
ok háza; für Fremde, idegenek
gatóháza.
ipfleger, der, ispotály gondvi-

ar, der, d. i. Fürſt, z. B. in
Wallachei, Moldau, fejedelem,
Oláhországban, Moldáviában.
die, oder Oblate, ostya, szen-
ostya.
ät, die, ellenségeskedés.
der, d. i. die Hebung, emelet,
lés, felemelés; was aufgehoben
, das Beſte unter mehrern Din-
einer Art, virágja, java, szépe
minek.
i, die, nachläßige Arbeit, hányt-
tt munka; ſt. Racherei, Plage,
ödtség, baj; ſt. Neckerei, herczc-
czálás, ingerkedés.
t, vesződni, bajlódni; inger-
ni valakivel, herczehurczálni va-
t; imígy amúgy dolgozni, el-
yni vetni a' munkát.
r, der, ingerkedő, herczehurczo-
imígy amugy dolgozó; oder ſt.
ſcher, himpellér, kontár.
der, köröm; geſpaltener Huf, ha-
köröm, csürök; ungeſpaltener
f, merő köröm.

Hufe, die, eine in verſchiedenen Gegen-
den verſchiedene Anzahl Aecker, mint-
egy harmincz hód szántóföld v.
telek.
Hufeiſen, das, patkó; es dem Pferde
auflegen, meppatkolni a' lovat.
Hufengeld, das, szántóföld vám.
Hufnagel, der, patkószög.
Hufſchmied, der, patkoló kovács.
Hufſchlag, der, lópatkolás; lónyom;
vízparti út.
Hugenotte, der, Hugonotta, így ne-
vezték eleinte Francziaországban a'
protestansokat.
Huhn, das, pl. die Hühner, tyúk, t. i.
kakas, tyúk együtt; junge Hühner,
csirkék, csibék.
Hui, oder huj! Interj. nosza, nosza
rajta; in einem Hui, egy szempil-
lantásban, egyszerre
Hügel, der, ſt. Hügel, domb, halom;
am Leibe, púp, domborodás t. i. a'
testen.
Hübſch, adj., ſt. ſchön, szép, kellemes
tes; ſt. artig, fein, csinos, ékes,
takaros; ſt. gut, jó, derék; ſt. vor-
trefflich, jeles; f. ziemlich viel, z. B.
ein hübſches Vermögen, Geld haben,
szép vagyonnal, szép v. sok pénzzel
bírni; adv. takarosan, jelesen, szé-
pen, kellemetesen.
Hüfner, Hüfener, der, harmincz hód
földes paraszt; szántóvető.
Hüftbein, das, Hüftknochen, der, csi-
pőcsont.
Hüfte, die, csipő.
Hüftenlahm, adj., tört csipejű, csipő-
re sánta.
Hüftverrenkung, die, a' csipő kifor-
dulása.
Hüftweh, das, csipőfájás, farzsába.
Hügel, der, halom, domb; am Leibe,
bibircsó a' testen, púp, domboro-
dás.
Hügelchen, das, halmocska.
Hügelicht, adj, halom forma.
Hügelig, adj., halmos, dombos.
Hühnchen, das, csirke, csibe.
Hühneraar, der, kánya.
Hühnerauge, das, tyúkszem.
Hühnerdiß, der, Pflanzen, hizovány;
tyúkhúr; apró len; mezei tyúk-
szemfü; silkesilag.
Hühnerbraten, der, sült tyúk.
Hühnerbrühe, die, tyúkhúslév.
Hühnerdarm, der, tyúknak belső része,
tyúkbél; Vogelkraut, gyenge lúdhúr,
tikhúr.

Hühnerdieb, der, tyúktolvaj, tyúkszivány, tyúklopó.
Hühnerei, das, tyúktojás, tikmony.
Hühnerfeder, die, tyúktoll.
Hühnerfleisch, das, tyúkhús.
Hühnergeyer, der, csirkéző kánya v. héjja.
Hühnerhändler, der, tyúkkal kereskedő, tyúkász, tikász.
Hühnerhandel, der, tyúkkal kereskedés, tyúkászkodás.
Hühnerhaus, das, tyúkól, tyúkrekesz, tikól.
Hühnerhund, der, foglyász kutya.
Hühnerkiee, der, kakukfü.
Hühnerkohl, der, idem.
Hühnerkorb, der, tyúkkosár.
Hühnerlaus, die, tyúktetü.
Hühnerleiter, die, tyúkülő.
Hühnermann, der, tyúkász, tikász.
Hühnermist, der, tyúkganéj.
Hühnernest, das, tyúkfészek.
Hühnernetz, das, Hühnergarn, fogolyháló.
Hühnerstall, der, tyúkól.
Hühnerstange, die, tyúkülő.
Hühnersteige, die, tyúkülő; tyúkól.
Hühnerweh, das, pip, nyavalya.
Hühnerzehent, der, tyúkdézma.
Hühnerzins, der, tyúkadó.
Hühnerzucht, die, baromfitartás.
Hülfbegierig, adj., segítni kivánó.
Hülfe, die, st. Beistand, segedelem, segítség; thätige Hülfe, munkás segedelem; Hülfe leisten, segítni, segítségre lenni, segedelmet nyújtani; zu Hülfe kommen, segítségre jönni; zu Hülfe schicken, segítségére küldeni; mit Gottes Hülfe, Isten segedelmével; gerichtliche Hülfe, törvényes oltalom, v. segedelem, védelem, gyámol.
Hülflich, adj., segítő; hülfliche Hand leisten, segítő kezet nyújtani.
Hülfleistung, die, segedelemnyújtás, segítség, gyámolítás.
Hülflos, adj., segedelem v. segítség nélkül való, gyámoltalan.
Hülflosigkeit, die, gyámoltalanság, gyámoltalan állapot.
Hülfreich, adj, segítségre kész; hülfreiche Hand leisten, segítő kezet nyújtani, kész szivvel segítni.
Hülfsarmee, die, segítő sereg.
Hülfsbedürftig, adj., gyámoltalan, segítség nélkül szükölködő.
Hülfsbrief, der, segítő levél.
Hülfsbuch, das, segítő könyv.
Hülfs-Casse, die, segítő pénztár.
Hülfsgeld, das, segítő pénz.
Hülfsheer, das, segítő sereg.
Hülfsmacht, die, szövetséges segítség v. segítő sereg.
Hülfsmittel, das, zu etwas, segítő eszköz, segedelem; gegen Krankheiten, orvosság, gyógyitószer.
Hülfsquelle, die, segítség kútfeje, segedelem forrása.
Hülfssteuer, die, segedelem adó.
Hülfstruppen, die, segítő seregek.
Hülfswissenschaft, die, segédtudomány.
Hülfswort, Zeitwort, das, segítőige (verbum auxiliare).
Hülfszahl, die, segítő szám.
Hülle, die, fedél, fedezet, boritók; die Hülle und Fülle haben, a) élelmének 's ruházatjának lenni: b) bőviben lenni valaminek, p. o. pénznek.
Hüllen, fedni, befedni, betakarni, elrejtoni; in etwas hüllen, valamibe rejteni v. takarni.
Hülschen, das, vetemény tüszőcske.
Hülse, die, bei Erbsen ꝛc. hüvely, tok; beim Getreide, polyva, ocsú; bei Weinbeeren, szőlőszem héjja; bei Nüssen, dióhéjja.
Hülsen, sich, hüvelyesedni, hüvelyéből kifejteni.
Hülsenartig, adj., hüvelynemü.
Hülsenfrucht, die, hüvelyes vetemény.
Hülsig, adj., hüvelyes, héjjas.
Hümpeln, hímpellérkedni, kontárkodni.
Hümpler, der, hímpellér, kontár.
Hündchen, das, kutyácska, ebecske.
Hündinn, die, szuka eb v. kutya.
Hündisch, adj, kutyai; ebi; adv. kutya módra.
Hüpfen, ugrálni.
Hüpfen, das, ugrálás.
Hürde, die, cserény, aszaló.
Hütchen, das, kalapocska.
Hüten, őrizni, őrzeni valamit; das Haus hüten, a' házat őrizni as az otthon lenni; das Bett hüten, az ágyat őrizni, az az, az ágyban heverni, betegeskedni; sich hüten, őrizkedni, óni magát, vigyázni magára; hüte dich, vigyázz, őrizkedj; Vieh weiden, legeltetni p. o. a' nyájat.
Hüten, das, őrizés, őrzés.
Hüter, der, őrző, őr, pásztor, csősz.
Hüterlohn, der, őrzéabér.
Hüttchen, das, kunyhócska.
Hütte, die, kunyhó, kalyiba; st. Werk

, műhely; ſ. Glashütte, Schmelz-

rbeiter, der, hutás, hutákban
ző.
rdße, die, bányászi tüdő gyú-

rſter, der, hutamester.
auch, der, kunyhóſüst.
e, kedvezés, jóakarat, kegyes-
kegyes hajlandóság valakihez;
des Huld erwerben, valaki jó
tját v. kedvét megnyerni.
tinn, die, Grazie, kegyisten,
ia.
t, jemanden, hódolni, hűségre
ni; ſich huldigen laſſen, z. B.
inen Unterthanen, elfogadni a'
ást; ſt. unterthänig ſeyn, enge-
ebedni valakinek.
ng, die, hódolás, hűség ajánl-
űségesküvés.
ngseid, der, hódoláskori eskü-
űségesküvés.
h, adj., kegyes, kegyelmes;
egyesen, kegyelmesen.
, der, Erdhummel, poszméh;
ummel, mohos méh.
t, ümmögni, hüngetni.
, der, Humber, ein Seekrebs,
i rák.
die, der Humpen, Trinkgeſchirr,
nta, nagy korsó, kupa.
l, tántorogni, biczegni.
er, kutya, eb; ein junger Hund,
k kutya.
beit, die, átkozott munka.
l, das, kutyabőr.
t, das, kutyazsír, ebhájj.
iſch, das, kutya hús.
ld, das, csúſpénz, kevés pénz;
y jutalom.
ſchlecht, das, kutyanem, eb-

nge, der, kutyapeczér; semmi-
, gazember.
ar, das, ebszőr.
, adj., száz, százan; zu Hun-
százanként, százával; es waren
Hundert, százan voltak; Hun-
rt. Cent, még meg annyi.
das, száz, száza valaminek;
Hunderten eintheilen, százan-
elosztani.
rlei, adv., százféle; ſt. vieler-
en sokféle, száz meg százféle.
ach, hundertfältig, adj., száz-
; adv. százszorosan.
ährig, adj., százesztendei;
ntendős.

Hundertmal, adv., százszor.
Hundertmalig, adv., százszori.
Hundertſte, der, die, das, századik.
Hundertauſend, százezer.
Hundertweiſe, adv., százanként.
Hundeſcheu, adj., kutyáktól félő.
Hundsaffe, der, ebfejű majom.
Hundsbeere, die veresgyűrű bogyó.
Hundsbiß, der, kutyaharapás.
Hundsfötterei, die, gazság, gonoszság.
Hundsföttiſch, adj., gonosz, álnok; adv. gazul, gonoszúl.
Hundsfott, der, huncsfut, gazember.
Hundsigel, der, kutya süldisznó.
Hundstag, der, kánikulai nap, hévnap.
Hundswuth, die, kutya megveszése.
Hundszahn, der, kutyafog; ſt. Spitzzahn, szemfog.
Hunger, der, éhség, éhezés; Hunger haben, éhezni, megéhezni; ich habe Hunger, ehetném; ſt. Hungersnoth, éhség; ſt. Begierde nach etwas, nagy kívánság, szomjúság, rendkívűl való vágyás valamire, éhezése valaminek.
Hunger-Cur, die, koplalással való orvoslás; die Hunger-Cur brauchen, kiéhezni a' betegséget.
Hungerig, adj., ehes, éhező; trop. begierig nach etwas, valamire nagyon vágyó, valamit szomjúhozó.
Hungern, éhezni, kívánni az ételt; ſich der Speiſen enthalten, megtartóztatni magát az evéstől, koplalni; trop. begierig nach etwas ſeyn, nagyon kívanni v. szomjúhozni valamit.
Hungersnoth, die, éhség.
Hungertod, der, éhelhalás.
Hure, die, kurva; szajha.
Huren, kurválkodni, parásználkodni.
Hurenhaus, das, bordélyház.
Hurenjäger, Hurer, der, lator.
Hurenkind, das, fattyú gyermek.
Hurenleben, das, elvetemedett parázna élet.
Hurenwirth, der, bordélytartó.
Hurerei, die, latorkodás, kurválkodás.
Hureriſch, adj., fajtalan buja, parázna; adv. fajtalankodva, parásznául.
Hurtig, adj., gyors, serény, virgoncz; adv. gyorsan, serényen, virgoncsan.
Hurtigkeit, die, gyorsaság, virgoncsság, serénység.
Huſar, der, huszár.
Huſarenpferd, das, huszárlova.
Huſaren-Regiment, das, huszárezred.
Huſaren-Rittmeiſter, der, huszárkapitány, kapitány a' hussároknál.

Huſch, adv., nyomban, tüstént.
Huſchen, sietve ellodúlni, elillantani.
Huſſit, der, Huszszíta, Husz János követője.
Huſten, köhögni, kehegni, hurutolni.
Huſten, das, köhögés, hurút, hurutolás.
Hut oder Huth, die, vígyázás, vígyázat, őrízet, góndviselés valamire; auf ſeiner Hut ſeyn, magára vígyázni; ſt. Weide, legelő, legelőhely.
Hut, der, kalap, süveg; ein Hut Zucker, egy süveg nádméz v. czúkor.
Hutband, das, kalappántlika.
Hutfabrik, die, kalapfabrika.
Hutfeder, die, forgó, kalapbokréta.
Hutform, die, kalapforma.
Hutfutter, das, a'kalapbélles.
Hutfutteral, das, kalaptok.
Hutgerechtigkeit, die, legeltetés juss.
Hutkrämpe, die, kalapkarima, kalapszéle.
Hutlos, adj., kalaptalan, süvegtelen, őrízetlen.
Hutmacher, der, kalapos, kalapcsináló.
Hutſche, die, hinta, hintóka.
Hutſchen, hintálni magát.
Hutſchleife, die, kalapravaló pántlikabokor.
Hutſchnur, die, kalapsinór.
Hutſtock, der, kalapkapta.
Hutſtülpe, die, kalapkarima.
Huttreſſe, die, paszamán a'kalapon.
Hutzel, die, aszalmány, aszalt gyümölcs.
Hyacint, die, jáczint virág.
Hyacint, der, jáczintkő.
Hyäne, die, hiéna eb.
Hymen, der, házasságisten, menyegző v. öszvekelés istene.
Hymne, die, dícséret ének.
Hypochondrie, die, komor kórság, lépkórság.
Hypochondriſch, adj., komorkórságos, lépkórságos.
Hypothek, die, Verpfändung, Pfandverſchreibung, ígért zálog, záloglekötés, ingatlan zálog.
Hypotheſe, die, Wageſatz, vélekedés, vélekedő feltétel.

I.

Ibe, Ibenbaum, der, tiszafa.
Ibis, der, czíbik, íbismadár.
Ich, pron., én; ich ſelbſt, én magam; ich ſehe dich, látlak; ich ſehe es, látom, 's a' t.
Ichnographie, die, talprajzolás, talprajz.
Ideal, das, mustrakép v. képzelet, képzeti valóság.
Idealiſch, adj., mustráúl, képzelt; adv. képzelve.
Idealismus, der, tüneti tudomány.
Idee, die, képzelet, gondolat, képzelmény.
Ideengang, der, képzelet vagy gondolat [illegible]ja.
[illegible] gondolat rendje.
[illegible]képzeletek ösz-
[illegible]Schäfergedicht,
[illegible]der, egyúgyű,
[illegible]ündisznó, tövi-
[illegible]datlan
[illegible]ni vala-
mit; etwas nicht wiſſen wollen, nem akarni tudni semmit valamiről.
Ihm, d. i. demſelben, neki.
Ihn, d. i. denſelben, őt, őtet, azt.
Ihnen, nekik; azoknak; az Úrnak, az asszonynak.
Ihr, pronom., neki, annak, t. i. az asszonynak, v. más anya nemű dolognak; als plur. z. B. ihr ſaget, azt mondjátok; ihr wiſſet, azt tudjátok; ihr, ihre, ihr, az övé, az ő, t. i. az asszonyé, leányé ée; ihr Mann, az ő férje.
Ihre, plur., az uraké, az asszonyoké.
Ihretwegen, Ihrethalben, um Ihretwillen, d. i. wegen ihrer Perſon, wenn es ſich auf eine oder mehrere bezieht, ő miatta, ő érette, ő miattok, ő érettek; in der Anrede, an eine Perſon, az Úrért, az asszonyért, az Úr kedvéért, az Úr miatt, 's a' t., oder an mehrere, az Urakért, az asszonyságokért 's a' t.
Ihrige, der, die, das, pron., az övé, a' magáé; in der Anrede, z. B. ich bin der Ihrige, vagyok az Úrnak v. az asszonynak köteles szolgája.
Ihro, in Titulaturen, z. B. Ihro Durch-

leucht, Herzogsegéged; Ihre Gnaden, Nagyságod.

Ihrzen, d. i. Ihr heißen, kendezni valakit, kend valakinek mondani.

Illumination, die, kivilágosítás.

Illuminiren, z. B. ein Haus, kivilágosítni a' házat v. ablakokat; ſt. eine Zeichnung ausmalen, kiszínelni, szinnel bevonni, p. o. a' képet, mappát v. földképet.

Iltiß, der, görény.

Im, ſt. in dem, a' —ban, e' —ben, im Meere, tengerben; im Zorne, haragomban, haragjában; im Scherze, tréfából.

Imbiß, der, etwas Eſſen, falat, harapás, falatozás; ſt. Frühſtück, fölöstök, früstük, reggeli falatozás.

Imker, der, Bienenwärter, méhész.

Immer, adv., mindég, mindenkor, szüntelen; auf immer, örökre; ſt. gewöhnlich, z. B. er kommt immer zu ſpät, ő rendszerént v. többnyire késön szokott jöani; ſt. nur auch, bár, is, is bár; z. B. wer er auch immer ſeyn mag, akárki legyen is, legyen bár akárki; doch, z. B. es iſt immer nicht recht, mégse jól van; nur, beim Imperat. csak; z. B. er mag immer kommen, jöjjön csak; ſt. meinetwegen, nem bánom, én miattam elmehetsz; von Tag zu Tag, napról napra; die Zeiten werden immer trauriger, az idő napról napra terhesedik v. mostohább lesz.

Immerdar, adv., mindenkor.

Immerfort, adv., folyvást, egy folytában.

Immergrün, das, rózsás fülfü, tartósfü, mindég zöld; meteng, börvény.

Immerhin, adv., mind tovább tovább p. o. menni; ſt. meinetwegen, nem bánom, én miattam lehet; es mag ſeyn, legyen, legyen úgy.

Immermehr, richtiger immer mehr, mind inkább, inkább.

Immerwährend, adj, szüntelenvaló, mindenkori, szüntelen tartó; adv. szüntelen, mindenkor, mindég.

Immerzu, adv., ſt. immer, szüntelen mindenkor.

Immittelſt, adv., azon közben.

Immobiliarvermögen, das, ingatlan v. fekvő jószág v. vagyon.

Immobilien, die, unbewegliche Güter, ingatlan jószágok.

Immortalität, die, halhatatlanság.

Imperativ, der, parancsoló mód.

Impertinent, adj., goromba, gorombáskodó; adv. gorombádl.

Impertinenz, die, gorombaság.

Impetrant, der, jószágnyerő.

Impfen, ſt. pfropfen, von Bäumen, Blattern, oltani, beléoltani.

Impfling, der, beoltandó t. i. gyermek v. béoltatott.

Impfung, die, das Pfropfen, oltás; der Blattern, béoltás, himlő oltás.

Imponiren, tekintetet szerezni magának valamivel.

Imponirend, impoſant, adj., hathatós, dicső.

Impoſt, der, vám, adó; Kämpfer, in der Baukunſt, bólthajtás tartó oszlop.

Impoſtiren, adózóvá tenni.

In, praep. auf die Frage wohin? —be, —ba, p. o. fogágba, tömlöcsbe; auf die Frage wo, worin? — ban, — ben, p. o. városban, kertben; — ra, — re, p. o. mulatsikára tanítni valakit; — on, ön, p. o. a' napon, levegön sétálni; auf die Frage wann? — ban, — ben, alatt, mulva, — on, — en, — ön, p. o. azokban az esztendökben; in dem Sommer, im Sommer, nyáron; im Winter, télen; in kurzer Zeit, rövid időn, rövid idő mulva, rövid idő alatt; auch drückt in die Art und Weiſe aus, z. B. in Wahrheit, igazán; im Ernſte, tréfa nélkül, valóban; im Scherze, tréfából; im Ueberfluſſe, bőven, böséggel; in die Höhe, in die Breite, magasságát, szélességét vévé.

Indegriff, der, összeség, summa.

Indrunſt, die, buzgóság, áhítatosság, ájtatosság t. i. az imádkozásban.

Indrünſtig, adj., buzgó, áhítatos, ájtatos; adv. buzgón, áhítatosan, ájtatosan.

Incaminiren, elrendelni.

Incarnat, das, test szín.

Incognito, adv., unerkannt, z. B. reiſen, idegen név alatt útázni, titkolt névvel útazni.

Incognito, das, névvált[illegible] személytitkolás.

Incommodiren, alkalmatlan[illegible]

Incomplet, adj.; [illegible] adv. hijjánosan.

Inconſequent, ad[illegible] val ellenkező, [illegible] adv. tétovázva; [illegible] maga ellen [illegible]

Inconſequenz, [illegible] tétovázás.

Huſch, adv., nyomban, tüstént.
Huſchen, sietve ellodúlni, elillantani.
Huſſit, der, Huszszita, Husz János követője.
Huſten, köhögni, kehegni, hurutolni.
Huſten, das, köhögés, hurút, hurutolás.
Hut oder Huth, die, vígyázás, vígyázat, őrizet, gondviselés valamire; auf ſeiner Hut ſeyn, magára vígyázni; ſt. Weide, legelő, legelőhely.
Hut, der, kalap, süveg; ein Hut Zucker, egy süveg nádméz v. czukor.
Hutband, das, kalappántlika.
Hutfabrik, die, kalapfabrika.
Hutfeder, die, forgó, kalapbokréta.
Hutform, die, kalapforma.
Hutfutter, das, a' kalapbélles.
Hutfutteral, das, kalaptok.
Hutgerechtigkeit, die, legeltetés juss.
Hutkrämpe, die, kalapkarima, kalapszéle.
Hutlos, adj., kalaptalan, süvegtelen, őrizetlen.
Hutmacher, der, kalapos, kalapcsináló.
Hutſche, die, hinta, hintóka.
Hutſchen, hintálni magát.
Hutſchleife, die, kalapravaló pántlikabokor.
Hutſchnur, die, kalapsinór.
Hutſtock, der, kalapkapta.
Hutſtülpe, die, kalapkarima.
Huttreſſe, die, paszamán a' kalapon.
Hutzel, die, aszalmány, aszalt gyümölcs.
Hyacint, die, jáczint virág.
Hyacint, der, jáczintkő.
Hyäne, die, hiéna eb.
Hymen, der, házasságisten, menyegző v. összvekelés istene.
Hymne, die, dícséret ének.
Hypochondrie, die, komor kórság, lépkórság.
Hypochondriſch, adj., komorkórságos, lépkórságos.
Hypothek, die, Verpfändung, Pfandverſchreibung, igért zálog, zálogiakötés, ingatlan zálog.
Hypotheſe, die, Wageſatz, vélekedés, vélekedő feltétel.

J.

Ide, Ibenbaum, der, tiszafa.
Ibis, der, csíbik, íbismadár.
Ich, pron., én; ich ſelbſt, én magam; ich ſehe dich, látlak; ich ſehe es, látom, 's a' t.
Ichnographie, die, talprajzolás, talprajz.
Ideal, das, mustrakép v. képzelet, képzeti valóság.
Idealiſch, adj., mustráúl, képzelt; adv. képzelve.
Idealiſmus, der, tüneti tudomány.
Idee, die, képzelet, gondolat, képzelmény.
Ideengang, der, képzelet vagy gondolat folyamatja.
Ideenreihe, die, gondolat rendje.
Ideenverbindung, die, képzeletek összvekötése.
Idille, die, ein Hirten-Schäfergedicht, pásztori versezet.
Idiot, der, ein Unwiſſender, egyúgyű, tudatlan.
Igel, der, süldisznó, sündisznó, tövises disznó, tüskésborz.
Ignoriren, etwas nicht wiſſen, tudatlan lenni valamiben, nem tudni valamit; etwas nicht wiſſen wollen, nem akarni tudni semmit valamiről.
Ihm, d. i. demſelben, neki.
Ihn, d. i. denſelben, öt, őtet. azt.
Ihnen, nekik; azoknak; az Úrnak, az asszonynak.
Ihr, pronom., neki, annak, t. i. az asszonynak, v. más anya nemű dolognak; als plur. p. B. ihr ſaget, azt mondjátok; ihr wiſſet, azt tudjátok; ihr, ihre, ihr, az övé, az ő, t. i. az asszonyé, leányé ée; ihr Mann, az ő férje.
Ihre, plur., az uraké, az asszonyoké.
Ihretwegen, Ihrethalben, um Ihretwillen, d. i. wegen ihrer Perſon, wenn es ſich auf eine oder mehrere bezieht, ő miatta, ő érette, ő miattok, ő érettek; in der Anrede, an eine Perſon, az Urért, az asszonyért, az Úr kedvéért, az Úr miatt, 's a' t., oder an mehrere, az Urakért, az asszonyságokért 's a' t.
Ihrige, der, die, das, prom., az övé, a' magáé; in der Anrede, p. B. ich bin der Ihrige, vagyok az Úrnak v. az asszonynak köteles szolgája.
Ihro, in Titulaturen, p. B. Ihro Durch-

leucht, Herzogsegéged; Ihre Gnaden, Nagyságod.

Ihrzen, d. i. Ihr heißen, kendezni valakit, kend valakinek mondani.

Illumination, die, kivilágosítás.

Illuminiren, z. B. ein Haus, kivilágosítni a' házat v. ablakokat; st. eine Zeichnung ausmalen, kiszínelni, színnel bevonni, p. o. a' képet, mappát v. földképet.

Iltiß, der, görény.

Im, st. in dem, a'—ban, e'—ben, im Meere, tengerben; im Zorne, haragomban, haragjában; im Scherze, tréfából.

Imbiß, der, etwas Essen, falat, harapás, falatozás; st. Frühstück, fölöstök, früstük, reggeli falatozás.

Imker, der, Bienenwärter, méhész.

Immer, adv., mindég, mindenkor, szüntelen; auf immer, örökre; st. gewöhnlich, z. B. er kommt immer zu spät, ő rendszerént v. többnyire későn szokott jönni; st nur auch, bár, is, is bár; z. B. wer er auch immer seyn mag, akárki legyen is, legyen bár akárki; doch, z. B. es ist immer nicht recht, mégse jól van; nur, beim Imperat. csak; z. B. er mag immer kommen, jöjjön csak; st. meinetwegen, nem bánom, én miattam elmehetsz; von Tag zu Tag, napról napra; die Zeiten werden immer trauriger, az idő napról napra terhesedik v. mostohább lesz.

Immerdar, adv., mindenkor.

Immerfort, adv., folyvást, egy folytában.

Immergrün, das, rózsás fülfü, tartósfü, mindég zöld; meteng, börvény.

Immerhin, adv., mind tovább tovább p. o. menni; st. meinetwegen, nem bánom, én miattam lehet; es mag seyn, legyen, legyen úgy.

Immermehr, richtiger immer mehr, mind inkább, inkább.

Immerwährend, adj, szüntelenvaló, mindenkori, szüntelen tartó; adv. szüntelen, mindenkor, mindég.

Immerzu, adv., st. immer, szüntelen mindenkor.

Immittelst, adv., azon közben.

Immobiliarvermögen, das, ingatlan v. fekvő jószág v. vagyon.

Immobilien, die, unbewegliche Güter, ingatlan jószágok.

Immortalität, die, halhatatlanság.

Imperativ, der, parancsoló mód.

Impertinent, adj., goromba, gorombáskodó; adv. gorombául.

Impertinenz, die, gorombaság.

Impetrant, der, jószágnyerő.

Impfen, st. pfropfen, von Bäumen, Blattern, oltani, beléoltani.

Impfling, der, beoltandó t. i. gyermek v. béoltatott.

Impfung, die, das Pfropfen, oltás; der Blattern, béoltás, himlő oltás.

Imponiren, tekintetet szerezni magának valamivel.

Imponirend, imposant, adj., hathatós, dicső.

Impost, der, vám, adó; Kämpfer, in der Baukunst, bólthajtás tartó oszlop.

Imposiren, adózóvá tenni.

In, praep. auf die Frage wohin? —ba, —be, p. o. fogságba, tömlöczbe; auf die Frage wo, worin? — ban, — ben, p. o. városban, kertben; — ra, — re, p. o. musikára tanítni valakit; — on, ön, p. o. a' napon, levegön sétálni; auf die Frage wann? — ban, — ben, alatt, mulva, — on, — en, — ön, p. o. azokban az esztendökben; in dem Sommer, im Sommer, nyáron; im Winter, télen; in kurzer Zeit, rövid időn, rövid idő mulva, rövid idő alatt; auch drückt in die Art und Weise aus, z. B. in Wahrheit, igazán; im Ernste, tréfa nélkül, valóban; im Scherze, tréfából; im Ueberflusse, bőven, bőséggel; in die Höhe, in die Breite, magasságát, szélességét véve.

Indegriff, der, összeség, summa.

Inbrunst, die, buzgóság, áhítatosság, ájtatosság t. i. az imádkozásban.

Inbrünstig, adj., buzgó, áhítatos, ájtatos; adv. buzgón, áhítatosan, ájtatosan.

Incaminiren, elrendelni.

Incarnat, das, test szín.

Incognito, adv., unerkannt, z. B. reisen, idegen név alatt útázni, titkolt névvel útazni.

Incognito, das, névváltoztatás, személytitkolás.

Incommodiren, alkalmatlankodni.

Incomplet, adj., hijjános, csonka; adv. hijjánosan.

Inconsequent, adj., von Sachen, magával ellenkező, változó, tétovázó; adv. tétovázva; inconsequent handeln, maga ellen cselekedni, tétovázni.

Inconsequenz, die, magával ellenkezés, tétovázás.

Inconvenienz, die, illetlenség.
Indem, Conj., d. i. während der Zeit, az alatt mig; ſt. weil, mivel, minthogy; da, als, midőn; ſo daß, úgy hogy, úgy tudniillik hogy, éa.
Indeſſen, adv., az alatt, azonközben; ſt. deſſen ungeachtet, azonban, mindazáltal; übrigens, aber, egyébaránt, de különben.
Inder, der, lajstrom, mutatótábla.
Indianer, der, Indus, Indiai.
Indig, Indigo, der, indig, kék festék; die Pflanze, indikfü.
Indigenat, das, hazafiság jussa.
Indigeſtion, die, nem emésztés, emészthetetlenség.
Indirect, adj., nem egyenesen, félszegesen.
Indiscret, adj., unbeſcheiden, illetlen, nemtelen; ohne Rückſicht, tekintet megvetö; adv. illetlenül, nemtelenül.
Induſtrie, die, morgalmatoság, serénység, munkásság.
Ineinander, egymásba, össze.
Infam, adj., becstelen; adv. becstelenül.
Infamie, die, becstelenség.
Infant, der, a' Spanyol korona örököse v. Spanyol királyfi.
Infanterie, die, gyalogság, gyalog katonaság.
Infanteriſt, der, gyalog katona.
Infantinn, die, a' Spanyol király leánya.
Infel, Inful, die, püspöki süveg.
Inflammation, die, gyúladás, tüzesség a' testen.
Information, die, ſt. Unterricht, tanítás, oktatás; das Geſchäft des Lehrers, házi tánitás, nevelöi v. tanitói hivatal.
Informator, der, házi tanító v. nevelö.
Informiren, tanítni, tanitani.
Infuſions-Thierchen, die, ázalékférgek.
Ingeheim, oder in Geheim, titkon.
Ingleichen, adv., és, is, továbbá, ezen felyül, ismét, nem különben.
Ingredienz, die, álló része valaminek, keverék rész.
Ingrimm, der, fenekedés, titkolt mérgelödés.
Ingwer, der, gyömbér.
Inhaber, der, birtokos.
Inhalt, der, a) von körperlichen Dingen, bennék; b) trop. von einer Rede, von einem Buche, foglalat, summa, kerület.
Inhaltreich, adj., bőfoglalatú, magába foglaló.
Inhaltsangabe, Inhaltsanzeige, bő lalat előadás, summája valami
Inhaltsvoll, adj., sokat béfoglal
Inhibiren, megtiltani.
Injurie, die, igazságtalanság, be tás.
Inländer, der, hazafi, belföldi.
Inländiſch, adj., hazai, belföldi, bor.
Inlage, die, békapcsolat, bennék
Inliegend, adj., bé- v. belézárt, lévő.
Inmann, der, plur. die Inſaſſen, lér, lakó.
Inmittelſt, adv., azonban, min tal; különben.
Inne, adv., a' közepén, benne; nen, belölről, belöl; inne a) bírni valamit, bírtokában valaminek, b) tudni, érteni; behalten, magában tartani; in ten, megállapodni, megálleni; werden, megtudni v. kitudni mit, észre venni.
Innen, adv., belöl; von innen röl; nach innen zu, befelé, benne.
Innere, adj., der, die, das, belső
Innere, das, belseje v. belsője v nek.
Innerhalb, adv., —n belöl, p kőfalon belöl; alatt, t. i. idő
Innerlich, adj., belső; adv. bel lölről.
Innerſt, adv., belsőképpen.
Innerſte, adj., der, die, das, sőbb.
Innerſte, das, belsője v. belseje minek, belső részek; in das ste jemanden blicken, bélátni szívébe.
Innig, innigſt, adj., belső, legbe innige Freundſchaft, szoros v. barátság; adv. belsőképpen, szívből.
Innigkeit, die, buzgó v. belső ir
Innigſich, adv., belső indúlattal gón, belsőképpen.
Innung, die, Zunft, czéh.
Inoculation, die, béoltás.
Inoculiren, béoltani.
Ins, ſt. in das, a' —ba, a' — o. a' szobába, a' tűzbe.
Inſaß, der, zsellér, lakó.
Insbeſondere, adv., különösen, kiváltképpen.
Inſchlitt, das, fadgyú.

Inschrift, die, felyülírás, felírás, felülírás.
Insect, das, bogár.
Insel, die, sziget.
Inselbewohner, der, sziget lakosa.
Inselchen, das, szigetecske.
Inselgruppe, die, szigetcsoport.
Inselland, das, szigetekből álló tartomány.
Inselreich, adj., szigetekkel bővelkedő.
Inselvolk, das, szigetbeli nép.
Inselwelt, die, a' földnek szigetekből álló része.
Insgeheim, adv., titkon.
Insgemein, adv., közönségesen, többnyire.
Insgesammt, adv., összveségesen, mind öszve.
Insiegel, das, pecsét.
Insinuiren, kézhez adni; sich, magát bészínleni.
In so fern, in wie weit, a' mennyiben, a' mennyire.
Insonderheit, insonders, st. vorzüglich, különösen, kiváltképpen.
In so weit, a'mennyiben, a' mennyire.
Inspection, die, Aufsicht, fő vígyázóság, rávígyázó tisztség.
Inspector, der, vígyázó, főgondviselő, fővígyázó tiszt, főügyelő tiszt.
Installation, Installirung, die, béiktatás, hívatalba állítás.
Installiren, béiktatni a' hívatalba, állítni.
Inständig, adj., buzgó, nagy, hathatós p. o. kérés; adv. buzgón, nagyon, hathatósan; inständigst, igen buzgón, igen nagyon.
Instanz, die, törvényszék; Bittschrift, könyörgőlevél, esedezőírás.
Instinct, der, természetösztön, állatiösztön.
Institut, das, intézet.
Instruction, die, d. i. Unterricht, tanítás; Vorschrift, útasítás.
Instructor, der, tanító.
Instruiren, tanítni; útasítást adni.
Instrument, das, d. i. Werkzeug, eszköz, szerszám, műszer; ein musikalisches Instrument, muzsika műszer; st. schriftlicher Aufsatz, bizonyítóírás, oklevél.
Instrumental-Musik, die, műszeres muzsika.
Instrumentmacher, der, muzsika míves, muzsika szerszám csináló; fortepiáno míves.
Insulaner, der, szigeti.
Insurgent, der, beim ungrischen Adel, felkelő nemes katona, felkelő nemesség; pártütésre felkeltek.
Insurrection, die, ungarische, katonai felkelés a' Magyar nemességnél; pártütés.
Intabulation, die, béírás.
Intabuliren, jemanden, béírni az adós kölcsönözői közé.
Intelligenz, die, tudomány, esméret.
Intelligenz-Blatt, das, hírdető v. tudósító levelek, tudósítások, jelentések.
Intention, die, szándék, igyekezet.
Interdict, das, tilalom.
Interessant, adj., einnehmend, magát kedveltető, kellemetes, múlatságos; st. wichtig, fontos, derék; st. vortheilhaft, hasznos; adv. kellemetesen, fontosan, hasznosan.
Interesse, das, Vortheil, haszonvétel; Theilnahme, részvétel; das Anziehende, gyönyörűség, gyönyörködés.
Interessen, die, pl., uzsora, kamat, interes, tőkepénzbér.
Interessent, der, részes, részvevő, társ valamiben.
Interessiren, gyönyörködtetni; z. B. das interessirt mich, ez engem gyönyörködtet; st. angehen, illetni, rá tartozni; st. nützen, használni, hasznosnak lenni, valakire nézve; sich für etwas interessiren, részt venni valaminek elősegéllésében; sich für jemanden interessiren, pártját fogni valakinek, elősegélleni valakinek az ügyét.
Interessirt, adj., theilnehmend, betheiligt, részes, részt vevő valamiben; eigennützig, önnhasznú, haszonkereső.
Interjection, die, közbevető szó.
Intermezzo, das, közbejövetel.
Intervall, das, köz, időköz.
Intimation, die, parancsolat közlés, megjelentés.
Intolerant, adj., unduldsam, türedelmetlen.
Intoleranz, die, türedelmetlenség.
Intrigue, die, Arglist, mesterséges ravaszkodás, áskálódás.
Intriguen, Kniffe, die, pl., ravaszkodások, álnokságok.
Intriguenmacher, der, álnokmester.
Invalid, adj., dienstunfähig, hazagyengült, hazavénült, kór, elbetegedesett p. o. katona.
Invalid, der, kórkatona.
Invalidenhaus, das, katona kórház.
Invasion, die, ellenséges bérontás.

Inventarium, das, Bestandverzeichniß, mutató táblája v. jegyzéke a' találtató v. valahol együtt lévő dolognak.

Inventiren, rendre nézni és feljegyezni.

Inventur, die, rendre vizsgálása és feljegyzése a' valamelly helyhez tartozó dolgoknak.

Inwärts, adv., befelé.

Inwendig, adj., belső; adv. belől.

Inwendige, das, belsője v. belseje, belső része valaminek.

In wie fern, in wie weit, a' mennyiben.

Inwohner, der, lakos.

Inzwischen, adv., ſt. unter der Zeit, az alatt, azon idő alatt, azonban, azon közben; ſt. übrigens, egyébaránt; dessen ungeachtet, mindazáltal.

Irden, adj., föld, földből való; aus Töpfererde, agyag, cserép; z. B. irdenes Geſchirr, cserép edény.

Irdiſch, adj., földi, földből való; auf der Erde beſtndlich, földi, földön lévő, világi; irdiſche Güter, földi jószág, világi vagyon.

Irgend, oder irgends, adv. ſt. vielleicht, talám, talán; ungefähr, mintegy; dann und wann, néha, néha néha; in Verbindung mit jemand. einer ꝛc., z. B. irgend jemand, irgend einer, eine, eines, valaki; irgend etwas, valami, valamelly; irgend wo, valahol; irgend wohin, valahová; irgend woher, valahonnan, valahonnét.

Ironie, die, gúnyolódás, gúnyszó.

Ironiſch, adj., gúnyoló, gúnyolódó; adv. gúnyolódva.

Irre, adj., tévelygő, bujdosó; z. B. irre gehen, reiten, eltévedni a' menésben, lovaglásban; irre führen, eltántorítni valakit az igaz útról; irre machen, eig. eltéveszteni valakivel valamit; dann aber ſt. ſtören, megzavarni, megháborítni valakit; oder Zweifel in jemanden erregen, megtántorítni valakit reménységében, bizodalmában; irre ſeyn, d. i. irren, megtévelyedni, hibázni; ungewiß ſeyn, bizonytalanságban lenni, lebegni; beſtürzt werden, megzavarodva lenni; irre werden, d. i. megtévedni, eltéveszteni valamit; härriſch werden, megtébolyodni; ſt. ohne Verſtand, wahnſinnig, megháborodott elméjű; irre reden, félre beszélni.

Irre, die, tévelygés; in der Irre gehen, tévelyegni.

Irregulär, adj., regulátlan, rendetlen.

Irregularität, die, regulátlanság, rendetlenség.

Irren, tévelyegni; ſt. fehlen, hibázni, eltévelyedni, tévedésben lenni; ſich irren, készakartva hibázni, megcsalatkozni, elvéteni valamit; wenn ich mich nicht irre, ha nem hibázom, ha meg nem csalatkozom; ſt. verwirren, megzavarni, összezavarni valamit valamiben.

Irren, das, hibázás, tévelygés.

Irrenhaus, das, bolondok háza.

Irrgang, der, bolygóút, bolygóhely.

Irrgarten, der, bolygókert, bolyongókert.

Irrgeiſt, der, kóborló.

Irrgläubig, adj., tévelygő hitű.

Irrglaube, der, tévelygő hit.

Irrig, adj., tévelygő; ſt. falſch, unrichtig, hamis, nem igaz; adv. hamisan.

Irrlehre, die, tévelygő tudomány.

Irrlicht, das, bolygótűz, lidérc.

Irrpfad, der, tévelygő ösvény.

Irrſtern, der, bolygócsillag.

Irrthum, der, tévelygés, hiba, hibázás; in einem Irrthume gerathen, hibát ejteni; ſich in einem Irrthum befinden, tévelygésben lenni; aus Irrthum etwas thun, tévedésből tenni valamit.

Irrung, die, tévelygés; ſt. Verwirrung, zavarodás; ſt. Uneinigkeit, egyenetlenség.

Irrwahn, der, tévelygő vélekedés.

Irrweg, der, bolygó út; auf einen Irrweg gerathen, eltévelyedni az igaz útból v. úttól.

Iſabellfarbe, die, mészsín, barnás sárga szín.

Iſegrimm, der, dichteriſch für Wolf, farkas; trop. ein mürriſcher oder trotziger Menſch, durczás ember.

Iſoliren, külön szakaszstani, elválasztani, külön választani.

Iſolirt, adj., elválasztott, különválasztott, magános; adv. különválva.

Iſop, der, izsóp.

Italien, Olasz ország.

Italiäniſch, adj., olasz; adv. olaszúl.

Italiſch, adj., olaszországi.

Jod.

Ja, adv., antwortend, igenis, úgy van; oder ſt. allerdings, úgy vagyon; ja, ſogar, sőt, sőt még, de még; ja vielmehr, sőt inkább, mindjárt, igen bizony; ſchlechterdings, egyáltaljában, minden esetre; allein, aber, bei Einwendungen, de, hanem; freilich, hiszen; ja ſo! úgy e'! vagy úgy! — ja ſagen, igent mondani; ja wohl, valóban, úgy vagyon, úgy bizony.

Jacht, die, Jachtſchiff, das, sebes v. pósta hajó.

Jacke, die, német dolmány.

Jacob, Jacab, keresztnév.

Jacobsbirne, die, Jakabkörtvély.

Jacobsblume, die, Jakabnapi aggófű.

Jacobsſtab, der, kásza-csillag.

Jacobsſtraße, die, téjút, országútja.

Jäckchen, das, ujjas derékravaló.

Jäger, der, vadász.

Jägerburſch, der, vadász inás.

Jägerei, die, das Jagdweſen, vadászás, vadászat.

Jägerinn, die, vadásznő.

Jägeriſch, adj., vadászi; adv. vadász módon.

Jäh, adj., ſt. ſchnell, sebes, gyors; unvermuthet, véletlen, hirtelenvaló; hitzig, úbercilt, heves, heves természetű, indúlatos; ſt. abhängig, abſchüſſig, meredek p. o. hégy; adv. sebesen, gyorsán; hirtelen; nyakraföre; ſtrll, meredeken.

Jähe, die, sebesség, gyorsaság, hirtelenség; meredekség; hevesség, indúlatosság.

Jähling, adj., hirtelenvaló, sebes, véletlen; adv. hirtelen, sebesen; meredek.

Jähzorn, der, hirtelen harag, megmérgelődés.

Jähzornig, adj., hirtelen haragú, mérges; adv. mérgesen, megmérgelődve.

Jährig, adj., esztendei, egy esztendős; esztendeig tartó.

Jährlich, adj., esztendei, esztendőnként való; adv. esztendőnként, minden esztendőben.

Jährling, der, von Thieren, esztendős, p. o. bárány.

Jämmerlich, adj., nyomorúságos, nyomorult, siralmas; adv. nyomorúságosan.

Jämmerlichkeit, die, nyomorúság, nyomorult állapot.

Jagd, die, vadászat, vadászás; auf die Jagd geben, vadászni menni; das Wild, állatok vadászása; hohe Jagd, nagy vadak űzése v. vadászása, nagy vadra vadászás; niedere Jagd, apró vadra vadászás; ſt. Angriff, úzés, kergetés; Jagd auf etwas machen, úzni, kergetni valamit fegyverrel.

Jagdbar, adj., vadászható.

Jagdbediente, der, vadászsónas.

Jagdbezirk, der, vadászat határa.

Jagdflinte, die, vadászpuska.

Jagdflur, die, vadászatra alkalmatos térség v. tájjék.

Jagdgarn, das, vadaszháló.

Jagdgefolge, das, késérő vadászok.

Jagdgeräth, das, vadászszerszám.

Jagdgerecht, adj., vadászáshoz értő, tanult vadász.

Jagdgerechtigkeit, die, vadászat jusse, vadászatraval ó juss.

Jagdgöttinn, die, vadászat istenasszonya, Diána.

Jagdhaus, das, vadászház.

Jagdhorn, das, vadászkürt.

Jagdhund, der, kopó, vadászkutya; agár, 's a' t.

Jagdjunge, der, vadászficzkó.

Jagdkleid, das, **Jagdkleidung**, die, vadász öltözet.

Jagdkunſt, die, vadász mesterség.

Jagdmeſſer, das, vadászkés.

Jagdmeiſter, der, vadász mester.

Jagdnetz, das, vadászháló.

Jagdnutzung, die, vadászat használása.

Jagdorden, der, vadászrend.

Jagdordnung die, vadászati rendelés v. rendtartás.

Jagdrecht, das, vadászati juss.

Jagdrevier, das, szabadvadászat határa.

Jagdſpieß, der, vadászdárda.

Jagdſprache, die, vadász nyelv.

Jagdtag, der, vadászat napja.

Jagdtaſche, die, vadasztáska, v. tarisznya.

Jagdweſen, das, vadászat.

Jagdzeit, die, szabad vadászat ideje.

Jagdzeug, das, vadászi eszkőz v. szerszám.

Jagen, 1) d. i. sich schnell bewegen, im Gehen, sebesen szaladni; im Reiten, nyargalni, vágtatni; ft. eilen, sietni; Jagd halten, vadászni, vadászatot tartani; 2) mit Gewalt entfernen, elűzni, elkergetni; ft. verfolgen, űzni, kergetni; vertreiben, elhajtani, elkergetni; jemanden aus der Stadt jagen, kikergetni, kiűzni valakit a' városból; trop. z. B. ein Messer durch den Leib jagen, valakit késsel keresztül ütni; sich eine Kugel durch den Kopf jagen, magát főbe lőni; alles durch die Gurgel jagen, mindenét a' torkára veszteget ni, az az, megenni, inni.

Jagen, das, futás, nyargalás; vadászat, vadászás.

Jaherr, der, mindent jóvá hagyó.

Jahr, das, esztendő; das neue Jahr, új esztendő; ein volles, ein halbes Jahr, egész, féléesztendő; das vorige Jahr, a' múlt esztendő; auf zwei Jahre, két esztendőre; übers Jahr, jövő esztendőre, esztendő múlva; ein Jahr ums andere, esztendőnként, minden esztendőben; ein Jahr alt, von Menschen, Thieren, wie auch leblosen Dingen, esztendős, egy esztendős; alle Jahre, Jahr aus Jahr ein, minden esztendőben, esztendőről esztendőre; zu Anfang, zu Ende des Jahrs, az esztendő elején, végen; in seinen besten Jahren stehen, legjobb idejében v. korában lenni; in die Jahre kommen, korosodni, éltesedni; jemanden zum neuen Jahre Glück wünschen, valakinek boldog új esztendőt kívánni.

Jahrarbeit, die, esztendei munka.

Jahrbuch, das, év- v. korkönyv, krónika.

Jahr- oder Jahresfest, das, esztendei innep, esztendőnként előforduló innep.

Jahresfolge, die, esztendők rendje.

Jahresfrist, die, esztendő, esztendei idő.

Jahreslauf, der, esztendő folyása, évfolyamat.

Jahreswechsel, der, esztendő forgása, évforgás.

Jahrgang, der, esztendő folyása, év.

Jahrgedächtniß, das, esztendőnkéntvaló megemlékezés.

Jahrgeld, das, Jahrgehalt, der, esztendei fizetés.

Jahrgewächs, das, Jahrwuchs, der, esztendei termés.

Jahrhundert, das, század.

Jahrlohn, der, esztendei fizetés, bér, jutalom.

Jahrmarkt, der, vásár, országvásár.

Jahrmarktsgeschenk, das, vásárfia.

Jahrmarktsleute, die, vásárosok.

Jahrmarktswoche, die, vásárhét, vásáros hét.

Jahrpacht, der, esztendőre való árendálás.

Jahrrechnung, die, in der Chronologie, esztendőszámlálás; eine jährliche Rechnung, esztendei számvetés.

Jahrrente, die, esztendei jövedelem.

Jahrschluß, der, esztendő bérekesztése v. végezése; esztendővégi számadás.

Jahrstag, der, esztendőnként előforduló nap; ft. Geburtstag, születése napja.

Jahrszeit, die, Jahreszeit, esztendő rész; die vier Jahreszeiten, az esztendő négy részei.

Jahrtausend, das, ezered, ezerév, ezeresztendő.

Jahrzahl, die, esztendőszám; ft. Jahrrechnung, esztendőszámlálás.

Jahrzehend, das, esztendő tized, tizév.

Jamdisch, adj., szökölábas, t. i. vers.

Jammer, der, jajgatás; ft. Elend, nyomorúság; ft. Mitleiden, z. B. etwas mit Jammer ansehen, valamit szánakozással nézni.

Jammerbild, das, csupa nyomorúság.

Jammergeschrei, das, nagy jajgatás, óbégatás.

Jammerleben, das, nyomorúságos élet.

Jammerlied, das, Jammergesang, der, gyászének.

Jammern, jajgatni; szánakozásra indítni; szánakozni rajta.

Jammern, das, jajgatás, szánakozás.

Jammertag, der, siralom napja.

Jammerthal, das, siralom völgye.

Jammervoll, adj., siralmas, nyomorúságos; adv. nyomorúságosan, siralmasan.

Januar, Jenner, der, Januárius, Boldogasszonyhava, vízöntőhava.

Jasagen, das, ráhagyás.

Jasmin, der, jázmin.

Jaspis, der, jáspis, jáspiskő.

Jauchzen, ujjongatni, örömében kiabálni; vigadozni, örvendezni.

Jauchzen, das, ujjongatás, örömkiáltás.

Jáwort, das, megegyezés, ráhagyás, ráhagyó szó, igen szó.
Jaziger, der, Jász; die Jaziger, a' Jászok; das Land, a' Jászság.
Je, adv., ſt. immer, mindenkor, szüntelen; ſt. jemals, valaha; je nachdem, a' mint, a' szerént a' mint; je — je —, oder: je — deſto —, je eher, je lieber, minél elébb, mennél elébb lehet; je mehr und mehr, mind inkább inkább.
Je! Interj., ſt. ei, ih, bei Ausrufungen, ejnye, jaj! Herr je! ach Herr je! óh jé! óh jaj!
Jedenfalls, adv., minden esetre.
Jedennoch, adv., mégis.
Jeder, jede, jedes, pronom., kiki, minden, mindenki.
Jedermann, pron. subst., minden, minden ember, mindenki, kiki.
Jedesmal, adv., mindég, mindannyiszor.
Jedesmalig, adj., mindenkori.
Jedoch, conj., mindazáltal, mégis, csakugyan.
Jedweder, jeglicher, ſ. jeder.
Jeher, von je her, eleitől fogva.
Jemals, adv., valaha.
Jemand, pronom., valaki; ein gewiſſer N., valami ember.
Jener, jene, jenes, pron., amaz, amaz a'; por subst. az a', az az.
Jenſeit, jenſeits, adv., túl.
Jenſeitig, adj., a' túlsó.
Jeſuit, der, Jézsuita.
Jeſus, der, Jézus.
Jetzig, adj., mostani, mai.
Jetzt, adv., most, mostan; jetzt — jetzt, most — most; jetzt erſt, csak most, még csak most, most először; für jetzt, mostanra, most.
Jezuweilen, adv., néha, némelykor.
Joachim, Joakim, keresztnév.
Jobſt, Jodók, keresztnév.
Joch, das, iga, járom; das Joch auflegen, járomba fogni; ein Joch Ochſen, egy iga ökör, egy pár járomboli ökör; ſo viel als ein Geſpann Ochſen in einem Tage pflügen kann, egy hód v. hold szántóföld; Dienſtbarkeit, szolgaság, iga, nyomorúság; ein Joch an der Brücke, hídláb, keresztgerendákból hídláb; Berge, sor hegyek, hegysor.
Jochbein, das, (Anat.), járomcsont.
Jochbrücke, die, gerenda lábokra rakott híd.
Jochochs, der, jármos ökör.
Jochriemen, der, igaszíj.
Johannisbeere, die, tengerizsölö, veres ribiszke.
Johannisbrod, das, Sz. János kenyere.
Johannisfeſt, das, Sz. János innepe.
Johanniskäfer, der, nyárkezdeti cserebüly.
Johanniswürmchen, das, fénybogár.
Johanniter-Orden, der, Sz. János vitéz rendje, Máltai vitéz rend.
Journal, das, (szúrnál), Tagebuch, mindennapi jegyzőkönyv; gelehrtes Journal, tudományos jegyzőkönyv, tudományos újság v. gyüjtemény; ſt. Rechnungsbuch, számadók.
Journaliſt, der, jegyzőkönyvíró; der die Aufſicht darüber hat, bejegyző, béjegyzésre ügyelő, napoló jegyző.
Jubel, der, örömkiáltás, örvendező kiáltozás, örömujjongatás, vígadozás, örvendezés.
Jubelfeſt, das, ötvenesztendei innep, öröminnep.
Jubelgeſang, der, örömének.
Jubelgeſchrei, das, örömkiáltozás, ujjongatás.
Jubelied, das, örömének, öröminnepi ének.
Jubelpaar, das, ötven esztendős házas pár.
Jubelvoll, adj., örömmel telyes, örvendetes, örvendező, vígsággal telyes.
Jubeln, ujjongatni, örömében kiáltozni; örvendezni.
Jubiläum, das, félszázados v. százados öröminnepe valaminek, fé századinnep.
Jubiliren, ſt. jauchzen, örvendezni, örömében ujjongatni; hivatalából elbocsátni.
Juch! Juchhei! éjhaj! ujju!
Juchert, der, egy hód föld.
Juchten, Juften, der, bagariabör, bagaria.
Juchzen, vígadozni.
Jucken, viszketni; impers. es juckt die Haut, viszket a' bör; der Kopf juckt mir, viszket a' fejem; ſt. kratzen, reiben, vakarni, dörzsölni.
Jucken, das, auf der Haut, viszketés, viszketeség; das Kratzen, vakarás.
Jucks oder Jux, der, szenny, mocsok; tréfa.
Judas, Júdás.
Judaskuß, der, álnok esók.
Jude, der, zsidó; ſt. Wucherer, uzsorás.
Judenkirſche, die, zsidó cseresnye; der Baum, piros paponya.

Judenpech, das, hegyszurok.
Judenschaft, die, zsidóság.
Judenschule, die, zsinagóga, zsidó gyülekezet.
Judenthum, das, zsidóvallás.
Jugend, die, d. i. die Kinderjahre, gyermeki kor, gyermekség; von Jugend auf, gyermekségtől fogva; in der Jugend, gyermek koromban, korodban, korában; die Jünglingsjahre, ifjúi kor, ifjúság; pl. junge Leute, d. i. Knaben oder Mädchen, gyermekek, leányok — Jünglinge, ifjak, az ifjúság.
Jugendblüthe, die, az ifjúság virága.
Jugendfehler, der, gyermeki v. ifjúi hiba, ifjúság hibája.
Jugendfeuer, das, Jugendhitze, die, ifjúi v. ifjúkori hevesség.
Jugendfreund, der, Jugendfreundinn, die, gyermekkori v. ifjúkori barátja v. barátnéja valakinek.
Jugendgöttinn, die, az ifjúság istennőszonya, Hébe.
Jugendjahre, die, pl. ifjúság esztendei.
Jugendkraft, die, ifjúi erő.
Jugendlich, adj., ifjúi, ifjúkori; adv. ifjú módon.
Jugendschönheit, die, ifjúi szépség.
Jugendstreich, der, balgatagság, elkövetett ifjúi pajkosság.
Jugendunterricht, der, gyermektanítás, ifjak tánítása.
Jugendwelt, die, die Menschen in der frühesten Zeit, az ős v. lág; die jungen Leute, az ifjúság, az ifjak.
Jüdinn, die, zsidóasszony.
Jüdisch, adj., zsidó; adv. zsidóúl.
Jünger, adj., Compar. von jung, ifjabb.
Jünger, der, pl. Schüler, tanúló, tanítvány; pl. Anhänger, követő, tanítvány.
Jüngferchen, das, szüzecske, leányka.
Jüngferlich, (besser jungfräulich), adj., szűz; adv. szűz módon.
Jüngling, der, ifjú, ifjú ember; die Jünglinge, az ifjak; trop. ein Jüngling in etwas seyn, járatlan, tapasztalatlan lenni valamiben, tudatlan, együgyű.
Jünglingsalter, das, ifjúkor, ifjúság, fiatalkor.
Jüngst, adv., d. i. neulich, a'minap, nem régiben.
Jüngste, der, die, das, z. B. unter zweien, az ifjabbik; unter mehreren, a' ifjabb; pl. letzte, neueste, a'legújabb, a'legutólsó; der jüngste Tag, a'legutólsó nap; das jüngste Gericht, az utólsó nap, az ítélet napja.
Jüngsthin, adv., a'minap.
Julius, Sz. Jakab hava, Július.
Jung, adj., vom Menschen, a) als Kind, kis, kicsiny, gyenge, fiatal; b) als Jüngling oder Mädchen, fiatal, ifjú; junger Herr, úrfi; von Thieren, fiatal, kölyök fi; von Pflanzen, fiatal, gyenge; pl. neu, z. B. junger Wein, új bor; junge Frau, ifjú asszony, menyecske; das junge von der Gans, lúd aprólék; Junge werfen, megfiadzani, kölykezni.
Junge, der, pl. Knabe, fiú gyermek; ficzkó, suhancz; pl. Lehrling, inas; gyermek inas, tiheder; ein läppischer junger Mensch, gyerek.
Jungenhaft, adj., d. i. läppisch, gyermekes; adv. gyermekesen.
Junggesell, der, nőtelen ember v. legény; bei Handwerkern, fiatal mesterlegény, felszabadult legény.
Jungfer, die, (bess. Jungfrau), hajadon, hajadon leány; eine züchtige Jungfer, szűz leány, szűz; pl. Zimmermädchen, szobaleány; als Titel, leányasszony.
Jungferlich, adj., szűz, hajadoni.
Jungfernhäutchen, das, Jungfernschloß, das, szűzhártya.
Jungfernhonig, der, fejér rajméz; fejér színméz.
Jungfernkrankheit, die, fejér kórság, sáppadtság.
Jungfernnelke, die, leányszegfű.
Jungfernraub, der, leány elragadás.
Jungfernstand, der, szüzesség.
Jungfernsucht, die, fejér kórság.
Jungfernwachs, das, rajviasz.
Jungfernwein, der, repkény, borostyán.
Jungferschaft, Jungfrauschaft, die, szüzesség.
Jungfrau, die, szűz leány; ein Gestirn, a'szűz nevű csillagzat.
Junius, Sz. Iván hava, Június, Pünkösd hava.
Junker, der, úrfi, nemes ifjú; nemes ifjú ember.
Juwel, das, die Juwele, drágakő.
Juwelenhändler, der, drágakő- vagy gyöngyáros.
Juwelenhandel, der, drágakőárosság, gyöngyárosság.
Juwelenschmuck, der, drágakövekből álló ékesség.

K.

Anmerk. Das unter K Fehlende ſuche man unter C.

Kabale, die, titkos mesterkedés, titkon forralt ravaszság.
Kabel, Kabeltau, das, für den Anker, vastancskakötél; für das Schiff, hajóhötél, alattság.
Kachel, der, Ofenkachel, kályhacserép, csempe, kályha.
Kachelofen, der, kályhakemencze.
Kader, der, toka.
Käfer, der, bogár, cserebúly.
Käfig, der, kalitka, kaliczka.
Kähnchen, das, csonakocska, sajkácska.
Kälbchen, das, borjúcska.
Kälberbraten, der, borjúpecsenye.
Kälberkeule, die, borjúczomb.
Kälbermagen, der, (Kaldslab), borjúgyomor, oltó.
Kälbern, adj., borjú, borjúi, borjúból-való.
Kälbern, verb., d. i. luſtig ſeyn, wie ein Kalb, muthwillig ſeyn, jó kedvében viszkándozni v. ugrálni.
Kälberviertel, das, borjú fertály v. czímer.
Kälberzahn, der, borjúfog; in der Baukunſt, apró fogacskák az oszlopokon.
Kälte, die, hideg, hidegség; Eiskälte, fagy; trop. Kaltſinn, hidegség, hidegvérüség; Mangel des Beifalls, hidegség, hideg indulat.
Kälten, meghidegítni, meghütni.
Kältlich, adj., hideges.
Kämmchen, das, fésücske.
Kämmen, fésülni, megfésülni; ſich kämmen, megfésülködni; Wolle kämmen, gyaratolni a' gyapjút.
Kämmerchen, das, szobácska, kamarácska.
Kämmerer, der, kamarás Úr.
Kämpfen, mit der Hand, birkozni, tusakodni, küzdeni, küzködni; mit Waffen, vívni, harczolni, megvívni, viaskodni; mit Worten, viaskodni, perlekedni, vetélkedni t. i. szóval.
Kämpfer, der, birkózó, tusakodó; harczoló, viaskodó.
Käppchen, das, sapkácska.
Kärglich, adj., szükmarkú, igen takarékos; adv. szükmarkúlag, szüken.
Kärtchen, das, kártyácska; mappácska.
Käschen, das, sajtocska.
Käſe, der, sajt; friſcher, új sajt, túró.
Käſehändler, der, Käſehändlerinn, die, sajtáros, sajtárosné.
Käſehandel, der, sajtárosság, sajtal kereskedés.
Käſemade, die, sajtkukacz.
Käſemarkt, der, sajtpiacz.
Käſemilbe, die, sajt atka.
Käſen, zu Käſe werden, összetárósodni.
Käſicht, adj., ollyan mint a' sajt.
Käſig, adj., túrós.
Käſeſtecher, der, sajtáros, sajtos.
Käſewaſſer, das, zsendicze, ssongáta.
Käſtchen, das, almáriomocska, kis almáriom.
Kätzchen, das, macskácska, kis macska; bárka, a' fákon, p. o. mogyoróbárka, diófabárka.
Käufen, megrágni.
Käufer, der, vevő, vásárló.
Käuferinn, die, vevő asszony v. leány.
Käuflich, adj., vehető, megvehető, megvásárolható; etwas käuflich an ſich bringen, valamit megvenni, magának megszerezni; käuflich beſitzen, pénzze után bírni.
Käulchen, das, golyóbisocska, gombolyagocska.
Käumittel, das, rágó eszköz.
Kaff, der, d. i. Spreu, polyva, törek.
Kaffee, der, der Baum, kávéfa; die Bohne, kávé, kávébab; Kaffee brennen, kávét perkelni; das Getränk, kávé, kávéital; Kaffee trinken, kávézni.
Kaffeegeſellſchaft, die, kávézó társaság.
Kaffeehaus, das, kávéház.
Kaffeekanne, die, kávés kanna.
Kaffeelöffel, der, kávés kanál.
Kaffeemühle, die, kávéörlő.
Kaffeeſchale, die, Kaffeetaſſe, findsa, kávéscsésze.
Kaffeeſchweſter, die, kávéizáló t. i. úrszony.
Kaffeeſieder, der, kávéfőző, kávés.
Kaffeetiſch, der, kávézóasztal.
Kaffeetrinken, das, kávézás, kávéivás.
Kaffeezeug, das, kávézó eszközök.

Kahl, adj., ohne Haare, kopasz, csupász; ohne Laub, Gewächse, kopasz; kahl machen, megkopaszítni; kahl werden, megkopaszodni, megkopaszúlni; trop. schlecht, dürftig, kopasz, csekély, p. o. dicséret; kahle Entschuldigung, kopasz mentség; adv. schlecht, elend, csekélyül, roszszúl.

Kahlheit, die, kopaszság.

Kahlköpfig, adj., kopasz.

Kahlkopf, der, kopaszfejű, kopasz ember.

Kahm, der, eine Art Schimmel, p. B. auf dem Weine, penész v. virág a' bor tetején.

Kahmen, megpenészesedni, megvirágosodni mint p. o. a' bor.

Kahmig, adj., p. B. Wein, virágos p. o. a' bor.

Kahn, der, csónak, csajka.

Kahnführer, der, csónakos, csajkás.

Kai, der, kőszál, kőfallal felgátolt part.

Kaiser, der, császár.

Kaiserburg, die, császári palota.

Kaisergeld, das, császári pénz.

Kaisergroschen, der, császári garas.

Kaiserhaus, das, császári palota; császári família, ház.

Kaiserinn, die, császárné.

Kaiserkrone, die, császári korona.

Kaiserlich, adj., császári; adv. császári módon.

Kaiserschnitt, der, remekvágás a' seborvosoknál.

Kaiserstaat, der, a' császári birtokok.

Kaiserthee, der, legjobb khínathéa.

Kaiserthron, der, császári szék v. trónus.

Kaiserthum, das, császárság.

Kaisertitel, der, császári czím v. titulus.

Kaiserwahl, die, császárválasztás.

Kaiserwürde, die, császári méltóság.

Kajüte, die, hajón lévő szoba.

Kak, der, pelengér, bitófa.

Kalb, das, pl. die Kälber, von Rindern borjú, ökörborjú, üszőborjú; von Hirschen ꝛc., szarvasborjú, őzborjú; ein Kalb werfen, megborjazni, megelleni.

Kalbe, die, üszőborjú.

Kalben, borjazni, megborjazni.

Kalbfell, das, borjúbőr.

Kalbfleisch, das, borjúhús.

Kalbleder, das, kikészített borjúbőr.

Kalbbraten, der, borjúpecsenye.

Kalbsfuß, der, borjúláb.

Kalbsgekröß, das, borjú aprólék.

Kalbsgeschlinge, das, borjúnak belső része.

Kalbskopf, der, borjúfő; als Schimpfwort, borjú, ökör, ostoba.

Kalbsnase, die, borjúorr.

Kalbsohr, das, borjúfül.

Kalbsviertel, das, borjú fertály.

Kaldaunen, die, pl., bél, belek, belső részek.

Kalesche, die, caléna.

Kalfatern, hajót megeszkábázni, bécsinálni a' hajó hasadékjait és lyukait.

Kalif, der, kormányhelytartó a' Törököknél.

Kalifat, das, helytartóság.

Kalk, der, mész; ungelöschter Kalk, oltatlan mész; gelöschter, oltott mész; Kalk brennen, mészet égetni; Kalk löschen, mészet oltani.

Kalkartig, adj., mésznemű.

Kalkbrennen, das, mészégetés.

Kalkbrenner, der, mészégető.

Kalkbrennerei, die, mégmészégetés; mészégető hely.

Kalkbruch, der, mészkőbánya.

Kalkerde, die, meszes föld.

Kalkgrube, die, mészverem.

Kalkhaltig, adj., meszes.

Kalkhütte, die, mészégető kunyhó.

Kalkicht, adj., mész szábán, ollyan mint a' mész.

Kalkig, adj., meszes.

Kalkofen, der, mészkemencze.

Kalksalz, das, mészsó.

Kalkstein, der, mészkő.

Kalkwasser, das, meszes víz.

Kaligraph, der, Schönschreiber, szépíró mester.

Kaligraphie, die, szépírás mestersége.

Kalmäuser, der, sutbaűlő.

Kalmäusern, sutban űlni.

Kalmus, der, kálmusznád.

Kalt, adj., kälter, der, die, das, kälteste, hideg, mint p. o. a' kemencze, a' viz; sehr kalt, igen hideg; eiskalt, fagyos, ollyan hideg mint a' jég, jéghideg; sehr kaltes Wetter, igen hideg idő; es wird kalt, hideg lesz, hidegszik az idő; kaltes Fieber, rázó hidegelés; die Suppe wird kalt, elhűl a' leves; trop. aller lebhaften Empfindungen beraubt, hideg, hidegséget mutató; p. B. eine kalte Freundschaft, hideg barátság; ein kalter Trost, hideg v. sovány vigasztalás; eine kalte Liebe, hideg szeretet; adv. kalt trinken, hideg italt inni; trop. matt, ohne wahres Gefühl, hidegen, indúlat és buzgóság nélkül.

Kaltblütig, adj., hidegvérű, megindúlatlan; adv. hidegvérrel.
Kaltblütigkeit, die, hidegvérűség.
Kaltschlächter, der, dögnyúzó.
Kaltsinn, der, indúlatlanság, hidegség.
Kaltsinnig, adj., hidegindúlatú, hidegszívű; adv. hidegen.
Kaltsinnigkeit, die, hidegség, hidegszívűség.
Kameel, das, teve.
Kameelfliege, die, tevenyakbogár.
Kameelführer, der, tevehordozó.
Kameelgarn, das, teveszőrfonál.
Kameelhaar, das, des Kameels, teveszőr; der Kameelfliege, teveszőrfonál.
Kameelhengst, der, tevecsődör.
Kameelpardel, der, tevepárducz.
Kameeltreiber, der, tevepásztor.
Kameelziege, die, ángori kecske.
Kamerad, der, pajtás, táras.
Kamille, die, orvosi szikfű v. székfű.
Kamillenthee, der, székfű théa.
Kamin, der, kandalló; ft. Rauchfang, kémény, kürtő.
Kaminfeger, der, kéménytisztító, seprő.
Kaminfeuer, das, kandallótűz.
Kamisol, das, alsó rövid ruha, ujjas derékravaló.
Kamm, der, pl. die Kämme, fésű; ein weiter Kamm, ritkafogú fésű; ein enger, sürű fésű, aprófogú fésű; bei Webern, borda; zum Riffeln des Flachses, gereben; am Schlüssel, a' kulcs tolla; am Mühlrade, a' malom kerék fogai, kerékfogak; beim Hahne, kakastaréj; an Weintrauben, a' szőlő csutkája, szőlőcsutka, v. kocsány.
Kammblatt, das, borda, takácsborda.
Kammer, die, kamara; ft. Zimmer ohne Ofen, szoba, kamara; ein Zimmer, besonders der Fürsten, lakószoba, főként a' fejedelem palotájában; ein Collegium, die landesfürstlichen Einkünfte zu besorgen, kamara, kincskamara, a' fejedelem jövedelmeire ügyelő tisztség; der Sitz des Kammer-Collegiums, kamara tanács helye, kamara palotája.
Kammeradvocat, der, kamarai ügyvédő.
Kammeramt, das, kamarai hivatal.
Kammerbeamte, der, kamerai tisztviselő.
Kammerbedienter, der, belső szoba inas.
Kammerdiener, der, komornyik.
Kammerfräulein, das, kamarás kisasszony.
Kammerfrau, die, kamarás asszony.
Kammergericht, das, kamarai törvényszék.
Kammergut, das, fejedelmi v. kamarális jószág.
Kammerherr, der, kamarás.
Kammerjungfer, die, komorna, szobaleány.
Kammerjunker, der, kamarás úrfi.
Kammerjacket, der, udvari inas.
Kammermädchen, das, udvari szobaleány.
Kammermeister, der, udvari főkamarás.
Kammer-Präsident, der, udvari kamara elölülője.
Kammerrath, der, kamarai tanácsos.
Kammersache, die, kamarai dolog.
Kammerschlüssel, der, a' benyíló v. kamara kulcsa.
Kammer-Secretär, der, kamarai titoknok.
Kammförmig, adj., fésűszabású.
Kammfutteral, das, fésűtok.
Kammmacher, der, fésűs, fésűcsináló.
Kammrad, das, fogaskerék.
Kammzahn, der, fésűfog.
Kampf, der, Streit mit den Händen, birkozás, küzdés, tusakodás; mit Worten, perlekedés, viaskodás, vetekedés; mit den Waffen, csata, vívás, viaskodás, harcz; ein Zweikampf, bajvivás; ein innerlicher Kampf, magával való tusakodás.
Kampfbegierde, die, vívnivágyás.
Kampfgehülfe, der, (Secundant), bajvívésegéd.
Kampfhahn, der, vívó kakas.
Kampflustig, adj., vívnivágyó.
Kampfplatz, der, zum Faustkampfe, birkózóhely; zum Fechten, vívóhely, csatahely v. mező, harczmezeje.
Kampfrichter, der, vívók bírája.
Kampfspiel, das, viaskodó játék.
Kampfer, der, kámfor.
Kandelzucker, der, sárgacukor.
Kaninchen, das, tengeri nyúl.
Kanne, die, kanna, kanta; als ein Maß, egy pint p. o. sör.
Kannengießer, der, Zinngießer, czínmives v. öntő; ein politischer Kannengießer, kantával kormányozó.
Kanonade, die, ágyúzás.
Kanone, die, ágyú, pattantyú.
Kanonenboot, das, ágyúzó sajka.
Kanonendonner, der, ágyúdörgés, ágyúropogás.
Kanonenfeuer, das, ágyúzás, ágyúval tüzelés.
Kanonenkugel, die, ágyúgolyóbis.

Kanonenpulver, das, ágyúhoz való puskapor.
Kanonenschiff, das, ágyús hajó.
Kanonenschuß, der, ágyúlövés.
Kanonenschußweite, die, egy ágyúlövésnyi távolyság.
Kanonier, der, pattantyús.
Kanoniren, ágyúval lőni, lövöldözni, ágyúzni.
Kante, die, st. Ecke, szeglet, kiálló szeglet, szél; die Kante eines Steines, a' kő széle; st. Rand, párkány, párkányzat; st. Küste, part; z. B. Seekante, tengerpart; st. Seite, oldal; st. Spitzen, als Einfassung, csipke.
Kantig, adj., eckig, szegletes; parkányos, karimás; csipkés.
Kantschu, der, korbács, (oroszoknál).
Kanzel, die, katedra, tanítószék; in der Kirche, predikálószék.
Kanzelist, der, jegyző- v. írótiszt.
Kanzelrede, die, predikáczió, egyházi beszéd v. tanítás.
Kanzelredner, der, egyházi tanító, predikáló.
Kanzelsprache, die, katedrai nyelv.
Kanzler, der, kanczellárius.
Kanzley, die, (Kanzelley), canczellária, kanczellária.
Kanzleybote, der, kanczelláriai belsőszolga.
Kanzleybuchstabe, der, öregbetű, czifra betű.
Kanzleydiener, der, kanczellária cselédje.
Kanzleydirector, der, kanczellária igazgatója.
Kanzleyschrift, die, öregírás, czifra betűkkelvaló írás.
Kanzleysiegel, das, kanczellária pecsétje.
Kanzleysprache, die, kanczellária szóllás mód.
Kanzleystyl, der, kanczellária írásmód.
Kapaun, der, kappan.
Kapaunen, z. B. Hähne, kakast herélni.
Kaper, die, kaporna, kápri.
Kapernbrühe, die, káprilév.
Kapernstaude, die, kaporna cserje.
Kaphahn, der, kappan, herélt kakas.
Kappe, die, sapka, sipka.
Kappen, mit einer Kappe versehen, felsipkázni; trop. einen derben Verweis geben, megmosni valakinek a' fejét.
Kappen, abschneiden, abhauen, z. B. Taue, Anker, el- v. kettévágni, elvagdalni, [illegible] kötelet, vasmacskát; den Mast [illegible]en, az árboczfát levágni; ver[illegible]den, castriren, megherélni.
Kappfenster, das, fedélen lévő ablak, fedélablak.
Kappzaum, der, kapuczán, álladzó; trop. jemanden den Kappzaum anlegen, valakit megszabolázni, kurtán fogni.
Kapsel, die, tok, tartó, katulya, skatulya.
Karat, das, karát, drágakövek mértéke.
Karausche, die, ein Fisch, kárász.
Karavane, die, útazósereg napkeleten, t. i. kereskedőkből álló.
Karbatsche, die, korbács.
Karbatschen, megkorbácsolni.
Kardätsche, Kartätsche, die, d. i. Wollkamm, gyapjú gyarató; Pferdekamm, lókefe.
Kardätschen, Wolle, gyaratni a' gyapjút; Pferde, megkefélni a' lovat, megvakarni.
Karg, adj., takarékos, szűkmarkú, szigorú; sehr karg, szobrák; adv. szűken, fösvényen.
Kargen, szűkmarkú lenni, fösvénykedni, szűken bánni valamivel.
Karger, der, szűkmarkú, zsugori, fukar.
Kargheit, die, szűkmarkúság, zsugoriság.
Karnies, der, das Karnieslein (in der Baukunst), párkány karima.
Karotte, die, sárga murok, murok répa, sárga répa.
Karpfen, der, ponty, potyka, pozsár.
Karre, die, st. Schubkarren, talicska.
Karren, talicskázni, talicskán tólni.
Karren, der, talyiga, taliga.
Karrner, Kärrner, der, talyigás.
Karst, der, kétágú kapa.
Karsten, kapálni, t. i. kétágú kapával.
Kartätsche, die, kartács.
Kartätschenfeuer, das, kartácsal ágyúzás, kartácsolás.
Kartätschenkugel, die, kartácsgolyóbis.
Kartätschenschuß, der, kartácslövés.
Kartaune, die, öregágyú, rövid nagy ágyú.
Karte, die, z. B. Spielkarte, kártya; mit den Karten spielen, kártyázni, kártyát játszani; Karten geben, kártyát osztani; in die Karten sehen, eig. valakinek a' kártyájába nézni; uneig. valaki titkos dolgait vizsgálgatni, észrevenni, kitanúlni a' mesterségét; Besuchkarte, látogatóbilét; Landkarte, mappa, földkép, tartományrajz; Musterkarte, bei Kaufleuten, mustratábla.

Karten, verb., kártyázni; trop. eine Sache zu wenden wissen, valamit mesterségesen elintézni, forgatni, tekergetni.

Kartenblatt, das, kártya, egy levél kártya.

Kartengeld, das, kártyapénz; kártyázniváló pénz.

Kartenmacher, der, kártyacsináló.

Kartenmaler, der, kártyafestő.

Kartenpapier, das, kártyának való papiros, kártyavastagságú papiros, czifrapapiros.

Kartenspiel, das, kártyajáték, kártyázás.

Kartenspieler, der, kártyás, kártyajátszó.

Kartoffel, die, krumpli, kolompér, burgonya, pityóka.

Kartoffelbau, der, krumplitermesztés.

Kartoffelmehl, das, krumplilisztt.

Kaschen, csúszkálni, iszonkodni, kanyargatni a'jégen.

Kasse, die, des Staates, kincstár; des Fürsten, a'fejedelem kincstára; von Privaten, kassza, pénztár, pénzes láda; ft. Geld, z. B. ich bin nicht bei Kasse, nincs pénzem, ninos pénz a' kezem közt v. a'kasszámban.

Kassenführer, der, pénztáros.

Kassenbestand, der, a'kasszában lévő pénz.

Kastanie, die, gesztenye; der Baum, gesztenyefa.

Kastanienbraun, adj, gesztenyeszínű.

Kastanienwald, der, gesztenyeerdő.

Kaste, die, Stamm, Geschlecht in Ostindien, nemzetség, família.

Kasteien, sanyargatni magát.

Kasteiung, die, maga sanyargatása.

Kasten, der, almériom, szekrény; an der Kutsche, kocsiteknő, kocsibödöny.

Katarrh, der, hurut, köhögés; den Katarrh bekommen, meghurotosodni; den Katarrh haben, hurutolni.

Katarrhalisch, adj., hurutnemű.

Katechet, der, kérdezve tanító, katekhéta.

Katechetik, die, kérdéses tanítás, kérdezősködve való tanítás.

Katechetisch, adj., kérdéses, kérdésekkel való; adv. kérdezkedve, kérdezve.

Katechisiren, kérdezve tanítni.

Kater, der, kanmacska, kandúr.

Katholicismus, der, kathólika hit.

Katholik, der, Katholikinn, die, Római kathólicus, közönséges Római hitű, pápista.

Katholisch, adj., kathólicus; Römisch-Katholisch, Római kathólicus, pápista; adv. kathólicus módon.

Kattun, der, karton.

Katzbalgen, sich, czivódni.

Katzbalgerei, czivódás.

Katze, die, macska; ft. Geldgürtel, tásző, pénztűsző, gyűszű.

Katzenartig, adj., macskanemű; adv. mint a'macska, macskamódra.

Katzenauge, das, macskamem.

Katzenbuckel, der, macska- v. görbehát.

Katzenfell, das, macskabőr.

Katzengeschlecht, das, macskanem.

Katzengold, das, sárga csillámföld.

Katzenhaar, das, macskaszőr.

Katzenkraut, das, marunka; macskamézfű, macskamádrafű.

Katzenpfote, die, macskatalp.

Katzenscheu, adj., macskától félő, irtózó; subst. macskától irtózás.

Katzenschwanz, der, macskafark.

Katzensilber, das, fejér csillámföld.

Kauen, rágni, megrágni.

Kauen, das, megrágás.

Kauern, guggolni, leguggolni, lekukorodni.

Kauf, der, vétel, vevés, vásárlás; durch Kauf an sich bringen, valamit megvenni, magának megszerezni; auf den Kauf etwas geben, felpénzt v. foglalót adni v. feladni a'vételre; ft. Kaufvertrag, alku, megalkuvás; z. B. einen Kauf schließen, megalkudni, az alkut megtenni.

Kaufanschlag, der, az ára az eladó jószágnak v. portékának a'min tartják.

Kaufbar, adj., eladó.

Kaufbegierig, adj., venni szándékozó, vágyó v. kivánó.

Kaufbrief, der, alkulevél.

Kaufcontract, der, írott alkukötés.

Kaufdiener, der, kalmárlegény.

Kauffahrer, der, ein Handelsschiff, kereskedő hajó; der Befehlshaber darauf, kereskedő hajós.

Kauffahrteiflotte, die, kereskedő hajósereg.

Kauffahrteischiff, das, kereskedőhajó.

Kaufgeld, das, vett jószág ára.

Kaufgut, das, portéka, vett jószág.

Kaufhandel, der, kereskedés, adásvevés.

Kaufhaus, das, kereskedő ház.

Kaufherr, der, kalmár.

Kaufladen, der, kalmárbólt.

Kaufleinwand, die, vett vászon.

Kaufleute, die, pl. kalmárok, kereskedők; ſt. Käufer, vevők, vásárlók.
Kaufluſt, die, vevésre való kedv, vevőkedv v. szándék.
Kaufluſtig, adj., venni kívánó v. szándékozó.
Kaufmann, der, kalmár, kereskedő; ſt. Käufer, vevő, vásárló.
Kaufmannsälteſter, der, a' kalmárság attya.
Kaufmannsbrief, der, kalmár v. kereskedőlevél.
Kaufmannſchaft, die, ſt. Kaufleute, kalmárok, kalmárság; das Handelsgeſchäft, kalmárság, kereskedés; die Kaufmannſchaft lernen, kereskedést tanúlni; die Kaufmannſchaft treiben, kalmárságot űzni v. folytatni.
Kaufmannsdiener, der, kalmár v. kereskedőlegény.
Kaufmannsgeiſt, der, kereskedőlélek.
Kaufmannsgeſchäft, das, kereskedés, kalmárság.
Kaufmannsgeſellſchaft, die, kalmártársaság.
Kaufmannsgewölbe, das, kalmárbólt.
Kaufmannsgut, das, portéka, jószág.
Kaufmannsladen, der, kalmárbolt.
Kaufmannslehrling, der, kalmárinás.
Kaufmannsſchiff, das, kalmárhajó.
Kaufmannsſtand, der, kalmárság, kalmárok.
Kaufmannsſtyl, der, a' kalmár szóllásmód.
Kaufmannswaare, die, portéka.
Kaufplatz, der, vásárló hely, kereskedő v. vásárpiacz.
Kaufpreis, der, szabott ára vásárbeli ára valaminek.
Kaufſchilling, der, vásárló pénz, vett jószág ára, felpénz.
Kaufſchlag, der, alku.
Kaufſchlagen, megalkudni.
Kaufſtadt, die, kereskedő város.
Kauffucht, die, venni vágyás, vevő vágyódás.
Kaufſüchtig, adj., venni vágyódó, kívánó.
Kaufweiſe, adj., vevésképpen.
Kaufmänniſch, adj., kalmári, kereskedői; adv. kalmár módra.
Kaule, die, Knäuel, gombolyag, golyóbis.
Kaulquappe, die, ebihal, béka porond.
Kaum, adv., alig, nehezen; alighogy, mihelyt.
Kaute, Kaude, die, p. B. Flachs, maték, csomó, p. o. len.
Kauz, (Kautz), der, die kleine Nachteule, kamakúcs, kis bagoly; von einem drolligten Menſchen, p. B. ein wunderlicher Kauz, csudálatos szent.
Kautzeule, Schleyereule, die, gyöngybagoly.
Kebſche, die, ágyasság.
Kebsfrau, die, Kebsweib, das, in Rückſicht des Mannes, ágyas asszony; ágyasa valakinek; in Rückſicht der beleidigten Ehegattinn, szajha.
Kebsmann, der, ágyas férjfi, latra valakinek.
Keck, adj., ſt. ohne Bedenken, minden gondolkozás nélkül, bátran, des kannſt du keck glauben, bátran elhiheted; ſt. ſchnell, hurtig, munter, gyors, sebes, hirtelen, eleven vidám; ſt. dreiſt, kühn, vakmerő, bátor, mérészkedő; adv. gyorsan, hirtelen, elevenen; mérészkedve v. mérészen, bátran.
Keckheit, die, elevenség, vidámság, gyorsaság; mérészkedés, mérészség, vakmerő bátorság.
Kegel, der, teke, kugli; Kegel ſchieben, kuglizni, tekézni; Kegel aufſetzen, felrakni; Phr. zwiſchen Kugel und Kegel kommen, két tűz közé esnélni; a' nyomtató betűk magassága és szélessége; kúp, kúptest.
Kegelaxe, die, a' kúp tengelye.
Kegelaufſetzer, der, kugli állongató.
Kegelbahn, die, kuglizóhely, tekézőhely.
Kegelförmig, adj., tekeforma, kúpforma.
Kegelkugel, die, kugligolyóbis, tekegolyóbis.
Kegellinie, die, tekelínea, kúplínea.
Kegeln, kuglizni, tekézni.
Kegelplan, Kegelplatz, der, kuglizóhely.
Kegelſchnitt, der, kúpmetszés.
Kegelſchub, der, kuglihajtás.
Kegelſpiel, das, kuglizás, kuglijáték.
Kehlader, die, nyakér.
Kehlbuchſtab, der, gégebetű.
Kehldeckel, der, nyelvcsap.
Kehle, die, torok, gége; er hatte eine gute Kehle, jó torka van; die gerechte Kehle oder die Luftröhre, lehellőcső, lélekző lyuk; eine Vertiefung, p. B. bei Tiſchlern ꝛc. völgyes rovátk.
Kehlen, völgyelni, kivölgyelni.
Kehlhobel, der, völgyelőgyalu.
Kehlrinne, die, csatorna.

t, die, torokgyék.
el, der, cserépcsatorna.
, der, der Schlußtanz, berekesz-
cz.
n, der, seprő.
ste, die, serteseprő.
mit den Besen, sepreni, ki-v.
eni, seprővel letisztítni; mit
ürste, kefélni, kikefélni p. o.
apból a' port, kitisztítni; st.
n, fordítni; jem. den Rücken
, valakinek hátát fordítni; sich
, fordúlni, p. o. jobbra, bal-
ich an etwas kehren, d. h. berück-
en, gondolni valamivel v. ü-
i valamire; sich an etwas nicht
, nem gondolni valamivel, fel
nni valamit; alles zum besten
, mindent igen jóra magya-
, mindent igen jól elintézni.
, das, seprés pénz, seprésért
pénz.
Kehricht, das, szemét, sepre-

n, der, seprő ember.
, die, visszája v. fonákja va-
ek.
h, der, seprő, tollseprő.
lehegni, pihegni; köbécselni.
ten, der, hurút.
st. zanken, schelten, perleked-
zivódni, dorgálódzni.
r, ék: phr. ein Keil treibt den
, szeget szeggel; auf einen
Klotz gehört ein grober Keil,
tuskóhoz nagy sujok kell, a'
bel játszik bot legyen a' kezé-

, das, ékcsont.
, das, ékecske.
tig, adj., ékforma; adv. ék-
án.
ékelni, megékelni, éket verni

der, wilder Eber, vadkan.
der, csira; trop. csirája, kez-
eleje valaminek.
, csirázni.
, das, csirázás.
einer, keine, keines, adj., sen-
nki sem; vor den Subst. egy
egy se, nem egy is; ich habe
Wort gehört, egy szót sem hal-
n; keiner, keine von ꝛc. egyik
nem egyik is; vor den adj.
gesetzt, nicht, nem; z. B. das
n übler Gedanke, az nem rossz
olat; ist kein, habe oder hat kein
; z. B. jetzt ist keine Zeit dazu,
most nincs arra idő; ich habe auch
kein Geld, nekem sincs pénzem;
kein Mal, kein einziges Mal, so-
hasem, csak egyszer sem; an keinem
Orte, sehol sem; zu keiner Zeit,
soha sem.
Keinerlei, adj., semmiféle sem.
Keinesweges, adv., semmiképpen nem.
Kelch, der, zum trinken, pohár, ívópo-
hár; daher trop. das heil. Abend-
mahl, az vacsora; den bittern Kelch
der Leiden trinken, a' szenvedések
keserű poharát kiinni; der Blumen-
kelch, kehely, virágcsésze.
Kelchartig, Kelchförmig, adj., pohár
forma, pohár v. kehely szabású.
Kelchglas, das, üvegpohár.
Kelle, die, zum Umrühren, keverő ka-
lán v. lapiczka; st. Mauerkelle, va-
kolókalán.
Keller, der, pincze; für den Wein, bo-
ros pincze.
Kellerei, die, nagy pincze; kulcsárok.
Kellerfenster, das, pinczelyuk, szelőző
ablak.
Kellerhals, der, pinczegátor.
Kellerloch, das, pinczelyuk.
Kellerluft, die, pinczelevegő.
Kellermeister, der, pinczemester.
Kellerschlüssel, der, pinczekulcs.
Kellerthür, die, pinczeajtó.
Kellerwurm, Kelleresel, der, százlábú,
pinczebogár.
Kellner, der, kulcsár; korcsmáros le-
gény.
Kellnerinn, die, kulcsárné.
Kelter, die, sajtó, prés, borprés.
Kelterbaum, der, sajtó v. présgerenda.
Kelterer, der, sajtoló, préselő.
Keltern, préselni, sajtolni.
Keltern, das, sajtolás, préselés.
Keltertreter, der, taposó, szőlőta-
poso.
Kelterwein, der, préselt bor, sajtó
alja.
Kennbar, adj., megesmerhető; adv.
megesmerhetőképpen.
Kennen, esmerni; st. erkennen, meg-
esmerni; st. wissen, tudni.
Kenner, der, esmerő, valamihez értő.
Kennerauge, das, jártas szem, ahoz
értő szem.
Kennerblick, der, az ahoz értőnek te-
kintete.
Kenntlich, adj., megesmerhető.
Kenntlichkeit, die, megesmerhetőség.
Kenntniß, die, esméret, tudomány;
Kenntniß von etwas haben, tudni
valami dologról — jártas lenni va-

jamiben; keine Kenntniß haben, semmit se tudni valamelly dologról, nem tudni valamihez; f. Nachricht, tudása, megértése valaminek; jemanden in Kenntniß über etwas setzen, tudtára adni valamit valakinek, tudósítni valakit valami felől.

Kenntnißarm, adj., tudatlan, kevés tudományos esmérettel bíró.

Kenntnißreich, adj., széles esmeretü v. tudományú.

Kennzeichen, das, esmeretö jel, czímer.

Kerbe, die, rovátka; eine Kerbe machen, einschneiden, bé-v., felrónni, bémetszeni.

Kerben, rovátkolni, berovátkolni.

Kerbholz, Kerbstock, der, rovás.

Kerker, der, tömlöcs, fogság.

Kerkermeister, der, tömlöcstartó, porkoláb.

Kerkern, d. i. plagen, kínozni, gyötörni, kínzani, gyötreni.

Kerl, der, übh. ember, legény; bes. f. Bedienter, szolga legény; im verächtlichen Sinne, semmirekellö, alávalóember, gazember.

Kermes, der, karmasin bogár, színbogár.

Kermesbaum, der, színbogaras tölgyfa, magyalfa.

Kermesbeere, die, álkermes, berzsen vérfürt.

Kern, der, bél, mag, szék, p. o. Nußkern, dióbél; Apfelkern, almamag; der Weintraube ꝛc. szölömag, figemag; das Innere der festen Körper, bél, béle, p. o. a' fának; das Beste, Vorzüglichste, java, veleje, színe, lelke valaminek; der Kern einer Schrift, valamelly könyvnek v. munkának a' lelke v. summás veleje.

Kernbeißer, der, magnyitó.

Kernchen, das, szemecske, magocska.

Kernfest, adj., izmos erös.

Kernfleisch, das, a' húsnak a' java v. színe.

Kernfurcht, die, csontáros v. keménymagú gyümölcs.

Kerngesund, adj., egésséges mint a' makk.

Kerngut, adj., igen jó.

Kernhaft, ad., erös, izmos.

Kernholz, das, a' fának a' színe, java.

Kernicht, adj., mint a' béle v. magva valaminek.

Kernig, adj., magvas, erös p. o. fa; trop. derék, jó; adv. derekasan, jól.

Kernleder, das, erös bör.

Kernlos, adj., magvatlan; trop. ciekély, hasontalan.

Kernmehl, das, lisztláng, java a' lisztnek.

Kernobst, das, magvas gyümölcs, magról termett fagyümölcse.

Kerntruppen, die, a' sereg java, lelke, válogatott nép v. sereg.

Kerntuch, das, erös jó posztó.

Kerze, die, gyertya.

Kerzengerade, adj., egyenes mint az öntött gyertya v. nádszál.

Kerzenhell, adj., világos, mintha kivilágositottak volna.

Kerzenschein, der, gyertyavilág.

Kerzenzieher, der, gyertyamártó.

Kessel, der, üst; ein kupferner Kessel, veres rézüst; jede Vertiefung, nyilás, örvény.

Kesselbier, das, üstbefött ser.

Kesselflicker, der, üstfoldozó.

Kesselschmied, der, rézmives, üstmives, kolompár.

Kettchen, das, láncsocska.

Kette, die, von Bergen, hegysor, egymásból folyó hegyek; bei Webern, rost; aus Metall, láncz; eine eiserne Kette, arany láncz; trop. eine Reihe von Begebenheiten ꝛc. láncza, folyamatja a' dolgoknak.

Kettel, das, láncsocska.

Ketten, meglánczolni, láncra tenni.

Kettenglied, das, láncszem.

Kettenhund, der, meglánczolt eb v. kutya.

Kettenkugel, die, lánczolt golyóbis.

Kettenlinie, die, egybelánczolt lineák.

Kettenrechnung, die, egymásbolfolyó számvetés.

Kettenring, der, láncszem.

Kettenschluß, der, egymásból folyó okoskodás.

Kettenschmied, der, láncsmives.

Ketzer, der, eretnek.

Ketzerinn, die, eretnek t. i. asszony.

Keule, die, buzgány; mozsártörö; f. Schenkel, czomb.

Keusch, adj., szüz, tiszta életü; adv. szüzen, tisztán.

Keuschheit, die, szüzesség, tisztaság; die Keuschheit verlieren, elvesztni szüzességét.

Kibitz, der, kíbicz, libucz, bíbicz.

Kischer, die, Kickerling, der, caicserborsó.

Kichern, kuczogni.

Kiefer, die, d. i. Kienbaum, die Föhre,

erdei v. csopolya fenyő v. fa; fáklya fenyőfa; st. Fischohr, kopotyó.
Kiefer, der, állkapcza.
Kiefern, fenyőfából való, fenyőfa.
Kiel, der, toll, tollszár; am Schiffe, hajógerencz; d. i. Blumenzwiebel, virághagyma, hagyma gyökere a' virágnak.
Kielen, feltollazni, p. o. spinétet; ein Schiff mit einem Kiel versehen, hajóteknőt csinálni, kivájni a' hájót 's meggerinczezni; tollasodni, anyányi tollakkal.
Kielhammer, der, hajóteknő.
Kielholen, z. B. ein Schiff, meggerinczezni a' hajót, v. a' hajó hátát megjobbítni.
Kiem, die, bei Fischen, koporgó, halkopotyó.
Kiemendeckel, der, kopotyófedél.
Kien, der, szurkosfenyő.
Kienapfel, der, fenyőtoboz.
Kienbaum, der, topolya fenyő.
Kienfackel, die, fenyőfáklya.
Kienholz, der, erdei fenyőfa, szurkos fenyőfa.
Kienöhl, das, fenyőolaj.
Kienruß, der, fenyőkorom, bécsikorom.
Kienstock, der, fenyőtuskó.
Kiepe, die, oder Korb, kosár.
Kies, der, Kiesband, kövecs, kövecseg, békasó; Schwefelkies, tűzkő.
Kiesel, Kieselstein, der, kovakő, tűzkő, kova.
Kieselerde, die, kovaföld.
Kieselhart, adj., kovakeménységű.
Kieselmehl, das, tűzkőpor.
Kieselsand, der, kövecseg, kövecshomok v. fönvény, apró kövecseg.
Kieselstein, der, tűzkő.
Kiesen, st wählen, választani.
Kiesicht, adj., ollyan mint a' kövecs.
Kiesig, adj., kövecses; adv. kövecsesen.
Kiessand, der, kövecses homok, békasó, kövecseg.
Kietze, die, weibliche Katze, nőstény macska.
Kimme, die, Einschnitt, rovátk.
Kind, das, pl. die Kinder, magzat, gyermek, fiú, leány; ein kleines Kind, csecsemő gyermek, kisded, kis gyermek; kicsiny gyermek; bildlich, st. Nachkommen, z. B. die Kinder Adams, Adám maradéki; Kinder Gottes, Isten fiai, kegyes emberek; Kinder der Welt, világ fiai; in der traulichen Sprache, z. B. liebes Kind! édes gyermekem! édes fiam v. leányom! édesem! kedvesem! —
Kindbett, das, gyermegágy, szülőágy.
Kindbetterinn, die, gyermegágyasszony.
Kindbettfieber, das, gyermégágybeli kideglelés.
Kindelmahl, das, keresztelő, paszita.
Kindeln, meggyermekezni.
Kindelvater, der, a' született kisded atya.
Kinderalter, das, gyermekkor.
Kinderblattern, die, himlő.
Kinderbrei, der, pép.
Kinderbuch, das, gyermekeknek való könyv.
Kinderei, die, gyermekség, gyermekeskedés; Kinderei treiben, gyermekeskedni.
Kinderfeind, der, a' gyermekeknek ellensége, gyűlölője.
Kinderflecken, die, veres himlő.
Kinderfrau, die, dajka; st. Hebamme, bába.
Kinderfreund, der, Kinderfreundinn, die, gyermekek barátja, gyermek szerető ember; ein Buch, das für Kinder geschrieben ist, gyermekmulattató könyv.
Kindergeschrei, das, von kleinen, gyermeksírás v. rivás; von größern, gyermekek lármája.
Kinderhaft, adj., gyermeki, gyermekes; adv. gyermekesen.
Kinderjahre, die, gyermeki esztendők.
Kinderkrankheit, die, gyermeki betegség.
Kinderlehre, die, gyermektanitás.
Kinderlehrer, der, gyermektanító.
Kinderliebe, die, gyermekszeretet.
Kinderlos, adj., gyermektelen, magtalan.
Kindermädchen, das, pesztonka, gyermekre vigyázó szolgáló.
Kindermörder, der, Kindermörderinn, die, gyermekgyilkos.
Kindermord, der, gyermekgyilkolás.
Kindermutter, die, st. Hebamme, bába; több gyermekek annya.
Kindernärrinn, die, gyermekeket módnélkül szerető t. i. asszony.
Kindernarr, der, gyermekeket módnélkül szerető t. i. férfi; gyermekek bolondja.
Kinderplage, die, gyermekkel való veszödés v. bajlódás.
Kinderpocken, die, himlő.

Kinderpoſſen, die, gyermekségek, bolondságok.
Kinderreich, adj., sok gyermekű.
Kinderrein, adj., ártatlan mint a' gyermek, v. mint a' mai született gyermek.
Kinderrock, der, gyermekruha.
Kinderſchuhe, die, gyermekczipő; Kinderſchuhe ausziehen, kikelni a' gyermeki korból.
Kinderſchule, die, apró gyermekek oskolája.
Kinderſpiel, das, gyermekjáték; ſt. Spiel, Scherz, tréfa, játék, gyermekeskedés; eine leichte Sache, játék, könnyű dolog.
Kinderſprache, die, gyermeki beszéd.
Kinderſtreich, der, gyermeki pajkosság.
Kinderſtube, die, gyermek szobája.
Kinderſtuhl, der, gyermek szék.
Kindertag, der, oder Kindeltag, apró szentek napja.
Kindertaufe, die, gyermekkeresztelés.
Kindertraum, der, gyermeki álom.
Kinderwärterinn, die, száraz dajka.
Kinderwäſche, die, gyermekruha.
Kinderwelt, die, gyermeki élet.
Kinderwiege, die, bölcső.
Kinderzucht, die, gyermekfenyíték.
Kindesalter, das, gyermeki kor.
Kindesbeine, z. B. von Kindesbeinen an, gyermegségtől fogva.
Kindeskind, das, a) Enkel, unokafi; b) Enkelinn, unoka leány.
Kindeskinder, die, pl. unokák.
Kindesnöthen, die, pl. das Gebären, vajudás; in Kindesnöthen ſeyn, szülésben vajudni; ſchwere Geburt, nehéz szülés, gyermek szülés fájdalmai.
Kindespflicht, die, gyermeki kötelesség.
Kindesrecht, das, gyermeki juss.
Kindesſtatt, z. B. an Kindesſtatt annehmen, valakit fijává fogadni.
Kindestheil, der, gyermeki örökség.
Kindestochter, die, z. B. meines, gyermekem leánya, unokám.
Kindheit, die, kisdedség, kicsinykor, csecsemőség; gyermekség, gyermekkor; von Kindheit an, gyermekségétől — gyermekkorától fogva.
Kindiſch, adj., gyermeki, gyermekes; adv. gyermekesen, gyermek módra.
Kindlein, Kindchen, das, kisded, csecsemő.
Kindlich, adj., gyermeki, fiúi, leányi, gyermekhez ellő; trop. rein unſchuldig, ártatlan, együgyű; adv. gyermeki módon.
Kindſchaft, die, gyermeki állapot; ſt. Kindesrecht, gyermeki juss; gyermekké fogadás.
Kindstaufvater, der, keresztatya.
Kinn, das, pl. die Kinne, áll.
Kinnbacken, die, Kinnlade, die, állkapcza, állcsont.
Kinnkette, die, álladzó.
Kippe, die, z. B. auf der Kippe ſtehen, első félben állani, a' szélén állani a' veszedelemnek.
Kippen, elejteni az emelés közben; dőlni, bökni; lehajólni, legörbedni; dülőfélben lenni; ſt. beſchneiden, z. B. Gold, megnyirbálni, körülmetélni az aranyat.
Kirche, die, templom, szentegyház, Istenháza; Perſonen eines Glaubensbekenntniſſes, anyaszentegyház, ekklézsia.
Kirchenälteſter, der, ekklezsia kurátora.
Kirchenbau, der, templomépítés.
Kirchenbeichte, die, közönséges gyónás.
Kirchenbuße, die, templombéli bünbánat.
Kirchenkaſſe, die, az ekklézsia kasszája.
Kirchendiener, der, egyházfi.
Kirchendienſt, der, egyházi szolgálat.
Kirchenfeſt, das, templomszentelés ünnepe.
Kirchengebet, das, templombeli könyörgés.
Kirchengebot, das, egyházi parancsolat vagy rendelés.
Kirchengebrauch, der, egyházi rendtartás.
Kirchengehen, das, templombajárás.
Kirchengemeinſchaft, die, község.
Kirchengeräth, das, templombeli edények.
Kirchengericht, das, egyházi v. ekklézsiai tanács.
Kirchengeſang, der, templombeli ének.
Kirchengeſchichte, die, ekklezsiai v. egyházi história v. történeték.
Kirchengeſellſchaft, die, ekklézsia.
Kirchengeſetz, das, egyházi törvény.
Kirchengeſetzbuch, das, egyházi törvénykönyv.
Kirchenglaube, der, ekklézsia hit.
Kirchenhaupt, das, az anyaszentegyház feje.
Kirchen-Inſpector, der, ekklézsia v. ekklézsiák vigyázója.

jahr, das, egyházi esztendő.
lehre, die, egyházi tudomány.
lehrer, der, egyházi tanító.
lied, das, templombeli ének.
musik, die, templombeli mu-
.
ornat, der, oltári öltözet.
ordnung, die, egyházi rendtar-
postille, die, esztendőnként való
ikációs könyv.
rath, der, egyházi tanács; egy-
tanácsos.
räuber, der, szentségtörő, tem-
kirabló.
raub, der, templom meglopása,
ségtörés.
recht, das, ekklézsiai jus; egy-
törvények tudománya.
sache, die, egyházi ügy.
satzung, die, egyházi rendelés.
schlüssel, der, templom kulcs.
schmuck, der, oltári öltözet v.
ég.
spaltung, die, anyaszentegyházi
idás.
staat, der, pápai birodalom.
strafe, die, egyházi büntetés.
stuhl, der, templombeli szék.
vater, der, egyház-atya; egy-
előjáró.
väter, pl. szent atyák.
verbesserung, die, egyházi jobbí-
, javítás.
versammlung, die, egyházi v.
zsiai gyülés.
visitation, die, ekklézsiák rend-
sgálása.
vorsteher, der, ekklézsia gond-
oje, v. kurátora.
vesen, das, egyházi dolgok.
zucht, die, egyházi fenyiték.
zule, (Kircheule), die, templom-
bagoly.
rt, die, templombamenés; bú-
rás.
g, der, einer Wöchnerinn, egy-
oz menése a' gyermekágy-
elkölt asszonynak.
, der, templom udvar, tem-
kerités; Gottesacker, der, teme-
emetőhely.
id, das, templomi öltözet.
l, das, templomocska.
, adj., ekklézsia, egyházi; adv.
ázi módon.
sse, Kirmse, die, templomszen-
isteni tisztelet; templomszen-
telés innepe, templomszentelési em-
lékezet innep, búcsú, templom nap-
ja; búcsútartás templomnapi ven-
dégeskedés.
Kirchner, der, egyházfi.
Kirchspiel, das, ekklézsia; ein ganzer
Bezirk, egyházi megye.
Kirchspitze, die, templom tetejo v.
tető.
Kirchsprengel, der, egyházi megye.
Kirchtag, der, templomszentelés innepe
v. napja.
Kirchthurm, der, a' templom tornya,
torony.
Kirchweihe, die, a' templom szentelés.
Kirre, adj., z. B. Thier, szelid, meg-
szelidült; trop. von gedehmüthigen
Menschen, megszelidült, megalázó-
dott, megjámborodott; Kirre machen,
megszelidítni; Kirre werden, meg-
szelidülni; adv. szelíden.
Kirren, megszelidítni; magához édes-
getni v. csalogatni; kotyogva hívni
fiait, mint a' tyúk, v. turbékolva
mint a' galamb.
Kirrung, die, megszelidítés.
Kirsche, der, cseresznye; cseresznyefa;
die Blüte, cseresznyevirág.
Kirschfink, der, vasorrú (madár).
Kirschkern, der, cseresznyemag.
Kirschkuchen, der, cseresznyés lepény.
Kirschsaft, der, cseresznyelév.
Kirschwasser, das, cseresznyevíz.
Kirschwein, der, cseresznyebor.
Kissen, der, vánkos. főalj.
Kistchen, das, ládácska.
Kiste, die, láda
Kistenmacher, der, láda csináló.
Kitschbaum, der, vadszilvafa, kutya
cseresznyefa.
Kitt, der, téglaporenyv, köporenyv.
Kittel, der, für Frauen, szoknya; für
Soldaten, vászon kabát.
Kitten, köporenyvel öszvefoglalni.
Kitze, die, kis kecske, gödölye; nös-
tény macska.
Kitzel, der, viszketegség, csiklandás.
Kitzelig, kitzlig, adj, etg. reizbar, csik-
landós; trop. st. empfindlich, érzé-
keny, ingerlős; st. bedenklich, kényes,
p. o. dolog.
Kitzeln, csiklandozni; trop. z. B. die
Sinne kitzeln, csiklandoztatni, ke-
csegtetni.
Kitzeln, das, csiklandozás.
Klaffen, csaholni, kaholni mint a'
kis eb.
Kläger, der, ein gerichtlicher, felperes,
perindító; wegen Verbrechen, vádo-

ló, vádló; ein falscher Kläger, rágalmazó; in Forderungen, kérő.
Klägerinn, die, felperes, t. i. rasszony, kérő; vádoló.
Kläglich, adj., szánakozásra méltó, siralmas, szomorú; síránkozó, panaszolkodó; adv. siralmasan, nyomorúságosan, síránkozva.
Klären, hell machen, megtisztítni, p. o. a' mi zavaros, meghiggasztani, tisztává tenni; világossá tenni.
Klärlich, adv. világosan, szembetűnőképpen, szemlátomást.
Klätscher, der, Klätscherinn, die, fecsegő, csacsogó, csacska, szószátyár.
Klätscherei, die, csacsogás, hírhordás, elhírlelés, szókihordás, szószátyárság.
Klaffen, felnyílva v. tátva lenni; anfangen zu klaffen, felrepedni, felcsattani, felpattanni; f. plaudern, csacsogni, fecsegni.
Klaffen, das, nyilvalevés, tátogás.
Klafter, die, öl.
Klafterholz, das, ölfa.
Klaftermaaß, das, ölmérték.
Klagbar, adj., panaszolható, panaszra méltó.
Klage, die, panasz, panaszolkodás; eine gerichtliche Klage, bevádolás a' törvényszék előtt; eine falsche Klage, rágalmazás, hamis vád; st. Trauer, gyász; die Klage anlegen, gyászba öltözni.
Klagefrau, die, bérbe fogadott sírató asszony, t. i. a' halottnál.
Klagegedicht, das, siralmas versezet, gyászdall.
Klagegeschrei, das, fennszóval való panaszolkodás, panaszló kiáltás.
Klagelied, das, szomorú ének; halotti ének.
Klagen, panaszolkodni, panaszt tenni, panaszkodni; bei einem Richter, valaki ellen panaszt tenni; wegen eines Verbrechens, vádolni, bevádolni valakit; sich klagen, panaszkodni, panaszolkodni valamiről; st. bedauren, sajnálni, fájlalni.
Klagen, das, panaszolkodás, bevádolás; sajnálkozás.
Klagend, adj., panaszolkodó, panaszkodó; vádoló.
Klagenswerth, adj., a' miről lehet panaszolkodni; a' kit lehet vádolni.
Klagepunkt, der, vád pontja.
Klageschrift, die, vádirás, bevádló írás.
[illegible]stimme, die, síránkózó szó.
[illegible], der, síránkozó hang.
Klagfähig, adj., a' kinek lehet v. szabad vádot béadni.
Klagweise, adv., panaszképpen; vádképpen.
Klammer, die, kapock, kapocspánt; eine eiserne, vaskapocs, vaspánt.
Klammern, összvefoglalni kapocsvassal.
Klang, der, pl. die Klänge, hang; einen Klang von sich geben, hangot adni; einen Klang haben, hangzani; leerer Klang der Worte, puszta hang v. szó.
Klanglos, adj., hangtalan.
Klapp, Klapps, der, kelepelés; kopogás, koppanás.
Klappe, die, an Kleidern, hajtóka a' ruhán; st. Deckel, becsapó fedele valaminek; an Pfeifen, pipakupak; an der Flöte ꝛc., billentyű a' flótán, ée.
Klappen, kelepelni, csattogni; trop. passen, jól rá csapodni, mint a' fedele valaminek.
Klapper, die, kelepcze.
Klapperdürr, adj., csupa csontrás, a' minek csak a' csontja bőre.
Klapperschlange, die, csörgőkígyó.
Klappern, kelepelni, csörögni; mit den Zähnen klappern, a' fogait csattogtatni, vaczogtatni, vaczogni a' fogainak.
Klappern, das, kelepelés, csörgés, csattogás; állvaczogás.
Klapptisch, der, szárnyas asztal, leereszthető szárnyú asztal.
Klar, adj., st. hell, durchsichtig, világos, általlátszó, p. o. üveg; st. rein, tiszta, nem zavaros, p. o. bor; st. fein, finom vékony, p. o. gyólcs; st. lauter, csupa, tiszta p. o. arany; st. vernehmlich, hangos, harsány, p. o. szó, hang; st. deutlich, világos, érthető, értelmes; adv. világosan, értelmesen.
Klarfähdig, adj., vékony szálú.
Klarheit, die, világosság, általláthatóság, általlátszóság; hangosság; értelmesség, érthetőség; vékonyság, finomság.
Klatsch, der, ein bloßes Schallwort, klatsch! klatsch! csatt! csatt! ein schallender Schlag, csattanás, csattogás.
Klatsche, die, eine plauderhafte Person, csatka, csacsogó; Fliegenklatsche, csapó, légycsapó.
Klatschen, mit den Händen, tapsolni; mit der Peitsche, csattogatni, pattogatni

torral; mit dem Munde, kettye-
i a' szájával; mit den Flügeln,
kodni, verdesni a' szárnyával;
hwatzen, csacsogni, fecsegni;
ill klatſchen, tapsolni valakinek.
aft, adj., csacsogó, fecsegő.
aftigkeit, die, csacskaság.
naul, das, csacska.
ose, Klapperrose, die, pipacs,
i mák.
, eig. megszedegetni a' csont-
ausſondern, szemenszedni, ki-
zatni p. o. a' borsót; trop. ſt.
ln, hajszálat hasogatni.
', der, Klauberinn, die, válo-
p. o. az ételben; trop. valamit
ló, szőrszálhasogató.
ri, die, szedés, szedegetés;
gatás, szőrszálhasogatás.
die, köröm a' négylábú álla-
és madarak körmeik.
die, klastromi szoba.
r, der, Einſiedler, remete.
ck, der, ráragadt mocsok.
ragadni, ragasztani; an etwas,
ragadni v. ragasztanni, hozzá
lni valamihez; kleben bleiben,
i ragadva maradni, megakadni
ıiben; trop. die Hände an etw.
ı laſſen, d. i. heimlich entwenden,
ıinek a' kezéhez hozzáragadni,
ı: elcsípni, ellopni v. enyves
lenni.
, adj., ragadós, mézgás, nyú-

)der Klecks, der, mocsok, pecsét:
Klecks machen, elmocskolni;
jem. einen Klecks anhängen,
iszkolni valakit, rossz hírbe
ni.
, d. i. hinreichen, elegendő len-
l. nützen, hasznot tenni
, el-v. bémocskolni valamit,
kot v. pecsétet ejteni valamibe,
olni.
, d. i. Klecke machen, elfeccsen-
elfecsegetni.
, der, pecsét, mocsok.
r, lóhér, lóhere.
, der, lóheretermesztés.
t, das, lóherelevél; trop. há-
háromból álló társaság.
r, (Thon, Lehm, Letten), agyak;
föld.
ſ. Kleben.
as, pl. die Kleider, ruha, ru-
, köntös; ein Kleid machen,
csinálni; anziehen, felvenni;
hen, levetni a' ruhát; das Kleid
paßt gut, jól áll a' testhez a' ruha;
Sprchw. Kleider machen Leute, ruha
tisztesség, ruha mutat urat.
Kleidchen, das, ruhácska.
Kleiden, d. i. bedecken, ruházni, jem.
kleiden, valakit ruházni; ſich kleiden,
felöltözni; ſich nach der Mode kleiden,
módi szerént ruházkodni v. öltöz-
ködni v. járni; trop. z. B. die Erde
kleidet ſich mit Blumen, a' föld vi-
rágokba öltözik; ſt. anſehen, illeni;
z. B. dieſer Anzug kleidet ihn (ſteht
ihm) gut, ez az öltözet illik v. jól
áll neki.
Kleiderbürſte, die, ruhakefe.
Kleiderhändler, der, ruhaáros v. ke-
reskedő.
Kleiderhandel, der, ruhaárosság v. ke-
reskedés.
Kleiderkaſten, der, ruhatartó.
Kleiderlaus, die, ruhatetű.
Kleidermacher, der, szabó, szabómester.
Kleidermacherinn, die, asszonyszabó,
szabóné.
Kleidermarkt, der, ruhapiacz.
Kleidermode, die, ruhamódi.
Kleidermotte, die, ruhamoly.
Kleidernarr, der, Kleidernärrinn, die
ruhabolond, a' ruhában bolondúl
gyönyörködő.
Kleiderpracht, die, ruhapompa.
Kleiderſchmuck, der, ruháravaló ékes-
ség; gyönyörű ruházat.
Kleiderſchrank, der, ruhaalmáriom, ru-
hatartó.
Kleidertracht, die, öltözet, ruhaviselet,
köntös viselet.
Kleidervorrath, der, kész ruhák, öltö-
zetek, köntösök.
Kleidung, die, öltözet; ruházat.
Kleidungsſtück, das, egy darab ruha
v. köntös.
Kleie, die, korpa; von Kleien, kor-
pás, korpából való.
Kleienbrod, das, korpakenyér, dercze-
kenyér.
Kleierde, (klebrige Erde), die, agyagos
föld.
Kleiig, adj., d. i. Kleie enthaltend,
korpás.
Kleiig, adj., agyagos.
Kleiland, das, agyagos föld v. tájék.
Klein, adj., kicsiny, kis; kleiner, kis-
sebb; der, die, das kleinſte, legkis-
seb; der kleinſte von zweien, a' kis-
sebbik; ein kleines Buch, kis könyv;
der kleine Finger, kis ujj; kleines
Geld, ápró pénz; daher: in kleine
Stücke ſchneiden ꝛc. apróra vagdalni,

törni, tördelni valamit; der Ausdehnung nach, a) in die die Länge, ſ. kurz, z. B. Meile, kicsiny v. rövid mérföld; b) in die Höhe, ſ. nieder, nicht hoch, z. B. von kleiner Statur ſeyn, alacsony testű v. termetű lenni; der Zeit nach, kevés, rövid p. o. idő; der Zahl nach, z. B. eine kleine Summe Geld, egy kevés pénz; ins Kleine gehen, mindent kicsinyenként v. kicsinyről kicsinyre megvizsgálni; adv. kicsinyen, kicsinyre, apróra, p. o. törni, vagdalni; klein machen, elaprózni; ſich klein machen, magát alázatosan viselni; trop. alacsonyan p. o. gondolkozni valaki felől.

Kleinädrig, adj., apróeres.

Kleinäugig, adj., kis szemű.

Kleinbärtig, adj., kisszakállú.

Kleinbeerig, adj., apró bogyójú.

Kleinblätterig, adj., apró levelű.

Kleinen, apróra törni p. o. a' bányakban.

Kleinfügig, adj., csekély, kicsinyes.

Kleingeiſt, der, kis lelkű, szükelméjű.

Kleingewehrfeuer, das, apró fegyverrel v. puskávalvaló tüzelés.

Kleingläubig, adj., kicsinyhitű.

Kleingläubigkeit, die, kicsinyhitűség.

Kleinhändler, der, Kleinhändlerinn, die, apróságáros.

Kleinhandel, der, apróságárúlás.

Kleinheit, die, kicsinység.

Kleinherzig, adj., csüggedt szívű.

Kleinigkeit, die, kicsinység, apróság, csekélység; kleine unbedeutende Summe, csekély summa, kevés pénz; kleines Geſchenk, csekélység, csekély ajándék.

Kleinkörnig, adj., aprószemű, apró magú.

Kleinlaut, adj., félénk, adv. félénken.

Kleinlich, adj., trop. kicsiny; csekély, alacsony, alázatos; adv. alatt, csekély módon, alacsony módon, p. o. gondolkozni.

Kleinmaler, der, kisképfestő.

Kleinmuth, der, csüggedés, csüggedt szívűség.

Kleinmüthig, adj., csüggedt, csüggedt v. kicsiny szívű, alázatos, félénk; kleinmüthig machen, valakit elcsüggeszteni, félénké tenni; kleinmüthig werden, elcsüggedni, elhagyni magát; adv. elcsüggedve, félénken, alázatos módon.

Kleinmüthigkeit, die, csüggedtség, elcsüggedés, kicsinyszívűség.

Kleinod, das, ſ. Schmuck, Ehrenzeichen; ſ. Edelſtein, drágakő; ſ. Koſtbarkeit, drágaság, drága kincs.

Kleinſchmied, der, ſ. Schloſſer, lakatos.

Kleinſtädter, der, kisvárosi, kicsinyvárosi.

Kleinſtädtiſch, adj., kisvárosi, kisvárosi viselet; adv. kisvárosi módon.

Kleiſter, der, cairíz.

Kleiſterer, der, cairízelő.

Kleiſterig, adj., cairízes.

Kleiſtern, cairízelni, megcairízelni, megragasztani.

Klemm, adj., enge, szük; trop. a) knapp, ſpärlich, szük, ritka, nehezen kapható, takarékos; b) bedrängt, mißlich, nyomorgatott, bizonytalanságos; adv. szüken, ritkán, nehezen.

Klemme, die, ein Werkzeug zum einklemmen, csaptató, szorító-eszköz; ein enger Ort, szük hely; trop. ſ. Bedrängniß, z. B. in die Klemme kommen, megszorulni; in der Klemme ſeyn, megszorulva v. megbántadva lenni, szorult állapotban lenni.

Klemmen, szoritni, összeszoritni; oda szoritni, oda csipetni.

Klempern, csörömpölni.

Klempner, der, bádogos, bádogmüves.

Klenke, die, kilincs

Klepper, der, hátasló.

Klette, die, lapu, bojtorján.

Klettenartig, Klettenförmig, adj., bojtorjánnemű.

Kletterer, der, mászó, kúszó, famenő.

Klettern, mászni, felmászni, felfelé kapaszkodni; herunterklettern, lemászni, csúszni t. i. lefelé.

Klettern, das, kúszás, felmászás.

Klieben, ſpalten, hasitni, elhasitni, elrepeszteni; ſich, hasadni, meghasadni, megrepedni.

Kliebig, adj., leicht zu ſpalten, hasadós, könnyen hasadó.

Klima, das, égally, éghajlat, égmérséklet.

Klimmen, felmászni, felkúszni.

Klimpern, csörömpölni, pengeni, csörgeni, mint a' pénz; trop. auf dem Klaviere klimpern, d. t. es ſchlecht ſpielen, a' klaviron pengetni.

Klimpern, das, csörömpölés, pengés.

Klinge, die, plenge, késvas, kardvas; ſ. Degen, kard.

Klingel, die, csengetyű, csörgő.

Klingelbeutel, der, csörgőerszény.

Klingeln, csengetni, p. o. az ajtón.
Klingeln, das, csengetés.
Klingen, einen Ton von ſich geben, csengeni, pengeni; die Ohren klingen mir, cseng a' fülem; trop. von Worten, hangzani; gut, nicht gut (ſchlecht), jól v. nem jól (rosszúl) hangzani; mit den Gläſern klingen, öszveütni a' poharakat.
Klingen, das, csengés, pengés, hangzás.
Klingend, adj., csengő, pengő, p. o. pénz.
Klingenſchmied, der, kardcsiszár, kard csináló.
Klinge, die, kilincs, ajtókilincs.
Klinken, a' kilincset lenyomni.
Klinſe, die, Ritze, hasadék, repedés.
Klippe, die, eig. köszál, köszikla, köszirt, a' tengerben; uneig. f. Gefahr, Hinderniß, köszirt, veszedelem, akadály, nehézség.
Klippenvoll, adj., köszikláš, köszirtos p. o. tenger; trop. gefährlich, köszirtos, veszedelmes, akadályos.
Klippfiſch, der, szárasztott tőkehal.
Klippig, adj., köszirtos, köszálas, köszikláš.
Klirren, csörögni, csörömpölni, csikorogni.
Klirren, das, csörömpölés, csörgés.
Klitſch, der, csattanás.
Kloben, der, kötés; csömó, p. o. len; csiga, tekerő csiga.
Klöpfel, der, z. B. einer Trommel, dobverő; einer Glocke, ütő, harangütő.
Klöppel, der, d. i. Knüttel, kótis, görcsös bot, bunkós bot; ein Werkzeug zum Verfertigen der Spitzen, csipkeverő.
Klöppeln, z. B. Spitzen, csipkét kötni v. verni; mit einem Klöppel verſehen, z. B. einen Hund, kölönczöt kötni a' kutya nyakába.
Klößchen, das, von Erde, göröngy, rög; zum Eſſen, gombócz, furkó
Klößig, adj., z. B. Brod, ragaszos, furkós p. o. kenyér.
Klötzchen, das, tuskócska.
Klopfen, an etwas, kopogni, koczogni; an die Thüre klopfen, az ajtón kopogtatni, koczogtatni; von dem Herzen, dobogni, mint a' szív; jem. auf die Finger klopfen, valakinek a' körmére ütni, az újjára ütni.
Klopfen, das, kopogás, koczogtatás, koczogás; von Herzen, szívdobogás.
Klopfer, der, kopogó, koczogó.
Klopffechter, der, bei den Alten, kurjakoló; trop. ein Zänker, veszekedő ember.
Klopfhengſt, der, herélt csődör.
Klopfholz, das, sujok, kótis.
Klopfkeule, die, bei den Bindern, bodnársujok.
Kloppe, Klopfe, die, d. i. Schläge, ütés, verődes, verés; Kloppe kriegen, verést kapni; ſt. Enge, szorosság, szoros v. szük hely; jemanden in die Kloppe kriegen, valakit megszoritni, t. i. szóval.
Kloß, der, jede rundliche Maſſe, buczok; von Erde, göröngy, rög; eine Mehlſpeiſe, gombócz, furkó.
Kloſter, das, klastrom.
Kloſterbruder, der, szerzetes v. klastromi barát.
Kloſterfrau, Kloſterjungfer, die, apácza.
Kloſterleben, das, klastromi élet.
Kloſternonne, die, apácza.
Kloſterſchule, die, klastrombeli oskola.
Kloſterſchweſter, die, nevendék apácza.
Kloſterweſen, das, klastromi dolog v. állapot.
Kloſterzucht, die, klastromi fenyíték.
Klotz, der, tuskó; Hackklotz, favágító, favágó tőke; als Schimpfwort, ostoba, buta ember.
Kluft, die, d. i. Ritze, Spalte, hasadék, nyilás, repedék; Höhle, Barlang, üreg.
Klug, adj, klüger, der, die, das klügſte, ſt. einſichtsvoll, eszes, okos, értelmes, bölcs; ſt. vor- oder umſichtig, vigyázó, magára vigyázó; erfahren, geſchickt, tapasztalt, tanult; gelehrt, tudós, tanúlt; ſchlau, liſtig, fortélyos, ravasz; adv. eszesen, okosan, bölcsen; ſehr klug, igen okosan, igen bölcsen; aus jemanden klug werden, megérteni és elérteni valaki gondolatját; voll Kenntniße, ügyesen, értelmesen; ſchlau, fortélyosan, ravaszúl.
Klugheit, die, Verſtand, Einſicht, okosság, eszesség, józan okosság; Vor- oder Umſicht, előrevígyázás; Einſicht, Erfahrung, esméret, értelem, tapasztalás; Liſt, fortély, ravaszság.
Klugheitslehre, die, okosság tudománya, oktató tudomány
Klüftchen, das, nyilás, üregecske.
Klüftig, adj., nyilásos, hasadékos, üreges.
Klügelei, die, okoskodás, mesterkedés, mesterséges fogásokkalvaló élés, bölcselkedés.

Klügeln, bölcselkedni, fortélyoskodni, fortélyosan okoskodni, mesterkedni.
Klügler, der, fortélyosan okoskodó, bölcselkedő.
Klüglich, adv., okosan.
Klümpchen, das, darabka, csomócska, rögöcske.
Klümperig, adj., csoportos, göröngyös, rögös, darabos.
Klümpern, sich, darabokra oszlani, öszveállani csomóban, öszvecsomósodni v. göröngyösödni.
Klump, Klumpe, der, eine formlose Masse, formátlan v. öszveállot darab, göröngy, rög; z. B. Gold, Eisen, egy darab arany, vas; fig. Haufe, Menge, rakás, csoport.
Klumpenweise, adv., von Dingen, csoportonként.
Klumse, die, nyílás, hasadék.
Klunker, der, lefüggő darab; czafrang.
Klunkerkirsche, die, rózsás borsó.
Kluppe, die, szoros hely, zug; csiptető.
Klystier, das, klisztír, állövet.
Klystieren, klisztírozni valakit, klisztírt adni valakinek, állövetezni.
Klystierspritze, die, klisztírozó, hasfecskendő, állövő.
Knabe, der, gyermek, fiúgyermek, férjfigyermek, fiú.
Knabenalter, das, Knabenzeit, die, gyermekkor, gyermeki kor.
Knabenhaft, Knabenmäßig, adj., gyermekes; adv. gyermekesen.
Knabenkraut, das, kosbor.
Knabenschule, die, fiú gyermekoskola.
Knabenstimme, die, gyermek- v. fiúhang.
Knabenstreich, der, gyermeki csintalanság v. pajkosság.
Knäblein, das, fiúcska, gyermekecske, kis fiú v. gyermek.
Knack, (Knacks), der, pattanás, recscsenés; repedés, hasadék.
Knacken, pattanni, roppantani, recscsenni, durranni; mit den Fingern, fittyegetni; Nüsse, diót törni.
Knacken, das, pattanás, roppanás, retcsenés.
Knacker, der, törő pattantó; Nußknacker, diótörő, mogyorótörő.
Knackweide, die, rekettye.
Knackwurst, die, füstölt kolbász.
Knäuel, das, kis gombolyag.
Knall, der, durranó hang, durranás, pattanás.
Knallbüchse, die, bodzafapuska.
Knallen, durranni, pattanni, szólani mint a' puska; mit der Peitsche, az ostorral durrantani, pattantani, csördítni.
Knallen, das, durranás, pattanás.
Knallglas, das, Knallkügelchen, durranó üveg', durranó golyócska.
Knallgold, das, durrogó arany.
Knallpulver, das, durrogó por.
Knapp, adj., faß zu eng, szúk, feszes, szoros p. o. ruha, lábbeli; trop. kaum ausreichend, szúk, nehezen kapható, kevés; fig. wirthschaftlich, takarékos, szúkmarkú; sie oder er ist ein wenig knapp, egy kevéssé szúkmarkú ő; adv. szúken szorosan, feszesen p. o. áll a' ruha; dürftig, szúkön, alig; nehezen; takarékosan, szúkmarkú módon; fig. kurz, hamar, tüstént, mindjárt; z. B. knapp darauf, mindjárt azután; er kam knapp nach mir, tüstént utánnam jött.
Knappe, der, ehemals der Diener eines Ritters, apród, fegyverhordozó, nemes lovaslegény; fig. Geselle, legény; Mühlknappe, molnárlegény; Bergknappe, bányászlegény.
Knappen, fig. knacken, pattogni, mint a' tüz; rágni, harapni.
Knappheit, die, szorosság, szúkesség; szükség, szúkvolta valaminek, takarékosság.
Knappsack, der, tarisznya, szütyő.
Knappschaft, die, in Bergwesen, bányászság, bányászok, bányász legénység.
Knarpeln, porczogni, varczogni, porczogatni; nyikorogni, csikorogni p. o. a' lábbelievel, nyikorgatni valamit.
Knarre, die, kelepcze, csikorgómív.
Knarren, csikorogni, nyikorogni, mint az új kerék, az ajtó.
Knarren, das, csikorgás.
Knarrig, adj., csikorgó.
Knaster, der, knaszterdohány.
Knasterbart, der, morgó medve; ein mürrischer Mensch, zsémbes ember.
Knastern, vom Feuer, pattogni, mint a' tüz.
Knäuel, Knäuel, der, gombolyag.
Knauf, der, der oberste Theil einer Säule, oszlop fejezet; fig. Knopf, gomb.
Knaupeln, d. i. naqen an etwas, rágódni; daher: tändeln, babrászni, gyermekeskedni valamivel.

der, fukar, zsugori, zsobrák, y.
i: die, fukarság, zsugoriság, kság.
, adj., fukarkodó, zsobrá- ösvényes; adv. fukarkodva..
, fukarkodni, szobrálkodni, ykedni.
der, fustély, keresztfa, hu- peczek; görcsös bot, bunkós- bot; az ujjnak közép íze.
rt, der, bajusz, bajcz, bajsz.
öszvehusángolni v. kötni, p. o. jemanden knebeln, felpecz- alakinek a' száját, trop. meg- i v. megverni valakit; jeman- knd und Füße knebeln, négy- öszvekötni valakit.
eß, der, ländzsa.
der, szolga; béreszszolga; der Sünde Knecht seyn, a' bün- olgálni.
, adj., adj., szolgai; knechti- urcht, szolgai félelem; adv. i módon.
aft, die, szolgaság.
der Schusterkneif, der, horgas arkfaragó, kerítő (csizmadia r).
csípni, megcsípni.
der, búvár, (madár).
die, sarkfaragó, kerítő, t. i. dia műszer.
eig. csípni, csipkedni; trop. e thun, z. B. die Schuhe knei- csizma szorítja a' lábomat; pt mich was im Leibe, csikarja a' hasamat p. o. a' kólika; erfen, megsérteni t. i. szóval -vágni.
nas, csípés, csipkedés; mit s, sértegetés; im Unterleibe, hasrágás, hascsikarás.
nke, die, korcsma.
ge, die, kis harapófogó.
dagasztani, gyúrni, p. o.
das, dagasztás, gyúrás.
er, kocczanás, reccsenés.
kocczanni, reccsenni; die Knie en, térdet hajtani; geizig seyn, ységből elzsarolni, elcsikar- rbrechen, elpattantani, elre- ni, elreccsenteni.
der, zsugori, zsobrák, fu-
, die, fukarság, zsugoriság.
Knickerig, adj., zsugori, szükmarkú, fukarkodó; adv. fukarkodva.
Knickern, fösvénykedni, zsobrákodni.
Knicks, der, térdhajtás (az asszonyok- ról); einen Knicks machen, valakinek térdet hajtani.
Knie, das, térd; auf die Knie fallen, térdre esni; auf den Knieen bitten, térden állva kérni valamit; Sprchw. etwas übers Knie brechen, d. i. oben- hin machen, valamit csak imígy amúgy csinálni, v. téltül végezni, hebehurgyán bánni valamivel.
Kniebank, das, térdkötő.
Kniebeuge, die, térdhajlás.
Kniebeugung, die, térdhajtás.
Kniebug, der, térdhajlás.
Kniefall, der, térdesés.
Kniegeige, die, kis bőgőhegedű.
Kniegelenk, das, térdhajló ín.
Kniegürtel, der, térdkötő szíj.
Kniekehle, die, térdhajlás alja.
Knien, térdepelni, térdelni, térden állani.
Knien, das, térdepelés, térdelés.
Knieriemen, der, sz. Kniegürtel, térd- kötő szíj; bei Schustern, térdheve- der.
Kniescheibe, die, térdkalács.
Kniff, der, sz. Kneipen, das, csipés, csipkedés; trop. ein listiger Kunst- griff, fortély, fortélyos mesterség, ravaszság.
Knipp, der, fitty.
Knippchen, das, fitty; ein Knippchen (Knippchen) schlagen, fittyet vetni; ein Schlag auf die Fingerspitzen, az ujja hegyire kocczantás, a' körmére ütés.
Knippsen, a' körmére ütni, körmösi adni valakinek.
Knirren, knarren, csikorogni.
Knirren, das, csikorogás.
Knirschen, wie der Schnee, csikorogni; mit den Zähnen, csikorgatni a' fo- gait.
Knistergold, das, papirosarany.
Knistern, vom Feuer, sustorogni, su- storékolni, mint a' tűz.
Knistern, das, sustorgás, sustorékol- lás.
Knittern, nyikorogni.
Knoblauch, der, fokhagyma.
Knochen, der, csont; ohne Knochen, csontatlan.
Knochenartig, adj., csontnemű.
Knochenbruch, der, csonttörés.
Knochenfett, das, csontvelő, csontból kifőzött zsir.

Knochenfraß, der, csontveszés, csontrohadás.
Knochengebäude, das, csontalkotmány.
Knochenhaus, das, tetemház.
Knochenhaut, die, csonthártya.
Knochenlehre, die, csontváztudomány.
Knochenlos, adj., csontatlan.
Knochenmann, der, ſt. Tod, halál.
Knochenmark, das, csontvelő.
Knochenſtein, der, csontenyv, csontforrasztó föld.
Knochicht, adj., csontszabású.
Knochig, adj., csontos.
Knocke, die, egy fej v. marok, p. o. len, kender 's a' t.
Knöchel, der, bötyök, izbötyök; bütykő, bütyök, izbötyök a' hajlásoknál, p. o. az ujjakban; der Knorren, boka, bokacsont.
Knöchelchen, das, csontocska.
Knöchern, adj., csontbólvaló, csont.
Knödel, der, gombócz, furkó.
Knöpfchen, das, gombocska; pitykécske.
Knöpfen, gombolni, begombolni.
Knöpfchen, das, bimbócska.
Knötchen, das, csomócska, csimbókocska; vom Getreide, bütyök, bötyök.
Knöteln, csomót v. csimbókot kötni a' czérnán.
Knollen, der, púp, csomó, a' testen; nagy darab kenyér; ſtarke Wurzeln an Pflanzen, gümőgyökér.
Knollig, adj., gümős; púpos, dombos, csomós: adv. púposan
Knopf, der, gomb; Degenknopf, markolatgomb; am Stocke, bunkó, görcs; an Kleidern, gomb, pityke.
Knopfgießer, der, gombőntő.
Knopfloch, das, gomblyuk.
Knopfmacher, der, gombcsináló, gombmíves, gombos.
Knopper, die, gubics, gubacs, suska.
Knorpel, der, porczogó.
Knorpelartig, adj., porczogónemű.
Knorpelicht, adj., porczogó szabású.
Knorpelig, adj., porczogós.
Knorpelkirſche, die, ropogós cseresnye.
Knorren, der, an Füßen, boka; púp, gümő, csomó.
Knorrig, adj., gümős, csomós.
Knoſpe, die, an Bäumen, bimbó; an Blumen, virágbimbó.
Knoſpen, bimbózni.
Knoten, der, am thieriſchen Körper, csomó, gümő; an Pflanzen, bötyök, görcs, czikkely, gerézd; an einem Stricke, csomó, görcs, csimbók; trop. ein Hinderniß, deſſen Hebung ungewiß iſt, gáncs, nehézség; ein unauflöslicher Knoten, elháríthatatlan akadály; da ſteckt der Knoten, itt a' gáncs, itt a' bökkenő; der Knoten des Flachſes, a' len bugája.
Knotenlos, adj., görcsetlen, csimbókatlan.
Knotenperücke, die, csimbókos vendéghaj.
Knotenſtock, der, görcsös v. bunkós bot.
Knotig, adj., gombos, csomós, görcsös, csimbókos; adv. csomosan, görcsösen.
Knülle, die, eine Falte am Kleide, ránc.
Knüllen, Falten machen, összetörni, összeránczolni p. o. ráüléssel a' ruhát.
Knüpfen, megkötni, csomót kötni rajta; összekötni v. foglalni, egyesíteni, egybekapcsolni.
Knüpfung, die, kötés, összekapcsolás, gombolás.
Knüttel, der, bunkós v. furkós bot.
Knüttelholz, das, gajſa, gajas fa, furkós v. bunkósfa.
Knütteln, jem. mit einem Knüttel ſchlagen, megdorongolni; einen Knüttel anhängen, dorongot kötni reá.
Knüttelvers, der, sántikáló vers; biczegő rímes v. véghangos vers.
Knurren, wie Hunde, morogni, korogni; trop unwillig werden, morogni valami ellen.
Knurren, das, morgás.
Knurrig, adj., morgós, morgó.
Knute, die, kancsuka.
Knuten, megkancsukázni.
Kobalt, der, kobál, kobald; Safmai, kalaminércz.
Kobalterz, das, kobaldércz.
Kobe, Koben, der, Schweinſtall, disznóól, hídas.
Kober, der, fedeles kosár, kaska, vesszős kosár.
Kobold, der, Berggeiſt, manó.
Koch, der, szakács; der Hunger iſt der beſte Koch, legjobb füszer az éhség; eine Kinderſpeiſe, felfújt kása.
Kochen, főzni, megfőzni, p. o. ételeket, forrni, főni, mint a' víz; vom Blute, buzogni, forrni; megemészteni; gekocht werden, megfőni, megfőzettetni.
Kochen, das, főzés; megemésztés.

k, die, das iſt ein ſchlechtes Ko-
, főzkélés.
iſch, főznivaló hús.
fäß, das, főzőedény.
räthe, das, főző eszközök.
chirr, das, főzőedény.
nge, der, kukta, szakácsinas.
nſt, die, főzés mestersége, szakáság.
fel, das, főzőkalán, v. kanál.
n, der, főzőkemencze.
ß, das, föttsó, t. i. mellyet rizből főznek.
of, der, főzőfazék.
ſſer, das, főznivaló viz.
ker, der, konyhaczúkor.
, der, tegez, nyíltok.
n, die, szakácsné, szakács asszy.
csalogató étek, maszlag.
, durch eine Lockſpeiſe anlocken, kel csalogatni, csaló étket húsni alfogó horogra.
n, das, szenecske.
, der, szénégető.
ſütte, die, szénégető kalyiba.
Köhre, die, Wahl, választás.
, választani.
, ſpeien, hányni, okádni.
der, Király; trop. König im chſpiele, Király a' sakjátékban König eines Feſtes, födísze, árgya valamelly innepi pompa; im Bergbau, der Silberkönig, tkirály, v. tisztitott ezüst, fi- ezüst; von Thieren, p. B. Adler iſt der König der Vögel, s a' madarak királya.
in, die, Királyné; die Geliebte, Herzensköniginn, uralkodó, kiné p. o. valaki szivén; die ienbiene, királyné a' méhek kö-

ch, adj., királyi, p. o. hatalom; efflich, erhaben, felséges, dicső; királyi módon.
ich, das, ország, királyság.
ium, das, királyi birodalom.
binde, die, királyi főékesség.
burg, die, királyi palota.
krone, die, királyi korona.
mantel, der, királyi palást.
mörder, der, király gyilkosa.
mord, der, királymegölés.
ſchloß, das, királyi palota v. ély, királyi vár.
ſohn, der, királyfi.
ſtadt, die, királyi lakó város ikhely.

Königsſtamm, der, királyi törzsök v. nemzetség, királyi vér.
Königsſtraße, die, királyút.
Königsthron, der, királyi szék v. trón.
Königstitel, der, királyi czím.
Königstochter, die, király leánya v. kisasszony.
Königswahl, die, királyválasztás.
Königswaſſer, das, királyviz.
Königswürde, die, királyi méltóság.
Königszepter, das, királyi pálcza.
Können, -hatni, -hetni; z. B. ich kann ſchreiben, írhatok; das kann ich thun, azt tehetek; es kann ſeyn, d. i. es iſt möglich, meglehet, lehetséges; es iſt glaublich, hihető; man kann, lehet; ſt. im Stande ſeyn, z. B. wenn ich das könnte, ha azt megtehetném; ich kann nicht bezahlen, nem fizethetek meg, nem telik tőlem, hogy megfizessek; ſt. wiſſen, verſtehen, tudni, érteni; deutſch können, németül tudni, azt érteni és beszélni; etwas auswendig können, valamit könyvnélkül tudni; ſt. vermögen, gelten, tehetni, érni t. i. valakinél; dafür können, d. i. an etwas Schuld ſeyn, tehetni róla, v. valamiről, oka lenni valaminek; ich kann nicht dafür, nem teketek róla nem vagyok oka.
Köpfchen, das, fejecske; trop. natürliche Kraft, Verſtand, ész, elmebéli tehetség, fő; z. B. er hat ein gutes Köpfchen, jó esze v. jó feje van; an Gewächſen und andern Dingen, gombocska.
Köpfen, Menſchen, lenyakazni valakit, elütni v. elvenni valaki fejét; Bäume, letetőzni, a' tetejét levágni.
Köpfen, das, fővétel, lenyakazás.
Körbchen, das, kosárka, kosaracska; kaska.
Körnchen, das, szemecske, magocska; ſt. ein Bischen, morzsa, szemecske.
Körnen, d. i. in Körner formen, z B. Blei, Gerſte ꝛc. darálni; durch Körner anlocken, z. B. Vögel, szemmel valahová csalogatni, magához csalogatni; Korn bekommen, szemesedni. magvasodni.
Körnig, adj., aus Körnern beſtehend, szemes, magvas, magos; ſt. feſt, tömött, kemény; ſt. nachdrücklich, nyomos, fontos.
Körnlein, das, szemecske, magocska.
Körnung, die, csalogatás; szemesedés, magvasodás.

Körper, der, test.
Körperbau, der, testalkatás.
Körperbewegung, die, testmozgás.
Körperbildung, die, test formája.
Körperchen, das, testecske.
Körpergröße, die, test nagysága.
Körperverhältung, die, testállás, testalkatás.
Körperkraft, die, test ereje, testi erő.
Körperlich, adj., testi, testbeli; ein körperlicher Fehler, testi hiba; ein körperlicher Eid vor Gericht, hit letétele a' bíró előtt; adv. testi módon, testiképpen.
Körperlos, adj., testetlen.
Körperschaft, die, egyesület, egyesült társaság.
Körperschwäche, die, testi gyengeség.
Körperstoff, der, test matériája v. mísége.
Körperübung, die, testi gyakorlás.
Körperwelt, die, testi világ, világi dolgok.
Köstlich, adj., herrlich, derék, jeles, dicső.
Kosent, der, szaladser, serallj.
Koffer, der, bőrláda, bőrös láda.
Kohl, der, édes káposzta; brauner Kohl, kék káposzta; grüner Kohl, olasz káposzta; weißer Kohl, oder Kopfkohl, fejes v. fős káposzta.
Kohle, die, szén; glühende, eleven; todte, holt szén; Kohlenbrennen, szenet égetni.
Kohlenbauer, der, szénaros.
Kohlenbecken, der, szenes serpenyő.
Kohlenbrenner, der, szénégető.
Kohlenbrennerei, die, szénégetés.
Kohlendampf, der, széngőz.
Kohlenerz, das, szénérez.
Kohlenfeuer, das, széntűz.
Kohlenflötz, der, kőszén.
Kohlenhändler, der, szénáros.
Kohlenhandel, der, szénnelkereskedés.
Kohlenkorb, der, szenes kosár.
Kohlenmeiler, der, szénnek égetendő rakásfa.
Kohlenpfanne, die, szenes serpenyő.
Kohlenpulver, das, szénpor.
Kohlensäure, die, szénsavany.
Kohlenschaufel, die, szénvonó.
Kohlenstaub, der, felszálló szénpor.
Kohlenschwarz, das, szénfesték.
[illegible]f, der, szenes fazék.
[illegible]en, der, szenes szekér.
Kohlgarten, der, konyhakert, veteményeskert.
Kohlholz, das, szénnekvaló fa.
Kohljahr, das, bő káposzta termő esztendő.
Kohlkopf, der, káposzta fő v. fej.
Kohllarve, die, korpa féreg, levelész.
Kohlmarkt, der, veteményes-, káposztás-, zöld piacz.
Kohlmeise, die, große, széncsinke v. czinege; die kleine, erdei széncsinke.
Kohlrübe, die, kolorábé, kalaráb.
Kohlraupe, die, káposzta hernyó.
Kohlschwarz, adj., fekete mint a' szén.
Kohlstaub, der, szénpor.
Kohlstengel, Kohlstrunk, der, káposztatorzsa.
Kolbe, die, Kolben, der, agya, feje v. bunkója valaminek; an der Flinte, puskaagya; der geschorne Kopf eines Menschen, kopasz v. nyiretz fő; an einigen Wassergewächsen, buzgány; ein Streitkolben, buzgány; Destillirkolbe, lombik; s. Samenkapsel, magtok, maghüvely.
Kolbicht, adj., buzgányos, bunkós.
Kolbig, adj., bugás, bunkós, bütykös.
Kolik, die, kólika, köldökcsömör, die Kolik haben, köldökcsömörben szenvedni.
Kolk, der, Pfütze, Sumpf, mocsár, tócsa, posvány.
Koller, das, s. Halstuch, nyakravaló; ein Halbhemde, ingváll; Bekleidung ohne Aermel, derékravaló, mejjrevaló (ujjatlan ruha).
Koller, der, Pferdekrankheit, dühödés, megdühödés, dühkórság, bokrosság; csira.
Kollerig, adj., bokros, dühödt, veszett; csirás.
Kollern, s. rollen, hengerítni, hengergetni; den Koller haben, megdühödni, megveszni; csirás (a' ló).
Kolon, das, d. i. Doppelpunkt, kettőspont, kétpont.
Koloß, der, bálványkép, rettentő nagyságú alkotmány, óriási bálvány, temérdek.
Kolossalisch, adj., óriási, rettentő nagyságú, temérdek.
Kolter, die, d. i. Bettdecke, lepel, takaró, szabrák, ágyterítő.

Kolter, das, d. i. Pflugmeſſer, Pflugſchar, csorosztya, szántóvas.
Komet, der, üstökös csillag.
Komiker, der, tréfás verskölto; ein komiſcher Schauſpieler, enyelgő színjátszó.
Komiſch, adj., zur Komödie gehörig, vígjátéki, vígjátékhoz való; ſt. luſtig, poſſirlich, enyelgő, tréfás, nevetséges, víg, furcsa; adv. tréfásan, enyelegve, nevetségesen nevettető módon.
Komma, das, vonás.
Kommen, jönni; zu jemanden kommen, valakihez menni, t. i. oda, valakihez jönni, t. i. ide; oft wohin kommen, járni valahová; glücklich davon kommen, szerencsésen megszabadúlni; einem zu Hülfe kommen, valakinek segítségére menni; ſt. ankommen, el-v. megérkezni; z. B. die Gäſte ſind gekommen, eljöttek v. elérkeztek a' vendégek; ſcharf an einander kommen, tüzesen egymásba kapni; aus der Noth, aus den Schulden kommen, kiszabadúlni a' szükségből v. kivergődni az adósságból; auf einen Einfall kommen, valami gondolatra vetemedni; jemanden gleich kommen, valakivel felérni, hasonló lenni hozzá p. o. erőre, tehetségre, tudományra, ée; bei etwas zu kurz kommen, kárt vallani, veszteni valamiben; mit jemanden überein kommen, megegyezni valakivel; zu Kräften kommen, erősödni; zu Athem kommen, lélekzetet vehetni; auf die Spur kommen, nyomába akadni; zu Ende kommen, elvégződni.
Kommen, das, jövés, jövetel, megjövetel, megérkezés, menés.
Komödiant, der, játékszini játszó.
Komödie, d. i. Luſtſpiel, vígjáték; Schauſpiel, játékszini darab; trop. Luſtbarkeit, Schäckerei, múlatság, tréfálódás.
Komödienhaus, das, játszószín.
Kompan, der. társ, par, pajtás.
Kopal, der, kopálgyanta.
Kopf, der, fő, fej. phr.; ſich im Kopf kratzen, fejét vakarni-aggódni; einen beim Kopf nehmen, valakinek a' fejét által ölelni-fülön fogni, megragadni v. fogságra vinni valakit; jemand den Kopf vor die Füße legen, valakinek fejét venni; den Kopf verlieren, elveszteni az eszét; jemanden den Kopf waſchen, megmosni valaki fejét, az az, jól lehordani v. megpirongatni valakit; trop. ſt. Gedanken, Vorſtellungen, ész, gondolat; z. B. es geht mir etwas im Kopfe herum, valami forog az esszemben, azon törődöm; ſt. Gedächtniß, fej, emlékezet; aus dem Kopfe, könyv nélkül, csak a' fejéből, p. o. beszélleni; ſt. Anlagen, Fähigkeiten, ész, fej v. fő; z. B. es fehlt ihm nicht an Kopfe, van neki esze v. tehetsége; ſt. Menſch, z. B. ein guter Kopf, jó fejű v. derék eszű ember; ein unruhiger Kopf, nyughatatlan eszű ember; ein eigenſinniger Kopf, magafejű ember; viele Köpfe, viel Sinn, valahány ház, annyi szokás, a' mennyi az élő, annyi az ítélő; alles, was einem Kopfe ähnlich iſt, z. B. der Kopf einer Stecknadel, a' gombostő feje v. gombja; der Kopf eines Nagels, a' szegfeje.
Kopfader, die, a' főere.
Kopfarbeit, die, főbeli v. észbeli munka, ésszel dolgozás.
Kopfband, das, főszorító pántlika.
Kopfbrechen, das, fötörés, fejtörés.
Kopfbrechend, adj., fejtörő, gondolkozásba kerülő.
Kopfbürſte, die, fejborosta ecset.
Kopfdecke, die, fejreváló.
Kopfſieber, das, főbeli hideglelés.
Kopfförmig, adj., fejformájú.
Kopfgeld, das, förevetett adó, főadó, főporczió.
Kopfgrind, der, kosz.
Kopfhaar, das, haj.
Kopfhänger, der, tettetett szent, képmutató.
Kopfhängerei, die, tettetett kegyesség.
Kopfjoch, das, fejjárom, fejiga.
Kopfkiſſen, das, főalj, fejalj, vánkos.
Kopfkohl, der, fős v. fejes káposzta.
Kopfkrankheit, die, főfájás, főbéli betegség.
Kopflaus, die, tetű, t. i. a' fejen.
Kopflos, adj., fejetlen, fejtelen; trop. ſt. unverſtändig, esztelen, ostoba; adv. esztelenül, ostobául.
Kopfmuskel, der, főinak, főbeli inashús.
Kopfnicken, das, fővelintés, bókolás.
Kopfnuß, die, serke.
Kopfputz, der, fejreváló ékesség, fejcsin.
Kopfſalat, der, fejes v. fös saláta.

Kopfschmerz, der, fő- v. fejfájás.
Kopfschmuck, der, főékesség.
Kopfsteuer, die, főreadó, fejtőlvaló adó.
Kopfstoß, der, fejütődés, fejütés.
Kopfstück, das, fejrész, része a' főnek; eine Münze, kis ezüst pénz neme.
Kopftuch, das, fejrevaló kendő.
Kopfwassersucht, die, fővízkórság.
Kopfweh, das, főfájás.
Kopfwunde, die fejenvaló seb.
Kopfwuth, die, dühös bódúlás.
Koppe, die, z. B. des Baumes, fő; st. Gipfel eines Berges, hegytető, tető.
Koppel, die, st. Band, kötelék, kötő; ein Koppel Hunde, öszvefűzött kutyák v. kopók; Degenkoppel, kardszíj; ein eingezäunter Ort, kerített hely.
Koppelhuth, die, közös legeltetés.
Koppeljagd, die, közös vadászat.
Koppeln, öszvekötni, öszvefűzni.
Koppelriemen, der, fűzérszíj, csatlószíj.
Koppen, köpfen, tetejét lenyesni, levágni.
Koralle, die, kláris, kláriskorall, korall, korallmoh.
Korallendrechsler, der, kláris- v. korallesztergályos.
Korallenfang, der, Korallen-Fischerei, die, korallmoh halászat.
Korallenmacher, der, korallmetsző; kláris míves.
Korallenschnur, die, egy fűzér korall.
Korallenstein, der, kláris v. korallkő.
Korb, der, kosár (garabó); trop. abschlägige Antwort bei Heirathsangelegenheiten, besonders von Mädchen, üres kosár, elútasító v. üres válasz; einen Korb bekommen, üres kosarat kapni; ein Wagenkorb, kas, kocsikas.
Korbbouteille, die, béfont palaczk v. karafina.
Korbflechter, Korbmacher, der, kosárfonó v. csináló.
Korbschlitten, der kasosszán.
Korbweide, die rekettye.
Korduan, der, kordovány.
Koriander, der, koriándrom.
Korinte, die, Korintchen, aprószőlő, apró fekete mazsola.
Kork, der, dugókéreg.
Korkbaum, der, dugókérgű tölgyfa.
Korksohle, die, kéregtalp.
Korkstöpsel, der, kéregdugó, palaczkdugó.
[illegible], das, überhaupt, jeder rundliche [illegible]per, z. B. von Sand ꝛc., szem, [illegible]mecske, morzsa; besonders der rundliche Same der Getreidearten, szem p. o. búza, rozs, árpa, egy szem mag, egy mag; am Schießgewehre ein kleines Köpfchen zum Zielen, czélpont, czélzó pont a' puska végén; etwas aufs Korn nehmen, valamit czélba venni; auf dem Korn haben, valamire fordítni figyelmetességét; in enger Bedeutung, das Getreide, gabona, élet; oder st. Roggen, rozs; trop. ein Mann von altem Schrot und Korne, ősi igaz ember.
Kornacker, der, gabonás föld, gabonatermő v. rozszal bevetett föld.
Kornähre, die, gabona v. rozsfej, v. kalász.
Kornbau, der, rozstermesztés.
Kornblume, die, búzavirág.
Kornboden, der, életes ház v. padlás, gabonacsűr v. tárház.
Kornbrand, der, üszög.
Kornernte, die, rozsaratás.
Kornfege, die, szórólapát.
Kornfeld, das, rozsföld.
Korngabel, die, gabonahányó villa.
Korngarbe, die, rozskéve, gabonakéve.
Kornhalm, der, gabonaszár.
Kornhändler, der, gabonakereskedő.
Kornhandel, der, rozszal v. gabonakereskedés.
Kornhaufen, der, egy rakás rozs v. gabona, garmada.
Kornhaus, das, életes v. gabonaház.
Kornhülse, die, gabonatok.
Kornjahr, das, gabonatermő esztendő.
Kornkaffee, der, rozskávé.
Kornkammer, die, gabonás kamara; ein kornreiches Land, bő gabonatermő tartomány.
Kornkasten, der, hombár, szuszék.
Kornland, das, gabonatermő ország, gabonával bővelkedő tartomány.
Kornlerche, die, mezei pacsirta.
Kornlieferung, die, gabonaadás.
Kornmagazin, das, gabonatárház.
Kornmangel, der, gabona szűke.
Kornmarkt, der, gabona piacz; gabona vásár.
Kornmaaß, das, gabonamérő, mércze.
Kornmehl, das, rozsliszt.
Kornmesser, der, gabonamérő.
Kornmohn, der, pipacs.
Kornmühle, die, gabonamalom, gabonaőrlő malom.
Kornmutter, die, anyarozs.
Kornnägelein, das, konkoly.
Kornpreis, der, élet v. gabona ára.
Kornreich, adj., reich an Getreide, ga-

bonával bővelkedő, bő gabona termő; an Roggen, bő rozstermő.
Kornrose, die, mezei mák, pipacs.
Kornsack, der, életes zsák.
Kornschätzer, der, életbecsülő, gabonaárszabó.
Kornschaufel, die, szórólapát.
Kornschiff, das, gabonás hajó.
Kornspeicher, der, gabonacsűr, páhó, életes tárház.
Kornwicke, die, borzas lednek v. vadlencse.
Kornwucher, der, gabonával uzsoráskodás.
Kornwucherer, der, gabonával uzsoráskodó.
Kornwurm, der, zsizsik, zsúzsok.
Kornzehnte, der, gabonatized.
Kosen, enyelegni, csacsogni, tréfálódni, barátságosan beszéllgetni.
Kost, die, eledel, élés, élelem; asztal; Kost geben, valakinek asztalt adni; einen zu jemanden in die Kost geben, asztalra adni valakit valakihez; in die Kost nehmen, valakit asztalra fogadni; woher soll ich die Kost nehmen? miből éljek?
Kostbar, adj., was viel kostet, drága, nagy árú, költséges, a' mi sokba kerül; einen großen Werth habend, jeles, derék, becses, drága, p. o. ajándék; die Zeit ist das Kostbarste, legdrágább az idő; adv. st. theuer, drágán, nagy áron; sich kostbar kleiden, drága ruhában járni; vortrefflich, jelesen.
Kostbarkeit, die, drágaság, becsesség, jelesség; eine kostbare Sache, drága portéka v. dolog; Kostbarkeiten, drágaságok.
Kosten, die, st. Aufwand, költség; Kosten verursachen, költséget okozni valakinek, költségbe verni valakit; st. Schaden, Nachtheil, kár, veszteség; sich auf Kosten anderer bereichern, más kárával gazdagodni; auf Kosten der Gesundheit schwelgen, az egésség kárára v. romlására dorbézolni.
Kosten, d. i. Aufwand verursachen, erfordern, kerülni valamibe, p. o. pénzbe, munkába; nichts kosten, semmibe se kerülni; st. verkauft werden, árának lenni, kerülni valamibe; z. B. wie viel kostete dieses Buch? mi vólt az ára ennek a' könyvnek? mennyibe került? das Buch kostet mir fünf Gulden, ez a' könyv öt forintomba van.
Kosten, durch den Geschmack untersuchen, kóstolni, megkóstolni; p. o. bort; etwas oft kosten, kóstolgatni valamit.
Kosten, das, kóstolás.
Kostenanschlag, der, a' költség számbavétele v. felvetése.
Kostenersatz, der, a' költség megtéritése.
Kostenfrei, adj., minden költségtöl ment; adv. költség nélkül.
Kostfrei, adj., szabad asztalú; kostfrei seyn, szabad asztalon lenni valakinél.
Kostfreiheit, die, ingyen tartás.
Kostgänger, der, Kostgängerinn, die, asztalon lévő, asztaltartó valakinél, kosztos.
Kostgeld, das, asztaltartáspénz, asztali pénz.
Kostherr, der, asztaladó.
Kostverächter, der, Kostverächterinn, die, ételben válogató, finnyás.
Kostspielig, adj., költséges, sokba kerülő, drága.
Koth, der, sár; trop. im Kothe stecken, elakadni a' sárban; st. Mist, ganéj; jede Unreinigkeit, mocsok, undokság, tisztátalanság.
Koth, das, die Kothe, d. i. ein schlechtes Haus, vinnyó, kunyhó; ein Haus zum Salzsieden, sófőző ház.
Kothgrube, die, ganéjverem, szemétgödör.
Kothig, adj., sáros; adv. sárosan.
Kotzen, der, pakrócz.
Kotzen, st. speien, hányni, okádni.
Krabbe, der, ollótlan rák.
Krabbeln, mászni, mászkálni; babrálni, bibírkálni.
Krach, der, recsegés, reccsenés, csattanás.
Krachen, reccsenni, csattanni, ropogni, roppanni.
Krachen, das, csattanás.
Krächzen, károgni, krákogni, mint a' varjú.
Krächzen, das, károgás.
Kräftig, adj., erős, izmos; wirksam, hathatós, p. o. orvosság, hatalmas p. o. eszköz; Kräfte habend und gebend, von Speisen und Getränken, nagy erejű, erős, szeszes p. o. bor, eczet; stark, nachdrucksvoll, hathatós; gültig, megállható; z. B. der Contract ist nicht kräftig, ez a' kötelező írás meg nem állhat v. ennek nincs ereje.
Krägelchen, das, gallérocska.
Krähe, die, varjú.

Krähen, kukurékolni, mint a' kakas; trop. von Menſchen, rikoltani.
Krähen, das, kukurékolás.
Krähenauge, das, varjúszem; Brechnuß, ebméreg, farkasmaszlag, vaabogyó.
Krähenfuß, der, varjúláb; trop. ſchiefe Schriftzüge, ákombák betük.
Krähenklaue, die, varjúkörömi.
Krämer, der, fölkészkalmár, kis kalmár.
Krämerei, die, kalmárkodás.
Krämergewicht, das, kalmárméték.
Krämerkämmel, der, jóféle kömény, bécsi kömény.
Krämerzunft, die, kis kalmárok czéhe.
Krämpe, die, karima, kalapkarima.
Krämpel, die, gyapjú gyaratója, kártó.
Krämpeln, kártolni, gyaratolni v. gyaratni.
Krämpeln, das, gyaratás, kártolás.
Krän, der, (Meerrettig), torma.
Kränkeln, betegeskedni, kornyadozni.
Kränkeln, das, betegeskedés, kornyadozás.
Kränklich, adj., beteges.
Kränklichkeit, die, betegesség, betegeskedés.
Kränken, Nachtheil zufügen, bántani, megsérteni valakit, sérelmére lenni valakinek; jemandes Ehre kränken, valaki becsületében gázolni, azt megsérteni; kränken, bosszantani, búsítni valakit; das kränkt mich, az nekem nehezen esik, a' bánt engem, azt fájlalom; ſich kränken, búsúlni, epekedni, bosszankodni valamin.
Kränkend, adj., búsító, sérelmes, sajnos.
Kränkung, die, bántás, sértés, bosszantás, megbántás; bosszúság, kedvetlenség, sérelem, szomorúság, méltatlanság.
Kränzchen, das, koszorúcska; barátságos társaság, múlató társaság, a' mellyben esznek, isznak.
Kränzen, megkoszorúzni.
Kräpfel, Kräppel, das, fánk, fánkocska.
Krätze, die, Hautkrankheit, rüh, sennyedék, sönnyedék; Ueberbleibſel bei Arbeiten, hulladék, ércshulladék, salak.
Krätzer, der, vakaró; ein ſaurer Wein, csaviczka.
Krätzig, adj., rühes, sennyedékes.
Krätzſalbe, die, rühír, rühkenőcs.
Kräuel, der, húsvilla, csipő villa.
Kräuſel, der, csiga, hajtócsiga, gyermeki játék.
Kräuſeleiſen, das, sodorítóvas.
Kräuſeln, sodorítni, megsodorítni.
Kräutchen, das, füvecske.
Kräuter, (Kräutler), der, konyhakertész.
Kräuterbad, das, füves v. szerfüves fürdő.
Kräuterbier, das, füszeres sör.
Kräuterbuch, das, füvész v. növevényes könyv.
Kräuterig, adj., füves.
Kräuterkenner, der, füvész.
Kräuterkenntniß, die, füvesméret.
Kräuterkunde, die, fütudomány, botanika.
Kräuterkiſſen, Kräuterkißchen, das, szagos vánkos, illatos füvekkel töltött vánkoska.
Kräuterkur, (Kräuter-Cur), die, füvekkel gyógyítás, orvosi füvekkel élés.
Kräuterlehre, die, fütudomány.
Kräutermann, der, füárúló, vetemény-mag árúló.
Kräuterreich, adj., füves, füvekkel v. plántákkal bővelkedő; subst. növevények országa.
Kräuterſaft, der, fünedv, plántanedv.
Kräutersalat, der, sokféle zöldségből készült saláta.
Kräuterſuppe, die, zöldségleves.
Kräutertheе, der, herbaté, orvosi füvekből készült főtlév v. théa.
Kräutertrank, der, fülév, fülévital.
Kräuterwein, der, füszeres v. szerfüves bor.
Kräutig, das, fű.
Kraft, die, pl. die Kräfte, erő; beſonders phyſiſche Kräfte, Stärke, erő, erősség; geiſtige Kräfte, erő, tehetség; ſ. Wirkung, erő, hathatósság; ſ. Fähigkeit zu etwas, tehetség; die Kraft zu denken, zu urtheilen, gondolkozó v. ítélő tehetség; ſ. Macht, Gewalt, hatalom; auch als adv., z. B. Kraft meines Amtes, hivatalom ereje szerént; Kraft der Geſetze, a' törvények ereje szerént, a' törvények szerént.
Kraftaufwand, der, erős v. nagy költség; es erfordert einen großen Kraftaufwand, megkivánja valami, hogy teljes erőnket reá fordítsuk.
Kraftausdruck, der, erős kifejezés.
Kraftbrühe, die, erőadó leves.
Kraftfülle, die, teljes erő.
Kraftlos, adj., erőtlen, erőtelen, gyenge; ohne Wirkung, Nachdruck, a' minek semmi ereje v. hathatósága nincs; lankadt, gyáva p. o. beszéd; ſt. ungültig, foganatlan, sikeretlen;

adv. erőtlenül, gyengén, sikeretlenül.

Kraftlosigkeit, die, erőtlenség, gyengeség; ſt. Unwirkſamkeit, sikeretlenség; ſt. Ungültigkeit, meg nem állhatás.

Kraftmehl, das, lisztláng.

Kraftmilch, die, erőadó téj, tapláló téj.

Kraftſuppe, die, erőtadó leves.

Kraftvoll, adj, teljes erejű, erős, hatalmas, hathatós erejű.

Kraftwaſſer, das, erőtadó víz.

Kraftwurzel, das, ezer jószer.

Kragen, der, an Kleidern, gallér; ſt. Hals, nyak; jemanden beim Kragen faſſen, nyakon kapni valakit; Halsbekleidung von Kindern, Frauen, Geiſtlichen, nyaktakaró.

Kragſtein, der, (Bauk.), kiállókő a' falból, melly gerendát tart, oszlopkő.

Krahn, der, ein Hebezeug, emelőmív, emelő csiga.

Kralle, die, köröm, p. o. ragadozó madaraknál.

Krallen, krällen, karmolni, megkarmolni.

Kram, der, kis kalmárság, adásvevés; Gewürzkram, fűszerszámmal való kereskedés; ſt. Waare, portéka; trop. eine unbedeutende Sache, alávalóság, csekélység.

Krambude, die, portékás bolt v. sátor, deszkasátor.

Kramen, kalmárkodni, apróságokat árúlgatni, apróságokkal kereskedni; bewegliche Sachen hin und her ſetzen, rakogatni ide 's tova valamit.

Kramladen, der, kis kalmárbolt.

Krammetsbaum, der, (Wachholderbaum), gyalogfenyő, boróka.

Krammetsbeere, die, gyalogfenyőbogyó, borókabogyó.

Krammetsvogel, der, húrosmadár.

Krampe, die, an den Schlöſſern, ütköző t. i. a'zárban.

Krampf, der, görcs, vonogló szaggatás, invonoglás.

Krampfader, die, ércsomódzás.

Krampfaderbruch, der, ércsomószakadás.

Krampfartig, adj., görcsnemű; adv. mint a'görcs.

Krampfen, ſich, vonoglani, öszvehúzódni.

Krampffiſch, der, zsibbasztó rája.

Krampfig, adj., görcsös, görcsben szenvedő.

Krampfmittel, das, görcszüntető eszköz v. szer.

Kramwaare, die, apró portéka.

Kranich, der, daru.

Krank, adj., beteg, egésségtelen, nyavalyás, gyengélkedő; krank ſeyn, beteg lenni; krank werden, megbetegedni; ſich krank ſtellen, betegnek tettetni magát; ſich krank lachen, majd megszakadni nevettében; ein kranker Fuß, fájós a'lába; trop. von der Seele, beteg, nyavalyás; an der Seele krank ſeyn, lelkében beteg lenni v. szenvedni; die Weinſtöcke ſind krank, a'szőlő tőkék sínlenek.

Krankenbeſuch, der, z. B. machen, beteget látogatni.

Krankenbett, das, a'beteg ágya, beteg ágy.

Krankenhaus, das, betegek háza v. ispotálya, kórház.

Krankenlager, das, betegágy.

Krankenpflege, die, betegekkel bánás, betegek ápolgatása.

Krankenſtube, die, betegek szobája.

Krankenwärter, der, Krankenwärterinn, die, beteggel bánó; betegápolgató.

Krankhaft, adj., beteges, p. o. állapot.

Krankheit, die, betegség, nyavalya; trop. der Seele, d. i. Kummer, Fehler, Laſter, nyavalyásság, lelki betegség p. o. bú, epekedés, vétek, bün.

Krankheitslehre, die, (Pathologie), betegség orvosló tudomány.

Krankheitsſtoff, der, nyavalyanedv.

Kranz, der, pl. die Kränze, koszoru; Blumenkranz, virágkoszorú; Lorberkranz, babirkoszorú; trop. die jungfräuliche Ehre; szüzesség; in der Baukunſt, koszorúpárkány.

Kranzader, die, koszorúér, koronaér.

Kranzbein, das, homlokcsont.

Kranzblume, die, koszorúvirág.

Kranzflechter, der, Kranzflechterinn, die, koszorúfonó.

Kranzförmig, adj., koszorúszabású.

Kranzleiſte, die, pártázat, karima.

Kranznaht, die, kaponyaválaszték.

Krapfen, der, fánk, serélleszlős fánk.

Krapp, der, buzér.

Krater, der, die Oeffnung eines feuerſpeienden Berges, a'tüzokádó hegy nyílása, tölcsére.

Kratzbeere, die, szederj, kék v. mezeiszederj.

Kratzbürſte, die, vakaró; lóvakaró.

Kratzeiſen, das, vakaró kés v. vas.

Kratzen, vakarni, megvakárni; die Erde mit Füßen kratzen, kaparni a'földet a'lábaival; die Katzen kratzen, a'macskák körmölnek v. karmolnak;

ſich kratzen, vakaródzni; ſich hinter den Ohren kratzen, eig. vakarni a' füle tövit; uneig. in Verlegenheit ſeyn, vakarni a' fejét, megakadni, megszorúlni; trop. die Feder kratzt, karczol a' penna; auf der Geige kratzen, nyiszorgatni a' hegedűt; der Wein kratzt, kaparja a' fanyar bor az ember torkát.

Kratzen, das, vakarás, kaparás, körmölés, karmolás.

Krauen, vakarni, vakargálni.

Kraus, adj., bodor, kondor, göndör, p. o. haj, szőr; fodor, p. o. káposzta, saláta, csipke; kraus machen, fodorítni, felfodorítni, felgöndörítni.

Krause, die, nyakfodor.

Krausshaar, das, göndör haj.

Krausshaarig, adj., göndör hajú.

Krauskohl, der, fodros káposzta, csipkés káposzta.

Krauskopf, der, göndörhajú ember v. gyermek.

Kräuſen, fodorodni, göndörödni.

Krausmünze, die, fodormenta.

Kraut, das, pl. Kräuter, 1) nicht eßbare Pflanzen, fünemű növevény, v. plánta, zöldség, fű; Kräuter ſammeln, növevényeket szedni v. gyűjteni; 2) eßbare Pflanzen, enniváló zöldség, zöld vetemény; Kohl, káposzta; ſaures Kraut, savanyú káposzta; gefülltes Kraut, töltött káposzta.

Krautacker, der, káposztásföld.

Krautartig, adj., plántanemű.

Krautbett, das, veteményes ágy.

Krautblatt, das, káposzta levél.

Krauteiſen, das, káposztametsző vas, káposzta gyalu.

Krautfaß, das, káposztás hordó.

Krautgarten, der, káposztás kert; veteményes kert.

Krauthacke, die, palántakapa.

Krauthaupt, das, Krautkopf, der, káposzta fő, egy fej káposzta.

Krauthobel, der, káposztagyaluló.

Krautig, adj., fűforma, plánta szabású.

Krautraupe, die, káposzta hernyó.

Krautſalat, der, káposzta saláta.

Krautſtengel, der, Krautſtrunk, káposztatorzsa.

Krebs, der, rák; eine freſſende Krankheit, fene, rothadása az élő testnek; rák nevű csillagzat.

Krebsartig, adj., ráknemű; fenenemű, p. o. seb.

[illegible]ge, das, rákszem.

[illegible]he, die, rákleves.

Krebsbutter, die, rákvaj, rákhajjal tört vaj.

Krebſen, rákászni, rákot fogni.

Krebsfang, der, rákfogás.

Krebsgängig, adj., hátra menő; krebsgängig gehen, hátra mászni.

Krebsgang, der, rákmenés, hátramászás; den Krebsgang gehen, hátra mászni, visszafelé menni valamelly dolognak, czél ellen dolgozni.

Krebsgeſchwür, das, fenetályog, mérges kelés.

Krebsgeſtank, der, veszett rákság.

Krebsig, adj., feneforma.

Krebsſchaden, der, fenenyavalya.

Krebsſchale, die, rákhaj v. héj.

Krebsſcheere, die, rákolló.

Krebsſtein, der, rákszem.

Krebsſuppe, die, rákleves.

Kreide, die, kréta; mit doppelter Kreide anſchreiben, kétszeresen jegyezni fel, p. o. valami árát v. két annyival többre tenni valamit; bei einem in die Kreide gerathen, adóságba esni v. adós maradni valakinél; auf die Kreide zehren, rovásra élni v. enni és inni.

Kreidenartig, adj., kréta nemű.

Kreidengrund, der, Kreidenerde, die, krétás föld.

Kreidenweiß, adj., krétás; trop. krétafejérségű.

Kreidicht, adj., krétás, krétanemű.

Kreidig, adj., krétás; adv. krétásan.

Kreis, der, karika, karikarajz, kereksség; im Kreiſe herumdrehen, kerengetni, forgatni; ſich, kerengeni, forogni; der Kreis um den Mond, a' hold udvara; in der Aſtronomie, Geographie, karika, kerület, abrones; trop. Grenze, Gebiet, határ, kerület, bizonyos kiterjedése valaminek; z. B. das liegt außer dem Kreiſe ſeiner Einſichten, ez már az ő értékének határán kivül van; eine Landesabtheilung, kerület, osztály; z. B. Ungarn wird in 4 Kreiſe eingetheilt, Magyarország négy kerületekre osztatik; eine Geſellſchaft, társaság; z. B. im Kreiſe ſeiner Freunde gern verweilen, barátinak társaságában örömest mulatni.

Kreisamt, das, kerületbeli tisztség, kerületmegye.

Kreisamtmann, der, kerületbeli főtiszt.

Kreisbewegung, die, kerengés, kerengő forgás.

Kreis-Caſſe, die, kerület pénztára; kerületbeli kassza.

Kreiſchen, ſt ſchmelzen, olvasztani; ſt. im Feuer braten, zsírba sütni; von bratendem Fette, perczegni, serczegni, mint a' forró zsír a' serpenyőben; ſt. ſchreien, elkiáltani magát, rikoltani, rikkantani, kiabálni a' félelem miatt.

Kreis-Contingent, das, kerületre esett rész, p o. az adóból.

Kreis-Deputation, die, kerületbeli követség.

Kreis-Director, der, kerületbeli igazgató tiszt.

Kreiseinnahme, die, kerületbeli jövedelem.

Kreiseinnehmer, der, kerületbeli adószedő.

Kreiſel, der, csiga, csapócsiga.

Kreiſen, ſich in einem Kreiſe bewegen, kerengeni.

Kreisförmig, adj., karika v. kerület forma, karika szabású, kerengős; adv. kerengősen; mint a' karika.

Kreisgang, der, kerengő út, kerengés.

Kreishauptmann, der, kerületbeli kormánytiszt v. kapitány.

Kreisinſpector, der, kerületbeli fővigyázó.

Kreislauf, der, kerengés; der Geſtirne, a' csillagok forgása; der Zeit, az idő forgása.

Kreisrichter, der, kerületi bíró, kerület főbírája.

Kreisſchluß, der, a' kerület rendei végzése, kerületbeli végzés.

Kreisſchreiben, das, kerülethez intézet írás v. rendelés.

Kreisſchule, die, kerületbeli oskola.

Kreis-Secretär, der, kerületbeli titoknok.

Kreißen, Geburtswehen habend, vajudni; eine Kreißende, gyermekszülésben vajudó.

Kreisſtadt, die, kerületbeli főváros.

Kreisſtände, die, a' kerület rendei.

Kreisſteuer, die, kerületbeli adó.

Kreisſteuereinnehmer, der, kerületbeli adószedő.

Kreistag, der, kerületbeli gyűlés.

Kreistruppen, die, kerületbeli katonaság v. seregek.

Kreisverfaſſung, die, kerületbeli kormányrend.

Kreisverſammlung, die, kerületi gyülés.

Krepp, der, krepp, krepin, kreppfátyol, bodros fátyol.

Kreſſe, die, zsázsa; Gartenkreſſe, kerti zsázsa, rézsuka, salátatorma.

Kretſcham, der, korcsma, csapszék.

Kreuz, das, úberh. kereszt; beſonders in der Muſik, keresztjel a' muzsika lajtorján; das Fenſterkreuz, ablakkeresztfa; als Ehrenzeichen, érdemkereszt; für verurtheilte Verbrecher, keresztfa; ans Kreuz heften, keresztfára feszíteni valakit; das heil. Kreuz, a' sz. kereszt; das Zeichen des Kreuzes, keresztjel, kereszt; trop. ſt. Leiden, Widerwärtigkeiten, kereszt, nyomorúságok, szenvedések; daher: viel Kreuz haben, sok nyomorúsággal vesződni; ſein Kreuz auf ſich nehmen, d. i. geduldig ertragen, a' maga keresztjék békével hordozni; zum Kreuz kriechen, megalázni magát.

Kreuzbein, das, keresztcsont.

Kreuzblume, die, téjhozófű.

Kreuzbrav, adj., felette jó, igen jó v. derék; adv. igen jól.

Kreuzchen, das, keresztecske.

Kreuzen, ſich, nach verſchiedenen Richtungen hin bewegen, wie z. B. Schiffe, keresztülkasúl járni, hajókázni, kóvájogni a' hajóval; ſich kreuzen, a) keresztet vetni, b) wie Wege, keresztül vágni egymáson.

Kreuzer, der, zur See, a' tengeren kóvájgó; iſt's Seeräuber, tengeri rabló; als Münze, krajczár.

Kreuzeserhöhung, die, als Feſt, keresztfelemelés innepe.

Kreuzestod, der, a' keresztnek halála.

Kreuzfahne, die, keresztes zászló.

Kreuzfahrer, der, zur See, tengeren kóvájgó; ein Raubſchiff, rablóhajó; Streiter, die dem Kreuzzuge beiwohnten, keresztes vitéz v. katona.

Kreuzfahrt, die, keresztes háború

Kreuzförmig, adj., keresztformájú; adv. kereszt módon.

Kreuzgang, der, keresztút.

Kreuzgewölbe, die, keresztes bolthajtás.

Kreuzherr, der, keresztes vitéz v. lovag.

Kreuzhieb, der, keresztbévágás.

Kreuzigen, megfeszíteni, keresztre feszíteni; trop. ſein Fleiſch kreuzigen, d. i. die ſinnlichen Begierden unterdrücken, testi kívánságait zabolázni, azokon uralkodni; ſich kreuzigen u. ſegnen, d. i. ſich wundern, ſtaunen, álmélkodni, bámulni.

Kreuzigung, die, megfeszítés.

Kreuzlahm, adj., csipejére sánta.

Kreuzkirche, die, keresztbeépült templom.

Kreuznaht, die, keresztbeöltés.

Kreuzſchnabel, der, ein Vogel, keresztorrú.
Kreuzſchnitt, der, keresztvágás, metszés.
Kreuzſpinne, die, keresztes pók.
Kreuzſtich, der, keresztbeszúrás.
Kreuzträger, der, kereszthordozó; keresztviselő, inségben lévő.
Kreuzweg, der, keresztút.
Kreuzweiſe, adv., keresztben, keresztül.
Kreuzwoche, die, áldozó hetе.
Kreuzwurz, die, aggó üszögör, aggó v. rontófü.
Kreuzzug, der, ein Zug mit Vertragung des heil. Kreuzes, keresztkészérő pompasereg; gegen die Ungläubigen, keresztes háború.
Kriebelkrankheit, die, viszketegség.
Kriebeln, viszketni; es kriebelt mich in der Naſe, viszket v. csiklandik az orrom; nyüszögni, pezsegni; es kriebelt von Würmern, pezseg benne a' sok kukacz; babrálni az ujjaival.
Kriebs, der, kemény héjja némelly gyümölcs beleknek, p. o. diónak.
Kriechen, mászni, csúszni, mászkálni; auf allen vieren kriechen, négy kéz láb mászni; hinter den Ofen kriechen, a' kuczkóba bujni; vor jemand kriechen, d. i. ſich zu ſehr erniedrigen, valaki előtt mászkálni, csapodárkodni; trop. von Gewächſen, elfutni a' földön.
Kriechen, das, mászás, mászkálás.
Kriechend, adj., mászó, mászkáló; trop. magát alacsony módon megalázó, mászkáló, küszöbölő.
Kriechente, die, serti récze.
Kriecher, der, csapodár, mászkáló, küszöbölő.
Kriecherei, die, mászkálás, csapodárkodás.
Krieg, der, háború, had, hadakozás; ein Krieg zu Lande, szárazonvaló — zu Waſſer, tengeri háború; den Krieg ankündigen, hadat izenni; ſich dazu rüſten, hadra készülni; ihn anfangen, hadat kezdeni; ihn führen, hadakozni; ihn endigen, véget vetni a' hadakozásnak; trop. ſ. Streit, per, vetélkedés, háborúság.
Kriegen, hadakozni, háborút folytatni; populär, ſ. bekommen, erhalten, kapni p. o. pénzt.
Krieger, der, hadakozó, katona, hadi ember.
Kriegeriſch, adj., einem Krieger gemäß, katonához illő, katonás; zum [illegible] geneigt, hadakozó, vitéz, vitézi hadra termett; adv. katonai v. hadi módon, katonásan; vitézül, vitézi módon.
Kriegfertig, adj., hadra kész.
Krieggerüſtet, adj., hadra készülve.
Krieggeübt, adj., hadraforgott, hadban forgott v. gyakorlott.
Krieggewohnt, adj., hadhoz szokott.
Kriegsanführer, der, hadivezér.
Kriegsanſtalten, die, hadikészületek.
Kriegsartikel, der, hadiczikkely.
Kriegsbaukunſt, die, hadi építő mesterség.
Kriegsbaumeiſter, der, hadi építőmester.
Kriegsbeamte, der, hadi tisztviselő.
Kriegsbedarf, der, szükséges hadi dolgok v. eszközök, hadi szükség.
Kriegsbegebenheit, die, hadi történet.
Kriegs-Camerad, der, vitéztárs, katonatárs vagy pajtás, bajtárs.
Kriegs-Caſſe, die, hadi kassza v. pénztár.
Kriegs-Commando, das, hadi kormány v. főigazgatás.
Kriegs-Commiſſär, der, hadi biztos.
Kriegs-Commiſſariat, das, hadi biztosság.
Kriegs-Departement, das, haditanácsosztály.
Kriegsdienſt, der, hadi szolgálat, katonáskodás; Kriegsdienſte nehmen, hadi szolgálatra állani, katonáskodni v. katonává lenni; Kriegsdienſte thun, hadi szolgálatot tenni.
Kriegsdrangſal, das, hadi viszontagság.
Kriegserfahren, adj, hadban forgott, tapasztalt hadi ember.
Kriegserfahrenheit, die, hadban forgottság, hadi tapasztalás.
Kriegserklärung, die, hadizenés, hadizenet.
Kriegseröffnung, die, hadkezdés.
Kriegsfahne, die, hadi zászló.
Kriegsfeuer, das, Kriegsflamme, die, had tüze.
Kriegsflotte, die, hadi hajósereg.
Kriegsfuß, der, hadi láb; das Heer auf den Kriegsfuß ſetzen, hadi lábra állítni a' sereget.
Kriegsgebrauch, der, hadi szokás, hadi rendtartás.
Kriegsgefangen, adj., hadban elfogatott.
Kriegsgefangene, der, hadi fogoly; Kriegsgefangene machen, az ellenség közzül elfogni; die Kriegsgefangenen auswechſeln, a' hadi foglyokat kiváltani.
Kriegsgefangenſchaft, die, hadifogság.
Kriegsgelehrſamkeit, die, haditudomány.

Kriegsgepäck, das, hadi bútor.
Kriegsgeräth, das, hadi eszköz.
Kriegsgericht, das, hadi itélőszék v. törvényszék.
Kriegsgerücht, das, hadhír, had v. háború híre.
Kriegsgesang, der, hadi ének v. dal.
Kriegsgeschichte, die, einzelner Kriegsereignisse, hadi történet; mehrerer Kriege, had históriája.
Kriegsgeschrey, das, ütközeti lárma.
Kriegsgesetz, das, hadi v. katona törvény.
Kriegsgetöse, das, hadi lárma.
Kriegsgetümmel, das, tábori v. hadi tolongás.
Kriegsglück, das, hadi szerencse.
Kriegsgöttinn, die, had istenasszonya, Bellona.
Kriegsgott, der, hadiisten, Mars.
Kriegshandel, der, hadi osetépaté.
Kriegshandwerk, das, katonaság, katonáskodás.
Kriegshaufen, der, hadcsapat.
Kriegsheer, das, hadisereg.
Kriegsheld, der, hadi vitéz, bajnok.
Kriegsheldinn, die, hadi vitéz asszony v. leány; amazon vitéz.
Kriegsherold, der, hadhirdető.
Kriegsinstrument, das, hadi eszköz v. fegyver, hadi műszer.
Kriegskanzley, die, hadi kancellária.
Kriegskleid, das, hadi öltözet.
Kriegsknecht, der, hadi szolga.
Kriegskosten, die, hadi költség.
Kriegskunde, die, hadi tudomány.
Kriegskundig, adj., hadi tudományban jártas.
Kriegskunst, die, hadi mesterség, hadakozás mestersége.
Kriegsläufte, die, háborús idő.
Kriegslager, das, tábor, hadi tábor.
Kriegslast, die, hadterhe.
Kriegsleben, das, hadi élet.
Kriegsleute, die, hadi emberek, katonák.
Kriegslied, das, hadi ének.
Kriegslist, die, hadi fortély.
Kriegslistig, adj., hadi fortélyos.
Kriegslust, die, hadravágyás.
Kriegslustig, adj., hadravágyó.
Kriegsmacht, die, ein kriegführender Fürst oder Staat, hadakozó hatalmasság; Armee, hadi erő, hadi sereg.
Kriegsmanier, die, hadi szokás.
Kriegsmann, der, hadi ember, katona.
Kriegsmannschaft, die, katonaság, hadi nép.
Kriegsmaschine, die, hadi erőmív.
Kriegsminister, der, hadi főtanácsnok.
Kriegsmunition, die, hadi tüzelő eszközök.
Kriegsnoth, die, hadi nyomorúság.
Kriegsordnung, die, hadakozás rendje, tábori szabások.
Kriegspflicht, die, hadi kötelesség.
Kriegsplan, der, táborozás plánuma.
Kriegsrath, der, das ganze Collegium, hadi tanács; ein Mitglied desselben, hadi tanácsos; die Berathschlagung über Kriegsangelegenheiten, hadi tanácskodás; einen Kriegsrath halten, hadi tanácsot tartani.
Kriegsrecht, das, hadi juss; Inbegriff der Kriegsgesetze, hadi törvények; Untersuchung, z. B. über einen Soldaten, hadi törvénytartás; Kriegsrecht halten, valakire hadi törvényt tartani.
Kriegsregel, die, hadi regula, katonai regula.
Kriegsrichter, der, hadi v. katonabíró.
Kriegsrotte, die, hadi csapat, egy csapat katonaság.
Kriegsrüstung, die, hadikészület; Kriegsrüstung machen, hadra készülni.
Kriegsruhm, der, hadi dicsőség.
Kriegssache, die, hadi dolog.
Kriegsschaar, die, hadi seregosztály.
Kriegsschauplatz, der, csatamező v. piacz.
Kriegsschaden, der, hadi kár v. veszedelem.
Kriegsschiff, das, hadi v. hadakozó hajó.
Kriegsschule, die, hadi oskola, katona oskola.
Kriegsstand, der, hadi rend vagy élet vitézi rend.
Kriegssteuer, die, hadi adó.
Kriegsstraße, die, katonaút.
Kriegstapferkeit, die, katona vitézség.
Kriegsthat, die, hadi v. vitézi tett.
Kriegstheater, das, hadmezeje, csatapiacz.
Kriegsübung, die, hadi vagy tábori gyakorlás; Kriegsübungen anstellen, hadi forgásokban gyakorlani a' sereget.
Kriegsunglück, das, hadi szerencsétlenség.
Kriegsverfassung, die, hadi állapot.
Kriegsverheerung, die, hadi pusztítás.
Kriegsverwaltung, die, hadkormányozás.
Kriegsvolk, das, hadi nép v. sereg.
Kriegsvorrath, der, hadikészület, hadikészség.

Kriegswaffen, die, hadi fegyver.
Kriegswesen, das, hadi dolgok.
Kriegswissenschaft, die, haditudomány, hadakozás mestersége.
Kriegswuth, die, hadi dühösség.
Kriegszahlmeister, der, hadi kincstartó.
Kriegszelt, das, tábori sátor.
Kriegszucht, die, hadi fenyíték, katonai fenyíték.
Kriegszug, der, táborozás.
Kries, die, ein Fluß, körös.
Krim, die, krimia.
Krimmen, jucken, viszketni.
Krimpen, z. B. Tuch einlaufen, öszvezsugorodni, öszvemenni mint a' posztó; öszverántani.
Krimpel, der, karika; ſt. Brezel, perecz.
Krippchen, das, kis jászol.
Krippe, die, jászol; ſt. Zaun, sövény, kerítés.
Krippen, sövénygáttal fedezni a' vízpartot.
Krippenbeißer, der, ein Pferd, jászolrágó ló; Mensch, igen öreg ember.
Krippenreiter, der, (verächtlich), élődi t. i. ember, élődi nemes.
Kritik, die, überh. Prüfung des Wahren und Falschen, vizsgálat, megvizsgálat; unter aller Kritik seyn, nem lenni méltó a' vizsgálatra; beſ. Beurtheilungskunſt, megítélőmesterség, bírálás, megbírálás, megesmérettehettségvizsgálat; die Kritik der reinen Vernunft, a' tiszta okosság megesmérettehettségeinek vizsgálása.
Kritikaſter, der, rostáló.
Kritiker, der, bíráló, vizsgáló.
Kritiſch, adj., bírálói, vizsgáló; ſt. mißlich, kétséges, kétséges kimenetelü, gyanús; in eine kritiſche Lage kommen, gyanús v. fenyegető állapotra jutni; adv. bírálva, vizsgálva, megvizsgálva; kétséges kimenetelü.
Kritiſiren, urtheilen, megbírálni, megrostálni valamit; unterſuchen, megvizsgálni.
Kritteley, die, rostálgatás.
Kritteln, rostálgatni.
Krittler, der, rostálgató.
Kritzeln, ein wenig kratzen, karczolni, karmolni; im Schreiben, karczolva írni, firkálni.
Krönchen, das, koronácska.
Krönen, koronázni, megkoronázni, p. o. a' fejedelmet, császárt, királyt; ein gekröntes Haupt, koronás fejedelem; die gekrönten Häupter, a' királyok, fejedelmek; einen Dichter krönen, megkoszorúzni a' verskölt őt; ein gekrönter Dichter, koszorús verskölt ő; trop. eine Preisſchrift krönen, valamelly jutalom tételre készített írást v. munkát méltónak találni a' jutalomra; ſt. ſchmücken, zieren, édesitni, felékesitni, megkoronázni; das Verdienſt krönen, az érdemet megjutalmaztatni.
Krönung, die, koronázás, megkoronázás.
Krönungsfeyerlichkeit, die, koronázás pompája.
Krönungsfeſt, das, koronázás innepe.
Krönungstag, der, koronázás napja.
Kröpelſtuhl, (Armſtuhl), der, karos szék.
Kröpfchen, das, golyvácska, gümő.
Kröte, die, varasbéka, varangyék.
Krötenſtein, der, varangykő.
Kronamt, das, kormányszéki hivatal, t. i. a' király mellett.
Kronarmee, die, királyi hadi sereg.
Krone, die, an den Zähnen, fog koronája; beim Hirſchen, a' szarvas czimerének bugája; an Bäumen, fatető; eine Säulenverzierung, oszlopfejezet; eine Zierde des Hauptes, korona; trop. die kaiſerliche oder königliche Würde, nebſt der damit verbundenen Macht, korona, királyság, fejedelemség, uralkodás, királyi méltóság; z. B. zur Krone gelangen, királyságra emeltetni; in noch weiterer Bedeutung, der Staat des Regenten, oder der Regent ſelbſt, ország, király, fejedelem, királyság; z. B. die Krone Englands, Angliaország; die Güter der Krone, a' fejedelem jószága; Einkünfte der Krone, a' király jövedelme; ſt. Zierde, Schmuck, ékesség; z. B. die Krone der Frauen, az asszonyság ékessége; eine Münze, koronás arany v. ezüstpénz, tallér; ein Geſtirn, korona csillagzat.
Kronenartig, adj., koronanemü; adv. korona módra.
Kronengold, das, koronaarany.
Kronerbe, der, korona örököse.
Kronenthaler, der, koronás tallér.
Kronfähig, adj., der Geburt nach, koronabirható, fejedelemségre mehető; der Wahl nach, koronára v. fejedelemségre alkalmatos.
Krongut, das, korona jószág, koronához tartozó jószág.
Kronleuchter, der, függő gyertyatartó, koszorú gyertyatartó.
Kronprinz, der, korona örökös herczeg.
Kronprinzeſſinn, die, a) die älteſte Prin-

zessinn, koronaörökös herczegasszony; b) die Gemahlinn des Kronprinzen, koronaörökösné.
Kropf, der, bei Vögeln, begy; bei Menschen, golyva, golyva.
Kropfgans, die, gödény.
Kropfig, adj, golyvás.
Kropftaube, die, Kröpfer, der, begyes galamb.
Krücke, die, um Asche an sich zu ziehen, szénvonó, kuruglya; für Lahme, mankó, gamó, koldúsbot.
Krücken, mit der Krücke herausscharren, kikuruglyázni.
Krügelchen, das, korsócska.
Krümchen, das, morzsa, morzsácska.
Krümme, die, görbeség, horgasság; der Wege, csavargósság, csavargós.
Krümmeln, morzsálódni, elmorzsálódni; elmorzsálni.
Krümmen, görbítni, meggörbítni; trop. das Recht krümmen, eltekerni, elcsavarni az igazságot; jemanden kein Haar krümmen, egy hájszállal se bántani valakit; sich krümmen, eig. meggörbülni, megvetemedni, mint a' deszka; uneig. sich bücken, d. i. demüthigen, valaki elött megalázni magát.
Krümmung, die, meggörbítés; meggörbülés, görbeség; eines Flußes, a' víznek csavargása; eines Schnabels, a' madár orrának horgassága; voller Krümmungen, tekervényes.
Krüppel, der, nyomorék, béna, csonkabéna; zum Krüppel werden, elnyomorodni, megbénulni; jemanden zum Krüppel machen, nyomorékká tenni.
Krüppelig, adj., nyomorék, béna.
Krug, der, korsó, kancsó.
Krume, die, kenyérbél; ein Bißchen, morzsa, morzsalék.
Krumeln, morzsálni, elmorzsálni.
Krumm, adj., görbe, meggörbült; von den Beinen, gacsos, görbe; krumm machen, meggörbítni; krumm werden, meggörbülni; jemanden krumm schließen, valakit görnyedten vasra verni; trop. krumme Finger machen, ellopni valamit; statt gekrümmt, schlangenförmig, csavargós, kígyós, tekervényes, mint valamelly folyóvíz; st. schräg, eigentl. kajács, kaisza, finta; trop. unredlich, félszeges, görbe úton járó; adv. görbén, tekervényesen, csavargósan; schräg, kajszán, fintán; görbe úton, csalfán.
Krummbein, das, kajácz, löcslábú, gacsos.
Krummbeinig, adj., görbe v. löcslábú.
Krummdarm, der, vékonybél.
Krummfüßig, adj., görbelábú.
Krummgebogen, adj., meggörbített, horgas.
Krummhalsig, adj., görbenyakú.
Krummholzbaum, der, krumpucz, v. henyefenyő.
Krummholzöhl, das, krumpuczolaj.
Krummlinig, adj., görbe lineájú.
Krummnasig, adj., horgas orrú.
Krummschnäbelig, adj., horgas orrú.
Krummstab, der, horgas bot.
Kruspel, die, porczogó.
Kruste, die, Rinde, kéreg, var, vastag bőr.
Krystall, der, kristály.
Krystallen, adj., aus Krystall, kristályból való, kristály.
Krystallglas, das, kristályüveg.
Krystallisation, die, kristályosodás.
Krystallisiren, kristályosodni.
Krystallisirt, adj., kristályosodott.
Krystall-Linse, die, kristálylencse; im Auge, kristálynedv, szemkristály.
Krystallschleifer, der, kristályköszörülő.
Krystallspiegel, der, kristálytükör.
Kübel, der, ein Maaß, verschiedene Fruchtarten zu messen, merő edény, véka, mércze; ein Melkgefäß, Milchkübel, rocska, fejőedény; ein Sack, z. B. Weizen ꝛc., egy köböl, két pozsonyi mérő.
Küche, die, konyha; trop. die Zubereitung der Speisen, étel főzés v. készítés; st. Kochkunst, szakácsság; das Essen, z. B. die Küche besorgen, ebédet v. vacsorát készítni; Speise, z. B. kalte Küche hideg ételek.
Küchelchen, das, 1) konyhácska; 2) ein kleiner Kuchen, lepényke, pogácska; 3) ein junges Hühnchen, csirke, csibe.
Küchenfeuer, das, konyhán égő tűz.
Küchengärtner, der, konyhakertész.
Küchengarten, der, konyha- v. zöldséges kert.
Küchengeräth, das, Küchengeräthschaft, die, konyha eszközök v. edények.
Küchengeschirr, das, főző- v. konyhaedény.
Küchengewächs, das, zöldség, konyhára való zöldség.
Küchenjunge, der, kukta, szakácsinas.
Küchenlatein, das, d. i. schlechtes Latein, rossz deákság, konyhadeákság.
Küchenlöffel, der, főzőkalán.

Küchenmagd, die, szolgáló, konyhaszolgáló.
Küchenmeiſter, der, konyhamester.
Küchenmeſſer, das, konyhakés.
Küchenſalz, das, főző só, konyhasó.
Küchenſchürze, die, konyhakötény.
Küchenſchwalbe, die, keményfecske.
Küchenteig, der, süteménynek való tészta.
Küchenthür, die, konyhaajtó.
Küchentiſch, der, konyhaasztal.
Küchentuch, das, konyharuha.
Küchenzettel, der, étel lajstrom.
Küdick, der, Senf, repcsény, repcze.
Küfer, Küper, der, pintér, bodnár, kádár.
Kügelchen, das, golyóbisocska.
Kühl, adj., hives, hüvös, hüss; adv. hivesen.
Kühle, die, hűsseség, hives idő.
Kühlen, kühl machen, hivesitni, hüvösitni, hüssitni, meghivesitni; kühl werden, hivesedni, meghivesedni.
Kühlend, adj., hivesitő, hüssitő.
Kühlfaß, das, hütőedény.
Kühlpflaſter, das, hivesitő flastrom.
Kühlſalbe, die, hivesitő kenet.
Kühltrank, der, hivesitő ital.
Kühltrog, der, hütő teknő.
Kühlung, die, hivesités, hüssités.
Kühlwanne, die, hütő kád.
Kühn, adj., merész, mérész, bátor; kühn ſeyn, merészelni, bátorkodni; adv. mérészen, mérészséggel; für freimüthig, bátran.
Kühnheit, die, merészség, bátorság.
Kühren, választani.
Kührmilch oder Rührmilch, die, iró.
Kümmel, der, olasz kömény; kerti-, mezei kömény.
Kümmelbranntwein, der, köménypályinka.
Kümmelbrod, das, köményes kenyér.
Kümmelbrühe oder Suppe, die, köményes leves.
Kümmerlich, adj., nyomorú; nyomorúságos; adv. nyomorúan, nyomorúságosan; z. B. ſein Leben kümmerlich hinbringen, nyomorogni; ſich kümmerlich behelfen, nyomorkodni, veszödni.
Kümmern, Kummer machen, bút okozni, búsítni; ſich kümmern, búslakodni, búsúlni, törödni valamin; gondjának lenni valamire; das kümmert mich ſehr, azon igen búsúlok; er kümmert ſich um alles, mindenre gondja van.
Kümmerniß, das, búsúlás, búslakodás.
Kündig, adj., erfahren, jártas valamiben, ertő valamihez.
Künftig, adj., jövendő, jövő: die künftige Woche, jövő héten; adv. jövendőben; ins künftige, jövendőben, ezután; künftighin, ezután, ennekutánna.
Künſtelei, die, mesterkedés; mesterkélt mív.
Künſteln, mesterkedni, mesterkélni; daher gekünſtelt, mesterkélt; nem természeti.
Künſtler, der, Künſtlerinn, die, mívész, művész, mives mester, nagy mester valamiben.
Künſtlerverein, der, mívészek egyesülete v. társasága.
Künſtlich, mesterséges; adv. mesterségesen.
Küpe, die, kosár; kis kád.
Küper, der, pintér, bodnár.
Küraß, der, mejjvas, vaspáncél.
Küraßier, der, vasas lovas katona.
Kürbiß, der, tök.
Kürbißflaſche, die, kobak, csobolyó.
Kürſchner, der, szűcs.
Kürſchnerarbeit, die, szűcsmunka.
Kürſchnerhandwerk, das, szűcsmesterség.
Kürze, die, rövidség, kurtaság; etwas in der Kürze zeigen, valamit hirtelen megmutatni; ſich der Kürze bedienen, rövidséggel élni; in der Kürze, d. i. a) in kurzer Zeit, rövid idő alatt, d. i. b) mit wenig Worten, röviden, rövideden.
Kürzen, rövidítni, megrövidítni.
Kürzlich, adj., rövid idővel v. kevéssel ez előtt; rövid idő alatt, rövid szóval.
Küßchen, das, csókocska.
Küſſen, csókolni, megcsókolni; ſich untereinander küſſen, csókolódni.
Küſſen, das, csókolás.
Küſte, die, part, vizpart, tengerpart, környék.
Küſtenbewahrer, der, partőrzőhajó.
Küſtenbewohner, der, tengerparti lakos.
Küſtenfahrer, der, part mellett, part körül hajókazó.
Küſtengegend, die, tengermellyék.
Küſtenhandel, der, tengerparti kereskedés.
Küſtenland, das, tengermellyék, tengermellyéki tartomány.
Küſter, der, egyházfi.
Kubikfuß, Kubikſchuh, der, koczkaláb.
Kubiklinie, die, koczkalínea.

Kubikmaaß, das, koczkamérték.
Kubikmeile, die, koczkamértföld.
Kubikwurzel, die, koczkalap, v. gyökér.
Kubikzahl, die, koczkás szám.
Kubisch, adj., koczkás.
Kuchen, der, lepény, béles.
Kuchenbäcker, der, bélessütő.
Kucheneisen, das, vastepsi.
Kuchenteig, der, bélestészta.
Kuckuck, der, ein Vogel, kakuk; ey der Kuckuck! mi a'tatar! was der Kuckuck! mi a'patvar! daß dich der Kuckuck! tatár vigyen el!
Kufe, die, am Schlitten, szántalp; ein Gefäß, kupa.
Kugel, die, golyóbis; zum Schießen, puskagolyóbis; eine Kugel durch den Kopf jagen, főbe lőni.
Kugelbüchse, die, puska.
Kugelfläche, die, a'golyóbis területe v. külső színe.
Kugelform, die, golyóbis forma.
Kugelförmig, adj., golyóbisdad, golyóbis forma v. formájú.
Kugelgießer, der, golyóbis öntő.
Kugelig, adj, golyóbisos.
Kugelkreisel, der, búgócsiga.
Kugeln, golyóbisnak formálni; sich kugeln, gördülni, görögni; sich wälzend fortbewegen, gördülni.
Kugelregen, der, golyóbis zápora.
Kugelrund, adj, gömbölyü.
Kugelzieher, der, golyóbisvonó sróf.
Kuh, die, tehén; eine junge Kuh, üsző; blinde Kuh, szembekötősdi t. i. játék.
Kuheuter, das, tehéntölgy.
Kuhfladen, der, tehénganéj.
Kuhfleisch, das, tehénhús.
Kuhhaar, das, tehénszőr.
Kuhhaut, die, tehénbör.
Kuhhirt, der, tehénpásztor, csordás, tehenész.
Kuhhorn, das, tehénszarv.
Kuhkäse, der, tehéntúró, tehénsajt.
Kuhkalb, das, üszőborjú.
Kuhleder, das, tehénbör.
Kuhmilch, die, tehéntéj.
Kuhmist, der, tehénganéj.
Kuhmolken, die, tehéntejsavó.
Kuhpocke, **Kuhblatter**, die, tehénhimlő.
Kuhr, **Kühr**, die, ſt. Wahl, választás.
Kuhreigen, der, ein Schweizer-Hirtentanz, pásztor táncz.
Kuhſtall, der, tehénól, tehénistálló.
Kuhweizen, der, csormolya fintor.
Kummer, der, bú, bánat, aggság; búslakodás; Kummer machen, bút okozni, búsítni valakit; Kummer haben, búsulni, búslakodni; vor Kummer ſterben, búvában meghalni; ſich Kummer machen, búslákodni, búsulni.
Kummerfrei, adj., aggságtól v. bútól ment.
Kummerhaft, adj., bús, bánatos.
Kummerleben, das, aggságos élet.
Kummerlos, búnélkül való, gondtól üres.
Kummervoll, adj., aggsággal teljes, aggódó, igen bús, bánatos, nyomorúságos; adv. aggódva, nyomorúan.
Kummet, **Kumt**, das, lóiga.
Kund, adj., ſt. bekannt, esmeretes; kund machen, esmeretessé tenni, tudtára adni; kund werden, kitudódni; es ſey dir kund, tudd meg, legyen tudtodra.
Kundbar, adj, esmeretes; kundbar machen, esmeretessé tenni.
Kunde, die, hír, híraadás; tudósítás.
Kunde, der, die, vásárló, vevő; er iſt eine gute Kunde von mir, sokat szokott nálam vásárolni v. venni; jemanden die Kunden nehmen, valakitől a' vevőket elidegenítni.
Kundleute, die, pl. vevők, vásárlók.
Kundſchaft, die, Kenntniß von einer Sache, esméret, tudás valami felől, tudomány; Kundſchaft einziehen, kitanulni valamit; Kundſchaft bekommen von etwas, tudósíttatni valami felől, hírt hallani valamiről; Bekanntſchaft im Handel und Wandel, áros, vevő, vásárló, t. i. kalmárnál v. kereskedőnél, dolgoztató, szakmányos a' mesteremberekneél, a' ki valakinél szokott dolgoztatni; die Kunden verlieren, elveszteni vevőit v. szakmányosait; Nachricht, z. B. Kundſchaft von etwas einziehen, tudósítást, hírt szerezni valami felöl, kitudatni valamit; ſt. Lehrbrief, tanúlólevél, szabadúlólevél a' mesterlegényeknél.
Kundſchaften, beſonders im Kriege, tudakolódni, tudakozódni, kémlelni, kitanúlni, kikémlelni valamit.
Kundſchafter, der, tudakoló, kémlelő, kémlelődő.
Kundſchaftung, die, kikémlelés, kémlelődés.
Kunkel, der, Spinnrocken, guzsaly; rokka.
Kunſt, die, mesterség; beſonders die Fertigkeit, nach Regeln etwas auszuführen, mesterség; z. B. die Kunſt zu zeichnen, zu ſingen, a'rajzolás, éneklés mestersége; eine Kunſt aus-

üben, valami mesterséget gyakorolni v. üzni; ſich mit den ſchönen Künſten beſchäftigen, a' szép mesterségekkel foglalatoskodni.

Kunſtanlage, die, mesterségekre való tehetség.

Kunſtarbeit, die, mesterségesmív v. munka.

Kunſtarbeiter, der, mívész.

Kunſtausdruck, der, mesterszó.

Kunſtausſtellung, die, mestermívek kirakása.

Kunſtbefliſſene, der, mesterség gyakorló.

Kunſtbild, das, nagy mesterséggel készitett kép.

Kunſteifer, der, mívészi buzgóság.

Kunſterfahren, adj., mesterségben jártas, mesterséghez értő.

Kunſterfahrenheit, die, mívészi jártasság, mesterségben értés.

Kunſterzeugniß, das, mestermív.

Kunſtfertig, adj., valamelly mesterségben jártas.

Kunſtfertigkeit, die, mesterségben való jártasság.

Kunſtfeuer, das, mesterséges tűz.

Kunſtfleiß, der, mívészi szorgalom.

Kunſtfreund, der, valamelly mesterségnek v. szép mesterségeknek barátja.

Kunſtgärtner, der, mesterséges kertész.

Kunſtgebäude, das, mesterséges épület v. alkotmány.

Kunſtgefühl, das, mívészi érzés.

Kunſtgemälde, das, mesterséges festés.

Kunſtgemäß, adj., mesterséggel készitett; adv. mesterségesen, mesterség szerént.

Kunſtgenoß, der, mestertárs.

Kunſtgeſchichte, die, a' szép mesterségek históriája.

Kunſtgriff, der, fortély, fogás, mesterség.

Kunſthändler, der, mívészáros, kép- v. mivároš.

Kunſthandel, der, mesterségmivárosság, mívészárosság, képárosság.

Kunſthandlung, die, mesterségmíves bólt, mesterségmivárosság.

Kunſtkammer, die, mesterséges mívek tárháza, mívtár.

Kunſtkenner, der, mesterséghez v. mívértő, mívesmérő v. mívhezértő.

Kunſtkenntniß, die, mívértés, mívhezértés.

Kunſtliebend, adj., mesterségkedvellő szeretö.

Kunſtlos, adj., einfach, együgyü, mesterségtelen; in keiner Kunſt erfahren, mesterségben járatlan; ohne die nöthige Kunſtgeſchicklichkeit, mesterség nélkül való, a' miben semmi mesterség nincs; adv. együgyüen, mesterség nélkül.

Kunſtmäßig, adj., mesterséges, mesterséghez illő, mesterség szerént készitett; adv. mesterséggel, mesterségesen.

Kunſtneid, der, mesterségirigylés.

Kunſtredner, der, beszédmester.

Kunſtregel, die, mesterség regulája v. szabása.

Kunſtreich, adj., mesterséggel teljes; adv. mesterségesen, különös mesterséggel.

Kunſtreiſe, die, mívészi útazás.

Kunſtreiter, der, mesterséges lovag, lovagmester.

Kunſtrichter, der, bíráló, mívbiráló.

Kunſtrichterlich, adj., bírálói; adv. bírálva.

Kunſtſache, die, mestermív; mesterségbeli dolog.

Kunſtſammlung, die, mestermívek gyüjteménye v. tára.

Kunſtſchreiber, der, irómester a' szépirásban.

Kunſtſchule, die, mesterségek oskolája.

Kunſtſinn, der, mívészi érzés v. hajlandóság.

Kunſtſprache, die, mesterszókkal való élés, tudományos nyelve a' mesterségnek, mesterszók.

Kunſtſtück, das, mesterség; mestermív.

Kunſtverſtändig, adj., mesterségben jártas.

Kunſtwerk, das, mesterséges mív, v. munka.

Kunſtwort, das, mesterszó, mesterség szava.

Kupfer, das, réz, veres réz; in Kupfer ſtechen, rézre metszeni; kupfernes Geſchirr, réz edény; Kupferſtich, rézmetszés, rézbe metszett kép, réztábla; im Geſichte, verhenyegesség.

Kupferader, die, rézér a' bányában.

Kupferarbeit, die, rézmunka.

Kupferbergwerk, das, rézbánya.

Kupferblau, das, rézkék.

Kupferblech, das, rézpléh.

Kupferblume, **Kupferblüthe**, die, rézvirág, tiszta természréz.

Kupferbraun, das, rézsalak.

Kupferdruck, der, réznyomás.

Kupferdrucker, der, réznyomtató.

Kupferdruckerei, die, réznyomtató műhely.

Kupfererz, das, rézérez.
Kupferfarbe, die, rézszín.
Kupferfarben, kupferfarbig, adj., rézszínű.
Kupfergang, der, rézér a' bányában.
Kupfergeist, der, rézszesz.
Kupfergeld, das, rézpénz.
Kupfergeschirr, das, rézedény.
Kupfergesicht, das, veresellő ábrázat.
Kupfergrün, das, krispán.
Kupferhaltig, adj, rézzel elegyes.
Kupferhammer, der, rézhámor.
Kupferhändler, der, rézzel kereskedő; der mit Kupferstichen handelt, metszett képekkel kereskedő.
Kupferhandel, der, rézzel kereskedés.
Kupfericht, adj., réz szabású, rézszínű.
Kupferig, adj., rezes; adv. kupferig aussehen, rézszínű lenni.
Kupferkies, der, rézkövecs.
Kupferkönig, der, tiszta v. fínom réz.
Kupfermünze, die, rézpénz.
Kupfern, adj., rézből való, réz; dem Kupfer ähnlich, ollyan mint a' réz.
Kupferplatte, die, réztábla.
Kupferpresse, die, rézsajtó.
Kupferrost, der, rézrozsda.
Kupferroth, adj., veres rézszínű, rőt.
Kupfersammlung, die, réztábla gyüjtemény.
Kupferschlacke, die, rézsalak.
Kupferschlag, der, rézhulladék.
Kupferschmied, der, rézmives.
Kupferspiritus, der, rézszesz, rézpára.
Kupferstecher, der, rézmetsző.
Kupferstecherkunst, die, rézmetsző mesterség, rézmetszés.
Kupferstich, der, rézmetszés.
Kupferwasser, das, rézgáliczkő.
Kupferwerk, das, rézmetszésekből álló munka.
Kuppe, die, tető, csucs.
Kuppel, die, ein Kugelgewölbe, kúp, kúptető, gömbölyeg tető.
Kuppeldach, das, kúpfedél.
Kuppelei, die, kerítés, hitegetés; Kuppelei treiben, kerítni, hitegetni.
Kuppeln, verbinden, z. B. gekuppelte Säulen, öszvekapcsolt oszlopok; trop. zwei Personen ehelich verbinden, két személyt öszvekerítni; im verächtlichen Sinne, kerítni, kerítő lenni, hitegetni.
Kuppler, der, Heirathsstifter, házasságszerző; im verächtlichen Sinne, kerítő, hitegető.
Kupplerinn, die, házasságszerző asszony; kerítő- v. hitegető asszony.
Kupplerisch, adj., kerítő, hitegető; adv. kerítő, hitegető módra.
Kuppmeise, die, búbos czinke.
Kurbel, die, fogantyú.
Kurbelrad, das, hajtó kerék.
Kurz, adj., rövid; sehr kurz, kurta; kürzer, rövidebb; kurzes Haar, rövid v. nyírett haj; kurzes Gesicht, rövid v. tompa látás; trop. eine geringe Zeit habend, rövid, kevés ideig tartó; z. B. auf kurze Zeit, rövid időre; vor kurzem, mostanában, kevéssel ezelőtt; über kurz oder lang, előbb utóbb; von der Zeitdauer, in welcher etwas geschieht, rövid ideig tartó; z. B. eine kurze Rede, rövid beszéd; etwas ins Kurze ziehen, valamit röviden befoglalni v. rövidre szorítni; adv. röviden, rövideden, kurtán; trop. kurz angebunden seyn, d. i. leicht zornig werden, könnyen föllobbanni; zu kurz kommen, d. i. Schaden leiden, kárt vallani, megcsalódni; kurz gesagt, egy szóval; kurz und gut, egy szó annyi mint száz; kurz werden, wie die Tage, rövidülni, rövidedni.
Kurzarmig, adj., rövidkarú.
Kurzbeinig, adj, rövidlábú.
Kurzsichtig, adj., rövid- v. tompa látású, közelnéző; trop. wenig Einsicht habend, rövid bélátású, tompa értelmű; adv. tompán.
Kurzsichtigkeit, die, rövidlátás, tompalátás; trop. tompaelméjűség, elme tompaság.
Kurzum, egy szóval, rövideden; st. schlechterdings, teljességgel.
Kurzweg, adv., egyenesen, magyarán.
Kurzweile, die, időtöltés, múlatság, tréfa.
Kurzweilen, időt tölteni, tréfálódni.
Kurzweilig, adj., időtöltő, tréfás, múlatságos; adv. múlatságosan, tréfásan.
Kurzwierig, adj., kevés ideig tartó.
Kuß, der, pl. die Küsse, csók; einen Kuß geben, megcsókolni.
Kuschen, lesimúlni, lekuskodni, lelapúlni.
Kutschbock, der, kocsisülés, bak.
Kutsche, die, kocsi.
Kutscher, der, kocsis.
Kutschfenster, das, kocsiablak.
Kutschiren, kocsizni, kocsiskodni, hajtani a' lovakat.

Kutſchpferd, das, kocsibavaló ló.
Kutte, die, Mönchskleidung, barátruha, csuklyás ruha.
Kuttelfleck, die, paczal, tehén paczal.
Kuttelhof, der, vágószék.
Kutteln, die, pl. belek, marhabél.
Kur, der, bányarész, kuksz.

L.

Lab, das, téjoltó, savanyító.
Labberdan, der, bésózott tőkehal.
Label oder Laberl, das, czipó, czipó kenyér.
Laben, d. i. erquicken, megújítni, megvidámítni valakit; ſich laben, megújúlni; enyhülni; ſich an etwas laben, gyönyörködni valamiben.
Laben, das, die Labung, megújúlás, megvidámodás, gyönyörködés.
Labetrunk, der, enyhítő ital.
Laborant, der, választómester; ſt. Arzneybereiter, szerkészítő.
Laboratorium, das, olvasztóház; bei einer Apotheke, szerkonyha.
Labſal, das, enyhítés, enyhítő szer.
Labyrinth, das, Irrgebäude, bolygóalkotmány; Irrgang, bolygókert; trop. Verwirrung, zürzavar.
Lache, die, 1) die Pfütze, mocsártó, pocsolya; 2) das Lachen, kaczagás, nevetés, kaczaj; eine Lache aufſchlagen, kaczajt ütni.
Lachen, nevetni, kaczagni; ſich zu Tode lachen, majd megszakadni nevetésben; das iſt zum lachen, nevetséges dolog; in's Fäuſtchen lachen, magában nevetni valamit; trop. von unbelebten Dingen, mosolyogni; ſt. günſtig ſeyn, mosolyogni felé, kedvezni neki; z. B. das Glück lacht mir freundlich, kedvez a' szerencze.
Lachen, das, nevetés, kaczagás.
Lachend, adj., nevető; kaczagó; trop. anmuthig, z. B. eine lachende Ausſicht, kies tájék.
Lachenwaſſer, das, pocsolyavíz.
Lacher, der, nevető, kaczagó.
Lachs, der, lazacz.
Lachsfang, der, lazaczfogás.
Lachsforelle, die, galócza.
Lachtaube, die, szelíd gerlicze.
Lachter, das, egy öl.
Lack, der, ein feiner Firniß, fénymáz; Siegellack, spanyol viasz; eine Blume, fajtlinka ibolya, sárga ibolya.
Lackiren, fenymázzal bévonni.
Lackei, der, inas, csatlós.
Lackmus, das, eine Farbe, króton festék.
Lade, die, láda.
Laden, der, an den Fenſtern, ablaktábla; Kaufmannsgewölbe, kalmárbolt.
Laden, A) ſt. aufladen, z. B. Waaren, rakni, felrakni, bérakni, p. o. portékát a' hajóra, megrakni a' hajót portékával, felrakni a' szekérre valamit; etwas auf ſich laden, z. B. jemandes Haß, valakit magára haragítni; eine Flinte ꝛc. laden, megtölteni p. o. puskát, ágyút; ſcharf laden, golyóbisra tölteni a' puskát; blind laden, fojtással tölteni; B) vor Gericht fordern, törvényszék eleibe idézni valakit; ſt. einladen, z. B. zu Gaſte laden, valakit ebédre, vacsorára elhívni; zur Hochzeit laden, lakodalomba hívni.
Laden, das, die Ladung, tereh felrakása, megterhelés; das Aufgeladene, felrakott tereh; eines Gewehrs, megtöltése a' fegyvernek; die Ladung ſelbſt, töltés; ſt. Einladung, hívás, meghívás; vor Gericht, törvénybeidézés.
Ladenflügel, der, ablaktábla v. szárny.
Ladenhüter, der, trop. heverőportéka, t. i. a' bóltban.
Ladenpreis, der, bóltbeli ára a' portékának.
Ladenſtock oder Ladſtock, der, töltővessző, puskavessző.
Ladung, die, tereh, valamire rakott; v. rakni való tereh; ſt. Fuhre, egy vitel v. tereh; ſt. Einladung, hívás, meghívás; ſt. Vorladung, idézés; eines Gewehrs, megtöltés, puskatöltés.
Lächeln, mosolyogni; das Glück lächelt mir, mosolyog v. kedvéz a' szerencse
Lächeln, das, mosolygás.
Lächerlich, adj., nevetséges, mosolygós p. o. a' ábrázat; jemanden lächerlich machen, valakit nevetségessé tenni v. kinevettetni; ſich lächerlich machen,

magát nevetségessé tenni; adv. nevetségesen.

Lächerlichkeit, die, nevetséges dolog.

Lächler, der, mosolygó.

Lächen, st. springen, ugrálni; rúgni, rúgdosni.

Lägel, das, Schöpfgefäß, légely, merítő eszköz, csobolyó, csobány.

Lähmen, megsántítni, sántává v. bénává tenni; die Kräfte lähmen, az erejét elvenni, elgyengítni; die Glieder lähmen, a' tagokat elbénítni; an allen Gliedern gelähmt seyn, minden tagainak elbénulva lenni; trop. elgyengítni, elzsibbasztani.

Lähmung, die, elgyengülés, bénává tevés; ein gebrechlicher Zustand, elgyengült állapot; Lähmung der Zunge, a' nyelvnek zsibbadtsága, elhalása.

Lämmchen, das, bárányka, bárányocska.

Lämmergeier, der, szakállas griff v. keselyű.

Lämmerhirt, der, báránypásztor.

Lämmerstall, der, bárányakol.

Lämmerweide, die, báránylegelő.

Lämmerwolle, die, báránygyapjú.

Ländchen, das, országocska, tartományka; földecske.

Ländereien, die, földek, szántóföldek.

Länderkunde, die, országok tudománya.

Ländlich, adj., hazai, országszerte való; ländlich, sittlich, valahány ház, annyi szokás; auf dem Lande, falusi p. o. öltözet, élet; adv. a' belföldi szokás szerént, a' mint itt szokás; falusi módon.

Länge, die, der Ausdehnung nach, hossza valaminek, hosszúság; der Länge nach, hosszába; der Zeitdauer nach, tartósság, sokáig tartósság; in die Länge, sokáig, hosszasan; sich in die Länge ziehen, z. B. eine Rede, sokáig tartani v. nyúlni.

Längenmaß, das, hosszúság mérő, hosszmérő.

Länger, Comp., tovább, több; länger als drei Tage, tovább három napnál.

Länglich, adj., hosszúdad, hosszúkás; länglichrund, tojásdad.

Längs, adv., in die Länge hin, hosszában, mentében, mellett.

Längst, adv., régen.

Längste, der, die, das, adj., leghosszabb; adv. am längsten, legtovább.

Läppchen, das, darab ruhácska, rongy.

Läppisch, adj., gyermekes, hijjábavaló, haszontalan; läppisches Zeug, bolondság, balgatagság.

Lärm, der, zaj, lárma; Lärm machen, zajogni, lármázni; der Lärm legt sich, a' zaj csillapodik; ein blinder Lärm, vak lárma; Feuerlärm, tolongás, öszvetódulás.

Lärmbläser, der, lármaindító; trop. st. Aufwiegler, lázzasztó.

Lärmen, lármázni, zúgni, zajogni; laut streiten, zenebonáskodni.

Lärmenhaft, adj., lármás, zenebonás; adv. zenebonásan, zúgva.

Lärmplatz, der, öszvegyülő hely.

Lärmstange, die, lármapózna.

Läßig, adj., tunya, rest; adv. restül.

Läßigkeit, die, tunyaság, restség.

Läßlich, adj., megbocsátható.

Lästig, adj., terhes; adv. terhesen.

Lästigkeit, die, terhesség.

Lästerer, der, káromló, káromkodó, szidalmazó, szitkozódó.

Lästerlich, adj., káromló, rágalmazó, szidalmazó, szitkos; st. schändlich, rút, ocsmány; adv. rútúl, ocsmányúl

Lästern, káromlani, szidni valakit.

Lästerrede, die, káromkodás, szitkozódás.

Lästerthat, die, gonosz cselekedet.

Lästerung, die, káromlás, szidalmazás.

Lästerwort, das, káromló szó, szitok.

Lästerzunge, die, rágalmazó nyelv.

Läufig, adj., bagzó, párzó, koslató, p. o. kutya, farkas; rühető p. o. disznó; läufig seyn, wie Hunde, koslatni; von Schweinen, rühetni.

Läugnen, tagadni, eltagadni.

Läugnen, das, tagadás.

Läugner, der, tagadó.

Läugnerinn, die, tagadó t. i. asszony, leány.

Läusekamm, der, sürű fésű.

Läusekrankheit, die, tetvesség.

Läusekraut, das, kajmacsór.

Läusesalbe, die, tetűpor, kenőcs.

Läuten, harangozni t. i. harangal, csengetni, t. i. csengetyűvel.

Läuten, das, harangozás.

Läuter, der, harangozó.

Läutern, befreien, a) von flüssigen Dingen, higgasztás v. szűrés által megtisztítni, meghiggasztani, megszűrni; b) von festeren Körpern, megtisztítni, tisztítni; trop. megjobbitgatni, jobbítgatni.

Läuterung, die, megszűrés, meghiggasztás, tisztálás; megtisztitás.

Laffe, der, pl. die Laffen, szeleburdi, vigyázatlan szeles ifjú.

Laffette, die, ágyútalp.

Lage, die, fekvés, állás, hely, helyheztetés; trop. die Beſchaffenheit der Umſtände, helyheztetés, állapot, környülállás; eine unglückliche Lage, szerencsétlen állapot v. helyheztetés; die Lage der Dinge hat ſich plötzlich geändert, a' dolgok környülállásai hirtelen megváltoztak; mehrere auf einander liegende Dinge, z. B. Steine, terület; eine Lage Papier, egy fogás papiros; auf Schiffen eine Reihe Kanonen, ágyúsor a'hajón; daher eine Lage geben, d. i. alle Kanonen der einen Seite abfeuern, az ellenséges hajóra az egész ágyúsort kisütni v. rálőni.

Lager, das, von Menſchen, fekvő hely, fekvés, hálás, háló hely; beſonders für Soldaten, táborhely, tábor; im Sommer, nyári tábor; im Winter, téli tábor; von Thieren, fekvő hely, tanya; von lebloſen Dingen, z. B. Lager für Wein, fekvő hely, pincze; ein Lager für Waaren, portékás tár; Bodenſatz flüßiger Körper, ágy, ally, seprő, p. o. eczetágy.

Lagerbier, das, állóser.

Lagerbranntwein, der, égettbor.

Lagerbuch, das, worin die Größe und die Grenzen der Felder angegeben ſind, földek és telekek jegyzőkönyve; bei Kaufleuten ein Verzeichniß der vorräthigen Waaren, az eladó készportékák jegyzőkönyve.

Lagerhaus, das, portékásház.

Lagerkrankheit, die, tábori nyavalya v. betegség.

Lagern, niederlegen, niederdrücken, lefektetni, ledűtni, földhöz vágni; z. B. der Platzregen lagert das Getreide, a' záporeső leveri v. megdűti a' vetéseket; ſich lagern, von Menſchen und Thieren, letelepedni, lehevereddni, ledűlni p. o. a'földre, a' fűbe; von Soldaten, táborba szállani, tábort ütni; jemanden ein Lager anweiſen, valahová helyheztetni; die Soldaten in einer Ebene lagern, a'katonaságot a'térségen letelepíteni.

Lagerobſt, das, elálló gyümölcs.

Lagerruhr, die, tábori vérhas.

Lagerſtatt, Lagerſtätte, die, alvó v. fekvő hely.

Lagerwein, der, seprős bor.

Lagerwins, der, helybér a'portékáktól.

lahm, adj., sánta, béna; gebrechlich, eltörödött, gyenge, erőtlen; lahm ſeyn, sántítni, sánta lenni; trop. sántikáló, hijjános.

Lahn, der, d. i. breit gedehnter Draht, z. B. von Gold, Silber, lapos drót, p. o. arany, ezüst.

Laib, der, z. B. ein Laib Erz, egy darab ércz; ein Laib Brod, egy egész kenyér.

Laich, der, von Fiſchen, halivadék; von Fröſchen, békaporond.

Laichen, von Fiſchen, ívni, ivadékot eregetni; von Fröſchen, porondozni.

Laichzeit, die, ivás, ideje; porondozás ideje.

Laie, der, d. i. eine nicht geiſtliche Perſon, világi, nem egyházi, nem pap; trop. unerfahren, járatlan, tapasztalatlan valamiben.

Lake, die, sóslév, sóshallév vagy bésózott húslév.

Laken, das, posztó; auch jedes Gewebe, szövés, font dolog.

Lakritze, Lakritze, der, Süßholzbaum, édesgyökér.

Lakritzenſaft, der, édesgyökérlév.

Lallen, gagyogni, gőgicsélni, dadogni, petyegni, mint a'szóllani kezdő gyermekek.

Lallen, das, gagyogás, gőgicselés, petyegés.

Lambertnuß, die, der Strauch, csöves mogyorófa; die Frucht, veresbélű mogyoró.

Lambris, die, Zimmereinfaſſung, szobaszegély.

Lamentiren, jajgatni, óbégatni, keservesen panaszolkodni.

Lami, das, zsidójajgatás.

Lamm, das, bárány.

Lammen, elleni; bárányozni.

Lammfell, das, báránybőr.

Lammfleiſch, das, bárányhús.

Lammsbraten, der, a) roh, sütnivaló bárányhús; b) gebraten, báránypecsenye, sült bárányhús.

Lammskeule, die, bárányczomb, hátulsó bárányfertály.

Lammszeit, die, juh ellés ideje.

Lampe, die, lámpa, mécs, mécselő lámpás, mécslámpás.

Lampenmann, der, mécsárúló.

Lampenſchwarz, das, Lampenruß, der, lámpakorom.

Lampenſtock, der, lámpatartó.

Lamprete, die, orsóhal.

Land, das, száraz föld, a'száraz; das feſte Land, a' száraz föld; zu Waſſer und zu Lande, vízen és szárazon; ſt.

tragbares Land, Ackerland, föld, mező, szántóföld; das Land bauen, a' földet mivelni; im Gegensatze der Stadt, falu, mezei lakás; auf's Land gehen, falura v. mezei jószágra menni; ſt. Provinz, Gebiet, tartomány, földtájék, ország; ein gebirgiges Land, hegyes tartomány; ein fruchtbares Lano, termékeny ország; in meinem Lande, az én hazámban.

Landadel, der, falusi nemesség.

Landammann, der, in der Schweiz, a' főbíró neve a' Helvécziai városokban.

Landarbeit, die, mezei munka.

Landarmee, die, szárazon lévő hadi sereg.

Landarzt, der, falusi orvos.

Landbau, der, földmivelés, szántásvetés.

Landbauer, der, földmivelő, szántóvető.

Landbeſchreibung, die, földleírás, tartomány leírása.

Land-Caſſe, die, a' tartomány v. ország pénztára.

Landdirne, die, falusi leány.

Landdroſt, der, tartomány fő elöljárója.

Landedelmann, der, falusi nemes ember.

Landen, kikötni, kiszállani a' partra v. valamelly szigetre.

Landen, das, kiszállás a' partra.

Landenge, die, földszoros, földnyak.

Landesart, die, belföldi szokás, ország szokása, nemzeti szokás.

Landeseinkünfte, die, az ország jövedelmei.

Landesfürſt, der, ország fejedelme.

Landesgebrauch, der, ország szokása, hazai szokás.

Landesgeſetz, das, ország törvénye.

Landesgrenze, die, ország v. tartomány határa.

Landeshauptmann, der, ország v. tartomány főkapitánya.

Landesherr, der, uralkodó, országló fejedelem.

Landesherrlich, adj., fejedelmi, uralkodói.

Landesherrſchaft, die, fejedelemség; der Landesfürſt und ſeine Gemahlinn, az országló fejedelmek.

Landeshoheit, die, fejedelmi felsőség.

Landeshuldigung, die, ország hódolása.

Landeskind, das, hazafi.

Landesmutter, die, haza annya.

Landesobrigkeit, die, felsőség, felsőhatalom.

Landesordnung, die, ország rendtartása.

Landespolizei, die, ország rendtartó tisztsége.

Landes-Produkt, das, ország termése, hazai termés.

Landesregierung, die, az ország kormányozása; ein Collegium, das ſie führt, az orszag kormányszéke, kormányszék.

Landesſchuld, die, ország adóssága.

Landesſchule, die, hazaběli oskola.

Landesſprache, die, hazai nyelv.

Landesvater, der, haza attya, ország attya.

Landesverfaſſung, die, az ország törvényes alkotmánya.

Landesverräther, der, hazaárúló.

Landesvertheidiger, der, hazaoltalmazó.

Landesverwaltung, die, országigazgatása, ország kormányozása.

Landesverweiſung, die, számkivettetés az országból.

Landesverwieſener, der, számkivettetett.

Landfieber, das, falukon uralkodó hideglelés, járvány hideglelés.

Landfleiſcher, der, falusi mészáros.

Landflüchtig, adj., szökevény, földön futó; landesflüchtig werden, földönfutóvá lenni.

Landfracht, die, szárazon szállítandó tereh; terehvitelbér az szárazon.

Landfriede, der, országos békesség.

Landfroſch, der, földi béka, szárazi béka.

Landfuhre, die, szárazonvaló terehvitel.

Landfuhrmann, der, terehhordó kocsis.

Landgeiſtliche, der, falusi pap.

Landgeiſtlichkeit, die, falusi papság.

Landgericht, das, tartomany törvényszék.

Landgräfinn, die, landgrófné.

Landgraf, der, landgróf.

Landgrafſchaft, die, landgrófság.

Landgütchen, das, mezei kis jószág.

Landgut, das, falusi vagy mezei jószág.

Landgutsbeſitzer, der, mezei jószág birtokosa, földesúr.

Landhandel, der, szárazi v. szárazonvaló kereskedes.

Landhaus, das, mezei v. falusi ház; ország háza.

Landjägermeiſter, der, fő vadászmester.

Landjungfer, die, falusi leány.
Landjunker, der, falusi nemes, nemes úrfi.
Landkarte, die, überhaupt földkép, mappa, földrajz; szárazföld képe.
Landkirche, die, falusi templom.
Landknecht, der, hajdu, pandúr.
Landkrämer, der, falusi kalmár.
Landkrankheit, die, falusi nyavalya, járvány nyavalya, országos nyavalya.
Landkundig, adj., országszerte esmeretes.
Landkutsche, die, béreskocsi, landkocsi.
Landkutscher, der, közönséges béres kocsis.
Landlaufer, der, kóborló, földönfutó.
Landleben, das, falusi v. mezei élet.
Landleute, die, pl. falusi emberek, falusiak, földmivelők, szantóvetők.
Landluft, die, falusi v. mezei levegő; im Gegensatze der Seeluft, szárazföldi levegő.
Landlust, die, falusi mulatság.
Landmacht, die, szárazi v. szárazon lévő hadi erő.
Landmädchen, das, falusi v. paraszt leány.
Landmann, der, falusi ember, földmivelő, szántóvető, paraszt.
Land-Marschall, der, tartomány bírája.
Landmesser, der, földmérő.
Landmessung, die, földmérés.
Landmiliz, die, hazai v. tartománybeli katonaság.
Landmolch, der, tűzgyék.
Landmünze, die, országos v. hazai pénz.
Landpfarre, die, falusi papság.
Landpfarrer, der, falusi pap.
Landpfleger, der, tartománybéli főigazgató.
Landplage, die, országos csapás.
Landprediger, der, falusi prédikátor.
Landrath, der, tartománybéli tanácsos.
Landrecht, das, ország v. hazai törvény; hazai törvényszék.
Landregen, der, országos eső.
Landreise, die, szárazonvaló útazás.
Landreiter, der, kerülő, lovascsősz.
Landrichter, der, országbíró, falusi bíró.
Landruhr, die, járvány v. uralkodó vérhas.
Landsafran, der, kertisáfrány.
Landsaß, der, földesúr.
Landsäßig, adj., földesúri.
Landschaden, der, országos csapás v. kár.
Landschaft, die, st. Land, tartomány; st. Gegend, tájék, környék, vidék; st. Landstelle, ország rendei.
Landschaftlich, adj., tájéki, környéki.
Landschaftsmaler, der, tájékfestő.
Landschaftsmalerei, die, tájékfestés.
Landschildkröte, die, szárazi v. földi tekenősbéka.
Landschnecke, die, szárazi-földi-mezei csiga.
Landschule, die, falusi oskola; nemzeti oskola.
Landschulmeister, der, falusi oskola mester vagy tanító.
Landsee, der, nagy tó.
Landseinwohner, der, ország-v. tartomány lakosa, polgár.
Landseuche, die, uralkodó nyavalya, dög.
Landsitz, der, falusi lakás; falusi jószág.
Landsknecht, der, st. Soldat, katona.
Landsleute, die, pl. földiek, egy városból v. faluból valók.
Landsmann, der, hazafi, földi; was für ein Landsmann sind Sie? honnét való az Úr!
Landsmannschaft, die, hazafiság, földiség; földiek, hazafiak.
Landsoconomie, die, mezei gazdaság.
Landspitze, die, földcsúcs, tengerbe bényúló hegy, fok.
Landstrich, der, földmenetel.
Landstädtchen, das, kis városka.
Landstände, az ország rendjei.
Landständisch, adj., a' tartomány v. ország rendjeit illető.
Landstadt, die, mezőváros; im Gegensatze einer Seestadt, földközi város, az az, nem tengermelléki.
Landsteuer, die, v. Dörfern, falusi adó; vom ganzen Lande, országos adó, országra v. tartományra vetett adó.
Landstraße, die, országút.
Landstreicher, der, kóborló, országkerülő.
Landsturm, der, népfelkelés, t. i. az ellenség ellen.
Landtabak, der, kazabéli dohány.
Landtafel, die, Archiv des Landes, ország levelestárja.
Landtag, der, ország gyülés (diéta).
Landtagsacte, die, országgyűtési végzések.

Landtagsdeputirte, der, országgyűlési követ.
Landtaxe, die, országos árszabás, ország szerént való taksa.
Landthier, das, szárazi állat.
Landtrauer, die, ország szerént való gyász.
Landtruppen, die, szárazföldi katonaság vagy hadisereg.
Landtuch, das, hazabéli posztó.
Landüblich, adj., országszerte bévett, hazai, országszerte szokásban lévő; adv. országszerte.
Landung, die, kiszállás a' szárazra.
Landvieh, das, belföldi marha, falusi barom; országbéli marha.
Landvogt, der, ország bírája.
Landvogtei, die, országbíróság.
Landvolk, das, falusi nép.
Landwärts, adv., szárazföld felé.
Landweg, der, szárazföldi út.
Landwehr, die, országoltalmazás, szárazföldi erősség, p. o. sáncz, árok; Soldaten, országoltalmazó polgárkatonaság.
Landwehrmann, der, polgárkatona.
Landwein, der, belföldi v. hazai bor.
Landwind, der, száraz föld felől fúvó szél.
Landwirth, der, mezei v. falusi gazda; falusi korcsmáros v. vendégfogadós.
Landwirthschaft, die, mezei gazdaság, gazdálkodás.
Landwirthschaftlich, adj., mezei gazdaságbéli.
Landwolle, die, hazai gyapjú.
Landzeug, der, hazai matéria.
Landzoll, der, szárazonvaló vám.
Lang, adj., hosszú; sehr lang, igen hosszú; 6 Fuß lang, hat lábnyi hosszú v. hosszaságú; trop. als adv. z. B. Tage lang weinen, napestig v. egész nap sírni; st. hoch, magas; z. B. lange Statur, magas termet; trop. a) der Menge nach, st. viel, sok; ich habe ihn in langen Jahren nicht gesehen, sok esztendők olta nem láttam; b) von der Zeitdauer, sokáig tartó, hosszas; ein langer Friede, sokáig tartó békesség; lange Weile, üres idő, maga megúnás, unalom, megunatkozás; adv. — ig; z. B. zehn Tage lang, tíz napig; 14 Tage lang, két hétig; über lang oder kurz, elébb utóbb; die Zeit wird mir lang, megúnom magamat.
Langarmig, adj., hosszúkezű, hosszúkarú.
Langbeinig, adj., hosszúlábú.
Lange, adv., lange Zeit, sokáig p. o. élni; lange genug, elég sokáig; so lange, a' míg, a' meddig; so lange bis, míg, a' meddig csak; so lange als, a' meddig; lange vorher, sokkal az előtt; lange nachher, sokkal azután; länger, tovább, több; länger als drei Tage, tovább három napnál; seit langer Zeit, régolta p. o. valakit nem látni; st. hinlänglich, z. B. es ist lange gut, elég jó.
Langen, wohin reichen, nyúlni, érni t. i. valamelly helyig; st. genug seyn, beérni p. o. pénzével; die Hand ausstrecken, nyúlni a' kezével p. o. a' tálba; st. hinreichen, oda nyújtani valakinek valamit.
Langfädig, adj., hosszúszálú.
Langfaserig, langfäserig, langfäserig, adj., hosszúszálú, hosszúrostos.
Langfingerig, adj., hosszúujjú.
Langfüßig, adj., hosszúlábú.
Langhaarig, langhärig, adj., hosszúhajú; hosszúszőrű, bojhos.
Langhändig, adj., hosszúkezű.
Langmüthig, adj., hosszútűrő, békességtűrő.
Langmüthig, Langmuth, die, hosszútűrés, békességestűrés.
Langohr, das, hosszú fül; scherzend und spottend, füles, szamár, csacsi.
Langsam, adj., lassú p. o. ember; trop. lassú p. o. tűz; langsame Hülfe, késő segítség: adv. lassan p. o. menni, útazni; trop. nehezen, lassan p. o. nöni.
Langsamkeit, die, lassúság; trop. restség.
Langschläfer, der, álmos, sokáig alvó.
Langsichtig, adj., messzelátó.
Langweilig, adj., langewährend, hosszas, p. o. perlekedés; lange Weile erregend, unalmas p. o. beszéd; adv. hosszasan, unalmasan.
Langweiligkeit, die, hosszaság, unalmasság.
Langwierig, adj., sokáig tartó, hosszas, tartós p. o. nyavalya, háború.
Langwierigkeit, die, tartósság.
Lanze, die, lándzsa.
Lanzette, die, lanczéta, sebmetsző.
Lappalie, die, alávalóság.
Lappen, der, ein Stück Leinwand, das Wild zu schrecken, váz; ein schlechtes Kleid, rongy, rongyos ruha; ein

herabhängendes Stück Zeug an einem Kleide, czafat; zum Flicken, folt; die Lappen der Leber, der Lunge, a' májj v. tüdő lebernyegjei.

Lapperei, die, haszontalanság.

Lappig, adj., czafatos, rongyos.

Larve, die, álorcza, lárva; daher: trop. die Larve abziehen, d. i. jem. in ſeiner wahren Geſtalt zeigen, valakiről az álorczát lehúzni, valakit felfedezni, hogy ki legyen; ſt. Verſtellung, szín, mutatás; ein häßliches Geſicht, rút ábrázat, útalság; bei Inſecten, a' bogár lárvája t. i. hernyó, nyú, kukacz.

Laſche, die, rongy, folt.

Laſchen, foltozni, megfoltozni.

Laſe, die, Krug, kanna, korsó.

Laſſen, ſt. ausſehen, ſich ziemen, látszani, tetszeni, illeni, lenni, das läßt ſchön, ez jól illik, ez széppen áll; das läßt nicht, ez nem illik.

Laſſen, 1) veranlaſſen, daß etwas geſchehe, durch Ermahnung, engedni, megengedni, hagyni; die Thüre offen laſſen, az ajtót nyitva hagyni; laſſen Sie mir nur Zeit, csak engedjen időt, hogy; durch Worte, Befehl ꝛc., hatni, — hetni, — tatni, — tetni; jem. etwas wiſſen laſſen, valakinek tudtára adatni valamit; unterlaſſen, elhagyni, abbahagyni; laß das ſeyn, hagyd abba azt; ſehen laſſen, d. i. befehlen, daß etwas gezeigt wird, megmutatni valamit; erlauben, daß etwas gezeigt werde, megengedni, hogy megmuttassanak valamit; oder ſt. zeigen, megmutatni valamit; ſich ſehen laſſen, magát megmutatni; hören laſſen, megengedni, hogy hallják; daher: ſich hören laſſen, d. i. reden, beszélni v. beszédet tartani mások előtt, mások halattára; d. i. ſingen, énekelni mások előtt; d. i. ertönen, hallatni; d. i. gefallen, tetszeni, nem megvetendő lenni; der Vorſchlag läßt ſich hören, ez a feltétel nem megvetendő; das läßt ſich thun, oder nicht thun, az meg lehet v. nem lehet; fallen laſſen, z. B. er ließ das Buch fallen, elejtette a' könyvet; bleiben laſſen, abba hagyni; etwas gut ſeyn laſſen, jóvá hagyni valamit; ſich gefallen laſſen, megnyúgodni valamin, megelégedni valamivel: Laſſen, ohne Verbum; z. B. Ader laſſen vom Patienten, eret vágatni; vom Chirurg, eret vágni; das Leben laſſen für jem. az életet adni valakiért; gehen laſſen, ereszteni, elereszteni; im Stiche laſſen, elhagyni, magára hagyni valakit valamit; Laſſen, öfters mit dem Conjunctiv; z. B. laßt uns ſehen, hören, lássuk, halljuk; lássunk ée.

Laß, adj., matt, müde, bádjadt, fáradt, lankadt; ſt. faul, rest, tunya, lomba.

Laßdünkel, der, dölyfősség.

Laßeiſen, das, érvágóvas.

Laßheit, die, bádjadtság, lankadtság; ſt. Trägheit, restség.

Laßſünde, die, (Theol.) megbocsátható vétek.

Laſt, die, tereh, terh; eine Laſt tragen, terhet vinni; trop ſt. Beſchwerde, tereh, alkalmatlanság; jem. zur Laſt fallen, valakinek terhére lenni; von Abgaben, z. B. ſchwere Laſt auflegen, nagy adóval terhelni valakit; ſt. Ladung, Fracht, tereh, mellyet szekérre v. hajóra raknak; jem. etwas zur Laſt legen, valamivel vádolni válamit.

Laſtbar, adj., terehhordozható.

Laſter, das, bűn, gonoszság, vétek; dem Laſter fröhnen, vetékben élni, bűnhödni, bűnökben lélekzeni.

Laſterfrei, adj., bűntől ment, bűntelen.

Laſterhaft, adj., bűnös, vétkes.

Laſterhaftigkeit, die, bűnösség, vétkesség.

Laſterleben, das, bűnben élés, bűnökben lélekzés.

Laſterthat, die, gonoszság, gonosz tett v. cselekedet.

Laſtervoll, adj., bűnös, bűnnel teljes.

Laſtpferd, das, terehhordó ló, igás ló.

Laſtſchiff, das, terehhordó hajó, terhes v. terhelt hajó.

Laſtthier, das, terehhordozó állat, igás barom.

Laſttragend, adj., terehhordozó.

Laſtträger, der, terehhordó; in der Baukunſt, terehgerenda.

Laſtvieh, das, terehhordozó barom.

Laſtwagen, der, terehhordozó szekér, terhes szekér.

Laſur, lazúrkő, lazúr.

Laſurblau, adj., lazúrkék.

Laſurblau, das, lazúrkék festék, lazúrfesték, égszín.

Latein, das, deákság deáknyelv; Latein reden, deákúl beszélni, ins Latein überſetzen, deákra v. deáknyelvre forditni.

Lateiner, der, deák, deákúl tudó v. értő:
Lateiniſch, adj, deák; adv. deákúl p. o. beszélni, írni, érteni.
Latinität, die, deákság.
Laterne, die, lámpás.
Laternenpfahl, der, lámpástartó karó.
Laternenputzer, der, lámpástisztító.
Laternenträger, der, lámpáshordó; fénybogár.
Latſchen, kúszni, csúszni, p. o. a' fára.
Latte, die, lécz.
Latten, beléczezni.
Lattennagel, der, léczszeg.
Lattenwerk, das, léczezet.
Lattich, der, saláta.
Latwerge, die, liktariomszer.
Latz, der, mejjre való; váll; asszonyi ruha.
Lau, lauſich, adj., lágymeleg, langyos, p. o. víz; lau werden, meglangyúlni; adv. lágymelegen, langyosan.
Lauigkeit, die, lágymelegség, langyosság.
Laulich, adj., lágymeleg, langyos.
Laulichkeit, die, langyosság, lágymelegség.
Lauwarm, adj., lágymeleg, langyos; adv. lágymelegen.
Laub, das, lomb, falevél, haraszt, gally; Laub bekommen, levelesedni, lombosodni, gallyasodni; voller Laub, harasztos, lombos; das Laub abſtreifen, lefosztani a' fa leveleit; das Laub fällt ab, hullanak a' fák levelei.
Laubdach, das, leveles szín, gallyfedél.
Laube, die, levélszín, lombhajlék.
Lauberhütte, die, zöldág kunyhó, leveles sátor.
Lauberhüttenfeſt, das, sátoros innép, a' zsidóknál.
Laubfing, der, süvöltő magnyitó.
Laubfroſch, der, levelibéka.
Laubfutter, das, haraszt takarmány.
Laubholz, das, harasztos fa, zöld leveles fák.
Laubig, adj., harasztos, lombos, leveles, gallyas, zöld levelű.
Laubknoſpe, die, levél bimbó
Laubreich, adj., sürű v. tömött levelű.
Laubſtreichen, das, levélfosztás.
Laubthaler, der, leveles franczia tallér.
Laubwerk, das, leveles gally, levelezett, leveles munka, p. o. az oszlopokon.
Lauch, der, hagyma, foghagyma.
Lauer, der, (Wein), löre, csiger.
Lauer, die, les; auf der Lauer ſeyn, ſtehen, lesben állani, leselkedni; auf die Lauer ſtellen, lesbe állítni valakit.
Lauern, lesni, leselkedni, an der Thür lauern, az ajtón hallgatódzni.
Laurer, der, hallgatódzó.
Lauf, der, futás, szaladás; eines Fluſſes, a' víz folyása; der Geſtirne, a' csillagok forgása; des Mondes, a' hold járása; der Zeit, az idő fogása v. folyása; des Lebens, az élet folyása v. pályája; trop. der Fortgang einer Sache, folyás, folyamat, menetel; ſeinem Zorn freien Lauf laſſen, kiönteni haragját; der Gerechtigkeit ihren Lauf laſſen, az igazságot folyamatjában nem hátráltatni; der Lauf der Natur, a' természet rendje v. folyása; der Lauf der Welt, a' világ v. az emberi dolgok folyamatja; der Lauf eines Fluſſes, a' folyóvíz árka; der Lauf einer Flinte oder Kanone, a' puska v. ágyú csője.
Laufbahn, die, pálya; pályafutás; trop. folyamat pálya.
Laufen, futni, szaladni; herum laufen, kóborolni, futkozni, szerte széljel járni; von Kindern, st. gehen, járni; von der ſchnellen Bewegung verſchiedener leblofer Dinge, z. B. das Schiff läuft in den Hafen, beáll a' hajó a' kikötőbe; die Erde läuft um die Sonne, a' föld forog a' nap körül; die Flüſſe laufen ins Meer, a' folyóvizek a' tengerbe folynak; die Thränen laufen ihm über die Wangen, a' könnyek leperegnek az orczáján; das Faß läuft, a' hordó foly v. szivárog; das laufende Jahr, a' folyó esztendő; es läuft das Gerücht, azt beszéllik; Gefahr laufen, d. i. in Gefahr gerathen, veszedelemben forogni; ins Geld laufen, sok pénzbe kerülni.
Laufen, das, futás, szaladás.
Laufend, adj., futó; vom Waſſer, folyó; laufende Rechnung, folyamatban lévő számvetés.
Laufer, der, futó, szaladó; als Bedienter, kengyelfutó; im Schachſpiele, futrinka; von Pferden, jófutó; in der Mühle, felső malomkerék; in der Muſik, a' hangok végig futása.

Lauffeuer, das, futó v. forgótűz.
Laufgraben, der, sánczárok.
Laufwagen, der, játszó kocsi, gyermek játszó kocsija.
Laufzeit, die, bagzás ideje.
Laufzettel, der, kerengő czédula.
Lauge, die, lúg.
Laugeartig, adj., lúgnemű.
Laugeasche, die, lúghamu.
Laugefaß, das, szapúlókád.
Laugen, z. B. Wäsche, lúgozni, szapúlni.
Laugefalz, das, lúgsó.
Laune, die, üherh. kény, kedv; gute, üble Laune, jó, rossz kedv; bei guter, übler Laune seyn, jó — rossz kedvében lenni; d. i. verdrießliche Gemüthsverfassung, változó kedv; gute, heitere Gemüthsverfassung, víg kedv, enyelgő hajlandóság; voll Laune seyn, szüntelen enyelegni, igen víg kedvében lenni; st. Humor, enyelgés, enyelgések.
Launenhaft, launisch, adj., változó rosszkedvű.
Launig, adj., gute Launen habend, vígkedvű, vidám, tréfás, enyelgő; böse Launen habend, rosszkedvű; witzig, elmés, tréfás, enyelgő; adv. vigan, víg kedvel; rossz kedvel; elmésen, enyelegve; unatkozva.
Laus, die, tetű.
Lauschen, lauern, leselkedni, leskelődni; st. horchen, hallgatózni; st. der Ruhe pflegen, heverni, hivalkodni, nyúgodni.
Lauschen, das, leskelődés; hallgatózás; nyugóvás.
Lausen, tetvészni, a' fejben keresni.
Lausig, adj., tetves; trop. fukar, fösvény; adv. tetvesen; fösvényen.
Laut, adj., hangos, fenszóval való; eine laute Stimme, hangos szó; laut werden, d. i. schreien, kiáltani, nagyon beszélni; d. i. singen, énekre fakadni; d. i. frei reden, elkezdeni szabadon beszélni; jemand. nicht laut werden lassen, nem engedni, hogy valaki szólljon; st. bekannt, esmeretes; etwas nicht laut werden lassen, valamit eltitkolni; adv. fenszóval, hangosan, nagyon; esmeretesen; st. öffentlich, nyilván, mindenek hallattára p. o. beszélni; mit dem Genit. st. Inhalt, z. B. laut des Befehles, a' parancsolat szerént; laut des Gesetzes, a' törvény ereje szerént.
Laut, der, Klang, Schall, Ton, hang, szó, szóhang; einen Laut von sich geben, von Menschen, megszóllalni; von Thieren, szóhangot adni; von leblosen Dingen, hangzani, hangot adni.
Lautbar, adj., st. bekannt, esmeretes.
Lautbuchstabe, der, d. i. Vocal, magán v. magábanhangzó.
Laute, die, lant; die Laute spielen, lantolni, lántot verni, pengetni v. játszani.
Lauten, schallen, hangzani, hangot adni; trop. st. klingen, z. B. das lautet nicht gut, ez nem jól hangzik; das lautet anders, az masképpen van; der Brief lautet so, a' levél szóról szóra így van, a' levél ezt tartja.
Lautenist, Lautenspieler, der, lantos.
Lautenistinn, Lautenspielerinn, die, lantosné.
Lautenmacher, der, lantkészitő.
Lauter, adj, unvermischt, csupa, merő tiszta, p. o. bor, víz, arany; trop. unverfälscht, tiszta, igaz; lauter Wahrheit, tiszta igazság; st. völlig, ganz, csupa, mind csak; das sind lauter Lügen, mind csupa hazugság.
Lauterkeit, die, eig. tisztaság; trop. egyenesség, igazság, tisztaság.
Lava, die, a' tüzokádó hegyekből kifolyó tüzes matéria; láva.
Lavendel, der, levendula.
Lavendelöhl, das, levendulaolaj.
Lavendelwasser, das, levendulaviz.
Laviren, eig. lulájozni a' hajóval, a' hajót a' szél ellen forgatni; trop. eine gute Gelegenheit abwarten, húzni halasztani valamit jobb reménység alatt.
Lavor, der, mosdó medencze.
Lawine, die, hegyekről legörgő hóhalom v. hógulya.
Laxativ, das, hashajtó, hasindító.
Laxiren, meghajtani a' hasat; flüßigen Stuhlgang haben, hasmenésben lenni; durch Abführungsmittel sich reinigen, hashajtószerrel hajtatni a' hasát.
Laxirmittel, das, hashajtó szer.
Leben, das, élet; ein ewiges Leben, örök élet; das Leben haben, élni; so lang ich das Leben habe, mig élek; in meinem Leben, életemben; ums Leben kommen, életét elveszteni; sich das Leben nehmen, magát megölni; sein Leben für jemand. aufopfern, életét valakiért feláldozni; st. Lebensart u. Weise, élet p. o. falusi v. mezei élet, városi élet; st. Lebenslauf, élete folyása valakinek; z. B. jemand.

Leben beſchreiben, darſtellen, valakinek az életét leírni, előadni; ſt. Lebenszeit, élet ideje, élet; ſein Leben den Wiſſenſchaften widmen, életét a' tudományoknak szentelni; ſt. Munterkeit, élet, elevenség; wie das Leben ausſehen, csupa élet; ſt. Lebensunterhalt, élelem; er hat kaum das liebe Leben, alig tudja az életét fenntartani, csak tengődik.

Leben, élni, életben lenni; für jemand. leben, valakiért élni; jemand. leben laſſen, valaki életének megkegyelmezni; bei Betheurungen, ſo wahr ich lebe! lelkemre mondom; auch von Pflanzen, elni, életnek lenni benne; in Rückſicht der Lebensweiſe, élni, életét folytatni; gut leben, jól élni; in den Tag hinein leben, hijjába élni a' napot; beim Abſchiednehmen, lebe wohl! Isten hozzád! minden jót kívánok! — ſt. ſich nähren, élni valamiből, táplálni magát; ſich wo befinden, élni valahol, ott lakni; in demſelben Hauſe leben, egy fedél alatt lakni; ſich beſchäftigen, p. o. den Wiſſenſchaften leben, csak a' tudományokkal foglalatoskodni; wahrhaft leben, az életnek hasznát venni; er ſoll leben! éljen! — Lebensart haben, p. o. er weiß nicht zu leben, nem tud az emberekkel bánni; öfters auch ſt. haben, begen, p. o. der Hoffnung leben, abban a' reménységben lenni, azt reményleni; der Zuverſicht leben, bizonnyal reményleni, várni.

Lebend, lebendig, adj., eleven, élő; wieder lebendig werden, ismét felelevenedni; lebendig machen, valakit felevenitni; trop. p. o. ein lebendes Beiſpiel, eleven példa; eine lebende Sprache, élő nyelv; ein lebendiger Zaun, eleven kerités; lebendiger Kalk, oltatlan mész; ſt. lebhaft, munter, vídám; eleven; ein lebendiger Geiſt, eleven lélek.

Lebendigmacher, der, életre hozó.

Lebendigmachung, die, felelevenités.

Lebensart, die, überhaupt, élet, életmód, élés, élésmód; beſonders in Anſehung der Sittlichkeit, erkölcs, élet; des Erwerbes, életmód, mesterség, élelem neme, élet neme; des Betragens gegen Andere, pallérozottság, pallérozott erkölcs; keine Lebensart beſitzen, pallérozatlan lenni.

Lebensbahn, die, élet folyása, pálya.

Lebensbalſam, der, életbalzsam.

Lebensbaum, der, tújafa.

Lebensbedürfniß, das, életbeli fogyatkozás.

Lebensbeſchreiber, der, Biograph, életíró, életleíró.

Lebensbeſchreibung, die, életleírás.

Lebensdauer, die, élet ideje.

Lebensende, das, az élet vége, élet fogyta, halál.

Lebensfaden, der, élet fonala.

Lebensfriſtung, die, az élet megtartása.

Lebensgefahr, die, élet veszedelme; in Lebensgefahr gerathen, életének veszedelemben forogni.

Lebensgeiſt, der, éltető szellem.

Lebensgeſchichte, die, élettörténet.

Lebensgröße, die, termet nagysága, termet; in Lebensgröße malen, testi nagyságában v. termetében lefesteni.

Lebenshauch, der, éltető lehellet.

Lebensjahr das, az élet esztendeje.

Lebenskraft, die, életerő, életőerő.

Lebenskürze, die, az élet rövidsége.

Lebenskunſt, die, az élet mestersége.

Lebenslang, adv., holtig, míg élek, v. élsz 's a' t.

Lebenslänge, die, élet hossza.

Lebenslänglich, adj., holtigvaló, p. o. jutalom, fizetést nyerni.

Lebenslauf, der, élet folyása v. pályája, élet folyam.

Lebenslicht, das, az élet világa.

Lebensluft, die, éltetőlevegő.

Lebensmittel, die, élelem, eleség.

Lebensordnung, die, az élet rendje, életbeli rendtartás.

Lebenspfad, der, az élet ösvénye.

Lebenspflicht, die, életbeli kötelesség.

Lebensplan, der, az élet kiszabott v. elrendelt útja és módja.

Lebensquelle, die, élet forrása.

Lebensregel, die, élet regulája.

Lebensſatt, lebensmüde, adj., életére ráúnt, életét megúnt.

Lebensſtrafe, die, halálos v. halálra való büntetés.

Lebenstage, die, az élet napjai.

Lebenstrank, der, élet adó ital, élet itala.

Lebensumſtände, die, életbeli környülállások.

Lebenswandel, der, élet, életmód; einen ſchlechten Lebenswandel führen, rossz életet élni; einen tugendhaften Lebenswandel führen, feddhetetlenül élni.

Lebenswaſſer, das, élet adó víz, életvíz.

Lebensweiſe, die, életmód.

Lebensweisheit, die, életbeli bölcsesség.

Lebenszeichen, das, élet jel.
Lebenszeit, die, élet ideje.
Lebensziel, das, az élet czélja v. vége.
Lebenszweck, der, élet tárgya.
Leber, die, máj.
Leberader, die, májér.
Leberchen, das, májocska.
Leberfarbe, die, májszín.
Leberfarbig, adj., májszínű.
Leberfleck, der, májszínű folt a' testen.
Leberfleckig, adj., májszín foltos.
Leberklos, der, májos gombócz.
Leberknödel, das, idem.
Leberkrankheit, die, májbetegség, májsájás, májdugúlás.
Leberkraut, das, májfű, nemes májfű.
Leberstein, der, májkő.
Leberverhärtung, die, májdagadás.
Leberverstopfung, die, májszorúlás.
Leberwurst, die, májoshurka.
Lebhaft, adj., vídám, eleven p. o. ész v. elme; ein lebhafter Knabe, eleven v. virgoncz gyermek; ein lebhaftes Pferd, jókedvű ló; ein lebhafter Briefwechsel, sűrű levelezés; trop. von Leidenschaften, z. B. eine lebhafte Freude empfinden, szivbeli v. édes örömöt erezni; ein lebhafter Streit, heves perlekedés; eine lebhafte Vorstellung, eleven képzelődés; eine lebhafte Farbe, überhaupt, eleven szín; besonders des Gesichtes, vídám orcza; adv. elevenen, vídámon; nachdrücklich, hathatósan, hevesen.
Lebhaftigkeit, die, elevenség, vídámság; die Lebhaftigkeit verlieren, csüggedni; viel Lebhaftigkeit besitzen, nagyon elevenen lenni; trop. erő, hathatósság; die Lebhaftigkeit verlieren, elevenségében hanyatlani; mit Lebhaftigkeit, hevesen, tűzesen.
Lebkuchen, der, mézespogácsa.
Lebkuchenbäcker, Lebkuchler, Lebzelter, der, mézeskalácsos v. bábos.
Leblos, adj., élet és elevenség nélkül való, lelketlen, holt; trop. ohne Munterkeit, lankadt, csüggedt; erőtlen p. o. beszéd.
Leblosigkeit, die, lelketlenség; trop. lankadtság.
Lebtage, die, pl. in der Redensart, mein, dein, sein Lebtag, teljes életemben, életedben, életében.
Lebzeiten, die, pl. in der Redensart, bei meinen Lebzeiten, míg én élek.
Lechzen, vor Trockenheit Risse bekommen, a' nagy szárazság miatt megrepedezni; dürsten, elepedve lenni a' nagy szomjúság miatt; trop. epekedni valami után, epedni valamiért.
Lechzen, das, hevesség; trop. epekedés, epedés valamiért.
Leck, adj., das ist Spalten habend, hasadozott, repedezett; leck seyn, megrepedezve lenni.
Leck, der, hasadás, repedés.
Lecken, nyalni, p. o. tányért; Honig lecken, mézet nyalogatni.
Lecken, das, nyalás, nyalogatás.
Lecker, adj., von Speisen, nyalánk, inynekvaló; von Menschen, ételben válagató, nyalánk.
Lecker, der, nyalakodó, nyaló, nyalánk; válogató, finnyás.
Leckerbissen, der, nyalánkság, csemege, kedves falat.
Leckerhaft, adj., nyalánk, csemegés; adv. nyalánkon.
Leckerhaftigkeit, die, nyalankság.
Leckermaul, das, nyalánk, csemege szerető.
Lection, die, was vorgelesen wird, tanítás, leczke; was zu erlernen ist, feladott v. kiszabott leczke, tanúlni való; Vortrag eines Lehrers, tanítás; Lection halten, tanítást tenni; die Lection ist aus, vége van a' tanításnak; die Lection fleissig besuchen, szorgalmatosan járni a' tanításra; st. Verweis, dorgálás, pirongatás, szemre hányás, feddés; jemanden eine Lection geben, valakit megdorgálni, megpirongatni.
Lectüre, die, olvasás, könyvolvasás; er hat viel Lectüre, igen olvasott ember.
Leder, das, bör.
Lederband, das, (eines Buches), bőrkötése a' könyvnek.
Lederbereiter, der, bőrkészitő, tímár.
Lederbereitung, die, bőrkészités, tímárság.
Lederhändler, der, bőrrel kereskedő, bőráros.
Lederhandel, der, bőrrel való kereskedés.
Lederhart, adj., bör keménységű, kemény mint a' bör.
Ledern, adj., bőr, bőrből való; lederne Handschuhe, bőrkesztyű.
Ledern, megbőrözni.
Ledig, adj., st. leer, üres; unbewohnt, üres p. o. ház; unbesetzt, üres p. o. hivatal; hely; unverheirathet, nőtelen, p. o. férjfi, hajadon t. i. leány; der ledige Stand, nőtelenség, nőtelen állapot; ohne Geschäfte, dolog-

talan; frei von etwas, ment, szabad valamitől.
Ledigkeit, die, üresség.
Lediglich, adv., d. i. gänzlich, egészen, egy általjában, csupán csak.
Leer, adj. et adv., üres, üresen; trop. ſt. unwiſſend, p. o. es iſt ein leerer Kopf, üres fejü ember; ohne Bedeutung, haszontalan, hijábanvaló p. o. beszéd, ígéretek.
Leere, die, üresség; hijábanvalóság, haszontalanság.
Leeren, kiüresíteni, kiürítni.
Lefze oder Lippe, die, ajak.
Legal, adj., törvényes; adv. törvényesen.
Legalität, die, törvényesség.
Legat, der, küldött, követ.
Legat, das, hagyomány, hagyott jószág.
Legations-Rath, der, követségi tanácsos.
Legations-Secretär, der, követségi titoknok.
Legen, letenni, vetni, feküdtve tenni v. letenni valamit, p. o. asztalra; etwas bei Seite legen, félretenni valamit; ſich legen, feküdni, lefeküdni; ſich ins Bett legen, lefeküdni az ágyba; ſich zu Bette legen, lefeküdni, t. i. alunni; ſich legen, wie z. B. der Wind, megszünni, megcsillapodni, mint a' szél; ſich z. B. auf die Wiſſenſchaften legen, a' tudományokra adni magát; ſich auf die faule Seite legen, heverni, korhelkedni; Hand an das Werk legen, elkezdeni valamit, hozzáfogni v. kezdeni valamihez; Hand an jemanden legen, erőszakos kézzel bánni valakivel; Hand an ſich legen, magát megölni.
Legen, das, die Legung, tevés, letevés, lerakás.
Legezeit, die, a' tojás ideje, mikor a' tyúkok 's a' t. tojnak.
Leghenne, die, tojós tyúk, tojó tyúk.
Legung, die, tevés, tétel.
Lehde, die, parlag.
Lehen, ſiehe Lehn.
Lehm, der, sár, gyúrt sár, tapasz, agyagsár.
Lehmen, d. i. mit Lehm beſtreichen, überziehen, besározni, gyúrt sárral betapasztani.
Lehmern, adj., sárból való, sár, gyúrt sárból készült, agyak.
Lehmgrube, die, agyagverem.
Lehmicht, adj., agyagos.
Lehmig, adj., sáros, agyagos.
Lehmwand, die, agyagfal, sárfal, tapaszfal.
Lehn, Lehen, als Neutr., ein verliehenes Recht, másnak adott birtok jusz; ein Lehngut, időre v. örökbeadott adózó jószág, adófizető birtok; das Lehen verwirken, örökös jószágát v. birtokát elveszteni, p. o. felségsértés v. hazaárulás miatt; als fem. die Lehn, d. i. Belehnung, birtokáltalengedés, p. o. árendába v. más tekintetből; jemand. ein Gut in die Lehn geben, valakinek valamelly jószágot birtokúl általengedni.
Lehnbar, adj, örökbe adható t. i. jószág, örökös jószághoz tartozó v. azt illető.
Lehnbrief, der, örökös jószági v. birtoki oklevél.
Lehndienſt, der, örökös jószághoz kötött szolgálat.
Lehne, die, das, woran man ſich lehnt, támasz, támaszkodó, könyöklő; an Schanzen, védsáncz; des Stuhles, szék háta.
Lehnen, an etwas, hozzá támasztani valamit valamihez; ſich an etwas lehnen, valamihez hozzá támaszkodni, p. o. fához; ſt. leihen, kölcsönözni valamit, kölcsön adni.
Lehnerbe, der, adózó birtok örököse.
Lehnfällig, adj., mint adózó birtok v. örökség által ment v. másra szállott.
Lehnfall, der, birtokürülés.
Lehnfolge, die, birtokban következés.
Lehnfolger, der, az adózó birtok örököse.
Lehngebühren, die, a' birtok általvétel váltsága.
Lehngericht, das, adózó birtoki törvényszék.
Lehngut, das, adózó birtok v. jószág.
Lehnbaft, adj., adózó t. i. a' nyertjószágtól v. örökségtől.
Lehnherr oder Lehnsherr, der, az adózó birtok ura.
Lehnlakay, der, napszámra fogadott inas.
Lehnmann, Lehnsmann, der, adózó birtokos.
Lehnpflicht, die, birtokhoz kötött tartozás.
Lehnrecht, das, adózó birtoki juss.
Lehnſatz, der, kölcsönözött állítás.
Lehnſeſſel oder Lehnſtuhl, der, karszék, hátasszék.
Lehnsfähig, adj., a' kire általmehet adózó birtok.

Lehramt, das, tanító v. tanítói hivatal.
Lehrart, die, tanításmód, tanítás módja.
Lehrbegierde, die, tanításra vágyás v. kivánás; tanúlásra vágyás v. kivánás.
Lehrbegierig, adj., tanítni vágyó v. kivánó; tanúlni vágyó v. kivánó; adv. tanítni vagyással; tanúlni vágyással.
Lehrbegriff, der, tanítás alkotmánya; kurzer Lehrbegriff, a' tudomány summás alkotmánya; Lehrbegriff einer Kirche, hitágazat.
Lehrbrief, der, szabadúlólevél, a' mesterlegényeknél.
Lehrbuch, das, tanítókönyv.
Lehre, die, die man gibt, oktatás, tanítás; die man ſich zur Warnung nimmt, tanúság; zur Lehr dienen, tanúságúl szolgálni; der Vortrag einer Erkenntniß, tudomány; falſche Lehren, hamis tudomány; ſ. Unterweiſung, tanítás, tudományra való tanítás; bei Handwerkern, mesterség tanúlás, inasság, inaskodás; jemand in die Lehre geben, valakit mesterségre máshoz adni; in der Lehr ſtehen, inaskodni.
Lehren, tanítni, megtanítni, p. o. mesterségre, tudományra; trop. zeigen, an den Tag legen, z. B. die Zeit wird es lehren, megmutatja az idő; Gelegenheit zu etwas geben, z. B. Noth lehrt beten, megtanít a' szükség könyörögni.
Lehren, das, d. i. Unterricht, tanítás, oktatás.
Lehrer, der, tanító; tanítómester.
Lehrerinn, die, tanító asszony v. leány.
Lehrfähigkeit, die, tanító tehetség.
Lehrgabe, die, tanító adomány, tanításbeli adomány.
Lehrgebäude, das, rendalkat, alkotmánya valamelly tudománynak, tudomány rendszer v. alkotmány.
Lehrgedicht, das, tanító versezet.
Lehrgeld, das, tanításbér, fizetés a' tanításért.
Lehrherr, der, tanitómester, a' mesterségtanúló inas gazdája.
Lehrjahr, das, inasi esztendő.
Lehrjunge, der, inas, mesterségtanúló inas.
Lehrling, der, tanítvány, tanúló; tanúló inas t. i. mesterséget.
Lehrmeiſter, der, tanító mester.
Lehrmeiſterinn, die, tanító asszony v. leány.
Lehrmethode, die, tanításmód.
Lehrprobe, die, inasi remekadás; Lehrprobe ablegen, felszabadúló remeket készítni.
Lehrpunkt, der, tétel
Lehrreich, adj., tanúságos, tanúsággal teljes, oktató, a' tanúságra hasznos.
Lehrſaal, der, tanító palota v. szoba.
Lehrſatz, der, tudományos tétel; mondás, állítás.
Lehrſpruch, der, tanúság, fontos mondás.
Lehrſtand, der, tanítói kar v. rend, tanítók karja v. rendje.
Lehrſtube, die, tanító szoba.
Lehrſtuhl, der, tanítószék, katedra; das Amt ſelbſt, tanítói hivatal.
Lehrſtunde, die, tanítóóra; Lehrſtunde halten, tanítni; einer Lehrſtunde beiwohnen, jelen lenni a' tanításokon.
Lehrton, der, tanító hang.
Lehrtheil, der, tanító rész.
Lehrzeit, die, bei Handwerkern, az inaskodás kiszabott ideje; in den Schulen, tanúlás ideje.
Leib, der, test, emberi test, az ember teste; z. B. ein ſiecher Leib, a' beteges test; wohl bei Leibe, testes, kövér; bleib mir vom Leibe, távozz tőlem, hozzám se közelíts; keine Ehre im Leibe haben, becsületével nem gondolni; kein Herz im Leibe haben, félénk lenni; der Rumpf des Leibes, derék, a' test dereka; der Unterleib, der Bauch, has; offener, harter Leib, könnyen menő has, szorúlt has, hasszorúlás; trop. z. B. bei Leibe nicht! éppen nem! teljességgel nem! ſage es bei Leibe nicht, meg ne mond valahogy.
Leibarzt, der, udvari főorvos, a' fejedelem orvosa.
Leibbinde, die, testpóla, testpólyázó.
Leibbuch, das, legkedvesebb könyve valakinek.
Leibchen, das, ein kleiner Leib, testecske; eine Art Kleidung, mejjrevaló, derékravaló, mellényke.
Leib-Chirurgus, der, fő- v. rendszerént való seborvosa valakinek.
Leibeigen, adj., rabszolgai.
Leibeigene, die, rabszolgáló.
Leibeigener, der, rabszolga.
Leibeigenſchaft, die, rakszolgaság.
Leibeigenthum, das, rabszolga.
Leibeſſen, das, kedves étele valakinek.
Leibfarbe, die, testszín; kedves színe valakinek.
Leibfarben, adj., testszinű.
Leibgarde, Leibwache, die, testőrző sereg, t. i. a' fejedelemnél.

Leibgardist, der, testőrző, t. i. a' fejedelemnél.

Leibgedinge, das, kialkudott holtigvaló élelembeli jövedelem.

Leibgürtel, der, öv, övedző.

Leibhaft, leibhaftig, adj., testi, testes; st. wirklich, wahr, igazi, valóságos; sie ist das leibhafte Bild der Mutter, valóságos képe az annyának; st. persönlich, maga, személyszerént, testestől lelkestől; z. B. da ist er leibhaft, imé itt van önnön maga; er ist der leibhaftige Teufel, csupa megtestesült ördög; adv. testiképpen; valóban.

Leibjäger, der, rendes vadász.

Leibkoch, der, tulajdon és főszakácsa valakinek.

Leibkutscher, der, tulajdon és legkedvesebb kocsisa valakinek.

Leiblich, adj, testi; körperlich, testes, testel felruházott; leiblicher Eid, személyes esküvés; st. natürlich, von jem. Person herkommend, testvér, édes, igazi; z. B. der leibliche Vater, Bruder, édes attya, fija, valakinek; der leibliche Bruder, testvér báttya v. öcsse valakinek; die leibliche Schwester, testvér nénje v. húga valakinek; adv. testiképpen, természetesen.

Leiblied, das, legkedvessebb ének v. dal.

Leib-Musikus, der, tulajdon muzsikusa; t. i. a' fejedelemnek.

Leibpage, der, rendes v. főbb úrfi inas a' fejedelemnél.

Leibpferd, das, legkedvesebb lova valakinek.

Leib-Regiment, das, tulajdon kedves, főbb v. testőrző ezredje a' fejedelemnek.

Leibrenten, die, holtigvaló jövedelem az élelemre.

Leibrock, der, eig. köntös; bes. legkedvesebb köntöse valakinek.

Leibschaden, der, sérültség.

Leibschmerzen, der, fájás a' testben.

Leib-Schwadron, Leib-Eskadron, die, tulajdon, legkedvesebb v. testőrző lovasosztály.

Leibspeise, die, kedves étele valakinek.

Leibspruch, der, kedves mondása valakinek.

Leibstuhl, der, szükségtévő szék.

Leibstück, das, kedves-darab, kedves dal valaki előtt.

Leibtrank, der, legkedvesebb itala valakinek.

Leibwache, die, testőrző sereg.

Leibwäsche, die, fejér ruha.

Leiche, die, halott, holttest; die Leiche bestatten, a' halottat eltemetni; die Leiche begleiten, kikésérni.

Leichenbegängniß, das, halotti pompa, temetés.

Leichenbegleitung, die, halottkésérés; die Leichenbegleiter, halottkésérők.

Leichenbitter, der, Leichenbitterinn, die, halottas ember v. asszony, temetésre hívogató.

Leichenblaß, adj., elhalaványodott.

Leichen-Ceremonien, die, halotti tisztesség v. pompa.

Leichenessen, das, tor, halotti tor.

Leichenfakel, die, temetéskori fáklya.

Leichengedicht, das, halotti versezet v. versek, búcsúztató.

Leichengeld, das, halottpénz.

Leichengepränge, das, halotti pompa.

Leichengeruch, der, halottszag.

Leichengerüst, das, halotti alkotmány.

Leichengesang, der, halotti ének.

Leichenhaus, das, halottas ház.

Leichenhuhn, das, halálmadár, bagoly.

Leichenkosten, die, temetési költség.

Leichenmusik, die, halotti muzsika.

Leichenpredigt, die, halotti predikáczió.

Leichenrede, die, halotti beszéd.

Leichenredner, der, halotti beszédtartó.

Leichenstein, der, sírkő.

Leichenträger, der, halottvivő.

Leichentuch, das, halottszőnyeg.

Leichenwagen, der, testhordó szekér, halottas szekér.

Leichenzug, der, halott késérés, halotti pompa.

Leichnam, der, holttest, halott.

Leicht, adj., könnyű; trop. z. B. ein leichtes Herz haben, csendes elmével lenni; was wenig Mühe kostet, könnyű, nem nehéz t. i. véghez vinni; leichte Soldaten, könnyüszerű v. fegyverű katonaság; leichte Reiterei, könnyű lovasság; ein leichtes Pferd, könnyen futó ló; eine leichte Speise, könnyen emészthető étel; nicht stark genug, csekély, p. o. fájdalom, könnyű, p. o. munka, kevés fáradtság; st. leichtsinnig, unbeständig, könnyelméjű, változó, állhatatlan, t. i. ember; ein leichter Sinn, könnyelméjűség; adv. könnyen, nem nehezen; ohne Beschwerde, könnyüséggel, folyvást; ein wenig, ohne Bedeutung, kevéssé; z. B. leicht verwundet, egy kevéssé megsebesedett.

Leichtfertig, adj., vásott, csintalan, paj-

kos, dévaj; adv. vásottan, csintalanúl, pajkosan.

Leichtfertigkeit, die, csintalanság, vásottság, pajkosság, dévajság.

Leichtfüßig, adj., futós, fürge.

Leichtgläubig, adj., könnyen hivő.

Leichtgläubigkeit, die, könnyen hivés v. hivőség hiedékenség.

Leichthin, adv., sietve, felében, imígyamúgy; téltül, harmadában t. i. valamit tenni.

Leichtigkeit, die, könnyűség, könnyű volta valaminek; ſt. Schnelligkeit, könnyűség a' futásban, sebesség; Mangel an Anſtrengung, z. B. mit Leichtigkeit, könnyen; mit großer Leichtigkeit, a' legkönnyebb módon, igen könnyen.

Leichtlich, adv., könnyen.

Leichtſinn, der, hiúság, könnyelméjűség, könnyelmo; ſt. Unbeſtändigkeit, állhatatlanság, gondolatlanság; csélcsapság; aus Leichtſinn, gondolatlanságból.

Leichtſinnig, adj., gondolatlan, könnyelméjű, csélcsap; ein leichtſinniger Menſch, könnyelméjű ember; adv. gondolatlanúl.

Leichtſinnigkeit, die, gondolatlanság, csélcsapság.

Leichtweg, adv., imígy amúgy.

Leid, adv., sajnos, kedvetlen; z. B. es thut mir leid, sajnálom; fájlalom; es iſt mir leid um dich, sajnállak, féltelek, szánlak.

Leid, das, ſt. Beleidigung, Unrecht, sérelem, bántás, bántódás; jemanden etwas zu Leide thun, valakinek sérelmet okozni, valakit megsérteni, megbántani; ſich ein Leides thun, megölni magát; ſt. Betrübniß, Kummer, szomorúság, bánat; vor Leid vergehen, bánatjában v. búvában elepedni; ſt. Mitleid, szánakozás, fájlalás; ſt. Trauer, gyász, siralomgyász; um jem. Leid tragen, gyászolni valakit.

Leider, interj, fájdalom, oh fájdalom!

Leiden, szenvedni, elszenvedni, eltűrni valamit; was man nicht leiden kann, tűrhetetlen, szenvedhetetlen; Schaden leiden, kárt vallani; ſt. ertragen, z. B. das kann ich leiden, eltűrhetem, elszenvedhetem, kiállhatom; jemand nicht leiden können, valakit nem szenvedni; ſt. verſtatten, den Umſtänden ꝛc. gemäß ſeyn, szenvedni; die Sache leidet keinen Aufſchub, a' dolgot nem lehet halasztani; etwas geſchehen laſſen, nicht hindern, megengedni, megszenvedni; dieſes kann nicht gelitten werden, ezt nem lehet megengedni.

Leiden, das, Erduldung, szenvedés, türés; Beſchwerlichkeit, szenvedés, sérelem; inneres Leiden, d. i. Kummer, bú, bánat, szomorúság.

Leidend, adj., szenvedő; adv. szenvedőleg, szenvedve.

Leidenſchaft, die, Affekt, indúlatoskodás, indúlatosság, indúlat; iſt ſie heftig, felgerjedés, felindúlás, heveskedés.

Leidenſchaftlich, adj., indúlatos, heveskedő; adv. indúlatosan, hevesen, heveskedve.

Leidenſchaftlichkeit, die, indúlatosság, heveskedés.

Leidenſchaftlos, adj., indulatosságtalan, hevességtelen, csendes vérű.

Leidenſchaftloſigkeit, die, csendes vérűség, fel nem indúlás.

Leidensgenoſſe, der, szenvedő társ.

Leidensgeſchichte, die, (von Chriſto), a' Krisztus szenvedéseinek előadása.

Leidig, adj., láſtig, terhes, bajos; elend, nyomorúlt; ein leidiger Troſt, sovány vigasztalás; ſchädlich, ártalmas p. o. pénz.

Leidlich, adj., erträglich, tűrhető, szenvedhető p. o. kár; mittelmäßig, középszerű, meglehetős; adv. tűrhetőleg, szenvedhetőleg; meglehetősen.

Leidlichkeit, die, tűrhetőség, tűrhető állapot v. tulajdonság; középszerűség, meglehetősség.

Leidtragend, adj., szomorkodó, keserg, bánatos, gyászviselő.

Leidweſen, das, fájdalom, szomorkodás, szomorúság.

Leihbank, die, hitelező pénztár.

Leihen, borgen, gegen Zurückerſtattung, adni valamit t. i. haszonvételre, kevés időre, p. o. könyvet; gegen Intereſſe, kölcsönözni, hitelezni, kölcsön adni, p. o. pénzt; trop. z. B. Schmeichlern ſein Ohr leihen, hízelkedőknek beszédekre hallgatni; als ein Darlehen empfangen, nehmen, kölcsön venni v. kérni valakitől, kölcsönözni mástól p. o. pénzt.

Leihen, das, kiadása, oda adása valaminek kevés időre; kölcsönözés, kölcsönadás, hitelezés.

Leiher, der, kölcsönöző; des Geldes, hitelező; auf Zinſen, kamatra hitelező, uzsorás; der etwas als Darlehen nimmt, kölcsönöző.

Leihhaus, das, hitelező ház, kölcsönöző ház.
Leihkauf, der, áldomás; den Leihkauf trinken, áldomást inni; Angeld, foglaló pénz.
Leilacken, der, lepedő.
Leim, der, enyv, enyő, enyű.
Leimbaum, der, tőklevelű jávorfa.
Leimen, enyvezni, megenyvezni.
Leimen, das, megenyvezés.
Leimfarbe, die, enyőszín.
Leimfuge, die, enyvezés helye, összefoglalás.
Leimicht, adj., ollyan mint az enyv.
Leimig, adj., enyves, enyekes.
Leimruthe, die, lépes vessző, lépvessző.
Leimfieder, der, enyvfőző.
Leimtopf, der, enyves fazék.
Leimwaſſer, das, enyves víz.
Lein, der, len; lenmag.
Leinbau, der, lentermesztés.
Leinblüthe, die, lenvirág.
Leinchen, das, kötelecske.
Leine, die, kötél.
Leinen, adj., len, lenből való v. készült.
Leinknoten, der, lenbuga.
Leinöhl, das, lenmagolaj.
Leinfaat, die, lenföld.
Leinſame, der, lenmag.
Leinwand, die, vászon, gyolcs.
Leinwanden, adj., vászonból való.
Leinwandhandel, der, gyolcsal és vászonnal való kereskedés, gyolcsos kereskedés.
Leinwandhändler, der, Leinwandhändlerinn, die, gyolcsáros, gyolcsos, vászonnal kereskedő.
Leinwandhandlung, die, gyolcsos kereskedés, gyolcsos bolt.
Leinweber, der, takács.
Leinweberey, die, takácsság; die Kunſt, takács mesterség; das Gewerbe ſelbſt, takácsság; der Ort des Webens, takácsmühely.
Leiſe, die, d. i. Geleiſe, kerékvágás.
Leiſe, adj., ſanft, ſchwach, csendes, gyenge, lassú; eine leiſe Stimme, csendes hang v. szó; leiſer Schlaf, ébrenvaló álom; ſt. ſcharf, z. B. leiſes Gehör, éles hallás; adv. csendesen p. o. járni, lábujjhegyen járni; leiſe ſprechen, lassan beszélni; mit jemanden leiſe reden, suttogva beszélni valakivel.
Leiſe reden, das, lassú beszéd, susogás, suttogás.
Leiſetreter, der, Horcher, hallgatódzó, lábujjhegyen járó; gar zu gelinder Prediger, igen szelíd predikátor.
Leiſte, die, heveder, léczdarab; eine Einfaſſung, pártázat, párkányozat; eine Vertiefung, rovátk, barázda; die Weichen am Körper, a' test vékonya, lágyék vékonya.
Leiſten, der, bei Schuhmachern, kapta; Sprichwort: alles über einen Leiſten ſchlagen, mindent egy kaptára ütni v. egy rámára húzni; Schuſter bleib bei deinem Leiſten, varga ne tovább a' kaptánál.
Leiſten, bewerkſtelligen, tellyesíteni, megtenni, megcselekedni valamit; Huldigung leiſten, hódolni; Gehorſam leiſten, engedelmeskedni; Hülfe leiſten, segítségül lenni; Bürgſchaft leiſten, szavatos lenni, kezességet vállalni valamiért; Widerſtand leiſten, ellentállani; Geſellſchaft leiſten, társ lenni valamiben, elkésérni valakit valahová; einen Eid leiſten, megesküdni; Zahlung leiſten, lefizetni a' mivel tartozik valaki.
Leiſtenbinde, die, vékonyt övedző, lágyékpólya.
Leiſtenbruch, der, vékonyban való sérültség, lágyéksérülés.
Leiſtengeſchwulſt, die, lágyékdaganat.
Leiſtenſchneider, der, kaptafaragó.
Leiſtung, die, tellyesítés, véghezvitel, bétöltése valaminek.
Leitband, das, vezető pántlika, gyermekvezető póla.
Leiten, führen, vezetni, p. o. vakot kezénél fogva; Waſſer aus einer Quelle leiten, kiárkolni, kivezetni a' vizet a' forrásból; trop. vezérleni, igazgatni; ein Geſchäft leiten, valamelly dolgot vinni.
Leiten, das, vezetés, vezérlés.
Leiter, der, vezető.
Leiter, die, lajtorja, hágcsó; am Wagen, szekároldal; in der Muſik, hanglajtorja.
Leiterbaum, der, lajtorja fa v. rud.
Leiterſproße, die, lajtorjafog.
Leiterwagen, der, parasztszekér.
Leitfaden, der, vezérfonal.
Leithammel, der, vezérörű, kolompos örű.
Leithund, der, vezető eb, pórázos kutya.
Leitriemen, der, póráz.
Leitſeil, das, gyeplő.
Leitſtern, der, vezércsillag.
Leitung, die, vezetés, vezérlés.
Leitzeug, das, (in der Phyſik), higgitó- v. olvasztószer.

Lende, die, ágyék, vékony; czomb.
Lendenbraten, der, (Lungenbraten), bagánypecsenye, felsárpecsenye.
Lendenkrankheit, die, ágyékfájás.
Lendenlahm, adj., csipejére sánta.
Lendenſchmerz, der, ágyékfájás.
Lendenwirbel, der, ágyékforgó.
Lenken, igazgatni; ein Schiff lenken, kormányozni a' hajót; Pferde lenken, hajtani, igazgatni, p. o. a' lovakat; Zügel lenken, a' gyeplőt tartani, igazgatni; trop. kormányozni, igazgatni; das Geſpräch auf etwas lenken, a' beszédet másra v. másfelé fordítni.
Lenken, das, vezérlés, kormányozás, igazgatás.
Lenker, der, kormányozó, igazgató.
Lenkriemen, der, gyeplőszíj, gyeplő.
Lenkſam, adj., z. B. ein Pferd, hajtható, kormányozható, t. i. ló; trop. von Menſchen, engedelmes, engedő, kormányozható.
Lenkſamkeit, die, kormányozhatóság.
Lenkſeil, das, gyeplő, vitorla forgató kötél.
Lenkung, die, igazgatás, intézés, hajtás.
Lenz, der, tavasz.
Lenzmonat, der, böjtmás hava, Marczius.
Leopard, der, leopárd.
Lerche, die, pacsirta.
Lerchenfang, der, Lerchenſtreichen, das, pacsirtafogás.
Lerchengarn, das, pacsirtafogó háló.
Lerchenbaum, (Lärchenbaum), der, veres fenyő.
Lerndegierde, die, tanúlnivágyás v. kívánás.
Lehrdegierig, adj., tanúlni vágyó v. kívánó.
Lernen, tanúlni; genau lernen, jól megtanúlni; auswendig lernen, könyvnélkűl megtanúlni; jemanden kennen lernen, valakit megesmerni.
Lernen, das, tanúlás.
Lernende, der, tánúló, tanítvány.
Lesbar, adj., olvasható; trop. kellemes olvasású.
Leſe, die, Weinleſe, szüret.
Leſebuch, das, olvasókönyv.
Leſegeſellſchaft, die, olvasó társaság.
Leſeholz, das, Reisholz, szedegetnivaló galy.
Leſen, etwas aufheben und ſammeln, szedni, felszedni, szedegetni p. o. gabonafejet, száraz galyakat; Weintrauben leſen, szüretelni; trop. durch Leſen leer machen, z. B. megszedni a' szőlő hegyet; 2) d. i. laut herſagen, z. B. Meſſe leſen, misét mondani; lehren, tanítni, mint p. o. az Akadémiában; beſonders olvasni; ich leſe, du lieſeſt, er lieſt, én olvasok, te olvasol, ő olvas; oft leſen, olvasgatni; trop. jemanden das Kapitel, den Text leſen, d. h. einen Verweis geben, valakit megdorgálni, megpirongatni.
Leſen, das, oder die Leſung, z. B. von Steinen, szedés, felszedés, szedegetés; auf Academien, tanítás, olvasás.
Leſepult, der, olvasó pulpitus v. támasz.
Leſer, der, Sammler, szedő, szedegető; im Buche, olvasó.
Leſerei, die, felettébbvaló olvasás.
Leſerinn, die, olvasó t. i. asszony, léány.
Leſerlich, adj., letsbar, olvasható; ſt. deutlich, világos, tiszta; adv. olvashatóképpen, világosan, tisztán.
Leſeſchule, die, olvasóiskola.
Leſeſtunde, die, olvasóóra.
Leſeſucht, die, olvasásra való vágyódás.
Leſeſüchtig, adj, olvasni vágyódó.
Leſeübung, die, gyakorlás az olvasásban.
Leſewelt, die, az olvasó közönség, a' kik az olvasásban gyönyörködnek.
Leſezeit, die, olvasás ideje; in Weinbergen, szüreti idő.
Leſezirkel, der, olvasó egyesület.
Letten, der, agyag, agyagföld, fazekas agyag.
Lettern, die, öntött betük.
Letticht, adj., mint az agyag, agyagos.
Lettig, adj., agyagos.
Letzen, gyönyörködtetni; ſich letzen, gyönyörködni.
Letzt, letzthin, adv., jüngſt, neulich, utólszor, most nem régiben, a' minap.
Letzte, der, die, das, der Zeit nach, utolsó, legutolsó, végső p. o. akaratja a' haldoklónak; in den letzten Zügen liegen, haldoklani, vonoglani; das letzte Gericht, itélet napja; 2) dem Orte nach, végső, legutólsó, szélső; 3) der Ordnung nach, utolsó p. o. levél, reménység.
Letztens, adv., neulich, a' minap, utólszor; utoljára, végtére.
Leuchte, die, világ, világítás.
Leuchten, világítni, világosítni, világolni mint a' csillagok, a' hóld; das Wetter leuchtet, villámlik; deutlich erkannt werden, világos v. nyilvánvaló lenni; hell machen, z. B. jeman-

den nach Hauſe leuchten, valakit lámpással haza késérni; leucht hieher, tartsd ide a' gyertyát.

Leuchten, das, világítás, fénylés; villámlás.

Leuchtend, adj., világositó, csillámló.

Leuchter, der, gyertyatartó.

Leuchtthurm, der, világító torony.

Leue, der, Löwe, oroszlán.

Leumund, der, hir, közbeszéd.

Leutchen, die, emberkék.

Leute, die, pl., emberek; gemeine Leute, köz nép; arme Leute, szegény emberek; unter die Leute kommen, az emberek társaságában forogni; oder ſtatt bekannt werden, elhirlelödni; Geld unter die Leute bringen, pénzt terjeszteni el az emberek között; viele Leute, sokan; manche Leute, némellyek; die Leute ſagen, azt mondják, azt beszéllik; ſt. Geſinde, cseléd, cselédek; emberek; meine, deine Leute, az én embereim, a' té embereid; Perſonen, die zur Familie gehören, a' famíliához tartozó személyek, emberek; z. B. meine Leute ſind nicht zu Hauſe, nincsenek itthon az embereim, az enyimek v. a' cselédim.

Leutſcheu, adj., emberkerülő.

Leutſelig, adj., emberséges, jámbor, nyájas, emberszerető; adv. nyájasan, kegyesen.

Leutſeligkeit, die, jámborság, nyájasság, emberség, emberszeretés.

Levante, die, levánta, keleti tájéka a' középtengernek.

Levantiſch, adj., levántai, napkelet tájéki, t. i. a' közép tengerre nézve.

Levit, der, lévita; trop. jemanden Leviten leſen, d. i. Verweis geben, valakit megdorgálni, megpirongatni.

Lexicograph, der, lexikoniró, szókönyviró.

Lexicon, das, lexikon, szókönyv. szótár.

Leyer, die, lant; Sprichw. bei der alten Leyer bleiben, mindég egy nótát húzni.

Leyermann, der, lantos.

Leyern, lantolni, lantot verni; ſt. zögern, késni, késedelmezni, húzni, halasztani valamit, vesztegleni.

Libyen, Libia tartomány.

Licht, das, világ, világosság; das Licht jemanden benehmen, elvenni valaki elött a' világosságot; im Lichte ſtehen, eig. elvenni valakitől a' világosságot t. i. eleibe állással, uneig. fogyatkozást okozni, ártani valakinek; jemanden hinter das Licht führen, elámitni, megcsalni valakit; das Licht der Welt erblicken, világra születni; ſt. Kerze, gyertya, Lichter ziehen, gyertyát mártani; gegoſſene Lichter, öntött gyertyák; das Mondlicht, oder der Mond ſelbſt, holdvilág, hold; z. B. das volle Licht, (Vollmond), hold tölte; das neue Licht, (Neulicht), újhold; trop. im Gegenſatze der Dunkelheit, világosság; klare Erkenntniß, világító eszköz; einer Sache mehr Licht geben, valamelly dolgot megvilágositni; jetzt gebt mir ein Licht auf, most látom a' dolgot; in der Malerei, im Gegenſatze des Schattens, világosság; Licht und Schatten beobachten, a' festésben arra vigyázni, hol legyen világosság, hol árnyék; ſt. Zierde, von ausgezeichneten Perſonen, z. B. ein Licht der Beredſamkeit, dísze v. fénye az ékesen szóllásnak.

Licht, adj., világos p. o. csillagzat; es wird licht, világosodik; bei lichtem Tage, világos v. fényes nappal; trop. von Farben, ſt. hell, világos színek; ſt. weitläufig, z. B. ein lichter Wald, ritka erdő, az az, nem sürü; das Fenſter iſt im Lichte 4 Fuß weit, ennek az ablaknak hézagja négy lábnyi szélességü; das Lichte von etwas, belső üregе, hézagja v. világa valáminek.

Lichtarbeit, die, gyertyánálvaló munka.

Lichtblau, adj., hellblau, világos kék.

Lichtbraun, adj., hellbraun, barnás.

Lichtchen, das, kevés világosság; gyertyácska, világocska.

Lichten, 1) entlaſten, kiürítni, kiüresitni p. o. a' boros hordót; ſt. aufheben, z. B. die Anker lichten, felszedni a' vasmacskákat, iſt es abgegeln, elindúlni a' hajóval; 2) d. i. hell machen, megvilágositni, világossá tenni; den Wald lichten, megritkitni az erdőt, a' fákat ritkitni, nyesni, kivagdalni a' sürüjét.

Lichten, das, kiüresités, a' vasmacskák felszedése.

Lichter, der, eine Art Schiffe, kis hajó, ladik.

Lichterloh, adv., z. B. brennen, lánggal égni, lobogni, lobogó lánggal égni.

Lichtfarben, adj., hellfarbig, világos színü.

Lichtform, die, gyertyamártó tegely.

Lichtgelb, adj., világos sárga.

Lichtgießer, der, gyertyaöntő.
Lichtgrau, adj., világos szürke.
Lichtgrün, adj., világos zöld
Lichtmasse, die, fénylő világosság.
Lichtmesse, die, ein Fest, gyertyaszentelő.
Lichtmücke, die, dallos szúnyog.
Lichtputze, Lichtschere, die, koppantó, hamvévő.
Lichtrecht, das, világosság jussa.
Lichtroth, adj, világos veres.
Lichtscheu, adj., világosság kerülő.
Lichtschirm, der, árnyéktartó.
Lichtschnuppe, die, gyertya hamva.
Lichtspan, der, fáklyaszilánk, faszövétnek.
Lichtstrahl, der, súgár, világosság sugára.
Lichtstumpf, der, gyertyafark.
Lichtträger, der, gyertyahordozo.
Lichtvoll, adj., eig. világító, világos, fénylő; trop. világos, értelmes, megérthető; eine lichtvolle Rede, értelmes beszéd; adv., trop. világosan, tisztán, értelmesen.
Lichtzieben, das, gyertyamártás.
Lichtzieher, der, gyertyamártó.
Lieb, adj., liebenswürdig, angenehm, kedves, kellemetes, kellemes; sehr lieb, igen kedves; ein lieber Knabe, kedves gyermek; ein liebes Mädchen, kellemetes leányzó v. leány; st. geliebt, geschätzt, kedves; lieber Freund! kesves barátom! adv. mit Verb., z. B. es ist mir lieb, azt szeretem; es wäre mir lieber, daß — jobban szerettem volna, ha — am liebsten trinke ich Wein bei Tische, legjobban szeretek bort inni ebéd közben; in der thätigen Bedeutung, liebend, z. B. lieb haben, szeretni, kedvelleni; lieb gewinnen, megszeretni, megkedvelleni; lieb seyn, kedveltetni valakitől; lieb gewinnen, megszeretni, megkedvelleni valakit.
Liebäugeln, kacsongatni.
Liebäugeln, das, kacsongatás.
Liebchen, das, szerető.
Liebe, die, szeretet; Liebe zum Leben, az élet szeretete; Liebe zur Tugend haben, szeretni a' virtust; das Bestreben, die Wohlfahrt anderer zu befördern, szeretet; ist's Wohlwollen, jóakarat, jóvolt; gegen Gott, Aeltern ꝛc., szeretet, tartozó szeretet, p. o. az Isten, szülék, jóltévők, haza iránt; falsche Liebe, színlett v. tettetett szeretet; vor Liebe, szeretetből, szeretet miatt; Liebe st. Gefälligkeit, szívesség; jemanden Liebe erweisen, szívességet mutatni valaki eránt; in der engsten Bedeutung, das Verlangen nach einer Person andern Geschlechtes, szerelem; im bösen Sinne, bujaság; der Genuß derselben, bujálkodás; sinnliche Liebe, buja szerelem; der Liebe ergeben seyn, szerelmeskedni; sich die Liebe aus dem Sinne schlagen, kiverni fejéből a' szerelmes gondolatokat, szerelmét elfelejteni.
Liebekrank, adj., szerelem betege.
Liebelei, die, szerelmeskedés.
Liebeln, szerelmet színleni.
Lieben, szeretni valakit, szeretettel viseltetni valaki eránt; von Herzlichen, sterblich lieben, nagyon belé szeretni valakibe; sehr lieben, nagyon megszeretni valakit; jemanden brüderlich, von Grund des Herzens lieben, testvéri módon, szívesen, szívből, teljes szívéből szeretni valakit; die Wissenschaften lieben, a' tudományokat kedvelleni; das Geld lieben, a' pénzt v. gazdagságot szeretni.
Liebenswerth, liebenswürdig, adj., szeretetre méltó; adv. szeretetre méltó módon, kedvesen, kellemetesen.
Liebenswürdigkeit, die, kellemetesség; in Hinsicht der äußern Gestalt, gyönyörüség.
Lieber, in der Anrede: Lieber! ey Lieber! kedvesem! sage Lieber! mond meg kedvesem v. édesem! — als Compar. st. werther, becsesebb, kedvesebb; st. vorzüglicher, jelesebb; angenehmer, kellemetesebb; adv. st. mit größerem Vergnügen, örömestebb, szivesebben; st. vielmehr, inkább.
Liebesangelegenheit, die, szerelmeskedés, szerelmes dolog.
Liebesband, das, szerelem kötele.
Liebesbegebenheit, die, szerelmes történet.
Liebesbezeugung, die, szeretetmutatás.
Liebesblick, der, szerelmes tekintet.
Liebesbrief, der, szerelmes levél.
Liebesbrunst, die, szerelmes tüze.
Liebesbündniß, das, szerelem kötés.
Liebesdienst, der, szivesség.
Liebeserklärung, die, Liebesantrag, der, szerelem nyilatkoztatás.
Liebesfeuer, das, szerelem tüze v. heve.
Liebesgedanken, die, szerelmes gondolatok.

Liebesgedicht, Liebeslied, das, szerelmes versezet, szerelemdal.
Liebesgeschichte, die, szerelmes történet és annak előadása.
Liebesgespräch, das, szerelmes beszélgetés.
Liebesgluth, Liebesflamme, die, szerelem tüze v. heve.
Liebesgott, der, kupido, Ámor, szerelemisten.
Liebesgöttinn, die, Vénus, szerelem istenasszonya.
Liebeshandel, der, szerelmeskedés, szerelembéli dolog.
Liebesmahl, das, (bei den frühern Christen), barátságos vendégség.
Liebespaar, das, szerető pár.
Liebespein, die, szerelem gyötrelme.
Liebespfand, das, szeretet záloga.
Liebespfeil, der, szeretet nyila.
Liebespflicht, die, szeretetbeli kötelesség.
Liebesqual, die, szeretet gyötrelme.
Liebessache, die, szerelembeli dolog, szerelem ügye.
Liebestrank, der, szerelem itala.
Liebestrieb, der, szerelem ösztöne.
Liebesverbindung, die, szerelmes szövetség.
Liebeswerk, das, szivesség; szeretet munkája.
Liebeswuth, die, szerelem dühössége.
Liebevoll, adj., szeretettel teljes; liebevolle Worte, szives szavak; adv. szeretettel, szivesen, szivességgel.
Liebhaber, der, kedvellő; ein Liebhaber der Wiſſenſchaften, a' tudományok kedvellője; beſonders ſt. Käufer, vevő; z. B. dieſe Waaren finden keine Liebhaber, ezen portékáknak nem igen akadnak vevői; ſt. Liebſter, szerető.
Liebhaberei, die, gyönyörködés v. kedvetelés valamiben, valamin kapás.
Liebhaberinn, die, überhaupt, kedvellője valaminek; beſonders, szerető.
Liebkoſen, hízelkedve nyájaskodni valakinek, csapodárkodni; mit Worten, édes szókkal kétségtetni.
Liebkoſend, adj., nyájaskodó; adv. nyájaskodva.
Liebkoſung, die, hízelkedés, nyájaskodás, csapodárkodás.
Lieblich, adj., kellemes, kellemetes, kedves; ein lieblicher Geruch, kellemetes illat; ein lieblicher Ton, kedves hang; adv. kellemesen, kedvesen.
Lieblichkeit, die, kellemesség, kedvesség, kellemetesség.
Liebling, der, kedvese, a' kit valaki különösen szeret v. kedvell, kedvence; ein Liebling der Götter ſeyn, az istenek kedveltje lenni; ein Liebling des Volkes ſeyn, a' nép előtt nagy kedvességben lenni.
Lieblingsausdruck, der, legkedvesebb kifejezés.
Lieblings-Autor, der, legkedvesebb szerző v. iró.
Lieblingsbuch, das, legkedvesebb v. kedvelt könyv.
Lieblings-Idee, die, kedvelt v. legkedvesebb képzelet.
Lieblingsmaterie, die, legkedvesebb v. kedvelt tárgy v. dolog, mellyről valaki beszélni szeret.
Lieblingsneigung, die, legnagyobb hajlandóság.
Lieblingsſchriftſteller, der, kedvelt iró valaki előtt.
Lieblingswunſch, der, legkedvesebb kivánsága valaminek.
Liebllos, adj., überhaupt, szeretettelen, szeretet nélkül való; beſonders gegen Menſchen, embertelen; gegen Gott, Wohlthäter, hálátlan; adv. szeretet nélkül; embertelenül.
Liebloſigkeit, die, szeretetlenség; embertelenség; hálátlanság.
Liebreich, adj., szeretettel teljes, nyájas, szives; das liebreiche Weſen, nyájasság, szivesség; adv. nyájasan, szivesen, barátságosan.
Liebreitz, der, édesgető szépség, kellem.
Liebreitzend, adj., kellemes, kellemetes; adv. kellemesen.
Liebſchaft, die, szerelmeskedés, szerelmes összeköttetés.
Liebſte, die, szerető; iſt's eine Braut, jegyes, mátka; iſt's die Gattinn, feleség, hitvese valakinek.
Liebſter, der, ſt. Liebhaber, szerető; Bräutigam, hölgy, jegyes; Gatte, férj; in der Anrede: kedvesem! édesem! liebſter Freund! kedves barátom; am liebſten, legörömestebb, leginkább.
Liebwerth, adj., kedves, drága, nagyra becsülendő.
Lied, das, ének, dal; ein geiſtliches Lied, dicséret; ein weltliches, világi dal, nota, dana.
Liedchen, das, nótácska, énekecske.
Liederbuch, das, énekes könyv.
Liederdichter, der, énekek, dalok szerzője.

Liederlich, adj., nachläßig, ronda, pangyola, t. i. az öltözetében; unachtsam. tunya, gondatlan, renyhe; leichtsinnig, könnyelmétjü, vásott, pajhos, pajsán; faul, rest, tunya, korhely; zügellos, szabolátlan, feslett erkölcsü, elfajult; adv. rondán, pongyolán, tunyán, tunyául, renyhén; pajsánul; szabolátlanul.

Liederlichkeit, die, rondaság; tunyaság, renyheség; feslett élet, szabolátlanság, fajultság.

Liedersammlung, die, énekek és dalok gyüjteménye.

Lieferant, der, szállító, p. o. portéka — eleség szállitó.

Liefern, ft. ütergeben. vinni, szállítni; Geld in die Staats-Caſſe liefern, pénzt a' státus tárába vinni; Brod ꝛc. für die Armee liefern, kenyeret 's a' t. a' tábor számára szállítni; Rekruten liefern, uj katonákat v. csonkokat adni; eine Schlacht liefern, megütközni, ütközetet kezdeni v. adni; jemanden liefern, t. i. zu Grunde richten, valakit megrontani; er iſt geliefert, oda van ő, vége van neki, elveszett.

Lieferung, die, szállitás, általadása a' szállitott dolognak.

Lieferungsſchein, der, bizonyságirás a' megesett szállitásról v. adásról.

Liegen, feküdni, heverni, p. o. a' földön; in jemand Füßen liegen, lábaihoz borulni; auf den Knien liegen, térdon állva lenni; in den Armen liegen, karjai közt lenni valakinek; am Boden, t. i. zerſtört liegen, levervo v. földre terítve lenni; im Bette liegen, betegen feküdni; in den letzten Zügen liegen, halálán lenni; prov. auf der Bärenhaut liegen, henyélni, heverészni; trop. z. B. Geld liegen haben, heverő pénzének lenni; entfernt liegen, távol lenni v. esni valamitől; im Fenſter liegen, az ablakból kikönyökölni; jemanden auf dem Halſe liegen, valakinek szüntelen a' nyakán lenni; der Handel, die Geſchäfte liegen, a'kereskedés; a' foglalatosságok hevernek; es liegt viel daran, sok függ attól; daran liegt mir alles, az legfőbb dolog előttem.

Liegen, das, heverés, fekvés; trop. [illegible]halt, mulatás.

[illegible], eig. fekvő; von lebloſen [illegible]fekvő, lévő, helyhetett; [illegible]. liegende Gründe, fekvő [illegible]ld, telek.

Lieſe, die, Erzsébet.

Lieutenant, der, hadnagy.

Lilie, die, liliom.

Lilienöl, das, liliomolaj.

Limonade, die, czitromos viz.

Limonie, die, czitrom.

Linde, die, hársfa.

Linden, adj., hársfa, hársfából való.

Lindenbaſt, der, hárshéjj.

Lindenbaum, der, hársfa.

Lindenblüthe, die, hársfavirág.

Lindenholz, das, hársfa.

Lindenwald, der, hársfaerdő.

Lindern, enyhítni, csendesítni, szüntetni, csilapítni; Sorgen lindern, gondokat oszlatni.

Linderud, adj., enyhitő, szüntető, csilapító.

Linderung, die, enyhítés, szüntetés, csilapítás.

Linderungsmittel, das, enyhitőszer; trop. enyhülés.

Lineal, das, lineázó, lénia, vonam.

Lineamente, die, arcz v. arczulatvonások, tenyérvonások.

Linie, die, hüzás, linea; eine gerade Linie, egyenes hüzás v. linea; eine krumme, görbe hüzás, hajlott linea; der Aequator, egyenlitő linea, közép abroncs; Reihe, sor; die Häuſer ſtehen alle in gerader Linie, a' házak mind egyenes sorban v. rendben állanak; in den Geſchlechtsregiſtern, 'ág, linea, nemzetséglinea; im Geſichte, vonások az ábrázaton és a' tenyéren; im Feſtungsbaue, árok, ároksánez.

Linienſchiff, das, linea hajó, első rangú hadi hajó.

Linientruppen, die, csatarendbeli katonaság.

Liniren, lineázni, vonalozni.

Link, adj., bal; balog, sete; die linke Hand, balkéz; zur Linken, balra; der linke Flügel, bal szárnya a' seregnek; die linke Seite einer Sache, z. B. des Tuches, fonákja, visszája p. o. posztónak.

Linkiſch, adj., ungeſchickt, ügyetlen, sete.

Links, adv., balra, balról, bal felől; links hin, balfelé; links ſehn, balog; links eſſen, bal kézzel enni; links um, balra.

Linschen, das, lencsécske.

Linſe, die, lencse; der Arcnnagel, tengelyszeg; ein linſenförmiges Glas in Sehröhren, lencseüveg; lencseformáju üveg.

Linſenförmig, adj., lencseformájú.

glas, das, lencseszabású üveg.
ſuppe, die, lencseleves.
n, das, ajakocska.
die, ajak, herabhangende Lippe, redt ajak.
buchſtabe, der, ajakbetű.
, im Reden, selypítni; ſt. Zi-
n, susogni, suttogni.
, das, selypítés: suttogás.
ie, csalárdság, ravaszság; ra-
kodás, fortély.
adj., ravasz, fortélyos; csa-
; adv. ravaszúl, fortélyosan.
, die, litánia.
apbie, die, (Steinſchreiberei, Stein-
'erey), kőmetszés, könyomtatás.
riſch, adj., tudományos.
tur, die, literatura, tudomá-
ság; könyvtudomány.
e, die, liturgia.
ie, vékony zsineg, sinór, spár-
Einfaſſung der Knöpflöcher, gomb-
szegély.
die, inasi pomparuha, libéria.
edienter, der, libériás inas.
as, dícséret, magasztalás, jem.
ertheilen, valakit dícsérni, ma-
talni; Gott Lob, hálá Istennek!
erde, die, dícséretrevágyás, di-
et kívánása.
erig, adj., dícséretre vágyó.
dícsérni, megdícsérni valakit:
über die Maßen loben, valakit
von v rendkívül magasztalni; ſich
loben, magát dícsérni; ſt. billi-
valamit helybehagyni, dícsérni.
das, dícsérés, dícséret.
verth, Lobenswürdig, adj., dí-
tes, dícséretre méltó.
würdigkeit, die, dícséretesség.
bebung, die, magasztalás, nagy
iret.
cht, das, dícsérő versezet.
ng, der, ének, dícséret.
, das, megasztaló ének.
ſen, dícsérni, magasztalni.
, die, dícsérőbeszéd, magasz-
, magasztaló beszéd.
ter, der, magasztaló, dícséret
ető.
terinn, die, magasztaló.
ft, die, magasztalás, írásba
lt dícséret, dícsérő irás.
en, dícséretet énekelni.
ch, der, dícséret, dicsérés, ma-
alás.
adj., helybeli, helyben tartozó.
das, helyheztetés, fekvés, állás.
as, überhaupt lyuk, lik, an Klei-
dern, szakadás, lyuk a' ruhán, am Kopfe, ꝛc. lyuk, seb a' fején, karon, lábon; ſt. Oeffnung, nyílás; ſchlechte Wohnung, nyomorú, alacsony lakás, kunyhó; beim Kegelſpiel, lyuk a' tekézésben v. kuglizásban.
Lochſäge, die, lyukasztó fürész.
Locke, die, hajfürt.
Locken, in Locken legen, felfodorítni, felfürtözni a' hajat.
Locken, von Thieren, csalogatni, hozzá csalogatni p. o. étekkel az állatokat; von Menſchen, édesgetni, csalogatni, Geheimniße aus jem. locken, kivenni, kicsalni valakiből a' titkot.
Locken, das, csalogatás, édesgetés, késértet.
Lockig, adj., fürtös.
Lockpfeife, die, madarászsíp, csalsíp.
Lockſpeiſe, die, csalogató étek, trop. csalogatás, édesgetés, lép.
Lockſtimme, die, édesgető hang v. szó, csalogatás.
Lockung, die, csalogatás; csalóétek, csalogató eszköz.
Lockvogel, der, csalóka madár.
Loderaſche, die, pernye, pernyehamu, parázshamu.
Lodern, lohogni, lobogva égni, lángolni; emésztődni a' tűznek a' parázsban.
Löblich, adj. dícséretes, dícséretre méltó, als Titel, z. B. der löbl. Magiſtrat, a' Tekintetes törvénytanács! Tekintetes nemes tanács; adv. dícséretesen.
Löblichkeit, die, dícséretesség.
Löchelchen, das, kis lyuk, lyukacska:
Löchericht, adj. lyukacsos szabású.
Löcherig, adj. lyukas, lyukacsos.
Löcherſchwamm, der, lyukacsos gomba, rostagomba.
Löckchen, das, hajfürtöcske.
Löffel, der, kalán, kanál; das Haſenohr, nyúfül.
Löffelchen, das, kanalacska.
Löffelente, die, kalános récze.
Löffeley, die, kaczérozás.
Löffelförmig, adj. kalánszabású, kanáldad.
Löffelgans, die, kanálos gém.
Löffelkraut, das, kalánfü, kalánlevélfü, torma.
Löffeln, kalánozni; auf verbotene Art lieben, kaczérozni.
Löffelſtiel, der, kalánnyél.
Löffelweiſe, adv. kalánonként.
Löhnung, die, fizetés, bér, bey Soldaten, hópénz, zsold, denſelben die

Löhnung auszahlen, hópénzeket a' katonáknak kifizetni.
Löhnungstag, der, hópénz fizetés napja.
Löschbrand, der, üszög.
Löscheimer, der, tűzoltó veder.
Löschen, z. B. Feuer löschen, meg- v. eloltani p. o. tűzet; Kalk löschen, meszet oltani; trop. Durst löschen, szomjúságát csilapítni v. oltani; eine Schuld löschen, az adósságát leróni v. lerovni.
Löschen, das, oltás, el- v. megoltás: vom Durste, a' szomjúság megoltása.
Löschfaß, das, tűzoltó hordó.
Löschgeräthe, die, tűzoltó eszközök.
Löschhaken, der, tűzoltó csákja.
Löschköhle, die, holtszén.
Löschpapier, das, itató papiros.
Löschwasser, das, oltó víz.
Lösegeld, das, váltság bér, váltságpénz v. dijja.
Lösen, losmachen, megoldozni valamit, megoldani p. o. pántlikét, kötelet; einem Kinde die Zunge lösen, a' kis gyermek nyelvét felvágni; einen Knoten lösen, a' csomót megoldozni: Kanonen lösen, az ágyúkat elsütni, kilöni; st. aufheben, z. B. ein Gesetz lösen, a' törvényt eltörleni; Geld lösen, pénzt bévenni valamiből; Geld zu lösen geben, pénzt adni valakinek p. o. portékáért venni valamit valakitől.
Löseschlüssel, der, kinyitó kúlcs.
Lösung, die, das Lösen, megoldás, megoldozás; ists Befreyung, megszabadítás.
Löthen, forrasztani, öszveforrasztani.
Löthen, das, öszveforrasztás.
Löthig, adj. latos, latnyi; próbás, p. o. 13 löthiges Silber, tizenhárom próbás ezüst, 16 löthiges Silber, tiszta ezüst.
Löthung, die, forrasztás.
Löwe, der, oroszlán.
Löwenartig, adj, oroszlán nemű.
Löwenfuß, der, oroszlán láb.
Löwengeschlecht, das, oroszlán nem.
Löwengestalt, die, oroszlán forma, oroszlántermet.
Löwenhaut, die, oroszlánbőr.
Löwenherz, das, oroszlánszív, bátorszív.
Löwenhund, der, oroszlántermetű eb.
Löwenklaue, die, oroszlánköröm.
[illegible]muth, der, rettenhetetlen bá[illegible]g.
[illegible]chen, der, az oroszlán tátott [illegible]és torka.
[illegible]wanz, der, oroszlán fark.
Löwenstimme, die, oroszlánordítás.
Löwenthaler, der, oroszlán tallér.
Löwenwärter, der, oroszlánnal bánó.
Löwinn, die, nőstény oroszlán.
Loge, die, (lózse) im Theater, külön hajlék, néző hajlék a' játéknéző színben.
Logenmeister, der, im Theater, hajlékmester.
Logik, die, az okoskodás tudománya, észtudomány.
Logisch, adj., észtudományi; adv., észtudomány szerént.
Logogryph, der, betűs mese, rejtett szó.
Lohbrühe, die, cserlév.
Lohe, die, st. Flamme, láng; bei Gerbern, cser, csávánakvaló cser.
Lohgerber, der, tímár: cserző varga.
Lohgrube, die, csáva.
Lohmühle, die, csermalom, csertörő malom.
Lohn, der, jutalom, bér, dijj, jutalombér; Macherlohn, munkabér; um Lohn dienen und arbeiten, bérért szolgálni és dolgozni; trop. st. Strafe, jutalom, büntetés; Lohn für eine gute und schlechte That, a' jó és rossz cselekedetnek jutalma; den verdienten Lohn empfangen, elvenni méltó v. érdemlett jutalmát v. büntetését.
Lohnarbeit, die, béres munka, szegődött munka.
Lohnarbeiter, der, béres munkás, szegődött munkás.
Lohnbedienter, der, béres v. bérbe kifogadott inas.
Lohndienst, der, béres szolgálat.
Lohnen, eig., jutalmat adni, bért fizetni valamiért; ists belohnen, megjutalmaztatni valakit; st. strafen, megbüntetni valakit; Vergeltung für etwas geben, megjutalmaztatni meg- v. visszafizetni, z. B. er hat mir mit Undank gelohnt, rosszúl jutalmaztatta meg, háládatlansággal fizetett, v. köszönte meg.
Lohnkutsche, die, béres v. fogadott kocsi.
Lohnkutscher, der, béres kocsis.
Lohnlakey, der, napszámos inas.
Lohnschnitter, der, béres arató.
Lohnsucht, die, jutalomra vágyás.
Lorber, der Lorberbaum, nemes babir; trop. st. Ruhm, Ehre, dicsőség, tisztelet, megtiszteltetés; die Ehre des Triumphes; diadalom, dicsőség diadalma; st. gemeiner Epheu, repkény borostyán.
Lorberblatt, das, babir levél.
Lorberhain, der, babir liget.

Lorberkranz, der, babírkoszorú; v. Epheu, borostyán koszorú.
Lorberöhl, das, babírolaj.
Lorberzweig, der, babírág, babírgaly.
Lorenz, Lőrincz.
Los, das, das Mittel zu losen, sors, nyil, sorsjel; die Lose mischen, a' sorsjeleket összevegyítni; sie in ein Gefäß werfen, azokat valamelly edénybe hányni; sie werfen, sorsot vetni, sors-ot huzni; es kommt ein Los heraus, kijön a' sors; ein Los nehmen, sorsjelet váltani; mein Los hat gewonnen, az én sorsjelem nyertes lett; der durch das Ungefähr bestimmte Antheil, nyert sors, nyerés; trop. das Schicksal, sors, eset, das traurige Los, szomorú sors; die Entscheidung durch, ein Ungefähr, kocska, sors, sorszédula.
Los, adj., locker, tág, lógó, ingó, p. o. fog; ft. frey, ungebunden, szabadon lévő, elszabadúlt; adv. szabadon, p. B. das Pferd ist los, a' ló szabadon van, v. elszabadúlt; als Zuruf, p. B. darauf los, rajta. Compos.
Losarbeiten, p. B. Stücke, Felsen, munkával elválasztani tőle, p. o. lovágni, letörni róla; sich losarbeiten, megszabadúlni a' munkától.
Losbekommen, eig., elszabadítni valamit, eloldozni; trop. meg- v. kiszabadítni.
Losbinden, eloldani, eloldozni.
Losbitten, sok kérés által kiszabadítni valakit.
Losbrechen, le- v. eltörni tőle; trop. kifakadni t. i. szóval; ráütni, rárontani az ellenségre, neki menni az ellenségnek.
Losbrennen, p. B. eine Flinte, elsütni a' puskát, az ágyút.
Losdrücken, elsütni p. o. a' puskát.
Losdrücken, das, elsütés, elpattantása p. o. a' puskának.
Lose, adj., locker, elvált valamitől; ft. liederlich, pajkos, szabolátlan, p. o. nép; ft. muthwillig, pajzán, csintalan, hamis; beleidigend, szabolátlan p. o. nyelv; adv. gonoszúl; pajzánúl, csintalanúl.
Losen, 1) sorsot vetni; 2) horchen, hallgatózni p. o. az ajtón:
Losen, das, sorsvetés, sorshúzas, sorsolás.
Losgeben, d. i. in Freyheit setzen, p. B. einen Sclaven, felszabadítni a' rabszolgát, der nicht Sclave war, szabadon bocsátni; Soldaten, a' katonaságból elereszteni v. hazaereszteni; einen Gefangenen, a' fogságból kiereszteni.
Losgeben, das, szabadon eresztés; szabadon bocsátás, felszabadúlás; kieresztés, p. o. a' fogságból.
Losgeben, d. i. sich ablösen, leválni valamiről; auf etwas losgehen, neki menni, megtámadni; rajta menni; von Flinten, elsülni, mint a' puska; ft. anfangen, elkezdődni.
Losgürten, leoldani, p. o. a' kardját.
Loshauen, le- v. elvágni tőle.
Losheften, kikapcsolni.
Losheifen, elszabadítni.
Loskaufen, kiváltani valakit, valamit.
Loskaufung, die, meg- v. kiváltás.
Losknüpfen, eloldozni.
Loskommen, kiszabadúlni, megmenekedni.
Loslassen, elereszteni; einen Gefangenen, kieresztni a' rabot, t. i. a' fogságból; ein Thier loslassen, elbocsátni a' megkötött v. megfogott állatot; einen Hund auf jem. loslassen, ráereszteni valakire a' kutyát.
Loslassung, die, elbocsátás, elereszté, szabadon bocsátás, felszabadítás.
Losmachen, meg- v. eloldani, elszabadítni a' mi megvolt kötve; trop. sich z. B. von Geschäften losmachen, dolgaitól v. foglalatóságitól szabadúlni.
Losmachung, die, el- v. kiszabadítás, eloldozás, megszabadítás.
Losreißen, leszakasztani róla; Schlösser losreißen, a' zárt leszaggatni; sich von einem Mädchen losreißen, odahagyni a' leányt.
Losreißung, die, elszakasztás tőle.
Lossagen, d. i. jem. freisprechen, felszabadítni p. o. az inast; sich lossagen, z. B. vom Pachte, lemondani valamiről p. o. az árendáról.
Lossagung, die, lemondás valamiről.
Losschießen, z. B. ein Gewehr, a' fegyvert v. puskát elsütni, kilőni, ellőni.
Losschießung, die, ki- v. ellövés, elsütés.
Losschlagen, veréssel elválasztani tőle, leverni róla; ft. verkaufen, eladni valamit, tovább adni valamin.
Losschließen, z. B. einen Gefangenen, kinyitni és levenni a' rabról a' vasat.
Losschnallen, leoldani, t. i. kicsatolás által.
Losschneiden, le- v. elmetszeni tőle.
Losschrauben, lesrófolni róla.
Losseyn, megszabadúlva lenni valamitől.
Lossprannen, kifogni p. o. lovakat.

Losſprechen, felszabadítni, p. o. bévádoltat.
Losſprechung, die, felszabadítás.
Losſtürmen, auf jem. rajtaveszni valakin.
Losſtürzen, auf jem. rárohanni valakire.
Losſtrennen, elválasztani.
Losweichen, leáztatni róla.
Loswerden, megszabadúlni valamitől.
Loswickeln, legombolyítni; ſich losmickeln, úgygyel bajjal kiszabadúlni v. kivenni magát.
Losziehen, z. B. mit Worten, megtámadni valakit szóval, kikelni valaki ellen.
Loſung, die, sorsvetés, sorsolás, sorsvonás; das Feldgeſchrei, parola, tábori jelszó; bei Kaufleuten, bévett péns.
Loth, das, lat; ein Loth ſchwer, egy latnyi; Bleiloth, melységmérő, óngolyóbis a' sinór végén; Kraut und Loth, d. i. Pulver und Blei, puskapor és golyóbis.
Lothſe. Lothsmann, der, kormányos, sajka kormányos; hajó vezető.
Lotterbube, der, gazember.
Lotterie, die, sorsjáték, lottéria.
Lotterieloſ, das, sors, sorsjel.
Lotterie-Plan, der, a' sorsjáték leírása, v. a' lottéria mivolta előadása.
Louisdor, der, lajosarany.
Luchs, der, hiúz.
Luchsauge, das, hiúszem.
Luder, das, Aas, dög, döghús; Fleiſch, z. B. eines lebendigen Pferdes, lóhús, eleven ló húsa; ſ. Liederlichkeit, feslett élet, zabolátlanság.
Ludern, liederlich leben, zabolátlanúl élni.
Ludwig, der, Lajos.
Lücke, die, hézag, rés, repedés, Lücke bekommen, megrepedezni; trop. hijánosság, hézag, csorbaság, eine Lücke zu und die andere wieder aufmachen, adósságot adósággal fizetni.
Lückig, adj., hijjános, hézagos, csorbás.
Lüftchen, das, szellő, szellőcske.
Lüften, an die Luft ſtellen, a' szellőre kitenni, kiszellőztetni valamit, a' friss levegőre tenni; Kleider lüften, kigombolni a' ruháit.
Lüftung, die, szellőztetés, kiszellőztetés; ſ. Erleichterung, Erweiterung, könnyebbítés, enyhítés, megtágítás.
Lüge, die, hazugság; eine ſchreckliche Lüge, rút v. fertelmes hazugság; eine Lüge ſagen, hazudni; jem. Lügen ſtrafen, elfogni valakit a' hazugságban. [illegible], hazudni, hazugságot szóllani, nem mondani igazat; ſ. ſich verfehlen, täuſchen, csalni, megcsalni, p. o. die Augen, die Sinnen lügen oft, gyakran megcsalnak a' szemek, az ábrázatok.
Lügen, das, hazudás, hazudozás.
Lügengeiſt, der, hazug ember, nagy hazug.
Lügenhaft, adj., hazug; falſch, erlogen, költött, hazug; adv. hazugúl.
Lügenhaftigkeit, die, hazudozás.
Lügenmaul, das, eig., hazug száj; ſ. Lügner, hazug, hazudozó.
Lügenſchmied, der, hazugság koholó.
Lügner, der, hazug, hazudó, hazudozó.
Lügnerinn, die, hazug.
Lügneriſch, adj., hazudó, hazug; adv. hazugmódra,
Lümmel, der, goromba, semmirevaló, kukkó parasst.
Lümpchen, das, rongyocska.
Lüſten, tetszeni, es lüſtet mich, tetszik nekem, kedvem van.
Lüſtern, begierig ſeyn, kívánni, das lüſtert mich nicht, ezt nem kívánom.
Lüſtern, adj., kíváncsi, kívánó, vágyakodó valamire; ſtatt anlockend, reizend, édesgető, csalogató; von ſinnlichen Begierden, buja kívánságú.
Lüſternheit, die, kíváncsiság, bujaság.
Luft, die, ein ſanfter Wind, szellő; jene flüſſige Materie die uns oder den ganzen Erdball umgiebt, levegő, levegőég; in ſo fern ſie zur Erhaltung der thieriſchen Körper nöthig iſt, levegő, levegő ég; eine geſunde, reine Luft, egészséges, tiszta levegő; mit Nebenbegriffe der Höhe, felső levegő, levegőég; phr. Schlöſſer in die Luft bauen; arany hegyeket ígérni magának; aus der Luft etwas greifen, költeni valamit: a' levegőből kapni le valamit; die obere, feine Luft, levegelő szellem, szellemég.
Luftartig, adj., levegőnemű.
Luftball, Luftballon, der, széllapta, felszálló lapta.
Luftblaſe, die, buborék.
Lufterſcheinung, die, tünemény, levegői v. levegőbéli tünemény v. tünet.
Luftfahrt, die, levegőbéli menetel v. útazás.
Luftfarbe, die, levegőszín, égszín.
Luftgegend, die, égtájék.
Luftgeſchwulſt, die, széldaganat; pösedék.
Lufthimmel, der, felső levegőég.
Luftig, adj., levegős; levegőbeli, levegői; der Luft ausgeſetzt, szellős;

st. kühl, hűves, híves; dünn, z. B. Kleidung, szellős v. vékony köntös; trop. gondolatlan.
Luftklappe, die, levegőcsap.
Luftkreis, der, levegőkörnyék.
Luftkugel, die, szélgolyóbis.
Luftleer, adj., levegőtlen, levegőtől üres.
Luftloch, das, szelelő v. szellőző lyuk.
Luftmaschine, die, levegős erőmív.
Luftmasse, die, levegő őzön.
Luftmesser, der, levegőmérő.
Luftpumpe, die, levegő szívatyú.
Luftraum, der, a' levegő helye v. ürege, levegőtér,
Luftreise, die, levegőbeli útazás.
Luftröhre, die, lélekző gége.
Luftscheu, adj., levegőkerülő.
Luftschiff, das, levegői hajó.
Luftschiffer, der, levegői hajós.
Luftschloß, das, trop. arany hegy, ész költeménye, ébrenvaló álmodozások nagy dolgok felől.
Luftspringer, der, levegőben ugráló, kötelentánczoló.
Luftsprung, der, felszökés a' levegőbe.
Luftstreich, der, hijábanvaló csapás, t. i. ütés nélkűl a' levegőbe.
Lufttheilchen, das, levegő részecske.
Luftweg, der, levegő útja.
Luftzeichen, das, jelenség.
Lug, der, das Lügen, z. B. Lug und Trug, hazugság.
Lump, der, ringy rongy ember.
Lumpen, der, rongy.
Lumpengeld, das, csúfpénz, csekély pénz v. ára valaminek.
Lumpengesinde, das, gaz nép, nép sepreje, renyhe nép.
Lumpenhandel, der, rongygyal kereskedés.
Lumpenhändler, der, rongyszedő.
Lumpenkerl, der, ringy rongy ember.
Lumpenmann, der, rongyszedő.
Lumpenzeug, das, rongy; nichtswürdige Dinge, ringy rongy, alávaló dolog.
Lumperey, die, semmiség, alávalóság, semmirevalóság, semmirekellő dolog.
Lumpig, adj., zerrissen, rongyos; st. armselig, nyomorúlt; niederträchtig, alávaló: adv. rongyosan; nyomorúltúl; alávaló módon.
Lunge, die, tüdő; ist es Brust, mejj; eine gute Lunge haben, jó tüdejének v. mejjének lenni; aus voller Lunge schreyen, teletorokkal v. egész erejéből kiáltani.
Lungenader, die, tüdővérér.
Lungenartig, adj., tüdőnemű.
Lungenbalsam, der, tüdőszer v. balzsam.
Lungendrüse, die, tüdőmírígy.
Lungenentzündung, die, tüdőgyúladás.
Lungenfaul, adj., tüdejeveszett, rothadt tüdejű.
Lungenflechte, die, tüdőmoh.
Lungenflügel, der, tüdőszárnya.
Lungengeschwür, das, tüdőfekély.
Lungenkrankheit, die, tüdőnyavalya.
Lungenpulsader, die, tüdőverőere.
Lungensucht, die, tüdőveszés, tüdőveszély.
Lungensüchtig, adj., tüdőveszélyes, a' kinek a' tüdeje vész.
Lunte, die, kanócz: trop. die Lunte riechen, megsejdítni a' dolgot, v. veszedelmet.
Lust, die, d. i. Munterkeit, kedv, vídámság; st. Vergnügen, gyönyörködés, jó kedv, etwas mit Lust sehen, gyönyörködve nézni valamit; mit Lust arbeiten, jó kedvvel dolgozni, er thut es mit Lust, igen örömest v. jó kedvvel cselekszi; das Verlangen nach etwas, kedv, vágyás, vágyakodás valamire; sinnliche Begierde, testi kívánság, bujaság; die Lüste, testi kívánságok; den Lüsten fröhnen, testi gyönyörüségekben élni; die Lust zähmen, testi kívánságait zabolázni.
Lustbarkeit, die, múlatság, vigasság, vígadozás.
Lustdirne, die, közönséges kurva.
Lustfahrt, die, múlatságos kocsikázás.
Lustgarten, der, múlatókert.
Lustgärtner, der, múlató kertbeli kertész.
Lusthaus, das, múlatóház.
Lustig, adj., heiter, fröhlich, víg, vídám, jó kedvű; ein lustiger Bruder, víg ember, múlattató v. tréfás ember; st. scherzhaft, artig, múlatságos, tréfás p. o. gondolat v. mondás; anmuthig, kies, víg, múlattató, p. o. hely, kert; adv. vígan, vídámon; tréfásan, múlatságosan.
Lustigkeit, die, vígság, vídámság.
Lustigmacher, der, tréfás, múlattató ember; bolondoskodó.
Lustigmacherey, die, tréfaűzés.
Lustjagd, die, múlató vadászat.
Lustlager, das, múlattató táborozás v. tábor.
Lustort, der, kies v. múlató hely.
Lustpartie, die, kirándulás valahová múlatság kedvéért.

Luſtreiſe, die, múlatságbeli útazás.
Luſtſchiff, das, múlató hajó.
Luſtſchloß, das, múlató kastély.
Luſtſeuche, die, buja kórság, buja nyavalya.
Luſtſpiel, das, vígjáték.
Luſtwald, der, Luſtwäldchen, das, múlató erdő.
Luſtwandeln, múlatságból sétálni.
Luxus, der, fényűzés, bujafény: der herrſchende Luxus, az elhatalmazott fényűzés.

M.

Maal, das, d. i. Kennzeichen, emlékeztető jel; d. i. Flecken, akármelly fólt, tarjagosság, mocsok a' testen; ein angebornes Maal, oder Muttermaal, anyajegy, anyajel; ein Brand-Maal, ein Zeichen, das Verbrechern am Körper eingebrannt wird, gonosztévőkre sütött bélyeg, v. égetés jel.

Maas, die, Mósa, folyóvíz.

Maaß, das, pl. die Maaße überhaupt, mérték; ein Maaß nehmen zu etwas, mértéket venni valaminek, p. o. öltözetnek, lábbelinek; trop ſtatt Regel, mérték, mód valamiben; das zu beobachtende Verhältniß, mérték, határ, mód; Maaß halten, megtartani a' mértéket; das Maaß überſchreiten, általhágni a' határt; ohne Maaß, mód nélkül, mérték felett; im vollen Maaße, teljes mértékben; ſtatt Ende, z. B. einer Sache ein Maaß ſetzen, véget vetni valaminek; ſtatt Verhältniß, arány, mennyiség; nach dem Maaße meiner Kräfte, erőmhöz képest; 2) ein Gefäß zum Abmeſſen, z. B. zwei Halben zuſammen, pint, kupa, az az két icze p. o. bor, ser, ée; fél véka, némelly helyen egy negyedrész véka.

Maaße, die, das richtige Verhältniß in vielen Sachen, mérték, mód, határ; mit Maaße eſſen, und trinken, mértéket tartani az ételben és italban; über die Maaß, szer v. mérték felett; über alle Maaße, módnélkül, rendkivül; ſtatt Art, Weiſe, mód; ſolcher Maaßen, ollyan módon; folgender Maaßen, következő módon; einiger Maaßen, némünémüképpen; gehöriger Maaßen, illendő módon, a' mint illik.

Maaßgabe, die, Maaßgebung, mérték, mód, mivolt.

Maaßregel, die, mód, regula, sinor-mérték; eine kluge Maaßregel, okos rendszabás; eine Maaßregel nehmen, valaminek a' módját elintézni.

Maaßſtab, der, eig. ölmérő, mérték; verjüngter Maaßſtab, parámymérő; trop. mód, szabás, mérték.

Macarone, die, olasz metélt, olasz mácsik v. laska.

Macedonien, Macsedónia, görög országi tartomány.

Macedoniſch, Macsedóniai.

Mache, die, ned. Redensart eig. das Machen, munka; das Kleid iſt ſchon in der Mache, munkában van már a' ruha; trop. jemanden in die Mache nehmen, d. i. ihm einen Verweis geben, ihn ſchlagen oder verſpotten, valakit megdorgálni, megvernі, kicsúfolni.

Macherey, die, das iſt, elende, ſchlechte Arbeit, rossz munka.

Machwerk, das, ein elendes Machwerk, rossz munka, csinálmány.

Machen, d. i. überhaupt 1) handeln, wirken, csinálni, z. B. was machſt du? mit csinálsz? v. hogy vagy? es wird es nicht lange machen, d. i. er wird bald ſterben, nem viszi már sokáig? 2) eine wirkliche Wirkung andeutend, a) eig. etwas hervorbringen, csinálni, megcsinálni, véghez vinni valamit z. B. ein Kleid machen, ruhát csinálni v. varni; Verſe machen, verseket készítni; Feuer machen, tüzet rakni; Butter machen, vajat köpülni; b) ſtatt wählen, beſtimmen, tenni, megtenni valamivé, z. B. zum Könige machen, valakit királyá tenni, királynak választani; jemanden zum Erben machen, örökösévé nevezni v. tenni; jemanden Vergnügen machen, gyönyörűséget szerezni valakinek; Freundſchaft mit jemanden machen; barátságot kötni valakivel; den Anfang machen, elkezdeni, hozzákezdeni; jemanden frei machen,

valakit kiszabadítni, trop. ſtatt zutreiten, z. B. das Bett machen, az ágyat vetni; ſich die Haare machen, megfésülködni; ſtatt erwerben, z. B. er hat ſich im Kriege viel Geld gemacht, sok pénzt szerzett magának a' hadban; ſt. ſich ſtellen, z. B. er macht ſich ſehr arm, szegénynek mutatja magát; ſtatt darſtellen, z. B. ſeine Rolle ſehr gut machen, igen jól játszani a' felvett személyt; ſich etwas daraus machen, a) nagyra becsülni, nagyra tartani; b) gondolni vele; ich mache mir nicht viel daraus, nem sokat gondolok vele.

Machen, das, megcsinálás, végrehajtás.

Macherlohn, das, munkabér, készítés bére.

Macht, die, Kraft, Stärke, erő, tehetség; mit aller Macht, minden erővel, teljes erejéből; alle Macht anſtrengen, minden tehetségét megvetni; Truppen, erő, sereg, had, fegyveres erő; eine furchtbare Macht, rettenetes hadi erő; Macht zu Waſſer, tengeri erő; zu Lande, szárazi hadi erő; das Vermögen etwas zu bewerkſtelligen, hatalom, tehetség; es ſteht in meiner Macht, hatalmamban van v. áll valami; das Vermögen viel auszurichten, érték, hatalom; Wirkſamkeit, erő, hathatósság; Erlaubniß, engedelem, hatalom valamire; die Gottheit, valóság, felső hatalmasság.

Machtbaber, der, hatalmasság, parancsoló, hatalmas.

Machtlos, adj., tehetetlen.

Machtſpruch, der, hatalomszó v. szózat.

Machtwort, das, hatalmas szó.

Maculatur, die, kárbament nyomtatvány.

Madame, die, asszonyság.

Made, die, kukacz, pondró, féreg, nyü.

Madenſack, der, verächtl. der verwesliche menſchliche Körper, nyüfészek.

Madenwurm, der, végbélkukacz; orsóféreg.

Madig, adj., kukaczos, pondros, férges, nyüves.

Madrigal, das, harmóniás ének; elmés versek.

Mäcenas, der, pl. Mäcenaten, pártfogó, jóltévő.

Mächtig, adj., groß, nagy, iszonyú nagy, p. o. ház, ein mächtiges Heer, roppant tábor; viele Macht habend, hatalmas, p o. ország v. birodalom, hatalmas király; mächtig zu Lande und zu Waſſer, hatalmas v. erős szárazon és vízen; einer Sprache mächtig, valamelly nyelvet jó értő; ſeiner mächtig ſeyn, birni magával; adv. ſtatt ſehr, nagyon, felettébb; hatalmasan, erősen.

Mäckler, der, vevőkerítő, más számára alkudozó.

Mädchen, das, leány, leányzó, iſt es ſchon groß, szűz, hajadon; ein junges, leányka; ein artiges Mädchen, jeles leányzó; eine Geliebte, szerető, mátka.

Mädchenalter, das, leánykor.

Mädchenhaft, adj., leányi, leányos; adv. leány módra.

Mädchenlehrer, der, leánytanító.

Mädchenlehrerinn, die, leánytanitóné v. tanító asszony.

Mädchenſchule, die, leányoskola.

Mähder, der, kaszás.

Mähen, kaszálni, lekaszálni, levágni, p. o. az életet.

Mähen, das, kaszállás.

Mäher, der, kaszáló, kaszás.

Mäherlohn, der, kaszállásbér.

Mähne, die, serény, lóserényje.

Mährchen, das, mese, rege.

Mähre, die, hír: mese, költemény; ein elendes Pferd, rossz ló, dög, görcs.

Mährte, die, hidegvérbere.

Mäkeln, d. i. tadeln, hibát keresni valamiben, ócsárlani valamit.

Mäkeln, unterhandeln für jemanden, vevőt keritni, más számára alkudozni, kézalatt adogatni a' portékájokat.

Mäkler, der, ócsárló,

Mämme, Memme, die, d. i. ein feiger Menſch, nyúlszivű, félénk ember, lusta ember.

Männchen, das, spottend, emberke; liebkoſend, liebes Männchen, kincsecském! — von Thieren, beſonders Vögeln, him, kan, p. o. madár.

Männervolk, das, férjfi nép.

Männiglich, adj, kiki, mind, minden, kinekkinek, mindennek, kitkit, mindent.

Männlich, adj., férjfiúi; das männliche Geſchlecht, a' férjfiúi nem, a' férjfiak; in der Grammatik, hímnem; das männliche Glied, férjfiúi szemérem test, férjfiúság; der männliche Stamm, férjfi ág v. törzsök; dem männlichen Geſchlecht gemäß, férjfiúi, férjfihoz illő, férjfi p. o. öltöset;

das männliche Alter, ember kor, férjfi kor; statt beherzt, ernst, bátor, férjfihoz illő, férjfiúi, emberkedő, bátorszívű, vitéz; adv. férjfiúi módon, emberkedve, bátran, vitézúl.

Männlichkeit, die, Ernst, Muth, férjfiúi viselet, emberkedés, férjfiúság, bátorszívűség, vitézség.

Märgel, Mergel, der, csapóföld, márga, márgaagyag.

Märgeln, csapóföldel trágyázni.

März, der, Márczius, böjtmáshava.

Märzbecher, der, nárczis.

Märzbier, der, Márcziusi ser.

Märzblume, die, Márcziusi virág.

Märzluft, die, márcziusi szellő v. levegő.

Märzschaf, das, czanga, selejtes juh.

Märzschein, der, Márcziusi újhóld v. hóldujság.

Märzschnee, der, Márcziusi hó.

Märzviole, die, Märzveilchen, das, Márcziusi viola v. ibolya.

Mäßig, adj., mértékletes, p. o. élet, ebéd, vacsora; mäßig in seiner Freude, merséklett v. magamérséklő az örömben; mittelmäßig, középszerű p. o. tehetség; adv. mértékletesen, mérsékelve; középszerűen.

Mäßigkeit, die, mértékletesség, maga mérséklés, mérséklet; középszerűség.

Mäßigen, mérsékelni, p. o. adakozóságát; zähmen, mérsékelni p. o. haragját, zabolázni p. o. indúlatosságit; sich im Essen und Trinken mäßigen, mértékletes lenni az ételben és italban.

Mäßigung, die, d. i. Milderung, mértéklés, lágyítás, enyhítés; mérséklet, tartóztatás; mit Mäßigung, magamérsékelve, magamérsékléssel.

Mästen, d. i. fett machen, hízlalni; meghízlalni; fett werden, hízni, meghízni.

Mästen, das, hízlalás.

Mäulchen, das, szájacska; csók.

Mäuschen, das, egérke, egerecske; am Körper, húsegér, test egere.

Mäuschen still, adj., igen csendes; er ist mäuschen still, nem is szusszan.

Mäuse-Aar, der, egerészölyv.

Mäusefahl, Mäusefalb, adj., egérszínű.

Mäusefalk, der, egerészkánya.

Mäusefalle, die, egerfogó.

Mäusefarbe, die, egérszín.

Mäusegift, egérméreg, egérölő méreg; statt Arsenick, egérmaszlag, [illegible]nika.

Mäusekatze, die, jóégerésző macska, egerészmacska.

Mäusekoth, der, egérganéj.

Mäuseloch, das, egérlyuk.

Mäusenest, das, egérfészek.

Mäuseohr, Mäuseöhrchen, das, egérfül; eine Pflanze, egérfülfű, missót.

Mäuseschwanz, der, egérfark; eine Pflanze, mizura.

Magazin, das, tárház, tartóház, páhó; Korn-Magazin, életes, tárház, gabónacsűr.

Magd, die, pl. die Mägde, das ist Jungfer, leány, hajadon, szűz; Dienstmagd, szolgáló, szolgálóleány.

Magdalena, die, Magdolna.

Magdthum, das, szűzesség.

Magen, der, gyomor; schwacher Magen, gyenge gyomor; mit nüchternen Magen, éb gyomorral; trop. statt Geschmack, ízlés, ízlet, szájis, das ist nicht für meinen Magen, nem szájízemhez való; bei den Vögeln, zúz.

Magen-Arznei, die, gyomorerősítő, gyomororvosság.

Magenbeschwerung, die, gyomorfájás.

Magenbrennen, das, gyomorégés, gyomorhévség v. rágás.

Magendrücken, das, gyomornyomás, mikor nyomja valami a' gyomrot.

Magen-Elixir, das, gyomorcseppek.

Magenfieber, das, gyomorról való hideglelés.

Magengeschwulst, die, gyomordaganat.

Magenhaut, die, böndő.

Magenhusten, der, gyomorhurút.

Magenkrampf, der, gyomorgörcs.

Magenkrankheit, die, gyomorbeli nyavalya.

Magenmund, der, gyomorszáj.

Magensaft, der, gyomornedv, emésztőnedv.

Magenschmerz, der, gyomorfájás.

Magenschwäche, die, gyomorgyengeség.

Magenstärkung, die, gyomorerősítő.

Magentropfen, die, gyomorerősítő cseppek.

Magenweh, das, gyomorfájás.

Magenwein, der, gyomorerősítő bor.

Magenwurst, die, gőmböcz.

Mager, adj., eig. sovány, mageres Fleisch, ösztő hús; vom Boden, sovány, hitvány, terméketlen; besonders von der Rede, sovány, sikeretlen p. o. beszéd; statt gering; silány; adv. vom Boden, z. B. mager machen, elsoványítni; mager wer-

den, megsoványodni; gering, hitványúl, silányúl.

Magerkeit, die, soványság, trop. hitványság, silányság.

Magie, die, bölcsbájolás, varázslás.

Magiſch, adj., varázsló, bűbájos; adv. varázsló módon.

Magiſter, der, tudós mester p. o. valamelly tudomány karban.

Magiſtrat, der, felsőség, tisztviselő tanács, elöljárók.

Magiſtratsperſon, die, tanácsbeli személy.

Magnat, der, pl. die Magnaten, ország nagyja.

Magnet, der, mágnes.

Magnetiſch, adj., mágnesi; trop. anziehend, hatalmasan magához vonszó; adv. mágnesi módon.

Magnetiſiren, megmágneseszni, magnesi erőt adni belé.

Magnetnadel, die, mágnestő.

Magnetſtein, der, mágneskő, mágnes.

Magnifik, adj., (manyifik) pompás, dicső, tündöklő.

Mahd, die, rend, kaszált rend.

Mahl, das, d. i. Mahlzeit, ebéd, vacsora, vendégség.

Mahlen, in der Mühle, őrleni, őrölni.

Mahlen, das, őrlés.

Mahlgaſt, der, őröltető.

Mahlgeld, das, őrlés dijja.

Mahlgerechtigkeit, die, őrlés jussa.

Mahlgerinne, das, malomkerék csatornája.

Mahlmühle, die, őrlő malom.

Mahlzeit, die, ebéd, vacsora, iſt es Gaſtmahl, vendégség; eine Mahlzeit bereiten, ebédet v. vacsorát készíttetni, főzetni; jemanden eine Mahlzeit geben, valakit megvendégelni; zur Mahlzeit einladen, valakit ebédre v. vacsorára hívni; während, über der Mahlzeit, ebéd v. vacsora alatt v. felett; geſegnete Mahlzeit, jó ebédlést kívánok!

Mahnbrief, der, megintő levél.

Mahnen, meginteni valakit valami eránt, inteni, serkenteni valakit valamire.

Mahnen, das, intés, megintés, megszóllitás, serkentés.

Mahner, der, intő, serkentő.

Mahr, der, Alp, linkadás.

Majeſtät, die, die höchſte Würde, felség; von Gott, Isteni felség; die äußere Würde, méltóság, dicsőség; von Kaiſern und Königen, felség; als Titel: Felséges Uram! Felséges Császár v. Király!

Majeſtätiſch, adj., felséges; prächtig, dicső, felséges; adv. felségesen, dicsőségesen, méltóságosan.

Majeſtäts-Brief, der, d. i. Freiheitsbrief, felséges engedelemlevél.

Majeſtätsrecht, das, felség jussa.

Majeſtätsverbrechen, das, felségsértés.

Majeſtätsverbrecher, der, felségsértő.

Majorat, der, elsőszülötti juss.

Majoratsgut, das, elsőszülötti örökség.

Majorenn, adj., emberkoros, férjfikoros.

Majorennität, die, emberkor, férjfikor; die Majorennität erlangen, elérni a' férjfikort.

Makel, der, mocsok; trop. ohne alle Makel ſeyn, hibátlan lenni.

Mal, das, deutet auf eine Zeit, wie oft eine Sache iſt, oder geſchieht, — ször, — ször, — szer, — ízben, p. B. a) zum erſten, zweiten, dritten Male, először, másodszor, harmodszor; einmal, zweimal, dreimal, egyszer, kétszer, háromszor; zu verſchiedenen Malen, több ízben, nehány ízben; b) mehr als ein Mal, többször, több ízben; ein anderes Mal, másszor; dieſes Mal, most, most egyszer; zum letzten Mal, utoljára, utolszor; ein Mal für alle Mal, először és utoljára, végképpen; auf ein Mal, egyszerre.

Malen, festeni p. o. embert; trop. leírni, lefesteni valamit p. o. szóval.

Malen, das, festés, lefestés.

Maler, der, festő.

Malerei, die, festés, festés mesterége; ein Gemälde, festés, festett kép; trop. eleven leírás, lefestés.

Malerfarbe, die, festő szín, festék.

Malergold, das, festőarany.

Maleriſch, adj., festési, festéshez hasonló, eleven; adv. festőleg, elevenen, eleven színekkel.

Malerkunſt, die, festő mesterség.

Malerpinſel, der, festőecset, ecset.

Malerzeug, das, festőszerek.

Malm, der, porrávált test.

Malta, Inſel, Málta.

Malteſer-Orden, der, Máltai vitézrend.

Malteſer Ritter, der, Máltai vitéz.

Malteſiſch, adj., Máltai.

Malvaſier, der, bor neme, mellyet fekete kecskecsecsű szőlőből szürnek.

Malve, die, mályva.

Malz, das, maláta, szalad; prov. Es iſt Hopfen und Malz an ihm verloren,

das männliche Alter, ember kor, férfi kor; statt bekommen, ernst, bátor, férfihoz illő, férfiúi, emberkedő, bátorszívű, vitéz; adv. férfiúi módon, emberkedve, bátran, vitézül.

Männlichkeit, die, Ernst, Muth, férfiúi viselet, emberkedés, férfiúság, bátorszívűség, vitézség.

Märgel, Mergel, der, csapóföld, márga, márgaagyag.

Märgeln, csapóföldel trágyázni.

März, der, Márczius, böjtmáshava.

Märzbecher, der, nárcis.

Märzbier, der, Márcziusi ser.

Märzblume, die, Márcziusi virág.

Märzluft, die, márcziusi szellő v. levegő.

Märzschaf, das, czanga, selejtes juh.

Märzschnee, der, Márcziusi hó.

Märzschein, der, Márcziusi újhold v. hóldujság.

Märzviole, die, Märzveilchen, das, Márcziusi viola v. ibolya.

Mäßig, adj., mértékletes, p. o. élet; ebéd, vacsora; mäßig in seiner Freude, merséklett v. magamérséklő az örömben; mittelmäßig, középszerű p. o. tehetség; adv. mértékletesen, mérsékelve; középszerűen.

Mäßigkeit, die, mértékletesség, maga mérséklés, mérséklet; középszerűség.

Mäßigen, mérsékelni, p. o. adakozóságát; zähmen, mérsékelni p. o. ha ragját, zabolázni p. o. indulatosságit; sich im Essen und Trinken mäßigen, mértékletes lenni az ételben és italban.

Mäßigung, die, d. i. Milderung, mérséklés, lágyítás, enyhítés; mérséklet, tartóztatás; mit Mäßigung, magamérsékelve, magamérsékléssel.

Mästen, d. i. fett machen, hízlalni; meghízlalni; fett werden, hízni, meghízni.

Mästen, das, hízlalás.

Mäulchen, das, szájacska; csók.

Mäuschen, das, egérke, egerecske; am Körper, húsegér, test egere.

Mäuschen still, adj., igen csendes; er ist mäuschen still, nem is szusszan.

Mäuse-Aar, der, egerészölyv.

Mäusefahl, Mäusefalb, adj., egérszínű.

Mäusefalk, der, egerészkánya.

Mäusefalle, die, egerfogó.

Mäusefarbe, die, egérszín.

Mäusegift, egérméreg, egérölő méreg; statt Arsenik, egérmaszlag, rozsnika.

Mäusekatze, die, jóegerészű macska, egerészmacska.

Mäusekoth, der, egérganéj.

Mäuseloch, das, egérlyuk.

Mäuseneſt, das, egérfészek.

Mäuseohr, Mäuseöhrchen, das, egérfül; eine Pflanze, egérfülfű, mizsót.

Mäuseschwanz, der, egérfark; eine Pflanze, mizura.

Magazin, das, tárház, tartóház, gáhó; Korn-Magazin, élestar, tárház, gabónacsűr.

Magd, die, pl. die Mägde, das ist Jungfer, leány, hajadon, szűz; Dienstmagd, szolgáló, szolgálóleány.

Magdalena, die, Magdolna.

Magdthum, das, szüzesség.

Magen, der, gyomor; schwacher Magen, gyenge gyomor; mit nüchternen Magen, éh gyomorral; trop. statt Geschmack, ízlés, ízlet, szájas, das ist nicht für meinen Magen, nem szájízemhez való; bei den Mägdlein, szűz.

Magen-Arznei, die, gyomorerősítő, gyomoronvosság.

Magenbeschwerung, die, gyomorfájás.

Magenbrennen, das, gyomorégés, gyomorhévség v. rágás.

Magendrücken, das, gyomornyomás, mikor nyomja valami a' gyomrot.

Magen-Elixir, das, gyomorcseppek.

Magenfieber, das, gyomorról való lideglelés.

Magengeschwulst, die, gyomordaganat.

Magenhaut, die, böndő.

Magenhusten, der, gyomorhurút.

Magenkrampf, der, gyomorgörcs.

Magenkrankheit, die, gyomorbeli nyavalya.

Magenmund, der, gyomorszáj.

Magensaft, der, gyomornedv, emésztőnedv.

Magenschmerz, der, gyomorfájás.

Magenschwäche, die, gyomorgyengeség.

Magenstärkung, die, gyomorerősítő.

Magentropfen, die, gyomorerősítő cseppek.

Magenweh, das, gyomorfájás.

Magenwein, der, gyomorerősítő bor.

Magenwurst, die, gömböcs.

Mager, adj., eig. sovány, mageres Fleisch, ösztő hús; vom Boden, sovány, hitvány, terméketlen; besonders von der Rede, sovány, sikeretlen p. o. beszéd; statt gering; nilány; adv. vom Boden, z. B. mager machen, elsoványítni; mager wer-

den, megsoványodni; gering, hitványúl, silányúl.

Magerkeit, die, soványság, trop. hitványság, silányság.

Magie, die, bölcsbájolás, varázslás.

Magiſch, adj., varázsló, bűbájos; adv. varázsló módon.

Magiſter, der, tudós mester p. o. valamelly tudomány karban.

Magiſtrat, der, felsőség, tisztviselő tanács, elöljárók.

Magiſtratsperſon, die, tanácsbeli személy.

Magnat, der, pl. die Magnaten, ország nagyja.

Magnet, der, mágnes.

Magnetiſch, adj., mágnesi; trop. anziehend, hatalmasan magához vonszó; adv. mágnesi módon.

Magnetiſiren, megmágneszni, magnesi erőt adni belé.

Magnetnadel, die, mágnestő.

Magnetſtein, der, mágneskő, mágnes.

Magnifik, adj., (manyifik) pompás, dicső, tündöklő.

Mahd, die, rend, kaszált rend.

Mahl, das, d. i. Mahlzeit, ebéd, vacsora, vendégség.

Mahlen, in der Mühle, őrleni, őrölni.

Mahlen, das, őrlés.

Mahlgaſt, der, őröltető.

Mahlgeld, das, őrlés dija.

Mahlgerechtigkeit, die, őrlés jussa.

Mahlgerinne, das, malomkerék csatornája.

Mahlmühle, die, őrlő malom.

Mahlzeit, die, ebéd, vacsora, iſt es Saftmahl, vendégség; eine Mahlzeit bereiten, ebédet v. vacsorát készíttetni, főzetni; jemanden eine Mahlzeit geben, valakit megvendégelni; zur Mahlzeit einladen, valakit ebédre v. vacsorára hívni; während, über der Mahlzeit, ebéd v. vacsora alatt v. felett; geſegnete Mahlzeit, jó ebédlést kívánok!

Mahnbrief, der, megintő levél.

Mahnen, meginteni valakit valami eránt, inteni, serkenteni valakit valamire.

Mahnen, das, intés, megintés, megszóllítás, serkentés.

Mahner, der, intő, serkentő.

Mahr, der, Alp, linkadás.

Majeſtät, die, die höchſte Würde, felség; von Gott, Isteni felség; die äußere Würde, méltóság, dicsőség; von Kaiſern und Königen, felség; als Titel: Felséges Uram! Felséges Császár v. Király!

Majeſtätiſch, adj., felséges; prächtig, dicső, felséges; adv. felségesen, dicsőségesen, méltóságosan.

Majeſtäts-Brief, der, d. i. Freiheitsbrief, felséges engedelemlevél.

Majeſtätsrecht, das, felség jussa.

Majeſtätsverbrechen, das, felségsértés.

Majeſtätsverbrecher, der, felségsértő.

Majorat, der, elsőszülötti juss.

Majoratsgut, das, elsőszülötti örökség.

Majorenn, adj., emberkoros, férjfikoros.

Majorennität, die, emberkor, férjfikor; die Majorennität erlangen, elérni a' férjfikort.

Makel, der, mocsok; trop. ohne alle Makel ſeyn, hibátlan lenni.

Mal, das, deutet auf eine Zeit, wie oft eine Sache iſt, oder geſchieht, — szor, — szor, — szer, — ízben, z. B. a) zum erſten, zweiten, dritten Male, először, másodszor, harmodszor; einmal, zweimal, dreimal, egyszer, kétszer, háromszor; zu verſchiedenen Malen, több ízben, nehány ízben; b) mehr als ein Mal, többször, több ízben; ein anderes Mal, másszor; dieſes Mal, most, most egyszer; zum letzten Mal, utoljára, utolszor; ein Mal für alle Mal, először és utoljára, végképpen; auf ein Mal, egyszerre.

Malen, festeni p. o. embert; trop. leírni, lefesteni valamit p. o. szóval.

Malen, das, festés, lefestés.

Maler, der, festő.

Malerei, die, festés, festés mesterſége; ein Gemälde, festés, festett kép; trop. eleven leírás, lefestés.

Malerfarbe, die, festő szín, festék.

Malergold, das, festőarany.

Maleriſch, adj., festéši, festéshez hasonló, eleven; adv. festőleg, elevenen, eleven színekkel.

Malerkunſt, die, festő mesterség.

Malerpinſel, der, festőecset, ecset.

Malerzeug, das, festőszerek.

Malm, der, porrávált test.

Malta, Inſel, Málta.

Malteſer-Orden, der, Máltai vitézrend.

Malteſer Ritter, der, Máltai vitéz.

Malteſiſch, adj., Máltai.

Malvaſier, der, bor neme, mellyet fekete kecskecsecsű szőlőből szűrnek.

Malve, die, mályva.

Malz, das, maláta, szalad; prov. Es iſt Hopfen und Malz an ihm verloren,

semmi se lesz belőle, hijjába minden igyekezet.

Malzdarre, die, malátacserény, szaladperkelő.

Malzen, mälzen, szaladot perkelni.

Malzer, Mälzer, der, szalad perkelő.

Malzhaus, das, maláta perkelőház.

Malzmühle, die, malátadaráló.

Mammon, der, vagyon, jószág, pénz, gazdaság.

Mammonsknecht, der, pénz rabja, fösvény.

Man, pron. wird im Ungarischen auf verschiedene Art ausgedrückt, wie solches aus folgenden Redensarten erhellet, p. B. man sagt, man erzählt, man glaubt, azt mondják, azt v. úgy beszélik, úgy v. azt hiszik; valaki, wird gesetzt, wenn im Deutschen dem Verbo noch ein pronom. mich, dich, ihn ꝛc. beigefügt wird, p. B. man lobt dich, mich, ihn, uns, euch ꝛc. valaki engemet, tégedet dicsér v. ötet dicséri, v. engemet, tégedet dicsérnek, ötet dicsérik 's a' t. Man muß, man soll, kell, p. B. man muß fragen, kérdezni kell; man soll ihn rufen, ide kell hívni; wenn man wüßte, ha tudná az ember; man pflegt zu sagen, azt szokták mondani; man kann sehen, lehet látni, láthatni.

Mancher, manche, manches, adj., némelly, némellyik; manche, d. i. einige, némellyek; manches, sok, nem kevés, több; es gibt manche, welche glauben, vannak kik azt gondolják v. úgy gondolkoznak.

Mancherlei, adj., sokféle, külömbféle; mindenféle.

Manchmal, adv. néha.

Mandat, das, parancsolat.

Mandel, das, d. i. eine Zahl von 15, tizenöt t. i. darab; ein Mandel Eier, tizenöt tojás; d. i. ein Haufe Garben auf dem Felde, egy kereszt learatott gabona, melyben 13, néha 15 kéve van.

Mandel, die, eine Frucht, mandola, mondola; eine Drüse am Halse, torokmondola; s. Mange. Mangel oder Rolle genannt, ein Werkzeug, die Wäsche zu mangeln, mángorló.

Mandelbaum, der, mondolafa.

Mandelkern, der, mondolabél v. mag.

Mandelkleye, die, mondolakorpa.

Mandelkoch, das, mondolás felfújtkása.

Mandelkräbe, die, szalakóta, szaricsóka.

Mandelmilch, die, mondolatéj.

Mandelmuß, das, mondolapép.

Mandeln, mángorlani; tizenötével számlálni v. adni.

Mandelöhl, das, mondolaolaj.

Mandelteig, die, mondolaszappan.

Mandeltorte, die, mondolatorta.

Mange, die, mángorló.

Mangel, der, fogyatkozás, hijánosság, szüke valaminek, szükség; Mangel haben, szükséget szenvedni valamiben; Mangel an allen Dingen haben, mindenben v. minden nélkül szükölködni; großen Mangel verursachen, nagy hijánosságot v. fogyatkozást okozni; statt Durstigkeit, szükölködés, szükség; statt Gebrechen, p. B. ein Mangel am Körper, testbeli hiba.

Mangel, die, mángorló.

Mangelhaft, adj., hijános, hibás, fogyatkozásos; Fehler habend, hibás, csonka; adv. hijánosan, hibásan.

Mangelhaftigkeit, die, hijánosság, hijános volt, hibásság.

Mangeln, fehlen, hibázni, nem lenni, hijával lenni valaminek; szükölködni valami nélkül; es mangelt an Waßer, víz nincs; víz hibázik; Wäsche mangeln, fejér ruhát mangorlani.

Mangen, mángorolni.

Mangkorn, das, abajdócz kétszeres.

Mangold, das, czékla.

Manier, die, d. i. Art, Weiße, mód; statt Anstand, módosság, illendő viselet, illendőség; in der Muſik, Manieren, d. i. Verzierungen der Melodie, módosságok t. i. a' muzsikában.

Manierlich, adj., módos, jeles, jeles viseletű; adv. módosan, udvarisan.

Manierlichkeit, die, módosság, udvariság.

Manifeſt, das, nyilatkoztatás t. i. fejedelem v. köztársaság részéről, fejedelmi hirdetés.

Manipulation, die, kézzelyaló velebánás.

Manipuliren, kézzel velebánni.

Mann, der, überhaupt Menſch, männliche Perſon, ember személy; p. B. es fehlt noch der dritte Mann, még egy harmadik valaki hibázik; seine Waaren an den Mann bringen, eladni portékáját valakinek; wenn Noth an den Mann geht, ha megszorúl az ember; Mann für Mann egyenként, fejenként, kiki; ich armer Mann, én boldogtalan; der gemeine Mann, a' köz ember, a' köz nép; ein Wort ein Mann, becsüle-

tes ember megtartja a' szavát; eine männliche Person, im Gegensatze des Weibes, férfi; eine männliche Person im vollen Alter, férfiú, ember, meglett ember; ein junger Mann, fiatal ember; ein tapferer Mann, vitéz ember; ein ansehnlicher Mann, tekintetes, v. nagy tekintetü ember; ein Mann voll Muth und Stärke, férfiú, ember; zeige dich als Mann, úgy viseld magadad, mint férfiúhoz illik; seinem Manne stehen, emberkedni; st. Soldat, katona, ember, legény; Mann zu Fuß, gyalog katona; Mann zu Pferd, lovas katona; einen Mann stellen, legényt v. katonát állitni; die Compagnie hat 120 Mann, ez a' zászlóally százhúsz legényből áll; es sind 1000 Mann im Treffen geblieben, ezer ember esett el az ütközetben; drei Mann hoch marschieren, hármával menni; die Soldaten 3 Mann hoch stellen, hármas sorban állitni ki a' katonaságot; st. Ehemann, férj; wo ist mein Mann? hol az Uram? hol a' férjem? einen Mann nehmen, férjhez menni; die Tochter an den Mann bringen, leányát férjhez adni.

Manna, das, manna.

Mannaäsche, die, gyertyánfa.

Mannagras, das, harmatkása, mannakása.

Mannbar, adj., emberkoros, emberkorra jutott; férjhezmenő v. mehető.

Mannbarkeit, die, emberkor; férjhezmenőkor.

Mannfest, adj., férjfiúi, erős; adv. férjfimódra, erősen.

Manngierig, adj., férjhezvágyó.

Mannhaft, adj, férjfimódra termett, férjfiú, vitéz, erős; adv. férjfimódra, erősen, emberül.

Mannhaftigkeit, die, férjfiúság, emberkedés, vitézség.

Mannheit, die, férjfiság; emberkedés, vitézség.

Mannigfaltig, adj., von mancherlei Art, sokféle, külömbféle, többféle; st viel, sok; adv. külömbféleképpen, sokképpen.

Mannigfaltigkeit, die, sokféleség, külömbféleség.

Mannigfarbig, adj, sokféleszinü, tarka.

Mannleben, das, adózó birtok; melly csak férfi ágra szállhat.

Mannsart, die, férfi szokás.

Mannsbild, das, férfi.

Mannsbruder, der, a' férj testvár bátya v. öcse.

Mannschaft, die, legénység; von Soldaten, katonaság, katonák, hadi nép, legénység; eine Mannschaft anwerben, sammeln, sereget v. hadi népet szedni, gyüjteni.

Mannscheu, adj., férfikerülő.

Mannsgestalt, die, férfi termet.

Mannshemde, das, férfiing.

Mannshöhe, die, ember magassága.

Mannshoch, adj., ember magasságnyi; adv. ember magasságnyira.

Mannskleid, das, férfi ruha.

Mannskleidung, die, férfi öltözet.

Mannskloster, das, barátklastrom.

Mannslänge, die, emberhosszaság.

Mannslang, adj., emberhosszaságnyi.

Mannsleute, die, férfiak.

Mannsname, der, férfi név.

Mannsperson, die, férfi.

Mannsrock, der, férfi ruha v. köntös.

Mannsschneider, der, férfiszabó, férfiruhaszabó.

Mannsschuster, der, ferfi varga.

Mannsschwester, die, a' férjnek testvér nénje v. húga.

Mannsstamm, der, férfitörzsök.

Mannsstimme, die, férfihang.

Mannstief, adj., embermélységnyi.

Mannsucht, die, férfiravágyás; als Krankheit, méhdühödés, betegség neme.

Mannsüchtig, adj., legényes, férfiravágyó.

Mannsvolk, das, férfiak.

Mannszucht, die, katonai fenyíték.

Mannweib, der, kétnemü, köznemü, nős, finő, csira.

Manövre, (manöver), das, Bewegung, mozgás, forgás; Wendung, fordulás; Heeresschwenkung, a) zur Uebung, katonai gyakorlás, fordulás; b) im Kriege, hadi forgás.

Manövriren, hadi gyakorlásokat tenni; die Soldaten manövriren lassen, hadi gyakorlásokat tétetni, hadban gyakorolni a' katonaságot.

Manschette, die, tászli.

Mantel, der, pl. die Mäntel, köpönyeg; prov. den Mantel nach dem Winde drehen, szélnek fordítni a' köpönyeget, magát az időhöz szabni v. alkalmaztatni.

Mantelkragen, der, köpönyeggallér.

Mantelsack, der, turba, iszák, köntös tarisznya, ruhatáska.

Manual, das, a) Handbuch, Handlungsbuch, Memorial, kézbelikönyv, kéz-

könyv, jegyzőkönyv, a'kereskedőknél; b) bei den Orgeln, die zweite oder untere Teſtatur, (Taſtenreihe). im Gegenſatze des Pedals, manuál, t. i. az az orgonán a'második v. alsóbb taszták rendje, az orgona lábitójának ellenében.

Manufactur, die, kézimív.

Manuſcript, das, kézirás.

Marder, der, nyest.

Marderfell, das, nyestbőr.

Marginalien, die, szélretett jegyzések.

Mariage, die, (marjázs), házasság, házasodás.

Maria, Marie, Mária, Márika.

Maria-Empfängnißfeſt, das, boldogasszony fogantatás napja, (Decszember 5-dik napja).

Maria-Geburtstag, der, kis asszony napja, (Szeptember 8-dik napja).

Maria-Himmelfahrtsfeſt, das, nagy boldogasszony napja, (Augusztus 15-dike).

Maria-Verkündigung, die, gyümölcsoltó boldogasszony napja, (Marcz. 25-dike).

Marienbild, das, Mária képe.

Marille, die, sárga baraczk, tengeri v. kajszínbaraczk.

Mariniren, valamit béeczetezni, eczetlévbe becsinálni, p. o. halat.

Mark, das, im Körper, velő, p. o. a' csontban; bél p. o. a'fában, bodzában; trop. das Beſte an einer Sache, veleje, java valaminek.

Mark, die, d. i. Merkmal, jegy, jelenség; Grenze, megye, határ; Gewicht, font; eine halbe Mark, félfont; Geld, számvetésbeli pénz, p. o. die Mark Courant, ez Hamburgban mintegy tizenegy garas, Dániában hat garas; die Mark Banko, mintegy 13 garas ée.

Marke, die, überhaupt ſt. Kennzeichen, jel, jegy; von Holz ꝛc., bélyeg, bélyegjel; im Spielen, pénzjel p. o. csontból, a'kártya v. más játékközben.

Marken, eladni.

Marketender, der, táboriáros, markotányos, tábori kupecz.

Marketenderinn, die, táborikúfár v. kupeczné.

Markgraf, der, Markgróf.

Markgrafſchaft, die, Markgrafthum, das, Markgrófság.

[illegible]gräfinn, die, Markgrófné.

[illegible]fich, adj., markgrófi.

[illegible], adj., velő nemű v. szabásu.

Markig, adj., velős.

Markiren, jegyezni, megjelelni.

Markör, der, biliard mellet szolgáló legény, kávélegény.

Markſcheide, die, megye v. határválás, határszél.

Markſcheidekunſt, die, bányahatárválasztás, mind a' föld felett mind a' föld alatt.

Markſcheider, der, határválasztó; határmérő inzsenér a'bányáknál.

Markſcheidung, die, határválasztás.

Markſknochen, der, velőkoncz.

Markſtein, der, határ v. megyekő.

Markt, der, wo verkauft wird, vásár, sokadalom; Wochenmarkt, héti vásár; Marktplatz, piacz, vásárállás; etwas zu Markte bringen, valamit a' piaczra vinni (eladás végett).

Marktflecken, der, mezőváros.

Marktfreiheit, die, vásári szabadság.

Marktgeld, das, welches eingenommen wird, vásárban árult pénz; das ausgegeben iſt, konyhára bévásárló pénz.

Marktgut, das, vásári eladó jószág.

Marktleute, die, vásárosok.

Marktmeiſter, der, vásárbiró.

Marktordnung, die, vásári rendszabás.

Marktplatz, der, piacz, vásárhely.

Marktpreis, der, vásárbeli v. piaczi ára valaminek.

Marktrecht, das, vásári juss.

Marktſchiff, das, vásáros hajó.

Marktſchreier, der, kérkedő, kérkedékeny; Charlatan, (sarlatán), ámító orvos.

Marktſchreierei, die, kérkedés, ámító kérkedés.

Marktſchreieriſch, adj., kérkedő, mint a'házaló szerárosok szokták; adv. kérkedőleg.

Markttag, der, vásár napja.

Marmor, der, márvány.

Marmorarbeit, die, márványból készült munka.

Marmorarbeiter, der, márványmives.

Marmorart, die, márványneme.

Marmorartig, adj., márványnemű.

Marmorband, das, márványzott szélű kötés t. i. könyvkötés.

Marmorbild, das, márványkép.

Marmorblock, der, temérdek nagyságú márvány darab.

Marmorboden, der, márványpalló.

Marmorbruch, der, márványbánya.

Marmoriren, kimárványozni.

Marmorirer, der, márványozó.

Marmorirung, die, márványozás.

Marmorkugel, die, márványgolyobis.

Marmorn, adv., márvány, márványból való.
Marmorplatte, die, márványtábla.
Marmorſäule, die, márványoszlop.
Marmorſtein, der, márványkő.
Marmorwand, die, márványfal.
Marode, müde, matt, adj., lankadt, bádjadt, eltörödött, tikkadt.
Marodeur, der, Plünderer, prédáló, ragadozó.
Marodiren, prédálni, ragadozni.
Marone, die, olaszgeszteñye.
Mars, der, Márs, hadiisten.
Marſch, die, ein niedriges, ſumpfiges Land, gemeiniglich am Meere oder an großen Flüſſen, daher Marſchland, lapályos rétség, mocsáros hely.
Marſch, der, der Gang der Soldaten, katonaútazás, hadmenés; Abmarſch, katonák elútazása; forcirte Märſche machen, sebesen útaznì; einen Marſch antreten, elindúlni; den Marſch beſchleunigen, útját siettetni; einen doppelten Marſch in einem Tage machen, két napi útat tenni egy nap; als Commandowort: marſch! indúlj, indúljatok, trop. elmenj, menjetek! — die Strecke Weges, die man zu gehen hat, egynapi járóföld v. út; dem Feinde einen Marſch abgewinnen, egynapi úttal megelőzni az ellenséget; das Zeichen zum Marſch, indúló jel; Marſch blaſen, indúlót fújni; Marſch ſchlagen, verni; das Muſikſtück, welches beim Marſchiren aufgeführt wird, mars, marsnóta.
Marſchall, der, Feldmarſchall, fővezér, feldmarsal; bei feierlichen Aufzügen, pompavezérlő, fővezető.
Marſchall-Stab, der, fővezéri pálcza.
Marſchandiſe, die, portéka.
Marſchfertig, adj., útra kész, indúlásra kész, indúlófélben lévő.
Marſchiren, útazni, menni, költözni, köz. masérozni.
Marſch-Route, die, út, menetel.
Marſtall, der, lovak v. paripák istállója.
Marter, die, kín, gyötrelem.
Marterbank, die, kínzószék.
Marterholz, das, kínfa; d. i. ein geplagter Menſch, kínraszületett.
Marterinſtrument, das, kínzószerszám.
Marterleben, das, kínos élet.
Martern, kínzani, kínozni, gyötreni.
Marterthum, das, Martertod, der, mártírság; kínos halál.
Martervoll, adj., kínos, gyötrelmes.
Marterwoche, die, nagyhét, Húsvét előtt való hét.
Martialiſch, adj., hadakózó, derék vitéz.
Martin, ein Name, Márton.
Martinsberg, der, Sz. Márton hegye.
Martinsgans, die, Márton lúdja.
Martinstag, der, Márton napja.
Martisſohn, der, katona.
Martyrer, der, mártír, igaz ügy áldozatja; kínzó, gyötrő.
Marzipan, der, marczipán, sütemény neme.
Maſche, die, hurok, bokor, hurokbokor; szem, kötött szem, t. i. a' harisnyán, hálón.
Maſchine, die, erőmív, szermív, mozgó alkotmány, mozgómív; die Maſchine des Körpers, az emberi test alkotmánya.
Maſchinenartig, **maſchinenmäßig**, adj., mozgómívhez hasonló; adv. mozgómív módra, mozgatva.
Maſchinenlehre, die, mozgómívek készitésének tudománya.
Maſer, die, ein Flecken, eine krauſe Ader oder Wolke im Holze, ér, rojt, szál a' fában; kleine rothe Flecke auf der Haut, die Rötheln, veres, kanyaró, egy nyavalyája a' börnek, molly kihányásból áll.
Maſerholz, das, eresfa.
Maſerig, adj., eres, szálas, t. i. fa.
Maſerle, die, ein Name des Ahornes mit einem ſchönen gemaſerten Holze, (auch der Maßholder, die Maßlieben), juharfa, iharfa, fodor jávor.
Maſern, d. i. mit Maſern verſehen, eresülni, mint a' fa.
Maſern, die, kanyaró.
Maske, die, Larve, állorcza, lárva; eine maskirte Perſon, állorcza, állorczás személy; trop. Verſtellung, tettetés, szin, szinmutatás, állorcza.
Maskenball, der, állorczás bál.
Maskerade, die, állorczás társaság v. mulatság.
Maskiren, állorczázni, bélárvázni; ſich maskiren, állorczát venni fel; trop. verſtecken, eltitkolni, elrejteni.
Maskopei, die, összeállott kereskedő társaság.
Maslieben, Maſerle, juharfa; d. i. Gänſeblume, szászszorszép kukercz.
Maß, ſ. Maaß.
Maße, die, mérték, mód, határ valamiben; z. B. Maße iſt in allen Dingen gut, mindenben jó mértéket tar-

tani; über die Maßen, szer felett, mérték felett, mód nélkül; über alle Maßen, rendkívül; ſt. Art und Weiſe, mód; ſolcher Maße, ollyan v. illyen módon; folgendermaßen, következő módon; einigermaßen, némünémüképpen; gleichermaßen, hasonlóképpen; gebührigermaßen, illendőképpen, illendő módon, a' mint illik; verlangtermaßen, a' kívánság szerént; ein in vielen Fällen üblicheſ Flächenmaß, külömbkülömbféle nagyság, mekkoraság.

Maßgabe, die, Maßgebung, mérték, mód, mivolt; nach Maßgabe der Sache, a' dolog mivoltához képest, a' mint a' dolog mivolta kívánja.

Maßregel, die, mód, regula, sinórmérték; kluge Maßregel, okos rendszabás; eine Maßregel nehmen, módot választani valamire; jemand. Maßregel vereiteln, valakinek intézet módját gáncsolni, semmivé tenni.

Maßſtab, der, eig. ölmérő, mérték; verjüngter Maßſtab, parányméro; uneig. mód, szabás, mérték.

Maſſe, die, eig. rakás, temérdekség, nagyság; uneig. sokaság, mennyiség, summa.

Maſſiv, adj., feſt, tömött, merő; csupa kő, csupa kőből épült, p. o. ház, fal; trop. groß, derb, durva, gorombа; adv. durván; gorombán.

Maſt, der, árboczfa, árbocz.

Maſt, die, hizlalás, hizlalóhely.

Maſtdarm, der, végbél, véghurka.

Maſtgans, die, hízólúd.

Maſtkalb, das, hizlalt borjú.

Maſtkorb, der, árboczra függesztett őrkosár.

Maſtkuh, die, hízótehén.

Maſtlos, adj., árbocztalan.

Maſtochs, der, tulok; hizlalt ökör, söre.

Maſtrind, das, tulok, hízómarha.

Maſtſau, die, Maſtſchwein, das, hizódisznó, hízó sertés.

Maſtung, die, hizlalás; hizlaló hely.

Maſtvieh, das, einzeln, hízó, hirómarha; mehrere Stücke, sörék, tulkok.

Maſtix, der, másztíkszmézga.

Maſtixbaum, der, másztíkszfa.

Maſtixöl, das, másztíkszolaj.

Matador, der, megölő, győzödelmes a' Spanyol bikaviadalban (mactator); előkelő, hatalmas férjfiú; bírtya.

[illegible], die, miveszközök; trop. [illegible].

Materialiſmus, der, lélektagadás, testségtudomány.

Materialiſt, der, testségállító, lélektagadó; d. i. Gewürzhändler, füszeráros, füszerszámáros.

Materie, die, Stoff zu etwas, alak, szer, dolog; Körper, test; Eiter, ev, eveség, genyetség.

Mathematik, die, mathézis.

Matratze, die, szőrderékally; mátrácz.

Matrikel, die, anyakönyv, születéskönyv, matrikula.

Matrone, die, asszonyság, tisztes asszony.

Matroſe, der, tengeri hajóslegény; auf Galeeren, evező hajóslegény.

Matt, adj., ſchwach, lankadt, bádjadt; iſt es müde, fáradt; matt werden, ellankadni, elbádjadni; müde machen, ellankasztani; trop. nicht friſch, munter, halovány, p. o. szín, bádjadt p. o. hang, fényetlen p. o. arany; adv. bádjadtan, lankadtan.

Matte, die, Decke, gyékény, terítőgyékény.

Mattenflechter, der, gyékényfonó.

Mattigkeit, die, lankadtság, bádjadtság; ſt. Müdigkeit, fáradtság, elbádjadás; von den Farben, halaványság.

Mauen, wie eine Katze, nyávogni, mint a' macska.

Mauer, die, kőfal; von gebrannten Ziegeln, téglafal; von ungebrannten, vályogfal; trop. Schutz, Wehre, védfal; Stadtmauer, város fala v. kőkerítése.

Mauerbrecher, der, faltörőmív.

Mauerkelle, die, vakolókalán.

Mauermeiſter, der, kőmívesmester.

Mauern, kőmíveskedni, kőfalat v. falat rakni.

Mauerpinſel, der, meszelő.

Mauerquadrant, der, lapmérő, a' kőmíveseknél, asztalosoknál.

Mauerſchutt, der, kőfalomladék.

Mauerſtein, der, kőfalbavaló kő, épitőkő, kőfalkő; gebrannter Mauerſtein, tégla.

Mauerwerk, das, kőmíves munka.

Mauerziegel, der, tégla.

Maufe, die, pók, a' lovak lábokban.

Maul, das, pl. die Mäuler, eig. von Thieren, száj; in gemeinen Reden auch von Menſchen, z. B. ein loſes Maul, gonosz száj; ein loſes Maul haben, nyelveskedni; iſt es ſchimpfen, mocskolódni; das Maul aufſperren, száját tátni; das Maul wäſſert ihm darnach, foly a' nyála érte,

n kíván valamit; etwas ſeinem
abbrechen, elfogni a' szájától v.
gadni magától valamit; ſich
'aul verbrennen, megégetni a'
kárt tenni magának a' szaba-
eszéllés által; das Maul hal-
iegfogni a' nyelvét, hallgatni;
Maul, hallgass, fogd meg a'
:det; das Maul ſteht ihm auf
echten Flecke, jó helyen áll a'
tud beszéllni; er iſt in aller
rn, mindenek szájába forog.
, der, száját tátó, szájangó,
s; als Schimpfwort, bolond,
, buta; Maulaffen feil haben,
tátni, bámúlni, bolondozni.
baum, der, eperjfa.
re, die, eperj, fái eperj.
ſt, der, színmutató keresztyén.
, jól esni a' szájnak, mint né-
étel; feldúzni az órát, dur-
odni.
, der, öszvér.
inn, die, kanczaöszvér.
reiber, der, öszvérhajtó.
l, adj., szórestelő.
ind, der, színes barát.
um, adj., színmutató.
), der, szájvitéz, költött vitéz-
il kérkedő.
nme, die, fogcsikorgás, száj-
b, der, lakatkosár, retesz, t. i.
após lovak száján.
her, der, mindent igérő, szá-
lle, die, posoncsapás, posoncs-
; jemanden eine Maulſchelle ge-
alakit posoncsapni, ütni, vág-
're, die, szájgörcs.
he, die, posoncsapás.
r, das, öszvér.
nmel, die, doromb.
k, das, nyelv, száj; er hat ein
Maulwerk, jó nyelve v. szája
okat tud beszéllni.
rf, der, vakondok, vakondok-
.
'fsfalle, die, vakondokfogó.
'fshaufe, der, vakondoktúrás.
Maure, der, Mohr, szerecsen.
t, die, szömörcsökgomba,
agomba.
der, kömives.
ie, egér, egérke, egerecske;
Maus, szembekötősdi játék;
ſkel, szálashús.
(mauſern), ſich mauſern, von
Vögeln, vedleni, tollat hányni, megvedleni; von Krebſen, vetkezni, mint a' rák; 2) Mäuſe fangen, egeret fogni, egerészni; trop. ſt. ſtehlen, lopni, elcsípni, elcsenni.

Mauſen, das, 1) von Vögeln, Krebſen, vedlés, megvedlés; vetkezés; 2) egérfogás; trop. lopás, csenés.

Mauſer, der, héjjarúgott rák, vedlőrák, vedlettrák; csillentő, lopó.

Mauſefeſt, adj., z. B. mauſefeſt ſeyn, nem is szusszanni, olly csendesen veszteg maradni; adv. a' legnagyobb csendességben.

Mauſetodt, adj., merőholt, merevén megholt.

Mauſezeit, die, vedlés ideje.

Mausfarbe, die, egérszín.

Mausfarbig, adj., egérszínű.

Mauth, die, Zoll, vám, vámadás; vámház.

Mauthfrei, adj., vámtól mentt, szabad a' vámtól.

Mauthfreiheit, die, mentlétel a' vámtól.

Mauthner, der, vámos.

Mauthzettel, der, vámczédula.

Mauzen, nyavogni.

Maxime, die, Grundſatz, der, törvény, regula, felvett törvény vagy regula.

May, (Mai), der, Május, Pünkösd hava.

Maybaum, der, Birke, nyírfa.

Mayblümchen, das, Mayblume, die, májusi gyöngyvirág; szentgyörgyvirág.

Maye, die, die Birke, nyírfa; ein grüner Zweig davon, zöld nyírfagaly, zöldág, zöldleveles.

Maykäfer, der, cserebogár.

Maykälte, die, májusi hideg.

Mayroſe, die, májusi rózsa.

Mays, Mais, türkiſcher Waitzen, Kukuruz, kukoricza, tengeri, törökbúza, málé.

Mayſchein, der, májusi újhóld, hóldújulás v. újság.

Maywurm, der, nünüke.

Mechanik, die, erőmívtudomány, mívalkatás tudománya, mozgómívtudomány.

Mechaniker, der, erőmívalkató, erőmíves, mívalkató.

Mechaniſch, adj., mívalkatói, erőmívbeli, mozgómívbeli; adv. mívalkatólag; trop. ész és gondolkozás nélkül; etwas mechaniſch lernen, valamit ész nélkül v. szajkó módra megtanúlni.

Mechanismus, der, alkatás; járómív p. o az órában.
Meckern. mekegni, mint a' kecske.
Medaille, die, (medalje), emlékeztető pénz.
Meer. das, überhaupt tenger; das Weltmeer, a' nagy tenger; das mittelländische Meer, földközitenger, közép tenger; das schwarze Meer, fekete tenger; das atlantische Meer, az átlási tenger; s. See, Landsee, földközi tenger; das todte Meer, holttenger; das caspische Meer, a' kaspium tengere; in Zusammensetzungen wird meistens tenger oder tengeri gebraucht.
Meerampfer, der, tengeri v. tengerparti lórom.
Meerbersch, der, tengeri sigér.
Meerbrassen, die, tengeri spár.
Meerdusen, der, tengeröböl.
Meerenge, die, tengerszoros.
Meereesstille, die, tengernyugvás.
Meereswoge, die, tenger habjai, hullámai, hullám, hab.
Meerfarbe, die, tengerszín.
Meerfahrt, die, Seefahrt, tengeri utazás.
Meerfisch, der, tengeri hal.
Meergewächs, das, tengeri növevény.
Meergrün, das, tengerzöld, tengerszín.
Meergrün, adj., tengerszínű, tengerzöld.
Meerhecht, der, tengeri csuka.
Meerkatze, die, czerkóf, macskamajom.
Meerrettig, der, torma.
Meersalz, das, tengersó.
Meerschaum, der, tajtékföld, tajték.
Meerschildkröte, die, tengeri teknősbéka.
Meerschnecke, die, tengeri csiga.
Meerschwamm, der, tengeri spongyia.
Meerschwein, das, tengeri malacz; Delphin, delfinhal.
Meerstrudel, der, tengerörvény.
Meerufer, das, tengerpart.
Meerwasser, das, tengervíz.
Meerwolf, der, tengeri farkas.
Meerwunder, das, tengeri csuda.
Meerzwiebel, der, tengeri csilla, tengeri hagyma.
Mehl, das, liszt; von Weizen, búzaliszt; feines Mehl, lisztláng; ungebeuteltes Mehl, szitálatlan liszt.
Mehlbeutel, der, in den Mühlen, pitle-
[illegible]ine, die, kásás körtvély.
[illegible]el, der, pép, gombóta, lisztes-
[illegible]s, das, lisztes hordó.
Mehlicht, adj., lisztheż hasonló.
Mehlig, adj., lisztes.
Mehlkammer, die, lisztes kamara.
Mehlkasten, der, lisztes hombár.
Mehlkleister, der, csiriz.
Mehlklos, der, lisztes gombócz.
Mehlmilbe, die, lisztbogár vagy moly.
Mehlsack, der, lisztes zsák.
Mehlschabe, die, csótán.
Mehlsieb, das, szita.
Mehlspeise, die, tésztás étel, tészta.
Mehlstaub, der, hímpor.
Mehlteig, der, tészta, gyúrt tészta.
Mehlthau, der, ragya.
Mehlwurm, der, lisztatka.
Mehr, adj., in Verbindung mit Subst. több, egynéhány; z. B. mehrere Tage abwesend seyn, több v. egynéhány napokig távollenni; ohne Verbindung, több; z. B. mehr thun, többet tenni; mehr geben, többet adni; mehr als, tovább mint, többször mint v. -nél, -nál; z. B. mehr als zehn Tage, tovább tíz napnál; nicht mehr als ein Mal, egyszernél többször nem; es sind mehr als sechs Monate, több hat hónapjánál; mehr oder weniger, több vagy kevesebb, körülbelől; adv. többé; überdies, már, ezentúl; mehr und mehr, inkább inkább, jobban jobban; um desto mehr, annyival inkább.
Mehren, öregbíteni, nevelni, szaporitni, sokasitni; sich mehren szaporodni, sokasodni, nevekedni.
Mehrentheils, adv., nagyobb részént, többnyire.
Mehrer, der, öregbitő, szaporitó, sokasitó.
Mehrheit, die, többség, nagyobb szám; Mehrheit der Stimmen, a' voksok v. szavallatok többsége.
Mehrmalig, adj., többszöri, többízbeli, többrendbeli.
Mehrmals, adv., többször, többízben: oft, gyakran.
Meiden, kerülni, elkerülni.
Meidung, die, elkerülés.
Meier, der, majoros.
Meierei, die, major, szállás, mezei gazdaság.
Meierhof, der, Meiergut, das, major, szállás.
Meierinn, die, majorosné.
Meile, die, mérföld.
Meilenmaaß, das, mérföldmérték.
Meilenlang, adj, mérföldnyi.
Meilenzeiger, die, mérföldmutató.
Meilenstein, der, mérföldjelkő.

Meilenweit, adj., mérföldnyi; adv. mérföldnyire.
Meilenzeiger, der, mérföldmutató.
Meiler, der, farakás, fahalom.
Mein, pron. possess., mein, meine, mein, az én — m, a' — m; mein Vater, az atyám, az én atyam; der Meinige, die Meinigen, az enyim, az enyimek; mein Freund, mein Lieber, barátom; — auch ohne Subst., z. B. was dein ist, ist auch mein, a' mi tiéd, az enyim is.
Meineid, der, hamisesküvés; einen Meineid begehen, hamisan megesküdni; st. Eidbruch, hitszegés.
Meineidig, adj., hamisesküvő; hitszegő; adv. esküvése ellen; hitszegőleg.
Meinen, d. i. glauben, dafür halten, vélni, gondolni, úgy tartani, úgy vélekedni, azt gondolni.
Meiner, d. i. der Meinige, az enyim; der Genit., z. B. gedenke meiner, emlékezz meg rólam.
Meinetbalben, a) én érettem; b) én nem bánom, én miattam meglehet.
Meinetwegen, idem.
Meinigen, die, az enyimék, az én hozzám tartozók; bei Eheleuten, der Meinige, az Uram; die Meinige, a' feleségem.
Meinung, die, vélemény, vélekedés; nach meiner Meinung, ítéletem szerént, az én vélekedésem szerént; seine Meinung ändern, változtatni gondolkozását; dieselbe Meinung hegen, egy gondolaton lenni; ich bin der Meinung, én azt tartom, én úgy vélekedem; st. Gesinnung, értelem, gondolkozás; seine Meinung sagen, kimondani értelmét valami felöl; Absicht, szándék; Vorsatz, feltétel, igyekezet; von seiner Meinung nicht abgehen, feltételétől el nem állani.
Meise, die, czinke, czinege.
Meisefang, der, czinegefogás.
Meisekasten, der, czinkefogó.
Meißel, die, tépettruha, a' sebre.
Meißel, der, metszővas, véső.
Meißeln, metszeni, faragni, vésni.
Meist, adj., meiste, der, die, das, a' legtöbb; der meiste Theil, legnagyobb része; die meisten, legtöbben, többnyire; adv. leginkább, többnyire.
Meistbietend, adj., többetigérő.
Meistens, adv., d. i. meisten Theils, többnyire; gemeiniglich, rendszerént, csak nem mindég.
Meister, der, d. i. ein Herr, in einigen Redensarten üblich, z. B. sich Meister von etwas machen, birtokába, hatalmába kerítni valamit; den Meister spielen, legtöbb lenni valamiben; seiner selbst nicht Meister seyn, nem birni magával, nem tudni magán uralkodni; den Kenntnissen, der Geschicklichkeit nach, a) überh legtudósabb, legjelesebb tudományu, főmester; bes. a) ein Künstler, tanult mestere valaminek; b) ein Handwerker, der befugt ist, Gesellen und Lehrlinge zu halten, mesterember; c) ein Lehrer im Gegensatze des Schülers, tanító; d) jeder, der irgend ein Werk hervorgebracht hat, mívmester, mívész, művész; das Werk lobt den Meister, a' munka dicséri meg a' mesterét.
Meisterhaft, adj., sehr geschickt, mesterséges, mivészi, tökélletes; vollkommen, mesterséges, nagy mesterséggel készült; adv. mesterségesen, nagy mesterséggel.
Meisterhand, die, mesteri kéz, mivészkéz.
Meisterinn, die, nagy mesterné valamiben; mesterember felesége.
Meistern, jobbítni, megigazitni; feddeni, dorgálni, hibát találni benne.
Meisterrecht, das, mesteremberi juss.
Meisterschaft, die, das Meisterseyn, mesteri rang, mesteremberlétel, elsőség valamiben; die Meister, a' mesteremberek.
Meisterstreich, der, remek sortély.
Meisterstück, das, remek, remekmív v. munka.
Meisterwurz, die, derely, császárgyökér.
Melancholie, d. i. Schwermuth, komorkórság, nyavalygósság; st. Traurigkeit, komorkodás, nyavalygás.
Melancholisch, adj., eig. komorkórságos, nyavalygós; st. schwermüthig, traurig, komorkodó, nyavalygó, bús, búsongó; trop. von Tönen, bús hangok; adv. komorkodva, nyavalygva; búsan, búsongva.
Melange, die, (melánzs), keverék, elegyék, valami p. o. tejes kávé, ée.
Melden, sich, jelenteni magát; z. B. der Hund meldet sich, a' kutya jelenti magát, ugat; jemand. Ankunft ꝛc. melden, megjelenteni, megjelenteni valakinek elérkezését, jelenlétét; st. Nachricht geben, jelenteni, tudtára

adni valakinek valamit; erwähnen, előhozni, jelenteni valamit.
Meldung, die, jelentés, említés, megemlítés; **Meldung thun von etwas**, előhozni, említni valamit.
Melisse, die, czitromfű, czitrom szagú melissza, méhfű, mézelke.
Melissengeist, der, méhfüszesznedv, méhfüpáranedv.
Melissenthee, der, méhfüfőttlé, méhfűthea.
Melk, adj. u. adv., **Milch gebend**, fejős; **melke Kuh**, fejős tehén.
Melken, fejni, megfejni, p. o. a' tehenet 's a' t.
Melken, das, fejés.
Melker, der, **Melkerinn**, die, fejő, a' ki fej.
Melkfaß, **Melkgefäß**, das, **Melkkübel**, der, fejő edény, fejő rocska.
Melkkuh, die, fejős tehén.
Melkschaf, das, fejős juh.
Melkvieh, das, fejős barom.
Melkzeit, die, fejés ideje.
Melkziege, die, fejős kecske.
Melodie, die, notája az éneknek, dalnak, éneknota, nóta.
Melodisch, adj., dalló, éneknótájú, könnyen énekelhető, könnyénekű.
Melone, die, **Zucker-Melone**, sárgadinnye; **Waſſer-Melone**, görögdinnye.
Memorial, das, ft. **Bittſchrift**, esedezőírás, kérelemirás; jegyzőkönyv; feljegyzett lajstrom.
Memoriren, könyvnélkül tanúlni.
Memoriren, das, tanúlás.
Menage, die) (menázs), konyhatartás, gazdálkodás.
Menagerie, die, (menazseri), d. i. **Thierhof**, állattartó hely.
Menge, die, sokaság, sokság, sok, igen sok, szám nagy szám; in **Menge**, bőven, eleget, elegen; **eine Menge Menſchen**, sok ember, nagy számú sokaság; **eine Menge Gold**, **Geld**, igen sok arany, pénz.
Mengen, keverni, elegyitni, elvegyitni; öszveelegyitni, öszvevegyitni.
Mengen, das, keverés, elegyités, elvegyités.
Menig, der, miniom.
Menſch, der, ember; **ein junger Menſch**, ifjú, ifjú ember; **kein Menſch**, senki, senkisem; **viele Menſchen**, sokan; **alle Menſchen**, minden, minden ember, mindenek; **es gibt Menſchen**, **die ꝛc.**, vannak, a' kik ꝛc.; **das Menſch**, gemeine Redensart, szolgáló.
Menſchchen, das, emberke, emberecske.
Menſchenalter, das, emberkor.
Menſchenart, die, emberfaj.
Menſchenblut, das, embervér.
Menſchenfeind, der, embergyülölő, emberek ellensége.
Menſchenfeindlich, adj., embergyülölő; adv. ember gyülölő módon.
Menſchenfleiſch, das, emberhús.
Menſchenfreſſer, der, emberevő.
Menſchenfreund, der, emberszerető, emberek barátja.
Menſchenfreundlich, adj., emberszerető, nyájas; emberszeretőleg, nyájasan.
Menſchenfurcht, die, emberlélés.
Menſchengefühl, das, emberi érzés, emberiség
Menſchengeſchlecht, das, emberi nemzet.
Menſchengeſtalt, die, ember alkat, ember kép.
Menſchengunſt, die, emberi kedvezés, pártfogás.
Menſchenhand, die, emberkéz; emberi munka.
Menſchenhaß, der, embergyülölés.
Menſchenhaſſer, der, embergyülölő, kaján
Menſchenhandel, der, emberekkel kereskedés.
Menſchenhaut, die, emberbőr.
Menſchenhülfe, die, emberi segitség v. segedelem.
Menſchenkenntniß, die, emberesmeret, emberek esmerete.
Menſchenkopf, der, emberfő.
Menſchenleben, das, ember élete.
Menſchenleer, adj., emberek nélkül való.
Menſchenliebe, die, emberi szeretet, emberiség
Menſchenmöglich, adj., lehetséges, embertől kitelhető; **es iſt nicht möglich**, lehetetlen.
Menſchenmörder, der, emberölő, gyilkos.
Menſchenmord, der, gyilkosság.
Menſchenopfer, das, emberáldozás.
Menſchenpflicht, die, emberi kötelesség.
Menſchenraub, der, emberlopás, ember elragadása.
Menſchenrecht, das, emberi juss.
Menſchenſatzung, die, emberi rendelés v. emberi találmány.
Menſchenſcheu, adj., emberkerülő.
Menſchenſcheu, die, **übertriebene Scheu oder Achtung vor den Menſchen**, az

ektől tartás; Furcht vor Menſchen, emberkerülés, emberfélés.
ſohn, der, embernek fija.
ſtimme, die, emberi szózat.
ſtand, der, emberi játék.
verſtand, der, emberi ész, emlme, értelem; natürlicher ge- Menſchenverſtand, józan elme okosság.
werk, das, emberi munka v.

it, die, d. i. die menſchliche Naemberi természet; die Menſchen, berek, az emberi nemzet, az iség.
h, adj., z. B. menſchliche Geemberi forma v. alkat; dem ben gehörig, emberi; der Geu irren ausgeſetzt, emberi, ha-, gyarló; irren iſt menſchlich, az ember; adv. emberi módeutſelig, emberséges módon.
chkeit, die, emberség, emberimberi érzés.
erdung, die, von Jeſu, emberel.
die, mérték.
der, nevelő, oktató, gondvi-

der, minéttánez.
liſch, adj., kalmári, kereskeadv. kereskedői módon.
Mercurius, der, merkúr, poIstenek követe; Planet, Merevű bolgócsillag; das Queckkényesö.
ſ. Märgel.
adj., jelelhető; észrevehető; szrevehetőleg.
wahrnehmen, észrevenni; ſich nicht merken laſſen, nem mualamit, tettetni, mint ha nem olna valami v. nem úgy volna t van; aufzeichnen, megjelelni, gyezni; Acht haben oder geben, ni, rávigyázni, figyelmezni va; im Gedächtniſſe behalten, emtben tartani, ráemlékezni.
, das, észrevétel, észrevevés, lés.
adj., észrevehető; adv. észtőképpen.
, das, jegy, jelenség, észreve, nyoma valaminek.
dig, adj., nevezetes, jegyzést lő, megjegyzésre méltó.
digkeit, die, nevezetesen, megsre méltó dolog, nevezetes

Merkzeichen, das, jegy, jelenség, jegyzőjel.
Meſſe, die, mise, szent mise; Meſſe leſen, misét mondani; Meſſe hören, misét hallgatni; die Muſik dabei, a' miséhez való ének és muzsika.
Meſſe, die, öffentlicher Jahrmarkt, országos vásár; zur Meſſe reiſen, vásárokra járni.
Meſſen, mérni, megmérni, felmérni p. o. posztót, gabonát, földet; szántóföldet, mezőt; ſich mit jemanden meſſen, a) ſich mit ihm vergleichen, magát valakihez hasonlítni; b) in einen Kampf, Wettſtreit einlaſſen, megmérközni valakivel; ſt. beſtimmen, meghatározni, daher: gemeſſen, a) a' meghatározott, meghatározva, kimért, kimérve, kiszabott, kiszabva; z. B. gemeſſene Befehle jemgeben, kiszabott parancsolatot adni valaki elejbe; b) szoros, kemény; z. B. auf das Gemeſſenſte befehlen, szorosan v. kenyényen megparancsolni.
Meſſen, das, mérés, megmérés.
Meſſer, der, mérő, kimérő.
Meſſer, das, kés.
Meſſerchen, das, késecske.
Meſſerheft, das, késnyél.
Meſſerklinge, die, késvas.
Meſſerrücken, der, késfok.
Meſſerſchale, die, késnyél magában.
Meſſerſcheide, die, késhüvely.
Meſſerſchmied, der, késcsináló.
Meſſerſchneide, die, késél, kés éle.
Meſſerſpitze, die, késhegy.
Meſſerſtiel, der, késnyelve.
Meſſias, der, Messiás, Megváltó.
Meſſing, der, sárgaréz.
Meſſingdraht, der, sárgarézdrót.
Meſſingen, adj., sárgarézből való, sárgaréz.
Meſſingwaare, die, sárgarézmívek v. portékák.
Meſſung, die, mérés, ki- v. felmérés; des Taktes, időmérés.
Meßamt, das, oder Meſſe, mise.
Meßbuch, das, misemondó könyv.
Meßfreiheit, die, vásártartás szabadsága.
Meßgeld, das, a) Geld für das Meſſen, mérés dijja, mérésbér; b) Geld zum Einkaufen auf einer Meſſe, vásárra való pénz; das auf der Meſſe eingenommene Geld, vásárban árult pénz.
Meßgeräth, das, miséhezvaló készületek.
Meßgeſchenk, das, vásárfia, vásári ajándék.

Meßgewand, das, miseruha, miséhez való öltözet.
Meßkette, die, mérőlánc.
Meßkunſt, die, mérés mesterége; iſt es Geometrie, földmérés.
Meßleute, die, vásárosok.
Meßner, der, egyházfi.
Meßopfer, das, miseáldozat.
Meßrecht, das, vásártartás jussa.
Meßruthe, die, mérőrúd, mérőöl.
Meßtiſch, der, **Meßtiſchchen**, das, mérőasztal.
Meßwaare, die, vásári portéka.
Meßwoche, die, vásárhét.
Meßzeit, die, vásár ideje.
Metall, das, érez, olvasztott érez.
Metallartig, adj., érznemű.
Metallen, adj., érezből való.
Metallglocke, die, érezharang.
Metallgold, das, érezarány.
Metallmutter, die, anyaérez.
Metallurgie, die, érezludomány.
Meth, der, méhser.
Methode, die, mód, módszer, tanításmód.
Methodiſch, adj., módszeres; adv. mód szerént, kicsinált módon.
Metier, das, mesteréség, kézi mesterség.
Mette, die, hajnali mise.
Metze, die, kurva, szajha.
Metzeln, levagdalni; niedermetzeln, leapritni az ellenséget.
Metzelei, die, levagdalás, vérontás, kaszabolás.
Metzen, der, mérő; Preßburger Metzen, pozsonyi mérő; Peſther Metzen, pesti mérő.
Metzger, der, mészáros.
Meubel, **Meubeln**, die, (möbeln), házi eszközök, bútorok.
Meuchelmord, der, orozó gyilkosság.
Meuchelmörder, der, orozó gyilkos.
Meuchelmörderiſch, adj., orozó gyilkos; adv. orozó gyilkos módon.
Meuchlings, adj, orozva.
Meuterei, die, csimborásság, pártütés.
Mieder, das, váll.
Miene, die, ábrázatállás, ábrázat, tekintet, ábrázat változása; eine heitere Miene, vidám ábrázat; eine traurige, düſtere Miene, szomorú, bús ábrázat; eine ernſte, finſtere Miene annehmen, komoly, komor ábrázatot mutatni; eine gelehrte Miene machen, tudós ábrázatot mutatni.
Mieth-Contract, der, bérlelési kötés.
Miethe, die, überh. bér; zur Miethe haben, bérben tartani valamit; zur Miethe wohnen, bérben lakni: die Miethe aufſagen, felmondani a' béres lakást; bei. das Geld für eine Wohnung, lakásbér; die Wohnung ſelbſt, béres lakás v. szállás.
Miethen, bérbe kifogadni valamit, kibérlelni.
Miethen, das, **Miethung**, die, bérlés, kibérlés, bérbe kifogadás.
Miether, der, bérlö, kifogadó v. bérlelö.
Miethgeld, das, für Dienſtbothen, foglaló; Hausmieth, házbér.
Miethherr, der, bérbekiadó.
Miethkutſche, die, bérbe fogadott kocsi.
Miethkutſcher, der, bérbe fogadott kocsis.
Miethleute, die, béres lakók, uselléreh.
Miethling, der, bérbefogadott, zsoldos.
Miethmann, der, bérbefogadó, bérulakó, zsellér.
Miethpferd, das, bérbefogadott ló, kibérelt ló.
Miethſchiff, das, bérelt hajó.
Miethſoldat, der, bérelt katona v. zsoldos.
Miethweiſe, adj., bérelve, bérben.
Miethzeit, die, bérlés ideje.
Miethzins, der, überh. bérdij, bérlés dija, bérleléspénz; Hauszins, der, házbér.
Milbe, die, atka, kollánca.
Milch, die, bei Fiſchen, hímivadék, hímmag a' halaknál; bei Menſchen und Thieren, téj; geronnene Milch, aludt téj; ſaure Milch, megsavanyodott aludt téj; die Milch gerinnt, összefut a' téj; Milch geben, d. i. ſäugen, szoptatni; Milch ſaugen, tejet szopni; bei Pflanzen, nedve a' plántáknak.
Milchader, die, téjér.
Milchartig, adj., téjnemű.
Milchbart, der, pejhszakáll.
Milchbrei, der, tejes kása.
Milchbrod, das, tejes kenyér.
Milchbruder, der, csecstárs; téjszerető.
Milchbrühe, die, téjleves.
Milchcur, die, téjjelvaló orvoslás.
Milcher, **Milchner**, der, d. i. ein männlicher Fiſch, hímhal, tejelöhal.
Milchfarbe, die, téjszinü fejérség.
Milchfarben, **Milchfarbig**, adj., téjszinü.
Milchfieber, das, téjindúláskori hideglelés a' gyermekágyas asszonyoknál.
Milchfrau, die, téjárúló v. tejes asszony.
Milchgefäß, das, im Körper, tápláló nedvedények az állati testekben; tejes edény.

aar, das, jedes weiche Haar, pej-
szőr; pejhes szakáll.
ht, adj., téj szabású, ollyan
: a' téj.
, adj., tejes.
nne, die, tejes kanna.
ibel, der, fejősajtár v. rocska,
edény.
h, die, fejős tehén.
agd, die, fejős szolgáló.
apf, der, tejes tál.
ahm, der, téjfel, savanyú téj-
st. Obers oder Schmant, édes-
l.
hrchen, das, téjnedvcső.
ft, der, emésztőnedv.
ugen, das, szopás.
nger, der, eine Art Schwalben,
antyú kecskefejő.
haf, das, fejős juh.
hwester, die, csecstárs, egy cse-
szopott leányok.
eise, die, tejes étel.
raße, die, téjút, országút az
.
ppe, die, tejes leves.
pf, der, tejes fazék.
asser, das, savó.
hn, der, (bei Kindern) csecsfog,
sded első fogai.
ker, der, téjczúkor.
adj., weich, nicht spröde od. hart,
, lágy, gyenge, t. i. tapintá-
milde Speisen, gyenge ételek;
s Obst, lágy bélű v. húsú gyü-
; milder Wein, gyenge bor;
der Stärke nach, sanft, gelinde,
kemény, kedvező, lágy, csen-
p. o. eső; im moralischen Sinne,
, gütig, kegyes jóindúlatu, jó-
s, jó; freigebig, adakozó, jól-
; adv. púhán, lágyan, gyen-
kedvezőleg; kegyesen, jóság-
adakozólag, jóltévőn.
die, puhaság, lágyság, gyen-
g t. i. a' tapintásra nézve; jó-
kegyesség, kedvezés, kedvező
lat; adakozóság, bőkezűség,
vőség.
er, der, enyhítő.
n, gyengítni, lágyítni, púhít-
trop. enyhítni v. lágyítni p. o.
etést, fájdalmat.
n, das, die Milderung, enyhí-
lágyítás, kissebbítés.
rzig, adj., nyájas, szelid; ada-
szívű, adakozó.
rzigkeit, die, nyájasság, szelíd-
adakozószívűség, adakozás.

Mildreich, adj., kegyes, jó, jóltévő, adakozó.
Mildthätig, adj., adakozó, jóltévő, bőkezű, kegyes; adv. adakozólag, jóltévőleg.
Mildthätigkeit, die, adakozóság, jóltévőség, kegyesség, jóltévőség.
Militär, das, katonaság, katonák.
Militärisch, adj., katonai.
Militärspital, das, katonáispotály.
Militärstand, der, katonai állapot.
Miliz, die, katonaság, sereg.
Million, die, millió, ezerszer ezer, tizszáz ezer.
Millionär, der, milliommal biró.
Millionenmal, adv. das ist unzähligemal, sok ezerszer.
Milz, die, lép.
Milzader, die, lépér.
Milzbeschwerung, die, lépszorúlás, lépfájás.
Milzkrankheit, die, lép nyavalyája.
Milzkraut, das, bordalap.
Milzsucht, die, lépkórság.
Milzsüchtig, adj., lépkórságos.
Mimik, die, tagillegetés, tagmérséklés mestersége; t. i. beszédben, ókesszóllásban.
Minder, adj., kissebb, kevesebb; adv. kevésbbé; nicht minder, színte úgy egy kevésbbé.
Minderjährig, adj., ifjúkoros, tútor alá lévő t. i. férfi gyermek v. leány.
Minderjährigkeit, die, fiatalkorosság, ifjúkorosság.
Mindern, kissebbítni, kevesebbítni, fogyasztani; st. lindern, gyengítni, lágyítni, enyhítni; sich mindern, fogyni, kevesedni.
Minderung, die, kissebbítés, kevesebbítés, fogyasztás.
Mindeste, der, die, das, legkissebb; das Mindeste, a' legkevesebb; nicht das Mindeste, legkissebbet sem; am mindesten, legkevésbbé; nicht im mindesten, legkevésbbé sem, éppen nem.
Mindestens, adv. legkevésbbé.
Mine, die, földalatti sánczút, sánczárok, mína, tűzakna; eine Mine anlegen, ásni földalatti sánczot; eine Mine springen lassen, felvettetni a' sánczárkot; bányamenetel, a' bányákban; trop. ein heimlicher Anschlag, alattomos szándék, fortélyoskodás.
Minengang, der, a' földalatti sánczárok útja; bányamenetel.
Miner, die, ércz.
Mineral, das, minera, ásvány.
Mineralien, ásványok-

Mineralien-Cabinet, das, ásványtár, ásványok gyüjteménye.
Mineralisch, adj., minerás, ásványos.
Mineralog, der, ásványtudós.
Mineralogie, die, ásványtudomány.
Mineralogisch, adj., ásványtudományi.
Mineral-Reich, das, ásványok országa.
Miniatur, die, (minyatür) kisformába festés.
Miniaturmaler, der, kisformába festő.
Miniaturmalerei, die, kisformába festés.
Miniren, mint ásni, tüzaknát készíteni.
Minirer, Mineur, (minör) der, mineásó, tüzaknász.
Minister, der, fejedelmi főtanácsnok.
Ministerium, das, főtanácsnokkar, a' főtanácsnokok.
Minne, die, szerelem, szeretet.
Minnegefühl, das, szeretetérzés, szeretettel teljes érzés.
Minnelied, das, szerelem dal.
Minnesänger, der, szerelem dalköltő.
Minorenn, adj., ávakoros, tútor alatt lévő.
Minute, die, eig. egy orának hatvanod része, egy percz, perczente!, minúta; trop. ein Augenblick, egy pillantot, szempillantás, percz.
Minutenuhr, die, minutás óra, perczmutató óra.
Minutenzeiger, der, perczmutató.
Mir, nekem, nékem.
Mischbar, adj., z. B. in oder mit etwas, keverhető, összekeverhető, elegyithető.
Mischen, vegyíteni, egyelíteni, elegyíteni, keverni, p. o. valamibe, összekeverni valamivel.
Mischen, das, die Mischung, elegyítés, keverés, összekeverés, összeelegyítés, elkeverés.
Mischmasch, der, elegybelegy, keverék, gyülevész.
Miserere, das, Krankheit, bélhányás.
Mispel, die, naszpolya.
Mispelbaum, der, naszpolyafa.
Missen, entbehren, nála nélkül lenni v. ellenni, nem lenni szükségének rá; fr. vermissen, hijjának lenni, hibázni.
Missethäter, der, gonosztévő.
Missethat, die, gonosság, gonosztétel, v. tett, gonosztétemény v. cselekedet; eine Missethat begehen, valami gonosságot cselekedni, elkövetni.
Mißbehagen, das, nemtetszés, kedvetlenség.
Mißbeliebig, adj., nem tetsző.
Mißbilligen, nem hagyni helyben valamit, feddeni; fr. tadeln, ócsárolni.
Mißbilligung, die, helybenemhagyás, feddés, kárboztatás; ócsárlás.
Mißbrauch, der, visszaélés valamivel; fr. übler Gebrauch, ukle Gewohnheit, helytelen v. rossz szokás, szokásrontás.
Mißbrauchen, visszaélni valamivel, rossz végre fordítni valamit, hasznos ellen élni valamivel.
Mißcredit, der, hitelvesztés; in Mißcredit kommen, hitelét elveszteni; in Mißcredit bringen, valakinek hiteles voltát gyanússá tenni.
Mißdeuten, balra v. félre magyarázni.
Mißdeutung, die, balra- v. rosszra magyarázás.
Mißfällig, adj., nem tetsző, tetszetlen, kellemetlen.
Mißfälligkeit, die, nemtetszés, tetszetlenség.
Mißfall, der, idétlenszülés.
Mißfallen, das, nemtetszés, kedvetlenség valamin; zu meinem Mißfallen habe ich gehört, kenvetlenül hallottam, kedvetlenséggel értettem meg.
Mißfallen, ver. n. nem tetszeni, nem elégedni meg vele.
Mißfarbig, adj. rútszinü.
Mißförmig, adj., formátlan, éktelen, disztelen, idétlenformájú.
Mißförmigkeit, die, formátlanság, disztelenség, éktelenség.
Mißgebären, idétlent szülni.
Mißgebären, das, idétlenszülés.
Mißgebot, das, csekélyár ígérés.
Mißgeburt, die, idétlen szülemény, csuda szülemény.
Mißgeschick, das, mostohasors, bal sors v. szerencse, szerencsétlenség.
Mißgeschöpf, das, csudaállat, szörny.
Mißgestalt, die, éktelenség, éktelen forma.
Mißgewächs, das, burján, dudva, gizgaz.
Mißglücken, rosszúl ütni ki, nem sülni el a' dolognak, v. szerencsétlen kimenetelének lenni.
Mißgönnen, irígyleni valakinek v. valakitől valamit.
Mißgönner, der, irígylő, kaján.
Mißgreifen, hibázva kapni, elhibázva markolni valamihez.
Mißgriff, der, elhibázott kapás v. markolás.
Mißgünstig, adj., irígy, nehestelő indúlatú; adv. irígykedve, nehestelve.
Mißgunst, die, irígység, irígylés, ne-

indúlat, neheztelőség vala-
ncséjében.
n, rosszúl v. méltatlanúl
alakivel.
ung, die, méltatlanúl bánás,
nság.
h, die, szerencsétlen házasság.
adj., nem egyező, ellenkező,
tlen; mißhellig seyn, nem
, egyenetlenségben lenni

eit, die, ellenkezés, egyenet-
visszálkodás v. visszavonás.
das, sovány v. mostoha esz-

n, nem esmerni meg p. o. va-
demét, nem becsülni, eles-

, der, rosszhangzat, kellet-
g.
der, egyezetlen szóhang.
, rosszfelévezetni, félreve-
. o. a' jó v. igaz útról, el-
i.
adj., kétséges, bizonytalan;
hrlich, z. B. Umstände, ve-
, bajos v. kedvetlen környül-

, rosszúl ütni ki, mint va-
dolog, rosszúl sülni el.
, das, rossz kiütés.
, der, rossz kedv, kedvet-

g, adj., kedvetlen, rosszkedvű.
, st. widerrathen, ellenzeni,
aslani, nem tanácsolni; nicht
n, z. B. Früchte, rosszúl te-
vagy fizetni, mint a' gabo-
t, ée; st. mißlingen, nem jól

, das, nem javaslás, ellen-
vány termés; rossz kiütes.
, rosszúl vagy idétlenül hang-

d, adj. rosszúlhangzó.
der, idétlen hang, rossz hang.
n, nem bizakodni, nem hinni,
skedni, gyanakodni.
n, das, gyanakodás, nem bi-
s, nem hivés, kétségeskedés,
selbst ißtrauen setzen, magá-
m hinni.
ch, adj., gyanakodó, kétsé-
ő, hihetetlen; ist es furcht-
élénk; adv. gyanakodva,
ügen, das, kedvetlenség, szo-
ig; mit sich selbst, magával-
egelégedetlenség.
ügt, adj., d. i. unzufrieden,

megelégedetlen, kedvetlen, elkedvetlenedett, békételen.
Mißvergnügten, die, pl. (im politischen Sinne,) a' békételenkedők, háborgók; st. mürrisch, traurig, szomorú, szomorkodó; adv. megelégedetlenül, kedvetlenül, kedvetlenkedve, békételenül.
Mißverhältniß, das, aránytalanság, erányútlanság.
Mißverstand, der, rosszúlértés, félre értése valaminek, értéshiba; st. Irrung, hibázás, tévelyedés.
Mißverständniß, das, egyenetlenség, visszálkodás, tévedés valami dologban.
Mißverstehen, rosszúl v. hibásan érteni, félreérteni, balra magyarázni.
Mißwachs, der, sovány termés, terméketlenség.
Mist, der, ganéj, ganaj.
Mistbauer, der, ganéjhordó ember.
Mistbeet, das, Frühbeet, melegágy, ganéjos melegágy.
Mistel, die, fagyöngy.
Misten, ganéjlani, ganéjlozni, mint a' ló; ausmisten, hihányni a' ganéjt, t. i. az istállóból; düngen, trágyázni, megganajozni a' földet.
Misten, das, ganéjlás; Düngung, trágyázás.
Mistfliege, die, ganéjlégy.
Mistfuhre, die, egy szekér ganéj.
Mistgabel, die, ganéjhányó villa.
Mistgauche, Mistjauche, die, ganéjlév, trágyalév.
Mistgrube, die, ganéjverem.
Misthaufen, der, ganéjdomb, szemétdomb.
Mistig, adj., ganéjas.
Mistkäfer, der, ganéjcserebüly.
Mistlache, Mistpfütze, die, fertő, ganéjpocs, ganéjlév.
Mistpilz, der, ganéj galócza.
Mistplatz, der, ganéjgödör v. kupocs.
Mistschaufel, die, ganéjhányó lapát.
Mistschwamm, der, ganéjgomba.
Misttrage, die, ganéjhordó.
Mistung, die, ganéjzás, trágyázás.
Mistwagen, der, ganéjhordó széker.
Mistwasser, das, ganéjlév.
Mit, praep. mit dem Dat. — val, — vel, — al, — el; auf die Fragen: kivel? mivel?. a' mivel? azzal, késsel, bottal; u. s. w. zuweilen wird mit als adv. gebraucht, együtt, egyszersmind, másokkal együtt, t. i. cselekedni valamit; z. B. ich habe es auch mit angesehen, én is együtt nés-

tem velek; ich komme auch mit, én is elmegyek; lassen Sie mich auch mit kommen, hadd menjek el én is; mit unter, d. i. dann und wann, néha néha, elvetve; oder hie und da, imitt amott; mit nichten, éppen nem; in Compos; mit einigen Subst. adj. und partic. etc.; wo es eine Gemeinschaft, eine Theilnehmung an einerlei Umständen bezeichnet, als.

Mitältreste, der, z. B. in einer Gemeinde, egy a' gyülekezet vénei közzül.

Mitarbeiter, der, dolgozó —, segitő —, munkás társ.

Mitbeamte, der, hivataltárs.

Mitbelehnen, közhübérül adni.

Mitbelehnschaft, die, közösség az adóso birtoknak, közhübér.

Mitbelehnte, der, hübértárs, közhübéres.

Mitbelehnung, die, közhübérül-adás.

Mitbesitzer, der, birtokostárs, együtt bíró, közbirtokos.

Mitbeten, együtt imádkozni.

Mitbevollmächtigter, der, teljeshatalmú társ.

Mitbewerben, együtkérni, keresni p. o. hivatalt.

Mitbewerber, der, együtt kérő, kérőtárs, keresőtárs, t. i. hivatalt.

Mitbewerbung, die, együtkérés.

Mitbieten, együtt igérni mással valamiért.

Mitbringen, magával hozni, vele elhozni; trop. z. B. das Gesetz bringt es so mit sich, úgy kivánja a' törvény.

Mitbringen, das, magával hozás, elhozás.

Mitbruder, der, im Amte, hivataltárs, tisztitárs, ein christlicher, keresztyén atyafi.

Mitbürge, der, kezestárs.

Mitbürger, der, polgártárs, hazáfitárs.

Mitbürgschaft, die, együttvaló kezesség, társas kezesség.

Mitbuhler, der, szerelembeli vetélkedőtárs.

Mitchrist, der, keresztyén felebarát.

Mitdiener, der, szolgatárs.

Mitdulden, együtt szenvedni vele.

Miteidam, der, vőtárs.

Miteinander, d. i. zugleich, együtt, egymással.

Miterbe, der, örökös társ; örökségbeli társ.

Miterben, társ lenni az örökségben.

Miteſſen, együtt enni valakivel.

Miteſſer, der, evőtárs; die Miteſſer[illegible] Kinderkrankheit, bélféregkórság, [illegible]meki betegség.

Mitfahren, együtt menni valakivel t. i. kocsin v. hajón; trop. einem mitfahren, bánni valakivel.

Mitfasten, vele v. együtt böjtölni.

Mitfliegen, vele repülni.

Mitfolgen, vele együtt lenni, menni, küldetni v. következni.

Mitfreſſen, vele együtt enni vagy falni, mint az állat.

Mitfreude, die, együtörvendés, együtörülés, veleváló örülés.

Mitführen, fűhrend, magával vinni, tragend, magával hordozni, fahrend, kocsin vagy hajón magával vinni, velevinni.

Mitgabe, die, menyasszonyi ajándék, nászajándék.

Mitgast, der, vendégtárs.

Mitgeben, vele együtt oda adni, vele adni; z. B. einen Brief jem. mitgeben, valakinek levelet adni, hogy adja által másnak.

Mitgefangene, der, fogelytárs.

Mitgefühl, das, felebaráti érzés.

Mitgehen, vele menni együtt, valakivel elmenni, elkisérni valakit; trop. erträglich seyn, középszerű v. meglehetős lenni; es geht mit, meglehetős.

Mitgenoß, der, társ, t. i. férjfi.

Mitgenoßinn, die, társ, t. i. fejérnemély, leány, asszony.

Mitgesell, der, s. Mitgenoß, társ; bei Handwerkern, legénytárs t. i. valamelly mesterségben.

Mitgevatter, der, komatárs.

Mitgevatterinn, die, koma asszonytárs.

Mitgift, die, menyasszonyal adott ajándék, nászajándék.

Mitglied, das, tag, p. o. valamelly társaságnak tagja, tagtárs.

Mithalten, vele tartani, együtt tartani, társ lenni valamihez, valamiben.

Mitherrscher, der, uralkodótárs.

Mithin, adv., és igy, tehát, következésképpen.

Mithelfer, der, segitőtárs.

Mitklagen, társ lenni a' vádolásban, együtt panaszolkodni.

Mitkläger, der, vádolótárs, panaszolkodótárs.

Mitknecht, der, szolgatárs.

Mitkommen, velemenni v. jönni valakivel, együtt menni v. jönni; komm mit, gyere velem v. jöjj el velem.

Mitlassen, néml. gehen, elereszteni vele, elbocsátni vele.

Mitlaufen, vele futni, együtt futni vele.
Mitlaut, Mitlauter, der, mással hangzó.
Mitlehrer, der, tanítótárs.
Mitleiden, együtt szenvedni vele; szánakozni.
Mitleiden, das, szánakozás; Mitleiden mit jemanden haben, szánakozni valakin; aus Mitleid, szánakozásból.
Mitleider, der, szánakozó.
Mitleidig, adj., szánakozó; adv. szánakozva.
Mitlernen, együtt tanúlni.
Mitlesen, vele olvasni, együtt olvasni vele; vele szedni, p. o. szőlőt.
Mitmachen, d. i. Theil nehmen, részesülni, részes lenni mások cselekedetében, társ lenni valamiben; ſt. nachahmen, követni, majmolni, p. o. módikat.
Mitmenſch, der, embertárs, felebarát.
Mitnehmen, magával vinni, elvinni magával v. vele; trop. ſtehlen, ellopni; ſt. entkräften, megerőtlenítni, elgyengítni, meghúzni, megviselni mint a' betegség valakit.
Mitnichten, adv., semmiképpen nem.
Mitrechnen, hozzászámlálni.
Mitregent, der, uralkodótárs; országlótárs.
Mitregentſchaft, die, országló társaság.
Mitreiſen, vele együtt útazni, elútazni vele.
Mitſchüler, der, tanúló társ.
Mitſchülerinn, die, tanúló társ t. i. leány.
Mitſchuldig, adj., vele együtt vétkes, együttbűnös.
Mitſchuldiger, der, bűnöstárs.
Mitſchnidner, der, adóstárs.
Mitſclav, der, rabszolgatárs.
Mitſingen, együtt énekelni vele.
Mitſoldat, der, katonatárs v. pajtás.
Mitſpeiſen, vele v. együtt enni, mással v. másokkal.
Mitſpielen, játszani vele v. együtt mással v. másokkal; bei der Muſik. mással együtt muzsikálni v. játszani; trop. z. B. jemand. übel mitſpielen, rosszúl v. rútul bánni valakivel.
Mitſpieler, der, játszó társ.
Mitſtreiten, együtt harczolni vele t. i. egy társaságban.
Mitſtreiter, der, harczolótárs.
Mittägig, adj., déli, délkori, délbenező; déli, délrefekvő, délszaki.
Mittag, der, dél, a' nappal közepe; zu Mittag, délben v. délre; gegen Mittag, délfelé; nach Mittag, délután; bis zum Mittag, délig; ſt. Süden, dél, déli rész, délszak.
Mittags, adv., délben.
Mittagseſſen, das, ebéd.
Mittagsgaſt, der, déli vendég.
Mittagsgegend, die, déli tájék.
Mittagshöhe, die, déli távolysága, déli magassága vagy messzesége, valamelly helynek a' közép abroncstól.
Mittagskreis, der, déli abroncs, délkör.
Mittagsland, das, déli v. délre fekvő tartomány.
Mittagslinie, die, délelő línea, délvonal.
Mittagsluft, die, déli szellő.
Mittagsmahl, das, ebéd; ein Mittagsmahl einnehmen, ebédelni.
Mittagsruhe, die, déli nyugvás v. álom; delelés.
Mittagsſchlaf, der, déli álom.
Mittagsſeite, die, déli rész v. oldal.
Mittagsſonne, die, déli v. délkori nap.
Mittagsſtunde, die, déli óra.
Mittagstiſch, der, ebéd.
Mittagswärts, adv., délfelé.
Mittagswind, der, déli szél.
Mittagszeit, die, délkori idő.
Mittagszirkel, der, déli abroncs, délkör.
Mitte, die, eig. közép, közepe valaminek: in die Mitte ſetzen, középre tenni valamit; in die Mitte treffen, a' közepét érni; in der Mitte, a) közepében, a' közepén; b) között, közt; trop. Geſellſchaft, Kreis, társaság; einer aus unſerer Mitte, egy közzülünk v. társaságunkból.
Mittel, das, ſt. Mitte, közép, közepe valaminek; das Mittel halten, középső lenni; trop. ſich in's Mittel ſchlagen, közbe vetni magát; eine wirkende Urſache zur Erreichung eines Zwecks, a) úberh. eszköz, mód, útmód; ſich eines Mittels bedienen, valami módot v. eszközt venni elő; alle Mittel verſuchen, minden módot elkövetni v. megpróbálni; das Mittel, das zum Zwecke führt, czélra vezető mód; beſ. b) Arznei-Heilmittel, segítőeszköz, szer, orvosság; ſtarke, wirkſame Mittel, erős, hathatós orvosságok; ſt. Vermögen, tehetség, birtok, jószág, vagyon, érték; bei Mittel ſeyn, módjának lenni valamiben, tehetségének lenni hozzá, tehetős lenni; ſt. Zunft, Claſſe, rend, sereg; daher bei Handwerkern: das Mittel, d. i. die Handwerkszunft, czéh, t. i. mesteremberek czéhe.
Mittelader, die, középér.
Mittelalter, das, középkor, v. idő.

Mittelart, die, közép nem v. faj.

Mittelbar, adj., eszközös, eszközlött, közbevetés által eső v. eszett; mittelbare Urſache, eszközös ok, közbejött oka valaminek; adv. közbevetve, eszközösen, más által; közbevetőleg.

Mittelding, das, közép dolog, középség; trop. was weder gut noch böſe iſt, mindegység, mindegy, különbözetlen dolog.

Mittelendzweck, der, mellesleges cél.

Mittelfarbe, die, középszín.

Mittelfell, das, középhártya, mejjválasztó hartya.

Mittelfinger, der, középujj.

Mittelfuß, der, lábfej.

Mittelgang, der, középút.

Mittelgattung, die, középnem.

Mittelglied, das, középtag.

Mittelgröße, die, középszerű nagyság.

Mittelhand, die, kézfejközép, kézfej.

Mittelländiſch, adj., földközi; z. B. das mittelländiſche Meer, középtenger.

Mittellinie, die, középlínea, középabroncs.

Mittelmäßig, adj., középszerű, meglehetős; adv. középszerüen, meglehetősen.

Mittelmäßigkeit, die, középszerűség.

Mittelmann, der, középsorú ember.

Mittelmaſt, der, közép árbocfa.

Mittelmehl, das, közepszerű liszt.

Mittelperſon, die, közbenjáró.

Mittelpunkt, der, középpont; die Mitte einer Sache, közepe, középpontja, köldöke valaminek; trop. veleje, lelke a' dolognak, fődolog.

Mittelſt, praep., d. i. durch, durch Hülfe, -nál fogva, -nél fogva, -val, -vel, által.

Mittelſtand, der, közép rend v. sors.

Mittelſtatur, die, közép nagyság.

Mittelſte, der, die, das, középső, közbülső.

Mittelſtimme, die, középhang.

Mittelſtraße, die, középút; die Mittelſtraße halten, közép úton járni, a' középszerűséget tartani.

Mittelton, der, középhang.

Mitteltreffen, das, a' verekedő tábor közepe, középsereg.

Mitteltuch, das, középszerű posztó.

Mittelwand, die, középfal.

Mittelweg, der, középút.

Mittelwort, das, középszó, középértelmező szó; részesülő, (particip.).

Mittzahl, die, középső szám.

Mitten, adv., d. i. in der Mitte, közepen, középben, közből.

Mitternacht, die, der Zeit nach, éjfél; um Mitternacht, éjfélkor, éjfél tájban; ſt. Nord, éjszak, északi.

Mitternachtwärts, adv., éjszakfelé.

Mitternachtwind, der, éjszaki szél.

Mitternachtzeit, die, éjfélkor, éjfél.

Mitternächtig, adj., éjfélkori; éjszaki.

Mittfaſten, die, böjtközép.

Mittheilbar, adj., közölhető.

Mittheilen, trg. közleni, közölni valamit valakivel; trop. z. B. ſeine Gedanken mittheilen, felfedezni, kinyilatkoztatni valakinek gondolatit.

Mittheilung, die, közlés.

Mittler, der, közbenjáró.

Mittlere, der, die, das, középső, közbülső, közbeső; der mittlere Finger, a' középső ujj v. középujj; középszerű, meglehetős; z. B. von mittlerer Größe, középszerű nagyságú.

Mittlerweile, adv., eszközben, ezalatt, az alatt.

Mittrinken, vele együtt inni.

Mittwoche, die, (der Mittwoch), szereda, szerda.

Mitunter, közte, közbeközbe, néhuéha.

Miturſache, die, mellékok, mellesleges ok.

Mitverſchworne, der, czimborás társ, összeesküttárs.

Mitvormund, der, tútortárs.

Mitwandern, vele együtt költözni.

Mitweiden, együtt legelni vele.

Mitweinen, együtt sírni vele.

Mitwelt, die, az idejebeliek valakinek, az akkori világ, az akkor élő emberek.

Mitwerber, der, kérőtárs.

Mitwirken, valakivel együtt munkálódni, elősegitni valakit valamiben.

Mitwirker, der, együtt munkálódó, segítő, segéd.

Mitwirkung, die, együttmunkálódás, elősegítés.

Mitwiſſen, das, tudás, tudat; ohne mein Mitwiſſen, tudtom nélkül.

Mitzählen, hozzá v. közé számlálni, vele együtt számlálni.

Mitziehen, vele együtt elköltözni.

Mixtur, die, keverék, elegység, vegyület, kevert, keverék.

Mobil, adj., ingó, mozgatható; ſt. kriegfertig, hadrakész.

Mobiliar-Erbe, der, ingó jószág örököse.

Mobiliar-Vermögen, das, ingó vagyon v. jószág.
Mobilien, die, ingó jószágok.
Mobilmachung, die, hadraindítás.
Mochert, das, muhar.
Mode, die. újszokás, módi, viselet; es iſt die Mode ſo, úgy szokták, úgy az újszokás; eine Mode aufbringen, valamelly szokást felvenni; die Mode mitmachen, az öltözetben másokat követni v. majmolni; aus der Mode kommen, kimenni a' szokásból v. módiból; a la Mode, szokás szerént; Boeuf a la Mode, (böf a' la mód), oder geſchmorrtes Rindfleiſch, párgolt marhahús, lábosban sonnyasztott marhahús.
Modefarbe, die, módiszín.
Mode-Journal, das, (zsúrnál), módik újsága.
Modekrankheit, die, módibetegség, uralkodó betegség v. nyavalya.
Modelaſter, das, módivétek, módibün.
Modell, das, kisdedmás, p. o. hajónak, háznak; példamustra, p. o. a' festőknél, képfaragóknál.
Modelliren, kisformaba venni valamit, kisded másán kicsinálni valamit; példamustrát készitni v. önteni.
Modellkunſt, die, kisded forma készités mestersége.
Modelmacher, der, kisdedmás mives; példamustra mives.
Modeln, virágosra v. habosra szöni; gemodeltes Band, virágos pántlika, nem simára szött; gemodelte Buchſtaben, czirádás v. czifra betük; 2) formálni.
Modelſchneider, der, formametsző.
Modenarr, der, módimajmoló.
Moder, der, iszap, sár; penészes, állott v. senyvedt test.
Moderat, adj., magamérséklő.
Moderation, die, merséklés, magamérséklés; szemérmesség.
Moderato, in der Muſik, adj., mérséklett; adv. mérsékelve.
Moderig, adj., iszapos, sáros, posvá, nyos; állott, senyvedt.
Moderiren, mérsékelni.
Moderirung, die, mérséklet.
Modern, elsenyvedni, elrothadni, elállani.
Modern, adj., új, nem régi v. mai szokás szerént való, újmódi, újmódú p. o. köntös, viselet; adv. újmódira; modern gekleidet gehen, a' legújabb szokás szerént lenni öltözködve.
Modern, das, Modor, (város).
Mode-Schneider, der, módivarró szabó, módiszabó.
Mode-Schuſter, der, módivarga.
Modeſt, adj., illendő, illő; emberséges viseletü, jámbor, szép erkölcsü.
Modeſtie, die, illendőség, illőség; emberséges viselet, jámborság, szépérkölcs.
Modeſucht, die, módikórság, módiüzés.
Modetracht, die, módiviselet.
Modification, die, változtatgatás; formálgatás, jobbitgatás.
Modificiren, változtatgatni; formálgatni, jobbitgatni.
Modiſch, adj., újszokás szerént való.
Modulation, die, hangváltogatás.
Mögen, d. i. können, — hatni, — hetni; z. B. er hätte es immer thun mögen, mindenkor megcselekedhete vólna; ſt. wollen, akarni, tetszeni; z. B. ich mag nicht, nem kell; ich mag ihn nicht einmal ſehen, látni sem akarom; ich habe es nicht ſagen mögen, nem akartam mondani; ich möchte, szeretnék; ich möchte es gerne, szeretném; möchten Sie nicht die Güte haben? kérem ne sajnáljon, v. méltóztassék, ne sajnáljon az Úr; ſt. dürfen, z. B. er mag es immerhin thun, én miattam teheti, tegye én nem bánom; meinetwegen mag er gehen, én miattam elmehet.
Möglich, adj., lehető, lehetséges; es iſt möglich, d. i. a) es kann ſeyn, meglehet, lehető dolog; b) es kann geſchehen, megeshetik, véghez lehet vinni; c) es kann ſich zugetragen haben, meglehet hogy úgy vólt, az megeshetett; es iſt nicht möglich, lehetetlen; ſo viel mir möglich iſt, a' mennyire tőlem kitelik; auf alle mögliche Art, minden lehető módon; ſich alle mögliche Mühe geben, minden lehetőséget v. mindent elkövetni, minden módon rajta lenni; iſt es möglich? d. i. a) was ſagſt du? micsoda? mit mondasz? b) was meinſt du? ſo? gondolod? lehetséges, ugyan igaz az? — thue dein möglichſtes, vigy véghez mindent.
Möglichkeit, die, lehetőség, lehetség; es war keine Möglichkeit, lehetetlen vólt; nach Möglichkeit, a' mennyire lehet; nach meiner Möglichkeit, a' mint v. a' mennyire tőlem kitelhetik.
Möglichſt, adj., a' mennyire lehetséges; ſein möglichſtes thun, minden

lehetőséget elkövetni, sommit el nem múlatni; adv. z. B. möglichst schnell, minél gyorsabban.
Möhre, die, Moherübe, gelbe Rüben, murok v. sárga répa.
Mönch, der, barát, szerzetes.
Mönchisch, adj., szerzetesi, baráti.
Mönchskappe, die, barátcsuklya.
Mönchskloster, das, barátklastrom.
Mönchskutte, die, csuklyás barátruha.
Mönchsleben, das, barát vagy szerzetes élet.
Mönchsorden, der, barát- v. szerzetes rend.
Mönchszelle, die, barátczéla.
Mörder, der, gyilkos; st. Bandit, orozó gyilkos.
Mördergrube, die, gyilkosok tanyája.
Mörderinn, die, gyilkos t. i. fejérnép.
Mörderisch, adj., gyilkoló, gyilkos, vérengező; eine mörderische Schlacht, öldöklő véres ütközet; adv. gyilkos módra.
Mörderlich, adj., gyilkoló, gyilkos; st. schrecklich, iszonyú; adv. iszonyúképpen.
Mörser, der, mozsár; ein Geschütz, mozsárágyú, bombihányó.
Mörserchen, das, mozsáracska.
Mörserkeule, die, mozsárütő v. törő (borstörő).
Mörtel, der, gemeine Redensart: Malter, máltér, vakolat, fövenyes mész, vakolatmész; mit Mörtel bewerfen, bévakolni.
Mörtelhacke, Mörtelhaue, die, mészkeverő, vakolatkeverő.
Mörtelkelle, die, vakolókalán.
Möve, die, csüllő, sirály.
Mohn, der, mák.
Mohnartig, adj., máknemű.
Mohnbeugel, das, mákosszarvas, mákoskaláos.
Mohnhaupt, das, Mohnkopf, der, mákfej; mákfő, mákbuga.
Mohnkuchen, der, mákos lepény.
Mohnöl, das, mákolaj.
Mohnsaft, der, máknedv.
Mohnsame, der, mákszem, mák.
Mohr, der, szerecsen; ein dichter Seidenzeug, mór, selyem matéria.
Mohrenland, das, szerecsenország.
Mohrenkopf, der, feketefejű állat, p. o. ló, madár, ée.
Mohrisch, adj., szerecseni, szerecsen.
[illegible], tűzgyék, szalamándra.
[illegible] od. die, savó; zsendicze.
[illegible], ollyan mint a'savó.
[illegible], savós.

Monade, die, egység, parány.
Monarch, der, fejedelem, uralkodó, országló, egyedűluralkodó.
Monarchie, die, fejedelemség, országlóság, egyedülországlás v. uralkodás; st. Reich, birodalom.
Monarchisch, adj., z. B. eine Regierung, fejedelmi uralkodás v. országlás, egyedűluralkodói; adv. fejedelmi módon.
Monat, der, hónap, holdnap; alle 3 Monate, minden harmadik hónapban; jeden Monat, minden hónapban.
Monatlich, adj., hónapi, hónaponkéntvaló, hónapos; adv. hónaponként.
Monatsfluß, der, hónapszám.
Monatsfrist, die, egy hónapi idő.
Monatsgeld, das, hónapi fizetés v. zsold, hópénz.
Monatsrettig, der, hónapos retek.
Monatsrose, die, hónapos rózsa.
Monatsschrift, die, hónapos írás.
Monatssold, der, hópénz, hónapi zsold.
Monatstag, der, a'hónap napja.
Monatsweise, adv., hónaponként.
Monatszeit, die, hónapi idő.
Mond, der, hold; der neue Mond, újhold, újság; der volle Mond, hold tölte; der Mond nimmt ab, fogy a'hold; der Mond nimmt zu, a'hold telik; der Mond wird voll, a'hold töltén van v. megtelik; im Neumonde, új holdon, újságon; im letzten Viertel, hold fogytán; st. Monat, poetisch, hónap.
Mondenjahr, das, holdas esztendő.
Mondenlauf, der, holdforgása.
Mondenlicht, das, holdvilág.
Mondenmonat, der, holdhónap.
Mondenschein, der, holdvilág.
Mond-Epacten, die, hold kulcsa.
Mondfinsterniß, die, holdfogyathozás, holdfogyat, holdhomály.
Mondförmig, adj., holdformájú.
Mondkugel, die, a'hold golyóbisa.
Mondmilch, die, holdtajték.
Mondscheibe, die, holdtányér, hold tányérja.
Mondstein, der, szelenít, köüveg.
Mondsucht, die, holdasság, holdkórság.
Mondsüchtig, adj., holdas, holdkórságos.
Mondtafeln, die, holdváltozás tábláji.
Monduhr, die, holdóra.
Mondviertel, das, holdnegyed.
Mondwechsel, der, holdváltozás.
Mondzirkel, der, holdarányszám, holdcziklusa.

Monkalb, das, méhüszög, húsos növevény az asszonyi méhben.
Monolog, der, magános beszéd v. beszéllő.
Monopol, **Monopolium**, das, Alleinhandel, der, egyedülkereskedés, magányárósság.
Monopoliſt, der, egyedül kereskedő valamivel magányáros.
Monotonie, die, egyhangúság, egyformaság.
Monotoniſch, adj., egyhangú, egyformájú.
Monſtranz, die, szentségtartó.
Monſtrum, das, szörny, szörnyeteg.
Montag, (**Mondtag**), der, hétfő, hetfő; blauer Montag, nyughétfő.
Montäglich, adj., hétfőnként, minden hétfőn.
Montiren, ruházni t. i. katonákat.
Montur **Montirung**, die, katonaruha v ruházat, montúr.
Moor, das, ingovány, ingoványos föld, sár-rét, lápos hely, mocsáros rét.
Moordeich, der, gát.
Moorerde, die, ingovány föld, szombék, szombékos hely, lápföld.
Moorgras, das, szombékfu, szombéksáté.
Moorig, adj., ingoványos, lápos, mocsáros, szombékos.
Moorwaſſer, das, lápvíz, posvány.
Moorweide, die, lápos legelő.
Moos, das, pl die Mooſe, moh.
Mosbank, die, mohval bénött hely.
Mosblume, die, mocsári gólyahir, mocsárvirág.
Mosflechte, die, bérczi zuzmó.
Mosrose, die, mohos rozsa.
Mosſicht, adj., mohszabású.
Mosig, adj., mohos.
Mossperling, der, nádiveréb.
Mops, der, mopszkutya.
Moral, die, Sittenlehre, az erkölcsiség v. erkölcsi kötelességek tudománya; eine einzelne Lehre, erkölcsi tanitás v. regula.
Moraliſch, adj., erkölcsi, p. o. előadás, történet; erkölcstudománybéli; adv. z B. moraliſch gut ſeyn, jó erkölcsü lenni.
Moraliſiren, szüntelen az erkölcs javításról beszéllni erkölcsre tanitni, erkölcsiségre oktatni, erkölcsi regulákat tanitni.
Moraliſt, der, erkölcstanitó; im tadelnden Sinne, erkölcsbiráló.
Moralität, die, erkölcsiség; jóerkölcs, jóerkölcsiség.
Moral-Philoſophie, die, erkölcsi v. morális filozofia.
Moraſt, der, mocsár, posvány, sár.
Moraſtig, adj., mocsáros, posványos, sáros.
Morchel, die, oder Maurache, kucsmagomba, szömörcsökgomba.
Mord, der, gyilkosság, emberölés.
Mordanſchlag, der, gyilkoló szándék.
Mordbegierde, die, gyilkolnivágyás.
Mordbegierig, adj., gyilkolnivágyó.
Mordbrenner, der, gyújtogató.
Mordbrenneriſch, adj., gyújtogatói; adv. gyújtogató módon.
Mordeiſen, das, gyilok, gyilkolóvas.
Morden, gyilkolni, ölni.
Morden, das, gyilkolás, ölés.
Mordgeiſt, der, gyilkolnivágyó.
Mordgeſchichte, die, gyilkosság története.
Mordgeſchoß, das, halálos lövés, gyilkoló lövés.
Mordgeſchrei, das, rettentő kiabálás, iszonyú kiabálás.
Mordgeſell, der, gyilkoló társ, gyilkos czimbora, öldöklő társ.
Mordgewehr, das, öldöklő fegyver.
Mordgrube, die, Caſematte, kazamáta, bástya rejtek.
Mordluſt, die, gyilkolásra vágyás.
Mordmeſſer, das, öldöklő kés.
Mordnacht, die, véres éjtszaka.
Mordthat, die, gyilkosság.
Mordweg, der, felette bajos út, pogányút.
Morgen, adv., holnap; auf morgen, holnapra; morgen früh, holnap reggel; morgen Mittag, holnap délben; heute oder morgen, maholnap; lieber heute als morgen, minél előbb, annál jobb, inkább ma, mint holnap.
Morgen, der, von der Zeit, a'reggel, reggeli idő; gegen Morgen, reggel felé; der frühe Morgen, a'korán reggel; bis an den Morgen wachen, reggelig fennlenni; es wird Morgen, virrad; guten Morgen, jó reggelt (kívánok)! des Morgens, reggel, reggel tájban; von der Gegend, napkelet, kelet, napkeleti tájjék; ein Feldmaß, hold, v. hód föld, szántóföld.
Morgenandacht, die, reggeli áhítatosság v. ájtatosság; fohászkodás.
Morgenbeſuch, der reggeli látogatás.
Morgenbetrachtung, die, reggeli elmélkedés.
Morgenbrod, das, fröstök, fölöstök.

Morgendämmerung, die, reggeli szürkület v. hajnalhasadás.
Morgende, der, die, das, holnapi; morgendes Tages, a' holnapi napon.
Morgendlich, adj., holnapi.
Morgengabe, die, móring, reggeli ajándék (új házasoknál).
Morgengebet, das, reggeli könyörgés v. imádság.
Morgengesang, der, reggeli ének.
Morgenglocke, die, reggeli harangozás v. harangszó.
Morgengruß, der, reggeli köszöntés.
Morgenkälte, die, reggeli hideg.
Morgenland, das, napkelet, napkeleti tartomány.
Morgenländer, der, napkeleti lakos v. ember; pl. die Morgenländer, napkeleti tartományok.
Morgenländisch, adj., napkeleti; adv. napkeletimódra.
Morgenlied, das, reggeli ének.
Morgenluft, die, reggeli szellő v. levegő; keleti vagy napkeleti szellő.
Morgenregen, der, reggeli eső.
Morgenreif, der, reggeli dér.
Morgenroth, adj., z. B. Farbe, hajnalszín, hajnalszínű, adv. hajnalszínmódra.
Morgenroth, das, Morgenröthe, die, hajnal, hajnalhasadás.
Morgenrose, die, hajnali v. reggel nyiló rózsa.
Morgens, adv., reggel.
Morgenschlaf, der, reggeli álom.
Morgensegen, der, reggeli imádság.
Morgenseite, die, keletrefekvő része v. oldala valaminek.
Morgensonne, die, reggeli nap, reggel sütő nap.
Morgenstern, der, hajnalcsillag.
Morgenstrahl, der, reggeli napsúgár.
Morgenstunde, die, reggeli óra, reggeli idő.
Morgenthau, der, reggeli harmat.
Morgentraum, der, reggeli álmodás.
Morgenwache, die, reggeli őr.
Morgenwärts, keletre, napkelet felé.
Morgenwind, der, reggeli szél; keleti v. napkeleti szél.
Morgenzeit, die, reggeli idő.
Morgig, adj., reggeli.
Morsch, adv., reves, redves, purhás, p. o. fa; st. weich, nicht hart, puha szotyós, p. o. kertvély, nász-[illegible]lya, ée.
[illegible], s. Musiv-Arbeit.
Mosaisch, adj., Mózesi.
Moschee, die, török mecset.
Most, der, must; der Most brauset, pezseg v. forr a' must.
Mostbraten, der, mustos pecsenye.
Mosten, mustot csinálni; nach Moste schmecken, must ízűnek lenni.
Mostig, adj., mustos.
Mostler, der, bornyomó, tapodó.
Mostrich, oder Möstrich, der, der mit Moste oder Weinessig zubereitete Senfsamen, mustos mustár.
Motion, die, Bewegung, mozgás, testi mozgás; im engl. Parlamente ein Vorschlag, törvény ajánlás.
Motte, die, moly.
Mottenfraß, der, molyrágás.
Mottenfräßig, adj., molyette.
Mottenkraut, das, rozsdafű; st. Schabenkraut, penészfű, molyfű.
Mottig, adj., molyos.
Motto, das, választott mondás.
Mousseline, Muscheline, patyolat.
Muck, Mucks, der, nyikkanás, pisszenés, mocczanás; einen Muck thun, egyet nyikkani.
Mucke, die, st. Eigensinn, akaratosság; Tücke, álnokság, gonoszság; Fehler, hiba.
Mucken, Mucksen, pisszenni, nyikkanni, mocczanni; wirst du es wagen zu mucken, mersz pisszenni.
Mucker, der, nématettető, halgatt csaló; képmutató.
Muff, der, karmantyú, tuszli; penész, doh.
Muffel, der, fedő, cserépfedő.
Muffeln, müffeln, dohos lenni.
Muffen, kaholni, ugatni.
Mufti, der, Török főpap.
Muhme, die, des Vaters Schwester, nagynéne; der Mutter Schwester, nagynéne; jede Blutsverwandte, väterlicher, mütterlicher Seite, atyai, anyai rokon.
Mücheln, müchteln, dohos lenni.
Müchlet, müchlich, müchlig, adj., dohos.
Mücke, die, Schnacke, tipoly; Gölse, Gälse, szúnyog.
Müde, adj., eig. fáradt, elfáradt; müde machen, elfárasztani; müde werden, elfáradni; sich müde arbeiten, schreiben, elfáradni a' dolgozásban, az írásban, kifáradni az írásból; uneig. st. überdrüßig, belé-v. ráúnt, megúnt, beléfáradt valamibe; einer Sache müde seyn, megúnni valamit.

Müdigkeit, die, fáradtság, lankadtság, elfáradás.

Mühe, die, Anſtrengung der Kräfte, faradtság, fáradozás; im höheren Grade, munka, igyekezet; mit großer Mühe, nagy fáradtsággal, munkával; mit Mühe und Anſtrengung, sok fáradtsággal és iparkodással; ohne Mühe, minden fáradtság nélkül, könnyen, kevés munkával; es iſt der Mühe werth, megérdemli a' fáradtságot; es iſt nicht der Mühe werth, nem érdemli meg a' fáradtságot; gib dir meinetwegen keine Mühe, ne fáraszd magadat érettem; ſt. Schwierigkeit, z. B: mit vieler Mühe, nagy ügygyel bajjal, nagy nehezen.

Mühevoll, adj., munkás, fáradtságos; adv. nagy munkával v. fáradtsággal.

Mühlbach, der, malomhajtó patak.

Mühle, die, malom.

Mühlenbau, der, malomépítés.

Mühleſel, der, őrlőszamár.

Mühlherr, der, malom birtokosa.

Mühljunge, Mühlknappe, der, molnárlegény.

Mühlrad, das, malomkerék.

Mühlrecht, das, malomépítés jussa.

Mühlſtein, der, malomkő.

Mühlwaſſer, das, malomhajtó vis, malomvíz.

Mühmchen, das, ángyocskám, nénékem.

Mühſam, adj., fáradtságos, munkás, bajos, nehéz; adv. fáradtságosan, munkásan, nehezen.

Mühſamkeit, die, fáradozás, fáradtságosság.

Mühſelig, adj., ſt. ſehr beſchwerlich, bajos, fáradtságos, terhes; ſt. elend, nyomorúságos; adv. bajosan, fáradtságosan, nyomorúságosan.

Mühſeligkeit, die, baj, nyomorúság.

Müller, der, molnár.

Müllerburſche, der, molnárlegény.

Mündchen, das, szájacska, csókocska.

Mündel, der und die, tútoros árva.

Mündelgeld, das, árva vagy árvák pénze.

Mündig, adj., emberkoros, teljeskoros, értkoros.

Mündigkeit, die, emberkorosság, értkorosság.

Mündlich, adj., szájjalvaló; élő szóval való; adv. szóval, szemben, élőszóval.

Mündung, die, folyóvíz torkolatja, kiömlés, a' hol kiönti a' vizet, p. o. tengerbe; ſt. Mundloch, száj, lyuk, kezdő lyuka.

Münz-Amt, das, pénzverés tisztsége, pénzverő hivatal.

Münzarbeiter, der, pénzverő mester v. munkás.

Münz-Cabinet, das, pénzgyüjtemenyes ház, pénzgyüjtemény tárja.

Münz-Courß, der, pengőpénz becse v. folyamatja.

Münz-Director, der, a' pénzverés főigazgatója.

Münze, die, Pflanze, ménta; krauſe Münze, fodor ménta.

Münze, die, überhaupt, ein einzelnes Stück Geld, pengőpénz; beſonders jede Geldgattung, pénz; falſche Münze, hamis pénz; alte Münze, régi pénz; Denkmünze, emlékezetpénz, Schaumünze, bélyegpénz; gangbare Münze, járó pénz; gute oder ſchlechte Münze, jó vagy rossz pénz; trop. z. B. mit gleicher Münze bezahlen, tromfot tromfal ütni, a' kölcsönt visszaadni; ſt. Münzhaus, pénzverőház.

Münzen, z. B. Geld, pénzt verni, aranyot, ezüstöt verni, kiverni; formába nyomni; trop. bilden, formálni, koholni, p. o. új szókat; ſt. zielen, z. B. das iſt auf mich gemünzt, ezzel réám czéloznak, réám van a' czélzás.

Münzer, der, pénzverő ember.

Münzfälſcher, der, pénzhamisító.

Münzfreiheit, die, pénzverés jussa.

Münzfuß, der, pénzbecsszabás.

Münzgerechtigkeit, die, pénzverés jussa.

Münzhaus, das, die Münze, pénzverőház.

Münzkenner, der, pénzhezértő.

Münzkenntniß, die, Münzkunde, pénzhezértés.

Münzmeiſter, der, pénzverő mester.

Münzordnung, die, pénzverési rendelés.

Münzprobe, die, pénzpróba.

Münzrecht, das, pénzverés jussa.

Münzſorte, die, pénznem.

Münzſtadt, die, pénzverő város.

Münzſtämpel, der, Münzeiſen, das, pénzverővas, pénzbélyeg.

Münzverfälſcher, der, pénzhámisító, pénzrontó, hamis pénzverő.

Münzwardein, der, (Münzquardein), pénzmérő, t. i. a' pénzverőházban.

Münzweſen, das, pénzt illető dolog v. dolgok, pénzbéli dolgok.

Mürbe, adj., ſt. morſch, locker, purha, parász, porhanyó; ſt. weich, lágy, puha, p. o. hús, gyümölcs; trop. nachgiebig, engedő, engedelmes; ſt. matt, lankadt, bádjadt; mürbe machen, ellankasztani, megpuhatolni, elbádjasztani

Mürbigkeit, die, Lockerheit, purhanyóság, parászság; lágyság, puhaság.

Mürriſch, adj., morgó, durczás, komor; haragos, kedvetlen; adv. durczásan, haragosan.

Müſſen, d. i. nothwendig ſeyn, kelleni tartozni, szükségesképpen kelleni, meghellení lenni; ich muß, du mußt, er muß, nékem kell, v. én tartozom, neked kell v. te tartozol, neki kell v. ő tartozik; ich habe es ihm befohlen, er muß es thun, magparancsoltam neki, tartozik megcselekedni; wir müſſen das thun, was die Aeltern befehlen, azt kell cselekednünk, a' mit a' szüléink parancsolnak; ich muß jetzt gehen, már most el kell mennem; müſſen wird in manchen Fällen im Ungariſchen gar nicht ausgedrückt, z. B. in den Redensarten: es müßte denn, ich, du, er müßte denn, haneha; das Gedächtniß nimmt ab, du müßteſt es denn üben, az emlékezet fogy, hanemha azt gyakorlod; oder gleichſam fragend, z. B. Sie müſſen aber auch kommen, de az Úr is eljöjjön; wie viel muß es wohl koſten? ugyan mi lehet az ára? was muß der wollen? valyon mit akar az.

Müßig, adj., geſchäftslos, üres, dologtalan, foglalatosságtalan, munkátlan; müßig ſeyn, heverni, semmit se csinálni; eine müßige Stunde, üres óra; müßig gehen, henyélni; ſt. überflüßig, felleslegvaló, kelletlen heverő; ſt. ruhig, gleichgültig, heverő, részt nem vevő, tunya; adv. dologtalanúl, heverve.

Müßiggang, der, heverés, henyélés, korhelység, dologtalanság; ſich dem Müßiggang ergeben, korhelységnek v. henyélésnek adni magát.

Müßiggänger, der, henyélő, heverő, korhely, henye ember.

Müßiggängerinn, die, henyélő, henye fejérszemély.

Mütchen, das, in der Redensart: ſein [illegible] kühlen, kedvére poczkázni

[illegible], das, anyó; ein altes Mütterchen, öreg anyó, dada, aggdada.

Mütterlich, adj., anyai; adv. anyai módra, anyai módon; mütterliches Land, d. i. Vaterland, haza, hon, születési föld.

Mulde, die, kis tekně, tekně.

Mulm, der, Fäulniß im Holze, rovesség.

Mulmicht, adj., dem Mulme ähnlich, reves, szúette forma.

Mulmig, adj., Mulm enthaltend, reves, szúette.

Multiplication, die, sokszorozás.

Multipliciren, sokszorozni.

Mumie, (mumie), die, bébalzsamozott holttest, múmia.

Mumme, die, Braunsváigi sor; álarcza személy.

Mummeln, brummen, dörmögni.

Mummerey, die, álarczaság.

Mund, der, száj; mein Mund, a' szám; dein Mund, a' szád; ſein oder ihr Mund, a' szája; die Hand auf den Mund legen, hallgatni, ki nem beszélni p. o. titkot; den Biſſen im Mund wegnehmen, kikapni a' falatot valaki szájából; ſich etwas vom Mund abdarben, megvonni valamit magától.

Mundart, die, beszédmód, beszélésmód, beszéd.

Mundbäcker, der, udvari szakácsütő.

Mundbiſſen, der, falat.

Mundfäule, die, inyrothadás, inyv. szájveszély.

Mundgeruch, der, szájbüdösség.

Mundkoch, der, udvari szakács.

Mundleim, der, hidegenyv, nyálzóenyv.

Mundloch, das, száj, lyuk, valaminek szája, kezdő lyuka.

Mundmehl, das, tiszta liszt.

Mundportion, die, egy szájra v. emberre szabott étel és ital.

Mundſchenk, der, pohár; pohárnok mester.

Mundſemmel, die, lángszemlye.

Mundſtück, das, a' szájába fogniváló része valamelly dolognak p. o. szabola, a' kantáron, szopóka, a' pipaszáron v. csutora, fúvóka a' trombitán; a' szájas része valaminek v. az a' vége, a' hol a' szája van; phr. ein gutes Mundſtück haben, jó szájának lenni, sokat tudni beszélni.

Mundvorrath, der, kész eleség.

tin, der, udvari bor: kedves kedves italú bora valakinek.
erk, das, böbeszédűség.
, ſchmecken, tetszeni, jól esni.
n, die, űbh. hadiszerek; beſ. sre szükséges dolgok, p. o. , puskapor, golyóbis.
, susogni, suttogni.
, adj., d. i. wachend, ébrennem alvó, ímett; émett; ſt. droſſen, eleven, vídam, vidor, y; ſt. freudig, víg, jókedvű; elevenen, vídámon; serényen , jókedvel.
'eit, die, ébrenség, ímettség; nség, vídámság, serénység, ság, vígság, jókedvűség.
der, kornyékolás.
, kornyékolni (a' malaczról).
er, der, dörmögő, mormogó.
n, morogni, mormogni, dörni; susogni, suttogni; vom Baseregni, csörögni, csergedezint a' patak.
n, das, morgás, dörmögés; gás; csergés, csergedezés.
thier, das, murmutér, havasi nutér.
, morogni.
, das, morgás; mit Murren, gva.
das, pép, kása.
, die, Schönpflaſterchen, széastrom.
, die, das Thier mit der Schasiga, kagyló; die Schale des es, csigateknő, csigaház.
chen, das, csigácska.
förmig, adj., csigaformájú.
ſchale, die, csigateknő, kagynő v. héjj.
werk, das, csigás munka, csimára kifaragott, kimetszett szitett munka.
die, Múza, Múzsa; die Mud. i. die Wiſſenſchaften, tudook.
ann, der, pl. die Muſelmänner, umed követője, Török.
erg, der, parnas v. pinduss, Helikon.
ind, der, Múzák ellensége.
reund, der, Múzák barátja.
hn, der, tanuló ifjú, tanuló.
n, muzsikálni.
, der, muzsikus, muzsikaer.
die, muzsika; ſich der Muſik widmen, a' muzsikát tudományosan tanúlni; Muſik treiben, mesterséget űzni a' muzsikából; darin Unterricht geben, tanítni valakit muzsikára; etwas in Muſik ſetzen, valamit muzsikára tenni v. készítni; das, was durch die Kunſt hervorgebracht wird, muzsika; Muſik machen, muzsikálni; jem zu Ehren eine Muſik anſtellen, valakit muzsikával megtisztelni.
Muſikalien, die, muzsikanóták v. darabok.
Muſikaliſch, adj., muzsikai; erfahren in der Muſik, muzsikatudó, muzsikához értő; muſikaliſch ſeyn, muzsikálni tudni, játszani valamelly muzsikát, érteni a' muzsikához; muſikaliſches Gehör haben, muzsikára vált fülének lenni; adv. muzsikai módon.
Muſikant, der, muzsikás; muzsikamíves, a' ki mesterséget űz a' muzsikálásból.
Muſik-Direktor, der, muzsika társaság igazgatója, muzsika főmester.
Muſik-Text, der, muzsika szószatja.
Muſik-Verein, der, muzsika egyesület, múzsikai egyesült társaság.
Muſik-Verſtändig, adj., muzsikához értő.
Muſiv-Arbeit, die, Moſaik, mosaik, színes kövekből kirakott kép v. munka.
Muskate, die, Muskatennuß, szerecsendió.
Muskatellerbirn, die, muskotály körtvély.
Muskatellertraube, die, muskotály szőlő.
Muskatellerwein, der, muskotálybor.
Muskatenbaum, der, szerecsendiófa.
Muskatenblüthe, die, szerecsendióvirág.
Muskel, die, szálashús, inashús; die Muskeln, inazat.
Muskelband, das, rugóín.
Muskelkraft, die, test ereje.
Muskete, die, puska, hosszúpuska.
Musketenkugel, die, puskagolyóbis.
Musketier, der, német gyalogkatona, köz. muskatéros.
Muskulös, adj., szálashúsos, inashúsos.
Muß, das, von müſſen, kéntelenség; es iſt eben kein Muß, nem éppen elmúlhatatlanság; phr. Muß iſt ein bitter Kraut, nagyon fülsértő szó az a' megkelllenni.
Muße, die, üresség, üres idő a' mun-

kától, érkezés valamire; Muße haben, ürességének lenni, érkezni v. ráérni valamire; seine Muße dem Studiren widmen, üres idejét a' tanulásra fordítni; mit Muße, ráérve.

Mußicht, adj., kásás, pépes.

Muſter, das, mustra, remekpélda valamiből, valamire; trop. Vorbild, Exempel, példa p. o. a' virtusnak; ſ. Probeſtück, próbamustra, mutató, mívpélda.

Muſterbuch, das, mívpéldakönyv, mustrakönyv.

Muſterhaft, adj., példás, remekpéldás, követésre mélto.

Muſterkarte, die, mustratábla, mustrakönyvecske.

Muſterliſte, **Muſterrolle**, die, (beim Militär), katonanévlajstrom, katonák lajstroma.

Muſterplatz, der, hadvizsgáló hely.

Muſterſchule, die, követendő mustraeskola.

Muſtern, beſ. von Truppen, rendre vizsgálni: p. o. a' sereget v. hadat, próbára v. remekre vizsgálni, p. o. a' katonákat, ruhát, fegyvert, éa. (kös. mustrálni).

Muſterung, die, rendvizsgálás, hadvizsgálás, hadvizsgálat; **Muſterung halten**, rendrevizsgálni.

Mutation, die, változás.

Muth, der, kedv; gutes Muthes ſeyn, jó kedvel lenni vigan lenni; ſ. Entſchloſſenheit, bátorság, bátor szív, bizakodó bátorság, bizakodás; **Muth faſſen**, neki bátorodni; **den Muth ſinken laſſen**, csüggedni, bátorságát elvesztení; ſ. Rachbegierde, p. o. **ſeinen Muth kühlen**, bosszúját tölteni p. o. valakin.

Muthig, adj., beherzt, bátor, bátorszívű; ſ. munter, wild, lebhaft, jó kedvű, vidám, p. o. ló; adv. bátran, bátorszívvel.

Muthigkeit, die, ſ. Muth, bátorság; ſ. Lebhaftigkeit, p. o. eines Pferdes, elevenség, vidámság, jó kedvűség, a' ló szilajsága.

Muthlos, adj., bátortalan, csüggedt, kedvetlen, csügedt elméjű; adv. bátortalanúl, csüggedtve, elcsügedtmódon, kedvetlenűl, elkedvetlenedve.

...keit, die, csüggedtség, bátortalanság, elkedvetlenedés, kedvetlenség, rossz kedvűség.

...muthigen, gyanítni, vélni valamit, hozzávetni valamiben.

Muthmaßlich, adj., gyanítható, hozzávethető, valhető; adv. gyanítható-lág, vélhetőleg, gondolomra.

Muthmaßung, die, hozzávetés, gyanítás valomány.

Muthvoll, adj., merész, igen bátor, bátorsággal teljes: ádv. teljes bátorsággal, merészen.

Muthwille, der, **Muthwilligkeit**, die, pajkosság, csintalanság, vásottság; aus **Muthwilligkeit**, pajkosságból, csintalanságból; **Muthwilligkeit treiben**, pajkoskodni, csintalankodni.

Muthwillig, adj., pajkos, csintalan, vásott, adv. pajkosan, csintalanúl; **ſich muthwillig ins Verderben ſtürzen**, készakartva veszttére sietni.

Mutter, die, anya, szülő anya; trop. von bejahrten Perſonen, anya; von ſolchen, die Mutterſtelle verſtehen, p. B. die Fürſtinn eines Landes, anya p. o. az országnak; das, was den Grund des Daſeyns und der Fortdauer eines Andern enthält, p. B. die Philoſophie iſt die Mutter aller edlen Künſte, a' filozófia anya minden más tudományoknak; bei Thieren, nőstény, anya, az állatok közt; ſ. Bärmutter, **Mutterlieb**, bei Menſchen und Thieren, méh, anyaméh, nádra; **Mutter**, die, der Bodenſatz beim Wein und Eſſig, ágya a' bornak és ecetnek; **Schraubenmutter**, arófanya.

Mutterader, die, vastag anyaér, rózsaér.

Mutterallein, oder in der gem. Rede, **mutterſeelenallein**, adv. egyedül maga.

Mutterband, das, nádraheveder.

Mutterbeſchwerde, die, nádrakórság, nádragörcs.

Mutterbiene, die, anyaméh.

Mutterblume, die, magnakvaló virág.

Mutterbruch, der, méhszakadás.

Mutterbruder, der, az anya ferjfi testvérje, nagybátya.

Muttererde, die, kerti föld, vetemányes föld.

Mutterfieber, das, nádrahideg.

Mutterflecken, der, méhjel, méhjegy.

Mutterfüllen, das, kancza csikó.

Mutterherz, das, anya szív.

Mutterhuſten, der, enyahurút.

Mutterkalb, das, üszö borjú.

Mutterkirche, die, anya ekklésia.

Mutterkorn, das, anyarozs.

Mutterkrampf, der, méhgörcs.
Mutterkraut, das, szikfű, székfű.
Mutterkrebs, der, méhfene.
Mutterkuchen, der, méhburok.
Mutterlamm, das, jerkebárány, nőstény bárány.
Mutterleib, der, méh, anyaméh; er iſt von Mutterleibe an blind, születésétől fogva vak.
Mutterliebe, die, anya szeretet; Liebe gegen die Mutter, anya erántvaló szeretet anyaszeretet.
Mutterlos, adj., d. h. ohne Mutter, anyátlan, anyátlan árva; der Mutter beraubt, anyától megfosztatott.
Muttermaal, das, anyaméhjel, anyajel, velünk született jegy.
Muttermilch, die, anyatéj.
Muttermörder, der, anyagyilkos.
Muttermord, der, anyagyilkosság.
Muttermund, der, méhszáj.
Mutternackt, adj., anyaszületett mezítelen.
Muttername, der, anya név.
Mutterpferd, das, kancza, kanczaló.
Mutterſchaf, das, anyajuh, juh.
Mutterſcheide, die, méhválaszték.
Mutterſchooß, der, anyai kebel.
Mutterſchwein, das, kocza, koczadisznó, emegöme.
Mutterſchweſter, die, az anya testvérnénje v. öccse, nagy néne.
Mutterſeele, die, ember, lélek, teremtés; in der Rede, es war keine Mutterſeele da, egy lélek v. egy teremtés se vólt ott, v. senki se volt ott.
Mutterſinn, der, anyai érzés v. indúlat.
Mutterſöhnchen, das, anya kedvese, anyás gyermek.
Mutterſprache, die, anyai nyelv; meine Mutterſprache iſt die Ungariſche, anyai nyelvem a' magyar nyelv; d. i. Stammſprache, z. B. die lateiniſche Sprache iſt eine Mutterſprache in Anſehung der Italieniſchen, Franzöſiſchen und Spaniſchen Sprache, a' deák nyelv anyanyelv az Olasz, Franczia és Spanyol nyelvre nézve.
Mutterſtein, der, anyaméhkő.
Mutterſtock, der, der Bienen, anyaméhkas, anyaköpű.
Muttertheil, der, anya örökség.
Muttertreue, die, anyai hűség.
Muttertrompete, die, méhkürt.
Mutteroiole, die, Mutterveilchen, das, estvelke, anya estvelke.
Mutterwaſſer, das, nádravíz.
Mutterwitz, der, természeti elmésség.
Mutterwitzig, adj., elmés természetű, elmességgel bíró.
Mutterwurz, die, olasz arnyékfű.
Mutterwuth, die, buja dühösség, méhv. nádradühödés.
Mutterzimmet, der, indiai fahéj.
Mutz, der, d. i. verſtümmeltes Ding, csonka, vágott farkú p. o. kutya, szamár; csonkaság.
Mutzen, kurtítni, csonkítni.
Myops, adj., rövidlátású.
Myriade, die, számtalanság, sok ezer.
Myriadenweiſe, adv., ezerenként.
Myrrhe, die, mirhamézga, mirhacsipa, mirha.
Myrrhen, adj., mirha.
Myrrhenerz, das, mirhamézga.
Myrrhengeruch, der, mirhaszag.
Myrrhenkerbel, der, illatos turbulya, olasz saláta.
Myrrhenſalbe, die, mirhás kenet.
Myrthe, die, mirtus; von Myrthe, mirtus.
Myrthenbaum, der, mirtusfa.
Myrthenbeere, Myrthenfrucht, die, mirtus bogyó.
Myrthendorn, der, magyalfa; egértövis.
Myrthenkranz, der, mirtus koszorú.
Myrthenöhl, das, mirtusolaj.
Myrthenwäldchen, das, mirtus liget.
Myrthenwein, der, mirtusbor.
Myrthenzweig, der, mirtuság.
Myſterien, die, pl. titkok, titok tudománya.
Mythologie, die, költemény előadás a' pogány istenekről, mithológia.
Mythologiſch, adj., mithológiai, a' pogány istenekről való költeményeke illető.

N.

Nabe, die, am Rade, kerékagy.
Nabel, der, köldök, púp.
Nabelbinde, die, köldökkötő v. szorító.
Nabelbruch, der, köldöksérülés, köldökszakadás.
Nabelförmig, adj., köldökformájú, v. szabású, köldökös.
Nabelkraut, das, köldökfű; közönséges púpvirág.
Nabeln, a' köldököt elmetszeni és megkötni.
Nabelschild, der, köldökpaizs a' csimereken.
Nabelschnur, die, köldökkötő.
Nabelstelle, die, köldökhely.
Nach, praepos. mit Dat. 1) — hoz, — hez; z. B. nach etwas langen od. greifen, valamihez nyúlni v. kapni; ich griff nach meinem Hute, a' kalapomhoz kaptam; 2) bei Namen der Länder, Städte, ꝛc. — ba, — be, — ra, — re; z. B. nach Rom reisen, Rómába utazni; nach Raab gehen, Györbe menni; nach Clausenburg oder Pest schicken, Kolosvárra v. Pestre küldeni; 3) eine Gegend anzudeuten, felé; z. B. nach Wien zu gehen, Bécs felé menni; nach Mittag zu, délfelé; 4) — ért, után; z. B. ich will nach dem Arzte schicken, majd orvosért v. orvos után küldök; 5) felől; nach jem. fragen, valaki felől tudakozni; 6) szerént, — hoz v. — hez képest; z. B. sich nach der Mode kleiden, új szokás szerént öltözködni v. viselni magát; nach dem, das es das Vermögen des Mannes erlaubte, ahoz képest, a' mint ezt az ember értéke megengedte; 7) után, múlva; nach seinem Tode, halála után; nach einigen Jahren, egynéhány esztendő múlva; adv. után, utánna; komm du nach, jöjj utánnam v. utánnak; nach u. nach, lassan lassán, lassanként; nach der Zeit, azután.
Nachachtung, die, figyelmezés, ráfigyelmezés, p. o. parancsolatra, magát valamihez tartás v. szabás.
Nachahmen, majmolni valamit.
Nachahmung, die, majmolás.
Nachahmen, követni p. o. példáját; eine Gewohnheit nachahmen, a' szokást hímezni, utánnazni.
Nachahmer, der, **Nachahmerinn**, die, hímező, utánnazó.
Nachahmung, die, követés, hímezés, utánnazás.
Nachahmungssucht, die, követésre vágyás, hímezővágy.
Nachahmungswerth, **Nachahmungswürdig**, adj., követésre méltó.
Nachahmungswürdigkeit, die, méltó vólta valaminek a' követésre.
Nacharbeit, die, folytatott v. későbbi munka.
Nacharbeiten, d. i. nach jem. arbeiten, valaki után v. szerént dolgozni; verbessern, megjobbítgatni, valamit újra és jobbítgatva dolgozni; bei Versäumte einbringen, utánna dolgozni az elmúlattat, kipótolni az elmúlasztott munkát.
Nacharbeiten, das, megjavítás, jobbítgatás, jobbítgatás.
Nacharten, ráütni valakire, hasonlítni valakihez.
Nachartung, die, ráütés, hozzáhasonlítás.
Nachbar, der, határos, szomszéd; die nächsten Nachbarn, tő szomszédok.
Nachbarlich, adj., szomszédi, szomszéd; adv. szomszéd módra.
Nachbarschaft, die, szomszédság.
Nachbarweg, der, melleslegút.
Nachbauen, utánna v. azután építni; den Bau fortsetzen, folytatni az építést; nachahmen, mást követni az építésben, más után építni.
Nachbekommen, azután kapni valamit.
Nachbellen, utánna ugatni; mást követni az ugatásban.
Nachbeten, utánna mondani az imádságot; trop. más után beszélni; a' mit más beszélt azt beszélni.
Nachbeter, der, más visszahangja.
Nachbier, **Halbbier**, das, kóficzer, másodser, gyenge ser.
Nachbild, das, képmás.
Nachbilden, lemásolni a' képet, utánna formálni valaminek valamit.
Nachbildung, die, képmásolás.
Nachbleiben, hátra maradni.

Nachbohren, utánna fúrni, p. o. nagyobb fúróval a' kissebb helyet.
Nachbringen, utánna hozni.
Nachbrummen, utánna marmogni; marmogással hímezni.
Nachdem, adv., ſt. hernach, azután, osztán; ſo wie, a' mint, mint; als da, minekutánna, midőn már.
Nachdenken, gondolkozni, valami felől.
Nachdenken, das, gondolkozás, gondolkodás; mit Nachdenken, meggondolva; ohne Nachdenken, minden meggondolás nélkül.
Nachdenkend, adj., gondolkozó p. o. ember, elmélkedő, figyelmetességre vagy gondolásra méltó.
Nachdruck, der, Kraft, Gewicht, erő, hathatóság, bényomódás, béhatás, foganat, foganatos erő; Worte ohne Nachdruck, pussza szavak; mit Nachdruck reden, nyomosan v. béhatólag beszélni, fontosan szóllani; vom Buche, utánna nyomtatás, másolt nyomtatás, másolás; das gedruckte Buch, utánna nyomtatás, másolás, könyvmásolás t. i. nyomtatás által; másolt nyomtatvány, másolt könyv.
Nachdrucken, üdb. újra nyomtatni valamelly könyvet, újra kinyomtatni; beſ. könyvet másolni, mássát nyomtatni valamelly könyvnek t. i. a' szerző akaratja és tudása nélkül.
Nachdrucker, der, könyvmásoló, t. i. nyomtató utánnyomtató.
Nachdrucksvoll, adj., nyomos, hathatos, foganatos, velős; eine nachdrucksvolle Rede halten, fontos beszédet tartani.
Nachdrücken, folyvást nyomni, nyomkodni.
Nachdrücklich, adj., fontos, foganatos, hathatós; adv. hathatósan, foganatosan.
Nacheifer, der, vetélkedő iparkodás.
Nacheiferer, der, más után iparkodó v. igyekező, vetélkedve iparkodó.
Nacheifern, vetélkedve iparkodni más után, késérve vetélkedni valakivel.
Nacheiferung, die, vetélkedő igyekezet, más után.
Nacheile, die, utánna sietés.
Nacheilen, utánna sietni.
Nacheinander, adv., egymásután, rendre; ſt. unmittelbar, folyvást; drei Tage nacheinander kämpfen, három nap egymásután folyvást viaskodni.
Nachempfindung, die, más után érzés.
Nachen, der, sajka, csónak.
Nacherbe, der, másodörökös.
Nacherute, die, d. i. ſpätere Ernte, későbbi aratás a' többi után; Nachſtoppelung, tarlózás, kalászszedés.
Nacherndten, mások után aratni; tarlózni, kalászt szedni.
Nacheſſen, későbben enni mások után; etwas zu einer Sache eſſen, enni valamire v. valami után.
Nacheſſen, das, utóbbi étel, utóbbi fogás ételek, főzelék étel.
Nachfahren, utánna menni, p. o. kocsin, hajón és; utánna kocsizni, hajókázni; ſt. nachführen, p. o. einer Armee Proviant &c. utánna vinni p. o. eleséget hadi szerekat a' tábor után; mit der Hand nachfahren, utánna kapni.
Nachfahrer, der, utánna menő, p. o. kocsin, hajón és.; ſt. Nachfolger, követő, utánna következő p. o. hivatalban.
Nachfahrt, die, utánna menés, p. o. kocsival, hajóval és. következés p. o. hivatalban.
Nachfallen, utánna esni, lecsni utánna.
Nachfärben, újra megfesteni; im Färben nachahmen, mást követni a' festésben.
Nachfliegen, utánna repülni.
Nachflattern, utánna repkedni.
Nachfließen, utánna szaladni.
Nachfolge, die, utánna menés, p. o. lóháton; ſt. Nachahmung, követés; im Amte, következés, p. o. valaki után hivatalban.
Nachfolgen, utánna menni, t. i. gyalog, lóháton; követni valakit; im Amte, következni valaki után v. valaki helyébe, felváltani valakit a' hivatalban; ſt. nachahmen, követni, hímezni; Anhänger ſeyn, hozzáadni magát valakihez.
Nachformen, valami szerént formálni, hozzá alkalmaztatva formálni.
Nachforſchen, tudakozódni valami felől, nyomozni, nyomozgatni, kitanúlgatni valamit, utánna járni valaminek.
Nachforſcher, der, tudakozó, nyomozó, kitanúlgató; mit Fragen, kitudakozó, kikurkászó.
Nachforſchung, die, nyomozás, nyomozódás, nyomozgatás; durch Fragen, tudakozódás.
Nachfrage, die, Nachfragen, das, tu-

dakozás, kérdezés, értekeződés, tudakozódás.

Nachfragen, tudakozni, megtudakozni, kérdezni, tudakozódni v. értekeződni felőle.

Nachführen, a) fahrend, utánna vinni, p. o. kocsin; b) führend, utánna vezetni.

Nachfüllen, megtöltögetni, p. o. a' hijános hordókat.

Nachgaffen, utánna bámúlni.

Nachgeben, später geben, azután adni, adni még, utóbb adni; ft. nachlaſſen, d. i. a) nicht Widerſtand leiſten, engedni; p. B. der Stein gibt nach, a' kő enged, mozdúl a' helyéből; b) trop. nicht widerſprechen, engedni, ellene nem mondani v. nem állani többé; c) nicht aufhören wollen, szánni, tágítni rajta; nichts nachgeben, d. i. nicht nachſtehen, nem alábbvaló lenni valakinél, nem engedni valakinek az előbbséget, érni valakivel.

Nachgeben, das, d. i. Willfahrung, engedés, engedőség.

Nachgebend, eig., engedő; ft. nachgiebig, könnyen engedő, engedelmes.

Nachgeboren, adj., árván lett, árván v. atya halála után született.

Nachgeburt, die, burok, méh burok, méh v. nádratermés.

Nachgehen, eig., utánna menni valakinek, követni valakit a' menésben; von Verliebten, p. B. einem Mädchen nachgehen, utánni járni a' leányak; einer Sache obliegen, p. B. ſeinem Geſchäfte nachgehen, eljárni delgaiban; dem Müſſiggange nachgehen, korhelységnek adni magát.

Nachgehends, adj., azután.

Nachgericht, das, utólsó ſfogás étel, asztal utólja.

Nachgeſchmack, der, idegenïz.

Nachgiebig, adj., könnyen engedő, engedelmes; adv. engedőleg, engedelmesen.

Nachgiebigkeit, die, engedés, engedőség.

Nachgießen, tölteni még hozzá; ujra tölteni; durch Gießen nachbilden, más formája szerént önteni valamit, kiönteni más szerént.

Nachgraben, utánna ásni; durch Graben ſuchen, ásva keresni, kiásni.

Nachgraben, das, **Nachgrabung**, die, kiásás.

Nachgras, das, sarjú.

Nachgrübeln, einer Sache, fenegetni valamit, fürkészni, kurkászni.

Nachgrübeln, das, fenegetés, fürkészés, kurkászás.

Nachgucken, utánna nézni v. tekingetni kukucskálni.

Nachguß, der, második töltés v. öntés, utánna öntés; in Metall, öntött kép mássa.

Nachhall, der, Widerhall, hangzás, visszanhangzás, térthang. Echo.

Nachhallen, utánna hangzani.

Nachhängen, p. B. dem Kummer, neki adni magát a' búnak.

Nachhelfen, d. i. helfend helfen, emelve segíteni rajta.

Nachhelfen, segíteni, hátúl segíteni.

Nachher, adv., ft. hernach, azután, annak utánna; kurz nachher, kevéssel azután; lange nachher, sok idővel azután; wenige Tage nachher, kevés napok mulva.

Nachherbſt, der, ősz utólja.

Nachherig, adv., azutánvaló.

Nachhochzeit, die, másodnapi ép harmadnapi lakodalom.

Nachholen, utánna hozni v. vinni a' többi után; trop. einbringen, kipótolni, helyre hozni valamit.

Nachhülfe, die, segedelem, pótló segítség.

Nachhüthen, utóbb legeltetni.

Nachhuth, die, ft. der Nachtrieb, a' sereg utólja; in der Wirthſchaft, második v. másodszori legeltetés; das Hornvieh hat die Vorhuth, das Schafvieh die Nachhuth, a' szarvas marha legeli először a' mezőt v. rétet, azután eresztik rá a' juhot.

Nachjagen, einem, üzni, utánna futni, kergetni p. o. a' szaladókat; trop. eifrig nach etwas ſtreben, hajhászni, kergetni valamit, minden módon igyekezni elnyerni.

Nachjagen, das, üzés, kergetés, hajhászás.

Nachklang, der, utánna hangzás; ft. Echo, térthang.

Nachklingen, vissza v. utánna hangzani visszaadni a' hangot.

Nachklettern utánna mászni.

Nachklimmen, idem.

Nachkömmling, der, maradék, maradékink halálunk után, unoka, ing.

Nachkönnen, p. B. jem. nicht nachkommen, utól nem érhetni, el nem érhetni valakit, nem érni valakivel.

Nachkomme, der, ſt. Nachfolger, j. B. im Amte, hivatalba következő, valaki után; d. i. Verwandte, welche in abſteigender Linie folgen, maradék, pl. die Nachkommen, a' maradékink, kik utánnunk élni fognak.

Nachkommen, d. i. folgen, uiánna menni valakinek, utánna jönni; ſt gleichkommen, felérni, utólérni p. o. becsére nézve; ſt. einholen, elérhi, utólérni; trop. ſt. befolgen, követni, bétölteni, teljesítni, p. o. valaki párancsolatját; ſeinem Verſprechen nachkommen, igéretet teljesítni, azt megtartani; ſeiner Pflicht nachkommen, kötelességének eleget tenni.

Nachkommenſchaft, die, maradék, utánnunk következő nemzetségünk, atyánkfiai.

Nachkriechen, utánna mászni.

Nachkünſteln, utánna mesterkélni, mesterségesen utánna csinálni v. hímezni.

Nachlallen, utánna dadogni, rebegni v. gagyogni.

Nachlaß, der, Verlaſſenſchaft, hagyomány, hagyott jószág; Erlaſſung, megengedés.

Nachlaſſen, ſt. hinterlaſſen, hagyni maga után; nicht feſt halten, j. B. in Eil, tágítni valamin, megeresztení, p. o. gyeplőt; etwas aufgeben, engedni valamit p. o. fusából, summából; vermindern, alább hagyni valamiben, szünni valamennyire, mint p. o. a' szélvész, csendesedni; die Kälte läßt nach, alább hágy a' hideg, enyhül az idő; die Krankheit läßt nach, enyhül v. tágit a' betegség; der Zorn läßt nach, csendesedik a' harag; das Feuer, der Wind läßt nach, lohad v. szünik a' tűz, csendesedik a' szél; nicht nachlaſſen zu bitten, nem szünni meg kérni.

Nachlaſſen, das, d. i. Hinterlaſſung, maga után hagyás; das Locferlaſſen, megeresztés, tágítás; Verſtattung, elengedés; Verminderung der Anſprüche, alábbhagyás valamiben, elállás valamitől.

Nachlaſſenſchaft, die, hagyomány.

Nachlaſſung, die, magaután hagyás; engedés, tágítás; alábbhagyás valamiből.

Nachläßig, adj., gondolatlan, tunya, rest; adv. gondatlanúl, imígy amúgy, restül.

Nachläßigkeit, die, restség, gondatlanság, tunyaság.

Nachlaufen, utánna futni valakinek; trop. den Mädchen nachlaufen, a' leányok után járni.

Nachleben, d. i. befolgen, engedni, engedelmeskedni valakinek, — szerént élni; j. B. den Geſetzen nachleben, a' törvények szerént élni, azokhoz szabni magát.

Nachlegen, j. B. Holz, több fát rakni hozzá, nem hagyni a' tüzet elaludni.

Nachleſe, die, auf den Feldern, tarlózás; in Weingärten, bilingérezés, bengézés.

Nachleſen, tarlózni; bengézni, bilingérezni.

Nachleſen, nachſchlagen und leſen, j. B. ein Buch, elolvasni, utánna keresni a' könyvből valamit, kikeresni és olvasni; más után olvasni valamit.

Nachleſen, das, más után olvasás.

Nachliefern, utánna küldeni v. pótolni t. i. az elmaradtat.

Nachmachen, követni, mását csinálni v. késsítni; majmolni.

Nachmahd, die, Grummet, sarjú.

Nachmähen, sarjút kaszálni.

Nachmalen, másolni a' festést, festésről festeni.

Nachmalig, adj., azutánni, azutánvaló, későbbi; von Perſonen, következő, az utánnavaló.

Nachmals, adv., azután, annak utánna.

Nachmarſchieren, von Truppen, a' seregel utánna menni.

Nachmeſſen, újra meg-v. felmérni, utánna mérni, p. o. valami portékát, újra v ismét felmérni p. o. az életet, búsát.

Nachmittägig, adj., délutánni, délesti adv. délután.

Nachmittag, der, délutáni idő, délesti idő, délután.

Nachmittags, adv., délután, délesten.

Nachmittagsbeſuch, der, délutánni látogatás.

Nachmittagsſchlaf, der, délesti álom.

Nachmittagsſtunde, die, délesti óra.

Nachmittagszeit, die, délesti v. délutánni idő.

Nachmüſſen, d. h. gehen, kénteleníttetni utánna menni valakinek.

Nachpflanzen, újra ültetni.

Nachrechen, utánna gereblyélni.

Nachrechnen, berechnen, felszámláini, felvetni; jem. nachrechnen, d. i. Rechnungen durchgehen, valakinek a' számadását megvizsgálni; die Einnahme

n. Ausgabe berechnen, számbavetni a' jövedelmet és költséget.
Nachrechnung, die, újra összeszámolás, számvetés, vizsgálás.
Nachrede, die, d. i. Schlußrede, végbeszéd, befejező beszéd, bérekesztő beszéd; megszóllás; üble Nachrede, rosz híre neve valakinek; in üble Nachrede kommen, rosz hírbe keveredni; in üble Nachrede bringen, rosz hírbe keverni valakit.
Nachreden, másután mondani v. beszélni; azt beszélni a' mit mástól hall valaki; ft. verläumden, rosszúl beszélni valaki felöl, megszóllani valakit, t. i. háta megé.
Nachredner, der, bérekesztő, a' ki berekesztő beszédet tart.
Nachreisen, jem., utánna útazni valakinek.
Nachreißen, utánna szakasztani v. rántani; ft. nachzeichnen, utánna rajzolni, lemásolni.
Nachreiten, utánna lovagolni.
Nachrennen, utánna szaladni, nyargalni, futni.
Nachreue, die, megbánás, késő megbánás.
Nachricht, tudósítás, híradás, jelentés, hír; Nachricht bekommen, tudósítást venni, tudosíttatni; Nachricht haben, tudósítva lenni valami felöl; Nachricht geben, hírt adni valakinek, megizenni, tudtára adni, hírül adni valamit; Nachricht einziehen, megérteni, meghallani, megtudni valamit; auf erhaltene Nachricht, vévén tudósítást; die Nachrichten lauten sehr verschieden, a' tudósítások különbözők.
Nachrichter, der, Scharfrichter, vesztőmester, hohér.
Nachrichtlich, adv., z. B. nachrichtlich bekannt machen, kihírdetni, hírül adni, hírré adni.
Nachrollen, utánna hengeregni.
Nachrudern, utánna evezni.
Nachruf, der, végszó, végső szó, utólsó szava a' haldoklónak; ft. Nachruhm, fennmaradó hír.
Nachrufen, utánna kiáltani valakinek.
Nachruhm, der, fennmaradandó hír név.
Nachrücken, utánna nyomni, tolni v. tasziti.
Nachrühmen, hátamegé dícsérni, dícsérettel emlegetni, t. i. hátamegé.
Nachsäen, később vetni, később utánna vetni az első vetésnek.
Nachsagen, etwas, gut oder böse, hátamegé mondani valakinek, t. i. jót v. rosszat, róla megvallani valamit; ft. nacherzählen, elbeszélni a' mit mástól hallot az ember.
Nachsalzen, újra v. még egyszer megsózni.
Nachsammeln, összeszedni, összeszedegetni más után a' mit elhagyogatott.
Nachsatz, der, következő tétel v. mondás, következet.
Nachschall, der, visszahangzás.
Nachschallen, visszahangzani.
Nachschauen, utánna nézni v. tekíntení; ft. nachsehen, megnézegetni, megvizsgálni.
Nachschauen, das, utánnanézés v. tekintés; megnézegetés, megvizsgálás.
Nachschicken, utánna küldeni.
Nachschieben, tovább taszítni; utánna tolni, nyomni.
Nachschießen, ft. nachzahlen, z. B. Geld, kipótolni a' summát, hozzá adni még; nach jemanden schießen, valaki után lőni, t. i. a' sorban; utánna lőni valakinek; utánna menni sebesen; utánni rohanni v. esni, utánna nőni hirtelen.
Nachschiffen, hajóval utánna menni, utánna hajókázni.
Nachschlag, der, (Musik), utánnaütés, t. i. a' muzsikában.
Nachschlagen, z. B. Geld, mássát verni, p. o. pénznek; im Bergbaue, durch Graben aufsuchen, kiásni, ásva keresni; im Buche nachschlagen, kikeresni valamelly helyet a' könyvben, a' könyvből; von einer Uhr, másolni az ütést, verést, újra elütni p. o. az órát.
Nachschlagung, die, z. B. des Geldes, másolt verése, p. o. a' pénznek; ásva keresés; fel- v. kikeresés, p. o. a' könyvben.
Nachschleichen, utánna lopócskodni, szahanni.
Nachschleppen, utánna v. maga után húzni v. hurczolni.
Nachschlüssel, der, tolvajkulcs.
Nachschmack, der, idegen íznyom.
Nachschmecken, idegen íznyomot hagyni a' szájában, idegen ízének lenni, szamatjának lenni.
Nachschneiden, mássát metszeni, forma szerént vágni, metszeni, utóbb v. azután metszeni v. vágni.
Nachschnitt, der, másolt metszés.

Nachſchreiben, z. B. nach einem Formular ſchreiben, másolat írni valaminek; etwas Geſagtes aufſchreiben, leírni; a' mit valaki mond, utánna írni valakinek valamit; das Verſäumte nachholen, az elmúlatottat leírni; jemanden einen Brief nachſchicken, utánna írni valakinek, levelet küldeni utánna.

Nachſchreiber, der, utánna író.

Nachſchrift, die, másolt írás; írásba másolt beszéd, predikáczio; utóírás, p. o. a' levélben.

Nachſchreien, utánna kiáltani v. kiabálni valakinek.

Nachſchütten, feltöltegi, p. o. másod ízben.

Nachſchuß, der, utóbbi lövés; pótló fizetés.

Nachſchwarm, der, második raj.

Nachſchwimmen, utánna úszni.

Nachſchwören, más után esküdni.

Nachſegeln, utánna evezni.

Nachſehen, utánna nézni; Fehler nachſehen, elengedni, elnézni p. o. lágyságból valaki hibáját; nach etwas ſehen, um es zu unterſuchen, utánna látni valaminek, vígyázással lenni valamire; ſt. unterſuchen, megvizsgálni valamit, megnézni, megtekinteni.

Nachſehen, das, vigyázat, vizsgálat; elnézés; das Nachſehen haben, d. i. a) nichts erhalten, megcsalatkozni, felsülni, semmit sem nyerni; b) ſt. nachſtehen, elmellőztetni.

Nachſenden, utánna küldeni.

Nachſetzen, eig. utánna tenni, hátrább tenni; uneig. kevesebbre becsülni valamit, utánna tenni becsére nézve; ſt. verfolgen, z. B. einem nachſetzen, valakit kergetni, utánna eredni valakinek.

Nachſetzen, das, **Nachſetzung**, die, utánna tevés; trop. lealacsonyítás, megvetés; Verfolgung, üzés, kergetés, utánna eredés, szaladás.

Nachſicht, die, engedelem, engedés, lágyság; Nachſicht haben, engedelemmel lenni valaki eránt, engedni valakinek, megengedni.

Nachſichtig, adj, nachſichtsvoll, engedő, sokat elengedő, engedékeny, kedvező, kémélő, engedékeny, lágy, p. o. atya; adv. kedvezve, kémélve.

Nachſingen, más után énekelni; valakit az éneklésben követni.

Nachſinken, utánna rogyni v. hanyatlani.

Nachſinnen, ezmélödni, gondolkozni valamin.

Nachſinnen, das, ezmélődés, gondolkozás.

Nachſommer, der, másodnyár, nyár utólja.

Nachſorge, die, azutánvaló gondoskodás.

Nachſpähen, kémlelődni utánna.

Nachſpiel, das, másodjáték, berekesztő játék, p. o. a' játékszínen; in der Muſik, utóljáték.

Nachſpielen, utánna játszani, azután v. később játszani, másodkat játszani; ſpielend nachahmen, játszva hímezni valamit.

Nachſpotten, hátamegé kicsúfolni, kigúnyolni; gúnyolva majmolni valamit.

Nachſprechen, utánna mondani valamit valakinek; követni más szavát.

Nachſprengen, utánna vágtatni v. nyargalni.

Nachſpringen, utánna ugrani.

Nachſpüren, utánna nyomozni.

Nachſpüren, das, **Nachſpürung**, die, nyomozás.

Nachſpürer, der, nyomozó.

Nachſtechen, utánna metszeni, kimetszeni más metszés után.

Nachſtehen, folgen, következni, beſond. in partic. nachſtehend, következő, következendő; p. o. levél; dem Range nach, utánna lenni v. állani, alábbvaló lenni.

Nachſtellen, eig. utánna tenni vagy helyheztetni; beſonders von Jägern, lesben lenni v. állani, lest vetni valaminek; uneig. durch Liſt zu bekommen ſuchen, leselkedni valamire.

Nachſteller, der, lesben álló, leselkedő.

Nachſtellung, die, les, leselkedés.

Nachſterben, utánna halni meg valakinek.

Nachſteuer, die, adópótlás, pótlóadó.

Nachſteuern, pótolni az adót, ráfizetni még a' fizetett adóra.

Nachſtich, der, másodmetszés, metszés mássa.

Nachſtoßen, másodszor is megtörni valamit; megújítni a' tanitást v. dőfést.

Nachſtreben, einer Sache, rajta lenni valamin; jemanden nachſtreben, igyekezni valaki után, vetélkedni valakivel.

Nachſtrebung, die, igyekezet, vetélkedés, iparkodás.

Nachſtreuen, újra hinteni, még egyszer hinteni.

Nachſtürzen, utánna rohanni vagy esni, bukni; ſchnell folgen, sebességgel utánna menni.

Nachſuchen, meg- v. felkeresni, kikeresni valamit, p. o. valamelly könyvből; anhalten um etwas, valamit kérni, valamiért kéréssel folyamodni, p. o. hivatalért.

Nachſuchen das, kikeresés, fel- v. megkeresés; kérés.

Nacht, die, éj, éjtszaka; tiefe Nacht, éjtszaka; bei Nacht, éjjel, éjtszakának idején; bei anbrechender Nacht, beesteledéskor; mitten in der Nacht, éjfélben; ſpät in die Nacht hinein, késő éjjelig, p. o. dolgozni; Tag und Nacht, éjjel nappal; die Zeit, wo die längſte Nacht iſt, télkezdet; jemanden gute Nacht wünſchen, valakinek jó éjtszakát kívánni; trop. Unwiſſenheit, homályosság, setétség, tudatlanság.

Nachtanzen, valaki után tánczolni; valakit a'táncban követni.

Nachtarbeit, die, éjjeli munka, éjjel dolgozás, éjtszakázás.

Nachtarbeiter, der, éjtszakázó; Ausräumer heimlicher Gemächer, árnyékszéktisztító.

Nachtbecken, der, éjjeli edény.

Nachtbrod, das, Nachtbrod eſſen, vacsora.

Nachtdieb, der, éjjeli tolvaj.

Nachten, estveledni, éjjeledni.

Nachteule, die, bagoly; die große Nachteule, fejes bagoly.

Nachtfalter, der, pille.

Nachtfeuer, der, éjjeli tűz v. tüzelés.

Nachtfroſt, der, éjjeli fagy.

Nachtgedanken, die, éjjeli gondolatok, éjjeli elmélkedések.

Nachtgeiſt, der, késértet.

Nachtgeſchirr, das, éjjeli edény.

Nachtgeſpenſt, das, éjjeli ijesztő.

Nachtgleiche, die, éjnapegyenlőség, éjnapegyezés.

Nachthäubchen, das, hálófőkötőcske.

Nachthaube, die, háló főkötő vagy fejkötő; hálósipka.

Nachtheil, der, kár, ártalom, rövidség, hátramaradás, veszély, sérelem; jemanden Nachtheil verurſachen, kárára lenni, rövidséget okozni valakinek; Nachtheil erleiden, kárt vallani, hátramaradást szenvedni.

Nachtheilig, adj., káros, ártalmas, veszedelmes; adv. káresan, kárával, kárára valakinek.

Nachthemde, das, hálóing.

Nachtherberge, die, éjjeli szállás, hálás.

Nachthun, nachmachen, más után csinálni valamit; nachahmen, követni valakit, hímezni.

Nachtigall, die, filemile, fülemile.

Nachtiſch, der, asztal utólja, csemege ételek, mellyekot az ebéd végén adnak fel.

Nachtjagd, die, éjjeli vadászat.

Nachtkerze, die, éjjeli gyertya; eine Pflanze, csészekürt (virág); hengyékér.

Nachtkleid, das, hálóruha.

Nachtlager, das, hálóhely v. ágy, fekvőhely, fekvés; éjjeli hálás.

Nachtlampe, die, éjjeli lámpa, mécs.

Nachtlaterne, die, éjjeli lámpás.

Nachtlicht, das, éjjeli világ v. gyertya.

Nachtluft, die, éjjeli szellő, levegő.

Nachtmahl, das, vacsora.

Nachtmotte, die, moly.

Nachtmücke, die, fénybogár.

Nachtmütze, die, hálósüveg v. sipka.

Nachtmuſik, die, éjjeli muzsika, éjzene.

Nachtrab, der, hadvégsereg; hadsáró csapat, a'sereg utólja; den Nachtrab bilden, machen, hadrekesztő védcsapatot tenni v. védcsapat lenni.

Nachtrabe, der, éjjeli gém, halálmadár.

Nachtraben, utánna lovagolni.

Nachtrachten, jemanden, utánna igyekezni, iparkodni, törekedni; ſt. nachſtellen, leselkedni.

Nachtrag, der, Nachtragzahlung, die, pótló fizetés, pótláspénz, utóbbi hozzáadás; Ergänzung. z. B. zu einem Buche, pótlas, toldalék, hozzáadás p. o. könyvhöz, írt munkához &c.

Nachtragen, vinni, hordozni valaki után; ſt. nachzahlen, hozzáadni, pótlani; ſt. ergänzen, kipótolni valamit, utánna pótolni; trop. ſt. ſich rächen, kitölteni valakin bosszúját.

Nachtragung, die, utánna vivés, v. hordás; hozzáadás, pótlás.

Nachtreiben, utánna hajtani a'seregnek a'márhat v. barmot.

Nachtreiſe, die, éjjeli útazás.

Nachtriegel, der, éjjeli tolózár.

Nachtrillern, utánna remegtetni hanggal.

Nachtrinken, valaki után inni.

Nachtrock, der, éjjeli köntös.

Nachtruhe, die, éjjeli nyugodalom.

Nachtrunde, die, éjjeli kerülés; éjjeli kerülők.

Nachts, adv., éjjel, éjtszaka.
Nachtschatten, der, csucsór.
Nachtschärben, der, éjjeli edény.
Nachtschmaus, der, éjjeli vendégség.
Nachtschwalbe, die, lappartyú, kecskefejő.
Nachtschwärmer, der, éjjeli kóborló v. tobzódó.
Nachtschwärmerei, die, éjjeli tobzódás.
Nachtschweiß, der, éjjeli ízzadás.
Nachtstille, die, éjjeli csendesség.
Nachtstück, das, éjjeli tárgy rajzolatja v. képe.
Nachtstuhl, der, éjjeli árnyékszék.
Nachtstunde, die, éjjeli óra.
Nachtthau, der, éjjeli harmat.
Nachttisch, der, öltöző es vetkező asztal a' fejérszemélyeknél.
Nachttopf, der, éjjeli medencze, vízellőedény.
Nachtuhr, die, éjjeli óra.
Nachtviole, die, estike, estvelke.
Nachtvogel, der, éjjeli madár.
Nachtwache, die, éjjeli őrállás v. vigyázás; éjjeli vigyázók vagy őrállók, strázsa; Nachtwache halten, éjjeli őrön állani, strázsán lenni.
Nachtwächter, der, éjjeli ör, őrálló, őrző.
Nachtwanderer, Nachtwandler, der, holdas, holdkóros.
Nachtzeche, die, éjjeli dorbézolás v. tobzódás.
Nachtzeit, die, éjjeli idő, éjtszaka.
Nachwachsen, utánna nőni; megnőni a' többi után.
Nachwägen, ujra megmérni valamit t. i. fontal.
Nachwagen, sich, utánna merni menni.
Nachwandeln, követni valakit a' ménésben.
Nachwaten, utánna gázolni.
Nachweh, das, die Nachwehen, d. i. Schmerz nach der Geburt, maradvány fájdalom; szülés utánni fájdalom; trop. empfindliche Folgen, kedvetlen, v. szomorú következések.
Nachwehen, utánna fújni v. lengedezni.
Nachwein, der, lőre, csigér.
Nachweisen, eligazítni valakit valamiben, ráigazítni az útra, megmutatni, útat ée.
Nachweisung, die, el- v. ráigazítás, megmutatás.
Nachwelt, die, maradék, maradékink, a' késő nyom v. világ.
Nachwerfen, utánna hajítni, hajigálni, vetni, dobni.
Nachwinken, utánna integetni p. o. fővel, kézzel.
Nachwinter, der, tél utólja, másodszori tél.
Nachwirken, von Arzneien, később adni v. mutatni ki erejét és hathatosságát.
Nachwollen, z. B. gehen, utánna akarni menni.
Nachwuchs, der, utóbbi növés; trop. von Menschen, gyermekek, fiak, csemeték.
Nachwunsch, der, végső kívánás.
Nachwünschen, jó kívánással eresztení el valakit.
Nachzahlen, utánna fizetni; később ráfizetni a' mi elmaradt.
Nachzählen, újra megszamlálni valamit.
Nachzeichnen, utánna rajzolni, lerajzolni róla.
Nachziehen, maga után rántani.
Nachziehen, maga után húzni; utánna költözni, v. menni p. o. lakni.
Nachzug, der, fl. Nachtrab, utóljáró sereg csapat; das Nachfolgen, utánna menés v. költözés.
Nachzügler, die, az utánna menő sereg, késérők.
Nacken, der, nyak, nyakszirt; den Feinden auf den Nacken sitzen, a' hátába lenni az ellenségnek; jemand. Nacken beugen, valakinek a' nyakasságát megtörni.
Nackt, nacket, nackend, adj., mezítelen, meztelen; fl. kahl, von Feldern, Hügeln, kopasz, p. o. mező, hegy; auf der nackten Erde sitzen, a' száraz földön ülni.
Nacktheit, die, mezítelenség, meztelenség.
Nadel, die, tő, tű; die Nähnadel, varrótű; Stecknadel, gombostő; Stricknadel, kötőtő; trop. sich mit der Nadel nähren, tűvel v. varrással keresni kenyeret; etwas mit der heißen Nadel nähen, imígy amúgy nyakra főre varrni valamit; von Nadelhölzern, tőformalevél, p. o. fenyőlevél.
Nadelbüchse, die, tűtartó.
Nadelgeld, das, tőrevaló pénz.
Nadelholz, das, tőlevelű fa, p. o. a' fenyőfák.
Nadelkissen, das, tőtartó vánkoska.
Nadelknopf, Nadelkopf, der, tőgomb v. gombja.
Nadelöhr, das, tő foka vagy lyuka.
Nadelspitze, die, tőhegy v. hegye.

Nadelmacher, Nadler, der, tőcsináló, tős, tűs.

Näber, der, d. i. Bohrer, fúró, fúrú.

Näberſchmied, der, fúrúkovács.

Nächſt, adv. et praep., d. i. ſehr nahe, legközelebb valamihez, mellett, igen közel; er ſaß nächſt mir, igen közel ült hozzám; dem Range nach, után; nächſt dir iſt er mir der liebſte, te utánnad ötet leginkább szeretem; der Zeit nach, legközelebb, a' minap; nächſt dem, adv. mellett, azonkívül.

Nächſte, (der, die, das), adj., legközelebb való p. o. út, atyafi ée; der Zeit nach, legközelebbvaló, az első, a' legelső; der Aehnlichkeit nach, leginkább közelítő v. hasonló; mit nächſten, a' napokban, legközelebb.

Nächſte, der, oder mein Nächſter, felebarát, felebarátom.

Nächſtenliebe, die, felebaráti szeretet.

Nächſtens, adv., legközelebb, minél elébb.

Nächſtfolgend, adj., a' legközelebbi.

Nächtlich, adj., éjjeli, éjtszakánként-való, éjtszakai; adv. éjtszakánként, éjjelenként.

Nägelchen, das, an Händen und Füßen, körömöcske; von Metall, szegecske, kis szeg.

Nägelein, das, ſt. Nelke, szegfű; Gewürz-Nägelein, ſt. Gewürznelke, szegfű virág, szegfű.

Nähe, die, közellétel, közelség, szomszédság; in der Nähe, közel, a' szomszédságban; aus der Nähe, közelről, a' szomszédságból.

Nähen, varrni.

Nähen, das, varrás.

Näher, adj., közelebbvaló, közelebbi; adv. közelebb; p. o. jönni v. lépni.

Nähern, ſich, közelítni, közelebb menni v. jönni; ähneln, közelítni valamihez t. i. a' hasonlatosságban, hasonlítni.

Näherrecht, das, a' közelebbség jussa.

Nähkiſſen, das, varróvánkos.

Nähnadel, die, varrótő.

Nähramen der, varró ráma.

Nähren, táplálni, tartani; ſich von Fiſchen nähren, hallal élni; Wachsthum ꝛc. geben, nevelni, táplálni.

Nährer, der, tápláló.

Nährſtand, der, munkás v. mives rend.

Nähſchule, die, varróiskola.

Nähſeide, die, varróselyem.

Nähterei, die, varrás; varrott dolog.

Nähterinn, die, varró asszony.

Nähtiſch, der, Nähpult, varróasztal.

Nähzeug, das, varró eszköz, varrnivaló matéria.

Nämlich, adj., ſt. derſelbe, dieſelbe, dasſelbe, mit dem Artikel der, die, das Nämliche, ugyan az, ugyan azon, ugyan az az; adv. tudniillik, tudnillik, ugymint.

Näpfchen, das, kis tál, tálacska.

Närbchen, das, kis forradás, sebhely.

Närrchen, das, bolondocska, kis bohó; Menſchchen, bangó.

Närrinn, die, bohó asszony vagy leány, bolond, esztelen t. i. fejérszemély.

Närriſch, adj., lächerlich, nevetséges, furcsa, bohókás; ſt. wunderbar, csudálatos; ſt. einfältig, bolondos, esztelen, balgatag; unſinnig, wahnſinnig, bolond, örült, eszement; adv. nevetségesen, furcsán; csudálatosan, különösen; balgatagúl, bolondosan, bolondúl, esztelenül.

Näſcher, der, Näſcherinn, die, nyalakodó, nyalánk.

Näſcherei, die, nyalakodás; torkosság, nyalánkság.

Näſſe, die, nedvesség, nyirkosság.

Näſſeln, Näſſe von ſich geben, nedvelni, levelni, levet adni magából.

Näſſen, naß machen, megnedvesíteni, nyirkosítni.

Näßlich, adj., nyirkoskás, nedveskés.

Nagel, der, an den Fingern und Zehen, köröm; von Holz oder Eiſen, szeg, vasszeg.

Nagelbohrer, der, szegfúró, kis fúró.

Nagelbreit, adj., körömnyi.

Nagelfeſt, das, im Auge, szemvéghályog.

Nagelfeſt, adj., felszegezett.

Nagelförmig, adj., szegszabású.

Nagelgeſchwür, das, körömméreg.

Nagelknopf, Nagelkopf, der, Nagelkuppe, die, szegfej, a' szeg feje.

Nagelmaal, das, szeg hely, a' szeg helye.

Nageln, szegezni, felszegezni.

Nagelneu, adj., újdonúj, újdonnatúj, vadon új.

Nagelprobe, die, körömmelvaló próba, p. o. a' görögdinnyén.

Nagelſchmied, der, szegcsináló kovács.

Nagelzwang, der, a' körömtöve felszálkázása.

Nagen, rágni, lerágni róla, rágicskálni, rágódni rajta, p. o. csontról a' húst; trop. dauernden bittern Kum-

mer verurſachen, emészteni, mardosni, marcsongani, mint a' bánat; nagendes Gewiſſen, a' mardosó lelkiesméret; nagende Sorgen, mardosó gond.

Nagen, das, rágás, rágdosás; mardosás.

Nagthier, das, rágó állat.

Nahe, adj, dem Orte nach, közelvaló, közel; näher, közelebbi, közelebblévő; der nächſte, a' legközelebbi, legközelebblévő; nahe ſeyn, közel lenni; der Zeit nach, közellévő, közelgető; verſchiedenen Verhältniſſen nach, közelrölvaló, p. o. atyafi; genau, j. B. der nächſte Preis, legalsó ára valaminek; adv. vom Orte, közel; nahe bei, nahe an, mellette, közel hozzá v. nála; nahe liegen, közel lenni hozzá; nahe am Wege, közel az úthoz; nahe kommen, közelíteni, közel menni v. jönni; von der Zeit, közel; der Frühling iſt nahe, közelget a' tavasz; nahe verwandt ſeyn, közelrölvaló atyafiságban lenni valakivel; jemand. nahe kommen, d. i. ähnlich ſeyn, valakihez hasonlítni; das geht mir nahe, azt fájlalom; jemand. zu nahe treten, valakit megbántani, megsérteni.

Nahen, oder ſich nahen, közelíteni, közelgetni; die Zeit nahet heran, közelget az idő.

Nahrhaft, adj., Nahrung gebend, tápláló, táplálékony; nahrhafte Speiſen, test tápláló ételek; trop. Nahrung, Unterhalt verſchaffend, j. B. ein nahrhaftes Gewerbe, élelmes kézi mesterség.

Nahrhaftigkeit, die, táplálékonyság; trop. j. B. einer Stadt, élelmessége, valamelly városnak, a' hol könnyü keresni és elélni.

Nahrlos, adj., nahrungslos, nem tápláló; trop. eine nahrloſe Stadt, nehéz élelmü város, mellyben nehéz keresni és elélni.

Nahrloſigkeit, die, eines Ortes, valamelly helynek szük élelmü volta; der Zeiten, szük élelmüsége az időnek.

Nahrung, die, táplálat, tápláló erő; j. B. Milch gibt viel Nahrung, a' téjben sok tápláló erő van; ſ. Nahrungsmittel, élelem, eledel, eleség; Nahrung zu ſich nehmen, enni eledelt magához venni; keine Nahrung nehmen, semmit sem enni; trop. j. B. der Regen iſt die Nahrung für die Bäume, az eső táplálja a' fákat; Nahrung für den Geiſt, eledele a' léleknek; ſ. Unterhalt, élelem, eleség; ſeiner Nahrung nachgehen, a) élelmét keresni; b) kenyerét keresni.

Nahrungsgeld, das, élelemre keresett pénz.

Nahrungsmittel, das, élelem, tápláló eledel, eleség; die Lebensmittel, eleség, eledel; für Thiere, takarmány, eledel; bei einer Armee, tábori eleség; Nahrungsmittel, élelem v. kereset módja.

Nahrungsſaft, der, tápláló nedv.

Nahrungsſorge, die, élelem gondja; élelemrölváló gondoskodás.

Nahrungsſteuer, die, élelemre v. keresetre vetett adó.

Nahrungszweig, der, keresett v. élelem módja.

Naht, die, varrás, összevarrás helye valaminek.

Name, der, Gen. des Namens, pl. die Namen, név, acc. nevet, nevezet; mit Namen, név szerént, nevén, p. o. nevezni; was haſt du für einen Nahmen? kinek hívnak, mi a' neved; trop. ſ. Vorwand, j. B. unter dem Namen der Freundſchaft, a' barátság, színe v. neve alatt; in jem. Namen, d. i. an deſſen Statt, j. B. bitten, valakit más nevében kérni; das Urtheil anderer, über unſern Werth, név, hir név; ein berühmter Namen, híres név; ein guter Name, jó hír név; nach einem Namen ſtreben, hírre névre vágymi; einen groſſen Namen hinterlaſſen, nagy hírt nevet hagyni maga után; ſich einen unſterblichen Namen machen, halhatatlan nevet szerezni magának.

Namenlos, adj., eig. nevetlen; trop. unausſprechlich, kimondhatatlan, hallatlan; ſ. unberühmt, homályos, nem valami nevezetes; adv. név nélkül, nevetlenül; kimondhatatlanúl.

Namennenner, der, névnevező.

Namenregiſter, das, névlajstrom.

Namensfeſt, das, névnap, nevenapja, névnapi innep.

Namenstag, der, neve napja valakinek.

Namensverwandte, Namensvetter, der, egy néven lévő, hasonlónevü.

Namenszug, der, névbetüvonás.

Namentlich, adv., névszerént, nevezetesen, névvel, nevezet szerént.

Namhaft, adj., anſehnlich, nevezetes; nagy, szembetünő; einen anſehnli-

den Namen habend, nevezetes, híres; adv. j. B. etwas namhaft machen, valamit névvel nevezni v. megnevezni, a' nevét kimondani valaminek.

Napf, der, mély tál, medencze.

Naphta, die, földbalzsam.

Narbe, die, sebhely, forradás; Narbe bekommen, beforradni, bévarasodni; trop. jede Vertiefung an Bäumen, Felsen ꝛc., forradás; am Obſte, bibe, csúcs.

Narben, j. B. Felle, mejjeszteni a' bőrt v. kamálni, mint a' timárok.

Narbig, adj., sebhelyes, forradásos p. o. ábrázat.

Narciſſe, die, nárcsis.

Narr, der, ein Luſtigmacher, esztelenkedő, nevettető, bohókás, nevettető bolond; einen Narren machen, bohóskodni, bolondá tenni magát; zum Narren haben, valakit bolondá tenni v. bolondnak tartani; jemand, der Mangel an Verſtand verräth, ostoba esztelen, bolond, eszelős; zum Narren werden, megbolondúlni; ein Naar ſeyn, bolond lenni; ein guter Narr, megény együgyű ember; der arme Naar, szegény bohó; wahnſinnig, eszevesett, őrült, elmejében megháborodott.

Narren, eszelőskődni, bolondozni, bolondoskodni; jemand. narren, bolondnak tartani valakit.

Narrengeſchwätz, Narrengewäſch, das, esztelen fecsegés.

Narrenhaft, adj., bolondos, eszelős; adv. bolondúl.

Narrenhaus, das, bolondok háza.

Narrenkappe, die, csörgő sapka, bolondnakvaló sapka.

Narrenmäßig, adj., bolondos.

Narrenpoſſe, die, bolondozás, bolondoskodás; pl. Narrenpoſſen, esztelenségek, ostobaságok.

Narrenrede, die, bolond beszéd.

Narrenſeil, das, j. B. jemand. am Narrenſeil führen, d. i. ihn áffen, bolondítni, úsztatni valakit.

Narrenſtreich, der, bolond tett, bolondság.

Narrentheidung, Narrentei, die, bolondság, bolondozás, esztelen tréfa.

Narrheit, die, bolondság, esztelenség; bolond cselekedet; eine Narrheit begehen, valamelly ostobaságot v. esztelenséget követni el.

Naſchen, nyalakodni, torkosságból megkóstólni valamit.

Naſchen, das, nyalakodás, torkosság.

Naſchhaft, adj., torkos, nyalakodó.

Naſchhaftigkeit, die, torkosság, nyalakodás.

Naſchmarkt, der, csemege piacz.

Naſchmaul, das, nyalánk.

Naſchwerk, das, csemege nyalánkság.

Naſe, die, 1) ór, orr; pkr. die Naſe rümpfen, fintorgatni az orrát; die Naſe hoch tragen, fenntartani v. kerdani az orrát, dölyfőskődni; eine feine Naſe haben, hamar észre venni valamit; jemand. eine Naſe drehen, rászedni valakit; die Naſe überall hinſtecken, mindenbe belé ütni az orrát; jem. eine Naſe geben, megrirongatni valakit; 2) alles, was eine Aehnlichkeit mit einer Naſe hat, orra valaminek.

Naſehorn, Naſhorn, das, szarvorrú.

Naſenbein, das, orrcsont.

Naſenbluten, das, orrvérfolyás.

Naſengeſchwulſt, die, orrdagadás.

Naſengeſchwür, das, orrfekély.

Naſengewächs, das, orrnövény, orrhúsnövés, orrgomba.

Naſenbaare, die, orrszőr.

Naſenhaut, die, orrbőre.

Naſenknorpel, der, az orr porczogója.

Naſenkuppe, die, orr hegy.

Naſenloch, das, orrlyuk.

Naſenſtüber, Naſenſchneller, der, fricska.

Naſenweis, adj., eszeskedő, okoska, orrfintorgató; ein Naſeweis ſeyn, fintorgatni az orrát.

Naſeweisheit, die, orrfintorgatás, nagyralátás, tudóskaság, finnyaság.

Naß, adj., nedves, nyirkos, ázott, vizenyős, nyers; naß werden, megázni; naß machen, megnedvesítni, megáztatni; viel Feuchtigkeit habend, nedves, esős; naſſes Wetter, nedves v. esős idő; naſſer Winter, nedves tél; adv. nedvesen, nyirkosan.

Naß, das, d. i. jeder Saft oder Feuchtigkeit, nedvesség, nyirkosság.

Naßkalt, adj., nedves hideg p. o. idő.

Nation, die, nemzet.

National, adj., volksthümlich, nemzeti.

National-Charakter, der, nemzetiség, nemzeti bélyeg, erkölcsi bélyege a' nemzetnek, nemzeti tulajdonság.

National-Geiſt, der, a' nemzeti gondolkozása, lelke.

National-Haß, der, nemzeti gyülölség.

National-Kleidung, die, nemzeti öltözet.

National-Schuld, die, nemzeti adósság.
National-Stolz, der, nemzeti kevélység.
National-Theater, das, nemzeti játékszín.
National-Tracht, die, nemzeti viselet.
National-Verſammlung, die, (im römiſchen Sinne), nemzeti gyülés.
Nationaliſiren, a' nemzet közé felvenni, hazafisítni.
Natter, die, vipera.
Natürlich, adj., természeti, természetes, p. o. dolog, ok; natürliche Religion, természeti vallás, egyedül az okosságon épített vallás; natürliche Pflichten, természeti kötelességek; ein natürlicher Menſch, természeti ember; ein natürlicher Sohn, d. i. ein unehelicher, nem törvényes fiú, természeti fija valakinek; der Kunſt entgegengeſetzt, természeti p. o. szín, tulajdon p. o. haja valakinek; ſt. ungekünſtelt, egyenes, nem mesterkélt, természeti p. o. elmésség; ſt. ungezwungen, nem erőltetett, könnyen menő v. eső; im Gange der Natur gegründet, természetből folyó, természetes p. o. dolog; natürlicherweiſe, természetesen; adv. természeti módon, természetesen, természet szerént.
Natürlichkeit, die, természetiség.
Natur, die, természet; természeti tulajdonság; eine hitzige Natur, heves természet; eine ſtarke Natur haben, jó természettel bírni; das Licht der Natur, a' természet világa; die Bande der Natur, a' természet kötelei; der Lauf der Natur, a' természet rendje v. törvénye.
Naturalien, die, természeti dolgok v. testek.
Naturalien-Cabinet, das, muzéum, természeti dolgok gyüjteménye.
Naturaliſation, die, hazafivá tétel.
Naturaliſiren, hazafivá tenni.
Naturalismus, der, természet-istenités; természeti vallástartás.
Naturaliſt, der, természet-istenitő; természeti vallástartó.
Naturanlage, die, természeti tehetség, tálentom.
Naturbedürfniß, das, természeti szükség, a' mit a' természet megkíván.
Naturbegebenheit, die, természeti történet, természetbeli változás.
Naturell, das, indúlatalkat, természeti alkat, természeti szerkeztetés.
Naturfehler, der, természeti hiba.
Naturforſcher, der, természetvizsgáló.
Naturforſchung, die, természetvizsgálás.
Naturgabe, die, természeti adomány v. ajándék.
Naturgemäß, adj., természet szerénti, természetszerént való, adv. természetesen, természet szerént.
Naturgeſchichte, die, természeti história.
Naturgeſetz, das, természeti törvény.
Naturkenner, der, természetesmerő.
Naturkenntniß, Naturkunde, die, természet esmézet, a' természeti dolgok esmérete.
Naturkraft, die, természet ereje, természeti erő.
Naturkunde, die, természettudomány, természet tudománya.
Naturlehre, die, természet tudomány.
Naturlicht, das, természet világa.
Naturmenſch, der, természeti ember; trop. együgyű ember.
Naturpflicht, die, természeti kötelesség.
Natur-Philoſoph, der, természetvizsgáló filózofus.
Natur-Philoſophie, die, természetvizsgáló filozófia.
Natur-Product, das, termés, termény.
Naturrecht, das, természeti törvény.
Naturreich, das, természet országa; természet, az egész természet.
Natur-Religion, die, természeti vallás.
Naturſpiel, das, természet, játéka.
Naturtrieb, der, természeti ösztön.
Naturvolk, das, vad nép.
Naturwechſel, der, der Jahreszeit, az esztendőnek négy változása; der einer Krankheit, nyavalya fordúlás.
Naturwiſſenſchaft, die, természet-tudomány. Physica.
Nebel, der, köd; der Nebel fällt, leszáll a' köd; der Nebel hat ſich gehoben, felemelkedett a' köd.
Nebelicht, adj., ködhöz hasonló.
Nebelig, adj., ködös; es iſt nebelig, ködös idő van, köd van.
Nebelkrähe, die, varjú.
Nebeln, z. B. es nebelt, köd ereszkedik, ködösödik, köd esik, ködös idő van.
Neben, praep. m. Dat. mellett; z. B. neben der Mauer, a' fal mellett; m. Acc. mellé; ſetze dich neben mir, ülj

mellém; adv. mellette, p o. lovagolni; in Comp. braucht man, mellesleg, mellesleglevaló, mellyékes.
Nebenabſicht, die, mellesleges czél, mellesleglevaló czél, mellékczél.
Nebenader, die, mellékér.
Nebenaltar, der, mellékoltár.
Nebenamt, das, mellékhivatal.
Nebenan, praep. mellette, a' mellet.
Nebenarbeit, die, mellesleglevaló munka v. dolog.
Neben-Artikel, der, mellékczikkely.
Nebenaugen, die, pl. fiók szemek, a' bogarakban.
Nebenausgabe, die, mellesleges költség.
Nebenausgang, der, mellékkijárás.
Nebenbedeutung, die, mellékes jelentés; mellesleglevaló értelem.
Nebenbedürfniß, das, mellesleges szükség, mellék fogyatkozás.
Nebenbegriff, der, mellék megfogás.
Nebenbei, adv., a' mellett, mellesleg.
Nebenbetrachtung, die, mellékes vizsgálódás v. elmélkedés.
Nebenbeweis, der, mellesleglevaló bizonyság, mellék megmutatása valaminek.
Nebenblatt, das, melléklevél, murva.
Nebenbruder, der, felebarát.
Nebenbuhler, der, szerelembéli vetélkedő társ.
Nebenbuhlerinn, die, vetélkedő társ t. i. fejérnép.
Nebending, das, mellékes dolog.
Nebeneinander, adv., egymás mellet.
Nebeneinkommen, das, Nebeneinkünfte, die, mellék jövedelem.
Nebenfarbe, die, mellékszin.
Nebenfrage, die, mellékes kérdés.
Nebengebäude, das, mellettevaló v. szomszéd épület.
Nebengedanke, der, mellékes gondolat.
Nebengeſchäft, das, mellékes foglalatosság.
Nebengewinn, der, melléknyereség, nyerés.
Nebenglied, das, mellékes tag.
Nebengut, das, mellék jószág.
Nebenhaus, das, mellettevaló ház, szomszéd ház.
Nebenher, adv., mellette, a' mellet, mellesleg.
Nebenhin, adv., oda mellé, mellette.
Nebenhülfe, die, mellék segitség.
Nebenkammer, der, mellék v. oldal kamara.
Nebenlinie, die, mellék línea; ditto Geſchlechtes, mellék ág a' nemzetségben.
Nebenmann, der, a' mellette álló valaki mellet.
Nebenmenſch, der, felebarát, embertárs.
Nebenmond, der, fiók hold.
Nebenpfeiler, der, támasz ágas.
Nebenpflicht, die, mellesleglevaló kötelesség.
Nebenplanet, der, szomszéd bolygócsillag.
Nebenſache, die, mellesleglevaló dolog.
Nebenſeite, die, mellékoldal.
Nebenſonne, die, fiók nap; ólnap.
Nebenſpeiſe, die, csemege.
Nebenſprosse, der, fattyúág, ostorinda; bei Weinſtöcken, fattyú venyege.
Nebenſtraße, die, oldalút, mellékút.
Nebenſtrich, der, mellékes vonás.
Nebenſtube, die, oldalszoba, mellékszoba, bényiló szoba.
Nebenſtunde, die, üres v. pihenő óra.
Nebenthor, das, mellék kapu.
Nebenthür, die, mellettevaló ajtó, mellékajtó.
Nebentiſch, der, mellékasztal.
Nebenumſtand, der, mellékkörnyülállás, mellesleglevaló dolog.
Nebenurſache, die, mellesleglevaló ok.
Nebenweg, der, oldal- v. mellékút; trop. kerülő út.
Nebenwerk, das, mellékmunka.
Nebenwirkung, die, mellesleges ereje v. foganatja valaminek.
Nebenwort, das, mellékszó; das Adverb. határozó igehatározó.
Nebenzeichen, das, mellékjel, mellesleglevaló jel.
Nebenzeit, die, üres idő, pihenő idő.
Nebenzimmer, das, oldalszoba, bényilószoba.
Nebenzweck, der, mellesleglevaló czél.
Nebenzweig, der, fattyúág.
Nebſt, praep. m. Dat. — val együtt, — vel együtt; nebſt mir, én velem együtt.
Necken, jem. ingerkedni, ellenkedni valakivel.
Necken, das, ingerkedés, ellenkedés.
Neckerei, die, ingerkedés, ellenkedés.
Neckiſch, adj., ingerkedő.
Nectar, der, istenital, nektár.
Neffe, der, Enkel, unoka; Bruder- oder Schweſterſohn, unoka öcse.
Neger, der, néger, szerecsen, fekete szerecsen; der Mohr, barna szerecsen.

Negerhandel, der, szerecsenrab-kereskedés.
Negerinn, die, négerné.
Neger-Sclave, der, néger rabszolga.
Neger-Sclavinn, die, néger rabszolgáló.
Nehmen, übh. st. angreifen, venni, fogni, p. o. valamit a' kezébe; die Waffen nehmen, fegyvert fogni; ist es wegnehmen, felvenni, elvenni p. o. pénzt az asztalról; st. erobern, z. B. eine Stadt, a' várost megvenni; Schiffe nehmen, a' hajókat; jem. beim Kopfe nehmen, d. i. gefangen nehmen, el-v. megfogni valakit; sich kein Blatt vors Maul nehmen, szabadon beszélni; Speise und Trank zu sich nehmen, enni és inni valamit; Arznei nehmen, orvosságot venni, orvossággal élni; etwas in Besitz nehmen, elfoglalni valamit; sich die Freiheit nehmen, szabadságot venni magának valamire, mérészleni v. bátorkodni valamit; die Flucht nehmen, elfutni, elszaladni; Abschied nehmen, elbucsúszni, búcsút venni; sich die Mühe nehmen, bajlódni valamivel; mit etwas fürlieb nehmen, megelégedni valamivel; sich in Acht nehmen, magára vigyázni; etwas zu Herzen nehmen, szívére venni valamit; st. auslegen, deuten, magyarázni, venni valamit így v. amúgy; etwas übel nehmen, valamit rossz neven venni; wie nimmst du das? hogy érted azt? übh. in einen Zustand versetzt werden, z. B. überhand nehmen, elhatalmazni, erőt venni; Schaden nehmen, kárt vallani, kárnak esni benne; einen Anfang nehmen, kezdődni, elkezdődni; ein Ende nehmen, végződni; eine Wendung nehmen, megfordúlni; es nimmt mich Wunder, csudálkozom rajta; Genommen, vévén, véve; im Ganzen genommen, általjában véve v. vévén a' dolgot.
Neiden, jem. irígykedni valakire.
Neider, der, Neiderinn, die, irígy, kaján.
Neidhammel, Neidhart, der, nagyon irígy.
Neidisch, adj., irígy, irígylő; adv. irígykedve, irígyen.
Neige, die, fogyta, fogyaték; das Faß geht auf die Neige, fogytán van a' hordó, ürül a' hordó; der Wein geht auf die Neige, fogyatékján van a' bor v. fogytára siet a' bor; trop. st. Abnahme, hanyatlás; es geht mit ihm auf die Neige, nagyon hanyatlik; das Ueberbleibsel von Bier oder Wein, maradék; der Bodensatz, seprő, aly t. i. a' bor v. ser sepreje.
Neigen, etwas, hajtani, görbítni valamit lefelé; meghajtani, p. o. a' fejét; sich neigen, a) aus Höflichkeit, meghajtani magát, meghajtani; b) hanyatlani; die Sonne, das Glück neiget sich, hanyatlik a' nap, a' szerencse; der Krieg neigt sich zu Ende, a' háború vége felé siet v. közelget végéhez.
Neigung, die, hajlás, meghajlás, p. o. a' föld hajlása; Verbeugung, maga meghajtás; das Geneigtseyn zu etwas, oder zu jem., hajlandóság, vonszódás, vonattatás, kedv valamihez.
Nein, adv., nem; st. durchaus nicht, éppen nem, teljességgel nem, semmiképpen nem; beim Verneinen wird geantwortet mit: nincs, nincsenek, nincs még, nincsenek még, nem volt, nem voltak; z. B. ist mein Bruder da drin? odaban van a' bátyám? nincs; Sind sie schon da? itt vannak már? nincsenek; der Eine sagt ja, der Andere sagt nein, az egyik állítja, a' masik tagadja.
Nekrolog, der, életleirója a' megholtnak.
Nelke, die, szegfű, szegfűvirág; Gewürznelke, fűszerszám szegfű.
Nelkenbraun, adj., szegfű barna.
Nelkenstock, der, egy tő szegfű, szegfűtő, szegfűbokor.
Nennbar, adj., nevezhető.
Nennen, d. i. beim Namen, od. den Namen aussprechen, nevezni, megnevezni, nevén szóllítni; ich kann ihn nicht nennen, nem tudom a' nevét, nem nevezhetem; sich nennen, magát megnevezni; wie nennt er sich? hogy hívják? mi a' neve? einen Namen beilegen, nevet adni valakinek, valaminek, nevezni, elnevezni; Genannt, nevezett, a' kit neveztek; der od. die sogenannte, az úgy nevezett.
Nennen, das, Nennung, die, nevezés, megnevezés; mit Namen, elnevezés.
Nenner, der, nevező (törtszámokban).
Nennwort, das, névszó, nevezetszó, (Nomen).

Neolog, der, Neuerer, Neulehrer, újító; Wortneuerer, szóújító, szóköltő vagy faragó.
Neologie, die, újításokra vágyás.
Nerve, die, érszín, velőrost, in.
Nervenfieber, das, forrázó hideg, veszető hideglelés, ideglás.
Nervenkrankheit, die, inak nyavalyája.
Nervenlehre, die, velőrostok v. inak tudománya.
Nervenſaft, der, ínnedv, velőrostnedv.
Nervenſchwäche, die, inak elgyengülése.
Nerven-Syſtem, das, velőrostalkat.
Nervig, adj., velőrostos, inas; ſt. ſtark, izmos, erős; adv. izmosan, erősen, hathatósan.
Neſſel, die, csalán; taube Neſſel, hóltcsalán, árvacsalán.
Neſſelfieber, das, Neſſelkrankheit, Neſſelſucht, die, csalánhideg v. hideglelés, csalánlás.
Neſſelgarn, das, patvolatfonál.
Neſſeltuch, das, csalánpatvolat.
Neſt, das, fészek; egy fészek tojás v. madár fiak; ein elendes Haus, Wohnung, fészek, tanya, lakás, hajlék; Bett, alom, fekvés, fészek, hálóhely.
Neſtchen, das, fészecske.
Neſtel, das, palizsana, polozsana.
Neſtel, die, fűző szíj, kötő szíj.
Neſtelwurm, der, Kellerwurm, galandféreg.
Neſtküchlein, das, fészekfentő, utóljára költ csirke.
Neſtler, der, ſt. Riemer, szíjjártó.
Neſtraupe, die, telelő hernyó.
Neſttaube, die, ülő v. kotló galamb.
Nett, adj., csínos, ékes, takaros, tiszta; adv. csínosan, takarosan, ékesen tisztán.
Nettigkeit, die, csínosság, ékesség, díszesség, takarosság, tisztaság.
Netto, adj., (bei Kaufleuten), rein, nach Abzug, tiszta p. o. nyereség, jövedelem; oder ſt. genau, szorosan vett; adv. tisztán, éppen, p. o. das Buch koſtet netto 10 Gulden, ez a' könyv éppen tíz forintba került.
Netz, das, háló; zum Fiſchen, halászháló; ein Netz ſtricken, hálót kötni, auswerfen, kivetni a' hálót; zum Vogelfangen, háló; ein Netz ſtellen, hálót vetni; in das Netz gerathen, hálóba kerülni; trop. háló, tőr, hurok; jem. ein Netz ſtellen, valakinek tőrt vetni; ſich in Netze verwickeln, a' hurokba belábonyorodni; im thieriſchen Körper, a) um das Herz, szűhójag, szívhójag; b) um Lunge und Leber, reczehártya; c) um die Eingeweide, hóndóhártya; die Netzhaut des Auges, szemhártya.
Netzbruch, der, agyékszakadás, agyéki szakadás.
Netzen, v. t. benetzen, nedvesíteni, megvizesni; Netze ſtricken, hálót kötni.
Netzförmig, adj., reczés, hálós, hálóforma; adv. hálóformára, hálósan.
Netzhaut, die, csoplemhéj; im Auge, reczehártya, reczebőr, a' szemben.
Netzmelone, die, reczés dinnye.
Netzſtricker, der, hálókötő, reczehálótő.
Neu, adj., új, p. o. ház, ruha; eine neue Mode, újmódi viselet; neuer Wein, új v. idei bor; das neue Jahr, új esztendő; ein neues Brod, új sütés, lágy v. puha kenyér; in Beziehung auf verſchiedene Gegenſtände, z. B. neue Soldaten, új v. fiatal katonák; die neuere Zeit, az újabb idő v. idő kor; die neueſten Briefe, a' legújabb levelek; das iſt mir ein Neues, az előttem újság; aufs Neue od. von Neuem, újra; ſt. unbenützt, z. B. Kleid, új ruha, kalap; neue Kräfte, új erő, megújult erő; unerfahren, tapasztalatlan, járatlan; új valami dologban; adv. vor kurzem, nem régen, újolog mostanában, legközelebb; z. B. neugeboren, most született; neu erbaut, újonnan vagy most épült, épített; etwas neu machen, megújítni valamit, újra csinálni.
Neubacken, od. neugebacken, z. B. Brod, újsütés, lágy v. puha kenyér; trop. vadonat új, újdonnat új.
Neubegierde, ſ. Neugier, Neugierde.
Neubekehrte, der, mostanába megtért.
Neue, das, újság, a' mi új; etwas Neues, újság, új dolog.
Neuerdings, adv., újra, újolag, nem régiben, csak mostanában.
Neuerlich, adj., minapi, nem régi; adv. a' minap; neuerlichſt; legközelebb.
Neuerung, die, újítás; új dolog; Neuerungen, újítások.
Neuerungsſucht, die, újításokra vágyás.
Neuerungsſüchtig, újításokra vágyó.
Neugebildet, adj., újonnanformált, újalkatású, újított; neugebildete Wörter, új szók.

Neugeworben, adj., z. B. Soldaten, új katonák, újanfogott katonák.
Neugier, Neugierde, die, újságon kapás, újságkívánás v. vadászás, kíváncsiság.
Neugierig, adj., újságon kapó, ugyságkívánó, kíváncsi; adv. vágyódva, kíváncsilag.
Neuheit, die, újság, új állapotja valaminek; die Neuheit der Sache, a' dolognak újvolta; den Reiz der Neuheit verlieren, az újsági ingerét elveszteni.
Neuigkeit, die, újság; viele Neuigkeiten erzählen, sok újságot beszélni.
Neujahr, das, új esztendő; jem. zum Neujahr gratuliren, valakinek boldog újesztendőt kívánni.
Neujahr-Geschenk, das, újesztendei ajándék.
Neujahrstag, der, újesztendő, újesztendő első napja.
Neujahrswunsch, der, újesztendei kívánság, szerencséltetés v. köszöntés.
Neulich, adj., minapi, a' minapi; adv. a' minap.
Neulichst, adv., legközelebb.
Neuling, der, járatlan, újember, újonc, jövevény, tapasztalatlan valamiben.
Neumodisch, adj., újmódi p. o. ruhák, újszokáshoz alkalmaztatott, újszokási; adv. újmódira, új szokás szerént.
Neumond, der, újhold, holdújúlás.
Neun, adj., kilencz, kilenczen; es sind ihrer neune, kilenczen vannak.
Neunauge, das, folyóvizi orsóhal.
Neune, die, Neuner, der, kilenczes, t. i. szám.
Neunerlei, adj., kilenczféle.
Neunfach, adj., kilenczszeres; adv. kilenczszeresen.
Neunhundert, kilenczszáz.
Neunjährig, adj., kilenczesztendős.
Neunmal, adv. kilenczszer.
Neunmalig, adj., kilenczszeri.
Neuntägig, adj., kilenczuapi.
Neunte, kilenczedik; Neunte halb, kilenczedfél.
Neuntel, das, kilenczedrész.
Neuntens, adv., kilenczedszer.
Neuntödter, der, tövisszúró gábics.
Neunundzwanzig, adj., huszonkilencz.
Neunzehn, adj., tizenkilencz.
Neunzehnmal, adv., tizenkilenczszer.
Neunzehnmalig, adv., tizenkilenczszeri.
Neunzehnte, der, die, das, adj., tizenkilenczedik.
Neunzehntens, adv, tizenkilenczedszer.
Neunzig, adj, kilenczven.
Neunzigjährig, adj., kilenczvenesztendős.
Neunzigmal, adv., kilenczvenszer.
Neunzigmalig, adj., kilenczvenszeri.
Neunzigste, der, die, das, adj., kilenczvenedig.
Neusieder-See, der, fertő tava.
Neutral, adj., (neutrál) résznemvevő, hadba nem avatkozó, egyik hadakozó félhez nem hajló; neutral bleiben, részt nem venni valamiben; im Kriege, a' hadba nem avatkozni.
Neutralität, die, résznemvétel, hadba nem avatkozás, egyik hadakozó félhez nem hajlás; bewaffnete Neutralität, fegyveres résznemvétel.
Neuverlobte, der, jegybenlévő völegény.
Neuverlobte, die, jegybenlévő menyasszony.
Neuvermählte, der, új házas.
Neuvermählte, die, menyecske.
Neuvermählten, pl. új házasok.
Nicht, oder Nichts, subst. ohne Artikel, nur selten üblich, z. B. zu Nichte machen, valamit semmivé tenni; mit Nichten, semmiképpen, nem, de hogy.
Nicht, adv., nem; gar nicht, éppen nem; ganz und gar nicht, teljességgel nem, semmiképpen nem; bei Leibe nicht, a' világért sem; st. nem, steht mit den Imperativis, ne; z. B. quäle dich nicht, ne gyötörd magadat; lache nicht, ne nevess; glauben Sie es nicht, ne hiddje az Ur; wenn nicht, wo nicht, sőt, sőt talám; daß nicht, ne hogy; nur nicht, kivévén, csak hogy ne; nicht einmal, még csak nem is; nicht ein einziges mal, csak egyszer sem; nicht wahr? ugy e'? nem igaz? ift es nicht so? hát nem úgy van, úgy e' hogy úgy van? st. nem, wird bei adv. nincs gesetzt, z. B. er ift nicht dort, nincs ott, ift nicht weit, nincs messze; ich habe nicht, du haft nicht, er hat nicht, nekem, neked, neki nincs; ich habe auch nicht, nekem sincs.
Nichte, die, valaki férjfi testvérjének leánya; valaki testvérnénjének v. hugának leánya.
Nichtig, adj., hijábanvaló, foganatlan, sikeretlen; st. vergänglich, múlandó, veszendő.
Nichtigkeit, die, hijábanvalóság, fo-

gamatlanság; múlandóság, veszendőség.

Nichts, adv., semmi sem, semmi se, semmi; aus nichts, semmiből; in sein Nichts zurückkehren, a' semmiséghe visszatérni; nichtsdestoweniger, mindazáltal, mégis, csak ugyan; nichts als, csupán csak; nichts weniger als furchtsam, éppen nem félénk; ich habe nichts zu essen, nincs mit ennem; du hast nichts zu fürchten, nincs mitől félned; für nichts achten, semmibe se venni valamit, es ist nichts an der Sache, semmisem is egész dolog.

Nichtsbedeutend, adj., semmirevaló, csekély.

Nichtseyn, das, halál.

Nichtsnützig, adj., haszontalan.

Nichtsweniger, adv. éppen nem, korántsem.

Nichtswürdig, adj., alávaló, semmirekellő; von Sachen, haszontalan dolog; adv. semmirevaló módon.

Nichtswürdigkeit, die, alávalóság, semmirekellőség, haszontalanság.

Nichtwissen, das, nemtudás.

Nichtwollen, das, nemakarás.

Nichtzahlung, die, nemfizetés

Nickel, der, eine arsenikalische Erzart, nikkelércz; ein liederliches Weibsbild, szajha, kurva, lotyó.

Nicken, bókolni, bóbiskolni.

Nicken, das, bókolás.

Niclas, der, Miklós.

Nie, niemals, adv. sohasem, sohase.

Niedel, der, téjfel, aludttéjfel.

Nieden, adv. alatt; hienieden, itt alatt, a' földön.

Nieder, (der, die, das Niedere), adj., ft. niedrig, alacsony, p. o. szék, asztal, ée; trop. ft. gering, schlecht, csekély, alávaló; oder geringer als Andere, alsóbb, kisseb; adv. le, alá, aláfelé; auf und nieder, fel 's alá.

Niederbeugen, **Niederbiegen**, lehajtani, legörbítni; trop. lenyomni, megalázni.

Niederbeugend, adj., terhes, súlyos.

Niederbord, das, alpárkány; alhajó.

Niederbrennen, leégetni, leégni.

Niederbücken, lehajolni, lehajlani.

Niederbücken, das, lehajlás.

Niederdrucken, leanyomni; elnyomni.

Niederfahren, lefelé menni, v. jönni kocsin.

Niederfahrt, die, lemenetel lejövetel.

Niederfallen, leesni; auf die Knie niederfallen, térdre esni.

Niederfallen, das, leesés.

Niederfliegen, lerepülni.

Niedergang, der, p. B. der Sonne, lemenetel, naplemenetel, elnyugvás.

Niedergehen; lemenni; trop. p. B. wie ein Vorhang, lejárni; ft. untergehen, lemenni, elnyészni, mint a' nap, elsüllyedni.

Niedergeschlagen, adj., eig. földhöznyomva, levert, elnehezedett; trop. ft. unglücklich, levert, szerencsétlen; muthlos, elcsüggedt, szomorú; adv. elcsüggedve, szomorúan.

Niedergeschlagenheit, die, elcsüggedés, csüggedtség.

Niederhalten, letartani.

Niederhangen, lefüggeni; lefelé függeni, lelógni.

Niederhangend, adj., lefüggő.

Niederhauen, levágni, megölni.

Niederhocken, **Niederkauern**, leguggolni, lekuczorodni.

Niederklappen, leereszteni, p. o asztal szarnyát.

Niederknien, letérdepelni, térdre esni.

Niederkommen, lebetegedni, gyermekágyba esni, szülni.

Niederkunft, die, lebetegedés, szülés.

Niederlage, die, die der Feind erlitten, megverettetése, t. i. az ellenségnek; eine gänzliche Niederlage, összeverettetés, végveszély; Magazin, tárház, portékatárház, magazin; trop. ein Schlupfwinkel für liederliches Gesindel, semmirekellő emberek tanyája.

Niederland, das, lapályos föld, környék v. tartomány.

Niederlande, pl. Belgyom, Belgium.

Niederländer, der, Belga.

Niederländisch, adj., Belgiomi.

Niederlassen, leereszteni, lebocsátni valamit; sich niederlassen, d. i. sich niedersetzen, leülni; von Wolken, leereszkedni, leszállani; einen Wohnort wählen, valahol megtelepedni, t. i. lakásképpen.

Nachlassung, die, leeresztés, lebocsátás; d. i. Colonie, újülés, gyarmat, újtelepedés, megtelepedés.

Niederlegen, letenni valamit, p. o. földre; ein Amt, letenni hivatalát, lemondani a' hivatalról; die Waffen, letenni v. lerakni a' fegyvert; in Verwahrung geben, p. B. Geld bei jem., letenni valakinél, v. valaki gondviselése alá bizni p. o. pénzt;

sich niederlegen, d. i. zu Bette gehen, lefeküdni, aludni menni.
Niederlegung, die, letevés.
Niederliegen, feküdni, alatta feküdni; megdülni, a' földön feküdni, mint a' kövér v. záporeső által levert gabona.
Niedermachen, st. herunter lassen, leereszteni p. o. ablak fedezőt v. ablakkárpitot; st. niederhauen, levágni p. o. kardal valakit; morden, megölni.
Niedermetzeln, levágni, felkonczolni, lekaszabolni t. i. kardal.
Niedermetzelung, die, lekonczolás.
Niederreißen, lerántani a' földre, leszakasztani, lerángatni, leszaggatni; ein Haus, lerontani, ledönteni.
Niederreiten, lovaglás közben eltapodtatni, elgázoltatni.
Niedersäbeln, kardal levágni.
Niederschlag, der, in der Musik, leütés; in der Chemie, szálladék, üllepedtség, ülledék.
Niederschlagen, eig. leütni, lecsapni p. o. a' földre; die Augen niederschlagen, hirtelen lenézni, a' földre kapni a' szemeit; eine Hutkrempe niederschlagen, leereszteni a' kalapot v. a' kalap karimáját; in der Chemie, leüllepítni, a' fenekére szállítni; st. mildern, (von Arzneimitteln), enyhítni, oszlatni p. o. a' forróságot; trop. vereiteln, z. B. jemand. Hoffnung niederschlagen, semmivé tenni, lerontani, p. o. valaki reménységét; traurig, muthlos machen, elkedvetlenítni, megszomorítni valakit.
Niederschlucken, lenyelni.
Niederschreiben, leírni.
Niederschreibung, die, leírása valaminek.
Niedersehen, lenézni.
Niedersenken, leereszteni, lébocsátni, p. o. valamit a' mélységbe.
Niedersenkung, die, leeresztés, lebocsátás.
Niedersetzen, letenni p. o. valami terhet; sich niedersetzen, leülni; anordnen, rendelni.
Niedersetzen, das, Niedersetzung, die, letevés.
Niedersinken, lesülyedni.
Niederstämmig, adj., rövid derekú, alacsony törzsökü, p. o fa.
Niederstechen, leszúrni, ledőfni, agyonszúrni, agyondőfni.
Niederstechung, die, leszúrás, ledőfés, agyondőfés.
Niedersteigen, lemenni p. o. pincsébe.
Niederstoßen, letaszítni; st. niederstechen, agyondőfni vagy szúrni, keresztülütni.
Niederstürzen, lebuktatni; mit seyn, lerohanni, nyakraföre lebukni, mint az ember; zu jemand. Füßen niederstürzen, valaki lábaihoz esni v. rogyni.
Niedertauchen, belémártani; sich niedertauchen, lebukni t. i. a' vízbe.
Niederträchtig, adj., trop. alacsonylelkü, tökéletlen; adv. alacsonylelküleg, tökéletlenül.
Niederträchtigkeit, die, alacsonylelküség, tökéletlenség; eine niederträchtige Handlung, ocsmány cselekedet.
Niedertreten letapodni; die Schuhe niedertreten, félrenyomni a' saru v. czipő sarkát.
Niederung, Niedrigung, die, alacsonyítás; niedrige Gegend, lapály, róna föld.
Niederwärts, adv., lefelé, aláfelé.
Niederwerfen, levetni, lehajítni; jemanden auf die Erde niederwerfen, valakit földhöz csapni; sich ins Gras niederwerfen, a' füben leheveredni; sich auf die Knie vor jemand. niederwerfen, valaki előtt térdre esni.
Niederwerfung, die, levetés.
Niederziehen, lehúzni, levonni.
Niedlich, adj., zierlich, ékes, díszes, jeles; takaros; adv. ékesen, díszesen, takarosan.
Niedlichkeit, die, díszesség, takarosság.
Niedrig, adj., nicht hoch, alacsony, nem magas; trop. von Tönen, mély, alsó p. o. hang; vom Preise, csekély, p. o. ár; der Würde, dem Stande nach, alacsony sorsú; der Denkungsart nach, alacsony, nemtelen p. o. gondolkozás; der Redensart nach, z. B. ein niedriger Ausdruck, alacsony kifejezés.
Niedriger, Comp., adj., dem Orte nach, alacsonyabb; der Ordnung nach, alábbvaló; dem Stande nach, alábbvaló; adv. z. B. niedriger liegen, alantabb feküdni; niedriger stehen, lentebb lenni vagy állani.
Niedrigkeit, die, der Lage nach, alacsony fekvés, alacsonyság; der Macht, dem Ansehen nach, alacsonyság, alacsony sors; der Denkungsart, alacsony gondolkozás; der Preise, csekély ár; des Wassers, a' víz csekély volta.

Niemáls, adv., sohasem, sohásó, nem soha.

Niemals mehr, adv., többé sohasem, soha többé nem.

Niemand, pron. pers., für: kein Mann, d. i. kein Mensch, im Gegensatze des jemand; senki se, senki sem; Niemandes, senkié sem; Niemanden, senkinek sem, senkit sem.

Niemandsfreund, der, senkinek se barátja, emberkerülő.

Niere, die, vese.

Nierenbeschwerung, die, vesefájás.

Nierenbraten, der, vesepecsenye.

Nierenfett, das, veseszir.

Nierenfieber, das, vesehideglelés.

Nierenförmig, adj., veseformájú.

Nierengries, der, vesekő, vesefövény.

Nierenkrankheit, die, vesenyavalya.

Nierenschmerz, der, vesefájás, vesefájdalom.

Nierenschnittchen, die, Posseten, rántott szemlye, t. i. tojásba vagdalt vesébe, velőbe, ée., mártott s úgy zsírba rántott szemlye.

Nierenstein, der, vesekő; im thierischen Körper, vesében lévő kő.

Nierentalg, der, vesehájj v. zsír.

Nierenweh, das, vesefájás.

Niesen, orrából beszéllni.

Niesekraut, das, prüsszentőfü, náthafü, tetűfü.

Niesemittel, das, prüsszentő.

Niesen, prüsszenteni.

Niesen, das, prüsszentés.

Niesepulver, das, prüsszentőpor.

Niesewurz, die, húnyor, prüsszentőgyökér.

Nießbrauch, der, haszonvétel, használás, haszonrafordítás.

Niet, das, szegecske, csövekszeg.

Niete, die, semmi, üreszám, üres sors, a' lotteriában.

Nieten, meg- v. összeszegezni.

Nietnagel, der, körömhászálka, körömház felszálkazása.

Nil, der, Nilus vize.

Nilpferd, das, víziló.

Nimmer, adv., soha sem, soha se, soha nem; ft. nicht mehr, nem többé, soha többé nem, már nem.

Nimmermehr, adv., soha sem többé, soha többé nem, sohasem már; als Verneinung, sohasem, semmiképpen nem.

Nimmersatt, der, telhetetlen; Kropfgans, gödény.

Nippen, szürcsölni, szürcsékelni.

Nirgend, nirgends, adv., sehol, sehol se vagy sem; sonst nirgends, egyébütt nem; sehol se másutt; er ist nirgends, sehol nincs; nirgends in der Welt, sehol a' világon nem, vagy nincs.

Nirgendshin, adv., sehová sem, nem sohová.

Nirgendswo, adv., sohol sem, nem sehol, nem sohol.

Nische, die, fülke, vakablak.

Nisse, die, serke.

Nisten, fészkelni, fészket rakni.

Nisten, das, fészekrakás.

Nix, der, die Nixe, Wassergeist, vízibába, vízikésértet.

Noch, adv., még; noch nicht, még nem, nem még; noch keiner, még egy sem, még senki sem; noch dazu, még pedig, 's még a' mi több; ft. außer dem, azon kivül még; ft. auch, még is, hát még, p. o. nevetsz? — ft. eine Weile, még, egy kevéssé; z. B. warte noch! várj egy kevéssé, várakozz még; weder — noch, sem — sem, se nem — se nem.

Nochmalig, adj., megújított, másodszori, még egyszeri, visszontvaló.

Nochmals, adv., még egyszer, ismét, újolag, újra.

Nonne, die, apácza.

Nonnenkloster, das, apáczakalastrom.

Nonnenleben, das, apácsaélet.

Nonnenzelle, die, apácza szoba.

Nord, der, éjszak; éjszaki tájjék.

Norden, der, éjszak; gegen Norden, éjszakra, éjszakfelé; aus Norden, éjszakról, ejszakfelöl.

Nordenbreite, die, éjszaki szélesség.

Nordisch, adj., éjszaki.

Nordkaper, der, eine Art Wallfisch, orka delfin.

Nordland, das, éjszaki föld vagy tartomány.

Nordländer, der, éjszaki vagy éjszakföldi lakos.

Nördlich, adj., éjszaki, éjszakra fekvő; adv. éjszakra, éjszakfelé.

Nößel, das, ein halbes Maaß, iccze, egy iccze; ein halbes Nößel, d. i. Seitel, meszely, egy meszely.

Nöthig, adj., szükséges; ich habe Geld nöthig, szükségem van pénzre, nekem pénz kell.

Nöthige, das, szükséges.

Nöthigen, kénytelenítni, kénytetni, kényszerítni.

Nöthigung, die, kénytelenítés, kényszerítés.

Nordlicht, das, éjszaki vereség, éjszakhajnal; éjszakfény.

Nordluft, die, éjszaki szellő.
Nordoſt, der, éjszakkeletközi tartomány vagy tájék.
Nordöſtlich, adj., éjszaknapkeleti, éjszaknapkeletközi.
Nordoſtwind, der, éjszaknapkeletközi szél.
Nordpol, der, éjszaksark, éjszakiföldsark.
Nordſee, die, éjszaki tenger, német tenger.
Nordſeite, die, éjszaki rész vágy oldal.
Nordſtern, der, éjszaki csillag, éjszaki sarkcsillag.
Nordwärts, adv., éjszakfelé.
Nordweſt, der, d. i. die Gegend gegen Norden, éjszaknyúgotközi tájék, éjszaknapnyúgoti köz; gegen Nordweſten, éjszaknapnyúgoti közre.
Nordweſtlich, adj., éjszaknapnyúgotközi.
Nordweſtwind, der, éjszaknapnyúgoti szél.
Nordwind, der, éjszaki szél.
Normal-Schule, die, Muſterſchule, normális iskola.
Notar, Notarius, der, Notárius, jegyző, jegyzőtiszt.
Notariat, das, notáriusi hivatal.
Note, die, ſt. Anmerkung, jegyzés; kurze Rechnung, számadó jegyzés; in der Muſik, kóta; in Noten ſetzen, kótára tenni, lekótázni p. o. az éneket; aus Noten ſpielen, kótából vagy kótáról játszani, ſingen, énekelni; eines Geſandten, követségi jegyzés vagy levél.
Notenbuch, das, kótáskönyv.
Notendruck, der, kótanyomtatás.
Notendrucker, der, kótanyomtató.
Notendruckerei, die, kótanyomtatómühely.
Notenpapier, das, kótapapiros, kótának való papiros.
Notenſchreiber, der, kótairó.
Noth, adj., szükséges; Noth haben, szükségének lenni rá; es war nicht noth, nem volt szükséges.
Noth, die, ſt. Mühe, veszödtség, baj, fáradtságos munka v. dolog; Noth verurſachen, valakinek bajt okozni vagy csinálni; Noth mit jemanden haben, bajának lenni valakivel, veszödni; zur Noth, mit genauer Noth, alig, nyomorúságosan; aus Noth etwas thun, szükségből v. szorúltságból valamit tenni; jemanden aus der Noth helfen, segítni valakin szorúltságban, kisegítni valakit; aus Noth, kéntelenségből; es thut Noth, szükséges; ohne Noth, szükségtelenül, hijában; zur Noth, szükségből; allgemeine Noth, közönséges inség; in Noth gerathen, inségbe jutni; in der äußerſten Noth ſeyn, végső inségre jutni; nagy szorúltságban lenni; ſt. Gefahr, veszedelem, vész; es iſt Noth da, veszedelembe forgunk, körülöttünk a' vész; die ſchwere Noth, nehéz nyavalya, nyavalyatörés.
Nothanker, der, nagy vasmacska, veszedelem idejére való vasmacska.
Notharbeit, die, szükségbeli munka, kéntelen munka.
Nothdringen, nur in Partic. nothgedrungen, üblich, kénszeríttetvén.
Nothdürftig, adj., szük, nyomorúságos, alig elegendő; ſt. arm, szegény, nyomorúlt; adv. alig, nehezen, nyomorúságosan; nothdürftig leben, szegényül élni.
Nothdürftigkeit, die, szükölködés.
Nothdurft, die, Nothwendigkeit, fogyatkozás, szükség; zur Nothdurft, szükségből; ſt. Dürftigkeit, szorúltság; Lebensbedürfniſſe, szükséges élelem v. táplálat; ſeine Nothdurft verrichten, természeti szükségét tenni, magát kiürítni.
Notherbe, der, törvényes örökös, szükségeaképpen való örökös.
Nothfall, der, kéntelenség, szükség; im äußerſten Nothfalle, legnagyobb szükség idején, utúlsó szükségben, ha a' szükség úgy kívánja.
Nothhelfer, der, szükségben segitő, kisegitő.
Nothhelferinn, die, kisegitő, t. i. asszony v. leány.
Nothhülfe, die, szükségbeli segedelem.
Nothleidend, adj., unglücklich, szükségben szenvedő; arm, szegény, nyomorúlt.
Nothjahr, das, szük esztendő.
Nothlüge, die, kéntelenségbeli hazugság.
Nothmaſt, der, veszélybeli árboczfa.
Nothpfennig, der, utólsó szükségre tartogatott pénz.
Nothſache, die, kéntelenségbőlvaló dolog.
Nothſchuß, der, veszedelem jelentő lövés.
Nothſtall, der, csigázó kaloda, p. o. a' lónak, melly a' patkolás v. érvágást ki nem állja.

Nothſtand, der, szorultság, szorult vi nyomorult állapot.
Nothtaufe, die, bábakeresztelés.
Nothwehr, die, életvédés, életmentés v. oltalom.
Nothwendig, adj., szükséges, szükségesen megkivántató, szükségeképen való, adv. szükségeképpen, szükségesen.
Nothwendigkeit, die, szükségesség; jemanden in die Nothwendigkeit ſetzen, valakit kényszeritni, kéntelen lenni.
Nothwerk, das, szorultságból tett munka, szorultságmunka.
Nothzucht, die, erőszaktétel t. i. ſejérszemélyen.
Nothzüchtigen, erőszakot tenni, t. i. ſejérszemélyen, erőszakkal megpárznitni.
Nothzüchtigung, die, erőszaktétel, erőszakos megszeplősitése.
November, der, Sz. András hava, szélhónap, November.
Novitiat, das, béavatottság.
Noviz, der, fiatal barát.
Nu, ſt. Nun, ſehe Nun, — im Nu, in einem Nu, d. i. in einem Augenblick, tüstént egy pillantat alatt, egy pillantatban; I nu, er mag gehen, én nem bánom, menjen.
Nudel, die, metélt láska, metélt tészta; abgeſchmalzene Nudeln, mácsik; Bandelnudel, szabógallér, Gänſe damit zu Stopfen, ládtömő galuska.
Nudelſuppe, die, metéltleves, laskaleves.
Nudelteig, der, metéltnek való tészta.
Nüchtern, adj., éhgyomorral levő, imett, émett, étlen, éhgyomrú; mit nüchternem Magen, éhgyomorral; nüchterner Speichel, éh nyál; ſt. abgeſchmackt, izetlen; nicht betrunken, józan, kijózanodott; wieder nüchtern werden, kijózanodni; daher trop. ſt. mäßig, d. i. den Leidenſchaften nicht ergeben, józan, minden indulatoskodástól üres, v. nem haborítatott.
Nüchternheit, die, étlenség, imettség, éh gyomor; Abgeſchmacktheit, izetlenség; Enthaltſamkeit vom Saufen, kijózanodás, kijózandottság; Mäßigkeit, die, józanság.
Nüſſeln, orrából beszéllni.
Nüßchen, das, diócska, kis dió.
Nützlich, adj., hasznos, hasznavehető; ſt. heilſam, használatos, előmenetelos; jemanden nützlich ſeyn, hasznára lenni valakinek, használni; adv. használni; adv. használosan; zur Zeit nützlich anwenden, használra fordítni idejét.
Nützlichkeit, die, hasznosság, haszon.
Null, adj., null und nichtig, semmi es; null und nichtig machen, semmivé tenni, erklären, valamit megsemmisitni.
Null, die, semmi v. cziffra, az Arábiai számok között az 0.
Numer, Nummer, die, Zahl, szám; ſt. Merkmal, jegy, jel, jelü jóságú; z. B. Wein von Nummer eins, első jóságú v. legjobb bor.
Numeriren, d. i. Zahlen ausſprechen, számálni, meg-v. felszámálálni; mit Zahlen bezeichnen, számokkal megjegyezni, számbavenni és számokat irni rá.
Nummer, das, die - Numeration, számlálás.
Nun, adv., most, már most, már; nun erſt, csak most, most már; még csak most; demnach, a' szerént, tehát; allein aber, z. B. nun ſage mir doch, ugyan de mond meg; aber, de; z. B. wie nun, wenn er nun? de, hát ha eljönne? — nun aber, hát podig, úgy de; nun? d. i. was? nohát, hát? nun! wie befinden ſie ſich? hát! hogy van az Ur.
Nuncius, der, pápa követje.
Nunmehr, adv., most már.
Nunmehrig, adj., mostani.
Nur, adv., csak; nicht nur, — ſondern auch, nemcsak — hanem; wenn nur, csak hogy; ſo bald nur, mihelyt, mihelyest; wenn nur, bárcsak; ſo oft nur, valahányszor.
Nuß, die, welſche Nuß, dió; Haſelnuß, mogyoró; trop. eine harte Nuß, nehéz vagy bajos dolog.
Nußbaum, der, diófa.
Nußbäumen, adj., diófából való, diófa.
Nußbeißer, Nußhäher, Nußhacker, der, Nußkrähe, die, magtörő holló.
Nußfarbe, die, diófaszín.
Nußfarben, Nußfarbig, adj., diófaszinű.
Nußgarten, der, diófás kert.
Nußknacker, der, mogyorótörő, diótörő.
Nußlaub, das, diófalomb vagy levelek.
Nußöhl, das, dióolaj.
Nußſchale, die, dióhéj.
Nußwald, der, Nußwäldchen, das, diófaerdő, diófás erdő.

Nutz, adj., ſt. nützlich, hasznos, használható; das iſt nichts nutz, ez használhatatlan, ez semmire való.

Nutzanwendung, die, hasznos alkalmazás, haszonvétel.

Nutzbar, adj., hasznos, használó, használható, használatos.

Nutzbarkeit, die, hasznosság, használhatóság, haszonvétel.

Nutzen, der, haszon, haszonvétel; hasznosság; Nutzen haben, ziehen aus etwas, használni valamiből; ſt. Gewinn, nyereség; ſt. Ertrag, jövedelem, haszon.

Nutzen, nützen, hasznos lenni, használni; Nutzen gewähren, hasznot tenni, használni, hasznot hajtani; jemanden nutzen, valakinek használni; ſt. Gebrauch machen, valaminek használni venni, valamit haszonra fordítni.

Nutzlos, adj., haszontalan, használhatatlen, adv. haszon nélkül, haszontalanul, hijában.

Nutznießung, die, Nießgebrauch, der, haszonvétel, (maga v. más jószágának haszonvétele v. használása).

Nutzung, die, haszonvétel, haszon, jövedelem.

Nymphe, die, (Mythologie), nimfa; des Meeres, tengeri nimfa, Néreisz; eines Berges, hegyi nimfa; eines Waldes, (der Eichen), erdei nimfa; Fluſſes, vizi nimfa, Náisz; eine liederliche Dirne, buja fejérszemély; Puppe, eines Inſectes, púpa, báb, bogárbáb.

O.

O! Interj., óh! ah! O! wie groß das iſt! óh melly nagy! elnye be nagy! O! welch ein Glück! úh melly nagy szerencse! o wehe! óh jaj! o nein! óh nem, semmiképpen nem! o ja! óh igenis, úgy van! — im bittenden Tone, o! daß —, o! wenn — óh ugyan! óh bárcsak.

Ob, 1) praepos. ſt. über, felette; ob ſeinem Haupte, a' feje felett; ob uns, felettünk; 2) Conj. bei einer Ungewißheit, ha — é, valyon — é, ha valyon — é; ich weiß nicht, ob er kommen wird? nem tudom, ha eljön é, v. ha valyon el jön é? — als ob, gleich als ob, mintha; ob nicht, valyon nem; ob etwa, talám, ha talám; 3) als adv. ſt. oben, feljebb; z. B. obbemeldet, feljebb említett v. nevezett; ob auch, ha szinte is, ha mindjárt.

Obacht, die, gond, gondosság, gondoskodás; etwas in Obacht nehmen, valamire rávigyázni; Obacht nehmen, rávigyázni, gondot viselni valamirs; ſich in Obacht nehmen, magára vigyázni; gib Obacht, vigyázz.

Obbemeldet, adj., fönnemlített, fönnérintett.

Obdach, das, fedél, házfedél; ſt. Herberge, szállás; jem. Obdach geben, valakinek szállást adni, valakit szállásra befogadni.

Obelisk, der, csucs v. pompaoszlop.

Oben, adv., fenn, felül, felyül; ganz oben, legfelyül; von oben, felülről; von oben herab, felyülről le; von oben bis unten, felyülről kezdve le az allyáig, tetőtől fogva allyig; oben darauf, felyül rá; oben drein, azonfelyül, azon kívül; oben hin, imígyamúgy, elhányvavetve; trop. ſt. vorher, oda fenn, feljebb; z. B. was ich von oben erwähnt ꝛc. habe, a' mit feljebb emlettem, mondtam, írtam. Oben auf, felyül reá, felyül rajta; oben aufſchütten, felyül reá ölteni; oben auf ſchwimmen, felyül rajta úszni; oben darauf, z. B. Erde ſchütten, földet hányni reá, t. i. még azon felyül; oben ſtehen, felyül lenni v. állani.

Ober, adj., fő, főbb; felső.

Ober, der, in den Karten, filkó, kolop, felső.

Oberadmiral, der, tengeri fővezér.

Oberamt, das, főtisztség, főhivatal; főkormányozás.

Oberamtmann, der, főtiszt. főtisztviselő.

Oberappellations-Gericht, das, fő itélőszék v. törvényszék, mellyhez lehet folyamodni.

Oberarm, der, felsőkarszárny.

Oberaufſeher, der, überhaupt, főgondviselő, fővigyázó, főügyelő, főfelvigyázó; in einer Provinz, főgondviselő tiszt.

Oberaufsicht, die, főgondviselés, főfelvigyázás, főügyelés.
Oberbauamt, das, építő főtisztség.
Oberbefehl, der, im Kriege, hadi főkormány.
Oberbefehlshaber, der, überhaupt, főigazgató, főkormányozó; besonders im Kriege, hadi fővezér, hadi főkormányozó.
Oberbein, das, Ueberbein, csontormó.
Oberbergamt, das, főbányahivatal.
Oberbergmeister, der, főbányamester, főbányász.
Oberbergrath, der, főbányásztanácsos.
Oberbett, das, dunyha.
Obercommando, das, fővezérség, fővezéri hatalom.
Oberconsistorium, das, egyházi főtanács.
Obere, der, die, das, felső, a' felső; trop. der Würde, dem Ansehen nach, felső, felsőbb, feljebbvaló, első, elsőbb.
Obereigenthum, das, főbirtok.
Obereinnehmer, der, unter zweien, első adó v. vámszedő; unter mehreren, főadószedő, fővámo.
Oberfläche, die, szín, felsőszín, külső színe valaminek, felső lap, terület.
Oberflächlich, adj., trop. nicht gründlich, színlett, felszett, csekély, p. o. tudományú ember; adv. felezve, csekélyen, színelve, imígyamúgy, elhányvavetve.
Oberförster, Oberforstmeister, der, főerdőmester.
Oberfuß, der, Fußwurzel, die, lábfej.
Obergericht, das, főitélőszék, főtörvényszék.
Obergespan, der, főispány t. i. valamelly Vármegyében.
Obergewalt, die, főhatalom, felsőhatalom.
Oberhalb, adv., m. Genit. -n felyül, -an, -en, -on felyül; Oberhalb der Stadt, a' városon felyül, a' város felett.
Oberhand, die, kézfej; trop. Macht, Gewalt, főbb erő v. hatalom, hatalmasabbság, erősebbség, felyülhaladás; Vorzug vor andern, elsőség t. i. jobb kéz felől, p. o. az ülésben, é.c.
Oberhaupt, das, fő, felső; hatalmasság, feje p. o. a' népnek, fejedelem.
Oberhauptmann, der, a' főkapitány.
Oberhaus, das, in England, felső ház, t. i. a' Nagy-Britanniai lésen.
Oberhaut, die, felsőbőr
Oberhäutchen, das, fels
Oberhemd, das, felső i
Oberherr, der, főúr, úr másoknak; st. Land lem.
Oberherrlich, Oberherr urasági.
Oberherrschaft, die, főu lom, fejedelemség.
Oberhofjägermeister, der dászmester.
Oberhofmarschall, der,
Oberhofmeister, der, fő
Oberhofprediger, der, u főpredikátor.
Oberjägermeister, der,
Oberkämmerer, der, fők
Oberkammerherr, der,
Oberkellner, der, főkul
Oberkirchenrath, der, nács.
Oberkleid, das, felöltő
Oberkoch, der, főszakác
Oberküchenmeister, der, mester.
Oberland, das, felföld
Oberländer, der, felföld
Oberländisch, adj., felf földi módon.
Oberlefze, die, felső aj
Oberlehnsherr, der, adó
Oberleib, der, felső tes
Oberlieutenant, der, fő
Oberoffizier, der, főtisz
Oberpostamt, das, főpo
Oberpostmeister, der, fő
Oberpräsident, der, főe zidens.
Oberpriester, der, főpa
Oberrentmeister, der, fő
Oberrichter, der, főbír
Oberrinde, die, kéreg.
Oberrock, der, felső kön
Oberrübe, die, karalább
Oberschale, die, felsőcsé
Oberschenkel, der, ágyé
Oberschlächtig, adj., fel malom.
Oberschwelle, die, felső
Obersegel, der, felső vit
Obersitz, der, felső v. ülés.
Oberste, der, die, da Orte nach, legfőbb, le Range nach, legfőbb, Obersten, a' legfőbbek

Oberſte, der, überhaupt, a' fő, legelső, a' legfőbb; beim Militär, bei den Römern, hadnagy; bei der Reiterei, lovasság hadnagya; bei uns, főkapitány, ezredes kapitány, obester.

Oberſtallmeiſter, der, fölovászmester.

Oberſtelle, die, főhely, felső hely, főrang, főtisztség.

Oberſtlieutenant, der, zászlós Főhadnagy, Oberalajdinánt.

Oberſtwachtmeiſter, der, főstrázsamester, t. i. lovasságnál.

Oberſtock, der, **Oberſtockwerk**, das, felső emelet, felső szobarend.

Oberſtube, die, felső szoba.

Obertheil, der, fesö rész.

Oberungarn, das, felső magyarország.

Obervormund, der, főgyámolatya, főtútor.

Oberverſteher, der, főgondviselő.

Oberwähnt, adj., feljebb említett.

Oberwärts, adv., felfelé.

Oberwelt, die, a' világ, a' felső világ, ez a' föld.

Oberzählt, adj., a' feljebb előadott.

Oberzahn, der, felső fog.

Obgedacht, obgemeldet, obgenannt, adj. a' feljebb nevezett.

Obgleich, obſchon, obwohl, Conj. jólehet, ámbár, ámbár is, noha noha is, ha szinte is.

Obhut, die, vigyázat valamire, vígyázás, gondviselés.

Obig, adj., feljebbvaló, a' feljebbi, feljebb említett, a' fennelőhozott v. mondott.

Object, das Gegenſtand, tárgy.

Oblate, die, beim heiligen Abendmal, ostya.

Oblatenbäcker, der, ostyasütő.

Obliegen, einer Sache, ráadni magát, szorgalmatosan fáradozni valamiben, neki feküdni a' munkának; d. i. verpflichtet ſeyn, kötelesnek lenni, kötelezletni valamire.

Obliegenheit, die, kötelesség.

Obligat, adj., in der Muſik, főhangú, főhangos, valami főhangra kötött.

Obligation, die, d. i. Verbindlichkeit, tartozás, lekötelezettség; d. i. Schuldſchein, adósságlevél.

Obligiren, verbinden, lekötelezni.

Obmann, der, közbíró.

Obrigkeit, die, ein Vorgeſetzter, felsőségi személy, törvény tanácsos, felsőség; felső hatalmasság, törvény tanács; einer Stadt, város tanácsa.

Obrigkeitlich, adj., felsőségi tanácsbéli; adv. a' felsőség v. tanács rendelése v. akaratja szerént.

Obſchweben, felette lebegni.

Obſchwebend, adj., felette lebegő; jelenlévő.

Obſervationsarmee, **Obſervations Corps**, **Obſervationstruppen**, **Obſervationsflotte**, die, szemmeltartó tábor, sereg, hajósereg.

Obſervatorium, das, csillagvizsgáló torony.

Obſicht, die, rávigyázás, gond, rávigyázat.

Obſiegen, győzni.

Obſieger, der, győzödelmes.

Obſorge, die, gondolkodás, gondosság.

Obſorgen, gondoskodni valami felől.

Obſt, das, gyümölcs; ſpätes Obſt, késői gyümölcs; frühreifes Obſt, korán érő, eleinérő gyümölcs; unreifes Obſt, éretlen gyümölcs; Obſt abnehmen, gyümölcsöt szedni, leszedni; das Obſt aufbewahren, eltenni a' gyümölcsöt p. o. télire, állanivaló gyümölcsöt tenni el.

Obſtbaum, der, gyümölcsfa.

Obſtbehältniß, das, gyümölcstartó p. o. kamara.

Obſtbringend, adj., gyümölcshozó v. termő.

Obſtdieſig, der, gyümölcseczet.

Obſtfleck, der, gyümölcslévpecsét, pecsét a' ruhában, mellyet gyümölcs leve okozott.

Obſtfreund, der, **Obſtfreundinn**, die, gyümölcskedvellő.

Obſtfrucht, die, gyümölcs.

Obſtgarten, der, gyümölcsös kert.

Obſthandel, der, gyümölcsárúlás, gyümölcskereskedés v. árosság.

Obſthändler, der, gyümölcsáros.

Obſthändlerinn, die, gyümölcsárúló asszony vagy leány.

Obſthüther, der, gyümölcsőrző.

Obſtjahr, das, gyümölcstermő bőesztendő, gyümölcsös esztendő.

Obſtkammer, die, gyümölcskamara.

Obſtkrämmer, der, gyümölcsáros.

Obſtmarkt, der, gyümölcspiacz; der Verkauf, gyümölcsárúlás.

Obſtmoſt, der, gyümölcsmust.

Obſtreich, adj., gyümölcsös, bőgyümölcs termő.

Obſtſchale, die, gyümölcshéjj.

Obſttragend, adj., gyümölcstermő.

Obſtwein, der, gyömölcsbor.

Obwalten, bevorſtehen, közelgetni;

vorhanden seyn, jelen lenni; bei obwaltenden Umständen, így lévén a' dolog, illyen környülállások között; dabei seyn, fenn forogni; z. B. dein eigener Vortheil waltet hierbei ob, tulajdon javad forog fenn.

Obwohl, obgleich, Conj. jóllehet, ámbár, noha, ha szinte is.

Ocean, der, nagy tenger, tágas v. széles tenger.

Ocher, der, Berggelb, érczmész.

Ochergelb, adj., érczrossdaszínű.

Ochs, der, ökör; ein junger Ochs, tinó, tulok, fiatal tulok; ein wilder Ochs, a' vad ökör, szilaj ökör; Sprichwort: da stehen die Ochsen am Berge, d. i. die Sache will nicht fort, most már se té se tova; trop. als Schimpfwort, ökör, ostoba.

Ochsenauge, das, ökörszem.

Ochsenbauer, der, ökrös parasst.

Ochsenbürger, der, ökrös polgár.

Ochsenblut, das, ökörvér.

Ochsendumm, adj., ostoba, ökör.

Ochsenfell, das, ökörbőr.

Ochsenfleisch, das, ökörhús, marhahús.

Ochsengalle, die, ökörepe.

Ochsenhandel, der, ökrökkel kereskedés, sőregyüjtés.

Ochsenhändler, der, marhakereskedő, sőregyüjtő.

Ochsenhaut, die, ökörbőr.

Ochsenhirt, der, ökörpásztor, ökrész, gulyás.

Ochsenhorn, das, ökörszarv.

Ochsenhuf, der, ökörköröm.

Ochsenjoch, das, ökörjárom.

Ochsenjunge, der, ökrészbojtár.

Ochsenkalb, das, ökörborjú.

Ochsenknecht, der, béres ökrész.

Ochsenkopf, der, ökörfő; Schimpfw., ostoba, buta.

Ochsenleder, das, kikészített ökörbőr.

Ochsenmarkt, der, ökörvásár; der Verkauf, ökörvásárlás.

Ochsenschwanz, der, ökörfark.

Ochsenstall, der, ököristálló.

Ochsentreiber, der, ökörhajtó.

Ochsenvieh, das, ökörmarha.

Ochsenziemer, der, bikacsök, bikacsökkorbács.

Ochsenzunge, die, ökörnyelv.

Octav, adj., in Octav, nyolczad, nyolczadrész.

Octavband, der, nyolczadkötet.

Octavblatt, das, nyolczadlevél.

Octave, die, in der Musik, nyolczadhang, nyolczadfogás.

Octavformat, das, nyolczadrét.

Octavseite, die, nyolczadlap.

October, der, Mindszenthava, szőrethónap, Október.

Oculiren, Bäume, oltani p. o. fákat; Pocken, oltani v. béoltani a' himlőt.

Oculiren, das, oltás, béoltás.

Oculist, der, szemorvos.

Ode, die, dal, lantos dal, oda.

Odendichter, dalköltő.

Oder, Conj. vagy; entweder, — oder, vagy — vagy.

Oebster, Obstbüther, der, gyümölcspásztor, gyümölcsőrző.

Oebstler, der, Oebstlerinn, die, gyümölcsáros, férj v. asszony.

Oede, adj., puszta, sivatag; öde Orte, pusztaságok; etwas öde machen, valamit elpusztítni.

Oede, die, pusztaság, sivatagság.

Oefchen, das, kályhácska, kemenczécske.

Oeffentlich, adj., d. i. nicht geheim, nyilvánvaló, közönséges helyen való; d. i. allen gemein, köz, közönséges, p. o. vendégfogadó; den Staat betreffend, közönséges; auf öffentliche Kosten, közönséges költségen; ein öffentliches Amt, közönséges v. köz hívatal; adv. nyilván, közönségesen.

Oeffentlichkeit, die, köz volta, közönséges volta valaminek, nyilvánság.

Oeffnen, kinyitni, p. o. az ajtót; den Feinden das Thor öffnen, felnyitni az ellenségnek a' kaput; eine Ader öffnen, eret megnyitni, eret vágni; einen Brief öffnen, felbontani, felszakasztani a' levelet; sich öffnen, von der Erde, megnyílni; die Blume öffnet sich, a' virág kinyílik; trop. den Schmeichlern die Ohren öffnen, megnyitni füleit a' hízelkedőknek, hallgatni a' hízelkedőkre; jemanden sein Herz öffnen, felfedezni szívét valaki előtt; jemanden die Augen öffen, felnyitni valakinek a' szemeit, felfedezni előtte a' mit nem tudott és nem értett.

Oeffnung, die, fel-ki-v. megnyitás; st. Lücke, Loch, hézag, lyuk, szelelő lyuk; st. Ritze, Spalte, hasadás, hasadék, nyilás; st. Mündung, víztorkolat, egy víznek más vízbevaló szakadása v. öntődése; szája va-

laminek, p. o. a' hordó szája; Oeffnung des Leibes, rendszeréntvaló hasmenés, hasürülés; keine Oeffnung haben, hasszorúlásban lenni.

Oefter, adj., gyakori, sokszori, többszöri; adv. több ízben, gyakran, gyakorta, többször; am, zum öftesten, igen gyakran.

Oehl, das, pl. die Oehle, olaj.

Oehlbaum, der, olajfa.

Oehlbäumen, adj., olajfából való.

Oehlbeere, die, olajbogyó.

Oehldrüsen, Oehlhefen, die, olajtörköly.

Oehlen, megolajozni, olajozni.

Oehlernbte, die, olajszüret.

Oehlfarbe, die, olajszín; zum Anstreichen, olajos festék.

Oehlfarben, adj., olajszínű.

Oehlfaß, das, olajos hordó.

Oehlflasche, die, olajos palaczk vagy üveg, olajos edény.

Oehlflecken, der, olajpecsét a' ruhában.

Oehlgefäß, das, olajos edény.

Oehlgeruch, der, olajszag.

Oehlgeschmack, der, olajíz.

Oehlhandel, der, olajárosság, olajjal kereskedés.

Oehlhändler, der, olajáros.

Oehlicht, adj., olajhoz hasonló, mint az olaj.

Oehlig, adj., olajos; adv. olajosan.

Oehlkelter, die, olajsajtó, olajütő prés.

Oehlkrug, der, olajos korsó.

Oehlkuchen, der, olajos pogácsa.

Oehllampe, die, olajlámpa, olajmécs.

Oehlseihe, die, olajszüret.

Oehlmaler, der, olajbafestő, olajos festékkel festő.

Oehlmalerei, die, olajfestés.

Oehlmühle, die, olajkölyű, alajütő malom.

Oehlmüller, der, olajütő, olaj ütő mester.

Oehlpresse, die, olajsajtó.

Oehlreich, adj., olajos, olajjal bővelkedő.

Oehlsalbe, die, olajkenet.

Oehlschläger, der, olajütő.

Oehlstein, der, olajkölyű.

Oehlung, die, olajkenet.

Oehlzweig, der, olajág.

Oehrchen, das, fülecske.

Oehr, das, d. i. Griff am Gefäße, fül, fogó, fagaték; Oeffnung, z. B. einer Nadel, a' tő foka, v. varró tő lyuka.

Oekonom, der, eig. gazdaságűző, gazdálkodó, gazda; trop. ein sparsamer Mensch, jó gazda, takarékos gazda.

Oekonomie, die, Haushaltung, gazdálkodás, gazdaság.

Oekonomisch, adj., gazdálkodó, gazdasági, gazdaságbeli; trop. takarékos, gazdaságos; adv. gazdálkodva; takarékosan.

Oertlich, adj., helybeli.

Oertchen, das, helyecske, kis hely.

Oestlich, adj., napkeleti, keleti; adv. napkeletre, keletre, keletfelé.

Oesterlich, adj., húsvéti.

Oesterreich, das, Ausztria.

Oesterreicher, der, Ausztriai lakos, ember, polgár.

Oesterreichisch, adj., Ausztriai.

Ofen, eine Stadt, Buda.

Ofen, der, zum Erwärmen, kemencze, kályha; zum Backen, sütőkemencze; zum Schmelzen, olvasztókemencze, huta.

Ofenblase, die, kályhába csinált üst.

Ofengabel, die, fütővilla, piszkafa.

Ofenheizer, der, kályha v. kemenczefütő.

Ofenherd, der, kemencze eleje, tüzelő a' kemencze előtt.

Ofenkachel, die, kályha, czempe.

Ofenbrücke, die, szénvonó.

Ofenloch, das, kemenczeszáj.

Ofenröhre, die, kemenczecső.

Ofenthür, die, kemenczeajtó, előte.

Offen, adj., nyilt, nyitvalévő, p. o. ajtó, szem; ein offener Mund, tátott száj; ein offener Brief, pecsételetlen levél; offenes Feld, szabad térség v. mező; die offene See, sik tenger, mit offenen Armen empfangen, örömmel fogadni; in verschiedenen engern Bedeutungen, z. B. die Erde ist noch nicht offen, nem ment még ki a' föld fagya; trop. st. unbefestigt, z. B. Stadt, fedetlen, dugatlan, kerítetlen, p. o. város; ein offenes Amt, megüresült hivatal; ein offene Tafel halten, a) nézö sokaság láttára ebédelni; b) kitkit szabadon az asztalhoz v. ebédhez ereszteni; einen offenen Laden haben, szabadon árúlni; ein offener Kopf, nagy ész, könnyen fogó elme, jó eszü v. nagy tehetségü ferjfiú; st. offenherzig, nyiltsivü; eine offene Miene, tettetés nélkül való ábrázat; ein offener Mensch, egyemes ember; adv.

offenherzig, nyilt szívvel, egyenesen, szabadon.

Offenbar, adj., nyilvánvaló, nyilvánságos; adv. nyilván, világosan, nyilvánságosan.

Offenbaren, kinyilatkoztatni, felfedezni; theolog. ki — v. megjelenteni.

Offenbarung, die, kinyilatkoztatás, kijelentés; das Geoffenbarte, kijelentett dolog, kijelentés.

Offenherzig, adj., nyiltszívű, nyilvánvaló, egyenes; adv. nyilt szívvel, egyenesen; offenherzig reden, schreiben, nyilt szívvel v. egyenesen beszélni, írni.

Offenherzigkeit, die, nyiltszívűség, egyenesség.

Oft, adv. gyakran, gyakorta, sokszor, sok ízben; sehr oft, igen gyakran; wie oft, hányszor; so oft, valahányszor; so oft, als — a) annyiszor, a' mennyiszer, b) valahányszor, valamikor; auch mit Verb. frequent; läßt sich oft geben, z. B. oft gehen, járogatni; oft lesen, olvasgatni.

Oftmalig, adj., gyakori, gyakortávaló, sokszori, több ízbéli.

Oftmals, adv., sokszor, gyakran, sok v. több ízben.

Oh! oder O! Interj. óh!

Oheim, der Vatersbruder, valaki atyának férjfi testvére, nagybátya; Mutterbruder, valaki annyának férjfi testvére, nagybáttya, bátyám.

Oheime, die, st. Muhme, atyának vagy anyának fejérszemély testvére, köz: néne; meine Oheime, a' néném.

Ohm, die, oder Ahm, ein Maaß flüßiger Dinge, akó, veder.

Ohne, praepos. mit Acc. nélkűl; z. B. ohne Hoffnung, reménység nélkűl; ohne Verzug, haladék nélkűl; ohne Unterschied, külömbség nélkűl; öfters wird ohne durch Adject. Adv. und Verba ausgedrückt, z. B. ohne Scham und Scheu, szemtelenűl; ohne Unterlaß, szakadatlanúl, folyvást; ein Baum ohne Blätter, leveletlen fa; ohne Kinder, gyermektelen; ohne Spaß, tréfa nélkűl; ohne zu — a' nélkűl hogy, hanemha, hacsak; ich that es ohne zu wissen, warúm, megcselekedtem, a' nélkűl, hogy tudtam vólna, miért cselekszem; st. außer, kívűl; ohne Zweifel, kétség kívűl.

[illegible], dem, ohne dieß, d. i. außer dem, azonkívűl, a' nélkűl is, úgy is, egyébaránt is.

Ohnehin, a' nélkűl is, külömben is.

Ohnerachtet, adv., jóllehet, ámbár.

Ohngeachtet, adv., noha, nem nézvén, hogy.

Ohngefähr, adv., mintegy, körülbelől.

Ohnlängst, adv., nem régen.

Ohnmacht, die, st. Schwäche, gyengeség, erőtlenség, tehetetlenség, ájulás, elájulás; in Ohnmacht fallen, elájulni.

Ohnmächtig, adj., schwach, tehetetlen, elerőtlenedett; ohne Bewußtseyn, ájult; elájult; ohnmächtig werden, elájulni, ájulásba esni.

Ohr, das, fül; die Ohren spitzen, fülelni; ins Ohr sagen, fülébe súgni valakinek; die Ohren gellen, cseng a' fül; trop. u. prov. jemanden hinter die Ohren schlagen, valakit nyakon ütni, pofon csapni; bis über die Ohren in Schulden stecken, fülig adós lenni; sich auf das Ohr legen, lefekűdni; die Ohren hängen, húsúlni, szomorkodni; tauben Ohren predigen, siketnek predikálni; thue deine Ohren auf, figyelmezz, hallgass; alles ist Ohr, minden figyelmez.

Ohrenbeichte, die, fülbegyónás.

Ohrenbläser, der, bésúgó, árulkodó, fülbesúgó.

Ohrenbläserei, die, fülbesúgás, árulkodás.

Ohrenbrausen, das, fülzúgás.

Ohrengehenk, das, fülönfüggő, fülfüggő.

Ohrengeschwür, das, fülkelevény.

Ohrenkitzel, der, fülcsiklandás.

Ohrenklingen, das, fülcsengés.

Ohrenknorpel, der, fülporczogó.

Ohrenschmalz, das, fülsár, fülmocsok.

Ohrenschmerz, der, fülfájás.

Ohrenzeuge, der, füllel hallott tanú.

Ohrenzwang, der, fülfájás.

Ohreule, die, füles bagoly.

Ohrfeige, die, pofoncsapás, arczúlcsapás; trop. csapás, kárvallás.

Ohrfinger, der, kisujj.

Ohrlappen, der, fülkaréj, fülkarima.

Ohrläppchen, das, fülgomba.

Ohrlöffel, der, fülvájó.

Ohrring, der, fülönfüggő karika v. gyűrő.

Ohrtrommel, die, füldob, a' fül dobja.

urm, der, fülbemászó, fülemász.
die, olajfalogyó, olajbogyó.
ıfarbe, die, olajbogyószín.
rfarbig, adj., olajbogyószínű.
ie, die, vétkes csiklandozás, önszeplősítés.
die, énekes játék, opera.
tte, die, rövid énekes játék.
ſt, der, énekes játszó.
ſtinn, die, énekes játszó asszony
éany, énekes játszoné.
dichter, der, operaszerző.
haus, das, operanéző játékszin.
, das, áldozat; zur Sühne, enztelő áldozat; ein Opfer bringen, ozni; ein Opferthier, áldoznivaló om, áldozat; trop. áldozat; dem erlande große Opfer bringen, nagy ozatokat tenni a' hazának.
altar, der, áldozó oltár.
becher, der, áldozó kehely.
beil, das, áldozó bárd.
blut, das, áldozatvér.
er, der, áldozó.
gebrauch, der, áldozati szokás.
gefäß, Opfergeſchirr, das, áldozó ny.
geld, das, áldozatpénz.
kaſten, der, oltáripersely, adakopersely v. láda.
mahlzeit, die, áldozatkori vendég-

meſſer, das, áldozó kés, oltári kés.
n, áldozni; meg- v. feláldozni mit; trop. jemanden etwas dargen, weihen, valakinek valamit telni.
t, das, áldozás, megáldozás; . szentelés.
rieſter, der, áldozó pap.
rauch, der, az áldozat füstje.
chale, die, áldozó csésze.
chlächter, der, áldozatölő pap.
chmaus, der, áldozatkori vendég-

lock, der, áldozat pénzre kitett ely v. tőke.
ag, der, áldozó nap.
hier, das, áldozatra való barom.
tiſch, der, áldozó asztal.
od, der, feláldozott élet.
ung, die, áldozás.
wein, der, áldozatbor.
t, das, álomhozó mákolaj, altató szesz.
e, die, (oranzs), narancs.
enbaum, der, narancsfa.
enblüte, die, narancsvirág.
enfarbe, die, narancsszín.

Orangenfarben, orangenfarbig, adj., narancsszínű.
Orangenfrucht, die, narancs.
Orangerie, die, (oranzserí), narancsos t. i. kert v. hely, narancs-és czitromfákkal beültetett v. bérakott hely.
Orbil, der, Schulthrann, kegyetlen oskolai tanító.
Orcan, der, dühös forgószél, vihar (szél).
Orcheſter, das, der Ort für die ausübenden Meiſter, muzsikakar, énekl5kar; der Verein der Tonkünſtler, muzsikáló v. éneklő társaság.
Orden, der, rend, szerzet; ſt. Ordenszeichen, valami rendnek jele; einen Orden bekommen, rendjelet nyerni, a' rendtagjai közé felvétetni; einen Orden tragen, rendjelet hordozni.
Ordensband, das, rendpántlika, rendczímer.
Ordensbruder, der, z. B. in einen Kloſter, szerzettag, valamelly szerzet tagja.
Ordensdame, die, rend tagja t. i. asszonyság.
Ordensfeſt, das, a' rend innepe.
Ordensgebrauch, der, valamelly rendnek bévett szokása.
Ordensgeiſtliche, der, szerzetes pap.
Ordensgeneral, der, rend feje.
Ordensgeſetz, das, rend törvénye.
Ordenskleid, das, szerzetbeli öltözet.
Ordenskreuz, das, rend keresztje.
Ordensleute, die, pl. szerzetesek.
Ordensmann, der, szerzetes, szerzettag.
Ordensmeiſter, der, rendmester, valamelly vitézi rendnek mestere.
Ordensperſon, die, szerzetbeli személy.
Ordensregel, die, szerzetrendtartás, valamelly rendnek v. szerzetnek regulái vagy rendtartásai.
Ordensritter, der, rendvitéze, valamelly rendnek vitéze.
Ordensſchweſter, die, apácza.
Ordensſtifter, der, szerzetkezdő v. felállító.
Ordenszeichen, das, a' rendnek vagy szerzetnek jele, v. czímere, vitézi rendczímer.
Ordentlich, adj., überhaupt der Ordnung gemäß, rendes, rendbe szedett, jó rendben lévő; Ordnung liebend, rendtartó, rendszerető, pontos, p. o. fizető; beſonders a) im moraliſchen Sinne, ein ordentlicher Menſch, rendhez szokott ember; ein ordentliches Leben führen, rendesen élni;

b) gesetzmäßig, törvényes p. o. felsőség; ordentliche Einkünfte, rendes, rendszeréntvaló jövedelem; c) gut, tüchtig, jó, helyes, illendő; adv. rendben, rendbeszedve, rendesen, rendszerént; szorosan; pontosan; rendesen, mértékletesen, p. o. élni; valósággal, valóban; er verjüngt sich ordentlich, valóban egészen megifjodik; feierlich, illendően, annak rendje és módja szerént; er begeht seinen Geburtstag ordentlich, annak rendje szerént megtartja a' születése napját.

Ordnen, rendelni, elrendelni, rendbe szedni, p. o. valamelly könyvtárt; trop. z. B. die Theile einer Rede ordnen, a' beszéd részeit elrendelni; etwas künstlich ordnen, valamit mesterségesen elintézni.

Ordnen, das, elrendelés, elintézés, rendbeszedés.

Ordner, der, elrendelő, elintéző.

Ordnung, die, rend, elrakás; etwas in Ordnung bringen, valamit rendbe szedni v. hozni; nach der Ordnung, rendel; an wem ist die Ordnung? kinn van a' sor? ki következik? — seine Sachen in Ordnung halten, rendben tartani dolgait; st. sorgfältige Beobachtung der Lebensregeln, rendtartás, bévett rend; sonstige Vorschriften, z. B. bei Soldaten strenge Ordnung halten, szoros fenyítékben tartani a' katonaságot; keine Ordnung halten, semmi rendet v. fenyítéket nem tartani.

Ordnungszahl, die, rendelőszám.

Ordonanz, die, Dienstwache, parancsolatváró őr, parancsőr.

Ordre, die, d. i. Befehl, parancsolat; st. Vorschrift, rendelés; auf jemands Ordre, valakinek rendelésére.

Organ, das, létszer, szerk; életmű; st. Werkzeug, mívszer, míveszköz; st. Aussprache, Ton, szóhang; beszédszer, hangszer; st. Sinneswerkzeug, érzékszer, érzékeszköz; das Organ des Gesichts, das Auge, a' látás érzékszere a' szem.

Organisation, die, életmüvezet; szerkezés; szerkezet, alkotmány.

Organisch, adj., létszeres, léteges, organikus; életmüves, életmüvezett.

Organisiren, létszeresítni, szerkezni; [illegible]müvezni, elrendezni.

[illegible]mus, der, szerkmű.

[illegible] Orgelspieler, der, orgonás, [illegible]ta, orgonajátszó.

Organtinseide, die, sodrott selyem.

Orgel, die, orgona.

Orgelbau, der, orgonakészítés.

Orgelbauer, der, orgonacsináló.

Orgelchor, der, orgonakar.

Orgeln, orgonálni, orgonán játszani.

Orgelpfeife, die, orgonasíp.

Orient, der, napkelet.

Orientalisch, adj., nakeleti.

Orientiren, sich, elintézni magát, eligazodni valamin.

Original, das, eredet, eredettség, eredeti p. o. írás, kép.

Originell, adj., eredeti, különös.

Orkan, der, dühösködő forgószél.

Ort, der, hely; an allen Orten, mindenütt, minden helyen; von allen Orten, mindenünnen; von Orte zu Orte, helyről helyre, helyekről helyekre; besonders a) in Büchern, Schriften, hely; b) bewohnte Plätze, hely, falu, város, helység; c) eine Person, z. B. etwas höheren Orts melden, d. i. dem Fürsten, der Obrigkeit, valamit felsőbb helyen v. a' felsőségnél bejelenteni; ich meines Orts, részemről; st. vierter Theil, negyedrész, negyedrésze valaminek; z. B. es kostet 5 Gulden, und einen Ort, 5 for. és egy negyedrész (15 xr.) az arra; st. Spitze, Schärfe, hegy él; st. Eck, szeglet; st. das Aeußerste, legszélső része valaminek.

Ortband, das, am Degen, kardhüvelyormó.

Ortbeschreibung, die, helyleírás.

Ortbret, das, nyoszolyaoldal, a' nyoszolyának két oldaldeszkája.

Ortkenntniß, die, helyek v. helységek és városok esmérete.

Ortschaft, die, Dorf, Flecken, helység, falu.

Ortsgulden, der, egy negyedrész forint.

Ortsitz, der, szélső hajlék, v. lakhely.

Ortthaler, der, egy negyedrész tallér.

Orthodox, adj., rechtgläubig, ekklézsiahitű; adv. az ekklézsiahittel megegyezőleg.

Orthodoxe, der, ekklézsiahitű.

Orthodoxie, die, bévett hitforma.

Orthographie, die, írásmód, helyesírásmód.

Orthographisch, adj., helyesírási; helyesírásbeli; adv. helyesen írva.

Ost, Osten, der, napkelet, napkeleti tájék; aus Osten, napkeletről; napkeletfelől; gegen Osten, napkelet felé, napkeletre.

Oſterabend, der, húsvét szombatja, estvéje.
Oſterblume, die, húsvéti virág; leány kökörcsin.
Oſterdienſtag, der, húsvét keddje.
Oſterei, das, húsvéti tojás.
Oſterfeier, die, húsvét innepe.
Oſterfeiertag, der, húsvét napja.
Oſterfeſt, das, Oſtern, húsvét innepe.
Oſterfladen, der, húsvéti lepény.
Oſterkuchen, der, húsvéti lepény.
Oſterlamm, das, húsvéti bárány.
Oſtermeſſe, die, húsvéti nagyvásár p. o. Lipsziában.
Oſtermonat, der, Sz. György hava.
Oſtermontag, der, húsvét hétfője.
Oſterſonntag, der, húsvét vasárnapja v. első napja.
Oſtertag, der, húsvét napja.
Oſterwoche, die, húsvét hete.
Oſterzeit, die, húsvét ideje.
Oſtindien, das, napkeleti India.
Oſtnordoſtwind, der, keletéjszakkeleti szél.
Oſtſee, die, napkeleti tenger, Bálti tenger.
Oſtſüdoſtwind, der, keletdélkeleti szél.
Oſtſüdwind, der, keletdélközi szél.
Oſtwärts, adv., keletre, napkeletfelé.
Oſtwind, der, napkeleti szél.
Otter, die, vipera, kandermagos kígyó, kurta kígyó, parlag kígyó.
Otterngalle, die, kurtakígyóepe, viperaepe.
Otterngezücht, das, viperafaj; trop. in der Bibel, gonosz emberek.
Otterngift, das, viperaméreg.
Ottomaniſch, osmaniſch, adj., török, törökországi; die ottomaniſche Pforte, a' Fényes Porta, a' Török Császár Udvara; a' Török Birodalom.
Ouvertür, die, Eröffnungsſtück, kezdő muzsikadarab, bémenetel.
Oval, adj., tojásdad, tojásszabású.
Oval, das, tojásforma.
O weh! interj., O! jaj! jaj! jaj!

P.

Paar, das, pár, egy pár p. o. lábbeli, gatya; ein Paar ſchöne Brüder, szép két testvér; Paar u. Paar, párjával; zu Paaren treiben, d. i. a) zum Gehorſam bringen, ránczbaszedni, megfenyíteni, b) beſiegen, meggyőzni, hatalmat venni rajta; eine Ehepaar, házas pár; ſt. wenige etliche, adjective genommen, egynéhány, kevés, kevesen, egykét; nur auf ein paar Worte, kérem egynéhány szóra.
Paaren, egyesíteni, párosítni; ſich paaren, d. i. ſich vereinigen, párosodni, egyesülni; oder ſich begatten, párzani.
Paaren, das, párosítás, egyesülés; párosodás, párzás.
Paarweiſe, adj., páronként, párjával, párosával.
Pacht, der, Pact, Vertrag, kötés; Pachtcontract, árenda, árendakötés; oder das Pachten, árendálás, kiárendálás; etwas in Pacht nehmen, kivenni valamit árendába, kiárendálni; in Pacht geben, árendába adni; in Pacht haben, árendába birni p. o. valamelly jószágot; ſt. Pachtgeld, árendapénz vagy bér; den Pacht bezahlen, lefizetni az árendabérét.
Pachtanſchlag, der, árenda meghatározása, megbecsülése.
Pachtbauer, der, árendás parasst.
Pachtbrief, der, árendakötés levele v. egyességlevele, írásban.
Pacht-Contract, der, árendakötés.
Pachten, árendálni, kiárendálni, árendába fogadni.
Pachten, das, árendálás, árenda.
Pachter, der, Pächter, árendás, árendáló.
Pachtgeld, das, árendapénz v. bér, árenda.
Pachtgut, das, árendás jószág.
Pachtherr, der, kiárendáló birtokos; árendás jószág ura.
Pachtinhaber, der, kiárendáló, árendás.
Pachtjahr, das, az árenda ideje, árenda esztendő.
Pachtluſtig, adj., árendálni kivánó.
Pachtmühle, die, árendás malom.
Pachtung, die, kiárendálás.
Pachtweiſe, adj., z. B. ein Gut pachtweiſe haben, árendában birni valami jószágot.
Pachtzeit, die, az árenda ideje.

Packtzins, der, árendabér, árenda.
Pack, der, csomó, nyaláb, iszák; ein Pack Briefe, egy csomó levél; mit Sack und Pack ausziehen, mindenestől kiköltözni; ſ. Reiſebündel, Laſt, bútyor, podgyász, teher; trop. liederliches Gefindel, gazsép.
Packen, ſ. anfaſſen, erősen megfogni, megmarkolni; einpacken, berakni, elrakni p. o. könyveket, a' tőkába; Waaren auf einen Wagen packen, felrakni a' portékát a' szekérre; ſich packen, takarodni, tisztúlni; packe dich! takarodj lódúlj.
Packer, der, rakodó, felrakó, felrakodó, csomóba kötöző.
Packeſel, der, iszákos vagy terehhordó szamár; trop. terehhordó t. i. ember.
Packet, das, kis csomó, csomócska, összekötött csomócska.
Packetboot, das, postahajó t. i. a' tengeren.
Packetchen, das, kis pakétocska.
Packhaus, das, rakodó ház.
Packhof, der, rakodó udvar, lerakodó cúr, berakodó tárhely.
Packknecht, der, im Kriege, katona szolga.
Packleinwand, die, iszákvászon, kötöző v. takaró vászon, boriték vászon.
Packnadel, die, iszákvarrótő, nyalábvarrótő.
Packpapier, das, takaró vastag papiros; boriték papiros.
Packpferd, das, terehhordó ló.
Packriemen, der, iszákfüző szíj.
Packſattel, der, iszák nyereg.
Packträger, der, terehhordó, hátaló.
Packtuch, das, boriték v. nyalábtakaró vászon.
Packung, die, rakodás.
Packwagen, der, terehhordó szekér, portékás szekér.
Padde, die, Kröte, béka.
Päckchen, **Päckel**, **Päcktchen**, das, csomócska, iszákocska.
Pädagog, der, nevelő.
Pädagogik, die, nevelés mestersége, nevelés.
Pädagogiſch, adj., nevelési; pädagogiſche Schriften, nevelésre tartozó könyvek.
Päpſtlich, adj., pápai.
Pärchen, das, párocska.
Paff, puff, puffanás.
Pagat, der, pagát, egyes tarók a' tarokkártya közt.
Page, der, (pázse), úrfiinas, förendű emberek mellett szolgáló nemes úrfi.
Pagendienſt, der, nemes úrfi szolgálatja a' fejedelem körül.
Pagode, die, bálványtemplom.
Pair, der, ország nagyja Franciaországban és Angliában.
Palaſt, der, (Pallaſt), palota, pompa v. pompás épület.
Palatin, der, Nádorispány, Palatinus; Pelzkragen der Frauenzimmer, nyakprém.
Palatinal, adj., nádorispányi, palatínusi.
Palette, die, Farbenſcheibe, festéktányér.
Paliſade, **Palliſade**, die, palánk.
Pallaſch, der, pallos.
Palliativ, das, Friſtmittel, simító eszköz.
Palm, der, **Palme**, die, **Palmbaum**, der, pálmafa; d. i. Knospen an den Weinſtöcken, szőlővessző bimbó, szőlőhajtás; Blütenknospe an Weiden, Haſeln, barka a' fűzfán, mogyorófán.
Palmenöl, das, pálmafaolaj.
Palmenſect, der, kanárszigeti édes bor.
Palmſonntag, der, virágvasárnap.
Palmwald, **Palmenwald**, der, pálmaerdő.
Palmweide, die, pálma fűz.
Palmwein, der, pálmagyümölcs bor.
Palmwoche, **Charwoche**, die, nagyhét, húsvételőttvaló hét.
Palmzweig, der, pálmaág.
Pamphlet, das, Flugblatt, iromány.
Pandore, die, kobozlant.
Panier, **Banier**, das, főzászló.
Pantſchen, pocsolni a' vízben.
Pantaleon, das, pantaleon muzsika.
Pantalon, die, gatyanadrág.
Panther, der, **Pantherthier**, das, párducz.
Pantherſtein, der, pardúczkő.
Pantoffel, der, czipő, papucs; prov. unter dem Pantoffel ſtehen, a' feleség hatalma alatt lenni, a' czipőtől függeni.
Pantoffelbaum, der, Korkbaum, parafa, dugókérgű cserfa.
Pantoffelholz, das, dugófa v. kéreg, parafahéjj.
Pantoffelmacher, der, Pantöffler, czipővarga, v. varró.
Pantoffelſchuh, der, papucs.
Pantomime, die, Mienenſpiel, némabeszéd mutogatás által; als Schauſpiel, némajáték, némanéző játék.
Pantomimenſpieler, **Pantomimiſt**, der, némaszinjátszó, ábrándodó.

Pantomimisch, adj., némajátékos; adv. mutogatás által, mutogatva, ábrándozva.
Panzer, der, páncél; einen Panzer anlegen, páncélba öltözni; der einen Panzer trägt, páncélos.
Panzerhemde, das, páncéling.
Panzerkette, die, páncéllánc.
Panzern, felpáncélozni.
Panzerreiter, der, páncélos lovagló.
Panzerthier, das, páncélosállat, Armadill.
Papa, der, papa, atyus.
Papagei, der, papagáj, publikán.
Papier, das, papiros; ein Bogen, ein Buch Papier, egy árkos, egy koncz papiros; etwas zu Papier bringen, valamit papirosra felírni v. feltenni; St. Schrift, pl. Schriften, írások; jem. Papiere verſiegeln laſſen, valakinek az írásait elpecsételtetni.
Papierblume, die, imola csőküllő.
Papierchen, das, kis papiros, czédula, papirosocska.
Papieren, adj, papirosbólvaló, papiros.
Papiergeld, das, papirospénz, bankóczédula.
Papierhändler, der, papirosáros, papiroskereskedő.
Papierhandel, der, papirosárosság, papirossalvaló kereskedés.
Papierlaus, die, kopogó termesz.
Papiermacher, der, papiroskészitő, papiroscsináló, t. i. mesterember.
Papiermühle, die, papirosmalom.
Papieröl, das, papirosolaj.
Papierſcheere, die, papirosolló, papirosnyirő olló.
Papierſchnitzchen, das, papirosdarab.
Papierſtaude, die, papirosfa, papiroshéjjú fa.
Papiſt, der, Papiſtinn, die, pápista.
Papiſtiſch, adj., pápista.
Papilion, der, pillangó.
Pappe, die, d. i. Brei, pép; liszteskása; csiriz.
Pappel, die, a) Pappelkraut, Malon, zilíz, mályva; b) Pappelbaum, der, nyárfa.
Pappelöl, das, nyárfaolaj.
Pappelroſe, die, rózsazilíz, mályva rózsa.
Pappelwald, der, nyárfaerdő.
Pappen, adj., vastagpapiros, vastagpapirosbólvaló.
Pappen, d. i. mit Brei füttern, pépet tömni a' ezájába, péppel tartani; kleiſtern, csirizelni, ragasztani; Pappe zuſammenfügen, vastagpapirost ragasztani öszve; pépet enni.
Pappendeckel, der, vastagpapiros, táblapapiros.
Papſt, der, pl. Päpſte, pápa.
Papſtkrone, die, pápakorona.
Papſtmütze, die, pápasüveg.
Papſtthum, das, pápaság.
Parabel, die, példázat.
Parade, die, Pracht, pompa, paradé; der Soldaten, katonaparadé, katonapompa; Wach-Parade, őrváltási paradé, hadvizsgáló paradé.
Parade-Bett, das, gyászalkotmány.
Parade-Pferd, das, parádéló.
Parade-Platz, der, parádépiacz, pompapiacz.
Parade-Wagen, der, parádéhintó, pompahintó.
Parade-Zimmer, das, parádé v. pompaszoba.
Paradiren, ſich zeigen, pompázni, paradézni; von Dingen, disznleni, diszeskedni; von Soldaten, fegyverben paradézni; mit Pferden paradiren, lovon paradézni, hánytatni magát a' paripán.
Paradies, das, paradicsom; trop. ein ſehr anmuthiger Ort, gyönyörüséges hely; eine ſehr ſchöne Gegend, kies, gyönyörü tájék; bibliſch, mennyei paradicsom.
Paradiesapfel, der, ádámalmafa; die Frucht, ádámalma; paradicsomalma.
Paradiesfeige, die, pizáng.
Paradiesfeigenbaum, der, pizángfa.
Paradiesholz, das, paradicsfa.
Paradieſiſch, adj., paradicsomi; trop. anmuthig, gyönyörü, kies; ſehr glücklich, boldog; adv. paradicsomi módon; gyönyörüen, boldogúl.
Paradieskorn, das, paradicsmag.
Paradiesvogel, der, paradicsmadár.
Parador, vakmerő itélet.
Paraplnie, das, esőmentő, parapli.
Parasol, das, napernyő, naptartó.
Parce, die, Párka.
Pardon, der, kegyelem, bocsánat; Pardon geben, kegyelmet adni, az életének megkegyelemezni.
Pardoniren, megkegyelmezni p. o. valaki életének.
Parenthese, die, rekesz, kapocsvonás, rekeszjel.
Parforce-Jagd, die, kergető vadászat, lovon kergető vadászat.
Parfüm, das, jóillatú viz v. olaj, jóillatozat.

Parfümiren, beillatozni, jó illattal bé-hintoni.

Pariren, ſt. gehorchen, figyelmeskedni, engedni; ausweichen beim Fechten, kitérni az ütés, vágás v. szúrás elől, elkerülni, felcsapni az ütést v. szúrást; wetten, fogadni.

Park, der, múlató erdőcske; vadas kért; Artilleriepark, agyúsáncz, ágyúsor.

Parlament, das, parlamentum Angliában v. az országgyülés táblái.

Parlamentär, der, hadi alkudozó követ.

Parliren, ſt. reden, beszélni.

Parmeſankös, der, parmai sajt.

Parole, die, hadi jelszó; ſt. Zuſage, fogadás, igéret.

Paroxismus, der, Fieber-Paroxismus, kirázása v. ellelése a' hidegnek.

Part, die, Theil, rész; z. B. ich für mein Part, én részemről; Halb-Part, felo nyereségre.

Partei, die, rész, fél, felekezet; ſt. Faction, szakadás; zu einer Partei übergehen, valamellyik félhez általmenni; keine Partei nehmen, egyik félhez sem állani.

Parteigänger, der, elpártolt, szaguldozó.

Parteigeiſt, der, meghasonlás lelke, részekre szakadás, pártütes lelke.

Parteiiſch, adj., személyválogató, részrehajló, indulatos; adv. részrehajolva, részrehajlással, személyválogatva.

Parteilichkeit, die, részrehajlás, személyválogatás; ſt. Leidenſchaftlichkeit, indulatosság.

Parteilos, adj., részre nem hajló.

Parteiſucht, die, szakadáskeresés, szakadás lelke.

Parterre, das, földszintvaló lakás; Parterrewohnen, földszint lakni; im Theater, földszint néző hely.

Participiren, részesülni, részt venni valamiben.

Particulier, der, magános, magánosságban élő, közönséges hivatalt nem viselő.

Partie, die, ſt. Theil, rész, egy rakás, csomó, p. o. portéka; eine Partie Haſen ſchießen, egy rakás nyúlat lőni; mit von der Partie ſeyn, a' társaság közzül lenni; ſt. Spiel, játék, p. o. biliardon; ſt. Anzahl, sokaság, számám; ſt. Heirath, z. B. eine gute Partie machen, a) vom Manne, jól házasodni, jó helyre házasodni; b) vom Frauenzimmer, jó szerencsét tenni a' férjhezmenésben; eine unglückliche Partie, szerencsétlen házasság.

Partitur, die, muzsikahang megosztása v. felosztása, partitúra.

Paſch, der, páros vetés, párvetés z. i. a' kocskával.

Paſcha, der, basa, török basa.

Paſchen, párosra kocskázni; ſt. ein ſchwärzen, pélogni valamit, p. o. titkolt portékát.

Paſquill, das, páskvilus, gyalázó irás v. versezet, marczangó irás.

Paſquillant, der, márczangoló.

Paſſabel, adj., megiehetős, türhető; adv. megiehetősen.

Paſſage, die, (passzázs), Durchreiſe, általmenetel, általutazás; eine ſtarke Paſſage, jártas út, országút; freie Paſſage, szabados általmenetel; in der Muſik, czifrázás.

Paſſagier, der, (passzazsír), útas, útazó; jövevény, vendég.

Paſſatwind, der, egyenlő szél.

Paſſen, ſt. warten, várakozni valamire; nicht ſpielen, nyugodni; zuhorchen, vígyázni, hallgatni valakire; von Kleidern, z. B. das Kleid paßt ſehr gut, jól hozzá áll a' ruha, t. i. a' testhez; trop. ſich ſchicken, alkalmatos lenni, hozzá illeni.

Paſſend, adj., hozzávaló, hozzáálló, hozzáillő; trop. illő, illendő, alkalmatos; adv. helyesen, illő módon, jól, illendőképpen.

Paſſion, die, ſt. Leiden, z. B. das Leiden Chriſti, a' Krisztus szenvedése; ſt. Affect, indulatosság; ſt. Begierde, kivánság, kivánás valamire; ſt. Schmerz, fájdalom.

Paſſirt, adj., indulatos, valamire vágyó, valamiben nagy kedvet találó.

Paſſionsandacht, Paſſionsbetrachtung, die, böjti elmélkedés v. Krisztus szenvedése felől való elmélkedés.

Paſſionsblume, die, kinvirág, keresztes rózsa.

Paſſionsgeſchichte, die, a' Krisztus szenvedésének története.

Paſſionslied, das, Nagypénteki ének.

Paſſionszeit, die, Krisztus szenvedésének ideje.

Paſſiren, 1) d. i. reisen, gehen, útázni, menni kimenni p. o. a' kapun, a' városból; in die Stadt paſſiren, bémenni a' városba; von Waaren, bévitetni p. o. a' városba; einen Fluß paſſiren, általmenni a' folyóvizen;

einen Wald paſſiren, keresztül menni az erdőt; paſſiren laſſen, z. B. Truppen über einen Fluß, általszállitni a'sereget a' vízen; 2) ſeinen Weg fortſetzen, útazni, útját folytatni; z. B. er kann paſſiren, folytathatja útját; trop. ſt. erträglich ſeyn, szenvedhető lenni; ſt. nicht ganz verwerflich, középszerű v. meglehetős lenni; ſt. gebilliget werden, helybehagyatni; ſt. erlaubt ſeyn, megengedtetni; ſt. gelten, mit der praep. für, valaminek tartani; z. B. er will für einen reichen Mann paſſiren, azt akarja hogy gazdag embernek tartsák; ſt. ſich zutragen, geſchehen, történni, megesni; was paſſirt neues? mi újság?

Paſſiren, das, als Durchgang, általmenetel.

Paſſirzettel, der, engedelem czédula valaminek elvitelére, ki- v. bévitelére.

Paſſiv, adv.. z. B. ſich paſſiv verhalten, kéntelenségben lenni v. kéntelen lenni.

Paſſivſchuld, die, lefizetendő adósság.

Paß, der, ſt. Schritt, lépés; ein ſchwieriger Zugang aus einem Lande in das andere, szoros általjárás, úttorkolat; ein Freibrief für Reiſende, paszszus, utazószabadlevél.

Paßgang, der, lépés, lépésvaló menés.

Paßgänger, der, lépő ló.

Paßport, der, szabad útazó levél, paszszus.

Paſtell, der, Farbenſtift, színkréta; in Paſtell malen, színkrétával festeni.

Paſtellgemälde, das, színkrétával festett kép.

Paſtellmaler, der, színkrétával festő.

Paſtellmalerei, die, színkrétázat, színkréta festés.

Paſtete, die, pástétom.

Paſtinak, Paſternak, Paſtinakwurzel, die, peszternák.

Paſtor, der, Seelenhirt, lelkipásztor, lelkész, predikátor.

Paſtoral-Klugheit, die, predikátori esméret, értelem.

Paſtoral-Theologie, die, az egyházi hívatal tudománya.

Paſtorat, das, a' predikátori hívatal.

Patent, das, közönséges parancsolat, rendelés; ein Ernennungsbrief, hívatalra kinevező levél; ſt. Privilegium, kirekesztő árulásbeli szabadság.

Pater, der, als Ehrentitel eines Geiſtlichen, Páter, Atyaság.

Paternoſter, das, miatyánk, úri imádság; ein Paternoſter bethen, a' miatyánkót elmondani; ſt. Roſenkranz, olvasó.

Pathe, der und die, Taufzeuge, (Gevatter, Gevatterin), keresztatya, keresztanya; das getaufte Kind, (Göt), keresztfia v. keresztleánya valakinek.

Pathengeld, das, komapénz.

Pathengeſchenk, das, keresztatya vagy keresztanya ajándék.

Pathetiſch, adj., hathatós, nyomós; indúlatoskodó.

Patholog, der, Krankheitskundiger, nyavalyaértő, a' nyavalyák esméretében jártas.

Pathologie, die, nyavalyaesméret tudománya.

Patient, der, beteg.

Patriarch, der, Patriárka.

Patriarchaliſch, adj., patriárkai.

Patriot, der, hazafi.

Patriotiſch, adj., hazafiúi, hazafihoz illő; adv. hazafimódon.

Patriotismus, der, hazafiság, hazafiúság; hazafiszeretet; Patriotismus habend, jó hazafi lenni, hazáját szeretni.

Patrolle, Patrulle, die, kerülő őrök, katona őrző, t. i. éjjel a'városban, v. czirkáló katonák.

Patrolliren, czirkálni, kerülni mint az őrök, az őröket rendre vizsgálni.

Patron, der, Beſchützer, pártfogó, pártoló; Gönner, jóltévő; ſt. Vorſteher, fő valamiben; Grundherr, Kirchenherr, birtokos úr, t. i. az egyházi dolgokra és oda tartozó hívatalok kiosztására nézve.

Patronat, das, pártfogóság, pártolás, birtokosi pártolás.

Patronat-Recht, das, birtokosi v. földesúri pártolás jussa.

Patrone, die, ſt. Modell, mustraforma; Pulverladung, töltés.

Patroninn, die, Beſchützerinn, pártfogó asszony, pártolóné; Gönnerinn, jóltévő asszony; Kirchenherrinn, földes asszonya az egyházi birtokoknak t. i. templomnak, oskolának.

Patrontaſche, die, töltéstartó, patrontás.

Patſchen, locsogni, loccsanni; tapsolni, lubiczkolni a' vízben.

Pauke, die, dob; die Pauke ſchlagen, dobolni.

Pauker, der, dobos.

Pausback, der, pofa.

Pausbackig oder pausbäckig, adj., pofók, pofás.
Pause, die, in der Musik, szünet, szünetjel a' muzsikában, nyugtató jél; im Reden, megszünés, pihenés.
Pausiren, szünni, nyugtatni; megpihenni, megszünni.
Pavedette, die, postagalamb.
Pavian, der, páviánmajom.
Pavillon, der, Lusthaus, kerti múlatóház; sátorfedelü, csúcsos fedél.
Pech, das, szurok; Pech brennen, szurkot égetni.
Pechbaum, der, erdei fenyő, topolyafa.
Pechbrenner, der, szurokégető.
Pechdraht, der, szurkos fonál.
Pechfackel, die, szurokfáklya, szurkos szövétnek.
Pechig, adj., szurkos; adv. szurkosan.
Pechkranz, der, zum Anzünden, szurkos v. gyújtó koszorú.
Pechnelke, die, szurkos mécsvirág.
Pechöl, das, szurokolaj.
Pechschwarz, adj., fekete mint a' szurok.
Pechtanne, Kothtanne, die, szemerkefenyő, jegenyefenyő, keresztesfenyő.
Pedal, das, az orgona lábitója, mellyet lábbal nyomnak.
Pedalharfe, die, lábitós hárfa.
Pedaltaste, die, lábitós taszta.
Pedant, der, oskolatudós.
Pedanterie, die, oskolatudósság, oskolai tudományok mutogatása.
Pedantisch, adj., oskolatudóshoz illő; adv. oskolatudós módjára, oskolatudósként.
Pedell, der, közönséges szolga v. pedellus, p. o. valamelly akadémiában v. Universzitásban.
Pein, die, kín, gyötrelem.
Peinigen, kínzani, gyötreni; mit Bitten jemanden peinigen, kéréseivel terhelni v. gyötreni valakit.
Peiniger, der, kínzó, gyötrő.
Peinigung, die, kínzás, gyötrés.
Peinlich, adj., kínos, gyötrelmes; in den Gerichten, eine peinliche Frage, kínzás által vallatás; peinliches Gericht, főbenjáró v. halálos dolgokat illető törvényszék; st. sehr unangenehm, terhes, keserves; adv. kínosan, gyötrélmesen; halálos módon, halálra; keservesen.
Peinlichkeit, die, kínosság, kínos volta valaminek.
Peitsche, die, korbács, ostor.
Peitschen, megkorbácsolni, megverni.
[illegible]n, Pelekan, der, ein Vogel, pelekán; pelikánfogó, foghúró szerszám.
Pelz, der, st. Fell, szőrösbőr, bundabőr, prémbőr; ein Pelzkleid, bunda v. prémbőrrel béllelt ruha, p. o. mente, ködmen ée.
Pelzchen, das, mentécske, kis mente.
Pelzdecke, die, bundabőr terítő.
Pelzen, st. pfropfen, impfen, bé- v. beléóltani; trop. st. prügeln, megverni.
Pelzer, der, oltó; st. Pfropfreis, oltóág, oltovány.
Pelzfutter, das, bundabélés, prémbélés.
Pelzhändler, der, prém v. bundabőrrel kereskedő.
Pelzhandel, der, prémbőrrel, bundabőrrel kereskédés.
Pelzhandschuh, der, szőrös bőrkesztyü.
Pelzicht, adj., ollyan mint a' prémbőr.
Pelzjacke, die, ködmen, bundabőrrel béllélt újjas dolmány.
Pelzkäfer, der, szücsbogár.
Pelzkamm, der, szőrfésü, kártó.
Pelzkappe, die, prémes sapka.
Pelzkleid, das, bundabéllésüruha v. köntös, p. o. bekes.
Pelzkragen, der, prémgallér.
Pelzmantel, der, posztóbunda.
Pelzmesser, das, oltókés.
Pelzmotte, die, szücsmoly.
Pelzmütze, die, téli süveg, kucsma.
Pelzmuff, (Stutzen), der, szőrös karkesztyü.
Pelzreis, der, oltóág.
Pelzrock, der, bekes, bekecs.
Pelzstiefel, die, bundabőrrel béllett lábbeli.
Pelzwerk, das, kikészitett gyapjas v. szőrös bőr, és abból készült köntös.
Pelzweste, die, ujjatlan ködmen.
Pendel, Pendul, der, Perpendikel, függő billegő, nyugtalan az órában, (a' fal és asztali órában), csavargó nyugtalan, (a' zsebbeli órákban).
Pendeluhr, die, billegős óra, függőbillegőjü óra.
Pennal, das, Federscheide, pennatartó.
Pension, die, Jahrgehalt, der, érdemfizetés, érdemhópenz, penzió; st. Kostgeld, élelemfizetés; st. Erziehungsanstalt, nevelő intézet.
Pensionär, der, Kostgänger, asztalon lévő, asztaltartó (kosztos).
Pensioniren, érdemhópénzt rendelni valakinek.
Pensionirt, adj, a' ki hivatalból nyu-

gadalomra lépvén érdemhópénzt nyert, érdemhópénzes. penziós.
Penſionsanſtalt, die, nevelő intézet.
Perception, die, kézhezvétel; tudatos képzet, tudattalvaló képzet.
Pergament, das, pergamen, sziron bőr.
Pergamentband, der, pergamenkötés,
Pergamenten, adj., pergamenbólvaló. sziron bőrkötés.
Pergamenthaut, die, (Anat.), lantornabőr.
Pergamentmacher, der, pergamenkészitő.
Periode, die, d. i. Zeitkreis, idő- v. korszakasz; Wortkreis, körmondás, körbeszéd, kerek beszéd.
Periodiſch, adj., was zu gewiſſen Zeiten geſchiebt, wiederkehrt, z. B. periodiſche Krankheiten, kerengő, előkerülő v. forduló, forgó, visszatérő p. o. nyavalya; periodiſche Zeitſchriften, kerengő folyóirások; von der Schreibart körbeszédbe vett; adv. z. B. die Krankheit kommt periodiſch, a' nyavalya vissza-visszatér v. meg-megújúl.
Perle, die, gyöngy, drágagyöngy.
Perlen, d. i. Bläschen werfen, pezsegni, mint a' jó v. erős bor, mikor tölti.
Perlenfang, der, gyöngyhalászat.
Perlenfarbe, die, gyöngyszín.
Perlenfarben, adj., gyöngyszínű.
Perlenfiſcher, der, gyöngyhalászó.
Perlenfiſcherei, die, gyönyhalászás.
Perlengräupchen, das, a' legapróbb aprókása.
Perlenhandel, der, gyöngykereskedés.
Perlenhändler, der, Perlenhändlerinn, die, gyöngyel kereskedő, gyöngyáros.
Perlenkrone, die, gyöngyel kirakott korona.
Perlenmuſchel, die, gyönyház, gyöngytermő csiga.
Perlenmutter, die, gyöngyház.
Perlenſchmuck, der, gyöngydrágaság v. ékesség.
Perlenſchnur, die, gyöngyfüzér, egy sor gyöngy.
Perlenſchrift, die, legapróbb irott v. nyomtatott betük v. irás.
Perlgras, das, gyöngypereje, léhapót.
Perlgraupe, die, búzakása, aprókása.
Perlhuhn, das, gyöngytyúk.
Perpendikel, der, függőmérték, függőlék, ponteránymérték, függentyü.
Perpendikulär, adj., függőleges, ponterányos.

Perücke, die, vendéghaj, álhaj, paróka.
Perückenmacher, der, vendéghajkészitő, parókás.
Perückenſtock, der, vendéghajtartó, parókatartó, parókaláb.
Perſianer, Perſer, der, perzsa.
Perſico, der, eine Art Branntwein, baraczkmag rozsólia.
Perſien, das, perzsia.
Perſon, die, személy, forma, alkatás; z. B. ſchön von Perſon ſeyn, szép formájú lenni; klein von Perſon ſeyn, alacsony testü lenni; groß, lang ſeyn von Perſon, nagy, magas lenni személyére v. testalkatására nézve; trop. személy, ember; z. B. eine kleine Perſon, alacsony ember; ohne Anſehen der Perſon, személyválogatás nélkül; ich für meine Perſon, én részemről; in eigener Perſon, személyesen, személy szerént; Grammat. die dritte Perſon, a' harmadik személy.
Perſonale, das, d. i. Gefolge, késérő személyek, késérők; Zahl, Mitglieder, személyek száma; das Perſonale einer Schule, a' tanitók száma valamelly oskolában.
Perſonalien, die, pl. személyes dolgok.
Perſonal-Steuer, die, személyre v. főre vetett adó.
Perſonendichtung, die, személyköltés.
Perſonificiren, személyesitni, személyé tenni valakit az előadásban.
Perſonificirt, adj., személyesitett.
Perſönlich, adj., személyes p. o. gyülölség; eine perſönliche Bekanntſchaft machen, személyesen megesmerkedni valakivel; adv. személy szerént, személyesen.
Perſönlichkeit, die, személyesség, személyt illető dolog; perſönliche Anzüglichkeiten, személysértés, személybántás.
Perſpectiv, das, messzelátó cső v. üveg.
Perſpective, die, látástudomány, messzelátástudomány, (Optika); in der Materei, tárgylátszás tudománya.
Perſpectiviſch, adj., tárgylátszási; adv. tárgylátszás szerént.
Peſt, die, eine anſteckende Krankheit, pestis, döghalál, dögkór; trop. eine gefährliche Sache oder Perſon, z. B. die Peſt des Vaterlandes, a' haza veszedelme v. pestise.
Peſtbeule, Peſtblatter, die, pestises kelevény v. mirigy, hójag, dögvar.
Peſtesſig, der, pestis ellenvaló eczet.
Peſth, Pest, (város).

Peſtilenzialiſch, adj., pestises, dögvészes.
Peſtluft, die, pestises v. megveszett levegő.
Peſtzeit, die, döghalál v. dögvész ideje.
Petarde, die, kaputörő mivszer; Pulverſchwärmer, pattantyú.
Peterſilie, die, petrezselyem.
Petetſchen, die, pl., petécs, patécs.
Petſchaft, das, pecsétnyomó, pecsét.
Petſchaftring, der, pecsétnyomógyürű.
Petſchierſtecher, der, pecsétnyomó metsző, pecsétmetsző.
Petſchierſtöckel, das, pecsétnyomó.
Pfad, der, ösvény, gyalogút.
Pfadlos, adj., járatlan, kietlen, ösvény nélkül való.
Pfäffiſch, adj., papi.
Pfälchen, das, karócska, palánkocska.
Pfählen, megkarózni, karóhoz kötni; Wein pfählen, a' szőlőt megkarózni.
Pfählen, das, die Pfählung, megkarózás.
Pfänden, zálogba elvenni; von jemand. ein Pfand nehmen, valakit megzálogolni.
Pfänden, das, zálogvevés.
Pfänder, der, zálogoló.
Pfänderſpiel, das, zálogosdi, zálogos játék.
Pfändung, die, megzálogolás.
Pfaff, der, pap.
Pfahl, der, karó; zu Palliſaden, palánk; zu einer Brücke, hídláb, czövekláb v. gerenda; um etwas daran zu befeſtigen, ágas; Pfähle zu einer Brücke einſchlagen, a' hídlábakat mivszerekkel leverni; an einen Pfahl ſpießen, valakit karóba húzni.
Pfahleiſen, das, karózó vas.
Pfahlrahme, die, karóverő bak, v. sulyok.
Pfahlwerk, das, an einer Brücke, hídlábak.
Pfahlzaun, der, palánkkerités.
Pfand, das, zálog; etwas zum Pfand geben, valamit zálogba adni; ein Pfand nehmen, zálogot venni; trop. Beweis, Zeichen, záloga, bizonyságjele valaminek; z. B. das Pfand der Liebe, a' szeretet záloga.
Pfandbrief, der, záloglevél.
Pfandbürge, der, kezes.
Pfandinhaber, der, zálogabíró.
Pfandklage, die, zálogillető panasz.
Pfandnehmer, der, zálogvevő.
Pfandrecht, das, zálogjuss, zálogjog.
Pfandſchilling, der, zálogváltság.
Pfandweiſe, adj., zálogúl, zálogképpen.
Pfanne, die, serpenyő, vasserpenyő; zum Braten, lábasserpenyő; an Schießgewehren, puskaserpenyő.
Pfannenherr, der, sóakna birtokosa.
Pfannenrecht, das, sóbányai juss.
Pfannenſchmied, der, serpenyőmíves.
Pfannenſtiel, der, serpenyőnyél.
Pfannkuchen, der, fánk; rántotta, palacsinta.
Pfarramt, das, Pfarrdienſt, der, papi hivatal, papság.
Pfarrdorf, das, templomos helység.
Pfarre, die, papi hivatal.
Pfarrer, der, pap, predikátor.
Pfarrfrau, die, papné, predikátorné.
Pfarrgebühren, die, papi fizetés.
Pfarrgemeinde, die, egyházi község.
Pfarrgut, das, pap földje v. jószága.
Pfarrhauß, das, Pfarrwohnung, die, papház, papi lakóhely, parókia.
Pfarrkind, das, Sohn oder Tochter eines Pfarrers, pap fija v. leánya; ein Eingepfarrter, egyházi község tagja.
Pfarrkirche, die, anyatemplom.
Pfarrſtelle, die, papság.
Pfarrzehent, der, papi tized.
Pfau, der, páva.
Pfauenauge, das, ein Schmetterling, pávaszemes pillangó.
Pfauei, das, pávatojás
Pfaufeder, die, pávatoll.
Pfauhahn, der, hím páva.
Pfaubenne, die, nőstyén páva.
Pfauſchwanz, der, pávafark.
Pfautaube, die, pávafarkú galamb.
Pfebe, die, eine Art Kürbiße mit lappigen Blättern, koronás vagy úri tök.
Pfeffer, der, bors; mit Pfeffer gewürzt, borsos.
Pfefferbaum, der, borsfa.
Pfefferbrühe, die, borsoslév.
Pfefferbüchſe, die, borstartó.
Pfefferkorn, das, borsszem.
Pfefferkraut, das, nagy zászsa, borsos fü; széles levelü rézsucha.
Pfefferkuchen, der, borsos lepény, borsos mézes kalács.
Pfeffermühle, die, borstörő malom.
Pfeffermünze, die, borsos ménta, fodor ménta.
Pfeffern, borsolni, megborsolni; gepfeffert, borsos; trop. gepfeffert ſeyn, d. i. ſehr theuer ſeyn, igen drága v. borsos lenni.
Pfeffernuß, die, mézes mpgyoró.
Pfeffernüßchen, das, mézeskoczka.
Pfefferſchwamm, der, keserü galócza.
Pfeife, die, síp; Tabackspfeife, pipa; st. Röhre, csö, csöve a' takácsoknál.

sípolni; mit dem Munde, fü-
; jemanden pfeifen, valakinek
nteni; wie der Wind durch die
e, süvöltteni mit a' nagy szél,
olyóbis a' levegőben.
das, auf der Pfeife, sípolás;
m Munde, fütyölés; süvöltés.
:ckel, der, pipafedél.
ıtteral, das, síptok, siptartó.
)pf, der, pipafő, pipa.
:acher, der, sípcsináló; pipa-
ó.
ohr, das, pípaszár.
erk, das, in der Orgel, ónsípok
gonában.
der, auf einer Flöte, flótás, sí-
fütyölő, fütyös.
r, nyil; ein Geſtirn, nyílcsil-
.
der, oszlop; der gerade an der
: in die Höhe geht, oszlopfal,
)szlop; trop. ſt. Stütze / osz-
gyámol; des Staates, a' köz-
ág oszlopa v. gyámola.
ıt, das, nyílfu.
n, der, nyílzápor.
ell, adj, d. i. ſehr ſchnell, nyíl-
égű, igen sebes; adv. nyílse-
gel, igen sebesen mint a'
tze, der, nyílas.
ß, der, nyíllövés.
der, fillér, félpénz.
uchſer, der, zsubrák, zsugori,
ösvény.
ıewicht, das, egy negyedrész
ıg.
neiſter, der, adószedő.
der, Koth von Thieren, ganéj,
lóganéj, juhganéj; ſt. Dünger,
ı.
die, juhakol, juhtanya.
, Koth von ſich geben, ganéjla-
ingen, trágyázni, megtrágyáz-
egganéjozni; mit einer Pferche
:hen, z. B. einen Acker, körül
olni p. o a' szántó földet.
das, ló, Accus. lovat ein jun-
ferd, csikó; ein kleines Pferd,
jta ló; ein geſchnittenes, herélt
uf dem Pferde ſitzen, lovon ül-
uf dem Pferde reiten, lovagol-
óháton menni; auf das Pferd
, felülni a' lóra; vom Pferd
, leszállani a' lóról; friſche
unterlegen, lovakat változtat-
in Pferd ſpornen, megsarkan-
i a' lovat; zu Pferde, lovon,
on; zu Pferde dienen, lovas ka-
tona lenni; das Pferd ſatteln, meg-
nyergelni a' lovat; es anſpannen, be-
fogni a' lovat a' kocsiba; zwei Pfer-
de, két ló, egy pár ló befogva;
drei, vier Pferde, három, négy ló.
Pferdchen, das, lovacska, kis ló.
Pferdearbeit, die, lóval való munka;
trop. marha munka, nehéz munka.
Pferdearzt, der, lóorvos.
Pferdebohne, die, kerti disznó bab, ló-
bab.
Pferdedecke, die, lóterítő, lóhara, lo-
takaró, csábrág.
Pferdedieb, der, lótolvaj.
Pferdefleiſch, das, lóhús.
Pferdefliege, die, lócsimbe.
Pferdefuß, der, lóláb.
Pferdefutter, das, lónak való takar-
mány, lóabrak.
Pferdegeſchirr, das, ló szerszám.
Pferdegeſchrei, das, nyerítés.
Pferdegras, das, czirok.
Pferdehaar, das, lószőr.
Pferdehals, der, lónyak.
Pferdehandel, der, lókupeczség, lóval
kereskedés, lócsiszárság.
Pferdehändler, der, lókupecz, lócsiszár.
Pferdehuf, der, lókörőm, pata.
Pferdejunge, der, csikós bojtár.
Pferdekaſtanie, die, (Roßkaſtanie), vad
gesztenye.
Pferdekenner, der, lovakhoz értő.
Pferdeknecht, der, lovász inas.
Pferdekopf, der, lófő, lófej.
Pferdemähne, die, löserény.
Pferdemarkt, der, lóvásár.
Pferdemilch, die, lótéj.
Pferdemiſt, der, lóganéj.
Pferderennen, das, lófuttatás, verseny-
futtatás.
Pferdeſchweif, der, lófark.
Pferdeſtall, der, lóistálló, lóakol.
Pferdeſtreu, die, lóally szalma.
Pferdeſtriegel, der, lókararó.
Pferdetränke, die, lóitató hely, itató-
hely a' lónak.
Pferdezucht, die, lótenyésztetés, lótar-
tás.
Pfiff, der, das Pfeifen, füttyentés, füt-
työlés; ſt. Liſt, Kunſtgriff, ravasz-
ság, fortély; ein Pfiff Wein, félme-
szely bor.
Pfiffig, adj., ravasz, fortélyos.
Pfingſtabend, der, pünkösd szombatja.
Pfingſtblume, die, bazsarózsa, bazsál.
Pfingſten, die, pünkösd.
Pfingſtfeiertag, der, pünkösd innepe.
Pfingſtfeſt, das, pünkösd.
Pfingſtmonat, der, pünkösd hava.

Pfingstmontag, der, pünkösd hétfője.
Pfingstsonntag, der, pünkösd vasárnapja.
Pfingstwoche, die, pünkösd hete.
Pfirsiche, die, őszi baraczk, szőrös baraczk.
Pfirsichbaum, der, őszibaraczkfa.
Pfirsichblüthe, die, baraczkvirág.
Pfirsichkern, der, baraczkmag.
Pflänzchen, das, plántácska, növényke.
Pflästerchen, das, flastromocska.
Pfläumchen, das, Pflaumfederchen, pejhecske, pehejke; eine kleine Pflaume, egy kis szem szilva, szilvácska.
Pflanze, die, plánta, növevény; eine Pflanze setzen, plántát ültetni, versetzen, általültetni.
Pflanzen, ültetni, plántálni.
Pflanzen, das, ültetés, plántálás.
Pflanzenbeet, das, meleg- v. növényágy.
Pflanzenfloh, der, kerti balha.
Pflanzenkenner, der, füvész.
Pflanzenkenntniß, die, füvészség, Botánika.
Pflanzenleben, das, a' növevénynek élete, tengődés; trop. ein Pflanzenleben führen, tengődni.
Pflanzenlehre, die, füvésztudomány.
Pflanzenreich, adj., növevényekkel gazdag, növevényes, plántákkal bővelkedő.
Pflanzenreich, das, növevények országa.
Pflanzensaft, der, plántanedv.
Pflanzensalz, das, növevénysó.
Pflanzer, der, ültető, termesztő, vető, plántáló.
Pflanzgarten, der, veteményes v. plántás kért.
Pflanzreis, das, oltóág, plántaság, csemete.
Pflanzschule, die, csemeteoskola.
Pflanzstadt, die, gyarmat, újülés, új lakosok letelepedése, sállitványa.
Pflanzung, die, das Pflanzen, ültetés, plántálás; der angepflanzte Ort, beültetett hely p. o. cseresnyé, almafákkal ée.
Pflaster, das, a) flastrom; Pflaster auflegen, flastromot tenni reá; b) auf Gassen, út kirakás, kőkirakás.
Pflasteramme, die kőleverő sulyok.
Pflasterer, der, útkirakó, útczakirakó.
Pflastergeld, das, Pflastermauth, die, útkirakás vámja.
Pflastern, kirakni az útat t. i. kővel.
Pflastern, das, kővelvaló kirakás.
Pflasterstein, der, pallókő, kiraknivaló kő v. kövek.
Pflastertreter, der, csavargó, henyélő, kóborló.
Pflasterung, die, kövelkirakás.
Pflaume, die, eine Feder, pehej, pejh; eine Frucht, szilva.
Pflaumenbaum, der, szilvafa.
Pflaumenkern, der, szilvamag.
Pflaumenkuchen, der, szilvás lepény v. rétes.
Pflaumenmus, das, szilvapép.
Pflaumfeder, die, pejh, pehej.
Pflaumfederchen, das, pejhecske.
Pflege, die, Pflegung, Wartung, z. B. des Ackers, mivelés, megmunkálása p. o. a' földnek; Abwartung, velebánás, ápolgatás, gondviselés; st. Gegend, környék, megye, tájék.
Pflegeältern, die, gyámszülék.
Pflegekind, das, fogadott gyermek.
Pflegemutter, die, gyámanya.
Pflegen, st. gewohnt seyn, szokni, megszokni valamit; ich pflege, szoktam; st. sorgen für etwas, gondját viselni, ápolgatni; seine Gesundheit pflegen, az egésségére vigyázni; sich pflegen, kedvére élni, jól élni; einen Kranken, a' beteget ápolgatni; abwarten, z. B. seines Amtes, hivatalában eljárni; der Ruhe pflegen, nyúgodalomnak adni magát; Umgang pflegen, társalkodni valakivel.
Pflegen, das, s. Pflege.
Pfleger, der, gondoskodó, gondviselő, ápolgató; mivelő, munkaló; st. Erzieher, nevelő.
Pflegesohn, der, fogadott fiú.
Pflegetochter, die, fogadott leány.
Pflegevater, der, gyámatya.
Pfleglos, adj., gyámoltalan.
Pflegung, die, velebánás, ápolgatás, fenntartás.
Pflicht, die, kötelesség; es ist meine, deine Pflicht, az én kötelességem, a' te kötelességed; seine Pflicht erfüllen, kötelességét telyesíti v. megtenni; seine Pflicht nicht erfüllen, kötelességét nem telyesíti, elmúlasztani kötelességét; in Pflicht stehen, hivatalban lenni.
Pflichtanker, der, Hauptanker, öreg v. legnagyobb vasmacska.
Pflichtbar, adj., köteles.
Pflichtbrüchig, adj., hűségtelen, álnok.
Pflichteifer, der, hivatalos kötelességének szoros betöltése.
Pflichtfrei, adj., kötelességtől ment, kötelessége v. esküvése alól feloldoztatott.
Pflichtgefühl, das, kötelesség érzése.

Pflichtig, adj., köteles, tartozó.
Pflichtleiſtung, die, kötelességtétel, kötelességnek véghezvitele; hívatalraváló feleskűvés.
Pflichtliebe, die, kötelességi buzgóság.
Pflichtlos, adj., kötelességtől ment, nem köteles.
Pflichtloſigkeit, die, nem kötelezteté.
Pflichtmäßig, adj., kötelességi, kötelességes, kötelesség szerént való; adv. a' mint a' kötelesség kívánja, hivatalosan.
Pflichtmäßigkeit, die, tartozás, illendőség.
Pflichtſchuldig, adj., kötelességi.
Pflichttheil, der, kötelesség része.
Pflichtvergeſſen, adj., kötelesség felejtő, hűségtelen; adv. hűségtelenül, elfelejtkezve kötelességéről.
Pflichtvergeſſenheit, die, kötelességfelejtés.
Pflichtwidrig, adj., kötelesség ellen való, a' kötelességgel ellenkező; adv. kötelesség ellen.
Pflichtwidrigkeit, die, kötelességgel ellenkezés.
Pflock, der, czövek, faszeg.
Pflocken, pflöcken, megczövekelni.
Pflücken, d. i. auslesen, z. B. Salat, szedni, tépni p. o. salátát; abreißen, abbrechen, z. B. Obſt, Blumen pflücken, szaggatni, leszaggatni, szakasztani, leszakasztani p. o. gyümölcsöt, virágot.
Pflücken, das, szedés, tépés, szakasztás, szaggatás.
Pflügen, szántani, megszántani a' földet.
Pflügen, das, szántás.
Pflüger, der, szántó.
Pflügland, das, szántóföld.
Pflug, der, eke.
Pflugbaum, der, ekegerendely.
Pflugeiſen, das, csoroszlya, lemezvas.
Pflugfrohne, die, Pflugfrohndienſt, der, ekével való robotolás.
Pflugmeſſer, das, szántóvas.
Pflugochs, der, szántóökör.
Pflugpferd, das, szántóló.
Pflugrad, das, ekekerék.
Pflugreute, die, eszteke.
Pflugſchar, die, szántóvas.
Pflugſcharre, die, eszteke.
Pflugſterze, die, ekeszarv.
Pflugſtürze, die, korhány, kormánydeszka.
Pflugwage, die, ekejárom.
Pflugwende, die, ekefordítás.
Pförtchen, das, kapucska.
Pförtner, der, kapus.
Pförtnerinn, die, kapusné.
Pfötchen, das, lábacska.
Pforte, die, kapa; die Ottomaniſche Pforte, a' Török udvar.
Pfoſte, die, ajtófél, ajtómellyék; die obere Pfoſte, a' felső küszöb.
Pfote, die, láb, az állatok lábai, lábfej, körőm.
Pfrieme, die, ár, török.
Pfropf, der, Stöpſel, dugó.
Pfropfen, vollſtopfen, belédugni erővel, belé v. teletömni; gepfropft voll; tömve tele; ein Reis in die Spalte eines andern Baumes verſetzen, oltani, ágat más fába oltani.
Pfropfen, das, oltás, béoltás.
Pfropfer, der, oltó.
Pfropfmeſſer, das, oltókés.
Pfropfreis, das, oltóág, oltovány, oltanivaló csemete.
Pfropfwachs, das, oltókenőcs, oltóviasz.
Pfründe, die, egyházi jövedelem, adomány, prebenda.
Pfründner, der, adományból élő.
Pfuhl, der, tó, mocsár, posvány.
Pfuhlig, adj., mocsáros, posványos.
Pfui! Interj., piha! júj!
Pfühl, der, Kiſſen, párna, vánkos, főálly; in der Bauk. ein rundes Glied, párkány, pártázat.
Pfündig, adj., fontos, egy fontos, egy fontnyi.
Pfütze, die, pocsolya, tócsa, pócséta.
Pfützaſt, adj., lucskos.
Pfund, das, eig. ein Gewicht, font, egy font; ein halbes Pfund, félfont; ein Pfund ſchwer, egy fontnyi; trop. Naturgabe, tálentom, adomány, értelemajándék, tehetség; ein Pfund Sterling, egy font Sterling, az Anglusoknál számoló pénz, mely a' mi pénzünk szerént mintegy 10 forint.
Pfundbirne, die, fontos körtvély.
Pfundgewicht, das, mérő font, fontmérték, egy font.
Pfundleder, das, fontos talpbőr.
Pfundſtein, der, fontkő, egy fontot nyomó kő.
Pfundweiſe, adj., fontonként.
Pfuſchen, obenhin machen, imígy amúgy csinálni valamit; ohne Kenntniß machen, öklözni valamit, tudatlanúl készitni; ohne Vorrecht arbeiten, kontárkodni, himpellérkedni.
Pfuſcher, der, ungeſchickter Arbeiter, ügyetlen, tudatlan mesterember, himpellér; von einem Arzte, kuru-

szoló orvos; Jemand, der sein Fach nicht ordnungs- und regelmäßig erlernt hat, kontár, himpellér.

Pfuscherei, schlechte Arbeit, himpellér v. hitvány munka; bei Handwerkern ꝛc., kontárság, himpellérség, kontár munka.

Phänomen, das, jelenség, tünemény, érzéktárgy.

Phantasie, die, ſt. Einbildungskraft, képzőtehetség, képzelőtehetség; ſt. Einbildung, képzelődés, képzelmény; ſt. Erſcheinung, képzelet: ſt. Einfall, Gedanke, gondolat; ſt. Erdichtung, képzet, észköltemény; in der Muſik, muzsikai bolyongás, képzetjátszás; ſt. Verſtandesabweſenheit, eszelősködés, észkóvajgás.

Phantaſiren, z. B. im Fieber, magán kívül lenni, esze nélkül beszélni, eszelősködni; képzelőskedni; in der Muſik, a' muzsikán bolyongani, képzeteket játszani.

Phantaſiren, das, im Fieber, eszén kívül létel, eszelősködés; képzetjátszás.

Phantaſt, der, képzelkedő, képzelősködő.

Phantom, das, látvány, tünemény.

Phariſäer, der, farizéus; trop. ein Gleißner, szín- v. képmutató.

Phariſäiſch, adj, farizéusi; trop. szín- v. képmutatói; adv. farizéusmódon, kép- v. színmutató módon.

Pharmazeutik, die, patikatudomány.

Philantrop, der, emberszerető.

Philolog, der, nyelvvizsgáló, nyelvtudományértő, főképpen a' régi nyelvek tudományában jártas, nyelvész.

Philologie, die, nyelvtudományértés, régi nyelvek tudománya, nyelvészet.

Philologiſch, adj., régi nyelvtudományi, nyelvészeti; adv. nyelvtudományosan.

Philoſoph, der, bölcselkedő, bölcsesség vizsgáló, józan bölcs, filozofus.

Philoſophie, die, bölcselkedés, bölcsesség tudománya, filozofia.

Philoſophiren, bölcselkedni.

Philoſophiſch, adj., bölcselkedési, filozofiai; philoſophiſche Grundſätze, bölcselkedésbeli tételek; adv. bölcselkedve, bölcselkedőhöz illő módon.

Phlegma, das, d. i. wäſſerige Feuchtigkeit, z. B. im Geblüte, turha takony, enyeknedv; Trägheit, Unempfindlichkeit, lassúság, tunyaság, lassú elme, indúlatosságtalanság.

Phlegmatiſch, adj., enyeknedves; tunya, érzéketlen; indúlatosságtalan, p. o. természet; adv. enyelkesen, tunyán, lassú módon.

Phyſik, die, természet tudománya, fizika.

Phyſikaliſch, adj., természettudományi.

Phyſikat, das, orvosi hivatal.

Phyſikus, der, természetvizsgáló; öffentlicher Stadt- oder Landarzt, közönséges orvos, p. o. város, vármegye ée.

Phyſiſch, adj., természeti; adv. természet szerént, természeti módon.

Phyſiognomie, die, Geſichtsbildung, ábrázatalkat, ábrázat vonásai.

Phyſiognomik, die, Geſichts-Meinendeutung, ábrázat magyarázás.

Phyſiognomiker, der, ábrázatmagyarázó.

Phyſiologie, die, természettudománya az élő testeknek.

Phyſiologiſch, adj., az élőtestek természettudományát illető; adv. az élő természettel megegyezőleg.

Piaſter, der, piaszter, ezüst pénz neme.

Pichen, bészurkolni, szurokkal bévonni v. békenni.

Pickelhering, der, Harlekin, alakoskodó.

Pickelhaube, die, sisak.

Picken, felcsipkedni, v. csipkedni, vágni v. vagdalni az orrával, kopácsolni.

Picknick, das, múlató társaság, táncsoló egyesület.

Picket, das, Feldwache, tábori őr, strázsa.

Piedeſtal, das, talpkő, lábító.

Pietiſt, der, Andächtler, kegyeskedő, kegyességét mutogató.

Pietiſtiſch, adj., színlett kegyes, kegyesség színlő; adv. kegyeskedve.

Pikant, adj., ſcharf, éles, csípős, p. o. íz; trop. beißend, szúrós, csípős, sértegető, p. o. beszéd, szó; adv. z. B. pikant ſchmecken, éles, csípős izű lenni; trop. szúrósan, sértve.

Pikanterie, die, Empfindlichkeit, sérteni kívánás, sértőség.

Pike, die, lándzsa, dárda; von der Pike an dienen, közlegénységen kezdeni a' szolgálatot.

Pilger, der, Pilgrim, Wanderer zu Fuß, vándor, vándorló, bujdosó; nur ein Pilger auf der Welt ſeyn, ezen a' világon csak vándorlani; ein Wallfahrer, szarándok.

Pilgerinn, die, vándorló, bujdosó t. i. asszonyszemély.

Pilgerkleid, das, vándorköntös.

Pilgerſchaft, die, vándorlás; um der Religion willen, szarándokoskodás.
Pilgerſtab, der, vándorbot.
Pille, die, pilula, szergolyóbis; trop. sértő szó, szúrás.
Pilot, der, révész
Pilz, der, Pilz, gomba.
Pimpelmeiſe, die, kék czinke.
Pimpernelle, Pimpinelle, die, pimpinella.
Pinie, die, mondola vagy szelíd fenyő.
Pinſel, der, ecset; pemecs, pamacs; Einfaltspinſel, bohó, bongó, buta.
Pinſeln, ecsetelni, imígy amúgy festeni.
Pinte, die, egy pint, egy kupa, az az, két iccze.
Pipe, die, ein großes Weingefäß, tonna, nagy hordó neme; Pfeife, síp, cső, csap.
Pips, der, eine Hühnerkrankheit, píp, a' tyúkok pípje.
Piſang, der, pizáng, pizángfa, pizángalma.
Piſtacie, die, Piſtacienbaum, der, pisztácz, pisztáczfa.
Piſtole, die, pisztoly; arany pénz neme, melly mintegy öt tallért ér.
Piſtolenholfter, der, Piſtolenhalfter, pisztolytok.
Placat, das, eine öffentliche Bekanntmachung, közhirdetmény t. i. melly felsőségtől adatott.
Plache, Pláche, die, térség; ponyva.
Placken, veszödni, bajlódni.
Placker, der, gyötrő, kinzó; Fehler beim Schießen, hibás lövés.
Plackerei, die, veszödtség, bajlódás, húzavona.
Plafond, der, Deckgetäfel, padlázat; fedélpadlázat; Deckengemälde, padlázaton lévő festés.
Plage, die, veszödtség, baj, fáradtságos munka; eine rechte Plage, nagy veszödtség; jeder Tag hat ſeine Plage, minden napnak meg van az ő terhe; Uebel, Unglück, szerencsétlenség, csapás; ſeine Plage haben, veszödni valamivel; zu meiner Plage, bajomra, vesztemre, szerencsétlenségemre.
Plagegeiſt, der, ostrom, gyötrelemszerző.
Plagen, gyötreni, kínzani; ſich plagen, veszödni, bajlódni, bajoskodni; ſich plagen im Leben, nyomorogni, nyomorúságosan élni.
Plagen, das, gyötrés.
Plager, der, gyötrő.
Plan, der, ſt. Ebene, térség, térföld, síkság, rónaság; ein leerer Platz, térhely, valamire rendelt hely; ſt. Grundriß, rajzolat, leírás, módrajz valamire, plánum; ſt. Vorhaben, igyekezet, feltett szándék.
Plan, adj., ſt. eben, sík, egyenes; ſt. deutlich, értelmes, könnyű.
Plane, die, Decke, fedél, boríték.
Planet, der, bojgó csillag, bujdosó csillag, vándorló csillag, planéta.
Planetenbahn, die, a' bojgócsillag útja.
Planetenjahr, das, bojgócsillagzati esztendő.
Planeten-Syſtem, das, bojgócsillagzati alkotvány.
Planiren, ſt. ebnen, egyengetni, kiegyengetni, kisimítni; ein Papier planiren, a' papirost enyves vízbe mártogatni.
Planke, die, palánk; palánkkerítés.
Planlos, adj., vaktábanvaló, meggondolatlan; adv. vaktában, meggondolatlanúl.
Planloſigkeit, die, meggondolatlanság.
Planmäßig, adj., meggondolt, előre elgondolt; adv. meggondolva, előre elgondolva.
Plappern, csacsogni.
Plappern, das, csacsogás.
Plapperer, der, Plappermaul, das, csacsogó, csacska, fecske-locska.
Plapperhaft, adj., csacska, csacsogó, fecsegő, fecske-locska.
Platane, die, boglárfa.
Platina, die, platinaércz, fejérarany.
Platt, adj., ſt. eben, egyenes, sík; flach, lapos, nem magas; ohne Umſtände, egyűgyű, egyenes, egyszerű; deutlich, értelmes, világos; niedrig, alacsony; adv. laposan, lelapulva; egyenesen, nyilván, minden kerengés és simítás nélkül; alacsonyan.
Plattdeutſch, niederdeutſch, adj., alsó németországi; adv. alsó németországi módon.
Platteiße, die, Plattfiſch, der, platájzhal.
Platte, die, Platteiſen, das, téglázóvas; am Kopfe, fötetőn lévő kopaszság; ein flacher Körper, z. B. von Eiſen, pléh, bádog; eine flache Schüſſel, tepsi.
Platten, plätten, eben machen, kiegyengetni, kilapítni; glatt machen, kisimítni; mit den Platteiſen, kivasalni, p. o. a' ruhát; Gold, Silberplätten,

lilapiłni, laposra kiverni p. o. az aranyot, ezüstöt.

Platter, Plätter, der, kilapító; laposra kiverő.

Platten-See, der, Balaton tava.

Platterbſe, die, 'szeges borsó.

Platterdings, adv., egyáltaljában, teljességgel.

Plattfuß, der, lábtalp, széles talpú.

Plattheit, die, Niedrigkeit, laposság.

Plattmeißel, der, lapos véső.

Plattmühle, die, lapító mív.

Plattung, die, Plättung, simítás, kiegyengetés.

Plattwäſche, die, vasalnivaló ruha.

Platz, der, ein breiter, ebener Ort, térhely, térség, szabad térhely; ein grüner Platz, zöld térség, pázsitos hely, pázsit; ein feſter Platz, kerített vagy megerősített hely, vár; ein offener Platz, nem kerített hely; ſt. Sitz, hely, ülő hely; das iſt mein Platz, ez az én helyem; Platz nehmen, leülni; trop. Amt, Würde, hely, rang, hivatal, tisztség; jem. von ſeinem Platz vertreiben, valakit a' hivatalából kinyomni; jem. Bitten Platz geben, engedni v. helyt adni valaki kérésének.

Platz-Commandant, der, a' helybeli őrizet feje v. hadnagya.

Platzen, ſt. ſchallen, durranni, csattanni; berſten, elrepedni, megszakadni, megpukkani; trop. herausplatzen, p. B. im Reden, kiszalasztani valamit a' száján.

Platzen, das, lauter Schall, durránás, csattanás; das Berſten, megrepedés, meghasadás.

Platzgold, das, csörgőarany.

Platzkugel, die, durranó golyóbis.

Platz-Major, der, őrizet vezérje; vár. béli Fő-Strázsamester.

Platzpulver, das, durrogó puskapór.

Platzregen, der, záporeső, zápor.

Plauderer, der, fecsegő, csacsogó.

Plauderei, die, das Plaudern, fecsegés; Schwatzhaftigkeit, csacsogás; leeres Gerücht, költött hír.

Plauderhaft, adj., fecsegő; adv. fecsegve.

Plauderhaftigkeit, die, csacsogóság.

Plauderinn, die, fecsegő t. i. leány, asszony.

Plaudermaul, das, Plaudertaſche, die, fecsegő.

Plaudern, fecsegni, csacsogni; beszélgetni.

Plaudern, das, fecsegés.

Plinze, die, palacsinta.

Plötzlich, adj., hirtelenvaló; eine plötzliche Abreiſe, hirtelenvaló elutazás; eine plötzliche Ankunft, váratlan megérkezés; adv. hirtelen, rögtön, váratlanúl.

Plombiren, megónpecsétezni, ónpecsétet tenni rea; Zähne plombiren, az odvas fogat ezínnel betömni.

Pluderhoſen, die, bugyogó, bő németnadrág.

Plündern, beranben, elragadozni, prédává tenni, megfosztani, elprédálni, elpusztítni; Beute machen, zsákmányolni, rablani.

Plündern, das, rablás, prédálás, zsakmányolás.

Plüſch, der, eine Art wollenen Zeuges, kenderbársony.

Plump, adj., unförmlich, esetlen, idomtalan, otromba, vastag; ſt. hart, kemény p. o. munka; nicht manierlich, rob, durva, pallérozatlan, esetlen; adv. durván.

Plumpheit, die, esetlenség, idomtalanság, otrombaság; durvaság, pallérozatlanság.

Plunder, der, Lumpen, rongy; ſt. werthloſe Sachen, alávalóság, csekélység.

Pöbel, der, köznép, község; der niedrigſte Pöbel, a' nép sepreje.

Pöbelhaft, adj., köznépi, köznéphez illő; adv. köznépi módon.

Pocal, der, pohár, kehely.

Pochen, ſt. klopfen, kopogatni, veregetni, kopogtatni v. kocogtatni, p. o. az ajtón; das Herz pocht, a' szív dobog, ver; zerklopfen, p. B. Erz, Steine, összetörni, széllyelzúzni; ſich verlaſſen, bízni, bizakodni valamibe, támaszkodni valamire; ſt. prahlen, dicsekedni valamivel.

Pochen, das, kopogatás, kocogatás; széllyelzúzás, maga elbízás; dicsekedés.

Pocher, der, kopogató, kocogató; széllyelzúzó; magát hánytató, kérkedő, dicsekedő.

Pocherz, das, széllyelzúznivaló.

Pochmühle, die, érczúzó malom.

Pochtrog, der, zúzóvál, zúzott érczeknek való teknő.

Pochwerk, das, zúzómív, érczzúzó.
Pocke, die, himlő; die Pocken bekommen, himlőzni; die Pocken haben, himlős v. himlőben lenni.
Pockengrube, die, himlőhely.
Pockengrubig, adj., himlőhelyes.
Pockennarbe, die, himlőhely.
Podagra, das, köszvény; das Podagra bekommen, megköszvényesedni; es haben, köszvényes lenni, köszvényben szenvedni.
Podagrisch, adj., köszvényes, köszvénybeli.
Podagrist, der, köszvényes, köszvényben szenvedő.
Pökeln, kádra lesózni p. o. a' húst.
Pökelfleisch, das, lesózott v. kádra sózott hús.
Pol, der, földsark; Nordpol, éjszaki földsark; Südpol, déli földsark.
Polar-Stern, der, sarkcsillag.
Polarzirkel, der, földsarki kör v. abroncslinea.
Polarhöhe, die, földsarki magassága p. o. valamelly helnyek.
Pole, der, lengyel.
Polei, die, csombor, ménta, putnok.
Polen, das, lengyelország.
Poliren, kisimítni, kisikárlani, kipallérozni valamit; trop. kicsinosítni, kipallérozni.
Poliren, das, die Polirung, kisimítás, kipallérozás.
Polirer, der, kisimító, pallérozó.
Politik, die, Staatsklugheit, népkormányzás tudománya, népkormányzó mesterség, politika; trop. Schlauheit, okosság, ravaszság, fortély, eszesség.
Politisch, adj., staatskundig, staatsklug, kormányi, kormányozást illető, köztársasági p. o. törvény; st. listig, schlau, okos, előrenéző, fortélyos, ravasz; od. st. verstellt, tettetett, színlett; adv. kormányi okosság szerént; okosan, előre nézve, fortélyosan.
Politur, die, sikárlat, fenyesség.
Polizei, die, a) Verfassung des Staates, policzia, a' köztársaság alkatása, státus, állapotja; b) Staatsordnung, Ordnung in einer Stadt, közbátorsági rendtartás, városi rendtartás, politia.
Polizeiamt, das, közbátorsági rendtartásra ügyelő tisztség, rendtartó tiszti hivatal.
Polizeibeamte, der, rendtartó tiszt.
Polizei-Collegium, das, rendtartó tanács, közbátorságra ügyelő tanács.
Polizeidirector, der, rendtartó főtiszt.
Polizeidirection, die, rendtartó kar.
Polizeigericht, das, közbátorsági törvényszék.
Polizeigesetz, das, közbátorsági törvény.
Polizeiordnung, die, közbátorsági rendtartás.
Polizeisache, die, közbátorságot illető dolog.
Polizeiwissenschaft, die, közbátorsági rendtartás tudománya.
Polnisch, adj., lengyel, lengyelországi; adv. lengyelül.
Polonoise, die, lengyeltáncz.
Polster, der, vánkos, párna, főally.
Polsterchen, das, vánkoska, párnácska.
Polstern, vánkos módra kitömmi, p. o. a' székkarját vagy ülését; gepolstert, kitömött.
Polsterstuhl, der, vánkosos v. párnás szék.
Polterabend, der, lakadalmat megelőző estve, lakadolom szombatja.
Polterer, der, zsémbes, zsémbelődő, zörgölődő.
Poltergeist, der, st. Gespenst, késértet.
Polterer, zsémbes, zörgölődő.
Polterhaft, adj., zörgölődő, zsémbes; adv. zsémbesen, zörgölődve.
Poltern, lärmen, lármázni, dörömbölni; heftig reden, zsémbelni, zsémbelődni, zörgölődni.
Poltern, das, lárma, dörömbölés
Polternuß, die, tökösdió, olaszdió.
Poltron, der, szájjal vitéz.
Polygamie, die, Vielweiberei, feles nőszés.
Polygon, das, Vieleck, sokszegletű testforma, sokszeglet.
Polyp, der, habarcz; pőfeteg.
Pomade, die, hajkenőcs.
Pomeranze, die, naranca; der Baum, narancsfa; die Blüthe, narancsvirág.
Pomeranzengelb, adj., narancsszínű.
Pomeranzenschale, die, narancshéjj.
Pomp, der, pompa.
Pomphaft, adj., pompás; adv. pompásan.
Ponton, das, Brückenschiff, hídás, hídashajó.
Pontonier, der, hídépitő katona.
Popanz, der, ijjesztő, manó.

Pope, der, pópa, oroszpap.
Populär, adj., közértelmü, köznép értelméhez való, köznéphez alkalmaztatott, felfogható; adv. közértelmüleg, köznéphez alkalmaztatva, felfoghatólag.
Popularität, die, közértelmüség, felfoghatóság; ſt., Volksſprache, köznépi beszédmód; ſt. Leutſeligkeit, nyájasság.
Porcellan, das, die Maſſe, porczellán agyag; das Verfertigte, porczellán; porczellán edények.
Porcellanen, adj., porczellán.
Porcellanerde, die, porczellánföld.
Porcellanfabrik, die, porczellánfábrika.
Porcellan-Niederlage, die, porczellántárbolt.
Porphyr, der, porfirkö.
Porree, der, ein Gartengewächs, póré hagyma.
Port, der, Hafen, révkikötőhely.
Portal, das, pompakapu.
Porto, das, Poſtgeld, pósztapénz, vitelbér.
Portrait, das, (portré) feſtett' kép, arczkép.
Portrait-Maler, der, kép-v. ábrázatfestő.
Portrait-Malerei, die, kép-v. ábrázat festés.
Poſament, das, paszomány.
Poſementirer, der, paszományszövő v. verő, paszományos.
Poſaune, die, nyujtható trombita, púzon.
Poſaunen, trombitálni, púzonozni.
Poſaunenſchnecke, die, kürtcsiga.
Poſe, die, Federkiel, tollszár.
Poſition, die, Stellung, állás, helyheztetés.
Poſitiv, adj., ausgemacht, wirklich, valóságos, meghatározott, állítható; gewiß, bizonyos; adv. bizonnyal, valósággal, állíthatólag; bizonyosan.
Poſitiv, das, hordozható orgona.
Poſitur, die, testállás; helyheztetés, állás.
Poſſe, die, tréfa; eine alberne Poſſe, bolondság; Poſſen reißen, bolondoskodni, bohóskodni; Poſſen! das ſind Poſſen, tréfaság! bolondság.
Poſſen, der, tréfából v. ingerkedésből okozott kár; ellenkedés; jem. etwas zum Poſſen thun, d. i. zum Trotze, valamit valakinek ellenére összujára tenni.
Poſſenhaft, adj., tréfás, nevetséges; adv. nevetségesen, tréfásan.
Poſſenmacher, Poſſenreißer, der, bolondoskodó, tréfáüző.
Poſſenſpiel, das, bolondozás, bohóskodó játék csalfálkodás.
Poſſierlich, adj., nevetséges, furcsa; adv. nevetségesen, furcsán.
Poſſierlichkeit, die, furcsaság.
Poſt, die, eine beſtimmte Summe Geld, pénz summa, summapénz; eine Schuld in drei Poſten bezahlen, valamelly adósságot három fogásban v. summában fizetni le.
Poſt, die, Poſtweſen od. Anſtalt, posta; reitende Poſt, lovas posta; fahrende Poſt, hajtó posta; die Poſt geht, a' posta megy; mit der Poſt geben, senden, postán menni, küldeni; trop. és geht wie auf der Poſt, sebesen megy, mintha postán menne; Poſtwagen, postakocsi; z. B. die Poſt fährt ab, elindúl a' postakocsi; Poſt-Station, postajárás; Poſthaus, postaház; ſt. Nachricht, hir, tudosítás.
Poſtamt, das, postahivatal.
Poſtbeamter, der, postatiszt.
Poſtbedienter, der, postalegény.
Poſtbericht, der, postatudósítás.
Poſtbothe, der, gyalogposta.
Poſt-Chaiſe, die, (olv. posztsézo) postakocsi.
Poſt-Cours, der, postajárás.
Poſt-Director, der, igazgató főpostamester.
Poſtement, das, talp, talpkö.
Poſten, der, übh. állóhely, hely; beſ. von Soldaten, rendelt hely, örhely, örizethely, örizet, strázsa; ein ſchwacher Poſten, gyenge örizet; Poſten ausſtellen, kiállitni az örizeteket; auf ſeinen Poſten gehen, kirendelt helyére állani v, menni; dort bleiben, kirendelt helyén maradni; ihn verlaſſen, elhagyni a' kirendelt helyét; einen Poſten verſtärken, a' kiállított örizetet szaporitni, erősitni; einen Poſten beſetzen, valamelly helyet örizettel megrakni; den Poſten behaupten, az elfoglalt helyet oltalmazni és megtartani; einen Poſten erobern, az örizettel megrakott v. megerősitett helyet elvenni, bévenni; trop. ſt. Stelle, Amt, hivatal, tisztség; jem. einen ehrenvollen Poſten anvertrauen, tisztességes hivatalba tenni v. hivatalra emelni valakit.

, der, mindennapi hírvivő,
j.
j., postapénztől ment; et-
reí ſchicken, megváltva v.
rt előre lefizetve küldeni
let; adv. megváltva, előre

die, feloldoztatás a' pos-
izetéstől.
)ie, postatereh, egy posta
ıkott tereh.
ıs, postapénz.
der, postatartó, a' posta
.
aus, postaház.
as, postasíp, postakürt.
, predikácsiós könyv.
er, postalegény.
i. ſtellen, helyhezetni.
)ie, helyhezetés, állítás.
)ie, Poſtverzeichniß, levelek
; postamappa, postaföld-

der, postalegény.
die, postakocsi.
der, postamester.
, helyet foglalni.
, die, postákat illető ren-

das, postapapiros.
das, postaló.
as, postajuss.
lovas posta.
as, postahajó.
, der, posta íródeák.
er, posta istálló.
, die, postahely v. állás.
die, postaút.
r, postanap.
as, Forderung, kereset; bei
druckern, felszabadúlási ké-
könyvnyomtatóknál.
kívánni; felszabadúlni az
ól.
er, der, postahelytartó.
, der, postaszekér.
, der, postaváltoztatás.
edény.
ie, hamuzsír.
derei, die, hamuzsírfőzés.
der, hatalmasság.
ausend! einye! ejnye szet-
mi a' lánczos!
, pompa, fényesség, dicső-
nigliche Pracht, királyi pom-
Uppigkeit, bujafény, pom-

tel, der, mennyezet.

Prachtliebe, die, pompázás, fényűzés.
Prachtliebend, adj., pompázó.
Prachtlilie, die, dicsőke.
Prachtvoll, adj., pompás, fényes; adv., pompásan, dicsőn.
Practicabel ſeyn, tehetséges.
Practiciren, ſt. ausüben, véghez vinni, elkövetni, gyakorlani; von Advocaten, ügyet folytatni; von Aerzten, gyógyítni; trop. etwas hinweg practiciren, valamit alattomban eliktatni.
Practiciren, das, eines Advocaten, ügyfolytatás; eines Arztes, orvosi gyógyítás.
Practik, die, véghezvitel, gyakorlás; fortély.
Practikus, der, gyakorlott, jártas költes mindenben; mesterséget gyakorló.
Practiſch, adj., közönséges, életbeli p. o. regula, gyakoroltató, gyagyakorló, cselekedtető; adv. gyakorolva, haszonra fordítva, t. i. a' közönséges életre.
Präcedenz, die, elsőbbség.
Prächtig, adj., pompás, fényes, dicső; adv. pompásan, fényesen.
Prädeſtination, die, előre elrendelés v. elválasztás.
Prädikat, das, in der Logik, mondódott; Titel, czím, bélyeg, külömböztető czím.
Prägen, z. B. Geld, verni p. o. pénzt; ſich etwas ins Gedächtniß prägen, emlékezetébe bényomni.
Präger, der, pénzverő.
Prälat, der, egyházi főrendű személy v. méltóság; die Prälaten, egyházi förendek v. méltóságok.
Präliminarartikel, der, előjáró czikkely.
Prämie, die, Belohnung, jutalom.
Pränumeration, die, elő v. előrefizetés
Pränumeriren, elörefizetni.
Präpariren, készítni.
Präpoſition, die, előljáró.
Prärogativ, die, elsőség.
Präſent, das, ajándék.
Präſentation, die, bémutatás.
Präſentiren, darſtellen, z. B. zur Aufnahme, bémutatni valakit; ſich präſentiren, mutatni magát, tetszeni, látszani, szembe tűnni; ſich jem. präſentiren, megjelenni valaki előtt; ſt. darbieten, odaadni, altaladni;

das Gewehr präſentiren, a' fegyvert feltartani; vor jem. präſentiren, fegyverrel köszönteni valakit.

Präſentir-Teller, der, valamit bémutató tányér, kínatál.

Präſervativ, das, oltalmazó orvosság, oltalomszer, mentőszer.

Präſident, der, elnök, előülő.

Präſidiren, előülni, p. o. a' tanácsban, előülő.

Präſidium, das, elnökség, előülőség, előülési kormány.

Prätendent, der, jussos, jusstartó valamihez.

Prätendiren, Anſpruch machen, jussát tartani valamihez; ſt. verlangen, kívánni.

Prätenſion, die, Anſpruch auf etwas, jusstartás, jussformálás; ohne Prätenſion, d. i. beſcheiden, magamérséklő, vágytalan.

Prätert, der, szép valaminek.

Präveniren, ſpielen, megelőzni.

Pragmatiſch, adj., oknyomozó, okokat és következéseket nyomozó, p. o. história v. történet előadás.

Prahlen, prangen, glänzen, fényleni, diszleni; kérkedni, dicsekedni valamivel.

Prahlen, das, fénylés, díszlés; kérkedés, dicsekedés.

Prahler, der, dicsekedő, kérkedő, kérkedékeny.

Praterei, die, kérkedés, dícsekedés.

Prahleriſch, adj., kérkedő, dicsekedő, magahánytató.

Prahlhans, der, kérkedő, dicsekedő.

Prahlſucht, die, dicsekedő kórság.

Prahm, der, od. die Prahme, ein plattes Fahrzeug, eine Zsyre, dereglye, hídas hajó, komp.

Prall, adj., ſcharf geſpannt, oder ausgeſtopft, feszes, szoros, merevény.

Prallen, ugrani, pattanni; zurückprallen, visszapattanni, visszaütődni.

Prangen, glänzen, fényleni, diszleni, ragyogni, ékeskedni; mit etwas prangen, valamivel kérkedni, fitogatni, magát mutogatni.

Pranger, der, pelengér, bitófa.

Pranke, die, Klaue, köröm.

Praſer, der, Edelſtein, prázkő, drága kőnem.

Praſſelgold, das, durrogó arany.

Praſſeln, zörögni, csörömpölni.

Praſſeln, das, csörömpölés.

Praſſelnd, adj., zörgő.

Praſſen, tékozolni, tékozlani, pazérlani, tobzódni, vesztegetve élni.

Paſſen, das, tobzódás, tékozlás, vesztegetés.

Praſſer, der, tobzódó, tékozló, vesztegető.

Praxis, die, Uebung, gyakorlás; Erfahrung, tapasztalás, jártasság; Ausübung, gyakorlás hasznavétele valaminek; der Praxis hat, gyakorlott.

Predigen, eig. predikálni, papolni, predikációt v. egyházi beszédet tartani, tanítást tenni; trop. lehren, erinnern, ermahnen, tanítni, oktatni, intemi egyházi beszéd által.

Predigen, das, predikálás, egyházi beszédtartás.

Prediger, der, predikátor, egyházi tanító.

Predigerton, der, predikáló hang.

Predigt, die, predikáczió, egyházi beszéd, tanítás; Predigt halten, predikálni, predikácziót tartani, egyházi tanítás tenni; trop. jem. eine ſcharfe Predigt halten, kemény dorgáló beszédet tartani valakinek.

Predigtamt, das, predikátori hivatal; predikátorság.

Predigtbuch, das, predikácziókönyv.

Predigtſtuhl, der, predikáló szék.

Pregelerbſen, die, pl. pergelt borsó.

Pregeln, pergelni, megpergelni.

Preis, der, ſt. Plünderung, Raub, z. B. eine Stadt den Soldaten Preis geben, a' várost a' katonáknak prédára ereszteni; ſt. Aufopferung, z. B. ſein Leben Preis geben, az életét koczkáztatni; ſich dem Tode Preis geben, magát halálra kitenni; ſt. Belohnung, jutalom, megjutalmaztatás; einen Preis ausſetzen, jutalmat feltenni; den Preis davon tragen, elnyerni a' jutalmat; ſt. Werth einer Sache, ár, ára valaminek; einen Preis ſetzen, beſtimmen, kiszabni, meghatározni valaminek az árát; der Preis iſt gefallen, leszállot az ára; ſt. Lob, Ruhm, z. B. Gott ſey Preis! dícséret Istennek, az Istené légyen a' dicsőség.

Preiſen, dícsérni, magasztalni, p. o. az Istent; jem. glücklich preiſen, valakit szerencsésnek, boldognak tartani v. hirdetni; ein geprieſener Mann, derék ember, a' kit mindenek dícsérnek.

Preisfrage, die, jutalomkérdés, jutalomtétel valamelly kérdésre.
Preisgebung, die, általengedés, koczkáratevés, kitétel a' veszedelemnek.
Preislich, adj., dicséretes, jeles, derék; adv. dicséretesen, jelesen.
Preisschrift, die, die um den Preis kämpft, jutalomnyerésre írt munka; die den Preis erhalten hat, jutalmat nyert munka v. könyv.
Preiswürdig, adj, jutalomra méltó, jutalmat érdemlő dicséretes; adv. dicséretesen, jelesen.
Preiswurdigkeit, die, dicséretes volta valaminek.
Prell, der, die Fläche eines prellgespannten Körpers, feszülettér, kifeszített testnek térsége vagy felülete.
Prelle, die, der Fuchse, rókacsaptatás.
Prellen, z. B. Füchse, felcsaptatni; trop. st. betrügen, rászedni, megrántani, megcsalni valakit.
Prellen, das, felcsaptatás; trop. rászedés, megrántás.
Preller, der, rántó, csaptató; csikaró, pénzcsikaró.
Prellerei, die, rántás, húzás, pénzcsikarás.
Prellschuß, der, visszapattant lövés.
Preßbaum, der, présfa, sajtófa.
Preßbengel, der, a' prés fordítója.
Presse, die, prés, sajtó; Buchdruckerpresse, sajtó, könyvnyomtató sajtó; das Buch ist unter der Presse, a' könyv sajtó alatt van vagy nyomtattik; die Presse verlassen, a' sajtó alól kikerülni, az az, a' könyv ki van nyomtatva; dem Tuche die Presse geben, a' posztót présba tenni, megpréselni; trop. Bedrängniß, szorúltság; nyomorúság, inség.
Pressen, überhaupt, préselni, sajtolni; Wein pressen, bort préselni; trop. sehr dringen, szorongatni, mód nelkül sürgetni, kénszerítni; die Noth preßt mich, a' szükség kénszerit; st. drücken, szoritni, mint a' csizma a' lábát; Matrosen pressen, tengeri hajós legényeket fogdosni erővel.
Pressen, das, der Matrosen, a' tengeri hajós legények fogdosása.
Presser, der, st. Drucker, nyomó, préselő; hajóslegény fogdosó.
Pressung, die, nyomás, sajtolás, préselés.
Preßfreiheit, die, nyomtatásbeli szabadság.
Preßgang, der, fogodás, t. i. katonák v. hajóslegények fogdosása.
Preßhaft, adj., nyomorék; beteges, gyenge.
Preßkopf, der, srófgyűrű, srófdió.
Preßsack, der, nyomózsák.
Preßschraube, die, préssróf, sajtósróf.
Pricke, die, orsóhal.
Prickeln, megszurkálni.
Priester, der, pap, egyházi személy.
Priesteramt, das, papság, papi hivatal.
Priesterehe, die, papi házasság.
Priesterfeind, der, papi ellensége.
Priesterfreund, der, papi barátja.
Priesterhaus, das, papház.
Priesterinn, die, papné, pogánypapné.
Priesterlich, adj., papi, egyházi; adv. papi módon.
Priesterorden, der, papi rend.
Priesterrock, der, papi ruha v. köntös.
Priesterschaft, die, papság, papi hivatal; a' papok.
Priesterstand, der, papi vagy egyházi rend.
Priesterthum, das, papság.
Priesterweihe, die, papfelszentelés, felszentelés a' papságra, béavatás a' papi hivatalba.
Priesterwürde, die, papi méltóság.
Primas, der, prímás; der Primas von Ungarn, Magyar Ország Primása.
Primat, das, Prímásság.
Prima-Wechsel, der, első izbeli váltólevél.
Princip, das, Grund, Grundsatz, elsőtétel, kiinduló tétel, mellyből kiindúl valaki. elev, elve valaminek, fenektétel, kezdet.
Prinzipal, der, Lehr-, Handlungsherr, gazda, gázdaúr, fő, előljáró princzipális; in der Orgel, felső hang, felső nyolczad.
Prinzipal, adj., fő-, első rangú, első rangbéli.
Prinz, der, jede fürstliche Person, Fő Herczeg, Királyi Herczeg; Sohn eines Fürsten, ifjú Herczeg, Herczegfi, Fejedelmi fija.
Prinzessinn, die, Herczegasszony; Herczegkisasszony.
Prinzmetall, das, elegyréz.
Prior, der, als Titel, perjel, prior, a' klastromban.
Priorat, das, perjelség, priorság.
Priorität, die, Vorrang, elsőség.
Prise, (Prieſe), die, z. B. Schnupftaback, egy szippantat tobák; eine

Prieſe nehmen, egyet csippantani; ein aufgebrachtes feindliches Schiff, elfogott ellenséges hajó, elrablott hajó; eine gute Prſſe, igazságos zsákmány hajó.

Prisma, das, hasábtest, prisma.

Prismatiſch, adj., hasábos.

Pritſche, die, zum Schlagen, verő lapoczka; an einem Schlitten, a' hátulsó ülés a' szánon; in der Wachſtube, alvó pad, padágy.

Pritſchen, meglapoczkázni valakit, lapoczkával megverni.

Privat, adj, magános; geheim, titkos; häuslich, házi, odahaza való.

Privatabſicht, die, magános vagy személyes czél.

Privatandacht, die, házi ahítatoskodás v. áitatosság, magános isteni tisztelet.

Privatangelegenheit, die, magános dolog, személyes ügy.

Privat-Audienz, die, magános v. különös meghallgattatás, t. i. a' fejedelem előtt.

Privat-Communion, die, magános gyónás.

Privaterinnerung, die, magános intés.

Privathaß, der, személyes gyülölség.

Privathaus, das, magános ház.

Privat-Intereſſe, das, magános v. személyes haszna valakinek.

Privatiſiren, magánoskodni, magánosságban élni, közönséges hivatal nélkül lenni.

Privatiſt, der, magános hallgató vagy tanítvány.

Privatleben, das, magánoskodás, magános élet.

Privatlehrer, der, házi vagy magános tanító.

Privatleute, die, pl. magános emberek, hivatalt nem viselők.

Privatmann, der, magános ember, hivatalt nem viselő.

Privatnutzen, der, személyes vagy önnön haszon,

Privatperſon, die, magános személy.

Privatrache, die, személyes bosszuállás.

Privatrecht, das, személyes jusz, polgari juss.

Privatſache, die, magános dolog, személyes ügy; häusliche Angelegenheit, házi dolog.

Privatſchatz, der, magános vagy személyes kincs.

Privatſchüler, der, magános leczkéket hallgató, magános tanítvány.

Privatſchuld, die, magános v. személyes adósság.

Privatſtand, der, magános élet, magánoskodás, magány.

Privatſtunde, die, magános óra vagy tanítás.

Privatumſtände, die, pl. magános vagy különös környülállások.

Privatunterricht, der, magános tanitás.

Privatvermögen, das, magános vagy személyes vagyon vagy jószág.

Privet, das, d. i. Abtritt, árnyékszék.

Privilegiren, jussal megajándékozni valakit, privilégiumot v. szabadságot adni valakinek valamire.

Privilegirt, adj., jussal megajándékoztatott vagy biró.

Privilegium, das, juss valamire, szabadság; privilegiom.

Probe, die, ſt. Verſuch, próba, próbatétel; Probe von etwas ablegen, próbát adni valamiből; Probe für das Gold, Silber, arany, vágy ezüst próba; Gold, das die Probe hält, ollyan arany, melly kiállja a' próbát; zur Probe, próbára, próbául; ſt. Beweis, bizonyság; próbatétel; Kennzeichen, jel, jelenség; Proben ſeines Fleißes ablegen, bizonyságát mutatni szorgalmatosságának; Proben von Waaren der Kaufleute, mustra, próbamustra p. o. a' portékából.

Probeblatt, das, próbalevél vagy nyomás.

Probebogen, der, próbaív, mutatóív vagy árkus, p. o. a' nyomtatásból.

Probejahr, das, próbaesztendő.

Proben, próbálni, megpróbálni.

Probepredigt, die, próbapredikáczió.

Probeſchrift, die, próbairás.

Probeſchuß, der, próbalövés, fegyverfuttatás.

Probeſilber, das, próbás ezüst.

Probeſtein, der, próbakő.

Probeſtück, das, próbadarab.

Probezeit, die, próbaidő.

Probezinn, das, próbás czin.

Probiren, megbróbálni, próbálni; ſt. prüfen, próbára venni, megvizsgálni, megpróbálni; von Speiſen ꝛc., megkóstolni.

Probiren, das, próbálás, megpróbálás, megvizsgálás.

Probirer, der, próbáló, próbálómester.

Probirgewicht, das, próbafont, próbamérő.
Probirkunſt, die, próbáló mesterség.
Probirnadel, die, próbáló tű.
Probirofen, der, érczpróbáló kemencze.
Probirſtein, der, próbakő.
Probirwage, die, próbamérő.
Problem, das, Aufgabe, feladás, feladott kérdés, fejtőtétel.
Problematiſch, adj., kétséges, bizonytalan; adv. bizonytalanúl.
Procent, das, századrész.
Proceſſion, die, übb. pompa, pompás, menetel; búcsújárás, búcsú.
Proceſſiren, perlekedni, pert folytatni.
Proceß, der, in der Chemie, velebánás, mód; Rechtshandel, perügy, ügyes bajos dolog, perfolytatás v. folyamat, törvénykedés; Civilproceß, polgári ügy; peinlicher Proceß, főbenjáró ügy; Proceß anfangen, pert kezdeni; führen, folytatni valaki ellen; vertheidigen, valaki ügyét védni; gewinnen, megnyerni a' pert; verlieren, elveszteni a' pert; Proceſſe haben (vom Advokaten), pereket folytatni a' törvényszék előtt; kurzen Proceß machen, a) mit einem Verbrecher, rögtön megítélni a' gonosztévőt és megbüntetni vagy kivégezni; b) mit einer Sache, kurtán fogni valamelly dolgot.
Proceßführung, die, (vom Advokaten), perfolytatás, ügyvédés.
Proceßkoſten, die, perfolytatás költségei.
Proceßordnung, die, perfolyamat rendje.
Proceßſache, die, ügy, perbeli dolog.
Procurator, der, prókátor, úgy folytató; biztos.
Produciren, ſehen laſſen, etwas, mutatni, előadni; ſich produciren, d. i. a) ſich zeigen, magát mutatai; b) ſich auszeichnen, magát megmutatni, valamelly mesteségben.
Product, das, des Landes, termés; die Landesproducte, az ország termései; im Rechnen, öszveség summa.
Profan, adj., weltlich, béavatlan, világi; ſt. gottlos, istentelen.
Profeſſion, die, Metier, mesterség, kézi mesterség, kereset; Profeſſion von etwas machen, mesterséget üzni valamiből; Handwerk, kézi mesterség.
Profeſſioniſt, der, mesterember.
Profeſſor, der, közönséges tanító, professzor.
Profeſſorat, der, Profeſſur, die, professzorság.
Profeß, der, klastrombavaló feleskűvés; Profeß thun, valamelly szerzetbe magát hittel kötelezni.
Profil, das, oldalkép.
Profit, der, ſt. Gewinn, nyereség; oder Nutzen, haszon.
Profitabel, adj., hasznos, nyereségés.
Profitiren, nyerni, hasznát venni.
Profoß, der, katonai tömlöcztartó, porkoláb, poroszló.
Progreß, der, előmenetel.
Progreſſion, die, előrehaladás.
Project, das, elgondolt mód, kicsinált mód valaminek végrehajtására, tanács.
Projectenmacher, der, új-meg uj-tanácsadó.
Projectiren, új-meg új-tanácsot adni.
Prolog, der, kinyitó beszéd.
Prolongation, die, meghosszabítás.
Prolongiren, meghosszabítni.
Promemoria, das, emlékeztető jegyzés.
Promenade, die, sétálás; sétálóhely.
Promotion, die, előmozdítás, feljebb emelés p. o. hivatalra.
Promoviren, jemanden, előmozdítni valamire.
Prophet, der, próféta.
Prophetinn, die, profétaasszony.
Prophetiſch, adj., profetái; adv. profetái módon.
Prophezeien, megjövendölni, jövendölni.
Prophezeiung, die, jövendölés.
Proportion, die, Verhältniß, arány, erány, arányság, erányság, arányosság; nach Proportion, az arányosság szerént, arányosan.
Proportional-Linie, die, arányos linea.
Proportioniren, arányba, mértékerányba venni.
Proportionirt, adj., arányos, erányos.
Propſt, der, prépost.
Propſtei, die, prépostság; prépost lakó helye.
Proſa, Proſe, die, folyóbeszéd.
Proſaiſch, adj., folyó beszédbeli; adv. folyó beszédben.
Proſelyt, der, térthitű, más hitre v. vallásra tért.

Prosodie, die, hang v. szótagmérték.
Prosodisch, adj., hangmértéki.
Prospect, der, kinézés, kilátás.
Protection, die, védelem, óltalom.
Protest, der, Weigerung, Verwerfung, z. B. eines Wechsels, a' váltólevél visszavetése vagy el nem fogadása.
Protestant, der, protestáns.
Protestantisch, adv., protestáns.
Protestation, die, ellenkezés, kikelés valami ellen.
Protestiren, kikelni valami ellen; im freundschaftlichen Sinne, megkövetni és el nem fogadni valamit; einen Wechsel protestiren, a' váltólevél kifizetését el nem fogadni.
Protocoll, das, jegyzőkönyv; etwas zu Protocoll nehmen, valamit a' hivatalos jegyzőkönyvbe béirni.
Protocolliren, hivatalosan béjegyezni.
Protocollist, der, hivatalos béjegyző, béjegyző tiszt.
Protocollmäßig, adj., jegyzőkönyv szerént való.
Protonotarius, der, itélőmester
Proviant, dee, élelem, élés, elelem; tábori eleség.
Proviantamt, das, Verpflegungsamt bei der Armee, élésre vagy eleségre ügyelő tisztség v. hivatal.
Proviant-Commissär, der, élésre v. eleségre ügyelő biztos.
Proviantlieferung, die, eleség szállítás.
Proviant-Schiff, das, eleségszállító hajó.
Proviant-Verwalter, Verpflegungsverwalter, der, eleségre ügyelő tisztartó.
Proviant-Wagen, der, eleséges társzekér.
Proviant-Wesen, das, eleség dolga.
Provinz, die, tartomány.
Provision, die, vorräthiger Proviant, kész eleség, élelem; Vorrath, bőség, elegendőség, gyüjtemény; Profit, nyereség, álj, fáradtságbér.
Provisor, der, Verwalter, tisztartó; Apothekergehülfe, patika gondviselője.
Provisorisch, adj., z. B. eine provisorische Regierung, ideigvaló kormány; adv. azomban, ideigróáig.
Prüfen, megvizsgálni, megpróbálni; sich prüfen, magát megvizsgálni; seine Kräfte prüfen, a' maga erejét megpróbalni.
Prüfen, das, die Prüfung, megvizsgálás, megpróbálás, megvizsgáltatás.
Prügel, der, z. B. zum Schlagen, dorong, huság, fustély; Schlag, verés; Prügel bekommen, verést kapni; Prügel geben, megverni.
Prügelei, die, verekedés.
Prügeln, megverni; megbotozni, meghusángolni.
Prügeln, das, verés, megverés.
Prunelle, Prünelle, die, gyékény.
Prunk, der, Pracht, pompa.
Prunkbett, das, pompaágy.
Prunken, pompázni.
Prunklos, adj., együgyü, pompátlan.
Prunkpferd, das, parádéló.
Psalm, der, zsoltár, ének.
Psalmbuch, das, zsoltáros könyv, zsoltár.
Psalmist, der, zsoltáríró.
Psalter, der, ein musikalisches Instrument bei den Hebräern, kintorna.
Psalmbuch, das, zsoltáros könyv, zsoltár; Blättermagen, bei dem Rindviehe, szászrétü gyomor.
Psychologie, die, lélektudomány.
Publication, die, kihirdetés.
Publiciren, kihirdetni.
Publicist, der, törvényekben jártas.
Publicum, das, Zuhörer, Zuschauer, hallgatók, hallgató közönség, nézők, nézö sokaság; die Leser, olvasó, olvasók, az olvasó közönség; die Mitwelt, közönség, világ, nép; Oeffentlichkeit, közönség, közönséges hely.
Pudding, der, ánglus gombócz.
Pudel, der, pudlikutya.
Puder, der, hajpor.
Puderbeutel, der, hajporzacskó.
Pudermantel, der, porköpönyeg.
Pudern, béhajporozni.
Pudern, das, béhajporozás.
Puderpüster, Puderblaser, der, hajporzóvánkos, hajporfúvó.
Puderschachtel, die, hajporosskatulya.
Puff, der, Schlag, pufogatás; Faustschlag, puff, puffantás; trop. einen Puff aushalten, sokat ki tudni állani; st. Knall, puffanás.
Puffbohne, die, disznóbab.
Puffen, puffanni, megpufogatni.
Puffer, der, mordály.
Puls, der, érverés, érütés; jemanden Puls fühlen, a) eig. valaminek a' verőerét megtapintani; b) uneig. st. prüfen, valakinek a' gondolkozását kitanúlni.
Pulsader, die, verőér, életvér.

Pulsſchlag, der, érverés.
Pult, der, könyvtámasz, pulpitus vagy pulpita.
Pulver, das, por; als Arznei, szerpor, porok; zum Schießen, puskapor.
Pulverflaſche, die, puskaportartó.
Pulverhorn, das, portartó szaru.
Pulverißren, porrá törni.
Pulverkammer, die, puskaporos kamara.
Pulverkarren, der, puskaporos kocsi.
Pulverkorn, das, egy szem puskapor.
Pulvermagazin, das, puskaportár.
Pulvermühle, die, puskapormalom.
Pulvermüller, der, puskaporcsináló.
Pulverthurm, der, puskaporos torony.
Pulvertonne, die, puskaporos hordó.
Pulverwagen, der, puskaporos szekér.
Pulverchen, das, szerporocska.
Pulvern, porrá törni.
Pumpe, die, szivattyú, szivómív, z. B. Luftpumpe, levegő szivatyú; Waſſerpumpe, vizszivómív.
Pumpen, szivattyúzni, kiszivattyúzni, kiszivatni.
Pumpenmacher, der, szivattyú míves;
Pumpenſtange, die, szivattyú rúdja.
Pumpernickel, der, eine Art groben Brodes, derczekenyér; ein Tölpel, bangó.
Punkt, der, pont; es trifft auf einen Punkt zu, pontig vagy pontban megegyez; ein jeder kleiner Theil, z. B. der Zeit, időpont, pont; ein vollſtändiger Redeſatz, egy pont mondás, melly pontal rekesztetik bé; Hauptſatz, czikkely; z. B. die Hauptpunkte des chriſtlichen Glaubens, a' keresztényhitnek fő czikelye; Sache, Umſtand, dolog, környülállás, rész; in dieſem Punkte, ebben a' részben; alle Punkte genau erwägen, minden környülállást szorosan megfontolni; den rechten Punkt treffen, eltalálni a' dolog velejét; auf dem Punkte ſtehen etwas zu thun, éppen hozzá akarni fogni valamihez, éppen azon lenni, hogy —.
Punktiren, pontozni, megpontozni, pontokat rakni.
Punktiren, das, megpotozás.
Punktweiſe, adv., pontonként.
Punktur, die, sajtóközépség.
Punſch, der, puncs, puncsital.
Pupill, der, Pupille, die, tútoros árva, tútorság alatt lévő árva.
Pupillen-Amt, das, árvákra ügyelő tisztség.

Pupillengeld, das, árvák pénze.
Püppchen, das, ein Döckchen, babácska; Liebkoſungswort gegen Kneſet und Mädchen, babácska, babácskám.
Puppe, die, a) Nymphe des Inſectes, báb, pupa, hernyóbáb; b) ein Mädchen, leányka, lyánka; c) Docke, báb, baba.
Puppenſpiel, das, babázás; trop. gyermeki játék, csekélység.
Puppenſtand, der, bei Inſecten, bábkor, bábkori állapotja a' bogaraknak.
Pur, adj., csupa, tiszta p. o. arany; adv. csupán, tisztán, tisztán csak.
Purgenz, die, hashajtó, gyomortisztító.
Purgiren, hasat hajtani, meghajtani a' hasat.
Purgiren, das, hashajtás.
Purgirpille, die, hashajtó pílula.
Purgirpulver, das, hashajtó por.
Purgirtrank, der, hashajtó szer vagy ital.
Purpur, der, d. i. Purpurfarbe, pirosszín, csigavérszín, bíborszín; ein purpurnes Gewand, csigavérszínű ruha, bíborszínű v. bársonyszínű köntös.
Purpurfarbe, die, csigavérszín, pirosbársonyszín.
Purpurfarben, Purpurfarbig, adj., bíborszínű, csigaverszínű, setétpiros, pirosbársonyszínű.
Purpurfärber, der, csigavérszínfestő, bíborszínfestő, piros festő.
Purpurfärberei, die, bíborszínfestés, pirosfestés.
Purpurkleid, das, bíborszín köntös.
Purpurmantel, der, bíborpalást, bíborszín palást.
Purpurmuſchel, die, bársonycsiga.
Purpurn, adj., veres bársonyszínű.
Purpurrock, der, piros bársonyszín köntös.
Purpurroth, adj., csigavérszínű veres.
Purpurſchnecke, die, bársonycsiga.
Puter, Puterhahn, der, kan pulyka, pulyka kakas; die Henne, pulyka.
Putz, der, ékesség, csinosság, dísz; in ſchönem Putze erſcheinen, csinosan felöltözködve jelenni meg.
Putzen, d. i. reinigen, z. B. Bäume putzen, megnyesni a' fákat; ein Licht putzen, elvenni a' gyertya hamvát, gyertyát tisztítni; die Naſe putzen, kifújni v. megtörleni az orrát; den Bart putzen, leberetválni a' szakállát; Kleider, Schuhe putzen, meg-

tisztítni, tisztogatni, ruhát lábbelit; st. ſchmücken, felékesíteni, kicsinosítni.
Putzen, das, megnyesés; tisztítás, megtisztítas; felékesítés.
Putzmacherinn, die, asszony ékesöltözet készítő.
Putzſcheere, die, koppantó, hamvévő.
Putzſtube, die, öltöző szoba.
Putztiſch, der, öltöző asztal.
Putzung, die, tisztítás, ékesítés.
Pyramide, die, kúposlop, kúp, piramis, toronyoszlop, gúla.
Pyramidenförmig, adj., kúpos; adv. kúposan, kúpformán.
Pyrenäen, pl., das Pyrenäiſche Gebirge, a' Pirenéusi hegyek.
Pyrolt, der, (Goldamfel), sárgarigó, sárga arany hégy, sármalinkó.

Q.

Quabbe, die, Wanne an der Kehle des Rindviehes, a' marhának lefüggő tarja, lepenyeg.
Quabbelig, adj., rengő kövérségű.
Quabbeln, kövérség miatt rengeni.
Quackſalber, der, kuruszoló.
Quackſalberei, die, ungeſchickte Heilart, kuruszolás; Heilmittel, kenősenő orvosság.
Quackſalbern, kuruszolni.
Quaderſtein, der, négyszegű kő.
Quadrant, der, negyedrész, karika negyed.
Quadrat, das, négyszegrajz, négy szegű v. négyszeglet rajz, kockalap.
Quadrat-Fuß, oder Quadrat-Schuh, der, négyszegláb, négyszegletű nyom v. láb mérték.
Quadrat-Klafter, die, négyszegöl.
Quadrat-Linie, die, négyszeglinea.
Quadrat-Maaß, das, négyszegmérték.
Quadrat-Meile, die, négyszegmértföld.
Quadrat-Stein, der, négyszegletű v. négyszegű faragott kő.
Quadratur, die, négyszegletesítés, négyszegre vétel.
Quadrat-Wurzel, die, négyszegalj, négyszeggyökér a' számvetésben.
Quadrat-Zahl, die, négyszegszám.
Quadrat-Zoll, der, négyszeghüvelyk, négyszegíz.
Quadriren, négyszegletesítni, négyszegűvé tenni; st. ſich wohin ſchicken, illeni.
Quadrille, die, ein Tanz, négyes táncz.
Quadrupel-Allianz, die, négyes szövetség.
Quaken, von Fröſchen, kuruttyolni, nyogni.
Quaken, das, kuruttyolás, vartyogás.
Quäken, von kleinen Kindern, nyifogni, nyivogni, nyikogni.
Quäken, das, nyifogás, nyikogás, nyivogás.
Quäker, der, kvaker, keresztény felekezet.
Qual, die, eig. gyötrelem; unzig. kin, gyötrődés; zu meiner Qual, gyötrelmemre.
Quälen, kínozni, gyötreni; ſich quälen, magát gyötreni.
Quälen, das, kínzás, gyötrés.
Quäler, der, kínzó, gyötrő.
Qualificiren, d. i. geſchickt machen, illegetni, alkalmatossá tenni valamire, alkalmaztatni; ſich qualificiren, kipallérozni magát, készülni, elkészülni és alkalmatossá tenni magát valamire.
Qualificirt, adj., st. beſchaffen, olyán; geſchickt, alkalmatos; mit Eigenſchaften verſehen, kipallérozott.
Qualität, die, st. Beſchaffenheit, minéműség, tulajdonság; Talent, tökéletesség, tálentom.
Qualm, der, gőz, párázat, párolgás.
Qualmen, gőzölgeni, páralogni.
Qualſter, der, enyves nedv.
Qualvoll, adj., gyötrelmes.
Quantität, die, sokaság; in Quantität, sok; számos, nagy rakás; adv. számosan, bőven, bőséggel.
Quantum, das, összeség, sokaság.
Quarantäne, die, vierzigjährige Geſundheitsprobe, negyvennapi próbavesztegléz.
Quark, der, geronnene Milch, aludttéj.
Quarkkäſe, Quargelkäſe, der, lágysajt, kenősajt.
Quarree, das, im Kriege, négyszegbe állított hadrend v. sereg; ein

Quarre bilden, a' sereget négyszegbe állítni.
Quart, das, negyed, negyedrész; z. B. ein Quart Wein, egy meszely bor, egy pintnek v. kupának negyed része; négy rét, t. i. négyrét össze hajtott árkus papiros; in Quart drucken, negyedrét formában nyomtatni.
Quartal, das, st. Vierteljahr, fertály esztendő; kántorpénz, fertály esztendei fizetés.
Quartal-Besoldung, die, fertály esztendei fizetés.
Quartalgeld, das, kántorpénz, egy fertály esztendőre eső pénz.
Quartal-Rechnung, die, fertály esztendei számvetés v. számadás.
Quartalweise, adj., fertály esztendönként.
Quartaner, der, negyedik oskolai tanúló, negyedik oskolás.
Quartanfieber, das, negyednapi hideglelés.
Quart-Band, Quartant, der, négy rétben lévő könyv, negyedrét könyv.
Quart-Blatt, das, negyedrét levél.
Quarte, die, negyedhang a' muzsikában; im Fechten, megvetés, megbotozás.
Quartett, das, négyes dal.
Quartier, das, d. i. 1) der vierte Theil, negyed rész; daher Quartier oder Quartchen, der vierte Theil eines Quartes, egy pintnek negyed része; 2) Hintertheil des Schuhes, a' saru hátulsó része; 3) Wohnung, bes. eines Fremden oder auf kurze Zeit, szállás, bérlett lakás; sein Quartier wo haben, d. i. wohnen, valakinél lakni, szállást tartani valakinél; im Quartier liegen, (v. Soldaten), kvártélyon lenni; im Winter, téli kvártélyon lenni; kein Quartier finden, nem találni szállást; trop. Quartier geben, d. i. das Leben schonen, Pardon geben, valaki életének megkegyelmezni; kein Quartier (Pardon) geben, valaki életének meg nem kegyelmezni.
Quartierfreiheit, die, szabad lakás v. szállás.
Quartiergeld, das, szállásbér.
Quartiermeister, der, kvártélycsináló a' katonák között.
Quart-Seite, die, egy negyedrét oldal.
Quarz, der, bányavirág, kvarcz.
Quarzicht, adj., kvarczszabású.
Quarzig, adj., kvarczos.
Quassia, die, Bitterholz, keserfa.
Quaste, die, bojt.
Quatember, der, fertály esztendő; kántor böjt, kántor szerda.
Quatembergeld, das, kántorpénz.
Quaterne, die, négy szám a' lotérián.
Quatschlig, adj., rengő kövérségű.
Quecke, die, taraczkgyökér pérjegyökér.
Queckengras, das, taraczk búza, perjetű.
Quecksilber, das, kénesö, kényesö.
Quecksilbererz, das, kénesös érez.
Quehle, Handqueble, die, Handtuch, das, kendő, kéztörlő.
Quellchen, das, forrásocska.
Quelle, die, (der Quell), forrás, kútfő; ein immer fließender Quell, eleven forrás; trop. forrása, kútfeje, eredete valaminek.
Quellen, d. i. hervorfließen, kiforrni, bibuzogni, eredni; st. aufschwellen, feldagadni, felduzzadni; quellen lassen, z. B. Erbsen, megáztatni p. o. a' borsót hogy megdagadjon.
Quellenreich, adj., forrásos, forrásokkal bővelkedő.
Quellwasser, das, forrás; forróvíz.
Quendel, der, kakuk démucska, kakukfű, vad csombor.
Quentchen, das, könting, negyedrész lat.
Quer, adj., keresztűllévő, keresztűlvaló; adv, keresztűl, keresztben.
Querbalken, der, keresztgerenda, mestergerenda.
Querbank, die, keresztpad.
Quere, die, keresztbefekvés; in die Quere, keresztűl, trop. die Kreuz u. die Quer, keresztűl kasúl; jem. in die Quer kommen, valakinek útjába lenni, megakadályoztatni valakit valamiben; es geht mir alles in der Quer, minden dolgom visszafelé megy.
Querfeldein, adv. keresztbe.
Querfinger, der, visszafordult ujj.
Querflötte, die, keresztsip vagy flóta.
Querfurche, die, keresztbarázda.
Quergang, der, keresztút.
Quergasse, die, keresztútcza.
Quergäßchen, das, keresztbemenő köz.
Quergraben, der, keresztbemenő árok.
Querhand, die, keresztbe öszvedugott kéz.
Querhaus, das, keresztbefekvő ház.
Querholz, das, keresztfa.
Querkopf, der, eszelős, hóbortos,

kilapitni, laposra kiverni p. o. az aranyot, ezüstöt.
Platter, Plätter, der, kilapító; laposra kiverő.
Platten-See, der, Balaton tava.
Platterbse, die, szeges borsó.
Platterdings, adv., egyáltaljában, teljességgel.
Plattfuß, der, lábtalp, széles talpú.
Plattheit, die, Niedrigkeit, laposság.
Plattmeißel, der, lapos véső.
Plattmühle, die, lapító mív.
Plattung, die, Plättung, simítás, kiegyengetés.
Plattwäsche, die, vasalnivaló ruha.
Platz, der, ein breiter, ebener Ort, térhely, térség, szabad térhely; ein grüner Platz, zöld térség, pázsitos hely, pázsit; ein fester Platz, kerített vagy megerősített hely, vár; ein offener Platz, nem kerített hely; st. Sitz, hely, ülő hely; das ist mein Platz, ez az én helyem; Platz nehmen, leülni; trop. Amt, Würde, hely, rang, hivatal, tisztség; jem. von seinem Platz vertreiben, valakit a' hivatalából kinyomni; jem. Bitten Platz geben, engedni v. helyt adni valaki kérésének.
Platz-Commandant, der, a' helybeli őrizet feje v. hadnagya.
Platzen, st. schallen, durranni, csattanni; berſten, elrepedni, megszakadni, megpukkani; trop. herausplatzen, z. B. im Reden, kiszalasztani valamit a' száján.
Platzen, das, lauter Schall, durránás, csattanás; das Berſten, megrepedés, meghasadás.
Platzgold, das, csörgőarany.
Platzkugel, die, durranó golyóbis.
Platz-Major, der, őrizet vezérje; vár. béli Fő-Strázsamester.
Platzpulver, das, durrogó puskapór.
Platzregen, der, záporeső, zápor.
Plauderer, der, fecsegő, csacsogó.
Plauderei, die, das Plaudern, fecsegés; Schwatzhaftigkeit, csacsogás; leeres Gerücht, költött hír.
Plauderhaft, adj., fecsegő; adv. fecsegve.
Plauderhaftigkeit, die, csacsogóság.
Plauderinn, die, fecsegő t. i. leány, asszony.
Plaudermaul, das, Plaudertasche, die, fecsegő.
Plaudern, fecsegni, csacsogni; beszélgetni.
Plaudern, das, fecsegés.
Plinze, die, palacsinta.
Plötzlich, adj., hirtelenvaló; eine plötzliche Abreise, hirtelenvaló elútazás; eine plötzliche Ankunft, váratlan megérkezés; adv. hirtelen, rögtön, váratlanúl.
Plombiren, megónpecsétezni, ónpecsétet tenni reá; Zähne plombiren, az odvas fogat ezinnel betömni.
Pluderhosen, die, bugyogó, bő némethadrág.
Plünderer, der, ragadozó prédáló, pusztító.
Plündern, berauben, elragadozni, prédává tenni, megfosztani, elprédálni, elpusztítni; Beute machen, zsákmányolni, rablani.
Plündern, das, rablás, prédálás, zsakmányolás.
Plüsch, der, eine Art wollenen Zeuges, kenderbársony.
Plump, adj., unförmlich, esetlen, idomtalan, otromba, vastag; st. hart, kemény p. o. munka; nicht manierlich, rob, durva, pallérozatlan, esetlen; adv. durván.
Plumpheit, die, esetlenség, idomtalanság, otrombaság; durvaság, pallérozatlanság.
Plunder, der, Lumpen, rongy; st. werthlose Sachen, alávalóság, csekélység.
Pöbel, der, köznép, község; der niedrigſte Pöbel, a' nép sepreje.
Pöbelhaft, adj., köznépi, köznéphez illő; adv. köznépi módon.
Pocal, der, pohár, kehely.
Pochen, st. klopfen, kopogatni, veregetni, kopogtatni v. koczogtatni, p. o. az ajtón; das Herz pocht, a' szív dobog, ver; zerklopfen, z. B. Erz, Steine, összetörni, széllyelzúzni; sich verlaſſen, bízni, bizakodni valamibe, támaszkodni valamire; st. prahlen, dicsekedni valamivel.
Pochen, das, kopogatás, koczogatás; széllyelzúzás, maga elbízás; dicsekedés.
Pocher, der, kopogató, koczogató; széllyelzúzó; magát hánytató, kérkedő, dicsekedő.
Pocherz, das, széllyelzúznivaló.
Pochmühle, die, érczzúzó malom.
Pochtrog, der, zúzóvál, zúzott érczeknekvaló teknő.

Pochwerk, das, zúzómív, érczzúzó.
Pocke, die, himlő; die Pocken bekommen, himlőzni; die Pocken haben, himlős v. himlőben lenni.
Pockengrube, die, himlőhely.
Pockengrubig, adj., himlőhelyes.
Pockennarbe, die, himlőhely.
Podagra, das, köszvény; das Podagra bekommen, megköszvényesedni; es haben, köszvényes lenni, köszvényben szenvedni.
Podagrisch, adj., köszvényes, köszvénybeli.
Podagrist, der, köszvényes, köszvényben szenvedő.
Pökeln, kádra lesózni p. o. a' húst.
Pökelfleisch, das, lesózott v. kádra sózott hús.
Pol, der, földsark; Nordpol, éjszaki földsark; Südpol, déli földsark.
Polar-Stern, der, sarkcsillag.
Polarzirkel, der, földsarki kör v. abroncslínea.
Polarhöhe, die, földsarki magassága p. o. valamelly helnyek.
Pole, der, lengyel.
Polei, die, csombor, ménta, putnok.
Polen, das, lengyelország.
Políren, kisimítni, kisikárlani, kipallérozni valamit; trop. kicsinosítni, kipallérozni.
Políren, das, die Polirung, kisimítás, kipallérozás.
Polírer, der, kisimító, pallérozó.
Politik, die, Staatsklugheit, népkormányzás tudománya, népkormányzó mesterség, politika; trop. Schlauheit, okosság, ravaszság, fortély, eszesség.
Politisch, adj., staatskundig, staatsklug, kormányi, kormányozást illető, köztársasági p. o. törvény; st. listig, schlau, okos, előrenéző, fortélyos, ravasz; od. st. verstellt, tettetett, színlett; adv. kormányi okosság szerént; okosan, előre nézve, fortélyosan.
Politur, die, sikárlat, fenyesség.
Polizei, die, a) Verfassung des Staates, policzia, a' köztársaság alkatása, státus, állapotja; b) Staatsordnung, Ordnung in einer Stadt, közbátorsági rendtartás, városi rendtartás, politia.
Polizeiamt, das, közbátorsági rendtartásra ügyelő tisztség, rendtartó tiszti hivatal.
Polizeibeamte, der, rendtartó tiszt.
Polizei-Collegium, das, rendtartó tanács, közbátorságra ügyelő tanács.
Polizeidirector, der, rendtartó főtiszt.
Polizeidirection, die, rendtartó kar.
Polizeigericht, das, közbátorsági törvényszék.
Polizeigesetz, das, közbátorsági törvény.
Polizeiordnung, die, közbátorsági rendtartás.
Polizeisache, die, közbátorságot illető dolog.
Polizeiwissenschaft, die, közbátorsági rendtartás tudománya.
Polnisch, adj., lengyel, lengyelországi; adv. lengyelül.
Polonoise, die, lengyeltáncz.
Polster, der, vánkos, párna, főally.
Polsterchen, das, vánkoska, párnácska.
Polstern, vánkos módra kitömmi, p. o. a' székkarját vagy ülését; gepolstert, kitömött.
Polsterstuhl, der, vánkosos v. párnás szék.
Polterabend, der, lakadalmat megelőző estve, lakadolom szombatja.
Polterer, der, zsémbes, zsémbelődő, zörgölődő.
Poltergeist, der, st. Gespenst, késértet.
Polterer, szémbes, zörgölődő.
Polterhaft, adj., zörgölődő, zsémbes; adv. zsémbesen, zörgölődve.
Poltern, lármen, lármázni, dörömbölni; heftig reden, zsémbelni, zsémbelődni, zörgölődni.
Poltern, das, lárma, dörömbölés
Polternuß, die, tökösdió, olaszdió.
Poltron, der, szájjal vitéz.
Polygamie, die, Vielweiberei, feles nőszés.
Polygon, das, Vieleck, sokszegletű testforma, sokszeglet.
Polyp, der, habarcz; pőfeteg.
Pomade, die, hajkenőcs.
Pomeranze, die, narancs; der Baum, narancsfa; die Blüthe, narancsvirág.
Pomeranzengelb, adj., narancsszínű.
Pomeranzenschale, die, narancshéjj.
Pomp, der, pompa.
Pomphaft, adj., pompás; adv. pompásan.
Ponton, das, Brückenschiff, hídás, hídashajó.
Pontonier, der, hídépitő katona.
Popanz, der, ijjesztő, manó.

Pope, der, pópa, oroszpap.

Populär, adj., közértelmű, köznép értelméhez való, köznéphez alkalmaztatott, felfogható; adv. közértelműleg, köznéphez alkalmaztatva, felfoghatólag.

Popularität, die, közértelműség, felfoghatóság; ſt., Volksſprache, köznépi beszédmód; ſt. Leutſeligkeit, nyájasság.

Porcellan, das, die Maſſe, porczellán agyag; das Verfertigte, porczellán; porczellán edények.

Porcellanen, adj., porczellán.

Porcellanerde, die, porczellánföld.

Porcellanfabrik, die, porczellánfábrika.

Porcellan-Niederlage, die, porczellántárbolt.

Porphyr, der, porfirkő.

Porree, der, ein Gartengewächs, póré hagyma.

Port, der, Hafen, révkikötőhely.

Portal, das, pompakapu.

Porto, das, Poſtgeld, pósztapénz, vitelbér.

Portrait, das, (portré) festett' kép, arczkép.

Portrait-Maler, der, kép-v. ábrázatfestő.

Portrait-Malerei, die, kép-v. ábrázat festés.

Poſament, das, paszomány.

Poſamentirer, der, paszományszövő v. verő, paszományos.

Poſaune, die, nyujtható trombita, púzon.

Poſaunen, trombitálni, púzonozni.

Poſaunenſchnecke, die, kürtcsiga.

Poſe, die, Federkiel, tollszár.

Poſition, die, Stellung, állás, helyheztetés.

Poſitiv, adj., ausgemacht, wirklich, valóságos, meghatározott, állítható; gewiß, bizonyos; adv. bizonnyal, valósággal, állíthatólag; bizonyosan.

Poſitiv, das, hordozható orgona.

Poſitur, die, testállás; helyheztetés, állás.

Poſſe, die, tréfa; eine alberne Poſſe, bolondság; Poſſen reißen, bolondoskodni, bohóskodni; Poſſen! das ſind Poſſen, tréfaság! bolondság.

Poſſen, der, tréfából v. ingerkedésből okozott kár; ellenkedés; jem. etwas zum Poſſen thun, d. i. zum Trotze, valamit valakinek ellenére v. bosszújára tenni.

Poſſenhaft, adj., tréfás, nevetséges; adv. nevetségesen, tréfásan.

Poſſenmacher, Poſſenreißer, der, bolondoskodó, tréfáúzó.

Poſſenſpiel, das, bolondozás, bohóskodó játék csalfálkodás.

Poſſierlich, adj., nevetséges, furcsa; adv. nevetségesen, furcsán.

Poſſierlichkeit, die, furcsaság.

Poſt, die, eine beſtimmte Summe Geld, pénz summa, summapénz; eine Schuld in drei Poſten bezahlen, valamelly adósságot három fogásban v. summában fizetni le.

Poſt, die, Poſtweſen od. Anſtalt, posta; reitende Poſt, lovas posta; fahrende Poſt, hajtó posta; die Poſt geht, a' posta megy; mit der Poſt geben, senden, postán menni, küldeni; trop. es geht wie auf der Poſt, sebesen megy, mintha postán menne; Poſtwagen, postakocsi; z. B. die Poſt fährt ab, elindúl a' postakocsi; Poſt-Station, postajárás; Poſthaus, postaház; ſt. Nachricht, hir, tudosítás.

Poſtamt, das, postahivatal.

Poſtbeamter, der, postatiszt.

Poſtbedienter, der, postalegény.

Poſtbericht, der, postatudósítás.

Poſtbothe, der, gyalogposta.

Poſt-Chaiſe, die, (olv. posztsézo) postakocsi.

Poſt-Courß, der, postajárás.

Poſt-Director, der, igazgató főpostamester.

Poſtement, das, talp, talpkő.

Poſten, der, fűhy. állóhely, hely; beſ. von Soldaten, rendelt hely, őrhely, őrizethely, őrizet, strásza; ein ſchwacher Poſten, gyenge őrizet; Poſten ausſtellen, kiállitni az őrizeteket; auf ſeinen Poſten gehen, kirendelt helyére állani v, menni; dort bleiben, kirendelt helyén maradni; ihn verlaſſen, elhagyni a' kirendelt helyét; einen Poſten verſtärken, a' kiállított őrizetet szaporitni, erősíteni; einen Poſten beſetzen, valamelly helyet őrizettel megrakni; den Poſten behaupten, az elfoglalt helyet oltalmazni és megtartani; einen Poſten erobern, az őrizettel megrakott v. megerősített helyet elvenni, bévenni; trop. ſt. Stelle, Amt, hivatal, tisztség; jem. einen ehrenvollen Poſten anvertrauen, tisztességes hivatalba tenni v. hivatalra emelni valakit.

ier, der, mindennapi hírvivő,
dó.
adj., postapénztől ment; et-
ſtfrei ſchicken, megváltva v.
bért előre lefizetve küldeni
velet; adv. megváltva, előre
e.
t, die, feloldoztatás a' pos-
fizetéstől.
, die, postatereh, egy posta
rakott tereh.
das, postapénz.
, der, postatartó, a' posta
sa.
das, postaház.
das, postasíp, postakürt.
die, predikácsiós könyv.
der, postalegény.
d. i. ſtellen, helyhezetni.
, die, helyhezetés, állítás.
, die, Poſtverzeichniß, levelek
a; postamappa, postaföld-

, der, postalegény.
e, die, postakocsi.
r, der, postamester.
n, helyet foglalni.
ng, die, postákat illető ren-
.
, das, postapapiros.
, das, postaló.
das, postajuss.
, lovas posta.
das, postahajó.
ber, der, posta íródeák.
der, posta istálló.
n, die, postahely v. állás.
, die, postaút.
der, postanap.
das, Forderung, kereset; bei
chdrucfern, felszabadulási ké-
a' könyvnyomtatóknál.
n, kívánni; felszabadulni az
ból.
ilter, der, postahelytartó.
n, der, postaszekér.
el, der, postaváltoztatás.
, edény.
die, hamuzsír.
ſiederei, die, hamuzsírfőzés.
, der, hatalmasság.
ßtauſend! einye! ejnye szet-
! mi a' lánczos!
ie, pompa, fényesség, dicső-
önigliche Pracht, királyi pom-
. Uppigkeit, bujaság, pom-

ımel, der, mennyezet.

Prachtliebe, die, pompázás, fényűzés.
Prachtliebend, adj., pompázó.
Prachtlilie, die, dicsőke.
Prachtvoll, adj., pompás, fényes; adv., pompásan, dicsőn.
Practicabel ſeyn, tehetséges.
Practiciren, ſt. ausüben, véghez vinni, elkövetni, gyakorlani; von Advocaten, ügyet folytatni; von Aerzten, gyógyítni; trop. etwas hinweg practiciren, valamit alattomban elliktatni.
Practiciren, das, eines Advocaten, ügyfolytatás; eines Arztes, orvosi gyógyítás.
Praktik, die, véghezvitel, gyakorlás; fortély.
Praktikus, der, gyakorlott, jártas költes mindenben; mesterséget gyakorló.
Practiſch, adj., közönséges, életbeli p. o. regula, gyakoroltató, gyagyakorló, cselekedtető; adv. gyakorolva, haszonra fordítva, t. i. a' közönséges életre.
Präcedenz, die, elsőbbség.
Prächtig, adj., pompás, fényes, dicső; adv. pompásan, fényesen.
Prädeſtination, die, előre elrendelés v. elválasztás.
Prädikat, das, in der Logik, mondódott; Titel, czím, bélyeg, különböztető czím.
Prägen, z. B. Geld, verni p. o. pénzt; ſich etwas ins Gedächtniß prägen, emlékezetébe bényomni.
Präger, der, pénzverő.
Prälat, der, egyházi főrendű személy v. méltóság; die Prälaten, egyházi förendek v. méltóságok.
Präliminarartikel, der, előjáró czikkely.
Prämie, die, Belohnung, jutalom.
Pränumeration, die, elő v. előrefizetés
Pränumeriren, előrefizetni.
Präpariren, készítni.
Präpoſition, die, előljáró.
Prärogativ, die, elsőség.
Präſent, das, ajándék.
Präſentation, die, bémutatás.
Präſentiren, darſtellen, z. B. zur Aufnahme, bémutatni valakit; ſich präſentiren, mutatni magát, tetszeni, látszani, szembe tűnni; ſich jem. präſentiren, megjelenni valaki előtt; ſt. darbiethen, odaadni, altaladni;

das Gewehr präſentiren, a' fegyvert feltartani; vor jem. präſentiren, fegyverrel köszönteni valakit.
Präſentir-Teller, der, valamit bémutató tányér, kinatál.
Präſervativ, das, oltalmazó orvosság, oltalomszer, mentőszer.
Präſident, der, elnök, előülő.
Präſidiren, előülni, p. o. a' tanácsban, előülő.
Präſidium, das, elnökség, előülőség, előülési kormány.
Prätendent, der, jussos, jusstartó valamihez.
Prätendiren, Anſpruch machen, jussát tartani valamihez; ſt. verlangen, kivánni.
Prätenſion, die, Anſpruch auf etwas, jusstartás, jussformálás; ohne Prätenſion, d. i. beſcheiden, magamérséklő, vágytalan.
Prätert, der, szép valaminek.
Prävenire, ſpielen, megelőzni.
Pragmatiſch, adj., oknyomozó, okokat és következéseket nyomozó, p. o. história v. történet előadás.
Prahlen, prangen, glänzen, fényleni, diszleni; kérkedni, dicsekedni valamivel.
Prahlen, das, fénylés, diszlés; kérkedés, dicsekedés.
Prahler, der, dicsekedő, kérkedő, kérkedékeny.
Praleréi, die, kérkedés, dícsekedés.
Prahleriſch, adj., kérkedő, dicsekedő, magahánytató.
Prahlhans, der, kérkedő, dicsekedő.
Prahlſucht, die, dicsekedő kórság.
Prahm, der, od. die Prahme, ein plattes Fahrzeug, eine Fähre, dereglye, hídas hajó, komp.
Prall, adj., ſcharf geſpannt, oder ausgeſtopft, feszes, szoros, merevény.
Prallen, ugrani, pattanni; zurückprallen, visszapattanni, visszaütődni.
Prangen, glänzen, fényleni, diszleni, ragyogni, ékeskedni; mit etwas prangen, valamivel kérkedni, fitogatni, magát mutogatni.
Pranger, der, pelengér, bitófa.
Pranke, die, Klaue, köröm.
Praſer, der, Edelſtein, prázkő, drága könem.
Praſſelgold, das, durrogó arany.
Praſſeln, zörögni, csörömpölni.
Praſſeln, das, csörömpölés.
Praſſelnd, adj., zörgő.
Praſſen, tékozolni, tékozlani, pazérlani, tobzódni, vesztegetve élni.
Praſſen, das, tobzódás, tékozlás, vesztegetés.
Praſſer, der, tobzódó, tékozló, vesztegető.
Praxis, die, Uebung, gyakorlás; Erfahrung, tapasztalás, jártasság; Anübung, gyakorlás hasznavétele valaminek; der Praxis hat, gyakorlott.
Predigen, eig. predikálni, papolni, predikációt v. egyházi beszédet tartani, tanítást tenni; trop. lehren, erinnern, ermahnen, tanítni, oktatni, intení egyházi beszéd által.
Predigen, das, predikálás, egyházi beszédtartás.
Prediger, der, predikátor, egyházi tanító.
Predigerton, der, predikáló hang.
Predigt, die, predikáczió, egyházi beszéd, tanítás; Predigt halten, predikálni, predikácziót tartani, egyházi tanítás tenni; trop. jem. eine ſcharfe Predigt halten, kemény dorgáló beszédet tartani valakinek.
Predigtamt, das, predikátori hivatal; predikátorság.
Predigtbuch, das, predikácziókönyv.
Predigtſtuhl, der, predikáló szék.
Pregelerbſen, die, pl. pergelt borsó.
Pregeln, pergelni, megpergelni.
Preis, der, ſt. Plünderung, Raub, z. B. eine Stadt den Soldaten Preis geben, a' várost a' katonáknak prédára ereszteni; ſt. Aufopferung, z. B. ſein Leben Preis geben, az életét kockáztatni; ſich dem Tode Preis geben, magát halálra kitenni; ſt. Belohnung, jutalom, megjutalmaztatás; einen Preis ausſetzen, jutalmat feltenni; den Preis davon tragen, elnyerni a' jutalmat; ſt. Werth einer Sache, ár, ára valaminek; einen Preis ſetzen, beſtimmen, kiszabni, meghatározni valaminek az árát; der Preis iſt gefallen, leszállot az ára; ſt. Lob, Ruhm, z. B. Gott ſey Preis! dícséret Istennek, az Istené légyen a' dicsőség.
Preiſen, dícsérni, magasztalni, p. o. az Istent; jem. glücklich preiſen, valakit szerencsésnek, boldognak tartani v. hirdetni; ein geprieſener Mann, derék ember, a' kit mindenek dícsérnek.

Preisfrage, die, jutalomkérdés, jutalomtétel valamelly kérdésre.
Preisgebung, die, általengedés, koczkáratevés, kitétel a' veszedelemnek.
Preislich, adj., dicséretes, jeles, derék; adv. dicséretesen, jelesen.
Preisschrift, die, die um den Preis kämpft, jutalomnyerésre irt munka; die den Preis erhalten hat, jutalmat nyert munka v. könyv.
Preiswürdig, adj, jutalomra méltó, jutalmat érdemlő dicséretes; adv. dicséretesen, jelesen.
Preiswurdigkeit, die, dicséretes volta valaminek.
Prell, der, die Fläche eines prellgespannten Körpers, feszülettér, kifeszített testnek térsége vagy felülete.
Prelle, die, der Füchse, rókacsaptatás.
Prellen, z. B. Füchse, felcsaptatni; trop. st. betrügen, rászedni, megrántani, megcsalni valakit.
Prellen, das, felcsaptatás; trop. rászedés, megrántás.
Preller, der, rántó, csaptató; csikaró, pénzcsikaró.
Prellerei, die, rántás, húzás, pénzcsikarás.
Prellschuß, der, visszapattant lövés.
Preßbaum, der, présfa, sajtófa.
Preßdengel, der, a' prés fordítója.
Presse, die, prés, sajtó; Buchdruckerpresse, sajtó, könyvnyomtató sajtó; das Buch ist unter der Presse, a' könyv sajtó alatt van vagy nyomattik; die Presse verlassen, a' sajtó alól kikerülni, az az, a' könyv ki van nyomtatva; dem Tuche die Presse geben, a' posztót présba tenni, megpréselni; trop. Bedrängniß, szorúltság; nyomorúság, inség.
Pressen, überhaupt, préselni, sajtolni; Wein pressen, bort préselni; trop. sehr dringen, szorongatni, mód nelkül sürgetni, kénszerítni; die Noth preßt mich, a' szükség kénszerit; st. drücken, szoritni, mint a' csizma a' lábát; Matrosen pressen, tengeri hajós legényeket fogdosni erővel.
Pressen, das, der Matrosen, a' tengeri hajós legények fogdosása.
Presser, der, st. Drucker, nyomó, préselő; hajóslegény fogdosó.
Pressung, die, nyomás, sajtolás, préselés.
Preßfreiheit, die, nyomtatásbeli szabadság.
Preßgang, der, fogodás, t. i. katonák v. hajóslegények fogdosása.
Preßhaft, adj., nyomorék; beteges, gyenge.
Preßkopf, der, srófgyürü, srófdió.
Preßsack, der, nyomózsák.
Preßschraube, die, préssróf, sajtósróf.
Pricke, die, orsóhal.
Prickeln, megszurkálni.
Priester, der, pap, egyházi személy.
Priesteramt, das, papság, papi hivatal.
Priesterehe, die, papi házasság.
Priesterfeind, der, papi ellensége.
Priesterfreund, der, papi barátja.
Priesterhaus, das, paphás.
Priesterinn, die, papné, pogánypapné.
Priesterlich, adj., papi, egyházi; adv. papi módon.
Priesterorden, der, papi rend.
Priesterrock, der, papi ruha v. köntös.
Priesterschaft, die, papság, papi hivatal; a' papok.
Priesterstand, der, papi vagy egyházi rend.
Priesterthum, das, papság.
Priesterweihe, die, papfelszentelés, felszentelés a' papságra, béavatás a' papi hivatalba.
Priesterwürde, die, papi méltóság.
Primas, der, prímás; der Primas von Ungarn, Magyar Ország Primása.
Primat, das, Prímásság.
Prima-Wechsel, der, első ixbeli váltólevél.
Princip, das, Grund, Grundsatz, elsőtétel, kiindúló tétel, mellyből kiindúl valaki. elev, elve valaminek, fenektétel, kezdet.
Prinzipal, der, Lehr-, Handlungsherr, gazda, gázdaúr, fő, elöljáró princzipális; in der Orgel, felső hang, felső nyolczad.
Prinzipal, adj., fő-, első rangú, első rangbéli.
Prinz, der, jede fürstliche Person, Fő Herczeg, Királyi Herczeg; Sohn eines Fürsten, ifjú Herczeg, Herczegfi, Fejedelmi fija.
Prinzessinn, die, Herczegasszony; Herczegkisasszony.
Prinzmetall, das, elegyréz.
Prior, der, alsó Titel, perjel, prior, a' klastromban.
Priorat, das, perjelség, priorság.
Priorität, die, Vorrang, elsőség.
Prise, (Priese), die, z. B. Schnupftaback, egy szippantat tobák; eine

Prieſe nehmen, egyet szippantani; ein aufgebrachtes feindliches Schiff, elfogott ellenséges hajó, elrablott hajó; eine gute Prſſe, igazságos zsákmány hajó.

Prisma, das, hasábtest, prisma.

Prismatiſch, adj., hasábos.

Pritſche, die, zum Schlagen, verő lapocska; an einem Schlitten, a' hátulsó ülés a' szánon; in der Wachſtube, alvó pad, padágy.

Pritſchen, meglapoczkázni valakit, lapoczkával megverni.

Privat, adj, magános; geheim, titkos; häuslich, házi, odahaza való.

Privatabſicht, die, magános vagy személyes czél.

Privatandacht, die, házi ahítatoskodás v. ájtatosság, magános isteni tisztelet.

Privatangelegenheit, die, magános dolog, személyes ügy.

Privat-Audienz, die, magános v. különös meghallgattatás, t. i. a' fejedelem előtt.

Privat-Communion, die, magános gyónás.

Privaterinnerung, die, magános intés.

Privathaß, der, személyes gyülölség.

Privathaus, das, magános ház.

Privat-Intereſſe, das, magános v. személyes haszna valakinek.

Privatiſiren, magánoskodni, magánosságban élni, közönséges hivatal nélkül lenni.

Privatiſt, der, magános hallgató vagy tanítvány.

Privatleben, das, magánoskodás, magános élet.

Privatlehrer, der, házi vagy magános tanító.

Privatleute, die, pl. magános emberek, hivatalt nem viselők.

Privatmann, der, magános ember, hivatalt nem viselő.

Privatnutzen, der, személyes vagy önnön haszon,

Privatperſon, die, magános személy.

Privatrache, die, személyes bosszúállás.

Privatrecht, das, személyes jusz, polgari jusz.

Privatſache, die, magános dolog, személyes ügy; häusliche Angelegenheit, házi dolog.

Privatſchatz, der, magános vagy személyes kincs.

Privatſchüler, der, magános leczkéket hallgató, magános tanítvány.

Privatſchuld, die, magános v. személyes adósság.

Privatſtand, der, magános élet, magánoskodás, magány.

Privatſtunde, die, magános óra vagy tanítás.

Privatumſtände, die, pl. magános vagy különös környülállások.

Privatunterricht, der, magános tanitás.

Privatvermögen, das, magános vagy személyes vagyon vagy jószág.

Privet, das, d. i. Abtritt, árnyékszék.

Privilegiren, jussal megajándékozni valakit, privilégiumot v. szabadaságot adni valakinek valamire.

Privilegirt, adj., jussal megajándékoztatott vagy biró.

Privilegium, das, juss valamire, szabadság; privilegiom.

Probe, die, ſt. Verſuch, próba, próbetétel; Probe von etwas ablegen, próbát adni valamiből; Probe für das Gold, Silber, arany, vágy ezüst próba; Gold, das die Probe hält, ollyan arany, melly kiállja a' próbát; zur Probe, próbára, próbául; ſt. Beweis, bizonyság; próbatétel; Kennzeichen, jel, jelenség; Proben ſeines Fleißes ablegen, bizonyságát mutatni szorgalmatosságának; Proben von Waaren der Kaufleute, mustra, próbamustra p. o. a' portékából.

Probeblatt, das, próbalevél vagy nyomás.

Probebogen, der, próbaiv, mutatóiv vagy árkus, p. o. a' nyomtatásból.

Probejahr, das, próbaesztendő.

Proben, próbálni, megpróbálni.

Probepredigt, die, próbapredikáczió.

Probeſchrift, die, próbairás.

Probeſchuß, der, próbalövés, fegyverfuttatás.

Probeſilber, das, próbás ezüst.

Probeſtein, der, próbakő.

Probeſtück, das, próbadarab.

Probezeit, die, próbaidő.

Probezinn, das, próbás czin.

Probiren, megbróbálni, próbálni; ſt. prüfen, próbára venni, megvizsgálni, megpróbálni; von Speiſen ꝛc., megkóstolni.

Probiren, das, próbálás, megpróbálás, megvizsgálás.

Probirer, der, próbáló, próbálómester.

Probirgewicht, das, próbafont, próbamérő.
Probirkunst, die, próbáló mesterség.
Probirnadel, die, próbáló tű.
Probirofen, der, ércspróbáló kemencze.
Probirstein, der, próbakő.
Probirwage, die, próbamérő.
Problem, das, Aufgabe, feladás, feladott kérdés, fejtőtétel.
Problematisch, adj., kétséges, bizonytalan; adv. bizonytalanúl.
Procent, das, századrész.
Procession, die, übb. pompa, pompás menetel; búcsújárás, búcsú.
Processiren, perlekedni, pert folytatni.
Proceß, der, in der Chemie, velebánás, mód; Rechtshandel, perügy, ügyes bajos dolog, perfolytatás v. folyamat, törvénykedés; Civilproceß, polgári ügy; peinlicher Proceß, főbenjáró ügy; Proceß anfangen, pert kezdeni; führen, folytatni valaki ellen; vertheidigen, valaki ügyét védni; gewinnen, megnyerni a' pert; verlieren, elveszteni a' pert; Proceß haben (vom Advokaten), pereket folytatni a' törvényszék előtt; kurzen Proceß machen, a) mit einem Verbrecher, rögtön megítélni a' gonosztévőt és megbüntetni vagy kivégezni; b) mit einer Sache, kurtán fogni valamelly dolgot.
Processführung, die, (vom Advokaten), perfolytatás, ügyvédés.
Processkosten, die, perfolytatás költségei.
Proceßordnung, die, perfolyamat rendje.
Proceßsache, die, ügy, perbeli dolog.
Procurator, der, prókátor, úgy folytató; biztos.
Produciren, sehen lassen, etwas, mutatni, előadni; sich produciren, d. i. a) sich zeigen, magát mutatai; b) sich auszeichnen, magát megmutatni, valamelly mesterségben.
Product, das, des Landes, termés; die Landesproducte, az ország termései; im Rechnen, öszveség summa.
Profan, adj., weltlich, béavatlan, világi; ſt. gottlos, istentelen.
Profession, die, Metier, mesterség, kézi mesterség, kereset; Profession von etwas machen, mesterséget üzni valamiből; Handwerk, kézi mesterség.
Professionist, der, mesterember.
Professor, der, közönséges tanító, professzor.
Professorat, der, Professur, die, professzorság.
Profeß, der, klastrombavaló feleskűvés; Profeß thun, valamelly szerzetbe magát hittel kötelezni.
Profil, das, oldalkép.
Profit, der, ſt. Gewinn, nyereség; oder Nutzen, haszon.
Profitabel, adj., hasznos, nyereségés.
Profitiren, nyerni, hasznát venni.
Profoß, der, katonai tömlöctartó, porkoláb, poroszló.
Progreß, der, előmenetel.
Progression, die, előrehaladás.
Project, das, elgondolt mód, kicsinált mód valaminek végrehajtására, tanácz.
Projectenmacher, der, új-meg új-tanácsadó.
Projectiren, új-meg új-tanácsot adni.
Prolog, der, kinyitó beszéd.
Prolongation, die, meghosszabítás.
Prolongiren, meghosszabítni.
Promemoria, das, emlékeztető jegyzés.
Promenade, die, sétálás; sétálóhely.
Promotion, die, előmozdítás, feljebb emelés p. o. hivatalra.
Promoviren, jemanden, előmozdítni valamire.
Prophet, der, próféta.
Prophetinn, die, profétaasszony.
Prophetisch, adj., profetái; adv. profetái módon.
Prophezeien, megjövendölni, jövendölni.
Prophezeiung, die, jövendölés.
Proportion, die, Verhältniß, arány, erány, arányság, erányság, arányosság; nach Proportion, az arányosság szerént, arányosan.
Proportional-Linie, die, arányos línea.
Proportioniren, arányba, mértékeránya venni.
Proportionirt, adj., arányos, erányos.
Propst, der, prépost.
Propstei, die, prépostság; prépost lakó helye.
Prosa, Prose, die, folyóbeszéd.
Prosaisch, adj., folyó beszédbeli; adv. folyó beszédben.
Proselyt, der, térthitű, más hitre v. vallásra tért.

Rechtgläubig, adj., igazhitű.
Rechtgläubigkeit, die, igaz hitűség.
Rechthaber, der, makacs állítója valaminek, makacs.
Rechthaberei, die, makacs állítás, állításbeli makacskodás.
Rechthaberisch, adj., makacs állító, állítása mellett makacskodó.
Rechtlich, adj., törvényes, igazságos; gerichtlich, törvénybeli; rechtschaffen, igaz, igazságos, igazságszerető; adv. törvényesen, törvény szerént; igazán, igazságosán.
Rechtlichkeit, die, igazság, igazságosság.
Rechtlinig, adj., egyenes líneájú.
Rechtlos, adj., unrechtmäßig, törvénytelen; der Rechtswohlthat beraubt, jusstalan, jussal nem bíró.
Rechtlosigkeit, die, törvénytelenség, igazságtalanság.
Rechtmäßig, adj., törvényes, törvény szerént való; ein rechtmäßiger Besitzer, Erbe, törvényes birtokos, örökös; eine rechtmäßige Forderung, igazságos v. törvényes kereset; adv. törvényesen, igazságosan.
Rechtmäßigkeit, die, törvényesség; gehörige Beschaffenheit, hitelesség, igazság; illendőség, helyesség.
Rechts, adv., zur rechten Hand, jobbra, jobbkéz felől; nach der rechten Seite, jobbkéz felé.
Rechtsbeflissene, der, törvénytanúló.
Rechtsbeistand, der, prókátor, törvényes szószólló.
Rechtsbescheid, der, törvényes végzés.
Rechtsbeständig, adj., törvényes, jussos, a' törvénnyel megállható.
Rechtschaffen, adj., redlich, igaz, igazságos, feddhetetlen, jámbor, becsületes; adv. gehörig, illendően, jól; emsig, szorgalmatosan, p. o. dolgozni; redlich, igazán, becsületesen.
Rechtschaffenheit, die, jóság, feddhetetlenség, jámborság.
Rechtschreibung, die, helyes irás.
Rechtsconsulent, der, törvénytudó.
Rechtserfahren, adj., törvényben jártas, jussba gyakorlott.
Rechtserfahrenheit, die, törvényben jártasság.
Rechtserklärung, die, a' törvény magyarázatja.
Rechtsfall, der, törvénybeli eset.
Rechtsfrage, die, törvénybeli kérdés.
Rechtsgang, der, törvény folyamatja.
Rechtsgelehrsamkeit, die, juss- v. törvénytudomány.
Rechtsgelehrt, adj., törvény- v. jusstudó.
Rechtsgelehrte, der, törvénytudós.
Rechtsgelehrtheit, die, törvénytudás.
Rechtshandel, der, törvénykezés, per, törvényes ügy.
Rechtshängig, adj., per alatt lévő.
Rechtshülfe, die, törvény segedelme.
Rechtskenntniß, die, törvény esmérete, törvénytudás.
Rechtsklage, die, törvényes per.
Rechtskosten, die, törvénykezésbeli költség.
Rechtskraft, die, törvény ereje.
Rechtskräftig, adj., törvényerejű.
Rechtskunde, die, törvénytudás.
Rechtskundig, adj., törvénytudó.
Rechtslehre, die, törvény- vagy jusstudomány.
Rechtslehrer, der, törvény- v. jusstanító.
Rechtslos, adj., jusstalan.
Rechtslosigkeit, die, jusstalanság.
Rechtsmittel, das, törvényes út vagy mód.
Rechtsordnung, die, törvénybeli rendtartás.
Rechtspflege, die, törvény kiszolgáltatás.
Rechtspflicht, die, jusskötelesség.
Rechtsprechen, törvényt tenni; kimondani a' törvényes ítéletet.
Rechtsprecher, der, ítélettévő.
Rechtsprechung, die, ítélethozás; Gram. helyes kimondás.
Rechtsregel, die, törvénybeli regula.
Rechtssache, die, törvényes dolog.
Rechtsspruch, der, törvénybeli végzés; ítélet.
Rechtsstreit, der, törvénykezés, per; Streit wegen einer richterlichen Sache, törvényes végzés való per.
Rechtsstuhl, der, törvényszék.
Rechtsverdreher, der, törvénycsavaró.
Rechtsverdrehung, die, törvénycsavarás.
Rechtsverständig, adj., törvényértő.
Rechtswegen, (von), adv., igazságosan, törvényesen.
Rechtswissenschaft, die, törvénytudomány.
Rechtswohlthat, die, törvények jótétménye.
Rechtwinkelig, adj., fertályszegletű, egyenes szegletű; adv. egyenes szegletre.
Recidiv, das, Rückfallskrankheit, die, visszaesés t. i. a' betegségbe.
Recipe, das, végy t. i. az orvosságból.

Recitativ, das, énekbeszéd.
Recitiren, elmondani; érzéssel énekelni vagy játszani.
Reclamiren, visszakívánni.
Recognosciren, kivizsgálni, vizsgálóra venni, kikémlelni.
Recollegiren, ſich, a) ſich erholen, z. B. von der Krankheit, felvenni magát; p. o. betegségből; b) ſich faſſen, magához jönni, összeszedni magát.
Recommendation, die, ajánlás.
Recommendiren, ajánlani.
Recompens, das, megjutalmazás, jutalom, pótlék.
Reconvalesciren, felgyógyulni, lábbadozni.
Recreation, die, múlatság.
Recrut, der, újkatona.
Recruiren, katonákat szedni, v. fogni.
Recrutiren, das, Recrutirung, die, katonafogás v. szedés.
Rector, der, oskolarektor, oskolai főtanító, oskolaigazgató; an einer Univerſität, akadémia vagy universzitás rektora.
Recurs, der, visszatérés.
Recuſation, die, magavonogatás.
Redacteur, der, (redaktör), valamelly újságnak vagy korirásnak egyberszedője és kiadója.
Redaction, die, rendbeszedés, kiadás.
Rede, die, das Reden eines Menſchen, beszélő tehetség, beszed, szóllás, szó; jemanden an der Rede erkennen, valakit a' szaváról megesmerni; gebundene Rede, kötött beszéd, vers; ungebundene Rede, folyó beszéd; ſt. Gerücht, hír; es geht die Rede, azt hírlelik, úgy foly a'híre; in üblet Rede ſeyn, d. i. in üblem Rufe, rossz hírben lenni; ſt. Rechenſchaft, z. B. jemanden zur Rede ſetzen, számot kérni valakitől valamiért; jemanden Rede ſtehen, d. i. antworten, számot adni valamiről; ein feyerlicher Vortrag, vor einer Verſammlung, beszed, beszédtartás; eine Rede halten, beszédet tartani.
Redekunſt, die, beszéllésmesterség, beszédmesterség, beszédkészítés vagy szószóllás mestersége.
Reden, beszélni; es läßt mit ſich reden, lehet vele beszélni; anders denken, und anders reden, mást gondolni mást beszélni; Gelegenheit zu reden ſuchen, alkalmatosságot keresni a' beszéllésre; kein Wort mit jemanden reden, egy szót sem szóllani valakivel; trop. z. B. mit ſich reden laſſen, d. i. vernünftige Vorſtellungen annehmen, az okosságnak engedni, elfogadni a' jó, tanácsot; du haſt gut reden, könnyű neked beszélni; in den Wind reden, hijába beszélni, fuira hányni a' borsót; einen feyerlichen Vortrag halten, beszédet tartani; vor dem Volke reden, a' nép előtt v. a' néphez beszédet tartani.
Reden, das, beszéd; aus dem Stegreife, készületlen beszéd.
Redensart, die, beszéd vagy szóllásmódja, szóllás formája, kifejezés.
Redeſcheu, adj., szótalan, szókémellő.
Redetheil, der, beszédrész.
Redeübung, die, beszédbeli gyakorlás.
Redner, der, szószóllo, beszelő, orátor; ein geborner Redner, született a' szószóllásra.
Rednerbühne, die, Rednerſtuhl, der, szószóllósiék.
Redneriſch, adj., szószóllói, bőbeszéllői, orátori; adv. szószóllói módon.
Rednerkunſt, die, szóllómesterség, bőbeszéllőmesterség.
Redigiren, összeszedni, szerkeztetni; eine Zeitſchrift redigiren, valamelly folyóirást összeszedni és kiadni.
Redlich, adj., rechtſchaffen, egyenes szívű, őszinte, becsületes, jámbor, jó; adv. egyenes szívvel, hiven, becsületesen, jámborúl, igazán; es redlich mit jemanden meinen, javát akarni, javára igyekezni valakinek; redlich bezahlen, becsülettel megfizetni.
Redlichkeit, die, egyenes szivűség, jámborság, jóság; alte Redlichkeit, őszinteség.
Redoute, die, eine Art Schanze, sáncneme, sáncbástya; ein maskirter Ball, álorczás bál, redut.
Redouten-Saal, der, redutpalota.
Redſelig, adj., beszédes, bőbeszédű; ſt. geſchwätzig, sokbeszédű.
Reduciren, d. i. zurückführen, vissza vinni; ſt. vermindern, kissebbíteni, kevesíteni, megkissebbíteni, kissebbre venni; von Soldaten, eleregétni a' számából; ſt. herabſetzen, von Münzen, a' becsét leszállítani t. i. a' pénznek.
Reducirt, kissebbre vett.
Reducirung, Reduction, die, becsleszállítása, p. o. a' pénznek; megkissebbítés.
Reel, adj., ſt. zuverläßig, bizonyos; ſt. weſentlich, valóságos, igazi, testes, foganatos; ſt. gründlich, fundamen-

tomos; adv. thätig, valósággal, igazán, tettel.
Refectorium, das, ebédlőház.
Referendár, der, referendárius.
Referent, der, előadó, előterjesztő; Referent in einer Sache seyn, valamelly dolgot előadni, előterjeszteni.
Reff, das, eine mit der Sense parallel gehende Gabel, kaszakampó.
Reflectiren, z. B. die Lichtstrahlen, visszaavetni, a' sugárokról mondatik; nachdenken, elmélkedni, valamiről; Rücksicht nehmen, tekintetbe venni valamit.
Reflexion, die, visszáverődés; elmélkedés, meggondolás; Rücksicht, tekintet; Bemerkung, megjegyzés.
Reform, die, Umänderung, Umbildung, megváltoztatás, változtatás, megjobbítás, javítás.
Reformation, die, úberh. jobbítás, megjobbítás, javítás; in kirchlichen Sachen, vallásbeli jobbítás.
Reformator, der, változtató, megváltoztató, megjobbító.
Reformiren, megváltoztatni, megjobbítni; die kirchlichen Angelegenheiten reformiren, a' vallásbeli dolgokban változtatásokat és jobbításokat tenni.
Reformirt, adj., megváltoztatott, megjobbított.
Reformirte, der, református, Helvéziai vallástételt tartó.
Regale, das, fejedelmi juss, királyi juss.
Regalfolio, das, z. B. ein Buch in Regalfolio, regálformáta, legnagyobb nyomtatásbeli formáta.
Regalpapier, das, regálpapiros.
Rege, adj., megmozdúlt, mozgó; rege seyn, mozgásban lenni; rege werden, megmozdúlni, fellázzadni; rege machen, felindítni, megmozdítni, mozgásba hozni.
Regel, die, szabás, regula, rendszabás; eine Regel geben, regulát szabni; eine Regel beobachten, megtartani a' regulát; keine Regel ist ohne Ausnahme, a' mennyi a' szabás, annyi a' kifogás.
Regelchen, das, regulácska.
Regellos, adj., regulátlan, rendetlen; adv. regulátlanúl, rendetlenül.
Regellosigkeit, die, regulátlanság, rendetlenség.
Regelmäßig, adj., regulás, rendes, rendszabásos; adv. regulásan, rendesen, rendszerént.
Regelmäßigkeit, die, rendesség, helyesség; regulásság, rendesség.
Regen, d. i. bewegen, mozdítni, megmozdítni; sich regen, mozdúlni, megmozdúlni, mozogni.
Regen, der, eső, esső.
Regenbach, der, esőpatak, esővízből áradt patak.
Regenbogen, der, szivárvány.
Regenguß, der, sebes eső, esőszakadás.
Regenkleid, das, Regenmantel, Regenrock, der, esőbevaló ruha, köpönyeg.
Regenmaß, das, Regenmesser, der, esőmérő.
Regenmonat, der, esőző hónap.
Regenschauer, der, futóeső.
Regenschirm, der, kéz-vagy esőernyő, esőmentő, esőellenvaló.
Regent, der, fejedelem, uralkodó, országló; igazgató.
Regentenpflicht, die, országló kötelesség.
Regentinn, die, országló v. fejedelemasszony.
Regentropfen, der, esőcsepp.
Regentschaft, die, országlás, kormányzás.
Regentuch, das, esőellenvaló ruha.
Regenvogel, der, póling.
Regenwasser, das, esővíz.
Regenwetter, das, esősidő, esőre álló idő.
Regenwind, der, esőhozó szél.
Regenwolke, die, esős felhő, terhes felhő.
Regenwurm, der, kukacz, földi giliszta.
Regenzeit, die, esős idő, esőzés ideje.
Regieren, eig. eine Richtung geben, kormányozni, igazgatni; ein Schiff regieren, a' hajót kormányozni; sich regieren, magán uralkodni; als Fürst herrschen, országolni, uralkodni; die Oberhand haben, wie Krankheiten, uralkodni, mint p. o. valamelly nyavalya, döghalál.
Regieren, das, Regierung, die, kormányozás, igazgatás, országlás, uralkodás; das Collegium, kormányszék, országlószék; der Versammlungsort dazu, kormányszék; sich an die Regierung wenden, a' kormányszékhez folyamodni.
Regierer, der, kormányozó, igazgató.
Regiererinn, die, kormányozó t. i. asszony személy.
Regierungsart, die, igazgatásmód.
Regierungsform, die, kormányzás módja v. neme.

Regierungskanzley, die, kormányszéki kanczellária.
Regierungskunſt, die, kormányzás v. uralkodás mestersége.
Regierungslaſt, die, kormányzás vagy igazgatás terhe.
Regierungsrath, der, kormányszéki tanácsos.
Regiment, das, ſt. Regierung, kormányozás, igazgatás; das Regiment im Hauſe, házi kormányozás, házi dolgok igazgatása; die Frau hat das Regiment im Hauſe, az asszony parancsol a' háznál; eine Abtheilung von Soldaten, regement, ezred t. i. gyalog, lovas.
Regimentarzt, der, regement seborvosa.
Regiments-Quartiermeiſter, der, regementkvártélymestere.
Regiments-Pater, der, Feld-Capellan, regement papja, tábori pap.
Regimentstambour, der, regement dobosa.
Regiſter, das, mutató tábla, lajstrom; bei Kaufleuten, számtartó v. jegyzőkönyv; ins Regiſter eintragen, jegyzőkönyvbe béirni; an der Orgel, egy rendbeli hang az orgonában; alle Regiſter ziehen, minden hangot meg eresztení.
Regiſtrator, der, oklevéljegyzője, lajstromozó.
Regiſtratur, die, oklevéltárjegyzés, lajstromozás.
Regiſtriren, az okleveleket lajstromozni.
Reglement, das, (reglemá), ſt. Verordnung, rendelés, parancsolat; rend, rendtartás.
Regnen, esni, t. i. az esőnek; es regnet, esik az eső; es wird heute regnen, ma eső lesz.
Regneriſch, regneriſch, adj., esős; es ſieht regneriſch aus, esőre áll az idő.
Regreß, der, ſt. Zuflucht, menedékhely; Rechtsmittel, törvényes folyamodás; Regreß an jemanden haben, valakihez törvényesen folyamodhatni.
Regulär, adj., regulás, rendes.
Reguliren, z. B. Gränzen, Gränzen, országútakat, határokat elintézni vagy kiszabni.
Regulirung, die, elintézés, elrendelés, eligazítás.
Regung, die, mozgás, gerjedelem.
Reh, das, őz.
Rehbock, der, bakőz.
Rehbraten, der, ungebraten, őz pecsenye; gebraten, őz sült.
Rehfarbe, die, őzszín.
Rehfuß, der, őzláb.
Rehhaar, das, őzszőr.
Rehhaut, die, őzbör.
Rehkalb, das, őzborjú.
Rehkeule, die, őzcomb, őzcsebák.
Rehwildpret, das, ſt. Reh, őz; ſt. Rehfleiſch, őzhús.
Rehzicklein, das, őzvemhe.
Rehziege, Rehgeiß, die, nőstényőz.
Rehziemer, der, őzcsimer.
Reibaſch, die, bostörő, (borstörő), cserépmozsár.
Reibeiſen, das, reszelő, p. o. tormareszelő.
Reibekeule, die, mozsártörő.
Reiben, dörgölni, dörzsölni, p. o. szemét; wund reiben, feldörgölni a' testét; trop. ſich an jemanden reiben, t. i. reizen, valakit ingerleni, sértegetni; Kräu reiben, tormát reszelni; Farben reiben, a' festéket porrá törni.
Reiben, das, dörgölés, dörzsölés, törés.
Reiber, der, törő.
Reibeſtein, der, törőkő.
Reibung, die, dörzsölés, reszelés.
Reich, adj., gazdag, dús; ſehr reich, dús gazdag; reich an Geld, nagy pénzű, pénzes; reich machen, meggazdagítni; reich werden, meggazdagodni; reich ſeyn, gazdag lenni; trop. Ueberfluß habend, gazdag, bővelkedő, bő; ſehr reiche Früchte, bő termés; in Menge vorhanden, gazdag, sok, bő; reiche Beute, gazdag zsákmány; ſt. koſtbar, drága p. o. matéria.
Reich, das, ſt. Regierung, országlás, uralkodás; jemanden das Reich übertragen, általadni valakinek az országlást; ſt. Land, birodalom, ország; trop. das Reich Gottes, az Isten országa; menyország; das römiſche Reich, (Deutſchland), német Birodalom, Német Ország.
Reiche, der, gazdag ember, a' gazdag.
Reichen, erſtrecken, érni valakivá, kiterjedni, kinyúlni valamelly helyig; das Waſſer reicht bis an den Hals, a' víz nyakig ér; ſo weit kann ich nicht reichen, annyira nem ér a' kezem; ſt. darreichen, nyújtani, odanyújtani, oda adni; jemanden die Hand reichen, valakinek a' kezét nyújtani; genug ſeyn, elég lenni, beérni vala-

mivel, valamire; damit reiche ich nicht aus, ezzel be nem érem; der Zeug reicht nicht zu dem Kleide, nem elég ez a' matéria a' ruhához.

Reichhaltig, adj., gazdag, bő, bővelkedő p. o. bányák.

Reichhaltigkeit, die, bővelkedés, gazdagság.

Reichlich, adj., gazdag, bőv, vagy bő, bőveséges, bőséges; adv. bőven, gazdagon.

Reichlichkeit, die, bőveség, bővelkedés.

Reichs-Abschied, der, Németbirodalmi rendek végzése.

Reichsacht, die, birodalombólvaló számkivettetés.

Reichsadel, der, birodalombeli nemesség, az ország nemesei.

Reichsadler, der, a' birodalom czímersasa.

Reichsapfel, der, országczímer almája.

Reichsarchiv, das, a' németbirodalom vagy ország oklevéltárja.

Reichsarmee, die, németországi hadisereg.

Reichsbaron, der, németbirodalmi báró.

Reichs-Collegium, das, németbirodalmi gyülés.

Reichs-Contingent, das, németbirodalmi részes hadi sereg.

Reichs-Deputation, die, birodalmi küldöttség.

Reichsfürst, der, németbirodalmi herczeg.

Reichsfuß, der, pénzbecs törvénye, v. meghatározott pénzbecs német országban.

Reichsgericht, das, birodalom törvényszéke.

Reichsgeschichte, die, birodalom históriája.

Reichsgesetz, das, a' német birodalom törvénye.

Reichsgraf, der, birodalombeli gróf.

Reichsgulden, der, rénes vagy német forint.

Reichshofrath, der, die Person, birodalmi tanácsos; ein Collegium, birodalmi tanács.

Reichsinsiegel, das, a' németbirodalom pecsétje.

Reichsinsignien, Reichskleinodien, die, ország czimerékességei v. czimerei; in Deutschland, németország czimerékességei.

Reichskanzler, der, ország kanczellárja; in Deutschland, németbirodalmi kanczellár.

Reichskrone, die, ország koronája.

Reichsmarschall, der, ország marsalla vagy fővezére.

Reichsmünze, die, ország pénze; németországi pénz.

Reichsoberhaupt, das, ország feje vagy fejedelme; császár, német birodalom császárja.

Reichspost, die, németországi posta.

Reichsrath, der, ország tanácsosa; ország tanácsgyülése.

Reichsritter, der, ország főnemese.

Reichsritterschaft, die, vitézi rend, v. főnemesség az országban.

Reichssache, die, ország dolga.

Reichs-Scepter, das, ország v. birodalom királyi pálczája.

Reichsschluß, der, in Deutschland, birodalmi végzés.

Reichsstadt, die, németbirodalmi város.

Reichsstädtisch, adj., németbirodalmi városhoz tartozó vagy városbeli.

Reichsstand, der, ország rendje; in Deutschland, németbirodalmi rend.

Reichstag, der, Reichsversammlung, die, országgyülés; birodalmi gyülés.

Reichsthaler, der, német tallér, kurta tallér, melly 30 garas.

Reichstruppen, die, a' németbirodalmi seregek vagy hadiseregek.

Reichsverfassung, die, ország vagy birodalom alkotványa.

Reichsverweser, der, ország v. birodalom helytartója.

Reichswährung, die, a' németbirodalmi pénz becse.

Reichthum der, gazdagság; reicher Rath, bőség, bővelkedés.

Reif, der, 1) dér, hóharmat; Schleireif, zúz, zúzmara; 2) st. Ring, karika, karikagyűrü; 3) um ein Faß, abroncs; einen Reif um ein Faß legen, abroncsot ütni a' hordóra, megabroncsozni a'hordót.

Reif, adj., ért, érett, megérett; reif werden, megérni; bald reif sein, érőfélben lenni; trop. érett, érettidejü; ein reifes Mädchen, férjhezmehető leány; ein reifer Mann, házasulandó férjfi.

Reife, die, érettség, megértség; zur Reife bringen, megérlelni; zur Reife gelangen, megérni; trop. érettség, ért korra jutás.

Reifen, nur, impers, es reift, dér v. hóharmat esik; statt reif werden, megérni.

Reifholz, das, abroncsfa.

Reifig, adj., hóharmatos, deres.

Reiflich, adj., megérett, szorgos, gondos, megfontolt; adv. szorgosan, gondosan, szorosan.
Reifrock, der, fardagály, farabroncs.
Reifstange, die, abroncsdorong.
Reihe, die, sor rend; eine Reihe Soldaten, hadi rend; nach der Reihe, sorban, rendben, rendre; der Reihe nach, rend szerént, sorban; es geht nach der Reihe, sorban vagy sorjában megy; die Reihe kommt an dich, an mich, rád, rám kerül a' sor.
Reihen, sorban állítni.
Reihen, Reigen, der, Gesang, dall, énekdall, nóta; Kreistanz, karektánc, karikábanvaló tánczolás.
Reiher, Reiger, der, gém, kócsag.
Reigerbeize, die, gémvadászat, kócsagvadászat.
Reigerbusch, der, kócsagtoll.
Reim, der, szóvégegyezet, kadenczia; Reim eines Verses, rím; Vers, rímes vers; ein Gedicht in Reimversen, rímes vagy véghangos versek.
Reimen, rímelni, szóvégegyezetre verselni; rímes verseket csinálni; sich reimen, a) von Versen, rímeken végződni; b) trop. egyezni, összeegyezni, összeilleni; sich nicht reimen, nem egyezni.
Reimer, der, der reimt, rímelő, rímversíró, verselő; ein schlechter Dichter, rímkínzó, versfaragó, rossz poéta.
Reimlos, adj., rímetlen, nem egyező végzetű.
Rein, adj., tiszta, mocsoknélkül való; rein machen, megtisztítni, tisztává tenni; rein werden, megtisztúlni; trop. von Fehlern frei, z. B. eine reine Stimme, tiszta hang vagy szó; von Sprachen, tiszta, hibátlan; schuldlos, tisztaéletű, feddhetetlen; eine reine Jungfrau, szeplőtelen szűz; vom Zusatze frei, reines Waſſer, tiszta víz; reiner Wein, tiszta bor; reiner Honig, tiszta szín méz; reines Gold, tiszta csupa arany; adv. tisztán; st. völlig, egészen, teljességgel, épen; eine Stadt rein ausplündern, a' várost egészen kirablani; alles rein verheeren, mindent elpusztítni.
Reinigen, tisztítni; megtisztítni; mit Waſſer reinigen, vízzel megmosni, kimosni; Ställe reinigen, az istállókat kitisztogatni; einen Weg reinigen, az útat megsepreni; Zimmer reinigen, a' szobát kisepreni; Waffen reinigen, a' fegyvereket megtisztogatni; trop. sein Gewiſſen reinigen, lelkiesméretét felszabadítni, megkönnyebbíteni.
Reinigen, das, tisztítás, megtisztítás.
Reiniger, der, tisztító.
Reinigkeit, die, tisztaság; épség.
Reinigung, die, tisztítas, ki-v. megtisztítás, tisztogatás; bei Frauen, hónapi tisztúlás, hónapszám.
Reinigungseid, der, magát kitisztító esküvés.
Reinigungsmittel, das, tisztító eszköz v. szer, hashajtó orvosság.
Reinlich, adj., tiszta, tisztás; adv. tisztán; reinlich halten, z. B. Kleider, tisztán tartani p. o. a' ruháit.
Reinlichkeit, die, tisztaság.
Reis, das, ág, gaj; ein junges Bäumchen, csemete.
Reisbund, Reisbündel, das, veszőnyaláb, csomó vesszö vagy gaj.
Reischen, das, ágacska, csemetécske.
Reise, die, út, útazás; eine Reise antreten, útra indúlni; eine Reise machen, útazni; auf der Reise, seyn, úton lenni; von der Reise kommen, útról jönni.
Reiseapotheke, die, úti patika.
Reisebeschreiber, der, útazásleíró.
Reisebeschreibung, die, útazásleírás.
Reisebett, das, útiágy.
Reisebündel, das, podgyász, bútyor.
Reisefertig, adj., útrakész, útazófélben lévő.
Reisegefährte, der, **Reisegefährtinn**, die, útitárs.
Reisegeld, das, útravaló, úti költség.
Reisegeräthe, das, úti szerek v. eszközök.
Reisegesellschaft, die, útazó társaság.
Reisekoffer, der, úti börláda.
Reisekosten, die, úti költség.
Reisen, útazni, menni.
Reisen, das, útazás, út; auf Reisen seyn, útazni; úton lenni, vándorlani.
Reisende, der, útazó, vándorló, vándor.
Reisepaß, der, úti levél, úti bizonyság, passzus.
Reisestab, der, vándorbot.
Reisewagen, der, úti szekér vagy kocsi.
Reisewetter, das, jó útazó idő.
Reisezehrung, die, úti költség.
Reisig, das, **Reisholz, Reiser**, csemete; Buschholz, ágbog, gaj, galy.
Reisig, adj., ágasbogas, galyas.
Reisige, der, d. i. Soldat zu Pferd, lovas katona.
Reiß, der, riskása.

mivel, valamire; damit reiche ich nicht aus, ezzel be nem érem; der Zeug reicht nicht zu dem Kleide, nem elég ez a' matéria a' ruhához.

Reichhaltig, adj., gazdag, bő, bővelkedő p. o. bányák.

Reichhaltigkeit, die, bővelkedés, gazdagság.

Reichlich, adj., gazdag, bőv, vagy bő, bővséges, bőséges; adv. böven, gazdagon.

Reichlichkeit, die, bővség, bővelkedés.

Reichs-Abſchied, der, Németbirodalmi rendek végzése.

Reichsacht, die, birodalombólvaló számkivettetés.

Reichsadel, der, birodalombeli nemesség, az ország nemesei.

Reichsadler, der, a' birodalom czímersassa.

Reichsapfel, der, országczímer almája.

Reichsarchiv, das, a' németbirodalom vagy ország oklevéltárja.

Reichsarmee, die, németországi hadisereg.

Reichsbaron, der, németbirodalmi báró.

Reichs-Collegium, das, németbirodalmi gyülés.

Reichs-Contingent, das, németbirodalmi részes hadi sereg.

Reichs-Deputation, die, birodalmi küldöttség.

Reichsfürſt, der, németbirodalmi herczeg.

Reichsfuß, der, pénzbecs törvénye, v. meghatározott pénzbecs német országban.

Reichsgericht, das, birodalom törvényszéke.

Reichsgeſchichte, die, birodalom históriája.

Reichsgeſetz, das, a' német birodal törvénye.

Reichsgraf, der, birodalombeli gró

Reichsgulden, der, rénes vagy forint.

Reichshofrath, der, mi tanácsos mi tanács.

Reichsinſiegel, pecsétje.

Reichsſtuß, ország in D ékes

Reich ja

Rei

Reichsmarſchall, der, vagy fővezére.

Reichsmünze, die, or metországi pénz.

Reichsoberhaupt, das, fejedelme; császá lom császárja.

Reichspoſt, die, ném

Reichsrath, der, or ság tanácsgyü'

Reichsritter, der,

Reichsritterſchaft fönemesség a

Reichsſache, die,

Reichs-Scepter lom királyi

Reichsſchluß, dalmi vég

Reichsſtadt, Reichsſtädtiſ városhoz

Reichsſtand Deutsch'

Reichstag ország

Reichsſtr tallé

Reichs ser

Reich re

Rei

R

Reißaus, der, d. i. Flucht, futás, szaladás, elszaladás; Reißaus machen, nehmen, elfutni, szaladásnak venni a' dolgot.

Reißblei, das, plajbász.

Reißbrei, der, riskása pép.

Reißbrett, das, rajzoló tábla.

Reißen, szakadni, elszakadni; ein Faden, ein Strick reißt, a' fonál, a' kötél elszakad; einen Riß, Spalt bekommen, megrepedni, elhasadni; toben, wüthen, dühösködni, mint a' szél; entzwei reißen, ketté szakasztani, p. o. levelet; die Haare herausreißen, kitépni a' hajat; die Zähne reißen, kihúzni a' fogát; Kleider vom Leibe reißen, letépni valakiről a' ruhát; aus der Hand reißen, kiragadni a' kezéből; auch trop. etwas an sich reißen, erővel magaévá tenni valamit; aus der Noth reißen, a' nyomorúságból kiragadni valakit; sich um etwas reißen, p. o. um Waaren, nagyon kapni valamit p. o. a' portékát; ins Geld reißen, sok pénzt kívánni, sok pénzbe kerülni; ft. zeichnen, rajzolni; schändliche Redensarten führen, p. o. Possen reißen, tréfát úzni; Zoten reißen, illetlen v. mocskos tréfát úzni.

Reißen, das, szakadás, elszakadás, szakasztás, szaggatás; kapkodás, elkapkodás; das Reißen im Leibe, csikarás, in Gliedern, szággató fájdalom.

Reißend, adj., erőszakos, sebes; ein reißender Fluß, sebes folyóvíz; ein reißender Wind, dühösködő szél; ein reißendes Thier, vérszopó, zagadozó vadállat; adv. erőszakosan, sebesen; reißend abgehen, von Waaren, kapva kapni a' portékát.

Reißfeder, die, rajzoló toll.

Reißkohle, die, rajzoló szén.

Reißkunst, die, rajzolás mestersége.

Reißzeug, das, rajzoló mívszer, rajzeszközök.

Reißzirkel, der, rajzoló czirkalom.

Reitbahn, die, lovaglóhely.

Reiten, lovagolni, lovon menni; ein Pferd reiten, lovon ülni és azon lovagolni; spazieren reiten, kilovagolni; einen Trab reiten, habólolni; einen Galopp reiten, galopírozni; einen Schritt reiten, léptetni; ein Pferd todt reiten, agyon lovagolni a' lovat; sich einen Wolf reiten, feltörni a' farát a' lovaglásban.

Reiten, das, lovaglás, lóháton járás.

Reiter, der, lovas, lóhátos v. lovas ember, lovagló; im Kriege, lovas katona.

Reiterei, die, lovasság; leichte, schwere Reiterei, könnyű, nehéz lovasság; die Art zu reiten, p. B. eine wunderliche Reiterei, csudálatos lovaglás.

Reitfahne, die, zászló a' lovasoknál.

Reitgefecht, das, a' lovasság megütközése, verekedése, lovas csata.

Reitgurt, der, lovaglóöv, hevedér.

Reithengst, der, ménló.

Reithosen, die, lovaglónadrág, salavári.

Reitknecht, der, lovasinas, lovász.

Reitkröte, die, lóbogár, fóféreg.

Reitkunst, die, lovaglás mestersége.

Reitochs, der, bika.

Reitpferd, das, hátasló, paripa.

Reitplatz, der, lovaglóhely.

Reitregiment, das, lovas ezred.

Reitrock, der, lovagló köntös.

Reitsattel, der, lovaglónyereg.

Reitschule, die, lovaglóiskola.

Reitstiefel, der, lovagló csizma.

Reitwache, die, lovas őrök.

Reitzeug, das, lovagló eszközök.

Reiz, der, inger, kecs; Reiz haben, ingerlő lenni, ingerleni; äußere Anmuth, Schönheit, kellem, kellemetesség; von Naturgegenständen, gyönyörűség; die Reize der Frauen verblühen schnell, az asszonyi ábrázat ingerlő szépsége hamar elvirágzik.

Reizbar, adj., ingerlős, könnyen ingerelhető, érzékeny; ft. reizend, ingerlő, gyönyörű, ingerlőszépségű.

Reizbarkeit, die, ingerlőség, ingerelhetőség.

Reizen, ingerleni; felingerleni, felgerjeszteni; zum Zorne reizen, haragra ingerleni; zur Wollust reizen, bujaságra gerjeszteni; ft. locken, édesgetni, csalogatni; ft. ergötzen, gyönyörködtetni, kapni valamin.

Reizend, adj., ingerlő; ft. schön, anmuthig, kellemes, kellemetes, gyönyörködtető, ingerlő szép, igéző szépségű.

Reizlos, adj., kellemetlen, ékességtelen, éktelen, kietlen, p. o. tájék.

Reizmittel, das, ingerlő eszköz; édesgetés.

Reizung, die, ingerlés, késztetés, inger; Lockung, édesgetés, csalogatás; Anmuth, kellem, kellemetesség, ékesség.

Reizvoll, adj., kellemetes, gyönyörű-

séges, kocsos; kies, gyönyörködtető.
Relais, das, Pferdewechsel, lovak változtatása p. o. a' kocsiba.
Relaispferd, das, nyúgodt ló, mellyre felállnek; ein Relaispferd nehmen, változtatni a' lovakat.
Relief, das, erhabene Arbeit, domború faragás v. metszés.
Religion, die, Frömmigkeit, kegyesség; kegyes élet; äußere Verehrung der Gottheit, vallás, isteni tisztelet; Theologie, vallás, hitvallás, hit; Religionspartei, vallás, hit.
Religionsacte, die, vallási törvényszabás.
Religionsänderung, die, vallásváltoztatás.
Religionsbeschwerde, die, vallásbeli panasz, vállasnyomást illető panasz.
Religionsduldung, die, vallási türedelem.
Religions-Edict, das, vallást illető rendelés.
Religionseid, der, vallás mellett való esküvés, hitletétel.
Religionseifer, der, Eifer in der Frömmigkeit, vallásbeli buzgóság; für seine Kirche, vallási buzgóság.
Religionsfest, das, vallás innepe.
Religionsfreiheit, die, vallásszabadság, vallásbeli szabadság.
Religionsfriede, der, vallásbeli békesség, vallás eránt kötött békesség.
Religionshandlung, die, szent v. vallási szertartás.
Religionshaß, der, vallásbeli gyülölség.
Religionsirrung, die, vallásbeli tévelygés.
Religionskrieg, der, vallásért kezdett háború.
Religionspartei, die, vallásbeli felekezét.
Religionssache, die, vallásbeli dolog, vallás dolog.
Religionsspötter, der, vallásgúnyoló.
Religionsstreit, der, vallásbeli visszálkodás v. per.
Religionsübung, die, vallás gyakorlás, vallásbeli gyakorlás.
Religionsverwandte, der, vallás v. hit sorsosa.
Religionsverwandtschaft, die, egy vallásbeli felekezet.
Religionszwang, der, vallásbeli kényszerítés.
Religiös, adj., vallásban buzgó, istenes, áhítatos, kegyes; adv. vallásbeli buzgósággal, kegyesen, istenesen, szentül.
Religiosität, die, istenesség, kegyesség.
Reliquie, die, ereklye, szenttetem.
Remonte, die, Ergänzung, besonders von Pferden bei der Reiterei, számpótlás, pótló ló.
Remonte-Pferde, die, pótló lovak.
Remontiren, új lovakkal pótolni a' hibások v. elvesztek számát.
Renette, die, Apfel, kormos alma nemü.
Rennbahn, die, pálya, pályafutó hely.
Rennen, stark laufen, futni, nyargalni, szaladni; auf jemanden zu rennen, valakinek neki szaladni; mitten unter die Feinde rennen, az ellenség kellő közepébe rohanni; trop. in sein Verderben rennen, önnön veszedelmébe rohanni; jemanden über den Haufen rennen, elgázolni v. elgázoltatni valakit; jemanden den Degen durch den Leib rennen, valakit karddal általütni v. döfni.
Rennen, das, szaladás, futás, nyargalás.
Renner, der, nyargaló.
Rennschiff, das, sebeshajó.
Rennschlitten, der, gyalog szán, könnyű sebes szánka.
Rennthier, das, irámszarvas, nyargalócz.
Rentamt, das, számtartóság, adószedő tisztség.
Rente, die, adó, adójövedelem.
Rentmeister, der, adószedő, számtartó.
Republik, die, szabad köztarsaság.
Republikaner der, szabad köztársaság barátja.
Republikanisch, adj., z. B. eine republikanische Verfassung, szabad köztársasági kormányszék v. alkotvány.
Requiriren, in Kriegszeiten verlangen, fordern, parancsolva kívánni, hogy valaki adjon.
Requisition, die, parancsoló kívánság.
Rescript, das, Bescheid von einem Fürsten, felsőségi felelet.
Reserve, die, Rückhalt im Kriege, tartalék sereg, segítség; in Reserve stehen, tartalék seregül állani v. lenni.
Reserve-Corps, das, Reservetruppen, die, tartalék v. segítősereg.
Reserveplatz, der, Reservecort, a' tartaléksereg helye.
Reserviren, meg- v. feltartani.
Resident, der, igazgató.
Residenz, die, fejedelmi palota v. lakhely.

Reſidenzſtadt, die, fejedelmi lakóváros.
Reſidiren, lakni.
Reſignation, die, hivatallététel.
Reſigniren, letenni a' hivatalt.
Reſolut, adj., entſchloſſen, elszánt, magát elszánt.
Reſolution, die, ſtatt Auflöſung, feloldozás; Antwort, válasz; Entſchluß, eltökéllés, eltökéllett szándék.
Reſolviren, ſtatt auflöſen, eloldani; Beſcheid geben, választ adni, határozni valamit v. végezni; ſich entſchließen, magát meghatározni v. eltökélleni.
Reſonanz, die, hangzás, hangzat, visszahangzat.
Reſonanzboden, der, hangfenék.
Reſpect, der, Hochachtung, tiszteletadás, tisztelet; Anſehen, tekintet; in Reſpect ſtehen, tekintetben v. tiszteletben lenni; ſich Reſpect verſchaffen, tekintetére vígyázni; ſich in Reſpect erhalten, tekintetet tudni magának szerezni; mit Reſpect zu ſagen, becsülettel szóllván, becsülettel legyen mondva.
Reſpectable, adj., tiszteletre méltó; groß, anſehnlich, nagy, derék, szembetünő.
Reſpectiren, tisztelni, tisztelettel viseltetni eránta; tekintetben venni.
Reſpective, adv. ebben a' tekintetben, bizonyos tekintetben, úgy szóllván.
Reſt, der, fogyaték, maradék, p. o. posztó, étel, a' hátra lévő, p. o. adósság; einen Reſt abtragen, bezahlen, a' hátralévő adósságot lefizetni.
Reſtant, der, még adós.
Reſtchen, das, hátra lévő részecske, maradékocska.
Reſtiren, még hátra lenni, még kinn lenni, még nem lenni megfizetve; még adós lenni.
Reſultat, das, Erfolg, kimenetel, következés.
Retirade, die, ſt. Rückzug, magavisszavonás, visszatakarodás, visszanyomúlás, hátrálás; ſt. Zuflucht, Zufluchtsort, menedék, menedékhely; ſt. Abtritt, árnyékszék.
Retiriren, etwas bátorságba helyheztetni; ſich retiriren, magát visszavonni v. visszahúzni, visszatakarodni.
Retour, die, (retúr) visszafordúlás, hátratérés; adv. visszafelé, hátra.
Retour-Brief, der, visszaküldött levél.
Retourwagen, der, visszafordúló kocsi.
...ten, jem. z. B. vom Untergange, megszabaditni, megtartani, kímenteni p. o. a' veszedelemből; ſich retten, magát v. életét megmenteni, megmenekedni; er iſt nicht zu retten, nincs mód benne, hogy megszabadítsa az ember.
Retter, der, szabadító, megtartó, megszabadító.
Rettig, Rettich, der, retek.
Rettung, die, das Retten, kiszabadítás, megmentés; ſt. Sicherheit, megszabadulás, megmenekedés.
Rettungsmittel, das, szabadúlás módja, szabadító eszköz.
Reue, die, bánat, bánás, megbánás, Reue über etwas empfinden, megbánni valamit.
Reuen, bánni; es wird dich reuen, megbánod; es reuet mich, bánom, sajnálom.
Reuig, adj., bánatos, bánattal teljes; adv. bánatosan.
Reukauf, der, bánatpénz.
Reuſe, die, varsa, tapogató.
Reute, Reuthacke, die, irtókápa, irtóvas.
Reuten, irtani, gyomlálni.
Reuten, das, gyomlálás.
Reuter, der, irtó.
Reuter, die, rostá.
Reutern, z. B. Haber, rostálni.
Reuvoll, adj. bánatos.
Revenüen, Einkünfte, pl. jövedelem.
Revers, der, Gegenſchein, magakötelezés; Rückſeite einer Münze, a' pénz visszája.
Revier, das, környék, tájék.
Reviſion, die, megvizsgálás.
Revolution, die, rendfelfordúlás.
Revue, die, rendrevizsgálás, t. i. a' katonáknál.
Rhebarber, die, rabarbara.
Rhede, die, kikötő torka v. torok, t. i. a' tengeren.
Rhein, der, Rajna, Rajna folyóvize.
Rheinfall, der, Rajnazuhanás.
Rheiniſch, adj., Rajnai; ein rheiniſch Guld. egy rénes v. német forint.
Rhetor, der, ékesszóllás tanúló.
Rhetorik, die, ékesszóllás mesterség.
Rhetoriſch, adj., ékesszóllásbeli; adv. ékesszóllás szerént.
Rhinoceros, das, szarvorrú.
Ribbe, Rippe, die, oldalcsont, borda, oldalborda; trop. an den Schiffen, hablák, a' hajó bordái, an den Blättern, a' levelek bordái.
Ribbenſtoß, der, oldalbadöfés.

Richtbley, das, mélységmérő óngolyóbis.

Richten, st. gerade machen, egyenesítni, egyengetni, kiegyengetni; in die Höhe richten, felállítni, felegyenesedni; seine Sachen in Ordnung richten, dolgait rendbe szedni; zum Essen richten, tálalni; zu Grunde richten, semmivé tenni, összverontani, elveszteni; seine Augen auf etwas richten, valamire függeszteni v. fordítni szemeit; einen Brief an jem. richten, levelet útasítni valakihez; die Kanonen auf die Stadt richten, az ágyúkat a' városnak erányozni; trop. seine Gedanken auf etwas richten, gondolatit valamire függeszteni; sich nach jem. richten, magát valakihez alkalmaztatni v. szabni; st. urtheilen, ein Urtheil fällen, itélni, itéletet hozni; das Todesurtheil vollziehen, köpfen, fejét venni, a' halálra itéltetnek, kivégezni a' bűnöst.

Richter, der, bíró, itélő bíró, bíráló, megítélő; Stadt-, Dorf-Richter, városi —, falusi bíró.

Richteramt, das, bírói hivatal, bíróság.

Richterlich, adj., bírói p. o. hatalom.

Richterspruch, der, bírói itélethozás.

Richterstuhl, der, ítélőszék, törvényszék.

Richt-Haus, das, (biblisch) bíróház, törvényház.

Richtig, adj., st. gehörig, recht, jó, igaz, igazi, helyes; z. B. ein richtiges Maaß, igaz mérték; richtige Zahlung leisten, idejére megfizetni; eine richtige Rechnung, helyes számadás v. számvetés; ein richtiger Zahler, pontos v. rendes fizető; der Ordnung gemäß, igazságos, helyes, megegyező; es ist alles richtig, minden renden van, minden megegyez, mioden jól van; dem gehörigen Zustande gemäß, nicht richtig im Kopfe seyn, d. i. verrückt seyn, nem lenni eszén, megháborodott lenni; der Vorschrift gemäß, igaz, igazságos, törvényes, helyes; adv. vom Maaße, z. B. das Maaß ist richtig, megütni a' mértéket, a' mértékben nincs hiba; die Uhr geht richtig, az óra jól jár; der Vorschrift gemäß, helyesen, jól, igazán, törvényesen; richtig reden, schreiben, jól beszélni írni; es ist richtig, úgy van, igaz; richtig (als Interj.) ugy van, helyesen; st. zuverlässig, z. B. er hat es richtig, vergessen, bizonyosan elfelejtette.

Richtigkeit, die, gehörige Beschaffenheit, helyesség, helyes állapot; etwas in Richtigkeit bringen, valamint elintézni, eligazitni, elrendelni, die Rechnung hat ihre Richtigkeit, a' számadás helyes; st. Wahrheit, Wirklichkeit, igazság, valóság; es hat seine Richtigkeit, valóságos a' dolog, úgy van.

Richtmaaß, das, mértékmustra, mustramérték.

Richtplatz, der, ítélőszék, törvénytévő hely; vesztőhely.

Richtscheit, das, egyenességmérő.

Richtschnur, die, sinórmérték, csapósinór; trop. rend, szabott rend; rendszabás, törvény.

Richtschwerdt, das, pallos, hóhérpallos, vesztőfegyver.

Richtstätte, die, vesztőhely.

Richtstuhl, der, birószék, itélőszék; vesztőszék.

Richtung, die, igazítás, igazgatás; erányzás, intézés; eine Richtung geben, erányozni, czélozni, fordítni; eine falsche Richtung geben, rosszúl erányozni, elhibázni valamit v. az erányzást, eltéveszteni valaminek elintézését.

Ricke, die Rehgeiß, nőstény őz; st. Ziege, kecske.

Riechen, einen Geruch von sich geben, szagoskodni, illatozni, szagának lenni; nach Wein riechen, borszagú lenni; gut, angenehm riechen, jó, kellemetes szagú lenni; stark riechen, erős szagának lenni; schlecht, übel riechen, rossz szagú lenni, büdös lenni; Geruch empfinden, szagot érezni, szagolni valamit; trop. z. B. Lunte riechen, Braten riechen, megérezni a' sült szagát; valami gyanús dolgot venni észre.

Riechen, das, szagérzés, szaglás.

Riecher, der, st. Nase, ór, orr.

Riechfläschchen, das, jóillatüveg.

Riechwasser, das, jószagú víz.

Riefe, die, eine halbrunde Rinne, barázdaválú, vályúcsatorna.

Riegel, der, bei Tischlern, retesz; ein längsichtes Holz oder Eisen Thüren zu verschließen, tolózár, tolóretesz v. rekesz; den Riegel vorschieben, a' tolózárt rátaszítni, tolózárral bézárni, rátolni a' tolózárt.

Riegelschloß, das, franczia lakat.

Riemchen, das, szíjacska.

Riemen, der, szíj; Hosenriemen, nadrágszíj; ft. Zügel, gyeplő.
Riemenpferd, das, gyeplős és osterhegyes ló.
Riemenschneider, der, szíjjártó.
Riemenschuh, der, füzős sarú, bocskor.
Riemer, der, szíjjártó.
Riepel, der, kanmacska, kandúr.
Ries, das, kötés; z. B. ein Ries Papier, egy kötés papiros, melly 20 koncaból áll.
Riese, der, óriás.
Rieseln, (von Bächen u. Quellen), csergedezni, cseregni, mint a' patak; von andern Körpern, die körnerweise herabfallen, porlani, leporlani, mint a' vakolat, szemezni, mint az eső, vagy lanyhásni; es rieselt, szemezik az eső.
Rieseln, das, szemezése az esőnek; leporlása a' vakolatnak.
Rieselregen, der, szemzőeső, lanyházóeső.
Riesenarm, der, óriási kar.
Riesenbild, das, óriási kép.
Riesengebirge, die, óriási hegyek.
Riesengestalt, die, óriási testalkat.
Riesengröße, die, óriási nagyság.
Riesenhaft, adj., óriási.
Riesenkraft, die, óriási erő.
Riesenkrieg, der, az óriások hada.
Riesenmäßig, adj., óriási, iszonyú nagy.
Riesenschatten, der, óriási árnyék.
Riesenschritt, der, óriási lépés; trop. rettentő v. iszonyú sebesség.
Riesenwerk, das, iszonyú nagy munka.
Riester, der, Fleck von Leder, bőr folt a' lábbelin; ekegerendely, ekeszarv v. szarva.
Rieth, das, (Ried) Rohr, Schilf, nád, sás a' vízben, káka; Kamm bei Tuchmacher, Webern, borda, takácsborda, szövődorda; sumpfige Gegend, mocsáros, zsombékos hely; Viehtrift, legelőrét.
Riethgras, das, sás, sásperje.
Riethschnepfe, der, erdei snef.
Riff, das, zátony, fövénydomb p. o. a' tengerben.
Riffe, Riffel, die, gereben, lenmagtépő gereben, bugázó.
Riffeln, eig., vom Flachse, bugázni a' lent, letépni a' lenbugáját a' gerebennel; ft. reiben, dörzsölni; uneig. gem. riffeln, d. i. einen Verweis geben, valakit megpirongatni.
Rind, das, marha.
Rinde, die, an Bäumen, kéreg, fahéj, die Rinde abschälen, lehántani a' kérget v. héjját; die Brodrinde, kenyérhéj; an Wunden, var; die Wunde bekommt eine Rinde, bévarasodik a' seb.
Rinden, adj., szarvasmarhábólvaló.
Rinderbraten, der, marhapecsenye, ungebraten, marhahús pecsenye.
Rindern, von Kühen, folyatni, özönködni kívánni, mint a' tehén.
Rindfleisch, das, marhahús; ft. Kuhfleisch, tehénhús.
Rindfleischbrühe, Rindfleischsuppe, die, marhahús leves v. lév.
Rindherde, die, marhacsorda, ökörcsorda.
Rindhirt, der, gulyás.
Rindig, adj., kérges, héjjas; varas, mint a' seb.
Rindsauge, das, marhaszem, ökörszem; eine Pflanze, Rindsblume, ökörszemvirág.
Rindsblut, das, ökör v. marhavér.
Rindsfett, das, marhahúszsír.
Rindsfuß, der, marhaláb.
Rindshaar, das, marhaszőr.
Rindshaut, die, marhabőr, ökörbőr, tehénbőr.
Rindskopf, der, marhafő.
Rindsleder, das, kikészített marha-, ökör-, tehénbőr.
Rindsohr, das, marha v. ökörfül.
Rindstalg, der, marhafadgyú.
Rindstall, der, marhaistálló.
Rindszunge, die, marha v. ökörnyelv.
Rindvieh, das, einzeln, ökör, marha; mehrere Stücke, szarvasmarha.
Ring, der, ein Kreis, karika, karikakerület; der Ring um den Mond, hold udvara; am Finger, gyűrű; an den Ohren, fülönfüggő gyűrű; Marktplatz, piacs.
Ringel, das, gyűrű.
Ringelchen, das, gyűrűcske.
Ringeln, meggyűrűzni, felgyűrűzni; kräuseln, összekunkorítni.
Ringelrabe, der, örves holló.
Ringelrennen, das, gyűrűszedő pályanyargalás.
Ringelspiel, das, kerengő játék.
Ringeltaube, die, örves galamb, mékács.
Ringen, küzdeni, küzködni; trop. vesződni, tusakodni, viaskodni; mit dem Tode ringen, a' halállal küzködni; mit Mangel ringen, a' szükséggel vesződni; ft. winden, z. B. Wäsche, facsarni, kifacsarni, p. o. a' kimosott ruhát; die Hände ringen,

a' kezeit törni, kulcsolni v. kócsolni.
Ringen, das, küzdés, tusakodás; der Hände, kézkócsolás.
Ringer, der, küzdő.
Ringfinger, der, nevenélék úji.
Ringförmig, adj., gyürüs, gyürü szabású.
Ringfutter, das, Ringfutteral, gyürűtok.
Ringkäſtchen, das, gyürütartó.
Ringmauer, die, város kerítése.
Ringplatz, der, küzdőhely.
Rings, ringsher, ringsherum, adv., körül, körüskörül.
Rinken, der, karika, gyürű.
Rinnchen, das, csatornácska.
Rinne, die, csatorna, válucsatorna; rovátk.
Rinnen, ſt. fließen, folyni, csorogni; triefen, csorogni; ſt. tropfen, cseppegni.
Rinnleiſte, die, csatornaheveder.
Rippe ſ. Ribbe.
Rippeln, motszanni.
Rips raps, adv., hirtelen, egyszerre.
Riſico, das, d. i Wagniß, Gefährdung, koczkaszerencse, koczka.
Riskiren, koczkáztatni valamit; ſein Leben riskiren, az életet a' veszedelemnek kitenni.
Riſſig, adj., hasadásos, repedéses, repedezett.
Riß, der, das Reißen, szakasztás, hasítás; einen Riß thun, a) in etwas, bészakasztani, béhasítni valamit; b) zerreißen, elhasadni, megrepedni; ſt. Spalte, hasadék, hasadás, repedés; ſt. Zeichnung, rajzolat; ſt. Verluſt, csapás, kár, veszély.
Ritt, der, lovaglás, kilovaglás.
Ritter, der, Reiter, lovag, lovas, lovas ember; ein adeliger Ritter, lovas vitéz; Mitglied eines Ritterordens, vitézi rend tagja, rend vitéze; ein Edelmann, nemes, nemes ember.
Ritter-Academie, die, nemes ifjak akademiája.
Ritterdienſt, der, lovasvitézi szolgálat.
Rittergut, das, vitézi jószág.
Ritterhelm, der, lovagsisak.
Ritterkleid, das, lovagöltözet.
Ritterlich, Rittermäßig, adj., lovagi, lovaghoz illő; lovas vitézi; tapfer, vitéz, vitézi; adv., lovag módra, vitézül.
Ritterorden, der, vitézi rend.
Ritterrecht, das, nemes vitézi juss.
Ritterſaal, der, vitézi rendek palotája.
Ritterſchaft, die, lovas vitézi rang; lovas vitézek, lovagok.
Ritterſchlag, der, beavatás a' vitézek rendébe.
Ritterſpiel, das, lovagjáték.
Ritterſporn, der, Pflanze, sarkvirág, szarkaláb; lovagsarkantyu.
Ritterſtand, der, nemes vitézi rend, vitézi v. lovag rang.
Ritterwürde, die, vitézrangi méltóság.
Rittlings, adv., lovagolva, lovagló formán.
Rittmeiſter, der, lovaskapitány.
Rittmeiſterſtelle, die, lovaskapitányság.
Ritual, das, istenitisztelét módja.
Ritz, der, hasadék, repedés; einen Ritz bekommen, meg- v. elrepedni, meghasadni; einen Ritz machen, elrepeszteni; voller Ritzen, repedezett, hasadásos.
Ritzchen, das, repedésecske.
Ritzen, megkarmolni.
Rival, der, vetekedőtárs.
Rivaliſiren, együtt vetekedni.
Rock, der, pl. die Röcke für Mannsperſonen, kaput, kabát, felső köntös; für Weibsperſonen, felső köntös, Unterrock, szoknya.
Rocken, der, rokka, guszaly.
Rocken, Roggen, der, eine Getreideart, roz.
Rockenbrod, das, rozskenyér.
Rockenmehl, das, rozsliszt.
Rockenſtroh, das, rozszalma.
Roden, ausrotten, irtani.
Röcheln, heregni.
Röcheln, das, hergés.
Röckel, das, rékli; szoknyácska.
Röhrbein, das, Röhrknochen, der, csöves csont, velös csont.
Röhrbrunnen, der, csatornás kút, csöves kút.
Röhrchen, das, csövecske, caéve, nádacska.
Röhre, die, cső.
Röhren, morzsálódni, leporlani; ordítni, bögni.
Röhrenbohrer, der, csőfuró.
Röhricht, Röhrig, adj., nádas.
Röhrkaſten, der, esővíztartó.
Röhrkolben, die, buzgányos gyékény.
Röhrmeiſter, der, csatornákra vigyázó.
Röhrtrog, der, víztartó.
Röhrwaſſer, das, csatornán folyó forrásvíz, csatornavíz.
Römer, der, római ember.
Römiſch, adj., római; adv., rómailag.
Röschen, das, rózsácska.
Röſte, die, len- v. kenderáztató; der

tomos; adv. thätig, valósággal, igazán, tettel.
Refectorium, das, ebédlőház.
Referendár, der, referendárius.
Referent, der, előadó, előterjesztő; Referent in einer Sache seyn, valamelly dolgot előadni, előterjeszteni.
Reff, das, eine mit der Sense parallel gehende Sabel, kaszakampó.
Reflectiren, z. B. die Lichtstrahlen, visszavetni, a' sugárokról mondatik; nachdenken, elmélkedni, valamiről; Rücksicht nehmen, tekintetbe venni valamit.
Reflexion, die, visszáverődés; elmélkedés, meggondolás; Rücksicht, tekintet; Bemerkung, megjegyzés.
Reform, die, Umänderung, Umbildung, megváltoztatás, változtatás, megjobbítás, javítás.
Reformation, die, úberh. jobbítás, megjobbítás, javítás; in kirchlichen Sachen, vallásbeli jobbítás.
Reformator, der, változtató, megváltoztató, megjobbító.
Reformiren, megváltoztatni, megjobbítni; die kirchlichen Angelegenheiten reformiren, a' vallásbeli dolgokban változtatásokat és jobbításokat tenni.
Reformirt, adj., megváltoztatott, megjobbított.
Reformirte, der, református, Helvecziai vallástételt tartó.
Regale, das, fejedelmi juss, királyi juss.
Regalfolio, das, z. B. ein Buch in Regalfolio, regálformáta, legnagyobb nyomtatásbeli formáta.
Regalpapier, das, regálpapiros.
Rege, adj., megmozdúlt, mozgó; rege seyn, mozgásban lenni; rege werden, megmozdúlni, fellázadni; rege machen, felindítni, megmozdítni, mozgásba hozni.
Regel, die, szabás, regula, rendszabás; eine Regel geben, regulát szabni; eine Regel beobachten, megtartani a' regulát; keine Regel ist ohne Ausnahme, a' mennyi a' szabás, annyi a' kifogás.
Regelchen, das, regulácska.
Regellos, adj., regulátlan, rendetlen; adv. regulátlanúl, rendetlenül.
Regellosigkeit, die, regulátlanság, rendetlenség.
Regelmäßig, adj., regulás, rendes, rendszabásos; adv. regulásan, rendesen, rendszerént.
Regelmäßigkeit, die, rendesség, helyesség; regulásság, rendesség.
Regen, d. i. bewegen, mozdítni, megmozdítni; sich regen, mozdúlni, megmozdúlni, mozogni.
Regen, der, eső, essö.
Regenbach, der, esőpatak, esővízből áradt patak.
Regenbogen, der, szivárvány.
Regenguß, der, sebes eső, esőszakadás.
Regenkleid, das, Regenmantel, Regenrock, der, esőbevaló ruha, köpönyeg.
Regenmaß, das, Regenmesser, der, esőmérő.
Regenmonat, der, esős hónap.
Regenschauer, der, futóeső.
Regenschirm, der, kéz-vagy esőernyő, esőmentő, esőellenvaló.
Regent, der, fejedelem, uralkodó, országló; igazgató.
Regentenpflicht, die, országló kötelesség.
Regentinn, die, országló v. fejedelemasszony.
Regentropfen, der, esőcsepp.
Regentschaft, die, országlás, kormányzás.
Regentuch, das, esőellenvaló ruha.
Regenvogel, der, póling.
Regenwasser, das, esővíz.
Regenwetter, das, esősidő, esőre álló idő.
Regenwind, der, esőhozó szél.
Regenwolke, die, esős felhő, terhes felhő.
Regenwurm, der, kukacz, földi giliszta.
Regenzeit, die, esős idő, esőzés ideje.
Regieren, eig. eine Richtung geben, kormányozni, igazgatni; ein Schiff regieren, a' hajót kormányozni; sich regieren, magán uralkodni; als Fürst herrschen, országolni, uralkodni; die Oberhand haben, wie Krankheiten, uralkodni, mint p. o. valamelly nyavalya, döghalál.
Regieren, das, Regierung, die, kormányozás, igazgatás, országlás, uralkodás; das Collegium, kormányszék, országlószék; der Versammlungsort dazu, kormányszék; sich an die Regierung wenden, a' kormányszékhez folyamodni.
Regierer, der, kormányozó, igazgató.
Regiererinn, die, kormányozó t. i. asszony személy.
Regierungsart, die, igazgatásmód.
Regierungsform, die, kormányzás módja v. neme.

Regierungskanzley, die, kormányszéki kancselláriа.
Regierungskunſt, die, kormányzás v. uralkodás mestersége.
Regierungslaſt, die, kormányzás vagy igazgatás terhe.
Regierungsrath, der, kormányszéki tanácsos.
Regiment, das, ſ. Regierung, kormányozás, igazgatás; das Regiment im Hauſe, házi kormányozás, házi dolgok igazgatása; die Frau hat das Regiment im Hauſe, az asszony parancsol a' háznál; eine Abtheilung von Soldaten, regement, csred t. i. gyalog, lovas.
Regimentsarzt, der, regement seborvosa.
Regiments-Quartiermeiſter, der, regementhvártélymestere.
Regiments-Pater, der, Feld-Capellan, regement papja, tábori pap.
Regimentstambour, der, regement dobosa.
Regiſter, das, mutató tábla, lajstrom; bei Kaufleuten, számtartó v. jegyzőkönyv; ins Regiſter eintragen, jegyzőkönyvbe béírni; an der Orgel, egy rendbeli hang az orgonában; alle Regiſter ziehen, minden hangot meg eresztени.
Regiſtrator, der, oklevéljegyzője, lajstromozó.
Regiſtratur, die, oklevéltárjegyzés, lajstromozás.
Regiſtriren, az okleveleket lajstromozni.
Reglement, das, (reglemá), ſ. Verordnung, rendelés, parancsolat; rend, rendtartás.
Regnen, esni, t. i. az esőnek; es regnet, esik az eső; es wird heute regnen, ma eső lesz.
Regneriſch, regneriſch, adj., esős; es ſteht regneriſch aus, esőre áll az idő.
Regreß, der, ſ. Zuflucht, menedékhely; Rechtsmittel, törvényes folyamodás; Regreß an jemanden haben, valakihez törvényesen folyamodhatni.
Regulär, adj., regulás, rendes.
Reguliren, z. B. Straßen, Gränzen, országútakat, határokat elintézni vagy kiszabni.
Regulirung, die, elintézés, elrendelés, eligazítás.
Regung, die, mozgás, gerjedelem.
Reh, das, őz.
Rehbock, der, bakőz.
Rehbraten, der, ungebraten, őz pecsenye; gebraten, őz sült.
Rehfarbe, die, őzszín.
Rehfuß, der, őzláb.
Rehhaar, das, őzszőr.
Rehhaut, die, őzbőr.
Rehkalb, das, őzborjú.
Rehkeule, die, őzcomb, őzcsobák.
Rehwildpret, das, ſ. Reh, őz; ſ. Rehfleiſch, őzhús.
Rehzicklein, das, őzvemhe.
Rehziege, Rehgeiß, die, nőstényőz.
Rehziemer, der, őzcsimer.
Reibaſch, die, bostörő, (borstörő), cserépmozsár.
Reibeiſen, das, reszelő, p. o. tormareszelő.
Reibekeule, die, mozsártörő.
Reiben, dörgölni, dörzsölni, p. o. szemét; wund reiben, feldörgölni a' testét; trop. ſich an jemanden reiben, d. i. reizen, valakit ingerleni, sértegetni; Kräu reiben, tormát reszelni; Farben reiben, a' festéket porrá törni.
Reiben, das, dörgölés, dörzsölés, törés.
Reiber, der, törő.
Reibeſtein, der, törőkő.
Reibung, die, dörzsölés, reszelés.
Reich, adj., gazdag, dús; ſehr reich, dús gazdag; reich an Geld, nagy pénzű, pénzes; reich machen, meggazdagítni; reich werden, meggazdagodni; reich ſeyn, gazdag lenni; trop. Ueberfluß habend, gazdag, bővelkedő, bő; ſehr reiche Früchte, bő termés; in Menge vorhanden, gazdag, sok, bő; reiche Beute, gazdag zsákmány; ſ. koſtbar, drága p. o. matéria.
Reich, das, ſ. Regierung, országlás, uralkodás; jemanden das Reich übertragen, általadni valakinek az országlást; ſ. Land, birodalom, ország; trop. das Reich Gottes, az Isten országa; menyország; das römiſche Reich, (Deutſchland), német Birodalom, Német Ország.
Reiche, der, gazdag ember, a' gazdag.
Reichen, erſtrecken, érni valahová, kiterjedni, kinyúlni valamelly helyig; das Waſſer reicht bis an den Hals, a' víz nyakig ér; ſo weit kann ich nicht reichen, annyira nem ér a' kezem; ſ. darreichen, nyújtani, odanyújtani, oda adni; jemanden die Hand reichen, valakinek a' kezét nyújtani; genug ſeyn, elég lenni, beérni vala-

Rotzig, adj., taknyos.
Rouliren, kerengeni, forogni, mint a' pénz az emberek között.
Routine, die, Fertigkeit, jártasság, gyakorlottság, valamiben.
Royalist, der, Königsfreund, királyság védő.
Rubel, der, rúbel, orosztallér neme.
Rubin, der, rubint, rubin.
Ruchgras, das, borjupázsit.
Ruchlos, adj., istentelen, gonosz, elvetemedett gonosz; adv. istentelenül, elvetemedve gonoszúl.
Ruchlosigkeit, die, istelenség, gonoszság.
Ruchtbar, adj., elhíresedett, híres; ruchtbar machen, elhíresíteni, elhírlelni valamit; ruchtbar werden, elhíresedni.
Ruck, der, ruktatas, neki-neki ruktatás, iramodás; auf einen Ruck, neki ruktatni, megiramodni.
Ruckweise, adv., neki-neki, rugtatva, közben-közben.
Rudel, das, csoport kürt.
Rudenhorn, das, vadász kürt.
Ruder, das, eig. evező lapát, evező; das Steuerruder, kormány; uneig. st. Regierung, kormányzás, az ország igazgatása, kormányozása v. kormánya; am Ruder sitzen, z. B. des Staats, igazgatni kormányozni p. o. országot.
Ruderbank, die, evezőpad, evezőállás.
Ruderknecht, Ruderer, der, evező; evezőlegény, evező hajóslegény.
Ruderloch, das, evezőlyuk
Rudermeister, der, evezőmester.
Rudern, evezni, húzni az evezőt.
Rudern, das, evezés.
Ruderschiff, das, evezős hajó.
Ruderstange, die, evező szár.
Ruderwerk, das, evezők.
Ruf, der, hivás; auf seinen Ruf bin ich gekommen, az ő hivására jöttem ide; trop. z. B einen Ruf zu einem Amte erhalten, valamelly hivatalra meghivattatni; einen Ruf annehmen, elfogadni a' meghivást, hivatalt; st. Gerücht, hir; es geht ein Ruf, az a' hire, hogy — st. guter Name, hirnév; in gutem Rufe stehen, jó hirének nevének lenni; in übeln Ruf kommen, rossz hirbe keveredni.
Rufen, hivni; jemanden rufen lassen, valakit hivatni; du kommst, wie gerufen, éppen jókor jössz.
Rufen, das, hivás.
Rufer, der, hivó.
Ruhe, die, úbh. nyugvás, pihenés, nyúgodalom, megnyúgovás; Ruhe haben, nyúgodalomban lenni; jem. keine Ruhe lassen, valakit szüntelen háborgatni, nem hagyni nyúgodni; in Ruhe und Frieden leben, csendességben és békességben élni; innere Ruhe, szivcsendesség, csendes nyugodt szív, csendes szivüség; st. Erholung, nyugvás, kinyugvás, pihenés, kipihenés; Schlaf, nyúgodalom, álom; sich zur Ruhe begeben, lefeküdni, lenyúgodni; der Tod, das Grab, örök nyúgodalom, végnyúgodalom, halál.
Ruhebank, die, nyúgvóbad.
Ruhebett, Ruhelager, das, heverőágy v. kanapé, nyúgvóágy.
Ruhen, nyúgodni, megnyúgodni, kinyúgodni; unthätig seyn, nyúgodalomban lenni, nem dolgozni; still seyn, csendességben lenni; inne halten, megszünni valamitől, abbahagyni valamit; schlafen, aludni, nyúgodni.
Ruheplatz, der, nyúgvóhely.
Ruhepunct, der, nyúgvópont.
Ruheståtte, Ruheselle, die, nyúgodalomhelye; trop. das Grab, koporsó, sír.
Ruhestand, der, nyúgodalom; hivatal nem folytatása.
Ruhestörer, der, csendességháborító.
Ruhestunde, die, pihenőóra.
Ruhetag, der, nyúgvónap, nyúgodalom napja.
Ruhig, adj., nyúgott, nyúgodalmas, csendes p. o. élet; Ruhe haltend, megnyúgodott, nyúgalmás; still, csendes, lassú, p. o. folyóvíz; ruhiger Schlaf, csendes, nyúgodalmas éjtszka; ruhig machen, megnyúgtatni, lecsendesitni; ruhig werden, lecsendesedni; adv, megnyúgodva, csendesen, nyúgodalmasan.
Ruhm, der, hirnév, hír, dicsőség; eitler Ruhm, hiú dicsőség; Ruhm einernten, hirt nevet szerezni v. nyerni; nach Ruhm streben, hírre névre vágyni, dicsőségre törekedni; zum Ruhm gereichen, dicsőségére válni; ohne Ruhm zu melden, nem dicsekedésből mondom.
Ruhmbegierde, die, dicsőségre vágyás, hírrevágyás.
Ruhmbegierig, adj., dicsőségrevágyó, hírrevágyó.

Ruhmredig, adj., dicsekedő; kérkedő, magahánytató; adv. • dicsekedve, kérkedve, magát hánytatva.

Ruhmredigkeit, die, dicsekedés, kérkedés, magahánytatás.

Ruhmsucht, die, dícsőségrevágyás; feletébbvaló dicsőségrevágyás.

Ruhmvoll, adj., dicső, dicsőséges p. o. halál; adv. dicsően, dicsőségesen.

Ruhmwürdig, adj., dicséretes, dicséretre méltó; adv. dicséretesen.

Ruhmwürdigkeit, die, dicséretes volta valaminek, dicséretesség.

Ruhr, die, (rothe), verhás; die Ruhr haben, vérhasban lenni; die weiße Ruhr, fejér hasfolyás.

Rübchen, das, répácska.

Rübe, die, répa; weiße Rübe, fejér répa, kerék répa; gelbe Rübe, sárga répa, murok répa; rothe Rübe, veres répa vagy czekla.

Rübenacker, der, Rübenfeld, das, répásföld.

Rübensamen, der, Rübsen, karórépa.

Rüböhl, Rüböhl, das, repczeolaj, répamagolaj.

Rückblick, der, visszatekintet; einen Rückblick thun, visszatekinteni.

Rücken, mozdítni, elébb v. tovább mozdítni; den Tisch an die Wand rücken, az asztalt a' falhoz tenni, v. tassítni; den Topf an das Feuer rücken, a' fazekat közelebb tenni a' tűzhöz; hin u. her rücken, mozgatni; näher rücken, közelebb jönni v. mozdúlni; sich langsam fortbewegen, blébb-elébb haladni; die Zeit rückt heran, közelget az idő; in das Feld rücken, táborba szállani; an jem. Stelle rücken, valaki helyébe lépni; höher rücken, feljebb lépni.

Rücken, der, z. B. eines Berges, gerincz, hegygerincz; am menschlichen u. thierischen Körper, hát; den Rücken wenden, hátat fordítni; die Hände auf den Rücken legen, hátra tenni kezeit; der Rücken eines Messers, foka, p. o. a' késnek.

Rückendrüse, die, hátikráshús.

Rückenflosse, die, hátszárnya a' halnak.

Rückenhalt, der, segítő tartalék sereg.

Rückenlehne, die, székhát.

Rückenmark, das, hátgerincz veleje.

Rückenriemen, der, hátszíj.

Rückenschmerz, der, hátgerincz fájás.

Rückenstück, das, hátgerincz része.

Rückerinnerung, die, visszaemlékezés.

Rückfall, der, visszaesés p. o. betegségbe.

Rückfällig, adj., visszaeső.

Rückfracht, die, visszafelévaló teher, visszavitelhér.

Rückfrage, die, viszontkérdés.

Rückgang, der, visszamenetel, visszamenés, hátrálás.

Rückgängig, adj., visszamenő; ft. nichtig, semmivé lett, erőtlen; rückgängig machen, semmivé tenni, visszahúzni, megmásolni.

Rückgrath, das, hátgerincz.

Rückhalt, der, tartalék, tartóztatás; tartózkodás; ohne Rückhalt, minden tartózkodás nélkül.

Rückkauf, der, visszavevés, visszaváltás

Rückkäuflich, adj., visszavevő, úgy hogy vissza lehessen venni v. váltani.

Rückkehr, die, visszatérés.

Rücklings, adv., ft. rückwärts, hátra, hátrafelé; ft. auf dem Rücken, hátán, hanyatt, p. o. feküdni; ft. von hinten, hátúl, hátúlról.

Rückmarsch, Rückreise, die, visszamenetel, hátrálás, visszaútazás.

Rückseite, die, visszája, vissza oldala valaminek.

Rücksicht, die, tekintet; Rücksicht nehmen auf etwas, auf jem., valamire, valakire tekinteni, valamit tekintetbe venni; keine Rücksicht nehmen, semmit sem tekinteni; in Rücksicht, azt tekintvén, arra nézve; in jeder Rücksicht, mindenképpen, minden tekintetben.

Rücksitz, der, hátúlsó ülés, hátraülés.

Rücksprache, die, együttbeszélgetés; Rücksprache mit jem. halten, értekezni valakivel valami dolog eránt.

Rückständig, adj., hátralévő, hátramaradott, p. o. adósság.

Rückung, die, ft. Bewegung, mozdítás; das Weiterrücken, mozdúlás, odább menés.

Rückwärts, adj., hátra, vissza, hátrafelé; ft. von hinten, hátúlról; ft. zurück, vissza.

Rückweg, der, visszaútazás, visszamenetel.

Rückwirkung, die, visszaható erő, visszahatás.

Rückzug, der, visszavonulás, hátralás

zum Rückzug blaſen, jelt adni p. o. trombitával a' hátrálásra; Rückzug nehmen, visszahúzni magát, hátrálni.

Rüde, der, bei den Jägern, das männliche Individuum der Hunde, Füchſe, Wölfe, kan p. o. a' kutyák, rókák, és farkasok, kanja.

Rüge, die, ſt. Klage, panasz; ſt. Vergehen, vétek, hiba; Beſtrafung, bün. tetés.

Rügen, ſt. anklagen, vádolni, bévádolni; ſt. tadeln, mit Worten ſtrafen, feddeni, megfeddeni, pirongatni, megdorgálni; ſt. beſtrafen, megbüntetni; ſt. erwähnen, említni.

Rühmen, dicsérni, magasztalni, p. o. valaki érdemeit; ſich rühmen, z. B. einer Sache wegen, dicsekedni valamivel, magát dicsérni.

Rühmen, das, magasztalás, dicsérés; ſeiner ſelbſt, dicsekedés.

Rühmlich, adj., dicséretes, dicső; adv. dicséretesen, dicsőül; dicső módon; auf das rühmlichſte von jem. ſprechen, nagy magasztalásokkal beszélni valakiről.

Rühmlichkeit, die, dicséretesség, dicső volta valaminek.

Rühr-Ei, das, kevert rántotta.

Rührciſen, das, keverő vas.

Rühren, keverni, megkeverni.

Rühren, ſt. bewegen, mozditni, mozgatni; ſich rühren, mozdúlni, megmozdúlni, mozogni; trop. jem. Herz rühren, megindítni t. i. valaki szívét; megilletni; treffen, megérni, megütni, megilletni; er iſt vom Blitze gerührt worden, megütötte a' ménkő; er iſt vom Schlage gerührt worden, megütötte a' guta.

Rührend, adj., megillető, szívreható, érzékeny; adv. z. B. rührend ſprechen, hathatosan beszélni.

Rührholz, das, keverőfa.

Rührkelle, die, sodrókanál, perezlén.

Rührung, die, ſt. Bewegung, mozgás, megmozdítás; des Herzens, megindúlás, megilletődés; Rührung empfinden, megindúlni, megilletődni; ohne Rührung, minden megindúlás nélkül; Herumdrehung, keverés, megkeverés.

Rülps, der, böffenés, felbőfögés.

Rülpſen, felbőfögni.

Rümpfen, z. B. die Naſe, fintorgatni az orrát; das Maul rümpfen, félrevonni v. húzni-vonni a' száját.

Ruin, der, pl. die Ruinen, omlás, omladék, düledék, omladék maradvány; trop. ſt. Untergang, Verderben, elveszés, végveszedelem, romlás, elromlás, veszély.

Ruiniren, zerſtören, lerontani, elrontani, széllyelrontani; trop. zu Grunde richten, verderben, elpusztítni, öszverontani.

Ruiniren, das, lerontás, elpusztítás.

Ründe, Rundheit, die, kerekség, gömbölyűség.

Ründen, kerekíteni, kerekké v. gömbölyűvé tenni.

Ründung, die, gömbölyítés; gömbölyűség.

Rüſſel, der, orrozat, orni, ormány, hosszú orr, p. o. az elefánt és némelly bogarak hosszú orrok.

Rüſſelfliege, die, dongocska.

Rüſſelkäfer, der, zsizsik, zsuzsok.

Rüſtbaum, der, állástartó fa vagy gerenda.

Rüſte, die, d. i. Ruhe, alkonyodás; die Sonne geht zur Rüſte, lenyugszik a' nap.

Rüſten, ſt. zubereiten, készítni magát valamihez, készülni valamihez, valamire; ſich zum Kriege rüſten, hadra készülni; ſt. bewaffnen, felfegyverkeztetni; ſich rüſten, felfegyverkezni; ſt. verſehen, jemanden ausrüſten, felkészítni valamivel; daher: gerüſtet, eig. und trop. felkészülve; mit einem Schwerdte, felfegyverkezve.

Rüſter, der, (Baum), szilfa.

Rüſtern, adj., szilfából való, szilfa.

Rüſtig, adj., kész, felkészült; muthig, bátor, erős; adj. készen, készséggel, bátran.

Rüſtigkeit, die, készség, kész bátorság.

Rüſtkammer, die, fegyvertár, fegyvertartó hely.

Rüſtung, die, készülés, készület; ſt. Waffen, felfegyverkezés, fegyverek.

Rüſtwagen, der, társzekér, hadiszekér.

Rüſtzeug, der, eszköz, szerszám, emelőeszköz, erőmív.

Rütchen, das, vesszőcske.

Rütteln, rázni, megrázni, zökögni.

Rütteln, das, megrázás, felrázás, zökögés.

Rum, der, czukornádszesz, rúm, rúmpályinka.

Rummel, der, lárma, zaj.
Rumor, der, csörgés, zörgés.
Rumoren, lármázni, zörögni.
Rumpeln, csörögni, zörörgni; korogni, mint a' has; in das Zimmer hinein rumpeln, bébotorkazni a' házba.
Rumpf, der, eig. derék, az emberi test dereka; in der Mühle, garat a' malomban.
Rund, adj., kugelrund, gömbölyű, gömbölyég; rund machen, gömbölyűre csinálni; scheibenrund, kerek; rund machen, kerekíteni, kerekre csinálni; ein runder Tisch, kerek asztal; trop. fleischig, voll, z. B. Waare, telyes, gyömbölyeg p. o. lábikra; vom Ausdrucke, kerek, p. o. kifejezés; aufrichtig, egyenes, nyilvánságos; runde Zahl, kerek szám; adv. kereken; rund herum, körös körül; trop. offenherzig, kereken, nyilván.
Rund, das, kerekség, gömbölyűség.
Runde, die, kerület, kerekség, gömbölyűség; in die Runde, körül, körül körül; bei Soldaten, a) die herumgehenden Soldaten, őrkerülők; b) das Herumgehen, őrkerülés.
Rundgesang, der, sorbajáró ének, vagy dal a' karikában; kerülő dal.
Rundlich, adj., kerekded.
Rundung, die, kerekség.
Rune, die, Runenschrift, geradlinige Buchstaben bei den nordischen Völkern, szálkás betük; trop. rovás, rovátk.
Runenstab, der, Kerbeholz, worin man lange Striche schneidet, und sie dann zusammenrechnet, rovás.
Runzel, die, ráncz; Runzeln machen, összehúzni vagy ráncba szedni a' homlokát; Runzel bekommen, ránczosodni, ránczolódni, megránczosodni.
Runzelig, adj., ránczos.
Runzeln, ránczolni, összeránczolni, ráncba szedni t. i. a' homlokát.
Rupfen, eig. tépni, kitépni, p. o. tollat; eine Gans rupfen, mejjeszteni lúdat.
Rupfen, das, tépés, kitépés, mejjesztés.
Rupfzange, die, szőrtépő fogó.
Ruppe, die, menyhal.
Ruprecht, der, Róbert, keresztnév.
Ruske, die, egértövis.
Russe, der, orosz.
Russisch, adj., orosz; die russische Sprache, az orosz nyelv.
Ruß, Rus, der, korom.
Rußig, adj., voll Ruß, kormos; adv. kormosan.
Rußland, das, oroszország.
Ruthe, die, ein einzelner Zweig, vesszö; mehrere Zweige, csomó vesszö, mit der Ruthe hauen, peitschen, veszszövel megverni, megvágni, megveszözni; ein Längenmaaß, eine lange Stange ꝛc., tizöles hosszaságmérö, pózna vagy rúd, mérték neme; bei Jägern, der Schweif, verschiedener vierfüßigen Thiere, négylábú állatok farka; das Geschlechtsglied, a) das männliche, szeméremtag; b) das weibliche, asszonyszeméremtest.
Ruthenschlag, der, vesszövelverés; megvesszövés.
Ruthenstrafe, die, vesszövelbüntetés, verés.
Rutschen, csúszni, elcsúszni.
Rutschen, das, csúszás, elcsúszás.

S.

Saal, der, palota, nagy szoba, palota szoba, szála; Speisesaal, der, ebédlő palota; Tanzsaal, táncz palota.
Saame, der, s. Same.
Saat, die, das Säen, vetés; die Saat bestellen, vetni, bevetni. a' földet; der Same, vetnivaló mag, elvetett mag; das emporgewachsene Getreide, az élet; a' vetés; die Saaten, a' vetések; grüne Saaten, a' zöld vetés; reife Saat, érett vagy megérett vetés.
Saatbohne, die, vetnivaló bab.
Saaterbse, die, vetni való borsó.
Saatfeld, das, als Boden, bévetnivaló föld, vetés alá való föld; was besäet ist, vetés, bevetett föld.
Saatgerste, die, vetnivaló árpa.
Saathafer, der, vetnivaló zab.
Saatkorn, das, jedes Korn zum Säen,

velnivaló mag; Roggen, vetnivaló rozs.
Saatweitzen, der, vetnivaló búza.
Saatzeit, die, vetés ideje.
Sabbath, der, szombat.
Sabbathsfeier, die, sábes; a' szombat megülése.
Sache, die, ſt. Prozeß, ügy, per, ügyesbajos dolog; ſeine Sache verlieren, ügyét elveszteni; ſt. Geſchäft, dolog; eine Sache übernehmen, felválalni valamelly dolgot; ſeine Sache gut machen, dolgát jól vinni, elintézni; das iſt deine Sache, az a' te dolgod; das iſt meine Sache nicht, ez nem az én dolgon, ez reám nem tartozik; eine Sache beilegen, valamelly dolgot eligazítni; eine geſchehene Begebenheit, dolog, történet, történt dolog; Alles wovon man ſpricht, oder handelt, dolog, tárgy; das gehört nicht zur Sache, ez a' dologra nem tartozik; die Sachen, holmi, bútor; ſeine Sachen nicht ordentlich halten, nem tartani rendben, dolgait v. holmijét.
Sacherklärung, die, dolog magyarázat.
Sachfällig, adj., z. B. ſachfällig werden, d. i. ſeinen Prozeß verlieren, ügyét v. perét elveszteni.
Sachgelehrſamkeit, die, dolgok esmérete.
Sachkenner, der, a' dologban jártas, a' dologhoz v. a' dolgot értő.
Sachkundig, adj., tudós, jártas valamelly dologban.
Sachregiſter, das, dolgok lajstroma.
Sachverſtändiger, der, a' dologhoz értő.
Sachverſtand, der, a' dologhoz értés.
Sachwalter, der, ügyvédő, ügyvéd, ügyfolytató.
Sacht, Sachte, adv. lassan, halkal.
Sack, der, leinener, oder ledener, zsák; ein Beutel, zacskó; Taſche, zseb; jüdiſches Trauerkleid, gyászruha.
Sackband, das, zsákmadzag.
Sacken, zsákba szedni, belétenni v. beléölteni.
Sackgaſſe, die, d. i. Gaſſe ohne Ausgang, vak zug, térjmeg útsza.
Sackleinwand, die, zsákvászon, zsákdarócz.
Sackpfeife, die, duda.
Sackpfeifer, der, dudás.
Sackpiſtole, die, mordály.
Sackträger, der, zsákhordó; vom Eſel, terehhordó v. izsákos szamár.
Sackuhr, die, zsebóra.
Sackzwillich, der, nyűstös vászon.
Sacrament, das, sákramentom.
Sacriſtan, der, egyházfi.
Sacriſtei, die, sekresztye.
Säbel, der, kard, szablya.
Säbelhieb, der, kardvágás.
Säbelklinge, die, kardvas.
Säbeln, karddal levágni.
Sächelchen, das, dolgocska; im plur. ſt. Spielzeug, apró játékok.
Säckchen, das, zsákocska, szütyő zsák, zsebecske.
Säculariſation, die, papi jószágok elszedése.
Säculariſiren, z. B. ein Kloſter, elvenni a' klastromot és világi vagyonná tenni.
Säemann, der, vető, magvető.
Säemaſchine, die, vetőmív.
Säen, vetni, magot vetni.
Säen, das, vetés, magvetés.
Säetuch, das, vetőruha.
Säezeit, die, vetés ideje.
Säftchen, das, nedvorvosság, szernedv.
Säge, die, fürész; die Säge ſchärfen, a' fürést kireszelni; mit der Säge etwas abſägen, elfürészelni, fürészszel elvágni.
Sägeblatt, das, fürészvas.
Sägebock, der, fürészelő mív.
Sägefiſch, der, fürészhal.
Sägefliege, die, fürészbogár.
Sägeförmig, adj., fürészformájú; fürésszabású.
Sägemehl, das, Sägeſpäne, die, fürészpor.
Sägemühle, die, fürészmalom, deszkametsző.
Sägen, fürészelni, elfürészelni, fürészszel elvágni valamit.
Sägen, das, fürészelés.
Sägeſchmied, der, fürészkovács, fürészcsináló.
Sägezähne, die, fürészfogak.
Sälbchen, das, kenetecske.
Sämerei, die, vetnivaló magok, veteménymag.
Sämiſch-Leder, das, irha.
Sämmtlich, adj., minden, mind, adv. mind, mindnyájan, összveséggel, mindöszve.
Sänger, der, éneklő, énekes.
Sängerinn, die, éneklő vagy énekes asszony v. leány, éneklőne.
Sänfte, die, gyalog hintó.

Sänftenträger, der, gyaloghintós.
Sättigen, megelégíteni, kielégíteni, jól tartani; ſich ſättigen, megelégedni, jóllakni.
Sättigen, das, die Sättigung, jól tartás, megelégítés; das Sattſeyn, jóllakás, megelégedés, jóllakottság.
Säuerei, die, die, disznóság.
Säubern, reinigen, tisztítni, tisztogatni, megtisztítni.
Säuberung, die, tisztítas, tisztogatás.
Säuerlich, adj., savanyús; ſäuerlich ſchmecken, savanykás ízű lenni; adv. savanyúsan.
Säuern, saványítni, megsavanyítni.
Säuern, das, Säuerung, die, savanyítás, megsavanyítás.
Säufer, der, iszákos, részeges, nagy borivó.
Säuferei, die, részegeskedés.
Säuferinn, die, részeges asszony.
Säugen, szoptatni.
Säugen, das, szoptatás.
Säugerinn, die, szoptató asszony.
Säugling, der, szopós kisded.
Säuiſch, adj., ocsmány, tisztátalan, fertő, rút; adv. rútúl, ocsmányúl, tisztátalanúl, fertőmódon.
Säule, die, oszlop.
Säulendicke, die, oszlopvastagsága.
Säulenförmig, adj., oszlopdad, oszlopalakú; adv., oszlopdadon.
Säulenfuß, der, oszlopláb.
Säulengang, der, oszlopköz, oszlopközi járóhely.
Säulengeſimß, das, oszloppártázat.
Säulenhöhe, die, oszlop magassága.
Säulenknauf, Säulenknopf, der, oszlopfejezet.
Säulenordnung, die, oszlopnem v. rend.
Säulenſchaft, der, oszlopderék.
Säulenſtellung, die, oszlopállása, helyheztetése.
Säulenſtuhl, der, oszloptalp.
Säulenweite, die, oszlopok köze.
Säulenwerk, das, oszlopok, oszlopozat.
Säumen, einfaſſen, szegni, bészegni.
Säumen, das, szegés, bészegés.
Säumen, zaudern, késni, késedelmezni valamivel.
Säumen, das, Säumung, die, késés, késedelmezés.
Säure, die, savanyúság.
Säuſeln, susogni, suttogni, suhogni, mint a' szél.
Säuſeln, das, suhogás, susogás.
Saffian, der, szattyán.
Safflor, der, vadsáfrány, sáfrány mellicze.
Saffrán, der, jóféle safrány.
Saffranfarbe, die, sáfrányszín.
Saffranfarben, Saffranfärbig, adj., sáfrányszinű.
Saft, der, in Pflanzen ꝛc., nedv; nedő, nedvesség; trop. ſt. Geiſt, Kraft, beſonders von einer Rede, veleje, ereje, lelke p. o. a' beszédnek; in den Apotheken, főtt nedv, szernedv, a' patikában.
Saftbehältniß, das, nedvesség tartó, pilis, mezték.
Saftfarbe, die, nedvszín.
Saftgrün, adj., pázsitnedvszín.
Saftig, Saftreich, Saftvoll, adj., nedves, leves.
Saftlos, adj., nedvetlen; trop. velőtlen, erőtlen, száraz, idétlen.
Saftröhre, die, nedvességcső a' plántákban.
Sage, die, das Reden, mondás; ſt. Gerücht, hír, rege; es geht die Sage, as a' hire, úgy fely a' híre.
Sagen, mondani, megmondani; oft ſagen, mondogatni; öffentlich ſagen, közönséges helyen mondani, hirdetni; was ſoll ich ſagen, mit mondjak; was ſagſt du? mit mondasz, mit beszélsz? — Er hat vom Glück zu ſagen, ezer szerencséje; ſt. befehlen, z. B. er ſagte, ich ſollte zugleich zu ihm kommen, azt parancsolta hogy mindjárt hozzá menjek; ſt. erinnern, emlékeztetni, inteni valamire; damit meinen, mondani vele, érteni alatta; dedenten, tenni; was ſoll das ſagen? mint tesz az? dieß will ſo viel ſagen, ez annyit tesz; in Erzählungen, ſage ich, ſage du, ſage er, azt mondom, mondod, modja.
Sagen, das, mondás, kimondás; oder ſt. Worte, beszed
Sahlweide, die, kecske fűz.
Sahne, die, tejszín, édes tejfel.
Sahnlöffel, der, tejfelszedő kanál.
Saitchen, das, húrocska.
Saite, die, húr, p. p. hegedűhúr, klavirhúr; auf Saiten ſpielen, hegedülni; die Saite klingt, tönt, a' húr hangzik, peng.
Saiten-Inſtrument, das, hegedű, húros muzsika.
Saitenſpiel, das, hegedű.
Saitenſpieler, der, hegedűs.
Salair, Salarium, das, fizetés.
Salat, der, saláta; Gartenſalat, kerti saláta; wälſcher Salat, olasz saláta.

Salatkraut, das, káposzta saláta.
Salbader, der, kuruszoló; fecsegő.
Salbe, die, kenet, kenetír, ír; nach Salben riechen, irszagú lenni.
Salben, meg-vagy bekenni t. i. kenettel.
Salben, das, bé-v. megkenés.
Salbenbüchse, die, kenetes berbencze.
Salbenhändler, der, kenetáros, kenőcsárúló.
Salber, der, kenő.
Salbei, die, zsálya.
Salbeithee, der, zsályathéa.
Salbeitrank, der, zsályásföttlév.
Salböhl, das, felkenő olaj.
Salm, der, szemling, szemlinghal.
Salmiak, der, szalmia.
Salon, der, nagy szoba, palota.
Salpeter, der, salétrom.
Salpetererde, die, salétromos föld.
Salpetergeist, der, Salpetersäure, die, salétromszesz, salétromsavany.
Salpeterhütte, die, salétromfőző kunyhó v. ház.
Salpeterartig, adj, salétromos.
Salpetersieder, salétromfőző.
Salpetersiederei, die, salétromfőzés.
Salpeterwasser, das, salétromos víz.
Salse, die, Salzbrühe, sós lév; Kräutersalse, növevénynedvíz.
Salutiren, begrüßen, köszönteni; bei Soldaten, katonamódra fegyverrel köszönteni valakit.
Salve, die, szálvélövés, köszöntölövés p. o. agyúkból, puskákból.
Salvegarde, die, katonaőrizet; szabados menedékhely.
Salviren, megszabaditni, megmenteni.
Salvus conductus, der, sícheres Geleit, bátorságlevél.
Salz, das, só; gemeines Salz, közönséges só; natürliches, természő; trop. st. Witz ɔc., sava, íze valaminek, finomság.
Salzader, die, sóér.
Salzamt, das, sóhivatal.
Salzbeamte, der, sóstiszt.
Salzberg, der, sóhegy, sótermőhegy.
Salzblume, die, sóvirag.
Salzbrühe, die, sóslév.
Salzbrunnen, der, sóskút.
Salzen, sózni, megsózni.
Salzen, das, sózás, bésózás.
Salzfäßchen, das, sótartócska.
Salzfaß, das, sótartó.
Salzfisch, der, bésózott hal.
Salzfleisch, das, bésózott hús.
Salzfluß, der, eine Krankheit, sós csúz.
Salzgeist, der, szesz.
Salzgeschmack, der, sóiz.
Salzgrube, die, sóakna.
Salzhandel, der, sókereskedés.
Salzhändler, der, sókereskedő.
Salzhecht, der, besózott csuka.
Salzig, adj., sós; adv. sósan.
Salzigkeit, die, sósság.
Salz-Inspector, der, sósúr.
Salzkärrner, der, sótalicskázó.
Salzklos, der, Salzklümpchen, das, sódarab.
Salzkorn, das, szem, sómorzsa.
Salzkraut, das, savar.
Salzkrystall, das, sókristály.
Salzlacke, die, sós lév, só lév.
Salz-Magazin, das, sóház, sótárház.
Salzmann, der, sóáros.
Salzmarkt, der, sópiacz.
Salzmeer, das, óstenger.
Salzquelle, die, sósforrás, só forrás.
Salzsäure, die, sóoszlop.
Salzschiff, das, sóhordó hajó.
Salzschreiber, der, sóhivatali iró.
Salzsieder, der, sófőző.
Salzsiederei, die, sófőzés.
Salzstein, der, kősódarab.
Salzsteuer, die, sóra vetett adó.
Salzstück, das, egy kő só.
Salztonne, die, sóshordó.
Salzverwalter, der, sósúr.
Salzvorrath, der, kész sórakás.
Salzwage, die, sómázsa, sófont.
Salzwasser, das, sósviz.
Salzwerk, das, sóakna.
Salz-Zoll, der, sóadó, sóvám.
Same, der, der Pflanzen ɔc., mag; der Same faßt Wurzel, geht auf, a' mag gyökeret ver, kikél; in Samen gehen, felmagzani; bei Menschen und Thieren, tenyésznedv, tenyészmag; trop. st. Ursache, z. B. der Same der Zwietracht, a' visszavonás magva; s. Nachkommenschaft, (bibl.), maradék, nemzetség.
Samenbehälter, der, magtok.
Samenbläschen, das, maghójag.
Samenblatt, das, csiralevél.
Samenfluß, der, tenyésznedvfolyás.
Samengefäß, das, magtartó.
Samengehäuse, das, magtok.
Samenkorn, das, magszem; Roggen zum Säen, vetnivaló rozs.
Samenmilch, die, magtéj, p. o. mandolatéj.
Samenstaub, der, himpor.
Samenthierchen, das, magállatka.
Sammeln, eig. gyűjteni, összegyűjteni, öszveszedni, rakásra gyűjteni v. hal-

mozni; ſich ſammeln, összegyülni, egybegyülekezni, összeseregleni, összeszedni magokat; trop. ſich ſammeln, magához térni.

Sammeln, das, összegyűjtés, egybegyűjtés.

Sammelplatz, der, összegyűlő hely, összegyülés helye.

Sammet, der, bársony.

Sammetblume, die, amaránt; bársonyvirág.

Sammetbürſte, die, bársonykefe.

Sammeten, adj., von Sammet, bársony.

Sammetkleid, das, bársonyruha.

Sammetmacher, der, Sammetweber, bársonycsináló.

Sammler, der, gyüjtő, összegyűjtő, összeszedő.

Sammlung, die, das Sammeln, gyüjtés, összegyűjtés, összeszedés, gyüjtögetés; d. i. das Geſammelte, gyüjtemény; ſt. Collecte, adakozásbeli gyüjtemény, adakozás összeszedése.

Sammt, praep. mit Dat. — val, — vel, együtt; ſammt und ſonders, mindnyájan.

Sanct, adj., heilig, z. B. St. Peter, szent Péter.

Sand, der, föveny; grober Sand, homok; trop. z. B. jemanden Sand in die Augen ſtreuen, valakit megvakítni, elámítni v. csábítni.

Sandaal, der, fövenyhal.

Sandbad, das, fövenyferdő, a' Khémikusoknál.

Sandbank, die, fövenytorlás.

Sandberg, der, homokhalom.

Sandboden, der, homokos föld.

Sandbüchſe, die, porzótartó.

Sandelholz, das, rothes, berzsenfa, weißes, szantálfa.

Sanden, homokkal meghinteni.

Sandfeld, das, homokos mezőség.

Sandgebirg, das, homokhegyek.

Sandgrube, die, homokverem.

Sandgrund, der, homokos földally.

Sandhaufe, der, homoktorlás v. halom.

Sandhügel, der, homokdomb.

Sandig, adj., homokos; homokból álló.

Sandkörnchen, das, föveny szemecske.

Sandkorn, das, fövenyszem, egy szem föveny v. homok.

Sandkraut, das, homokhúr.

Sandläufer, der, porondlakó (madár).

Sandland, das, homokos tartomány v. föld.

Sandrohr, das, lengenád, homoknád.

Sandſteb, das, porondrosta.

Sandſtein, der, homokkő.

Sanduhr, die, fövenyóra.

Sandweide, die, homok füz.

Sandwüſte, die, homok puszta.

Sanft, adj., leíse, csendes, halkalvaló, halkas, p. o. hang; nicht heftig, szelíd p. o. erkölcs, csendes v. lassú p. o. mozdulás; ein ſanfter Tod, Schlaf, csendes halál, álom; adv. halkal, csendesen, p. o. beszélni; jemand. ſanfter behandeln, valakivel szelídebben v. lágyabban bánni.

Sanftheit, die, csendesség, szelídség, jámborság.

Sanftmüthig, adj., szelíd, jámbor; adv. szeliden, jámborúl.

Sangdroſſel, die, éneklő húrosmadár.

Sangvogel, der, éneklő madár.

Sardelle, die, szárdella, apró hering.

Sarg, der, koporsó.

Satan, der, sátán.

Satt, adj., megelégedett, jóllakott; ſatt werden, jóllakni, megelégedni; ſatt machen, megelégítni; ich bin ſatt, jóllaktam; ſt. überdrüßig, megúnt, beleúnt valamibe; adv. megelégedve, jóllakva; genug, eléggé.

Sattel, der, nyereg; jemand. aus dem Sattel heben, a) valakit a' nyeregből kiemelni; b) levetni valakit rangjából.

Sattelbein, das, nyeregcsont a' kaponyában.

Satteldach, das, nyeregháttú fedél.

Satteldecke, die, csótár, nyeregterítő.

Sattelbruck, der, túr, a' lóhátán.

Sattelfeſt, adj., a' ki jól megüli nyerget; trop. kész, elkészült.

Sattelgurt, der, nyeregheveder.

Sattelkiſſen, der, nyeregvánkos.

Sattelknopf, der, nyeregkapa.

Satteln, nyergelni, megnyergelni a' lovat.

Sattelpferd, das, nyergesló.

Satteltaſche, die, nyeregtáska.

Sattler, der, nyeregjártó, nyeregcsináló.

Sattſam, adj., elégséges, elegendő.

Satyr, der, ligetisten.

Satyre, die, szatiry, gúnyirás, gúnyolódás, gúnyolóbeszéd.

Satyrendichter, Satyrenſchreiber, der, gúnyverskőltő.

Satyriſch, adj., gúnyolódó, marczangó; adv. gunyolódva, marczangva.

Saß, der, ſt. Sprung, ugrás, szökés; mit einem Satze, egy ugrással, v. szökéssel; ſt. Bodenſatz, allya, sepreje

v. ágya valaminek; in der Logik, tétel; lange Sätze, hosszú mondások; einen Satz behaupten, valamelly tételt vitatni, valamit állítni; in der Musik, tétel; im Spiele, betétel a' játékban; Brut von Fischen, ivadék.

Satzhase, der, nőstény nyúl.

Satzholz, das, oltóág, ültetni való csemete.

Satzung, die, st. Verordnung, rendelés; árrszabás, árrmeghatározás.

Satzweide, die, ültetnivaló fűzcsemete.

Satzweise, adv., mondásonként, feltételek szerént.

Satzzeit, die, ellés ideje.

Sau, die, disznó; zur Zucht, emse disznó; eine unreine weibliche Person, disznó, ocsmány, fertő; ein Kleck's, disznó, mocsok; der Saustrom, a' száva vize.

Saubohne, die, disznóbab.

Saudorste, die, disznőserte.

Saudrod, das, disznókenyér.

Sauber, adj., rein, tiszta; st. manierlich, csinos, ékes; ironisch, rendes, furcsa, derék p. o. egy ember; st. reinlich, diszes, tisztás; adv. tisztán, csinosan, szépen.

Sauberkeit, die, tisztaság, csinosság.

Sauberlich, adj., st. reinlich, csinos, tisztás; st. sanft, csendes, engedelmes.

Saudistel, die, dudva csorbóka.

Sauer, adj., savanyú; etwas sauer, savanyúkás, csipős; sauer werden, megsavanyodni; trop. st. sehr beschwerlich, keserves, bajos, vesződtséges, nehéz; saure Arbeit, terhes munka; st. verdrüßlich, komor, p. o. ábrázat.

Sauerampfer, der, sóska, sosdi, mezei sóska, sós lórom.

Sauerbrunnen, der, a) die Quelle, savanyúvizforrás, borvízforrás; das Wasser, savanyúvíz, borvís.

Sauerdorn, der, borbolya.

Sauerhonig, der, eczetes méz.

Sauerklee, der, madár sóska.

Sauerkleesalz, das, sósdisó.

Sauerkraut, das, savanyú káposzta.

Sauerstoff, der, savanyalak.

Sauerteig, der, savanyú kovász.

Sauertöpfig, adj., moros, verdrüßlich, komor, kedvetlen; adv. komoran.

Sauertopf, der, komor ember.

Sauerwasser, das, savanyúvíz.

Saufaus, der, nagyiható v. borivó.

Saufbruder, der, ivótárs.

Saufen, von Thieren, inni; von unmäßigen Säufern, mértékletlenül inni, részegeskedni, p. o. borral.

Saufen, das, ivás; részegeskedés, ivás.

Saufgelag, das, Saufgesellschaft, die, mértékleten borital, részegeskedés másokkal együtt; ivó társaság.

Saufhaus, das, ivó ház.

Saugamme, die, szoptató dajka.

Saugeferkel, das, szapós malacz.

Saugekalb, das, szopós borjú.

Saugelamm, das, szopós bárány.

Saugen, szopni; saugen lassen, szoptatni, p. o. bárányt; trop. von leblosen Dingen, magába szivni, mint p. o. a' spongyia.

Saugen, das, szopás, magába szivás.

Sauger, der, szopó, csecsszopó.

Saugerüssel, der, szopókaorr.

Saugvieh, das, szopó állatok.

Saugwerk, das, (Wasserk.), szivattyús mív.

Sauhirt, der, disznó pásztor, kondás, kanász.

Saukoben, Saustall, der, disznóól.

Saujagd, die, disznóvadászat.

Saulache, die, mocsár, fertő.

Saurach, der, borboja, fái sóska.

Saurüssel, der, disznóorr.

Sauschneider, der, disznóherélő.

Saumutter, die, emse disznó, kocza disznó.

Sautrog, der, disznóvályú.

Sau,oten, die, pl. mocskos beszédek.

Saum, der, st. Rand, szél, párkány valamin; Einfassung des Kleides, szegély, szege, p. o. a' ruhán.

Saumesel, terehhordó szamár.

Saumpferd, Saumroß, das, terehhordó ló.

Saumsattel, der, terehnyereg.

Saumselig, adj., késedelmes, lassú; adv. késedelmesen, lassan.

Saumseligkeit, die, késedelmezés, restség.

Saus, der, suhogás, búgás; in Saus und Braus leben, tobzódásban élni.

Sausen, zúgni, búgni; in den Ohren, csengeni.

Sausen, das, zúgás, búgás.

Sausewind, der, állhatatlan ember.

Sbirre, der, fülelő kém.

Scabiose, die, sikkantyú.

Scepter, der, királyi pálcza; trop. st. Herrschaft, uralkodás, birodalom, országlás.

Schabe, die, ſt. Motte, moly; csótan, lágybogár.
Schabeiſen, das, vakaróacsél; bei Gärbern, húsoló.
Schabemeſſer, das, vakarókés.
Schaben, vakarni, p. o. répát, dörzsölni; vakarni, le-v. megvakarni, reszelni.
Schabenkraut, das, molyfű.
Schabernack, der, tréfaság, bolondság.
Schabracke, die, lótakaró, csótár.
Schach, der, d. i. Regent von Perſien, persakirály; der König im Schachſpiele, király a' sakkjátékban; Schach bieten, dem Könige, veszedelemmel fenyegetni a' királyt.
Schachbret, das, sakk.
Schachern, wie ein Jude, csereberélni.
Schachfeld, das, sakk mezeje.
Schachmatt, adj., im Spiele, z. B. der König iſt ſchachmatt, a' király meg van fogva t. i. a' játékban.
Schachſpiel, das, sakkjáték; es ſpielen, sakkozni, sakkot játszani.
Schachſpieler, der, sakjátszó.
Schachſtein, der, közlegény a' sakkjátékban.
Schacht, die, bányamenetel, leereszkedő szája a' bányának; ſt. Viereck, négyszeg, négyszeglet.
Schachtel, die, katulya.
Schachteldeckel, der, katulyafedél.
Schachtelhalm, der, surló, surlófű.
Schachtelmacher, der, katulyacsináló.
Schachten, od. ſchachen, négyszegletekre osztani.
Schachthut, der, bányászsüvég.
Schade, Schaden, der, ſt. Verletzung, sérelem; ſich Schaden thun, megsérteni magát v. a' testét; Schaden am Leibe, testi hiba; od. ſt. Bruch, sérültség, sérülés; od. Wunde, seb; ſt. Verluſt, kár, veszteség; Schaden nehmen, kárt vallani, megkárosodni; Schaden zufügen, kárt tenni v. okozni; Schaden erſetzen, kipótolni a' kárt; durch Schaden wird man klug, kárán tanúl az ember, kárán tanúl a' Magyar; um ein Bedauern auszudrücken, z. B. das iſt Schade! kár, sajnálni lehet! es iſt Schade um ihn, kár, hogy oda van v. kár, hogy úgy járt; sajnálni lehet, hogy megholt.
Schaden, ártani, kárt tenni, v. okozni; dem Andern ſchaden, másnak ártani; das ſchadet nichts, az semmit sem árt.
Schadenfreude, die, kárörőm, más kárán való örőm.
Schadenfroh, adj., más kárán örülő.
Schadhaft, adj., sérelmes, hibás; wie ein Kleid, elszakadt, kiszakadt; wie ein Gebäude, megrongálódott, megrepedezett, romladozott; wie ein Buch, hibás, hijános.
Schadhaftigkeit, die, hibásság, megromlottság.
Schadlos, adj., ſt. unverletzt, hibátlan, ép, épségben lévő, kárnélkülvaló; keinen Verluſt leidend, kárt nem vallot; ſchadlos halten, kárát megtéríteni v. kipótolni; ſich ſchadlos halten, a' maga kárát kipótolni.
Schadloshaltung, die, kárpótlás, kártérítés, kárkipótolás kártólmentesítés.
Schadloſigkeit, die, ment létel a' kártól, káratlanság.
Schäben, die, rüh, sennyedék; vom Flachſe, pozdorja.
Schäbig, adj., krátzig, rühes sennyedékes; ſt. abgetragen, kopott, elkopott p. o. ruha.
Schächtelchen, das, katulyácska.
Schächten, levágni a' marhát, saktérozni (a' zsidóknál); trop. ſt. betrügen, megcsalni.
Schächter, der, zsidó mészáros, saktér.
Schädel, (Schedel), der, agy, kaponya.
Schädelbohrer, der, kaponyafúró.
Schädelſtätte, die, vesztőhely.
Schädlich, adj., káros, ártalmas; sehr ſchädlich, veszedelmes; von Thieren, kártékony p. o. állat; adv. károsan, ártalmasan.
Schädlichkeit, die, károsság, ártalmasság
Schäfchen, Schäflein, d. s, juhocska, birkácska; Sprchw. ſein Schäfchen ins Trockene bringen, holmi vagyonát bátorságba helyheztetni, magáról gondot viselni.
Schäfer, der, juhász, pásztor, juhpásztor.
Schäferei, die, juhnyáj, birkanyáj.
Schäferhut, der, juhászsüveg.
Schäferhütte, die, pásztorkunyhó, juhászhajlék.
Schäferinn, die, juhásznő.
Schäferknabe, der, juhászbojtár.
Schäferleben, das, pásztori élet.
Schäferlied, das, pásztori dal.
Schäferſpiel, das, pásztori játék,
Schäferſtock, der, juhász bot.

Schäferſtunde, die, a' szerelemnek szerencsés órája, boldog óra.

Schäften, szárát csinálni valaminek; eine Flinte ſchäften, puska ágyát csinálni.

Schälchen, das, csészécske; an Pflanzen, vékony plántahéjj.

Schälen, meghámozni a' héjját v. kérgét lehámozni; ſich ſchälen, meghámlálni, kopálni, elválni mint valaminek a' héjja.

Schällhängſt, der, ménlő, csődör.

Schämel, der, zsámoly, lábitó.

Schämen, ſich, szégyenleni; ich ſchäme mich, szégyenlem; ſich zu Tode ſchämen, halálra szégyenleni magát.

Schämen, das, szégyenlés.

Schänden, verunſtalten, elcsúfítni, csúffá tenni; ſt. ſchmähen, ſchimpfen, gyalázni, kissebíteni, becstelenítni; entehren, megbecstelenítni, gyalázatba keverni; einer weiblichen Perſon die Ehre rauben, a' szűzet megszeplősítni.

Schänder, der, elcsúfító, megbecstelenítő: gyalázó; megszeplősítő.

Schändlich, adj., verunſtaltet, rút, ocsmány, csúf; mit Schande, Unehre verknüpft, fertelmes, becstelen, gyalázatos p. o. ember, élet, gonoszság; adv. rútúl, ocsmányúl; fertelmesűl, becstelenűl, p. o. valamit cselekedni; ungeſittet, illetlenűl, ocsmányúl.

Schändlichkeit, die, rútság, ocsmányság; trop. fertelmesség, becstelenség.

Schändung, die, d. i. Verunehrung, z. B. eines Tempels, megfertéztetés; gyalázás, becstelenítés; megszeplősítés, megparáznítás.

Schärfe, die, z. B. des Meſſers, él, éllesség, p. o. a' késélessége; trop. z. B. von den Sinnen, vom Verſtande, élesség, finomság; dem Geſchmacke nach, csipősség, erősség; Strenge, keménység, nem kedvezés; Genauigkeit, pontosság, szoros rendtartás.

Schärfen, z. B. ein Meſſer, élesíteni, köszörűlni, megélesíteni, megköszörűlni; trop. z. B. den Verſtand ſchärfen, az elmét élesíteni; den Befehl, die Strafe ſchärfen, megkeményíteni keményebbé tenni, p. o. a' parancsolatot, büntetést.

Schärfen, das, die Schärfung, élesítés, megélesítés.

Schärpe, die, tisztöv, katonaöv, katonatisztöv.

Schätzbar, adj., was ſich ſchätzen läßt, megbecsülhető; trop. werth geſchätzt, becses, igen becses, becsületre méltó.

Schätzbarkeit, die, becses-ég.

Schätzchen, das, szerető; kincsecském.

Schätzen, d. i. taxiren, becsülni, megbecsülni; hoch, gering ſchätzen, sokra, kevésre becsülni; trop. ſt. hoch ſchätzen, becsülni, nagyra becsülni valakit; ſt. urtheilen, ítélni; dafür halten, gondolni, tartani; ich ſchätze es mir zur Ehre, szerencsémnek tartom.

Schätzen, das, becsülés megbecsülés.

Schätzer, der, becsülő, árrbecsülő.

Schätzung, die, megbecsülés.

Schäumen, tajtékzani p. o. haragjában; habzani, tajtékzani, mint a' ser, tenger.

Schäumen, das, tajtékzás.

Schäumend, adj., tajtékzó.

Schäumig, adj., habos, tajtékos.

Schaf, das, juh, birka; ein einfältiger Menſch, egyúgyú bohó, szelid bohó.

Schafampfer, der, Sauerklee, juhsóska.

Schafblatter, die, bárány himlő.

Schafbock, der, kos.

Schafdünger, der, juhganéj, trágya.

Schaff, das, dézsa, sajtár.

Schaffel, das, rocska, sajtárocska.

Schaffell, das, juhbőr, birkabőr.

Schaffen, (gemein), ſt. befehlen, parancsolni; z. B. was ſchaffen Sie? mit parancsol az Úr, az asszony? — ſt. geſchäftig ſeyn, foglalatoskodni, dolgozni; viel zu ſchaffen haben, sok dolgának lenni, nagyon el lenni foglalva; auftreiben, z. B. Geld ſchaffen, pénzt szerezni, megszerezni; Rath ſchaffen, tanácsolni, javasolni, tanácsal segítni; ſich anſchaffen oder kaufen, szerezni, venni, p. o. ruhát; ſt. machen, thun, dolgának lenni, csinálni valamit; z. B. was haſt du hier zu ſchaffen, mi dolgod van itt? mit dir habe ich nichts zu ſchaffen, veled semmi dolgom v. közöm; ſt. erſchaffen, teremteni, alkatni.

Schaffleiſch, das, juhhús.

Schaffner, der, sáfár, majoros, gondviselő; gazda, ispány; felvigyázó.

Schafterinn, die, sáfárné, majorosné, gazdasszony.
Schafgarbe, die, egérfarkú cziczkóró, cziczfark.
Schafherde, die, juhnyáj, birkanyáj.
Schafhirt, der, juhász.
Schafhund, der, juhászkutya.
Schafhürde, die, juhkosár, sövényakol.
Schafhütte, die, juhtanya, juhakol.
Schafkäse, der, juhsajt.
Schafkopf, der, trop. ostoba buta.
Schaflamm, das, jerke bárány.
Schafläus, Schafmilbe, die, kollancs.
Schafmilch, die, juhtéj.
Schafmist, der, juhtrágya v. ganéj.
Schafmutter, die, anyajuh.
Schafot, das, vesztőállás.
Schafpelz, der, juhbőr; als Kleid, ködmen.
Schafpocke, die, juhhimlő.
Schafrüde, die, juhászkutya.
Schafscheere, die, juhnyíró olló.
Schafscheerer, der, juhnyíró.
Schafschur, die, juhnyírás.
Schafstall, der, juhakol, akol.
Schaft, der, an einem Spieße, dárdanyél, lándzsanyél; an einer Flinte, puskaagy; an Säulen, Stiefeln, dereka, szára valaminek.
Schaftrift, die, juhlegelő.
Schafvieh, das, juhok, birkák, juhbarom.
Schafweide, die, juhlegelő.
Schafwolle, die, juhgyapju, gyapju.
Schafzäcke, die, kollancs.
Schafzunge, die, Pflanze, útifű.
Schakal, der, török róka, sakál.
Schakan, der, csákány.
Schal, adj, geschmacklos, ízetlen, ízeveszett; trop. z. B. schaler Witz, ízetlen elmésség; schaler Kopf, buta ész; adv. z. B. schalschmecken, ízetlen lenni; trop. ízetlenül.
Schale, die, für Getränke, csésze; eine Schale Kaffee, egy csésze v. findzsa kávé; kalte Schale, z. B. von Wein u. Brod, hideg borczibere; an einer Wage, mérőserpenyő, fontserpenyő; Krebsenschale, rákhéj; Eierschale, tojáshéj; vom Baste der Bäume, hárshéj, vékony fahéj; die Haut bei Hülsenfrüchten, tok, hüvely, p. o. borsóhüvely; oder dem Obste, z. B. Aepfel. — Birnschale, alma —, körtvélyhéj.
Schalk, der, ein listiger Mensch, ravasz, ravasz ember; ein betrügerischer Mensch, csalárd ember; ein leichtfertiger Mensch, csintalan, csalfa, pajkos.
Schalkhaft, adj., ravasz; csalárd; pajkos; adv. ravaszúl; csalárdúl; álnokúl; csintalanúl.
Schalkheit, die, ravaszság; csalárdság; csintalanság.
Schalksauge, das, csalfaszem.
Schalksfreund, der, színes barát.
Schalksknecht, der, gonosz szolga.
Schall, der, hang, szó, hangszó; ein leerer Schall, puszta hang; der Schall der Glocken, der Trompeten, harang hangja v. szava, harangszó, trombitaszó.
Schallen, hangzani.
Schallen, das, hangzás.
Schallend, adj., hangzó, hangos.
Schalloch, der, hanglyuk, hangadó lyuk, p. o. a' flótan, sipon, klavíron.
Schalmey, die, pásztorisíp, tárogató, bögő, dörgősíp.
Schalmuschel, die, csészecsiga.
Schalotte, die, mogyoróhagyma.
Schalten, behandeln, umgehen, bánni vele; schalten u. walten, kedvére bánni v. parancsolni valamivel, azt tenni vele a' mi tetszik.
Schalthier, das, héjjas állat.
Schaltjahr, das, szökő esztendő.
Schaltmonat, das, szökő hónap.
Schalttag, der, szökő nap.
Schaluppe, die, sajka, csónak.
Scham, die, szégyenlés, szemérmesség, szemérem; ists Erröthen, pirúlás; vor Scham roth werden, szégyenletében elpirúlni; st. Schande, szégyen; st. Schamglied, szeméremtest.
Schambein, das, szeméremcsont.
Schamhaft, adj., szemérmes, szemérmetes; adv. szemérmesen, szemérmetesen.
Schamhaftigkeit, die, szemérmetesség, szemérem.
Schamlos, adj, szemtelen, orczátlan; adv. szemtelenül, orczátlanúl.
Schamlosigkeit, die, szemtelenség, orczátlanság.
Schamroth, adj., elpirúlt; schamroth werden, elpirúlni; schamroth machen, megszégyenítni valakit.
Schamröthe, die, pironság, elpirúlás, orczapirúlás, szégyen.
Schandarbeit, die, gyalázatosság.
Schandbar, adj., gyalázatos, ocsmány; adv. gyalázatosan, ocsmányúl.
Schandbarkeit, die, gyalázatosság, ocsmányság.

Schande, die, d. i. Unehre, gyalázat, szégyen; es gereicht jemand. etwas zur Schande, gyalázatjára van, szégyenére válik valami valakinek; mit Schande bedecket, gyalázattal tetézve; mit Schande bestehen, megszégyenülni; ha, der Schande! piha, szégyen, gyalázat! s. Beschimpfung, z. B. jemand. alle Schande anthun, valakit mindenféle gyalázattal illetni; eine schändliche That, gyalázatos cselekedet, v. dolog, gonoszság.

Schandfleck, der, s. Schmutzfleck, mocsok; trop. was Schande bringt, gyalázat.

Schandgeld, das, gyalázatosan szerzett pénz, rútúl keresett pénz; alávaló v. csekély pénz.

Schandmaal, **Schandzeichen**, das, gyalázat bélyege.

Schandmaul, das, rágalmazó nyelv; szitkozódó.

Schandname, der, becstelen név.

Schandpfahl, der, **Schandsäule**, die, bitófa, nyakvas, szégyenfa, szegyenpolcz.

Schandthat, die, gonosztett, ocsmánytett, rút cselekedet.

Schandwort, das, ocsmányszó.

Schank, der, z. B. vom Wein, Bier, kimérés v. eladás, t. i. kicsiny mérték szerént p. o. bormérés, sermérés; borkorcsma, csapszék.

Schanze, die, sáncz.

Schanzen, sánczot ásni, sánczolni.

Schanzen, das, sánczolás.

Schanzer, **Schanzgräber**, der, sánczásó.

Schanzkorb, der, sánczkosár.

Schar od. **Schaar**, die, sereg, csoport.

Scharbock, **Scorbut**, der, vérveszely, sülly.

Scharen, **sammeln**, öszvegyűjteni; sich, öszvegyűlni.

Scharenweise, (zu Scharen), seregenként; csoportonként.

Schaarwache, die, kerülő őrök.

Scharwächter, der, kerülő őr.

Scharf, adj., éles, p. o. kés; trop. heftig, nagy, erős, kemény, p. o. szél, hideg; s. beißend, erős, csipős, maró, p. o. eczet, sajt; s. streng, nem kedvező, kemény, p. o. parancsolat, ütközet; s. genau, szoros, p. o őrzés; s. durchdringend, éles, p. o. hallás, látás, hang; scharfer Verstand, éles elme; adv. élesen, erősen, keményen, szorosan, hathatósan, gyorsan, sebesen p. o. lovagolni.

Scharfblick, der, mély és sebes bélátás.

Scharfrichter, der, hohér.

Scharfschießen, das, golyóbissal lövés.

Scharfschütze, der, tanult puskás.

Scharfsichtig, adj., éles látású; éles bélátású.

Scharfsichtigkeit, die, éleslátás; éles bélátás.

Scharfsinn, der, éles elme.

Scharfsinnig, adj., éles elméjű; adv. élesen, éles elmével.

Scharfsinnigkeit, die, éles elméjűség.

Scharlach, der, d. i. Scharlachfarbe, skárlátszín; **Scharlachtuch**, skárlátposztó.

Scharlachbeere, die, **Scharlachwurm**, der, kosenillabáb, a' kosenilla bogárnak megszárasztott bábjai, karmazszinszínbogár.

Scharlachen, adj., skárlát színű.

Scharlachfarbe, die, skárlátszín.

Scharlachfarben, **scharlachfarbig**, adj., skárlát színű.

Scharlachfieber, das, skárláthideglelés.

Scharlachkleid, das, skárlátszínű ruha v. köntös.

Scharlachroth, adj., skárlát piros.

Scharmützel, das, csatázás, öszvecsapás, csete-paté.

Scharmützeln, csatázni.

Scharnier, die, foglalás, sarkfoglalás, sarkforgás, sark.

Scharre, die, das **Scharreisen**, kaparóvas.

Scharren, kaparni.

Scharren, das, kaparás, kapargatás a' lábával.

Scharrer, der, kaparó.

Scharte, die, s. Scherbe, cserép; s. Spalte, Ritz, repedés, hasadás; an Messern, Degen, sorja a' kés v. kard élének, csorba, csorbaság; eine Scharte bekommen, megcsorbúlni; phr. eine Scharte auswetzen, d. i. einen Fehler gut machen, a' hibát helyre hozni v. kipótolni; od. einen erlittenen Schaden ersetzen, a' vallott kárt kipótolni.

Schartig, adj., cserepes; hasadt; soros p. o. beretva, csorba p. o. kés.

Schatten, der, árnyék; Schatten machen, árnyékot vetni; im Schatten ruhen, az árnyékban nyúgodni; in der Malerei, árnyék, árnyékolás; eine schwache Spur von etwas, árnyék, árnyékképe valaminek; ein Schatten von Ruhm, csak árnyéka a' dicsőségnek; die Seele der Verstorbenen,

árnyék, lélek; ſt. Schutz, oltalom, védelem, árnyék.
Schattenbild, das, árnyékkép.
Schattengang, der, árnyékos sétálóhely.
Schattenreich, adj., árnyékos.
Schattenreich, das, árnyékok v. kimúlt lelkek országa.
Schattenriß, der, árnyékrajz.
Schattenſpiel, das, árnyékos szemfényvesztés.
Schattenweiſer, der, árnyékmutató.
Schattig, adj., homályos, árnyékos.
Schattiren, beárnyékolni, beárnyékozni, árnyékozni.
Schattirung, die, beárnyékolás, be- v. megárnyékozás.
Schatulle, die, katulyaláda, iskátula, ládacska.
Schatz, der, kincs, drágaság; der öffentliche Schatz, a' közönséges kincstár; Liebkoſungswort, z. B. mein Schatz! kincsem, édes kincsem, galambom!
Schatzfrei, adj., abgabenfrei, adótól ment.
Schatzgeld, das, kincstárbéli pénz.
Schatzgräber, der, kincsásó.
Schatzkammer, die, eines Staates, kincstár, kincsesház.
Schatzkind, das, kedves gyermek.
Schatzmeiſter, der, kincstármester, kincstárnok.
Schatzung, die, birtokbecsű, a' birtok megbecsülése; ſt. Abgabe, adó.
Schau, die, d. i das Anſehen, nézés, megnézés; zur Schau ſtellen, megnézésre kitenni, kitenni hogy nézzék; etwas zur Schau tragen, mutogatni, mutogatás végett hordozni valamit.
Schaubrod, das, jelkenyér, czégérkenyér.
Schaubühne, die, játékszín.
Schauder, der, irtózás, borzadás; Schauder erregend, irtóztató, borzasztó; es überfällt mich ein Schauder, megirtózom, megborzadok.
Schauderhaft, adj., irtóztató, borzasztó.
Schaudern, irtózni, megborzadni, rázkódni.
Schaudervoll, adj., iszonyatos, irtóztató.
Schauen, nézni, megnézni; ſchau, nézd, lásd.
Schauen, das, nézés.
Schauer, der, ſt. Prophet, próféta; ſt. Schutzdach, szín, pajta, félszer; ein vorübergehender Sturm, futó zivatar, p. o. forgószél, zápor eső; eine ſchnelle Erſchütterung der Haut, borzadás, borzadozás, rázkódás.
Schauerig, adj., borzasztó, kietlen.
Schauern, borzadni, rázkódni.
Schauern, das, borzadozás.
Schauervoll, adj., ſchrecklich, irtóztató, borzasztó; Schauer empfindend, felborzadott.
Schaueſſen, das, nézniváló ételek.
Schaufel, die, lapát, lapiczka; am Rubrade, a' malomkerék lapátfoga.
Schaufeln, lapátolni, lapáttal hányni.
Schaufelrad, das, lapátfogúkerék a' malomban.
Schaugepränge, das, pompa.
Schaugerüſt, das, nező alkotmány v. állás.
Schaukel, die, hinta, hiríntó.
Schaukeln, hirintálni, hintálni, hintázni.
Schaukeln, das, hintálás.
Schaum, der, hab; tajték; Schaum geben, habzani.
Schaumkelle, die, Schaumlöffel, der, tajtékmerő kalán.
Schaumünze, die, emlékpénz, emlékeztető pénz.
Schauplatz, der, nézőhely; nézö v. játékszín, teatrom.
Schauſpiel, das, nézőjáték, múlattató játék, mutatvány; das Schauſpiel anfangen, kezdeni a' játékot; ins Schauſpiel gehen, a' nézőjátékba menni; ein Schauſpiel geben, nézőjátékot játszáni v. adni.
Schauſpieldichter, der, játékszini költö.
Schauſpieler, der, Schauſpielerinn, die, színjátszó, színjátszóné.
Schauſpielergeſellſchaft, die, színjátszó társaság.
Schauſpielerkunſt, die, színjátszói mesterség.
Schauſpielermäßig, adj., színjátszói; adv. színjátszó módra.
Schebeke, die, ein Schiff, sebekhajó.
Schecke, die, tarka ló.
Schecken, tarkázni.
Scheckig, adj., tarka, foltos.
Schedel, der, kaponya.
Scheel, (ſchel), adj., unzufrieden, neidiſch, karján, irígy, görbe, haragos t. i. szem, irígy tekintet.
Scheelſucht, die, irígység.
Scheerchen, das, ollócska.
Scheere, die, olló; der Krebſe, rákláb, rákollója.
Scheeren, Wolle abſchneiden, nyirni, le-

vágni; den Bart ſcheeren, leberetválni a' szakállát; die Schafe ſcheeren, a' juhokat megnyírni; ſich um etwas ſcheeren, gondolni valamivel; ſich wegſcheeren, d. i. fortbegeben, eltakarodni; z. B. ſcheer dich fort! hord el magadat, takarodj!

Scheerer, der, nyírő; beretváló.

Scheererei, die, das Plagen, ingerkedés; Plage, Noth, bajlódás, vesződség.

Scheerflotte, die, köszirti hajósereg.

Scheermeſſer, das, borotva, beretva.

Scheerſchleifer, der, köszörűs, ollóköszörülő.

Scheerwolle, die, lenyírt gyapju.

Scheerung, die, nyírés.

Scheffel, der, véka, mértéknem.

Scheffeln, vékával mérni.

Scheibchen, das, karikácska.

Scheibe, die, karika; von Glas, ablak karika; Honigſcheibe, lépesméz, lép; Wachsſcheibe, viasztábla.

Scheibenrund, ſcheibig, adj., karikás, kerek, kerekded; adv. kereken.

Scheibenſchießen, das, czélbalövés, czéllövés.

Scheide, die, hüvely

Scheiden, ſich, elválni, megválni egymástól; elválasztani; im Bergbaue, das Erz ſcheiden, az ércet különválasztani, egymástol elválasztani.

Scheiden, das, elválás, elválasztás

Scheidebrief, der, elváló levél, elválásról szóllo levél.

Scheidekunſt, die, választó mesterség, kémia.

Scheidekünſtler, der, választómester, kémikus.

Scheidemünze, die, váltó pénz, apró pénz.

Scheider, der, érczválasztó.

Scheiderz, das, tiszta ércz, elválasztott ércz.

Scheidewand, die, közfal; trop. különbség.

Scheidewaſſer, das, választóvíz.

Scheideweg, der, útválás.

Scheidung, die, Trennung, elválasztás, elválás; Entfernung, eltávozás, elmenés.

Schein, der, Schimmer, Glanz, fény, világosság; világítás, tündöklés; z. B. Mondſchein, holdvilág; trop. das äußerliche Anſehen einer Sache, szin, külső szín; ein falſcher Schein, álszin, csalóka szín; zum Scheine, tettetésből, mintha; ein ſchriftliches Zeugniß, bizonyságirás, megesmérőirás.

Scheinandacht, die, tettetett buzgóság.

Scheinbar, adj., tetsző, tetszetes, tettetet, színlett p. o. barátság; adv. tettetve.

Scheinbarkeit, die, színesség, tettetőség.

Scheinbeweis, der, színes bizonyság.

Scheinbild, das, álkép.

Scheinchriſt, der, csak névvel keresztyén.

Scheinen, leuchten, glänzen, fényleni, világítni, tündökleni, mint a' csillagok; ſt. dünken, látszani, tetszeni; impers. es ſcheint, daß —, úgy látszik, hogy —; wie es ſcheint, a' mint látszik.

Scheinfreund, der, színes barát, tettetett barát, csak névvel barát.

Scheinfreundſchaft, die, színes, színlett v. tettetett barátság.

Scheinfriede, der, színlett békesség.

Scheinfrömmigkeit, die, tettetett vagy színes kegyesség.

Scheinglaube, der, tettetett hit.

Scheingrund, der, színes vagy színlett ok

Scheingut, das, képzelt jó.

Scheinheilig, adj., képmutató, színmutató, álnok.

Scheinheilige, der, képmutató, álnok.

Scheinheiligkeit, die, képmutatás, álnokság.

Scheinkauf, der, tettetett vétel.

Scheinklug, adj., okosnak látszó.

Scheinklugheit, die, okosnak látszás, álokosság.

Scheinkörper, der, képzelt test.

Scheinliebe, die, színlett szeretet.

Scheinmittel, das, gegen etwas, hijában való eszköz; zu etwas, színlett eszköz.

Scheintod, der, képzelt halál.

Scheintugend, die, színlett v. tettetett virtus.

Scheinübel, das, képzelt rossz vagy gonosz.

Scheit, das, hasáb, hasábfa; pl. die Scheiter, z. B. in Scheiter gehen, széllyel töredezni; mint a' hajó a' tengeri hajótörésben.

Scheitel, der, fötető, búb.

Scheitelbein, das, fötető csont.

Scheitlin, das Haar, elválasztani.

Scheitelpunct, der, tetőpont.

Scheitelrecht, adj., tetőponterányos; adv. tetőpontra.

Scheiterhaufen, der, farakás, testégető rakásfa.

Scheitern, Schiffbruch leiden, hajótö-

rést szenvedni; zertrümmert werden, széllyeltörni, öszvezúzni; trop. füstbe menni, elromlani.

Scheitholz, das, hasábfa, felvágott, felhasogatott fa.

Schellchen, das, kis csengetyű.

Schelle, die, csengetyű, csörgő.

Schellen, csengeni; csengetni.

Schellen, das, csengetés.

Schellengeläute, das, csengetyűszó.

Schellenschlitten, der, csörgős szán.

Schellfisch, der, gadócz, sellhalgadócz.

Schellhengst, der, ménló.

Schellkraut, das, Schellwurz, die, gódircz, fecskefű, vérehullófű.

Schelm, der, becstelen ember; csaláród; gazember; ein Schelm aller Schelme, a' leggazabb ember; ein leichtfertiger Mensch, csintalan ember; fr. Mensch in der traulichen Sprechart, z. B. der arme Schelm ist betrogen worden, szegény bohót megcsalták.

Schelmerei, die, Betrügerei, csalás, csalárdság; Muthwille, csintalanság, pajkosság; Schlechtigkeit, gonoszság, álnokság.

Schelmisch, adj., csalárd, csalfa; csintalan; fr. gottlos, álnok, gonosz.

Schelmstreich, der, Schelmstück, das, csalárdság, csalás; csalfaság, pajkosság, csintalanság; istentelenség.

Scheltbrief, der, pirongató levél.

Scheltrede, die, szitkozódás.

Scheltwort, das, szitok.

Schelten, jemanden schmälen, tadeln, lepirongatni, lemocskolni valakit, szitkozódni; fluchen, megszídni valakit, szitkozódni valaki ellen.

Schelten, das, lemocskolás, megmocskolás; szitkozódás.

Scheltenswerth, adj., méltó hogy lemocskoltassék.

Schenke, die, korcsma.

Schenken, d. i. gießen, tölteni p. o. bort pohárba; Getränke im Kleinen verkaufen, z. B. Wein ꝛc. schenken, mérni, arúlni p. o. bort, sert iczénként; unentgeldlich geben, ajándékozni, ajándékba adni; freigebig erlassen, elengedni p. o. a' hibát, a' büntetést, megajándékozni valakit az élettel.

Schenker, der, korcsmáros, csaplár; ajándékozó.

Schenkgerechtigkeit, die, kimérő v. kimérésre való juss.

Schenkkanne, die, mérőkanna.

Schenkmaß, das, mérték.

Schenktisch, der, mérő asztal.

Schenkung, die, das Schenken, ajándékozás; das Geschenkte, ajándék; Erlassung, elengedés; z. B. einer Strafe, a' büntetés elengedése.

Schenkwirth, der, korcsmáros, csapláros.

Schenkwirthinn, die, korcsmárosné, csaplárosné.

Scherbchen, das, cserepecske.

Scherbe, die, (Scherbel, Scherben), Geschirr, cserépedény; cserép, tört cserép.

Scherflein, das, fillérecske.

Scherge, der, porosszló.

Scherz, der, tréfa, enyelgés; im Scherze, tréfából; ohne Scherz, tréfa nélkül, tréfán kívül; keinen Scherz verstehen, d. i. etwas für Ernst aufnehmen, nem érteni tréfára a' dolgot; übel nehmen, rossz neven venni valamit; sich auf einen Scherz verstehen, tudni tréfálódni, érteni a' tréfát.

Scherzen, tréfálni, tréfálódni, enyelegni.

Scherzhaft, adj., tréfás, enyelgő; adv. tréfásan, tréfálódva, enyelegve.

Scherzhaftigkeit, die, enyelgés, tréfálódás.

Scherzrede, die, tréfabeszéd.

Scherzweise, die, adv., tréfából, tréfálva, enyelegve.

Scheu, adj., ängstlich, félénk p. o. ember, visszatartózkodó; von Pferden, vad, ijedős; scheu werden, félni, elvadúlni, megijedni; von Pferden, megszilajodni; adv. félénken.

Scheu, die, Furchtsamkeit, félénkség, irtózás; ohne Scheu, félelem és irtózás nélkül, mérészen; Achtung, Respect, tiszteletbeli szemérmesség v. tartózkodás; Blödigkeit, bátortalanság; Sittsamkeit, szemérmetesség.

Scheuche, die, félékenység.

Scheuchen, meg- v. elijeszteni, elrettenteni; elüzni, elkergetni.

Scheuen, sich, félni, félékeny lenni, irtózni valamitől; etwas scheuen, kerülni, p. o. a' rosszat.

Scheuer, die, csűr, pajta.

Scheuern, reiben, z. B ein Gefäß, um es glänzend zu machen, letörleni, megdörgölni, p. o. homokkal, valami edényt, megsikárlani; trop. einen Verweis geben, megpirongatni.

Scheuleder, das, vendégszem, szemfedező.

Scheune, die, csűr, pajta.

Scheuntenne, die, szérű, szűrű.
Scheusal, das, Schreckbild, ijesztő kép; Widerwillen erregendes Bild, útálság, váz, tama, ijesztő.
Scheußlich, adj., útálatos, rusnya, fertelmes; adv. útálatosan.
Scheußlichkeit, die, útálság, útálatosság.
Schicht, die, Lage, rend, sor, rétegrend, földterület, talaj.
Schichten, sorjába elrakni vagy elrendelni, felosztani.
Schichtenweise, adj., területenként, rendenként.
Schicken, etwas, küldeni valamit, valahová; ſich ſchicken, a) történni, megesni; es ſchickt ſich manchmal, néha történik v. megesik; b) dazu paſſen, illeni hozzá, öszveilleni, megegyezni valamivel; c) dem Wohlſtande gemäß ſeyn, illeni; ſt. ſich anſchicken, vorbereiten, z. B. zur Reiſe, készülni az útra v. a' munkához.
Schicken, das, küldés.
Schicklich, adj., hozzáillő; illendő, illő; adv. illendően, illő módon.
Schicklichkeit, die, illendőség.
Schickſal, das, ſtatt Verhängniß; végzés, végzések, isteni végzés; ſtatt Zufall, eset, történet, sors.
Schickung, die, küldés; Gottes-Schickung, végzés, isteni végzés v. látogatás.
Schiebbock, der, talicska.
Schieben, taszítni, tolni, odább mozdítni; Kegel ſchieben, tekézni, kúpozni; trop. z. B. die Schuld auf jemand ſchieben, mást okozni, más nyakába hárítni.
Schieben, das, taszítás, tolás.
Schieber, der, bei Bäckern, vetőlapát; an Fenſtern, ablakfiók; einer, der ſchiebt, z. B. Kegel, tekehajtó, kúpozó.
Schiedsmann, Schiedsrichter, der, közbiró, közbenjáró biró; Schiedsmann ſeyn, közbiró lenni némellyek között.
Schief, adj., nicht gerade, nem egyenes, görbe; ſtatt ungleich, kajács, ferde, egyenetlen; eine ſchiefe Bewegung, félszeges mozgás; trop. unrichtig, falſch, helytelen, félszeges, z. B. Urtheil, helytelen itélet; adv. görbén, ferdén; trop. helytelenül v. félszegesen p. o. itélni; nicht nach Wunſche, z. B. es geht ſchief, rosszúl megy.
Schiefe, die, görbeség, kajszaság; felszegség.
Schiefer, der, ſtatt Splitter, szálka; ſtatt Schieferſtein, palakő.
Schieferbruch, der, palakő- vagy foszlókőbánya.
Schieferdach, das, palakőfedél.
Schieferdecker, der, házfedő t. i. palakővel.
Schieferig, adj., réteges, foszló.
Schiefern, ſich, foszlani, repedezni, rétegesen hasadozni.
Schieferplatte, die, palakötábla.
Schieferſtein, der, palakő, foszlókő.
Schiefertafel, die, jegyző palakötábla.
Schielen, ſchief ſehen, sandalni, félre nézni, görbén nézni valamire; ſtatt Naturfeoler, kancsal, sanda vagy bandsza lenni; trop. von Farben, játszó színű lenni, színét változtatni.
Schielen, das, bandzsaság, sandaság, kancsalság.
Schielend, adj., félre vagy görbén néző; bandzsa, kancsal, sanda; trop. játszó színű, színváltó; unrichtig, helytelen, kétséges.
Schieler, der, félre néző, kacsongató; bandzsa, kancsal, sanda.
Schienbein, das, lábszár, szárcsont, lábél, labéle.
Schiene, die, szinvas a' kereken; bei Wundärzten, csontküllő.
Schienen, z. B. ein Rad, megvasazni a' kereket v. keréktalpat; az eltört csontot küllő közzé szorítni.
Schiennagel, der, sínszeg, keréktalpszeg.
Schier, adv. beinahe, csaknem, közel; bald, majd; geſchwind, sebesen, hamar.
Schierling, der, bürök; csomorika, méregbürök.
Schierlingſaft, der, büröklév.
Schierlingstrank, der, méregbürökital.
Schießen, ſchnell ſich bewegen, rohanni, sebesen menni, lövelleni, mint a' sebes folyóviz p. o. a' hegyről; die Augen herum ſchießen laſſen, a' szemeit köröskörül sebesen jártatni; trop. einem Pferde den Zügel ſchießen laſſen, neki ereszteni a' gyeplőt; ſtatt aufwachſen, felnőni; in die Höhe ſchießen, hirtelen magasra nőni; ſt. werfen, ſchleudern, vetni, lövelleni, ereszteni, mint p. o. a' nap a' sugárait; mit Flinten, Kanonen ſchießen, puskával, ágyúval lőni; nach einer Scheibe ſchießen, czélba lőni; blind ſchießen, fojtással lőni; ſcharf

schießen, golyóbissal lőni; fehl schießen, elhibázni a' lövést; trop. z. B. in den Ofen schießen, bévetni a' kenyeret a' kemenczébe; einen Bock schießen, bakot lőni, hibázni, elhibázni valamit.

Schießen, das, rohanás, lövellés, lövés.

Schießgewehr, das, lövő szerszám; tüzelő fegyver, lőfegyver, puska, ágyú.

Schießgraben, der, lövöldöző hely v. árok, lőárok.

Schießloch, das, gyuj, tólyuk p. o. a' puskan, agyún.

Schießplan, Schießplatz, der, lövöldöző hely, lőhely.

Schießpulver, das, puskapor, lőpor.

Schießscharte, die, lövöldöző rés vagy lyuk, lő-rés.

Schießschlange, die, kurta kígyó.

Schiff, das, pl. die Schiffe, hajó; bei Webern, vetéllő, lövellő.

Schiffarzt, der, tengeri orvos.

Schiffbalken, der, hajónak való szálfa, hajószálfa.

Schiffbar, adj., hajóbíró, hajózható, hajókázható.

Schiffbau, der, hajóépítés.

Schiffbaukunst, die, hajóépítés mestersége.

Schiffbau-Materialien, die, hajóépítésrevaló eszközök.

Schiffboden, der, hajóteknő.

Schiffbruch, der, hajótörés.

Schiffbrucke, die, hajóhíd.

Schiffbrüchig, adj., hajótörést szenvedett.

Schiffcamerad, der, hajóstárs.

Schiffchen, das, hajócska, sajka; bei Webern, vetéllő.

Schiffchyrurgus, der, hajónlévő seborvos.

Schiffen, hajózni, hajókázni, hajón menni.

Schiffer, der, hajós.

Schifferausdruck, der, hajóskifejezés.

Schifferkunst, die, hajókázó mesterség.

Schiffahrer, der, hajókázó; als Passagier, hajón utazó.

Schifffahrerjunge, der, hajósinas.

Schifffahrt, die, hajózás, hajókázás.

Schiff-Flotte, die, hajós hadi sereg, tengeri hajós sereg.

Schiffgang, der, hajónvaló folyosó.

Schiffherr, der, hajós úr vagy gazda.

Schiffholm, der, hajócsináló hely, hajóépítő hely.

Schiffkrankheit, die, tengeri csömör.

Schiffladung, die, hajóterhe, rakott tereh a' hajóra.

Schiffslein, das, hajócska.

Schiffleute, die, a' hajósok, hajós legények.

Schiffslohn, der, hajóbér.

Schiffmann, der, hajós.

Schiffmühle, die, hajómalom.

Schiffpatron, der, hajó ura.

Schiffpech, das, hajószurok.

Schiffpfund, das, hajóbeli font.

Schiffpumpe, die, hajóbeli szivatyú.

Schiffraum, der, hajó ürege.

Schiffreich, adj., hajókkal bővelkedő.

Schiffrüstung, die, hajófelkészítés.

Schiffsarzt, der, hajónlévő v. tengeri orvos.

Schiffs-Capitain, der, hajóskapitány.

Schiffsand, der, hajó terhelő fövény.

Schiffschnabel, der, hajó orra.

Schiffsoldat, der, hajós vagy tengeri katona.

Schiffsvolk, das, hajós nép.

Schiffswerft, der, hajócsináló hely.

Schiffzimmermann, der, hajóépítő ács.

Schiffzoll, der, hajóvám.

Schiffzwieback, der, hajóbeli kétszersült, t. i. kenyer, czvíbak.

Schild, der, als Waffe, paizs; Schutz, Schirm, oltalom, védelem; in der Wappenkunst, czimer, czimerpaizs; ein Zeichen, jel; der Schildkröte, a' teknősbéka teknője.

Schildchen, das, pajzsocska.

Schildförmig, adj., paizs szabású.

Schildhalter, der, czimertartó czimertalp.

Schildkäfer, der, paizsbogár.

Schildknappe, der, fegyverhordozó szolga.

Schildkröte, die, tekenős v. teknős béka.

Schildlaus, die, szinabogár.

Schildträger, der, fegyverhordozó szolga.

Schildwache, die, der Posten, őrállás; bei der Nacht, éjjeli őrállás; Schildwache stehen, őrálláson lenni; die Schildwache ablösen, az őrállásokat felváltani; der Soldat, őrálló strázsáló katona, őr.

Schilf, das, Rohr, nád; statt Binsen, káka; statt Schmiele, szúkperje, éraperje.

Schilficht, adj., káka szabású.

Schilfig, adj., nádas, kákás.

Schilfrohr, das, nád.

Schiller, der, zamáncz.

Schillern, mit mehreren Farben spielen, színeket v. színekkel játszani, több színű lenni.

Schillernd, adj., színekkel játszó, zamánczos.
Schilling, der, silling, ezüst pénz neme; tizenkét darab; harmincz darab; verés, seggverés.
Schimmel, der, z. B. am Brode, penész; fejér- v. fehérló, fejérszürke.
Schimmlicht, adj., ollyan mint a' penész.
Schimmlig, adj., penészes; ſchimmlig werden, megpenészelni.
Schimmer, der, fény, csillám, tündöklés, ragyogás.
Schimmern, fényleni, csillámlani, tündökleni, ragyogni, csillogni.
Schimmernd, adj., ragyogó, csillámló.
Schimpf, der, gyalázat, meggyalázás, meggyaláztatás, kissebség, mit Schimpf und Schande, szégyennel és gyalázattal.
Schimpfen, jemanden, kissebíteni, gyalázni valakit; auf jemanden ſchimpfen, valakit szidni, szidalmazni.
Schimpfen, das, szitkozódás.
Schimpflich, adj., csúfos, kissebbitö, gyalázatos.
Schimpfname, der, csufos név, csúfnév.
Schimpfrede, die, Schimpfwort, das, kissebbitö beszéd v. szó, gyalázás, kissebbités, csúfolódás.
Schindanger, der, dögnyúzó hely.
Schindel, die, zsindely.
Schindeldach, das, zsindelyes fedély; zsindelyfedél.
Schindeldecker, der, zsindelyezö.
Schindelnagel, der, zsindelyszeg.
Schinden, z. B. todtes Vieh, a' börét lenyúzni, megnyúzni, nyúzni; trop. ſtatt mißhandeln, nyúzni, méltatlanúl nyomorgatni.
Schinden, das, nyúzás, megnyúzás; méltatlan nyomorgatás.
Schinder, der, dögnyúzó; nyúzó.
Schinderei, die, dögnyúzás; trop. nyomorgatás, kinzás; Unbilligkeit im Handeln, húzásvonás az eladásban
Schindergrube, die, dögnyúzó verem.
Schinderknecht, der, bencze, kutyapeczér.
Schindermäßig, adj., hóhéros; adv hóhéros módon.
Schinken, der, sódor, disznóláb.
Schinkenbein, das, sódorcsont.
Schirm, der, védelem; gegen die Sonne, napratartó; trop védelem, oltalom.
Schirmdach, das, gátor, szín, félszer; bei Belagerungen, védfedél.
Schirmer, der, oltalmazó.
Schirmherr, der, pártfogó.
Schlacht, die, ütközet, csata, hadi verekedés; eine Schlacht zu Lande, szárazföldi ütközet; zu Waſſer, tengeri ütközet.
Schlachtbank, die, mészárszék, vágószék.
Schlachtbar, adj., vágnivaló, vágható.
Schlachtbeil, das, vágóbárd.
Schlachten, leölni, levágni.
Schlachten, das, levágás.
Schlachtfeld, das, ütközethely, csatamezö v. piacz.
Schlachtgedränge, das, ütközeti tolongás, zürzavar.
Schlachtgeſang, der, hadidal, v. ének.
Schlachthaus, das, vágószín.
Schlachtmeſſer, das, vágókés.
Schlachtochs, der, vágómarha, vágótulok.
Schlachtopfer, das, áldozat, áldozatraváló állat; trop. feláldoznivaló, áldozat.
Schlachtordnung, die, ütközetrend, csatarend; die vordere, mittlere, hinterſte Schlacht, az elsö, középsö, hátulsó csatarend.
Schlachtſchwerd, das, pallos.
Schlachttag, der, vágó nap; ütközet napja.
Schlachtvieh, das, vágómarha; leölnivaló állat.
Schlacke, die, salak, érczsalak.
Schlackig, adj., salakos.
Schläfer, der, alvó, aluvó.
Schläfern, álmos lenni, mich ſchläfert, igen álmos vagyok v. alhatnám.
Schläfrig, adj., álmos; trop. unthätig, aluszékony, lomha, rest; adv. álmosan; aluszékonyan, lomhán.
Schläfrigkeit, die, álmosság; trop. aluszékonyság, lomhaság, restség.
Schlägel, der, zum Einſchlagen, sulyok, kótis; zum Schlagen einer Tenne, eines Aeſtrichs, csömöszlö sulyok; Hinterkeule, czobák, czomb.
Schlägelmilch, die, író.
Schlägeln, ſt. binken, sántikálni; fehlen, vétni, hibázni.
Schläger, der, verekedö.
Schlägerei, die, verekedés.
Schlämmen, von Schlamme reinigen, kitisztítni az iszapot belöle, megtisztitni az iszáptól.
Schlängeln, ſich, kigyódzani; kigyósan menni, csavarogni; vom Blitze, csavarogva lövelleni.
Schlaf, der, pl. die Schläfe, vakszem, halánték.
Schlaf, der, álom, nyúgodalom; im

Schlafe, álomban, álmomban, álmodban, álmában; trop. szunnyadozás.
Schlafbank, die, alvópad.
Schlafbett, das, alvóágy.
Schlafbringend, adj., álomhozó, altató.
Schlafcamerad, der, hálótárs.
Schlafen, aludni; ſchlafen gehen, lefekúdni; ſich ſchlafen legen, lenyúgodni; trop. bei jemanden ſchlafen, valakinél hálni; elhálni valakit; der Fuß ſchläft ein, a' láb elzsibbad v. megzsibbad; von Pflanzen, álomban lenni.
Schlafen, das, aluvás, alvás, álom.
Schlafgeld, das, háláspénz.
Schlafgemach, das, hálószoba.
Schlafgeſell, der, hálótárs.
Schlafhaube, die, hálófőkötő.
Schlafkammer, die, hálókamara.
Schlaflos, adj., álmatlan; adv. álmatlanúl.
Schlafloſigkeit, die, álmatlanság.
Schlafmittel, das, altatószer, álomhozó, altató.
Schlafmütze, die, eig. hálósapka v. süveg; uneig. álomzsuzsi.
Schlafpelz, der, hálóköntös; trop. aluszékony, igen álmos.
Schlafrock, der, hálóköntös, hálópönyeg.
Schlafſtätte, die, hálóhely, álvóhely.
Schlafſtelle, die, álvóhely.
Schlafſucht, die, álomkórság.
Schlafſüchtig, adj., álomkórságos.
Schlaftrank, der, altatóital, álámhozóital.
Schlaftrunk, der, ivás a' lefekvés előtt; altatóital.
Schlaftrunken, adj., álommal tele, igen álmos.
Schlafzeit, die, alvás ideje.
Schlafzimmer, das, hálószoba.
Schlag, der, pl. die Schläge, vom Blitze, csattanás, pattanás; Schlag auf Schlag, egyik csattanás a' másikat éri; von Vögeln, madár csevegés v. éneklés; a) die Handlung des Schlagens, z. B. der Schlag einer Uhr, óraütés, óraverés; des Pulſes, des Herzens, érverés, szívverés, szivdobogas; trop. ſtatt Art, Gattung, nem, fajta; Leute vom gleichen Schlage, egy szőrű, vagy egyféle emberek; von gemeinem Schlage, alacsony sorsú emberek; b) vom verb. ſchlagen, z. B. mit dem Hammer, Stocke, csapás, ütés p. o. kalapácsal, bottal; einen Schlag geben, ráütni, rácsapni; es wird Schläge geben, te verést kapsz; trop. ſtatt Unglück, szerencsétlenség, csapás; c) Schlagfluß, gutaütés, der Schlag hat ihn gerührt, a' szél v. a' gutta megütötte; d) was durch Schlagen hervorgebracht wird, α) Gepräge, verés v. ütés jele, jel; dieſe Zwanziger ſind von einerlei Schlage, ezek a' húszasok egyenlő nemüek; β) in der Muſik der Takt, taktus verés, hangtagverés; γ) im Forſtweſen, der Ort, wo Holz geſchlagen wird, az erdőnek az a' része, mellyet levágnak; Taubenſchlag, galambdúcz; die Thüre z. B. an der Kutſche, ajtó, p. o. kocsi ajtaja.
Schlagader, die, életér.
Schlagbaum, der, sorompó.
Schlagbar, adj, z. B. ein ſchlagbarer Baum, levágható fa.
Schlagen, 1) v. n. an etwas, utódni, valamihez, csapodni; von verſchiedenen ſchnellen Veränderungen, z. B. fehl ſchlagen, nem sülni el; aus der Art ſchlagen, elfajzani, elkorcsosodni; knallen, csattanni, becsapni, ütni, leütni valahová, mint a' menykő; ſt. ſingen, von Vögeln, pityegtatyolni mint a' fürj, hangicsálni, énekelni mint a' filemile, durch Schlagen andeuten, wie die Uhr, ütni, es hat ſchon zwölf geſchlagen, már elütötte a' tizenkettőt; ſich heftig bewegen, vergődni, verni; das Herz ſchlägt, a' szív ver, dobog; Wurzel ſchlagen, gyökeret verni; 2) v. a. eig. verni, ráverni, valamire; an die Thür ſchlagen, az ajtót verni; an die Glocke ſchlagen, harangozni; etwas in Stücken ſchlagen, valamit darabokra törni, összetörni; einen Nagel in die Wand ſchlagen, a' szeget béverni a' falba; Aeſtrich ſchlagen, kipallózni a' szobát; Holz ſchlagen, az élőfákat kivágni; Münze ſchlagen, pénzt verni; Gold, Silber ſchlagen, kilapítni az aranyat, ezüstöt; eine Brücke ſchlagen, hídat csinálni; ein Lager ſchlagen, tábort ütni, táborba szállani; die Pauken ſchlagen, dobolni, dobot verni; den Tact ſchlagen, taktust, hangmértéket verni; einen Triller ſchlagen, remegtetni a' hangot; Lärm ſchlagen, lármadobot üttetni; 3) in engerer Bedeutung, a) eig. ütni, megütni, verni, megverni; b) trop. züchtigen, megverni, megfenyítni, megbüntetni; c) ſich ſchlagen, z. B. mit der Hand,

verekedni, t. i. kézzel, ököllel; mit dem Degen, karddal verekedni, megvívni; d) in die Flucht ſchlagen, z. B. den Feind, visszaverni, megfutamtatni az ellenséget; e) ſich mit eigenen Worten ſchlagen, magát elfogni; f) trop. ſich etwas aus dem Kopfe ſchlagen, d. i. zu vergeſſen ſuchen, kiverni valamit a' fejéből, valamit elfelejteni igyekezni; etwas in den Wind ſchlagen, fel se venni valamit, nem gondolni valamivel; ſein Leben in die Schanze ſchlagen, életét koczáztatni; die Augen zur Erde ſchlagen, a' földre vetni, v. szegezni szemeit; die Augen in die Höhe ſchlagen, felvetni szemeit; ſich zum Feinde ſchlagen, az ellenséghez adni v. csatolni magát; ſich ins Mittel ſchlagen, magát közbevetni; Zoll auf etwas ſchlagen, vámot vetni valamire; das ſchlägt nicht in meiſt Fach, nem tartozik az én mesterségemre, v. tudományom hátárába.

Schlagen, das, z. B. des Blitzes, ütés, csapás; Prügeln, verés, megverés; Fechten, verekedés, megütközés; des Pulſes, érverés; des Herzens, szívverés; der Uhr, óraütés.

Schlagfertig, adj., kész valamire, elv. felkészült.

Schlagfluß, der, szélütés, gutaütés.

Schlaguhr, die, ütőóra.

Schlagwaſſer, das, szélütésorvosló víz.

Schlagweiſe, adj., in den Forſten, irtásonként, szakaszonként.

Schlamm, der, iszap; mit Schlamm überziehen, z. B. Felder, béiszapolni a' földet, iszappal béhordani.

Schlammig, adj., iszapos.

Schlange, die, kígyó.

Schlangenart, die, kígyónem.

Schlangenartig, adj., kígyónemű; adv. kígyó módra.

Schlangenbiß, der, kigyóharapás.

Schlangenbrut, die, kigyófajzat.

Schlangenförmig, adj, kígyóformájú vagy szabású.

Schlangengift, das, kígyóméreg.

Schlangenhaar, das, kigyómódra kunkorgó haj.

Schlangenhaut, die, kígyóbőr.

Schlangenkopf, der, kigyófő v. fej.

Schlangenlinie, die, kigyós linea.

Schlangenſpritze, die, kigyóscsöjü fecskendő.

Schlangenſtein, der, kigyókő.

Schlangenſtich, der, kigyócsípés, kígyómarás.

Schlangenwurzel, die, kígyós gégeviráng, kígyós farkasalma.

Schlangenzunge, die, kígyónyelvfü.

Schlank, adj., sudar, súgár, nyúlánk, karcsú; adv. sudaron, karcsún.

Schlankheit, die, sudarság, karcsúság.

Schlapp, adj, megtágúlt, petyhüdt.

Schlappe, die, vesztesség.

Schlaraffenland, das, sohonna, sohonnai ország.

Schlarfen, im Gehen, csoszogni.

Schlau, adj., ravasz; adv., ravaszúl.

Schlauch, der, tömlő.

Schlauheit, die, ravaszság.

Schlaukopf, der, ravasz ember, agg ravasz.

Schlecht, adject. ſtatt einfach, egyszerű, együgyü, p. o. köntös; ſtatt niedrig, gering, z. B. Herkommen, szegény, alacsony származás, ſchlechtes Gold, alávaló v. nem igazi arany; eine ſchlechte Mahlzeit, csekély ebéd vagy vacsora; ſchlechte Beſoldung, csekély fizetés; nicht entſprechend, rossz, p. o. portéka, bor, szokás, cselekedet; in moraliſcher Hinſicht, elromlott, megromlott, rossz; adv. együgyüen; csekély módon; rosszúl.

Schlechterdings, adv., egyáltaljában; ſtatt durchaus, teljességgel; ſchlechterdings nicht, teljességgel nem.

Schlechthin, Schlechtweg, adv. egyenesen, egyáltaljában; ſtatt nicht ſonderlich, rosszúl, imígy amúgy.

Schlechtigkeit, die, rosszaság.

Schlehe, die, kökény.

Schlehedlüte, die, kökényvirág.

Schlehedorn, der, kökénytövis.

Schlehenbaum, der, kökényfa, kökényszilva cserje.

Schleichen, csúszni, mászkálni; von Menſchen, lábújjhegyen menni; davon ſchleichen, elsuhanni, ellopódzni.

Schleichen, das, csúszás, mászó menés.

Schleichend, adj., csúszó; csúszó mászó; ſchleichendes Fieber, lappangó hideglelés; adv., csúszva, lappangva, lassan.

Schleicher, der, alattomos ember, lappangó ravasz.

Schleichhändler, der, loppal kereskedő.

Schleichhandel, der, lopvakereskedés, alattomos kereskedés, tilalmas kereskedés p. o. tiltott portékákkal.

Schleife, die, ſtatt Schlitten, szán, szánka; zum Fangen, tőr, hurok; Bandſchleife, kötött pántlika, czifraság.

Schleifen, d. i. einen ſchleifenden Ton

hervor bringen, meghúzni a' kimondásban, p. o. betût; Noten schleifen, a' kótát a' kiveréaben egymásba kötni; einen Knoten schleifen, csomót kötni; schleppen, hurczolni, húzni p. o. a' földön; zerstören, földig lerontani, p. o. a' várat; schärfen, poliren, köszörülni, megköszörülni, p. o. kést, kipallérozni, p. o. beretvát; auch trop. kipallérozni valakit; auf dem Eise, csúszkálni a' jégen, kanyargatni, iszánkodni, sikárkozni.

Schleifen, das, húzás, meghúzás; hurczolás; lerontás; köszörülés, kikösörülés, kipallérozás.

Schleifend, adj., húzó, meghúzó; lassú, vontatvaváló; adv. húzva, meghúzva.

Schleifer, der, köszörús; in der Musik, simító.

Schleifmühle, die, köszörús malom.

Schleifstein, der, köszörükö, fenkö.

Schleifungszeichen, das, in der Musik, simitójegy, simitásjegye.

Schleifweg, der, titkos ut, tolvajút.

Schleihe, die, Fisch, czompó.

Schleim, der, im Körper, enyek, nyál, nyálka, nyálkasság; von Getreidekörnern, mézga, mézgás lév, föttmaglév; Gerstenschleim, aprókása lév.

Schleimartig, adj., nyálkás, enyekes, mézgas.

Schleimdrüse, die, enyekmondola.

Schleimen, Schleim von sich geben, enyekesedni, nyálkásodni, nyálkásságot okozni; vom Schleim befreien, az enyektől, nyálkától megtisztítni, nyálkásságtól tisztítni.

Schleimfenster, das, Hornfenster, lantorna, böndöablak.

Schleimhaut, die, nyálkahártya.

Schleimig, adj., nyálkás, enyekes, mézgás.

Schleihe, die, Holzspan zum Leuchten, guszályfáklya.

Schleißen, z. B. Federn, fosztani, p. o. tollat.

Schlemmen, pressen, tobzódni.

Schlemmer, der, tobzódó.

Schlendern, ballagni, kalandozni.

Schlendrian, der, aggszokás.

Schlenkern, kalandozni; szórni, hányni vetni.

Schleppe, die, an den Kleidern der Frauenzimmer, úszóally p. o. a' fejérszemély ruhának úszóallya.

Schleppen, z. B. ein Kleid, úszni, a' földön úszni v. húzódni; statt ziehen, húzni, húznivonni; mit Gewalt, hurczolni p. o. a' vesztőhelyre, rabszolgaságra; trop. z. B. viele Personen mit sich schleppen, sok személyt hordozni magával; sich mit etwas schleppen, valamivel bajoskodni v. vesződni.

Schleppen, das, húzás, húzásvonás, hurczolás.

Schleppend, adj, trop. lankadt, lassú, schleppender Styl, lankadt írásmód, beszéd.

Schleppenträger, der, úszóruhaally hordó inas.

Schleppenträgerinn, die, úszóruhaally hordó szobaleány.

Schleppkleid, das, úszóruha vagy köntös.

Schleppnetz, das, úszó háló.

Schleppseil, **Schlepptau**, das, alattság, hajohúzó kötél.

Schleuder, die, parittya.

Schleudern, parittyázni, hajtani, szórni; eine Lanze schleudern, hajitni a' lándzsát; Blitze schleudern, menyköveket szórni; mit der Schleuder werfen, parittyázni, parittyával hajigálni; trop. statt nachlässig handeln, elhanyva vetve dolgozni, elhányni vetni a' munkát.

Schleudern, das, das Werfen, hajítás, hajigállás, szórás; trop. mit Waaren, a' portéka vesztegetése.

Schleuderstein, der, parittyábavaló kö.

Schleunig, adj., hirtelenvaló, gyors; adv. hirtelen, gyorsan.

Schleunigkeit, die, gyorsaság.

Schleuse, die, zsilip, vízrekesz, p. o. a' malomcsatornán.

Schlever, der, statt Hülle, szemfedezőfátyol; patyolat, fátyolpatyolat; Brautschleyer, menyasszony hángszínű fátyola.

Schleyereule, die, gyöngybagoly.

Schleyern, béfedezni p. o. fátyollal.

Schlich, der, heimlicher Gang, titkos út, rejtekes menetel; Kunstgriff, fortély, mesterség; hinter die Schliche kommen, minden fortélyát kitanúlni; alle Schliche wissen, minden zegit zugát tudni valaminek.

Schlicht, adj., statt gerade, egyenes szálú vagy menésű; statt einfach, ungetünstelt, együgyű, egyszerű, nem mesterkélt, mesterkéletlen, természeti.

Schlichten, gerade machen, kiegyengetni, kiegyenesítni, egyenessé tenni;

ſtatt ordnen, elrendelni, rendbe szedni, elintézni; ſtatt beilegen, z. B. einen Streit ſchlichten, a' pert eligazítni, elvégezni.

Schlichter, der, elvégezője, eligazítója valaminek.

Schlichterhobel, der, simító gyalú.

Schlick, der, d. i. dicker Schlamm, sürü iszap.

Schlief, der, des Brodes, ragasz, ragaszosság, a' sületlen kenyérben.

Schliefen, bújni, bébújni, csúszni, bémászni.

Schliefig, adj, ragaszos, czopákos, p. o. kenyér.

Schließen, act., d. i. an-, zuſchließen, bézárni, p. o. a' kaput; fesſeln, vasra verni p. o. a' gonosztévőt; zumachen, béhúnyni p. o. a' szemeit; auch trop. für ſterben, bézárni a' szemeit, meghalni; ſich ſchließen, z. B. die Blume ſchließt ſich, a' virág bévonúl; die Wunde ſchließt ſich, a' seb béforrad; trop. einen Kreis ſchließen, karikába állani; jemand. in ſeine Arme ſchließen, valakit karjai közé szoritni; einen Bund ſchließen, szövetséget kötni, einen Frieden ſchließen, békességet kötni; eine Ehe ſchließen, házasságra lépni; eine Rechnung ſchließen, bérekeszteni a' számadást v. számvetést; endigen, végezni, elvégezni, bézárni; das Jahr ſchließt ſich, végére jár az esztendő; folgern, következést húzni ki v. itélni valamiből, okoskodni.

Schließen, das, bétevődés, bezáródás; Folgerung, okoskodás, következtetés.

Schließer, der, bézáró, kulcsár.

Schließerinn, die, kulcsárné.

Schließgeld, das, zárás és nyitogatás bére.

Schließhacken, der, die Krampe, ütköző a' zárban.

Schließlich, adv., végtére, befejezőleg, bérekesztésül, végezetre, utóljára.

Schließung, die, bézárás; öszvefoglalás; békességkötés, elvégzés.

Schlimm, adj., ſtatt böſe, übel, rossz. p. o. ember, idő; ſtatt ſtreng, igen kemény; zornig, haragos; p. o. ember, hamis v. harapós kutya; traurig, elend, z. B. er befindet ſich in einer ſchlimmen Lage, rossz v. szomorú állapotban van; mir iſt ſchlimm, a) rosszúl vagyok, v. érzem magamat, b) hánybatnám; adv. rosszúl, haragosan.

Schlimmer, adj., rosszabb; der Schlimmſte, legrosszabb.

Schlingbaum, der, szumák, timárfa, eczet szömörcze, eczetfa, szömörczefa; ostorménfa, bangita.

Schlinge, die, tör, huroktör; trop. tör, les; Schlinge ſtellen, tört vetni; in die Schlinge gerathen, törbe esni; den Kopf aus der Schlinge ziehen, a' törből kimenekedni; ſtatt Heftel, kapocs; am Stricke, hurok, hurokkötés.

Schlingel, der, goromba, durva; gazember.

Schlingelhaft, adj., goromba, durva; adv. gorombául, durván.

Schlingen, ſtatt ſchlucken, nyelni, lenyelni; ſtatt umfangen, körül fogni, ráterkegőzni, valamire; die Arme um jemandes Nacken ſchlingen, megölelni valakit; in einander ſchlingen, öszvefoglalni, öszvevonni.

Schlippe, die, zug, keskeny sikátor.

Schlitten, der, szán, szánka.

Schlittenbahn, die, szánút.

Schlittenfahrer, der, szánkázó.

Schlittenfahrt, die, szánkázás.

Schlittenkufe, die, szántalp.

Schlittenzeug, das, szánszerszám.

Schlittſchuh, der, korcsolya, iszánkodó korcsolya.

Schlittſchuhläufer, der, korcsolyázó.

Schlitz, der, hasadék, repedés; einen Schlitz machen, meghasitni, bévágni, bémetszeni.

Schlitzen, felhasítni, p. o. a' ló orrát; elrepeszteni, elhasitni, elhasogatni, eldarabolni, p. o. a' halat.

Schlitzen, das, felhasitás, felrepesztés, elhasogatás.

Schlößchen, das, lakatocska, záracska; kastélyocska, kis vár.

Schloſſe, die, aprójégeső, dara.

Schloſſen, z. B. es ſchloſſet, dara vagy jégeső esik.

Schloſſer, der, Schlöſſer, lakatos.

Schloſſerarbeit, die, lakatos munka.

Schloſſerhandwerk, das, lakatos mesterség.

Schloß, das, üherh., das, was ſchließt, zár, lakat p. o. az ajtón; an einer Flinte, puskaszerszám; ein feſter Ort, vár; ein herrſchaftliches Schloß, kastelyvár; ein königl. Schloß, királyi kastély v. palota; phr. Schlöſſer in die Luft bauen, arany várakat épitni, arany hegyeket igérni magának.

Schloß Commandant, kastély-, várgondviselője.
Schloßfeder, die, a' zár rugója.
Schloßgarten, der, kastély kertje.
Schloßhauptmann, der, várkapitány.
Schloßkirche, die, várbeli templom.
Schloßplatz, der, várpiacz.
Schloßwache, die, várbeli őr v. őrizet.
Schlot, der, Rauchfang, kémény.
Schlotfeger, der, kéményseprő.
Schlotterig, adj., hangend, lefüggő, lelógó, ronda, adv. rondán.
Schlottermilch, die, alutt téj.
Schlottern, heftig zittern, reszketni; die Knie schlottern ihm, reszket vagy remeg a' térdje; von Kleidern, lelógni, fityegni, függeni, ronda lenni.
Schlucht, die, völgytorok, nyilas szoros bémenetel két hegy között.
Schluchzen, csuklani; zokogni, t. i. sírás miatt.
Schluchzen, das, zokogás.
Schluchzend, adj. und adv. zokogó, zokogva.
Schluchzer, der, csuklás.
Schluck, der, nyelés, korty; ein Schluck Wein, egy korty bor; einen Schluck thun, egyet kortyantani.
Schlucken, nyelni, inni; lenyelni, p. o. ételt.
Schlucker, der, nagyehető, evő, ein armer Schlucker, éhelholt szegény ember, elődi.
Schluckfieber, Schluchzenfieber, das, csuklóhideglelés.
Schlüpfen, csúszni, csusszanni, bújni; durch die Thür, az ajtón becsúszni; aus der Hand, sikamlani, kisikamlani, kicsúszni p. o. a' kezéből.
Schlüpfen, das, csusszanás.
Schlüpferig, schlüpfrig, adj., csúszós, síkos; trop. sikamló; eine schlüpfrige Rede, buja, fajtalan beszéd.
Schlüpfrigkeit, die, síkosság; buja, fajtalan kifejezés.
Schlürfen, hörpölni, szörpölni, szürcsölni.
Schlürfen, das, hörpölés, hörpölgetés.
Schlüssel, der, kulcs; trop. zár; etwas unter dem Schlüssel haben, zár alatt tartani valamit; eine Grenzfestung, der Schlüssel des Landes, szélső erősség valamelly országban; ország kúlcsa; in der Musik, kulcs, kulcsjel; Erklärung, megfelelés, kulcsa, magyarázatja valaminek.
Schlüsselbein, das, vállperecz csont, vállkulcs.
Schlüsselblume, die, tavaszi kankalin, kásavirág.
Schlüsselbüchse, die, kulcspuska.
Schlüsselchen, das, kulcsocska, kis kulcs.
Schlüsselhacken, der, kulcshorog.
Schlüsselloch, das, kulcslyuk, a' kulcs lyuka.
Schlüssig, z. B. werden, magában eltökélleni v. elvégezni.
Schlummer, der, szúnyadás, szenderedés.
Schlummern, szúnyadni, szenderedni, szepegeregni.
Schlumpen, lefüggeni.
Schlumper, der, üszó ruha.
Schlumpig, adj., ronda.
Schlund, der, torok, gége, nyelő torok, nyeldeklő; trop. z. B. einer Höhle, torkolatja, p. o. barlangnak, barlangszáj; fig. Abgrund, mélység.
Schlung, der, nyelés, kortyantás.
Schlupfwespe, die, fürkész, mérges bogár.
Schlupfwinkel, der, rejtekhely, buvóhely, kuszkó.
Schluß, der, pl. die Schlüsse, s. Ende, z. B. einer Rede, bérekesztés, végezet, vég; am Schluße des Jahres, az esztendő végén; eines Briefes, a' levél végén; einen Schluß machen, véget vetni; zum Schluße kommen, végére jutni; im Reiten, z. B. er hat einen guten Schluß, jól megüli a' lovat; Entschluß, eltökélés, végzés; einen Schluß fassen, eltökélleni magában valamit; Folgesatz, következtetés, okoskodás; einen Schluß machen, okoskodni.
Schlußanmerkung, die, végjegyzés.
Schlußart, die, okoskodás mód.
Schlußbalken, der, szarugerenda.
Schlußerinnerung, die, végső jegyzés.
Schlußfall, der, in der Rede, bérekesztése a' beszédben; in der Musik, hangesés, kadencsia.
Schlußfolge, die, következtetés, következés.
Schlußkette, die, okoskodás rendje, egymásból következés.
Schlußpunct, der, bérekesztő pont.
Schlußrede, die, okoskodás; bérekesztő beszéd, bérekesztés.
Schlußsatz, der, bérekesztő tétel; bezáró tétel.
Schlußstein, der, végzőkő az épületben.
Schlußvers, der, bérekesztő vers.

Schlußweiſe, adv., durch Schlüſſe, okoskodva; am Ende, bérekesztésül.
Schlußwort, das, bérekesztő szó, útólsó v. végszó.
Schmach, die, gyalázat, szégyen, megszégyenittetés; jemand. eine Schmach anthun, nagyon megszégyenitni valakit, nagy gyalázatot ejteni valakin.
Schmachrede, die, gyalázó beszéd.
Schmachten. Hunger und Durſt empfinden, éhség és szomjúság miatt epedni, elepedni; eine Sehnſucht empfinden, epedni, epekedni valamiért, epekedve kívánni.
Schmachtend, adj., epedő, t. i. éhség és szomjúság miatt; Nothleidend, inségben szenvedő vagy epedő.
Schmachvoll, adj., gyalázatos; adv., gyalázatosan.
Schmackhaft, adj., ízes, jó ízű.
Schmackhaftigkeit, die, ízesség, jó ízűség.
Schmächtig, adj., karcsú, súgár.
Schmähbrief, der, mocskolódó irás vagy levél.
Schmähen, mocskolni, gyalázni, kissebbitni, rágalmazni.
Schmähen, das, mocskolódás, kisebbités, rágalmazás.
Schmäher, der, rágalmazó, mocskolódó.
Schmählen, mocskolni, kissebbitni, rágalmazni.
Schmählen, das, mocskolás, kissebbités.
Schmälern, schmälern, keskenyebbé tenni, szükitni; verkleinern, kissebbitni; jemandes guten Namen schmählern, valakinek jó hirét nevét kissebbitni.
Schmälern, das, Schmälerung, die, kissebbités, gyalázás.
Schmährede, die, rágalmazó szó; szitkok, mocskolódások.
Schmähſchrift, das, rágalmazó irás.
Schmähſucht, die, rágalmazó kórság, rágalmasság.
Schmähſüchtig, adj., rágalmas.
Schmähung, die, rágalmazás.
Schmähwort, das, rágalom, rágalmazó szó, kissebbités.
Schmäzchen, das, csókocska.
Schmäuchen, Rauch hervorbringen, ausräuchern, kifüstölni, füstel kihajtani p. o. a' méhet, a' rókát; ſtatt räuchern, megfüstölni, p. o. hust.
Schmäuschen, das, kis vendégség.
Schmahl, Schmal, adj., schmächtig, súgár, karcsú; nicht breit, keskeny p. o. hid, út; trop. kärglich, szük, p. o. aratás, csekély p. o. keresés; adv. z. B. ſchmäler werden, megkeskenyedni; trop. ſchmäler leben, szükön élni.
Schmalthier, das, hat hónapot folyül múlt bak szarvas.
Schmalz, das, olvasztott v. kiolvasztott vaj; fett, zsir; ſchweinernes Schmalz, disznó zsir.
Schmalzbirne, die, vajkörtvély.
Schmalzen, zsirozni, megzsirozni, megvajazni.
Schmant, der, téjfel.
Schmaragd, der, smaragd.
Schmarn, der, prusinka, tésztaétel.
Schmarotzen, élődni, élősködni.
Schmarotzen, das, él ő dés, élősködés.
Schmarotzer, der, élődi, élősködő, tányérnyaló.
Schmarotzerei, die, élő diség, élősködés, tányérnyalóság.
Schmarotzerisch, adj., élődi; adv. élődve, élődilag.
Schmarre, die, sebhely.
Schmasche, die, Masche, hurok a' kötésen, bokros kötés, másli; kikészitett bárányb ör.
Schmatz, der, ſtatt Kuß, csók.
Schmatzen, küſſen, csókolni; wie ein Schwein, csámcsogni, mint a' malacz.
Schmauch, der, dicker Rauch, vastag füst.
Schmauchen, füstölni; Taback ſchmauchen, dohányozni.
Schmauchfeuer, das, Feuer ohne Flamme, füstölgő tűz.
Schmaus, der, vendégség, vendégeskedés, lakoma, tor.
Schmausbruder, der, vendégtárs a' vendégségben, lákomatárs.
Schmausen, vendégeskedni.
Schmauser, der, vendégeskedő.
Schmauserei, die, vendégeskedés.
Schmausgeſellſchaft, die, vendégeskedő társaság.
Schmecken, koſten, kóstolni, megkóstolni; zu ſchmecken geben, megkóstoltatni; durch Geſchmack erkennen, érezni az izét, megérezni az izén; lebhaft empfinden, gyönyörködni valamiben, tetszeni, tetszést találni; durch den Geſchmack empfunden werden, izü lenni, izeskedni, angenehm, ſchlecht ſchmecken, kedves, rossz izü lenni; nach etwas z. B. nach Pech ſchmecken, szurok izü lenni; auch trop. z. B. das ſchmeckt nach der Schule, oskolát mutat, oskola formája van.
Schmecken, das, izlés, izérzés.

Schmeer, das, háj.
Schmeerbauch, der, kövér v. pohos has.
Schmeichelei, die, ſchmeichelnde Worte, hízelkedő beszéd, csapodárság; das Schmeicheln, hízelkedés; ohne Schmeichelei, igazán, hízelkedés nélkül.
Schmeichelhaft, adj., hízelkedő, kedves kecsegtető; adv. hízelkedve, hízelkedőleg.
Schmeicheln, hízelkedni oder ſt. ſchmeroßen, csapodárkodni; ſich ſchmeicheln, kecsegtetni magát p. o. reménységgel.
Schmeicheln, das, hízelkedés, csapodárság.
Schmeichelwort, das, csapodárszó.
Schmeichler, der, hízelkedő, csapodár.
Schmeichleriſch, adj., hízelkedős; adv. hízelkedve.
Schmeißen, ſt. werfen, hajítni, vetni; ganéjlani.
Schmeißfliege, die, dongó légy.
Schmelz, der, érczüveg, üvegmáz; trop. von Wieſen, Blumen, fénylő szín, fény p. o. a' virágokon.
Schmelzbutter, die, olvasztott vaj.
Schmelzen, neutr. olvadni, el-v. megolvadni; der Schnee, das Eis ſchmilzt, a' hó, a' jég olvad; trop. z. B. vor Mitleid ſchmelzen, szánakodásában olvadozni; act. einen feſten Körper flüßig machen, olvasztani, elolvasztani, megolvasztani; érczüveggel festeni.
Schmelzen, das, megolvasztás; megolvadás.
Schmelzer, der, olvasztó.
Schmelzfeuer, das, érczolvasztó tűz.
Schmelzglas, das, mázüveg.
Schmelzhütte, die, olvasztóhuta.
Schmelzkunſt, die, olvasztó mesterség.
Schmelzmalerei, die, mázfestés.
Schmelzofen, der, olvasztó kemencze.
Schmelztiegel, der, olvasztó tégely.
Schmelzung, die, olvasztás.
Schmerz, der, fájdalom, fájás; jem. Schmerz verurſachen, fájdalmat okozni valakinek; Schmerz empfinden, fájdalmat érezni; den Schmerz mildern, enyhíteni a' fájdalmat.
Schmerzen, fájdalmat okozni, fájni valakinek; das ſchmerzt mich, az fáj nekem, az nekem nehezen esik; die Augen ſchmerzen, a' szemeim fájnak.
Schmerzenfrei, adj., fájdalom nélkül való.
Schmerzengeld, das, fájdalom bére.
Schmerzhaft, Schmerzlich, adj., Schmerz verurſachend, fájdalmas, fájós; gyötrelmes, keserves; adv. fájdalmasan, keservesen.
Schmerzlos, adj, fájdalom nélkül való.
Schmerzſtillend, adj., fájdalom enyhítő.
Schmetterling, der, pillangó, pille, lepke.
Schmettern, heftig ſchallen, wie z. B. eine Trompete ꝛc. harsogni; od. krachen, durranni, durrogni; ſt. werfen, hajítni, vetni, csapni p. o. valamit a' földre, csörömpölve levetni.
Schmettern, das, harsogás, csörömpölés.
Schmied, der, kovács.
Schmiede, die, kovácsmühely.
Schmieden, kovácsolni, kalapálni; trop. jem. in Eiſen ſchmieden, valakit vasra verni; eine Lüge ſchmieden, hazugságot koholni.
Schmiedeiſe, die, koh, kovács kémény.
Schmiedgeſell, der, kovácslegény.
Schmiedhammer, der, kovácspörölly.
Schmiedhandwerk, das, kovács mesterség, kovácsság.
Schmiedkohle, die, kovácszsén.
Schmiedſchlacken, die, vassalak.
Schmiedzange, die, kovács fogó, csipő vas.
Schmiegen, ſich winden, hozzá hajlani valamihez, kanyarodni; trop. ſich demüthigen, megalázni magát valaki előtt.
Schmiele, die, nápicz, éraperje.
Schmieralien, die, írkafirkálás.
Schmierbuch, das, Schmaverbuch, firkálókönyv.
Schmieren, kenni p. o. vajat kenyérre, megkenni p. o. kocsit; trop. ſt. ſchlecht ſchreiben, firkálni, mázolni, rosszúl írni; jem. die Hände ſchmieren, megvesztegetni valakit ajándékkal.
Schmieren, das, kenés, megkenés; trop. mázolás, firkálás; megvesztegetés.
Schmierer, der, mázoló, rossz író.
Schmiererei, die, mázolás, kenés; firkálás.
Schmierig, adj., beſchmiert, bémázolt, békent; weich, lágy, ragadós, enyvkes; ſchmutzig, mocskos, oder kothig, sáros.
Schmierkäſe, der, túrósajt.
Schminkbohne, die, futó paszuly, olaszbab.
Schminke, die, ábrázatfesték, kendőzőszín, rothe Schminke, pirosító; trop. szín, palást, máz.
Schminken, békendőzni, befesteni; ſich

ſchminken, magát kendőzni v. pirosítni, az orczáját ki- v. befesteni.
Schminken, das, orczakendőzés vagy pirosítás.
Schminkwaſſer, das, szépítő víz.
Schminkwurzel, die, pirosító atraczél.
Schmiß, der, ütés, csapás; lökés
Schmitze, die, suhogó, pattantó, sugár, csapó.
Schmitzen, ſt. ſchmieren, békenni, megkenni; ſchlagen, csapni, p. o az ostorral.
Schmollen, duzzogni, feldúzni az orrát; mit jem. ſchmollen, d. i. zürnen, valakivel haragban lenni.
Schmollen, das, duzzogás; haragtartás.
Schmorbraten, der, sonnyasztott pecsenye.
Schmoren, z. B. Fleiſch, d. i. dampfen, a' maga gőzében senyvesztení, sonnyasztani, a' maga levében sütni, t. i. húst.
Schmoren, der, morzsált, pruzinka.
Schmuck, der, ſtatt Putz, díszesítés, ékesítés; das, was zur Verſchönerung beiträgt, dísz, ékesség; Frauenzimmerſchmuck, asszonyi ékesség, drágaság; ſt. Juwelen, gyöngyök, drága kövek.
Schmuckkäſtchen, das, drágaságtartó.
Schmucklos, adj., dísztelen, ékességtelen; adv. dísztelenül.
Schmucklosigkeit, die, dísztelenség, csinosságtalanság.
Schmuckvoll, adj., díszes, ékes, kicsínosított, felékesített; adv. díszesen, ékesen, kicsínosítva.
Schmücken, ékesíteni, díszesíteni, felékesíteni.
Schmücken, das, Schmückung, die, felékesítés.
Schmuggeln, Waaren einſchwärzen, a' tiltott portékákat bélopni valahová.
Schmunzeln, mosolyogni, elmosolyodni.
Schmutz, der, mocsok, szenny.
Schmutzen, beſchmutzen, szennyezni, elszennyezni, elmocskolni valamit; ſchmutzig werden, elmocskolódni, elszennyeződni.
Schmutzig, adj., mocskos, szennyes; ſt. ſchändlich, rút, ocsmány, piszkos; ſt. geizig, fukar, fösvény; adv. mocskosan, szennyesen; rútúl, ocsmányúl; fösvényen.
Schmutztitel, der, takaróczím.
Schnabel, der, pl. die Schnäbel, orr, madárorr.
Schnabeleiſen, das, hajégető vas.
Schnabelweide, die, nyalánkság.
Schnäbeln, ſich, csókolódni; mint a' madarak; mit einen Schnabel verſehen, orrot csinálni valaminek.
Schnäbeln, das, csókolódás.
Schnällchen, das, csatocska.
Schnäpper, der, zum Aderlaſſen, érvágó vas.
Schnäppiſch, adj, hebehurgya.
Schnäuzchen, das, orrocska, az állatok orra.
Schnäuzen, die, Naſe, kifújni az orrát; das Licht oder die Kerze, elvenni a' gyertya hamvát.
Schnäuzen, das, orrkifúvás.
Schnake, die, eine Art langbeiniger Mücken, szúnyog; Waſſerſchlange, fejérhasú kigyó, mocsári v. vízi kigyó; Scherzrede, Schnurre, tréfabeszéd, furcsaság.
Schnakiſch, adj., ſchnurrig, ſpaßhaft, tréfás, múlatságos; adv. tréfásan, múlatságosan.
Schnalle, die, csat.
Schnallen, csatolni, bécsatolni.
Schnallen, das, bécsatolás.
Schnalzen, pattanni, csattani, cserdülni; mit den Fingern, fittyet vetni az ujjával, kettyenteni; mit der Peitſche, az ostorral cserdíteni, durrantani, pattantani.
Schnapp, ſchnapps, plötzlich, adj. hirtelen.
Schnapp, der, hozzákapás, einen Schnapp thun, hozzákapni szájával, mint a' kutya.
Schnappen, d. i. ſchnell ſpringen, elcsattanni, mint a' zár, puskasárkány, elpattanni; nach etwas ſchnappen, hozzákapni a' szájával, mint a' kutya; ſt. ſchallen, csattanni, pattanni.
Schnappermaul, das, csatka.
Schnappern im Reden, hadarászni, t. i. a' beszédbe; dideregni, a' hideg miatt.
Schnapphahn, der, zsivány; titkon prédáló, t. i. katona.
Schnapps, der, z. B. Branntwein, korty, egy korty p. o. pálynika.
Schnappſack, der, tarisznya.
Schnarchen, hortyogni.
Schnarchen, das, hortyogás.
Schnarcher, der, hortyogó.
Schnarre, die, csergetyű, kereplye.
Schnarren, csörögni, csergő hangot adni; im Reden, peregni, p. o. a' beszédben.
Schnarr-Ente, die, czörgő récze.

Schnattern, von Gänſen, gágogni, mint a' ludak; von Enten, hápogni, mint a' réczék; von Menſchen, csacsogni.

Schnattern, das, gágogás; hápogás; csacsogás.

Schnauben, ſchnaufen, szuszogni, fújni az orrával, mint a' lovak; trop. Rache ſchnauben, haragjában fújni, dúlni fúlni; ſt. lärmen, lármázni.

Schnauben, das, szuszogás, fúvás; lautes, ſtarkes Schnauben, hortyogás, fúvás (a' lovakról), lárma.

Schnaubend, adj., szuszogó, fúvó; lármend, hortyogó, p. o. ló.

Schnaufen, nagyon fúni.

Schnauzbart, der, bajusz.

Schnauze, die, orr, az állatok orra és szája; was einer Schnauze ähnlich ſieht, orr, orrozat, az orra az edénynek.

Schneckchen, das, csigácska, kis csiga.

Schnecke, die, csiga, ohne Schale, házatlancsiga.

Schneckenförmig, adj., csigaforma, csigás, csigaszabású; adv. csigásan, csiga formára.

Schneckengang, der, csigamenet, tekergős menetel; trop. lassú menetel, lomha járás; csammogás.

Schneckenhaus, das, csigaház.

Schneckenlinie, die, csigalínea, kacskaringós línea.

Schneckenrad, das, csigás kerék.

Schneckenſäule, die, csigás oszlop.

Schneckenſchale, die, csigatekno, csigahéjj.

Schneckentreppe, die, csigagrádics, csigalépcső, kerengőgrádics.

Schneckenweiſe, adv., csigamódra.

Schnee, der, hó; es fällt Schnee, oder es ſchneyet, hó esik, havaz; durch den Schnee waten, a' havon keresztül gázolni.

Schneebahn, die, szánút, út a' havon keresztül.

Schneeball, der, hógulya v. lapta.

Schneeflocke, die, hópelyh, hószál.

Schneegans, die, örvös lúd.

Schneegebirge, das, havasok, bérczek.

Schneegeſtöber, das, fergetek, hózivatar.

Schneeglöckchen, das, Schneeblume, tavaszi tőzike.

Schneeig, adv. voller Schnee, havas, hóval lepett.

Schneelawine, die, hófuvatag, v. omlag.

Schneeluft, die, havasi levegő, hólég.

Schneeſtürmiſch, adj., fergetekes.

Schneewaſſer, das, hóviz.

Schneeweiß, adj., hófejér, hószínű, fejér mint a' hó.

Schneewetter, das, havazó idő.

Schneewind, der, havazó szél.

Schneewolke, die, hófelleg v. felhő.

Schneide, die, él, ele p. o. a'késnek.

Schneidebank, die, vonószék; faragószék, a' bodnároknál.

Schneidebret, das, vágódeszka.

Schneideeiſen, das, metszővas.

Schneiden, vágni, metszeni, p. o. késsel, elvágni, elmetszeni; Fleiſch ſchneiden, húst vágni v. aprítni; Getreide ſchneiden, gabonát aratni; Futter ſchneiden, marhának való takarmányt vágni; Feder ſchneiden, pennát csinálni; durch Schneiden bearbeiten, p. B. einen Bruch ſchneiden, kivágni a' sérűlést; Edelgeſteine ſchneiden, drágakövaket kimetszeni; ſtatt caſtriren, herélni, kiherélni; trop. Pfeifen ſchneiden, a' maga hasznát nézni valamiben; Geld ſchneiden, d. i. auf eine unerlaubte Art gewinnen, pénzt kuporni v. tilalmas úton, módon nyerni; einen Ball (im Billardſpiel) ſchneiden, oldalról csapni vagy érni a' billiardgolyobist; ſich ſchneiden, megvágni magát p. o. késsel; ſt. beſchneiden, megmetszeni, metszeni, p. o. a' szőlőt.

Schneiden, das, p. B. im Unterleibe, hascsikarás; das Zerſchneiden, vágás, elvágás, elvagdalás; Abſchneiden, metszés, elnyesés, megnyesés; vom Getreide, aratás; mit dem Grabſtichel, metszés, rézmetszés.

Schneidend, adj., metsző, éles; trop. eine ſchneidende Kälte, éles, csipős, maró hideg; ein ſchneidender Wind, éles hideg szél; von der Stimme, éles hang; von Worten, szúrós v. sértő beszéd.

Schneider, der, Kleidermacher, szabó, szabómester; der ſchneidet, metsző, vágó, in Compos. p. B. Bretſchneider, deszkametsző; Futterſchneider, szecskametsző

Schneiderburſche, der, szabóinas.

Schneidergeſell, der, szabólegény.

Schneiderhandwerk, das, die Schneiderei, szabóság, szabómesterség.

Schneidern, szabóskodni, varrni.

Schneiderſcheere, die, szabóolló.

Schneiderzunft, die, szabócéh.

Schneidmeſſer, das, vonókés.

Schneidmühle, die, deszkametsző, fürészmalom.

Schneidzahn, der, harapófog, metszőfog.

Schnell, adj., plötzlich, gyors, hamar, hirtelenvaló p. o. elhatárzás; statt geſchwind, sebes, p. o. járás, hirtelenvaló visszatérés, gyors p. o. ló; adv. hirtelen, hamar, sebesen, gyorsan.

Schnelle, die, gyorsaság.

Schnellen, ſich ſchnell bewegen, pattanni, ugrani, csapódni; in die Höhe ſchnellen, felpattani; zurückſchnellen, visszapattanni; einen ſchnellen Stoß geben, csaptatni, pattantani; trop. bevortheilen, valakit meghúzni, valakin pénzt csikarni.

Schneller, der, fricska; einen Schneller geben, felfricskázni; an Flinten, röntó, billentó, csattantó a' puskán, mellynek megrántásával a' puska elsül; in der Muſ. sebeske.

Schnellfüßig, adj., gyorslábú, sebesjáró.

Schnellfüßigkeit, die, gyorslábúság.

Schnellgalgen, der, karós akasztófa.

Schnelligkeit, die, gyorsaság, sebesség.

Schnellkraft, die, rugóerő.

Schnellkugel, die, Schnellkügelchen, das, játszó golyóbis.

Schnellſegler, der, sebeshajó, sajka.

Schnellwage, die, körtvélyfont, csapófont.

Schnepfe, die, snef.

Schneppe, die, d. i. Schnauze, z. B. am Leuchter, gyertyabél, mécsbél; an der Haube, bodor, fodor; a' fejkötőn.

Schneyen, z. B. es ſchneyet, esik a' hó, havaz; es fängt an zu ſchneyen, szálingozik a' hó.

Schnicken, rázódni, rázkódni.

Schnickſchnack, der, játék, tréfa; Geſchwätz, bolondság, tréfaság.

Schnippchen, das, fitty; ein Schnippchen ſchlagen, fittyet vetni vagy hányni.

Schnippiſch, adj., orrfintorgató, hebehurgya; ſchnippiſch antworten, balgatagúl felelni.

Schnitt, der, das Schneiden, metszés, vágás, elmetszés, elvágás; ſt. Mähen, aratás; an Kleidern, szabás, a' ruha szabása és metszése; ſt. Einſchnitt, bémetszés; ein abgeſchnittenes Stück Brod, Fleiſch, egy szeletkenyér, hús, ée; von Büchern, z. B. ein Buch mit vergoldetem Schnitt, aranyozott szélű v. metszésű könyv; ein unerlaubter Gewinn, z. B. einen Schnitt machen, nyerni; ſich auf den Schnitt verſtehen, tudni a' nyereséghez.

Schnittchen, das, kis szelet, daraboczka.

Schnitte, die, szelet, darab.

Schnitter, der, arató.

Schnitterlohn, der, aratóbér, az arató bére.

Schnitthobel, der, könyvkötőgyalu, könyvszélmetsző.

Schnittholz, das, faradék, forgács, metszett galy.

Schnittkohl, der, metélő csirakáposzta.

Schnittlauch, der, metélő hagyma.

Schnittling, der, metélő hagyma; metszett ág v. galy.

Schnittmeſſer, das, vonókés, a' bodnároknál; metszőkés, a' vinczellérek-nél.

Schnitz, der, metszés, szelet.

Schnitzbank, die, vono- v. faragószék.

Schnitzchen, das, szeletecske.

Schnitzeln, faragni, faracskálni.

Schnitzen, faragni, kifaragni.

Schnitzer, der, faragó, faragókés; ſt. Fehler, beſonders in der Sprache, botlás, nyelvben tett hiba.

Schnitzkunſt, die, faragás mestersége.

Schnitzmeſſer, das, faragókés.

Schnitzwerk, das, faragott munka.

Schnöde, adj., gering, verächtlich, alávaló, haszontalan, rossz; übermüthig, dölyfös, p. o. felelet; kevély; adv. alávaló módon; kevélyen, dölyfösen.

Schnörkel, der, (Bauk.), czifrázat az épitő mesterségben; kacskaringóság.

Schnürband, das, fűző, fűzősinór v. madzag.

Schnürbruſt, die, Schnürleib, der, váll, asszonyi váll v. derékravaló.

Schnürchen, das, fűzőcske, sinórocska.

Schnüren, megsinórozni, sinórt varrni reá; ſt. anbinden, megkötni; ſt. zubinden, békötni, békötözni p. o. a' podgyászát; ſich ſchnüren, magát befűzni; ſt. betrügen, megcsalni, mint a' korcsmáros.

Schnürloch, das, fűzőlyuk.

Schnürnadel, die, fűzőtő.

Schnürriemen, der, fűzőszíj.

Schnupfen, z. B. Tabak, tobákolni, tobákot szívni.

Schnupfen, das, tobákolás.

Schnupfen, der, nátha; den Schnupfen bekommen, megnáthásodni; den Schnupfen haben, náthás lenni.

Schnupfer, der, tobákos.

Schnupfig, adj., náthás.

Schnupftabak, der, tobák, burnót, portobák.
Schnupftabaksdose, die, piksis, berbencze.
Schnupftuch, das, zsebkeszkenő, zsebkendő, orrfúvó keszkenő.
Schnupftüchelchen, das, zsebkendőcske.
Schnuppe, die, gyertyahamva.
Schnur, die, sinór; eine Schnur Perlen, egy sor v. füzér gyöngy; ft. Richtschnur, sinórmérték, régula; nach der Schnur, d. i. genau, szorosan, pontosan.
Schnur, die, ft. Schwiegertochter, meny.
Schnurgerade, adj., egyenes mint a' sinor; adv. egyenesen.
Schnurrbart, der, bajusz.
Schnurre, die, z. B. der Nachtwächter, kelepcze, kelepelő, zúgatyú, csergetyű; ft. Posse, furcsaság, múlattató, tréfabeszéd, nevetség.
Schnurren, kelepelni, kelepczélni; ft. brummen, morgani, morogni.
Schnurrig, adj., nevetséges, furcsa.
Schnurstracks, adv., egyenesen.
Schob, der, kéve, p. o. szalma v. szupp.
Schober, der, d. i. Haufen, rakás; von Heu, Holz, kazal, kalangya, p. o. széna, farakás.
Schobern, kazalba rakni.
Schock, der, hatvan szám v. darab.
Schöker, der, ein scherzhafter Mensch, tréfás ember, enyelgő.
Schökerei, die, tréfálódás, enyelgés, tréfa.
Schökerhaft, adj., furcsa, tréfás; múlattató, enyelgő; adv. tréfásan, enyelegve.
Schökerinn, die, enyelgő asszony v. leány.
Schökern, enyelegni, tréfálni.
Schökern, das, enyelgés, tréfálkodás.
Schön, adj., szép, ékes; von Naturschönheiten, kellemetes; eine schöne Musik, kellemetes, gyönyörüséges v. szép muzsika; eine schöne Stimme, kellemetes v. szép hang vagy szó; ein schönes Wetter, szép idő; ft. vortrefflich, csinos, jeles p. o. tett; ein schöner Gedanke, szép gondolat; ein schöner Geist, szép eszü ember; schöne Künste und Wissenschaften, szép mesterségek v. tudományok; trop. z. B. eine schöne Summe Geld, szép v. nagy summa pénz; eine schöne Gelegenheit, igen jó alkalmatosság; ironisch, z. B. eine schöne Weisheit, no ugyan szép bölcsesség, d. i. ein schöner Dank, szép köszönet, mondhatom! — adv. z. B. schön stehen, szépen állani v. illeni; das klingt schön, szépen v. kellemetesen hangzik; trop. schön mit jemanden thun, szépen bánni valakivel.
Schöndruck, der, a' nyomtatott ív jóbb v. első fele.
Schöne, die, asszony, leány, szerető, szépe valakinek; ft. Schönheit, szépség.
Schönfärber, der, szépfestő.
Schöngefühl, das, szépérzés.
Schöngeist, der, szépelméjü ember.
Schönheit, die, szépség, szép forma, szép ábrázat; Vortrefflichkeit, jeleség; von Frauenzimmern, szépség, szép személy.
Schönheitsmittel, das, szépítő eszköz.
Schönschreiben, das, szépirás, szépirás mestersége.
Schönschreiber, der, szépíró.
Schöpfbrunnen, der, kút, merítő; kút, merőkút.
Schöpfeimer, der, merőveder.
Schöpfen, merítni, p. o. a' forrásból; ft. einziehen, z. B. Athem schöpfen, lehelletet venni, lehelleni; daher: trop. Luft schöpfen, magát felvidámítni; Muth schöpfen, neki bátorodni; Hoffnung schöpfen, reménységnek támadni; Verdacht schöpfen, gyanakodni kezdeni; neutr. bévenni, beszívni magába, p. o. vizet; der Hopfen schöpft, d. i. blühet, a' komló virágzik.
Schöpfer, der, ein Schöpfgefäß, merő v. merítő edény; ein Schöpfender, merítő, a' ki merít; Hervorbringer, alkató, teremtő; der Schöpfer der Welt, a' világ teremtője v. alkatója.
Schöpferinn, die, alkató, szerző, t. i. asszony.
Schöpferisch, adj., teremtői, teremtő; adv. teremtőleg.
Schöpfgelte, die, merő veder.
Schöpfkanne, die, merítő veder.
Schöpfmaschine, die, merőmív.
Schöpfrad, das, merő kerék, vízmerő kerék.
Schöpfung, die, das Schöpfen, merés, merítés; Erschaffung, teremtés, alkatás; das Erschaffene, teremtmény, a' világ.
Schöpfungstag, der, teremtés napja.
Schöpfungswerk, das, vízmerőmív.
Schöppe, der, tanácsbeli ember a' falukon.

Schöps der, örü, ürü, berbecs.
Schöpsenbraten, der, gebraten, örüsült; ungebraten, örüpecsenye.
Schöpsenfleisch, das, örühús, berbecshús.
Schöpsenfell, das, berbecsbör.
Schöpsenkeule, die, berbecsczomb, örüczobák.
Schößchen, das, am Fenster, ablakfiók.
Schösser, der, adószedő.
Schößling, der, fiatal ág, hajtás.
Schötchen, das, hüvelyöcske, tokocska.
Schofel, der, alávaló portéka.
Schofelig, adj, alávaló, hitvány.
Scholar, der, tanítvány.
Scholastisch, adj., óskolai, iskolai; adv. iskolai módon.
Scholle, die, z. B. Erdscholle, rög, göröngy; Eisscholle, jégdarab, jégtábla; ein Fisch, félszegúszo.
Schon, adv., bereits, már; schon damals, már akkor; schon längst, már régen; ohnedieß, a'nelkül is, úgyis; gewiß, majd; er wird schon kommen, majd eljön ő; doch, mégis; obschon, jóllehet, ámbár; bejahend, z. B. es ist schon gut, no hiszen jól ván.
Schonen, kémelni, megkémelni.
Schonen, das, kémélés.
Schonend, adj., kémélő, mérséklő, kedvező; adv. mérsékelve.
Schoner, der, kémélő, kedvező; ein Schiff, lapos kis hajó.
Schonung, die, kémélés; mit Schonung, kémélve.
Schooß, der, (Schoos), kebel, öl; im Schooße der Mutter sitzen, az annyának az ölében ülni; die Hände in den Schooß legen, kezeit a'kebelébe dugni, semmit se csinálni.
Schooßhund, der, öleb, ölbeli kutya.
Schooßjünger, der, legkedvesebb tanítvány.
Schooßkind, das, legkedvesebb gyermek, az atya v. anya kedveltje.
Schopf, der, Büschel, z. B. für Haare, p. o. haj; von Thieren, üstök; beim Vogel, búb; beim Menschen, üstök; als weiblicher Kopfputz oder Haube, konty.
Schoppen, der, szín, félszer; ein Maaß flüßiger Körper, hígmérő mérték, kanta.
Schorf, der, Grind, var, sebvar.
Schorfig, adv., varas, koszos.
Schornsteinfeger, der, kéményseprő.
Schorstein, Schornstein, der, kémény.
Schossen, in die Höhe wachsen, felnőni; Aehren bekommen, fejét hányni, mint a'gabona; Halme bekommen, szárba indúlni, mint a'gabona.
Schote, die, hüvely, tok.
Schotenerbse, die, fejtett zöldborsó; unausgemacht, hüvelyes zöldborsó.
Schotenklee, der, bábó, kerep.
Schräge, adj., félszeges, félszakos, csapinós; kajács, ferde; adv. félre, félszegesen, ferdén, csapinósan.
Schräge, die, Schrägheit, félszegség, félszakasság, csapinósság, ferdeség.
Schränkchen, das, kis almáriom.
Schränken, keresztben tenni p. o. lábait; st. winden, schlingen, öszvetekergetni, öszvetekerni.
Schragen, der, ein Holzmaaß von 3 Klaftern, három öl fa; saraglya.
Schramme, die, repedés.
Schrank, der, pl. die Schränke, almáriom, szekrény.
Schranken, die, Vermachung, korlát, sorompó, rekesz; die Schranken im Circo, futtató hely határa; trop. Grenzen, határ; in den Schranken bleiben, mérsékelni magát.
Schrankenbaum, der, sorompófa.
Schrankenlos, adj., határtalan, határnélkülvaló; adv. határnélkül.
Schraube, die, csavar, srófi, st. Wirbel, z. B. an Saiten-Instrumenten, húrtekerő; trop. z. B. auf Schrauben stehen, bizonytalanságban lenni.
Schrauben, srófolni, csavarolni; csavarni, tekerni.
Schrauben, das, srófolás, csavarás, tekerés; trop. megcsalás; kicsúfolás.
Schraubengang, der, csigatekervény.
Schraubenlinie, die, csigás línea, kacskaringó.
Schraubenmutter, die, anyasróf.
Schraubenschnecke, die, szárnyas csiga.
Schraubstock, der, srófos harapófogo.
Schreck, der, hasadék; Schreck bekommen, elhasadni; der Schrecken, ijjedés.
Schreckbar, adj., rettentő, irtóztató; adv. rettentőleg, rettenetesen.
Schreckbild, das, ijjesztő, ijjesztő kép.
Schrecken, ijjeszteni, megijjeszteni.
Schrecken, der, ijjedés, megijjedés, félelem; jemanden Schrecken einjagen, valakit megijjeszteni.
Schreckhaft, adj., ijjedős, félénk; ijjesztő, rettenetes.
Schrecklich, adj., rettenetes, rettentő; iszonyú, iszonyú nagy; adv. rettenetesen, rettentő módon; iszonyúan.

Schrecklichkeit, die, rettenetesség, iszonyúság.
Schreckmittel, das, ijesztő eszköz.
Schreckpulver, das, ijedtség oltó por.
Schreckschuß, der, ijesztő lövés.
Schreckstein, der, malakitkő.
Schreckung, die, ijesztés.
Schreckwort, das, ijesztő szó.
Schreibart, die, írásmód.
Schreibebuch, das, írókönyv.
Schreibefeder, die, írótoll, penna.
Schreibefehler, der, írásbeli hiba.
Schreibegebühren, die, írás díjja, írásbér.
Schreibekalender, der, író- v. jegyző kalendáriom.
Schreibekunst, die, írás mestersége.
Schreibemeister, der, írómester.
Schreiben, überh. írni; eine gute, schlechte Hand schreiben, szépen, rosszúl v. rútúl írni; schriftlich aufsetzen, felírni, írásba feltenni, írásba tenni v. foglalni valamit; durch Schreiben melden, megírni valakinek valamit; etwas auf jemand. Rechnung schreiben, d. i. a) als dessen Schuld, valaki rovására beírni valamit; b) als ihm schuldig, valaki számára beírni valamit; trop. sich schreiben, íródni; z. B. wo schreibt sich die Nachricht her? eig. honnan írják ezt a' tudósítást? uneig. ki írja ezt a' tudósítást? wie schreibt er sich? hogy írja a'nevét?
Schreiben, das, írás; st. Brief, levél.
Schreiber, der, író; íródeák.
Schreiberdienst, der, íródeákság, írótisztség.
Schreiberei, die, írás, írások.
Schreiberlohn, der, írásbér, írásdíjja.
Schreibeschrank, der, íróalmariom.
Schreibesucht, die, írás kórsága.
Schreibezeug, das, író eszköz.
Schrein, der, almárium.
Schreiner, der, asztalos.
Schreiten, lépni, hágni; fortschreiten, tovább menni; zu etwas schreiten, valamihez kezdeni, hozzáfogni; zu Werke schreiten, munkához kezdeni; trop. z. B. zu einer ehelichen Verbindung schreiten, megházasodni, házasságra lépni.
Schreiten, das, lépés, menés.
Schrey, der, kiáltás; einen Schrei thun, kiáltani.
Schreyen, kiáltani, kiabálni; gräßlich schreien, iszonyú módon lármázni, kiabálni; st. schreiend rufen, kiáltani, kiáltva hívni; laut weinen, nagyon sírni, mint a'gyermekek.
Schreyen, das, kiáltás, kiabálás; sírás.
Schreyer, Schreyhals, der, kiáltó, kiabáló; trop. von schlechten Advocaten, szájjal ügyész.
Schreyerisch, adj., lármás, kiabáló; adv. lármázva.
Schrift, die, írás; schöne, gute Schrift, szép, jó írás; bei Buchdruckern, betük; schöne, gute Schrift, szép, helyes betük; Handschrift, kézírás, kézirat; Buch, könyv, munka; die heilige Schrift, a' szentírás.
Schriftausleger, írásmagyarázó, írástudó.
Schriftauslegung, die, írásmagyarázat.
Schriftchen, das, írásocska, könyvecske.
Schriftform, die, betüforma.
Schriftforscher, der, írásvizsgáló.
Schriftgelehrter, der, szentírásmagyarázó.
Schriftgießer, der, betüöntő.
Schriftgießerei, die, betüöntő műhely.
Schriftlich, adj., írt, írásbeli, írvalévő; adv. írva, írásban.
Schriftmäßig, adj., szentírással megegyező; adv. a' szentírással megegyezve.
Schriftsetzer, der, betüszedő.
Schriftsteller, der, szerző, író, könyvíró; classische Schriftsteller, remek írók, legjobb írók.
Schriftstellerey, die, könyvírás v. szerzés.
Schriftstellerisch, adj., könyvszerzői.
Schriftverdreher, der, szentírás félremagyarázó.
Schriftverdrehung, die, a' szentírás félremagyarázása.
Schritt, der, lépés; große Schritte machen, nagyokat lépni; kleine Schritte machen, aprókat lépni; trop. mit jemanden gleichen Schritt halten, felérni valakivel; einen gefährlichen Schritt thun, veszedelmes lépést tenni; Schritt für Schritt, lépést, léptetve, lassan, lépésenként; als Längenmaaß, lépés, lépésnyi hosszaság v. messzeség, hosszaság mérték; tausend Schritte weit, ezer lépésnyire; der schrittmäßige Gang eines Pferdes, léptetés, lépési való menés, p. o. lóval; das Pferd geht einen guten Schritt, ez a'ló jó lépő; einen Schritt reiten, léptetni, lépést lovagolni.
Schrittchen, das, lépésecske, kis lépés.
Schrittschuh, Schlittschuh, der, korcsolya.
Schröpfeisen, das, köppölyöző vas.

Schröpfen, köppölyözni; trop. st. betrügen, valakitől pénzt csikarni.
Schröpfen, das, köppölyözés.
Schröpfkopf, der, köppöly.
Schröpfschnepper, der, sebesítő vas, a' köppölyözés előtt, köppölyöző vas.
Schröter, der, der etwas fortwälzt, korcsolyás; daher: Wein-, Bierschröter, bor-, serkorcsolyás; ein Käfer, szarvas bogár.
Schroff, adj., rauch, darabos, durva; steil, meredek; adv. durván, meredeken.
Schroffheit, die, darabosság, meredekség.
Schrot, der, st. Stück, z. B. Fleisch, darab, p. o. hús; st. Gewicht, nyomaték, pénzmérték; Abgänge vom Sägen ꝛc., hulladék, forgács; pl. Schrote zum schießen, serét; grob gemahlnes Getreide zum Viehfutter, dara, darált élet.
Schrotbeutel, der, serét tartó zacskó.
Schroten, d. i. nagen, rágni, elrágni; gröblich zermalmen, megdarálni, darálni p. o. életet; in Bergwerken, érczbányában ásni az érczet; zertheilen, eldarabolni a' nagy és kemény testet; fortwälzen, z. B. Fässer, eltolni, elhempelygetni, elhenyergetni, p. o. hordókat.
Schrothammer, der, bányászkalapács.
Schrotkorn, das, darált rozs.
Schrotleiter, die, korcsolya.
Schrotmehl, das, darált liszt.
Schrotmeisel, der, véső vas.
Schrotmühle, die, daráló malom.
Schrotsäge, die, öreg fürész.
Schrotwurm, der, lóbogár.
Schrotzeug, das, elvágó eszközök.
Schrumpfen, öszveszugorodni.
Schrumpfig, adj., zsuporodott, ráncsos.
Schrunde, die, d. i. Ritz, Spalte, hasadék, repedés.
Schub, der, das Schieben, der Stoß, tolás, taszítás; von Kegeln, z. B. einen Schub thun, hajítni t. i kuglit; ein Schub Kegel, d. i. das Kegelspiel, tekézés, kuglizás, oder auch die sämmtlichen Kegel, egy játékravaló teke v. kugli; auf einen Schub, d. i. a) auf einmal, egyszerre, egy hajításra; b) schnell, hirtelen; c) auf kurze Zeit, rövid időre; trop. Fortschaffung, desdes liederlichen Gesindels, elhordás, elvitetés.
Schubbett, das, toló ágy.
Schubfenster, das, tolható v. fiókos ablak, ablakfiók.
Schubkarren, der, talicska, targoncza.
Schubkärrner, der, talicskás, targonczás.
Schubkasten, Schubladen, der, kihúzó fiók v. almáriom.
Schubloch, das, a' kenyérsütő kemencze szája.
Schubsack, der, zseb.
Schubut, der, füles bagoly.
Schuckeln, hirintózni.
Schüchtern, adj., ängstlich, félénk, bátortalan; adv. félve, bátortalanúl.
Schüchternheit, die, félénkség, bátortalanság.
Schüler, der, tanítvány, tanúló; jeder Anfänger, kezdő, tanúló inas.
Schülerhaft, adj., tanítványhoz illő; adv. úgy mint valamelly tanúló.
Schülerinn, die, tanítvány t. i. leány, asszony.
Schüren, szítni, p. o. tüzet.
Schürfen, st. ritzen, megkarmolni, elhasítni; st. öffnen, megnyítni, nyilást vágni.
Schürzband, das, köténykötő.
Schürze, die, kötény, kötő, előkötő.
Schürzen, st. knüpfen, gombolni; st. gürten, övedzeni, felövedzeni.
Schürzung, die, feltűrődzés.
Schüssel, die, tál.
Schüsselchen, das, tálocska, tálacska, kis tál.
Schüttboden, der, szuszékpadlás, gabona tartó padlás.
Schütte, die, z. B. Stroh, csomó, kéve p. o. szalma.
Schütteln, rázni, felrázni; den Kopf schütteln, a) csóválni a' fejét, b) rázni a' fejét, nemet inteni a' fejével; sich schütteln, megrázkódni; einen Baum schütteln, megrázni a' fát.
Schütteln, das, rázás, megrázás.
Schütten, z. B. in oder aus einem Gefäße, tölteni, önteni, p. o. valami edénybe vagy ki az edényből; das Korn aus dem Sacke schütten, kitölteni a' zsákból a' rozsot; Oel ins Feuer schütten, olajat önteni a' tüzre; sich schütten, d. i. gerinnen, megaludni, mint a' téj; st. ergiebig seyn, szapora lenni, bőven fizetni; das Getreide schüttet dieses Jahr reichlich, az idén a' gabona igen jól fizet; st. gebären, von einigen Thieren, kölkezni, fiadzani.
Schütter, adj., nicht dicht, ritka, nem sürű, nem tömött p. o. vászon.
Schüttern, rázódni, rengeni, megrázódni; rázni, megrenditni.

Schüttlung, die, rázás.
Schüttung, die, töltés, öntés.
Schütze, der, a) bei den Alten, nyilas; bei den Neuern, lövő, puskás, vadász; ein Gestirn, nyilas csillagzat; bei Webern, (gemein. die Schütze), vetéllő.
Schützen, d. i. das Wasser hemmen, a' vizet elfogni; ein Uebel abhalten, oltalmazni, védni, védelmezni, megójni.
Schützen, das, die Schützung, d. i. Hemmung, elfogása, p. o. a' víznek; védelmezés, oltalmazás.
Schützenkunst, die, lövés mesterségе.
Schützling, der, védett.
Schuft, der, álnok, gonosz ember, gazember.
Schuh, der, eine Fußbedeckung, saru, lábbeli, czipő, czipellő; die Schuhe jemanden ausziehen, lehúzni a' más czipőjét, sich, levetni a' czipőjét v. sarujét; ein Längenmaaß, (Fuß), láb, lábnyom.
Schuhahle, die, vargaár.
Schuhband, das, czipőkötő.
Schuhbank, die, vargaműhely.
Schuhbürste, die, sarukefe, csizmakefe.
Schuhdraht, der, vargafonal.
Schuhfetzen, der, kapcza.
Schuhflicker, der, foltozó varga.
Schuhknecht, der, vargainas.
Schuhleisten, der, kapta.
Schuhmacher, der, varga, német varga.
Schuhmachergesell, der, vargalegény.
Schuhmacherhandwerk, das, vargaság, vargamesterség; die Innung, vargaczéh.
Schuhnagel, der, czipőszeg.
Schuhpfrieme, die, vargaár.
Schuhputzer, der, sarutisztító.
Schuhriemen, der, sarufüző szíj.
Schuhschnalle, die, czipőcsát.
Schuhschwärze, die, sarufeketitő.
Schuhsohle, die, sarutalp, czipőtalp.
Schuhwachs, das, Schuhwichse, die, sarufeketitő, csizmafeketitő.
Schulamt, das, oskolai hivatal, tanító hivatal; Verwaltung der Schuleinkünfte, az oskolai jövedelmekre ügyelő tisztség.
Schulanstalt, die, oskolai v. tanítói intézet.
Schularbeit, die, oskolai munka.
Schulaufseher, der, felvigyázó az oskolára.
Schulaufsicht, die, oskolaraügyelés.
Schulbericht, der, oskolai dolgokról való hivatalos jelentés.
Schulbuch, das, oskolai könyv.
Schulcamerad, der, tanúlótárs.
Schulcameradschaft, die, együtt tanúlók.
Schulcurs, der, oskolai pálya.
Schuld, die, ft. Fehler, Verbrechen, hiba, vétek, bún; in Schuld seyn, vétkes lenni; ft. Strafe, véteksúly, büntetésbér; der Sünde Schuld tragen, a' vétek súlyát vagy a' bűnnek büntetését hordozni; ft. Ursache, ok, akadály; z. B. was ist die Schuld daran? mi az oka? mi okozta? — ft. Verbindlichkeit, kötelesség, z. B. der Natur die Schuld bezahlen, megadni a' természetnek a' magáét vagy a' mivel tartozunk, telyesíteni természeti kötelességét; eine Geldsumme, die man zu bezahlen verpflichtet ist, adósság, tartozó summa pénz; Schulden machen adósságot csinálni; bis über die Ohren in Schulden stecken, fülig adós lenni; sich von Schulden losmachen, kiverekedni, kiszabadulni az adósságból; Schuldenhalber, wegen Schulden, adósság miatt, adósságért.
Schuldbrief, der, kötelezőírás, adósságlevél.
Schuldbuch, das, adósság jegyző könyv.
Schuldbürge, der, kezes az adósságért.
Schuldeinforderung, die, adósság bekivánása, adósságkérés.
Schuldenfrei, adj., adósságtól ment, nem adós.
Schuldenlast, die, sok adósság.
Schuldforderung, die, adósság.
Schuldfrei, adj., unschuldig, ártatlan; ohne Schulden, adósságtól ment.
Schuldig, adj., der etwas begangen hat, bűnös, vétkes, hibás; der etwas zu leiden verbunden ist, z. B. des Todes schuldig seyn, halálos bűnben lenni; aus Pflicht zu etwas verbunden, kötelés tartozó; Dank jemanden schuldig seyn, köszönettel tartozni valakinek; verpflichtet, z. B. zu bezahlen, adós, pénzel tartozó.
Schuldigen, ft. beschuldigen, vádolni valakit valamivel.
Schuldiger, der, adós.
Schuldigkeit, die, d. i. pflichtmäßige Verbindlichkeit, kötelezetés, tartozó kötelesség; ich halte es für meine Schuldigkeit, kötelességemnek tartom v. esmerem; Pflicht, kötelesség, a' mivel valaki tartozik.

Schuldklage, die, adósságbeli panasztétel v. perbeidézés.
Schuldlos, adj., ártatlan büntelen.
Schuldloſigkeit, die, ártatlanság.
Schuldner, der, adós.
Schuldnerinn, die, adós t. i. asszony személy.
Schuldopfer, das, engeztelő áldozat.
Schuldpoſt, die, adósság, az adósság summája.
Schuldregiſter, das, adósságok lajstroma.
Schuldſache, die, adósságbeli ügy,
Schuldſchein, der, kötelező írás.
Schuldthurm, der, adósság fogháza.
Schuldverſchreibung, die, adósságlevél, kötelezőírás.
Schule, die, oskola, iskola; eine hohe Schule, főoskola; in die Schule gehen, oskolába menni, járni; aus der Schule ſchwatzen, eig. kibeszélni a' mi az oskolában történt; uneig. a' titkot kibeszéllni; Schule halten, d i. lehren, tanítást tenni, tanítni; Lehrer und Schüler zuſammengenommen, z. B. die Schule geht mit zur Leiche, az oskolai tanítók és tanúlók kikésérik a' halottat.
Schuleramen, das, oskolai próbatétel v. megvizsgáltatás.
Schulfähig, adj., oskolába járható.
Schulferien, die, pl. oskolaszünet.
Schulfeſt, das, oskolai innep.
Schulfrage, die, oskolai kérdés.
Schulfreund, der, oskolák kedvellője; oskolai barát.
Schulfreundſchaft, die, oskolai barátság.
Schulfuchs, der, oskolai tudós.
Schulfüchſerei, die, oskolai tudósság.
Schulgebäude, das, oskola, oskola épűlete.
Schulgehülfe, der, segédtanító.
Schulgeld, das, tanításbér az oskolában.
Schulgelehrſamkeit, die, oskolai tudósság.
Schulgerecht, adj., oskolai régulákhoz illő, azok szerént kitanúlt.
Schulgeſetz, das, oskolai törvény.
Schulhaus, das, oskola.
Schuljahr, das, oskolai esztendő.
Schuljugend, die, oskolai v. tanúló ifjúság.
Schulkind, das, oskolás gyermek, oskolába járó gyermek v. leány.
Schullehrer, der, oskolai tanító, oskolamester.
Schulmädchen, das, oskolábajáró leány.
Schulmäßig, adj., oskolai; adv. oskolai módon.
Schulmann, der, oskolai tanító.
Schulmeiſter, der, oskolamester.
Schulordnung, die, oskolai rendtartás vagy törvények.
Schulpferd, das, kitanított ló.
Schulplan, der, tanítás rendje, oskolai rendszer.
Schulprobe, die, oskolai próbatétel.
Schulſache, die, oskolai dolog.
Schulſtand, der, oskolai állapot.
Schulſtrafe, die, oskolai büntetés.
Schulſtudien, die, oskolai tudományok.
Schulſtunde, die, tanító óra.
Schulter, die, váll; bei größeren Thieren, csipő; etwas auf den Schultern tragen, a' vállain hordani valamit; auch trop. den ganzen Staat auf ſeinen Schultern tragen, a' köztársaság terhét vállain hordozni.
Schulterbein, das, vállcsont.
Schulterblatt, das, válllapoczka, honlap.
Schulterhöhe, die, vállcsontpúp.
Schultern, vállára venni.
Schultheiß, der, falusi bíró.
Schulübung, die, oskolai gyakorlás.
Schulverbeſſerung, die, oskolai vagy tanításbeli jobbítás.
Schulverfaſſung, die, oskolai rendszabás.
Schulvorſteher, der, oskolai elöljáró.
Schulweſen, das, oskolai dolog.
Schulwiſſenſchaft, die, oskolai tudomány.
Schulze, der, falusi bíró.
Schulzeit, die, oskolai tanítás ideje.
Schund, der, ganéj, szemét.
Schundfeger, Schundkönig, der, árnyékszéktisztító.
Schupfen, kitaszigálni az útból.
Schuppe, die, pikkely, hallpikkely, halpénz; auf dem Kopfe, korpa, fejkorpa.
Schuppen, bépikkelyezni, in Part. üblich, pikkelyezet, pikkelyes; der Schuppen berauben, z. B. den Fiſch, levakarni a' pikkelyét, lepikkelyezni, halhéjját letisztítni.
Schuppenförmig, adj., pikkelyes; adv. pikkelyesen.
Schuppenthier, das, pikkelyes álat.
Schuppicht, adj, pikkely szabású.
Schuppig, adj., pikkelyes.
Schur, die, der Schafe, nyirés p. o. juhnyírés; veszödség, baj.
Schurf, der, var, kosz; egyenes lemenetel a' bányába.
Schurke, der, gazember, lator.

Schurkenſtreich, der, Schurkerei, die, gazság, latorság, gonoszság.
Schurkiſch, adj., gaz, gonosz.
Schurwolle, die, nyírett gyapjú.
Schurz, der, előkötő.
Schurzfell, das, bőrkötő.
Schuß, der, 1) aus einer Kanone ꝛc., lövés; wo getroffen wird, lövés; einen Schuß bekommen, lövést kapni; die Ladung, töltés, kemény töltés; einen Schuß aus der Flinte ziehen, kihúzni a' töltést a' puskából; die Richtung, wohin man ſchießt, irányzás; außer dem Schuße, az irányzáson kivül; bei Bäckern, ein Schuß Brod, egyszeri vetés kenyér, a' mennyit egyszerre bévetnek; 2) heftige Bewegung, z. B. vom Waſſer, szökés, lövellés, fellövellés p. o. a' víznek fellövellése vagy felszökése; von Gewächſen, Schößling, hajtás, új hajtás, új növés, a' növevényeken.
Schußfrei, adj., lövéstől ment, a' kinek a' lövés nem árt.
Schußlinie, die, a' lövés útja.
Schußweite, die, egy lövésnyi távolyság.
Schußwunde, die, lövés, löv's által okozott sebb.
Schuſter, der, varga, német varga.
Schuſterarbeit, die, vargamunka.
Schuſterkneif, der, vargakés, kerítő, talpkerítő.
Schuſterladen, der, vargaműhely; vargabolt.
Schuſterpech, das, vargaszurok.
Schuſterſchemmel, der, vargaszék.
Schuſterwerkſtätte, die, vargaműhely.
Schuſterzwecke, die, czövegszeg.
Schutt, der, omladék, omladvány, düledék.
Schutthaufen, der, omladékrakás.
Schuttkarren, der, omladék hordó tolyiga.
Schutz, der, Abwehrung jedes nachtheiligen, oltalom, védelem; jemanden in Schutz nehmen, oltalmába venni valakit; was zum Schutze dient, menedékhely, oltalom.
Schutzbrett, das, z. B. am Bette, ellenző deszka a' hyoszolyán, oltalomfedél; am Waſſer, zsilipdeszka.
Schutzbrief, der, védlevél.
Schutzbündniß, das, védő szövetség.
Schutzdach, das, félszer, pajta.
Schutzengel, der, őrző angyal, védangyal.
Schutzgatter, das, vizgátló.
Schutzgeiſt, der, őrangyal.
Schutzgenoſſe, der, védettje valakinek.
Schutzgott, der, őrző isten, véd isten.
Schutzheiliger, der, védszentje valakinek.
Schutzherr, der, védelmező, jóakaró, gyámol.
Schutzlos, adj., gyámoltalan.
Schutzmauer, die, őrfal, védfal.
Schutzmittel, das, őrző eszköz, védeszköz.
Schutzort, der, menedékhely.
Schutzrede, die, védelmező beszéd.
Schutzredner, der, védelmező.
Schutzſchrift, die, védelmező írás, védirás.
Schutzwache, die, védőr.
Schutzwaffen, die, védfegyver.
Schutzwehr, die, védelem.
Schwabe, der, sváb.
Schwabe, die, fekete bogár neme.
Schwaben, Svévia, Svábország.
Schwach, adj., dünn, vékony, gyenge, p. o. lábak; ohne Kraft, erőtlen, gyenge, p. o. test, ész, emlékezet; der Zahl nach, z. B. eine ſchwache Armee, kevés számú badi nép; von leblosen Gegenſtänden, z. B. ein ſchwaches Reich, elgyengült, tehetetlen ország; ſchwache Hoffnung, csekély reménység; ſchwaches Bier, gyenge ser; ſchwacher Wein, gyenge bor; ſchwacher Puls, gyenge érverés; adv. ſchwach reden, gyenge hangon beszélni.
Schwachgläubig, adj., gyengehitű.
Schwachheit, die, gyengeség, erőtlenség; elgyengültség; ſt. Weichherzigkeit, Mitleiden, szánakozó szív, szánakozás; trop. ein kleiner moraliſcher Fehler, gyarlóság, erőtlenség.
Schwachheitsfehler, der, gyarlóságbeli hiba.
Schwachherzig, adj., gyenge szívű; adv. gyenge szívvel.
Schwachherzigkeit, die, gyengeszívűseg lágyszívűség.
Schwachkopf, der, gyenge tehetségű, rövid bélátásu, tompa eszű ember.
Schwachſinn, der, gyenge tehetség v. elme.
Schwachſinnig, adj., gyenge elméjű vagy tehetségű.
Schwaden, der beim Mähen, rend, kaszált vagy aratott rend.
Schwäche, die, Dünne, vékonyság; Kraftloſigkeit, gyengeség, erőtlenség; z. B. der Augen, a' szemek

gyengesége; der Nerven, az inak elgyengülése; des Geistes, Verstandes, az elménck v. észnek gyengesége, elmebéli tompaság; trop. viele Schwächen haben, sok gyarlóságot követni el, nagyon gyarló lenni.

Schwächen, gyengítni, erőtlenítni, erőtlenné tenni, elgyengítni, elerőtlenítni; den Muth schwächen, a' bátorságot elvenni v. megtörni; die Hoffnung schwächen, a' reménységet fogyasztani; jemandes Ansehen schwächen, valakinek a' tekintetét kisebbíteni.

Schwächen, das, gyengítés, erőtlenítés, elgyengítés.

Schwächlich, adj., gyengélkedő.

Schwächlichkeit, die, gyengélkedés, gyengeség.

Schwägerinn, die, sógorasszony.

Schwägerschaft, die, sógorság.

Schwamm, das, spongya, gomba.

Schwängen, terhébe ejteni, megterhesíteni.

Schwängern, das, Schwängerung, die, terhesítés.

Schwänzchen, das, farkacska.

Schwänzen, csóválni, a' farkát mint a' kutya.

Schwänzen, farkát csóválni; herum schwänzen, ide a' tova kóborolni; vertändeln, elmulatni.

Schwär, Schwären, der, st. Geschwür, kelés.

Schwären, meggyűlni, megevesedni; schwärend machen, meggyúleszteni, p. o. a' sebet, megérlelni.

Schwären, das, meggyűlés, megérlelés.

Schwärmen, lármen, zsibongani, lármázni; von Bienen, rajzani, rajt eresztení, mint a' méhek; nächtlichen Ausschweifungen nachgehen, rajoskodni, dombérozni; sich ohne Ordnung forbewegen, kóborlani, bojongani; begeistert, wahnsitzig seyn, rajoskodni, képzelkedni.

Schwärmen, das, zsibongás, lármázás; der Bienen, rajzás, rajeresztés; auf der Straße, rajoskodás, tobzódás; ungeordnete Bewegung, kóborlás; Begeisterung, képzelkedés; rajoskodás.

Schwärmend, adj., zsibongó, lármázó, lármás; fanatisch, rajoskodó, képzelkedő.

Schwärmer, der, lármázó, dombérozó; auf der Gasse, kóborló rajoskodó; Wahnwitziger, rajoskodó; képzelkedő.

Schwärmerei, die, zsibongás, lármázás; kóborlás; rajoskodás, képzelkedés.

Schwärmerisch, adj., zsibongó, lármázó, lármás; adv. lármazva, zsibongva; rajoskodva, képzelkedve.

Schwärmzeit, die, von Bienen, rajzás ideje.

Schwärze, die, feketeség; feketítő.

Schwärzen, feketítni, megfeketítni; st. einschwärzen, bélopni a' tiltott portékát valamelly harmincadnál.

Schwärzen, das, Schwärzung, die, megfeketítés.

Schwärzlich, adj., feketés, féketélő.

Schwätzer, der, fecsegő.

Schwätzerinn, die, fecsegő asszony v. leány.

Schwager, der, sógor.

Schwalbe, die, fecske.

Schwalbennest, das, fecskefészek.

Schwalbenschwanz, der, fecskefark; eine Art Schmetterling, fecskefarkú pillangó.

Schwall, der, sokaság, raj; ein Schwall von Worten, tenger szó.

Schwamm, der, gomba, tapló; zum Abtrocknen, spongya.

Schwammartig, adj., gombaneműi, taplós.

Schwammig, adj., taplós, gombás.

Schwan, der, hattyú.

Schwanenbett, das, hattyútollas ágy.

Schwanenfeder, die, hattyútoll.

Schwanenhals, der, hattyúnyak.

Schwang, der, st. Bewegung, ingás, lógás; trop. im Schwange seyn, divatjában vagy szokásban lenni; in den Schwang bringen, szokásba venni valamit.

Schwanger, adj., terhes. viselős, p. o. asszony.

Schwangerschaft, die, terhesség, viselősség.

Schwank, adj, hiegsam, hajlékony, hajló; ungewiß, kétséges.

Schwank, der, eine lustige Erzählung, nevetséges rege, furcsaság, enyelgés.

Schwanken, wackeln, ingani, ingadozni, hajladozni; daher, a) wanken, nicht fest seyn, ingadozni, tántorogni; b) ungewiß seyn, állhatatlan lenni, habozni, ingadozni; c) unbestimmt seyn, meghatározatlan lenni.

Schwanken, das, ingadozás; állhatatlanság, habozás.

Schwankend, adj., hajlongó, ingadozó, ingó; trop. állhatatlan, ingadozó, bizonytalan, kétséges; adv. ingadozva, kétségesen.
Schwanz, der, fark; eines Kometen, üstök.
Schwanzader, die, farkér.
Schwanzbein, das, farkcsont.
Schwanzfeder, die, farktoll.
Schwanzflosse, die, farkszárny, evezőfark.
Schwanzmeise, die, bosszúfarkú cinke.
Schwanzriemen, der, farmatring.
Schwanzschraube, die, hátulsó sróf.
Schwanzstern, der, üstökös csillag.
Schwanzstück, das, farktű, a' marhahúsból.
Schwarm, der, ein lärmender Haufe, lármázó sokaság; ein Haufen Menschen ꝛc., sereg; csoport; von Bienen, raj, méhraj, egy raj méh.
Schwarte, die, vastag kemény bőr, kérges bőr; börke, szalonna börke.
Schwartenbrett, das, kérges deszka.
Schwartig, adj., vastag bőrös, kérges bőrű, börkés.
Schwarz, adj., fekete, p. o. szín, haj, ruha; von der Sonne schwarz, a' kit a' nap elsütött, megbarnított; phr. Schwarz auf weiß, d. i. schriftlich, irásban, irva; dunkel, mit Schwarz vermischt, fekete, fekete barna; j. B. schwarze Augen, fekete szemek; auch fl. beschmutzt, j. B. schwarze Wäsche, szennyes ruha; fl. finster, j. B. schwarzes Gewölk, setét vagy fekete fellegek; trop. j. B. eine schwarze That, undok cselekedet; eine schwarze Seele, gonosz lelkű ember; adv. feketén; jem. schwarz machen, megfeketítni; schwarz werden, megfeketedni; Phr. jem. bei Einem schwarz machen, valakit fekete színekkel írni le, rosszat beszélni felőle.
Schwarzäugig, adj., fekete szemű.
Schwarzbäcker, der, fekete kenyérsütő.
Schwarzbeere, die, afonya.
Schwarzbraun, adj., feketebarna.
Schwarzbräunlich, feketebarnás.
Schwarzdorn, der, kökény, kökényfa.
Schwarzdrossel, die, fekete rigó.
Schwarzfärber, der, feketefestő.
Schwarzfarbig, adj., fekete színű.
Schwarzfleisch, das, felfüstölt hús.
Schwarzgekleidet, adj., feketeruhás; zur Trauer, gyászban levő.
Schwarzgelb, adj., sárgafeketés.
Schwarzgrau, adj., feketeszürke.
Schwarzhafer, der, fekete zab.
Schwarzkopf, der, feketehajú ember.
Schwarzköpfig, adj., feketefejű.
Schwarzkümmel, der, kandilla.
Schwarzkünstler, der, szemfényvesző, varázsló, boszorkány.
Schwarzkünstlerinn, die, varázsló asszony.
Schwarzrock, der, fekete ruhás ember.
Schwarzroth, adj., fekete veres, feketés veres.
Schwarzspecht, der, fekete harkály.
Schwarzstein, der, üvegfestő ércz.
Schwarzsucht, die, fekete sárgaság.
Schwarzwald, der, fekete erdő németországban.
Schwarzwild, das, fekete vad, t. i. vaddisznó.
Schwarzwurz, die, fekete nadálytő.
Schwatzen, plaudern, fecsegni, csacsogni, beszélgetni; unnütz reden, minden haszontalanságot összevissza beszélni; fl. ausschwatzen, kifecsegni.
Schwatzen, das, fecsegés, csacsogás; kifecsegés.
Schwatzhaft, adj., fecsegő, csacsogó.
Schwatzhaftigkeit, die, fecsegőség, csacsogóság.
Schwebe, die, lebegés; in der Schwebe seyn, lebegni.
Schweben, zu hangen scheinen, j. B. in der Luft, lebegni, függeni; fl. seyn, lebegni, lenni; es schwebt mir etwas vor den Augen, a' szemeim előtt forog, lebeg v. van; in Gefahr schweben, veszedelemben forogni; es schwebt mir auf der Zunge, a' nyelvem hegyén forog vagy van.
Schweben, das, lebegés.
Schwebend, adj., lebegő, függő; trop. j. B. schwebende Gärten, függő kertek; ein schwebender Prozeß, folyó per; schwebender Ton, fenn lebegő v. remegő hang.
Schwebung, die, j. B. der Töne, hangremegés; in der Luft, lebegés.
Schwefel, der, büdöskő, kénkő.
Schwefelbad, das, büdösköves ferdő.
Schwefelblume, die, büdösköviráq.
Schwefeldampf, der, kénkőgőz.
Schwefelerde, die, kénköves föld.
Schwefelerz, das, kénköves ércz.
Schwefelfaden, der, kéngyertya.
Schwefelfarbe, die, büdöskősziu.
Schwefelgelb, adj., büdöskőszínű.

Schwefelgeruch, der, büdösköszag, kénköszag.
Schwefelgrube, die, kénköbánya.
Schwefelholz, Schwefel-Licht, das, kéngyertya.
Schwefelhütte, die, kénköhuta.
Schwefelicht, adj., kénkö nemü, ollyan mint a' kénkö.
Schwefelig, adj., kénköves, büdösköves.
Schwefel-Leber, die, büdösközvirág.
Schwefelmilch, die, büdüskötéj.
Schwefeln, megkénkövezni; adj., geschwefelt, kénköves.
Schwefeln, das, kénkövezés.
Schwefelofen, der, kénkökemencze.
Schwefelpflaster, das, kénköllastrom.
Schwefelquelle, die, Schwefelbrunnen, der, kénköves vagy büdösköves forrás.
Schwefelregen, der, kénköves eső.
Schwefelsäure, die, kénkösavany.
Schwefelsalbe, die, kénköves kenőcs.
Schwefelwasser, kénköves viz.
Schweif, der, fark.
Schweifen, mit einem Schweife verſehen, farkat csinálni neki; bogenförmig machen, kiöblözni, öblösre csinálni vagy kifaragni; ſt. herumſchweifen, koborolni.
Schweifſtern, der, Komet, üstökös csillag.
Schweigen, hallgatni; zu, von, bei etwas ſchweigen, valamire nem szóllani, valamiről hallgatni, valamit elhallgatni; ſchweig doch! hallgass! trop. die Geſetze ſchweigen, a' törvények hallgatnak aufhören zu reden, elhallgatni, szóllani megszünni.
Schweigen, das, hallgatás; zum Schweigen bringen, elhallgattatni valakit.
Schwein, das, disznó, sertés; ein wildes, vaddisznó; ein geſchnittenes, herélt kocza; trop. ein Kleks, mocsok, disznóság; ein ſchmutziger Menſch, malacz, disznó.
Schweinbraten, der, gebraten, sült disznóhús; ungebraten, disznóhús pecsenye.
Schweinchen, das, süldő.
Schweine-Euter, das, disznótölgy.
Schweinen, adj., disznó.
Schweinene, das, (Fleiſch), disznóhús.
Schweinfett, das, disznózsír.
Schweinfleiſch, das, disznóhús.
Schweinhandel, der, sertéssel kereskedés.
Schweinhändler, der, disznókupecz.
Schweinheerde, die, disznónyáj.
Schweinhirt, der, disznópásztor, kanász, kondás.
Schweinigel, der, süldisznó, tövisesdisznó; trop. ein unreiner, beſchmutzter Menſch, malacz ember.
Schweinmarkt, der, disznó vásár.
Schweinmaſt, die, disznóhízlalás.
Schweinmiſt, der, disznóganéj.
Schweinmutter, die, kocza vagy emediszno, gönne v. göme.
Schweinſchneider, der, disznóherélő.
Schweinsfell, das, Schweinshaut, die, disznóbör.
Schweinskopf, der, disznófő.
Schweinsleder, das, disznóbör.
Schweinsrüſſel, der, disznóorr.
Schweinſtall, der, Saustall, disznóól, hidas.
Schweinstreiber, der, disznópásztor.
Schweinvieh, das, sertések, sertés marha.
Schweinzucht, die, disznótartás vagy tenyészés.
Schweiß, der, izz, izzadság, veréjték, veríték; in Schweiß kommen, megizzadni; Schweiß erregen, izzasztani; den Schweiß hemmen, visszaverni az izzadást; trop. beſchwerliche Arbeit, fáradtság, munka, fáradozás, izzadozás; bei Jägern, ſt. Blut, vér.
Schweißbad, das, izzferdő, izzasztóferdő.
Schweißen, vom Eiſen, wenn es anfängt zu fließen, olvadni, megolvadni; bei Jägern, ſt. bluten, vérzeni; Eiſen ſchweißen, forrasztani, öszveforrasztani a' vasat.
Schweißfieber, das, izzasztó hideglelés, izzóláz.
Schweißfuchs, der, fakópejlő.
Schweißhund, der, vérnyomozó kopó.
Schweißig, adj., izzos, izzadó, veréjtékes.
Schweißloch, das, izzadólyuk, veréjtéklyuk.
Schweißtreibend, adj., izzasztó, izzadság bajtó.
Schweißtropfen, der, veréjték csepp.
Schweißtuch, das, izzadságtörlő kesztkenő; izzták.
Schweiz, die, Helvéczia.
Schweizer, der, Helvéta.
Schweizeriſch, adj., Helvécziai.
Schweizerkäſe, der, Helvécziai sajt.
Schwelgen, tobzódni, dorbézolni.
Schwelgen, das, tobzódás, dorbézolás.
Schwelger, der, tobzódó, dorbézoló.
Schwelgerei, die, tobzódás
Schwelgeriſch, adj., tobzódó, dorbézoló; adv. tobzódva, dorbézolva.

Schwelle, die, küszöb.
Schwellen, feldagadni, dagadni, felpuffadni, felkelni; daher, adj. geſchwollen, dagadt, felpuffadt; Pferde ſchwellen, d. i. wund reiten, kitürosítni a' lóhátat a' lovaglás által; das Waſſer ſchwellen, a' vizet elfogás által felduzzasztani.
Schwellen, das, feldagadás, felpuffadás.
Schwemme, die, das Baden, feresztés; der Ort dazu, úsztató, mosóhely, a' folyóvizben.
Schwemmen, z. B. Holz, úsztatni p. o. fát, leúsztani; Pferde, Schafe ꝛc. ſchwemmen, megúsztatni p. o. lovakat, juhokat.
Schwemmen, das, úsztatás.
Schwengel, der, am Brunnen, kútostor, kútgém; an der Glocke, harangütő.
Schwenken, ſchwingen, forgatni, p. o. a' lándzsát, kardot, ée. a' kezében; ſich ſchwenken, von Soldaten, kanyarodni, fordúlni, t. i. egész sorral; ſchwenkt euch! kanyarodj!
Schwenken, das, kanyarodás.
Schwenkung, die, fordúlás; kanyarodás; des Degens, kardforgatás.
Schwer, adj., nehéz, terhes; eine ſchwere Laſt, nehéz tereh; ſt. drückend, beſchwerlich, nehéz, terhes, bajos, fáradtságos; eine ſchwere Arbeit, nehéz vagy bajos munka; ſchwere Zeiten, terhes idők; eine ſchwere Krankheit, terhes, nagy vagy súlyós betegség; ein ſchwerer Kampf, kemény viadal; eine ſchwere Wunde, nagy seb; eine ſchwere Strafe, kemény vagy nagy büntetés; ein ſchweres Verbrechen, szörnyű gonoszság vagy gonosz tett; adv. nehezen, bajosan.
Schwere, die, nehézség, súly, tereh.
Schwerfällig, adj., nehéztestű, esetlen; lassan; adv. nehezen, esetlenül, lassan.
Schwerfälligkeit, die, nehéztestűség, esetlenség, lassúság.
Schwerlich, adv., nehezen, bajosan, alig, aligha.
Schwermuth, die, búskomorság, búsongás, szomorkodás.
Schwermüthig, adj., búskomor, szomorkodó, búsongó; adv. szomorkodva, búsongva.
Schwerpunct, der, súlypont, nehézség pontja.
Schwert, das, fegyver, kard; zum Schwerte greifen, kardhoz kapni, fegyvert fogni; jemanden mit dem Schwerte richten, valakinek fejét venni.
Schwertfeger, der, kardcsászár, kardcsináló, kardgyártó.
Schwertorden, der, kardos vitézi lovag rend.
Schwertritter, der, a' kardos lovagrend vitéze.
Schwertſchlag, Schwertſtreich, der, kardvágás vagy csapás.
Schwertträger, der, fegyverhordozó.
Schweſter, die, nőtestver, néne v. húg valakihez; meine ältere Schweſter, a' néném; meine jüngere Schweſter, a' húgom (Frauenzimmer ſagen, öcsém); meine leibliche Schweſter, a' testvér néném vagy húgom; des Vaters Schweſter, nagy néne; der Mutter Schweſter, nagy néne; des Mannes Schweſter, ángy.
Schweſterchen, das, nénécske, húgocska.
Schweſterkind, das, nőtestvér' gyermeke.
Schweſterlich, adj., testvéri, atyafiságos; adv. testvéri módon, atyafiságosan.
Schweſtermann, der, nénem vagy húgom férje, sógor.
Schweſtermord, der, nőtestvérjének meggyilkolása.
Schweſterſchaft, die, nőtestvérség.
Schweſterſohn, der, néném vagy húgom fija, nőtestvér' fija.
Schweſtertochter, die, néném vagy húgom leánya, nőtestvér' leánya.
Schwibbogen, der, bolthajtás, boltozat, boltív.
Schwieger-Aeltern, pl. ip és nap.
Schwiegerkinder, pl. vő és meny, vőtársak.
Schwieger-Mutter, nap, napa, anyós.
Schwiegerſohn, der, vő.
Schwiegertochter, die, meny.
Schwiegervater, der, ip, ipa, após.
Schwiele, die, börkéreg.
Schwielig, adj., kérges; cserepes, feltörtbőrű.
Schwierig, adj., ſchwer, nehéz, bajos; unzufrieden, neheztelő, boszszankodó.
Schwierigkeit, die, nehézség, baj; ſt. Hinderniß, akadály; die Sache hat große Schwierigkeit, sok akadály vagy nehézség van a' dologban; ſt. Bedenklichkeit, Einwendung, nehézség, kifogás; Schwierigkeiten machen, vonogatni magát, kifogásokat tenni.

Schwimmblaſe, die, uszóhójag.
Schwimmen, úszni; auf etwas, úszkálni valamin; über einen Fluß, általúszni a' folyóvizet.
Schwimmen, das, úszas.
Schwimmer, der, úszó.
Schwimmfuß, der, úszóláb.
Schwimmſchnecke, die, úszócsiga.
Schwimmvogel, der, úszómadár.
Schwinde, die, tarjag, moszat
Schwindel, der, szédulés, szédelgés; Schwindel bekommen, elszédülni; Schwindel haben, szédülni.
Schwindelei, die, ravaszság, fortély, szemfényvesztés, vakmerőségre vetemedés.
Schwindelgeiſt, Schwindelkopf, der, hebehurgya, szeles.
Schwindelig, adj., ſchwindlig, szédülő, szédülős, szédelgő; adv. szédelegve, szeles.
Schwindeln, szédülni, szédelegni mint a' fej; trop. szeleskedni valamivel.
Schwinden, ſchnell aufhören zu ſeyn, eltünni, elmúlni, megszünni; ſchwinden laſſen, felhagyni valamivel; ſehr abnehmen, fogyni, száradni testében, hervadozni.
Schwinden, das, fogyás, hervadozás.
Schwindflechte, die, tarjag, kiütés a' testen.
Schwindſucht, die, száraz betegség, aszú kórság, hervadozás; prov. die Schwindſucht im Beutel, lapos guta az erszényben.
Schwindſüchtig, adj., száraz betegségbe lévő, aszúkórságos.
Schwinge, die, szórólapát, szórómív; ſt. Flügel, szárny; trop. die breiten Sproſſen an den Wagenleitern, záp, a' szekéroldalban.
Schwingen, ſchwingend, bewegen, forgatni, rázni, lebegtetni, lóbázni, p. o. zászlót a' kezében; das Schwert ſchwingen, forgatni a' kardot, kanyarítni a' karddal; Flachs, Hanf ſchwingen, lent, kendert rázni, törni; Getreide ſchwingen, gabonát szórni; ſich auf ein Pferd ſchwingen, felvetni magát a' lóra, felugrani; ſich in die Luft ſchwingen, felemelkedni a' levegőbe; ſich in die Höhe ſchwingen, magas polczra hágni; ſich auf den Thron ſchwingen, az országlószékre jutni.
Schwingen, das, forgatás, rázás, lebegtetés, lóbázás; des Getreides, szórás, gabona szórás.
Schwinger, der, gabona szóró.
Schwirren, csikorogni, nyikorogni, szóllani mint a' mezei trűcsök.
Schwirren, das, csikorgás, nyikorgás, trűcsök szóllás.
Schwitzbad, das, izzasztóferdő.
Schwitz Cur, die, izzasztó orvoslás.
Schwitzen, izzadni; es ſich ſauer werden laſſen, izzadni, bajlódni, veszödni.
Schwitzen, das, izzadás.
Schwitzer, der, izzadó.
Schwitzkaſten, der, izzasztó láda.
Schwitzpulver, das, izzasztó por.
Schwitzſtube, die, izzasztó szoba.
Schwören, esküdni, megesküdni, a' hitet letenni; von Soldaten, a' zászló alá esküdni; falſch ſchwören, hamisan esküdni; jem. ſchwören laſſen, megeskedni valakit; den Eid der Treue ſchwören, meghódolni; jem. den Tod ſchwören, halált esküdni valakire v. valaki fejére; ein geſchworner Feind, megesküdt v. halálos ellenség.
Schwören, das, esküvés, hitletétel, megesküvés.
Schwörer, der, esküvő.
Schwül, adj., hív, heves tikkasztó meleg.
Schwüle, die, hévség.
Schwülſtig, adj., dagályos, felfújt; adv. z. B. ſchwülſtig reden, ſchreiben, dagályosan beszélni, írni.
Schwülſtigkeit, die, im Reden, dagályosság, dölyfösség.
Schwulſt, die, ſt. Geſchwulſt, daganat, domborodás; im Reden, dagályosság; ſt. Aufgeblaſenheit, dölyfösség, kevélység.
Schwung, der, Bewegung, mozgás, ingás, mozgatás, ingatás; einen Schwung geben, mozgatni, ingatni; eine Bewegung in die Höhe, felemelkedés, felemelés; ſich einen Schwung geben, félfelé emelkedni; trop. erő, hathatósság, emelkedő erő.
Schwungfeder, die, evezőtoll a' szárnyában.
Schwungkraft, die, emelkedő erő.
Schwungrad, das, hajtókerék.
Schwur, der, esk, esküvés.
Sclav, der, rabszolga, rab; trop. Sclave des Laſters ſeyn, a' bünnek rabja lenni.
Sclavendienſt, der, rabszolgaság.
Sclavenhandel, der, rabszolgákkal kereskedés.
Sclavenhändler, der, rabszolgákkal kereskedő.

Sclavenjoch, das, rabszolgai járom, rabszolgaság igája.
Sclavenmarkt, der, rabszolgák árúlása; der Ort, rabszolgák eladó helye.
Sclavenſtand, der, rabszolgai állapot.
Sclaverei, die, rabság, rabszolgaság.
Sclavinn, die, rabszolgáló.
Sclaviſch, adj., rabszolgai; adv. rabszolgai módon.
Scorburt, der, vérveszely, vérvesés, súly.
Scorbutiſch, adj., vérveszélyes, súlyos.
Scorpion, der, skorpió; skorpió csillagzat.
Scorpionöhl, das, skorpióolaj.
Scorpionſtich, der, skorpiócsípés v. szúrás.
Scrupel, der, Bedenklichkeit, kétség, nehézség; ein kleines Gewicht, husz árpaszemnyi nehézség.
Scrupulös, adj., kétséges.
Sech, das, d. i. Pflugmeſſer, csoroszlya.
Sechs, num. hat; je ſechs, hatan; zu ſechs, hatan hatan, hatával; um ſechs Uhr, hat órakor; mit Sechſen fahren, hat lovon járni.
Sechse, die, hatos szám.
Sechseck, das, hatszeglet.
Sechseckig, adj., hatszegletű, hatszegletes.
Sechſer, der, hatkrajczáros, hatos.
Sechſerlei, adj., hatféle.
Sechsfach, adj. u. adv., hatszoros, hatszorosan.
Sechsfältig, adj., hatszoros.
Sechsfüßig, adj., hatlábú.
Sechshundert, hatszáz.
Sechsjährig, adj., hatesztendős.
Sechslöthig, adj., hatlatos.
Sechsmal, adv. hatszor.
Sechsmalig, adj, hatszori.
Sechsmonatlich, adj., hathónapos, hathónapi.
Sechspfünder, der, hatfontos ágyú, melly hatfontos golyóbist lő.
Sechspfündig, adj., hatfontos.
Sechsruderig, adj., hatevezőjű.
Sechsſäulig, adj., hatoszlopú.
Sechsſaitig, adj., hathúrú.
Sechsſpännig, adj., hatlovas.
Sechsſtündig, adj., hatórányi.
Sechstägig, adj., hatnapi, hatnapos.
Sechstauſend, hatezer.
Sechstauſendmal, hatezerszer.
Sechſte, der, die, das, hatodik.
Sechstehalb, hatodfél.
Sechstel, das, hatodrész.
Sechstens, adv., hatodszor.
Sechstheilig, adj., hatrészű.
Sechswochen, die, hathetek, hat héti idő a' szülés után; die Niederkunft, lebetegedés; in die Sechswochen kommen, gyermek ágyba esni, lebetegedni.
Sechswöchnerinn, die, gyermekágyas asszony.
Sechszeilig, adj., hatsorú.
Sechzehn, num. tizenhat; je Sechzehn, tizenhatan.
Sechzehnfüßig, adj., tizenhatlábú.
Sechzehnjährig, adj., tizenhat esztendős.
Sechzehnlöthig, adj., tizenhatlatos.
Sechzehnmal, adv. tizenhatszor.
Sechzehnmalig, adj., tizenhatszori.
Sechzehnte, der, die, das, tizenhatodik.
Sechzehntel, Sechzehntetheil, das, tizenhatodrész.
Sechzig, num. hatvan; adv. hatvanan.
Sechzigjährig, adj., hatvaneszteudős.
Sechzigmal, adv. hatvanszor.
Sechzigmalig, adj., hatvanszori.
Sechzigſte, der, die, das, hatvanadik.
Sechzigſtetheil, der, hatvanadrész.
Sechzigtauſend, hatvanezer.
Secciren, felmetszeni, felbontani a' testet.
Seckel, der, eine Münze, siklus, pénz neme; Beutel, erszény, zacskó.
Seckelmeiſter, der, pénztartó mester.
Secret, das, Abtritt, arnyékszék.
Secretär, der, titoknok; rejtekes almáriom.
Secretariat, das, titoknokság.
Sect, der, spanyol édes bor neme.
Secte, die, szakadás, felekezet.
Section, die, testfelbontás; szakasz.
Sectirer, der, szakadásszerző.
Secundant, der, segéd, bajsegéd.
Secunde, die, percz, egy minúta 60-nad része.
Secundiren, segíteni.
See, der 1) tó, nagy tó; der Platten-See, a' Balaton tava; 2) die See, tenger; die offenbare See, széles v. nagy tenger; Nordſee, éjszaki tenger, ée.
Seeaal, der, kongerhal.
Seebär, der, medvefóka.
See-Compaß, der, tengeri éjszakmutató.
Seedienſt, der, tengeri szolgálat.
Seefahrer, der, tengeri útazó.
Seefahrt, die, tengeri útazás.

Seefisch, der, hajos hal.
Seegefecht, das, hajós ütközet v. verekedés, tengeri csata.
Seehafen, der, tengeri kikötőhely.
Seehandel, der, tengeri kereskedés.
Seehecht, der, kistőkehal.
Seehelb, der, tengeri vitéz.
Seeherrschaft, die, tengeren uralkodás.
Seejungfer, die, szíren.
Seekarte, die, tengeri mappa, rajzolatja.
Seekrankheit, die, tengeri betegség; tenger csömör, hányó betegség a' tengeren.
Seekrebs, der, tengeri rák.
Seekrieg, der, tengeri háború.
Seeküste, die, tengerpart.
Seelchen, das, lelkecske.
Seele, die, lélek, ész, elme; ein belebtes Geschöpf, Mensch, ember, lélek; eine gute Seele, jó ember, jó lélek; sage es keiner Seele, egy léleknek se mond; keine lebende Seele, egy teremtés sem.
Seeleben, das, tengeri élet.
Seelenamt, das, halotti szertartás a' templomban.
Seelenangst, die, lélek szorongattatás.
Seelengröße, die, lélek nagysága.
Seelenheil, das, lélek idvessége, lelki idvesség.
Seelenhirt, der, lelki pásztor.
Seelenkraft, die, lélek ereje, lelki erő.
Seelenlehre, die, lélektudomány.
Seelenpein, die, Seelenqual, lélek gyötrelem.
Seelenregister, das, lelkek száma v. lajstroma.
Seelenruhe, die, léleknyúgodalom.
Seelenschmerz, der, lelki fájdalom.
Seelenschwäche, die, lelki gyengeség.
Seelenspeise, die, lelki táplálat.
Seelenstärke, die, lelki erő a' lélek ereje.
Seelentrost, der, lelki vígasztalás.
Seelenverderblich, adj., lélekvesztő.
Seelenverkäufer, der, lélekáruló.
Seelenwanderung, die, lélekvándorlás.
Seeleute, die, tengeri hajósok.
Seelmesse, die, lélekmise.
Seelsorge, die, lélekről való gondoskodás, egyházi oktatás.
Seelsorger, der, lelkitanító.
Seeluft, die, tengeri lég v. levegő.
Seemacht, die, tengeri hadi erő; hadi hajósereg.
Seemann, der, hajós.
Seemeile, die, tengeri mértföld.
Seemeve, die, tengeri sirály.
Seemos, das, tengeri moh.
Seemuschel, die, tengeri csiga.
See-Officier, der, tengeri haditiszt.
Seeort, der, tengermellyéki hely v. helység, város.
Seeotter, die, tengeri vidra.
Seeräuber, der, tengeri tolvaj.
Seeräuberei, die, tengeri rablás v. tolvajlás.
Seerecht, das, tengeri juss.
Seereise, die, tengeri útazás.
Seerüstung, die, tengeri hajós készület.
Seeschlacht, die, Seetreffen, das, tengeri ütközet.
Seesoldat, der, hajós katona a' tengeren.
Seestaat, der, als Königreich, tengermelyéki társaság; als Republik, tengermelyéki szabad köztársaság.
Seestadt, die, tengermelyéki város.
Seesturm, der, tengeri szélvész.
Seetier, das, tengeri állat.
Seeuhr, die, tengeri óra.
Seeungeheuer, das, tengeri szörnyeteg.
Seevogel, der, tengeri madár.
Seewärts, adv., a' tenger felé.
Seewasser, das, tengeri víz.
Seewesen, das, tengeri dolgok.
Seewind, der, tengerenvaló szél.
Seewissenschaft, die, hajókázás tudománya a' tengeren.
Seewolf, der, artarikás, farkas hal.
Seewurm, der, tengeri féreg.
Segel, das, eig. vitorla, hajó vitorla; die Segel aufspannen, a' vitorlákat kiterjeszteni; mit vollen Segeln fahren, kiterjesztett vitorlákkal menni, hajózni; die Segel streichen, a) leereszteni v. béhúzni a' vitorlákat; b) trop. megadni magát; st. Schiff hajó; z. B. eine Flotte von 20 Segeln, húsz hajóból álló hajóssereg.
Segelfertig, adj., elindúlásra kész.
Segellinie, die, vitorlaerány.
Segellos, adj., vitorlátlan.
Segelmacher, der, vitorlacsináló.
Segeln, hajókázni, evezni.
Segeln, das, hajókázás.
Segelstange, die, vitorlafa.
Segeltuch, das, vitorlavászon, vitorla.
Segen, der, eine Gebetsformel, áldás, megáldás; den Segen sprechen, megáldani valamit; Anwünschung

von etwas Guten, áldáskívánás; Gedeihen, előmenetel, boldogulás; der Himmel gebe seinen Segen, az Úr áldása legyen rajta; Glück, boldogság, szerencze; Ertrag, nyereség jövedelem.

Segensreich, adj., áldott, szerencsés, boldog.

Segenswunsch, der, áldáskívánat.

Segnen, beglücken, boldogítni, szerencsésse tenni, megáldani, daher gesegnet, szerencsés, boldog; ein gesegnetes Jahr, termékeny, bő esztendő; in gesegneten Leibesumständen seyn, teréhben lenni; Gutes anwünschen, áldani, jót v. áldást kívánni; mit dem Kreuze bezeichnen, keresztet vetni reá, és az által megáldani; preisen, áldani, dicsőítni, magasztalni; die Stunde, den Tag segnen, az órát a' napot is áldani.

Segnen, das, die Segnung, boldogítás, megáldás; áldás, áldáskívánás.

Sehe, die, szemfény.

Sehen, act. 1) eig. a) die Kraft zu Sehen besitzen, látni; gut, scharf, weit sehen, jól, élesen, messze látni; etwas mit Vergnügen sehen, valamit örömest nézni vagy látni; hinein sehen, z. B. in einen Spiegel, belé nézni, p. o. a' tükörbe; b) wahrnehmen, látni, szemeivel tapasztalni, észre venni; wie ich sehe, so hat man mich betrogen, a' mint látom v. észre veszem engem megcsaltak; c) sehen lassen, megmutatni; sich sehen lassen, mutatni magát, hogy mások lássák; d) wohin sehen, nach etwas sehen, látni, oda látni, ellátni valahová; 2) uneig. mit dem geistigen Auge sehen, látni t. i. eszével, érteni; das Ende sehe ich im Geiste, előre látom a' kimenetelét; 3) zusehen, überlegen, meggondolni, gondolóra venni; 4) sich hüten, vigyázni, meglátni valamit; 5) muthmaßen, hozzávetni, kilátni p. o. a' szemeiből valamit; 6) versuchen, megpróbálni, meglátni; auf etwas sehen, d. i. Rücksicht nehmen, valamire nézni, tekinteni; 7) gern sehen, d. i. a) wünschen, kívánni; b) gern haben, gyönyörködni valamiben, szeretni valamit; neutr. st. aussehen, lenni, tekintetű v. színű lenni; er sieht blaß aus, halaványy; er sieht dir ähnlich, igen hasonlít hozzád; eine gewisse Richtung haben, felé lenni, fordúlva lenni, rá rézni; die Fenster sehen auf die Gasse, az ablakok az útszára vannak, t. i. fordúlva.

Sehen, das, látás, nézés.

Sehend, adj., látó.

Sehenerve, der, látóérzőin.

Sehenswerth, Sehenswürdig, adj, megnézésre méltó, nézést érdemlő.

Sehenswürdigkeit, die, nevezetesség, a' mi megnézésre méltó.

Seher, der, próféta.

Seherblick, der, éles előre látás.

Seherinn, die, próféta asszony.

Seherkraft, die, jövendölő erő.

Sehkraft, die, látóerő.

Sehne, die, am Körper, ín, rezgőín; am Bogen, nyílhúr, ideg.

Sehnen, sich, óhajtani valamit, kívánkozni p. o. hazájába.

Sehnen, das, kívánkozás, nagy kívánság, óhajtás.

Sehnig, adj., ínas, rezgőínas.

Sehnlich, adj., buzgó, vágyódó, óhajtott, szíves; adv. mit Sehnsucht, buzgón, kívánva, óhajtva; heftig, nagyon, szívszakadva.

Sehnsucht, die, óhajtozás, nagy kívánság; Sehnsucht nach etwas haben, óhajtani valamit, vágyódni v. vágyakodni valamire; vor Sehnsucht vergehen, vágyokodásában elepedni.

Sehnsüchtig, adj., vágyokodó; heftig, buzgó, heves; adv. kívánkozva, vágyakodva, vágyódva.

Sehr, adv. nagyon, igen; od. st. heftig, felette, felette igen; gar sehr, felette nagyon, felette igen; so sehr, annyira; nicht so sehr, nem igen.

Sehrohr, das, nézőcső.

Seicht, adj., nicht tief, csekély, nem mély; nicht hoch, nem magas; trop. csekély, silány; seichte Kenntnisse, csekély esméret v. tudomány; ein seichter Kopf, csekély tehetségű v. talentomú ember.

Seichtigkeit, die, z. B. des Wassers, csekély volta a' víznek; trop. silányság.

Seide, die, selyem; rohe, selyem szösz; seidene Zeuge, selyem szövevény v. matéria.

Seiden, adj., aus Seide, selyem, selyemből való; seidene Strümpfe, selyem harizsnya.

Seidenarbeiter, der, selyemmives.

Seidenartig, adj., selyemnemű.

Seidenbau, der, selyemtermesztés.

Seidenei, das, selyemgubó.

Seidenfabrik, die, selyemfabrika v. gyár.
Seidenfabrikant, der, selyemgyárnok.
Seidenfaden, der, selyemszál v. fonál.
Seidenfärber, der, selyemfestő.
Seidenhandel, der, selyemmel kereskedés.
Seidenhändler, der, selyemáros, selyemmelkereskedő.
Seidenhandlung, die, selyemkereskedés.
Seidenhaſe, der, selyemszőrű nyúl.
Seidenhaſpel, die, selyemgombolyító.
Seidenkraut, das, Flachsſeide, pippan, aranka.
Seidenpflanze, die, pamut krepín.
Seidenraupe, die, Seidenwurm, der, selyembogár, selyemeresztő bogár.
Seidenſchmetterling, der, selyempille.
Seidenſchwanz, der, locska-selyemfarkú (madár).
Seidenſticker, der, selyemmel hímező.
Seidenſtickerei, die, selyemhúnyarrás.
Seidenwaare, die, selyemportéka.
Seidenweber, Seidenwirker, der, selyemszövő.
Seidenzeug, der, selyem szövevény, selyem matéria.
Seife, die, szappan.
Seifen, szappanozni, beszappanozni; waſchen, mosni, szappanal megmosni.
Seifen, das, szappanozás.
Seifenartig, adj., szappannemű.
Seifenblaſe, die, szappanbuborék.
Seifengeiſt, der, szappanszesz.
Seifenkraut, das, szappanfü.
Seifenkugel, die, szappan golyóbis.
Seifenlauge, die, szappanlúg.
Seifenſieder, der, szappanos, szappanfőző.
Seifenſiederei, die, szappanfőzőmühely.
Seidenſpiritus, der, szappanszesz.
Seifenwaſſer, das, szappanlév.
Seiger, Seiher, der, szürőedény; ſt. Uhr, óra.
Seigerbütte, die, im Bergbaue, ércválasztó hámor.
Seigern, im Bergbaue, az érczet elválasztani.
Seihen, szürni, megszürni.
Seihen, das, megszürés.
Seiher, der, szürő, szürő edény.
Seihkorb, der, szürőkosár.
Seihtuch, das, szürővászon.
Seil, das, kötél; von Hanf, kenderkötél; ein Seil anſpannen, kifeszíteni, kihúzni a' kötelet; ein Seil zum Tanzen, tánczoló kötél.
Seilchen, das, kötelecske, kötélke.
Seiler, der, kötélverő, kötélgyártó.
Seilerhandwerk, das, kötélgyártóság.
Seiltanzen, das, kötéljárás.
Seiltänzer, der, kötéljáró.
Seim, der, nyák, magában kifolyt nedve valaminek; ſt. Honigſeim, szinméz.
Seimen, z. B. den Honig, a' lépből a' mézet kifolyatni.
Sein, ſeine, ſein, pron. az övé, magáé; as ő — ja, — je, v. — a, — e; ſeine Uhr, az ő órája; ſein Buch, az ő könyve.
Seine, das, az övé, önnöne.
Seiner, ſeine, ſeines, adj., az övé.
Seinethalben, Seinetwegen, um Seinetwillen, adv., ő érette, ő miatta.
Seinige, der, die, das, adj., a' magáé, az övé; die Seinigen, önnöni, övéi.
Seit, adv., — tól fogva, — től fogva, ólta; ſeit dem Tage, azon naptól fogva; ſeit geſtern, tegnapólta; ſeit einem Jahre, egyesztendőtől fogva; ſeit wann? miólta? ſeit langer Zeit, régtól fogva, régólta; ſeitdem daß —, azólta hogy —, attólfogva hogy —.
Seite, die, oldal, t. i. az embernek bal v. jobb oldala, v. is akármely dolognak oldala; trop. ſt. Parthei, rész; jem. auf ſeine Seite ziehen, valakit maga részére húzni; auf jem. Seite treten, valaki részére állani; beſ. Seite, die Seite eines Berges, Thurmes, Hauſes, a' hegynek, toronynak, háznak oldala; die rechte, linke Seite eines Tuches, a' posztónak jobb, bal oldala vagy a' posztó színe, visszája; von allen Seiten, minden felől; von dieſer Seite, ezen részről, ezen oldalról; von jener Seite, azon oldalról; von dieſer u. jener Seite, iminnen amonnan; in der Seite, félfelől, mellesleg; zur Seite, mellette; alles von der guten, ſchlechten Seite anſehen, mindent jóra, v. mindent rosszra magyarázni, mindent csak a' jobb vagy a' rosszabb oldaláról vizsgálni.
Seitenader, die, oldalér.
Seitenbein, das, oldalcsont.
Seitenblick, der, félrenézés, félretekintés.
Seitenbret, das, oldaldeszka.
Seitenerbe, der, mellékörökös.
Seitenfenſter, das, mellékablak.
Seitengebäude, das, melléképület.
Seitengewehr, das, oldalkard, kard.
Seitenhieb, der, oldalrólvaló vágás.

Seitenlehne, die, könyöklő kar.
Seitenlinie, die, eig. melléklínea; uneig. der Verwandtſchaft, mellékág az atyafiságban.
Seitenlocke, die, mellékfürt.
Seitenſchmerz, der, Seitenweh, das, oldalfájás.
Seitenſchwimmer, der, félszegúszó.
Seitenſegel, das, mellék vitorla.
Seitenſtechen, das, oldalnyilalás, szegesés.
Seitenſtoß, der, oldalbadöfés.
Seitenſtück, das, mellékdarab, pár, társ, társdarab.
Seitentheil, der, mellékrész.
Seitentiſch, der, mellékasztal.
Seitenthür, die, mellékajtó, oldalajtó.
Seitenverwandte, der, távolrólvaló atyafi.
Seitenwand, die, mellékfal.
Seitenweg, der, mellékút.
Seitenwind, der, oldalról fúvó szél.
Seitel, das, mezsely, egy fertály kupa v. pint.
Seither, adv., ſt. bisher, eddig, még eddig; ſeit der Zeit, azólta, attól fogva, attól az időtől fogva.
Seitherig, adv., eddigvaló, attólfogvavaló.
Seits, adv., részről; meiner Seits, részemről.
Seitwärts, adv., oldalról, oldalaslag; félre, p. o. vinni.
Selben, z. B. zur ſelben Zeit, abban az időben.
Selber, adv., maga; ich ſelber, én magam.
Selbiger, adj., Selbige, Selbiges, adj., ő, az; zu ſelbiger Zeit, abban az időben.
Selbſt, adj. u. adv., magam, magad, maga; ſich ſelbſt, önnön magát, maga magát, maga magának, önnön magának; von ſich ſelbſt, magától, önként.
Selbſtbefleckung, die, önfertőztetés, némabün, vétkes csiklandozás.
Selbſtbeherrſcher, der, határtalan uralkodó.
Selbſtbeherrſchung, die, magán uralkodás.
Selbſtbeſchäftigen, ſich, magában foglalatoskodni.
Selbſtbeſchäftigung, die, magában foglalatoskodás.
Selbſtbetrachtung, die, önnön megvizsgálása.
Selbſtbetrug, der, magamegcsalás.
Selbſtbewunderung, die, önnon maga csudálása.
Selbſtbewußtſeyn, das, magatudat.
Selbſtdenken, das, magagondolkozás.
Selbſtdenker, der, magagondolkozó.
Selbſtherrſcher, der, egyedül uralkodó vagy országló.
Selbſtherrſchaft, die, egyedől országlás.
Selbſtbülfe, die, önvedés.
Selbſtklug, adj., magát legokosabbnak tartó.
Selbſtliebe, die, önnön szeretet, önszeretet.
Selbſtlob, das, maga dícsérés.
Selbſtmord, der, öngyilkosság.
Selbſtmörder, der, önnönmaga v. önmaga gyilkosa, öngyilkos.
Selbſtprüfung, die, maga megvizsgálása.
Selbſtrache, die, bosszúállás, személyes bosszúállás.
Selbſtruhm, der, diosekedés.
Selbſtſtändig, adj., im theologiſchen u. philoſophiſchen Sinne, magaerejű, önerejű, maga erejével álló; beſ. ſt. unabhängig, senkitől nem függő, független, p. o. nép; adv. z. B. ſelbſtſtändig urtheilen, tulajdon bélátásból ítélni; ſelbſtſtändig handeln, kénye szerént cselekedni.
Selbſtſtändigkeit, die, önerejűség, magaerejűség; függetlenség.
Selbſtſucht, die, magánozás.
Selbſtſüchtig, adj., magánozó.
Selbſtthätigkeit, die, magamunkásság.
Selbſtüberwindung, die, magameggyőzés, magánuralkodás.
Selbſtverachtung, die, önmegvetés, magamegvetése.
Selbſtverläugnung, die, magamegtagadás.
Selbſtvertheidigung, die, önvédés, maga védelme.
Selbſtvertrauen, das, magához való bizakodás.
Selbſtzufrieden, adj., magában gyönyörködő, megelégedő.
Selbſtzufriedenheit, die, magagyönyörködés, megelégedés.
Selbſtzwang, der, megerőltetés.
Selig, adj., ſt. glücklich, boldog, szerencsés; beſ. uneig. ſelig, boldog; od. ſt. verſtorben, megboldogult, idvezült; adv. boldogúl; szerencsésen.
Seligkeit, die, boldogság; idvesség, örök boldogság.
Seligmacher, der, idvezitő.
Sellerie, der, zeller.
Selten, adj., ritka, gyér; adv. ritkán, gyéren.

Seltenheit, die, ritkaság, ritka dolog, gyérség.
Seltſam, adj, különös, szokatlan, csudálatos, p. o. ember; adv. csudálatosan.
Seltſamkeit, die, ritkaság, különösség, csudálatosság.
Semmel, die, zsemlye.
Semmelkloß, (Knödel), das, zsemlyegombócz.
Semmelmehl, das, zsemlyeliszt.
Semſe, die, Binſe, káka.
Sendbrief, der, Sendſchreiben, das, levél, több személyekhez intézett kerülő levél.
Senden, ſchicken, küldeni, elküldeni, p. o. levelet.
Senesbaum, der, szennafa.
Senesblätter, die, szennalevél.
Senf, der, mustár, repcze, repcsény.
Senfkorn, das, mustár —, v. repczemag.
Senföhl, das, mustár v. repczeolaj.
Senfpflaſter, das, mustárflastrom.
Sengen, Haare abbrennen, perzselni, el- v. megperzselni; ſengen und brennen, z. B. im Lande, égetni, pusztítni.
Sengen, das, perzselés, elperzselés.
Senkblei, Bleiloth, das, függőónmérték, ponteránymérő.
Senkel, der, ein Riemchen, oder Schnürchen, gewiſſe Kleidungsſtücke damit zu verbinden, szatying, galand, füző.
Senken, ſinken machen, lebocsátni, leereszteni, p. o. a' holttestet a' sirba; ſich ſenken, lesülyedni, lemenni, leülni p. o. a' fenékre; trop. im Weinbaue, bujtani, homlítni, t. i. szőlővesszőt.
Senker, der, bujtóág, bujtás, porhajás.
Senknadel, die, füzőtő.
Senkrecht, adj., függőleges; adv. függőlegesen.
Sennhirt, der, havasi pásztor.
Sennhütte, die, havasi pásztorkunyhó.
Senſal, der, Mäkler, alkuszerző, alkumester a' kereskedőknél.
Senſe, die, kasza.
Senſenſchmied, der, kaszakovács.
September, der, Szeptember, Sz. Mihály hava.
Servietle, die, asztalkendő, asztalkeszkenő.
Servis, das, Tafelgeräth, asztali edény-készület.
Seſſel, der, szék, vánkosos szék, tömött szék, bör v. bőrös szék.
Seßhaft, anſäßig, adj., helybenlakó.
Setzen, I, activ. I, ſitzen machen, tenni; iſt es darauf ſetzen, rátenni; z. B. etwas auf den Tiſch ſetzen, valamit az asztalra tenni; oder ſich ſetzen, leülni, űlni valamire; ſich auf die Erde ſetzen, a' földre űlni v. leülni; zu Tiſche, asztalhoz űlni; 2) trop. a) von flüſſigen Körpern, ſich ſetzen, leülni, leülepedni a' fenékre, mint p. o. a' ser, lecsillapodni, leapadni, mint a' daganat, leapadni, leszállani, mint a' viz; b) ſtatt ſich niederlaſſen, um auszuruhen, leűlni, letelepedni; oder irgendwo zu wohnen, megtelepedni valahol; 3) von einer Armee, megtelepedni; 4) ſtehen machen, tenni, helyheztetni, z. B. Eſſen auf den Tiſch ſetzen, feltenni az ételt az asztalra, alles an ſeinen Ort ſetzen, mindent helyére tenni; Grenzen ſetzen, határt szabni v. vetni; Pflanzen ſetzen, ültetni; trop. Ziel und Maaß ſetzen, kiszabni valaminek a' határát és módját; ſich zur Wehre ſetzen, ellentállani, oltalmazni magát; etwas aus den Augen ſetzen, nem vigyázni valamire, elfelejteni valamit; alle Klugheit bei Seite ſetzen, minden okosságot félre tenni; von gewiſſen Thieren, ſtatt gebären, fiadzani; 5) ſt. beſtimmen, z. B. einen Tag zu etwas, határozni v. rendelni p. o. napot valamire; 6) in noch weiterer Bedeutung, z. B. etwas zum Pfande ſetzen, valamit zálogba vetni; von Buchdruckern, betűt szedni; in die Lotterie ſetzen, a' lotteriába tenni; ſein Leben aufs Spiel ſetzen, az életét koczkára tenni; ins Gefängniß ſetzen, fogságba tenni; über einen Graben ſetzen, az árkon által ugrani v. szökni; an die Feinde ſetzen, az ellenségre rohanni; II. neutr. ſt. entſtehen, származni, lenni, történni; es wird Streit ſetzen, lesz most perlekedés; es wird heute Schläge ſetzen, lesz ma verekedés.
Setzen, das, Legung, tevés, tétel, helyheztetés; das Pflanzen, ültetés, plántálás; bei Buchdruckern, betűszedés.
Setzer, der, betűszedő, szedő.
Setzhammer, der, vasvágó pöröly.
Setzhaſe, der, nőstény nyúl.
Setzholz, das, ültetnivaló fa, csemeteág.
Setzkaſten, der, szedőfiók.
Setzling, der, ültetnivaló fa, csemete.

Setzteich, der, halporondtó, halszaporító tó.
Setzweide, die, ültetnivaló fűzfa.
Setzzeit, die, fiadzás ideje.
Seuche, die, dög, dögleletes nyavalya; Viehseuche, marhadög.
Seufzen, fohászkodni, sohajtani.
Seufzen, das, sohajtás.
Seufzer, der, sohajtás, fohászkodás.
Seyn, statt vorhanden seyn, lenni; st. sich wo befinden, lenni, tartózkodni, zu Hause seyn, oda haza v. otthon lenni; seyn lassen, d. i. erlauben, megengedni, megszenvedni, oder unterlassen, elhagyni valamit; seyn statt bedeuten, tenni; z. B. was soll das seyn? mit tesz az? — besond. N. z. B. was ist dir? mi bajod? wie ist dir? hogy vagy? wie wäre es, wenn ich schriebe? hát ha írnék? — es ist möglich, meglehet; laß seyn, d. i. es mag seyn, legyen, nem bánom! es sey denn, daß, hanemha, haneha.
Sich, magának p. o. ártani, magát p. o. elfelejteni.
Sichel, die, sarló.
Sichelförmig, adj., sarlóformájú.
Sichelmacher, der, sarlócsináló.
Sicher, adj., von jeder Gefahr frei, bátorságos, veszedelmen kivül való; statt zuverläßig, bizonyos, p. o. orvosság; statt gewiß, igaz, bizonyos, p. o. tudósítás; adv. bátorságosan; bizonyosan, minden bizonnyal.
Sicherheit, die, bátorság; in Sicherheit seyn, bátorságban lenni; statt Gewißheit, bizonyság; statt Unterpfand, Caution, kezesség, szavatosság, bátorság záloga v. hitelezés, bátorságot hitelező jel v. dolog.
Sicherlich, adv., bátorságosan, bizonnyal.
Sichern, bátorságba tenni v. helyheztetni; gesichert seyn, bátorságban lenni.
Sicht, die, d. i. Erblickung, meglátás, z. B. auf Sicht dieses Briefes, meglátván ezt a' levelet; st. Nachsicht, engedelem, elengedés.
Sichtbar, adj., látható; st. ganz deutlich, offenbar, nyilvánvaló, látnivaló, nyilvánságos; adver. nyilván, láthatóképpen, szembetünőképpen.
Sichtbarkeit, die, nyilvánság.
Sichtbarlich, adv. láthatóképpen.
Sichten, statt sieben, megrostálni, megszitálni; trop. eine Auswahl treffen, kiválasztani, kiválogatni, kiszemlélni.
Sichten, das, die Sichtung; kiválogatás kiszemlélés.
Sichtlich, adj., nyilvánságos, nyilvánvaló; adv. nyilván.
Sie, die, nőstény, nőstényje valamelly állatnak.
Sie, Pron. im Sing. in der Anrede an weibliche Personen niedrigen Standes, wo man nicht Du sagen will, maga, z. B. ist sie auf dem Markte gewesen? volt maga a' piaczon; in der dritten Person, z. B. sie (näml. die Frau) ist fortgegangen, ő elment; in der Anrede an männliche und weibliche Personen, denen man Achtung erweisen will, az Ur, az Asszony, a' Kisasszony, a' leányasszony.
Sieb, das, rosta; Haarsieb, szita.
Siebbein, das, rostacsont, t. i. á' kaponya körül.
Siebchen, das, szitácska.
Sieben, megszitálni p. o. lisztet; rostálni, megrostálni, p. o. gabonát.
Sieben, das, megszitálás, megrostálás.
Sieben, hét; adv. heten.
Sieben, die, a' hét szám v. a' hetes szám.
Siebenblätterig, adj., hétlevelű.
Siebenbürgen, das, Erdély, Erdélyország.
Siebeneck, das, hétszeg, hétszeglet, hétszegrajz.
Siebeneckig, adj., hétszegletű.
Siebenerlei, adj., hétféle; adv. hétképpen.
Siebenfach, adj., hétszeres; adv. hétszeresen.
Siebenfältig, adj., hétrétű.
Siebenfüßig, adj, hétlábú; 7 Fuß lang, hét lábnyi.
Siebengestirn, das, fiastyúk, hétcsillagú égi jel.
Siebenhundert, adj., hétszáz; ádv. hétszázan.
Siebenhundertmal, adv. hétszázszor.
Siebenhundertste, der, die, das, adj., hétszázadik.
Siebenjährig, adj, hétesztendős.
Siebenmal, adv. hétszer.
Siebenschläfer, der, ein Thier, enni való pele.
Siebentausend, adj., hétezer.
Siebente, der, die, das, adj., hetedik.
Siebentel, Siebentheil, das, hetedrész.
Siebenthalb, hetedfél.
Siebmacher, der, szitás, rostás.
Siebzehn, adj., tizenhét; adv. tizenheten.
Siebzehnjährig, adj., tizenhétesztendős.

Siebzehnmal, adv., tizenhétszer.
Siebzehnmalig, adj., tizenhétszeri.
Siebzehnte, der, die, das, tizenhetedik.
Siebzehnte, das, tizenhetedrész.
Siebzig, adj., hetven; adv. hetvenen.
Siebzigmal, adv. hetvenszer.
Siebzigmalig, adj., hetvenszeri.
Siebzigste, der, die, das, hetvenedik.
Siech, adj., sinlödö, beteges, kornyadozó.
Siechbett, das, beteges ágy, a' sinlödö beteg ágya.
Siechen, betegeskedni, sinlödni.
Siechen, das, betegeskedés, sinlödés.
Siechenhaus, das, betegek háza.
Siede, die, Häckerling, szecska.
Sieden, act. fözni, megfözni, felforralni, p. o. hust, halat; neutr. fözni, forrni, mint a' viz; sieden, forró.
Sieden, das, felforralás, megfözés.
Sieder, der, fözö, forraló.
Siederei, die, fözöhely, fözés.
Sieg, der, gyözödelem, diadalom; einen Sieg erfangen, gyözödelmet venni v. nyerni.
Siegel, das, pecsét.
Siegelbewahrer, der, pecsét örizö, pecsétreügyelö.
Siegelerde, die, pecsétes agyag.
Siegelgeld, das, pecsételés pénz.
Siegelkunde, die, pecséthez értés.
Siegellack, das, pecsét viasz.
Siegeln, pecsételni, lepecsételni.
Siegeln, das, lepecsétlés.
Siegelring, der, pecsétlö gyürü.
Siegelstecher, der, pecsétmetszö.
Siegelung, die, pecsétlés, megpecsétlés.
Siegelwachs, das, spanyolviasz.
Siegen, gyözni, gyözödelmeskedni valakin, meggyözni valakit.
Siegen, das, gyözés.
Sieger, der, Siegerinn, die, gyözö, gyözödelmes.
Siegesbild, das, gyözödelem rajzolat.
Siegesboden, der, gyözödelmi kapu.
Siegesfest, das, gyözödelmi innep.
Siegesgeschrei, das, gyözödelmi kiabálás.
Siegeskranz, der, diadalmi koszorú.
Siegeskrone, die, diadalmi korona.
Siegeslied, das, gyözödelmi ének.
Siegespalme, die, gyözödelem v. diadalom pálmája.
Siegeswagen, der, gyözödelmi kocsi.
Siegeszeichen, das, gyözedelem jele.
Sieggewohnt, adj., gyözniszokott, gyözödelmeskedö.
Sieghaft, adj, gyözö, gyözödelmes.
Siegler, der, pecsételö.
Siegprangend, adj., diadalmaskodó.
Siegreich, adj., gyözödelmes, diadalmas; adv. gyözödelmesen, diadalmasan.
Siehe, siehe da! interj. imé! ehol! lásd.
Siekern, szivárogni; das Faß siekert, a' hordó szivárog.
Siekern, das, szivárgás.
Signal, das, jel, jeladás; ein Signal zur Schlacht geben, jelt adni az ütközetre.
Signalisiren, megjelenni, megjegyezni.
Signatur, die, pl. Signaturen, die, Zahlen oder Ziffern, welche man zur Bezeichnung des Generalbasses gebraucht, számok és másféle jelek, mellyek a' Generalisbasszus megjelelésére szükségesek; im Druck, ívjel, a' nyomtatott íveken.
Silber, das, ezüst; ächtes Silber, tiszta v. jóféle ezüst; gediegenes Silber, termés ezüst.
Silberader, die, ezüstér a' bányában.
Silberarbeiter, der, ezüstmíves, ötvös.
Silberartig, adj., ezüstnemü.
Silberbarre, die, darab- v. rudezüst.
Silberbergwerk, das, ezüstbánya.
Silberblatt, das, ezüstfüst, levélezüst.
Silberblech, das, ezüstpléh.
Silberdraht, der, ezüstdrót.
Silbererz, das, ezüstérez.
Silberfaden, der, ezüstfonál.
Silberfarbe, die, ezüstszín.
Silberfarben, Silberfarbig, adj., ezüstszinü.
Silbergang, der, ezüstér, az ezüst ere a' bányában.
Silbergehalt, der, ezüstrészek valamiben.
Silbergeld, das, ezüstpénz.
Silbergeräth, das, ezüstkészület.
Silbergeschirr, das, ezüstedény.
Silberglanz, der, ezüstfény.
Silberglätte, die, ezüstglet, ezüstlajték.
Silbergroschen, der, ezüstgaras.
Silbergrube, die, ezüstbánya.
Silberhaar, das, öszhaj, ezüstszinü öszhaj.
Silberhandel, der, ezüstárosság.
Silberhändler, der, ezüstáros.
Silberhaltig, adject, ezüsttel elegyes, ezüstös; adv. ezüsttel bövelkedö.
Silberkammer, die, ezüsttartó kamara v. szoba.

Silberkies, der, ezüsttel elegyes kövecs.
Silberklang, der, ezüsthang.
Silberklumpen, der, ezüstdárab.
Silberkönig, der, ezüstvirág, színezüst.
Silberkorn, das, ezüstmorzsa.
Silberkraut, das, ezüstszinű pimpó.
Silberlahn, der, ezüstfal.
Silberling, der, ezüst kispénz.
Silbermine, die, ezüstér.
Silbermünze, die, ezüstpénz.
Silbern, adj., ezüstből való, ezüst; silberner Löffel, ezüst kalán.
Silberplatte, die, ezüst tábla.
Silberprobe, die, ezüstpróba; das Probezeichen, próbajel az ezüstön.
Silberrauch, der, ezüstfüst.
Silberreich, adject., ezüstös, ezüsttel gazdag.
Silberschaum, der, ezüstsalak v. tajték.
Silberschlacke, die, ezüstsalak.
Silberservis, der, ezüst edények vagy asztalkészületek.
Silberstange, die, darab v. rúdezüst.
Silberstoff, der, ezüsttel vegyes szövevény.
Silberstufe, die, ezüstércz darab, ezüstös ércz.
Silberton, der, ezüsthang.
Silberwäscher, der, ezüsttisztító, edény tisztogató.
Silberwagen, der, ezüstös kocsi.
Silberweiß, adj., ezüstszinű.
Silberweiße, die, ezüstszín v. fejérség.
Silberwerk, Silberzeug, das, ezüstkészület, ezüstmunka
Silhouette, die, árnyékkép, árnyékképrajz.
Silhouettiren, leárnyékozni a' képet.
Simpel, adject., einfach, ungekünstelt, együgyű, természeti; einfältig, tudatlan; adv. együgyüen.
Simplicität, die, együgyűség; tudatlanság.
Singbar, adj., énekelhető.
Sing-Chor, der, éneklőkar.
Singdrossel, die, éneklő rígó.
Singen, énekelni, énekleni; von Vögeln, fütyörészni; nach Noten singen, kóta szerént v. kótából énekelni; trop. von Dichtern, énekelni, verselni.
Singen, das, éneklés, fütyörészés; von der Nachtigall, csattogás.
Singe-Pult, das, éneklőgyam v. pulpita.
Singespiel, das, oder Singspiel, énekes játék.
Singstimme, die, éneklőhang; in der Musik, ének, v. egy énekelnivaló darabnak része.
Singstück, das, énekdarab, énekelni való darab p. o. klavírra.
Singstunde, die, éneklőóra.
Singvogel, der, éneklő madár.
Sinken, süllyedni, merülni, p. o. álomba; statt abnehmen, le- v. alászállani p. o. a' becsében, csüggedni bátorságában, hanyatlani; die gesunkenen Gesetze, erejében hanyatlott törvények; das gesunkene Vaterland aufrichten, a' hanyatlott hazát éleszteni; trop. sich erniedrigen, z. B. er ist tief gesunken, nagyon megromlott az erkölcse.
Sinken, das, merülés, süllyedés; trop. das Sinken der Moralität, des guten Geschmacks, hanyatlása, alábbszállása az erkölcsiségnek, jó ízlésnek.
Sinn, der, d. i. die Fähigkeit zu empfinden, érzék, érzés, érzőtehetség; der Mensch hat fünf Sinne, az embernek öt érzékei vannak; trop. a) statt Bewußtseyn, eszmélés; z. B. bei Sinnen seyn, eszmélni, eszén lenni; nicht bei Sinne seyn, magán kívül lenni; von Sinne kommen, megbódúlni, megháborodni az elméjében; alle fünf Sinne zusammennehmen, ugyancsak öszvészedni az eszét; b) die Fähigkeit zu wollen, elme, ész; es kommt mir etwas in den Sinn, valami jut eszembe; so viel Köpfe, so viel Sinne, a' mennyi fő, annyi ész; a' mennyi az élő, annyi az ítélő; das liegt mir immer im Sinne, ki nem verhetem a' fejemből, el nem tudom felejteni; ein verkehrter Sinn, elfordúlt érzésmód, vissás gondolkozás; c) Wille, akarat, gondolat, értelem; z. B. alle sind eines Sinnes, mind egy akaraton v. egy értelemben vannak; eines Sinnes seyn, megegyezni; seinen Sinn ändern, megváltoztatni értelmét; d) Geschmack, z. B. Sinn für etwas haben, ízlésének és hajlandóságának lenni valamihez; e) Bedeutung, értelem, jelentés; einem Worte einen Sinn geben, valamelly szónak értelmet v. jelentést adni.
Sinnbild, das, példázat.
Sinnbildlich, adj., példázati, példázó; adv. példázva.
Sinnen, z. B. auf etwas, valamit forgatni elméjében, valami felől gondolkozni.

Sinnen, das, gondolkozás, eszmélődés.
Sinneneindruck, der, béhatás az érzékekre.
Sinnenluſt, die, gyönyörűség.
Sinnesänderung, die, gondolkozás változtatása, magamegjobbitás.
Sinnesart, die, gondolkozásmód, érzésmód, étzés.
Sinngedicht, das, elmefuttatás.
Sinnlich, adj., zu den Sinnen gehörig, érzéki; in die Sinne fallend, érzékelhető, érezhető, az érzéseket ingerlő; ſinnliche Empfindungen liebend, z. B. ein ſinnlicher Menſch, testiségben gyönyörködő, testi gyönyörűségekben élő ember; ſinnliche Begierden, testi kivánságok; ſinnliche Liebe, szerelem, buja szerelem; adv. ſinnlich denken, testiképpen gondolkozni; ſinnlich ſeyn, a' testnek szolgálni.
Sinnlichkeit, die, érzékiség, érzőség, az öt érzékek által való érzés; testiség, testi gyönyörűség.
Sinnlos, adj., érzéketlen, érzéketlen; des Verſtandes beraubt, esztelen, eszement, ostoba; ohne Bedeutung, z. B. Worte, értelem nélkülvaló szók, mondások ée; adj., érzék nélkül, érzéktelenül; esztelenül; értelem nélkül.
Sinnloſigkeit, die, érzéktelenség, esztelenség, érthetetlenség.
Sinnpflanze, die, érzőke.
Sinnreich, adj., elmés, eszes; adv. elmésen, eszesen.
Sinnſpruch, der, elmés mondás.
Sinter, der, Tropfſtein, csepegőkő.
Sintern, csepegni, szivárogni; ſtatt gerinnen, összeállani.
Sippſchaft, die, rokonság, atyafiság.
Sirene, die, síren, sziren.
Sirenengeſang, der, trop. sirenének.
Sitte, die, Gebrauch, szokás; wider die Sitte, szokás ellen, nach der Sitte, a' szokás szerént; es iſt ſo Sitte, szokásban van; im plur. die Sitten, erkölcs, erkölcsi viselet.
Sittengemälde, das, szokások v. viseletek rajzolatja.
Sittengeſetz, das, erkölcsi törvény.
Sittenlehre, die, erkölcsi oktatás.
Sittenlehrer, der, erkölcstanító.
Sittenlos, adj., erkölcstelen, p o. ember, magaviselet; adv., erkölcstelenül.
Sittenloſigkeit, die, erkölcstelenség.
Sittenrichter, der, erkölcsbiráló.
Sittenrichterlich, adj., erkölcsbirálói; adv. erkölcsbirálva.
Sittenſchule, die, erkölcsi oskola.
Sittenſpruch, der, erkölcsi mondás.
Sittenverderber, der, erkölcsrontó.
Sittenverderblich, adj., erkölcsrontó.
Sittenverderbniß, das, erkölcsromlás, erkölcs megveszteget ése.
Sittich, der, papagály.
Sittlich, adj., erkölcsi; adv. erkölcsiképpen.
Sittlichkeit, die, erkölcsiség, jó erkölcs.
Sittſam, adj., szerény erkölcsű, szemérmes, módos; adv., szemérmesen, szerényen, módosan.
Sittſamkeit, die, szemérmesség, módosság, szerénység.
Situation, die, Lage, helyhezet, helyheztetés, fekvés.
Sitz, der, das Sitzen, ülés; der Ort, ülőhely, ülés; ſtatt Wohnſitz, lakóhely, lakás; Ofen zu ſeinem Sitze wählen, Budát választani lakásúl; der Sitz der Regierung, a' kormányszék állandó hely v. lakhely; Sitz und Stimme haben, helyének és szavának lenni p. o. a' gyülésben.
Sitzchen, das, helyecske.
Sitzen, ülni, p. o. széken, földön; trop. z. B. im Rathe ſitzen, a' tanácsban ülni; ülést tartani; immer zu Hauſe ſitzen, mindég otthon lenni vagy ülni; über etwas ſitzen, valamivel foglalatoskodni; ſitzen bleiben, eig. ülve maradni, megfenekleni, mint p. o. a' hajó; uneig. z. B. wie der Teig; meg nem kelni; von Mädchen, keinen Mann bekommen, otthon vagy pártában maradni; von leblosen Dingen, an einem Orte feſt bleiben, z. B. der Nagel ſitzt feſt im Holze, a' szeg erősen áll a' fában; die Schuld auf ſich ſitzen laſſen, ki nem menteni magát valamiből; nicht auf ſich ſitzen laſſen, nem szenvedni magán semmi szégyent.
Sitzen, das, ülés.
Sitzend, adj., z. B. eine ſitzende Lebensart, ülő élet; ülve.
Sitzer, der, ülő.
Sitzfleiſch, das, munkatürés, dolgosság; kein Sitzfleiſch haben, kerülni az ülő munkát.
Sitztag, der, gyülés vagy törvénytévő nap.
Sitzung, die, ülés, gyülés, tanácsülés, Sitzung halten, gyülést tartani.
Skelet, das, csontváz.
Skizze, die, rövid rajzolat.

Smaragd, der, smaragd.

So, statt welcher, - e, - es, z. B. der Mann, so uns heute begegnete, az az ember, a' kivel ma öszvetalálkoztunk; als adv., z. B. ja, es ist so, igen is, úgy van; nicht so, nem úgy; fragend: so? úgy? igaz az? úgy van? so so, úgy úgy, meglehetősen; bald so, bald so, majd így, majd amúgy; sobald, mihelyt; so dann, akkor; so eben, éppen most, csak most; sofern, a'mennyiben, a' mennyire; sofort, azonnal, mindjárt; und so fort, 's így tovább; sogar, sőt, sőt még; annyira; so gern, oly örömest; sogleich, egyszeriben, tüstént; sohin, középszerűképpen; so lange, olly soká vagy sakáig; so lang als, addig, meddig, míg; somit, ez által, ezzel; sonach, e' szerént; so oft, annyiszor; so sehr, oly igen; so viel, annyi; so weit, addig, eddig; so wenig, olly kevés; so wenig — so, ámbár melly kevés — mégis; sowohl, olly vagy ollyan jól; so wohl — sowohl, valamint — úgy szinte.

Socke, die, kapcza, botos.

Sod, der, Sodbrennen, das, gyomorégés.

Soda, Sode, die, szóda, lúgsó.

Söhnchen, das, fiúcska, fiacska, fiúgyermekecske; von einem Söhnchen entbunden werden, fiúgyermekecskét szűlni.

Söhnopfer, das, engesztelő áldozat.

Söldner, der, zsoldos, zsoldér, szolgáló.

Söller, der, házhéjja, padlás.

Sömmern, napfényre kitenni p. o. ágybelit; d. i. Schatten geben, árnyékot adni; vetni; mit Sommerfrucht bestellen, nyáriterméssel bévetni t. i. a' földet.

Sohle, die, Fußsohle, talp, lábtalp; an den Stiefeln, talp, p. o. sarutalp, lábbelinek talpa; talpbőr, bocskor; st. Salzwasser, sós víz.

Sohlenleder, das, talpbőr.

Sohn, der, fiú; bei Liebkosungen: mein Sohn! fiam! — st. Knabe, férjfi gyermek, fiúgyermek; st. Nachkomme, maradék, magzat.

Sohnesenkel, der, második fiú unoka.

Sohnesenkelinn, die, második leány unoka.

Sohneskind, das, unoka.

Sohnesweib, das, meny.

Solcher, —e, —es, adj., ollyan, illyen.

Solcherlei, adv., ollyanféle.

Sold, der, hópénz, zsold; um Sold dienen, hópénzért, zsoldért szolgálni vagy katonáskodni.

Soldat, der, katona, fegyverviselő, hadiember; ein junger Soldat, újkatona, czenk; ein alter Soldat, öreg katona; ein abgedankter Soldat, hazaeresztet katona; ein gemeiner Soldat oder Mann, köz katona vagy legény.

Soldaten- (Commis-) Brod, das, katonakenyér.

Soldatendienst, der, katonáskodás, hadi szolgálat.

Soldateneid, der, zászlóaláesküvés.

Soldatenfeind, der, katonasággyűlölő.

Soldatenleben, das, katonaélet, hadi élet.

Soldatenmaaß, das, katonamérték.

Soldatenmanier, die, katonaszokás.

Soldatenpferd, das, katonaló.

Soldatenpflicht, die, katonai kötelesség.

Soldatenspiel, das, katonásdi.

Soldatenwache, die, katonaőrizet.

Soldatenweib, das, katonáné.

Soldatenwesen, das, katonaság, katonai dolog.

Soldatisch, adj., katonai; adv. katonai módon.

Solenn, adj., pompás; adv. pompásan.

Solennität, die, pompa.

Solid, solide, adj., fest, erős; st. gründlich, gyökeres, p. o. tudós; adv. erősen, okosan, gyökeresen.

Solidität, die, erősség, gyökeresség, igazságosság, bizonyosság.

Sollen, v. neutr. ich soll, nekem kell; du sollst, neked kell; er soll, oder sie soll, neki kell; es soll, annak kell; ich sollte, nekem kellet; man soll, kell; man sollte, kellene; man sollte denken, azt gondolná az ember; was soll ich? mit cselekedjek? mit csináljak? was soll ich sagen? mit mondjak? wem soll man nun glauben? kinek hidjen már az ember? er soll schweigen, hallgasson; es soll, bezeichnet einen Vorgang, z. B. der Mann soll gestorben seyn, azt mondják, hogy az az ember megholt; die Feinde

galmatos; adv. gondosan, szorgosan, szorgalmatosan.
Sorgſam, adj., gondos, szemes.
Sorgſamkeit, die, gondosság, szemesség, vígyázás.
Sorte, die, Art, nem, valaminek neme; ein Obſt von beſten Sorten, legjobb féle gyümölcs.
Sortiren, elrendelni, öszve v. külön válogatni az egynemü dolgot.
Späbiene, die, lesméh.
Späben, kémlelni, vizsgálni, megkémlelni.
Späben, das, kémlelés, megkémlelés.
Späber, der, kémlelő, kémlelődő.
Späbſchiff, das, kémlelő hajó, kémhajó.
Spältchen, das, hasadékocska.
Spänchen, das, forgácsocska.
Spärlich, adj., takarékos; adv. takarékosan.
Späßchen, das, kis tréfa.
Spät, adj., késő; bis in die ſpäte Nacht, késő éjtszakáig; adv. késön; es iſt zu ſpät, igen késön.
Späterhin, adv., későbben.
Spätling, der, későnérő.
Spätobſt, das, késői v. későnérő gyümölcs.
Spätregen, der, tavaszi eső.
Spargat, der, zsineg, spárga.
Spalt, der, Spalte, die, hasadék, repedés; einen Spalt bekommen, megrepedni, elhasadni; trop. eine der Länge nach getheilte Seite im Buche, oszlopfél a' könyvnyomtatóknál.
Spalten, ſich der Länge nach theilen, hasadni, elhasadni, elrepedni; act. elhasítni p. o. fejszével.
Spalten, das, hasítás.
Spaltig, adj., repedezett, hasadásos.
Spaltung, die, elhasítás, hasadás, elrepedés; ſt. Zwietracht, hasonlás, meghasonlás; im kirchlichen Sinne, ſt. Trennung, ekklézsiai szakadás.
Span, der, forgács; ſt. Splitter, szálka, faszálka.
Spanbett, das, nyoszolya.
Spanerde, die, porlóföld, növevények leveleikből lett föld.
Spanferkel, das, malacz, kis malacz, verőmalacz.
Spange, die, boglárcsat.
Spanien, das, Spanyolország.
Spaniol, der, spanyoltobák.
Spaniſch, adj., spanyolországi; ſpaniſches Rohr, nádpálcza; ſpaniſche Fliege, körösbogár; ſpaniſche Wand, olaszfal, rejtőfal; trop. ſt. ſeltſam, fremd, idegen, esmeretlen; ritka; ſpaniſch vorkommen, csudálatosnak tetszeni.
Spannader, die, rezgőín.
Spanndienſt, der, kocsaivalvaló szolgálat, t. i. rabatban.
Spanne, die, arasz; eine Spanne breit, egy arasznyi széles.
Spannen, v. neutr. Achtung geben, fülelni valamire, vígyázni; v. act. feszíteni, kinyújtani, kihúzni, p. o. a' kötelet; Saiten auf einer Geige ſpannen, húrokat a' hegedün felhúzni; die Saiten zu hoch ſpannen, nagyon feltekerni a' húrokat, az az kívánságaiban fennhéjjázni; den Hahn ſpannen, felhúzni a' puska sárkányát; von Kleidern, szorítni; das Kleid ſpannet, szorít a' ruha; Pferde vor den Wagen ſpannen, befogni a' lovakat a' kocsiba; den Fluß ſpannen, elgátolni a' vizet; mit der Hand ſpannen, araszszal elérni vagy megmérni.
Spannen, das, kifeszülés, feszülés.
Spannenlang, adj., arasznyi.
Spannkraft, die, rugóerő.
Spannriemen, der, térdhevedér, térdszíj.
Spannung, die, eig. feszülés, feszítés; trop. hasonlás, egyenetlenség.
Sparbüchſe, die, persely.
Sparcaſſe, die, zsugorgató tárka.
Sparen, zum künftigen Gebrauch aufſtehen, tartani, tartogatni, eltenni valamit másszorra; ſt. aufſchieben, halasztani; ſt. ſchonen, kémelleni, kémlelni p. o. fáradtságot, költséget; ſparſam ſeyn, takarékos lenni, takarékosan bánni a' pénzzel, megtakarítni a' pénzt; unterlaſſen, elhagyni.
Sparen, das, tartogatás, kémlelés.
Sparer, der, takarékos, takaros, takarító.
Spargel, der, spárga, nyúlárnyék.
Spargelbett, das, spárgaágy.
Spargelbrühe, die, spárgalév.
Spargelerbſe, die, bársony kerep, bársonyborsó.
Sparkalk, der, gipszmész.
Sparkunſt, die, takarékosság.
Sparpfennig, der, megtakargatott pénz.
Sparren, der, fedélgerenda; die Sparren, szarufák.
Sparrwerk, das, az öszverakott fedélfa.
Sparſam, adj., takarékos; zu ſparſam, zsugorgató; ſt. ſelten, ritka; adv. takarékosan; ritkán, imittamott.

Sparſamkeit, die, takarékosság; zu große Sparſamkeit, szükmarkuság.
Spaß, der, tréfa; aus Spaß, tréfából; zum Spaß, tréfának okáért; aus einem Spaß Ernſt machen, nem értemi el a' tréfát; den Spaß zu weit treiben, túl menni a' rendén a' tréfával; ein grober Spaß, goromba tréfa; das wäre ein Spaß, a' volna még rendes vagy furcsa; ohne Spaß, tréfa nélkül; es iſt nur mein Spaß, csak tréfálok.
Spaßen, tréfálni, tréfálódni.
Spaßen, das, tréfálódás.
Spaßhaft, adj., tréfás, furcsa; adv. tréfásan, furcsán.
Spaßhaftigkeit, die, tréfaság.
Spaßig, adj., tréfás, rendes, furcsa.
Spaßvogel, der, tréfás ember.
Spatel, der, ásócska, lapiczka, kis ásó.
Spaten, der, ásó.
Spaterbſe, Späterbſe, die, késő borsó.
Spat- oder Spätgerſte, die, késő árpa.
Spatz, der, veréb.
Spatzieren, sétálni; ſpatzieren gehen, járkálni, sétálni menni.
Spatzieren, das, sétálás.
Spazierfahrt, die, kikocsizás, kocsikázás.
Spaziergang, der, sétálás; der Ort dazu, sétálóhély.
Spaziergänger, der, sétáló.
Spazierreiſe, die, sétáló útazás.
Spazierritt, der, kilovaglás.
Spazierweg, der, sétálóhely vagy út.
Specht, der, harkály.
Special, adj., különös; adv. különösen.
Species, die, die Art, faj; in der Rechenkunſt, neme a' számvetésnek; Medic. orvosi szer nemek; von Münzen, z. B. Speciesthaler, vert tallér, két forintos tallér; Species-Ducaten, vert arany.
Specification, die, előszámlálás t. i nevenként.
Specificiren, nevenként vagy egyenként előszámlálni, darabonként megnevezni.
Speck, der, szalonna; friſcher Speck, új szalonna; eine Seite Speck, egy oldal szalonna.
Speckbrühe, die, szalonnás leves.
Speckfett, adj., igen zsiros, igen kövér.
Speckgeſchwulſt, die, fadgyúdaganat, kövér kemény daganat.
Speckhals, der, igen kövér nyak.
Speckhändler, der, szalonnaáros.
Speckkäfer, der, szalonnabogár.
Speckknödel, Speckklöße, die, szalonnás gombócz.
Speckkröſel, das, tepertő.
Speckmaus, die, böregér, szárnyasegér.
Speckſchwarte, die, szalonnabőr, bőrke.
Speckſchwein, das, szalonnára hízott disznó.
Speckſeite, die, egy oldal szalonna.
Speckſtein, der, szalonnakő.
Speckſtakel, der, ſt. Anblick, látás; Schauſpiel, nézö játék; ſt. Lärm, Spuck, lárma, csuda dolog; Speckſtakel machen, lármát tenni vagy indítni.
Speculant, der, nyereségvadászó.
Speculation, die, d. i. Forſchung, vizsgálódás, szemlélődés; des Geiſtes, gondolkozás; ſt. Gewinnſpähung, nyereségvadászás.
Speculativ, adj., vizsgálódó, szemlélődő; ein ſpeculativer Kopf, éles és vizsgálódásra termett ész vagy elme.
Speculiren, gondolkozni valamin vagy valami felöl; nyereséget vadászni v. hajhászni.
Spediren, abſenden, küldeni, elküldeni p. o. pórtékát.
Spediteur, der, (olv. Speditör), elküldő, portéka küldözö.
Spedition, die, portéka küldözés.
Speer, der, lándzsa.
Speerſtich, der, lándzsaszúrás; Pflanze, tarnicska.
Speiche, die, am Rade, küllő, kerékküllő; am Arme, könyöksúgár.
Speichel, der, nyál; der trockene, éhnyál; der ausgeworfene, köp, köpés, pökés.
Speichel-Cur, die, nyálindítás.
Speicheldrüſe, die, nyálikra, nyálikrás-hús.
Speichelfluß, der, nyálfolyás.
Speichelgang, der, nyálút.
Speichellecker, der, csapodárkodó.
Speichelleckerei, die, alacsony csapodárkodás.
Speicher, der, csür, életesház, páhó.
Speiler, Spicker, der, faspék, spék fából.
Speiſe, die, étel, eledel.
Speiſebier, das, Tiſchbier, asztali sér.
Speiſefiſch, der, ennivaló hal.
Speiſegewölbe, das, élés v. életes kamara.
Speiſemeiſter, der, asztalnok.
Speiſen, essen, enni; zu Mittag, ebe-

delni, Abends, vacsorálni; jemanden ſpeiſen, d. i. ihm zu eſſen geben, valakinek enni adni, eledelt adni, valakit tartani; trop. jemanden mit leeren Worten ſpeiſen, valakit puszta szókkal tartani.

Speiſen, das, ebédlés, vacsorálás; enniadás, ebéd vagy vacsoraadás.

Speiſeöl, das, ennivaló vagy asztali olaj.

Speiſeopfer, das, eledelbölálló áldozat.

Speiſeordnung, die, ebédlésbeli rendszabás.

Speiſeröhre, die, nyeldeklő gége.

Speiſeſaal, der, Speiſeſtube, die, Speiſezimmer, das, ebédlő, ebédlőpalota, epédlőszoba.

Speiſeſchrank, der, szekrény.

Speiſeſchüſſel, die, ebédlőtál, evőtál.

Speiſevorrath, der, készélelem.

Speiſewein, der, Tiſchwein, asztali bor.

Speiſewirth, der, vendéglő fogadós, vendégfogadós.

Spelt, Spelz, der, tönköly búza, piros alakor.

Spendabel, adj., bőkezű.

Spende, die, ajándék, ajándékozás, bőkezűség.

Spendiren, bőven adni, ajándékozni.

Spendiren, das, adakozóság, bőkezűség.

Sperber, der, karvaly, karvoly.

Sperling, der, veréb.

Sperrbaum, der, sorompó.

Sperre, die, gátolás, akadály.

Sperren, weit öffnen, z. B. die Beine ſperren, kétfelé vagy széllyel vetni p. o. a' lábait; verſchließen, bécsukni, bézárni, elrekesztni a' szabad járást, elzárni p. o. a' városbavaló bejárást; ſt. hemmen, akadályozni, megkötni p. o. a' kereket; ſich, d. i. widerſetzen, ellene szegezni magát.

Sperren, das, elzárás, elrekesztés; elleneszegezés, ellentállás.

Sperrgeld, das, kapupénz, kinyitásbér.

Sperrhacken, der, kerékkötő horogretesz, závár.

Sperrholz, das, retesz.

Sperrig, adj., széles, kétfeléálló, széllyelálló.

Sperrkette, die, bézáró láncz; kerékkötő láncz.

Sperrung, die, bézárás, elzárás, elrekesztés; trop. z. B. Sperrung des Handels, a' kereskedés gátlása vagy tiltása a' portékák kivitelének v. béhozásának megtiltása; das Widerſtreben, ellenszegezés, ellentállás.

Sperrventil, das, szélrekesztő.

Sperrweit, adj., igen szélesen, tátva nyitva.

Speſen, die, költség, a' portékák elküldésére tett költség.

Speyen, ausſpucken, köpni, kiköpni, köpködni; Blut ſpeyen, vért köpni; auf etwas ſpeyen, valamire ráköpni; jemanden in das Geſicht ſpeyen, valakinek a' szeme közzé köpni; ſich erbrechen, hányni, okádni; trop. Feuer ſpeyen, tüzet okádni.

Speyen, das, köpés, köpködés; hányás.

Speyer, der, köpő; hányó, okádó.

Speyerling, der, Arlesbeere, die, berkenye.

Speyerlingsbaum, der, Arlesbaum, berkenyefa.

Speyfieber, das, köpdöstető vagy hánytató hideglelés.

Speynapf, der, köpőmedencze vagy edény.

Spezerey, die, fűszer, fűszerszám.

Spezereyhandel, der, fűszerároság.

Spezereyhändler, der, fűszeráros.

Sphäre, die, ſt. Kugel, golyóbis; Geſchäftskreis, mesterség, kerület; Kenntniß, esméret, tudomány.

Sphäriſch, adj., gömbölyű, gömbölyeg, golyóbisdad.

Spicken, z. B. einen Braten, spékelni, megspékelni, p. o. a' pecsenyét szalonnával; trop. den Beutel ſpicken, az erszényjét pénzzel megtölteni; die Verſchanzungen ſpicken, sánczolatokat ágyúkkal megrakni.

Spicken, das, megspékelés.

Spicknadel, die, spékelőtő, spékelő.

Spiegel, der, tükör; trop. ſt. Vorbild, Muſter, mustra, mustrapélda; ein Spiegel der Tugend, a' virtusnak mustrapéldája; jede glänzende Fläche, z. B. der Spiegel des Waſſers, a' víznek színe vagy tükre; der Spiegel am Schwanze des Pfaues, a' pávatoll szeme; der Spiegel des Schiffes, a' hajóhátulja v. fara.

Spiegelartig, adj., tükörnemű.

Spiegelchen, das, tükröcske.

Spiegelente, die, csörgörécze, tükrös récze.

Spiegeldecke, die, tükörfedély.

Spiegelfabrik, die, tükörfabrika.

Spiegelfechten, das, tettetés.

Spiegelfechter, der, tettető.

Spiegelfechterey, die, vakítás, tettetés, színlett cselekedet.
Spiegelfenſter, das, tükörablak.
Spiegelfutteral, das, tükörtok.
Spiegelglas, das, tükörüveg, tükörnekvaló üveg.
Spiegelglatt, adj., síma mint a' tükör.
Spiegelglätte, die, tükörsímaság.
Spiegelhell, adj., világos mint a' tükör.
Spiegelhütte, die, tükormühely.
Spiegelig, adj., tükörforma, tükörözö.
Spiegelkarpfen, der, tükrösponty.
Spiegelkaſten, der, tükrös almáriom.
Spiegelkunſt, die, tükörcsinállás mestersége; tükörtudomány (catoptrica).
Spiegelmacher, der, tükörcsináló.
Spiegeln, glänzend ſeyn wie ein Spiegel, fényleni mint a' tükör; ſich ſpiegeln, eig. magát a' tükörben nézni, uneig. példát venni valakiröl, valamiröl.
Spiegelrahmen, der, tükörráma.
Spiegelſcheibe, die, tükörkarika.
Spiegelſtein, der, tükörkö.
Spiegelzimmer, das, tükrös szoba.
Spieke, die, szagos levendula.
Spieker, der, faspék.
Spiel, das, játék, játszás; mit Karten, kártyázás; mit Würfeln, koczkázás; Geld aufs Spiel ſetzen, koczkára tenni a' pénzét; das Spiel eines Schauſpielers, a' színjátszó játszása; ſt. Klang, (bei Soldaten üblich), beſonders der Trommel, dob; daher, z. B. das Spiel rühren, dobolni, a' dobot verni; mit klingendem Spiele, dobolva.
Spielart, die, játék neme; auf einem Inſtrumente, játszásmód; Nebenart, külömbség, hasonfaj.
Spielball, der, játszó lapta.
Spielbrett, das, játszótábla.
Spielen, játszani; ein muſikaliſches Inſtrument, muzsikálni; das Klavier, die Flöte, Violine ſpielen, klavirozni, flótazni, hegedülni; mit dem Ball ſpielen, laptázni, laptát játszani; Schach ſpielen, sakkozni; um Geld ſpielen, pénzre v. pénzbe játszani; Karten ſpielen, kártyázni; auf dem Theater ein Stück ſpielen, valamelly darabot v. játékot adni v. játszani; gut, ſchlecht ſpielen, (von Schauſpielern), jól, rosszúl játszani a' felvett személyt; trop. jemand. etwas in die Hand ſpielen, valamit valakinek észrevehetetlenül a' kezébe játszani; jemand. etwas aus den Händen ſpielen, mesterségesen eliktatni valakitöl valamit; einen Poſſen ſpielen, megszedni valakit; einen Streich ſpielen, valami pajkosságot követni el; die Zähne ſpielen laſſen, a' zászlót lobogtatni.
Spielen, das, auf Inſtrumenten, játszás, muzsikálás; zum Vergnügen, játék, játszás; eines Schauſpielers, játszás a' játékszínen.
Spielend, adj., auf einem Inſtrumente, játszó, muzsikáló; ſcherzend, tréfálló, enyelgö, játszó, játszadozó; adv. játszva, játszadozva, könnyen p. o. tanúlni valamit.
Spieler, der, auf einem Inſtrumente, játszó, muzsikáló, a' muzsikához értö; zum Vergnügen od. aus Gewinnſt, játszó, játékos; auf dem Theater, színjátszó.
Spielerey, die, zum Vergnügen, játszás; Kurzweile, játék; Poſſen, tréfálódás, enyelgés.
Spielerinn, die, muſikal., muzsikajátszó fejérszemély; játszóasszony v. leány; színjátszoné.
Spielgelag, das, **Spielgeſellſchaft**, die, játszótársaság.
Spielgeld, das, játszó pénz, játékravaló pénz.
Spielgenoß, **Spielgeſell**, der, játszótárs v. pajtás; Camerad, pajtás, társ.
Spielgeſetz, das, játék törvénye.
Spielhaus, das, játszóház.
Spielkarte, die, kártya, játszókártya.
Spielleute, die, muzsikások.
Spielmann, der, muzsikás.
Spielplatz, der, játszóhely.
Spielpuppe, die, játszóbáb.
Spielraum, der, eig. szabados térhely a' mozgásra; uneig. járnivaló hely, tágos hely.
Spielſache, die, játék; pl. játékok.
Spielſchuld, die, játék által tett adósság.
Spielſtunde, die, játszóóra, játszás órája.
Spielſucht, die, játék dühe, játékkórság.
Spielſüchtig, adj., játszásra vágyó.
Spieltiſch, der, játszóasztal.
Spieluhr, die, muzsikáló óra.
Spielwerk, das, játék; ſt. Kleinigkeit, csekélység.
Spielzeit, die, játszás ideje.
Spielzeug, das, játékeszköz.

Spielzimmer, das, játszószoba.
Spieß, der, dárda, lándzsa; zum Werfen, hajtódárda; ſt. Bratſpieß, nyárs.
Spießchen, das, dárdácska; kis nyárs.
Spießeiſen, das, nyársaló vas, lándszavas.
Spießen, általszúrni; lándzsájával v. dárdájával általverni; karóba húzni p. o. a' gonosztévőt.
Spießer, **Spießhirſch**, der, fiatal szarvas, ágatlan szarvas.
Spießgeſell, der, czimbora, czimborástárs, pajtás.
Spießgeſellſchaft, die, czimborástársaság, czimboraság.
Spießglas, das, piskolcz.
Spießig, adj., hegyes.
Spießruthe, die, vessző; **Spießruthen laufen**, megvesszőztetni.
Spießſtange, die, dárdanyél.
Spießträger, der, dárdás, dárda viselő.
Spießzahn, der, szemfog.
Spille, die, orsó.
Spilling, der, mórabóna szilva.
Spinat, der, paréj, spinát.
Spindel, die, orsó; **Cylinder**, tengely; **an einer Wendel-Treppe**, orsógerenda, orsóoszlop, a' csigagrádics közepe; **am Ellbogen**, könyökszár.
Spindelbaum, der, **Ahorn**, juharfa; kecskerágó, halyogfa.
Spinnchen, das, pókocska.
Spinne, die, pók; die **langbeinige**, kaszáspók, falangya.
Spinnefeind, adj., halálos ellenség.
Spinnen, fonni; **Taback ſpinnen**, dohányt sodorni öszve; **Gold, Silber ſpinnen**, arany v. ezüst fonalat sodorni.
Spinnen, das, fonás.
Spinnengewebe, das, pókháló.
Spinner, der, **Spinnerinn**, die, fonó.
Spinnerey, die, fonás.
Spinnhaus, das, fonóház.
Spinnmaſchine, die, fonómív.
Spinnrad, das, kerekrokka, kerekes rokka.
Spinnrocken, der, guszaly, rokka.
Spinnſtube, die, fonószoba.
Spion, der, kém.
Spioniren, kémkedni, kikémlelni.
Spiralfeder, die, tekercsrugó (órában ée.).
Spirallinie, die, csigalínea.
Spiritus, der, lél, szesz, párafzesz.
[illegible]ital, das, ispotály, kórház.
[illegible], adj., ſt. ſpitzig, hegyes.
[illegible], der, hegy, valaminek hegye; **Kleiner Hund**, kis kutya.
[illegible] der, hegyes szakál.
Spitzbube, der, ſt. **Dieb**, szivány, tolvaj; gazember.
Spitzbüberey, die, sziványság, gazság.
Spitzbübiſch, adj., gazemberi, gaz; adv. gazul, gazemberi módon, szivány módra.
Spitze, die, hegy, hegye, p. o. késhegye, tőhegye; **eines Berges**, **Thurmes**, a' hegy, torony teteje; **der vorderſte Theil**, beſond. **einer Armee**, a' csatarend eleje; **an der Spitze ſtehen**, elől állani az ütközetben; jemand. **an die Spitze ſtellen**, a) az elejére állítni valakit; b) vezérnek tenni valakit; **ein geklöppeltes Gewürk**, csipke.
Spitzen, **ſpitzig machen**, hegyezni, kihegyezni, meghegyezni p. o. a' pennát; trop. p. **B. die Ohren ſpitzen**, fülelni; **den Mund**, kicsucsoritni a' száját; **einen Heuſchober**, boglyát hegyezni; **auf etwas ſpitzen**, v. i. hoffen, valamit várni, reményleni; **der Spitzen berauben**, letetőzni, lebugázni.
Spitzenfabrik, die, csipkefábrika.
Spitzenfabrikant, der, csipkefábrikás.
Spitzenhandel, der, csipkekereskedés.
Spitzenhändler, der, csipkeáros.
Spitzenmacher, der, csipkeszövő, csipkekötő.
Spitzfindig, adj., viszketeges eszű, elméskedő; adv. elméskedve.
Spitzfindigkeit, die, viszketegesség, elméskedés; elmefuttatás.
Spitzglas, das, talpaspohár.
Spitzhacke, die, **Spitzhaue**, csákánykapa.
Spitzhammer, der, csákánykalapács.
Spitzharfe, die, cziterahárfa.
Spitzig, adj., hegyes, szúrós, p. o. tő, kés; **ſpitzig machen**, kihegyezni, meghegyezni; csúcsos p. o. száj; trop. ſt. beißend, szúrós, fúlánkos, sértős, p. o. szó, felelet; adv. szúrósan, fúlánkosan, sértegetve.
Spitzkopf, der, csúcsos fejű ember; trop. sérteni szerető, vagdaló ember.
Spitzmaus, die, czickány.
Spitzmäulig, adj., csúcsos szájú.
Spitzmorchel, die, kucsmagomba.
Spitzmünze, die, füzéres ménta.
Spitzmuſchel, die, fúrócsiga.
Spitzname, der, csúf név, ragasztott név valakire.
Spitznaſe, die, hegyes orr.
Spitzwegrich, der, keskeny útifű.
Spitzwinkelig, adj., csúcsszegletű.
Spitzzahn, der, szemfog.
Spitzzange, die, fogas harapófogó.

Splint, der, Span, forgács, szilánk; die zarten, weißlichen Fasern im Holze, szijácshéjj, szijács.

Splitter, der, szálka, forgácsszálka.

Splitterig, adj., szálkás.

Splittern, sich, elforgácsolódni szálkákra hasadni; elforgácsolni, elhasítni, hasogatni, t. i. aprórá.

Splitternackt, der, adj., csupa v. anyaszült mezítelen.

Splitterrichten, das, kajánbírálás.

Splitterrichter, der, kajánbíráló.

Sporapfel, der, berkenye.

Sporer, der, sarkantyúcsináló.

Sporn, der, des Reiters, sarkantyú; trop. f. Antrieb, ösztön, serkentés; des Hahnes, kakassarkantyú.

Spornader, die, beim Pferde, oldalér.

Spornen, sarkantyút ütni valamire, megsarkantyúzni p. o. a'lovat; trop. antreiben, ösztönözni, serkengetni; daher das partic. gespornt, sarkantyús.

Spornrädchen, das, sarkantyútaréj.

Spornstreichs, adj., cig. neki vágtatva; uneig. ſt. ſehr ſchnell, nyargalva, sietve.

Sporteln, die, pl., mellékes költségek v. jövedelmek az ügyesbajos dolgok közül.

Spott, der, kicsúfolás, csúf; jemand. zum Spott dienen, másnak csúfja lenni; ſich zum Spott machen, csúfſá tenni magát; ſt. Schimpf und Schande, szégyen, gyalázat; ein geringer Preis, csekélység, alávalóság.

Spötterey, die, csúfolódás.

Spötteln, gúnyolódni, csúfolódni.

Spötteln, das, gúnyolódas; csúfolódás.

Spötter, der, gúnyolódó, csúfolódó, csúfoló.

Spötterey, die, csúfolás, csúfolódás; ein ſpöttiſcher Ausdruck, gúnyszó, gúnynevezet.

Spötterinn, die, gúnyolódó t. i. aszszony v. leány.

Spöttiſch, adj., gúnyoló, csúfoló, csúfolódó; adv. gúnyolva, csúfolódva.

Spotten, z. B. mit der Religion, csúfolni, kicsúfolni a' vallást, csúfot üzni a'vallással; auslachen, kinevetni valakit, csúfolni, csúfolódni.

Spotten, das, kinevetés, kicsúfolás, csúfolódás.

Spottgedicht, das, gúnyoló versezet.

Spottgeiſt, der, csúfolódó; csúfolás lelke, gúnyolásra hajlandósága.

Spottgeld, das, csekély pénz, csekély ára valaminek.

Spottname, der, csúfnév, gúnynevezet.

Spottrede, die, kigúnyoló beszéd.

Spottſchrift, die, gúnyló irás.

Spottvogel, der, trop. csúfolódó.

Spottweiſe, adj., csúfolódva, gúnyolódva.

Spottwohlfeil, adj., felette olcsó, igen olcsó; adv. felette olcsón.

Sprachähnlichkeit, die, szószármaztatási hasonlatosság, szóeredetegyezés.

Sprachart, die, beszédmod.

Sprache, die, der Thiere, szó, szózat; der Menſchen, beszéd, nyelv; er führt eine wunderliche Sprache, csudálatos beszéde van; es vergeht jemanden die Sprache, eláll valakinek a' szava; nur heraus mit der Sprache, csak ki vele a' mint van a'dolog v. csak mond ki, a'mit érzesz, a' mit gondolsz; eine ſchwere Sprache haben, nehéz nyelvének lenni; nehezen tudni beszélni; die Sprache verlieren, megnémulni; die Sprache des gemeinen Lebens, köz beszéd; die lateiniſche, deutſche, vaterländiſche Sprache, deák, német, hazai nyelv; die lateiniſche Sprache ſprechen, deák nyelven v. deákúl beszélni; die deutſche Sprache verſtehen, érteni, tudni németül

Sprachfähigkeit, die, beszélőtehetség.

Sprachfehler, der, természeti nyelvhiba; nyelv ellen ejtett hiba, nyelvben hibázás.

Sprachfertigkeit, die, könnyűség a'beszédben, könnyű nyelvforgás.

Sprachgebrauch, der, nyelv szokása, nyelvbeli szokás, szokott beszéd.

Sprachgelehrſamkeit, die, nyelvtudomány.

Sprachgelehrter, der, nyelvtudós.

Sprachkenner, der, nyelvtudó, nyelvértő.

Sprachkenntniß, die, nyelvtudás.

Sprachkunde, die, nyelvtudomány, nyelvmesterség.

Sprachkundig, adj., nyelvértő v. tudó.

Sprachkunſt, die, nyelvmesterség.

Sprachlehre, die, nyelvtanítás; nyelvtanító könyv (Grammatica).

Sprachlehrer, der, Sprachmeiſter, nyelvtanító, nyelvmester.

Sprachlos, adj., néma, szótalan.

Sprachloſigkeit, die, némaság, szótalanság.

Sprachmäßig, adj., nyelvvel egyező;

adv. a'nyelvvel v. beszéddel egyezőleg, a'nyelv szerént.
Sprachorgan, das, nyelv, beszélőtagszer.
Sprachregel, die, nyelvregula, nyelvszabály.
Sprachreichthum, der, nyelvbeli bőszavúság.
Sprachrichtig. adj., nyelv természetével egyező; nyelvszabásos; adv. nyelvszabásosan.
Sprachrohr, das, beszélőcső.
Sprachschnitzer, der, nyelvben hibázás.
Sprachverderber, der, nyelvrontó.
Sprachverwirrung, die, nyelvzavar.
Sprachwissenschaft, die, nyelvtudomány.
Sprachzimmer, das, beszélgetőszoba.
Sprechart, die, beszélésmód.
Sprechen, beszélni; ungarisch sprechen, magyarúl beszélni; mit jemand. sprechen, valakivel szóllani; ich konnte ihn nicht zu sprechen bekommen, nem szólhattam vele; sich nicht sprechen lassen, nem hagyni magával szóllani; jemand. frei sprechen, felszabadítni valakit p. o. kötelesség, büntetés alól; heilig sprechen, valakit szentté tenni; ein Urtheil sprechen, itélet hozni.
Sprechen, das, beszélés, beszéd, beszélgetés, szólás; trop. jemanden zum Sprechen malen, ollyan jól lefesteni valakit, hogy majd megszóllal.
Sprecher, der, beszélő, szólló, szószólló.
Spreiten, spreitzen, szélesen kitérjeszteni, széllyel terpeszteni, húszni v. vetni.
Sprengel, der, kerület, megye, menetel, járás.
Sprengen, spritzen, hinteni, fecskendeni, p. o. vizet; mit dem Pferde über einen Graben sprengen, lóval az árkot általugratni; eine Kugel auf dem Billard sprengen, kiugratni a'biliárd golyóbist; die Saiten auf einem Instrumente sprengen, elpattantani a' muzsika húrját; Schlösser sprengen, a' zárokat lefeszítni, lefeszegetni, leverni; eine Festung sprengen, széllyel vettetni valamelly várat t. i. puskaporral.
Sprengen, das, hintés, fecskendés; ugratás a'lóval, vágtatás, nyargalás.
Sprengkanne, die, öntöző, locsoló.
Sprengwasser, das, öntöző víz.
Sprengwedel, der, szenteltvíz hintő.
Sprenkel, der, tőr, kelepcze.
Sprenkeln, irombázni, bépettegetni, megtarkázni.
Sprenklicht, adj., iromba, pettegetett, tarka.
Spreu, die, polyva, pelyva.
Sprichwort, das, példabeszéd; ein abgedroschenes Sprichwort, zsibvásári példabeszéd; zum Sprichwort werden, példabeszéddé válni.
Sprichwörtlich, adj., példabeszédbeli; adv. példabeszédként.
Sprießel, sprießen, s. Sprosse, sprossen.
Springbecken, das, szökőkút medenczéje.
Springbrunnen, der, ugrókút, szökőkút.
Springen, pattani, elpattani, elrepedni, mint p. o. az üveg, elszakadni, mint p. o. a' húr; von lebendigen Wesen, ugrani, szökni; in die Höhe springen, felugrani; vor Freude springen, ugrálni örömében; über etwas springen, által ugrani valamit v. valamin; herunter springen, leugrani; trop. über die Klinge springen, levágattatni karddal; über die Klinge springen lassen, felkonczolni, levágni v. kardra hányni p. o. az őrizetet; st. begatten, von größeren Thieren, meghágni, mint a' csődör, üzekedni, mint a'bika.
Springen, das, ugrás, szökés; vor Freuden, ugrálás p. o. örömében.
Springer, der, ugró, ugráló; im Schachspiele, ugrótiszt a'sakjátékban; vom Pferde, felhányó t. i. ló.
Springfeder, die, rugó, rugótoll.
Springhengst, der, ménló, hágó csődör.
Springkäfer, der, szökcső, szökcsér.
Springkörner, die, sarfümag.
Springochs, der, bika.
Springquelle, die, forrás.
Springstange, die, ugráló bot.
Springwasser, das, forrásvíz; szökőkút.
Springzeit, die, hágatás vagy hágás ideje.
Spritzchen, das, fecskendőcske.
Spritze, die, fecskendő.
Spritzen, fecskendezni; vom Wasser, szökni, szökelleni, fecskendeni.
Spritzen, das, fecskendezés, fecskendés; szökellés.
Spritzenmeister, der, fecskendő mester.
Spritzkrapfen, die, pl. tolófánk.
Spröde, adj., merevény, kemény, töredékeny; trop. von Frauenzimmern, magáratartó, feszes; st. rauh, dur-

va; adv. merevényen, keményen; durván; spröde seyn, trop. feszeskedni, magát rátartani valaki előtt.

Sprödigkeit, die, merevénység, keménység; durvaság; trop. magára tartás, feszesség.

Sprößchen, das, bimbócska, hajtásocska, sarjazat.

Sprößling, der, eig. hajtásocska, sarjúág, sarjuzat; trop. von Menschen csemete, magzat.

Sprosse, der, újhajtás, újnövés, sarjadzás; an der Leiter, (Spriessel) hajtorjafog, hágcsó.

Sprossen, hajtani, kihajtani, sarjadzani.

Sprossen, das, hajtás, sarjadzás.

Sprosser, der, eine Art Nachtigallen, éjjelszólló filomile.

Sprotte, die, eine Art Heringe, küsz, küszhal.

Spruch, der, mondás; Ausspruch, Urtheil, végzés, itélethozás, itélet; einen Spruch thun, itéletet hozni; Stelle aus der Bibel, szentirásbeli mondás v. hely.

Sprüchbüchlein, das, szentirásbeli mondások könyvecske.

Spruchreich, adj., fontos mondásokkal bövelkedő.

Spruchweise, adj., mondásonként.

Sprüchelchen, das, mondásocska.

Sprügel, der, (Spriegel,) ernyőfa, ernyőabroncs.

Sprühen, szórni p. o. a' szikrát.

Sprudeln, vom Wasser, buzogva kiforrni, kibuzogni, buzogni; bugyogni, mint a' viz; mit dem Munde, z. B. vor Zorn, szintúgy tajtékzani haragjában, vagy dúlni fúlni.

Sprudler, der, háboztató, habsodró fa.

Sprung, der, ft. Riß, Bruch, pattanás, repedés; einen Sprung bekommen, megrepedni, meghasadni; eines Menschen, Thieres ꝛc. ugrás, szökés; in die Höhe, ugrálás, ugrándozás; einen Sprung thun, egyet ugrani, egy ugrást tenni; im Sprunge, ugrással; trop. auf dem Sprunge stehen, z. B. etwas zu thun, éppen hozzá akarni fogni, valamihez; keinen großen Sprung machen, tehetetlen lenni valami nevezetes dolog kezdésére; ein Bein des Vorderfußes, csöd, az állatok első lábokon az ugrást segitő bötyök.

Sprungweise, adv. ugrásonként.

Spucken, köpni, p. o. vért, ée.

Spuckkasten, der, köpőfiók.

Spülen, ausspülen, meg- v. kiöblítni, kimosni p. o. a' palaczkot; die Wäsche spülen, a' kimosott ruhát kitisztálni; ft. bespülen, mellette folyni, mosni a' vizével; der Fluß spült an die Mauer, a' folyóvíz a' kőfalakat mossa v. a' kőfal alatt foly el.

Spülfaß, das, öblögetőedény.

Spülich, Spülig, das, moslék.

Spülnapf, der, öblögetőtál.

Spülwasser, das, öblögetővíz.

Spüren, nachspüren, nyomozni; durch Spüren finden, felnyomozni, nyomozással rátalálni; merken, wahrnehmen, észrevenni, érezni, megérezni, sejdítni.

Spüren, das, felnyomozás, észrevevés, megérzés, sejdítés.

Spürhund, der, vizsla.

Spürkraft, die, előrezrő v. sejdítő tehetség.

Spuk, der, Lärm, lárma, zaj, vihar, csetepaté; ft. Gespenst, késértet.

Spuken, lármen, zajt, vihart indítni; es spukt, késértet jár valahol; sprichw. es spukt bei jem. im Kopfe, nincsenek otthon a' fejében, eszélős valaki.

Spuken, das, lármázás, csetepaté; késértetek jelenése.

Spulbaum, der, Ahorn, juharfa.

Spule, die, Federspule, tollsár, toll; zum Spinnen, szárnyas v. csöves orsó a' rokkán; des Webers, csév, takácscséve.

Spulen, csévét vetni, felcsévézni a' fonalat.

Spulrad, das, csévellő, kerek motola.

Spulwurm, der, gilisztа.

Spund, der, Zapfen, Stöpsel, dugó, akna, hordóakna, dugasz, hordódugó.

Spunden, bédugni, béaknázni, p. o. a' hordót; egymásba eresztени, p. o. a' deszkát.

Spundloch, das, aknalyuk, hordószáj.

Spundnagel, der, fasszeg, peczekszeg.

Spur, die, nyom, nyomdok; eine frische Spur, új nyom; eine Spur verfolgen, a' nyomában lenni; trop. ft. Ueberbleibsel, nyoma, nyomdoka, jele, maradványja p. o. valamelly híres városnak.

Spurbiene, die, lesméh.

Spurgang, der, nyomozás.

St. d. i. stille, pszt.

Staar, der, ein Vogel, seregély; im Auge, hájog a' szemen; der schwar-

ze, belső v. farkas hájog, der graue, külső v. vastag hájog; jem. den Staar ſtechen, valakinek a' hájogot a' szeméről levenni; trop. felnyitni valakinek a' szemeit, kivenni valakit a' tévelygésből.

Staarblind, adj., egészen vak, csupa vak.

Staarſtechen, das, hájoglevétel.

Staarſtecher, der, hájoglevevő.

Staat, der, das gemeine Weſen, Reich, Land, köztársaság, státus, ország, birodalom; glänzendes Gefolge, udvarló ország nagyjai; Pracht, Glanz, Putz, pompa, fényes pompa, kivált ruha v. öltözetbéli pompa; im vollen Staate erſcheinen, egész pompa ruhában jelenni meg.

Staatengeſchichte, die, köztársaságok, státusok v. országok históriája.

Staatenkunde, die, országok tudománya.

Staatsamt, das, köztársasági hívatal.

Staatsangelegenheit, die, köztársaság vagy ország dolga.

Staatsarchiv, das, köztársaság v. ország levéltárja.

Staatsbedürfniß, das, ország v. köztársaság szüksége.

Staatsbeſuch, der, udvarló látogatás, udvarlás.

Staatsbothe, der, köztársaság v. ország küldöttje.

Staatscaſſe, die, országtár, köztársaság pénztárja.

Staatsdame, die, főrangú udvari dáma.

Staatsfehler, der, kormányozási hiba.

Staatsgefängniß, das, státus fogháza.

Staatsgefangene, der, státus foglya.

Staatsgefangenſchaft, die, státus ellen tett vétekért való fogság.

Staatsgeheimniß, das, kormányszék titka.

Staatsgeſchäft, das, köztársaság dolga, státust illető dolog v. foglalatosság.

Staatsintereſſe, das, köztársaság java v. haszna.

Staatskleid, das, pompás öltözet.

Staatsklug, adj., ország kormányozásához értő, kormányi; adv. kormányi okosság szerént.

Staatsklugheit, die, kormányozás értés, politika.

Staatskunde, die, kormányzás tudománya.

Staatskunſt, die, kormányzás mestersége, kormányzó mesterség.

Staatslehre, die, kormányozás tudomány.

Staatslehrer, der, kormányzás mesterség tanítója.

Staatsliſte, die, kormányzói fortély.

Staatsmann, der, kormányozáshoz értő.

Staatsmarime, die, kormányzási felvett törvény.

Staatsminiſter, der, kormányzó főtanácsnok,

Staatsminiſterium, das, kormányzó főtanács.

Staatsopfer, das, áldozat a' köztársaság javára.

Staatspapiere, die, státus oklevelei; státus kötelező levelei.

Staatsrath, der, die Berathſchlagung, kormányzói tanácstartás; das Collegium, kormányzó tanácsa; eine Perſon, státus tanácsos, kormányzói tanácsos.

Staatsrecht, das, státus jussa.

Staatsrevolution, die, köztársasági rend felforgatása v. felfordulása.

Staatsruder, das, köztársaság kormánya v. kormányása.

Staatsſache, die, státust illető dolog.

Staatsſchrift, die, státust illető írás.

Staatsſchuld, die, státus adóssága.

Staatsſecretär, der, státus titoknokja.

Staatsſiegel, das, státus pecsétje.

Staatsverbrechen, die, státus bántás, köztársaság ellen tett bűn.

Staatsverbrecher, der, státus megsértő.

Staatsverfaſſung, die, státus kormányzó alkotmányja.

Staatsverwaltung, die, köztársaság kormányzásának módja v. igazgatása.

Staatswagen, der, pompahintó.

Staatswirthſchaft, die, a' státus jövedelmeivel való gazdálkodás.

Staatswiſſenſchaft, die, státus tudománya, a' státus alkotmány tudománya.

Staatszimmer, das, pompaszoba.

Stab, der, zum Gehen, Schlagen, bot, pálcza; ſtatt Stütze, istáp, gyámol, támasz; er iſt der Stab ſeines Alters, ő a' vénségének gyámola v. istápja; trop. ein Längenmaaß, mérőrúd; ein Leipziger Stab, egy Lipsziai rud, melly két réfnyi; das Sinnbild der richterlichen Gewalt, bíróipálcza, hatalombot, fejedelmi v. királyi pálcza; der Biſchofsſtab, püspöki bot; im Kriegsweſen, a) der

höhere Stab, vezérlő tisztikar, főstáb; b) der niedere Stab, altiszti kar, alstáb.
Stabeisen, das, rúdvas.
Stabhammer, der, pöröly.
Stabholz, das, fonó vessző.
Stabsarzt, der, katonai főorvos.
Stabschirurgus, der, katonai főseborvos.
Stabsoffizier, der, főtiszt.
Stabsquartier, das, a' vezérlő tisztikar szálló helye.
Stabzange, die, örefogó.
Stachel, der, der Wespen u. s. w. tüske, fúlánk; an Pflanzen, tövis, tüske; trop. des Gewissens, fúlánk, csípés; der Treibstachel der Alten, ösztön; wider den Stachel lecken, az ösztön ellen rugódozni.
Stachelbeere, die, der Strauch, und Frucht, pószméte, egres.
Stachelig, adj., tövises, tüskés, fúlánkos.
Stachelnuß, die, sulyom.
Stachelrede, die, fúlánkos vagy sértegető beszéd.
Stachelschnecke, die, tüskés csiga, bársonycsiga.
Stachelschrift, die, sértegető írás, vagdaló írás.
Stachelschwein, das, tövises disznó, süldisznó.
Stacket, das, stakéta, palánk v. kerítés.
Stadel, der, Scheuer, csűr.
Stadt, die, város; eine königliche freie Stadt, szabad királyi város; eine unbedeutende Stadt, kis város.
Stadtadel, der, városi nemesség.
Stadtamt, das, városi hivatal vagy tisztség.
Stadtangelegenheit, die, város dolga.
Stadtarrest, das, városi fogság.
Stadtbewohner, der, városi lakos.
Stadtarzt, der, város orvosa.
Stadtbier, das, városi sör.
Stadtbuch, das, város könyve.
Stadtchronik, die, város krónikája.
Stadtcommandant, der, város komendánsa, városbeli katonaság vezértisztje.
Stadtdiener, der, város szolgája.
Stadtdorf, das, városhoz tartozó falu.
Stadtgebiet, das, város határa.
Stadtgeistliche, der, városi pap.
Stadtgeistlichkeit, die, városi papság.
Stadtgemeinde, die, városi polgárság v. közönség.
Stadtgerechtigkeit, die, város jussa.
Stadtgericht, das, városi törvényszék, itélő szék.
Stadtgeschichte, die, városi történet.
Stadtgespräch, das, a' mit a' városi nép beszél.
Stadtgraben, der, város áska.
Stadtgut, das, város jószága.
Stadthauptmann, der, város kapitánya.
Stadthaus, das, városház; városbeli ház.
Stadtkeller, der, város pinczéje.
Stadtkind, das, valamelly városban született fi.
Stadtkirche, die, városi templom.
Stadtknecht, der, város szolgája.
Stadtkundig, adj., mindenütt esméretes, az egész városban tudva lévő.
Stadtleben, das, városi élet.
Stadtleute, die, városiak, városbeli emberek.
Stadtmanier, die, városi szokás.
Stadtmauer, die, város kőfal kerítése.
Stadtmiliz, die, polgár katonaság.
Stadtmusicus, der, város mussikusa.
Stadtneuigkeit, die, városbeli újság.
Stadtobrigkeit, die, városi felsőség, tanács.
Stadtordnung, die, városbeli rendelések.
Stadtorganist, der, város organistája.
Stadtphysicus, der, város orvosa.
Stadtprediger, der, városi predikátor.
Stadtrath, der, városi tanács.
Stadtrecht, das, város jussa.
Stadtregiment, das, város kormányja.
Stadtregister, das, a' városi polgárság lajstroma.
Stadtrichter, der, város bírója, városi bíró.
Stadtsache, die, város dolga.
Stadtschlüssel, der, város kulcsa.
Stadtschreiber, der, város irótisztje.
Stadtschuld, die, város adóssága.
Stadtschule, die, városi oskola.
Stadtsecretär, der, város titoknokja.
Stadtsiegel, das, város pecsétje.
Stadtsoldat, der, város katonája.
Stadtthor, das, város kapuja.
Stadtthurm, der, város tornya.
Stadtuhr, die, város órája.
Stadtvolk, das, városi nép,
Stadtwache, die, városi őrzők.
Stadtzunft, die, városi czéh.
Städchen, das, pálczácska, botocska.
Städtchen, das, városocska, városka.
Städter, der, városi lakos, városbeli.
Städtisch, adj., városi; adv., városi módon.

Stählen, megaczélozni; megedzeni, megkeményitni.
Stählen, das, megedzés.
Stählern, adj., aczél, aczélbólvaló, kemény, edzett.
Stähr, der, Schafbock, kos.
Stährlamm, das, kosbárány.
Stämmen, st. stützen, támasztani, tenni; sich stämmen, d. i. widersetzen, támaszkodni; mit dem Stämmeisen, vésni, kivésni.
Stämmeisen, das, vésö.
Stämmung, die, támasztás.
Ständchen, das, muzsika, estvéli v. éjjeli muzsika, kivált ablakok alatt; jem. ein Ständchen bringen, ablakalatti muzsikával megtiszteln valakit.
Ständer, der, Wasserständer, álló tó; bocska, kád.
Ständisch, adj., rendheztartozó; eine ständische Verfassung, nemesi renddel elegyes köztársasági alkotmány.
Stängel, der, szár, tökocsány.
Stängelchen, das, kleine Stange, rúdacska; an Gewächsen, száracska.
Stängeln, karózni, megkarózni p. o. a' borsót; szárba indúlni, mint a' buza.
Stänker, der, Zänker, veszekedö.
Stänkerei, die, veszekedés; Verursachung des Gestanks, büdösités.
Stänkern, veszekedni; Gestank machen, büdösitni, büdösséget csinálni; alles durchsuchen, mindent felforgatni.
Stärke, die, erösség, erö; die Stärke einer Festung, várnak erössége; des Weines, a' bornak ereje; der Seele, lélek ereje; st. Dicke, vastagság; von der Zahl, Menge, szám, sokaság, p. o. a' hadisereg sokasága; von der Zeit, z. B. die Stärke einer Meile, a' mértföldnek a' hossza: Stärke, zum Steifmachen der Wäsche, keményitö, mellyel a' ruhákat keményitik.
Stärken, erösitni, megerösitni, eröt adni; die Wäsche stärken, kikeményitni a' ruhát.
Stärken, das, z. B. des Muthes, neki bátorodás, szíverösités.
Stärkmacher, der, keményitö csinálö.
Stärkmehl, das, keményitöliszt; lisztláng.
Stärkung, die, erösités.
Stärkungsmittel, das, erösitöeszköz; als Arzneimittel, erösitöszer.
Stärkwäsche, die, kikeményitett ruhák.
Stät, adj., fest, erös, merö, merevény; beständig, állandó, állhatatos, szüntelenvaló; adv. állandóúl, szüntelen.
Stätig, adj., von Pferden, csökönyös, p. o. ló; beständig, állandó, szakadatlan.
Stätigkeit, die, eines Pferdes, csökönyösség; Beständigkeit, állandóság, tartósság.
Stäuben, vesszövel megverni, megvesszözni; den Staubbesen geben, megseprüzni a' gonosztévöt.
Staffel, die, Stufe, lépcsö, grádics.
Staffelei, die, bei Malern, festöláb, festötámasz.
Staffete, die, als Brief, stafétán küldött v. küldendö levél; dessen Ueberbringer, staféta.
Stahl, der, aczél.
Stahlarbeiter, der, aczélmível.
Stahlfeder, die, aczélrugó.
Stahlgrün, adj., setétzöld, haragos zöld, vasszinü.
Stahlschneider, der, aczélba metszö.
Stahlwasser, das, aczélos vín, mellybe tüzes aczelt mártottak.
Stahr, der, seregély.
Stall, der, istálló.
Stallbaum, der, ágas v czövek, mellyhez a' lovat kötik.
Stallbedienter, der, lovász, lovászinas.
Stallen, istállóbá kötni, állani; statt harnen, húgyni, hugyozni mint a' ló.
Stallfütterung, die, istállóbanvaló abrakolás, jászolon tartás.
Stallgeld, das, istállópénz.
Stallknecht, der, lovászinas v. legény, szolga az istállóban.
Stallmeister, der, istállómester.
Stallthür, die, istállóajtó.
Stallung, die, istálló, istállók, istállóbantartas.
Stamm, der, der Bäume, faderék, törzsök; der Pflanzen, szár, kocsány; ohne Zweige, tönk, tökocsány; trop. st. Geschlecht, törzsök, nemzetség, familia; eine Volksabtheilung, nemzetség, népség; st. Capital; tökepénz; etwas vom Stamme wegnehmen, a' tökepénzt megcsonkitni.
Stammältern, die, nemzetség törzsökei, ösök.
Stammbaum, der, nemzetség fája, família elágazása.
Stammbuch, das, emlékkönyv, barátság könyve.
Stammeln, rebegni, akadozva beszélni.
Stammeln, das, rebegés.
Stammelnd, adj., rebegö.

Stammen, eredni, származni.
Stammend, adj., eredő, származó.
Stammende, das, őselej, eredet.
Stammerbe, der, született örökös.
Stammgeld, das, tőkepénz.
Stammgut, das, ősi jószág; örökös jószág.
Stammhaft, adj., izmos, erős, törzsökös.
Stammhalter, der, törzsök, família törzsöke.
Stammhaus, das, ősiház, famíliaház.
Stammholz, das, épületrevaló fa.
Stammleiter, die, eredeti lajtorja.
Stammler, der, rebegő.
Stammmutter, die, törzsökanya.
Stammregister, das, Stammtafel, die, famíliáslajstroma.
Stammsylbe, die, gyökérszótag, törzsökszó.
Stammvater, der, törzsökatya.
Stammwappen, das, famíliacímer.
Stammwort, das, törzsökszó, gyökérszó.
Stampfe, die, zúzó kölyű v. pőröly.
Stampfen mit Füßen, bétapodni, letapodni; auf die Erde stampfen, tombolni, dobogni, dörömbérezni; durch Stampfen bearbeiten, kölyűzni; oder in Theilchen zertheilen, zúzni, összezúzni, széllyelzúzni.
Stampfen, das, tapodás, dobogás; összev. széllyelzúzás.
Stampfer, der, tomboló; széllyelzúzó, összetörő.
Stampfmühle, die, kölyűs malom.
Stand, der, das Stehen, állás; festen Stand haben, jó állásnak lenni; Stand halten, d. i. stehen bleiben, megállani, a' helyéből ki nem mozdúlni, meg nem szaladni; zu Stande kommen, tökélletességre menni, meglenni; etwas zu Stande bringen, valamit végre hajtani; statt Verfassung, Lage, állapot, kar; ein Haus im guten Stande erhalten, az épületet jó karban tartani; etwas in vorigen Stand setzen, valamit régi állapotjába vissza tenni; im Stande seyn, etwas zu thun, valamit megtehetni, végbe vihetni; nicht im Stande seyn zu bezahlen, nem fizethetni, nem lenni módjának fizetni; ausser Stand gesetzt werden, megakadályoztatni; im bürgerlichen Leben, z. B. der ledige Stand, nőtelenség, magános élet, der geistliche Stand, a' papi v. egyházi rend; der Ritterstand, vitézi rang, nemes vitézi rend; daher: ein Mann vom Stande, nemesi rendből való, nemes származású ember; die Stände des Reiches, az ország rendjei.
Standarte, die, lovas zászló.
Standartenjunker, der, zászlótartó.
Standbaum, der, in Pferdeställen, rekeszrúd, t. i. az istállóban a' lovak között.
Standesherr, der, földesúr.
Standesherrschaft, die, földesuraság.
Standesmäßig, adj., ranghoz illő, valakinek rangjához, állapotjához illő; adv. rangjához v. állapotjához képest, rangszerént.
Standesperson; die, főbb rangú vagy származású személy.
Standfest, adj., állandó, állhatatos, erős.
Standgeld, das, álláspénz.
Standhaft, adj., állhatatos, állandó; adv. állandóúl, állhatatosan.
Standhaftigkeit, die, állhatatosság, állandóság.
Standort, der, állóhely, nyugvó v. múlatóhely.
Standpunct, der, álló v. nyugvópont.
Standrecht, das, katonai itélőszék.
Standrede, die, halotti beszéd.
Stange, die, bei Hirschen, czímer, szar; bei Pferden am Gebiße, álladzó; gewöhnlich, rúd, pózna, dorong; eine Stange Eisen, rúdvas; eine Stange Gold, arany rúd; eine Stange Siegelwachs, egy rúd v. szál spanyolviasz; trop. jemanden die Stange halten, valakinek segitségére lenni; bei der Stange bleiben, állhatatosan kitartani vagy kiállani valamit.
Stangeneisen, das, rúdvas.
Stangenpferd, das, rúdas ló.
Stapel, der, ein Gestell, worauf etwas ruht, állás, álló, bakláb, baklábokból álló állás, mellyeken hajókat csinálnak; ein Schiff auf den Stapel setzen, hajót épitni; és vom Stapel lassen, az új hajót a' vízbe v. tengerbe ereszteni.
Stapelgerechtigkeit, die, Stapelrecht, das, hajó megállitásra és árú inditásra való jusz.
Stapelplatz, der, ein Ort, der das Stapelrecht hat, árú inditás jussával bíró hely; statt Handelsplatz, vásáros hely.
Stark, adj., dick, mit dem Nebenbegriffe der Stärke, vastag, vaskos; ein starker Mann, vastag, erős iz-

mos ember; ein starker Baum, vastag fa; in Ansehung der Zahl, nagyszámú, számos, p. o. hadisereg, társaság; eine starke Familie haben, nagy családjának lenni; in Ansehung der Zeit, z. B. ein starker Marsch, nagyút; viel Kraft habend, erős, izmos, p. o. test; oder st. fest, erős, p. o. ajtó, vár; trop. z. B. ein starkes Gedächtniß, jó emlékezet, vagy emlékeztető tehetség; von Getränken, erős p. o. bor, sör; heftig, erős v. nagy p. o. eső, szél; hideg; adv. nagyon, erősen.

Starr, adj., fest, merevény, merő; trop. gefühllos, érzéketlen, megmerevedett; adv. merevényen, merőn; megmerevedve.

Starrblind, adj., merővak.

Starre, die, das Starrseyn, merevedettség.

Starren, merevedni; gefühllos seyn, megmerevedni.

Starrkopf, der, nyakas v. makacs ember.

Starrköpfig, adj., nyakas, makacs.

Staarkrampf, der, dermenet.

Starrsinn, der, nyakasság, makacsság.

Starrsucht, die, megátolkodottság.

Statik, die, d. i. Gleichgewichtslehre, testmérték tudománya.

Station, die, állóhely; bei Posten, egy póstajárás, két német mértföldnyi út; trop. st. Amt, hivatal.

Stationgeld, das, póstapénz, t. i. egy póstajárásnyira való vitelért.

Stationsweise, adv. postajárásonként.

Statist, der, státus tudomány értő; im Theater, némajátszó a' játékszínen.

Statistik, die, státus tudománya.

Statistiker, der, a' státus tudományában jártas.

Statistisch, adj., statisztikai, státus tudományi.

Statt, die, d. i. Ort, hely; Statt finden, helyet találni, lehető lenni; zu Statten kommen, használni; von Statten gehen, előmenni, szerencsésen folyni; an Kindes Statt jemanden annehmen, valakit fiává v. leányává fogadni; Statt daß er mir danken sollte, schimpft er mich, a' helyett, hogy nekem megköszönné, még inkább szidalmaz.

Statthaft, adj., megálható, helybenhagyható, elfogadható, p. o. bizonyság; st. gültig, rechtmäßig, hatalmasságos, törvényes.

Statthalter, der, helytartó, képviselő.

Statthalterei, die, helytartó tanács, die königl. Statthalterei, a' felséges királyi helytartó tanács.

Statthalterschaft, die, helytartóság.

Stattlich, adj., pompás; vortrefflich, jeles, derék; adv. pompásan, jelesen.

Statue, die, faragott kép, szobor.

Statuiren, annehmen, elfogadni, elhinni valamit; erlauben, megengedni; ein Exempel statuiren an jemanden, példát mutatni v. adni valakin v. valakiben.

Statur, die, termet, állás.

Statuten, die, megállapítás, megállított rendelés, szabás, hozott törvény.

Statutenmäßig, adj., a' törvények szerént megállapított; adv. törvényesen megállapítva.

Staub, der, por.

Staubbehältniß, das, Staubbeutel, der, porhon, porcsék, portok.

Staubboden, der, in den Mühlen, porfenék.

Stauben, porzani.

Stauberde, die, porhanyó föld.

Staubfaden, der, hímszál.

Staubig, adj., poros.

Staubmehl, das, hímpor.

Staubsieb, das, fátyolszita.

Staubweg, der, bei den Blumen, anyaszál a' virágokban.

Staubwirbel, der, porral forgó szél.

Staubwolke, die, porfelleg.

Stauchen, hozzányomni, szorítni p. o. a' falhoz; den Flachs oder Hanf stauchen, lent v. kendert teregetni, hogy meg száradjon; Wasser stauchen, d. i. stemmen, elrekeszteni a' vizet.

Staude, die, csemete, facsák.

Staudengerste, die, bokros árpa.

Staudengewächs, das, cserje, bige.

Staudensalat, der, bokros v. bigesaláta.

Staudig, adj., cserjés, csemetés, bokros.

Staunen, álmélkodni, bámulni.

Staunen, das, álmélkodás, bámulás.

Staupbesen, der, verő seprő, seprő vessző; den Staupbesen bekommen, megseprűztetni.

Staupe, die, Ruthe, vessző; st. Seuche, ragadó nyavalya, dögleletes nyavalya.

Staupenschlag, der, seprőzés.

Stechapfel, der, csudafa maszlag, redöszirom.
Stechbahn, die, vívóhely, vívópálya.
Stecheisen, das, szúró vas.
Stechen, szúrni, megszúrni, csípni, mint p. o. a' méh, kígyó; jemanden todt stechen, valakit agyon szúrni; die Sonne sticht, a' nap súgára éget; in Kupfer stechen, rézre metszeni; ein Schwein stechen, leölni a' disznót; mit der Lanze stechen, öszvecsapni a' lándzsával; eine Karte stechen, elütni a' kártyát; es sticht mich in der Seite, szúrást v. szúró fájdalmat érzek a' mejjemben; in die Augen stechen, szembetünni; in die See stechen, a' tengerre indúlni.
Stechen, das, szúrás, csípés, döfés; in der Brust ꝛc. szúró fájdalom, szegezés, nyilallás.
Stecher, der, szúró, bökő.
Steckbrief, der, nyomozó levél.
Stecken, der, bot; pálcza.
Stecken, act., von spitzigen Körpern, dugni p. o. a' kulcsot a' kulcslyukba; den Braten auf den Spieß stecken, a' pecsenyét a' nyársra felhúzni; ein Ziel stecken, valaki eleibe határt vetni, kiszabni valakinek a' határt; Bohnen oder Erbsen stecken, babot v. borsót rakni, dugdosni v. ültetni; Geld in den Beutel stecken, pénzt tenni az erszénybe; sich in Schulden stecken, adósságba verni magát; jemanden ins Gefängniß stecken, valakit tömlöczbe tenni; viel Geld in etwas stecken, sok pénzt verni valamibe; in Brand stecken, meggyújtani, felgyújtani, p. o. a' házat; neutr. in Noth und Elend stecken, szükségben, nyomorúságban lenni; in Schulden stecken, sokkal adós lenni; stecken bleiben, megakadni, belé v. benne szakadni, p. o. a' beszédbe v. predikáczióba.
Stecken, das, dugás, tevés; megakadás.
Steckenknecht, der, profószinas.
Steckenpferd, das, für Kinder, nádparipa, pálcza ló; ein Steckenpferd reiten, nádparipán v. vesszőn lovagolni; trop. jeder hat sein Steckenpferd, mindennek van egy bálványa, az az valami különös gyönyörüsége.
Steckenpferdreiter, der, nádon v. vesszőn lovagló.
Steckfluß, der, fojtó nátha, fúlasztó nátha.
Steckhusten, der, fojtó v. fúlasztó hurút.
Steckmuschel, die, bíborcsiga.
Stecknadel, die, gombos tő.
Steckrübe, die, karórépa.
Steckreis, der, ültetnivaló ág.
Steg, der, auf der Geige, hegedűláb; bei Buchdruckern, kőzfal, hézag; bei Tischlern, heveder; über einen Graben, Bach, gyaloghíd, bürű,palló; Fußsteig, gyalogút.
Stegreif, der, statt Steigbügel, kengyelvas; trop. aus dem Stegreif, hevenyében, minden előrevaló készület nélkül.
Stehen, állani; den ganzen Tag stehen, egész nap állani; von leblosen Dingen, állani, lenni; trop. bei etwas nicht stehen bleiben, valaminél meg nem állapodni; im Wege stehen, akadályára lenni valakinek; es steht noch dahin, bizonytalan a' dolog; hoch am Brete stehen, valakinél nagyon benn lenni; bei jemanden in Gnaden stehen, valakinek kegyelmében lenni; schlecht bei jemanden stehen, semmi becsületének nem lenni valaki előtt; in Zweifel stehen, kételkedni; in Verdacht stehen, gyanús lenni; unter jemanden stehen, valakitől függeni; über jemanden stehen, valakinek parancsolni, feljebb lenni valakinél; zu jemandes Befehlen stehen, készen lenni valakinek parancsolatjára; zu stehen kommen, d. i. kosten, kerülni valamibe; der Sieg kam theuer zu stehen, sok veszteségbe került ez a' győzödelem; gut stehen, d. i. gut lassen, z. B. das Kleid steht ihm (ihr) gut, jól áll neki a' ruha; die Ducaten stehen hoch, nagyon drágák az aranyok; vom Wetterglase, z. B. auf kalt, auf warm stehen, hideget, meleget mutatni.
Stehen, das, állás.
Stehend, adj., álló p. o. víz, katonaság, aufrecht stehen, fennálló; stehenden Fußes, d. i. auf der Stelle, tüstént, nyomban, azonnal.
Stehlen, lopni, ellopni valamit; sich aus dem Hause stehlen, kilopózni v. kilopni magát a' házból; trop. von Schriftstellern, más munkájából lopni v. kiírni valamit.
Stehlen, das, lopás.
Stehler, der, lopó, tolvaj; der Hehler ist so gut, wie der Stehler, az úrgazda a' tolvajjal egy húron pendülnek.

Steif, adj., nicht biegſam, merő, merevény, merevedett; ſt. ſtandhaft, állhatatos, állandó; ſt. gezwungen, erőltetett, mozdúlhatatlan, feszes; adv. z. B. die Hände ſind mir ſteif gefroren, merőn megfagytak az ujjaim; ſt. unverwandt, z. B ſteif jemanden anſehen, merőn nézni valakire; ſtandhaft, állhatatosan; es iſt ſteif und feſt bei mir beſchloſſen, erősen és állhatatosan feltettem magamban.

Steife, die, merőség, merevénység, merevedettség; feszesség.

Steifen, megmerevíteni, kifeszesíteni; dick machen, kikeményíteni; ſich auf etwas ſteifen, bízni valamibe, támaszkodni valamire.

Steifheit, die, merőség, merevénység.

Steifleinwand, die, enyves vászon.

Steifmatz, der, aludttéj.

Steig, der, Weg, ösvény, gyalogút.

Steigbügel, der, kengyelvas, kengyel.

Steigen, hágni, menni; hinaufſteigen, felhágni, felfelé menni; herunterſteigen, lelépni v. szállani, lefelé jönni; auf einen Berg ſteigen, felmenni a' hegyre aufs Pferd, felülni a' lóra; auf einen Baum, felmászni a' fára; ſich aufwärts bewegen, felmenni, mint p. o. a' rakéta, felemelkedni, mint p. o. a' sólyom; nevekedni, felmenni, t. i. becsére v. árára nézve.

Steigen, das, menés, hágás, felmenés; trop. felemelkedés nevekedés.

Steigend, adj., hágó, emelkedő, felmenő, nevelkedő.

Steiger, der, felhágó; bányászaltiszt.

Steigern, im Preiſe, feljebbvinni v. feljebb verni valaminek az árát; jemanden ſteigern, valakitől többet kívánni, p. o. házbért.

Steigerung, die, árfelemelés, árfelverés.

Steigriemen, der, kengyelszíjj.

Steil, adj., meredek, p. o. hegy; adv. meredek.

Stein, der, kő, pl. kövek; trop. ein Stein des Anſtoßes, akadály; ſt. Edelſtein, drágakő; im Dambretſpiel, ꝛc. közlegény, kalkulus, a' sakk és ostábla játékban; in Obſtarten, kemény mag, p. o. a' baraczk és szilva magva; eine Krankheit, ſövény, i. a' vizellő hójagban.

Steinadler, der, havasi v. sárga sas.

Steinalt, adj., igen vén, aggvén, megaggott öreg.

Steinbilz, der, kőgomba.

Steinbock, der, vadkecske; bak (csillagzat).

Steinbrecher, der, kővágó.

Steinbruch, der, kőbánya.

Steinchen, das, kövecske.

Steineiche, die, tölgyfa.

Steinern, adj, kő, kőből való; ſteinerne Gefäße, kőedények.

Steineule, die, huhogó bagoly.

Steinfels, der, kőszikla.

Steinflachs, der, kőlen.

Steinfremd, adj., jövevény, egészen idegen.

Steinfrucht, die, csontáros v. keménymagú gyümölcs.

Steingrube, die, kőbánya.

Steingut, das, fejéragyak cserépedény.

Steinhart, adj., igen kemény, kő keménységű.

Steinhauer, der, kővágó.

Steinhaufen, der, kőhalom v. rakás.

Steinig, adj., köves, kövecses.

Steinigen, megkövezni.

Steinigung, die, megkövezés.

Steinkenner, der, köveket esmerő.

Steinklippe, die, kőszikla, kőszál.

Steinkluft, die, kőszálrepedés.

Steinkohle, die, kőszén.

Steinlinde, die, szódokfa, hársfa.

Steinmarder, der, nyest, menyét.

Steinmark, das, fattyúlajték.

Steinmauer, die, kőfal.

Steinmehl, das, kőpor.

Steinmetz, der, kőfaragó.

Steinobſt, das, keménymagú gyümölcs.

Steinöhl, das, kőolaj.

Steinpflaſter, das, kővel kirakott út.

Steinpflaſterer, der, útkirakó.

Steinregen, der, kőeső.

Steinreich, adj., köves, kővel bővelkedő; trop. igen gazdag.

Steinritz, der, kőszikla repedés.

Steinſalz, das, kősó, terméssó.

Steinſammler, der, kőgyüjtő.

Steinſchleifer der, kőköszörülő.

Steinſchmerz, der, fövenyben szenvedés fövenykín.

Steinſchneider, der, kőmetsző.

Steinſetzer, der, kőrakó.

Steinweg, der, kővel kirakott út.

Steinwurf, der, kőhajtás, kővelhajtás.

Steiß, der, alfel, hátúlj, far.

Steißbein, das, farcsont.

Stellchen, das, helyecske.

Stelle, die, Platz, Ort, hely; seine Stelle behaupten, a' helyét megtartani, azt másnak nem engedni; auf der Stelle, tüstént, nyomban, egyszeriben; trop. eine Stelle im Buche ꝛc., hely, p. o. könyvben, levélben; daher: die Stellen, helyek, mondások; ſt. Amt, Bedienung, hely, hivatal; eine einträgliche Stelle, jó jövedelmü hivatal; die Stelle des Vaters vertreten, attya helyet lenni valakinek.

Stellen, tenni, p. o. valamit az asztalra, állitni, p. o. rendbe a' katonaságot helyheztetni, t. i. állitva tenni v. helyheztetni valamit valahová; ſich ſtellen, állani p. o. az ablakhoz; trop. ſich zur Wehre ſtellen, magát oltalmazni v. védelmezni, ellentállani az erőszaknak; jemanden auf die Probe ſtellen, valakit próbára tenni, megkésértetni; ſt. aufſtellen, z. B. Schlingen ſtellen, hálót, tört vetni; eine Falle ſtellen, lesbe állani; ſich z. B. böſe ſtellen, haragosnak mutatni magát; ſich krank ſtellen, magát betegnek tenni; ſich vor Gericht ſtellen, megjelenni a' törvényszék előtt; einen Bürgen ſtellen, kezest állitni; Soldaten ſtellen, katonákat adni v. kiállitni; einen Andern für ſich ſtellen, mást állitni maga helyet.

Stellen, das, die Stellung, állitás, tevés, helyheztetés; Poſitur, állás, helyheztetés.

Stellmacher, der, kocsicsináló.

Stellvertreter, der, helytartó.

Stelze, die, gamó, mankó.

Stelzfuß, der, mankóláb, faláb.

Stempel, der, (Stämpel), Werkzeug zum Stampfen, kölyü, mozsártörő; das Gepräge, bélyeg, vert v. nyomott jel; der Münzſtämpel, képforma p. o. a' pénzeken; an Blumen, anyaszál.

Stempelamt, das, bélyegező tisztség.

Stempelbogen, der, bélyeges papiros, bélyeges árkus v. iv.

Stempeleinnahme, die, bélyegzés jövedelme.

Stempelgeld, das, bélyegzés' ára v. arra való pénz.

Stempelgeſetz, das, Stempel-Acte, die, bélyegzésről szólló törvény.

Stempeln, bélyegezni.

Stempeln, das, bélyegzés.

Stempelpapier, das, bélyeges papiros.

Stempelſchneider, der, béllyeg metsző.

Steppe, die, puszta, pusztaság, sivatag pusztaság.

Steppen, tűzni, megtűzni, tűzővarrással kivarrni.

Steppſeide, die, sodrott selyem.

Sterbebett, das, halálos ágy; auf dem Sterbebette liegen, haldoklani.

Sterbefall, der, halál, halálos eset.

Sterbeglocke, die, halotti harangszó.

Sterbejahr, das, valaki halálának esztendeje; wo viele ſterben, ollyan esztendő, mellyben sokan halnak.

Sterbekleid, das, hallotti ruha.

Sterbelied, das, halotti ének.

Sterbeliſte, die, holtak lajstroma.

Sterben, halni, meghalni, kimúlni, elköltözni az életből; für das Vaterland ſterben, a' hazáért meghalni; auf dem Schlachtfelde ſterben, a' csatapiaczon elesni; trop. aufhören zu ſeyn, megszünni, elenyészni semmivé lenni; der Ruhm ſeiner Verdienſte wird nie ſterben, az érdemeinek hire soha sem fog elenyészni.

Sterben, das, meghalás, halál; im Sterben, haldokolván.

Sterbensgedanken, die, halálról való gondolatok.

Sterbenskrank, adj., halálos beteg.

Sterbeſtunde, die, halál órája.

Sterbetag, der, halál napja.

Sterblich, adj., halandó, múlandó; adv. halálosan, halálból, p. o. szeretni valamelly személyt.

Sterblichkeit, die, halandóság.

Sterling, der, gew. ein Pfund Sterling, sterling, egy font sterling, mintegy tiz forint.

Stern, der, am Himmel, csillag; ein Fleck an der Stirn mancher Thiere, hold, fejérfolt p. o. a' ló homlokán; im Auge, szemfény; ein Ehrenzeichen, csillag czimer.

Sternanis, der, csillagos badián.

Sternbild, das, csillagzat.

Sternblume, die, gerepcsin.

Sternchen, das, csillagocska.

Sterndeuter, der, csillagmagyarázó.

Sterndeuterei, die, csillagokból jövendölés.

Sternenfeuer, das, a' csillagok világa, tüze.

Sternenhimmel, der, csillagos ég.

Sternenlauf, der, a' csillagok forgása.

Sternförmig, adj., csillagszabásu.

Sternhell, adj., csillagos.

Sternklee, der, csillagos lóhere.

ze, belső v. farkas hájog, der graue, külső v. vastag hájog; jem. den Staar ſtechen, valakinek a' hájogot a' szeméről levenni; trop. felnyitni valakinek a' szemeit, kivenni valakit a' tévelygésből.

Staarblind, adj., egészen vak, csupa vak.

Staarſtechen, das, hájoglevétel.

Staarſtecher, der, hájoglevevő.

Staat, der, das gemeine Weſen, Reich, Land, köztársaság, státus, ország, birodalom; glänzendes Gefolge, udvarló ország nagyjai; Pracht, Glanz, Putz, pompa, fényes pompa, kivált ruha v. öltözetbéli pompa; im völligen Staate erſcheinen, egész pompa ruhában jelenni meg.

Staatengeſchichte, die, köztársaságok, státusok v. országok históriája.

Staatenkunde, die, országok tudománya.

Staatsamt, das, köztársasági hivatal.

Staatsangelegenheit, die, köztársaság vagy ország dolga.

Staatsarchiv, das, köztársaság v. ország levéltárja.

Staatsbedürfniß, das, ország v. köztársaság szüksége.

Staatsbeſuch, der, udvarló látogatás, udvarlás.

Staatsbothe, der, köztársaság v. ország küldöttje.

Staatscaſſe, die, országtár, köztársaság pénztárja.

Staatsdame, die, főrangú udvari dáma.

Staatsfehler, der, kormányozási hiba.

Staatsgefängniß, das, státus fogháza.

Staatsgefangene, der, státus foglya.

Staatsgefangenſchaft, die, státus ellen tett vétekért való fogság.

Staatsgeheimniß, das, kormányszék titka.

Staatsgeſchäft, das, köztársaság dolga, státust illető dolog v. foglalatosság.

Staatsintereſſe, das, köztársaság java v. haszna.

Staatskleid, das, pompás öltözet.

Staatsklug, adj., ország kormányozásához értő, kormányi; adv. kormányi okosság szerént.

Staatsklugheit, die, kormányozás értés, politika.

Staatskunde, die, kormányzás tudománya.

Staatskunſt, die, kormányzás mesterségе, kormányzó mesterség.

Staatslehre, die, kormányozás tudomány.

Staatslehrer, der, kormányzás mesterség tanítója.

Staatsliſte, die, kormányzói fortély.

Staatsmann, der, kormányozáshoz értő.

Staatsmarime, die, kormányzási felvett törvény.

Staatsminiſter, der, kormányzó főtanácsnok.

Staatsminiſterium, das, kormányzó főtanács.

Staatsopfer, das, áldozat a' köztársaság javára.

Staatspapiere, die, státus oklevelei; státus kötelező levelei.

Staatsrath, der, die Berathſchlagung, kormányzói tanácstartás; das Collegium, kormányzó tanács; eine Perſon, státus tanácsos, kormányzói tanácsos.

Staatsrecht, das, státus jussa.

Staatsrevolution, die, köztársasági rend felforgatása v. felfordulása.

Staatsruder, das, köztársaság kormányja v. kormányzása.

Staatsſache, die, státust illető dolog.

Staatsſchrift, die, státust illető írás.

Staatsſchuld, die, státus adóssága.

Staatsſecretär, der, státus titoknokja.

Staatsſiegel, das, státus pecsétje.

Staatsverbrechen, die, státus bántás, köztársaság ellen tett bűn.

Staatsverbrecher, der, státus megsértő.

Staatsverfaſſung, die, státus kormányzó alkotmánya.

Staatsverwaltung, die, köztársaság kormányzásának módja v. igazgatása.

Staatswagen, der, pompahintó.

Staatswirthſchaft, die, a' státus jövedelmeivel való gazdálkodás.

Staatswiſſenſchaft, die, státus tudománya, a' státus alkotmány tudománya.

Staatszimmer, das, pompaszoba.

Stab, der, zum Gehen, Schlagen, bot, pálcza; ſtatt Stütze, istáp, gyámol, támasz; er iſt der Stab ſeines Alters, ő a' vénségének gyámola v. istápja; trop. ein Längenmaaß, mérőrúd; ein Leipziger Stab, egy Lipsziai rud, melly két réfnyi; das Sinnbild der richterlichen Gewalt, bíróipálcza, hatalombot, fejedelmi v. királyi pálcza; der Biſchofsſtab, püspöki bot; im Kriegsweſen, a) der

höhere Stab, vezérlő tisztikar, főstáb; b) der niedere Stab, altiszti kar, alstáb.
Stabeisen, das, rúdvas.
Stabhammer, der, pöröly.
Stabholz, das, fonó vessző.
Stabsarzt, der, katonai főorvos.
Stabschirurgus, der, katonai főseborvos.
Stabsoffizier, der, főtiszt.
Stabsquartier, das, a' vezérlő tisztikar szálló helye.
Stabzange, die, öregfogó.
Stachel, der, der Wespen u. s. w. tüske, fúlánk; an Pflanzen, tövis, tüske; trop. des Gewissens, fúlánk, csipés; der Treibstachel der Alten, ösztön; wider den Stachel lecken, az ösztön ellen rugódozni.
Stachelbeere, die, der Strauch, und Frucht, pőszméte, egres.
Stachelig, adj., tövises, tüskés, fúlánkos.
Stachelnuß, die, sulyom.
Stachelrede, die, fúlánkos vagy sértegető beszéd.
Stachelschnecke, die, tüskés csiga, bársonycsiga.
Stachelschrift, die, sértegető irás, vagdaló irás.
Stachelschwein, das, tövises disznó, süldisznó.
Stacket, das, stakéta, palánk v. kerítés.
Stadel, der, Scheuer, csűr.
Stadt, die, város; eine königliche freie Stadt, szabad királyi város; eine unbedeutende Stadt, kis város.
Stadtadel, der, városi nemesség.
Stadtamt, das, városi hivatal vagy tisztség.
Stadtangelegenheit, die, város dolga.
Stadtarrest, das, városi fogság.
Stadtbewohner, der, városi lakos.
Stadtarzt, der, város orvosa.
Stadtbier, das, városi ser.
Stadtbuch, das, város könyve.
Stadtchronik, die, város krónikája.
Stadtcommandant, der, város komendánsa, városbeli katonaság vezértisztje.
Stadtdiener, der, város szolgája.
Stadtdorf, das, városhoz tartozó falu.
Stadtgebiet, das, város határa.
Stadtgeistliche, der, városi pap.
Stadtgeistlichkeit, die, városi papság.
Stadtgemeinde, die, városi polgárság v. közönség.
Stadtgerechtigkeit, die, város jussa.
Stadtgericht, das, városi törvényszék, itélő szék.
Stadtgeschichte, die, városi történet.
Stadtgespräch, das, a' mit a' városi nép beszéll.
Stadtgraben, der, város áska.
Stadtgut, das, város jószága.
Stadthauptmann, der, város kapitánya.
Stadthaus, das, városház; városbeli ház.
Stadtkeller, der, város pincéje.
Stadtkind, das, valamelly városban született fi.
Stadtkirche, die, városi templom.
Stadtknecht, der, város szolgája.
Stadtkundig, adj., mindenütt esmeretes, az egész városban tudva lévő.
Stadtleben, das, városi élet.
Stadtleute, die, városiak, városbeli emberek.
Stadtmanier, die, városi szokás.
Stadtmauer, die, város kőfal kerítése.
Stadtmiliz, die, polgár katonaság.
Stadtmusicus, der, város musikusa.
Stadtneuigkeit, die, városbeli újság.
Stadtobrigkeit, die, városi felsőség, tanács.
Stadtordnung, die, városbeli rendelések.
Stadtorganist, der, város organistája.
Stadtphysicus, der, város orvosa.
Stadtprediger, der, városi predikátor.
Stadtrath, der, városi tanács.
Stadtrecht, das, város jussa.
Stadtregiment, das, város kormányja.
Stadtregister, das, a' városi polgárság lajstroma.
Stadtrichter, der, város bírója, városi bíró.
Stadtsache, die, város dolga.
Stadtschlüssel, der, város kulcsa.
Stadtschreiber, der, város irótisztje.
Stadtschuld, die, város adóssága.
Stadtschule, die, városi oskola.
Stadtsecretär, der, város titoknokja.
Stadtsiegel, das, város pecsétje.
Stadtsoldat, der, város katonája.
Stadtthor, das, város kapuja.
Stadtthurm, der, város tornya.
Stadtuhr, die, város órája.
Stadtvolk, das, városi nép,
Stadtwache, die, városi őrzők.
Stadtzunft, die, városi czéh.
Stäbchen, das, pálczácska, botocska.
Städtchen, das, városocska, városka.
Städter, der, városi lakos, városbeli.
Städtisch, adj., városi; adv., városi módon.

Stählen, megacsélozni; megedzeni, megkeményitni.
Stählen, das, megedzés.
Stählern, adj., aczél, aczélbólvaló, kemény, edzett.
Stähr, der, Schafbock, kos.
Stährlamm, das, kosbárány.
Stämmen, st. stützen, támasztani, tenni; sich stämmen, d. i. widersetzen, támaszkodni; mit dem Stämmeisen, vésni, kivésni.
Stämmeisen, das, véső.
Stämmung, die, támasztás.
Ständchen, das, muzsika, estvéli v. éjjeli muzsika, kivált ablakok alatt; jem. ein Ständchen bringen, ablakalatti muzsikával megtisztelni valakit.
Ständer, der, Wasserständer, álló tó; bocska, kád.
Ständisch, adj., rendheztartozó; eine ständische Verfassung, nemesi renddel elegyes köztársasági alkotmány.
Stängel, der, szár, tőkocsány.
Stängelchen, das, kleine Stange, rúdacska; an Gewächsen, száracska.
Stängeln, karózni, megkarózni p. o. a' borsót; szárba indúlni, mint a' buza.
Stänker, der, Zänker, veszekedő.
Stänkerei, die, veszekedés; Verursachung des Gestanks, büdösítés.
Stänkern, veszekedni; Gestank machen, büdösítni, büdösséget csinálni; alles durchsuchen, mindent felforgatni.
Stärke, die, erősség, erő; die Stärke einer Festung, várnak erőssége; des Weines, a' bornak ereje; der Seele, lélek ereje; st. Dicke, vastagság; von der Zahl, Menge, szám, sokaság, p. o. a' hadisereg sokasága; von der Zeit, z. B. die Stärke einer Meile, a' mértföldnek a' hossza: Stärke, zum Steifmachen der Wäsche, keményitő, mellyel a' ruhákat keményitik.
Stärken, erősitni, megerősitni, erőt adni; die Wäsche stärken, kikeményitni a' ruhát.
Stärken, das, z. B. des Muthes, neki bátorodás, szíverősités.
Stärkmacher, der, keményitő csinálló.
Stärkmehl, das, keményitőliszt; lisztláng.
Stärkung, die, erősités.
Stärkungsmittel, das, erősitőeszköz; als Arzneimittel, erősitőszer.
Stärkwäsche, die, kikeményitett ruhák.
Stät, adj., fest, erős, merő, merevény; beständig, állandó, állhatatos, szüntelenvaló; adv. állandóúl, szüntelen.
Stätig, adj., von Pferden, csökönyös, p. o. ló; beständig, állandó, szakadatlan.
Stätigkeit, die, eines Pferdes, csökönyösség; Beständigkeit, állandóság, tartósság.
Stäupen, vesszővel megverni, megvesszőzni; den Staupbesen geben, megseprüsni a' gonosztévőt.
Staffel, die, Stufe, lépcső, grádics.
Staffelei, die, bei Malern, festőláb, festőtámasz.
Staffete, die, als Brief, stafétán küldött v. küldendő levél; dessen Ueberbringer, staféta.
Stahl, der, aczél.
Stahlarbeiter, der, aczélmível.
Stahlfeder, die, aczélrugó.
Stahlgrün, adj., setétzöld, haragos zöld, vasszinü.
Stahlschneider, der, aczélba metsző.
Stahlwasser, das, aczélos viz, mellybe tüzes aczelt mártottak.
Stahr, der, seregély.
Stall, der, istálló.
Stallbaum, der, ágas v czövek, mellyhez a' lovat kötik.
Stallbedienter, der, lovász, lovászinas.
Stallen, istállóbá kötni, állani; statt harren, húgyni, hugyozni mint a' ló.
Stallfütterung, die, istállóbanvaló abrakolás, jászolon tartás.
Stallgeld, das, istállópénz.
Stallknecht, der, lovászinas v. legény, szolga az istállóban.
Stallmeister, der, istállómester.
Stallthür, die, istállóajtó.
Stallung, die, istálló, istállók, istállóbantartas.
Stamm, der, der Bäume, faderék, törzsök; der Pflanzen, szár, kocsány; ohne Zweige, tönk, tőkocsány; trop. st. Geschlecht, törzsök, nemzetség, familia; eine Volksabtheilung, nemzetség, népség; st. Capital; tőkepénz; etwas vom Stamme negnehmen, a' tőkepénzt megcsonkitni.
Stammältern, die, nemzetség törzsökei, ősök.
Stammbaum, der, nemzetség fája, familia elágazása.
Stammbuch, das, emlékkönyv, barátság könyve.
Stammeln, rebegni, akadozva beszélni.
Stammeln, das, rebegés.
Stammelnd, adj., rebegő.

Stammen, eredni, származni.
Stammend, adj., eredő, származó.
Stammende, das, őselej, eredet.
Stammerbe, der, született örökös.
Stammgeld, das, tőkepénz.
Stammgut, das, ősi jószág; örökös jószág.
Stammhaft, adj., izmos, erős, törzsökös.
Stammhalter, der, törzsök, família törzsöke.
Stammhaus, das, ősiház, famíliaház.
Stammholz, das, épületrevaló fa.
Stammleiter, die, eredeti lajtorja.
Stammler, der, rebegő.
Stammmutter, die, törzsökanya.
Stammregiſter, das, Stammtafel, die, famíliáslajstroma.
Stammſylbe, die, gyökérszótag, törzsökszó.
Stammvater, der, törzsökatya.
Stammwappen, das, familiacímer.
Stammwort, das, törzsökszó, gyökérszó.
Stampfe, die, zúzó kölyű v. pőröly.
Stampfen mit Füßen, bétapodni, letapodni; auf die Erde ſtampfen, tombolni, dobogni, dörömbérezni; durch Stampfen bearbeiten, kölyűzni; oder in Theilchen zertheilen, zúzni, öszvezúzni, széllyelzúzni.
Stampfen, das, tapodás, dobogás; öszve- v. széllyelzúzás.
Stampfer, der, tomboló; széllyelzúzó, öszvetörő.
Stampfmühle, die, kölyüs malom.
Stand, der, das Stehen, állás; feſten Stand haben, jó állásnak lenni; Stand halten, d. i. ſtehen bleiben, megállani, a' helyéből ki nem mozdúlni, meg nem szaladni; zu Stande kommen, tökélletességre menni, meglenni; etwas zu Stande bringen, valamit végre hajtani; ſtatt Verfaſſung, Lage, állapot, kar; ein Haus im guten Stande erhalten, az épületet jó karban tartani; etwas in vorigen Stand ſetzen, valamit régi állapotjába vissza tenni; im Stande ſeyn, etwas zu thun, valamit megtehetni, végbe vihetni; nicht im Stande ſeyn zu bezahlen, nem fizethetni, nem lenni módjának fizetni; außer Stand geſetzt werden, megakadályoztatni; im bürgerlichen Leben, z. B. der ledige Stand, nőtelenség, magános élet, der geiſtliche Stand, a' papi v. egyházi rend; der Ritterſtand, vitézi rang, nemes vitézi rend; daher: ein Mann vom Stande, nemesi rendből való, nemes származású ember; die Stände des Reiches, az ország rendjei.
Standarte, die, lovas zászló.
Standartenjunker, der, zászlótartó.
Standbaum, der, in Pferdeſtällen, rekeszrúd, t. i. az istállóban a' lovak között.
Standesherr, der, földesúr.
Standesherrſchaft, die, földesuraság.
Standesmäßig, adj., ranghoz illő, valakinek rangjához, állapotjához illő; adv. rangjához v. állapotjához képest, rangszerént.
Standesperſon; die, főbb rangú vagy származású személy.
Standfeſt, adj., állandó, állhatatos, erős.
Standgeld, das, álláspénz.
Standhaft, adj., állhatatos, állandó; adv. állandóúl, állhatatosan.
Standhaftigkeit, die, állhatatosság, állandóság.
Standort, der, állóhely, nyugvó v. múlatóhely.
Standpunct, der, álló v. nyugvópont.
Standrecht, das, katonai itélőszék.
Standrede, die, halotti beszéd.
Stange, die, bei Hirſchen, czímer, szar; bei Pferden am Gebiße, állador; gewöhnlich, rúd, pózna, dorong; eine Stange Eiſen, rúdvas; eine Stange Gold, arany rúd; eine Stange Siegelwachs, egy rúd v. szál spanyolviasz; trop. jemanden die Stange halten, valakinek segítségére lenni; bei der Stange bleiben, állhatatosan kitartani vagy kiállani valamit.
Stangeneiſen, das, rúdvas.
Stangenpferd, das, rúdas ló.
Stapel, der, ein Geſtell, worauf etwas ruht, állás, álló, bakláb, bakláboból álló állás, mellyeken hajókat csinálnak; ein Schiff auf den Stapel ſetzen, hajót építni; es vom Stapel laſſen, az új hajót a' vízbe v. tengerbe ereszteni.
Stapelgerechtigkeit, die, Stapelrecht, das, hajó megállítására és árú inditásra való juss.
Stapelplatz, der, ein Ort, der das Stapelrecht hat, árú indítás jussával bíró hely; ſtatt Handelsplatz, vásáros hely.
Stark, adj., dick, mit dem Nebenbegriffe der Stärke, vastag, vaskos; ein ſtarker Mann, vastag, erős iz-

mos ember; ein ſtarker Baum, vastag fa; in Anſehung der Zahl, nagyszámú, számos, p. o. hadisereg, társaság; eine ſtarke Familie haben, nagy családjának lenni; in Anſehung der Zeit, z. B. ein ſtarker Marſch, nagyút; viel Kraft habend, erős, izmos, p. o. test; oder ſt. feſt, erős, p. o. ajtó, vár; trop. z. B. ein ſtarkes Gedächtniß, jó emlékezet, vagy emlékeztető tehetség; von Getränken, erős p. o. bor, sor; beſtig, erős v. nagy p. o. eső, szél, hideg; adv. nagyon, erősen.

Starr, adj., ſteif, merevény, merő; trop. gefühllos, érzéketlen, megmerevedett; adv. merevényen, merőn; megmerevedve.

Starrblind, adj., merővak.

Starre, die, das Starrſeyn, merevedettség.

Starren, merevedni; gefühllos ſeyn, megmerevedni.

Starrkopf, der, nyakas v. makacs ember.

Starrköpfig, adj., nyakas, makacs.

Starrkrampf, der, dermenet.

Starrſinn, der, nyakasság, makacsság.

Starrſucht, die, megátolkodottság.

Statik, die, d. i. Gleichgewichtslehre, testmérték tudománya.

Station, die, állóhely; bei Poſten, egy póstajárás, két német mértföldnyi út; trop. ſt. Amt, hivatal.

Stationgeld, das, póstapénz, t. i. egy póstajárásnyira való vitelért.

Stationsweiſe, adv. postajárásonként.

Statiſt, der, státus tudomány értő; im Theater, némajátszó a' játékszinen.

Statiſtik, die, státus tudománya.

Statiſtiker, der, a' státus tudományában jártas.

Statiſtiſch, adj., statisztikai, státus tudományi.

Statt, die, d. i. Ort, hely; Statt finden, helyet találni, lehető lenni; zu Statten kommen, használni; von Statten gehen, előmenni, szerencsésen folyni; an Kindes Statt jemanden annehmen, valakit fiává v. leányává fogadni; Statt daß er mir danken ſollte, ſchimpft er mich, a' helyett, hogy nekem megköszönné, még inkább szidalmaz.

Statthaft, adj., megálható, helybehagyható, elfogadható, p. o. bizonyság; ſt. gültig, rechtmäßig, helyes, igazságos, törvényes.

Statthalter, der, helytartó, képviselő.

Statthalterei, die, helytartó tanács, die königl. Statthalterei, a' felséges királyi helytartó tanács.

Statthalterſchaft, die, helytartóság.

Stattlich, adj., pompás; vortrefflich, jeles, derék; adv. pompásan, jelesen.

Statue, die, faragott kép, szobor.

Statuiren, annehmen, elfogadni, elhinni valamit; erlauben, megengedni; ein Exempel ſtatuiren an jemanden, példát mutatni v. adni valakin v. valakiben.

Statur, die, termet, állás.

Statuten, die, megállapítás, megállított rendelés, szabás, hozott törvény.

Statutenmäßig, adj., a' törvények szerént megállapított; adv. törvényesen megállapítva.

Staub, der, por.

Staubbehältniß, das, Staubbeutel, der, porhon, porcsék, portok.

Staubboden, der, in den Mühlen, porfenék.

Stauben, porzani.

Stauberde, die, porhanyó föld.

Staubfaden, der, hímszál.

Staubig, adj., poros,

Staubmehl, das, hímpor.

Staubſieb, das, fátyolszita.

Staubweg, der, bei den Blumen, anyaszál a' virágokban.

Staubwirbel, der, porral forgó szél.

Staubwolke, die, porfelleg.

Stauchen, hozányomni, szorítni p. o. a' falhoz; den Flachs oder Hanf ſtauchen, lent v. kendert teregetni, hogy meg száradjon; Waſſer ſtauchen, t. i. ſtemmen, elrekeszteni a' vizet.

Staude, die, csemete, facsák.

Staudengerſte, die, bokros árpa.

Staudengewächs, das, cserje, bige.

Standenſalat, der, bokros v. bigesaláta.

Staudig, adj., cserjés, csemetés, bokros.

Staunen, álmélkodni, bámúlni.

Staunen, das, álmélkodás, bámúlás.

Staupbeſen, der, verő seprő, seprő vessző; den Staupbeſen bekommen, megseprőztetni.

Staupe, die, Ruthe, vessző; ſt. Seuche, ragadó nyavalya, dögleletes nyavalya.

Staupenſchlag, der, seprőzés.

Stechapfel, der, csudafa maszlag, redöszirom.
Stechbahn, die, vívóhely, vívópálya.
Stecheisen, das, szúró vas.
Stechen, szúrni, megszúrni, csípni, mint p. o. a' méh, kígyó; jemanden todt stechen, valakit agyon szúrni; die Sonne sticht, a' nap súgára éget; in Kupfer stechen, rézre metszeni; ein Schwein stechen, leölni a' disznót; mit der Lanze stechen, összecsapni a' lándzsával; eine Karte stechen, elütni a' kártyát; es sticht mich in der Seite, szúrást v. szúró fájdalmat érzek a' mejjemben; in die Augen stechen, szembetünni; in die See stechen, a' tengerre indúlni.
Stechen, das, szúrás, csípés, döfés; in der Brust ꝛc. szúró fájdalom, szegezés, nyílallás.
Stecher, der, szúró, bökő.
Steckbrief, der, nyomozó levél.
Stecken, der, bot; pálcza.
Stecken, act., von spitzigen Körpern, dugni p. o. a' kulcsot a' kulcslyukba; den Braten auf den Spieß stecken, a' pecsenyét a' nyársra felhúzni; ein Ziel stecken, valaki eleibe határt vetni, kiszabni valakinek a' határt; Bohnen oder Erbsen stecken, babot v. borsót rakni, dugdosni v. ültetni; Geld in den Beutel stecken, pénzt tenni az erszénybe; sich in Schulden stecken, adósságba verni magát; jemanden ins Gefängniß stecken, valakit tömlöczbe tenni; viel Geld in etwas stecken, sok pénzt verni valamibe; in Brand stecken, meggyújtani, felgyújtani, p. o. a' házat; neutr. in Noth und Elend stecken, szükségben, nyomorúságban lenni; in Schulden stecken, sokkal adós lenni; stecken bleiben, megakadni, belé v. benne szakadni, p. o. a' beszédbe v. predikáczióba.
Stecken, das, dugás, tevés; megakadás.
Steckenknecht, der, profószinas.
Steckenpferd, das, für Kinder, nádparipa, pálcza ló; ein Steckenpferd reiten, nádparipán v. vesszőn lovagolni; trop. jeder hat sein Steckenpferd, mindennek van egy bálványja, az az valami különös gyönyörüsége.
Steckenpferdreiter, der, nádon v. vesszőn lovagló.
Steckfluß, der, fojtó nátha, fúlasztó nátha.
Steckhusten, der, fojtó v. fúlasztó hurút.
Steckmuschel, die, bíborcsiga.
Stecknadel, die, gombos tő.
Steckrübe, die, karórépa.
Steckreis, der, últetnivaló ág.
Steg, der, auf der Geige, hegedűláb; bei Buchdruckern, kőzfal, hézag; bei Tischlern, heveder; über einen Graben, Bach, gyaloghíd, bürű,palló; Fußsteig, gyalogút.
Stegreif, der, statt Steigbügel, kengyelvas; trop. aus dem Stegreif, hevenyében, minden előrevaló készület nélkül.
Stehen, állani; den ganzen Tag stehen, egész nap állani; von leblosen Dingen, állani, lenni; trop. bei etwas nicht stehen bleiben, valaminél meg nem állapodni; im Wege stehen, akadályára lenni valakinek; es steht noch dahin, bizonytalan a' dolog; hoch am Brete stehen, valakinél nagyon benn lenni; bei jemanden in Gnaden stehen, valakinek kegyelmében lenni; schlecht bei jemanden stehen, semmi becsületének nem lenni valaki előtt; in Zweifel stehen, kételkedni; in Verdacht stehen, gyanús lenni; unter jemanden stehen, valakitől függeni; über jemanden stehen, valakinek parancsolni, feljebb lenni valakinél; zu jemandes Befehlen stehen, készen lenni valakinek parancsolatjára; zu stehen kommen, d. i. kosten, kerülni valamibe; der Sieg kam theuer zu stehen, sok veszteségbe került ez a' győzödelem; gut stehen, d. i. gut lassen, z. B. das Kleid steht ihm (ihr) gut, jól áll neki a' ruha; die Ducaten stehen hoch, nagyon drágák az aranyok; vom Wetterglase, z. B. auf kalt, auf warm stehen, hideget, meleget mutatni.
Stehen, das, állás.
Stehend, adj., álló p. o. víz, katonaság, aufrecht stehen, fennálló; stehenden Fußes, d. i. auf der Stelle, tüstént, nyomban, azonnal.
Stehlen, lopni, ellopni valamit; sich aus dem Hause stehlen, kilopózni v. kilopni magát a' házból; trop. von Schriftstellern, más munkájából lopni v. kiírni valamit.
Stehlen, das, lopás.
Stehler, der, lopó, tolvaj; der Stehler ist so gut, wie der Stehler, az úrgazda a' tolvajjal egy húron pendülnek.

Steif, adj., nicht biegſam, merő, merevény, merevedett; ſt. ſtandhaft, állhatatos, állandó; ſt. gezwungen, erőltetett, mozdúlhatatlan, feszes; adv. z. B. die Hände ſind mir ſteif gefroren, merőn megfagytak az ujjaim; ſt. unverwandt, z. B ſteif jemanden anſehen, merőn nézni valakire; ſtandhaft, állhatatosan es iſt ſteif und feſt bei mir beſchloſſen, erősen és állhatatosan feltettem magamban.

Steife, die, merőség, merevénység, merevedettség; feszesség.

Steifen, megmerevíteni, kifeszesíteni; dick machen, kikeményíteni; ſich auf etwas ſteifen, bízni valamibe, támaszkodni valamire.

Steifheit, die, merőség, merevénység.

Steifleinwand, die, enyves vászon.

Steifmaß, der, aludttéj.

Steig, der, Weg, ösvény, gyalogút.

Steigbügel, der, kengyelvas, kengyel.

Steigen, hágni, menni; hinaufſteigen, felhágni, felfelé menni; heruntersteigen, lelépni v. szállani, lefelé jönni; auf einen Berg ſteigen, felmenni a' hegyre; aufs Pferd, felűlni a' lóra; auf einen Baum, felmászni a' fára; ſich aufwärts bewegen, felmenni, mint p. o. a' rakéta, felemelkedni, mint p. o. a' sólyom; nevekedni, felmenni, t. i. becsére v. árára nézve.

Steigen, das, menés, hágás, felmenés; trop. felemelkedés; nevekedés.

Steigend, adj., hágó, emelkedő, felmenő, nevelkedő.

Steiger, der, felhágó; bányászaltiszt.

Steigern, im Preiſe, feljebbvinni v. feljebb verni valaminek az árát; jemanden ſteigern, valakitől többet kívánni, p. o. házbért.

Steigerung, die, árfelemelés, árfelverés.

Steigriemen, der, kengyelszíjj.

Steil, adj., meredek, p. o. hegy; adv. meredek.

Stein, der, kő, pl. kövek; trop. ein Stein des Anſtoßes, akadály; ſt. Edelſtein, drágakő, im Dambretſpiel, ꝛc. közlegény, kalkulus, a' sakk és ostábla játékban; in Obſtarten, keményg mag, p. o. a' baraczk és szilva magva; eine Krankheit, fövény, t. i. a' vizellő hójagban.

Steinadler, der, havasi v. sárga sas.

Steinalt, adj., igen vén, aggvén, megaggott öreg.

Steinbilz, der, kőgomba.

Steinbock, der, vadkecske; bak (csillagzat).

Steinbrecher, der, kővágó.

Steinbruch, der, kőbánya.

Steinchen, das, kövecske.

Steineiche, die, tölgyfa.

Steinern, adj, kő, kőből való; ſteinerne Gefäße, kőedények.

Steineule, die, huhogó bagoly.

Steinfels, der, kősikla.

Steinflachs, der, kőlen.

Steinfremd, adj., jövevény, egészen idegen.

Steinfrucht, die, csontáros v. keménymagú gyümölcs.

Steingrube, die, kőbánya.

Steingut, das, fejéragyak cserépedény.

Steinhart, adj., igen kemény, kő keménységű.

Steinhauer, der, kővágó.

Steinhaufen, der, kőhalom v. rakás.

Steinig, adj., köves, kövecses.

Steinigen, megkövezni.

Steinigung, die, megkövezés.

Steinkenner, der, köveket ismerő.

Steinklippe, die, kőszikla, kőszál.

Steinkluft, die, kőszálrepedés.

Steinkohle, die, kőszén.

Steinlinde, die, szódokfa, hárfa.

Steinmarder, der, nyest, menyét.

Steinmark, das, fattyúlajték.

Steinmauer, die, kőfal.

Steinmehl, das, kőpor.

Steinmetz, der, kőfaragó.

Steinobſt, das, keménymagú gyümölcs.

Steinöhl, das, kőolaj.

Steinpflaſter, das, kővel kirakott út.

Steinpflaſterer, der, útkirakó.

Steinregen, der, kőeső.

Steinreich, adj., köves, kővel bővelkedő; trop. igen gazdag.

Steinriß, der, kőszikla repedés.

Steinſalz, das, kősó, terméssó.

Steinſammler, der, kőgyüjtő.

Steinſchleifer, der, kőköszörülő.

Steinſchmerz, der, fövenyben szenvedés fövenykín.

Steinſchneider, der, kőmetsző.

Steinſetzer, der, kőrakó.

Steinweg, der, kővel kirakott út.

Steinwurf, der, kőhajtás, kővelhajtás.

Steiß, der, alsel, hátúlj, far.

Steißbein, das, farcsont.

Stellchen, das, helyecske.

Stelle, die, Platz, Ort, hely; seine Stelle behaupten, a' helyét megtartani, azt másnak nem engedni; auf der Stelle, tüstént, nyomban, egyszeriben; trop. eine Stelle im Buche &c., hely, p. o. könyvben, levélben; daher: die Stellen, helyek, mondások; ſt. Amt, Bedienung, hely, hivatal; eine einträgliche Stelle, jó jövedelmü hivatal; die Stelle des Vaters vertreten, attya helyet lenni valakinek.

Stellen, tenni, p. o. valamit az asztalra, állitni, p. o. rendbe a' katonaságot helyheztetni, t. i. állitva tenni v. helyheztetni valamit valahová; ſich ſtellen, állani p. o. az ablakhoz; trop. ſich zur Wehre ſtellen, magát oltalmazni v. védelmezni, ellentállani az erőszaknak; jemanden auf die Probe ſtellen, valakit próbára tenni, megkésértetni; ſt. aufſtellen, z. B. Schlingen ſtellen, hálót, tört vetni; eine Falle ſtellen, lesbe állani; ſich z. B. böſe ſtellen, haragosnak mutatni magát; ſich krank ſtellen, magát betegnek tenni; ſich vor Gericht ſtellen, megjelenni a' törvényszék előtt; einen Bürgen ſtellen, kezest állitni; Soldaten ſtellen, katonákat adni v. kiállitni; einen Andern für ſich ſtellen, mást állitni maga helyet.

Stellen, das, die Stellung, állitás, tevés, helyheztetés; Poſitur, állás, helyheztetés.

Stellmacher, der, kocsicsináló.

Stellvertreter, der, helytartó.

Stelze, die, gamó, mankó.

Stelzfuß, der, mankóláb, faláb.

Stempel, der, (Stämpel), Werkzeug zum Stampfen, kölyü, mozsártörő; das Gepräge, bélyeg, vert v. nyomott jel; der Münzſtämpel, képforma p. o. a' pénzeken; an Blumen, anyaszál.

Stempelamt, das, bélyegező tisztség.

Stempelbogen, der, bélyeges papiros, bélyeges árkus v. iv.

Stempeleinnahme, die, bélyegzés jövedelme.

Stempelgeld, das, bélyegzés' ára v. arra való pénz.

Stempelgeſetz, das, Stempel-Acte, die, bélyegzésről szólló törvény.

Stempeln, bélyegezni.

Stempeln, das, bélyegzés.

Stempelpapier, das, bélyeges papiros.

Stempelſchneider, der, béllyeg metsző.

Steppe, die, puszta, pusztaság, sivatag pusztaság.

Steppen, tűzni, megtűzni, tűzővarrással kivarrni.

Steppſeide, die, sodrott selyem.

Sterbebett, das, halálos ágy; auf dem Sterbebette liegen, haldoklani.

Sterbefall, der, halál, halálos eset.

Sterbeglocke, die, halotti harangszó.

Sterbejahr, das, valaki halálának esztendeje; wo viele ſterben, ollyan esztendő, mellyben sokan halnak.

Sterbekleid, das, hallotti ruha.

Sterbelied, das, halotti ének.

Sterbelíſte, die, holtak lajstroma.

Sterben, halni, meghalni, kimúlni, elköltözni az életből; für das Vaterland ſterben, a' hazáért meghalni; auf dem Schlachtfelde ſterben, a' csatapiaczon elesni; trop. aufhören zu ſeyn, megszünni, elenyészni semmivé lenni; der Ruhm ſeiner Verdienſte wird nie ſterben, az érdemeinek hire soha sem fog elenyészni.

Sterben, das, meghalás, halál; im Sterben, haldokolván.

Sterbensgedanken, die, halálról való gondolatok.

Sterbenskrank, adj., halálos beteg.

Sterbeſtunde, die, halál órája.

Sterbetag, der, halál napja.

Sterblich, adj., halandó, múlandó; adv. halálosan, halálból, p. o. szeretni valamelly személyt.

Sterblichkeit, die, halandóság.

Sterling, der, gew. ein Pfund Sterling, sterling, egy font sterling, mintegy tíz forint.

Stern, der, am Himmel, csillag; ein Fleck an der Stirn mancher Thiere, hold, fejérfolt p. o. a' ló homlokán; im Auge, szemfény; ein Ehrenzeichen, csillag czimer.

Sternanis, der, csillagos badián.

Sternbild, das, csillagzat.

Sternblume, die, gerepcsín.

Sternchen, das, csillagocska.

Sterndeuter, der, csillagmagyarázó.

Sterndeuterei, die, csillagokból jövendölés.

Sternenfeuer, das, a' csillagok világa, tüze.

Sternenhimmel, der, csillagos ég.

Sternenlauf, der, a' csillagok forgása.

Sternförmig, adj., csillagszabású.

Sternhell, adj., csillagos.

Sternklee, der, csillagos lóhere.

Sternkunde, die, csillagvizsgálás tudománya, csillagtudomány.
Sternkundige, der, csillagvizsgáló.
Sternlein, das, csillagocska.
Sternschnuppe, die, csillagfutás, csillagtüzesés.
Sternseher, der, csillagvizsgáló.
Sternseherkunst, die, csillagvizsgálás.
Sternstein, der, csillagkő.
Sternwarte, die, csillagvizsgáló torony.
Sterz, Sterze, Pflugsterze, die, ekeszarv; eine Mehlspeise, stercz, étel neme.
Stets, adv. ft. immer, szüntelen, mindég, mindenkor.
Steuer, das, ft. Steuerruder, kormány a' hajóban.
Steuer, die, adó; die Steuer ausschreiben, adót vetni; ste entrichten, az adót lefizetni.
Steueramt, das, adószedő hivatal.
Steuerbar, adj., adófizető, adózó, adó alatt lévő.
Steuerbeamter, der, adószedő tiszt.
Steuerbord, der, a' hajónak jobb oldala.
Steuerbuch, das, adókönyv, adójegyző könyv.
Steuer-Casse, die, adótár, adó tartó kassza.
Steuereinnehmer, der, adóbészedő, vámos, adószedő.
Steuerfrei, adj., adótól ment nemadózó.
Steuerfreiheit, die, nemadózás.
Steuermann, der, kormányos.
Steuern, d. i. Einhalt thun, ellentállani valaminek, elháritni valamit; einem Uebel, Unglücke steuern, a' gonoszt, a' szerencsétlenséget elháritni v. azt megorvosolni; lenken, regieren, z. B. ein Schiff, kormányozni p. o. hajót; oder ft. segeln, hajózni, evezni; beitragen, z. B. den Armen, adni, adakozni p. o. a' szegényeknek; eine Abgabe entrichten, adózni, adót fizetni; sich steuern, d. i. sich stützen, valamire támaszkodni.
Steuern, das, die Steuerung, adózás; des Schiffes, kormányozás; des Uebels, elhárítás.
Steuerregister, das, adólajstrom.
Steuerrest, der, az adó hátralevő része.
Steuerruder, das, kormány, kormánylapát; das Steuerruder führen, a' kormányt tartani; trop. das Steuerruder des Staates führen, a' köztársaságot kormányozni; am Steuerruder sitzen, az ország kormányozása körül lenni, v. foglalatoskodni.
Steuerschein, der, adóról szólló bizonyság.
Steuerverwalter, der, adószámtartó.
Steuerwesen, das, adózás dolga.
Steyerisch, adj., stájerországi.
Steyermark, das, Stájerország.
Stich, der, mit einem Messer, szúrás, bökés; der Schlange, kigyócsípés; mit der Nadel, tőöltés; trop. z. B. das gibt mir einen Stich ins Herz, ez keresztül veri a' szivemet; keinen Stich sehen können, egy ötést sem látni, semmit sem látni; jemanden im Stich lassen, elhagyni valakit; ft. Stichrede, vagdaló v. fulánkos szó; jemanden einen Stich geben, vagdalódzni t. i. szóval; im Kartenspiele, ütés a' kártyajátékban; ft. Kupferstich, rézre metszett kép; der Wein hat einen Stich, a' bor ecsedezedni kezd.
Stichblatt, das, markolat ellenző.
Stichelei, die, vagdalódzás, szóvalváló vagdalás.
Sticheln, sértegetni, szóval vagdalni valakit, vagdalódzni, szúrni.
Stichelrede, die, vágás, vagdalódzás, sértegetés.
Stichelwort, das, vágás, vagdalószó, sértőszó.
Stichweise, adv. szúrva.
Stichwunde, die, szúrásból lett seb, szúrt seb.
Sticken, kivarrni mesterségesen, hímezni; ein gesticktes Kleid, kivarrott v. hímmel varrot köntös.
Sticken, das, kivarrás, hímvarrás.
Sticker, der, hímvarró.
Stickerei, die, hímezés, kivarrás.
Stickerinn, die, hímvarroné.
Stickerkunst, die, hímvarrás mestersége.
Stickfieber, das, fojtóhideglelős.
Stickfluß, Stickhusten, der, fojtóhurut v. keh.
Stickwerk, das, hímezett munka.
Stieben, repülni; hervorstieben, kiszökni; auseinander stieben, szélyelfutni.
Stiefältern, die, mostoha szülék.
Stiefbruder, der, mostoha testvér t. i. bátya v. öcse.
Stiefel, der, sárú, németcsizma.
Stiefelknecht, der, csizmavető.

Stiefeln, ſich, saruját v. csizmáját felhúzni; daher: **geſtiefelt**, sarús.
Stiefgeſchwiſter, die, mostoha testvérek.
Stiefkind, das, mostohafiú, mostohaleány.
Stiefmutter, die, mostoha anya.
Stiefmütterlich, adj., mostohaanyai; trop. mostoha; adv. mostohául.
Stiefſchweſter, die, mostoha leánytestvér, t. i. néne, húg v. öcse.
Stiefſohn, der, mostohafiú.
Stieftochter, die, mostohaleány.
Stiefvater, der, mostohaatya.
Stiege, die, grádics.
Stiegliz, der, tenglicz.
Stiel, der, an Blumen ꝛc., kocsán, nyél, tőkocsán; am Hammer ꝛc., nyél, nyele valaminek, p. o. kalapács- kés- fejszének nyele.
Stielen, nyelet csinálni belé v. valaminek.
Stier, adj., ſtarr, merő; adv. merőn, p. o. ránézni.
Stier, der, bika; ein junger, tinó, v. ökörborjú; ein Sternbild, bika nevű csillagzat.
Stierchen, das, bikácska.
Stierförmig, adj., bikaformájú.
Stiergefecht, das, bikaviadal.
Stift, der, zum Schreiben, író v. rajzoló perczek; an einem Werkzeuge, czövek, szeg; die Spitze, hegye valaminek; Stumpf, z. B. von einem Zahne, gyökér hegye p. o. a' fognak.
Stift, das, ſt. Vermächtniß, hagyományi intézet; ſt. Bisthum, püspökség, püspöki szerszemény; daher **Stiftsgebiet**, püspökség, püspöki birtok; **Erziehungsanſtalt**, die, nevelő intézet.
Stiften, szerezni, intézetet tenni, valami eránt, fundálni; alapítni p. o. klastromot v. állítni fel; def. ſt. veranlaſſen, z. B. einen Krieg ſtiften, hadat indítni; Freundſchaft ſtiften, barátságot szerezni; Frieden ſtiften, békességet szerezni.
Stiften, das, szerzés felállítás.
Stifter, der, szerző, szerzője, szerzőoka valaminek; Friedensſtifter, békességszerző; eines Vermächtniſſes, állító, fundáló.
Stifterinn, die, szerzője, felállítója valaminek.
Stiftiſch, adj., püspöki, papi.
Stiftsamt, das, püspöki jövedelmek tisztsége.
Stiftsbrief, der, szerző oklevél.
Stiftsdame, die, apácza klastromi főszemély.
Stiftsfräulein, das, apácza klastromban neveltető kisasszony.
Stiftsherr, der, kanonok.
Stiftshütte, die, szövetség sátora (a' zsidóknál).
Stiftskirche, die, főtemplom, püspöki templom.
Stiftung, die, das Stiften, szerzés, felállítás, fundálás; eine Anſtalt, intézet p. o. nevelő intézet; Vermächtniß, fundáczió, hagyományi intézet, testamentom.
Stiftungsbrief, der, hagyományi oklevél.
Stiftungsmäßig, adj., a' fundátornak v. alapitónak értelme szerént való,
Stiftungstag, der, a' felállítás v. fundálás napja.
Stilet, das, gyilog, handzsár, tőr.
Still, adj., ruhig, csendes, p. o. idő, éjtszaka; lassu, p. o. víz; ruhig, nyúgodalmas, csendes p. o. tenger; nicht redend, hallgató, csendes, p o. ember; adv. ſtill halten, megállani; ſtehe ſtill! megállj! — ſtill ſitzen, a) egy helyben ülni, b) csendesen ülni, c) hallgatni; ſtill halten, a) nem mozogni v. mozdúlni, b) megállani, megállapodni; ſtill weinen, magában siránkozni; ſtill ſtehen, megállani; ſtill leben, csendes magánosságban élni.
Stille, die, csendesség; in der Stille, csendességben, minden lárma v. zörgés nélkül; hallgatás; trop. die Stille der Seele, a' léleknek csendessége.
Stillen, elállítni, megállítni, p. o. a' vérfolyást; lecsendesítni, elnyomni p. o. a' lázzadást; enyhíteni p. o. a' fájdalmat; den Durſt ſtillen, csilapítni, eloltani a' szomjúságot; die Begierden, kielegíteni kívánságait; ein Kind ſtillen, szoptatni, megszoptatni a' kisdeded.
Stillſchweigen, hallgatni.
Stillſchweigen, das, hallgatás.
Stillſchweigend, adj., hallgató, néma, p. o. megegyezés; adv. hallgatva, hallgatással.
Stillſtand, der, das Stillſtehen, z. B. der Sterne, megállás, megállapodás, p. o a' csillagok megállása; der Gerichte, törvényszünet; der Waffen, fegyvernyugvás; Stillſtand machen, d. i. inne halten, megállapodni; Stillſtand des Handels, a' kereskedés megszűnése, elakadása.

Stillung, die, z. B. des Blutes, a' vérfolyás elállítása; st. Dämpfung, lecsillapítás, enyhítés, szüntetés; megnyugtatás, lecsendesítés.

Stimmchen, das, szócska, hangocska.

Stimme, die, ein Laut organischer Körper, d. i. der Menschen und Thiere, szó; die Stimme des Löwen, az oroszlán szava v. ordítása; trop. von unorganischen Körpern, z. B. des Donners, a' menydörgés harsogó dördülése; der Trompete, a' trombita harsogása v. szava; in der Musik, hang, hangzat, szó, t. i. a' muzsikában, az éneklésben; eine gute Stimme haben, jó hangjának, szép v. kellemetes szavának lenni; Discant-, legfelső v. diskánt hang; Alt-, felső hang; Tenor-, közép hang; Baß Stimme, mélyhang; das mit Noten beschriebene Papier, hang, hangkóta; die Stimme der Natur, a' természet szava, ösztöne v. unszolása; das Votum, szó, akarat, voks; seine Stimme geben; a) mündlich, kimondani akaratját; b) schriftlich, írásba adni akaratját; c) für jemanden, für etwas; valakire v. valamire voksolni, mellette fogni valaminek; das Stimmrecht, voksolásravaló juss.

Stimmen, act. z. B. ein musikalisches Instrument, feligazítni v. felhangozni a' muzsikát v. a' muzsika húrjait; trop. jemanden für eine Sache stimmen, valakit a' maga részére megnyerni; für etwas gestimmt seyn, valamely dolgot pártolni; gleich gestimmt seyn, egy gondolaton v. vélekedésen lenni: neutr. hangot adni, hangzani; trop. zusammen-, übereinstimmen, összeegyezni a' hangoknak; sein Votum geben, értelmét, akaratját kimondani; für jemanden stimmen, valakire voksolni.

Stimmen, das, des Clavirs, a' klavír feligazítása, felhangozása; das Votiren, voksolás.

Stimmer, der, muzsika igazító.

Stimmhammer, der, húrigazító kalapács v. kulcs, húrtekerőkalapács.

Stimmmeister, der, muzsikahangozó.

Stimmrecht, das, voksolása jussaa, voksolásravaló juss.

Stimmung, die, der Seele, indúlat; nach etwas, alkalmaztatás valamihez; des Clavirs, der Orgel, a' klavír, az orgona feligazítása, egyeztetése, hangegyeztetése.

Stinkbaum, der, büdösfa; dögfa.

Stinken, büdös lenni; nach etwas, ollyan büdös lenni, mint — v. valami búzú lenni.

Stinken, das, büdösség, büdösítés.

Stinkend, adj., büdös, büzös; stinkend werden, megbüdösödni; stinkend faul seyn, büdös lenni; adv. stinkend faul seyn, ollyan rest lenni, mint a' dög.

Stinkthier, das, görény.

Stinkstein, der, büzkő.

Stipendium, das, ösztön fizetés.

Stirn, Stirne, die, homlok; die Stirn bieten, ellent állani, ellene szegezni magát; runzeln, ráncba szedni a' homlokát; trop. die Vorderseite, eleje, homloka, arczulatja valaminek.

Stirnband, das, homlokkötő.

Stirnbein, das, homlokcsont.

Stirnbinde, die, pintlihomlok szorító.

Stirngegend, die, homlok környéke.

Stirnhöhle, die, homlok öblöke.

Stirnlocke, die, homlok hajfürtje.

Stirnmuskel, die, homlok szálas húsa.

Stirnriemen, der, der Pferde, üstöknyomtató, szijből a' lófején.

Stirnschmuck, der, homlokkötő, asszonyi ékesség.

Stocker, der, fogvájó, fogpiszkáló.

Stochern, z. B. in den Zähnen, a' fogait vájni, piszkálni; in Speisen, az ételben duzkálni.

Stock, der, eines Gewächses, derék, törzsök; einer Pflanze, bokor, plántabokor, Nelkenstock, egy bokor szegfü, egy tő szegfü; Weinstock, szőlőtő; von einem Baum, tuskó, törzsökdarab; zum Schlagen, bot, pálcza; in Gefängnissen, gerenda; zu Almosen, persely, tőke; bei einem Hause, emelet, kontignáczio.

Stockband, das, pálczakötő.

Stockblind, adj., merő vak, csupa vak.

Stockdumm, adj., buta, ostoba.

Stocken, aufhören sich zu bewegen, megakadni, elakadni, mint a' vis a' vér a' kerengésben; trop. das Geld stockt, a' pénz forgása akadoz; die Handlung stockt, a' kereskedésnek nincs divatja; im Reden stocken, akadozni a' beszédben; vor Furcht stocken, féltében akadozni, rebegni; von der Nässe verderben, nedvesség

miatt elromlani, elrothadni, megpállani; von flüſſigen Körpern, dick werden, megaludni, mint p. o. a' téj, kocsonya, vér, ée.

Stocken, das, elakadás, megakadás; ins Stocken gerathen, megakadni, elakadni; im Reden, akadozás, rebegés; p. B. der Milch, megalvása a' téjnek, 's a' t.

Stockend, adj., rebegő, akadozó; adv. rebegve, akadozva.

Stockerbſe, die, mezei borsó.

Stockfiedel, die, karbegedű.

Stockfinſter, Stockdunkel, adj., egészen setét.

Stockfiſch, der, tőkehal; ostoba.

Stockfleck, der, nedvesség, v. állás miatt esett folt.

Stockfremd, adj., egészen idegen, jövevény.

Stockhaus, das, tömlöcz, fogház.

Stockig, adj., pállott, nedvesség miatt elromlott.

Stockknopf, der, pálczafej, t. i. csontból, érczből; pálczagomb.

Stocklaterne, die, nyeles lámpás.

Stockmeiſter, der, tömlöcstartó.

Stocknarr, der, múlattató bolond.

Stockprügel, die, p. B. bekommen, pálczával megverettetni, megbotóztatni.

Stockroſe, die, mályvarózsa.

Stockſchilling, der, botozás, megbotozás, kalodába vagy deresbevaló megcsapattatás.

Stockſchlag, der, pálczaütés; Stockſchläge bekommen, verést kapni pálczával vagy bottal.

Stockſchnupfen, der, rekedő nátha.

Stockſteif, adj., igen merő, feszes mint a' bot.

Stockſtill, adj., némán hallgató, igen csendes.

Stockung, die, p. B. des Blutes, a' vér vagy nedvesség dugúlása; des Handels, a' kereskedés megcsökkenése, elakadása, szorúlása.

Stockwerk, das, emelet, kontignáczió az épületben; das obere Stockwerk, felső emelet t. i. a' házban vagy épületben.

Stockzahn, der, zápfog, utólsó zápfog.

Stöberig, adj., p. B. Wetter, fergeteges, havazó idő.

Stöbern, havasni, szállingósni; es ſtöbert, havaz az idő, hó szállingózik; ſt. ſuchen, keresgélni, keresgélve felhányni.

Stöberwetter, das, fergetek, havazó idő; es iſt ſtöberig, fergeteges idő van, a' szél hordja a' havat.

Stöckchen, das, pálczácska; ſ. Stämmchen, a) von Bäumen, kis tuskó; b) von Pflanzen, kis bokor vagy tő plánta.

Stöckel, der, lábbeli sark.

Stöcken, kalodába vagy deresbe tenni.

Stöckiſch, adj., nyakas, makacs.

Stöhnen, sohajtozni, nyögni, mint a' beteg.

Stöhnen, das, sohajtás.

Stöpſel, Stöpſel, der, dugó, dugasz.

Stören, háborítni, háborgatni p. o. valakit dolgában; die Ruhe ſtören, a' csendességet megháborítni; oder ſ. verhindern, akadályoztatni; ſich nicht ſtören laſſen, dolgát folytatni, nem ügyelni semmire; alles herumwerfen, hányni vetni, felforgatni p. o. könyveket.

Stören, das, háborgatás, megháborítás.

Störer, der, Störerinn, die, háborító, háborgató; des Friedens, der Ruhe, békesség, csendesség háborító.

Störung, die, megháborítás; hátráltatás.

Störrig, adj., nyakas, makacs.

Störrigkeit, die, nyakasság, makacsság.

Stößel, der, mozsártörő.

Stößer, der, ein Menſch, der ſtößt, törő, a' ki apróra tör valamit; Stößel, törő kölyű.

Stößig, adj., öklelős.

Stoff, der, ein gewirkter Zeug, virágos szövevény, szövet; wollener, ſeidener Stoff, gyapjú vagy selyem szövet vagy materia; Stoff zum Reden, oder Schreiben, beszédre vagy írásravaló materia; Urſache, Anlaß, okindító ok, alap, miség; Stoff haben, bekommen, indító okának vagy alapjának lenni valamire; Stoff zum Lachen, ok a' nevetésre.

Stoffen, adj., materiából való, materia.

Stolgebühren, die, papi szolgálattétel bére.

Stolle, die, die Wecke, hosszúkás szemlye, repedt szemlye.

Stollen, der, am Bette, ágyláb; ſ. Sprietze, támasz; im Bergbau, bányacsaterna.

Stolpern, botlani, el-vagy megbotlani.
Stolpern, das, botlás, megbotlás.
Stolz, adj., erhaben, prächtig, pompás, p. o. palota; ſich ſeiner Vorzüge bewußt, kevély, büszke, kényes; ſtolz ſeyn, kevélykedni, kevély lenni; ſtolz werden, elkevélyedni, elkényesedni; adv. kevélyen, p. o. felelni.
Stolz, der, kevélység; im böſen Sinne, felfúvalkodás.
Stolziren, kevélykedni, rátartani magát.
Stopfen, dugni, bédugni, megtömni valamit, belétömni valamit valamibe; eine Pfeife Toback ſtopfen, egy pipa dohányt tölteni; geſtopft voll, megtöltött, töltött, tömve tele; trop. jemanden das Maul ſtopfen, bédugni valakinek a' száját; ſt. mästen, z. B. Gänſe ſtopfen, lúdakat tömni vagy hizlalni; ein Loch in einem Zeuge ſtopfen, bekötni, bévarrni a' lyukat, beszőni tővel; von Speiſen, szorítni a' hasat, mint némelly ételek, (veres bor) szorúlást csinálni.
Stopfen, das, tömés, megtömés; Mästen, hizlalás; hasszorúlás.
Stopfend, adj., szorító p. o. ételek, orvosságok.
Stopfer, der, ſt. Mäſter, hizlaló, tömő p. o. lúdtömő; ſt. Pfropfsreis, oltóág, ültetnivaló ág.
Stopfnadel, die, lyúkbévarró tő.
Stopfwachs, das, Vorwachs, sonkolykenyér a' lépben.
Stoppel, der, tarló.
Stoppelfeld, das, tarlós föld.
Stoppeln, z. B. Aehren, tarlózni, kalászokat szedni.
Stoppeln, das, tarlózás.
Storch, der, gólya, eszterág, czakó.
Storchſchnabel, der, gólya orr; Pflanze, daruorrfü; ein Inſtrument für Zeichner, rajzoló gólyaorr, másoló rajzmív; ein Brennetſen, hajegető csiptetővas; ein Hebewerkzeug, emelőmív.
Stoß, der, taszítás, döfés; einen Stoß beibringen, megtaszítni, megdöfni; der Stoß des Windes, a' szél erőszaka, dühe; ſt. Haufen, rakás, halom; ein Stoß Holz, egy rakás fa, két öl fa.
Stoßdegen, der, koszperd.
Stoßen, act. taszítni, buktatni; mit dem Fuße, megrúgni; mit den Hörnern, öklelni; zu Boden, földhöz vágni; v. csapni; über den Haufen, felbuktatni vagy taszítni; aus dem Hauſe, kivetni a' házból; Pfeffer ſtoßen, borsot törni; ſich an etwas ſtoßen, megütődni valamiben, megütközni valamin; zuſammen ſtoßen, összevagy egymáshoz értetni; neutr. auf etwas ſtoßen, valamire ütődni; in die Trompete ſtoßen, a' trombitába fújni; mit dem Schiffe ans Land ſtoßen, a' hajót a' parthoz kiállítni; vom Lande ſtoßen, elevezni a' parttól; zu jemanden ſtoßen, valakihez ütődni; auf Schwierigkeiten ſtoßen, nehézségre találni vagy akadni.
Stoßen, das, ütődés, csapódás; döfés, szúrás.
Stoßgebeth, das, fohászkodás.
Stoßvogel, der, levegőben ragadozó madár, p. o. héjja, kánya.
Stoßung, die, szúrás, döfés.
Stoßweiſe, adv., szúrva, döfve; wie der Wind, neki rugtatva, szaggatva.
Strack, oder Stracks, adv. egyenesen; tüstént, egyben.
Strähne, Strähne, die, motring, t. i. czérna v. fonal.
Sträuben, felborzasni a' hajat, felborzasztani a' tollait; berzenkedni; ſich, ellent állani, ellene szegezni magát.
Sträuben, das, berzenkedés; ellene berzenkedés.
Sträubig, adj., borzas.
Sträuchlein, das, bokrocska.
Sträußchen, das, bokrétácska.
Strafbar, adj, büntetésre méltó; gonosz, rossz, gonosz.
Strafbarkeit, die, büntetésre méltó cselekedet.
Strafe, die, wegen etwas, büntetés; am Leibe, testi fenyiték; am Leben, életvesztés; Strafe leiden, a' büntetést kiállani; Geldſtrafe, bírság, pénzrebüntetés.
Strafen, büntetni, megbüntetni; megfenyitni, p. o. a' gyermeket.
Strafen, das, büntetés, fenyiték.
Straffällig, adj., büntetésre méltó, büntetést érdemlő, bünös.
Straffälligkeit, die, bünösség.
Strafgeld, das, bírságpénz.
Strafgerechtigkeit, die, büntető igazság.
Strafgericht, das, itélőszék, Isten itélő széke.
Strafgeſetz, das, büntető törvény.

Strafflos, adj., büntelen, büntelet-len.
Straflosigkeit, die, büntelenség.
Strafpredigt, die, fenyítő predikáczió.
Strafurtheil, das, büntető itélet.
Strafwürdig, adj., büntetésre méltó.
Strahl, der, des Blitzes, villám, villámlás; der Sonne, sugár; von Waſſer, vízről visszaverődő sugár; trop ein Strahl der Hoffnung, reménység sugára, csekély reménység.
Strahlen, sugározni.
Strahlen, das, sugárzás.
Strahlenbrechung, die, sugártörődés, visszaverettetés.
Strahlenlicht, das, sugár világosság.
Strahlig, adj., sugáros.
Strampeln, doborogni.
Strampfen, toporogni, a' lábival a' földet verni, topogni, dobogni, tombolni a' lábaival.
Strampfen, das, topergás, tombolás.
Strand, der, part, tengerpart.
Stranden, megfenekleni a' part felé, a' partra kiverettetni és-ot fennakadni.
Strandfiſch, der, parti hal.
Strandgerechtigkeit, die, partok ügyeit elintéző itélőszék.
Strandherr, der, part ura.
Strandläufer, der, libucz, hibicz.
Strandung, die, megfenekletett vagy partra kivettetett hajó.
Strang, der, istráng, kötél.
Strangulíren, megfojtani, megszinegezni.
Strangulirung, die, megfojtás.
Strangurie, die, vizellet felakadás.
Strapaze, die, nyüg, nyughatatlanság, faradtság.
Strapaziren, fáraszani, nyughatatlankodni.
Straße, die, Weg, út, kocsiút; Gaſſe, útsza; Meerenge, szorostenger, tengerszorulat.
Straßenaufſeher, der, felvigyázó az útakra.
Straßenbereiter, der, útakat vizsgáló t. i. lovon.
Straßenpflaſter, das, útkirakás.
Straßenraub, der, haramiaság, úton álló tolvajság.
Straßenräuber, der, úton álló tolvaj, haramia.
Straßenräuberei, die, haramiaság.
Straßenräuberiſch, adj., haramiai; adv. haramia módra, zsiványúl.
Straßenzoll, der, útvám.
Strauch, der, cserje, bige, bokor; Roſenſtrauch, rózsa bokor.
Strauchdieb, der, útonálló tolvaj, zsivány.
Straucheln, eig. botlani, botorkázni; uneig. hibázni, megbotlani.
Straucheln, das, botlás, megbotlás.
Strauchig, adj., cserjes.
Strauchwerk, das, csalitos, bokros hely.
Strauß, der, der Vogel, strucz, struczmadár; ſt. Kampf, küzdés; Buſch, auf dem Kopfe der Vögel, búb, konty a' madarak fején; auf Kräutern, buga, ágbog; Blumenſtrauß, bokréta, virágbokréta.
Strebe, die, oszlop, gyámol, ellentállás.
Strebepfeiler, der, gyámoloszlop vagy támasz.
Streben, törekedni, iparkodni, igyekezni valamire; nach Lob ſtreben, dícséretet vadászni; nach dem Throne ſtreben, az országot a' koronát elnyerni törekedni.
Streben, das, törekedés, iparkodás, igyekezet.
Strecke, die, Raum, köz, térhely darabföld, távolyság; eine Strecke weit, jó darabig, jó darab földnyire; Gegend, tájjék.
Strecken, dehnen, kinyújtani, terjeszteni; ſich, kinyúlni, terjedni, kiterjedni; trop. die Waffen ſtrecken, lerakni a' fegyvert; ſich ergeben, megadni magát.
Streich, der, Schlag, Hieb, csapás, vágás, ütés; auf einen Streich, egy vágásra vagy csapásra; ſt. Kunſt, List, csalárdság, gazság, ravaszság; einen Streich ſpielen, valamelly csalárdságot vagy gazságot követni el; Poſſen, pajkosság; ein boshafter Streich, gaz cselekedet; dumme Streiche, oztobaságok; tolle Streiche, esztelenségek, balgatagságok.
Streicheln, czirógatni, czirókálni, símogatni.
Streicheln, das, czirókálás; símogatás.
Streichen, neutr. z. B. der Wind, die Luft ſtreicht, a' szél, a' levegő szabadon járja; als ein Herumſtreichender, kóválygani, kóborolni; wie verſchiedene Zugvögel, suhanni, repülni valamerre, repdesni; ſt. berühren, z. B. an die Wand ſtreichen, meg-

illetni, sodorni, súrolni p. o. a' falat; trop. ſich, bakzani, mint a' farkas, róka; ivni, mint a' halak; act. simítni, simogatni p. o. kézzel valamit; die Segel, a' vitorlát bévonni; das Geſicht, valaki orczáját czirógatni; Butter auf das Brod, vajat kenni a' kenyérre; das Getreide im Scheffel, elcsapni az életet a' tetést töltött vékán; Ziegel, téglát vetni; Lerchen, hálóval keríteni a' pacsirtákat; mit Ruthen ſtreichen, d. i. ſchlagen, valakit vesszővel megverni; das Meſſer, a' kést megfenni az aczélhoz; die Saiten, a' hegedűt húzni vagy próbálgatni a' húrjait a' vonóval; geſtrichene Noten, vonásos, összekötött, szapora kóták; ſ. ausſtreichen, letörleni, kitörleni.

Streichen, das, simogatás, czirógatás; kóborlás, kóválygás.

Streichfiſch, der, ívóhal.

Streichgarn, das, pacsirta vagy pipiskefogó háló.

Streichholz, das, csapófa, küllő.

Streichnetz, das, húzóháló.

Streichſtein, der, próbakő.

Streichung, die, járás, menés; fúvás; czirókálás; megilletés, súrolás; bakzás; lebocsátás, a' vitorla lebocsátása, p. o. tiszteletből valaki előtt.

Streichvogel, der, vándormadár, költözőmadár.

Streichzeit, die, bakzás ideje; madárvándorlás ideje őszszel; zum Lerchenfange, pipiskefogás ideje.

Streif, Streifen, der, sujtás, nyiredék, hosszúra vágott darab; Vertiefung, keskeny darab p. o. föld; ein Stückchen, foszlány darabka.

Streifen, act. csíkolni, megcsíkolni; daher, geſtreift, csíkos, vesszős; die Haut abziehen, a' bőrét lehúzni, lenyúzni; das Laub, a' leveleit lefosztani, lesúrolni: neutr. érdekleni, súrolni, sodorni; die Kugel hat den Kopf geſtreift, a' golyóbis a' fejét súrolta; herumſtreifen, járni t. i ide 's tova, portyászni mint a' katonák, szaguldozni.

Streifen, das, von Truppen, portyázás, szaguldozás; das Herumſtreifen, kóborlás.

Streifer, der, portyázó, szaguldozó katona.

Streiferei, die, portyázás, szaguldozás.

Streifig, adj., vesszős, csíkos, sujtásos.

Streifſchuß, der, sodró lövés.

Streifung, die, megilletés, érdekléd, sodrás; portyázás, lefosztás.

Streifwunde, die, könnyű seb, bőrsúrolás, bőrlesodrásból esett seb.

Streifzug, der, portyázás, szaguldozás.

Streit, der, mit Worten und Waffen, perlekedés, villongás, viadal, harcz, csata, csetepaté; ein gelehrter, penna csata, tudósok közt való csata, vetekedés; vor Gericht, per, perlekedés; der Streit wider die Leidenſchaften, az indúlatoskodások ellenvaló tusakodás; der Streit der Pflichten, a' kötelességek összeütközése.

Streitart, die, dárda.

Streitbar, adj., hadakozó, hadratermett; vitéz p. o. valamelly nemzet.

Streitbarkeit, die, hadratermettség; vitézség.

Streiten, mit Worten und Waffen, perleni, vetekedni, perlekedni szóval; vívni, viaskodni, tusakodni harczolni; vor Gericht, perlekedni valakivel t. i. a' törvényszék előtt; ſ. zanken, veszekedni, czivódni.

Streiten, das, vivás, viaskodás, perlekedés.

Streiter, der, vivó, viaskodó, tusakodó.

Streitfrage, die, vitató kérdés.

Streitgenoß, der, bajtárs.

Streithahn, der, viaskodó kakas; harczos vagy bajnok libucz.

Streithammer, der, buzgány, csákány.

Streithandel, der, per, villongás.

Streithengſt, der, hadiló.

Streitig, adj., worüber geſtritten wird, per alatt lévő, kétséges; etw. ſtreitig machen, nem engedni valakinek valamit; ſtreitig werden, összvekapni valamin; zweifelhaft, kétséges, bizonytalan, kérdésben forgó.

Streitigkeit, die, per, perlekedés t. i. szóval; kétséges volta valaminek.

Streitkolbe, die, buzgány.

Streitkräfte, die, hadierő.

Streitſache, die, perbéli vagy per alatt lévő dolog.

Streitſchrift, die, perlő irás.

Streitſucht, die, perkeresés, harczravágyás.

Streitſüchtig, adj., perkereső, harczravágyó.

Streitwagen, der, vivókocsi.

Streng, adj., fanyar, mint az éretlen gyümölcs; eine strenge Kälte, kemény, kegyetlen hideg; genau, pünctlich, pontos, szoros, p. o. engedelmesség; unerbittlich, kemény p. o. bíró, atya; ein strenges Urtheil, kéméletlen ítélethozás vagy megitélés; adv. p. B. streng leben, szigorúan élni; sorgfältig, szorosan, keményen; kéméletlenül.

Strenge, die, des Winters, a' télnek kemény volta; pontosság; mit Strenge, szorosan; kéméletlenség, keménység.

Streu, die, fürs Vieh, alom, alam, marhák alá vetett szalma; szalmából vetett ágy.

Streubüchse, die, porsótartó.

Streuen, hinteni, szórni; Salz auf etwas, sóval béhinteni valamit vagy béosúni.

Streuen, das, hintés, szórás.

Streupulver, das, béhintő porszer.

Strich, der, p. B. Bogenstrich, húzás p. o. a' hegedűvonóval; mit der Feder ꝛc., línea, húzás, vonás, p. o. pennával, krétával, ecsettel; prov. einen Strich durch die Rechnung machen, valaki reménységét sémmivé tenni; das Probiren, p. B. vom Silber, próbavonás; der Vögel, a' madarak elköltözése vagy visszatérése; ein Landstrich, darabföld, tartomány; Gang, Weg, út, menés, járás; in einem Striche weg, egy húzomban.

Strichelchen, das, vonásocska.

Strichregen, der, pásztás eső, róta eső.

Strichvögel, die, fótonként járó madarak.

Strichweise, adv., fótonként, pásztánként, pasztáson.

Strick, der, kötél, kötel; mit einer Schlinge, hurok, tör; zum Hängen, zsineg.

Strickbeutel, der, kötőerszény v. zacskó.

Strickchen, das, kötelecske, zsinegecske.

Stricken, kötni, tőkkel kötni, p. o. harisznyát.

Stricker, der, kötő férjfi.

Stickerinn, die, kötő t. i. leány, asszony.

Strickleiter, die, kötéllajtorja.

Stricknadel, die, kötőtő.

Strickstrumpf, der, kötött harisznya.

Strickstunde, die, kötőóra.

Strickwerk, das, kötött munka.

Strickzeug, das, kötőszerszám.

Striegel, die, vakaró, lóvakaró.

Striegeln, p. B. ein Pferd, a' lovat megvakarni.

Striegeln, das, lóvakarás.

Striemchen, das, vesszőhely, ütés helye; ein Närbchen, sebhelyecske.

Strieme, die, von einer Ruthe, vesszőcsapas helye, veréshely; sebhely; csík, vesszö a' matérián.

Striemig, adj., vesszőhelyes; csíkos.

Striezel, der, ein Gebäck, vetélőszemlye, vetélő forma szemlye.

Strippe, die, Strupfe, csizmalúszó bőrből vagy galandból.

Strittig, adj., peres.

Strobel, die, der Tannzapfen, fenyőtobos.

Stroh, das, szalma.

Stroharbeit, die, szalmából készült munka.

Strohband, das, szalma pántlika; szalmakötel.

Strohbett, das, szalmaágy.

Strohbund, der, szalmacsutak.

Strohdach, das, szalmafedél, szuppfedél.

Strohdecke, die, szalmatakaró.

Strohern, adj., szalma, szalmából-való.

Strohfarbe, die, szalmaszín.

Strohfarben, **Strohfarbig**, adj., szalmasinű.

Strohfeuer, das, szalmatűz.

Strohgelb, adj., szalmaszínű.

Strohhalm, der, szalmaszár.

Strohhütte, die, szalmakunyhó.

Strohhut, der, szalmakalap.

Strohkranz, der, szalmakoszorú.

Strohmann, der, szalmaváz.

Strohmatte, die, szalmatakaró, szalmagyékény.

Strohmist, der, szalmaganéj.

Strohsack, der, szalmazsák.

Strohschab, der, kévo, szupp.

Strohseil, das, szalmakötél.

Strohteller, der, szalmatányér, tálalávaló.

Strohwisch, der, szalmacsutak.

Strohwitwe, die, ura elutazott asszony.

Strom, der, der Lauf eines flüssigen Wassers, folyás, folyamat; ein stark strömender Fluß, folyóvíz, sebes folyóvíz; trop. st. Heftigkeit, sebesség, erőssak árja, valaminek.

Strömen, sebesen folyni, áradva folyni.
Strömen, das, die Strömung, sebes folyás, ár, áradas.
Stromweise, adv., patakonként.
Strophe, die, vers, egy vers.
Strophenweise, adv. versenként.
Strotzen, von etwas, duzzadni, felduzzadni, feldagadni p. o. valamitől; trop. st. voll, angefüllt seyn, tele lenni, bővelkedni valamivel.
Strotzen, das, duzzadás.
Strotzend, adj., duzzadó, dagadó.
Strudel, der, örvény.
Strudel, die, rétes.
Strümpfchen, das, harizsnyácska.
Strumpf, der, pl. die Strümpfe, harizsnya.
Strumpfband, das, harizsnyakötő.
Strumpfstricken, das, harizsnyakötés.
Strumpfstricker, der, harizsnyakötő férfi.
Strumpfstrickerinn, die, harizsnyakötő leány vagy asszony.
Strumpfwirken, das, harizsnyaszövés.
Strumpfwirker, der, harizsnyaszövő.
Strunk, der, torzsa.
Struppig, adj., borzas, bonnyas; boglyas; st. Haar, borzas haj.
Stube, die, szoba.
Stubenarrest, das, házi fogság.
Stubenbursche, der, kamarás társ.
Stubenfenster, das, szobaablak.
Stubenfliege, die, házi légy.
Stubengelehrte, der, stubeli tudós.
Stubenheitzer, der, szobafütő.
Stubenkammer, die, szobára nyíló kamara, benyíló.
Stubenmädchen, das, szobaleány.
Stubenofen, der, szoba- vagy fütő kemencze.
Stubenthür, die, szobaajtó.
Student, der, tanúló; tanúlóifjú, deákifjú, deák.
Studentenjahre, die, deáki vagy oskolai esztendők.
Studentenleben, das, deáki élet.
Studiren, nachsinnen, gondolkozni, törni a' fejét valamin; Gelehrsamkeit zu erlangen suchen, tanulni, tanulgatni; Theologie, Medicin studiren, istentudományt, orvosi tudományt tanulni.
Studiren, das, gondolkozás, vizsgálódás; tanúlás.
Studirende, der, tanúló; die Studirenden, tanúló ifjak.
Studirstube, die, tanuló szoba.
Studirt, adj., meggondolt, kidolgozott p. o. beszéd; tanult.
Stufe, die, lépcső, grádics, hágcsó; trop. z. B. die Stufen der menschlichen Alters, az emberi kor lépcsői; zur höchsten Stufe der Ehre gelangen, a' becsületnek v. tisztességnek legfelsőbb polczára jutni; in Bergwerken, darabércz, minera, ásvány.
Stufenfolge, die, lépcsős menetel.
Stufengang, der, lépcsők menetele, grádicsonkéntvaló lépés.
Stufenjahr, das, minden hetedik esztendő.
Stufenweise, adj., lépcsőnként, grádicsonként.
Stuhl, der, pl. die Stühle, szék; ein Dachstuhl, szaruſaally, fedélally; Nachtstuhl, szükségtévő szék; Weberstuhl, szövőszék; trop. der Sitz eines geistlichen oder weltlichen Regenten, uralkodó szék, thrón.
Stuhlgang, der, hasüresítés, szék; haben, székének lenni.
Stuhlherr, der, elölülő.
Stuhllehne, die, székhát.
Stuhlrichter, der, szolgabiró.
Stuhlzwang, der, haserőltetés.
Stübchen, das, szobácska.
Stüber, der, félpoltra, batka.
Stück, das, darab; in Stücke sägen, schneiden, brechen, darabokra fürészelni, vagdalni, tördelni; ein Theil woraus ein Ganzes besteht, rész, darab; die Flöte besteht aus drei Stücken, a' flóta három részből v. darabból áll; als Ganzes, a) von lebendigen Dingen, z. B. 10 Stück Schafe, tíz darab juh; 2 Stück Ochsen, egy pár ökör; b) von leblosen Dingen, z. B. 6 Stück Bücher, hat darab könyv; ein Stück Leinwand, egy vég v. egy darab vászon; ein musikalisches Stück, muzsika darab; ein Theaterstück, víg- v. szomorú játék v. darab; in diesem Stücke, ebben a' részben; in vielen Stücken, sok részben; Kanone, ágyú.
Stückchen, das, dárabocska, darabka; ein Liedchen, ének darab, dal.
Stückchenweise, adv., darabonként, aprónként.
Stückeln, eldarabolni, öszvetoldozni.
Stücken, eldarabolni, öszvetoldani.
Stückgießer, der, ágyúöntő.
Stückgießerei, die, ágyúöntés, ágyuöntő hely.
Stückkugel, die, ágyúgolyóbis.
Stückpferd, das, ágyúvonó ló.

Stückweiſe, adv., darabonként, részenként.

Stückwerk, das, dirib darab, darabok, hijános dolog v. munka.

Stühlchen, das, székecske.

Stülpe, die, boríték; fedél; am Hute, karima p. o. kalapharimája.

Stülpen, ráborítni p. o. fédelét valamire; felkötni, felhajtani p. o. kalap karimáját.

Stümmel, der, töve v. gyökere, p. o. fának, fognak.

Stümmeln, csonkítni, megcsonkítni.

Stümmelung, die, csonkítás, megcsonkítás.

Stümper, der, himpellér, kontár mesterember.

Stümperei, die, himpellérség, kontárkodás, himpellér v. kontár munka; ſt. Ungeſchicklichkeit, tudatlanság.

Stümperhaft, adj, tudatlan; adv. tudatlanúl, ügyetlenül.

Stümpern, himpellérkedni, kontárkodni; in der Muſ. csinosgatni a' hegedűt, ée.

Stündchen, das, óracska.

Stündlich, adj, óránkéntvaló, óráigvaló; adv., óránként; minden órában vagy órán; von Stunde zu Stunde, óráról órára.

Stürmen, z. B. ins Haus, lármázva rohanni a' házba, dühösködni, mint a' szélvész; Sturm läuten, a' lárma harangot meghúzni; eine Stadt, Feſtung, ostromolni, p. o. várost, várat; ein Haus, felverni, erőszakot tenni, p. o. valaki házán.

Stürmen, das, dörömbölés, p. o. az ajtón; iſtó Heftigkeit, erőszakos megtámadás; auf der See, szélvészdühösködése; ostromlás.

Stürmer, der, lármázó, dörömbölő; ostromló.

Stürmiſch, adj., szélvészes, háborgó p. o. tenger, ſt. Wetter, szeles idő, ſt. Wind, dühösködő szél; trop. z. B. eine ſtürmiſche Verſammlung, lármás, zenebonás gyülés; ein ſt. Kopf, Menſch, lármás, erőszakos ember; Begierden, ostromló, p. o. kívánságok; adv., szélvészmódra; zenebonásan, lármázva.

Stürzacker, der, ugar föld.

Stürze, die, fedő.

Stürzen, jem. auf den Boden hinſtürzen, valakit a' földre buktatni, taszítni; trop. jem. vom Throne ſtürzen, valakit a' trónustól megfosztani, a' trónusból levetni; ſich ins Verderben, rohanni a' veszedelembe; den Becher ſtürzen, ürögetni a' poharat; neutr. rohanni, lerohanni, rohanva leesni, leszuhanni; vom Pferde, lebukni a' lóról.

Stürzen, das, lebuktatás; lebukás, lerohanás, leszuhanás.

Stütze, die, gyámol, támasz; trop. segítség.

Stützen, megtámasztani, támogatni; ſich auf etwas, valamire támaszkodni; trop. segítni; ſich auf etwas, valamire bízni.

Stützen, das, támogatás.

Stützung, die, gyámolítás.

Stumm, adj., néma; ſt. werden, megnémulni; eine ſtumme Perſon (auf dem Theater,) néma játszó; szótalan, csendes, néma; ein ſtummes Bild, néma kép.

Stummheit, die, némaság.

Stumpf, adj., tompa, tömpe, p. o. kés, szeglet, trop. buta, p. o. ember; adv., ſt. machen, eltompítni.

Stumpf, der, trop. mit Stumpf und Stiel, gyökerestől, mindenestől.

Stumpfen, ſtümpfen, ſtumpf machen, megtompítni; ſt. ſtutzen, megcsonkítni, levágni p. o. tagjait.

Stumpfheit, die, tompaság.

Stumpfnaſe, die, tömpeór.

Stumpfnäſig, adj., tömpe v. pisze órú ember.

Stumpfſinn, der, eltompultság, butaság.

Stumpfſinnig, adj., eltompult, elbutult.

Stumpfwinkelig, adj., tompa v. széles szegletű.

Stunde, die, óra, egy órányi idő; eine halbe Stunde, fél óra; in einer Stunde, egy óra alatt; anderthalb Stunden, masfél óra; ſt. Lection, óra, leczke, tanítás; Stunde halten, oder geben, órát tartani valakivel, tanítást tartani, órát adni, tanítni valakit.

Stundengebet, das, órára szabott imádság.

Stundenlang, adj., óráig tartó, egy órányi; adv. egy óráig.

Stundenuhr, óramutató óra.

Stundenweiſer, Stundenzeiger, der, óramutató.

Sturm, der, des Windes, szélvész, forgószél; er wüthet, dühösködik a' szélvész; er hat ſich gelegt, elcsendesedett a' szélvész; trop. z. B. poli-

tiſche Stürme, politikai zivatarok; der Leidenſchaften, az indúlatosságok dühössége; im Kriege, ostrom; Sturm laufen, ostromra menni; mit Sturm erobern, ostrommal venni meg, p. o. várost; ihn abſchlagen, visszaverni az ostromot; Sturm ſchlagen, félreverni a' harangot.

Sturmbock, der, ostromló v. faltörő bak.

Sturmbrücke, die, ostromló híd.

Sturmfahne, die, ostrom jelzászló.

Sturmglocke, die, lármaharang.

Sturmhaken, der, tűzóltó csáklya v. horog.

Sturmhaube, die, Sturmhut, der, sisak.

Sturmläuten, félre verni a' harangot.

Sturmleiter, die, ostromi lajtorja.

Sturmſchritt, der, sebes lépés.

Sturmvogel, der, szélvészmadár, hojsza.

Sturmwetter, das, fergeteg, szélvészszeljáró fergeteg.

Sturmwind, der, forgószél, szélvész.

Sturz, der, rohanás, bukás, esés; ſt. Unglück, szerencsétlenség, szerencsétlen eset; der Verluſt eines Amtes, &c. megbukás, elesés, leesés, p. e. rangbúlvaló leesés; ſt. Stürze, buktató, a' bányáknál, a' hol az érczsalakot, földet, valamelly mélységbe leöntögetik.

Stute, die, kancza.

Stutenfollen, Stutenfüllen, das, kanczacsikó.

Stutenmeiſter, der, ménesmester.

Stuterei, die, ménes.

Stutz, der, ein abgeſtutztes Ding, kurta, elvágott, kurtított dolog; z. B. Stutzbüchſe, rövid vadászpuska; Stutzglas, alacsony kis pohár; Federſtutz, forgó, tollforgó v. bokréta.

Stutzbart, der, nyírtbajusz.

Stutzen, elvágni, megkurtítni, elnyírni, nyírni, p. o. hajat rövidre; erſtaunen über etwas, elhülni, elbámúlni valamin; ſt. prangen, pompázni, p. o. valamelly ékes köntösben; ſtoßen, öklelni, döfni, mint a' kos.

Stutzen, das, elvágás, megkurtítás; Staunen, elbámúlás valamin.

Stutzen, der, Muff, tuszli, karkesztyű, prémkesztyű.

Stutzer, der, nyalka legény vagy fi.

Stutzerhaft, adj., nyalka, piperés.

Stutzig, adj, erſtaunt, bámúló; ſeyn, elbámúlni valamin; ſtutzig machen, meghökkenteni valakit; ſtutzig werden, meghökkenni, bámúlni.

Stutzperücke, die, kerek, kurta vendéghaj.

Stutzſchwanz, der, kurta v. elvágott farok.

Styl, der, Schreibart, írásmód, előadás, néha; előadásmód, beszédmód; bei Malern &c. felvett mód, p. o. a' festésben, képfaragásban, építésben; im Kalender, der alte, neue Styl, kalendáriombeli kétféle időszámlálás, az ó és az új.

Subaltern, adj., altisztviselők.

Subjekt, das, Grundweſen, fenéktárgy, tárgy vagy alapszó; ſt. Perſon, személy.

Subjektiv, adj., perſönlich, innerlich, személyes, belső; adv. etwas ſubjektiv betrachten, valamit maga belső v. személyes érzéséből ítélni meg.

Suchen, übh. keresni, ſt. nachforſchen, nyomozni, kurkászni; trop. ſt. thun, z. B. was haſt du hier zu ſuchen? mi dolgod van itt? — ſt. eine Abſicht haben, z. B. was ſucht er darunter? mire céloz; geſucht, d. i. nicht natürlich, keresett, mesterséges; ſich bemühen, etwas zu erlangen, igyekezni valamin; z. B. jem. Nutzen, Beſtes ſuchen, valakinek javara igyekezni; ſein Heil in der Flucht ſuchen, a' futásban keresni szabadúlást.

Suchen, das, keresés.

Sucht, die, vágyódás, vágyakodás valamire, kórság; die fallende Sucht, nehéznyavalya.

Süchtig, adj., Schwären und Wunden verurſachend, kelevényt okozó.

Sud, der, forrás; főzés.

Sudel, der, pocsoja, mocsár.

Sudelei, die, mocskolódás; trop. ſchlechte Arbeit, hányt vetett munka.

Sudeln, mocskolódni vagy mocskosan bánni valamivel.

Sudler, der, tisztátalan ember; ſchlecht betreibend, ügyetlen, élhetetlen ember.

Süd, der, oder Süden, dél, déli tájék.

Süddreite, die, déli szélessége valamelly helynek.

Südland, das, déli tartomány.

Südlich, adj., déli, délre eső v. fekvő.

Südoſt, Südöſtlich, adv., délkeletközre.

Südoſtwind, der, délkeletközi szél.

Südpol, der, déli égsark, pólus.

Südſüdweſt, adv., z. B, ſegeln, déldélnyúgot felé evezni.
Südſüdweſtwind, der, déldélnyúgotközi szél.
Südwärts, adv., délfelé, délnek.
Südweſt, adv., délnyúgotköz; von Südweſt, délnyúgot felől.
Südweſtlich, adj., délnyúgotra fekvő.
Südweſtwind, der délnyúgotközi szél.
Südwind, der, déli szél.
Sühlen, wenden, forgatni, hengergetni; ſich, forogni, hengeregni.
Sühllache, die, mocsár.
Sühne, die, megengesztelődés.
Sühnopfer, das, engesztelő áldozat.
Sümpfchen, das, mocsárocska.
Sünde, die, bűn, vétek; eine begehen, vétkezni; vorſätzlich, bűnbe esni, bűnhődni; es iſt Sünde, vétek az; himmelſchreiende Sünde, égrekiáltó vétek.
Sündenfall, der, bűnbeesés, eset, bűnhődés.
Sündengeld, das, bűn ára, bűnnel keresett pénz.
Sünder, der, bűnös, vétkező; ein armer Sünder, a) szegény bűnös ember, b) gonosz cselekedő, halálra ítéltetett rab v. bűnös; c) nyomorult ember.
Sünderinn, die, bűnös asszony személy.
Sündfluth, die, özönvíz.
Sündhaft, Sündlich, adj., bűnös; adv. bűnösen.
Sündhaftigkeit, die, bűnösség.
Sündigen, bűnt tenni, vétkezni, bűnhődni.
Süppchen, das, levesecske.
Süß, adj., édes, p. o. bor, téj; trop. ſüße Worte, hízelkedő szók; ſüßer Geruch, kedves szag; ſüßer Schlaf, kellemetes álom; ein ſüßer Herr, nyájas uracska; adv. édesen, kedvesen.
Süßapfel, der, mézalma.
Süßholz, das, édes gyökér.
Süßigkeit, die, édesség.
Süßlich, adj., édeses, édesgés; adv. ſüßlich ſchmecken, édeses ízű lenni.
Suite, die, kísérők, hozzátartozók.
Sultan, der, Török Császár.
Sultaninn, die, Török Császárné.
Sulz, Sülze, die, nyalnivaló só, p. o. tehénnek, juhnak, ée; Gallerte, kocsonya, aludt lév.
Summariſch, adj., summás; adv. summásan.
Summe, die, summa.
Summen, ſumſen, bongani, dúgni; von Bienen, dongani.
Summen, das, bongás, dúgás; dongás.
Sumpf, der, mocsár, posvány, mocsáros tó; mocsáros hely.
Sumpfig, adj., mocsáros, posványos.
Sumpfloch, das, tócsa.
Sund, der, tengerszorúlás, tengerszoros.
Supee, Soupee, das, vacsora.
Superfein, adj., igen finom.
Superklug, adj., rendkivül okos.
Suppe, die, leves.
Suppen, levest enni.
Suppenlöffel, der, leveses kalán.
Suppennapf, der, Suppenſchüſſel, die leveses tál.
Suppenteller, der, leveses tányér.
Surrogat, das, helypótló eszköz.
Supplicant, der, kérő, könyörgő.
Suppliciren, kérni valamit, könyörögni valamiért.
Suſpendiren, d. i. aufſchieben, felfüggeszteni, egy időre elhalasztani; jem. valakit a' hivatalából egy ideik elmozditni v. kitenni.
Suſpenſion, die, felfüggesztés, elmozdítás.
Sylbe, die, szótag.
Sylbenmaß, das, szótagmérték.
Sylbenweiſe, adv., szótagonként.
Syllabiren, betüket foglalni.
Symmetrie, die, részesség, arányosság, részegyezés, összeegyezés a' részekben.
Sympathie, die, érzésegyezés, egyenlőérzés.
Symphonie, die, hangegyezés a' muzsikában, szimfonia.
Symptom, das, Zeichen z. B. von Krankheiten, jelenségek a' betegségben.
Synagoge, die, zsinagóga.
Syndicat, das, szavatosság.
Syndicus, der, szavatos.
Synode, die, egyházi gyülés.
Synonim, adj., hasonló v. rokonértelmű, p. o. szó.
Syntax, die, szóelrendelés.
Syrup, der, mésanedv, bésőzött mézanedv.
Syſtem, das, tudomány, alkotmány, rendszer, tudományrend.
Syſtematiſch, adj., alkotmányi, rendszeres, alkotmányos; adv., alkotmányosan, rendszeresen, tudományos rendszerént.

T.

Tabak, Tobak, der, a) Rauchtabak, dohány; Tabak rauchen, dohányozni; b) Schnupftabak, tobák, burnót; den Tabak ſchnupfen, tobákolni.

Tabakbruder, der, nagy pipás v. dohányos.

Tabakbüchſe, die, dohánytartó, berbencze.

Tabakbüſe, die, burnóttartó, tobákos pikszis.

Tabakhandel, der, dohánynyal kereskedés.

Tabakhändler, der, dohánynyal kereskedő, dohánykereskedő.

Tabakkopf, der, pipa, pipafej.

Tabakpfeife, die, száras pipa.

Tabakrauch, der, dohányfüst.

Tabakraucher, der, dohányos.

Tabakrohr, das, pipaszár.

Tabakſpinner, der, dohány sodró v. füző.

Tabellariſch, adj., mutató táblákba foglalt, tabellás; adv. táblába foglalva.

Tabelle, die, mutató tábla, tabella.

Tabulat, das, deszkázat.

Tabulettkrämer, der, házaló kalmár.

Tact, der, időmérték a' muzsikában, hangmértek.; den Tact halten, megtartani a' hangmértéket; ſchlagen, időmértéket verni; aus dem Tacte kommen, elveszteni az időmértéket; nach dem Tacte, időmértékre; eine ſogenannte ganze Note, egy időmértékű v. egész kóta; trop. z. B. einen richtigen Tact (ein richtiges Urtheil) in etwas haben, jól v. helyesen ítélni valami felől.

Tactfeſt, adj, időmérték tartó; trop. jártas, tanult valamiben.

Tactführer, der, időmérték igazgató, jeladó, taktus jeladó.

Tactmäßig, adj., hang- v. időmértékes, taktusos; adv., hangmértékre, taktusra.

Tactſchlagen, das, mértékverés, taktus jeladás.

Tactik, die, hadimesterség, taktika.

Tadel, der, Fehler, hiba, fogyatkozás; ohne Tadel ſeyn, hibátlan, hiba nélkül v. fedhetetlen lenni; das Tadeln, ócsárlás, becsmelés; ütá, gyalázás, kissebbítés.

Tadelhaft, adj., ócsárlást érdemlő, becsmelhető, hibás; adv., ócsárolva, becsmelve; hibásan.

Tadellos, adj., feddhetetlen; adv. feddhetetlenül.

Tadeln, ócsárolni, becsmelni, kissebbíteni, gyalázni.

Tadeln, das, ócsárlás, becsmelés.

Tadelſucht, die, hibavadászás.

Tadelſüchtig, adj., minden ócsárló; adv., ócsárolva.

Tadler, der, ocsárló.

Tadlerinn, die, ócsárló asszony személy.

Täfelchen, das, táblácska.

Täfeln, mit Tafeln belegen, kideszkázni, kipallózni.

Täfelwerk, das, kipallózott, kideszkázott munka v. hely.

Täglich, adj, mindennapi; adv., naponként.

Tändeleі, die, gyermekeskedés, tréfaság, játék; in der Liebe, enyelgés; ſt. Zaudern, késedelmezés.

Tändelhaft, tändelnd, adj., gyermekeskedő, tréfás, enyelgő; ſtaudernd, lassú, késedelmes; adv., gyermekeskedve; lassan, késedelmesen.

Tändeln, gyermekeskedni, tréfálni, játszani, enyelegni; késedelmezni.

Tändler, der, gyermekeskedő, tréfáló; késedelmező; ſt. Trödler, zsibvásáros.

Tändlerinn, die, enyelgő asszony személy; ſt. Trödlerinn, zsibvásárosné.

Tänzchen, das, tánczocska.

Tänzer, der, tánczoló, tánczos.

Tänzerinn, die, tánczos asszony vagy leány.

Täſchchen, das, zsebecske; kis zacskó.

Täſchner, der, börládakészítő.

Täubchen, das, galambocska.

Täufer, der, keresztelő.

Täufling, der, kereszteletlendő, keresztelnivaló gyermek.

Täuſchen, jem. megcsalni, megszedni, rászedni, ámítni, megámítni; ſich, megcsalódni, megcsalatkozni, megcsalni magát.

Täuſchen, das, die Täuſchung, csalás.

megcsalás, ámítás, megámítás; megcsalatkozás.

Tafel, die, etwas darauf zu schreiben, oder zu rechnen, tábla, p. o. író- v. számvető tábla; wobei gespeist wird, ebédlő asztal; die Tafel decken, az asztalt terítni; der mit Speisen bedeckte Tisch, terített és ételekkel megrakott asztal; sich zur Tafel setzen, asztalhoz ülni; jem. zur Tafel laden, valakit ebédre hivni t. i. nagy úri ebédre; offene Tafel halten, nézők láttára ebédelni, minden megjelenőhet megvendégelni; eine Tafel, wo das Gericht abgehalten wird, törvénytévő hely, v. szék; z. B. die königl. Tafel, a' királyi tábla; die Districtual-Tafel, a' kerületbeli v. distriktuális tábla; die Septemviral-Tafel, hétszemélyü vagy Septemvirális tábla; jeder viereckige ebene Körper, akármelly négyszegletü táblaforma kő, üveg, fa, ée.

Tafelbier, das, asztali sör.

Tafeldecker, der, asztalterítő.

Tafelgelder, die, asztalpénz, asztali költség.

Tafelgemach, das, ebédlő v. vacsoráló szoba.

Tafelgeschirr, das, asztali edények.

Tafelgut, das, a' fejedelem asztali költségére adatott jószág.

Tafelmusik, die, asztali muzsika.

Tafelservies, das, asztali edény készület.

Tafelteller, der, asztali tányér.

Tafeltuch, das, abrosz.

Tafelwerk, das, deszkázat.

Tafelzeug, das, asztali készület.

Tafelzimmer, das, ebédlőszoba.

Taffet, Taffent, der, tafota.

Taffeten, adj., tafotából való.

Tag, der, nap, egynap, nappali idő; vor Tage, virradta előtt; mit Anbruch des Tages, virradtakor, bei Tage, nappal; Tag und Nacht, éjjel nappal; von Tag zu Tage, napról napra; den Tag vorher, egy nappal az előtt; Tags darauf, utánnavaló vagy következő nap; in acht Tagen, egy hét múlva; guten Tag! jó napot! heutiges Tages, mai napon, mai időben; in unsern Tagen, a' mi időnkben.

Tagarbeit, die, nappali munka.

Tagebericht, der, a' naponként történt dolgok előadása.

Tagebuch, das, mindennapi jegyző könyv.

Tagedieb, der, időveszteget ő, korhel.

Tagefalter, der, pillangó.

Tageleistung, die, naprendelés, napot tevés.

Tagelohn, der, napszám, napszámbér.

Tagelöhner, der, napszámos.

Tagelöhnerinn, die, napszámos asszony v. leány.

Tagen, v. i. Tag werden, virradni.

Tagereise, die, Tagemarsch, der, egy napi út, egy napi járó föld.

Tagesatzung, die, törvényesen megrendelt összejövetel.

Tagesweise, adv. naponként.

Tagewerk, das, napszám, napi munka.

Tagewerker, Tagwerker, der, napszámos.

Tageslänge, die, nap hossza.

Tageslicht, das, napvilág.

Tagesordnung, die, minden napnak kimabott rendje.

Tageszeit, die, nappali idő, határozott nap valamire.

Taille, die, Leibesgestalt, Wuchs, testállás, termet, főképpen a' deréknak termete; der Schnitt am Kleide, a' ruha szabása és állása.

Takelwerk, das, hajókötelek.

Talar, der, hosszúköntös, bokáig érő ruha.

Talent, das, tálentom, elmebéli tehetség, ész, természeti ajándék, adomány; tálentom, pénz neme a' régieknél.

Talentvoll, adj, nagy eszü v. tehetségü.

Talg, der, fadgyu.

Talgig, adj., fadgyú szabású; aus Talg, fadgyas, fadgyúból való.

Talglicht, das, fadgyú gyertya.

Talk, Talkstein, der, talkkő.

Tamarinde, die, tamarinda.

Tamariske, Tamariskenstaude, die, tamariska, atánfa.

Tambour, der, dobos.

Tand, der, gyermekség, alávaló csekélység, hijábanvalóság.

Tang, der, tengersás.

Tangel, die, am Nadelholze, árlevél, a' fenyőfák árszabásü leveleik.

Tangelholz, das, árlevelüfa, mint a' fenyőfa.

Tangent, der, érdeklő, a' klavírtasztákban.

Tanne, die, der Tannenbaum, fenyő, fenyőfa.

Tannen, adj., fenyőfa, fenyőfából való.

Tannenfink, der, fenyőpinty.

Tannenhain, der, fenyves.

Tannenharz, der, fenyőszurok, fenyőcsipa.
Tannenholz, das, fenyőfa.
Tannenmeiſe, die, fenyőczinke.
Tannenpalme, die, fenyő- v. jegenye pálma.
Tannenwald, der, fenyves erdő.
Tannzapfen, Tannzapfel, der, fenyőtoboz.
Tante, die, Muhme, nagynéne, anyaném v. öccse.
Tanz, der, tánez.
Tanzbär, der, tánczoló medve.
Tanzboden, der, tánczoló hely, tánczház.
Tanzen, tánczolni; auf dem Seile, kötelen járni v. tánczolni.
Tanzen, das, tánczolás.
Tanzkunſt, die, tánczolásmesterség.
Tanzmeiſter, der, tánczmester.
Tanzplatz, der, tánczolóhely.
Tanzſaal, der, tánczház, tánczterem.
Tanzſchuh, der, tánczoló czipő v. saru.
Tanzſchule, die, tánczoskola.
Tapet, das, z. B. etwas aufs Tapet bringen, valamit előhozni, vagy a' beszéd közben előhozni.
Tapete, die, szőnyeg, bútorboríték; an den Wänden, falszőnyeg, falbéllés.
Tapezieren, szőnyegekkel v. falbéllésel, papirossal 's a' t. bévonni; béborítni a' párnás székeket, kanapékat, selyemmel, kartonnal, bőrrel, 's a' t.
Tapezierer, der, házfalbéllelő; kanapé- v. bútorboritó.
Tapezierung, die, házfalbéllelés; kanapé v. bútorborítás.
Tapfer, adj., brav, derék; muthig, bátor, vitéz; adv. derekasan, jól; vitézül, bátran.
Tapferkeit, die, vitézi bátorság, vitézség.
Tappen, tapintani; im Finſtern, a' setétben tapogatni, tapogatódzni; trop. tarókozni.
Tarantel, die, torontálpók.
Tarif, der, mutatótábla, lajstrom.
Tarok, das, Karten, tarók kártya.
Tarokiren, tarókozni, tarókot játszani.
Tarokſpiel, das, tarók játék.
Tartane, die, sebes sajka, hajó.
Tartar, der, tatár.
Tartarei, die, tatárország.
Taſche, die, zseb; zacskó.
Taſchenbuch, das, zsebkönyv; zsebbeli könyv.
Taſchenformat, das, zsebbeli nagyság.
Taſchengeld, das, zsebbeli pénz.
Taſchenkalender, der, zsebkalendárium.
Taſchenmeſſer, das, zsebbeli kés.
Taſchenſpiegel, der, zsebbeli tükör.
Taſchenſpieler, der, szemfényvesztő, gaukler.
Taſchenſpielerei, die, szemfényvesztés.
Taſchenſpielerinn, die, szemfényvesztő asszony.
Taſchentuch, das, zsebkeszkenő.
Taſchenuhr, die, zsebóra, zsebbeli óra.
Taſſe, die, csésze, findzsa.
Taſte, die, taszta, klavírban.
Taſten, tapintani, nyúlni valamihez.
Tatze, die, von Thieren, szőrös és körmös talpa v. lába némelly állatoknak, p. o. medvetalp; trop. eine plumpe Hand, otromba kéz; an Hemdeärmeln, tászli, p. o. az ingen; zum Kaffee-Auftragen, tácza.
Tau, das, hajókötél, alattság.
Taub, adj., siket. a' ki nem hall; taub werden, megsiketülni; der nicht hören will, siket; tauben Ohren predigen, siketnek predikálni, az az kijába beszélni; ohne Gefühl, érzéketlen; leer, von Pflanzen, üres, a' minek nincs béle; eine taube Nuß, üres dió; ein tauber Hafer, üres bélű zab; vom Schalle, matt, bádjadt, siket, p. o. hang.
Taube, die, galamb; die wilde, vadgalamb.
Taubenart, die, galambfajt.
Taubenei, das, galambtojás.
Taubenfalk, der, vadgalambász ölyv.
Taubenfarbe, die, vadgalambszín.
Taubenfeder, die, galambtoll.
Taubenfleiſch, das, galambhús.
Taubenflügel, der, galambszárny.
Taubenhändler, der, galambáros.
Taubenhals, der, galambnyak.
Taubenhaus, das, galambház.
Taubenkopf, der, galambfej.
Taubenkoth, der, galambganaj.
Taubenkropf, der, galambbegy; Pflanzen, z. B. ſt. Eiſenkraut, galambócz, szaporafü; Erdrauch, földfüstfü, füstvirág.
Taubenmiſt, der, galambganéj.
Taubenneſt, das, galambfészek.
Taubenſchlag, der, galambdúcz.
Tauber, der, hímgalamb; der nicht hört, siket ember.
Taubhafer, der, vadzab, üres zab.
Taubheit, die, siketség.
Taubkorn, das, vadócz; egérárpa.
Taubſtumm, adj., siketnéma.
Tauchen, ins Waſſer, be- v. belémár-

tani p. o. a' vízbe, belémerítni; ein Schiff, terhelni, megterhelni, p. o. hajót; ſich, lebukni, elbukni a' víz alá, néha: belémerülni; von Tauchern, búvárkodni

Tauchen, das, lebukás, belémártás.

Taucher, der, búvár, t. i. ember; búvár, t. i. madár.

Tauchgans, die, búvárlúd.

Tauchglocke, die, búvárharang.

Tauchhuhn, das, szárcsa.

Taufbecken, der, keresztelő edény.

Taufbuch, das, keresztelő könyv.

Taufbund, der, keresztségi szövetség.

Taufe, die, keresztség; ein Kind aus der Taufe heben, keresztvízre tartani a' kisdedet, az az, keresztatya v. keresztanya lenni.

Taufen, keresztelni, megkeresztelni t. i. a' kisdedet; taufen laſſen, megkereszteltetni.

Taufen, das, keresztelés.

Taufeſſen, das, paszita, keresztelő vendégség.

Taufgevatter, die, keresztanya; keresztleány.

Taufgöt, der, keresztatya; keresztfiú.

Taufhandlung, die, keresztelés.

Taufkiſſen, der, keresztelő vánkos.

Taufmahl, das, Taufſchmaus, der, keresztelő vendégség.

Taufname, der, keresztnév.

Taufpathe, der, keresztkoma.

Taufſchein, der, Taufzeugniß, das, keresztelő levél.

Taufſtein, der, keresztelőkő.

Tauftag, der, keresztelőnap.

Tauftuch, das, keresztelő.

Taufwaſſer, das, keresztelővíz.

Taufzeug, das, keresztelő köntös v. ruha.

Taufzeuge, der, keresztkoma.

Taugen, zu etwas, alkalmatos v. jó lenni, valamirevaló lenni; nichts taugen, semmitsem érni, haszonvehetetlen lenni; gut ſeyn, jóravaló lenni, jó lenni, p. o. katonának; das taugt nichts, semmit sem ér.

Taugenichts, der, semmirekellő, semmirevaló.

Tauglich, adj. alkalmatos, hasznos, jó.

Tauglichkeit, die, alkalmatoslétel, alkalmatos volt; jóság.

Taumel, der, tántorgás, t. i. a' részegség miatt; ſt. Rauſch, ittasság, részegség; einen Taumel haben, ittas vagy részeg lenni; von Leidenſchaften, z. B. der Taumel der Freude, örömbe merülés; der Schwindel, bódultság.

Taumelbecher, Taumelkelch, der, (bibliſch) részegítő pohár.

Taumelig, adj., taumelnd, tántorgó; ittas, mámoros, boros, részeg; ſchwindelig, szédelgős, szédelgő.

Taumeln, tántorgani; ittásban tántorogni; fallen, elbotlani.

Tauſch, der, csere, cserélés.

Tauſchen, cserélni, megcserélni; elcserélni valamit másért.

Tauſchen, das, cserélés, elcserélés.

Tauſchhandel, der, cserevásár.

Tauſchhändler, der, cserekálmár.

Tauſchweiſe, adv, cserében, cserélve.

Tauſend, num. ezer; tauſend Menſchen, ezer ember; adv., ezeren.

Tauſend, das, ezer, ezere valaminek.

Tauſenderlei, adj., ezerféle.

Tauſendfach, adj., ezerszeres; adv., ezerszeresen.

Tauſendförmig, adj., ezerformájú.

Tauſendjährig, adj., ezeresztendős.

Tauſendkünſtler, der, ezermester.

Tauſendmal, adv., ezerszer; trop. igen sokszor, számtalanszor.

Tauſendmalig, adj., ezerszeri.

Tauſendſte, der, die, das, adj., az ezeredik.

Tax, Taxbaum, der, tiszafa, ternyőfa.

Taxation, die, Schätzung, árszabás, megbecsülés, becsszabás, taksálás.

Taxe, die, taksa, becsúár, kiszabott becse valaminek.

Taxiren, árát szabni, taksálni, megtaksálni, becsét határozni valaminek.

Taxordnung, die, árszabás rendje v. törvénye, taksálás rendje.

Teich, der, tó; halastó.

Teichfiſch, der, tóhal.

Teichfiſcherei, die, tóból halászás.

Teichgräber, der, halastóásó.

Teichgras, das, hínár.

Teichkarpfen, der, pozsár, tói ponty.

Teichkolbe, die, gyékény.

Teichwaſſer, das, tóvíz.

Teig, der, tészta, gyúrt tészta.

Teigicht, adj., ollyan mint a' tészta.

Teigig, adj., z. B. Brod, sületlen, kovászos, keletlen, v. ragaszos kenyér.

Telegraph, der, táviró-mű, telegraph.

Teleſcop, der, távcső.

Teller, der, tányér.

Tellerlecker, der, tányérnyaló.

Tellertuch, das, asztalkeszkenő vagy kendő.

Tempel, der, templom t. i. a' régieknél.
Tempelherr, der, templárius.
Temperament, das, Milderungsmittel, enyhitőszer; Gemüthsart, természet, véralkat, testhajlandóság, indúlat, temperamentom.
Temperatur, die mérséklet; in der Muſ. mérséklés a' muzsikában.
Temperirt, adj., mérséklett, mérsékelt
Tempo, das, idő, alkalmatosság; időmértek, tactus, a' muzsikában.
Temporiſiren, időt tölteni.
Tenakel, der, betűtartó (szedőknél).
Tenne, die, szérű, szűrű.
Tenor, der, Tenorſtimme, die, fennhang, (férfinál).
Tenoriſt, der, fennhangu (énekes).
Tenorſchlüſſel, der, tenórkulcs.
Teppich, der, szőnyég.
Termin, der, rendelt nap v. idő, időhatár; szabott idő.
Terminweiſe, adv., z. B. bezahlen, kiszabott időkre fizetni.
Terne, die, ternó, kijött három szám a' lotteriából,
Terpentin, der, terpentin.
Terpentinbaum, der, terpentinfa, terpentin pisztáczfa.
Terpentinöhl, das, terpentinolaj.
Tertie, die, (Terz), in der Muſik, harmadhangfogás, harmadfogás.
Terzerol, das, mordály.
Terzett, das, hármas ének v. dal.
Teſtament, das, végrendelés, testamentom; ohne Teſtament ſterben, testamentomtétel nélkül halni meg; bibl. das alte und neue Teſtament, az ó vagy új testamentom v. szövetség.
Teufe, oder Tiefe, die, mélység.
Teufel, der, ördög.
Teufelei, die, ördögség.
Teufeliſch, adj., ördögi; adv., ördögi módon.
Teufelsbanner, der, ördögűző.
Teufelsdreck, der, (Aſant), bűzaszat.
Teufelskind, das, gonoszság fia.
Teufelszeug, das, ördögség.
Text, der, Worte eines Schriftſtellers, szerző szavai v. beszédje, előadás; worüber geprediget wird, szent leczke, t. i. a' szentírásból, mellynek értelme felett prédikáczió tartatik; über einen Text predigen, valamelly felvett szent leczkét magyarázni; zur muſik. Composition geeignet, Gedicht, versezet, ének.
Thäter, der, tévő, cselekvő; Uebelthäter, gonosztévő.
Thäterinn, die, tévő t. i. asszony személy.
Thätig, adj., wirkſam, hathatós, munkás p. o. hit; arbeitſam, serény, szorgalmatos; adv. munkásan, serényen, szorgalmatosan.
Thätigkeit, die, munkásság, hathatosság; serénység, szorgalom, szorgalmatosság.
Thätlich, adj., cselekedettel, munkásan; ſt. gewaltſam, erővel, erőszakkal.
Thätlichkeit, die, Gewaltthätigkeit, erő, erőszak, erőszakoskodás; Thätlichkeiten im Kriege, ellenségeskedés.
Thal, das, pl. die Thäler, völgy.
Thaler, der, tallér.
That, die, tett, cselekedet, viselt dolog; eine löbliche, dicséretes dolog, cselekedet; eine grauſame, kegyetlen tett; eine edle, nemes cselekedet; eine böſe, gonosz cselekedet, gonosztett; in der That, valóban; jem. mit Rath und That beiſtehen, valakin tanácsal 's tettel is segíteni; eine Kriegsthat, hadi tett, hadi viselt dolog.
Thatenreich, adj., jeles tettekkel fényli.
Thathandlung, die, véghezvitt cselekedet végre hajtott munka.
Thatſache, die, lett dolog, történt v. megesett dolog, cselekedet.
Thau, der, harmat; voll Thau werden, beharmatosodni.
Thauen, harmatozni; es thaut, harmat esik, harmadozik; ſchmelzen, olvadni, mint p. o. a' fagy, felengedni.
Thauen, das, harmatozás; olvadás.
Thauig, adj., harmatos; adv, harmatosan.
Thauwetter, das, engedő idő, mikor felenged, olvad, lágy idő.
Thauwind, der, olvasztó szél.
Theater, das, játékszín; játéknéző hely, teátrom.
Theatermäßig, adj., játékszini; adv. mint a' játékszinen.
Theaterſtück, das, játékszini darab, színjáték.
Theatertänzer, der, játékszini táncz, szintáncz.
Theatertänzerinn, die, szintánczosné.
Theaterweſen, das, játékszini dolog.
Theatraliſch, adj., játékszini; adv. játékszini módon.

Thee, der, thea, herbaté; die Staude, téafa; der gekochte, leforrázott téalév.

Theebüchse, die, téás berbencze.

Theekanne, die, téás kanna.

Theer, der, kátrán, dohot, földolaj; iſts Wagenſchmiere, szekérkenő, kolimáz.

Theerbüchſe, die, kátrántartó.

Theeren, kátránnal, földolajjal békenni.

Theerig, adj., kátrános.

Theeſchale, **Theetaſſe**, téacsésze.

Theeſchälchen, das, téás findzsa.

Theetiſch, der, téázó asztal.

Theil, der, rész; zum Theile, d. i. theilweiſe, részszerént, részént; od. einigermaßen, némelly részben; eines Theils, egy részént, egy részről; meiſten Theils, nagyobb részént; Theil nehmen an etwas, részesülni, részt venni valamiben; an jem. Unglück Theil nehmen, fájlalni valakinek szerencsétlen esetét; an jem. Glück Theil nehmen, örülni valakinek szerencséjén.

Theilbar, adj., osztható, eloszthatő.

Theilbarkeit, die, meg- v. eloszthatóság.

Theilchen, das, részecske.

Theilen, osztani, el- v. megosztani; etwas unter ſich theilen, valamit magok között felosztani v. elosztani, megosztozni valamin; ſich theilen, d. i. getrennt werden, elválni egymástól; in Hinſicht der Meinung, különböző értelemre oszlani.

Theilen, das, die Theilung, osztás, megosztás, felosztás.

Theiler, der, osztó, felosztó.

Theilhaft, **Theilhaftig**, adj., részes, valamiben; werden, részesülni; machen, részesitni.

Theilhaftigkeit, die, részvétel.

Theilnahme, die, részesülés, részvétel.

Theilnehmer, der, részvevő, részesülő.

Theilnehmerinn, die, részes t. i. asszony, leány.

Theilnehmend, adj., részesülő, részes, osztozó; adv., részvétellel.

Theilnehmung, die, részvétel, részesülés.

Theils, adv. részszerént.

Theiß, die, Tisza, folyóvíz.

Thema, das, felvett tárgy, feltétel.

Theolog, der, istentudományértő.

Theoretiker, der, valamit tudományosan értő.

Theoretiſch, adj., vizsgálódási; adv., vizsgálódva, tudomány szerént.

Theorie, die, vizsgáló esméret; Inbegriff von Lehren, tudománybeli esméret; Theorie mit Praxis verbinden, a' tudománybeli esméretet alkalmaztató gyakorlással egyesitni.

Theriak, der, terjék.

Thermometer, das, hévmérő.

Theuer, adj., drága, kedves, becses; adv., drágán, kedvesen.

Theuerung, die, drágaság; theure Zeit, drága idő, drágaság.

Thier, das, überh., állat, élő állat; ein unvernünftiges Geſchöpf, állat, oktalan állat, barom; ein wildes, vad állat; ein zahmes, szelid állat; ein grauſames, fenevad állat.

Thierart, die, állatnem.

Thierchen, das, állatka, állatocska.

Thiergarten, der, vadas kert, állatos kert.

Thiergefecht, das, állatviadal.

Thieriſch, adj., állati, vadállati. vad, baromi; adv., állati v. baromi módon.

Thierkreis, der, az égijelek kerülete v. abroncsa.

Thierpflanze, die, állatplánta.

Thierreich, das, állatok országa.

Thönern, adj., agyagból való, agyag.

Thöricht, adj., balgatag, ostoba, esztelen, bolond; adv., balgatagúl, esztelenül.

Thörinn, die, ostoba, esztelen asszony v. leány.

Thon, der, agyag.

Thonart, die, agyagnem.

Thonartig, adj., agyagnemű.

Thonerde, die, agyagföld.

Thongrube, die, agyagverem.

Thonig, adj, agyagos.

Thor, der, balgatag, esztelen, kába.

Thor, das, kapu.

Thorflügel, der, kapuszárny.

Thorgeld, das, kapupénz, kapunyitás bére.

Thorheit, die, balgatagság, esztelenség, bolondság; ostoba cselekedet, esztelenség, esztelen cselekedet.

Thorhüther, der, kapunálló, kapuőrző.

Thorriegel, der, kapurekesz, v. retesz, kapuzár.

Thorſchließer, der, kapubézáró.

Thorſchlüſſel, der, kapukulcs.

Thorſchluß, der, kapuzárás ideje.

Thorſteher, der, kapunalló.

Thorwache, die, kapuőrző, kapunál levő strázsa, kapuń alló őr.

Strömen, sebesen folyni, áradva folyni.
Strömen, das, die Strömung, sebes folyás, ár, áradas.
Stromweise, adv., patakonként.
Strophe, die, vers, egy vers.
Strophenweise, adv. versenként.
Strotzen, von etwas, duzzadni, felduzzadni, feldagadni p. o. valamitől; trop. st. voll, angefüllt seyn, tele lenni, bővelkedni valamivel.
Strotzen, das, duzzadás.
Strotzend, adj., duzzadó, dagadó.
Strudel, der, örvény.
Strudel, die, rétes.
Strümpfchen, das, harisznyácska.
Strumpf, der, pl. die Strümpfe, harisznya.
Strumpfband, das, harisznyakötő.
Strumpfstricken, das, harisznyakötés.
Strumpfstricker, der, harisznyakötő férfi.
Strumpfstrickerinn, die, harisznyakötő leány vagy asszony.
Strumpfwirken, das, harisznyaszövés.
Strumpfwirker, der, harisznyaszövő.
Strunk, der, torzsa.
Struppig, adj., borzas, bonnyas; boglyas; st. Haar, borzas haj.
Stube, die, szoba.
Stubenarrest, das, házi fogság.
Stubenbursche, der, kamarás társ.
Stubenfenster, das, szobaablak.
Stubenfliege, die, házi légy.
Stubengelehrte, der, sutbeli tudós.
Stubenheitzer, der, szobafütő.
Stubenkammer, die, szobára nyiló kamara, benyiló.
Stubenmädchen, das, szobaleány.
Stubenofen, der, szoba- vagy fütő kemencze.
Stubenthür, die, szobaajtó.
Student, der, tanúló; tanúlóifjú, deákifjú, deák.
Studentenjahre, die, deáki vagy oskolai esztendők.
Studentenleben, das, deáki élet.
Studiren, nachsinnen, gondolkozni, törni a' fejét valamin; Gelehrsamkeit zu erlangen suchen, tanulni, tanulgatni; Theologie, Medicin studiren, istentudományt, orvosi tudományt tanulni.
Studiren, das, gondolkozás, vizsgálódás; tanulás.
Studirende, der, tanúló; die Studirenden, tanúló ifjak.
Studirstube, die, tanuló szoba.
Studirt, adj., meggondolt, kidolgozott p. o. beszéd; tanult.
Stufe, die, lépcső, grádics, hágcsó; trop. z. B. die Stufen der menschlichen Alters, az emberi kor lépcsői; zur höchsten Stufe der Ehre gelangen, a' becsületnek v. tisztességnek legfelsőbb polczára jutni; in Bergwerken, darabércz, minera, ásvány.
Stufenfolge, die, lépcsős menetel.
Stufengang, der, lépcsők menetele, grádicsonkéntvaló lépés.
Stufenjahr, das, minden hetedik esztendő.
Stufenweise, adj., lépcsönként, grádicsonként.
Stuhl, der, pl. die Stühle, szék; ein Dachstuhl, szarufaally, fedélally; Nachtstuhl, szükségtévő szék; Weberstuhl, szövőszék; trop. der Sitz eines geistlichen oder weltlichen Regenten, uralkodó szék, thrón.
Stuhlgang, der, hasüresités, szék; haben, székének lenni.
Stuhlherr, der, elölülő.
Stuhllehne, die, székhát.
Stuhlrichter, der, szolgabiró.
Stuhlzwang, der, haserőltetés.
Stübchen, das, szobácska.
Stüber, der, félpoltra, batka.
Stück, das, darab; in Stücke sägen, schneiden, brechen, darabokra fürészelni, vagdalni, tördelni; ein Theil woraus ein Ganzes besteht, rész, darab; die Flöte besteht aus drei Stücken, a' flóta három részből v. darabból áll; als Ganzes, a) von lebendigen Dingen, z. B. 10 Stück Schafe, tíz darab juh; 2 Stück Ochsen, egy pár ökör; b) von leblosen Dingen, z. B. 6 Stück Bücher, hat darab könyv; ein Stück Leinwand, egy vég v. egy darab vászon; ein musikalisches Stück, muzsika darab; ein Theaterstück, víg- v. szomorú játék v. darab; in diesem Stücke, ebben a' részben; in vielen Stücken, sok részben; Kanone, ágyú.
Stückchen, das, dárabocska, darabka; ein Liedchen, ének darab, dal.
Stückchenweise, adv., darabonként, apránként.
Stückeln, eldarabolni, öszvetoldozni.
Stücken, eldarabolni, öszvetoldani.
Stückgieser, der, ágyúöntő.
Stückgieserei, die, ágyúöntés, ágyúöntő hely.
Stückkugel, die, ágyúgolyóbis.
Stückpferd, das, ágyúvonó ló.

Stückweiſe, adv., darabonként, részenként.
Stückwerk, das, dirib darab, darabok, hijános dolog v. munka.
Stüdlchen, das, székecske.
Stülpe, die, boríték; fedél; am Hute, karima p. o. kalapkarimája.
Stülpen, ráborítni p. o. fedelét valamire; felkötni, felhajtani p. o. kalap karimáját.
Stümmel, der, töve v. gyökere, p. o. fának, fognak.
Stümmeln, csonkítni, megcsonkítni.
Stümmelung, die, csonkítás, megcsonkítás.
Stümper, der, himpellér, kontár mesterember.
Stümperei, die, himpellérség, kontárkodás, himpellér v. kontár munka; ſt. Ungeſchicklichkeit, tudatlanság.
Stümperhaft, adj, tudatlan; adv. tudatlanúl, ügyetlenül.
Stümpern, himpellérkedni, kontárkodni; in der Muſ. czinczogtatni a' hegedűt, és.
Stündchen, das, órácska.
Stündlich, adj, óránkéntvaló, óráigvaló; adv., óránként; minden órában vagy órán; von Stunde zu Stunde, óráról órára.
Stürmen, z. B. ins Haus, lármázva rohanni a' házba, dühösködni, mint a' szélvész; Sturm läuten, a' lárma harangot meghúzni; eine Stadt, Feſtung, ostromolni, p. o. várost, várat; ein Haus, felverni, erőszakot tenni, p. o. valaki házán.
Stürmen, das, dörömbölés, p. o. az ajtón; iſtó Heftigkeit, erőszakos megtámadás; auf der See, szélvészdühösködése; ostromlás.
Stürmer, der, lármázó, dörömbölő; ostromló.
Stürmiſch, adj., szélvészes, háborgó p. o. tenger, ſt. Wetter, szeles idő, ſt. Wind, dühösködő szél; trop. z. B. eine ſtürmiſche Verſammlung, lármás, zenebonás gyülés; ein ſt. Kopf, Menſch, lármás, erőszakos ember; Begierden, ostromló, p. o. kívánságok; adv., szélvészmódra; zenebonásan, lármázva.
Stürzacker, der, ugar föld.
Stürze, die, fedő.
Stürzen, jem. auf den Boden hinſtürzen, valakit a' földre buktatni, taszítni; trop. jem. vom Throne ſtürzen, valakit a' trónustól megfosztani, a' trónusból levetni; ſich ins Verderben, rohanni a' veszedelembe; den Becher ſtürzen, ürögetni a' poharat; neutr. rohanni, lerohanni, rohanva leesni, lezuhanni; vom Pferde, lebukni a' lóról.
Stürzen, das, lebuktatás; lebukás, lerohanás, lezuhanás.
Stütze, die, gyámol, támasz, trop. segítség.
Stützen, megtámasztani, támogatni; ſich auf etwas, valamire támaszkodni; trop. segítni; ſich auf etwas, valamire bízni.
Stützen, das, támogatás.
Stützung, die, gyámolítás.
Stumm, adj., néma; ſt. werden, megnémulni; eine ſtumme Perſon (auf dem Theater,) néma játszó; szótalan, csendes, néma; ein ſtummes Bild, néma kép.
Stummheit, die, némaság.
Stumpf, adj., tompa, tömpe, p. o. kés, szeglet, trop. huta, p. o. omber; adv., ſt. machen, eltompítni.
Stumpf, der, trop. mit Stumpf und Stiel, gyökerestől, mindenestől.
Stumpfen, ſtümpfen, ſtumpf machen, megtompítni; ſt. ſtutzen, megcsonkítni, levágni p. o. tagjait.
Stumpfheit, die, tompaság.
Stumpfnaſe, die, tömpeór.
Stumpfnäſig, adj., tömpe v. pisze orú ember.
Stumpfſinn, der, eltompultság, butaság.
Stumpfſinnig, adj., eltompult, elbutult.
Stumpfwinkelig, adj., tompa v. széles szegletű.
Stunde, die, óra, egy órányi idő; eine halbe Stunde, fél óra; in einer Stunde, egy óra alatt; anderthalb Stunden, masfél óra; ſt. Lection, óra, leczke, tanítás; Stunde halten, oder geben, órát tartani valakivel, tanítást tartani, órát adni, tanítni valakit.
Stundengebet, das, órára szabott imádság.
Stundenlang, adj., óráig tartó, egy órányi; adv. egy óráig.
Stundenuhr, óramutató óra.
Stundenweiſer, Stundenzeiger, der, óramutató.
Sturm, der, des Windes, szélvész, forgószél; er wüthet, dühösködik a' szélvész; er hat ſich gelegt, elcsendesedett a' szélvész; trop. z. B. poli-

tische Stürme, politikai zivatarok; der Leidenschaften, az indúlatosságok dühössége; im Kriege, ostrom; Sturm laufen, ostromra menni; mit Sturm erobern, ostrommal venni meg, p. o. várost; ihn abschlagen, visszaverni az ostromot; Sturm schlagen, félreverni a' harangot.

Sturmbock, der, ostromló v. faltörő bak.

Sturmbrücke, die, ostromló híd.

Sturmfahne, die, ostrom jelzászló.

Sturmglocke, die, lármaharang.

Sturmhaken, der, tüzóltó csáklya v. horog.

Sturmhaube, die, Sturmhut, der, sisak.

Sturmläuten, félre verni a' harangot.

Sturmleiter, die, ostromi lajtorja.

Sturmschritt, der, sebes lépés.

Sturmvogel, der, szélvészmadár, hojsza.

Sturmwetter, das, fergeteg, szélvészszeljáró fergeteg.

Sturmwind, der, forgószél, szélvész.

Sturz, der, rohanás, bukás, esés; ſt. Unglück, szerencsétlenség, szerencsétlen eset; der Verluſt eines Amtes, ꝛc. megbukás, elesés, leesés, p. e. rangbólvaló leesés; ſt. Stürze, buktató, a' bányáknál, a' hol az érczsalakot, földet, valamelly mélységbe leöntögetik.

Stute, die, kancza.

Stutenfollen, Stutenfüllen, das, kanczacsikó.

Stutenmeiſter, der, ménesmester.

Stuterei, die, ménes.

Stutz, der, ein abgeſtutztes Ding, kurta, elvágott, kurtított dolog; z. B. Stutzbüchſe, rövid vadászpuska; Stutzglas, alacsony kis pohár; Federſtutz, forgó, tollforgó v. bokréta.

Stutzbart, der, nyírtbajusz.

Stutzen, elvágni, megkurtítni, elnyírni, nyírni, p. o. hajat rövidre; erſtaunen über etwas, elhülni, elbámúlni valamin; ſt. prangen, pompázni, p. o. valamelly ékes köntösben; ſtoßen, öklelni, döfni, mint a' kos.

Stutzen, das, elvágás, megkurtítás; Staunen, elbámúlás valamin.

Stutzen, der, Muff, tuszli, karkesztyű, prémkesztyű.

Stutzer, der, nyalka legény vagy fi.

Stutzerhaft, adj., nyalka, piperés.

Stutzig, adj, erſtaunt, bámúló; seyn, elbámúlni valamin; ſtutzig machen, meghökkenteni valakit; ſtutzig werden, meghökkenni, bámúlni.

Stutzperücke, die, kerek, kurta vendéghaj.

Stutzſchwanz, der, kurta v. elvágott farok.

Styl, der, Schreibart, írásmód, előadás, néha; előadásmód, beszédmód; bei Malern ꝛc. felvett mód, p. o. a' festésben, képfaragásban, építésben; im Kalender, der alte, neue Styl, kalendáriombeli kétféle időszámlálás, az ó és az új.

Subaltern, adj., altisztviselők.

Subjekt, das, Grundweſen, fenéktárgy, tárgy vagy alapesó; ſt. Perſon, személy.

Subjektiv, adj., perſönlich, innerlich, személyes, belső; adv. etwas ſubjektiv betrachten, valamit maga belső v. személyes érzéséből ítélni meg.

Suchen, übh. keresni, ſt. nachforſchen, nyomozni, kurkászni; trop. ſt. thun, z. B. was haſt du hier zu ſuchen? mi dolgod van itt? — ſt. eine Abſicht haben, z. B. was ſucht er darunter? mire céloz; geſucht, d. i. nicht natürlich, keresett, mesterséges; ſich bemühen, etwas zu erlangen, igyekezni valamin; z. B. jem. Nutzen, Beſtes ſuchen, valakinek javara igyekezni; ſein Heil in der Flucht ſuchen, a' futásban keresni szabadúlást.

Suchen, das, keresés.

Sucht, die, vágyódás, vágyakodás valamire, kóreg; die fallende Sucht, nehéznyavalya.

Súchtig, adj., Schwären und Wunden verurſachend, kelevényt okozó.

Sud, der, forrás; főzés.

Sudel, der, pocsoja, mocsár.

Sudelei, die, mocskolódás; trop. ſchlechte Arbeit, hányt vetett munka.

Sudeln, mocskolódni vagy mocskosan bánni valamivel.

Sudler, der, tisztátalan ember; ſchlecht betreibend, ügyetlen, élhetetlen ember.

Süd, der, oder Süden, dél, déli tájék.

Süddreite, die, déli szélessége valamelly helynek.

Südland, das, déli tartomány.

Südlich, adj., déli, délre eső v. fekvő.

Südoſt, Südöſtlich, adv., délkeletközre.

Südoſtwind, der, délkeletközi szél.

Südpol, der, déli égsark, pólus.

vest, adv., z. B. segeln, déldél-
ot felé evezni.
vestwind, der, déldélnyúgot-
szél.
ts, adv., délfelé, délnek.
, adv., délnyúgotköz; von
est, délnyúgot felől.
lich, adj., délnyúgotra fekvő.
wind, der délnyúgotközi szél.
d, der, déli szél.
, wenden, forgatni, henger-
; sich, forogni, hengeregni.
e, die, mocsár.
die, megengesztelődés.
fer, das, engesztelő áldozat.
en, das, mocsárocska.
die, bűn, vétek; eine begehen,
sni; vorsätzlich, bűnbe esni,
ödni; es ist Sünde, vétek az;
elschreiende Sünde, égrekiáltó
.
fall, der, bűnbeesés, eset, bűn-
.
geld, das, bűn ára, bűnnel
ett pénz.
, der, bűnös, vétkező; ein
Sünder, a) szegény bűnös
r, b) gonosz cselekedő, halál-
éltetett rab v. bűnös; c) nyo-
lt ember.
inn, die, bűnös asszony sze-
.
ith, die, özönvíz.
ft, Sündlich, adj., bűnös; adv.
sen.
ftigkeit, die, bűnösség.
n, bűnt tenni, vétkezni, bűn-
i.
n, das, levesecske.
dj., édes, p. o. bor, téj; trop.
Worte, hízelkedő szók; süßer
ch, kedves szag; süßer Schlaf,
netes álom; ein süßer Herr, nyá-
racska; adv. édesen, kedvesen.
el, der, mézalma.
, das, édes gyökér.
it, die, édesség.
, adj., édeses, édesgés; adv.
h schmecken, édeses ízű lenni.
die, késérők, hozzátartozók.
, der, Török Császár.
nn, die, Török Császárné.
Sülze, die, nyalnivaló só, p. o.
nek, juhnak, ée; Gallerte,
nya, aludt lév.
risch, adj., summás; adv. sum-
n.
, die, summa.

Summen, sumsen, bongani, dúgni; von Bienen, dongani.
Summen, das, bongás, dúgás; dongás.
Sumpf, der, mocsár, posvány, mocsáros tó; mocsáros hely.
Sumpfig, adj., mocsáros, posványos.
Sumpfloch, das, tócsa.
Sund, der, tengerszorülés, tengerszoros.
Supee, Soupee, das, vacsora.
Superfein, adj., igen finom.
Superklug, adj., rendkívül okos.
Suppe, die, leves.
Suppen, levest enni.
Suppenlöffel, der, leveses kalán.
Suppennapf, der, Suppenschüssel, die leveses tál.
Suppenteller, der, leveses tányér.
Surrogat, das, helypótló eszköz.
Supplicant, der, kérő, könyörgő.
Suppliciren, kérni valamit, könyörögni valamiért.
Suspendiren, d. i. aufschieben, felfüggeszteni, egy időre elhalasztani; jem. valakit a' hivatalából egy ideik elmozdítni v. kitenni.
Suspension, die, felfüggesztés, elmozdítás.
Sylbe, die, szótag.
Sylbenmaß, das, szótagmérték.
Sylbenweise, adv., szótagonként.
Syllabiren, betűket foglalni.
Symmetrie, die, részesség, erányosság, részegyezés, öszveegyezés a' részekben.
Sympathie, die, érzésegyezés, egyenlőérzés.
Symphonie, die, hangegyezés a' muzsikában, szimfonia.
Symptom, das, Zeichen z. B. von Krankheiten, jelenségek a' betegségben.
Synagoge, die, zsinagóga.
Syndicat, das, szavatosság.
Syndicus, der, szavatos.
Synode, die, egyházi gyűlés.
Synonim, adj., hasonló v. rokonértelmű, p. o. szó.
Syntax, die, szóelrendelés.
Syrup, der, méznedv, bésőzött méznedv.
Systhem, das, tudomány, alkotmány, rendszer, tudományrend.
Systhematisch, adj., alkotmányi, rendszeres, alkotmányos; adv., alkotmányosan, rendszeresen, tudományos rendszerént.

T.

Tabak, Tobak, der, a) Rauchtabak, dohány; Tabak rauchen, dohányozni; b) Schnupftabak, tobák, burnót; den Tabak ſchnupfen, tobákolni.

Tabakbruder, der, nagy pipás v. dohányos.

Tabakbüchſe, die, dohánytartó, berbencze.

Tabakbüſe, die, burnóttartó, tobákos pikszis.

Tabakhandel, der, dohánynyal kereskedés.

Tabakhändler, der, dohánynyal kereskedő, dohánykereskedő.

Tabakkopf, der, pipa, pipafej.

Tabakpfeife, die, száras pipa.

Tabakrauch, der, dohányfüst.

Tabakraucher, der, dohányos.

Tabakrohr, das, pipaszár.

Tabakſpinner, der, dohány sodró v. füző.

Tabellariſch, adj., mutató táblákba foglalt, tabellás; adv. táblába foglalva.

Tabelle, die, mutató tábla, tabella.

Tabulat, das, deszkázat.

Tabulettkrämer, der, házaló kalmár.

Tact, der, időmérték a' muzsikában, hangmértek; den Tact halten, megtartani a' hangmértéket; ſchlagen, időmértéket verni; aus dem Tacte kommen, elveszteni az időmértéket; nach dem Tacte, időmértékre; eine ſogenannte ganze Note, egy időmértékü v. egész kóta; trop. z. B. einen richtigen Tact (ein richtiges Urtheil) in etwas haben, jól v. helyesen ítélni valami felől.

Tactfeſt, adj, időmérték tartó; trop. jártas, tanult valamiben.

Tactführer, der, időmérték igazgató, jeladó, taktus jeladó.

Tactmäßig, adj., hang- v. időmértékes, taktusos; adv., hangmértékre, taktusra.

Tactſchlagen, das, mértékverés, taktus jeladás.

Tactik, die, hadimesterség, taktika.

Tadel, der, Fehler, hiba, fogyatkozás; ohne Tadel ſeyn, hibátlan, hibátlál v. fedhetetlen lenni; das Tadeln, ócsárlás, becsmelés; azá, gyalázás, kissebbítés.

Tadelhaft, adj., ócsárlást érdemlő, becsmelhető, hibás; adv., ócsárolva, becsmelve; hibásan.

Tadellos, adj., feddhetetlen; adv. feddhetetlenül.

Tadeln, ócsárolni, becsmelni, kissebbíteni, gyalázni.

Tadeln, das, ócsárlás, becsmelés.

Tadelſucht, die, hibavadászás.

Tadelſüchtig, adj., minden ócsárló; adv., ócsárolva.

Tadler, der, ocsárló.

Tadlerinn, die, ócsárló asszony személy.

Täfelchen, das, táblácska.

Täfeln, mit Tafeln belegen, kideszkázni, kipallózni.

Täfelwerk, das, kipallózott, kideszkázott munka v. hely.

Täglich, adj, mindennapi; adv., naponként.

Tändelei, die, gyermekeskedés, tréfaság, játék; in der Liebe, enyelgés; ſt. Zaudern, késedelmezés.

Tändelhaft, tändelnd, adj., gyermekeskedő, tréfás, enyelgő; zauderad, lassú, késedelmes; adv, gyermekeskedve; lassan, késedelmesen.

Tändeln, gyermekeskedni, tréfálni, játszani, enyelegni; késedelmezni.

Tändler, der, gyermekeskedő, tréfáló; késedelmező; ſt. Trödler, zsibvásáros.

Tändlerinn, die, enyelgő asszony személy; ſt. Trödlerinn, zsibvásárosné.

Tänzchen, das, tánczocska.

Tänzer, der, tánczoló, tánczos.

Tänzerinn, die, tánczos asszony vagy leány.

Täſchchen, das, zsebecske; kis zacskó.

Täſchner, der, börládakészitő.

Täubchen, das, galambocska.

Täufer, der, keresztelő.

Täufling, der, keresztelendő, keresztelnivaló gyermek.

Täuſchen, jem. megcsalni, megszedni, rászedni, ámitni, megámitni; ſich, megcsalódni, megcsalatkozni, megcsalni magát.

Täuſchen, das, die Täuſchung, csalás.

megcsalás, ámítás, megámítás; megcsalatkozás.

Tafel, die, etwas darauf zu schreiben, oder zu rechnen, tábla, p. o. író- v. számvető tábla; wobei gespeist wird, ebédlő asztal; die Tafel decken, az asztalt terítni; der mit Speisen bedeckte Tisch, terített és ételekkel megrakott asztal; sich zur Tafel setzen, asztalhoz ülni; jem. zur Tafel laden, valakit ebédre hivni t. i. nagy úri ebédre; offene Tafel halten, nézők láttára ebédelni, minden megjelenőket megvendégelni; eine Tafel, wo das Gericht abgehalten wird, törvénytévő hely, v. szék; z. B. die königl. Tafel, a' királyi tábla; die Districtual-Tafel, a' kerületbeli v. distriktuális tábla; die Septemviral-Tafel, hétszemélyü vagy Septemvirális tábla; jeder viereckige ebene Körper, akármelly négyszegletü táblaforma kő, üveg, fa, é.c.

Tafelbier, das, asztali ser.

Tafeldecker, der, asztalterítő.

Tafelgelder, die, asztalpénz, asztali költség.

Tafelgemach, das, ebédlő v. vacsoráló szoba.

Tafelgeschirr, das, asztali edények.

Tafelgut, das, a' fejedelem asztali költségére adatott jószág.

Tafelmusik, die, asztali muzsika.

Tafelservice, das, asztali edény készület.

Tafeltuch, der, asztali tányér.

Tafeltuch, das, abrosz.

Tafelwerk, das, deszkázat.

Tafelzeug, das, asztali készület.

Tafelzimmer, das, ebédlőszoba.

Taffet, Taffent, der, tafota.

Taffeten, adj., tafotából való.

Tag, der, nap, egynap, nappali idő; vor Tage, virradta előtt; mit Anbruch des Tages, virradtakor, bei Tage, nappal; Tag und Nacht, éjjel nappal; von Tag zu Tage, napról napra; den Tag vorher, egy nappal az előtt; Tags darauf, utánnavaló vagy következő nap; in acht Tagen, egy hét múlva; guten Tag! jó napot! heutiges Tages, mai napon, mai időben; in unsern Tagen, a' mi időnkben.

Tagarbeit, die, nappali munka.

Tagebericht, der, a' naponként történt dolgok előadása.

Tagebuch, das, mindennapi jegyző könyv.

Tagedieb, der, időveszteglető, henyél.

Tagefalter, der, pillangó.

Tageleistung, die, naprendelés, napot tevés.

Tagelohn, der, napszám, napszámbér.

Tagelöhner, der, napszámos.

Tagelöhnerinn, die, napszámos asszony v. leány.

Tagen, d. i. Tag werden, virradni.

Tagereise, die, Tagemarsch, der, egy napi út, egy napi járó föld.

Tagesatzung, die, törvényesen megrendelt összejövetel.

Tagesweise, adv. naponként.

Tagewerk, das, napszám, napi munka.

Tagewerker, Tagwerker, der, napszámos.

Tageslänge, die, nap hossza.

Tageslicht, das, napvilág.

Tagesordnung, die, minden napnak kiszabott rendje.

Tageszeit, die, nappali idő, határozott nap valamire.

Taille, die, Leibesgestalt, Wuchs, testállás, termet, főképpen a' deréknak termete; der Schnitt am Kleide, a' ruha szabása és állása.

Takelwerk, das, hajókötelek.

Talar, der, hosszúköntös, bokáig érő ruha.

Talent, das, tálentom, elmabéli tehetség, ész, természeti ajándék, adomány; tálentom, pénz neme a' régieknél.

Talentvoll, adj, nagy eszü v. tehetségü.

Talg, der, fadgyú.

Talgig, adj., fadgyú szabásu; aus Talg, fadgyas, fadgyúból való.

Talglicht, das, fadgyu gyertya.

Talk, Talkstein, der, talkkő.

Tamarinde, die, tamarinda.

Tamariske, Tamariskenstaude, die, tamariska, atánfa.

Tambour, der, dobos.

Tand, der, gyermekség, alávaló csekélység, hijábanvalóság.

Tang, der, tengerasás.

Tangel, die, am Nadelholze, árlevél, a' fenyőfák árszabásu leveleik.

Tangelholz, das, árlevelűfa, mint a' fenyőfa.

Tangent, der, érdeklő, a' klavírtasztákban.

Tanne, die, der Tannenbaum, fenyő, fenyőfa.

Tannen, adj., fenyőfa, fenyőfából-való.

Tannenfink, der, fenyőpinty.

Tannenhain, der, fenyves.

Tannenharz, der, fenyőszurok, fenyőcsipa.
Tannenholz, das, fenyőfa.
Tannenmeiſe, die, fenyőczinke.
Tannenpalme, die, fenyő- v. jegenye pálma.
Tannenwald, der, fenyves erdő.
Tannzapfen, Tannzapfel, der, fenyőtoboz.
Tante, die, Muhme, nagynéne, anyanéne v. öccse.
Tanz, der, tánc.
Tanzbär, der, tánczoló medve.
Tanzboden, der, tánczoló hely, tánczház.
Tanzen, tánczolni; auf dem Seile, kötelen járni v. tánczolni.
Tanzen, das, tánczolás.
Tanzkunſt, die, tánczolásmesterség.
Tanzmeiſter, der, tánczmester.
Tanzplatz, der, tánczolóhely.
Tanzſaal, der, tánczház, tánczterem.
Tanzſchuh, der, tánczoló czipő v. saru.
Tanzſchule, die, tánczoskola.
Tapet, das, z. B. etwas aufs Tapet bringen, valamit előhozni, vagy a' beszéd közben előhozni.
Tapete, die, szőnyeg, bútorboríték; an den Wänden, falszőnyeg, falbéllés.
Tapeziren, szőnyegekkel v. falbéllésel, papirossal 's a' t. bévonni; béborítni a' párnás székeket, kanapékat, selyemmel, kartonnal, bőrrel, 's a' t.
Tapezierer, der, házfalbéllelő; kanapé- v. bútorborító.
Tapezierung, die, házfalbéllelés; kanapé v. bútorborítás.
Tapfer, adj., brav, derék; muthig, bátor, vitéz; adv. derekasan, jól; vitézül, bátran.
Tapferkeit, die, vitézi bátorság, vitézség.
Tappen, tapintani; im Finſtern, a' setétben tapogatni, tapogatódzni; trop. tarókozni.
Tarantel, die, torontálpók.
Tarif, der, mutatótábla, lajstrom.
Tarok, das, Karten, tarók kártya.
Tarokiren, tarókozni, tarókot játszani.
Tarokſpiel, das, tarók játék.
Tartane, die, sebes sajka, hajó.
Tartar, der, tatár.
Tartarei, die, tatárország.
Taſche, die, zseb; zacskó.
Taſchenbuch, das, zsebkönyv; zsebbeli könyv.
Taſchenformat, das, zsebbeli nagyság.
Taſchengeld, das, zsebbeli pénz.
Taſchenkalender, der, zsebkalendárium.
Taſchenmeſſer, das, zsebbeli kés.
Taſchenſpiegel, der, zsebbeli tükör.
Taſchenſpieler, der, szemfényvesztő, gaukler.
Taſchenſpielerei, die, szemfényvesztés.
Taſchenſpielerinn, die, szemfényvesztő asszony.
Taſchentuch, das, zsebkeszkenő.
Taſchenuhr, die, zsebóra, zsebbeli óra.
Taſſe, die, csésze, findzsa.
Taſte, die, taszta, klavírban.
Taſten, tapintani, nyúlni valamiben.
Tatze, die, von Thieren, szőrös és körmös talpa v. lába némelly állatoknak, p. o. medvetalp; trop. eine plumpe Hand, otromba kéz; an Hemdeärmeln, tászli, p. o. az ingen; zum Kaffee-Auftragen, tácza.
Tau, das, hajókötél, alattság.
Taub, adj., siket. a' ki nem hall; taub werden, megsiketülni; der nicht hören will, siket; tauben Ohren predigen, siketnek predikálni, az az hijába beszélni; ohne Gefühl, érzéketlen; leer, von Pflanzen, üres, a' minek nincs béle; eine taube Nuß, üres dió; ein tauber Hafer, üres bélű zab; vom Schalle, matt, bádjadt, siket, p. o. hang.
Taube, die, galamb; die wilde, vadgalamb.
Taubenart, die, galambfajt.
Taubenei, das, galambtojás.
Taubenfalk, der, vadgalambász ölyv.
Taubenfarbe, die, vadgalambszín.
Taubenfeder, die, galambtoll.
Taubenfleiſch, das, galambhús.
Taubenflügel, der, galambszárny.
Taubenhändler, der, galambáros.
Taubenhals, der, galambnyak.
Taubenhaus, das, galambház.
Taubenkopf, der, galambfej.
Taubenkoth, der, galambganaj.
Taubenkropf, der, galambbegy; Pflanzen, z. B. ſt. Eiſenkraut, galambócz, szaporafű; Erdrauch, földfüstfű, füstvirág.
Taubenmiſt, der, galambganéj.
Taubenneſt, das, galambfészek.
Taubenſchlag, der, galambdúcz.
Tauber, der, hímgalamb; der nicht hört, siket ember.
Taubhafer, der, vadzab, üres zab.
Taubheit, die, siketség.
Taubkorn, das, vadócz; egérárpa.
Taubſtumm, adj., siketnéma.
Tauchen, ins Waſſer, be- v. belémár-

p. o. a' vízbe, belémerítni; ein
iff, terhelni, megterhelni, p. o.
it; ſich, lebukni, elbukni a' víz
, néha: belémerülni; von Tau-
n, búvárkodni
n, das, lebukás, belémártás.
r, der, búvár, t. i. ember;
ár, t. i. madár.
ans, die, búvárlúd.
locke, die, búvárharang.
uhn, das, szárcsa.
cken, der, keresztelő edény.
ch, das, keresztelő könyv.
nd, der, keresztségi szövetség.
die, keresztség; ein Kind aus
Taufe heben, keresztvízre tarta-
' kisdedet, az az, keresztatya
resztanya lenni.
, keresztelni, megkeresztelni
a' kisdedet; taufen laſſen, meg-
szeltetni.
, das, keresztelés.
en, das, paszita, keresztelő
égség.
del, die, keresztanya; kereszt-
r.
t, der, keresztatya; keresztfiú.
ndlung, die, keresztelés.
en, der, keresztelő vánkos.
hl, das, Taufſchmaus, der, ke-
lő vendégség.
me, der, keresztnév.
he, der, keresztkoma.
tin, der, Taufzeugniß, das, ke-
lő levél.
n, der, keresztelőkő.
, der, keresztelőnap.
b, das, keresztelő.
ſſer, das, keresztelővíz.
g, das, keresztelő köntös v.

ge, der, keresztkoma.
zu etwas, alkalmatos v. jó
, valamirevaló lenni; nichts
t, semmitsem érni, haszonve-
len lenni; gut ſeyn, jóravaló
, jó lenni, p. o. katonának;
augt nichts, semmit sem ér.
chts, der, semmirekellő, sem-
aló.
, adj. alkalmatos, hasznos, jó.
keit, die, alkalmatoslétel, al-
tos volt; jóság.
, der, tántorgás, t. i. a' ré-
g miatt; st. Rauſch, ittasság,
ség; einen Taumel haben, it-
gy részeg lenni; von Leiden-
n, z. B. der Taumel der Freu-
de, örömbe merülés; der Schwin-
del, bódultság.
Taumelbecher, Taumelkelch, der, (bib-
liſch) részegitő pohár.
Taumelig, adj., taumelnd, tántorgó;
ittas, mámoros, boros, részeg;
ſchwindelig, szédelgős, szédelgő.
Taumeln, tántorgani; ittásban tán-
torogni; fallen, elbotlani.
Tauſch, der, csere, cserélés.
Tauſchen, cserélni, megcserélni; el-
cserélni valamit másért.
Tauſchen, das, cserélés, elcserélés.
Tauſchhandel, der, cserevásár.
Tauſchhändler, der, cserekálmár.
Tauſchweiſe, adv, cserében, cserélve.
Tauſend, num. ezer; tauſend Menſchen,
ezer ember; adv., ezeren.
Tauſend, das, ezer, ezere valaminek.
Tauſenderlei, adj., ezerféle.
Tauſendfach, adj., ezerszeres; adv.,
ezerszeresen.
Tauſendförmig, adj., ezerformájú.
Tauſendjährig, adj., ezeresztendős.
Tauſendkünſtler, der, ezermester.
Tauſendmal, adv., ezerszer; trop. igen
sokszor, számtalanszor.
Tauſendmalig, adj., ezerszeri.
Tauſendſte, der, die, das, adj., az
ezeredik.
Tax, Taxbaum, der, tiszafa, ternyőfa.
Taxation, die, Schätzung, árszabás,
megbecsülés, becszabás, taksálás.
Taxe, die, taksa, becsúár, kiszabott
becse valaminek.
Taxiren, árát szabni, taksálni, meg-
taksálni, becsét határozni valami-
nek.
Taxordnung, die, árszabás rendje v.
törvénye, taksálás rendje.
Teich, der, tó; halastó.
Teichfiſch, der, tóhal.
Teichfiſcherei, die, tóból halászás.
Teichgräber, der, halastóász.
Teichgras, das, hínár.
Teichkarpfen, der, pozsár, tói ponty.
Teichkolbe, die, gyékény.
Teichwaſſer, das, tóvíz.
Teig, der, tészta, gyúrt tészta.
Teigicht, adj., ollyan mint a' tészta.
Teigig, adj., z. B. Brod, sületlen,
kovászos, keletlen, v. ragaszos ke-
nyér.
Telegraph, der, táviró-mű, telegraph.
Teleſcop, der, távcső.
Teller, der, tányér.
Tellerlecker, der, tányérnyaló.
Tellertuch, das, asztalkeszkenő vagy
kendő.

Temvel, der, templom t. i. a' régieknél.
Tempelherr, der, templárius.
Temperament, das, Milderungsmittel, enyhitőszer; Gemüthsart, természet, véralkat, testhajlandóság, indúlat, temperamentom.
Temperatur, die mérséklet; in der Muſ. mérséklés a' muzsikában.
Temperirt, adj., mérséklett, mérsékelt
Tempo, das, idő, alkalmatosság; időmértek, tactus, a' muzsikában.
Temporiſiren, időt tölteni.
Tenakel, der, betűtartó (szedőknél).
Tenne, die, szérű, szűrű.
Tenor, der, Tenorſtimme, die, fennhang, (férfinál).
Tenoriſt, der, fennhangu (énekes).
Tenorſchlüſſel, der, tenórkulcs.
Teppich, der, szőnyég.
Termin, der, rendelt nap v. idő, időhatár; szabott idő.
Terminweiſe, adv., z. B. bezahlen, kiszabott időkre fizetni.
Terne, die, ternó, kijött három szám a' lotteriából,
Terpentin, der, terpentin.
Terpentinbaum, der, terpentinfa, terpentin pisztáczfa.
Terpentinöhl, das, terpentinolaj.
Tertie, die, (Terz), in der Muſik, harmadhangfogás, harmadfogás.
Terzerol, das, mordály.
Terzett, das, hármas ének v. dal.
Teſtament, das, végrendelés, testamentom; ohne Teſtament ſterben, testamentomtétel nélkül halni meg; bibl. das alte und neue Teſtament, az ó vagy új testamentom v. szövetség.
Teufe, oder Tiefe, die, mélység.
Teufel, der, ördög.
Teufelei, die, ördögség.
Teufeliſch, adj., ördögi; adv., ördögi módon.
Teufelsbanner, der, ördögűző.
Teufelsdreck, der, (Aſant), búzaszat.
Teufelskind, das, gonoszság fia.
Teufelszeug, das, ördögség.
Text, der, Worte eines Schriftſtellers, szerző szavai v. beszédje, előadás; worüber gepredigt wird, szent leczke, t. i. a' szentirásból, mellynek értelme felett prédikáczió tartatik; über einen Text predigen, valamelly felvett szent leczkét magyarázni; zur muſik. Composition geeignet, Gedicht, versezet, ének.
Thäter, der, tévő, cselekvő; lieblthäter, gonosztévő.
Thäterinn, die, tévő t. i. asszony személy.
Thätig, adj., wirkſam, hathatós, munkás p. o. hit; arbeitſam, serény, szorgalmatos; adv. munkásan, serényen, szorgalmatosan.
Thätigkeit, die, munkásság, hathatosság; serénység, szorgalom, szorgalmatosság.
Thätlich, adj., cselekedettel, munkásan; ſt. gewaltſam, erővel, erőszakkal.
Thätlichkeit, die, Gewaltthätigkeit, erő, erőszak, erőszakoskodás; Thätlichkeiten im Kriege, ellenségeskedés.
Thal, das, pl. die Thäler, völgy.
Thaler, der, tallér.
That, die, tett, cselekedet, viselt dolog; eine löbliche, dicséretes dolog, cselekedet; eine grauſame, kegyetlen tett; eine böſe, gonosz cselekedet, gonosztett; in der That, valóban; jem. mit Rath und That beiſtehen, valakin tanácsal's tettel is segíteni; eine Kriegsthat, hadi tett, hadi viselt dolog.
Thatenreich, adj., jeles tettekkel fényló.
Thathandlung, die, véghezvitt cselekedet végre hajtott munka.
Thatſache, die, lett dolog, történt v. megesett dolog, cselekedet.
Thau, der, harmat; voll Thau werden, beharmatosodni.
Thauen, harmatozni; es thaut, harmat esik, harmadozik; ſchmelzen, olvadni, mint p. o. a' fagy, felengedni.
Thauen, das, harmatozás; olvadás.
Thauig, adj., harmatos; adv, harmatosan.
Thauwetter, das, engedő idő, mikor felenged, olvad, lágy idő.
Thauwind, der, olvasztó szél.
Theater, das, játékszín; játéknéző hely, teátrom.
Theatermäßig, adj., játékszini; adv. mint a' játékszínen.
Theaterſtück, das, játékszini darab, színjáték.
Theatertänzer, der, játékszini táncz, színtáncz.
Theatertänzerinn, die, szintáncznő.
Theaterweſen, das, játékszini dolog.
Theatraliſch, adj., játékszini; adv. játékszini módon.

Thee, der, thea, herbaté; die Staude, téafa; der gekochte, leforrázott téalév.
Theebüchſe, die, téás berbencze.
Theekanne, die, téás kanna.
Theer, der, kátrán, dohot, földolaj; iſts Wagenſchmiere, szekérkenő, kolimáz.
Theerbüchſe, die, kátrántartó.
Theeren, kátránnal, földolajjal békenni.
Theerig, adj., kátrános.
Theeſchale, **Theetaſſe**, téacsésze.
Theeſchälchen, das, téás findzsa.
Theetiſch, der, téázó asztal.
Theil, der, rész; zum Theile, d. i. theilweiſe, részszerént, részént; od. einigermaßen, némelly részben; eines Theils, egy részént, egy részről; meiſten Theils, nagyobb részént; Theil nehmen an etwas, részesülni, részt venni valamiben; an jem. Unglück Theil nehmen, fájlalni valakinek szerencsétlen esetét; an jem. Glück Theil nehmen, örülni valakinek szerencséjén.
Theilbar, adj., osztható, eloszthatő.
Theilbarkeit, die, meg- v. eloszthatóság.
Theilchen, das, részecske.
Theilen, osztani, el- v. megosztani; etwas unter ſich theilen, valamit magok között felosztani v. elosztani, megosztozni valamin; ſich theilen, d. i. getrennt werden, elválni egymástól; in Hinſicht der Meinung, különböző értelemre oszlani.
Theilen, das, die Theilung, osztás, megosztás, felosztás.
Theiler, der, osztó, felosztó.
Theilhaft, **Theilhaftig**, adj., részes, valamiben; werden, részesülni; machen, részesitni.
Theilhaftigkeit, die, részvétel.
Theilnahme, die, részesülés, részvétel.
Theilnehmer, der, részvevő, részesülő.
Theilnehmerinn, die, részes t. i. asszony, leány.
Theilnehmend, adj., részesülő, részes, osztozó; adv., részvétellel.
Theilnehmung, die, részvétel, részesülés.
Theils, adv. részszerént.
Theiß, die, Tisza, folyóvíz.
Thema, das, felvett tárgy, feltétel.
Theolog, der, istentudományértő.
Theoretiker, der, valamit tudományosan értő.
Theoretiſch, adj., vizsgálódási; adv., vizsgálódva, tudomány szerént.
Theorie, die, vizsgáló esméret; Inbegriff von Lehren, tudománybeli esméret; Theorie mit Praxis verbinden, a' tudománybeli esméretet alkalmaztató gyakorlással egyesitni
Theriak, der, terjék.
Thermometer, das, hévmérő.
Theuer, adj., drága, kedves, becses; adv., drágán, kedvesen.
Theuerung, die, drágaság; theure Zeit, drága idő, drágaság.
Thier, das, überh., állat, élő állat; ein unvernünftiges Geſchöpf, állat, oktalan állat, barom; ein wildes, vad állat; ein zahmes, szelid állat; ein grauſames, fenevad állat.
Thierart, die, állatnem.
Thierchen, das, állatka, állatocska.
Thiergarten, der, vadas kert, állatos kert.
Thiergefecht, das, állatviadal.
Thieriſch, adj., állati, vadállati. vad, baromi; adv., állati v. baromi módon.
Thierkreis, der, az égijelek kerülete v. abroncsa.
Thierpflanze, die, állatplánta.
Thierreich, das, állatok országa.
Thönern, adj., agyagbólvaló, agyag.
Thöricht, adj., balgatag, ostoba, esztelen, bolond; adv., balgatagúl, esztelenül.
Thörinn, die, ostoba, esztelen asszony v. leány.
Thon, der, agyag.
Thonart, die, agyagnem.
Thonartig, adj., agyagnemű.
Thonerde, die, agyagföld.
Thongrube, die, agyagverem.
Thonig, adj, agyagos.
Thor, der, balgatag, esztelen, kába.
Thor, das, kapu.
Thorflügel, der, kapuszárny.
Thorgeld, das, kapupénz, kapunyitás bére.
Thorheit, die, balgatagság, esztelenség, bolondság; ostoba cselekedet, esztelenség, esztelen cselekedet.
Thorhüther, der, kapunálló, kapuőrző.
Thorriegel, der, kapurekesz, v. retesz, kapuzár.
Thorſchließer, der, kapubézáró.
Thorſchlüſſel, der, kapukulcs.
Thorſchluß, der, kapuzárás ideje.
Thorſteher, der, kapunalló.
Thorwache, die, kapuőrző, kapunál levő strázsa, kapuń alló őr.

Thorwärter, der, kapus.
Thorweg, der, kapun általvaló út.
Thränchen, das, könnyecske, könny cseppecske.
Thräne, die, könny, könyű; die Thränen, könnyek, sirás; Thränen vergießen, könnyeket hullatni, sírni; vor Freude, örömében sírni; in Thränen zerfließen, könnyek záporát hullatni, könnyeiben úszni.
Thränen, sírni, könyvezni; vom Weinstocke, könnyezni.
Thränen, das, sírás.
Thränenbach, der, könnypatak, könnyek árja.
Thränenbein, das, könnycsont.
Thränenfistel, die, könnycső.
Thränenfluß, der, könnyhullatás.
Thränenleer, adj., könnyetlen.
Thränenlos, adj., könnyhullatás nélkül való.
Thränenquelle, die, könnyforrás.
Thränenstrom, der, könnyek árja.
Thränenvoll, adj., könnyes, könnyhullatással tellyes, könnybe lábbadt.
Thran, der, halzsír.
Thron, der, fejedelmi szék, királyi v. császári szék, trónus, országló szék; trop. die höchste obrigkeitliche Gewalt, fejedelemség, országlás, királyság; den Thron besteigen, az országló székbe ülni, az országló székre jutni; auf den Thron sitzen, uralkodni, országolni.
Thronen, országolni, uralkodni.
Thronerbe, der, korona v. ország örököse.
Thronerbinn, die, ország örököse t. i. asszony.
Thronfähig, adj., országlásra alkalmatos.
Thronfolge, die, országlásban v. uralkodásban következés.
Thronfolger, der, az országlásban v. uralkodásban következő, koronaörökös.
Thronhimmel, der, Baldachin, menyezet.
Thür, die, ajtó; die Thür zuschließen, az ajtót bézárni, bécsukni; zurriegeln, bérreteszelni az ajtót; aufmachen, kinyitni; aufbrechen, bétörni; zur Thür hinausgehen, az ajtón kimenni; phr. zwischen Thür und Angel stecken, megszorúlni, két tüz közé szorúlni, veszedelemben forogni; mit der Thür ins Haus fallen, durván cselekedni, felelni; vor seiner Thür kehren, a' maga háza előtt sepreni, magára lenni gondjának; vor der Thür seyn, közel lenni; der Winter ist vor der Thür, közel van a' tél.
Thürangel, die, Thürhaken, der, ajtósark.
Thürchen, das, ajtócska.
Thürflügel, der, ajtószárny.
Thürgestimß, das, ajtópártázat.
Thürhüther, der, kapus, ajtónálló.
Thürmchen, das, tornyocska.
Thürmen, feltornyozni.
Thürmer, der, toronybeli őr v. vigyázó, harangozó.
Thürmung, die, feltornyozás.
Thürpfoste, die, ajtófél.
Thürriegel, der, ajtózár, tolózár, retesz.
Thürschwelle, die, ajtóküszöb.
Thürsteher, Thürwärter, der, ajtónálló, vigyázó.
Thürsteuer, die, ajtóra vetett adó.
Thun, tenni, cselekedni, csinálni; seine Schuldigkeit thun, kötelességét tenni, megtenni v. bételyesítni; seine Möglichkeit thun, mindent elkövetni; etwas kund thun, tudtára adni, megjelenteni valakinek valamit, kihírdetni valamit; Erwähnung von etwas thun, megemlíteni valamit; ein Gelübde thun, fogadást tenni; Gutes, Böses thun, jót, gonoszt tenni; jem. gute Dienste thun, valakinek hasznos szolgálatot tenni; Buße thun, magát megjobbítni; Schaden, kárt tenni; Bitte, kérni valamit; eine Wohlthat jem. thun, jóteménnyel lenni valakihez; jung thun, úgy viselni magát mint az ifjak; alt thun, öregesen viselni magát; schön thun, hízelkedni; groß thun, kérkedni; es ist mir darum zu thun, ez az én szándékom, azon igyekszem én, hogy etc. es ist ihm nur ums Geld zu thun, neki csak a' pénznyerés itt a' czélja.
Thun, das, cselekedet, tett.
Thunlich, adj., tehető, lehető, véghezvihető; statt leicht, könnyű; st. dienlich, alkalmatos, hasznos.
Thunlichkeit, die, lehetőség, végbevihetőség, könnyűség.
Thurm, der, torony.
Thurmbau, der, toronyépítés.
Thurmknopf, der, toronygomb.
Thurmspitze, die, toronytető, a' torony teteje.
Thurmuhr, die, toronybeli óra.
Thurmwächter, der, toronybeli vigyázó; st. Gefängnißwärter, tömlöcztartó.

Tief, adj, mély, p. o, árok, kút, gondolat, hallgatás; Stimme, mély hang; der tiefſte Ton, alsó, legmélyebb hang; tiefe Trauer, mély gyász; tiefer Schlaf, mély álom; eine tiefe Verbeugung, mély főhajtás; in tiefen Gedanken ſitzen, mély gondolatokba merülve lenni; bis in die tiefe Nacht hinein, késő éjtszakáig; tief ins Land hinein gehen, messze bémenni az országba; adv., mélyen.

Tiefe, die, mélység; des Meeres, a' tengernek mélysége; der Töne, alattság, mélység a' hangban; vom Schlafe, Stillſchweigen, mély álom, hallgatás; des Reichthums, der Weisheit, rendkivül valósága, nagysága p. o. a' gazdagságnak, bölcsességnek; ſt. Abgrund, örvény.

Tiefſinn, der, mély gondolkodás; Melancholie, búskomolyság.

Tiefſinnig, adj., mélyen gondolkodó; búskomoly; adv., mélyen gondolkodva; búskomolyan.

Tiegel, der, tégely.

Tiegelchen, das, tégelyke.

Tiegern, tarkázni; daher: Getiegert, tarka, iromba, pettegetett.

Tiger, (Tieger) der, tigris.

Tigerfell, das, tigrisbőr.

Tigerfleckig, adj., foltos mint a' tigrisbőr.

Tigerherz, das, tigris szív, kegyetlen szív.

Tigerkatze, die, tigris macska.

Tilgen, semmivé tenni, kiveszteni, eltörleni; Schulden, az adósságot lefizetni.

Tilgen, das, die Tilgung, semmivétel, eltörlés.

Tilger, der, eltörlő, kitörlő.

Tinctur, die, színnedv, tinktúra.

Tinte, die, ténta.

Tintenfaß, das, kalamáris,

Tintenfiſch, der, téntaféreg.

Tintenflaſche, die, téntaüveg.

Tintenfleck, **Tintenflecks**, der, téntapecsét.

Tintenpulver, das, téntapor.

Tintenſtecher, der, asztalbaütő kalamáris.

Tiſch, der, asztal; ein gedeckter, terített asztal; ihn decken, asztalt terítni; ſich hinſetzen, asztalhoz ülni; ſt. Eſſen, ebéd, vacsora, ebédlés, vacsorálás; bei Tiſche, asztalnál, asztal felett; zu Tiſche bitten, laden, valakit ebédre hívni; vom Tiſche aufſtehen, felkelni az ebédtől; guten Tiſch führen, jó asztalt tartani, jól élni; ſchlechten, rosszúl élni, hitvány asztalt tartani.

Tiſchbier, das, asztali ser.

Tiſchblatt, das, asztaltábla v. deszka.

Tiſchchen, das, asztalocska.

Tiſchen, asztalt terítni; ebédelni vagy vacsorálni.

Tiſchfreund, der, asztali barát, élődi.

Tiſchgänger, der, ebédrejáró, asztaltartó valakinél.

Tiſchgaſt, der, vendég.

Tiſchgebet, das, asztali imádság.

Tiſchgeld, das, asztaltartásbér.

Tiſchgenoß, der, ebédlőtárs.

Tiſchgeräth, das, asztali készület.

Tiſchgeſellſchaft, die, asztali v. együttevő társaság.

Tiſchgeſpräch, das, asztali vagy asztalfeletti beszélgetés.

Tiſchgeſtell, das, asztalláb.

Tiſchler, der, asztalos.

Tiſchlerhandwerk, das, asztalosság; die Innung, az asztalos cséh.

Tiſchmeſſer, das, asztali kés.

Tiſchkaſten, der, asztal almáriom.

Tiſchladen, der, asztalfiók.

Tiſchplatte, die, az asztalnak kerek v. négyszegletű táblája

Tiſchtrunk, der, asztali ital.

Tiſchtuch, das, abrosz.

Tiſchwein, der, asztali bor.

Tiſchzeit, die, ebéd v. ebédlés ideje.

Tiſchzeug, das, asztali készület.

Titel, der, eines Buches, czim, felülirás, felirás; Benennung nach dem Range oder Würde, czim, rang, név, titulus; Vorwand, szín, nevezet.

Titelblatt, das, czímlap v. levél.

Titelſucht, die, czímrevágyás.

Titular, adj., czímes, czimjét viselő.

Titulatur, die, czímezet.

Titulaturbuch, das, czímezetek lajstroma.

Tituliren, czímelni, rangján nevezni, tisztelni, titulálni.

Toben, dühösködni, mérgelődni, lármázni; vor Freude, örömében tombolni; wie das Meer, hánykódni.

Toben, das, dühösködés, mérgelődés, lárma; vom Meere, hánykódás.

Tochter, die, pl. die Töchter, leány; in der traulichen Sprache älterer Perſonen, z. B. liebe Tochter ſage mir doch, édes húgom, mond meg nekem; ein Mädchen, leányzó, leány; von einer Tochter entbunden werden, leány gyermeket szülni, leányának

lenni; auch insbes. von leblosen Gegenständen, z. B. die italienische Sprache ist die Tochter der lateinischen, az olasz nyelv a' Deáknak leánya v. a' deák nyelvből lett.

Tochterkind, das, d. i. ihr Sohn, unoka fiú; ihre Tochter, unoka leány.

Tochterkinder, unokák valakinek a' leányától.

Tochterkirche, die, leányeklézsia, filiális eklézsia.

Tochtermann, der, vő.

Tod, der, halál, meghalás; mit Tode abgehen, meghalni; sich den Tod anthun, magát kivégezni; jem. mit dem Tode bestrafen, valakit halálra itélni és megbüntetni; des natürlichen Todes sterben, természeti halállal halni meg; nach dem Tode, holtom, holtod, holta után; mit dem Tode ringen, a' halállal küszködni; er ärgert sich zu Tode, megöli a' méreg, boszszúság; sich zu Tode lachen, majd megszakadni nevettében; den Tod fürs Vaterland sterben, hazájáért halni meg; ich bin des Todes! oda vagyok! elvesztem! trop. Untergang, vég veszedelem; was den Tod bringt, veszedelem; der ewige Tod, örök kárhozat.

Todbett, das, halálos ágy.

Todbringend, adj., halálos.

Todesangst, die, halálos gyötrődés.

Todesart, die, halál neme.

Todesbetrachtung, die, halálról való elmélkedés.

Todesengel, der, öldöklő angyal.

Todesfall, der, halál, meghalás.

Todesfurcht, die, halálrólvaló félelem v. rettegés.

Todesgedanken, pl. halálrólvaló gondolat.

Todesgefahr, die, halálos veszedelem, élet veszedelme.

Todeskampf, der, halállal küszködés.

Todesnacht, die, halálos éjtszaka.

Todesnoth, die, halálos inség, halállal küzdés.

Todespein, die, halálos kín.

Todesschlaf, der, örökkévaló halál.

Todesschrecken, der, haláltólvaló rettegés.

Todesschweiß, der, halálverejték.

Todesstille, die, szomorú mély hallgatás.

Todesstoß, der, halálos dosés.

Todesstrafe, die, halálos büntetés.

Todesstunde, die, halál órája.

Todestag, der, végső nap, meghalás napja.

Todestrank, der, halálhozó ital.

Todesurtheil, das, halálos itélet vagy szentenczia.

Todeswerth, adj., halálra méltó.

Todfeind, der, halálos ellenség.

Todfeindschaft, die, halálos gyülölség.

Todkrank, adj., halálos beteg.

Todsünde, die, halálos vétek; megbocsáthatatlan vétek.

Todt, adj., holt, megholt; ein Todter, halott, megholt; die Todten, d. i. Verstorbenen, megholtak; todt schlagen, stechen, agyon verni, agyon szúrni valakit; todt schießen, agyon lőni; sich todt fallen, ugy elesni, hogy egyszerre szörnyű halált haljon; sich todt trinken, agyon inni magát; trop. von Pflanzen, Bäumen, elszáradt, kiveszett, kiszáradt, kiszáradott; von leblosen Dingen, z. B. ein todtes Bild, holt kép v. festés; ein todter Zaun, száraz kerítés; Sprache, holt nyelv; Asche, Kohle, kialudt hamu, szén; Farbe, halavány, lankadt szín; Augen, bádjadt szemek; Ort, népetlen hely; Meer, holt tenger; fig. ungiltig, in den Rechten, nem hathatós, foganatlan, sikeretlen.

Todtenacker, der, temető.

Todtenamt, das, halotti szertartás a' templomban.

Todtenbahre, die, koporsóvivő vagy emelőfa, Sz. Mihály lova.

Todtenbein, das, megholtnak csontja.

Todtenbeschwörer, der, holtakat előszollító.

Todtenbeschwörung, die, holtaknak előszóllítása.

Todtenblaß, Todtenbleich, adj., halálszinű.

Todtenblässe, die, halálszin.

Todteneule, die, csúvik, kúvik, halálmadár.

Todtenfackel, die, halotti fáklya.

Todtenfarbe, die, holt- v. halálszin.

Todtenfärbig, adj., halálszinű.

Todtengeleit, das, halottkésérés.

Todtengerippe, das, Skelet, csontváz.

Todtengeruch, der, halottszag.

Todtengerüst, das, gyászalkotmány.

Todtengespräch, das, holtakbeszélgetése.

Todtenglocke, die, halotti harang.

Todtengräber, der, sirásó.

Todtengruft, die, kripta, temető.

Todtenklage, die, halottsiratás.

Todtenkleid, das, halotti ruha.

Todtenknochen, der, halott tetem.

Todtenkopf, der, halálfej, holt ember feje; eine Schmetterlingsart, gyász pillangó.
Todtenliſte, die, megholtak lajstroma.
Todtenmahl, das, halotti vendégség.
Todtenopfer, das, halotti áldozat.
Todtenregiſter, das, halottlajstrom.
Todtenſchein, der, halálról való bizonyságlevél.
Todtenſchlaf, der, halálos álom; ein ſehr feſter Schlaf, igen mély álom.
Todtentanz, der, haláltáncz.
Todtenuhr, die, kopogó termeszbogár.
Todtenurne, die, hamveder.
Todtſchlag, der, agyonütés, gyilkosság.
Todtſchlagen, agyonütni.
Todtſchläger, der, gyilkos.
Todtſeyn, das, halvalétel.
Töchterchen, das, leányka.
Tödten, ölni, megölni, az életétől megfosztani; trop. die Begierden ꝛc. a' testi indúlatait zabolázni, elnyomni, a' kívánságait megfojtani v. megzabolázni; die Zeit tödten, az időt vesztegetni v. hijában tölteni.
Tödten, das, die Tödtung, megölés.
Tödtlich, adj., halálos p. o. seb, betegség; trop. eine tödtliche Feindſchaft, halálos gyülölség; adv. halálosan; jemanden tödtlich haſſen, valakit halálból gyülölni.
Tölpel, der, Klotz, tuskó; ein Dummrian, bohó, ostoba, buta.
Tölpelei, die, bohóság, butaság.
Tölpelhaft, adj., bohókás, ostobás; adv. bohóskásan, ostobául.
Tönen, hangzani.
Tönnchen, das, berbencze, hordócska.
Töpfchen, das, fazekacska, caupor, bögre.
Töpfer, der, fazekas.
Töpferarbeit, die, fazekasmunka.
Töpfererde, die, fazekasföld v. agyak.
Töpfergefäß, das, cserépedény.
Töpfergeſchirr, das, cserépedény.
Töpferhandwerk, das, fazekas mesterség; die Zunft, fazekas czéh.
Töpfern, adj., cserépből való.
Töpferofen, der, cserépkályha.
Töpferthon, der, fazekasagyag.
Töpferſcheibe, die, korong.
Töpferwerkſtatt, die, fazekas műhely.
Töpferwerkzeug, das, fazekas szerszám.
Toilette, die, (toalett) öltözőasztal.
Toleranz, adj., vallástűrő.
Toleranz, die, vallástűrés.
Toll, adj., Lärm machend, esztelenül lármázó; ſt. zornig, dühös, dühösködő; jemanden toll machen, valakit nagyon felbosszantani; ſt. raſend, dühös, veszett, p. o. kutya; ſtatt ſeltſam, csudálatos, esztelen, bolond; tolle Streiche anfangen, esztelenségeket követni el; adv. dühösen, dühösködve, bolondúl, eszelős módon.
Tollapfel, der, bolondító zólna.
Tollbeere, die, maszlagos nadragulya.
Tollfuß, der, gacsos, gacsiba.
Tollhaus, das, bolondok háza.
Tollhäusler, der, bolondok házába zárt őrült.
Tollheit, die, esztelenség, őrültség; Zorn, dühösség, dühös harag, méreg; esztelen cselekedet, ostobaság.
Tollkopf, der, agyafúrt ember.
Tollkühn, adj., vakmerő; adv., vakmerően.
Tollkühnheit, die, vakmerőség.
Tollwurm, der, der Hunde, dühféreg; Mordwurm, pokolbeli fúria (egy féreg neme).
Tollpatſch, der, talpas, hajdú.
Ton, der, hang; ein halber, félhang; iſis Tonart, hang; den Ton angeben, jelhangot adni; im Reden, Thun, szó, hang; in einem ruhigen Tone ſprechen, csendes hangon beszélni; in einem rauhen Tone jemanden anreden, durván szóllítni meg valakit; der gute Ton d. i. die feine Lebensart, pallérozottság, finom erkölcsiség; ſt. Accent, szótaghangzat.
Tonart, die, hangnem, muzsikában.
Tonartsleiter, die, hangnem lajtorja.
Tonkunſt, die, muzsikamesterség.
Tonkünſtler, der, muzsikamester.
Tonleiter, die, muzsikálajtorja, hangmenetel.
Tonmaaß, das, hangmérték.
Tonne, die, ein großes Faß, nagy hordó; ein beſtimmtes Maaß, tonna, mérték neme; in der Schifferſprache, 20 Centner, húsz mázsányi tereh a' hajósoknál; Goldes, százezer for. v. tallér.
Tonſylbe, die, hangzatos szótag, mellynek emeltebb hangot adunk.
Tonzeichen, das, hangjel.
Topas, er, topázkő.
Topf, der, fazék; ein irdener, cserép fazék; zu Blumen, virágos cserép.
Topfmarkt, der, fazékvásár.
Topfſtein, der, fazékkő.
Topographie, die, helyleírás.
Topp, topp!
Torf, der, törf, turfa, gyeptőzeg.

Torkel, die, Kelter, prés, sajtógerenda.
Tormentill, der, vérfü.
Tornister, der, tarisznya.
Tort, der, Schaden, kár; thun, kárt tenni; Aergerniß, bosszúság; verursachen, bosszantani valakit.
Torte, die, torta, tortasütemény.
Tortenbäcker, der, tortasütő v. sütő-ményes.
Tortenblech, das, tortapléh.
Tortenpfanne, die, tortaserpenyő.
Tortur, die, kinzószermám, tortúra, kinzás, kín.
Total, adj., egész, egészen.
Touchiren (tusiren), érzűhren, megilletni; necken, beleidigen, ingerkedni, megsérteni.
Toupet, das, dupé, üstökborz.
Tour, die, fr. Reise, Gang, út, fordulás, kerülés; Rank, List, ravaszság, fortély; Haaraufsatz, vendéghaj.
Tournier, das, Ritterspiel, lovagjáték.
Trab, der, der Pferde, ügetés; im Trabe, sebes ügetve, vágtatva.
Trabant, der, porosló, hajdú.
Traben, gehen, marschiren, menni, ballagni; reiten, ügetni, ügetve lovagolni.
Traben, das, ügetés.
Tracht, die, fr. Bürde, Last, tereh, bútyor; trop. eine Tracht Prügel, egy rakás verés, sok verés; ein Gang Speisen, egy fogás étel; die Art sich zu kleiden, viselet, ruhaviselet, ruházatmód, öltözetmód; die ungarische Tracht ist die schönste, a' magyar viselet legszebb, legcsinosabb.
Trachten, nach etwas, igyekezni, iparkodni, vágyni p. o. uralkodásra, törekedni valamire; nach dem Leben, valakinek az élete után leselkedni; nach Beifall, tetszésre vágyni; begierig nach etwas, vágyódni valamire.
Trachten, das, igyekezet, iparkodás, törekedés, vágyódás.
Tractabel, adj., velebánható.
Tractament, das, Gasterei, vendégség; anstellen, vendégséget adni; fizetés; velebánás.
Tra[illegible], Abhandlung über etwas, munka, irás; Vergleich, [illegible]yességkötés, szövetség; [illegible], egyességre lépni, [illegible] valakivel; einen halten, [illegible]séget megtartani; Unterhandlung, alkudozás, egyesség; in einem mit jemanden stehen, alkudozásban lenni valakivel.
Tractatenmäßig, adj., egyezés, mérséti; adv. az egyezés mérént.
Tractiren, jemanden, b. i. beszélgeni, vendégleni, megvendégleni valakit; behandeln, bánni valakivel; unterhandeln, alkudozni, t. i. szövetség eránt.
Trächtig, adj., von Thieren, hasas, peczos, p. o. állat.
Träg, Träge, adj., rest, lomha, tunya, lusta; adv. restem, restül, tunyán, lomhán.
Trägheit, die, restség, tunyaság.
Träger, der, vivő, hordozó, terhhordó t. i. ember; ein Ding, das zum Tragen verwendet wird, tartó, emelő.
Trägerlohn, der, hordóbér, vitelbér.
Tränkchen, das, italocska.
Tränke, die, itatás, megitatás; zur Tränke führen, itatni vinni.
Tränken, a) von Menschen, inni adni valakinek; b) von Thieren, megitatni, p. o. az állatot; trop. die Erde tränken, d. i. benedvezni, megöntözni, megnedvesíteni, megáztatni, p. o. a' földet; Papier mit Oehl, beitatni a' papirost olajjal.
Tränken, das, itatás, megitatás; megöntözés.
Träumen, álmodni valamit, valamiről; es hat mir geträumt, álmodtam; der träumt wachend, ébren álmodozik; trop. sich allerhand einbilden, álmodozni, mindenfélét képzelni; schläfrig seyn, álmos lenni.
Träumen, das, álmodás, álom, álmodozás.
Träumer, der, álmodó, álmodozó; trop. aluszékony, tunya, alamuszi ember.
Träumerei, die, álmodozás.
Träumerhaft, adj., schwärmerisch, képzelkedő, eszelős; álmodozó; alamuszi; adv. eszelősen; tunyául.
Träumerisch, adj., aluszékony, álmos; adv. aluszékonyan.
Tragaltar, das, hordozható kis oltar.
Traganth, der, mézgás bóka, das Gummi davon, bókamézga.
Tragbahre, die, testhordómív.
Tragbar, adj., vihető, hordozható; fr. fruchtbar, termő, termékeny.
Tragbarkeit, die, termékenység.

Trage, die, emelő v. hordó eszköz.
Tragebalken, der, terehhordó gerenda.
Tragebaum, der, emelőrúd, csapófa.
Tragebebel, der, emelőfa, csapófa.
Tragekrobe, die, gyümölcsbimbó.
Tragekorb, der, háti kosár.
Tragen, vinni valahová; mit ſich tragen, hordani, hordozni p. o. pénzt a' zsebjében; Waſſer, vizet hordani; etwas ſchweres, p. B. eine Laſt tragen, emelni v. vinni p. o. terhet; einen Degen kardot hordozni, karddal járni; eine Perücke, vendéghajat viselni; ein ſchwarzes Kleid, fekete ruhában járni; ſt. hervorbringen, teremni; p. B die Erde, der Acker trägt Früchte, a' föld, a' szantóföld gyümölcsöt v. gabonát terem; ſich tragen, p. B. einfach, egyűgyű öltözetben járni; ſich ſchwarz tragen, feketében járni; ſt. über ſich nehmen, p. B. jemandes Schuld, valaki hibájának súlyát hordozni; die Koſten, valaminek a' költséget magára venni; ſt. führen, p. B. jemandes Namen, valaki nevét viselni; ſt. haben, p. B. Liebe und Freundſchaft gegen jemanden tragen, szeretettel, barátsággal lenni valakihez; Sorge, gondoskodni; Bedenken, kételkedni, kétségeskedni; die Naſe hoch tragen, nagyra tartani az orát v. dölyfösködni.
Tragen, das, vivés, emelés, hordás, hordozás, viselés; des Körpers, a' test hordozása v. tartása.
Tragend, adj., hordozó, viselő; ſt. trächtig, hasas, poczos.
Trageſeſſel, der, gyaloghintó.
Tragung, die, vivés, hordás, hordozás; der Töne (in der Muſik), hanghordozás v. nyújtás.
Tragiſch, adj, szomorú, gyászos; adv. szomorúan, gyászosan.
Tragorgel, die, hordozható kis organa.
Tragſeſſel, der, vivőszék.
Traiteur, (tretőr), der, Speiſewirth, vendégfogadós, vendéglő.
Trampeltier, das, két púpos teve.
Trank, der, ital; ein gekochter, t. i. ein Decoct, főttvíz.
Trankgeld, das, borravaló.
Trankopfer, das, bor kitöltése valamelly isten tiszteletére, áldozás: áldozat.
Trankrinne, die, itató vályú v. csatorna.
Trappe, der, túzok.
Traube, die, szőlő, szőlőfej; eine reiſe, ért szőlő; eine dünn- oder dickſchälige, vékonyhéjjú, vastaghéjjú szőlő.
Traubenbeere, die, szőlőszem.
Traubenblut, das, ſt. Wein, bor, szőlőleve.
Traubenhäutchen, das, szőlőszemhéjj.
Traubenreich, adj., fürtös, fürtökkel rakott.
Traubenſaft, der, szőlőlév, bor.
Traubenſtiel, der, szőlőkocsány.
Traubenſtock, der, szőlőtőke, szőlőtő.
Traubentragend, adj., fürtös, fürttermő; vom Weinſtocke, szőlőtermő.
Traubenweiſe, adj., szőlőnként.
Trauen, 1) copuliren, összeesketni t. i. az új házasokat; 2) Glauben beimeſſen, hinni valakinek; jemanden kein Haar trauen, valakinek egy hajszálnyit se hinni; einander nicht trauen, egymásnak nem hinni; phr. trau, ſchau wem, hidj, de lásd kinek; ſich verlaſſen auf etwas, bízni, támaszkodni; auf Gott trauen, az istenre bízni; es iſt dem Wetter nicht zu trauen, nem lehet az időre támaszkodni; ſich trauen, d. i. a) wagen, merni, bátorkodni; b) gewiß hoffen, bízni, reményleni valamiben.
Trauer, die, szomorúság, gyász; die Trauerkleider, gyászruha, gyász; Trauer anlegen, gyászba öltözni; in Trauer ſeyn, gyászban lenni; die Trauer ablegen, kikelni, kiöltözni a' gyászból, levetni a' gyászt; halbe Trauer, félgyász.
Trauerbrief, der, szomorú levél, gyászlevél.
Trauerbinde, die, gyászkötő.
Traueressen, das, tor, halotti tor.
Trauerfahne, die, halotti zászló.
Trauerfall, der, halálos eset, halál.
Trauerflor, der, gyászfátyol.
Trauergedicht, das, halotti versezet.
Trauergeläute, das, halotti harangszó, haranggozás.
Trauergepränge, das, halotti pompa vagy tisztesség.
Trauergeſang, der, gyászének.
Trauerhaus, das, halottas ház; gyászos ház.
Trauerjahr, das, gyászeszstendő.
Trauerkleid, das, gyászruha.
Trauerkleidung, die, gyászöltözet.
Trauerleute, die, gyászos vagy szomorú felekezet halott körül.

Trauerlied, das, gyászének.
Trauermahl, das, halotti tor.
Trauermantel, der, gyászköpönyeg vagy palást.
Trauermuſik, die, halotti muzsika.
Trauern, gyászolni, szomorkodni.
Trauern, das, gyászolás, gyász, tieſes, mély gyász, mély szomoruság.
Trauerpferd, das, halotti gyász-ló.
Trauerrede, die, halotti beszéd vagy predikáczió.
Trauerſpiel, das, szomorú játék.
Trauerſtimme, die, szomorú hang vagy szózat.
Trauerſtunde, die, gyász-óra.
Trauertag, der, gyásznap, szomorúság napja.
Trauerverſammlung, die, gyászos gyülekezet.
Trauerwagen, der, halotti kocsi vagy szekér.
Trauerweib, das, fogadott gyászoló asszony.
Trauerweide, die, búsfüz, gyászfüz.
Trauerzeit, die, gyász vagy gyászolás ideje.
Traufe, die, csepegő, ereszally; aus dem Regen in die Traufe kommen, cseberből vederbe hágni.
Traufen, träufen, träufeln, act csepegtetni, lecsepegtetni neutr. csepegni, lecsepegni.
Traulich, ad., barátságos, meghitt; adv. barátságosan, meghitt módon p. o. beszélni.
Traulichkeit, die, barátságosság, meghitettség.
Traum, der, álom, álmodás, álomlátás; im Traumr, álmomban, álmodban, álmában, p. o. valamit látni; trop. leere Einbildung, álmodozás.
Traumausleger, der, Traumdeuter, der, álommagyarázó.
Traumauslegung, Traumdeuterei, die, oder Traumdeutung, álommagyarázás.
Traumbuch, das, álmoskönyv, álommagyarázó könyv.
Traumbild, das, álomlátás.
Traumdeuterinn, die, álommagyarázó asszony.
Traumgott, der, álomisten, Morfeus.
Traun, adv, wahrhaftig, valóban, bizonnyal.
Traurede, die, esketö beszéd, t. i. az házasokhoz.
...lig, adj., szomorú, bús, kedvetlen; traurig machen, megszomoritni, búsitni; adv. szomorúan, kedvetlenül.
Traurigkeit, die, szomoruság, búsulás.
Trauring, der, jegygyürü.
Traunſchein, der, esketés, bizonyság levele; engedelem levél az öszveesketésre.
Trauung, die, esketés, öszveesketés.
Traut, adj., meghitt, kedves; z. B. trauter Freund, kedves barát.
Treber, die, törköly.
Teberbrandwein, der, törköly pálynka.
Treberwein, der, sajtolt bor, csiger, löre.
Treff, der, Schlag, ütés.
Treffen, mit etwas, érni, megérni, hozzáérni valamihez, illetni, megütni valamit; er iſt vom Blitze getroffen worden, megütötte a' menkö; der Schlag hat ihn getroffen, megütötte a' guta; das Ziel treffen, érni, megérni a' czélját; trop. die Reihe trifft mich, rám kerül a' sor; das Unglück hat ihn hart getroffen, kemény csapás érte; das Loos hat ihn getroffen, ötet érte a' sors; in der Malerei, eltalálni, találni a' képet a' festésben; die Mittelſtraße treffen, a' közép útat eltalálni; das Maaß treffen, megütni a' mértéket; Getroffen! helyesen! el van találva! eltalálta az Úr! eltaláltad!
Treffen, das, Schlacht, ütközet, csata; liefern, megütközni; ein Theil der Schlachtordnung, csatarend; das erſte, das zweite Treffen, elsödik, második csatarend.
Treffend, adj., helyes, alkalmatos, illendö, helyreszabott; adv. helyesen, arányosan, jól.
Treffer, der, nyerö sors a' loteriában.
Trefflich, adj., derék, jeles.
Treibeis, das, zaj, megindult jégdarabok a' vizen.
Treiben, durch irgend ein Mittel in Bewegung ſetzen, hajtani; z. B. das Waſſer treibt die Mühlräder, a' viz hajtja a' malomkereket; ein Keil treibt den andern, szeget szeggel; Gewächſe treiben, a' növevényeket melegség által kénszeritni a' növésre; beſonders von Menſchen und Thieren, hajtani, űzni maga előtt; iſts forttreiben, elhajtani, elűzni p. o.

az ellenséget; in die Enge treiben, (trop.) valakit megszorítni, békerítni; das Vieh auf die Weide treiben, a' marhát a' legelőre hajtani; den Feind in die Flucht, az ellenséget megszalasztani, megfutamtatni; jemanden an die Arbeit, ráhajtani valakit a' munkára; trop. eine Sache weit treiben, sokra vinni valamit, sokra menni valamiben; etwas sehr eifrig treiben, egészen reá adni magát valamire; Unzucht treiben, bujaságnak adni magát; Possen, haszontalankodni; Wucher, uzsoráskodni; Handel, kereskedni; eine Kunst, valamelly mívészséget vagy mesterséget üzni; den Ackerbau, földet mívelni; sich herum treiben, kóborlani, szélyeljárni.

Treiben, das, die Treibung, z. B. des Pferdes, hajtás, lóhajtás; das Antreiben, indítás, serkentés, kénszerítés vagy hajtás valamire; der Gewächse, a' növevények v. plánták hajtása, bimbódzása.

Treiber, der, hajtó; des Viehes, marhahajtó; der Pferde, lóhajtó; ösztönöző.

Treibhaus, das, Hollandiai melegágy.

Treibholz, das, úsztatott fa.

Tremulant, der, in der Orgel, rezgő hang.

Trennbar, adj., elválasztható, elosztható.

Trennbarkeit, die, elválaszthatóság.

Trennen, elválasztani; etwas Genähetes, elfejteni; den Kopf vom Rumpfe, elvágni vagy levágni a' fejét; trop. sich von jemanden, elválni valakitől, elhagyni valakit, elszakadni egymástól; sich trennen, d. i. uneinig werden, mehasonlani.

Trennung, die, elválasztás; gewaltsame, elszakasztás; st. Scheidung, elválás; ists Weggang, megválás; Spaltung, meghasonlás.

Trense, die, kötőfék.

Trepan, der, kaponyafúró.

Trepaniren, a' kaponyát megfúrni.

Treppe, die, grádics.

Treppenstufe, die, grádicslépcső.

Trespe, die, rozsnok; Windhafer, bugás zab.

Treßchen, das, keskeny borítás.

Tresse, die, borítás; goldene, silberne, arany, ezüst borítás v. paszamánt.

Tressenhut, der, paszamántos kalap.

Trester, die, vom Weine, törköly.

Tresterwein, der, csiger, lőre.

Treten, tapodni; zu Boden, a' földre tapodni; etwas mit Füssen, valamit lábaival tapodni; auf etwas, ráhágni valamire; durch Treten bearbeiten, z. B. Thon treten, agyagot vagy sárt tapozni, mint a' fasekas; Wein, szőlőt taposni vagy nyomni; trop. das Pflaster, lézengeni, az útszákon fel 's alá kóborlani; ins Wasser, a' vízbe lépni; ans Fenster, az ablakhoz állani vagy menni; hervortreten, előállani; zusammentreten, öszveállani t. i. egy társaságba; trop. st. jemandes Ehre zu nahe treten, d. i. ihn kränken, valakinek a' becsületében gázolni; der Wahrheit zu nahe treten, az igazságot elmellőzni; auf jemandes Seite treten, valaki részére állani; an jemandes Stelle treten, valaki helyébe valami lenni; in jemandes Diensten treten, valaki szolgálatjába lépni; aus dem Dienste, kilépni a' szolgálatból.

Treter, der, hágó, lépő; nyomó, taposó, t. i. bortaposó.

Treu, adj., der Wahrheit gemäß, z. B. ein treuer Geschichtsschreiber, hiteles históriaíró vagy történetíró; Pflichten erfüllend, z. B. ein treuer Vater, hív atya, gyermekeit igazán szerető atya; ein treuer Sohn, engedelmes fiú; ein treuer Lehrer, hűséges tanító; eine treue Gattinn, hív feleség; Liebe, hív szeretet; adv. igazán, hitelesen; híven, hűségesen.

Treue, die, hűség, hívség; halten, hívségét megtartani; brechen, megszegni a' hűségét; auf Treue und Glauben, hitére, lelkére; bei meiner Treue, hitemre mondom! — Treue beweisen, hűséget mutatni.

Treuherzig, adj., egyenes szívű; adv. egyenes szívvel, híven.

Treuherzigkeit, die, egyenes szívűség, egyenesség.

Treulich, adv., híven, hűségesen, igazán.

Treulos, adj., hűségtelen, hitetlen, hívségtelen, álnok; adv. hitetlenűl, álnokúl.

Treulosigkeit, die, hívségtelenség, hűségtelenség hitetlenség.

Triangel, der, háromszegrajz.

Tribut, der, adó, adófizetés.

Trichter, der, töltsér, töltike.

Trieb, der, st. Neigung, hajlandóság,

vonattatás, természeti ösztön; zu etwas haben, hajlandóságának lenni valamire; aus eigenem Triebe, önnön hajlandóságától ösztönöztetvén; die Triebe, d. i. Schößlinge, a' fának vagy csemetének hajtásai.

Triebel, der, zum Schlagen, verőeszköz, sulyok.

Triebfeder, die, rúgómív, rúgó; trop. innerer Antrieb, belső ösztön, indító ösztön.

Triebrad, das, hajtókerék.

Triebsand, der, föveny, vízhajtotta föveny.

Triebwerk, das, hajtómív.

Triefäugig, adj., csipás, csepegőszemű.

Triefäugigkeit, die, csipásság.

Triefauge, das, csipás vagy könyvező szem.

Triefen, csepegni, cseperegni, szivárogni; seine (ihre) Augen triefen, a' szemei könnyeznek; triefende Augen, csepegő vagy csipás szemek.

Triefen, das, szivárgás; der Augen, szem, csipázás, könnyezés.

Trift, die, legelő, pl. legelők.

Triftgerechtigkeit, die, Triftrecht, das, legelés jussa.

Triftig, adj, dringend, wichtig, fontos, erős, alkalmatos.

Triftigkeit, die, fontosság.

Triller, der, hangrezgés, trilla; rezgőjel.

Trillern, rengeni, rezegni, trillázni.

Trinkbar, adj., iható, megiható.

Trinken, inni; zu viel, sokat inni, megihatni magát; über den Durst, kelletinél többet inni; sich voll, megrészegedni; stark, nagyon az ivásnak adni magát.

Trinken, das, ivás; sich aufs Trinken verlegen, ivásnak adni magát.

Trinker, der, ivó; schlechter, rossz ivó; starker, nagy ivó vagy borivó részeges.

Trinkgelag, das, ivó tarsaság.

Trinkgeld, das, borravaló.

Trinkgeschirr, das, ivóedény.

Trinkglas, das, ivópohár.

Trinkgold, das, iható arany.

Trinkhaus, das, korcsma, csapszék.

Trinklied, das, borozó dal.

Trinkschale, die, ivócsésze,

Trinkwasser, das, ivóviz, innivaló viz.

Trio, das, ein dreistimmiges Tonstück, hármas dal, vagy nóta.

Trippel, der, pallérföld vagy agyag.

Tripel-Allianz, die, hármas szövetség.

Tripeltact, der, hármas taktus.

Triplic, die, hármaztatás.

Tripmadame, die, Hauswurz, fülfü.

Trippeln, vergödni; tipegni topogni, kapkodni, idetova lótni futni, jönni menni.

Trippeln, das, ide 's tova való futkozás.

Tripper, der, undokfolyás.

Tritt, der, lépés; einen Tritt thun, lépni; das Auftreten, hágás; der Ort, worauf man tritt, hágás helye; st. Fußstapfen, lábnyom; das, worauf man tritt, z. B. am Tische, lábitó; ists Fußschemel, zsámoly; am Fenster, vor der Thür, lépcső, hágcső; einen falschen Tritt thun, a) félre lépni; b) hibát ejteni, hibázni.

Triumph, der, diadalom, győzödelmi pompa; halten, győzödelmi pompát tartani; einen erhalten, győzödelmeskedni, diadalmaskodni; trop. st. Freudlocken, örvendezés.

Triumphbogen, der, győzödelmi, vagy diadalmi kapu.

Triumphiren, győzödelmi pompát tartani; trop. über jem. siegen, győzödelmeskedni; freudlocken, örvendezni.

Triumphlied, das, győzödelmi dal.

Triumphwagen, der, győzödelmi kocsi v. hintó.

Trocken, adj., száraz p. o. idő, esztendő; Obst, aszalt gyümölcs; machen, szárítni, száraztani, szárogatni; werden, megszáradni, elaszni; das Trockene, a' száraz föld, száraz; trockenes Brod, száraz kenyér, csupa kenyér; trockene Mahlzeit, száraz vagy csekély ebéd vacsora; trockene Rede, Schreibart, sovány vagy sikeretlen beszéd, irásmód; Scherz, komoly, nem tréfa; Wahrheit, egyenes vagy nyers igazság; adv. szárazon, nyersen.

Trockenheit, die, szárazság; trop. sovány volta valaminek.

Trockenwein, Trockenbeerwein, der, aszúszőlőbor.

Trocknen, száraztani, megszáraztani; trocken werden, megszáradni.

Trocknen, das, száraztás, megszáraztás.

Trocknung, die, megszáradás.

Troddel, die, rojt, fürt.

Trödel, der, alte Sachen, zsibvásári portéka.

)ude, die, zsibvásáros bolt vagy
r.
'ram, der, zsibvásárbeli por-
.
'rämerei, die, zsibvásárosság.
leute, die, zsibvásárosok.
markt, der, zsibvásár.
n, zsibvásároskodni; ſt. zaudern, delmeskedni.
:, der, Trödelmann, zsibvásá- ſt. Zauderer, késedelmező.
rinn, die, zsibvásárosné; ſt. Zau- n, késedelmező asszony sze-
'.
)en, das, cseppecake.
ln, csepegetni: csepegni.
r, adj., vígasztalható.
, vígasztalni, megvígasztalni; megvígasztalódni.
, das, die Tröſtung, vígaszta-
, der, vígasztaló.
inn, die, vígasztaló t. i. asz- y személy.
h, adj., vígasztaló, vígasztal-
; troſtvoll, vígasztalással tellyes; ehm, kedves, kellemetes; zu- hrlich, bizonyos; adv. vígasz- módon, vígasztalva; kedvesen.
g, die, vígasztalás.
der, teknő, tekenő.
arre, die, vakaró kés.
, ſich, eltakarodni, ellódulni: : dich, lódulj.
el, die, der Soldaten, dob, ka- dob; rühren, dobot verni; zum ebrennen, kavéperkelő henger- des Ohrs, füldob.
elhaut, die, Trommelbäutchen, melfell, das, dobſenékbőr, fül- ártya.
eln, dobolni, dobot verni; Feuer- n, dobveréssel gyúladást jelen- tűzlármát csinálni; mit Hän- der Füſſen, toporogni; auf den , ütögetni; von Haſen, moz- , dobolni.
eln, das, dobolás.
elſchlag, der, dobverés.
elſchläger, der, dobverő pál-
elſchläger, der, doboló, do-
elſucht, die, eine Krankheit, has- vízibetegség, vagy vízkórság; behaftet, hasbeli vízkórságos.
eltaube, die, dobos galamb.
te, die, trombita.

Trompeten, trombitálni.
Trompetenſchall, der, trombitaharsogás.
Trompeter, der, trombitás.
Trope, der, alkalmaztatott jelentés.
Tropf, der, z. B. der arme, elende Tropf, szegény legény v. bohó.
Tropfbad, das, csepegőferdő.
Tropfſtein, der, csepegőkő, cseppkő.
Tropfen, cseppenteni, cseppeni, csepegni.
Tropfen, der, csepp.
Tropfenweiſe, adv., cseppenként.
Tropiſch, adj., figúrlich, uneigentlich, alkalmaztatott, ábrázolt, ábrázolt szóllási, általvett szóllási; adv. általvévé, ábrázolva, alkalmaztatva.
Troß, der, bei der Armee, csőcselék vagy nép, melly kivált a' hadisereget követi; ſchlechtes Volk, népallya vagy sepreje.
Troſt, der, vígasztalás; geben, vígasztalásúl szolgálni; zuſprechen, vígasztalni.
Troſtbrief, der, vígasztaló levél.
Troſtgrund, der, vígasztalás.
Troſtlos, adj., ohne Troſt, vígasztalás nélkül való, meg nem vígasztalt; untröſtlich, vígasztalhatatlan.
Troſtloſigkeit, die, vígasztalatlan állapot; Untröſtlichkeit, vígasztalhatatlan állapot.
Troſtmittel, das, vígasztaló eszköz.
Troſtreich, adj., vígasztalással tellyes.
Troſtſchreiben, das, vígasztaló irás vagy levél.
Troſtvoll, adj., vígasztalással tellyes.
Troſtwort, das, vígasztaló szó.
Trott, der, ügetés; reiten, ügetni.
Trottbaum, der, prés, sajtó.
Trotten, ügetni; préselni.
Trotz, der, Vermeſſenheit, maga elbizás; Wiederſpenſtigkeit, makacsság, dacz, ellen; bieten, ellentállani valakinek; jemanden Trotz demüthigen, valakinek a' makacsságát megtörni.
Trotzen, elbízni magát valamiben; makacskodni, nyakaskodni, daczolni valakivel; nicht achten, fel sem venni, megvetni valamit; den Gefahren trotzen, a' veszedelemre nem ügyelni, nem gondolni semmi veszedelemmel.
Trotzig, adj., magát elbízó, maga meghitt; nyakas, makacs, daczos; engedetlen; adv. magát elbízva; makacson, nyakason:
Trotzkopf, der, makacs v, nyakas ember.

Thorwärter, der, kapus.
Thorweg, der, kapun általvaló út.
Thränchen, das, könnyecske, könny cseppecske.
Thräne, die, könny, könyü; die Thränen, könnyek, sirás; Thränen vergießen, könnyeket hullatni, sirni; vor Freude, örömében sirni; in Thränen zerfließen, könnyek záporát hullatni, könnyeiben úszni.
Thränen, sirni, könyvezni; vom Weinstocke, könnyezni.
Thränen, das, sirás.
Thränenbach, der, könnypatak, könnyek árja.
Thränenbein, das, könnyecsont.
Thränenfistel, die, könnyecső.
Thränenfluß, der, könnyhullatás.
Thränenleer, adj., könnyetlen.
Thränenlos, adj., könnyhullatás nélkül való.
Thränenquelle, die, könnyforrás.
Thränenstrom, der, könnyek árja.
Thränenvoll, adj., könnyes, könnyhullatással teljes, könnybe lábbadt.
Thran, der, halzsir.
Thron, der, fejedelmi szék, királyi v. császári szék, trónus, országló szék; trop. die höchste obrigkeitliche Gewalt, fejedelemség, országlás, királyság; den Thron besteigen, az országló székbe ülni, az országló székre jutni; auf den Thron sitzen, uralkodni, országolni.
Thronen, országolni, uralkodni.
Thronerbe, der, korona v. ország örököse.
Thronerbinn, die, ország örököse t. i. asszony.
Thronfähig, adj., országlásra alkalmatos.
Thronfolge, die, országlásban v. uralkodásban következés.
Thronfolger, der, az országlásban v. uralkodásban következő, koronaörökös.
Thronhimmel, der, Baldachin, menyezet.
Thür, die, ajtó; die Thür zuschließen, az ajtót bézárni, bécsukni; zuriegeln, béreteszelni az ajtót; aufmachen, kinyitni; aufbrechen, bétörni; zur Thür hinausgehen, az ajtón kimenni; phr. zwischen Thür und Angel stecken, megszorúlni, két tüz közé szorúlni, veszedelemben forogni; mit der Thür ins Haus fallen, durván cselekedni, felelni; vor seiner Thür kehren, a' maga háza előtt sepreni, magára lenni gondjának; vor der Thür seyn, közel lenni; der Winter ist vor der Thür, közel van a' tél.
Thürangel, die, **Thürhaken**, der, ajtósark.
Thürchen, das, ajtócska.
Thürflügel, der, ajtószárny.
Thürgesims, das, ajtópártázat.
Thürhüther, der, kapus, ajtónálló.
Thürmchen, das, tornyocska.
Thürmen, feltornyozni.
Thürmer, der, toronybeli őr v. vigyázó, harangozó.
Thürmung, die, feltornyozás.
Thürpfoste, die, ajtófél.
Thürriegel, der, ajtózár, tolózár, retesz.
Thürschwelle, die, ajtóküszöb.
Thürsteher, **Thürwärter**, der, ajtónálló, vigyázó.
Thürsteuer, die, ajtóra vetett adó.
Thun, tenni, cselekedni, csinálni; seine Schuldigkeit thun, kötelességét tenni, megtenni v. bételyesitni; seine Möglichkeit thun, mindent elkövetni; etwas kund thun, tudtára adni, megjelentni valakinek valamit, kihirdetni valamit; Erwähnung von etwas thun, megemlítni valamit; ein Gelübde thun, fogadást tenni; Gutes, Böses thun, jót, gonoszt tenni; jem. gute Dienste thun, valakinek hasznos szolgálatot tenni; Buße thun, magát megjobbítni; Schaden, kárt tenni; Bitte, kérni valamit; eine Wohlthat jem. thun, jóteteménnyel lenni valakihez; jung thun, úgy viselni magát mint az ifjak; alt thun, öregesen viselni magát; schön thun, hízelkedni; groß thun, kérkedni; es ist mir darum zu thun, ez az én szándékom, azon igyekszem én, hogy etc. es ist ihm nur ums Geld zu thun, neki csak a' pénznyerés itt a' czélja.
Thun, das, cselekedet, tett.
Thunlich, adj., tehető, lehető, véghezvihető; statt leicht, könnyü; st. dienlich, alkalmatos, hasznos.
Thunlichkeit, die, lehetőség, véghezvihetőség, könnyüség.
Thurm, der, torony.
Thurmbau, der, toronyépités.
Thurmknopf, der, toronygomb.
Thurmspitze, die, toronytető, a' torony teteje.
Thurmuhr, die, toronybeli óra.
Thurmwächter, der, toronybeli vigyázó; st. Gefängnißwärter, tömlöczőrző.

Tief, adj, mély, p. o. árok, kút, gondolat, hallgatás; Stimme, mély hang; der tiefſte Ton, alsó, legmélyebb hang; tiefe Trauer, mély gyász; tiefer Schlaf, mély álom; eine tiefe Verbeugung, mély föhajtás; in tiefen Gedanken ſitzen, mély gondolatokba merülve lenni; bis in die tiefe Nacht hinein, késő éjtszakáig; tief ins Land hinein gehen, messze bémenni az országba; adv., mélyen.

Tiefe, die, mélység; des Meeres, a' tengernek mélysége; der Töne, alattság, mélység a' hangban; vom Schlafe, Stillſchweigen, mély álom, hallgatás; des Reichthums, der Weisheit, rendkivül valósága, nagysága p. o. a' gazdagságnak, bölcsességnek; ſt. Abgrund, örvény.

Tiefſinn, der, mély gondolkodás; Melancholie, búskomolyság.

Tiefſinnig, adj., mélyen gondolkodó; búskomoly; adv., mélyen gondolkodva; búskomolyan.

Tiegel, der, tégely.

Tiegelchen, das, tégelyke.

Tiegern, tarkázni; daher: Getiegert, tarka, iromba, pettegetett.

Tiger, (Tieger) der, tigris.

Tigerfell, das, tigrisbőr.

Tigerfleckig, adj., foltos mint a' tigrisbőr.

Tigerherz, das, tigris szív, kegyetlen szív.

Tigerkatze, die, tigris macska.

Tilgen, semmivé tenni, kiveszteni, eltörleni; Schulden, az adósságot lefizetni.

Tilgen, das, die Tilgung, semmivétel, eltörlés.

Tilger, der, eltörlő, kitörlő.

Tinctur, die, színnedv, tinktúra.

Tinte, die, ténta.

Tintenfaß, das, kalamáris,

Tintenfiſch, der, téntaféreg.

Tintenflaſche, die, téntaüveg.

Tintenfleck, Tintenflecks, der, téntapecsét.

Tintenpulver, das, téntapor.

Tintenſtecher, der, asztalbaütő kalamáris.

Tiſch, der, asztal; ein gedeckter, terített asztal; ihn decken, asztalt terítni; ſich hinſetzen, asztalhoz ülni; ſt. Eſſen, ebéd, vacsora, ebédlés, vacsorálás; bei Tiſche, asztalnál, asztal felett; zu Tiſche bitten, laden, valakit ebédre hívni; vom Tiſche aufſtehen, felkelni az ebédtől; guten Tiſch führen, jó asztalt tartani, jól élni; ſchlechten, rosszúl élni, hitvány asztalt tartani.

Tiſchbier, das, asztali ser.

Tiſchblatt, das, asztaltábla v. deszka.

Tiſchchen, das, asztalocska.

Tiſchen, asztalt terítni; ebédelni vagy vacsorálni.

Tiſchfreund, der, asztali barát, élődi.

Tiſchgänger, der, ebédrejáró, asztaltartó valakinél.

Tiſchgaſt, der, vendég.

Tiſchgebet, das, asztali imádság.

Tiſchgeld, das, asztaltartásbér.

Tiſchgenoß, der, ebédlőtárs.

Tiſchgeräth, das, asztali készület.

Tiſchgeſellſchaft, die, asztali v. együttevő társaság.

Tiſchgeſpräch, das, asztali vagy asztalfeletti beszélgetés.

Tiſchgeſtell, das, asztalláb.

Tiſchler, der, asztalos.

Tiſchlerhandwerk, das, asztalosság; die Innung, az asztalos czéh.

Tiſchmeſſer, das, asztali kés.

Tiſchkaſten, der, asztal almáriom.

Tiſchladen, der, asztalfiók.

Tiſchplatte, die, az asztalnak kerek v. négyszegletű táblája

Tiſchtrunk, der, asztali ital.

Tiſchtuch, das, abrosz.

Tiſchwein, der, asztali bor.

Tiſchzeit, die, ebéd v. ebédlés ideje.

Tiſchzeug, das, asztali készület.

Titel, der, eines Buches, czím felülirás, felirás; Benennung nach dem Range oder Würde, czím, rang, név, titulus; Vorwand, szin, nevezet.

Titelblatt, das, czímlap v. levél.

Titelſucht, die, czímrevágyás.

Titular, adj., czímes, czímjét viselő.

Titulatur, die, czímezet.

Titulaturbuch, das, czímezetek lajstroma.

Tituliren, czímelni, rangján nevezni, tisztelni, titulálni.

Toben, dühösködni mérgelődni, lármázni; vor Freude, örömében tombolni; wie das Meer hánykódni.

Toben, das, dühösködés, mérgelődés, lárma; vom Meere, hánykódás.

Tochter, die, pl. die Töchte, leány; in der traulichen Sprache älterer Personen, z. B. liebe Tochter ſage mir doch, édes húgom, mond meg nekem; ein Mädchen, leányzó, leány; von einer Tochter entbunden werden, leány gyermeket szülni, leányának

lenni; auch insbes. von leblosen Gegenständen, z. B. die italienische Sprache ist die Tochter der lateinischen, az olasz nyelv a' Deáknak leánya v. a' deák nyelvből lett.

Tochterkind, das, d. i. ihr Sohn, unoka fiú; ihre Tochter, unoka leány.

Tochterkinder, unokák valakinek a' leányától.

Tochterkirche, die, leányeklézsia, filiális eklézsia.

Tochtermann, der, vő.

Tod, der, halál, meghalás; mit Tode abgehen, meghalni; sich den Tod anthun, magát kivégezni; jem. mit dem Tode bestrafen, valakit halálra itélni és megbüntetni; des natürlichen Todes sterben, természeti halállal halni meg; nach dem Tode, holtom, holtod, holta után; mit dem Tode ringen, a' halállal küszködni; er ärgert sich zu Tode, megöli a' méreg, bosszúság; sich zu Tode lachen, majd megszakadni nevettében; den Tod fürs Vaterland sterben, hazájáért halni meg; ich bin des Todes! oda vagyok! elvesztem! trop. Untergang, vég veszedelem; was den Tod bringt, veszedelem; der ewige Tod, örök kárhozat.

Todbett, das, halálos ágy.

Todbringend, adj., halálos.

Todesangst, die, halálos gyötrődés.

Todesart, die, halál neme.

Todesbetrachtung, die, halálról való elmélkedés.

Todesengel, der, öldöklő angyal.

Todesfall, der, halál, meghalás.

Todesfurcht, die, halálrólvaló félelem v. rettegés.

Todesgedanken, pl. halálrólvaló gondolat.

Todesgefahr, die, halálos veszedelem, élet veszedelme.

Todeskampf, der, halállal küszködés.

Todesnacht, die, halálos éjtszaka.

Todesnoth, die, halálos inség, halállal küzdés.

Todespein, die, halálos kin.

Todesschlaf, der, örökkévaló halál.

Todesschrecken, der, haláltólvaló rettegés.

Todesschweiß, der, halálverejték.

Todesstille, die, szomorú mély hallgatás.

Todesstoß, der, halálos döfés.

Todesstrafe, die, halálos büntetés.

[illegible]stunde, die, halál órája.

[illegible]g, der, végső nap, meghalás [illegible].

Todestrank, der, halálhozó ital.

Todesurtheil, das, halálos itélet vagy szentencziа.

Todeswerth, adj., halálra méltó.

Todfeind, der, halálos ellenség.

Todfeindschaft, die, halálos gyülölség.

Todkrank, adj., halálos beteg.

Todsünde, die, halálos vétek; megbocsáthatatlan vétek.

Todt, adj., holt, megholt; ein Todter, halott, megholt; die Todten, d. i. Verstorbenen, megholtak; todt schlagen, stechen, agyon verni, agyon szúrni valakit; todt schießen, agyon lőni; sich todt fallen, ugy elesni, hogy egyszerre szörnyü halált haljon; sich todt trinken, agyon inni magát; trop. von Pflanzen, Bäumen, elszáradt, kivesszett, kiszáradt, kiszáradott; von leblosen Dingen, z. B. ein todtes Bild, holt kép v. festés; ein todter Zahn, száraz kerítés; Sprache, holt nyelv; Asche, Kohle, kialudt hamu, szén; Farbe, halavány, lankadt szín; Augen, bádjadt szemek; Ort, népetlen hely; Meer, holt tenger; s. ungültig, in den Rechten, nem hathatós, foganatlan, sikeretlen.

Todtenacker, der, temető.

Todtenamt, das, halotti szertartás a' templomban.

Todtenbahre, die, koporsóvivő vagy emelőfa, Sz. Mihály lova.

Todtenbein, das, megholtnak csontja.

Todtenbeschwörer, der, holtakat előszollitó.

Todtenbeschwörung, die, holtaknak előszóllitása.

Todtenblaß, Todtenbleich, adj., halálszinü.

Todtenblässe, die, halálszin.

Todteneule, die, csúvik, kúvik, halálmadár.

Todtenfackel, die, halotti fáklya.

Todtenfarbe, die, holt- v. halálszin.

Todtenfärbig, adj., halálszinü.

Todtengeleit, das, halottkésérés.

Todtengerüst, das, Skelet, csontváz.

Todtengeruch, der, halottszag.

Todtengerüst, das, gyászalkotmány.

Todtengespräch, das, holtakbeszélgetése.

Todtenglocke, die, halotti harang.

Todtengräber, der, sirásó.

Todtengruft, die, kripta, temető.

Todtenklage, die, halottsiratás.

Todtenkleid, das, halotti ruha.

Todtenknochen, der, halott tetem.

Todtenkopf, der, halálfej, holt ember feje; eine Schmetterlingsart, gyász pillangó.
Todtenliſte, die, megholtak lajstroma.
Todtenmahl, das, halotti vendégség.
Todtenopfer, das, halotti áldozat.
Todtenregiſter, das, halottlajstrom.
Todtenſchein, der, halálról való bizonyságlevél.
Todtenſchlaf, der, halálos álom; ein ſehr feſter Schlaf, igen mély álom.
Todtentanz, der, haláltáncz.
Todtenuhr, die, kopogó termeszbogár.
Todtenurne, die, hamveder.
Todtſchlag, der, agyonütés, gyilkosság.
Todtſchlagen, agyonütni.
Todtſchläger, der, gyilkos.
Todtſeyn, das, halvalétel.
Töchterchen, das, leányka.
Tödten, ölni, megölni, az életétől megfosztani; trop. die Begierden ꝛc. a' testi indúlatait szabolázni, elnyomni, a' kívánságait megfojtani v. megszabolázni; die Zeit tödten, az időt vesztegetni v. híjában tölteni.
Tödten, das, die Tödtung, megölés.
Tödtlich, adj., halálos p. o. seb, betegség; trop. eine tödtliche Feindſchaft, halálos gyülölség; adv. halálosan; jemanden tödtlich haſſen, valakit halálból gyülölni.
Tölpel, der, Klotz, tuskó; ein Dummrian, bohó, ostoba, buta.
Tölpelei, die, bohóság, butaság.
Tölpelhaft, adj., bohókás, ostobás; adv. bohóskásan, ostobául.
Tönen, hangzani.
Tönnchen, das, berbencze, hordócska.
Töpfchen, das, fazekacska, caupor, bögre.
Töpfer, der, fazekas.
Töpferarbeit, die, fazekasmunka.
Töpfererde, die, fazekasföld v. agyak.
Töpfergefäß, das, cserépedény.
Töpfergeſchirr, das, cserépedény.
Töpferhandwerk, das, fazekas mesterség; die Zunft, fazekas czéh.
Töpfern, adj., cserépbölvaló.
Töpferofen, der, cserépkályha.
Töpferthon, der, fazekasagyag.
Töpferſcheibe, die, korong.
Töpferwerkſtatt, die, fazekas műhely.
Töpferwerkzeug, das, fazekas szerszám.
Toilette, die, (toalett) öltözőasztal.
Tolerant, adj., vallástürő.
Toleranz, die, vallástürés.
Toll, adj., Lärm machend, esztelenül lármázó; ſt. zornig, dühös, dühösködő; jemanden toll machen, valakit nagyon felbosszantani; ſt. raſend, dühös, veszett, p. o. kutya; ſtatt ſeltſam, csudálatos, esztelen, bolond; tolle Streiche anfangen, esztelenségeket követni el; adv. dühösen, dühösködve, bolondúl, eszelős módon.
Tollapfel, der, bolondító zólna.
Tollbeere, die, masslagos nadragulya.
Tollfuß, der, gacsos, gacsiba.
Tollhaus, das, bolondok háza.
Tollhäusler, der, bolondok házába zárt őrült.
Tollheit, die, esztelenség, őrültség; Zorn, dühösség, dühös harag, méreg; esztelen cselekedet, ostobaság.
Tollkopf, der, agyafúrt ember.
Tollkühn, adj., vakmerő; adv., vakmerően.
Tollkühnheit, die, vakmerőség.
Tollwurm, der, der Hunde, dühféreg; Mordwurm, pokolbeli fúria (egy féreg neme).
Tollpatſch, der, talpas, hajdú.
Ton, der, hang; ein halber, félhang; iſts Tonart, hang; den Ton angeben, jelhangot adni; im Reden, Thun, szó, hang; in einem ruhigen Tone ſprechen, csendes hangon beszélni; in einem rauhen Tone jemanden anreden, durván szóllítni meg valakit; der gute Ton d. i. die feine Lebensart, pallérozottság, fínom erkölcsiség; ſt. Accent, szótaghangzat.
Tonart, die, hangnem, muzsikában.
Tonartsleiter, die, hangnem lajtorja.
Tonkunſt, die, muzsikamesterség.
Tonkünſtler, der, muzsikamester.
Tonleiter, die, muzsikálajtorja, hangmenetel.
Tonmaaß, das, hangmérték.
Tonne, die, ein großes Faß, nagy hordó; ein beſtimmtes Maaß, tonna, mérték neme; in der Schifferſprache, 20 Centner, húsz mázsányi tereh a' hajósoknál; Goldes, százezer for. v. tallér.
Tonſylbe, die, hangzatos szótag, mellynek emeltebb hangot adunk.
Tonzeichen, das, hangjel.
Topas, er, topázkő.
Topf, der, fazék; ein irdener, cserép fazék; zu Blumen, virágos cserép.
Topfmarkt, der, fazékvásár.
Topfſtein, der, fazékkő.
Topographie, die, helyleírás.
Topp, topp!
Torf, der, törf, turfa, gyeptőzeg.

Torkel, die, Kelter, prés, sajtógerenda.
Tormentill, der, vérfü.
Torniſer, der, tarisznya.
Tort, der, Schaden, kár; thun, kárt tenni; Aergerniß, boszuság; verurſachen, boszantani valakit.
Torte, die, torta, tortasütemény.
Tortenbäcker, der, tortasütő v. sütő-mányes.
Tortenblech, das, tortapléh.
Tortenpfanne, die, tortaserpenyő.
Tortur, die, kinosszermám, tortúra, kinzás, kín.
Total, adj., egész, egészen.
Touchiren (tuſiren), aurühren, megilletni; necken, beleidigen, ingerkedni, megsértegni.
Toupet, das, dupé, üstökborz.
Tour, die, ſt. Reiſe, Gang, út, fordulás, kerülés; Rank, List, ravaszság, fortély; Haaranſſatz, vendégbaj.
Tournier, das, Ritterſpiel, lovagjáték.
Trab, der, der Pferde, ügetés; im Trabe, sebes ügetve, vágtatva.
Trabant, der, porosuló, hajdú.
Traben, gehen, marſchiren, menni, ballagni; reiten, ügetni, ügetve lovagolni.
Traben, das, ügetés.
Tracht, die, ſt. Bürde, Laſt, tereh, bútyor; trop. eine Tracht Prügel, egy rakás verés, sok verés; ein Gang Speiſen, egy fogás étel; die Art ſich zu kleiden, viselet, ruhaviselet, ruházatmód, öltözetmód; die ungariſche Tracht iſt die ſchönſte, a' magyar viselet legszebb, legcsinosabb.
Trachten, nach etwas, igyekezni, iparkodni, vágyni p. o. uralkodásra, törekedni valamire; nach dem Leben, valakinek az élete után leselkedni; nach Beifall, tetszésre vágyni; begierig nach etwas, vágyódni valamire.
Trachten, das, igyekezet, iparkodás, törekedés, vágyódás.
Tractabel, adj., velebánható.
Tractament, das, Gaſterei, vendégség; anſtellen, vendégséget adni; fizetés; velebánás.
Tractat, der, Abhandlung über etwas, értekezés, munka, irás; Vergleich, egyezés, egyességkötés, szövetség; einen ſchließen, egyességre lépni, egyezni valakivel; einen halten, kötött egyességet megtartani; Unterhandlung, alkudozás, egyezés; in einem mit jemanden ſtehen, alkudozásban lenni valakivel.
Tractatenmäßig, adj., egyezés, szerződési; adv. az egyezés szerént.
Tractiren, jemanden, d. i. bewirthen, vendégleni, megvendégleni valakit; behandeln, bánni valakivel; unterhandeln, alkudozni, t. i. szövetség iránt.
Trächtig, adj., von Thieren, hasas, poczos, p. o. állat.
Träg, Träge, adj., rest, lomha, tunya, lusta; adv. resten, restül, tunyán, lomhán.
Trägheit, die, restség, tunyaság.
Träger, der, vivő, hordozó, terhhordó t. i. ember; ein Ding, das zum Tragen verwendet wird, tartó, emelő.
Trägerlohn, der, hordóbér, vitelbér.
Tränkchen, das, italocska.
Tränke, die, itatás, megitatás; zur Tränke führen, itatni vinni.
Tränken, a) von Menſchen, inni adni valakinek; b) von Thieren, megitatni, p. o. az állatot; trop. die Erde tränken, t. i. benetem, megöntözni, megnedvesitni, megáztatni, p. o. a' földet; Papier mit Oehl, beitatni a' papirost olajjal.
Tränken, das, itatás, megitatás; megöntözés.
Träumen, álmodni valamit, valamiről; es hat mir geträumt, álmodtam; der träumt wachend, ébren álmodozik; trop. ſich allerhand einbilden, álmodozni, mindenfélét képzelni; ſchläfrig ſeyn, álmos lenni.
Träumen, das, álmodás, álom, álmodozás.
Träumer, der, álmodó, álmodozó; trop. aluszékony, tunya, alamuszi ember.
Träumerei, die, álmodozás.
Träumerhaft, adj., ſchwärmeriſch, képzelkedő, eszelős; álmodozó; alamuszi; adv. eszelősen; tunyául.
Träumeriſch, adj., aluszékony, álmos; adv. aluszékonyan.
Tragaltar, das, hordozható kis oltar.
Traganth, der, mézgás bóka, das Gummi davon, bókamézga.
Tragbahre, die, testhordómív.
Tragbar, adj., vihető, hordozható; ſt. fruchtbar, termő, termékeny.
Tragbarkeit, die, termékenység.

Trage, die, emelő v. hordó eszköz.
Tragebalken, der, terehhordó gerenda.
Tragebaum, der, emelőrúd, csapófa.
Tragebebel, der, emelőfa, csapófa.
Tragekuospe, die, gyümölcsbimbó.
Tragekorb, der, háti kosár.
Tragen, vinni valahová; mit ſich tragen, hordani, hordozni p. o. pénzt a' zsebjében; Waſſer, vizet hordani; etwas ſchweres, z. B. eine Laſt tragen, emelni v. vinni p. o. terhet; einen Degen kardot hordozni, karddal járni; eine Perücke, vendéghajat viselni; ein ſchwarzes Kleid, fekete ruhában járni; ſt. hervorbringen, teremni; z. B die Erde, der Acker trägt Früchte, a' föld, a' szantóföld gyümölcsöt v. gabonát terem; ſich tragen, z. B. einfach, együgyű öltözetben járni; ſich ſchwarz tragen, feketében járni; ſt. über ſich nehmen, z. B. jemandes Schuld, valaki hibájának súlyát hordozni; die Koſten, valaminek a' költséget magára venni; ſt. führen, z. B. jemandes Namen, valaki nevét viselni; ſt. haben, z. B. Liebe und Freundſchaft gegen jemanden tragen, szeretettel, barátsággal lenni valakihez; Sorge, gondoskodni; Bedenken, kételkedni, kétségeskedni; die Naſe hoch tragen, nagyra tartani az orát v. dölyfösködni.
Tragen, das, vivés, emelés, hordás, hordozás, viselés; des Körpers, a' test hordozása v. tartása.
Tragend, adj., hordozó, viselő; ſt. trächtig, hasas, poczos.
Trageſeſſel, der, gyaloghintó.
Tragung, die, vivés, hordás, hordozás; der Töne (in der Muſik), hanghordozás v. nyújtás.
Tragiſch, adj, szomorú, gyászos; adv. szomorúan, gyászosan.
Tragorgel, die, hordozható kis organa.
Tragſeſſel, der, vivőszék.
Traiteur, (tretör), der, Speiſewirth, vendégfogadós, vendéglő.
Trampelbier, das, két púpos teve.
Trank, der, ital; ein gekochter, d. i. ein Decoct, főttvíz.
Trankgeld, das, borravaló.
Trankopfer, das, bor kitöltése valamelly isten tiszteletére, áldozás; áldozat.
Trankrinne, die, itató vályu v. csatorna.
Trappe, der, túzok.
Traube, die, szőlő, szőlőfej; eine reiſe, ért szőlő; eine dünn- oder dickſchälige, vékonyhéjjú, vastaghéjjú szőlő.
Traubenbeere, die, szőlőszem.
Traubenblut, das, ſt. Wein, bor, szőlőleve.
Traubenhäutchen, das, szőlőszemhéjj.
Traubenreich, adj., fürtös, fürtökkel rakott.
Traubenſaft, der, szőlőlév, bor.
Traubenſtiel, der, szőlőkocsány.
Traubenſtock, der, szőlőtőke, szőlőtő.
Traubentragend, adj., fürtös, fürttermő; vom Weinſtocke, szőlőtermő.
Traubenweiſe, adj., szőlőnként.
Trauen, 1) copuliren, öszveesketni t. i. az új házasokat; 2) Glauben beimeſſen, hinni valakinek; jemanden kein Haar trauen, valakinek egy hajszálnyit se hinni; einander nicht trauen, egymásnak nem hinni; phr. trau, ſchau wem, hidj, de lásd kinek; ſich verlaſſen auf etwas, bízni, támaszkodni; auf Gott trauen, az istenre bízni; es iſt dem Wetter nicht zu trauen, nem lehet az időre támaszkodni; ſich trauen, d. i. a) wagen, merni, bátorkodni; b) gewiß hoffen, bízni, reményleni valamiben.
Trauer, die, szomorúság, gyász; die Trauerkleider, gyászruha, gyász; Trauer anlegen, gyászba öltözni; in Trauer ſeyn, gyászban lenni; die Trauer ablegen, kikelni, kiöltözni a' gyászból, levetni a' gyászt; halbe Trauer, félgyász.
Trauerbrief, der, szomorú levél, gyászlevél.
Trauerbinde, die, gyászkötő.
Traueressen, das, tor, halotti tor.
Trauerfahne, die, halotti zászló.
Trauerfall, der, halálos eset, halál.
Trauerflor, der, gyászfátyol.
Trauergedicht, das, halotti versezet.
Trauergeläute, das, halotti harangszó, harangozás.
Trauergepränge, das, halotti pompa vagy tisztesség.
Trauergeſang, der, gyászének.
Trauerhaus, das, halottas ház; gyászos ház.
Trauerjahr, das, gyászesztendő.
Trauerkleid, das, gyászruha.
Trauerkleidung, die, gyászöltözet.
Trauerleute, die, gyászos vagy szomorú felekezet halott körül.

Trauerlied, das, gyászének.
Trauermahl, das, halotti tor.
Trauermantel, der, gyászköpönyeg vagy palást.
Trauermuſik, die, halotti muzsika.
Trauern, gyászolni, szomorkodni.
Trauern, das, gyászolás, gyász, tiefes, mély gyász, mély szomoruság.
Trauerpferd, das, halotti gyász-ló.
Trauerrede, die, halotti beszéd vagy predikáczió.
Trauerſpiel, das, szomorú játék.
Trauerſtimme, die, szomorú hang vagy szózat.
Trauerſtunde, die, gyász-óra.
Trauertag, der, gyásznap, szomoruság napja.
Trauerverſammlung, die, gyászos gyülekezet.
Trauerwagen, der, halotti kocsi vagy szekér.
Trauerweib, das, fogadott gyászoló asszony.
Trauerweide, die, búsfüz, gyászfüz.
Trauerzeit, die, gyász vagy gyászolás ideje.
Traufe, die, csepegő, ereszally; aus dem Regen in die Traufe kommen, eseberből vederbe hágni.
Traufen, träufen, träufeln, act csepegtetni, lecsepegtetni neutr. csepegni, lecsepegni.
Traulich, ad., barátságos, meghitt; adv. barátságosan, meghitt módon p. o. beszélni.
Traulichkeit, die, barátságosság, meghitettség.
Traum, der, álom, álmodás, álomlátás; im Traume, álomban, álmodban, álmában, p. o. valamit látni; trop. leere Einbildung, álmodozás.
Traumausleger, der, **Traumdeuter**, der, álommagyarázó.
Traumauslegung, **Traumdeuterei**, die, oder **Traumdeutung**, álommagyarázás.
Traumbuch, das, álmoskönyv, álommagyarázó könyv.
Traumbild, das, álomlátás.
Traumdeuterinn, die, álommagyarázó asszony.
Traumgott, der, álomisten, Morfeus.
Traun, adv, wahrhaftig, valóban, bizonnyal.
Traurede, die, esketö beszéd, t. i. az újházasokhoz.
Traurig, adj., szomorú, bús, kedvetlen; traurig machen, megszomoritni, búsitni; adv. szomorúan, kedvetlenül.
Traurigkeit, die, szomoruság, búsulás.
Trauring, der, jegygyürü.
Traunſchein, der, esketés, bizonyság levele; engedelem levél az öszveesketésre.
Trauung, die, esketés, öszveesketés.
Traut, adj., meghitt, kedves; z. B. trauter Freund, kedves barát.
Treber, die, törköly.
Teberbrandwein, der, törköly pálynka.
Treberwein, der, sajtolt bor, csiger, löre.
Treff, der, Schlag, ütés.
Treffen, mit etwas, érni, megérni, hozzáérni valamihez, illetni, megütni valamit; er iſt vom Blitze getroffen worden, megütötte a' menkö; der Schlag hat ihn getroffen, megütötte a' guta; dah Ziel treffen, érni, megérni a' czélját; trop. die Reihe trifft mich, rám kerül a' sor; das Unglück hat ihn hart getroffen, kemény csapás érte; das Loos hat ihn getroffen, ötet érte a' sors; in der Malerei, eltalálni, találni a' képet a' festésben; die Mittelſtraße treffen, a' közép útat eltalálni; das Maaß treffen, megütni a' mértéket; Getroffen! helyesen! el van találva! eltalálta az Úr! eltaláltad!
Treffen, das, Schlacht, ütközet, csata; liefern, megütközni; ein Theil der Schlachtordnung, csatarend; das erſte, das zweite Treffen, elsödik, második csatarend.
Treffend, adj., helyes, alkalmatos, illendö, helyreszabott; adv. helyesen, arányosan, jól.
Treffer, der, nyerö sors a' loteriában.
Trefflich, adj., derék, jeles.
Treibeis, das, zaj, megindult jégdarabok a' vizen.
Treiben, durch irgend ein Mittel in Bewegung ſetzen, hajtani; z. B. das Waſſer treibt die Mühlräder, a' viz hajtja a' malomkereket; ein Keil treibt den andern, szeget szeggel; Gewächſe treiben, a' növevényeket melegség által kénszeritni a' növésre; beſonders von Menſchen und Thieren, hajtani, üzni maga előtt; iſt forttreiben, elhajtani, elüzni p. o.

az ellenséget; in die Enge treiben, (trop.) valakit megszorítni, békeríteni; das Vieh auf die Weide treiben, a' marhát a' legelőre hajtani; den Feind in die Flucht, az ellenséget megszalasztani, megfutamtatni; jemanden an die Arbeit, ráhajtani valakit a' munkára; trop. eine Sache weit treiben, sokra vinni valamit, sokra menni valamiben; etwas sehr eifrig treiben, egészen reá adni magát valamire; Unzucht treiben, bujaságnak adni magát; Possen, haszontalankodni; Wucher, uzsoráskodni; Handel, kereskedni; eine Kunst, valamelly mívességet vagy mesterséget üzni; den Ackerbau, földet mívelni; sich herum treiben, kóborlani, szélyeljárni.

Treiben, das, die Treibung, g. B. des Pferdes, hajtás, lóhajtás; das Antreiben, indítás, serkentés, készerítés vagy hajtás valamire; der Gewächse, a' növevények v. plánták hajtása, bimbódzása.

Treiber, der, hajtó; des Viehes, marhahajtó; der Pferde, lóhajtó; ösztönöző.

Treibhaus, das, Hollandiai melegágy.

Treibholz, das, úsztatott fa.

Tremulant, der, in der Orgel, rezgő hang.

Trennbar, adj., elválasztható, elosztható.

Trennbarkeit, die, elválaszthatóság.

Trennen, elválasztani; etwas Genähtes, elfejteni; den Kopf vom Rumpfe, elvágni vagy levágni a' fejét; trop. sich von jemanden, elválni valakitől, elhagyni valakit, elszakadni egymástól; sich trennen, d. i. uneinig werden, mehasonlani.

Trennung, die, elválasztás; gewaltsame, elszakasztás; st. Scheidung, elválás; ists Weggang, megválás; Spaltung, meghasonlás.

Trense, die, kötőfék.

Trepan, der, kaponyafúró.

Trepaniren, a' kaponyát megfúrni.

Treppe, die, grádics.

Treppenstufe, die, grádicslépcső.

Treipe, die, rozsnok; Windhafer, bugás zab.

Treßchen, das, keskeny borítás.

Treße, die, borítás; goldene, silberne, arany, ezüst borítás v. paszamánt.

Treßenhut, der, paszamántos kalap.

Treßer, die, vom Weine, törköly.

Treßerwein, der, csiger, lőre.

Treten, tapodni; zu Boden, a' földre tapodni; etwas mit Füßen, valamit lábaival tapodni; auf etwas, ráhágni valamire; durch Treten bearbeiten, g. B. Thon treten, agyagot vagy sárt tapozni, mint a' fasekas; Wein, szőlőt taposni vagy nyomni; trop. das Pflaster, lézengeni, az útszákon fel 's alá kóborlani; ins Wasser, a' vízbe lépni; ans Fenster, az ablakhoz állani vagy menni; hervortreten, előállani; zusammentreten, összeállani t. i. egy társaságba; trop. st. jemandes Ehre zu nahe treten, d. i. ihn kränken, valakinek a' becsületében gázolni; der Wahrheit zu nahe treten, az igazságot elmellőzni; auf jemandes Seite treten, valaki részére állani; an jemandes Stelle treten, valaki helyébe valami lenni; in jemandes Diensten treten, valaki szolgálatjába lépni; aus dem Dienste, kilépni a' szolgálatból.

Treter, der, hágó, lépő; nyomó, taposó, t. i. bortaposó.

Treu, adj., der Wahrheit gemäß, g. B. ein treuer Geschichtsschreiber, hiteles históriaíró vagy történetíró; Pflichten erfüllend, g. B. ein treuer Vater, hív atya, gyermekeit igazán szerető atya; ein treuer Sohn, engedelmes fiú; ein treuer Lehrer, hűséges tanító; eine treue Gattinn, hív feleség; Liebe, hív szeretet; adv. igazán, hitelesen; híven, hűségesen.

Treue, die, hűség, hivség; halten, hívségét megtartani; brechen, megszegni a' hűségét; auf' Treue und Glauben, hitére, lelkére; bei meiner Treue, hitemre mondom! — Treue beweisen, hűséget mutatni.

Treuherzig, adj., egyenes szívű; adv. egyenes szívvel, híven.

Treuherzigkeit, die, egyenes szívűség, egyenesség.

Treulich, adv., híven, hűségesen, igazán.

Treulos, adj., hűségtelen, hitetlen, hívségtelen, álnok; adv. hitetlenül, álnokúl.

Treuloßigkeit, die, hívségtelenség, hűségtelenség hitetlenség.

Triangel, der, háromszegrajz.

Tribut, der, adó, adófizetés.

Trichter, der, töltsér, töltike.

Trieb, der, st. Neigung, hajlandóság,

vonattatás, természeti ösztön; zu etwas haben, hajlandóságának lenni valamire; aus eigenem Triebe, önnön hajlandóságától ösztönöztetvén; die Triebe, d. i. Schöslinge, a' fának vagy csemetének hajtásai.

Triebel, der, zum Schlagen, verőeszköz, sulyok.

Triebfeder, die, rúgómív, rúgó; trop. innerer Antrieb, belső ösztön, indító ösztön.

Triebrad, das, hajtókerék.

Triebsand, der, föveny, vízhajtotta föveny.

Triebwerk, das, hajtómív.

Triefäugig, adj., csipás, csepegőszemű.

Triefäugigkeit, die, csipásság.

Triefauge, das, csipás vagy könyvező szem.

Triefen, csepegni, cseperegni, szivárogni; seine (ihre) Augen triefen, a' szemei könnyeznek; triefende Augen, csepegő vagy csipás szemek.

Triefen, das, szivárgás; der Augen, szem, csipászás, könnyezés.

Trift, die, legelő, pl. legelők.

Triftgerechtigkeit, die, Triftrecht, das, legelés jussa.

Triftig, adj, dringend, wichtig, fontos, erős, alkalmatos.

Triftigkeit, die, fontosság.

Triller, der, hangrezgés, trilla; rezgőjel.

Trillern, rengeni, rezegni, trillázni.

Trinkbar, adj., iható, megiható.

Trinken, inni; zu viel, sokat inni, megihatni magát; über den Durst, kelletinél többet inni; sich voll, megrészegedni; stark, nagyon az ivásnak adni magát.

Trinken, das, ivás; sich aufs Trinken verlegen, ivásnak adni magát.

Trinker, der, ivó; schlechter, rossz ivó; starker, nagy ivó vagy borivó részeges.

Trinkgelag, das, ivó tarsaság.

Trinkgeld, das, borravaló.

Trinkgeschirr, das, ivóedény.

Trinkglas, das, ivópohár.

Trinkgold, das, iható arany.

Trinkhaus, das, korcsma, csapszék.

Trinklied, das, borozó dal.

Trinkschale, die, ivócsésze,

Trinkwasser, das, ivóviz, innivaló viz.

[illegible]as, ein dreistimmiges Tonstück, [illegible] dal, vagy nóta.

[illegible]er, pallérföld vagy agyag.

Tripel-Allianz, die, hármas szövetség.

Tripeltact, der, hármas taktus.

Triplic, die, hármaztatás.

Tripmadame, die, Hauswurz, fülfü.

Trippeln, vergödni; tipegni topogni, kapkodni, idetova lotni futni, jönni menni.

Trippeln, das, ide 's tova való futkozás.

Tripper, der, undokfolyás.

Tritt, der, lépés; einen Tritt thun, lépni; das Auftreten, hágás; der Ort, worauf man tritt, hágás helye; st. Fußstapfen, lábnyom; das, worauf man tritt, z. B. am Tische, lábitó; ists Fußschemel, zsámoly; am Fenster, vor der Thür, lépcső, hágcső; einen falschen Tritt thun, a) félre lépni; b) hibát ejteni, hibázni.

Triumph, der, diadalom, győzödelmi pompa; halten, győzödelmi pompát tartani; einen erhalten, győzödelmeskedni, diadalmaskodni; trop. st. Frohlocken, örvendezés.

Triumphbogen, der, győzödelmi, vagy diadalmi kapu.

Triumphiren, győzödelmi pompát tartani; trop. über jem. siegen, győzödelmeskedni; frohlocken, örvendezni.

Triumphlied, das, győzödelmi dal.

Triumphwagen, der, győzödelmi kocsi v. hintó.

Trocken, adj., száraz p. o. idő, esztendő; Obst, aszalt gyümölcs; machen, szárítni, száraztani, szárogatni; werden, megszáradni, elaszni; das Trockene, a' száraz föld, száraz; trockenes Brod, száraz kenyér, csupa kenyér; trockene Mahlzeit, száraz vagy csekély ebéd vacsora; trockene Rede, Schreibart, sovány vagy sikeretlen beszéd, irásmód; Scherz, komoly, nem tréfa; Wahrheit, egyenes vagy nyers igazság; adv. szárazon, nyersen.

Trockenheit, die, szárazság; trop. sovány volta valaminek.

Trockenwein, Trockenbeerwein, der, aszúszőlőbor.

Trocknen, száraztani, megszáraztani; trocken werden, megszáradni.

Trocknen, das, száraztás, megszáraztás.

Trocknung, die, megszáradás.

Troddel, die, rojt, fürt.

Trödel, der, alte Sachen, zsibvásári portéka.

ide, die, zsibvásáros bolt vagy

am, der, zsibvásárbeli por-

ämerei, die, zsibvásárosság.
ute, die, zsibvásárosok.
arkt, der, zsibvásár.
zsibvásároskodni; ſt. zaudern, elmeskedni.
der, Trödelmann, zsibvásá-
t. Zauderer, késedelmező.
nn, die, zsibvásárosné; ſt. Zau-
, késedelmező asszony sze-

n, das, cseppecake.
, csepegetni: csepegni.
, adj., vígasztalható.
vígasztalni, megvígasztalni;
egvígasztalódni.
das, die Tröſtung, vígaszta-

der, vígasztaló.
n, die, vígasztaló t. i. asz-
személy.
, adj., vígasztaló, vígaszta-
roſtvoll, vígasztalással tellyes;
hm, kedves, kellemetes; ju-
lich, bizonyos; adv. vígasz-
ódon, vígasztalva; kedvesen.
, die, vígasztalás.
r, teknő, tekenő.
re, die, vakaró kés.
ſich, eltakarodni, ellódulni:
ich, lódulj.
, die, der Soldaten, dob, ka-
b; rühren, dobot verni; zum
rennen, kavéperkelő henger-
es Ohrs, füldob.
haut, die, Trommelhäutchen,
elfell, das, dobfenékbőr, fül-
tya.
n, dobolni, dobot verni; Feuer-
, dobveréssel gyúladást jelen-
üzilármát csinálni; mit Hän-
r Füſſen, toporogni; auf den
ütögetni; von Haſen, moz-
dobolni.
n, das, dobolás.
chlag, der, dobverés.
chläger, der, dobverő pál-

chläger, der, doboló, do-

ucht, die, eine Krankheit, has-
ibetegség, vagy vízkórság;
chaftet, hasbeli vízkórságos.
aube, die, dobos galamb.
, die, trombita.

Trompeten, trombitálni.
Trompetenſchall, der, trombitaharsogás.
Trompeter, der, trombitás.
Trope, der, alkalmaztatott jelentés.
Tropf, der, z. B. der arme, elende Tropf, szegény legény v. bohó.
Tropfbad, das, csepegőferdő.
Tropfſtein, der, csepegőkő, cseppkő.
Tropfen, cseppenteni, cseppeni, csepegni.
Tropfen, der, csepp.
Tropfenweiſe, adv., cseppenként.
Tropiſch, adj., figúrlich, uneigentlich, alkalmaztatott, ábrázolt, ábrázolt szóllási, általvett szóllási; adv. általvéve, ábrázolva, alkalmaztatva.
Troß, der, bei der Armee, csőcselék vagy nép, melly kivált a' hadisereget követi; ſchlechtes Volk, népallya vagy sepreje.
Troſt, der, vigasztalás; geben, vigasztalásúl szolgálni; zuſprechen, vigasztalni.
Troſtbrief, der, vigasztaló levél.
Troſtgrund, der, vigasztalás.
Troſtlos, adj., ohne Troſt, vigasztalás nélkül való, meg nem vigasztalt; untröſtlich, vigasztalhatatlan.
Troſtloſigkeit, die, vigasztalatlan állapot; Untröſtlichkeit, vigasztalhatatlan állapot.
Troſtmittel, das, vigasztaló eszköz.
Troſtreich, adj., vigasztalással tellyes.
Troſtſchreiben, das, vigasztaló irás vagy levél.
Troſtvoll, adj., vigasztalással tellyes.
Troſtwort, das, vigasztaló szó.
Trott, der, ügetés; reiten, ügetni.
Trottbaum, der, prés, sajtó.
Trotten, ügetni; préselni.
Trotz, der, Vermeſſenheit, maga elbizás; Wiederſpenſtigkeit, makacsság, dacz, ellen; bieten, ellentállani valakinek; jemanden Trotz demüthigen, valakinek a' makacsságát megtörni.
Trotzen, elbízni magát valamiben; makacskodni, nyakaskodni, daczolni valakivel; nicht achten, fel sem venni, megvetni valamit; den Gefahren trotzen, a' veszedelemre nem ügyelni, nem gondolni semmi veszedelemmel.
Trotzig, adj., magát elbízó, maga meghitt; nyakas, makacs, daczos; engedetlen; adv. magát elbízva; makacson, nyakason:
Trotzkopf, der, makacs v, nyakas ember.

Truchseß, der, ételhordó, ételfeladó, tálhordó, t. i. a' fejedelmi asztalokná!.

Trug, der, csalás, csalárdság.

Trugſchluß, der, csalóka okoskodás.

Truhe, die, láda.

Trübe, adj, zavaros, mint a' víz; ſt. wolkig, felleges, homályos; Himmel, felleges vagy beborúlt ég; Tag, Spiegel, homályos, nap, tükör; Augen, bádjadt szemek; trop. nicht froh, kedvetlen, komor p. o. tekintet

Trüben, zavarni, meg- vagy felzavarni p. o. a' vizet; ſt. umwölken, elborítni, p. o. az eget; trop. megszomorítni.

Trübſal, das, nyomorúság.

Trübſelig, adj., nyomorúságos; adv. nyomorúságosan.

Trübſinn, der, szomorúság, szomorkodás.

Trübſinnig, adj., szomorú.

Trüffel, die, szarvasgomba, drága pöfeteg.

Trüffelhund, der, gombász-eb.

Trüffeljäger, der, gombászó.

Trüffeljagd, die, szarvasgomba keresés.

Trügen, csalni, megcsalni.

Trumm, der, pl. die Trümmer, töredék, darab, p. o. a' hajódarabjai; in Trümmer geben, széllyelzúzni vagy törni, öszvezúzni, darabokra zúzni.

Trumpf, der, tromf, t. i. a' kártyázásban; trop. jemanden einen Trumpf geben, d. i. derb antworten, gorombául vagy kereken valakinek felelni.

Trumpfen, tromffot hívni, tromffal ütni vagy elütni; trop. gorombául vagy kereken eligazítni.

Trunk, der, ital, ivás; einen Trunk zu viel thun, kelletinél többet inni; ſt. Trunkenheit, borosság; részegség; dem Trunke ergeben, részeges.

Trunken, adj., boros, ittas, részeg; trunkenweiſe, részegen; trop. vor Liebe, Freude trunken, a' szerelem, az öröm miatt részeg lenni.

Trunkenbold, der, részeges, boriszák.

Trunkenheit, die, részegség; részegesség.

Trupp, der, sereg, csapat, csoport, sokaság.

Truppe, die, von Schauſpielern, színjátszó csoport.

Truppen, die, Soldaten, hadisereg, hadseregek.

Truthahn, der, pulyka, póka, kakaspulyka.

Truthenne, die, nőstény pulyka.

Tuberoſe, die, tubarózsa.

Tuch, das, von Wolle, posztó; von Linnen, gyolcs; ein Stück Zeuges, kendő, keszkenő; um den Kopf zu binden, fejrevaló; Halstuch, nyakbavaló keszkenő; Schnupftuch, zsebkeszkenő.

Tuchbereiter, der, posztócsináló.

Tuchen, adj., posztóbólvaló.

Tuchfabrik, die, posztófabrika.

Tuchfärber, der, posztófestő.

Tuchgewölbe, das, posztós bolt.

Tuchhandel, der, posztókereskedés.

Tuchhändler, der, posztókereskedő.

Tuchkleid, das, posztoruha.

Tuchladen, der, posztó bolt.

Tuchlappen, der, posztódarab.

Tuchmacher, der, posztószövő, vagy csináló.

Tuchmacherhandwerk, das, posztócsinálás; die Innung, posztócsinálók.

Tuchmantel, der, posztóköpönyeg.

Tuchpreſſe, die, posztóprés.

Tuchrahmen, der, posztófeszítő.

Tuchſcheere, die, posztónyírőolló.

Tuchſcheerer, der, posztonyíró, posztósimító.

Tuchweber, der, posztószövő.

Tuckmäuſer, der, állatomos ember, titkolódzó, sunnyogó.

Tufſtein, der, tőfa.

Tugend, die, eine einzelne gute Eigenſchaft einer Sache, jó vagy jeles tulajdonság; z. B. der Wein hat die Tugend, daß —, ennek a' bornak az a' jó tulajdonsága van, hogy —; in moraliſcher Hinſicht, virtus, erkölcs, jó erkölcs, erkölcsiség, jóság, jó cselekedet.

Tugendadel, der, jó cselekedettel szerzett nemesség.

Tugendhaft, adj., virtusos, jóságos; adv. virtusosan, jóságosan, erkölcsiséggel.

Tugendlehre, die, erkölcsiség tudománya.

Tugendlehrer, der, erkölcsiség tanító.

Tugendreich, adj., virtusos, jóságos cselekedetekkel fénylő.

Tugendſpiegel, der, erkölcsiség tükre.

Tüchelchen, das, posztócska; ein kleines, keszkenőcske, kis keszkenő.

, adj., posztóbólvaló p. o.
ig.
adj., ſtark, erős, nagy, erős
; tüchtig, ügyes, alkalmatos,
rék, p. o. mesterember; nach-
ich, erős, jókora; adv. erősen,
n p. o. megcsalni; auéſchelten,
it jól lemocskolni.
eit, die, erősség volta, nagy-
agy volta valaminek; Geſchick-
t, derékség, jóság, hasznos-
ügyesség, jóravalóság.
die, csalárdság, álnokság; go-
ág, roszszívűség.
, adj., álnok, csalárd; im ge-
zornig, gonosz, álnok, alat-
m törekedő, torsalkodó; adv.
úl, gonoszúl, csalárdúl.
, Tümpfel, der, örvény, mely-

die, fejérítő mész, színló

, meszelni, kimeszelni, kife-
i.
, das, meszelés, kifejérítés.
, der, meszelő, fejérítő.
pinſel, der, meszelőecset, me-

le, die, vakoló kalán.
der, pont, pettegetés.
en, das, pontocska, kis pont.
, adj., pettegetes, pontos.
bepettegetni, pontozni, meg-
etni.
er, török.
and, der, törökcsalma.
apf, der, törökfej.
rieg, der, törökbáború.
die, törökország vagy biro-

, die, törökasszony.
, adj., török; z. B. Weizen,
ruţ, Mays) törökbúza, kuku-
tengeri, málé; Bohne, tö-
b.
ie, tulipán.
, der, Unruhe, Rauſch, zür-
, háborgás, tántorgás.
plaţ, der, für Pferde, lótaní-
tó hely; Kampfplaţ, csatamező vagy hely, vivóhely.
Tummeln, heftig bewegen, hajtogatni, fárasztani, hajhászni; Pferde, lovakat úzni, meghajtani, kergetni; ſich, d. i. eilen, sietni, nyakra főre sietni.
Tummeln, das, hajhászás, kergetés; sietés.
Tumult, der, lárma, zsibongás, lázadás.
Tumultuiren, lármázni; fellázadni.
Tunke, die, mártás, mártanivaló lév.
Tunken, eintunken, mártani, belémártani.
Tupfen, st. berühren, megilletni.
Turban, der, turbán, csalma.
Turbiren, háborgatni.
Turnen, testigyakorlásokat tanulni vagy magát azokban forgatni.
Turner, der, testigyakorlásokat üző.
Turnier, das, vitézi lovagjáték, lovagvivás.
Turniren, vitézi lovagjátékot tartani.
Turnkunſt, die, testigyakorlás mestersége.
Turnlehrer, der, testigyakorlást tanító.
Turnplaţ, der, testigyakorlások helye.
Turnweſen, das, testigyakorlások.
Turteltaube, die, gerlicze.
Tuſch, der, tus, éljenzajda.
Tuſche, die, túsfesték.
Tuſchen, túsfestékkel vagy fekete festékkel festeni.
Tyrann, der, tirann, erőszakos, vagy kegyetlen uralkodó.
Tyrannei, die, tirannkodás, erőszakos kegyetlen uralkodás.
Tyrannenmord, der, tiranngyilkolás.
Tyrannenmörder, der, tirannölő.
Tyrannenmörderinn, die, tirannölőasszony személy.
Tyrannin, die, tirannasszony.
Tyranniſch, adj., tiranni, kegyetlenkedő; adv. tirannmódra, kegyetlenkedve.
Tyranniſiren, tirannkodni, kegyetlenkedni.

U.

Uebel, adj., ſt. ſchlecht, nicht gut, roosz, p. o. szokás; ſt. unangenehm, hedvetlen, rossz p. o. szag, büdösség; adv. nicht gut, rosszúl, nem jól; jem. übel behandeln, valakivel rosszúl bánni; ſich übel befinden, a) rossz állapotban lenni; b) rosszúl érzeni magát; mir wird, iſt übel, a' gyomrom kevereg, hányhatnám; das riecht übel, ennek rossz szaga van; etwas übel anwenden, rossz végre fordítni valamit; etwas übel auslegen, valamit rosszra magyarázni; etwas übel nehmen, nehezen szenvedni valamit.

Uebel, das, rossz, gonosz; oder ſt. Unglück, szerencsétlenség.

Uebelbefinden, das, egésségtelenség, rosszúllét.

Uebelberichtigt, adj., rosszhírű.

Uebelgelaunt, **Uebellaunig**, adj., kedvetlen, rosszkedvű.

Uebelgeſinnt, adj. und Subst. die Uebelgeſinnten, rossz indúlatú vagy rossz akaró.

Uebellaunigkeit, die, (Seekrankheit), gyomorémelygés.

Uebelbeſtand, der, illetlenség, rútság.

Uebelthat, die, rossz vagy gonosz cselekedet.

Uebelthäter, der, Uebelthäterinn, die, gonosztévő vagy rosztévő.

Ueben, gyakorlani, gyakorolni; ſt. ausüben, gyakorlani, üzni, p. o. valamelly mesterséget.

Ueber, adv. által; gegenüber, általellenben; über und über, d. i. gänzlich, egészen, telyességgel, egyáltaljában, mindenestül; praep. felett; über die Maßen, mérték felett, mód nélkül; über die Hälfte, felénél több, felényinél több vagy többen; über acht Tage, egyhét múlva; über's Jahr, heute über's Jahr, esztendő múlva, mához esztendőre; über kurz oder lang, elébb utóbb, akármikor akkor; über Nacht, éjjel, ejtszakán által; über Hals und Kopf, nyakra főre.

Ueberackern, újra felszántani.

Ueberall, adv., mindenütt.

Ueberallher, adv., mindenünnen.

Ueberallhin, adv., mindenüvé.

Ueberantworten, általadni.

Ueberantwortung, die, általadás.

Ueberarbeiten, etwas, újra végig dolgozni, megjobbítgatni; ſich, megerőltetni magát a' dolgozással.

Ueberaus, adv., felettébb, felette, igen nagyon, rendkivül.

Ueberbauen, ráépitni.

Ueberbein, das, holttetem.

Ueberbeugen, rágörbítni, ráhajtani; visszagörbítni.

Ueberbieten, jemanden, másnál többet ígérni; ſich, nagyon sokat ígérni.

Ueberbleiben, megmaradni.

Ueberbleibſel, das, maradék, fogyaték.

Ueberblick, der, általnézés, keresztül nézése valaminek.

Ueberblicken, általnézni, átlátni.

Ueberbringen, jemanden etwas, általvinni, elhozni valakinek valamit.

Ueberbringen, das, die Ueberbringung, hirűladás, megjelentés; általadás.

Ueberbringer, der, megjelentő, hirdető; általadó, megadó.

Ueberdacht, adj., meggondolt, megfontolt.

Ueberdecken, bófedni, béteritni.

Ueberdenken, meggondolni, gondolóra venni.

Ueberdenken, das, meggondolás, megfontolás.

Ueberdieß, (über dieß), adv., ennek felette, ezen felyül.

Ueberdruß, der, unalom.

Ueberdrüſſig, adj., unalmas, unathozott, megunatkozott.

Ueberdüngen, bétrágyázni.

Uebereilen, überraſchen, véletlenül meglepni, rajta ütni véletlen; in Geſchäften, nicht mit gebörigem Bedacht handeln, siettetni valamit, sietni valamivel; ſich, nagyon sietni valamivel, hebeburgyálkodni.

Uebereilt, adj., sietvevaló, hebeburgya; adv. igen sietve, hebeburgyán.

Uebereilung, die, nagyon sietés, hirtelenkedés; hebeburgyaság.

Ueber einander, z. B. werfen, egymásra p. o. hánym.

inkommen, megegyezni valakivel
min; öszveegyezni.
nkunft, die, egyezés, megegye-
egyesség.
inſtimmen, meg-vagy öszveegyez-

nſtimmend. Uebereinſtimmig, adj.,
-vagy öszveegyező.
nſtimmung, die, meg-vagy ösz-
yezés, egyetértés, p- o. az em-
k között.
ſen, magát étellel megterhelni,
it torkig tele enni.
ihren, z. B. über einen Fluß, ál-
nni hajón p. o. a' vízen; über
haufen fahren, kocsival valakin
sztül menni; eltapodtatni, t i.
ival gyermeket; fahrend hinüber
, általmenni, p. o. kocsin,
n; mit einer Farbe, bémázolni
festékkel.
hrt, die, általmenetel vagy já-

llen, rajtaütni p. o. az ellensé-
meglepni.
chten, etwas, womit, felyül
ni valamit, p. o. vesszővel.
eßen, kiáradni.
igeln, z. B. den Feind, meg-
ni p. o. az ellenséget.
ß, der, bővelkedés p. o. vala-
n; zum Ueberfluße, bőséggel,
é, ellegendőképpen.
ßig, adj., bővelkedő, bővsé-
bőséges; unnöthig, szükségte-
adv. böven, bőséggel.
hren, általvinni p. o. hajón; ſt.
eugen, meggyőzni valami felől;
)iebſtahls, rábizonyítni valakire,
lopott.
hrung, die, általvitel; reábi-
ítása a' rossz tettnek valakire.
hrt, die, általmenetel.
hrplatte, die, komp, hídas,
lye.
llen, nagyon telle tölteni.
tern, túl a' rendén etetni, p. o.
rhát.
he, die, általadás.
ng, der, általmenetel.
)en, általadni p. o. a' várost;
manden, magát valakinek meg-
als Lehrling, rábízni magát
ire, mint p. o. tanúló; ſt. ſich
)en, hányni, okádni.
)en, etwas, elkerülni, elmellőz-
lamit vagy valakit; etwas mit
hweigen, valamit elhallgatni;
twas, z. B. einen Fluß, Berg
hinweggehen, által vagy keresztülmenni, p. o. vízen, hegyen; zu etwas, általmenni, p. o. az ellenséghez; überfließen, kicsordúlni, mint az edényből a' bor, kifutni, mint a' forró étel; in etwas, z. B. in Wein übergehen, d. i. zu Wein werden, borrá változni; die Augen gehen ihm über, könnybe lábbadnak a' szemei; ſt. durchgehen, z. B. ein Feld, meg-vagy eljárni, p. o. a' mezőt; eine Rechnung, általnézni a' számadást.

Uebergehen, das, die Uebergehung, elmellőzés, elhallgatás.

Uebergewicht, das, fonthaladás, nyomaték; trop. Ueberlegenheit, elsőbbség, jelesebbség; haben, felyülhaladni valamivel, felyülmúlni, p. o. tekintettel, érdemmel, hatalommal.

Uebergießen, rátölteni; Pflanzen, nagyon megöntözni a' plántákat.

Uebergroß, adj. felette nagy.

Ueberguß, der, ráöntés, rátöltés.

Ueberhand nehmen, elhatalmazni, erőt venni.

Ueberhang, der, ſt. Vorhang, ablakkárpit; von Bäumen, általhajlás, t. i. a' fák ágainak általhajlása p. o. a' szomszéd kertbe; ein Obergewand, felső ruha vagy köntös.

Ueberhangen, rajta vagy felette függeni; által hajlani.

Ueberhängen, umhängen, ráakasztani, rávenni magára, p. o. a' köpönyeget.

Ueberhäufen, jemanden mit etwas, tetézni, megtetézni, p. o. valakit jótéteménynyel; ſich, megterhelni magát.

Ueberhäuft, adj., tetézett, halmozott; adv. tetézve, halmozva.

Ueberhäufung, die, halmozás, megtetézés, rakásra tódúlás.

Ueberhaupt, adv., általjában, közönségesen.

Ueberheben, jemanden eines Geſchäfte, megmenteni, megkímélleni, megszabaditni munkától; ſich einer Sache, elmellőzni, elmúlatni valamit; ſich erheben, magát magasztalni.

Ueberheben, das, megmentés, megkímellés.

Ueberhebung, die, megmentés; oder ſt. Uebermuth, felfúvalkodás.

Ueberhin, adv., ſt. vorüber, el; z. B. Schnee und Eis ſind überhin, a' hó és a' jég elment; ſt. obenhin, imígyamúgy.

Ueberhobeln, meggyalúlni.

Ueberhaben, adj, felette magas.
Ueberholen, einholen, utólérni, elérni; **übertreffen**, felyül haladni
Ueberhören, zuhören, meg- vagy kihallgatni valakit; **etwas** nicht hören, nem hallani valamit vigyázatlanság miatt.
Ueberhüpfen, általugrani.
Ueberjagen, z. B. Pferde, megkergetni a' lovakat, vagy elfárasztani a' nagyon hajtás által.
Ueberirdisch, adj., földfeletti; st. **himmlisch, égi**, mennyei.
Ueberkaufen, sich, szerfelett sokat venni; felette drágán venni.
Ueberkleben, überkleiben, béragasztani.
Ueberkleid, das, felsőköntös.
Ueberkleistern, rácsiriselni.
Ueberking, adj., szerfelett okos.
Ueberkochen, kifutni, elfutni, az erős forráában.
Ueberkommen, általmenni vagy jönni; st. **bekommen**, kapni, venni.
Ueberkühlen, meghülni.
Ueberkunft, die, általmenetel vagy jövetel.
Ueberladen, etwas, szerfelett vagy nagyon megterhelni, p. o. a' szekeret, hajót; **sich mit Speisen**, nagyon megterhelni a' gyomrát vagy magát.
Ueberladen, adj. igen megterhelt.
Ueberladung, die, megterhelés.
Ueberlang, adj., felette hosszú.
Ueberlassen, engedni, általengedni valakinek, rábízni valakire valamit; **sich den Vergnügungen**, a' testigyönyörüségeknek adni magát; **sich selbst überlássen seyn**, magára hagyva lenni.
Ueberlassung, die, általengedés.
Ueberlaufen, überfließen, kifutni; **von Flüssen**, kiáradni; **zu den Feinden**, az ellenséghez általmenni; **Einen**, a) valakit a' szaladásban megelőzni, b) mindúntalan a' nyakára járni valakinek.
Ueberläufer, der, szökevény, általszökött.
Ueberlaut, adj., z. B. igen nagy vagy hangos, p. o. kiáltás, nevetés; adv. igen nagyon, hangosan, p. o. hahotálni.
Ueberleben, etwas, megérni valamit, addig élni, hogy meglássa az ember; **jemanden**, tovább élni valakinél.
Ueberlegen, etwas, meggondolni, megfontolni, gondolóra venni valamit.
Ueberlegen, adj., erősebb, hatalmasabb; **in jeder Hinsicht**, minden tekintetben előbbvaló lenni valakinél.
Ueberlegenheit, die, nagyobb hatalom, erősebbség; többség.
Ueberlegung, die, meggondolás, megfontolás, okosság; **ohne**, meggondolatlanúl, meg nem gondolva; **nach reiflicher**, jól megfontolván vagy meghányván vetvén a' dolgot.
Ueberlesen, által olvasni.
Ueberliefern, általadni.
Ueberlieferung, die, általadás.
Ueberlisten, rászedni valakit, megcsalni.
Uebermachen, általküldeni, öszvecsinálni és elküldeni p. o. a' portékát.
Uebermachung, die, elküldés.
Uebermacht, die, nagyobb erő vagy hatalom; feleslegerő.
Uebermächtig, adj., felettébb hatalmas.
Uebermalen, újra befesteni.
Uebermannen, meggyőzni, felyül múlni erővel.
Uebermannung, die, meggyőzés, felyülmúlás.
Uebermaaß, das, bőség, feleslegség, nagyság, sokság.
Uebermäßig, adj., szerfeletti, felettébb való p. o. öröm; adv. szerfelett; mód nélkül, felettébb.
Uebermenschlich, adj., embererő feletti, emberi erőt feljülhaladó.
Uebermorgen, adv., holnapután.
Uebermuth, der, felfúvalkodás, dölyfösség, daczosság, kevélység.
Uebermüthig, adj., felfúvalkodott, dölyfös, kevély, daczos; adv. felfúvalkodva, kevélyen, dölyfösen, daczosan.
Uebernachten, hálni, meghálni valahol.
Uebernahme, die, általvétel v. vevés, magáravállalás.
Uebernatürlich, adj., természetfeletti, természetet feljülhaladó; adv. természet felett, természet szerént.
Uebernehmen, magáravenni, általvenni p. o. valakinek az adósságát; **sich**, sokba beleereszkedni, felettébb sokat venni magára.
Uebernehmer, der, általvevő, magára vállaló.
Ueberraschen, meglepni, hirtelen ráütni, rajta ütni.
Ueberraschung, die, meglepés, váratlan érkezés, rajtaütés.
Ueberrechnen, felvetni, öszvesámolni valakit.
Ueberrechnung, die, felvetés, felszámolás.
Ueberreden, jemand., rábeszélni valamire; **sich von etwas**, elhitetni ma-

gával valamit; ſich wozu überreden laſſen, rá hagyni magát valamire vetetni.

Ueberredung, die, rábeszélés, ravétel.

Ueberredungsgabe, die, rábeszélő tehetség.

Ueberreichen, általadni, általnyújtani.

Ueberreichung, die, általadás.

Ueberreif, adj., elérett, igen érett.

Ueberreiten, által lovagolni valamin; niederreiten, elgázoltatni, eltapodtatni valakit lovagolva; im Reiten zuvorkommen, valakinek elejbe lovagolni, felyülhaladni valakit lovaglással; durch Reiten zu ſehr angreifen, elfárasztani a' lovat, sebes lovaglás által.

Ueberreiter, der, kerülő, vizsgálódó, lóhátos csősz, vigyázó.

Ueberreſt, der, maradék, fogyaték.

Ueberrock, der, felső ruha v. köntös, téli kaput.

Ueberrücks, adv., hátrafelé, visszafelé.

Ueberrumpeln, hirtelen rajta ütni, menni, meglepni.

Ueberſäen, bévetni p. o. a' földet maggal; igen sürün vetni.

Ueberſalzen, igen megsózni.

Ueberſcharf, adj., felette éles.

Ueberſchatten, árnyékával befedni.

Ueberſchauen, általlátni rajta vagy felette, végig ellátni rajta.

Ueberſchicken, elküldeni, általküldeni valakihez.

Ueberſchiffen, által hajokázni; hajón által küldeni, általvinni.

Ueberſchiffen, das, általevezés, általhajókázás.

Ueberſchlämmen, béiszapolni.

Ueberſchlag, der, boríték; an einem Kleide, hajtóka, gallér; Berechnung, felszámolás, számbavétel, felvetés.

Ueberſchlagen, umſchlagen, reáborítni, béborítni, p. o. a' sebet; zurückſchlagen, felhajtani, mint p. o. a' ruha gallérját; berechnen, felszámolni, felvetni überblättern, elforgatni, t. i. a' könyvben a' mit keres az ember; das Waſſer, enyhűlni, megenyhülni; überſchlagen laſſen, enyhitni, meghagyni enyhűlni; was überſchlagen iſt, enyhes, enyhült, állott· ſich überſchlagen, d. i. rücklings fallen, hanyatt esni.

Ueberſchleichen, alattomban meglepni.

Ueberſchmieren, bémázolni.

Ueberſchnappen, rápattanni, rácsapódni, mint p. o. a' zár; wie die Stimme, általugrani, mint p. o. a' hangzat; trop. esztelenül cselekedni.

Ueberſchneyen, hóval bélepni vagy béesni.

Ueberſchreiben, eine Aufſchrift machen, ráírni a' felülírást; ſchriftlich melden, megírni, írásban hírűl adni valakinek valamit; übertragen, z. B. aus einem Buche oder Schrift in eine andere, általírni, béírni.

Ueberſchreibung, die, ráírás, felyűírás; megírás, hírűladás, t. i. írásban; általírás.

Ueberſchreiten, általhágni, általlépni rajta; die Wahrheit, túl menni az igazságon; die Gerechtſame, a' törvényt által hágni.

Ueberſchreitung, die, általlépés; Verletzung, megszegés, általhágás.

Ueberſchreien, kifogni valakin kiáltással.

Ueberſchrift, die, felülírás, ráírás, felírás, czím.

Ueberſchütten, etwas womit, rátölteni, beönteni, leönteni valamivel; ſt. überhäufen, z. B. mit Wohlthaten, jótéteményekkel tetézni valakit; megtetézni.

Ueberſchuß, der, maradék, t. i. a' summából.

Ueberſchwänglich, adj., bőséges, bővelkedő, elégséges; adv. bőven, bőséggel, eléggé.

Ueberſchwänglichkeit, die, bőség, feleslegség.

Ueberſchwanken, überfließen, kicsordúlni, kifutni, mint a' tele edény.

Ueberſchwemmen, elborítni, mint az árvíz valamit.

Ueberſchwemmung, die, áradás, vizár, vízáradás, víz özön.

Ueberſchwer, adj., igen nehéz.

Ueberſchwimmen, által úszni.

Ueberſegeln, által hajókázni, általevezni; im Segeln zuvorkommen, elejbe evezni, megelőzni az evezésben, elhagyni az evezésben a' másik hajót.

Ueberſehen, megnézegetni, általnézni p. o. számadást, irást; unbemerkt laſſen, észre nem venni, elmellőzni; nicht achten, fel se venni valamit; jemand. überlegen ſeyn, tovább látni másnál, felyül haladni mást, p. o. tudományban.

Ueberſenden, általküldeni, küldeni.

Ueberſendung, die, általküldés.

Ueberſetzen, act. z. B. jemanden über einen Fluß, általszállítni a' vízen valakit; jemand. beim Kaufe überſetzen,

venattatás, természeti ösztön; zu etwas haben, hajlandóságának lenni valamire; aus eigenem Triebe, önnön hajlandóságától ösztönöztetvén; die Triebe, d. i. Schöflinge, a' fának vagy csemetának hajtásai.

Triebel, der, zum Schlagen, verőeszköz, sulyok.

Triebfeder, die, rúgómív, rúgó; trop. innerer Antrieb, belső ösztön, indító ösztön.

Triebrad, das, hajtókerék.

Triebsand, der, föveny, vízhajtotta föveny.

Triebwerk, das, hajtómív.

Triefäugig, adj., csipás, csepegőszemű.

Triefäugigkeit, die, csipásság.

Triefauge, das, csipás vagy könyvező szem.

Triefen, csepegni, cseperegni, szivárogni; ſeine (ihre) Augen triefen, a' szemei könnyeznek; triefende Augen, csepegő vagy csipás szemek.

Triefen, das, szivárgás; der Augen, szem, csipásás, könnyezés.

Trift, die, legelő, pl. legelők.

Triftgerechtigkeit, die, Triftrecht, das, legelés jussa.

Triftig, adj, dringend, wichtig, fontos, erős, alkalmatos.

Triftigkeit, die, fontosság.

Triller, der, hangrezgés, trilla; rezgőjel.

Trillern, rengeni, rezegni, trillázni.

Trinkbar, adj., iható, megiható.

Trinken, inni; zu viel, sokat inni, megihatni magát; über den Durſt, kelletinél többet inni; ſich voll, megrészegedni; ſtark, nagyon az ivásnak adni magát.

Trinken, das, ivás; ſich aufs Trinken verlegen, ivásnak adni magát.

Trinker, der, ivó; ſchlechter, rossz ivó; ſtarker, nagy ivó vagy borivó részeges.

Trinkgelag, das, ivó tarsaság.

Trinkgeld, das, borravaló.

Trinkgeſchirr, das, ivóedény.

Trinkglas, das, ivópohár.

Trinkgold, das, iható arany.

Trinkhaus, das, korcsma, csapszék.

Trinklied, das, borozó dal.

Trinkſchale, die, ivócsésze,

Trinkwaſſer, das, ivóviz, innivaló víz.

Trio, das, ein dreiſtimmiges Tonſtück, hármas dal, vagy nóta.

Trippel, der, pallérföld vagy agyag.

Tripel-Allianz, die, hármas szövetség.

Tripeltact, der, hármas taktus.

Triplic, die, hármaztatás.

Tripmadame, die, Hauswurz, fülfü.

Trippeln, vergődni; tipegni topogni, kapkodni, idetova lótni futni, jönni menni.

Trippeln, das, ide 's tova való futkozás.

Tripper, der, undokfolyás.

Tritt, der, lépés; einen Tritt thun, lépni; das Auftreten, hágás; der Ort, worauf man tritt, hágás helye; ſt. Fußſtapfen, lábnyom; das, worauf man tritt, p. B. am Tiſche, lábitó; iſts Fußſchemel, zsámoly; am Fenſter, vor der Thür, lépcső, hágcső; einen falſchen Tritt thun, a) félre lépni; b) hibát ejteni, hibázni.

Triumph, der, diadalom, győzödelmi pompa; halten, győzödelmi pompát tartani; einen erhalten, győzödelmeskedni, diadalmaskodni; trop. ſt. Frohlocken, örvendezés.

Triumphbogen, der, győzödelmi, vagy diadalmi kapu.

Triumphiren, győzödelmi pompát tartani; trop. über jem. ſiegen, győzödelmeskedni; frohlocken, örvendeni.

Triumphlied, das, győzödelmi dal.

Triumphwagen, der, győzödelmi kocsi v. hintó.

Trocken, adj., száraz p. o. idő, ezt. tendő; Obſt, aszalt gyümölcs; machen, szárítni, száraztani, szárogatni; werden, megszáradni, elaszni; das Trockene, a' száraz föld, száraz; trockenes Brod, száraz kenyér, csupa kenyér; trockene Mahlzeit, száraz vagy csekély ebéd vacsora; trockene Rede, Schreibart, sovány vagy sikeretlen beszéd, irásmód; Scherz, komoly, nem tréfa; Wahrheit, egyenes vagy nyers igazság; adv. szárazon, nyersen.

Trockenheit, die, szárazság; trop. sovány volta valaminek.

Trockenwein, Trockenbeerwein, der, aszúszőlőbor.

Trocknen, száraztani, megszáraztani; trocken werden, megszáradni.

Trocknen, das, száraztás, megszáraztás.

Trocknung, die, megszáradás.

Troddel, die, rojt, fürt.

Trödel, der, alte Sachen, zsibvásári portéka.

bude, die, zsibvásáros bolt vagy
r.
kram, der, zsibvásárbeli por-
i.
krämerei, die, zsibvásárosság.
leute, die, zsibvásárosok.
markt, der, zsibvásár.
n, zsibvásároskodni; ſt. zaudern,
delmeskedni.
r, der, Trödelmann, zsibvásá-
, ſt. Zauderer, késedelmező.
rinn, die, zsibvásárosné; ſt. Zau-
in, késedelmező asszony sze-
ſ.
ben, das, cseppecake.
ln, csepegetni: csepegni.
r, adj., vígasztalható.
l, vígasztalni, megvígasztalni;
megvígasztalódni.
l, das, die Tröſtung, vígaszta-
, der, vígasztaló.
inn, die, vígasztaló t. i. asz-
y személy.
h, adj., vígasztaló, vígasztal-
; troſtvoll, vígasztalással tellyes;
nehm, kedves, kellemetes; zu-
chtlich, bizonyos; adv. vígasz-
módon, vígasztalva; kedvesen.
ig, die, vígasztalás.
der, teknő, tekenő.
arre, die, vakaró kés.
l, ſich, eltakarodni, ellódulni:
e dich, lódulj.
tel, die, der Soldaten, dob, ka-
dob; rühren, dobot verni; zum
ebrennen, kavéperkelő henger-
; des Ohrs, füldob.
telhaut, die, Trommelbäutchen,
mmelfell, das, dobſenékbőr, fül-
hártya.
teln, dobolni, dobot verni; Feuer-
en, dobveréssel gyúladást jelen-
, tűzilármát csinálni; mit Hän-
oder Füſſen, toporogni; auf den
, ütögetni; von Haſen, moz-
i, dobolni.
teln, das, dobolás.
telſchlag, der, dobverés.
telſchläger, der, dobverő pál-
telſchläger, der, doboló, do-
telſucht, die, eine Krankheit, has-
vízibetegség, vagy vízkórság;
t behaftet, hasbeli vízkórságos.
eltaube, die, dobos galamb.
te, die, trombita.

Trompeten, trombitálni.
Trompetenſchall, der, trombitaharsogás.
Trompeter, der, trombitás.
Trope, der, alkalmaztatott jelentés.
Tropf, der, z. B. der arme, elende Tropf, szegény legény v. bohó.
Tropfbad, das, csepegőferdő.
Tropfſtein, der, csepegőkő, cseppkő.
Tropfen, cseppenteni, cseppeni, csepegni.
Tropfen, der, csepp.
Tropfenweiſe, adv., cseppenként.
Tropiſch, adj., figürlich, uneigentlich, alkalmaztatott, ábrázolt, ábrázolt szóllási, általvett szóllási; adv. általvévé, ábrázolva, alkalmaztatva.
Troß, der, bei der Armee, csőcselék vagy nép, melly kivált a' hadisereget követi; ſchlechtes Volk, népallya vagy sepreje.
Troſt, der, vigasztalás; geben, vígasztalásúl szolgálni; zuſprechen, vígasztalni.
Troſtbrief, der, vígasztaló levél.
Troſtgrund, der, vigasztalás.
Troſtlos, adj., ohne Troſt, vígasztalás nélkül való, meg nem vigasztalt; untröſtlich, vígasztalhatatlan.
Troſtloſigkeit, die, vígasztalatlan állapot; Untröſtlichkeit, vígasztalhatatlan állapot.
Troſtmittel, das, vígasztaló eszköz.
Troſtreich, adj., vígasztalással tellyes.
Troſtſchreiben, das, vígasztaló irás vagy levél.
Troſtvoll, adj., vígasztalással tellyes.
Troſtwort, das, vígasztaló szó.
Trott, der, ügetés; reiten, ügetni.
Trottbaum, der, prés, sajtó.
Trotten, ügetni; préselni.
Trotz, der, Vermeſſenheit, maga elbizás; Wiederſpenſtigkeit, makacsság, dacz, ellen; bieten, ellentállani valakinek; jemanden Trotz demüthigen, valakinek a' makacsságát megtörni.
Trotzen, elbízni magát valamiben; makacskodni, nyakaskodni, daczolni valakivel; nicht achten, fel sem venni, megvetni valamit; den Gefahren trotzen, a' veszedelemre nem ügyelni, nem gondolni semmi veszedelemmel.
Trotzig, adj., magát elbízó, maga meghitt; nyakas, makacs, daczos; engedetlen; adv. magát elbízva; makacson, nyakason:
Trotzkopf, der, makacs v. nyakas ember.

Uebrig, adj. megmaradt; seyn, bleiben, megmaradni, hátra lenni; lassen, hagyni, meghagyni; das Uebrige, alles Uebrige, a' többi, a' többi mind.

Uebrigens, adv., egyébaránt, egyébiránt, többire; st. indessen, azomban.

Uebung, die, gyakorlás.

Uebungsstunde, die, gyakorlás órája.

Uebungszeit, die, gyakorlás ideje.

Ufer, das, part; das Donauufer, a' dunapart; Meerufer, a' tenger partja.

Uhr, die, óra; die Zeit von einer Stunde, óra.

Uhrband, das, órapántlika v. kötő.

Uhrfeder, die, órarugó.

Uhrgehäuse, das, óratok.

Uhrkette, die, áraláncz.

Uhrmacher, der, órás, óracsináló.

Uhrmacherkunst, die, órásság, órás mesterség.

Uhrschlüssel, der, órakulcs.

Uhrtasche, die, órazseb.

Uhrwerk, das, órajárómív.

Uhrzeiger, der, óramutató.

Uhu, der, fejes bagoly, nagy füles bagoly.

Ukas, der, Orosz Császári parancsolat.

Ulme, die, szilfa.

Ulmen, adj., szilfábólvaló.

Um, praep. körül; um die Stadt spazieren gehen, a' város körül sétálni; eine Zeit, körül, — tájban, — kor; um acht Uhr, nyolcz órakor; um fünf Uhr herum, öt óratájban; in Hinsicht, z. B. es steht mißlich um eine Sache, rosszúl van v. rosszúl áll a' dolog; nach od. wechselweise, z. B. Einer um den Andern, egymás után; von, z. B. um eine Sache wissen, tudni a' dologról; Verlust, z. B. jem. um etwas bringen, megfosztani valakit valamitől; wegen, über, ér, miatt; z. B. um jem. besorgt seyn, valaki miatt buslakodni; um deßwillen, azért; um meinet — deinetwillen, én reám, te reád nézve, en érettem, te éretted; Conjunct. st. damit, auf daß, hogy, azért hogy; z. B. ich bin gekommen, um dich zu sehen, azért jöttem, hogy lássalak.

Umackern, újra felszántani.

Umändern, elváltoztatni, megváltoztatni.

Umänderung, die, el v. megváltoztatás.

Umarbeiten, ismét v. újra kidolgozni, elejitől végig megjobbítni; vom Felde, újra megszántani, megkapálni.

Umarbeitung, die, z. B. einer Schrift, újra kidolgozás.

Umarmen, megölelni, általölelni.

Umarmung, die, megölelés.

Umbauen, körülépítni; oder st. anders bauen, újra v. másként épitni.

Umbehalten, z. B. einen Mantel, magán megtartani, p. o. a' köpönyeget, nem vetni le.

Umbiegen, umbeugen, meghajtani, meggörbítni.

Umbilden, elformálni, által formálni.

Umbildung, die, elformálás, megváltoztatás.

Umbinden, körülkötni, békötni valamivel; felkötni, p. o. a' kötényt; ein Buch, újra v. másképpen kötni, p. o. a' könyvet.

Umbringen, jemanden, megölni.

Umdecken, z. B. ein Dach, újra fedni p. o. a' házat; den Tisch, újra teríti az asztalt.

Umdrehen, megfordítni, másfelé fordítni; sich, fordúlni, megfordúlni; forogni.

Umdrehen, das, **Umdrehung**, die, fordítás, fordúlás, megfordítás.

Umdrucken, z. B. einen Bogen, újra nyomtatni.

Umduften, körülillatozni, jó illattal.

Umfärben, újra festeni, megfesteni.

Umfahren, zu Wagen, zu Schiffe, körüljárni, megkerülni, p. o. kocaival, hajóval, körülhajókázni.

Umfallen, elesni, eldúlni; vom Viehe, leesni a' lábáról és megdögleni.

Umfallen, das, elesés, eldúlés.

Umfällen, levágni p. o. az élőfát.

Umfalten, újra öszvehajtogatni.

Umfang, der, körület, kerület; trop. kiterjedés, kerengés.

Umfangen, körülfogni, körülölelni; körülkerítni.

Umfassen, in sich fassen, magába foglalni, béfoglalni; umarmen, megölelni, megmarkolni, által ölelni t. i. kézzel.

Umflattern, körülrepdesni.

Umflechten, körülfonni, p. o. sövénnyel.

Umfliegen, körülrepülni.

Umfließen, körülfolyni.

Umfüllen, általtölteni más edénybe.

Umgänglich, adj., társalkodó, nyájas, barátságos.

Umgang, der, kerengés, körüljárás, forgás; Procession, pompajárás, pro-

czesszió; halten, pompajárást v. proczessziót tartani, búcsút járni; mit jemanden, társalkodás; persönlicher, személyes társalkodás; heimlichen Umgang mit jemanden haben, alattomban valakivel tartani; schlechten Umgang haben, rossz emberrekkel társalkodni.

Umgarnen, körülhálózni; trop. tőrbe keríteni valakit.

Umgeben, etwas, körülvenni, bekeríteni valamit p. o. kőfallal a' várost; ráadni p. o. a' köpönyeget valakire.

Umgebung, die, Umgegend, körület, környék, vidék, p. o. a' város környéke; st. Gefolge, késéró sokaság v. sereg.

Umgehen, um etwas herumgehen, körül járni valami körül v. valamit; einen Umweg machen, kerülni, kerülő úton menni, nagyot kerülni; mit etwas, valamivel bánni, valami körül forgodólni; mit jemanden, társalkodni valakivel; st etwas vorhaben beabsichtigen, valaminek lenni a' fejében, valaminek forogni elméjében, igyekezni valamin, szándékozni valamire; mit Betrug, Lúgen umgehen, csalárdságban járni, hazugságban menni el v. azon törni a' fejét; partic. umgehend, p. B. mit umgehender Post, a' visszafordúló póstával.

Umgekehrt, partic. von umkehren, megfordított; adv. st. im Gegentheile, ellenben, megfordítva.

Umgeld, das, adó, vám t. i. az erős italoktól.

Umgießen, körülönteni; újra v. másképpen önteni valamit, p. o. formába.

Umglänzen, körülfényleni.

Umgraben, um etwas herumgraben, körülásni, p. o. a' fát, felásni a' fa körületét; felásni p. o. a' kertet, földet.

Umgrabung, die, körülásás; felásás.

Umgrenzen, határozni, határral körülvenni.

Umgreifen, által-v. befogni.

Umgucken, körülnézni.

Umgürten, körülövedzéni; felkötni p. o. a' kardot.

Umhaben, rajta lenni; p. B. er hatte einen Mantel um, köpönyeg volt rajta.

Umhacken, mit der Hacke bearbeiten, fel-v. megkapálni, p. o a' földet; einen Baum, levágni a' fát.

Umhalsen, megölelni.

Umhängen, um etwas, körülakasztani, körülterítni; jemanden, ráadni valakire; sich, p. B. einen Mantel, rávenni magára a' köpönyeget.

Umhang, der, kárpit.

Umhauen, levágni, kivágni a' fát.

Umher, adv. st. herum, körül, körös-körül; p. B. umhergehen, körüljárni; umherstellen, körülállani.

Umhin, adv, p. B. ich kann nicht umhin, dieses zu thun, kéntelen vagyok ezt tenni.

Umhüllen, be-v. körültakarni.

Umhüpfen, körülugrálni.

Umkehr, die, visszatérés, visszafordúlás.

Umkehren, etwas, fordítni, megfordítni valamit; sich, megfordúlni, visszatérni, visszafordúlni p. o. az útról; st. zerstören, p. B. alles umkehren, felforgatni mindent.

Umkehrung, die, meg-v. elfordítás.

Umklaftern, öllel körülmérni.

Umklammern, által-v. körülmarkolni, általfogni körmeivel, mint a' madár.

Umkleiden, jemanden, másképpen öltöztetni, újra felöltöztetni valakit; sich, másképpen öltözni.

Umkleidung, die, ruhaváltoztatás.

Umkommen, elveszni, elveszteni életét, erőszakosan halni meg; im Kriege, a' hadban elesni.

Umkränzen, megkoszorúzni.

Umkreis, der, kerület.

Umkreisen, körülkerülni, megkerülni.

Umkriechen, körülmászni.

Umladen, p. B. Waaren, másképpen rakni; más szekérre rakni.

Umlagern, körülfogni táborral.

Umlauf, der, das Umlaufen, p. B. der Gestirne, forgás, kerengés, kerülés, p. o. a' földnek forgása.

Umlaufen, um etwas laufen, körülfutni, körülötte futni; laufend einen Umweg machen, kerengeni, forogni, kerülni.

Umlegen, másképpen tenni v. rakni; sich, d. i. umbiegen, meggörbulni, hátrahajlani; ein Schiff, más oldalára fektetni p. o. a' hajót.

Umlenken, megfordítni, elfordítni másfelé p. o. a' kocsit hajót; trop. Herzen, megváltoztatni más gondolatra v. érzésre venn p. o. a' szíveket; selbst, változtatn útját.

Umliegen, körülötte feküdni.

Umliegend, adj., szomszéd, határos; die umliegenden Dörfer, a' körüskörül fekvő faluk.
Ummalen, körülfesteni; másként v. újra festeni.
Ummauern, körülkerítni fallal.
Ummünzen, újra verni a' pénzt.
Ummeſſen, újra mérni.
Umnageln, körül szegezni.
Umnagen, körüskörül rágni.
Umnähen, körülvarrni
Umnebeln, ködbe borítni.
Umnehmen, magára venni p. o. a' köpönyeget.
Umpacken, másképpen rakni, p. o. a' terhet.
Umpanzern, bépáncélozni.
Umpflanzen, körül plántálni; máshová ültetni a' növevényt.
Umpflügen, körülszántani; újra megszántani.
Umprägen, másképpen verni a' pénzt.
Umquartieren, z. B. Soldaten, más szállásra tenni, p. o. a' katonákat.
Umräumen, másképpen rakogatni.
Umreiſen, z. B. die Erde, körül utazni v. járni, p. o. a' földet; kerülni az útban.
Umreißen, lerontani, elbontani, p. o. az épületet; das Feld, felszántani a' földet.
Umreiten, körrüllóvagolni; eltapodtatni lóval; kerülni.
Umrennen, körülfutni v. nyargalni; nyargalásban, futásban elgázolni.
Umbringen, körülfogni, körülkeritni v. venni; Feinde, bekerítni az ellenséget.
Umriß, der, külső rajzolat, színrajzolat; trop. einen Umriß machen, lerajzolni v. ábrázolni.
Umrühren, meg-v. felkeverni.
Umrütteln, fel-v. megrázni.
Umſägen, lefűrészelni.
Umſatteln, másként v. újra nyergelni; más lovat nyergelni; trop. etw. Anderes ergreifen, változtatni az élete módját.
Umſattelung, die, nyereg változtatás; trop. az életmód változtatása.
Umſäuſeln, körüllengedezni vagy fújni gyengén.
Umſatz, der, felváltás, elcserélés, a' portékának, pénznek felcserélése.
Umſchaben, megvakarni köröskörül.
Umſchaben, megváltoztatni.
Umſchaffung, die, megváltoztatás.
Umſchanzen, körülsáncolni.
Umſcharren, körülásni; felásni.
Umſchatten, körülárnyékozni.
Umſchattet, adj., árnyékos, homályos.
Umſchattig, adj., körárnyékos.
Umſchauen, ſich, körülnézni magát; hatranézni.
Umſcheeren, körülnyirni; másképpen nyírni.
Umſcheinen, világossággal környülvenni.
Umſchießen, lelőlni; ide 's tova fatkozni.
Umſchiffen, körülhajókázni; egy hajóból másikba rakni a' portékát.
Umſchlag, der, takarék, borítók; auf Wunden ꝛc., szárazkötés, kötés p. o. sebre, daganatra.
Umſchlagen, z. B. ein Papier um etw., béborítni, bétakarni valamit valamibe; einen kranken Theil, békötni p. o. fájdalmas tagot valamivel, rátenni, ráborítni p. o. kötést a' sebre; umkürzen, feltaszítni; einen Baum, levágni a' fát; ein Blatt, egy levelet fordítni; ſt. umfallen, felfordúlni, eldúlni, mint a' szekér; vom Weine, elromlani.
Umſchleichen, körülötte mászkálni.
Umſchleyern, patyolattal befedni.
Umſchließen, békerítni, körülvenni v. fogni.
Umſchlingen, általölelni, körülfogni.
Umſchmeißen, eltaszítni; felfordúlni.
Umſchmelzen, megolvasztani, másképpen önteni p. o. a' harangot ée.
Umſchmieden, újra kikalapálni.
Umſchmieren, körülkenni.
Umſchnallen, rácsatolni; den Degen, felkötni a' kardot.
Umſchneiden, körülmetszeni; hímezni, hámozni a' dolgot.
Umſchnüren, körülsinórozni.
Umſchränken, határba venni, meghatározni valamit, határt szabni valaminek.
Umſchränkung, die, meghatározás, határba vevés.
Umſchreiben, körülírni; újra vagy másképpen írni; durch mehrere Worte ausdrücken, hosszasan leírni v. előadni valamit.
Umſchreibung, die, körülírás, hosszas előadása.
Umſchrift, die, körülírás.
Umſchürzen, körülövedzeni.
Umſchütteln, meg-v. felrázni valamit p. o. az üvegben.
Umſchütten, feldönteni; kidönteni és más edénybe belétölteni; iſts verſchütten, elönteni.

Umſchwärmen, körülzsibongani, rajoskodni körüle.

Umſchweben, körüllebegni; **eine Gefahr umſchwebt mich**, környékez a' veszedelem.

Umſchweif, der, kerülés, kerengés; trop. **Umſchweife machen**, kicsapongani, kerengeni; **ohne Umſchweife**, ki vele egyenesen v. magyarán.

Umſchwimmen, körülúszni.

Umſegeln, körülhajókázni.

Umſehen, ſich, körülnézni magát, körüskörül nézgélni; ſich nach etwas, oder jemanden, keresni valamit, valakit szemével, széllyel nézni, hogy valamit, valakit találjon az ember; ſich nach Hülfe umſehen, segitség után látni, a' felől gondoskodni; ſt. zurückſehen, hátra-v. visszanézni, visszatekinteni.

Umſehen, das, körülnézés; széllyelnézés valahol; hátra v. visszanézés, hátratekintés.

Umſetzen, anders ſetzen, másképpen tenni v. rakni; máshova tenni; körülrakni valamivel; **Waaren**, elcserélni, eladni.

Umſetzung, die, z. B. der Gewächſe, általplántálás, általtétel; der Waaren, elcserélés.

Umſicht, die, körülnézés, széllyelnézés; trop. ſt. Behutſamkeit, vigyázás.

Umſichtig, adj., vigyázó, szemes, gondos.

Umſichtigkeit, die, vigyázóság, szemesség.

Umſinken, lerogyni, elhanyatlani.

Umſonſt, adv., ingyen; hijában; **ohne Grund**, ok nélkül.

Umſpannen, más lovakat fogni bé, v. változtatni, egy kocsiból másikba fogni a' lovakat; araszszal általfogni, megmérni v. elérni.

Umſpinnen, körülszöni.

Umſpringen, körülugrálni.

Umſtand, der, pl. die Umſtände, dolog, környülállás, környülmeny; wichtiger, fataler, fontos, bajos dolog; **nach meinen Umſtänden**, a' környülállásaimhoz képest, a' mint az állapotom engedi; ſich nach den Umſtänden richten, magát az időhöz és a' környülállásokhoz alkalmaztatni; günſtige, ungünſtige Umſtände, kedvező, mostoha v. nem kedvező környülállás v. környülmény; **Umſtände machen** magát vonogatni, sok czeremóniát csinálni; **keine Umſtände machen**, nem sokat czeremóniázni; **ohne Umſtände**, soha se czeremóniázzunk, soha se kell a' dolognak nagy feneket kerítni.

Umſtändlich, adj., környülállásos, szoros; feyn, hosszas lenni; adv. környülállásosan, hosszasan.

Umſtändlichkeit, die, környülállásos előadás, hosszaság.

Umſtecken, körüldugdosni v. tüzni p. o. a' fökötőt.

Umſtehen, körüle állani; die Umſtehenden, a' körülállók, jelenlévők.

Umſtellen, körülrakni; másképpen rakni.

Umſtimmen, más hangra venni p. o. a' hegedűt, klavírt; trop. jemanden, más gondolatra venni valakit.

Umſtimmung, die, más hangra vevés; eines Menſchen, más gondolatra v. értelemre vevés.

Umſtören, felforgatni.

Umſtoßen, fel-v. eltaszítni, el-v. feldönteni, feldűtni; trop. etwas aufheben, z. B. ein Teſtament, a' testamentomot elrontani, semmivé tenni.

Umſtrahlen, köröskörül bésütni, t. i. súgárival.

Umſtreichen, körülkenni, békenni köröskörül.

Umſtreuen, körülhinteni.

Umſtricken, etwas, körülkötni, kötötővel; jemanden, békerítni, bészőni, bébonyolni.

Umſtrömen, körülfolyni.

Umſtürmen, z. B. vom Winde umſtürmet werden, körülvetetni a' szélvésztől; trop. von Gefahren, körülvétetve v. hányattatva a' veszedelmektől.

Umſtürzen, etwas, eldönteni, eldűtni, felfordítni; ſelbſt, eldülni, felfordúlni.

Umſtürzung, die, z. B. einer Säule, eldöntés, eldülés.

Umſturz, der, eldülés, felfordúlás; trop. Verfall, romlás, veszedelem.

Umtanzen, körülötte táncsolni.

Umtauſch, der, **Umtauſchung**, die, felcserélés.

Umtauſchen, el-v. felcserélni.

Umthun, ſt. anlegen, ráadni, magára venni, p. o. köpönyeget; ſich nach etwas, valamit nézni v. keresni.

Umtoben, körülötte tolongani, lármázni.

Umtönen, körülhangzani.

Umtragen, körülhordozni.

Umtreiben, körülhajgatni, forgatni.
Umtreten, letapodni; megváltoztatni, vélekedését.
Umtrieb, der, ż. B. des Geldes, forgása p. o. a' pénznek; der Waaren, a' portékának kelete; des Blutes, a' vér kerengő forgása; plur. die Umtriebe, ż. B. gehetme, alattomos törekedés.
Umwachen, körülötte vígyázni.
Umwachſen, köröskörül nőni.
Umwälzen, hengergetni, görgetni; trop. den Staat, felforgatni.
Umwälzung, die, hengergetés, görgetés; trop. des Staats, a' köztársaság felforgatása.
Umwallen, körüljárni; lobogni, repítni, mint a' haj, serény.
Umwandeln, körüljárni; umändern, elváltoztatni.
Umwandlung, die, elváltoztatás, elváltozás.
Umwandern, körüljárni.
Umweben, körülszőni.
Umwechſeln, cserélni, elcserélni, megcserélni.
Umwechslung, die, meg- v. felcserélés.
Umweg, der, kerülő, kerülés, kerülő út; einen Umweg machen, kerülni.
Umweben, körülfújni; fúvással eldűtni.
Umwenden, megfordítni; ſich, megfordúlni, visszanézni; ſt. umkehren, visszafordúlni, visszatérni; trop. jemanden, valakit más gondolatra téritni v. venni.
Umwendung, die, megfordítás, megfordúlás.
Umwerfen, etwas, magára venni v. nyakába kanyarítni p. o. a' köpönyeget; einen Wagen, felfordítni p. o. szekeret; umgeworfen werden, felfordúlni, eldűlni, p. o. kocsival.
Umwerfen, das, felfordítás; eines Wagens, feldűlés, felfordúlás.
Umwickeln, köröskörül rátekergetni v. bétakarni.
Umwinden, bégöngyölgetni, bétekergetni.
Umwinden, das, bégöngyölgetés, bétekerés.
Umwölken, felhővel béborítni, bévonni.
Umwölkt, adj., felleges, borongós, elborúlt, felhős.
Umwogen, hullámmal körülvénni, körülhullámolni.
Umwühlen, felforgatni, felhányni.
Umzählen, újra megszámlálni v. megolvasni, rendre számlálni.
Umzäunen, sövénynyel békeritni.
Umzäunen, das, békerítés, sövénynyel.
Umzäunung, die, sövénykerítés.
Umzeichnen, újra lerajzolni, másképpen rajzolni.
Umziehen, etwas womit, bévonni valamivel p. o. a' kárpitot; der Himmel umzieht ſich, béborúl az ég; ſt. umreiſen, béjárni, béutazni.
Umzingeln, ż. B. eine Stadt, körülfogni a' várost, bézárni; einen Feind, körül- v. békeritni az ellenséget.
Umzug, der, kárpit, p. o. az ágy előtt.
Unabänderlich, adj., változhatatlan; adv. változhatatlanúl.
Unabänderlichkeit, die, változhatatlanság.
Unabgenützt, adj., ép, nem vásott, el nem kopott v. koptatott.
Unabgerichtet, adj., tanitatlan, tanitás nélkül való; adv. tanitás nélkül.
Unabgeſondert, adj., elnem választott, együttlévő; adv. együtt.
Unabgetheilt, adj., osztatlan; adv. osztatlanúl.
Unabhängig, adj., független; adv. függetlenül.
Unabhängigkeit, die, függetlenség.
Unabläßig, adj., szüntelenvaló; adv. szüntelen, szüntelenül.
Unabſehbar, **Unabſehbarlich**, adj., elláthatatlan, végetlen.
Unabſichtlich, adj. nem készakartva való; adv. nem készakartva.
Unabwendbar, adj., elháríthatatlan.
Unachtſam, adj., vígyázatlan; adv. vígyázatlanúl.
Unachtſamkeit, die, vígyázatlanság.
Unadelig, adj., nem nemes, nemtelen.
Unächt, adj., hamis, nem igazi v. jóféle, költött; ż. B. Kind, fattyú gyermek; Geld, hamis pénz; Juwelen, Perlen, nem jóféle v. hamis drágakő, drágagyöngy.
Unähnlich, adj, nem hasonló, különböző, hasonlatlan; adv. különbözőleg, hasonlatlanúl.
Unähnlichkeit, die, különbözőség.
Unangebaut, adj., miveletlen, vetetlen, p. o. föld.
Unangefochten, adj., nem illetett, meg nem sértett.
Unangefragt, adv., ż. B. etwas thun, kérdés nélkül tenni valamit.
Unangekleidet, adj., még fel nem öltözött.

Unangemeldet, adv. z. B. kommen, bé nem jelentve jönni.

Unangenehm, adj., kedvetlen, nem kedves, kellemetlen; adv. kedvetlenül.

Unangemeſſen, adj., nem illő, illetlen hozzá.

Unangerührt, adj., meg nem illetett.

Unangeſagt, adj., meg nem jelentett.

Unangeſehen, adj., nem tekintetes, nem szembetűnő; adv. st. ungeachtet, nem nézvén, nem tekintvén.

Unangetaſtet, adj., meg nem illetett.

Unangezeigt, adj., meg nem jelentett; adv. meg nem jelentve.

Unangezündet, adj., meg nem gyújtott, gyújtatlan.

Unannehmlich, adj., elfogadhatatlan, p. o. törvény; st. unangenehm, kedvetlen; adv. kedvetlenül.

Unannehmlichkeit, kedvetlenség.

Unanſäßig, adj., meg nem telepedett, nem ott lakó.

Unanſehnlich, adj., der Geſtalt nach, szembe nem tűnő, csekély; der Geburt, dem Stande nach, alacsony sorsú, tekintet nélkül való; nicht groß, z. B. Geſchenk, Vermögen, Einkommen, csekély ajándék, vagyon, jövedelem.

Unanſehnlichkeit, die, alacsonyság, csekélység.

Unanſtändig, adj., illetlen; adv. illetlenül.

Unanſtändigkeit, die, illetlenség.

Unanſtößig, adj., botránkozástalan, botránkozás nélkül való; feddhetetlen p. o. magaviselet; adv. botránkozás nélkül.

Unanwendbar, adj., nem alkalmaztatható.

Unart, die, Fehler, hiba; unanſtändiges Betragen, illetlenség, illetlen magaviselet, pajzánság, erkölcstelenség.

Unartig, adj., illetlen magaviseletű, pajzán, helytelen p. o. magaviselet, erkölcstelen; adv. pajzánul, illetlenül p. o. viselni magát.

Unaufgehoben, adj., hirdetetlen; adv. hirdetetlenül.

Unaufgefordert, adj., kéretlen; adv. z. B. etwas thun, valamit kéretlenül v. önként tenni.

Unaufgeklärt, adj., von Sachen, homályban lévő, meg nem világosított, meg nem magyarázott; von Menſchen, fel- meg nem világosodott.

Unaufgelöſet, adj., feloldozatlan, meg nem fejtett; adv. feloldozatlanúl.

Unaufhaltbar, **Unaufhaltſam**, adj., zabolátlan, p. o. dühösség; adv. zabolátlanúl.

Unaufhaltbarkeit, die, zabolátlanság.

Unaufhörlich, adj., szüntelenvaló, szüntelen; adv. szüntelenül, szünet nélkül

Unauflösbar, **Unauflöslich**, adj, feloldozhatatlan, megfejthetetlen; trop. kimagyarázhatatlan.

Unauflösbarkeit, die, ki-v. megfejthetetlenség, kibonthatatlanság.

Unaufmerkſam, adj., figyelmetlen, vígyázatlan, nem figyelmező; adv. figyelmetlenül, vígyázatlanúl.

Unaufmerkſamkeit, die, figyelmetlenség, vigyázatlanság.

Unausbleiblich, adj., elmúlhatatlan; adv. elmúlhatatlanúl.

Unausführbar, **Unausführlich**, adj., végrehajthatatlan, kivihetetlen.

Unausführbarkeit, die, végrehajthatatlanság, kivihetetlenség.

Unausgearbeitet, adj., kidolgozatlan, ki nem dolgozott, készítetlen.

Unausgeführt, adj, végre nem hajtott, félbeszakadt, végezetlen.

Unausgeglichen, adj., meg nem intézett, elintézetlen, el nem igazított.

Unausgeliehen, adj., z. B. Capital, ki nem kölcsönözött, heverő.

Unausgelöſcht, z. B. Feuer, el nem oltott; von Schriftzügen, ki nem törlött.

Unausgelöſet, adj., kiváltatlan, ki nem oáltott.

Unausgemacht, adj., bizonytalan, nem bizonyos.

Unausgepackt, adj., ki nem rakott, kirakatlan p. o. portéka; von einem Kaſten, kiüritetlen, ki nem üríttett.

Unausgeſetzt, adj., folytábanvaló, meg nem szünt, szakadatlan; adv. folytában, szakadatlanúl, megszünés nélkül, szüntelen.

Unauslöſchbar, **Unauslöſchbarlich**, adj., eloithatatlan, p. o. tűz; kitörölhetetlen, eltörölhetetlen, p. o. írás; trop. örökös, p. o. gyülölség.

Unausſprechlich, adj., kimondhatatlan; adv. kimondhatatlanúl.

Unausſtehlich, adj., kiállhatatlan, szenvedhetetlen; adv. kiállhatatlanúl.

Unausſtehlichkeit, die, kiállhatatlanság.

Unaustilgbar, adj., kiirthatatlan.

Unauswéichlich, adj., el-v. kikerülhetetlen.

Unbändig, adj., szilaj, megszelídíthetetlen, féketlen, szabolátlan; adv. szilajúl.

Unbändigkeit, die, szilajság, vadság, megszelídíthetetlenség.

Unbärtig, adj., szakállatlan.

Unbarbirt, adj., beretválatlan.

Unbarmherzig, adj., irgalmatlan, könyörületlen; adv. irgalmatlanúl, könyörületlenül.

Unbarmherzigkeit, die, irgalmatlanság, könyörületlenség.

Unbeachtet, adj., elmellőzött, szemmel nem tartozott; bleiben, elmellőztetni, fel sem vétetni; lassen, elmellőzni, fel sem venni.

Unbeantwortet, adj., felelet nélkül való; lassen, p. o. einen Brief, nem felelni a' levélre.

Unbearbeitet, adj., munkálatlan; ft. roh, míveletlen; von Steinen, pallérozatlan.

Unbeauftragt, adj., kéretlen.

Unbebaut, adj., vom Felde, míveletlen, szántatlan; Platz, üres.

Unbedacht, adj., lassen, p. o. im Testamente, valakit elő se hozni, róla meg nem emlékezni, p. o. testamentomban.

Unbedachtsam, unbedächtig, adj., vígyázatlan, meggondolatlan; adv. vigyázatlanúl, meggondolatlanúl.

Unbedachtsamkeit, die, vígyázatlanság, meggondolatlanság.

Unbedauert, adj., meg nem szánt.

Unbedeckt, adj., fedetlen, béfedezetlen; ohne Schutz, védelem nélkül való, védetlen.

Unbedenklich, adj., kétségtelen.

Unbedeutend, adj., csekély, kevés, kicsiny.

Unbedingt, adj., feltételetlen; unbedingten Gehorsam leisten, tökélletes engedelmességgel viseltetni valakihez; adv. feltételetlenül, teljességgel.

Unbeehrt, adj, tisztelletlen.

Unbeeidigt, adj., meg nem esketett, esketetlen.

Unbeendigt, adj., végezetlen, el nem végzett.

Unbeerbt, adj., z. B. sterben, örökös nélkül halni meg.

Unbeerdigt, adj., eltemetetlen.

Unbefahren, adj., z. B. eine Straße, járatlan, méllyen nem járnak.

Unbefangen, adj., egyenes, egyszerű, szabados, p. o. minden előítélettől és indúlatosságtól mentt; adv. egyenesen, szabadosan, szabadon, nyilván.

Unbefangenheit, die, egyenesség, szabados indúlat.

Unbefehligt, adj., parancsolat nélkül.

Unbefestigt, adj., erősítetlen, meg nem erősített.

Unbefeuchtet, adj., megnedvesítetlen.

Unbefiedert, adj., tollatlan.

Unbefleckt, adj., meg nem mocskolt; szeplőtelen, szűz, tiszta; adv. tisztán, szeplőtelenül.

Unbefohlen, adj., nem parancsolt, parancsolatlan; adv. parancsolat nélkül, parancsolatlanúl.

Unbefolgt, adj., nem teljesített.

Unbefördert, adj., hívataltalan, hívatalra feljebb nem emeltetett.

Unbefreit, adj., megszabadítatlan.

Unbefriedigend, adj., meg nem nyugtató, ki nem elégítő p. o. felelet.

Unbefriedigt, adj., meg nem nyugtatott, ki nem elégített.

Unbefruchtet, adj., tenyésztetlen.

Unbefugniß, die, jusztalanság, jusnélküllétel.

Unbefugt, adj., jusztalan; ich bin unbefugt dazu, arra nincs jussom v. szabadságom; törvénytelen; z. B. eine unbefugte Handlung, törvénytelen cselekedet.

Unbegabt, adj., megajándékozatlan.

Unbegehrt, adj., kéretlen.

Unbegleitet, adj., késéretlen.

Unbegnadigt, adj., megkegyelmezetlen.

Unbegraben, adj., el nem temettetett.

Unbegreiflich, adj., megfoghatatlan; adv. megfoghatatlanúl.

Unbegränzt, adj., határtalan, határ nélkül való.

Unbegründet, adj., fundamentomtalan, gyenge, erőtlen.

Unbegrüßt, adj., nem köszöntött.

Unbegünstigt, adj., nem pártolt, pártolatlan.

Unbegütert, adj., jószágtalan.

Unbehaart, adj., kopasz, szőretlen.

Unbehaglich, adj., terhes, kedvetlen; adv. terhesen, kedvetlenül.

Unbeherzt, adj., bátortalan, bátorságtalan.

Unbeholfen, adj., esetlen, ügyetlen.

Unbeholfenheit, die, esetlenség.

Unbehülflich, adj., esetlen, ügyetlen, gyáva, ügyefogyott; nicht gefällig, szivességtelen.

lichkeit, die, esetlenség, ügyet-
; szivességtelenség.
m, adj., vígyázatlan; adv.
atlanúl.
mkeit, die, vígyázatlanság.
, adj, nem idős.
t, adj., esmeretlen, unbekannt:
empfehle ich mich jemanden,
tlen létemre magamat ajá-
lakinek.
tschaft, die, esmeretlenség,
nság valamiben.
, adj., meg nem jobbúlt.
, adj., megkönnyezetlen, meg-
an.
t, adj., ruházatlan.
igt, adj., meg nem erősített.
gt, adj., megkoszorúzatlan.
nert, adj., nem búslakodó,
lan, valamivel nem gondo-
amin nem aggódó; sey unbe-
rt, ne búsúlj, ne gondolj
adv. nem búsúlva, nem ag-

t, adj., meg nem terhelt.
't, adj., meg nem szállott,
áros.
ht, adj., z. B. mit jemanden
úgy beszélni valakivel, hogy
e hallgatódzék.
adj., eig., lelketlen; nicht
, nem eleven, lassú, rest;
nbelebte Straße, emberektől
t, útsza; Gegend, sivatag,
tájjék.
, adj., meg nem taníttatott
, adj., olvasatlan, járatlan.
heit, die, járatlanság.
tet, adj., meg nem világosí-

t, adj., jutalmatlan, meg nem
aztatott.
bar Unbemerkbarlich, adj.,
ehetetlen.
t, adj., észre nem vett, p. o.
adv. alattomban, észre nem

tlt, adj., vagyontalan, nem
los, tehetetlen.
t, adj., um etwas, valaminek
nem járó v. nem látó.
nt, adj., nevezetlen, nevetlen.
et, adj., nem irigylett.
men, adj., ft. frei, el nem
t, szabadságunkban hagya-

t, adj., hasznavétetlen.
igt, adj., bóültetetlen.

Unbequem, adj., alkalmatlan; adv. alkalmatlanúl.
Unbequemlichkeit, die, alkalmatlanság.
Unberitten, adj., paripátlan, lovatlan.
Unberückſichtiget, adj., etwas laſſen, tekintetbe nem venni valamit.
Unberühmt, adj., nem híres, el nem híresedett.
Unberührt, adj., meg nem illetett.
Unberufen, adj., hívatlan, nem hívatalos.
Unbeſäet, adj., bévetetlen, bé nem vetett.
Unbeſänftiget, adj., meg nem kérlelt, le nem csendesíttetett.
Unbeſchadet, adj., kár nélkül.
Unbeſchädigt, adj., megsértetlen, ép, épségben lévő.
Unbeſcheiden, adj., orcátlan, szemérmetlen; adv. orcátlanúl.
Unbeſcheidenheit, die, orcátlanság, szemérmetlenség.
Unbeſchenkt, adj., jemanden von ſich laſſen, valakit ajándék nélkül ereszteni el magától.
Unbeſchmiert, adj., kenetlen, bé nem kent.
Unbeſchnitten, adj., heréletlen; környúl metszetlen.
Unbeſcholten, adj., feddhetetlen, hibátlan.
Unbeſcholtenheit, die, feddhetetlenség, hibátlanság.
Unbeſchoren, adj., nyíretlen; adv. nyíretlenül; nyírbálatlan.
Unbeſchränkt, adj., határtalan.
Unbeſchreiblich, adj., leírhatatlan, kimondhatatlan nagy p. o. öröm; adv. kimondhatatlanúl.
Unbeſchrieben, adj. Papier, be nem írtt, tiszta papiros.
Unbeſchützt, adj., védetlen.
Unbeſchuht, adj., sarútlan.
Unbeſchuldigt, adj., vádolatlan.
Unbeſchwert, adj., meg nem terhelt; adv., könnyen, p. o. tenni.
Unbeſehen, adj., látatlan.
Unbeſetzt, adj., el nem foglalt.
Unbeſiegbar, adj., meggyőzhetetlen.
Unbeſiegt, adj., meggyőzetlen.
Unbeſohlt, adj., talpatlan.
Unbeſoldet, adj., zsoldatlan.
Unbeſonnen, adj., gondolatlan, vakmerő; adv. meggondolatlanúl.
Unbeſonnenheit, die, meggondolatlanság.
Unbeſorgt, adj., elhagyatott; gondnélkülvaló.

Unbeſtändig, adj., állhatatlan; adv., állhatatlanúl.
Unbeſtändigkeit, die, állhatatlanság.
Unbeſtand, der, változandóság.
Unbeſtechlich, adj., megvesztegethetlen.
Unbeſtechlichkeit, die, megvesztegethetlenség, meg nem vesztegethetés.
Unbeſtellt, adj., z. B. Feld, míveletlen, p. o. mező; ein Brief, által nem adatott p. o. levél.
Unbeſtimmt, adj., határozatlan, bizonytalan, p. o. felelet; adv., meghatározatlanúl, bizonytalanúl.
Unbeſtochen, adj., meg nem vesztegettetett.
Unbeſtraft, adj., büntetlen.
Unbeſucht, adj., népetlen p. o. út.
Unbetaſtet, adj., nem illetett.
Unbethaut, adj., nem harmatos.
Unbeteilt, adj., nem részesült.
Unbetitelt, adj., czímetlen.
Unbeträchtlich, adj., csekély, nem sok, nem nagy; **nicht unbeträchtlich**, nem csekély, nem kevés.
Unbetriebſam, adj., rest, lassú.
Unbetriebſamkeit, die, restség, lassúság.
Unbewachſen, adj., bé nem nőtt, kopár.
Unbewacht, adj., őrizetlen.
Unbewährt, adj., meg nem bizonyitott, nem próbált, a' ki próbát ki nem állott.
Unbewaffnet, adj., fegyvertelen.
Unbewandert, adj., járatlan valamiben.
Unbeweglich, adj., mozdúlhatatlan, mozgathatatlan; **unbewegliche Güter**, fekvő jószágok, ingatlan jószágok; adv., mozdúlhatatlanúl, állandóúl, állhatatosan.
Unbeweglichkeit, die, állandóság, mozdúlhatatlanság.
Unbewegt, adj., mozdúlatlan.
Unbeweibt, adj., feleségtelen, nőtelen.
Unbeweint, adj., megsiratatlan.
Unbewieſen, adj., be nem bizonyított.
Unbewölkt, adj., tiszta, kiderült.
Unbewohnbar, adj., lakhatatlan.
Unbewohnt, adj., lakatlan, elhagyott, puszta.
Unbewußt, adj., **von Sachen**, esmeretlen; **das iſt mir unbewußt**, a' felöl semmit se tudok; **er war ſich ſeiner unbewußt**, magán kívül vólt.
Unbezahlt, adj., meg nem fizetődött, ki- v. megfizetetlen.
Unbezeichnet, adj., meg nem jelelt.
Unbezeugt, adj., be nem bizonyitott.
Unbezogen, adj., **von Saiten-Inſtrumenten**, húratlan, fel nem húrozott.
Unbezweifelt, adj., kétségen kívül való.
Unbezwingbar, Unbezwingbarlich, adj., meghodíthatatlan; **ein Ort**, megvehetetlen p. o. hely.
Unbezwingbarkeit, die, meghódíthatatlanság.
Unbiegſam, adj., meghajthatatlan.
Unbild, das, rút forma v. ábrázat; pl. die Unbilde, etwas Entſetzliches, képtelenség, bosszúság.
Unbildlich, adj., z. B. **ein unbildlicher Ausdruck**, nem ábrázolatos kifejezés.
Unbildſam, adj., kiformálhatatlan.
Unbillig, adj., igazságtalan, helytelen; adv., igazságtalanúl, helytelenül.
Unbilligkeit, die, helytelenség, illetlenség.
Unbrauchbar, adj., haszontalan, hasznavehetetlen.
Unbrauchbarkeit, die, hasznavehetetlenség.
Unbrüderlich, adj., und adv., nem testvéri, testvérhez illetlen.
Unchriſt, der, nem keresztyén; istentelen ember, nem kegyes.
Unchriſtlich, adj., und adv., keresztyénségtelen, keresztyénhez illetlen, kegyetlenül.
Und, conj. és, 's; **und auch**, is; **und zwar**, még pedig; **und zwar nicht**, nem pedig, még pedig nem; **zwei und zwei macht vier**, kettő még kettő négy; fragend., z. B. **und was macht mein Bruder?** hát mit csinál a' bátyám? öfters wird **und** im ungriſchen ganz weggelaſſen, z. B. **Tag und Nacht**, éjjel nappal; **und da er hörte**, hallván pedig.
Undank, der, háládatlanság.
Undankbar, adj., háládatlan; adv. háládatlanúl.
Undankbarkeit, siehe **Undank**.
Undenkbar, adj., gondolhatatlan.
Undenklich, adj., régi, ember emlékezetét felyúlhaladó.
Undeutlich, adj., homályos, nem világos, nem értelmes v. érthető, adv. homályosan, nem tisztán.
Undeutlichkeit, die, homályosság.
Undeutſch, adj., in Beziehung auf die Sprache, nem német, a' német nyelv természetével ellenkező; **auf Sitten** &c. szokatlan a' németek között; adv. nem németúl.
Undienlich, adj., haszontalan, hasznavehetetlen.
Undienlichkeit, die, hasznavehetetlenség.

das, semmiség, semmi, sem-

t, adj., türedelmetlen.
keit, die, türedelmetlenség.
nglich, adj., általhathatat-
ltaljárhatatlan; ein undurch-
es Geheimniß, kitanulhatat-
k.
tig, adj., általláthatatlan,
em látható v. látszó, setét
st.
tigkeit, die, által nem lát-

dj., z. B. Weg, darabos,
len, hoporjás, p. o. út; fl.
rossz, hitvány; alávaló;
verachten, útálatos; das iſt
dener Menſch, nem megve-
nber az.
, die, z. B. der Wege, da-
, egyenetlenség.
die, hoporjás hely.
dj., der Geburt nach, nem
nemtelen; der Geſinnung
mtelen, alacsony, alávaló;
mtelenül, alacsony módon,
éfálni.
adj., z. B. Kind, házasság-
ül lett p. o. gyermek, fat-
rmek.
adj., tisztességtelen; adv.,
gtelenül.
le, szégyen, gyalázat, becs-

tig, adj., becstelen, illetlen;
tlenül (viselni magát).
adj., becstelen; csalárd;
lárdúl (cselekedni).
it, die, becstelenség; csa-

ig, adj., haszon nem vadá-
. haszon keresés nélkül.
igkeit, die, haszon nemva-

, adj., nem tulajdonkép-
ó; adv., nem tulajdonkép-

, adv., meg nem emlékez-

t, adj., bé fedezetlen.
n, adj., hivatlan; adv. z. B.
den kommen, hívatlanul meg-

änkt, adj., határtalan.
n, adj., magát meg nem

lj., meg nem egyező; seyn,
enkedni; mit ſich ſelbſt, ma-
llenkezni; unter einander,
egymással ellenkezni; adv., z. B. uneinig leben, ellenkezésben lenni.

Uneinigkeit, die, egyenetlenség, ellenkezés, háborúság.

Uneins, adj., meg nem egyező, egyenetlen; ſeyn, meg nem egyezni; werden, meghasonlani, összeháborodni.

Unempfänglich, adj., el nem fogadható, alkalmatlan, t. i. valaminek elfogadására; unempfänglich für die Freude ſeyn, nem érezni az örömöt.

Unempfänglichkeit, die, eltompültság, tompaság.

Unempfindbar, adj., érezhetetlen.

Unempfindlich, adj., vom Körper, nem érző, érzéketlen; vom Geiſte, érzéketlen, ostoba, tompa érzésu; ſeyn, érzéketlen lenni valami eránt, meg nem indúlni valamin.

Unempfindlichkeit, die, érzéketlenség.

Unempfindſam, adj., érezetlen, nem érző.

Unendlich, adj., végetlen, véghetetlen, rendkívül sok, adv., végetlenül, véghetetlenül, p. o. örvendezni; unendlich groß, d. i. unermeßlich, megmérhetetlen.

Unendlichkeit, die, végetlenség, véghetetlenség.

Unentbehrlich, adj., szükséges; das iſt mir unentbehrlich, e' nélkül el nem lehetek.

Unentbehrlichkeit, die, szükséges volt.

Unentdeckt, adj., fel nem talált.

Unentgeldlich, (unentgeltlich) adj., ingyenvaló; adv. ingyen.

Unenthaltſam, adj., magát meg nem tartózható, maga mérsékletlen; adv. mérsékletlenül.

Unenthaltſamkeit, die, magát meg nem tartózhatás, mérsékletlenség.

Unenthüllt, adj., felfedezetlen.

Unentkräftet, adj., el nem erőtlenített, ép.

Unentſchädigt, adj., kárpótolatlan.

Unentſchieden, adj., bizonytalan, kétséges.

Unentſchloſſen, adj., maga meghatározatlan, kétségeskedő; adv., kétségeskedve.

Unentſchloſſenheit, die, meghatározatlanság, állhatatlanság.

Unentſtellt, adj., el nem rutított.

Unentweiht, adj., meg nem fertéztetett.

Unentwickelt, adj., ki nem fejlett v. fejtődött.

Unerforderlich, adj., szükségtelen, nem szükséges.
Unerforſchlich, adj., megfejthetetlen, kitanulhatatlan, végére mehetetlen.
Unerforſcht, adj., ki nem tanúlt.
Unerfreulich, adj., kellemetlen.
Unerfüllt, adj., bé nem telyesedett.
Unerheblich, adj., csekély, szembe nem tűnő; adv. csekélyen.
Unerheblichkeit, die, csekélység.
Unerhellt, adj., meg nem világosított.
Unerhört, adj., meg nem hallgattatott, p. o. kérés; feltſam, hallatlan p. o. dolog.
Unerinnert, adj., nem emlékeztetett.
Unerkannt, adj., meg nem esmert.
Unerkenntlich, adj., meg nem esmerhető; undankbar, háládatlan.
Unerklärbar, adj., megfejthetetlen, kimagyarázhatatlan.
Unerkünſtelt, adj., nem mesterkélt.
Unerläßlich, adj., szükséges, megkívántató.
Unerlaubt, adj., tilalmas, nem szabados, nem szabad.
Unerlöſt, adj., meg- v. ki nem szabadított.
Unermahnt, adj., meg nem intetett.
Unermeßlich, adj., megmérhetetlen, rendkivül sok, számtalan; Vermögen, szörnyű sok kincs v. pénz; adv. rendkivül, szörnyen.
Unermeßlichkeit, die, megmérhetetlenség.
Unermüdet, adj., fáradhatatlan; adv., fáradhatatlanúl p. o. munkálódni.
Unermüdlich, adj., elfáraszthatatlan.
Unerſteigbar, Unerſteig meghághatatlan, meg járhatatlan.
Unerträglich, adj., szenve szenvedhetetlenül.
Unerträglichkeit, die, sz ség.
Unerwachſen, adj., meg
Unerwartet, adj., várat ratlanúl.
Unerwecklich, adj., fel p. o. álom.
Unerweckt, adj, fel nem
Unerweislich, Unerweisl zonyíthatatlan.
Unerwieſen, adj., meg tott.
Unerwogen, adj., megfo
Unerzogen, adj., nevel nött.
Unfähig, adj., zu etwa kalmatlan, nem kép ungelehrig, tanithatat
Unfähigkeit, die, nehéz lenség, tehetetlenség
Unfahrbar, adj., z. B. tatlan út.
Unfall, der, szerencsétl
Unfehlbar, adj, csalhata adv. csalhatatlanúl,
Unfehlbarkeit, die, csall
Unfern, adv., közel, n
Unflath, der, mocsok, ganéj; Moraſt, sár,
Unfläthere, die, undok
Unfläthig, adj., undo mocskos.

gebig, adj., szűk markú, nem ıozó.
ndlich, adj., barátságtalan; Wet- szomorú v. komor idő; adv., ıtságtalanúl, komoran.
ndlichkeit, die, barátságtalan- komorság.
ndſchaftlich, adj., barátságtalan, esságtelen; adv. barátságtalanúl.
e, der, békételenség, vissza- s.
ſertig, adj., békételen.
lich, Unfriedſam, adj., perle- .
ıtbar, adj., terméketlen.
ıtbarkeit, die, terméketlenség.
ich, adj., alkalmatlan, helyte- adv. helytelenül.
der, ſt. Unrecht, törvénytelen- igazságtalanság; ſt. Verdrüß- it, bosszúság, baj; Muthwille, ısság, illetlenség; Muthwillen n, pajkosságot követni el.
bar, adj., járhatatlan, p. o. út; lan, nem forgó; p. o. pénz; wöhnlich, szokatlan.
der, Magyar.
ch, adj., ſiehe Ungriſch.
, das, Magyarország.
tet, adj., kelletlen, p. o. por- .
tet, ohnerachtet, adv. nem néz- jóllehet, noha, ámbár — még eſſen ungeachtet, mindazáltal.
ert, adj., szántatlan.
lt, adj., meg nem nemesített.
bert, adj., meg nem változta- .
ndet, adj., büntetetlen.
net, adj., nem is sajdított.
ıdiget, adj., szilaj, vad.
ınt, adj., járatlan, töretlen.
ıt, adj., épitetlen; míveletlen, föld.
big, adj., helytelen viseletű v. ıseletű; zörgölődő, haragos, tás; adv. ungeberdig ſich betra- illetlenül viselni magát, dur- odni.
ert, adj., jobbitatlan, jobbú- .
m, adj., kéretlen; ſt. ungela- hívatlan; adv. p. o. ungebeten thun, kéretlen tenni valamit; lanúl.
ɔet, adj., formálatlan, pallérо- , kimíveletlen.
cht, adj., fejérítetlen.

Ungebogen, adj., meg nem hajtott v. hajlott.
Ungeboren, adj., meg nem született.
Ungebräuchlich, adj., szokatlan.
Ungebrannt, adj., égetetlen.
Ungebraten, adj., sületlen.
Ungebraucht, adj., nem használt, használatlan.
Ungebrochen, adj., töretlen, egész, ſt. unverletzt, sértetlen; nicht gedämpft, p. o. Stolz, szelíditetlen p. o. kedvélység.
Ungebühr, die, Ungebührlichkeit, sérelem; das Unanſtändige, illetlenség, helytelenség.
Ungebührlich, adj., illetlen, helytelen.
Ungebunden, adj., kötözetlen, meg nem kötött; kötetlen, p. o. könyv; in ungebundener Rede, folyó beszédben; unabhängig, szabados, szabad, le nem kötelezett; zügellos, szabolátlanúl.
Ungebundenheit, die, szabadság; szemtelenség, szabolátlanság a' beszédben 's cselekedetben v. tettben.
Ungedeckt, adj., fedetlen, p. o. ház; terítetlen, p. o. asztal.
Ungedeihlich, adj., foganatlan, sikeretlen.
Ungedruckt, adj., nyomtatatlan p. o. könyv.
Ungedrückt, adj., nyomatlan, nem nyomott.
Ungeduld, die, nyughatatlanság.
Ungeduldig, adj., nyughatatlan, békételen; adv. nyughatatlanúl.
Ungeehrt, adj., nem tisztelt.
Ungeeignet, adj., nem arra való.
Ungeendet, Ungeendigt, adj., végezetlen, el nem végzett.
Ungeerbt, adj., nem örökség szerént vett.
Ungeerndtet, adj., aratatlan.
Ungefähr, adj., történeti, történet szerént való, véletlen; adv. mintegy, körülbelől.
Ungefähr, das, történet, véletlen eset; durch ein Ungefähr, történetből, véletlenül.
Ungefällig, adj., was nicht gefällt, nem tetsző, tetszetlen, kelletlen; nicht gefällig gegen Andere, szívességtelen, barátságtalan; adv. kelletlenül; barátságtalanúl p. o. viselni magát.
Ungefälligkeit, die, barátságtalanság, parasztság.
Ungefälſcht, adj., valóságos, meg nem hamisított.
Ungefärbt, adj., festetlen.

Ungefaßt, adj., von Juwelen, bé nem foglalt, p. o. drágakő.
Ungefegt, adj., sepretlen.
Ungefeilt, adj., reszeletlen; trop. pallérozatlan.
Ungefeſſelt, adj., békózatlan, szabad, kötözetlen.
Ungefiedert, adj., tollatlan.
Ungeflickt, adj., meg nem foltozott.
Ungeflochten, adj., fonatlan.
Ungeflügelt, adj., szárnyatlan.
Ungefordert, adj., hívatlan, nem kívánt, önként való; adv. önként.
Ungefoppt, adj., nem zaklatott, nem hercsehurcsált.
Ungeformt, adj., formátlan, idomtalan; adv. formátlanúl.
Ungefragt, adj., kérdetlen.
Ungefüllt, adj, töltetlen, nem töltött.
Ungefürchtet, adj., nem félt, félelmet nem okozó.
Ungefüttert, adj., nem abrakolt vagy etetett; bélletlen p. o. ruha.
Ungegärbt, adj., csávátlan, kikészítetlen t. i. bőr.
Ungegeſſen, adj., még nem evett; oder ſt. nüchtern, éhgyomrú.
Ungeglättet, adj., simítatlan.
Ungegründet, adj., fundamentomnélkülvaló, fundamentomtalan, hijábavaló, hamis, költött.
Ungehalten, adj., unwillig, nehezelő, haragos, haraguvó; ſeyn, nehezelni.
Ungeheilt, adj., gyógyúlatlan.
Ungeheißen, adj., parancsolatlan.
Ungeheizt, adj., fütetlen.
Ungehemmt, adj., folyvást menő, meg nem akadályoztatott; adv. folyvást, akadály nélkül.
Ungeheuchelt, adj., tettetetlen, igaz, színmutatlan, képmutatás nélkül való; adv., tettetés vagy képmutatás nélkül.
Ungeheuer, adj., iszonyú, szörnyű, p. o. gonoszság, rettenetes; **ungeheuer groß**, irtóztató nagy.
Ungeheuer, das, csudaállat, rémség, szörnyeteg.
Ungehindert, adj., akadályozatlan.
Ungehobelt, adj., gyalulatlan; trop. pallérozatlan, durva.
Ungehöhnt, adj., kigunyolatlan.
Ungehört, adj., hallatlan, nem hallott.
Ungehörnt, adj., szarvatlan.
Ungehorſam, adj., engedetlen; ſeyn, nem engedelmeskedni; adv. engedetlenül: Subst. der, engedetlenség.
Ungekämmt, adj., fésületlen.
Ungekannt, adj., meg nem esmert.
Ungekaut, adj., rágatlan.
Ungekocht, adj., főtelen.
Ungekoſtet, adj., kostolatlan.
Ungekränkt, adj, eértetlen.
Ungekünſtelt, adj., egyűgyű, mesterkéletlen; együgyüen.
Ungeladen, adj., hivatlan, p. o. vendég; töltetlen, meg nem töltött, p. o. fegyver.
Ungeläufig, adj., z. B. Sprache, nem forgó, akadozó p. o. nyelv; lassú, késedelmes.
Ungeläutert, adj., tisztítatlan, tisztálatlan.
Ungelegen, adj, alkalmatlan; adv. alkalmatlanúl.
Ungelegenheit, die, alkalmatlanság, baj.
Ungelehrig, adj., taníthatatlan, nehéz eszü v. fejü.
Ungelehrigkeit, die, nehézfejüség.
Ungelehrſamkeit, die, tudománytalanság, butaság.
Ungelehrt, adj., tudatlan, nem tudós; adv. tudatlanúl.
Ungelenk, **Ungelenkſam**, adj., hajthatatlan, nem hajló, merevény.
Ungeleſen, adj., olvasatlan.
Ungelöſcht, adj., oltatlan, p. o. mész.
Ungelöthet, adj., összve nem forrasztott.
Ungemach, das, veszödség, baj, viszontagság.
Ungemacht, adj., csinálatlan, készitetlen.
Ungemächlich, adj., alkalmatlan, veszödséges.
Ungemächlichkeit, die, alkalmatlanság, veszödség.
Ungemäht, adj., kaszálatlan.
Ungemäſtet, adj., hízlalatlan.
Ungemein, adj., szokatlan, különös; adv. különösen, rendkivül, feletébb.
Ungemengt, adj., elegyítetlen, tiszta, adv. tisztán.
Ungemeſſen, adj., méretlen.
Ungemünzt, adj., z. B. Silber, pénznek nem vert ezüst.
Ungenannt, adj., nem nevezett, nevezetlen.
Ungeneckt, adj., ingerletlen.
Ungenießbar, adj., hasznavehetetlen; von Speiſen, meg nem ehető.
Ungenöthigt, adj., nem kénszeritett; ſt. von ſelbſt, önként.
Ungenügſam, adj., megelégedetlen.
Ungenügſamkeit, die, megelégedetlenség.

Ungeordnet, adj., rendetlen, elrendeletlen, rendbe nem szedett v. állított, p. o. katonák.
Ungepflanzt, adj., ültetetlen, plántálatlan.
Ungepflastert, adj., kővel kirakatlan.
Ungepreßt, adj., meg nem préselt.
Ungeprüft, adj., vizsgálatlan.
Ungeputzt, adj., tisztogatatlan, ki nem czifrázott.
Ungequält, adj., gyötretlen.
Ungerade, adj., uneben, ſchief, krumm nem egyenes, egyenetlen, görbe; ungleich, von Zahlen, páratlan, p. o. szám; ſchief, ferde, kajsza, rézsutos.
Ungerächt, adj., bosszúlatlan, meg nem bosszúlt.
Ungerafelt, adj., ráspolyozatlan.
Ungerathen, adj., elfajúlt, erkölcstelen.
Ungeräuchert, adj., füstöletlen, fel nem füstölt.
Ungeräumig, adj., nem tágos.
Ungerechnet, adj., számba nem vett, nem számlált; adv. z. B. dieß ungerechnet, d. i. abgeſehen davon, nem számlálván, ezt belé nem tudván.
Ungerecht, adj, igazságtalan; adv. igazságtalanúl.
Ungerechtfertigt, adj., nem ment, ki nem mentetett; ſtatt nicht bewieſen, meg nem bizonyított.
Ungerechtigkeit, die, igazságtalanság.
Ungereimt, adj., reimlos, nem illő végezetű, p. o. szók; ſt. abgeſchmackt, illetlen, helytelen, képtelen.
Ungereimtheit, die, illetlenség, képtelenség.
Ungereinigt, adj., tisztítatlan.
Ungerieben, adj., morzsolatlan, reszeletlen.
Ungern, adv. nem örömest, kedvetlenül, kedve ellen, nehezen.
Ungeröſtet, adj., piritatlan, perkeletlen.
Ungerufen, adj., hívatlan.
Ungerührt, adj., meg nem illetődött, megindúlatlan.
Ungerügt, adj., büntetetlen; ſt. ungetadelt, nem ócsárlott.
Ungerüſtet, adj., készületlen; ohne Waffen, fegyvertelen, készületlen.
Ungeſäet, adj., vetetlen, el nem vetetett, p. o, mag.
Ungeſagt, adj., mondatlan.
Ungeſalzen, adj., sótalan, sajtalan; trop. abgeſchmackt, balgatag, képtelen.
Ungeſammelt, adj., öszveszedetlen.
Ungeſattelt, adj., meg nem nyergelt.
Ungeſättigt, adj., meg nem elégített, jól nem lakott.
Ungeſäuert, adj., savanyitatlan, kovásztalan.
Ungeſäumt, adj., ohne Saum, szegetlen; ſtatt ſchnell, gyors, haladék nélkülvaló, serény; adv. gyorsan, hirtelen, haladék nélkül, azonnal.
Ungeſchätzt, adj., megbecsületlen, árraszabatlan.
Ungeſchehen, adj., meg nem történt, lételen.
Ungeſcheit, (ungeſcheid), adj., értetlen, oktalan, tudatlan; adv. értetlenül, oktalanúl.
Ungeſcheidheit, die, oktalanság, ostobaság.
Ungeſchenkt, adj., ajándékozatlan.
Ungeſcheut, adj., ohne Scheu, tartózkodás nélkül, tartózkodatlan; ohne Ehrfurcht, szemérmetlen; adv. tartózkodás nélkül; szemérmetlenül, szemtelenül.
Ungeſchicklichkeit, die, tudatlanság, élhetetlenség; Unbehülflichkeit, ügyetlenség, esetlenség.
Ungeſchickt, adj., ügyetlen, élhetetlen; unwiſſend, tudatlan; plump, ungelenkig, esetlen, alkalmatlan; unförmlich, formátlan, rút; adv. ügyetlenül, élhetetlenül; tudatlanúl; esetlenül; rútúl.
Ungeſchlacht, adj., rauh, wild, durva, vad, pallérozatlan, p. o. ember; kietlen, sivatag, p. o. tájék; kemény, durva, p. o. levegő.
Ungeſchlachtheit, die, durvaság.
Ungeſchliffen, adj., köszörületlen; kipallérozatlan p o. drágakő; trop. pallérozatlan, durva, bárdolatlan; adv. pallérozatlanúl, durván.
Ungeſchliffenheit, die, pallérozatlanság.
Ungeſchloſſen, adj., bézáratlan, bé nem zárt; pecsételetlen p. o. levél; foszlatlan, p. o. toll.
Ungeſchmälert, adj, meg nem csonkított, épségében lévő.
Ungeſchmack, adj., unſchmackhaft, ízetlen.
Ungeſchmeichelt, adj., hízelkedés nélkül való; oder ohne Liebkoſung, nyájaskodás nélkül való.
Ungeſchmeidig, adj., hajlatlan, nem hajlékony, vele bánhatatlan, nem engedő; adv. merőn, merevényen.
Ungeſchmeidigkeit, die, hajlatlanság, merevénység, durvaság.
Ungeſchminkt, adj., ki nem festett, kendőzetlen; trop. tiszta, igazi; adv. igazán, színlés nélkül.

Ungeschmolzen, adj., olvasztatlan.
Ungeschmückt, adj., czifrázatlan, egyűgyű, ékesítetlen.
Ungeschnitten, adj., vágatlan, p. o. toll; heréletlen, erejeszegetlen.
Ungescholten, adj., dorgálatlan, feddhetetlen.
Ungeschoren, adj., nyiretlen; im gemeinen Leben, békét hagyott, fel nem háborított; jemanden ungeschoren lassen, valakinek békét hagyni, valaki nem háborgatni, nem boszszantani; laß mich ungeschoren, hagyj békét nekem.
Ungeschwächt, adj., meg nem gyengített, ép.
Ungeschwänzt, adj., farkatlan.
Ungesegnet, adj., ohne Segenswunsch, z. B. von Aeltern, meg nem áldott; ohne Gottes Segen, unglücklich, szerencsétlen; adv. szerencsétlenül.
Ungesehen, adj., látatlan.
Ungesellig, adj., társalkodás kerülő.
Ungeselligkeit, die, társalkodás kerülés, magánosság.
Ungesittet, adj., erkölcstelen, rossz erkölcsű.
Ungesotten, adj., fővetlen, főtelen.
Ungespalten, adj., hasítatlan.
Ungesprächig, adj., szótalan.
Ungestärkt, adj., erősítetlen.
Ungestalt, ungestaltet, adj., formátlan.
Ungestattet, adj., meg nem engedett, tiltott.
Ungestillt, adj., vom Durste ꝛc. enyhítetlen p. o. éhség, szomjúság; nicht gesäugt, nem szoptatott; nicht beruhiget, engeszteletlen.
Ungestochen, adj., ki metszetlen; ki nem szúrt.
Ungestohlen, adj., nem lopott, lopatlan.
Ungestopft, adj., dugatlan, bé nem dugott; töltetlen.
Ungestört, adj., háborítatlan, nem háborgatott, vagy akadályoztatott; jemanden ungestört lassen, valakit meg nem háborítni, v. nem háborgatni; adv. háborgatás v. akadály nélkül, békével.
Ungestoßen, adj., tőretlen, p. o. bors.
Ungestraft, adj., bűntetetlen; adv., bűntetetlenül.
Ungestüm, adj., eig., z. B. Wetter, dühösködő, zivataros, kegyetlen, p o. szélvész, idő; ungestüm eyn, dühösködni; Meer, háborgó, hánykódó, p. o. tenger; trop. Mensch, erőszakos, erőszakoskodó, heves, heveskedő; adv., erőszakoskodva, hevesen, heveskedve.
Ungestüm, der, (das), erőszakoskodás, dühösködés; trop. hevesség, heveskedés.
Ungesucht, adj, keresetlen.
Ungesund, adj., egésségtelen, beteges, p. o. test; der Gesundheit nicht zuträglich, nem egésséges, egésségtelen p. o. levegő.
Ungesundheit, die, egésségtelenség, betegesség; Unzuträglichkeit, egésségtelen volta, p. o. a' levegőnek.
Ungetadelt, adj., feddetlen, meg nem feddett, nem ócsárlott.
Ungetauft, adj., kereszteletlen.
Ungetheilt, adj., osztatlan; ists gemeinschaftlich, köz, közönséges; trop. z. B. ungetheilten Beifall erhalten, mindenek dícséretét megnyerni; adv osztatlanúl; etwas ungetheilt besitzen, egyedül bírni valamit.
Ungetrennt, adj., elválasztatlan.
Ungetreu, adj., hitetlen; adv. hitetlenül.
Ungetröstet, adj., vígasztalatlan.
Ungetrübt, adj., meg nem zavart.
Ungeübt, adj., gyakorlatlan; adv. gyakorlatlanúl.
Ungewachsen, adj., fel nem nőtt.
Ungewandt, adj., fordítatlan; ungelenk, esetlen, ügyetlen.
Ungewärmt, adj., melegítetlen.
Ungewarnt, adj., meg nem intetett.
Ungewaschen, adj., mosatlan, mosdatlan.
Ungewässert, adj., öntözetlen; áztatatlan; nem vizezett, p. o. bor.
Ungewebt, adj., szövetlen.
Ungewechselt, adj., cseréletlen.
Ungeweihet, adj., fel nem szentelt, felszenteletlen.
Ungewiß, adj., bizonytalan; eine ungewiße Antwort, kétséges felelet; adv bizonytalanúl.
Ungewißheit, die, bizonytalanság.
Ungewitter, das, fergeteg, szélvész, zivatar.
Ungewöhnlich, adj, szokatlan, szokásban nem lévő; werden, megavúlni, kimenni a' szokásból; adv. szokáson kívül.
Ungewöhnlichkeit, die, szokatlanság.
Ungewölbt, adj., boltozatlan
Ungewölkt, adj., felhőtlen, kiderült.
Ungewohnheit, die, szokatlanság.
Ungewohnt, adj., szokatlan, szokásban nem lévő.
Ungewürzt, adj., fűszeretlen, nem fűszerszámos.

Ungezählt, adj., számlálotlan.
Ungezähmt, adj., szelidítetlen, szabolátlan, p. o. kívánságok; adv. szabolátlanúl.
Ungezähmtheit, die, szabolátlanság.
Ungezahlt, adj., fizetetlen.
Ungezeichnet, adj., jegyzetlen.
Ungezeiget, adj., mutatatlan, nem mutatott.
Ungeziefer, das, statt Insect, bogár, bogarak; Wurm, féreg, férgek; Laus, tetü; Thierchen, ártalmas állatok, p. o. egerek, patkányok; Schimpfwort, gonosz ember, lator.
Ungeziemend, adj., illetlen; adv. illetlenül.
Ungezimmert, adj., faragatlan, bárdolatlan.
Ungezogen, adj., erkölcstelen, vásott.
Ungezogenheit, die, erkölcstelenség, vasottság.
Ungezüchtigt, adj., fenyítetlen.
Ungezügelt, adj., zabolátlan.
Ungezwungen, adj., kénszerítetlen, önkéntvaló; trop. natürlich, nicht affectirt, természeti, nem erőltetett, mesterkéletlen; adv. önként, minden erőltetés nélkül.
Ungezwungenheit, die, önkéntség, szabad akarat; természetiség.
Ungläubig, adj., nem hivő; theol. hitetlen; die Ungläubigen, a' hitetlenek.
Unglaube, der, hitetlenség, nem hivés.
Unglaublich, adj., hihetetlen; adv. hihetetlenül.
Unglaubwürdig, adj., hitelre nem méltó, hitelt nem érdemlő.
Ungleich, adj, nicht eben, egyenetlen, nem egyenes; verschieden, nem egyenlő, egyenetlen, külömbőző egymástól; nicht einerlei Wesen habend, egyenetlen, páratlan p. o. szám; adj., egyenetlenül; beim Comparat. statt weit, sokkal; z. B. ungleich besser, sokkal jobb.
Ungleichartig, adj., külömbőző nemű.
Ungleichförmig, adj., nem egyenlő, nem egy forma, külömbőzo részü; adv. egyenetlenül, külömbőzőleg
Ungleichförmigkeit, die, külömbőzőség, egyenetlenség.
Ungleichheit, die, egyenetlenség, nem egyezőség, hasonlatlanság.
Unglimpf, der, embertelenség, kémélletlenség.
Unglimpflich, adj., embertelen, kémélletlen; adv., embertelenül, kémélletlenül.
Unglück, das, szerencsétlenség, baleset, szerencsétlen eset, viszontagság; eine unglückliche Lage, nyomorúság, bal sors; das wäre ein Unglück, az Isten mentsen meg attól.
Unglücklich, adj., szerencsétlen; ich bin unglücklich, oda vagyok! sich in einer unglücklichen Lage befinden, szerencsétlen, vagy nyomorult állapotban lenni; adv. szerencsétlenül.
Unglücksbote, der, szerencsétlenség követje.
Unglücksbotschaft, die, szerencsétlen követség.
Unglückselig, adj., boldogtalan.
Unglückseligkeit, die, boldogtalanság.
Unglücksfall, der, szerencsétlen eset, szerencsétlenség.
Unglücksgefährte, der, bajtárs.
Unglückskind, das, boldogtalan, mostoha sors fia; sok viszontagságot kiállott.
Unglücksstifter, der, szerencsétlenség szerző.
Unglücksstunde, die, szerencsétlen óra.
Unglückstag, der, szerencsétlen nap.
Unglücksvogel, der, rosszat jelentő madár, trop. nagy veszedelmet okozó.
Unglückszeichen, das, szerencsétlenség jele, rossz jel.
Ungnade, die, statt Unglimpf, keménység, irgalmatlanság; Zorn, Ungunst, harag, kegyelemvesztés, neheztelő indulat; in Ungnade fallen, elveszteni valaki kegyelmét, kiesni valaki kegyelméből; bei meiner Ungnade, kegyelmemnek elvesztése mellett.
Ungnädig, adj., kegyelmetlen, neheztelő, haragos; ungnädig seyn, valakire neheztelni, haragudni; adv. neheztelve, haragosan.
Ungrisch, adj., magyar; die ungrische Sprache, a' magyar nyelv; adv. magyarúl p. o. beszélni.
Ungrisch, der, eine Kupfermünze, ein Fünftel von einem Silbergroschen, (gem. Dénari) kispénz, réspénz nemü, és az ezüstgarasnak ötödrésze; Halb-ungrisch, das Zehntel, felpénz, az ezüstgarasnak tizedrésze.
Ungrund, der, hamisság, semmiség.
Ungründlich, adj., fundamentom nélkül való, alaptalan, gyenge, igó, csekély.
Ungültig, adj., semmi erejü, meg nem állható, hijjános, hijjában való; ein Testament ungültig machen, a' testamentomot v végrendelést megerőtlenítni, felforgatni, elrontani.

Ungültigkeit, die, semmi erejűség, hijjábanvalóság.
Ungünſtig, adj., neheztelő, rosszakaró; trop. unſern Abſichten nicht gemäß, alkalmatlan, vagy rossz p. o. idő; Umſtände, nem kedvező környyűlállások; adv. rossz kedvvel, neheztelőleg.
Ungut, das, **Ungunſt**, die, neheztelés, rossz akarat valaki eránt; etwas für Ungut nehmen, rossz néven venni valamit.
Ungütig, adj., barátságtalan, durva; erzűrnt, kedvetlen, haragos, komor; adv. barátságtalanúl; kedvetlenűl, haragosan, rossz néven p. o. venni valamit.
Unhaltbar, adj., nem tartós, erőtelen; eine Stadt, Feſtung, ostromot ki nem álló város vagy vár; trop. ein unhaltbarer Grund, gyenge okoskodás.
Unhaltbarkeit, die, erőtelenség.
Unharmoniſch, adj., egyezetlen, nem egyező.
Unheil, das, gonosz, veszély, szerencsétlenség, veszedelem, baj; Unheil ſtiften, veszedelmet okozni.
Unheilbar, adj., gyógyíthatatlan.
Unheilig, adj., szentségtelen; von Menſchen, béavatatlan, t. i. a' szent dolgokba; adv. szentségtelenűl.
Unheiligkeit, die, szentségtelenség.
Unheilſam, adj., nem hasznos, nem idvességes, haszontalan.
Unheilſamkeit, die, haszontalanság.
Unhöflich, adj., embertelen, udvariságtalan, emberségtelen; adv. embertelenűl.
Unhöflichkeit, die, embertelenség, emberségtelenség, udvariságtalanság, parasztság.
Unhold, adj., idegen tőle, nem hajlandó; subst. der, bűbájos, varázsló.
Unholdinn, die, bűbájos v. varázsló asszony.
Unhörbar, adj., hallhatatlan, nem hallható.
Uniform, die, formaruha, pompaköntös; von Soldaten, katona öltözet.
Uniformiren, formaruhába öltöztetni.
Unintereſſant, adj., tetszetlen, kedvetlen.
Unintereſſirt, adj., haszon nem vadászó.
Univerſal, adj., közönséges.
Univerſalerbe, der, egyedűlvaló örökös.
Univerſalgeſchichte, die, közönséges história.
Univerſalmedicin, die, mindenrevaló orvosság v. szer.
Univerſität, die, universzitas, főanyaoskola.
Unke, die, béka.
Unkenntlich, adj., nem esmérhető, esmérhetetlen.
Unkenntlichkeit, die, meg nem esmérhetőség, esmérhetetlenség.
Unkeuſch, adj, buja, fajtalan, szemérmetlen, tisztátalan; adv. buján, fajtalanúl, szemérmetlenúl, tisztátalanúl.
Unkeuſchheit, die, bujaság, fajtalanság, szemérmetlenség, tisztátalanság.
Unklug, adj., oktalan; adv. oktalanúl.
Unklugheit, die, oktalanság.
Unkörperlich, adj., testetlen; adv. test nélkűl.
Unkoſten, die, pl. költség.
Unkräftig, adj., ſchwach, erőtelen, foganatlan, sikeretlen; unwirkſam, gyenge, erőtlen, nem hathatós; ungültig, meg nem állható; adv. erőtlenűl, gyengén.
Unkraut, das, dudva, gaz, gyom, lomkoly.
Unkriegeriſch, adj., nem hadakozó, nem vitéz.
Unkünſtlich, adj., nem mesterséges.
Unkunde, die, tudatlanság, jarátlanság valamiben.
Unkundig, adj., nem tudó, tudatlan, járatlan valamiben.
Unlängſt, adv., nem régiben, a' minapában.
Unläugbar, adj., tagadhatatlan; adv., nyilván, tagadhatatlanúl.
Unlauter, adj., nem tiszta, zavaros, tisztálatlan; trop. nem igazi, görbe; adv. nem tisztán, nem igaz szívből.
Unlauterkeit, die, tisztátalanság, tőkélletlenség; der Sitten, feslettség, rossz erkölcs.
Unleidlich, adj., abgeneigt, etwas zu ertragen, tűrni, szenvedni nem tudó; unerträglich, szenvedhetetlen, tűrhetetlen, z. B. Schmerz, Kälte, kiállhatatlan fájdalom, hideg; Menſch, szenvedhetetlen ember.
Unleidlichkeit, die, tűrni nem tudás; kiállhatatlanság.
Unleſerlich, adj., olvashatatlan, nem olvasható.
Unleutſelig, adj., emberségtelen.
Unlieb, adj., nem kedves, kedvetlen.
Unlieblich, adv, kellemetlen.
Unlöblich, adj., nem dicséretes.

Unluſt, die, kedvetlenség, rosszkedv; unalom; mit Unluſt, kéntelen, kelletlen.
Unluſtig, adj., kedvetlen.
Unmanierlich, adj., parasztos, gorombás, illetlen, illendőségtelen.
Unmannbar, adj., fel nem serdült, nem emberkoros.
Unmannbarkeit, die, fel nem serdültség.
Unmännlich, adj., férjfikorotlan; férjfiúhoz illetlen vagy nem illő; adv. puhán, nem férfiasan.
Unmännlichkeit, die, puhaság.
Unmaskirt, adj., állorczátlan.
Unmaßgeblich, adj., beſcheiden, szemérmes, érdemeivel nem kérkedő, emberséges; mein unmaßgeblicher Rath iſt der, én részemről azt tanácsolnám; das iſt meine unmaßgebliche Meinung, ez az én csekély vélekedésem; adv. szemérmesen, emberségesen; zu Einem, oder zu Mehrern, p. B. unmaßgeblich dächte ich, a' nélkül, hogy törvényt szabnék, ha szabad javasolnom.
Unmäßig, adj., mérsékletlen, mértékletlen, p. o. élet; Kälte, felettébvaló hideg; adv., mérsékletlenül, mód nélkül.
Unmäßigkeit, die, mérsékletlenség, mértékletlenség.
Unmelodiſch, adj., egyezetlen hangú, hangegyezetlen.
Unmenſch, der, nem ember, embertelen ember, emberiséget levetkezett.
Unmenſchlich, adj., embertelen, kegyetlen; adv. embertelenül, kegyetlenül.
Unmenſchlichkeit, die, embertelenség, vadság, nem emberiség, kegyetlenség.
Unmerklich, adj., észrevehetetlen; adv. észrevehetetlenül.
Unmerklichkeit, die, z. B. des Wachsthumes, alig észrevehető p. o. nevekedés.
Unmilde, adj., kegyességtelen, nem adakozó.
Unmittelbar, adj., egyenes, közvetetlen; adv. közvetetlenül, egyenesen; unmittelbar darauf, tüstént azután, arra tüstént.
Unmöglich, adj., lehetetlen; adv. semmimódon nem, semmiképpen nem.
Unmöglichkeit, die, lehetetlenség.
Unmoraliſch, adj., erkölcsiségtelen, rossz erkölcsü, erkölcstelen; adv. erkölcstelenül.
Unmündig, adj., felserdületlen, iſjúkoros, nem emberkoros, serdületlen árva; er iſt noch unmündig, még fel nem serdült; még iſjúkoros.
Unmündigkeit, die, iſjúkorosság.
Unmütterlich, adj., nem anyai; adv. nem anyai módon.
Unmuth, der, bosszankodás, nehestelés.
Unmuthig, adj., nehestelő, haragos.
Unmuthsvoll, adj., bosszús, békétlenkedő; adv. bosszúsan.
Unnachahmenswerth Unnachahmenswürdig, adj., követésre nem méltó.
Unnachahmlich, adj., követhetetlen.
Unnachſichtlich, adject., megbocsáthatatlan.
Unnachtheilig, adj., nem ártalmas.
Unnatürlich, adj., nem természeti, természettel nem egyező, természet ellen való; csudálatos; affectirt, erőltetett; adv. nem természeti módon, nem természetesen; csudálatosan; erőltetve.
Unnatürlichkeit, die, természet ellen valóság.
Unnennbar, adj., nevezhetetlen.
Unnöthig, adj., szükségtelen; adv. szükségtelenül.
Unnöthigkeit, die, szükségtelenség.
Unnütz, adj., haszontalan; untauglich, haszontalan; ſchlecht, semmirevaló p. o. ember; adv. haszontalanúl.
Unnützlich, adj., haszontalan; ſt. überflüßig, feleslegvaló.
Unnützlichkeit, die, haszontalanság, haszontalan volt.
Unordentlich, adj., rendetlen, rend nélkül valo p. o. beszéd, zürzavarosz keine Ordnung haltend, z. B. im Bezahlen, rendetlen lenni a' fizetésben; liederlich, rendetlen, zabolátlan, p. o. ember; adv. rendetlenül, rend nélkül; zabolátlanúl p. o. élni.
Unordnung, die, rendetlenség, zürzavar; rend nem tartás, p. o. a' fizetésben; rendetlen, zabolátlan élet.
Unparteylich, Unparteyiſch, adj., részre nem hajló; ein unparteyiſches Urtheil, részrehajlástalan, itélethozás; adv. részrehajlás nélkül, igazságosan.
Unparteylichkeit, die, részre nem hajlás.
Unpaß, adj., beteges.
Unpaſſend, adj., nem alkalmatos, hozzá nem illő.
Unpäßlich, adj., beteges.
Unpäßlichkeit, die, betegség.
Unperſönlich, adj., személyetlen, nem személyes; adv. személytelenül.
Unrath, der, unnütze Sachen, szemét, gaz; Koth, ganéj; Betrug, z. B.

Unbeſtändig, adj., állhatatlan; adv., állhatatlanúl.
Unbeſtändigkeit, die, állhatatlanság.
Unbeſtand, der, változandóság.
Unbeſtechlich, adj., megvesztegethetlen.
Unbeſtechlichkeit, die, megvesztegethetlenség, meg nem vesztegethetés.
Unbeſtellt, adj., z. B. Feld, míveletlen, p. o. mező; ein Brief, által nem adatott p. o. levél.
Unbeſtimmt, adj., határozatlan, bizonytalan, p. o. felelet; adv., meghatározatlanúl, bizonytalanúl.
Unbeſtochen, adj., meg nem vesztegettetett.
Unbeſtraft, adj., büntetlen.
Unbeſucht, adj., népetlen p. o. út.
Unbetaſtet, adj., nem illetett.
Unbetaut, adj., nem harmatos.
Unbetheilt, adj., nem réssesült.
Unbetitelt, adj., czímetlen.
Unbeträchtlich, adj., csekély, nem sok, nem nagy; nicht unbeträchtlich, nem csekély, nem kevés.
Unbetriebſam, adj., rest, lassú.
Unbetriebſamkeit, die, restség, lassúság.
Unbewachſen, adj., bé nem nött, kopár.
Unbewacht, adj., őrizetlen.
Unbewährt, adj., meg nem bizonyított, nem próbált, a' ki próbát ki nem állott.
Unbewaffnet, adj., fegyvertelen.
Unbewandert, adj., járatlan valamiben.
Unbeweglich, adj., mozdúlhatatlan, mozgathatatlan; unbewegliche Güter, fekvő jószágok, ingatlan jószágok; adv., mozdúlhatatlanúl, állandóúl, állhatatosan.
Unbeweglichkeit, die, állandóság, mozdúlhatatlanság.
Unbewegt, adj., mozdúlatlan.
Unbeweibt, adj., feleségtelen, nőtelen.
Unbeweint, adj., megsiratatlan.
Unbewieſen, adj., be nem bizonyított.
Unbewölkt, adj., tiszta, kiderült.
Unbewohnbar, adj., lakhatatlan.
Unbewohnt, adj., lakatlan, elhagyott, puszta.
Unbewußt, adj., von Sachen, esmeretlen; das iſt mir unbewußt, a' felöl semmit se tudok; er war ſich ſeiner unbewußt, magán kívül vólt.
Unbezahlt, adj., meg nem fizetődött, ki- v. megfizetetlen.
Unbezeichnet, adj., meg nem jelelt.
Unbezeugt, adj., be nem bizonyított.
Unbezogen, adj., von Saiten-Inſtrumenten, húratlan, fel nem húrozott.
Unbezweifelt, adj., kétségen kívül való.
Unbezwingbar, Unbezwingbarlich, adj., meghodíthatatlan; ein Ort, megvehetetlen p. o. hely.
Unbezwingbarkeit, die, meghódíthatatlanság.
Unbiegſam, adj., meghajthatatlan.
Unbild, das, rút forma v. ábrázat; pl. die Unbilde, etwas Entſetzliches, képtelenség, bosszúság.
Unbildlich, adj., z. B. ein unbildlicher Ausdruck, nem ábrázolatos kifejezés.
Unbildſam, adj., kiformálhatatlan.
Unbillig, adj., igazságtalan, helytelen; adv., igazságtalanúl, helytelenül.
Unbilligkeit, die, helytelenség, illetlenség.
Unbrauchbar, adj., haszontalan, használhatetlen.
Unbrauchbarkeit, die, használhatetlenség.
Unbrüderlich, adj., und adv., nem testvéri, testvérhez illetlen.
Unchriſt, der, nem keresztyén; istentelen ember, nem kegyes.
Unchriſtlich, adj., und adv., keresztyénségtelen, keresztyénhez illetlen, kegyetlenül.
Und, conj. és, 's; und auch, is; und zwar, még pedig; und zwar nicht, nem pedig, még pedig nem; zwei und zwei macht vier, kettő még kettő négy; fragend., z. B. und was macht mein Bruder? hát mit csinál a' bátyám? öfters wird und im ungriſchen ganz weggelaſſen, z. B. Tag und Nacht, éjjel nappal; und da er hörte, hallván pedig.
Undank, der, háládatlanság.
Undankbar, adj., háládatlan; adv. háládatlanúl.
Undankbarkeit, ſiehe Undank.
Undenkbar, adj., gondolhatatlan.
Undenklich, adj., régi, ember emlékezetét felyülhaladó.
Undeutlich, adj., homályos, nem világos, nem értelmes v. érthető, adv. homályosan, nem tisztán.
Undeutlichkeit, die, homályosság.
Undeutſch, adj., in Beziehung auf die Sprache, nem német, a' német nyelv természetével ellenkező; auf Sitten ꝛc. szokatlan a' németek között; adv. nem németúl.
Undienlich, adj., haszontalan, használhatetlen.
Undienlichkeit, die, használhatetlenség.

das, semmiség, semmi, sem-

n, adj., türedelmetlen.
nkeit, die, türedelmetlenség.
inglich, adj., általhathatat-
iltaljárhatatlan; ein undurch-
hes Geheimniß, kitanulhatat-
ok.
btig, adj., általláthatatlan,
em látható v. látszó, setét
ist.
htigkeit, die, által nem lát-

adj., z. B. Weg, darabos,
llen, hoporjás, p. o. út; ſt.
rossz, hitvány; alávaló;
verachten, útálatos; das iſt
ebener Menſch, nem megve-
mber az.
t, die, z. B. der Wege, da-
g, egyenetlenség.
die, hoporjás hely.
adj., der Geburt nach, nem
nemtelen; der Geſinnung
emtelen, alacsony, alávaló;
emtelenül, alacsony módon,
éfálni.
adj., z. B. Kind, házasság-
ül lett p. o. gyermek, fat-
rmek.
adj., tisztességtelen; adv.,
gtelenül.
te, szégyen, gyalázat, becs-
tig, adj., becstelen, illetlen;
tlenül (viselni magát).
adj., becstelen; csalárd;
lárdúl (cselekedni).
it, die, becstelenség; csa-

hig, adj., haszon nem vadá-
r. haszon keresés nélkül.
higkeit, die, haszon nemva-

h, adj., nem tulajdonkép-
ó; adv., nem tulajdonkép-

t, adv., meg nem emlékez-

lt, adj., befedezetlen.
en, adj., hivatlan; adv. z. B.
den kommen, hivatlanul meg-

ánkt, adj., határtalan.
en, adj., magát meg nem

dj., meg nem egyező; seyn,
enkedni; mit ſich ſelbſt, ma-
llenkezni; unter einander,
egymással ellenkezni; adv., z. B. uneinig leben, ellenkezésben lenni.
Uneinigkeit, die, egyenetlenség, ellenkezés, háborúság.
Uneins, adj., meg nem egyező, egyenetlen; ſeyn, meg nem egyezni; werden, meghasonlani, összeháborodni.
Unempfänglich, adj., el nem fogadható, alkalmatlan, t. i. valaminek elfogadására; unempfänglich für die Freude ſeyn, nem érezni az örömöt.
Unempfänglichkeit, die, eltompúltság, tompaság.
Unempfindbar, adj., érezhetetlen.
Unempfindlich, adj., vom Körper, nem érző, érzéketlen; vom Geiſte, érzéketlen, ostoba, tompa erszéu; ſeyn, érzéketlen lenni valami eránt, meg nem indúlni valamin.
Unempfindlichkeit, die, érzéketlenség.
Unempfindſam, adj., érezetlen, nem érző.
Unendlich, adj., végetlen, véghetetlen, rendkívűl sok, adv., végetlenül, véghetetlenül, p. o. örvendezni; unendlich groß, d. i. unermeßlich, megmérhetetlen.
Unendlichkeit, die, végetlenség, véghetetlenség.
Unentbehrlich, adj., szükséges; das iſt mir unentbehrlich, e' nélkül el nem lehetek.
Unentbehrlichkeit, die, szükséges volt.
Unentdeckt, adj., fel nem talált.
Unentgeldlich, (unentgeltlich) adj., ingyenvaló; adv. ingyen.
Unenthaltſam, adj., magát meg nem tartózható, maga mérsékletlen; adv. mérsékletlenül.
Unenthaltſamkeit, die, magát meg nem tartózhatás, mérsékletlenség.
Unenthüllt, adj., felfedezetlen.
Unentkräftet, adj., el nem erőtlenített, ép.
Unentſchädigt, adj., kárpótolatlan.
Unentſchieden, adj., bizonytalan, kétséges.
Unentſchloſſen, adj., maga meghatározatlan, kétségeskedő; adv., kétségeskedve.
Unentſchloſſenheit, die, meghatározatlanság, állhatatlanság.
Unentſtellt, adj., el nem rutított.
Unentweiht, adj., meg nem fertéztetett.
Unentwickelt, adj., ki nem fejlett v. fejtődött.

Unentziffert, adj., meg nem fejtett, fejtetlen, magyarázatlan.
Unerbaulich, adj., nem épületes, fo-ganatlan.
Unerbittlich, adj., engesztelhetetlen, megkérlelhetetlen.
Unerbrochen, adj., z. B. vom Briefe, eltöretlen, p. o. levél.
Unerfahren, adj., tapasztalatlan, járatlan; adv, tapasztalatlanúl.
Unerfahrenheit, die, tapasztalatlanság, járatlanság.
Unerforderlich, adj., szükségtelen, nem szükséges.
Unerforschlich, adj., megfejthetetlen, kitanulhatatlan, végére mehetetlen.
Unerforscht, adj., ki nem tanúlt.
Unerfreulich, adj., kellemetlen.
Unerfüllt, adj., bé nem telyesedett.
Unerheblich, adj., csekély, szembe nem tűnő; adv. csekélyen.
Unerheblichkeit, die, csekélység.
Unerhellt, adj., meg nem világosított.
Unerhört, adj., meg nem hallgattatott, p. o. kérés; seltsam, hallatlan p. o. dolog.
Unerinnert, adj., nem emlékeztetett.
Unerkannt, adj., meg nem esmert.
Unerkenntlich, adj., meg nem esmerhető; undankbar, háladatlan.
Unerklärbar, adj., megfejthetetlen, kimagyarázhatatlan.
Unerkünstelt, adj., nem mesterkélt.
Unerläßlich, adj., szükséges, megkívántató.
Unerlaubt, adj., tilalmas, nem szabados, nem szabad.
Unerlöst, adj., meg- v. ki nem szabadított.
Unermahnt, adj., meg nem intetett.
Unermeßlich, adj., megmérhetetlen, rendkivül sok, számtalan; Vermögen, szörnyű sok kincs v. pénz; adv. rendkivül, szörnyen.
Unermeßlichkeit, die, megmérhetetlenség.
Unermüdet, adj., fáradhatatlan; adv., fáradhatatlanúl p. o. munkálódni.
Unermüdlich, adj., elfáraszthatatlan.
Unermüdlichkeit, die, fáradhatatlanság.
Unerobert, adj., meg nem vett
Unerőffnet, adj., felnyitatlan, fel nem nyitott.
Unerreichbar, adj., elérhetetlen.
Unersättlich, adj., telhetetlen.
Unersättlichkeit, die, telhetetlenség.
Unerschöpflich, adj, kimeríthetetlen.
Unerschrocken, adj., rettenthetetlen, nem félő, meg nem ijedett.
Unerschrockenheit, die, rettenthetetlenség.
Unerschütterlich, adj., tántoríthatatlan, állhatatos; adv. tántoríthatatlanúl, állhatatosan.
Unerschwinglich, adj., z. B. Abgaben, elviselhetetlen, feletéblvaló.
Unersetzlich, adj., kipótolhatatlan, p. o. kár; die unersetzliche Zeit, visszaszerezhetetlen idő.
Unersetzt, kipótolatlan.
Unersprießlich, adj., haszontalan.
Unersteigbar, **Unersteigbarlich**, adj., meghághatatlan, megmászhatatlan, járhatatlan.
Unerträglich, adj., szenvedhetetlen; adv. szenvedhetetlenül.
Unerträglichkeit, die, szenvedhetetlenség.
Unerwachsen, adj., meg nem nőtt.
Unerwartet, adj., váratlan; adv. váratlanúl.
Unerwecklich, adj., felébreszthetetlen p. o. álom.
Unerweckt, adj, fel nem serkentett.
Unerweislich, **Unerweisbar**, adj., bébizonyíthatatlan.
Unerwiesen, adj., meg nem bizonyított.
Unerwogen, adj., megfontolatlan.
Unerzogen, adj., neveletlen; fel nem nőtt.
Unfähig, adj., zu etwas, valamire alkalmatlan, nem képes; ügyetlen; ungelehrig, tanithatatlan, nehéz eszű.
Unfähigkeit, die, nehéz fejűség, ügyetlenség, tehetetlenség.
Unfahrbar, adj., z. B. Straße, járhatatlan út.
Unfall, der, szerencsétlenség.
Unfehlbar, adj, csalhatatlan, bizonyos; adv. csalhatatlanúl, bizonyosan.
Unfehlbarkeit, die, csalhatatlanság.
Unfern, adv., közel, nem messze.
Unflath, der, mocsok, undokság; Kot, ganéj; Morast, sár, posvány.
Unflätherei, die, undokság.
Unfläthig, adj., undok, fertelmes, mocskos.
Unfleiß, der, lomhaság, korhelység.
Unfleißig, adj., lomha, korhely.
Unförmlich, adj., formátlan, éktelen, idomtalan, disztelen.
Unförmlichkeit, die, disztelenség, idomtalanság.
Unform, die, disztelenség, képtelenség; illetlenség, rút, illetlen viselet v. cselekedet.
Unfrey, adj, nem szabados.

Unfreygebig, adj., szúk markú, nem adakozó.
Unfreundlich, adj., barátságtalan; **Wetter**, szomorú v. komor idő; adv., barátságtalanúl, komoran.
Unfreundlichkeit, die, barátságtalanság, komorság.
Unfreundſchaftlich, adj., barátságtalan, szívességtelen; adv. barátságtalanúl.
Unfriede, der, békétlenség, visszavonás.
Unfriedfertig, adj., békétlen.
Unfriedlich, **Unfriedſam**, adj., perlekedő.
Unfruchtbar, adj., terméketlen.
Unfruchtbarkeit, die, terméketlenség.
Unfüglich, adj., alkalmatlan, helytelen; adv. helytelenül.
Unfug, der, ſt. Unrecht, törvénytelenség, igazságtalanság; ſt. **Verdrüßlichkeit**, bosszúság, baj; **Muthwille**, pajkosság, illetlenség; **Muthwillen treiben**, pajkosságot követni el.
Ungangbar, adj., járhatatlan, p. o. út; járatlan, nem forgó; p. o. pénz; **ungewöhnlich**, szokatlan.
Ungar, der, Magyar.
Ungariſch, adj., ſiehe Ungriſch.
Ungarn, das, Magyarország.
Ungeachtet, adj., kelletlen, p. o. portéka.
Ungeachtet, **obneracht**et, adv. nem nézvén, jóllehet, noha, ámbár — még is; deſſen **ungeachtet**, mindazáltal.
Ungeackert, adj., szántatlan.
Ungeadelt, adj., meg nem nemesített.
Ungeändert, adj., meg nem változtatott.
Ungeahndet, adj., büntetetlen.
Ungeahnet, adj., nem is sejdített.
Ungebändiget, adj., szilaj, vad.
Ungebahnt, adj., járatlan, töretlen.
Ungebaut, adj., épitetlen; míveletlen, p. o. föld.
Ungeberdig, adj., helytelen viseletű v. testviseletű; zörgölödő, haragos, durczás; adv. **ungeberdig ſich betragen**, illetlenül viselni magát, durczáskodni.
Ungebeſſert, adj., jobbitatlan, jobbúlatlan.
Ungebeten, adj., kéretlen; ſt. **ungeladen**, hívatlan; adv. z. B. **ungebeten etwas thun**, kéretlen tenni valamit; hívatlanúl.
Ungebildet, adj., formálatlan, palléroztalan, kimiveletlen.
Ungebleicht, adj., fejérítetlen.
Ungebogen, adj., meg nem hajtott v. hajlott.
Ungebohren, adj., meg nem született.
Ungebräuchlich, adj., szokatlan.
Ungebrannt, adj., égetetlen.
Ungebraten, adj., sületlen.
Ungebraucht, adj., nem használt, használatlan.
Ungebrochen, adj., töretlen, egész, ſt. unverletzt, sértetlen; **nicht gedämpft**, z. B. **Stolz**, szelídítetlen p. o. kevélység.
Ungebühr, die, **Ungebührlichkeit**, sérelem; **das Unanſtändige**, illetlenség, helytelenség.
Ungebührlich, adj., illetlen, helytelen.
Ungebunden, adj., kötözetlen, meg nem kötött; kötetlen, p. o. könyv; **in ungebundener Rede**, folyó beszédben; **unabhängig**, szabados, szabad, le nem kötelezett; **zügellos**, szabolátlanúl.
Ungebundenheit, die, szabadság; szemtelenség, szabolátlanság a' beszédben 's cselekedetben v. tettben.
Ungedeckt, adj., fedetlen, p. o. ház; terítetlen, p. o. asztal.
Ungedeihlich, adj., foganatlan, sikeretlen.
Ungedruckt, adj., nyomtatatlan p. o. könyv.
Ungedrückt, adj., nyomatlan, nem nyomott.
Ungeduld, die, nyughatatlanság.
Ungeduldig, adj., nyughatatlan, békétlen; adv. nyughatatlanúl.
Ungeehrt, adj., nem tisztelt.
Ungeeignet, adj., nem arra való.
Ungeendet, **Ungeendigt**, adj., végezetlen, el nem végzett.
Ungeerbt, adj., nem örökség szerént vett.
Ungeerndtet, adj., aratatlan.
Ungefähr, adj., történeti, történet szerént való, véletlen; adv. mintegy, körülbelől.
Ungefähr, das, történet, véletlen eset; **durch ein Ungefähr**, történetből, véletlenül.
Ungefällig, adj., **was nicht gefällt**, nem tetsző, tetszetlen, kelletlen; **nicht gefällig gegen Andere**, szívességtelen, barátságtalan; adv. kelletlenül; barátságtalanúl p. o. viselni magát.
Ungefälligkeit, die, barátságtalanság, parasztság.
Ungefälſcht, adj., valóságos, meg nem hamisított.
Ungefärbt, adj., festetlen.

Ungefaßt, adj., von Juwelen, bé nem foglalt, p. o. drágakö.
Ungefegt, adj., sepretlen.
Ungefeilt, adj., reszeletlen; trop. pallérozatlan.
Ungefeſſelt, adj., békózatlan, szabad, kötözetlen.
Ungefiedert, adj., tollatlan.
Ungeflickt, adj., meg nem foltozott.
Ungeflochten, adj., fonatlan.
Ungeflügelt, adj., szárnyatlan.
Ungefordert, adj., hívatlan, nem kívánt, önként való; adv. önként.
Ungefoppt, adj., nem zaklatott, nem herczehurczált.
Ungeformt, adj., formátlan, idomtalan; adv. formátlanúl.
Ungefragt, adj., kérdetlen.
Ungefüllt, adj, töltetlen, nem töltött.
Ungefürchtet, adj., nem félt, félelmet nem okozó.
Ungefüttert, adj., nem abrakolt vagy etetett; bélletlen p. o. ruha.
Ungegärbt, adj., csávátlan, kikészítetlen t. i. bör.
Ungegeſſen, adj., még nem evett; oder ſt. nüchtern, éhgyomrú.
Ungeglätet, adj., simítatlan.
Ungegründet, adj., fundamentomnélkülvaló, fundamentomtalan, hijábavaló, hamis, költött.
Ungehalten, adj., unwillig, nehezteló, haragos, haraguvó; seyn, nehezteleni.
Ungeheilt, adj., gyógyúlatlan.
Ungeheißen, adj., parancsolatlan.
Ungeheizt, adj., fütetlen.
Ungehemmt, adj., folyvást menő, meg nem akadályoztatott; adv. folyvást, akadály nélkül.
Ungeheuchelt, adj., tettetetlen, igaz, szinmutatlan, képmutatás nélkül való; adv., tettetés vagy képmutatás nélkül.
Ungeheuer, adj., iszonyú, szörnyű, p. o. gonosszág, rettenetes; ungeheuer groß, irtóztató nagy.
Ungeheuer, das, csudaállat, rémség, szörnyeteg.
Ungehindert, adj., akadályozatlan.
Ungehobelt, adj., gyalulatlan; trop. pallérozatlan, durva.
Ungehöhnt, adj., kigunyolatlan.
Ungehört, adj., hallatlan, nem hallott.
Ungehörnt, adj. szarvatlan.
Ungehorſam, adj., engedetlen; seyn, nem engedelmeskedni; adv. engedetlenül: Subst. der, engedetlenség.
Ungekämmt, adj., fésületlen.
Ungekannt, adj., meg nem esmert.
Ungekaut, adj., rágatlan.
Ungekocht, adj., fötelen.
Ungekoſtet, adj., kostolatlan.
Ungekränkt, adj, sértetlen.
Ungekünſtelt, adj., együgyű, mesterkéletlen; együgyüen.
Ungeladen, adj., hivatlan, p. o. vendég; töltetlen, meg nem töltött, p. o. fegyver.
Ungeläufig, adj., z. B. Sprache, nem forgó, akadozó p. o. nyelv; lassú, késedelmes.
Ungeläutert, adj., tisztítatlan, tisztálatlan.
Ungelegen, adj, alkalmatlan; adv. alkalmatlanúl.
Ungelegenheit, die, alkalmatlanság, baj.
Ungelehrig, adj., taníthatatlan, nehéz eszü v. fejü.
Ungelehrigkeit, die, nehézfejüség.
Ungelehrſamkeit, die, tudománytalanság, butaság.
Ungelehrt, adj., tudatlan, nem tudós; adv. tudatlanúl.
Ungelenk, **Ungelenkſam**, adj., hajthatatlan, nem hajló, merevény.
Ungeleſen, adj., olvasatlan.
Ungelöſcht, adj., oltatlan, p. o. mész.
Ungelöthet, adj., összve nem forrasztott.
Ungemach, das, veszödség, baj, viszontagság.
Ungemacht, adj., csinálatlan, készitetlen.
Ungemächlich, adj., alkalmatlan, veszödséges.
Ungemächlichkeit, die, alkalmatlanság, veszödség.
Ungemäht, adj., kaszálatlan.
Ungemäſtet, adj., hízlalatlan.
Ungemein, adj., szokatlan, különös; adv. különösen, rendkivül, felettébb.
Ungemengt, adj., elegyítetlen, tiszta, adv. tisztán.
Ungemeſſen, adj., méretlen.
Ungemünzt, adj., z. B. Silber, pénznek nem vert ezüst.
Ungenannt, adj., nem nevezett, nevezetlen.
Ungeneckt, adj., ingerletlen.
Ungenießbar, adj., hasznavehetetlen; von Speiſen, meg nem ehető.
Ungenöthigt, adj., nem kényszeritett; ſt. von ſelbſt, önként.
Ungenügſam, adj., megelégedetlen.
Ungenügſamkeit, die, megelégedetlenség.

Ungeordnet, adj., rendetlen, elrendeletlen, rendbe nem szedett v. állitott, p. o. katonák.
Ungepflanzt, adj., ültetetlen, plántálatlan.
Ungepflaſtert, adj., kővel kirakatlan.
Ungepreßt, adj., meg nem préselt.
Ungeprüft, adj., vizsgálatlan.
Ungeputzt, adj., tisztogatatlan, ki nem czifrázott.
Ungequält, adj., gyötretlen.
Ungerade, adj., uneben, ſchief, krumm nem egyenes, egyenetlen, görbe; ungleich, von Zahlen, páratlan, p. o. szám; ſchief, ferde, kajsza, rézsutos.
Ungeräcbt, adj., bosszúlatlan, meg nem bosszúlt.
Ungeraſpelt, adj., ráspolyozatlan.
Ungerathen, adj., elfajúlt, erkölcstelen.
Ungeräuchert, adj., füstöletlen, fel nem füstölt.
Ungeräumig, adj., nem tágos.
Ungerechnet, adj., számba nem vett, nem számlált; adv. z. B. dieß ungerechnet, d. i. abgeſehen davon, nem számlálván, ezt belé nem tudván.
Ungerecht, adj, igazságtalan; adv. igazságtalanúl.
Ungerechtfertigt, adj., nem ment, ki nem mentetett; ſtatt nicht bewieſen, meg nem bizonyitott.
Ungerechtigkeit, die, igazságtalanság.
Ungereimt, adj., reimlos, nem illő végezetü, p. o. szók; ſt. abgeſchmackt, illetlen, helytelen, képtelen.
Ungereimtheit, die, illetlenség, képtelenség.
Ungereinigt, adj., tisztitatlan.
Ungerieben, adj., morzsolatlan, reszeletlen.
Ungern, adv. nem örömest, kedvetlenül, kedve ellen, nehezen.
Ungeröſtet, adj., pirítatlan, perkeletlen.
Ungerufen, adj., hivatlan.
Ungerührt, adj., meg nem illetődött, megindúlatlan.
Ungerügt, adj., büntetetlen; ſt. ungetadelt, nem ócsárlott.
Ungerüſtet, adj., készületlen; ohne Waffen, fegyvertelen, készületlen.
Ungeſäet, adj., vetetlen, el nem vetetett, p. o, mag.
Ungeſagt, adj., mondatlan.
Ungeſalzen, adj., sótalan, sajtalan; trop. abgeſchmackt, balgatag, képtelen.
Ungeſammelt, adj., öszveszedetlen.
Ungeſattelt, adj., meg nem nyergelt.
Ungeſättigt, adj., meg nem elégitett, jól nem lakott.
Ungeſäuert, adj., savanyitatlan, kovásztalan.
Ungeſäumt, adj., ohne Saum, szegetlen; ſtatt ſchnell, gyors, haladék nélkülvaló, serény; adv. gyorsan, hirtelen, haladék nélkül, azonnal.
Ungeſchätzt, adj., megbecsületlen, árraszabatlan.
Ungeſchehen, adj., meg nem történt, lételen.
Ungeſcheit, (ungeſcheid), adj., értetlen, oktalan, tudatlan; adv. értetlenül, oktalanúl.
Ungeſcheidheit, die, oktalanság, ostobaság.
Ungeſchenkt, adj., ajándékozatlan.
Ungeſcheut, adj., ohne Scheu, tartózkodás nélkül, tartózkodatlan; ohne Ehrfurcht, szemérmetlen; adv. tartózkodás nélkül; szemérmetlenül, szemtelenül.
Ungeſchicklichkeit, die, tudatlanság, élhetetlenség; Unbehülflichkeit, ügyetlenség, esetlenség.
Ungeſchickt, adj., ügyetlen, élhetetlen; unwiſſend, tudatlan; plump, ungelenkig, esetlen, alkalmatlan; unförmlich, formátlan, rút; adv. ügyetlenül, élhetetlenül; tudatlanúl; esetlenül; rútúl.
Ungeſchlacht, adj., rauh, wild, durva, vad, pallérozatlan, p. o. ember; kietlen, sivatag, p. o. tájék; kemény, durva, p. o. levegő.
Ungeſchlachtheit, die, durvaság.
Ungeſchliffen, adj., köszörületlen; kipallérozatlan p. o. drágakő; trop. pallérozatlan, durva, bárdolatlan; adv. pallérozatlanúl, durván.
Ungeſchliffenheit, die, pallérozatlanság.
Ungeſchloſſen, adj., bézáratlan, bé nem zárt; pecsételetlen p. o. levél; foszatlan, p. o. toll.
Ungeſchmälert, adj, meg nem csonkitott, épségében lévő.
Ungeſchmack, adj., unſchmackhaft, izetlen.
Ungeſchmeichelt, adj., hizelkedés nélkül való; oder ohne Liebkoſung, nyájaskodás nélkül való.
Ungeſchmeidig, adj., hajlatlan, nem hajlékony, vele bánhatatlan, nem engedő; adv. merön, merevényen.
Ungeſchmeidigkeit, die, hajlatlanság, merevénység, durvaság.
Ungeſchminkt, adj., ki nem festett, kendőzetlen; trop. tiszta, igazi; adv. igazán, színlés nélkül.

Ungeſchmolzen, adj., olvasztatlan.
Ungeſchmückt, adj., czifrázatlan, együgyü, ékesítetlen.
Ungeſchnitten, adj., vágatlan, p. o. toll; heréletlen, erejeszegetlen.
Ungeſcholten, adj., dorgálatlan, feddhetetlen.
Ungeſchoren, adj., nyiretlen; **im gemeinen Leben**, békét hagyott, fel nem háborított; **jemanden ungeſchoren laſſen**, valakinek békét hagyni, valakit nem háborgatni, **nem boszszantani**; **laß mich ungeſchoren**, hagyj békét nekem.
Ungeſchwächt, adj., meg nem gyengített, ép.
Ungeſchwänzt, adj., farkatlan.
Ungeſegnet, adj., **ohne Segenswunſch**, z. B. **von Aeltern**, meg nem áldott; **ohne Gottes Segen**, unglücklich, szerencsétlen; adv. szerencsétlenül.
Ungeſehen, adj., látatlan.
Ungeſellig, adj., társalkodás kerülő.
Ungeſelligkeit, die, társalkodás kerülés, magánosság.
Ungeſittet, adj., erkölcstelen, rossz erkölcsü.
Ungeſotten, adj., fövetlen, főtelen.
Ungeſpalten, adj., hasítatlan.
Ungeſprächig, adj., szótalan.
Ungeſtärkt, adj., erősítetlen.
Ungeſtalt, ungeſtaltet, adj., formátlan.
Ungeſtattet, adj., meg nem engedett, tiltott.
Ungeſtillt, adj., **vom Durſte** ꝛc. enyhítetlen p. o. éhség, szomjúság; **nicht geſäugt**, nem szoptatott; **nicht beruhiget**, engeszteletlen.
Ungeſtochen, adj., ki metszetlen; ki nem szúrt.
Ungeſtoblen, adj., nem lopott, lopatlan.
Ungeſtopft, adj., dugatlan, bé nem dugott; töltetlen.
Ungeſtört, adj., háborítatlan, nem háborgatott, vagy akadályoztatott; **jemanden ungeſtört laſſen**, valakit meg nem háborítni, v. nem háborgatni; adv. háborgatás v. akadály nélkül, békével.
Ungeſtoßen, adj., töretlen, p. o. bors.
Ungeſtraft, adj., büntetetlen; adv., büntetetlenül.
Ungeſtüm, adj., eig., z. B. **Wetter**, dühösködő, zivataros, kegyetlen, p. o. szélvész, idő; **ungeſtüm ſeyn**, dühösködni; **Meer**, háborgó, hánykódó, p. o. tenger; trop. **Menſch**, erőszakos, erőszakoskodó, heves, **heveskedő**; adv., erőszakoskodva, **heveson**, heveskedve.
Ungeſtüm, der, (das), erőszakoskodás, dühösködés; trop. hevesség, heveskedés.
Ungeſucht, adj., keresetlen.
Ungeſund, adj., egéségtelen, beteges, p. o. test; **der Geſundheit nicht zuträglich**, nem egéséges, egéségtelen p. o. levegő.
Ungeſundheit, die, egéségtelenség, betegesség; **Unzuträglichkeit**, egéségtelen volta, p. o. a' levegőnek.
Ungetadelt, adj., feddetlen, meg nem feddett, nem ócsárlott.
Ungetauft, adj., keresztteletlen.
Ungetheilt, adj., osztatlan; **iſt gemeinſchaftlich**, köz, közönséges; trop. z. B. **ungetheilten Beifall erhalten**, mindenek dicséretét megnyerni; adv. osztatlanúl; **etwas ungetheilt beſitzen**, egyedül bírni valamit.
Ungetrennt, adj., elválasztatlan.
Ungetreu, adj., hitetlen; adv. hitetlenül.
Ungetröſtet, adj., vígasztalatlan.
Ungetrübt, adj., meg nem zavart.
Ungeübt, adj., gyakorlatlan; adv. gyakorlatlanúl.
Ungewachſen, adj., fel nem nőtt.
Ungewandt, adj., fordítatlan **ungelenk**, esetlen, ügyetlen.
Ungewärmt, adj., melegítetlen.
Ungewarnt, adj., meg nem intetett.
Ungewaſchen, adj., mosatlan, mosdatlan.
Ungewäſſert, adj., öntözetlen; ázatatlan; nem vizezett, p. o. bor.
Ungewebt, adj., szövetlen.
Ungewechſelt, adj., cseréletlen.
Ungeweihet, adj., fel nem szentelt, felszenteletlen.
Ungewiß, adj., bizonytalan; **eine ungewiße Antwort**, kétséges felelet; adv. bizonytalanúl.
Ungewißheit, die, bizonytalanság.
Ungewitter, das, fergeteg, szélvész, zivatar.
Ungewöhnlich, adj., szokatlan, szokásban nem lévő; **werden**, megavúlni, kimenni a' szokásból; adv. szokáson kívül.
Ungewöhnlichkeit, die, szokatlanság.
Ungewölbt, adj., boltozatlan
Ungewölkt, adj., felhőtlen, kiderült.
Ungewohnheit, die, szokatlanság.
Ungewohnt, adj., szokatlan, szokásban nem lévő.
Ungewürzt, adj., fűszeretlen, nem fűszerszámos.

Ungezählt, adj., számlálatlan.
Ungezähmt, adj., szelidítetlen, zabolátlan, p. o. kívánságok; adv. zabolátlanúl.
Ungezähmtheit, die, zabolátlanság.
Ungezahlt, adj., fizetetlen.
Ungezeichnet, adj., jegyzetlen.
Ungezeiget, adj., mutatatlan, nem mutatott.
Ungeziefer, das, ſtatt Inſect, bogár, bogarak; Wurm, féreg, férgek; Laus, tetü; Thierchen, ártalmas állatok, p. o. egerek, patkányok; Schimpfwort, gonosz ember, lator.
Ungeziemend, adj., illetlen; adv. illetlenül.
Ungezimmert, adj., faragatlan, bárdolatlan.
Ungezogen, adj., erkölcstelen, vásott.
Ungezogenheit, die, erkölcstelenség, vasottság.
Ungezüchtigt, adj., fenyítetlen.
Ungezügelt, adj., zabolátlan.
Ungezwungen, adj., kényszeritetlen, önkéntvaló; trop. natürlich, nicht affectirt, természeti, nem erőltetett, mesterkéletlen; adv. önként, minden erőltetés nélkül.
Ungezwungenheit, die, önkéntség, szabad akarat; természetiség.
Ungläubig, adj., nem hivő; theol. hitetlen; die Ungläubigen, a' hitetlenek.
Unglaube, der, hitetlenség, nem hivés.
Unglaublich, adj., hihetetlen; adv. hihetetlenül.
Unglaubwürdig, adj., hitelre nem méltó, hitelt nem érdemlő.
Ungleich, adj, nicht eben, egyenetlen, nem egyenes; verſchieden, nem egyenlő, egyenetlen, különböző egymástól; nicht einerlei Weſen habend, egyenetlen, páratlan p. o. szám; adj., egyenetlenül; beim Comparat. ſtatt weit, sokkal; z. B. ungleich beſſer, sokkal jobb.
Ungleichartig, adj., különböző nemű.
Ungleichförmig, adj., nem egyenlő, nem egy forma, különbözo részü; adv. egyenetlenül, különbözöleg
Ungleichförmigkeit, die, különbözőség, egyenetlenség.
Ungleichheit, die, egyenetlenség, nem egyezőség, hasonlatlanság.
Unglimpf, der, embertelenség, kémélletlenség.
Unglimpflich, adj., embertelen, kémélletlen; adv., embertelenül, kémélletlenül.
Unglück, das, szerencsétlenség, baleset, szerencsétlen eset, viszontagság; eine unglückliche Lage, nyomorúság, bal sors; das wäre ein Unglück, az Isten mentsen meg attól.
Unglücklich, adj., szerencsétlen; ich bin unglücklich, oda vagyok! ſich in einer unglücklichen Lage befinden, szerencsétlen, vagy nyomorult állapotban lenni; adv. szerencsétlenül.
Unglücksbote, der, szerencsétlenség követje.
Unglücksbotſchaft, die, szerencsétlen követség.
Unglückſelig, adj., boldogtalan.
Unglückſeligkeit, die, boldogtalanság.
Unglücksfall, der, szerencsétlen eset, szerencsétlenség.
Unglücksgefährte, der, bajtárs.
Unglückskind, das, boldogtalan, mostoha sors fia; sok viszontagságot kiállott.
Unglücksſtifter, der, szerencsétlenség szerző.
Unglücksſtunde, die, szerencsétlen óra.
Unglückstag, der, szerencsétlen nap.
Unglücksvogel, der, rosszat jelentő madár, trop. nagy veszedelmet okozó.
Unglückszeichen, das, szerencsétlenség jele, rossz jel.
Ungnade, die, ſtatt Unglimpf, keménység, irgalmatlanság; Zorn, Ungunſt, harag, kegyelemvesztés, neheztelő indulat; in Ungnade fallen, elveszteni valaki kegyelmét, kiesni valaki kegyelméből; bei meiner Ungnade, kegyelmemnek elvesztése mellett.
Ungnädig, adj., kegyelmetlen, neheztelő, haragos; ungnädig ſeyn, valakire neheztelni, haragudni; adv. neheztelve, haragosan.
Ungriſch, adj., magyar; die ungriſche Sprache, a' magyar nyelv; adv. magyarúl p. o. beszélni.
Ungriſch, der, eine Kupfermünze, ein Fünftel von einem Silbergroſchen, (gem. Dénari) kispénz, részpénz nemü, és az ezüstgarasnak ötödrésze; Hal-ungriſch, das Zehntel, felpénz, az ezüstgarasnak tizedrésze.
Ungrund, der, hamisság, semmiség.
Ungründlich, adj., fundamentom nélkül való, alaptalan, gyenge, igó, csekély.
Ungültig, adj., semmi erejü, meg nem állható, hijjános, hijjában való; ein Teſtament ungültig machen, a' testamentomot v végrendelést megerőtlenítni, felforgatni, elrontani.

Ungültigkeit, die, semmi erejűség, hijjábanvalóság.

Ungünſtig, adj., nehezteló, rosszakaró; trop. unſern Abſichten nicht gemäß, alkalmatlan, vagy rossz p. o. idő; Umſtände, nem kedvező környülállások; adv. rossz kedvvel, nehezteléſsel.

Ungut, das, **Ungunſt**, die, nehezteléſs, rossz akarat valaki eránt; etwas für Ungut nehmen, rossz néven venni valamit.

Ungütig, adj., barátságtalan, durva; erzűrnt, kedvetlen, haragos, komor; adv. barátságtalanúl; kedvetlenűl, haragosan, rossz néven p. o. venni valamit.

Unhaltbar, adj., nem tartós, erőtelen; eine Stadt, Feſtung, ostromot ki nem álló város vagy vár; trop. ein unhaltbarer Grund, gyenge okoskodás.

Unhaltbarkeit, die, erőtelenség.

Unharmoniſch, adj., egyezetlen, nem egyező.

Unheil, das, gonosz, veszély, szerencsétlenség, veszedelem, baj; Unheil ſtiften, veszedelmet okozni.

Unheilbar, adj., gyógyíthatatlan.

Unheilig, adj., szentségtelen; von Menſchen, béavatatlan, t. i. a' szent dolgokba; adv. szentségtelenűl.

Unheiligkeit, die, szentségtelenség.

Unheilſam, adj., nem hasznos, nem idvességes, haszontalan.

Unheilſamkeit, die, haszontalanság.

Unhöflich, adj., embertelen, udvariságtalan, emberségtelen; adv. embertelenűl.

Unhöflichkeit, die, embertelenség, emberségtelenség, udvariságtalanság, parasztság.

Unhold, adj., idegen tőle, nem hajlandó; subst. der, bűbájos, varázsló.

Unholdinn, die, bűbájos v. varázsló asszony.

Unhörbar, adj., hallhatatlan, nem hallható.

Uniform, die, formaruha, pompaköntös; von Soldaten, katona öltözet.

Uniformiren, formaruhába öltöztetni.

Unintereſſant, adj., tetszetlen, kedvetlen.

Unintereſſirt, adj., haszon nem vadászó.

Univerſal, adj., közönséges.

Univerſalerbe, der, egyedülvaló örökös.

Univerſalgeſchichte, die, közönséges história.

Univerſalmedicin, die, mindenrevaló orvosság v. szer.

Univerſität, die, universzitas, főanyaoskola.

Unke, die, béka.

Unkenntlich, adj., nem esmérhető, esmérhetetlen.

Unkenntlichkeit, die, meg nem esmérhetőség, esmérhetetlenség.

Unkeuſch, adj, buja, fajtalan, szemérmetlen, tisztátalan; adv. buján, fajtalanúl, szemérmetlenűl, tisztátalanúl.

Unkeuſchheit, die, bujaság, fajtalanság, szemérmetlenség, tisztátalanság.

Unklug, adj., oktalan; adv. oktalanúl.

Unklugheit, die, oktalanság.

Unkörperlich, adj., testetlen; adv. test nélkül.

Unkoſten, die, pl. költség.

Unkräftig, adj., ſchwach, erőtelen, foganatlan, sikeretlen; unwirkſam, gyenge, erőtlen, nem hathatós; ungültig, meg nem állható; adv. erőtlenűl, gyengén.

Unkraut, das, dudva, gaz, gyom, lomkoly.

Unkriegeriſch, adj., nem hadakozó, nem vitéz.

Unkünſtlich, adj., nem mesterséges.

Unkunde, die, tudatlanság, járatlanság valamiben.

Unkundig, adj., nem tudó, tudatlan, járatlan valamiben.

Unlängſt, adv., nem régiben, a' minapában.

Unläugbar, adj., tagadhatatlan; adv., nyilván, tagadhatatlanúl.

Unlauter, adj., nem tiszta, zavaros, tisztálatlan; trop. nem igazi, görbe; adv. nem tisztán, nem igaz szívből.

Unlauterkeit, die, tisztátalanság, tőkélletlenség; der Sitten, fealettség, rossz erkölcs.

Unleidlich, adj., abgeneigt, etwas zu ertragen, tűrni, szenvedni nem tudó; unerträglich, szenvedhetetlen, tűrhetetlen, z. B. Schmerz, Kälte, kiállhatatlan fájdalom, hideg, Menſch, szenvedhetetlen ember.

Unleidlichkeit, die, tűrni nem tudás; kiállhatatlanság.

Unleſerlich, adj., olvashatatlan, nem olvasható.

Unleutſelig, adj., emberségtelen.

Unlieb, adj., nem kedves, kedvetlen.

Unlieblich, adv, kellemetlen.

Unlöblich, adj., nem dicséretes.

Unluſt, die, kedvetlenség, rosszkedv; unalom; mit Unluſt, kéntelen, kelletlen.
Unluſtig, adj., kedvetlen.
Unmanierlich, adj., parasztos, gorombás, illetlen, illendőségtelen.
Unmannbar, adj., fel nem serdült, nem emberkoros.
Unmannbarkeit, die, fel nem serdültség.
Unmännlich, adj., férjfikorotlan; férjfiúhoz illetlen vagy nem illő; adv. puhán, nem férfiasan.
Unmännlichkeit, die, puhaság.
Unmaskirt, adj., állorczátlan.
Unmaßgeblich, adj., beſcheiden, szemérmes, érdemeivel nem kérkedő, emberséges; mein unmaßgeblicher Rath iſt der, én részemről azt tanácsolnám; das iſt meine unmaßgebliche Meinung, ez az én csekély vélekedésem; adv. szemérmesen, emberségesen; zu Einem, oder zu Mehrern, p. o. unmaßgeblich dächte ich, a' nélkül, hogy törvényt szabnék, ha szabad javasolnom.
Unmäßig, adj., mérsékletlen, mértékletlen, p. o. élet; Kälte, felettébvaló hideg; adv., mérsékletlenül, mód nélkül.
Unmäßigkeit, die, mérsékletlenség, mértékletlenség.
Unmelodiſch, adj, egyezetlen hangú, hangegyezetlen.
Unmenſch, der, nem ember, embertelen ember, emberiséget levetkezett.
Unmenſchlich, adj., embertelen, kegyetlen; adv. embertelenül, kegyetlenül.
Unmenſchlichkeit, die, embertelenség, vadság, nem emberiség, kegyetlenség.
Unmerklich, adj., észrevehetetlen; adv. észrevehetetlenül.
Unmerklichkeit, die, z. B. des Wachsthumes, alig észrevehető p. o. nevekedés.
Unmilde, adj., kegyességtelen, nem adakozó.
Unmittelbar, adj., egyenes, közvetetlen; adv. közvetetlenül, egyenesen; unmittelbar darauf, tüstént azután, arra tüstént.
Unmöglich, adj., lehetetlen; adv. semmimódon nem, semmiképpen nem.
Unmöglichkeit, die, lehetetlenség.
Unmoraliſch, adj., erkölcsiségtelen, rossz erkölcsü, erkölcstelen; adv. erkölcstelenül.
Unmündig, adj., felserdületlen, iſjúkoros, nem emberkoros, serdületlen árva; er iſt noch unmündig, még fel nem serdült; még iſjúkoros.
Unmündigkeit, die, iſjúkorosság.
Unmütterlich, adj., nem anyai; adv. nem anyai módon.
Unmuth, der, bosszankodás, neheztelés.
Unmuthig, adj., neheztelő, haragos.
Unmuthsvoll, adj., bosszús, békételenkedő; adv. bosszúsan.
Unnachahmenswerth Unnachahmenswürdig, adj., követésre nem méltó.
Unnachahmlich, adj., követhetetlen.
Unnachſichtlich, adject., megbocsáthatatlan.
Unnachtheilig, adj., nem ártalmas.
Unnatürlich, adj., nem természeti, természettel nem egyező, természet ellen való; csudálatos; affectirt, erőltetett; adv. nem természeti módon, nem természetesen; csudálatosan; erőltetve.
Unnatürlichkeit, die, természet ellen valóság.
Unnennbar, adj., nevezhetetlen.
Unnöthig, adj., szükségtelen; adv. szükségtelenül.
Unnöthigkeit, die, szükségtelenség.
Unnütz, adj., haszontalan; umauglich, haszontalan; ſchlecht, semmirevaló p. o. ember; adv. haszontalanúl.
Unnützlich, adj., haszontalan; ſt. überflüßig, feleslegvaló.
Unnützlichkeit, die, haszontalanság, haszontalan volt.
Unordentlich, adj, rendetlen, rend nélkül valo p. o. beszéd, zürzavarosz keine Ordnung haltend, z. B. im Bezahlen, rendetlen lenni a' fizetésben; liederlich, rendetlen, zabolátlan, p. o. ember; adv. rendetlenül, rend nélkül; zabolátlanúl p. o. élni.
Unordnung, die, rendetlenség, zürzavar; rend nem tartás, p. o. a' fizetésben; rendetlen, zabolátlan élet.
Unparteylich, Unparteyiſch, adj., részre nem hajló; ein unparteyiſches Urtheil, részrehajlástalan, itélethozás; adv. részrehajlás nélkül, igazságosan.
Unparteylichkeit, die, részre nem hajlás.
Unpaß, adj., beteges.
Unpaſſend, adj., nem alkalmatos, hozá nem illő.
Unpäßlich, adj., beteges.
Unpäßlichkeit, die, betegség.
Unperſönlich, adj., személyetlen, nem személyes; adv. személytelenül.
Unrath, der, unnütze Sachen, szemét, gaz; Koth, ganéj; Betrug, z. B.

Unrath merken, csalfaságot venni észre.

Unrathſam, adj, feleslegvaló.

Unráthlich, adj., verſchwenderiſch, vesztegető, tékozló.

Unráthlichkeit, die, vesztegetés, tékozlás.

Unrecht, adj., igazságtalan; der Abſicht nicht gemäß, nem valóságos, nem helyes, nem igazi; unbillig, nem igazi, helytelen, hamis, p. o. mérték, font; adv. unmehr, nem igazságosan, nem igazán, rosszúl, helytelenül; unbillig, igazságtalanúl p. o. cselekedni.

Unrecht, das, igazságtalanság; jemanden anthun, igazságtalanságot követni valaki ellen; leiden, igazságtalanságot szenvedni; dem Unrecht ſteuern, az igazságtalanságot meggátolni; mit Unrecht, helytenül, igazságtalanúl.

Unrechtmäßig, adj., igazságtalan; ſtatt geſetzwidrig, törvénytelen; ſtatt unverdient, nem érdemlett, p. o. dícséret; adv. z. B. fordern, igazságtalanúl kívánni valamit valakitől; erben, törvénytelenül örökös lenni.

Unredlich, adj., hamisszívű, hitetlen, csalárd, álnok; adv. hitetlenül, csalárdúl, álnokúl.

Unredlichkeit, die, hamisszívűség, álnokság, hitetlenség.

Unregelmäßig, adj., regulátlan, rendetlen; fehlerhaft, hibás esetlen; adv. rendetlenül; hibásan.

Unregelmäßigkeit, die, regulátlanság, rendetlenség; hibásság, esetlenség.

Unreif, adj., éretlen p. o. gyümölcs; trop. meg nem ért, nem érett idejü; adv. éretlenül.

Unreife, die, éretlenség.

Unrein, adj., tisztátalan; nem tiszta, p. o. hang, szó, levegő; trop. szennyes, mocskos, bémocskolt; adv. tisztátalanúl, szennyesen, mocskosan.

Unreinigkeit, die; tisztátalanság; ſtatt Schmutz, szenny, mocsok.

Unreinlich, adj., tisztátalan, tisztaságot nem szerető.

Unrichtig, adj., nem helyes, helytelen; falſch, hibás p. o. számvetés; unrichtiges Maaß, Gewicht, nem helyes, nem igaz mérték, font; adv. helytelenül, rosszúl, p o. ítélni; die Uhr geht unrichtig, az óra rosszúl jár.

Unrichtigkeit, die, helytelenség, helytelen volta valaminek.

Unruhe, die, eines Kranken, nyughatatlanság; der Seele, nyughatatlankodás; im Staate, zenebona, zürzavar, háborgás, lázzadás; in der Uhr, billegő, órabillegő, nyugtalan.

Unruhig, adj., nyughatatlan, zürzaváros, háborgós p. o. idő; Meer, zajlo tenger; adv. nyughatatlanúl, háborogva.

Unrühmlich, adj., ohne Ruhm, nem híres; ohne Lob, nem dicséretes; nicht anſtändig, tisztességtelen, illetlen; adv. hír név nélkül; nem dicséretesen.

Unrühmlichkeit, die, hirnévtelenség; illetlenség.

Unſäglich, adj., kimondhatatlan.

Unſanft, adj., nem lágy, nem engedő, gyengéd; rauh, hart, durva, keményke; adv. nem gyengéden, durván.

Unſauber, adj., tisztátalan, mocskos.

Unſauberkeit, die, tisztátalanság.

Unſchadhaft, adj., sértetlen, sérelmetlen.

Unſchädlich, adj., nem ártalmas, ártalmatlan; adv. ártalom nélkül, ártalmatlanúl.

Unſchädlichkeit, die, ártalmatlanság, nem ártalmas volta valaminek.

Unſchätzbar, adj., megbecsülhetetlen; vorzüglich, igen jeles, rendkivül való, igen becses; adv. megbecsülhetetlenül.

Unſchätzbarkeit, die, megbecsülhetetlenség; nagy jelesség.

Unſcheinbar, adj., szembe nem tünő, színtelen, halovány.

Unſchicklich, adj., illetlen, éktelen; adv. illetlenül.

Unſchicklichkeit, die, illetlenség, éktelenség.

Unſchiffbar, adj., hajózhatatlan, nem hajókázható.

Unſchlitt, das, fadgyú.

Unſchlittkerze, die, Unſchlittlicht, das, fadgyúgyertya.

Unſchlüßig, adj., habozó, tétovázó; adv. habozva, tétovázva.

Unſchlüßigkeit, die, habozás, tétovázás.

Unſchmackhaft, adj., ízetlen, ízetlen, p. o. ételek; adv. ízetlenül.

Unſchmackhaftigkeit, die, ízetlenség.

Unſchuld, die, ártatlanság; szemérmesség, szüzesség; Einfalt, együ-

gyűség; Rechtſchaffenheit, igaz lelkűség.

Unſchuldig, adj., ártatlan; tisztaéletű, szűz; jó, jámbor, igazlelkű; adv. ártatlanúl; szűzen; jólelkűleg.

Unſchwer, adj., nem nehéz, könnyű; adv. könnyen.

Unſelig, adj., boldogtalan, szerencsétlen, p. o. háború; gottlos, istentelen, p. o. gondolat; adv. boldogtalanúl, szerencsétlenűl.

Unſer, Gen. von uns, p. B. wie viel ſind unſer? hányan vagyunk? es ſind unſer zehn, tizen vagyunk; pron. poſſes. unſer, unſere, unſer, a' mienk, a' mi-nk, a'—nk; unſer Vater, a' mi atyánk, mi atyánk; unſer Landgut, a' mi jószágunk, mi jószágunk; unſere Leute, a' mi embereink; unſer einer, a) egy közülünk, egyikönk, b) egy illyen ember, mint mi; c) ich, wir, én, mi.

Unſerige, Unſrige, der, die, das, pron. a' miénk.

Unſertheilen, Unſertwegen, mi érettünk, mi miattunk.

Unſicher, adj., bátorságtalan; nem bátorságos; bizonytalan, nem bizonyos.

Unſicherheit, die, bátorságtalanság; bizonytalanság; des Weges, Meeres, nem bátorságos volta az útaknak, a' tengernek; ſt. Gefahr, veszély, veszedelem.

Unſichtbar, adj., láthatatlan, nem látható; adv. láthatatlanúl.

Unſichtbarkeit, die, láthatatlanság.

Unſinn, der, ostobaság, esztelenség, őrültség; in Worten, érthetetlenség, semmi értelem; Poſſen, ostobaság, bolondság, hijában valóság.

Unſinnig, adj., esztelen, eszement, őrült; ostoba, oktalan; adv. esztelenűl, ostobáúl.

Unſittſam, adj., szemérmetlen, szerénytelen; adv. szemérmetlenűl.

Unſittſamkeit, die, szemérmetlenség, szerénytelenség.

Unſorgſam, adj., gondatlan; adv. gondatlanúl.

Unſorgſamkeit, die, gondatlanság.

Unſtandesmäßig, adj., nem sorsához v. nem rangjához illő; adv. nem rangjához illőleg.

Unſtandhaft, adj., állhatatlan; adv. állhatatlanúl.

Unſtandhaftigkeit, die, állhatatlanság.

Unſtatthaft, adj., meg nem állható; trop. erőtlen, gyenge, foganatlan, sikeretlen, erő nélkűl való p. o. bizonyság; adv. foganatlanúl, sikeretlenűl.

Unſterblich, adj., halhatatlan; ſt. ewig, örökké való v. tartó; adv. halhatatlanúl; örökre, örök időre.

Unſterblichkeit, die, halhatatlanság.

Unſtern, der, ſt. Unglück, szerencsétlenség, vész, veszély.

Unſtrafbar, adj., büntelen, büntetést nem érdemlő.

Unſtrafbarkeit, die, büntelenség.

Unſträflich, adj., ártatlan p. o. élet; adv. ártatlanúl.

Unſträflichkeit, die, ártatlanság.

Unſtreitbar, adj., nem hadra termett.

Unſtreitig, adj., kétségtelen, kétség kivül való; adv. kétség kivűl, kétség nélkűl.

Unſtudirt, adj., nem tanúlt v. tudományos, deáktalan; készületlen; adv. készületlenűl.

Untadelhaft, adj., feddhetetlen; adv., feddhetetlenűl.

Untadelhaftigkeit, die, feddhetetlenség.

Untauglich, adj., nem alkalmatos, alkalmatlan, hasznavehetetlen; adv. hasznavehetetlenűl.

Untauglichkeit, die, hasznavehetlenség, alkalmatlan volta valaminek.

Unten, adv. alatt, oda alatt, ott-ittide alatt; weiter unten, alább, von unten, alólról; ganz unten, legalól; unten hin, alá, alól; unten am Berge, a' hegy alján, alól a' hegyen; unten abhauen, alól elvágni; unten abſchneiden, alól v. alatt elmetszeni; unten her, unten hin, alólról, alá-felé; unten liegen, alá v. alatta fekűdni.

Unter, praepos. m. Dat. a) alatt; p. B. unter dem Tiſche, az asztal alatt; unter dem Baum, a' fa alatt; unter der Bedingung, ollyan feltétel v. kötés alatt; b) között; einer unter ihnen, egy közöttök; m. Acc. alá; p. B. ſich unter einen Baum ſetzen, egy fa alá ülni. Noch merke man: 1) mit unter, d. i. a) zugleich mit, egyszer'smind, vele együtt; b) dann und wann, néha néha, közbe közbe; c) hier und da, imitt amott, hellyel hellyel; 2) unter ſich, d. i. unter einander, magok között; 3) unter einander, egymás között; ſich untereinander lieben, egymást szeretni; 4) unter jem. Augen, valaki szemei előtt.

Unterabtheilung, die, részfelosztás.

Unterackern, belészántani a' földbe, p. o. a' trágyát.
Unterarm, der, hónaly. (aly).
Unterbalken, der, alsó gerenda.
Unterbank, die, alsó pad.
Unterbau, der, aláépités.
Unterbauch, der, alsó has.
Unterbauen, aláépitni.
Unterbefehlshaber, der, alvezér.
Unterbehörde, die, altanács.
Unterbein, das, lábszár.
Unterbett, das, derékalj.
Unterbinden, alákötni, lekötni.
Unterbleiben, elmaradni, abbanmaradni.
Unterbleiben, das, elmaradás, abbanmaradás.
Unterbrechen, félbeszakasztani, p. o. az álmát, a' beszédet; in der Arbeit, megakadályoztatni valakit a' dolgában; die Ordnung, a' rendet megzavarni; megbontani; ein Spiel, félbehagyatni a' játékot.
Unterbrechung, die, félbeszakasztás.
Unterbringen, z. B. Gäste, befogadni szállásra v. szállást adni, p. o. vendégeknek a' vendégfogadóban; Pferde, a' lovakat bekötni az istállóba; fig. versorgen, gondját viselni; trop. z. B. sein Capital unterbringen, helyet találni valakinél a' tökepénzének, azt kiadni; seine Kinder unterbringen, jól kiházasitni a' gyermekeit.
Unterbringen, das, die Unterbringung, beállitás valahová; helyreszerzés; gondviselés.
Unterbrochen, adj., félbeszakasztott, félbehagyott.
Unterdessen, adv., az alatt, azon idő alatt, azonban, azon közben, addig; fig. jedoch, mindazáltal, mégis; übrigens, egyébaránt.
Unterdrücken, elnyomni, p. o. a' lázadást, a' hirt; den Zorn, haragját elfojtani, visszatartóztatni.
Unterdrücker, der, elnyomó; ifto Tyrann, hatalmaskodó.
Unterdrückung, die, elnyomás, elnyomattatás.
Untere, der, die, das, adj, az alsó, az alsóbb.
Untereggen, alája boronálni.
Unterehmer, der, adószedő, altiszt, pénzbeszedő altiszt.
Unterfangen, sich, bátorkodni, merészleni.
Unterfangen, das, bátorkodás.
Unterfläche, die, alap.
Unterfutter, das, béllés.
Unterfuttern, megbéllelni.
Untergang, der, z. B. der Sonne, napnyugot, napleneset, napenyészet, elnyugvás; eines Menschen, Stadt ꝛc. elvesztés, elpusztulás, végveszedelem.
Untergebäude, das, az épület alsó réme.
Untergebene, der, die, más alattlévő.
Untergehen, von Himmelskörpern, lenyugodni, lemenni, elenyészni; von Sachen, elpusztúlni, elveszni, elenyészni; von Schiffbrüchigen, elsüllyedni; von Schiffen, elmerülni.
Untergeordnet, adj., alájavetett, alattalévő, alattvaló.
Untergeschoben, adj., alattomban felcserélt, hamis, odalopott.
Untergraben, alájaásni, beásni; etwas z. B. die Freiheit, elrontani, megbuktatni, eltemetni p. o. szabadságát.
Untergraben, das, alászás, beásás; felforgatás, elpusztitás.
Unterhalb, adv. — n alól; z. B. der Stadt, a' városon alól.
Unterhalt der, tartás, táplálás; Nahrung, ꝛc. élelem, eledel.
Unterhalten, alatta tartani, alá tartani; fig. ernähren, tartani, táplálni, t. i. eledellel; Feuer, fenntartani, el nem hagyni alunni p. o. a' tüzet; fig. beschäftigen, foglalatoskodni; fig. ergötzen, mulattatni, gyönyörködtetni; sich, mulatni magát valakivel, mulatságból beszélgetni.
Unterhaltend, adj, tápláló; von Menschen, mulattató, mulatságos; von Büchern, kellemetes, mulatságos, gyönyörködtető.
Unterhaltung, die, alátartás, táplálás, élelem; fenntartás, folytatás; mulatság, magamulatás, beszélgetés.
Unterhandeln, z. B. wegen des Friedens, a' békességen alkudozni.
Unterhandlung, die, alkudozás; in Unterhandlung treten, alkudozásba ereszkedni; abbrechen, félbeszakasztani az alkudozást.
Unterhändler, der, **Unterhändlerinn**, die, alkudozó, közbenjáró.
Unterhaus, das, in England, alsó ház, a' Nagy Britaniai parlamentomban.
Unterhemd, das, alsó ing.
Unterhosen, die, pl. lábravaló, gatya.
Unterirrdisch, adj., földalatti, földalatt való.
Unterjochen, meghódoltatni, hatalma alá hajtani.
Unterjochung, die, meghódoltatás.

Unterkamm, der, des Hahnes, toka, tokataréj.
Unterkämmerer, der, alkamarás.
Unterkehle, die, lefüggő tar, lepenyeg.
Unterkiefer, die, alsó állkapcza.
Unterkleid, das, alsó köntös v. ruha.
Unterkommen, szállást találni; im Dienste, szolgálatot kapni; im Amte, hívatalra jutni, tisztséget találni.
Unterkommen, das, szállástalálás; szolgálat; hívatal, hívatalra lépés, tisztség.
Unterkönig, der, Vice-König, Viczekirály, király mássa.
Unterlage, die, polcz, polczalj.
Unterland, das, alföld.
Unterlaß, z. B. ohne Unterlaß, szünet nélkül, szüntelen.
Unterlassen, elmúlasztani, elmúlatni, abbanhagyni.
Unterlassen, das, Unterlassung, die, elmúlatás, elmúlasztás.
Unterlaufen, alája futni; mit Blut, elfutni alól, mint a' vér; mit unterlaufen, öszve elegyedve lenni, együtt lenni, közte közte megesni, megtörténni.
Unterleder, das, alsó bőr.
Unterlefze, Unterlippe, die, alsó ajak.
Unterlegen, alátenni; Pferde, lovakat változtatni, más lovakat fogni be; st. füttern, béllést tenni alá, megbéllelni.
Unterlehrer, der, altanító, alsóbb rendű tanító.
Unterleib, der, has.
Unterliegen, alatta feküdni; dem Feinde, megadni magát, az ellenségtől nyomattatni v. meggyőzettetni.
Unter-Lieutenant der, alhadnagy.
Untermauern, kövel bérakni az alját.
Untermengen, öszveelegyítni.
Untermengt, adj., elegyes, eleges, elegyített, öszvekevert.
Untermengung. die, öszveelegyítés.
Unterminiren, alája ásni, mínákat ásni.
Untermischen, elegyítni, öszvekeverni.
Untermischt, adj., kevert, elegyített.
Unternähen, alája varrni.
Unternaht, die, alája varrás, alávarrás.
Unternehmen, valami fontos dologhoz fogni, hozzá fogni, hozzá kezdeni, magára vállalni.
Unternehmen, das, igyekezet, szándék.
Unternehmend, adj., bátor: mérész az iparkodásban, iparkodó, sereny.
Unternehmer, der, z. B. eines Baues, iparkodó, valamire igyekező.
Unternehmung, die, iparkodás, igyekezet, kezdés valamibe; szándék.
Unternehmungsgeist, der, iparkodó merészség, nagyokat próbáló elme.
Unter-Officier, der, altiszt.
Unterordnen, alája vetni, rendelni.
Unterpfand, das, zálog.
Unterpflügen, alájaszántani.
Unterreden sich, valakivel beszélgetni.
Unterredung, die, beszélgetés.
Unterricht, der, oktatás, tanítás; genießen bei jemanden, valakitől tanúlni.
Unterrichten, tanítni, oktatni; st. benachrichtigen, tudósítni valakit.
Unterrichtet, adj., tanított, oktatott, tanúlt valamiben; tudósíttatott.
Unterrichter, der, al-v. kisbíró.
Unterrock, der, alsó köntös.
Untersagen, megtiltani valakinek valamit.
Untersagt, adj., megtiltott, tiltott, tilalmas.
Untersagung, die, megtiltás: tilalom.
Untersatz, der, Unterlage, alája, alap, gyámol.
Unterscheiden, megkülömböztetni, megválasztani, p. o. az igazat a' hamistól.
Unterscheidung, die, megkülömböztetés, elválasztás.
Unterscheidungszeichen, das, külömböztető jel.
Unterschenk, der, alpohárnok.
Unterschenkel, der, lábszár.
Unterschieben, eig. alája dugni, tolni v. elcserélni alattomban p. o. a' testamentomot, más hamissal, kis gyermeket más gyermekkel.
Unterschieben, das, Unterschiebung, die, alája tolás, alá taszítás; felcserélés, helybe tevés, alattomos elcserélés, odalopása a' hamisnak a' jó igazi helyébe.
Unterschied, der, külömbség; ohne Unterschied, minden megkülömböztetés nélkül; keinen Unterschied machen, nem tenni külömbséget keinen Unterschied der Person machen személy válogatás nélkül tenni valamit.
Unterschieden, adj., elválasztott, külön lévő; külömböző, külömbféle; sok, több, sokféle, többféle; zu unterschiedenen Malen, több v. sok ízben; adv. többféleképpen.

Unterſchlächtig, adj., z. B. Mühle, alólcsapó malom.

Unterſchlagen, eltökíteni, elsikkasztani p. o. pénzt, levelet; jem. ein Bein, gáncsot vetni valakinek, megbuktatni valakit.

Unterſchlagung, die, elsikkasztás.

Unterſchleif, der, eltökítés az adóból v. harminczadból; elsikkasztás; ſt. Diebeshehlerei, orrgazdaság.

Unterſchreiben, alá v. alája irni, p. o. nevét valaminek; trop. ſt. beipflichten, ráállani valamire, megegyezni valamiben.

Unterſchreiben, das, aláírás.

Unterſchreiber, der, aláíró.

Unterſchrieben, adj., aláírt, alólírt.

Unterſchrift, die, aláírás.

Unterſchüren, z. B. Feuer, alája szítni p. o. tüzet.

Unterſenken, elmerítni, elsülyeszteni.

Unterſetzen, alá v. alája tenni.

Unterſetzt, adj, szömök, vaskos, köpczös.

Unterſiegeln a' pecsétet aláütni, megv. lepecsételni, p. o. testamentomot, levelet 's a' t.

Unterſiegelung, die, meg-v. lepecsételés.

Unterſiegler, der, meg-v. bépecsétlő.

Unterſinken, elsülyedni, elmerülni, leúlni a' fenékre.

Unterſinken das, elsülyedés.

Unterſitz, der, alsó ülés.

Unterſt, zu unterſt, adv. legalól.

Unterſte, der, die, das, legalsó; von zweien, alattvaló, alsóbb; das Unterſte, legalsóbb, legalacsonyabb

Unterſtechen, alá dugni, közibe dugni.

Unterſtehen, ſich, bátorkodni, merészelni.

Unterſtellen, alátenni, alája támasztani.

Unterſteuermann, der, alkormányos.

Unterſtock, der, alsó emelet; von einem Hemde, alsó dereka.

Unterſtopfen, alája tömni.

Unterſtreichen, alatta elhúzni.

Unterſtube, die, alsó szoba.

Unterſtützen, z. B. den Arm, alátámasztani, alája vetni p. o. a' karját v. kezét; mit etw., megtámasztani, támaszt vetni alá; ſt. beiſtehen, támogatni, gyámolítni, segítni.

Unterſtützen, das, die Unterſtützung, támasztás, támogatás, megtámasztás; iſts Stütze, támasz; trop. Hülfe, segítség, gyámol, segedelem.

Unterſuchen, megvizsgálni valamit, végire járni valaminek.

Unterſuchung, die, megvizsgálás.

Untertauchen, elmeríteni, belémártani; ſich, lebukni a' víz alá.

Untertauchen, das, víz alá merítés, lebukás.

Unterthan, der, alattvaló, polgár, jobbágy; die Unterthanen, alattvalók, jobbágyok; adj. alattvaló; ſt. gehorſam, engedelmeskedő; ſeyn, engedelmeskedni.

Unterthänig, adj., alattvaló t. i. más hatalma alatt; ſt. gehorſam, engedelmes, engedelmeskedő; als Titel, z. B. Ihr unterthäniger Diener, alázatos szolgája az Urnak 's a' t. adv. ſich unterthänig bezeigen, engedelmességgel viseltetni; unterthänig bitten, danken, alázatosan kérni, megköszönni.

Unterthänigkeit, die, alattvalóság, szolgaság; engedelmesség; als Titel, z. B. ich bin mit aller Unterthänigkeit Ihr ꝛc., egész alázatossággal vagyok 's a' t.

Untertheil, der, alsó rész, legalsó rész.

Untertreten, z. B. unter einen Baum x. treten, alája menni, alá állani p. o. a' fa alá, a' fedél alá.

Unterverdeck, das, alsó fedelezet v. fedele a' hajónak.

Unterwachſen z. B. mit Fleiſch, benőtt, p. o. hússal.

Unterwärts, adv. alásfelé, lefelé.

Unterwegs, adv. az útban, út közben; zwei Tage unterwegs ſeyn, két napig lenni az úton.

Unterweiſen, oktatni, tanítni.

Unterweiſung, die, oktatás, tanítás.

Unterwelt, die, alsó világ.

Unterwerfen, maga v. más hatalma alá vetni; ſich jem., másnak hódolni; ſich den Geſetzen, magát a' törvényeknek alája vetni.

Unterworfen, adj., alattvaló, alája vettetett, meghódoltatott, valakitől függő.

Unterwerfer, der, meghódoltató.

Unterwerfung, die, meghódolás, hatalma alá vetés.

Unterwühlen, alája vájni v. túrni, kivájni, kitúrni as alját.

Unterwürfig, adj., alája vettetett, alatta lévő; machen, alája vetni, meghódoltatni

Unterwürfigkeit die, alatta létel, alattavalóság, engedelmeskedés.

Unterzahn, der, alsó fog.

Unterzeichnen, aláírni, p. o. nevét.
Unterzeichnung, die, aláírás.
Unterziehen, alája húzni; ſich Gefahren, magát veszedelemre kitenni; ſich Arbeiten, dolgot vagy munkát vállalni magára.
Unterziehung, die, belékapás, felvállalás.
Unterziehkleid, das, alsó ruha v. köntös.
Unterziehhoſen, die, lábravaló, gatya.
Unterzug, der, zur Stützung, támasz.
Unthat, die, gonoszság, gonosztett.
Unthätig, adj., munkátlan, henye, heverő, henyélő; adv. henyélve, restül, henyén, heverve.
Unthätigkeit, die, henyeség, heverés, munkátlanság.
Untheilbar, adj., elosztathatatlan.
Untheilbarkeit, die, elosztathatatlanság.
Untheilhaft, adj., nem részes, részetlen.
Untheilnehmend, adj., részt nem vevő, bideg.
Untier, das, veszett állat, csuda állat; gonosz ember.
Unthunlich, adj., véghez vitetlen, lehetetlen; haszontalan; adv. képtelen módon.
Unthunlichkeit, die, hasznavehetetlenség.
Untiefe, die, gázlóhely, víznek csekély mélysége.
Untragbar, adj., meddő, terméketlen, p. o. állat, fa, ée.
Untreu, adj., hitetlen, hűségtelen, adv. hűségtelenül, hitetlenül.
Untreue, die, hitetlenség, hűségtelenség.
Untröſtbar, **Untröſtlich**, adj., vigasztalhatatlan, enyhíthetetlen.
Untrüglich, adj., csalhatatlan; adv. csalhatatlanúl.
Untrüglichkeit, die, csalhatatlanság, bizonyság.
Untüchtig, adj., nem alkalmatos, ügyetlen; alkalmatlan.
Untüchtigkeit, die, ügyetlenség, hasznavehetetlenség, nem alkalmatos volta valaminek.
Untugend, die, ſt. Fehler, hiba, vétek.
Untugendhaft, adj., hibás, vétkes.
Unüberlegt, adj., meggondolatlan, meg nem gondolt.
Unüberlegtheit, die, meggondolatlanság.
Unüberſehbar, adj., elláthatatlan, végetlen, véghetetlen; megfoghatatlan.
Unüberſehbarkeit, die, elláthatatlanság, végetlen sokság v. nagyság.
Unüberſetzbar, adj., általhetetlen.
Unüberſteiglich, adj., reámehetetlen; trop. felyülmúlhatatlan, meggyőzhetetlen.
Unüberwindlich, adj, meggyőzhetetlen p. o. hely.
Unüberwindlichkeit, die, meggyőzhetetlenség.
Unüberwunden, adj., meggyőzetlen, meg nem győzött.
Unüberzeugt, adj., meg nem győződött.
Unumgänglich, adj., elmúlhatatlan; iſt unvermeidlich, elkerülhetetlen; adv. elmúlhatatlanúl.
Unumgänglichkeit, die, elmúlhatatlanság.
Unumſchränkt, adj., határtalan, határ nélkül való; ein unumſchränkter Herr, mindenben szabados úr; adv. határtalanúl.
Unumſchrieben, adj., körül nem írt.
Unumſtößlich, adj., tántoríthatatlan; adv tántoríthatatlanúl.
Unumſtößlichkeit, die, tántoríthatatlanság.
Ununterbrochen, adj, szakadatlan, szüntelenvaló; adv. szakadatlanúl, szüntelen.
Ununterſchrieben, adj., aláíratlan.
Ununterſucht, adj. vizsgálatlan.
Unväterlich adj., nem atyához illő; adv. nem atyai módon.
Unveränderlich adj., változhatatlan, nem változó; adv. változhatatlanúl.
Unveränderlichkeit, die, változhatatlanság.
Unverändert, adj., változatlan, nem változott, állandó; adv. változás né kül állandóúl.
Unverantwortlich adj,, menthetetlen, kimenthetetlen
Unverantwortlichkeit, die, menthetetlenség.
Unverbeſſerlich, adj., tökélletes; nem jóbbíthatatlan; megjobbíthatatlan; adv. tökélletesen; megjobbíthatatlanúl rossz.
Unverbeſſerlichkeit, die, tökélletesség; jobbíthatatlanság; megjobbíthatatlan rosszaság.
Unverbeſſert, adj., meg nem jobbított, jobbitatlan.

Unverbindlich, adj., el nem kötelező; le nem kötelező.
Unverbindlichkeit, die, kötelezetlenség, nem kötelezetés.
Unverblümt, adj., egyenes, nem czifrázott, p. o. beszéd; adv. egyenesen, nyilván, egyszerűen.
Unverborgen, adj., el nem titkolt; adv. nyilván.
Unverbrannt, adj., meg nem égett v. égetett.
Unverbraucht, adj., meg nem fogyasztott.
Unverbrennlich, adj., éghetetlen.
Unverbrüchlich, adj, megsérthetetlen; Treue, tökéletes hüség v. hivség; adv. szentül.
Unverbrüchlichkeit, die, tökéletesség, szentség.
Unverdaut, adj., meg nem emésztett.
Unverdeckt, adj., fedetlen.
Unverderblich, adj., romolhatatlan.
Unverderblichkeit, die, elromolhatatlanság.
Unverdorben, **Unverdorben**, adj., el nem romlott, ép; adv. el nem romolva, épen.
Unverdient, adj., érdemetlen, nem érdemlett; adv. érdemetlenül, méltatlanúl.
Unverdrossen, adj., nem békételen, jó kedvü, serény; adv. jó kedvvel, serényen.
Unverdrossenheit, die, jó kedvüség, serénység.
Unvereehlicht, adj., nőtelen, nem házas; von Frauenzimmern, férjhez nem ment.
Unvereidet, adj, meg nem esketett.
Unvereinbarlich, adj., öszve nem egyeztethető.
Unvereinbarlichkeit, die, nem egyeztethetőség.
Unverfälſchlich, adj., meghamisithatatlan.
Unverfälſcht, adj., meg nem hamisított, ép, tiszta, igaz; adv. épségében, meg nem rontva, v. hamisitva.
Unverfänglich, adj., nem tekervényes, egyenes; adv. nem tekervényesen, nyilván, nyilt szivvel.
Unverfault, adj., meg nem rothadt.
Unverfertigt, adj., készitetlen.
Unverfolgt, adj., nem üldöztetett.
Unvergänglich, adj, el nem múló, nem mulandó, örökkévaló, örökös; adv. örökre, örökké.
Unvergänglichkeit, die, örökkévalóság.
Unvergeben, adj, z. B. ein Amt, meg másnak nem adott, p. o. hivatal, tisztség.
Unvergeblich, adj., megbocsáthatatlan.
Unvergeſſen, adj., el nem felejtett, Feledékenységbe nem ment.
Unvergeßlich, adj, elfelejthetetlen.
Unvergeßlichkeit, die, elfelejtbetetlenség.
Unvergleichbar, **Unvergleichlich**, adj., hozzá hasonlithatatlan, párja nélkül való; ganz vorzüglich, igen v. felette jeles, felséges; adv. hozzá hasonlithatatlanúl; felségesen.
Unvergleichbarkeit, die, jelesség.
Unvergolten, adj., jutalmazatlan.
Unvergrößert, adj., nem nagyitott.
Unvergütet, adj., ki nem pótolt.
Unverhältnißmäßig, adj., aránytalan.
Unverhindert, adj., nem akadályoztatott; adv. szabadon, akadály nélkül.
Unverhört, adj., z. B. jemanden ungehört verurtheilen; tétlen lassan, valakit minden kihallgatás nélkül megitélni, megöletni.
Unverhofft, adj., reménytelen, váratlan, nem reménylett; adv. reménytelenül.
Unverhohlen, adj., el nem titkolt; adv. nem titkolva.
Unverhüllt, adj., be nem takart, v. borított.
Unverkäuflich, adj., el nem adható.
Unverkennbar, adj., nyilvánvaló.
Unverkennbarkeit, die, nyilvánvalóság, nyilvánság.
Unverlangt, adj., nem kért v. kivánt.
Unverletzlich, adj., megsérthetetlen; adv. szentül.
Unverletzlichkeit, die, megsérthetetlenség.
Unverletzt, adj., meg nem sértett, épségében lévő.
Unverletztheit, die, épség.
Unverloren, adj., el nem veszett.
Unvermeidlich, adj., elkerülhetetlen, szükséges; adv. elkerülhetetlenül.
Unvermeidlichkeit, die, elkerülhetetlenség.
Unvermerkt, adj., észre nem vett; adv. észre nem véve, alattomban.
Unvermiethet, adj., ki nem adott t. i. bérben.

nindert, adj., nem kevesített.
nischt, adj., elegyítetlen, keve-
n.
nögen, das, erőtlenség, tehé-
nség; szegénység
nögend, adj., erőtlen, tehetet-
szegény.
offt, adj., véletlen; adv. vélet-
l.
nehmlich, adj., érthetetlen, nem
ható; z. B. Rede, Stimme, las-
eszéd v. hang, mellyet jól nem
hallhatni; adv. érthetetlenül,
ilyosan.
ehmlichkeit, die, érthetetlenség.
ünftig, adj., oktalan, p. o. ál-
albern, dumm, ostoba, eszte-
adv. oktalanúl; esztelenül,
báúl.
unft, die, oktalanság; ostoba-
esztelenség, bolondság.
achtet, adj., árendába ki nem
.
fändet, adj., el nem zálogosí-
t.
flichtet, adj., nem köteles.
chtet, adj., véghez nem vitt,
ztelen.
egelt, adj., záratlan, bé nem
t. i. toló zárral.
ückt, adj., helyéből ki nem moz-
v. mozdított; st. unbewegt, meg
mozdúlt; beständig, állandó,
tatos.
gt, adj., meg nem tagadott;
nem ígért; hívatlan, p. o.
e, vacsorára.
hämt, adj., szemtelen; adv.
telenül.
hämtheit, die, szemtelenség.
henkt, adj., el nem ajándéko-

lossen, adj., bé nem zárt.
nitten, adj., el nem vágott;
etlen.
ont, adj., kémélletlen.
uldet, adj., unverdient, meg
rdemlett; ártatlan; nem adós.
wiegen, adj., was nicht ver-
gen wird, el nem hallgatott;
atni nem tudó, fecsegő.
hen, adj., előre el nem látott,
en.
ens, adv., véletlenül.
rlich, adj., megsérthetetlen.
rt, adj., megsértetlen; adv.
értetlenül.
gt, adj., el nem plántált; el
nem zálogosítatott; adv. el nem plán-
tálatlan; el zálogosítatlan.
Unversiegelt, adj., megpecsételetlen.
Unversöhnlich, adj., megengesztelhe-
tetlen, megkérlelhetetlen; adv. en-
gesztelhetetlenül.
nversöhnlichkeit, die, engesztelhetet-
lenség.
Unversöhnt, adj., engeszteletlen.
Unversorgt, adj., felneveletlen, neve-
letlen; z. B. unversorgte Kinder,
még nevelés alatt lévő gyermekek;
Töchter, férjhez nem adott leányok;
seyn, nem lenni még bizonyos ko-
resetének, élelmének, hívatalának.
Unverstand, der, tapasztalatlanság, tu-
datlanság; esztelenség, ostobaság.
Unverständig, adj., ész nélkül való,
esztelen, oktalan; adv. esztelenül,
ész nélkül.
Unverständlich, adj., érthetetlen, p. o.
előadás, előbeszélés; homályos;
adv. érthetetlenül, homályosan.
Unverständlichkeit, die, érthetetlenség,
homályosság.
Unverstellt, adj., nicht entstellt, el nem
csúfított; nicht verhehlt, el nem tit-
kolt, nem színlett; nicht erdichtet,
nem tettetett, tettetés nélkül való;
adv. nyilván, nem titkolva.
Unverstopft, adj., be nem dugult, be
nem dugott
Unversucht, adj., próbálatlan; nichts
unversucht lassen, mindent megpró-
bálni v. elkövetni.
Unvertheidigt, adj., védetlen.
Unvertilgbar, adj., eltörölhetetlen, le-
pusztíthatatlan.
Unverträglich, adj., senkivel meg nem
egyezhető, czivakodó, durva, há-
borúság szerző; widerstreitend, ösz-
veférhetetlen; unverträglich seyn mit
jemandes Würde, ellenkezni valaki
rangjával.
Unverträglichkeit, die, durvaság; ösz-
veférhetetlenség.
Unverwahrt, adj., őrizet alá nem té-
tetett, őrizetlen, védetlen.
Unverwandelt, adj., el nem változott.
Unverwandt, adj., el nem fordított;
jem. mit unverwandten Augen anse-
hen, el nem fordítni valakiről sze-
meit, reá függesztett v. merő sze-
mekkel nézni valakit.
Unverwehrt, adj., meg nem tiltott,
tiltatlan.
Unverweigerlich, adj., megtagadhatat-
lan; adv. minden magavonogatás
nélkül.

Unverwelklich, adj., hervadhatatlan.
Unverwerflich, adj., meg nem vethető, alkalmatos.
Unverwesslich, adj., rothadhatatlan, nem rothadható.
Unverwesslichkeit, die, rothadhatatlanság.
Unverwilligt, adj., meg nem engedett.
Unverwirrt, unverworren, adj., összve nem zavart, zavaratlan.
Unverwüstet, adj., el nem pusztított.
Unverzäunt, adj., kerítetlen t. i. sövénynyel.
Unverzagt, adj., elcsüggedetlen, nem félő: félemletlen; adv. félelem nélkül, el nem csüggedve.
Unverzagtheit, die, csüggedetlenség.
Unverzehrt, adj., megemésztetlen, meg nem emésztett.
Unverzeihlich, adj., megbocsáthatatlan, megengedhetetlen.
Unverzeihlichkeit, die, megbocsáthatatlanság.
Unverziert, adj., ékesítetlen.
Unverzinnt, adj., czínezetlen.
Unverzinset, adj., uzsorátlan, kammatalan p. o. pénz.
Unverzollt, adj., vámatlan; adv. vám nélkül p. o. valamelly portékát bevinni valahova.
Unverzuckert, adj., nádmézetlen, czukorozatlan.
Unvollendet, adj., végre nem hajtott.
Unvollkommen, adj., nem tökélletes; tökélletlen; ifté fehlerhaft, hibás; adv. tökélletlenül; hijánosan.
Unvollkommenheit, die, tökélletlenség; hijánosság.
Unvollständig, adj., hijános, fogyatkozásos, csonka, tökélletlen, nem egész; adv. hijánosan.
Unvollständigkeit, die, hijánosság.
Unvollzählig, adj., nem teljes számú, számára nézve hijános.
Unvollzähligkeit, die, hijános számúság.
Unvollzogen, adj., végezetlen, végre nem hajtott.
Unvorbereitet, adj., előre készületlen, előre el nem készített.
Unvorgefaßt, adj., z. B. Meinung, nem előre képzelt balvélekedés.
Unvorsetzlich, adj., nem önkéntes, nem készakartvavaló; adv. nem készakartva.
Unvorsetzlichkeit, die, nem készakartosság.
Unvorsichtig, adj., vigyázatlan; adv. vigyázatlanúl.
Unvorsichtigkeit, die, vigyázatlanság.
Unvortheilhaft, adj., haszontalan, használatlan; unbequem, alkalmatlan.
Unwachsam, adj., vigyázatlan; adv. vigyázatlanúl.
Unwachsamkeit, die, vigyázatlanság.
Unwahr, adj., nem igaz, hamis, hazug, költött; adv. hamisan, költve.
Unwahrheit, die, hamisság, költeméy, hazugság.
Unwahrscheinlich, adj., nem hihető; adv. hihetetlenül.
Unwahrscheinlichkeit, die, hihetetlenség.
Unwandelbar, adj., változhatatlan, állandó; adv. változhatatlanúl, állandóúl
Unwandelbarkeit, die, változhatatlanság.
Unwegsam, adj., járatlan p. o. út, járhatatlan.
Unwegsamkeit, die, járhatatlanság.
Unweiblich, adj., asszonyhoz nem illő; adv. nem asszony módon.
Unweise, adj., nem bölcs, ész nélkül való; adv. ész nélkúl.
Unweit, adv. nem messze.
Unwerth, adv. méltatlan.
Unwesen, das, pajkosság, csintalanság.
Unwichtig, adj., hijános mértékű v. nehézségű; csekély, nem fontos p. o. dolog; adv. csekélyűl, imígy amúgy, fel se véve.
Unwichtigkeit, die, mérték v. nehézség hibázás, hijánossága a' nehézségnek; csekélység.
Unwiderleglich, adj., megczáfolhatatlan.
Unwiderlegt, adj., meg nem cáfolt.
Unwiderruflich, adj., megmásolhatatlan; adv. megmásolhatatlanúl.
Unwidersprechlich, adj., nyilvánvaló, ellenmondhatatlan.
Unwiderstehlich, adj., ellenállhatatlan; adv. ellenálhatatlanúl.
Unwiederbringlich, adj., visszaszerezhetetlen, kipótolhatatlan; die Zeit, helyrehozhatatlan, többé vissza nem térő t. i. idő; adv. örökre.
Unwiederbringlichkeit, die, kipótolhatatlanság, visszaszerezhetetlenség.
Unwille, der, nehezteléss, bosszúság.
Unwillig, adj., nehezteló, békételen, haragos; machen, megharagítni, megbosszantani valakit; werden, megnehezteni; ſt. ungern, nem örömest való; adv. haragosan, bosszúsan; nem örömest.
Unwillkommen, adj., nem kivánatos, nem kedves.

lich, adj., nem készakartva
em szabadakaratbeli, nem
aló; adv. nem önként, aka-
en v. nélkül.
lichkeit, die, nem önkéntva-

, adj., munkátlan, nem mun-
eretlen, nem hathatós, erőt-
anatlan p. o. orvosság; adv.
nül foganat nélkül.
keit, die, munkátlanság,
; sikeretlenség, foganatlan-

, adj., sivatag, kietlen.
iftlich, adj., gazdasághoz nem
tal nem gondoló; verschwen-
tékozló; adv. gazdaságtala-
ztegetve.
iftlichkeit, die, vesztegetés.
adj., tudatlan, járatlan
n, tapasztalatlan; adv. nem
o. valamit cselekedni.
t, die, tudatlanság, tapasz-
ág, járatlanság valamiben.
adj., ízetlen elmésségű;
lenül.
adj., méltatlan; ists unver-
demetlen, valamit meg nem
; adv. méltatlanúl, érdemet-

it, die, méltatlanság, ér-
ség.
unzählig, adj., megszám-
m, számtalan, p. o. soka-
nschen, számtalan embe-
. számtalanúl.
it, die, számtalanság.
adj., megfizethetetlen.
két lat.
, alkalmatlan idő, rossz
Unzeit, rosszkor.
lj., rozskori, nem idejében
ht reif, éretlen, idétlen;
e előtt, rosszkor.
, die, ideje múlasztása va-
éretlenség.
lich, adj., eltörhetetlen.
n, adj., eltöretlen.
t, adj., eltördeletlen.
, adj., széllyel nem nyo-

adj., széllyel nem vagdalt.
, adj., széllyel nem szed-

dj., széllyel nem szedett.
, adj., széllyel nem sú-

adj., széllyel nem szagga-

Unzerstörbar, adj., elronthatatlan.
Unzerstörbarkeit, die, elronthatatlanság.
Unzerstückelt, adj., darabolatlan.
Unzertheilt, adj., elosztatlan, el nem osztott.
Unzertrennlich, adj., elválaszthatatlan.
Unzertrennlichkeit, die, elválaszthatatlanság.
Unzertrennt, adj., elválasztatlan.
Unzierlich, adj., dísztelen; adv. dísztelenül.
Unzierlichkeit, die, dísztelenség.
Unzucht, die, tisztátalanság, fajtalanság, fajtalan bujaság, paráználkodás, fertelmeskedés; treiben, paráználkodni.
Unzüchtig, adj., fajtalan, buja p. o. szerelem, parázna; adv. fajtalanúl, buja módon.
Unzüchtigkeit, die, fajtalanság, bujaság.
Unzufrieden, adj., megelégedetlen; mit sich selbst, magával meg nem elégedni; adv. meg nem elégedve.
Unzufriedenheit, die, megelégedetlenség, kedvetlenség.
Unzugänglich, adj., hozzá mehetetlen, hozzá nem közelíthető.
Unzugänglichkeit, die, hozzá nem közelíthetés.
Unzulänglich, adj., nem elegendő, elégtelen, nem elégséges; adv. nem eléggé.
Unzugänglichkeit, die, elégtelenség.
Unzulässig, adj., tilalmas, meg nem engedhető.
Unzulässigkeit, die, tilalmasság.
Unzuverlässig, adj., bizonytalan, kétséges; adv. bizonytalanúl, nem bizonyosan.
Unzuverlässigkeit, die, bizonytalanság.
Unzweifelhaft, adj., kétség kivül való; adv. kétség kivül.
Üppig, adj., bujálkodó, buja, p. o. élet; adv. bujálkodva, buján.
Üppigkeit, die, bujaság, bujálkodás.
Urahn, Urahnherr, (Großvater), der, ősnagyapa, valakinek a' nagy attyának az atya.
Urahn, Urahnfrau, die, ősnagyanya.
Uralt, adj., fehr alt, von Menſchen, igen vén, agg; werden, megaggani; von Gewohnheiten ꝛc., igen régi, agg.
Urältermutter, die, ötödik nagy anya.
Urältern, die, ősök.
Urältervater, der, ötödik nagyapa.
Uranfang, der, kajdani első kezdet.

Urbar, adj., mivelt, mivelhető, p. o. szántóföld; machen, mivelni, munkálni, p. o. a' földet, termékennyé tenni mivelés által.
Urbeginn, der, legelső kezdet.
Urbewohner, die, legelső lakosi valamelly helynek, földnek.
Urbild, das, eredeti kép.
Urenkel, der, második unoka, t. i. fiú.
Urenkelinn, die, második unoka, t. i. leány.
Urgeſchichte, die, kezdetbeli história.
Urgroßältern, die, ősősök, übök.
Urgroßmutter, die, ükanya, ősanya.
Urgroßvater, der, ősatya.
Urheber, der, szerző, kezdő, indító; der Welt, a' világ teremtője; von Unruhen, háboruság szerző, lázasztó.
Urheberinn, die, kezdő, indító, t. i. asszony személy.
Uriasbrief, der, veszedelem postalevele, veszedelmet hírdető levél.
Urin, der, vizellet, húgy; laſſen, vizelleni; treibend, vizellet hajtó t. i. szer.
Urinblaſe, die, vizellet hójag.
Urinſalz, das, húgysó.
Urkraft, die, eredeti erő.
Urkunde, die, Zeugniß, írásbeli bizonyság; Beweisſchrift, hiteles bizonyságírás oklevél; Urkunden, oklevelek.
Urkunden, beurkunden, bizonyságot tenni.
Urkundlich, adj., bó-v. megbizonyító.
Urlaub, der, Erlaubniß, elmennivaló szabadság, t. i. egy időre, a' katonáknál.
Urne, die, veder, hamveder, a' régieknél.
Urquell, der, kútfő, forrás kezdete, első kezdet.
Urſache, die, ok; ohne Urſache, ok nélkül; aus der, od. wegen dieſer Urſache, azon okból.
Urſchrift, die, eredeti írás.
Urſprung, der, eredet, kezdet.
Urſprünglich, adj., eredeti; adv. eredetiképpen.
Urſtoff, der, eredeti matéria, alak.
Urtheil, das, itélet; ein ungerechtes, igazságtalan itélet; ein billiges, igazságos itélet; fällen, itéletet hozni; nach meinem Urtheile, itéletem szerént.
Urtheilen, itélni, itéletet hozni; von andern Perſonen, itélni valakiről, megitélni valakit, itélettel lenni; nachtheilig von jem., nem jó itélettel lenni valakiről; unpartheyiſch, részrehajlás nélkül itélni.
Urtheilskraft, die, itélő tehetség.
Urtheilsſpreche, der, itélet kimondó.
Urtheilsſpruch, der, itélethozás, hozott itélet.
Urwelt, die, az első világ.
Urwort, das, eredeti régi szo.
Urzeit, die, eredeti idő.
Uſurpator, der, bitangoló; országlás bitangoló.

V.

Vacant, adj., üres p. o. hívatal.
Vacanz, die, üresség; tanítás szünet, t. i. az oskolában.
Vagabund, der, kóborló, tekergő.
Vampyr, der, lidérez, denevér.
Vaſall, der, adózó birtokos.
Vater, der, atya, apa; mein Vater, atyám v. atyám uram! lieber Vater, edés atyám v. édes uram atyám! edés atyám uram; die Väter, d. i. Vorfahren, atyáink, eleink; ſt. Stifter, attya, kezdője, szerzője valaminek; der Vater des Vaterlandes, a' haza attya.
Vaterbruder, der, atyám ferjfi testvére.
Vatergüte, die, atyai jóság.
Vaterhand, die, atyai kéz.
Vaterherz, das, atyai szív.
Vaterland, das, haza, hon.
Vaterländiſch, adj., hazai, honi.
Vaterlandsliebe, die, hazaszeretet.
Väterlich, adj., atyai; atyaiképpen.
Vaterliebe, die, atyai szeretet.
Vaterlos, adj, atyátlan árva.
Vatermord, der, atyagyilkolás.
Vatermörder, der, atyagyilkos.
Vatermörderinn, die, atyagyilkos (leány).
Vatername, der, atyai név.
Vatersbruder, der, nagybátya, valaki attyának férjfitestvére.

Vaterschwester, die, nagynéne, valaki attyának leánytestvérje.
Vaterstadt, die, p. o. meine, születésem helye.
Vaterstelle, die, atya helye; vertreten, attya helyett valakinek.
Vatertreue, die, atyai hűség.
Vaterunser, das, az Úri imádság, a' mi atyánk.
Veilchen, das, tavaszi viola, ibolya, kék viola v. ibolya.
Veilchenblau, Veilchenfarben, Violett, adj., viola v. ibolyaszín, szederjes kék.
Veilchenkranz, der, violakoszorú.
Veilchensaft, der, violanedv.
Veit, Vida, keresztnév.
Veitstanz, der, vidatáncz nevű nyavalya.
Ventil, das, levegőcsap.
Ventilator, der, levegőtisztító csap.
Verabfolgen, valamit kiadni, általadni.
Verabfolgung, die, kiadás, általadás.
Verabreden, szóval végezni valami iránt.
Verabredung, die, szóval végzés, összebeszélés.
Verabsäumen, elmúlasztani, elmúlatni valamit.
Verabsäumung, die, elmúlasztás, elmúlatás.
Verabscheuen, megvetni; útálni valamit.
Verabscheuung, die, megvetés, megútálás.
Verabscheuungswerth, Verabscheuungswürdig, adj., megvetendő, útálatra méltó.
Verabschieden, valakit elereszteni, elküldeni p. o. a' szolgálatból, szabadsággal elbocsátni, obsitot adni, p o. katonának
Verabschiedung, die, elereszés, elküldés, t. i. a' szolgálatból.
Verachten, megvetni.
Verächter, Verächterinn, die, megvető, megútáló.
Verachtet, adj., megvettetett; seyn od werden, megvettetni.
Verächtlich, adj., megvetendő, útálatos, alávaló, megvető; machen, útáltatni, legyalázni; adv. megvetve, megvetőleg, p. o. beszélni valakiről.
Verachtung, die, megvetés, megvettetés.
Veralten, megvénhedni, megöregedni, mint az ember; abgenutzt werden, elkopni, elavúlni, mint a' ruha, szokás, szó.
Veraltet, adj., vén, régi; megavúlt, p. o. szók ée.
Veränderlich, adj, változó, változandó, állhatatlan; adv. változva.
Veränderlichkeit, die, változóság, változandóság, állhatatlanság.
Verändern, változtatni, megváltoztatni; die Farbe, (von Menschen), a' színében elváltozni; sich, változni, megváltozni.
Veränderung, die, változás, megváltozás
Veranlassen, etwas, alkalmatosságot adni valamire, p. o. lázzadásra; jemanden wozu, indítni, bírni, rávenni valakit valamire.
Veranlassung, die, alkalmatosság valamire, indító eszköz, serkentő ok, indítás.
Veranlasser, der, alkalmatosságot szerző.
Veranstalten, intézni, intézetet tenni, megtenni a' készületeket valamire; ein Gastmahl, vendégséget készíttetni v. adni.
Veranstaltung, die, intézet, elintézés, intézet tétel, készület.
Verantworten, számot adni valamiről, magára vállalni valaminek a' védelmezését, mentését; sich, magát menteni v. megmenteni, oltalmazni.
Verantwortlich, adj., védelmezhető; seyn für etwas, valamiről számot adni v. számolni; sich verantwortlich machen, magára vállalni a' számadást valamiért.
Verantwortung, die, védelmezés, mentés, mentegetés; számadás; jemanden zur Verantwortung ziehen, számadásra vonni valakit; st. Risico, veszedelem, vesződség; auf meine, deine Verantwortung, mind én reám, az én rovásomra, a' te rovásodra.
Verarbeiten, felmunkálni, elfogyasztani munka által, feldolgozni p. o. aranyat, ezüstöt, asszonyi ékességekre.
Verarbeitung, die, elfogyasztás, feldolgozás
Verargen, einem etwas, hibául, vétkül tulajdonitni valakinek valamit, rossz néven venni.
Verarmen, elszegényedni, szegénységre jutni.
Verarmung, die, elszegényedés.
Veräußern, etwas, eladni, más kezére bocsátni.

Veräußerung, die, eladás, más kezére bocsátás.
Verbacken, felsütni, p. o. a' kenyérnek.
Verband, der, kötés, bekötés, kötő.
Verbannen, számkivetni, számkivetésbe küldeni.
Verbannter, ein, számkivettetett.
Verbannung, die, számkivetés; das Verbannt seyn, számkivettetés.
Verbauen, béépitni, épitéssel bezárni; zum Bauen verwenden, épitésre költeni, beléépitni valamibe a' pénzt.
Verbeißen, z. B. Schmerz, elnyomni, eltitkolni a' fájdalmat; Worte, elnyomni, érthetetlenül mondani ki p. o. a' szót.
Verbeißen, das, eltitkolás, elnyomás.
Verbergen, elrejteni, eltitkolni; sich, magát elrejteni, elbújni.
Verbergung, die, eltitkolás, elrejtés.
Verbesserer, der, jobbító.
Verbesserlich, adj., megjobbítható.
Verbessern, jobbítni, megjobbítni, javítni, megigazitni; jobb lábra állítni.
Verbesserung, die, jobbítás, javítás, megigazítás.
Verbeugen, sich, meghajtani magát, meghajolni.
Verbeugung, die, magameghajtás.
Verbiegen, elgörbitni t. i. hibásan.
Verbiegung, die, elgörbités.
Verbieten, megtiltani valamit; es ist mir verboten, meg van nekem tiltva, nekem nem szabad.
Verbieten, das, megtiltás, tilalom.
Verbilden, verkehrte Bildung geben, rosszúl tanítni, elfacsarni rossz nevelés által.
Verbinden, z. B. Wunden, bekötni a' sebet, a' beteg tagot; zusammenbinden, öszvekötni; ft. falsch binden, rosszúl kötni, elveszteni a' kötést; sich mit jemanden, valakivel egyesíteni magát v. egyesülni; sich jemanden verbindlich machen, lekötelezni magát; ich bin Ihnen dafür sehr verbunden, ez által igen lekötelezett az Ur!
Verbunden seyn, von Wunden, békötve lenni; zu etwas, z. B. durch einen Eid, lekötelezve lenni, p. o. esküvés által; vereinigt seyn, öszvekötetésben lenni; ft. verbindlich seyn, lekötelezve lenni.
Verbindlich, z. B. machen, esküvéssel kötelezni valakit valamire; sich machen, magát kötelezni valamire.
Verbindlichkeit, die, z. B. des Gesetzes, a' törvények kötelező ereje; die Pflicht selbst, kötelezletés, kötelesség; ft. Gefälligkeit, köteleség, emberségbeli v. nyájasságbeli kötelesség.
Verbindung, die, einer Wunde, kötés, békötés; Verknüpfung, öszvekötés, egyesités, egyesülés; in Verbindung treten, egyességre lépni valakivel; stehen, öszvekötetésben, egyesülésben lenni.
Verbitten, engedelem kéréssel elháritni az ajánlást, megkövetni és el nem fogadni a' mit ajánlanak; das verbitte ich mir, azt el nem fogadom!
Verbitten, das, kéréssel való elháritás.
Verbittern, z. B. jemanden das Leben, valakinek az életét keserítni.
Verblättern, elforgatni, t. i. a' könyvben valamit.
Verbleiben, megmaradni.
Verbleichen, elhalaványodni; meghalni.
Verblenden, megvakítni.
Verblendung, die, vakság, megvakitás; ft. Saufelei, szemfényvesztés.
Verblühen, elvirágzani.
Verblümt, adj., czifra, czifrázott, homályos a' czifraság miatt, p. o. a' beszédben; adv. czifrán, homályosan p. o. beszélni, tekervényesen p. o. felelni.
Verbluten, sich, sok vérének elfolyni.
Verblutung, die, vérzés, sok vér elfolyása.
Verborgen, adj. und partic. rejtett, elrejtett, titkos, titokban lévő; adv. titokban, elrejtve.
Verborgenheit, die, titokban létel, titkos v. rejtek hely.
Verbot, das, tilalom.
Verbrämen, megprémezni.
Verbrannt, adj., elégett, elégetett.
Verbrauchen, haszonra forditni, használva elfogyasztani.
Verbrauchen, das, der Verbrauch, elfogyasztás, haszonra forditás.
Verbrausen, elforrni, elfőni.
Verbrechen, etwas, gonoszt tenni, bünhödni.
Verbrechen, das, gonosz cselekedet v. tett, gonoszság.
Verbrecher, der, gonosztévő.
Verbrecherinn, die, gonosztévő asszonyszemély.

Verbrecherisch, adj., gonosztévői, gonosz; adv. gonoszúl.
Verbreiten, terjeszteni, elterjeszteni; sich, elterjedni.
Verbreitet, adj., elterjedt, elhatalmazott.
Verbreitung, die, elterjedés, elhatalmazás.
Verbrennen, elégetni, p. o. a' fát, elperkelni, elperzszelni, p. o. a' haját, megégetni p. o. az ujját.
Verbrennlich, adj., éghető.
Verbrennung, die, meg- v. elégés, öszvégés; meg- v. elégetés.
Verbrüdern, sich, meg- v. öszveatyafiságosodni, öszvebarátkozni.
Verbrüderung, die, megatyafiságosodás, öszvebarátkozás.
Verbürgen, sich, für etwas oder jemanden, kezes lenni v. kezességet vállalni valamiért, valakiért.
Verbuhlt, adj., buja, bujálkodó.
Verdacht, der, gyanú, gyanakodás; erregen, gyanúságot támasztani.
Verdächtig, adj., gyanús; adv. gyanúsan p. o. beszélni.
Verdachtlos, adj., gyanúságtalan.
Verdämmern, eltölteni, elgátolni.
Verdammen, vom Richter, kárhoztatni, valamelly büntetésre ítélni; zum Tode, valakit halálra ítélni v. büntetni.
Verdammniß, das, kárhozat, elkárhozás.
Verdammt, adj., átkozott.
Verdammung, die, kárhoztatás.
Verdammungsurtheil, das, z. B. über etwas aussprechen, kárhoztatni valakit.
Verdammungswerth, Verdammungswürdig, adj., kárhozatra méltó, kárhoztatásra méltó.
Verdampfen, elgőzölögni, elpárologni.
Verdampfen, das, die Verdampfung, elgőzölgés, elpárolgás.
Verdanken, köszönni valamit valakinek, megköszönni.
Verdauen, emészteni, megemészteni, p. o. az ételt.
Verdaulich, adj., megemészthető.
Verdauung, die, megemésztés.
Verdeck, das, hajófedél v. tető.
Verdecken, befedni, eltitkolni.
Verdeckt, adj., befedett, eltitkolt.
Verdenken, jemanden etwas, d. i. übel deuten, rosszra magyarázni, rossz néven venni valakinek valamit; jemanden in Verdacht haben, gyanakodni valakiről.
Verderben, elrontani, öszverontani, rongálni; zu Grunde gehen, elromlani.
Verderben, das, veszély, romlás.
Verderber, der, elrontó.
Verderblich, adj., ártalmas, veszedelmes, rongáló, dögleletes; adv. veszedelmesen.
Verderbniß, das, veszély, veszedelem.
Verderbung, die, elrontás.
Verdeutschen, németre fordítni, németül kitenni.
Verdeutschung, die, németre fordítás.
Verdichten, megsűrítni.
Verdicken, megvastagítni.
Verdienen, z. B. Belohnung, Lob, érdemleni, megérdemleni valamit; érdemes lenni valamire; etwas erwerben, keresni p. o. pénzt, munkájával nyerni, érdemelni; sich verdient machen, érdemessé tenni magát; partic. verdient, érdemlett.
Verdienst, das, érdem; nach Verdienst, érdeme szerént; der Verdienst, d. i. Gewerb, Gewinn, kereset, nyereség.
Verdienstvoll, adj., igen érdemes, nagy érdemű.
Verdingen, bérbe kiadni.
Verdolmetschen, tolmácsolni.
Verdoppeln, kettőztetni; vermehren, vergrößern, nevelni, szoporítni, öregbíteni, sokasítni.
Verdoppelung, die, kettőztetés, megkettőztetés, szaporítás.
Verdorben, adj., el- v. megromlott, megvesztegetett p. o. szív, erkölcs; Obst, Waaren, elromlott, t. i. gyümölcs, portéka.
Verdorbenheit, die, romlottság, elromlás, megromlás, megromlottság.
Verdorren, elszáradni, elaszni.
Verdorrt, adj., el- v. megszáradt.
Verdrängen, elnyomni, eltolni, kiszorítni p. o. a' helyéből.
Verdrängung, die, elnyomás, kiszorítás.
Verdrehen, z. B. Gliedmaßen, kitekerni, kicsavarni p. o. a' tagot; trop. Worte, szavakat elcsavarni; Augen, a' szemeit felforgatni v. keresztbe forgatni; das Recht, az igazságot, a' törvényt v. annak értelmét elcsavarni; den Schlüssel, a' kulcsot elfordítni.
Verdreher, der, a' törvény elcsavarója.
Verdrehung, die, elcsavarás.
Verdrießen, Unlust verursachen, ked-

vetlenséget okozni; és verdrießt mich zu leben, zu arbeiten, megúntam az életet, restellek dolgozni.

Verdrießlich, adj., z. B. Geſchäft, unalmas munka, kedvetlen foglalatosság; mürriſch, kedvetlen, bosszús, haragos.

Verdrießlichkeit, die, bosszúság, kedvetlenség

Verdroſſen, adj., zu etwas, unalmas, kedvetlen, megunt, rest; adv. kedvetlenül.

Verdroſſenheit, die, kedvetlenség valamire, restelés.

Verdrucken, rosszúl vagy hibásan nyomtatni.

Verdruß, der, kedvetlenség, baj, bosszúság.

Verduften, kiillatozni.

Verdunkeln, el-v. meghomályosítni.

Verdunkelung, die, el-v. meghomályosítás.

Verdünnen, vékonyítni, megvékonyítni, higítni, ritkítni.

Verdünnung, die, vékonyítás, ritkítás, higítás.

Verdunſten, verdünſten, elgőzölögni, elpárologni.

Verdurſten, elveszni, elepedni a' szomjúság miatt.

Veredeln, nemesíteni, nemesebbé tenni, megjavítni.

Veredelung, die, nemesítés, megjavítás.

Verehelichen, ſich, megházasodni, t. i. a' férjfinak; férjhez menni, t. i. a' leánynak.

Verehelicht, adj., házas.

Verehelichung, die, házasság.

Verehren, tisztelni; jemanden etwas, d. i. ſchenken, ajándékozni, ajándékba adni.

Verehrer, der, tisztelő.

Verehrung, die, tisztelés, tisztelet; das Schenken, ajándékozás; das Geſchenk, ajándék.

Verehrungswerth, Verehrungswürdig, adj., tisztelendő, tiszteletre méltó.

Vereiden, megesketni.

Vereidet, adj., megesketett, esküdt.

Vereidung, die, megesketés.

Verein, der, egyesület, egyesült társaság, szövetség.

Vereinbar, oder Vereinbarlich, adj., egyesíthető, megegyeztethető.

Vereinbaren, egyesíteni, egyeztetni.

Vereinigen, öszve-v. megegyeztetni, egyesíteni, megkapcsolni; ſich, megegyezni, egyesíteni magát valakivel.

Vereinigung, die, egyesítés, öszvegyesítés; ſ. Bündniß, szövetség, társaság.

Vereinigungsmittel, das, egyesítőmód.

Vereinigungspunct, der, egyesítő pont, egyesülét pontja.

Vereinzeln, elszaggatva, egyenként eladni p. o. portékát.

Vereinzelung, die, egyenkéntvaló eladás.

Vereiteln, semmivé tenni, p. o. valami szándékát, sikeretlenné, foganatlanná tenni; vereitelt werden, semmivé tétetni.

Vereitelung, die, megsemmisítés, semmivé tétel.

Verengen, verengern, szorítni, keskenyíteni, öszveszorítni.

Vererben, an etwas jemanden, örökségül hagyni valakinek.

Verewigen, örökíteni, örökre fenntartani, örökösíteni.

Verewigte, der, ſ. Verſtorbene, a' boldogúlt.

Verewigung, die, örökítés, örökösítés, örökre fenntartás.

Verfahren, z. B. grauſam mit jemanden, kegyetlenül bánni valakivel; ſich, az útat elvétni; Waaren, elszállítni p. o. portékát valahová.

Verfahren, das, cselekedet, velebánás; übles, rosszúlbánás vele; gerichtliches, törvényes velebánás; der Waaren, elszállítás.

Verfall, der, eines Gebäudes, romlás, elromlás; trop. der Sitten, megromlás, megvesztegetett erkölcs; eines Staates, az ország, a' köztársaság veszedelme; in Verfall gerathen, alászállani, elaljasodni, romlásra jutni; der Verfall eines Wechſels, a' váltólevél kifizetése idejének utólsó pontja, ideje v. napja.

Verfallen, zuſammenfallen von Gebäuden, le-v. öszvedülni, öszveroskadni, bédülni, mint az épület; mager werden, megsoványodni, elfogyni; auf etwas gerathen, jutni, esni valamibe; auf einen Gedanken, jutni valaminek eszébe; in eine Krankheit, betegségbe esni, megbetegedni; in Tragheit, elrestülni; in Strafe, büntetésbe esni; zahlbar werden vom Wechſel, a' kifizetése idejének eljönni p. o. a' váltólevélnek; verfallen ſeyn, von Pfändern, idejének elmúlni, p. o. elmúlt a' zálog kiváltásának az ideje, 's a' t.

Verfallen, als partic. und adj., öszvedüledezett, p. o. épület; megsoványodott, sovány; von Wechſeln

kifizetendő, fizetés idejét elért, p. o. váltólevél; von Pfändern, idejemúlt, veszendő.

Verfallen, das, leomlás, ledülés; soványség; eines Wechsels, Pfandes, kitelt ideje, p. o. a' váltólevél kifizetésének, a' zálogkiváltásnak 's a' t.

Verfalltag, der, fizetés napja.

Verfallzeit, die, fizetés v. kiváltás ideje.

Verfassen, írásba foglalni, írni, feltenni írásban.

Verfasser, der, szerző, író.

Verfasserinn, die, szerző, író t. i. asszony személy.

Verfassung, die, írásba foglalás, feltevés; Zustand, állapot; die Verfassung eines Staates ändern, a' köztársaság polgári alkotmányát megváltoztatni.

Verfälschen, meghamisítni, elrontani

Verfälscht, adj., meghamisított, elrontott.

Verfälschung, die, meghamisítás, elrontás.

Verfänglich, adj., ravasz, kötelőzködő p. o. kérdés; adv. kötelőzködve.

Verfänglichkeit, die, kötelőzködés, ravaszkodás.

Verfärben, blaß werden, elhalványodni.

Verfaulen, elrothadni, megrothadni;

Verfaulenzen, elkorhelkedni.

Verfault, adj., rothadt.

Verfaulung, die, rothadás, megrothadás.

Verfechten, harcsolni valamiért, oltalmazni, védelmezni valamit.

Verfechter, der, védő, védelmező, oltalmazó.

Verfechtung, die, oltalmazás, védelmezés.

Verfehlen, z. B. den Weg, eltéveszteni, p. o. az útat; den Zweck, elhibázni czélját.

Verfehlen, das, eltévesztés, elhibázás.

Verfeinden, sich mit jemanden, összeveszni, gyülölségbe esni valakivel.

Verfeinern, finomítni, pallérozni, die Sitten, az erkölcsöket kimívelni.

Verfeinerung, die, finomítás, pallérozás, kimívelés.

Verfertigen, készítni, elkészítni, csinálni.

Verfertiger, der, szerző, készítő, író.

Verfertigung, die, készítés, szerzés.

Verfinstern, meghomályosítni, elsetétítni.

Verfinsterung, die, elsetétedés.

Verflechten, egymásba fonni, összefonni; verwickeln, belékeverni.

Verfliegen, elrepülni, elfutni; kigőzölögni, miat valaminek a' szaga, nedvessége; elmúlni, elrepülni, mint az idő.

Verfließen, elfolyni, mint a' víz; eltelni, elmúlni, mint az idő.

Verflossen, adj., elfolyt, elmúlt.

Verfluchen, megátkozni.

Verflucht, adj., átkozott.

Verfluchung, die, das Verfluchen, megátkozás.

Verfluß, der, elfolyás.

Verfolg, der, folyamat, következés.

Verfolgen, jemanden, üldözni valakit p. o. ellenségesképpen; ein Wild, üzni, kergetni p. o. a' vadat; sein Recht, jussaiból nem engedni, jussainak utánna járni; fortsetzen, valamit tovább folytatni, tovább is utánna látni v. járni valaminek.

Verfolger, der, üldöző, üző, kergető.

Verfolgung, die, üldözés, üzés, kergetés, folytatás.

Verfressen, elemészteni t. i. evés által, megenni.

Verfrieren, megfagyni.

Verfügen, rendelni, rendelést tenni valami eránt; sich wohin, valahová menni.

Verfügung, die, rendelés; eine treffen, rendelést tenni.

Verführen, z. B. Waaren, máshová szállítni, vinni p. o. portékát; trop. st. verleiten, z. B. zum Bösen, elcsábítni, p. o. valakit rosszra, elhódítni.

Verführer, der. z. B. der Jugend, csábító, elcsábító, rontó, ifjúság. rongáló, erkölcsvesztegető.

Verführerisch, adj, csábító, elcsábító, megvesztegető; adv. csábítólag, p. o. beszélni, írni.

Verführung, die, csábítás; Verderbung, erkölcsvesztegetés; der Waaren, a' portékák elszállítása.

Verfüttern, z. B. Hafer, zabbal tartani, zabot etetni; durchs Füttern verbrauchen, feletetni, felabrakolni, mind megetetni.

Verfüttern, das, felabrakolás.

Vergaffen, sich, elbámulni valamire, rábámulni.

Vergällen, megepésítni; megingerleni, megharagítni.
Vergangen, partic. von vergehen, adj., elmúlt, eltelt.
Vergangenheit, die, az elmúlt idő.
Vergänglich, adj., múlandó, elmúló.
Vergänglichkeit, die, múlandóság.
Vergatterung, die, z. B. schlagen, (bei Soldaten), öszvedobolás, dobolás által öszvegyüjtés.
Vergeben, z. B. ein Amt ꝛc., kiosztani, másnak adni p. o. a' hivatalt; seine Tochter jemanden, valakinek adni a' leányát t. i. házastársúl; verzeihen, megengedni, megbocsátni, p. o valakinek a' hibát; vergeben Sie, daß —, megengedjen az Úr, v. engedelmet kérek, hogy —; in der gem. Rede, st. vergiften, s. vergiften.
Vergebens, adv. hijában.
Vergeblich, adj., hijábanvaló, haszontalan, p. o. fáradtság; adv. hijában.
Vergeblichkeit, die, hijábanvalóság, haszontalanság.
Vergebung, die, oda adás, valakinek adás, osztása, p. o. a' hivatalnak; Vergeihung, engedelem, megengedés, bocsánat.
Vergegenwärtigen, jelenvalóvá tenni, az elmultat képzelni.
Vergehen, wie die Zeit, elmúlni, eltelni, mint az idő; untergehen, elveszni; alles Irdische vergeht, minden földi dolog veszendő; sich, vétkezni, bünhödni; verfehlen, z. B. den Weg, eltéveszteni az útat.
Vergehen, das, hiba, hibázás, vétek, bün; elmúlás, eltelés.
Vergelten, z. B. eine Gefälligkeit, viszszonozni a' szivességét; Gutes mit Bösen, a' jóért roszszal fizetni; auch visszafizetni v. adni, megjutalmaztatni; vergelte es Gott! fizesse meg az Isten.
Vergelter, der, visszonozó, megköszönő, megfizető, t. i. a'jótétért, megjutalmaztató.
Vergeltung, die, visszonnozás visszafizetés, megjutalmaztatás.
Vergeltungsrecht, das, z. B. ausüben gegen jemanden, jussa szerént visszonozni vagy visszaadni a' kölcsönt.
Vergessen, elfelejteni valamit, elfelejtkezni valamiről, nem emlékezni reá; sich, d. i. etwas unwürdiges thun, valami illetlent v. helytelent tenni, hibázni.
Vergessen, das, elfelejtés.
Vergessenheit, die, feledékenység.
Vergeßlich, adj., feledékeny.
Vergeßlichkeit, die, feledékenység.
Vergießen, z. B. Blut, ontani p. o. vért; Thränen, sírni sokat sirni, könnyeket hullatni; verbleien, mit Blei befestigen, verlöthen, ónazni, ónnal forrasztani.
Vergießen, das, die Vergießung, ontás, vérkiontás; ónazás, ónnal forrasztás.
Vergiften, jemanden, méreggel megétetni valakit; Speisen, mérget keverni közé; sich, mérget venni be.
Vergiftet, adj., méreggel kevert v. megkent, mérges.
Vergiftung, die, méreggel keverés, megmérgelés, méreggel megétetés.
Vergißmeinnicht, das, nefelejts, (virág).
Verglasen, üveggé változni.
Vergleich, der, öszvehasonlítás; Uebereinkunft, egyezés, egyesség, megegyezés, öszvebeszéllés valamiben; machen, megegyezni valamiben, egyességre lépni.
Vergleichbar, adj., öszvehasonlítható.
Vergleichen, hasonlítni valamit valamihez, v. valamivel; st. vereinigen, öszvebékéltetni, v. egyességre lépni valakivel, megegyezni, megbékélni.
Vergleichung, die, hasonlítás, öszvehasonlítás; machen, hasonlitást tenni, öszvehasonlítni; Vereinigung, öszveegyezés, öszvebékélés.
Vergleichungsgrad, der, Vergleichungsstufe, die, der Comparativ, öszvehasonlítás lépcsője.
Vergleichungsweise, adj., hasonlítva, egybevetve, hasonlításképpen.
Verglichen, adj, öszvehasonlított.
Verglimmen, elaludni, elpislogni.
Verglühen, megszűnni tüzes lenni.
Vergnügen, st. befriedigen, megelégíteni; ergötzen, gyönyörködtetni; sich, gyönyörködni p. o. valamiben.
Vergnügen, das, gyönyörködés, gyönyörüség; mit Vergnügen, gyonyörüségge., szivesen.
Vergnügt, adj., vig, jókedvű, vidám, v. örvendetes p. o. nap; megelégedő; adv. z. B. leben, vigan élni, megelégedve.
Vergnügung, die, gyönyörködtetés.
Vergolden, megaranyozni.

Vergoldung, die, megaranyozás.
Vergönnen, megengedni, hagyni valakinek valamit, nem irigyleni, nem bánni, hogy v. ha; es iſt vergönnt, lehet, szabad, nem bánom.
Vergönnung, die, megengedés, nem irigylés.
Vergöttern, istenek közzé számlálni, istenitni; trop. zu ſehr bewundern, igen csudálni.
Vergöttert, adj., istenné tett.
Vergötterung, die, istenítés.
Vergraben, elásni, beásni a' földbe; ſich in die Bücher, a' könyvei között lenni, mindég olvasni.
Vergrabung, die, elásás.
Vergreifen, ſich, d. i. falſch greifen, elteveszteni a' fogást, kapást, mást venni, kapni, tévedésből; ſich an jemanden, valakit erőszakosan megsérteni, p. o. megütni, megverni; von Büchern, z. B. es hat ſich vergriffen, ennek a' könyvnek minden nyomtatványjai elkeltek; von Waaren, z. B. eine gute Waare vergreift ſich bald, a' jó portéka hamar elfogy; ſt. verrenken, kificzamitni; oder verletzen, megsérteni.
Vergreifen, das, die Vergreifung, elkapkodás; kificzamitás; megsértés.
Vergrößern, nagyobbitni, nagyitni, öregbitni.
Vergrößerer, der, nagyobbító, öregbitő.
Vergrößerung, die, nagyobbítás, öregbítés.
Vergrößerungsglas das, nagyitóüveg.
Vergrößerungsſpiegel, der, nagyitótükör.
Vergüten, z. B. den Schaden, kipótolni, helyrehozni p. o. a' kárt.
Vergütung, die, pótlas, helyrehozás.
Verhack, Verhau, der, útnak fákkalvaló bévágása vagy elrekesztése.
Verhauen, bévágni az útat fákkal.
Verhaft, der, fogsá, őrizet, árestom; in Verhaft nehmen, fogságba tenni vagy vinni, megfogni.
Verhaften, megfogni, t. i. mint rabot, fogságba tenni.
Verhaftet, adj., megfogatott.
Verhaftung, die, megfogás, fogságba vivés.
Verhallen, elenyészni.
Verhalten, ſt. zurückhalten, visszatartóztatni, megtartatni magánál; verhehlen, eltitkolni; verhindern, akadályoztatni; behandeln, bánni vele; ſich, d. i. ſich betragen, von Menſchen, magát viselni; oder von andern Dingen, das heißt: beſchaffen ſeyn, z. B. wie verhält ſich die Sache? miben van a' dolog? ſie verhält ſich ſo ꝛc. a' dolog ebben van; oder das verhält ſich ganz anders, egészen másként van a' dolog.
Verhalten, das, (von Menſchen), viselet, magaviselet, maga megtartóztatás.
Verhältniß, das, erány, arányosság, ravitel; einerlei Verhältniß haben, egy arányban lenni egymáshoz; iſts Verbindung, összeköttetés, egyesség; in einem genauen Verhältniße ſtehen mit jemanden, szoros összeköttetésben lenni valakivel; nach Verhältniß, a' szerént, a' mint.
Verhältnißmäßig, adj., hozzáképestvaló, arányos; adv. ahozképest.
Verhaltungsbefehl, der, parancsolat, rendelés, mellyhez tartsa magát valaki, kiszabott parancsolat.
Verhandeln, d. i. verkaufen, eladni; etwas durch Verhandlungen zu Stande bringen, végezni valami felől vagy eránt, végre hajtani, p. o. békesség kötést.
Verhandlung, die, végzés, tanácskozás; gerichtliche, törvényes tanácskozás, végzés.
Verhängen, etwas, womit, bévakasztani valamit p. o. előzővel, bévonni, p. o. az ablakot; den Zügel, a' gyeplőt megereszteni; ſt. erlauben' megengedni; Strafe über jemanden verhängen, büntetést csapni valaki fejéhez, vagy szabni valaki fejére.
Verhängniß, das, sors, balsors, Isteni végzés vagy látogatás.
Verhängnißvoll, adj., viszontagságokkal teljes.
Verhängt, z. B. mit verhängten Zügel, megeresztett kantárral v. gyeplővel.
Verhängung, die, bévonás; megeresztés; rendelés.
Verharren, megmaradni valami mellett.
Verharren, das, megmaradás.
Verharrlich, adj., állhatatos.
Verharſchen, von Wunden, behegedni, beforradni.
Verhärten, megkeményitni, megedzeni, p. o. a' vasat; hart werden, megkeményedni.
Verhärtung, die, keménység, megkeményités; hasszorúlás.

Vergällen, megepésitni; megingerleni, megharagítni.
Vergangen, partic. von vergehen, adj., elmúlt, eltelt.
Vergangenheit, die, az elmúlt idő.
Vergänglich, adj., múlandó, elmúló.
Vergänglichkeit, die, múlandóság.
Vergatterung, die, z. B. schlagen, (bei Soldaten), öszvedobolás, dobolás által öszvegyüjtés.
Vergeben, z. B. ein Amt ꝛc., kiosztani, másnak adni p. o. a' hivatalt; seine Tochter jemanden, valakinek adni a' leányát t. i. házastársúl; verzeihen, megengedni, megbocsátni, p. o valakinek a' hibát; vergeben Sie, daß —, megengedjen az Ur, v. engedelmet kérek, hogy —; in der gem. Rede, st. vergiften, s. vergiften.
Vergebens, adv. hijában.
Vergeblich, adj., hijábanvaló, haszontalan, p. o. fáradtság; adv. hijában.
Vergeblichkeit, die, hijábanvalóság, haszontalanság.
Vergebung, die, oda adás, valakinek adás, osztása, p. o. a' hivatalnak; Verzeihung, engedelem, megengedés, bocsánat.
Vergegenwärtigen, jelenvalóvá tenni, az elmultat képzelni.
Vergehen, wie die Zeit, elmúlni, eltelni, mint az idő; untergehen, elveszni; alles Irdische vergeht, minden földi dolog veszendő; sich, vétkezni, bünhödni; verfehlen, z. B. den Weg, eltéveszteni az útat.
Vergehen, das, hiba, hibázás, vétek, bün; elmúlás, eltelés.
Vergelten, z. B. eine Gefälligkeit, visszonozni a' szivességét; Gutes mit Bösen, a' jóért roszszal fizetni; auch visszafizetni v. adni, megjutalmaztatni; vergelte es Gott! fizesse meg az Isten.
Vergelter, der, visszonozó, megköszönő, megfizető, t. i. a' jótétért, megjutalmaztató.
Vergeltung, die, visszonnozás visszafizetés, megjutalmaztatás.
Vergeltungsrecht, das, z. B. ausüben gegen jemanden, jussa szerént visszonozni vagy visszaadni a' kölcsönt.
Vergessen, elfelejteni valamit, elfelejtkezni valamiről, nem emlékezni reá; sich, d. i. etwas unwürdiges thun, valami illetlent v. helytelent tenni, hibázni.
Vergessen, das, elfelejtés.
Vergessenheit, die, feledékenység.
Vergeßlich, adj., feledékeny.
Vergeßlichkeit, die, feledékenység.
Vergießen, z. B. Blut, ontani p. o. vért; Thränen, sírni sokat sírni, könnyeket hullatni; verbleien, mit Blei befestigen, verlöthen, ónazni, ónnal forrasztani.
Vergießen, das, die Vergießung, ontás, vérkiontás; ónazás, ónnal forrasztás.
Vergiften, jemanden, méreggel megétetni valakit; Speisen, mérget keverni közé; sich, mérget venni be.
Vergiftet, adj., méreggel kevert v. megkent, mérges.
Vergiftung, die, méreggel keverés, megmérgelés, méreggel megétetés.
Vergißmeinnicht, das, nefelejts, (virág).
Verglasen, üveggé változni.
Vergleich, der, öszvehasonlítás; Uebereinkunft, egyezés, egyesség, megegyezés, öszvebeszéllés valamiben; machen, megegyezni valamiben, egyességre lépni.
Vergleichbar, adj., öszvehasonlíthatni.
Vergleichen, hasonlítni valamit valamihez, v. valamivel; st. vereinigen, öszvebékéltetni, v. egyességre lépni valakivel, megegyezni, megbékélni.
Vergleichung, die, hasonlítás, öszvehasonlítás; machen, hasonlitást tenni, öszvehasonlítni; Vereinigung, öszveegyezés, öszvebékélés.
Vergleichungsgrad, der, Vergleichungsstufe, die, der Comparativ, öszvehasonlítás lépcsője.
Vergleichungsweise, adj., hasonlítva, egybevetve, hasonlításképpen.
Verglichen, adj, öszvehasonlított.
Verglimmen, elaludni, elpislogni.
Verglühen, megszünni tüzes lenni.
Vergnügen, st. befriedigen, megelégíteni; ergötzen, gyönyörködtetni; sich, gyönyörködni p. o. valamiben.
Vergnügen, das, gyönyörködés, gyönyörüség; mit Vergnügen, gyonyörüséggel, szivesen.
Vergnügt, adj., vig, jókedvü, vidám, v. örvendetes p. o. nap; megelégedő; adv. z. B. leben, vigan élni, megelégedve.
Vergnügung, die, gyönyörködtetés.
Vergolden, megaranyozni.

Vergoldung, die, megaranyozás.
Vergönnen, megengedni, hagyni valakinek valamit, nem irígyleni, nem bánni, hogy v. ha; es ist vergönnt, lehet, szabad, nem bánom.
Vergönnung, die, megengedés, nem irígylés.
Vergöttern, istenek közzé számlálni, istenitni; trop. zu sehr bewundern, igen csudálni.
Vergöttert, adj., istenné tett.
Vergötterung, die, istenítés.
Vergraben, elásni, beásni a' földbe; sich in die Bücher, a' könyvei között lenni, mindég olvasni.
Vergrabung, die, elásás.
Vergreifen, sich, d. i. falsch greifen, eltéveszteni a' fogást, kapást, mást venni, kapni, tévedésből; sich an jemannden, valakit erőszakosan megsérteni, p. o. megütni, megverni; von Büchern, z. B. es hat sich vergriffen, ennek a' könyvnek minden nyomtatványjai elkeltek; von Waaren, z. B. eine gute Waare vergreift sich bald, a' jó portéka hamar elfogy; st. verrenken, kificzamítni; oder verletzen, megsérteni.
Vergreifen, das, die Vergreifung, elkapkodás; kificzamítás; megsértés.
Vergrößern, nagyobbítni, nagyítni, öregbítni.
Vergrößerer, der, nagyobbító, öregbítő.
Vergrößerung, die, nagyobbítás, öregbítés.
Vergrößerungsglas das, nagyítóüveg.
Vergrößerungsspieg l, der, nagyítótükör.
Vergüten, z. B. d Schaden, kipótolni, helyrehozni p. o, a' kárt.
Vergütung, die, pótlas, helyrehozás.
Verhack, Verhau, er, útnak fákkalvaló bévágása va y elrekesztése.
Verhauen, bévágni z útat fákkal.
Verhaft, der, fogsá , őrizet, árestom; in Verhaft nehmen, fogságba tenni vagy vinni, megfogni.
Verhaften, megfogni, t. i. mint rabot, fogságba tenni.
Verhaftet, adj., megfogatott.
Verhaftung, die, megfogás, fogságba vivés.
Verhallen, elenyészni.
Verhalten, st. zurückhalten, visszatartóztatni, megtartatni magánál; verhehlen, eltitkolni; verhindern, akadályoztatni; behandeln, bánni vele; sich, d. i. sich betragen, von Menschen, magát viselni; oder von andern Dingen, das heißt: beschaffen seyn, z. B. wie verhält sich die Sache? miben van a' dolog? sie verhält sich so ꝛc. a' dolog ebben van; oder das verhält sich ganz anders, egészen másként van a' dolog.
Verhalten, das, (von Menschen), viselet, magaviselet, maga megtartóztatás.
Verhältniß, das, erány, erányosság, ravitel; einerlei Verhältniß haben, egy erányban lenni egymáshoz; ists Verbindung, öszveköttetés, egyesség; in einem genauen Verhältniße stehen mit jemanden, szoros öszveköttetésben lenni valakivel; nach Verhältniß, a' szerént, a' mint.
Verhältnißmäßig, adj., hozzáképestvaló, erányos; adv. ahozképest.
Verhaltungsbefehl, der, parancsolat, rendelés, mellyhez tartsa magát valaki, kiszabott parancsolat.
Verhandeln, d. i. verkaufen, eladni; etwas durch Verhandlungen zu Stande bringen, végezni valami felől vagy eránt, végre hajtani, p. o. békesség kötést.
Verhandlung, die, végzés, tanácskozás; gerichtliche, törvényes tanácskozás, végzés.
Verhängen, etwas, womit, bévakasztani valamit p. o. előzővel, bévonni, p. o. az ablakot; den Zügel, a' gyeplöt megereszteni; st. erlauben' megengedni; Strafe über jemanden verhängen, büntetést csapni valaki fejéhez, vagy szabni valaki fejére.
Verhängniß, das, sors, balsors, Isteni végzés vagy látogatás.
Verhängnißvoll, adj., viszontagságokkal teljes.
Verhängt, z. B. mit verhängten Zügel, megeresztett kantárral v. gyeplővel.
Verhängung, die, bévonás; megeresztés; rendelés.
Verharren, megmaradni valami mellett.
Verharren, das, megmaradás.
Verharrlich, adj., állhatatos.
Verharschen, von Wunden, behegedni, beforradni.
Verhärten, megkeményítni, megedzeni, p. o. a' vasat; hart werden, megkeményedni.
Verhärtung, die, keménység, megkeményítés; hasszorúlás.

Vergällen, megepésitni; megingerleni, megharagitni.
Vergangen, partic. von vergehen, adj., elmúlt, eltelt.
Vergangenheit, die, az elmúlt idő.
Vergänglich, adj., múlandó, elmúló.
Vergänglichkeit, die, múlandóság.
Vergatterung, die, z. B. schlagen, (bei Soldaten), öszvedobolás, dobolás által öszvegyüjtés.
Vergeben, z. B. ein Amt ꝛc., kiosztani, másnak adni p. o. a' hivatalt; seine Tochter jemanden, valakinek adni a' leányát t. i. házastársúl; verzeihen, megengedni, megbocsátni, p. o valakinek a' hibát; vergeben Sie, daß —, megengedjen az Úr, v. engedelmet kérek, hogy —; in der gem. Rede, st. vergiften, s. vergiften.
Vergebens, adv. híjában.
Vergeblich, adj., híjábanvaló, haszontalan, p. o. fáradtság; adv. híjában.
Vergeblichkeit, die, híjábanvalóság, haszontalanság.
Vergebung, die, oda adás, valakinek adás, osztása, p. o. a' hivatalnak; Verzeihung, engedelem, megengedés, bocsánat.
Vergegenwärtigen, jelenvalóvá tenni, az elmultat képzelni.
Vergehen, wie die Zeit, elmúlni, eltelni, mint az idő; untergehen, elveszni; alles Irdische vergeht, minden földi dolog veszendő; sich, vétkezni, bünhödni; verfehlen, z. B. den Weg, eltéveszteni az útat.
Vergehen, das, hiba, hibázás, vétek, bün; elmúlás, eltelés.
Vergelten, z. B. eine Gefälligkeit, viszszonozni a' szivességét; Gutes mit Bösen, a' jóért roszszal fizetni; auch visszafizetni v. adni, megjutalmaztatni; vergelte es Gott! fizesse meg az Isten.
Vergelter, der, visszonozó, megköszönő, megfizető, t. i. a' jótétért, megjutalmaztató.
Vergeltung, die, visszonnozás visszafizetés, megjutalmaztatás.
Vergeltungsrecht, das, z. B. ausüben ge[illegible] jemanden, jussa szerént visz[illegible] vagy visszaadni a' köl[illegible]
[illegible] feleiteni valamit, elfelejt[illegible] nem emlékezni [illegible] unwürdiges thun, valami illetlent v. helytelent tenni, hibázni.
Vergessen, das, elfelejtés.
Vergessenheit, die, feledékenység.
Vergeßlich, adj., feledékeny.
Vergeßlichkeit, die, feledékenység.
Vergießen, z. B. Blut, ontani p. o. vért; Thränen, sírni sokat sírni, könnyeket hullatni; verbleien, mit Blei befestigen, verlöthen, ónazni, ónnal forrasztani.
Vergießen, das, die Vergießung, ontás, vérkiontás; ónazás, ónnal forrasztás.
Vergiften, jemanden, méreggel megétetni valakit; Speisen, mérget keverni közzé; sich, mérget venni bé.
Vergiftet, adj., méreggel kevert v. megkent, mérges.
Vergiftung, die, méreggel keverés, megmérgelés, méreggel megétetés.
Vergißmeinnicht, das, nefelejts, (virág).
Verglasen, üveggé változni.
Vergleich, der, öszvehasonlítás; Uebereinkunft, egyezés, egyesség, megegyezés, öszvebeszéllés valamiben; machen, megegyezni valamiben, egyességre lépni.
Vergleichbar, adj., öszvehasonlítható.
Vergleichen, hasonlítni valamit valamihez, v. valamivel; st. vereinigen, öszvebékéltetni, v. egyességre lépni valakivel, megegyezni, megbékélni.
Vergleichung, die, hasonlítás, öszvehasonlítás; machen, hasonlitást tenni, öszvehasonlítni; Vereinigung, öszveegyezés, öszvebékélés.
Vergleichungsgrad, der, Vergleichungsstufe, die, der Comparativ, öszvehasonlítás lépcsöje.
Vergleichungsweise, adj., hasonlítva, egybevetve, hasonlításképpen.
Verglichen, adj, öszvehasonlított.
Verglimmen, elaludni, elpislogni.
Verglühen, megszünni tüzes lenni.
Vergnügen, st. befriedigen, megelégitni; ergötzen, gyönyörködtetni; sich, gyönyörködni p. o. valamiben.
Vergnügen, das, gyönyörködés, gyönyörüség; mit Vergnügen, gyonyörüséggel, szivesen.
Vergnügt, adj., víg, jókedvű, vidám, v. örvendetes p. o. nap; megelégedő; adv. z. B. leben, vigan élni, megelégedve.
Vergnügung, die, gyönyörködtetés.
Vergolden, megaranyozni.

Vergoldung, die, megaranyozás.
Vergönnen, megengedni, hagyni valakinek valamit, nem irígyleni, nem bánni, hogy v. ha; es iſt vergönnt, lehet, szabad, nem bánom.
Vergönnung, die, megengedés, nem irígylés.
Vergöttern, istenek közzé számlálni, istenitni; trop. zu ſehr bewundern, igen csudálni.
Vergöttert, adj., istenné tett.
Vergötterung, die, istenítés.
Vergraben, elásni, beásni a' földbe; ſich in die Bücher, a' könyvei között lenni, mindég olvasni.
Vergrabung, die, elásás.
Vergreifen, ſich, d. i. falſch greifen, elteveszteni a' fogást, kapást, mást venni, kapni, tévedésből; ſich an jemanden, valakit erőszakosan megsérteni, p. o. megütni, megverni; von Büchern, z. B. es hat ſich vergriffen, ennek a' könyvnek minden nyomtatványai elkeltek; von Waaren, z. B. eine gute Waare vergreift ſich bald, a' jó portéka hamar elfogy; ſt. verrenken, kificzamítni; oder verletzen, megsérteni.
Vergreifen, das, die Vergreifung, elkapkodás; kificzamítás; megsértés.
Vergrößern, nagyobbítni, nagyítni, öregbítni.
Vergrößerer, der, nagyobbító, öregbítő.
Vergrößerung, die, nagyobbítás, öregbítés.
Vergrößerungsglas das, nagyítóüveg.
Vergrößerungsſpieg [, der, eagyitótükör.
Vergüten, z. B. d Schaden, kipótolni, helyrehozni p. o, a' kárt.
Vergütung, die, pótlas, helyrehozás.
Verhack, Verhau, er, útnak fákkalvaló bévágása va y elrekesztése.
Verhauen, bévágni iz útat fákkal.
Verhaft, der, fogsá, őrizet, árestom; in Verhaft nehmen, fogságba tenni vagy vinni, megfogni.
Verhaften, megfogni, t. i. mint rabot, fogságba tenni.
Verhaftet, adj., megfogatott.
Verhaftung, die, megfogás, fogságba vivés.
Verhallen, elenyészni.
Verhalten, ſt. zurückhalten, visszatartóztatni, megtartatni magánál; verbehlen, eltitkolni; verhindern, akadályoztatni; behandeln, bánni vele; ſich, d. i. ſich betragen, von Menſchen, magát viselni; oder von andern Dingen, das heißt: beſchaffen ſeyn, z. B. wie verhält ſich die Sache? miben van a' dolog? ſie verhält ſich ſo ꝛc. a' dolog ebben van; oder das verhält ſich ganz anders, egészen másként van a' dolog.
Verhalten, das, (von Menſchen), viselet, magaviselet, maga megtartóztatás.
Verhältniß, das, erány, erányosság, ravitel; einerlei Verhältniß haben, egy erányban lenni egymáshoz; iſts Verbindung, öszveköttetés, egyesség; in einem genauen Verhältniße ſtehen mit jemanden, -szoros öszveköttetésben lenni valakivel; nach Verhältniß, a' szerént, a' mint.
Verhältnißmäßig, adj., hozzáképestvaló, erányos; adv. ahozképest.
Verhaltungsbefehl, der, parancsolat, rendelés, mellyhez tartsa magát valaki, kiszabott parancsolat.
Verhandeln, d. i. verkaufen, eladni; etwas durch Verhandlungen zu Stande bringen, végezni valami felől vagy eránt, végre hajtani, p. o. békesség kötést.
Verhandlung, die, végzés, tanácskozás; gerichtliche, törvényes tanácskozás, végzés.
Verhängen, etwas, womit, béakasztani valamit p. o. előszövel, bévonni, p. o. az ablakot; den Zügel, a' gyeplöt megereszteni; ſt. erlauben' megengedni; Strafe über jemanden verhängen, büntetést csapni valaki fejéhez, vagy szabni valaki fejére.
Verhängniß, das, sors, balsors, Isteni végzés vagy látogatás.
Verhängnißvoll, adj., viszontagságokkal teljes.
Verhängt, z. B. mit verhängten Zügel, megeresztett kantárral v. gyeplővel.
Verhängung, die, bévonás; megeresztés; rendelés.
Verharren, megmaradni valami mellett.
Verharren, das, megmaradás.
Verharrlich, adj., állhatatos.
Verharſchen, von Wunden, behegedni, beforradni.
Verhärten, megkeményítni, megedzeni, p. o. a' vasat; hart werden, megkeményedni.
Verhärtung, die, keménység, megkeményítés; hasszorúlás.

Verhaßt, adj., gyülölséges, gyülöletes, útálatos; machen, gyülölségessé tenni.
Verhätſcheln, elkényeztetni.
Verhätſchelung, die, elkényeztetés.
Verhau, der, fákkal bévágott hely.
Verhauen, levágni, elrontani a' vágás által, rosszúl vágni; im Kriege, den Weg verhauen, az útat fákkal bévágni vagy levágott fákkal béteritni.
Verhauung, die, levágás; az útnak elzárása, t. i. levágott fákkal.
Verhauchen, kifujni, kilehelleni.
Verhauſen, eltékozlani.
Verheben, rosszúl emelni; ſich, az emeléaben megsérülni.
Verheeren, pusztítni, elpusztítni.
Verheerer, der, elpusztító.
Verheerung, die, pusztítás.
Verhehlen, titkolni, eltitkolni; den Zorn, a' haragját nem mutatni.
Verhehler, der, eltitkoló.
Verhehlung, die, eltitkolás.
Verheimlichen, eltitkolni.
Verheimlichung, die, eltitkolás, elrejtés.
Verheirathen, z. B. eine Tochter, férjhez adni, kiházasítni a' leányát; den Sohn, megházasítni a' fiát; ſich, megházasodni; von Mädchen, férjhezmenni.
Verheirathet, adj., von Männern, feleséges vagy házas lenni; von Frauenzimmern, férjnél lenni.
Verheirathung, die, házasság, házasodás; férjhezmenés.
Verheißen, ígérni, megígérni.
Verheißung, die, ígérés, ígéret.
Verhelfen, jemanden zu etwas, rásegitni valakit valamire.
Verhenkert, adj., gonosz, tüzes, heves; adv. gonoszúl, tüzesen.
Verherrlichen, dicsőitni, magasztalni.
Verherrlichung, die, magasztalás, dicsőités.
Verhetzen, öszveveszteni, egymás ellen felingerleni, fellovalni.
Verhetzer, der, fellovaló, felingerlő.
Verhetzung, die, felingerlés.
Verhinderer, der, akadályoztató.
Verhindern, akadályoztatni, megakadályoztatni; verhindert werden, valamiben megakadályoztatódni.
Verhinderung, die, akadályoztatás, megakadályoztatás.
Verhohlen, adj., eltitkólt, titkos; adv. titkosan.
Verhöhnen, nevetve kigúnyolni, kikaczagni, kinevetni.
Verhöhnen, das, die Verhöhnung, kigúnyolás, kinevetés, kikaczagás.
Verhör, das, z. B. der Zeugen, meghallgatás, vallatás, p. o. a' tanúknak, raboknak meghallgatása.
Verhören, kihallgatni a' tanúkat, kikérdezni, vallatni; nem jól, vagy rosszúl hallani valamit.
Verhudeln, elcsúfitni, elrontani.
Verhüllen, befedezni, bétakarni.
Verhüllen, das, befedezés, bétakarás.
Verhungern, éhel meghalni vagy elveszni.
Verhungert, adj., éhel elvesztett; éhelholt.
Verhunzen, elcsúfitni.
Verhüthen, etwas, megójni, megóvni, megőrizni.
Verhüthung, die, megóvás, megőrzés.
Verintereſſiren, interest vagy kamatot fizetni; ſich verintereſſiren, d. i. czéltalich lenni, hasznos lenni jó hasznot hajtani.
Verirren, ſich, eltevedni.
Verirrt, adj., eltévedt.
Verirrung, die, eltévedés, eltévelyedés.
Verjähren, ſt. veralten, megavúlni, idő jártával erejét elveszteni; megörökösödni, megkorosodni, p. o. birtokában.
Verjährt, adj., megörökösödött; megavúlt; korossága miattereje veszett.
Verjährung, die, megavúltság, megörökösödöttség.
Verjagen, elkergetni, elűzni, elhajtani.
Verjagen, das, die Verjagung, elkergetés, elűzés.
Verjager, der, elkergető.
Verjüngen, megfiatalitni; ſich, megfiatalodni; von leblosen Dingen, megújulni; kleiner machen, kissebbé venni; ein verjüngter Maaßſtab, kissebbre vett mérték.
Verjüngerung, die, megfiatalitás; kissebbre vevés.
Verkalben, elvetni a' borját.
Verkalken, mészszé változtatni, mészszé válni.
Verkälten, meghütni; ſich, meghülni, megfázni.
Verkältung, die, meghülés, megfázás.
Verkauf, der, eladás; zum Verkauf bringen, valamit eladás végett kitenni, kirakni.
Verkaufen, árúlni, eladni; verkauft werden, eladatni, eladódni; das iſt zu verkaufen, ez eladó.

Verkaufen, das, eladás
Verkäufer, der, adó, eladó, árúló.
Verkäuferinn, die, eladó asszony.
Verkäuflich, adj., eladó, eladnivaló; könnyen eladható.
Verkehr, der, das ist Handel und Wandel, adásvevés, kereskedés; ſtarker, lebhafter, adásnak vevésnek nagy divatja, nagy kereskedés; ſt. Umgang, közügy, közösülés.
Verkehren, kereskedni, kereskedést üzni; umgehen, társalkodni valakivel; umdrehen, megfordítni, kifordítni valamit; Augen verdrehen, a' szemeit felforgatni.
Verkehrt, adj., meg — vissza — kifordított; verdreht, elforgatott; trop. elcsavart; ein verkehrter Menſch, álnok ember; eine verkehrte Sitte, felfordúlt szokás; adv. z. B. etwas verkehrt nehmen, vissza fordítva, visszajára venni valamit; leſen, visszafelé olvasni; trop. hamisan, rosszúl, gonoszúl.
Verkehrtheit, die, álnokság, elfordúltság.
Verkehrung, die, el- v. megforditás; elcsavarás, eltekerés.
Verkeilen, megékelni vagy ékezni.
Verkennen, meg nem esmerni, elesmerni, hibából másnak tartani; ich habe ihn verkannt, másnak néztem; jemandes guten Willen verkennen, valakinek jóra czélzó akaratját, jó czélját rosszra magyarázni, elesmerni.
Verkennung, die, meg nem esmerés, elesmerés.
Verketten, meg- vagy öszvelánczolni, trop. öszvefúzni vagy csatolni.
Verkettung, die, öszvelánczolás, lánczalvaló öszvefoglalás.
Verketzern, eretneknek tartani, v. állítni, eretnekíteni.
Verketzerung, die, eretnekítés.
Verkitten, öszvefoglalni, öszveforrasztani.
Verklagen, bé- vagy elvádolni valakit.
Verkläger, der, vádló, bévádló, vádoló; kereső.
Verklagte, der, bévádolt, bévádoltatott.
Verklagung, die, bévádolás.
Verklammern, vaskapcsokkal öszvefoglalni, öszveszorítni.
Verklammerung, die, öszvefoglalás.
Verklären, megdicsőítni.
Verklärung, die, megdicsőítés.
Verklatſchen, jemanden, megszúlani, kissebbíteni, szóba keverni valakit.
Verkloben, verkleiben, bémázolni, békenni, becsirízelni.
Verkleiden, fekruházni; ſich, idegen ruhába öltözni vagy lappangani; Wände, megbéllelni, p. o. a' falakat valamivel.
Verkleidung, die, öltözet felváltoztatás, színlő öltözet.
Verkleinern, kicsinyítni, kissebbítni; trop. gyalázni, becsmelni valakit.
Verkleinerung, die, kissebbítés; ócsárlás.
Verkleiſtern, becsirízelni, bémázolni; trop. z. B. Augen, megvakítni.
Verkleiſterung, die, bémázolás; megvakítás.
Verklingen, elcsendesedni, elenyészni, mint a' hang.
Verknorpeln, megporczogósodni.
Verknüpfen, öszekötni, egyesíteni kötés által, egybe kötni.
Verknüpfung, die, egybekötés, megkötés.
Verkochen, elfözni.
Verkohlen, szénné elváltoztatni; szénné lenni.
Verkriechen, ſich, elbújni, elmászni; trop. ſich vor jemanden verkriechen müſſen, d. i. weit unter ihm ſtehen, elbújhatni valaki előtt, sokkal utánna lenni valakinek a' jelességben.
Verkrümmen, meggörbűlni.
Verkrümmt, adj., meggörbült.
Verkrüppeln, elcsonkúlni, elnyomorodni.
Verkühlen, meghűlni.
Verkündigen, hirdetni, jelenteni.
Verkündiger, der, hirdető.
Verkündigung, die, hirdetés, jelentés.
Verkünſteln, elrontani sok mesterkélés által.
Verkuppeln, öszvekerítni a' szerelmeseket.
Verkürzen, megrövidítni, megkurtítni, rövidebbé tenni; ſich die Zeit, eltölteni az idejét valamivel; eine Erzählung, a' beszéllést röviden béfoglalni; eine Sylbe, a' szótagot megrövidítni.
Verkürzung, die, megrövidítés, kurtítás.
Verlachen, megnevetni, kinevetni.
Verlag, der, maga költségén való nyomtatás; nyomtatásbeli költség; a' kinyomtatott könyv.
Verlagsbuch, das, könyváros költségén nyomtattatott könyv; magához váltott könyv.

Verhaßt, adj., gyülölséges, gyülöletes, útálatos; machen, gyülölségessé tenni.

Verhätſcheln, elkényeztetni.

Verhätſchelung, die, elkényeztetés.

Verhau, der, fákkal bévágott hely.

Verhauen, levágni, elrontani a' vágás által, rosszúl vágni; im Kriege, den Weg verhauen, az útat fákkal bévágni vagy levágott fákkal béteritni.

Verhauung, die, levágás; az útnak elzárása, t. i. levágott fákkal.

Verhauchen, kifujni, kilehelleni.

Verhauſen, eltékozlani.

Verheben, rosszúl emelni; ſich, az emeléaben megsérülni.

Verheeren, pusztítni, elpusztítni.

Verheerer, der, elpusztító.

Verheerung, die, pusztítás.

Verhehlen, titkolni, eltitkolni; den Zorn, a' haragját nem mutatni.

Verhehler, der, eltitkoló.

Verhehlung, die, eltitkolás.

Verheimlichen, eltitkolni.

Verheimlichung, die, eltitkolás, elrejtés.

Verheirathen, z. B. eine Tochter, férjhez adni, kiházasitni a' leányát; den Sohn, megházasitni a' fiát; ſich, megházasodni; von Mädchen, férjhezmenni.

Verheirathet, adj., von Männern, feleséges vagy házas lenni; von Frauenzimmern, férjnél lenni.

Verheirathung, die, házasság, házasodás; férjhezmenés.

Verheißen, igérni, megigérni.

Verheißung, die, igérés, igéret.

Verhelfen, jemanden zu etwas, rásegitni valakit valamire.

Verhenkert, adj., gonosz, tüzes, heves; adv. gonoszúl, tüzesen.

Verherrlichen, dicsőitni, magasztalni.

Verherrlichung, die, magasztalás, dicsőités.

Verhetzen, öszveveszteni, egymás ellen felingerleni, fellovalni.

Verhetzer, der, fellovaló, felingerlő.

Verhetzung, die, felingerlés.

Verhinderer, der, akadályoztató.

Verhindern, akadályoztatni, megakadályoztatni; verhindert werden, valamiben megakadályoztatódni.

Verhinderung, die, akadályoztatás, megakadályoztatás.

Verhohlen, adj., eltitkólt, titkos; adv. titkosan.

Verhöhnen, nevetve kigúnyolni, kikaczagni, kinevetni.

Verhöhnen, das, die Verhöhnung, kigúnyolás, kinevetés, kikaczagás.

Verhör, das, z. B. der Zeugen, meghallgatás, vallatás, p. o. a' tanúknak, raboknak meghallgatása.

Verhören, kihallgatni a' tanúkat, kikérdezni, vallatni; nem jól, vagy rosszúl hallani valamit.

Verhudeln, elcsúfitni, elrontani.

Verhüllen, befedezni, bétakarni.

Verhüllen, das, befedezés, bétakarás.

Verhungern, éhel meghalni vagy elveszni.

Verhungert, adj., éhel elvesztett; éhelholt.

Verhunzen, elcsúfitni.

Verhüthen, etwas, megójni, megóvni, megőrizni.

Verhüthung, die, megóvás, megőrzés.

Verintereſſiren, interest vagy kamatot fizetni; ſich verintereſſiren, d. i. czéglich seyn, hasznos lenni jó hasznot hajtani.

Verirren, ſich, eltevedni.

Verirrt, adj., eltévedt.

Verirrung, die, eltévedés, eltévelyedés.

Verjähren, pr. veralten, megavúlni, idő jártával erejét elveszteni; megörökösödni, megkorosodni, p. o. birtokában.

Verjährt, adj., megörökösödött; megavúlt; korossága miatt ereje vészett.

Verjährung, die, megavúltság, megörökösödöttség.

Verjagen, elkergetni, elűzni, elhajtani.

Verjagen, das, die Verjagung, elkergetés, elűzés.

Verjager, der, elkergető.

Verjüngen, megifjitni; ſich, megifjodni; von leblosen Dingen, megújulni; kleiner machen, kissebbé venni; ein verjüngter Maaßſtab, kissebbre vett mérték.

Verjüngerung, die, megifjitás; kissebbre vevés.

Verkalben, elvetni a' borját.

Verkalken, mészszé változtatni, mészszé válni.

Verkälten, meghütni; ſich, meghülni, megfázni.

Verkältung, die, meghülés, megfázás.

Verkauf, der, eladás; zum Verkauf bringen, valamit eladás végett kitenni, kirakni.

Verkaufen, árúlni, eladni; verkauft werden, eladatni, eladódni; das iſt zu verkaufen, ez eladó.

Verkaufen, das, eladás
Verkäufer, der, adó, eladó, árúló.
Verkäuferinn, die, eladó asszony.
Verkäuflich, adj., eladó, eladnivaló; könnyen eladható.
Verkehr, der, das ist Handel und Wandel, adásvevés, kereskedés; starker, lebhafter, adásnak vevésnek nagy divatja, nagy kereskedés; ſt. Umgang, közügy, közösülés.
Verkehren, kereskedni, kereskedést úzni; umgehen, társalkodni valakivel; umdrehen, megfordítni, kifordítni valamit; Augen verdrehen, a' szemeit felforgatni.
Verkehrt, adj., meg — vissza — kifordított; verdreht, elforgatott; trop. elcsavart; ein verkehrter Menſch, álnok ember; eine verkehrte Sitte, felfordúlt szokás; adv. z. B. etwas verkehrt nehmen, vissza fordítva, visszajára venni valamit; leſen, visszafelé olvasni; trop. hamisan, rosszúl, gonoszúl.
Verkehrtheit, die, álnokság, elfordúltság.
Verkehrung, die, el- v. megfordítás; elcsavarás, eltekerés.
Verkeilen, megékelni vagy ékezni.
Verkennen, meg nem esmerni, elesmerni, hibából másnak tartani; ich habe ihn verkannt, másnak néztem; jemandes guten Willen verkennen, valakinek jóra czélzó akaratját, jó czélját rosszra magyarázni, elesmerni.
Verkennung, die, meg nem esmerés, elesmerés.
Verketten, meg- vagy összelánczolni, trop. összefúzni vagy csatolni.
Verkettung, die, összelánczolás, lánczalvaló összefoglalás.
Verketzern, eretneknek tartani, v. állítni, eretnekíteni.
Verketzerung, die, éretnekítés.
Verkitten, összefoglalni, összeforrasztani.
Verklagen, bé- vagy elvádolni valakit.
Verkläger, der, vádló, bévádló, vádoló; kereső.
Verklagte, der, bévádolt, bévádoltatott.
Verklagung, die, bévádolás.
Verklammern, vaskapcsokkal összefoglalni, összeszorítni.
Verklammerung, die, összefoglalás.
Verklären, megdicsőítni.
Verklärung, die, megdicsőítés.
Verklatſchen, jemanden, megszúllani, kissebbíteni, szóba keverni valamit.
Verkloben, verkleiben, bémázolni, békenni, becsirízelni.
Verkleiden, fekruházni; ſich, idegen ruhába öltözni vagy lappangani; Wände, megbéllelni, p. o. a' falakat valamivel.
Verkleidung, die, öltözet felváltoztatás, színlő öltözet.
Verkleinern, kicsinyíteni, kissebbíteni; trop. gyalázni, becsmelni valakit.
Verkleinerung, die, kissebbítés; ócsárlás.
Verkleiſtern, becsirízelni, bémázolni; trop. z. B. Augen, megvakítni.
Verkleiſterung, die, bémázolás; megvakítás.
Verklingen, elcsendesedni, elenyészni, mint a' hang.
Verknorpeln, megporczogósodni.
Verknüpfen, öszekötni, egyesíteni kötés által, egybe kötni.
Verknüpfung, die, egybekötés, megkötés.
Verkochen, elfőzni.
Verkohlen, szénné elváltoztatni; szénné lenni.
Verkriechen, ſich, elbújni, elmászni; trop. ſich vor jemanden verkriechen müſſen, d. i. weit unter ihm ſtehen, elbújhatni valaki előtt, sokkal utánna lenni valakinek a' jeleségben.
Verkrümmen, meggörbülni.
Verkrümmt, adj., meggörbült.
Verkrüppeln, elcsonkúlni, elnyomorodni.
Verkühlen, meghűlni.
Verkündigen, hirdetni, jelenteni.
Verkündiger, der, hirdető.
Verkündigung, die, hirdetés, jelentés.
Verkünſteln, elrontani sok mesterkélés által.
Verkuppeln, összekerítni a' szerelmeseket.
Verkürzen, megrövidíteni, megkurtítni, rövidebbé tenni; ſich die Zeit, eltölteni az idejét valamivel; eine Erzählung, a' beszéllést röviden béfoglalni; eine Sylbe, a' szótagot megrövidíteni.
Verkürzung, die, megrövidítés, kurtítás.
Verlachen, megnevetni, kinevetni.
Verlag, der, maga költségén való nyomtatás; nyomtatásbeli költség; a' kinyomtatott könyv.
Verlagsbuch, das, könyváros költségén nyomtattatott könyv; magához váltott könyv.

Verlagshandlung, die, önnön nyomtatványit árúló könyváros.

Verlangen, etwas, kívánni valamit, kívánságának lenni valamire; als impers. v. es verlangt mich, dich, uns ꝛc. nach etwas, óhajtok, kívánok, óhajtasz, óhajt 's a' t.

Verlangen. das, kívánság, oder statt Erwartung, el- vagy megvárása valaminek; mit Verlangen, kívánsággal, kívánva, óhajtva.

Verlangenswerth, adj, kívánatos.

Verlängern, meghosszabbítni, hosszabbra csinálni, megnyújtani; von der Zeit, meghosszabbítni, p. o. a' fizetés idejét; statt weiter hinaus schieben, másszorra halasztani, elhalasztani.

Verlängerung, die, meghosszabbítás, megnyújtás.

Verlarven, eig., fel- vagy béálorczázni; trop. eltitkolni.

Verlarvt, adj., álorczás; eltitkolt.

Verlassen, statt zurücklassen, elhagyni, hátra hagyni; die Schule verlassen, elhagyni az oskolát; seinen Posten, kirendelt helyét elhagyni; jemanden, valakitől elpártolni; von Allen verlassen werden, mindenektől elhagyattatni; sich, auf jemand., auf etwas, valamiben, valakiben bízni, támaszkodni; valamiben, valakiben helyheztetni bizodalmát.

Verlassen, adj., elhagyott, abba hagyott; hü flos, elhagyott, elhagyattatott, magára hagyatott.

Verlassenschaft, die, hagyomány, maga után hagyott jószág, örökség.

Verlassung, die, hátrahagyás; Entziehung seiner Hülfe, elhagyás, magárahagyás, odahagyás; Vertrauen, bizodalom, benne bízás.

Verlaß, der, hagyomány; st. Verabredung, összebeszélles, végzés.

Verlauf, der, elfolyás, p. o. időnek, víznek elfolyása, elmúlás; nach Verlauf einer Zeit, egy idő múlva; einer Sache, folyamat, valamelly dolognak folyamatja.

Verlaufen, sich, elfolyni, mint a' víz; statt sich verlieren, eltévedni, eltévelyedni, az útból kimenni, az útját eltéveszteni, félre menni; auseinander laufen, széllyelfutni vagy szaladni, széllyeloszlani; st. schnell vergehen, elmúlni, eltelni, elfolyni, mint az idő.

Verlaufen, adj., von Menschen, szökevény, elfutott; wie ein Kind, eltévelyedett; von Thieren, bitang; von der Zeit, elmúlt, eltelt.

Verläugnen, etwas, tagadni, eltagadni valamit; jemanden, valakinek otthon létét eltagadni; Gott verläugnen, megtagadni az Istent, az Istentől elpártolni; die Religion, vallását elhagyni; seine Natur nicht verläugnen können, természetét meg nem tagadhatni.

Verläugnen, das, die Verläugnung, tagadás, eltagadás; seiner selbst, maga meggyőzése; statt Verstellung, tettetés.

Verläugner, der, tagadó.

Verläugnerinn, die, tagadó t. i. asszony-személy.

Verlaut, der, hír, közhír; dem Verlaute nach, a' mint a' híre van.

Verlauten, sich lassen, mondani, szót ejteni, szót kiszalasztani a' száján; impers. p. B. es verlautet, ollyan hír van, ez a' híre.

Verleben, eltölteni, elélni p. o. idejét; seine Jahre in Trägheit verleben, esztendeit heverésben vagy korhelységben tölteni el.

Verlebt, adj., eltöltött, elélt; st. abgelebt, megélemedett, igen öreg.

Verlegen, más helyre tenni; an einen unrechten Ort legen, valamit félre tenni, el tenni, bizonytalan vagy rossz helyre tenni; statt versperren, p. B. den Weg, elzárni az útját; mit etwas verlegen, d. i. versében, p. B. eine Stadt mit Waaren, elegendő portékát szállítni valamelly városba; ein Buch, valamelly könyvet maga költségén adni ki, nyomtattatni ki.

Verlegen, adj., durch Liegen verdorben, állott, az állásban elromlott; igen régi; statt ungewiß, bizonytalan; bestürzt, megháborodott, zürzavarban lévő, feyn, zürzavarban lenni.

Verlegenheit, die, statt Ungewißheit, bizonytalanság; Bestürzung, megháborodás, zavarodás, szorongattatás; bülicher Zustand, szorúltság, szorúlt állapot.

Verleger, der, eines Buches, könyvet maga költségén nyomtattató.

Verlegung, die, eltevés, félre tevés, rossz helyre tevés; des Buches, valamelly könyvnek maga költségén való kinyomtattatása.

Verlehnen, költsönözni.

Verleiden, zuwider machen, unalmára, terhére tenni valakinek valamit.

Verleihen, an jemanden etwas leihen,

kölcsön adni, kölcsönözni; geben, adni, ajándékozni.
Verleihen, das, Verleihung, die, kölcsönözés; kölcsönadás.
Verleiher, der, kölcsönöző.
Verleiten, zu etwas, reávenni, elcsábitni valakit valamire; ſich verleiten laſſen, el hagyni magát csábittatni.
Verleitung, die, olcsábítás, reávétel valami rosszra.
Verlernen, elfelejteni valamit, kitanulni belőle; ſtatt entwohnt werden, elszokni róla,
Verlernen, das, elfelejtés, kitanulás belőle; elszokás.
Verleſen, elolvasni valamit.
Verletzen, megsérteni; oder ſtatt verwunden, megsebesitni; trop. z. B. jemandes Ehre, guten Namen verletzen, valaki becsületét, jó hirét nevét megsérteni; das Recht verletzen, a' törvényt megrontani, az igazságot megsérteni.
Verletzen, das, Verletzung, die, megsértés, megsebesités; sérelem.
Verletzer, der, megsértő.
Verletzlich, adj., megsérthető.
Verletzlichkeit, die, megsérthetőség.
Verläumden, rágalmazni valakit; megszóllani.
Verläumder, der, rágalmazó, emberszólló.
Verläumderinn, die, emberszólló, rágalmazó t. i. asszony személy.
Verläumderiſch, adj., rágalmazó, rágalmazásra hajlandó; adv. rágalmazva.
Verläumdung, die, rágalmazás, emberszóllás.
Verlieben, ſich, belészeretni valakibe, szerelmes lenni, szerelembe esni; trop. nagyon megszeretni valamit.
Verliebten, das, belészeretés; zum Verlieben, rendkivül kellemetes.
Verliebt, adj., szerelmes; wollüſtig, buja szerelmes; adv. szerelmesen.
Verliegen, ſich, sokáig heverni; sok heverésben elromlani.
Verlieren, elveszteni p. o. életét; den Verſtand, megőrülni, megbolondúlni; die Freiheit, szabadságától megfosztatni; den Kopf, eig., fejét elveszteni; uneig., megzavarodni, az eszét elveszteni; den Muth, elcsüggedni, bátorságot elveszteni; die Geſundheit, megbetegedni; die Geduld, kifogyni a' béketürésből; verloren geben, elveszni; den Proceß, elveszteni a' pert; die Schlacht, elveszteni az ütközetet; im Spiele, veszteni a' játékban; ſich verlieren, eltünni, elvenni magát valahonnan, eltávozni; die Krankheit hat ſich verloren, a' nyavalya megszünt, elenyészett; der Geruch verliert ſich, a' szaga elmegy; trop. von Farben, kimenni, mint a' színe, p. o. a' ruhának, elhagyni a' színét; ſich in Gedanken verlieren, elmerülni a' gondolkozásban.
Verlieren, das, elvesztés.
Verlies, das, fogság, tömlöcz; das Burgverlies, földalatti vártömlöcz.
Verloben, ſeine Tochter an jemanden, a' leányát valakihez férjhez adni; ſich mit einem Mädchen verloben, eljegyezni valamelly leányt feleségül.
Verlöbniß, das, eljegyzés.
Verlöbnißring, der, jegygyürű.
Verlöbnißtag, der, eljegyzés napja, kézfogás.
Verlobte, der, vőlegény; die, menyasszony, mátka.
Verlobung, die, kézfogás, gyürüváltás, leányeljegyzés.
Verlodern, elégni; elaludni, kialudni, mint a' tüz.
Verlohnen, megjutalmaztatni; es verlohnt ſich der Mühe, érdemes a' munkára, megfizeti a' munkát; es verlohnt ſich nicht der Mühe, nem érdemli a' fáradtságot.
Verlohnen, das, megjutalmaztatás.
Verlöſchen, elaludni.
Verlöſchen, das, elaluvás.
Verlöthen, összeforrasztani.
Verlöthen, das, összeforrasztás.
Verloſen, sorsot vagy nyilat vetni v. húzni.
Verloſung, die, sorsvetés, nyilvetés v. húzás.
Verluſt, der, elvesztés, veszteség; erleiden, veszteni; erſetzen, veszteségét vagy kárát kipótolni; mit Verluſt des Lebens, élete veszedelmével.
Verluſtig, adj., veszteséges; werden, valamit elveszteni, valamitől megfosztatni; machen, megfosztani, veszteséget okozni.
Vermachen, bécsinálni, bézárni, bédugni; z. B. im Teſtamente, hagyni valakinek valamit, p. o. testamentomban, testálni.
Vermächtniß, das, testamentom; hagyomány, testált jószág.
Vermachung, die, bécsinálás, bezárás, elrekesztés; örökségül hagyás, testálás.

Vermählen, kiházasítni; ſich, megházasodni, férjhez menni.
Vermählung, die, házasítás; Hochzeit, lakodalom.
Vermahlen, zu Mehle, lisztè örleni, megörleni.
Vermahnen, inteni.
Vermahner, der, intő.
Vermahnung, die, intés.
Vermaledeyen, megátkozni.
Vermaledeyet, adj., átkozott.
Vermalen, durch Farben, felfesteni.
Vermaskiren, béálorczázni.
Vermauern, feldolgozni a' követ, t i. építésre; bérakni kővel v. kőfallal.
Vermauthen, megvámolni.
Vermehren, nevelni, sokasítni; nevelni, öregbítni; ſich, szaporodni, nőni; nevekedni, öregbedni.
Vermehrung, die, szaporítás, szaporodás, nevekedés, sokasítás.
Vermeiden, kerülni, távoztatni, elkerülni, eltávoztatni.
Vermeidlich, adj., elkerülhető.
Vermeidung, die, elkerüles, távoztatás, eltávoztatás.
Vermeinen, vélni, gondolni.
Vermeint, vermeintlich, adj., vélt, gondolt, annak tartott.
Vermelden, jelenteni, említni; laſſen, izenni, megizenni.
Vermengen, összeelegyítni.
Vermengt, adj., elegyitett.
Vermengung, die, összeelegyités.
Vermerken, észrevenni; auslegen, magyarázni.
Vermerkung, die, észrevétel.
Vermeſſen, ſtatt meſſen, meg- v. felmérni p. o. valamelly földet; ſich, hibásan mérni, eltévedni a' mérésben, elhibázni a' mérést; hoch betheuern, szentül állitni, erősitni, főképpen esküvéssel; ſich rühmen, kérkedni, dicsekedni; bátorkodni, merészleni t. i. többet ígérni, állitni 's a' t.
Vermeſſen, adj., magameghitt, bizakodó, magában bizó; ſt. verwegen, vakmerő; adv. bizakodva, vakmerőn.
Vermeſſenheit, die, vakmerőség, merészség.
Vermeſſentlich, adj., merészen, vakmerően.
Vermeſſer, der, kimegyelő és felmérő, földmérő.
Vermeſſung, die, meg-felmérés.
Vermiethen, bérben kiadni.
Vermiethen, das, bérbeadás.
Vermiether, der, bérbeadó.
Verminderer, der, kicsinyitő, kevesitő.
Vermindern, kissebbitni, kevesitni; die Preiſe der Dinge, a' dolgok árát alábbszállitni; ſich, kevesedni; ſtatt nachlaſſen, von Krankheiten, alábbhagyni, szünni.
Verminderung, der, kevesités, kissebbités; alábbszállitás, leszállitás, valaminek; enyhités.
Verminderungswort, das, kicsinyitőszó (Diminutivum).
Vermiſchen, elegyitni, összeelegyitni, összekeverni; ſich, összeelegyedni vagy keveredni.
Vermiſcht, adj., összekevert, elegyes, elegyitett; adv. keverve, elegyitve.
Vermiſchung, die, elegyités, keverés, összeelegyités, vagy elegyedés, összekeverés.
Vermiſſen, hijjával lenni valakinek, valaminek, nem találni valamit, valakit; ich vermiſſe 5 Gulden vom Gelde, 5 for. hibázik a' pénzből.
Vermiſſen, das, hijjávallét, nemtalálás.
Vermitteln, eszközleni, kieszközleni a' békességet, közbenjárása által véghez vinni.
Vermittelſt, adv., mit dem Genit. durch, által; oder durch Abl. durch Hülfe, segitsége által, segitségével, -nál fogva, -nél fogva.
Vermittelung, die, kieszközlés, közbenjárás.
Vermittler, der, közbenjáró.
Vermittlerinn, die, közbenjáró t. i. asszony.
Vermodern, elrevesedni, elrothadni.
Vermodern, das, elrevesedés, elrothadás.
Vermöge, adv., szerént, által, ereje által vagy szerént, -nál fogva, -nél fogva.
Vermögen, d. i. ausrichten können, tehetni, megtehetni valamit; viel bei jemanden, sokat tehetni valakinél; ſtatt im Stande ſeyn, können, — hatni, — hetni, telni tőle; jemanden zu etwas vermögen, d. i. bewegen, etwas zu thun, valakit valamire birni, reávenni.
Vermögen, das, Fähigkeit, Kraft zu etwas, tehetség, erő, érték; nach Vermögen, tehetség szerént; es ſteht in deinem Vermögen, kitelhetik tőled vagy hatalmadban áll; ſtatt zeitliche Guter, Beſitzungen ꝛc. jószág, vagyon, birtok, érték, vagyonbeli

ıtség; iſts Reichthum, Geld, gazdaság, pénz; väterliches Vermögen, ni örökség.
ögend, adj., hatalmas; hatalombíró; tehető, a' ki sokat tehet; ıtős, gazdag.
ögensſteuer, die, birtoki adó, yonra vagy birtokra vetett adó.
ögensumſtände, die, gazdaság állıtja, tehetősség.
ımmen, bétakargatni.
inzen, pénzre felverni, p. o. az ıtöt.
ıthen, hozzávetni, gyanítni, vélvélekedni; ſt. erwarten, várni, ıolni, reményleni.
ıthen, das, Vermuthung, die, hoztés, gyanítás, vélekedés; várás.
ıthet, adj., vélt.
ıthlich, adj., hihető, vélhető, ıítható; adv. hihetőleg, hiheppen, gyaníthatóképpen.
ıläſſigen, elmúlatni, elmellőzni, gondolni vele.
ıläſſigung, die, elmúlatás, elmúás, nem teljesítés, elmellőzés.
eln, beszegetni valamit; szeel béverni, p. o. az ágyú sıikát; ein Pferd, rosszúl patkoleg a' lovat.
eln, das, beszegezés.
en, mind felvarni, p. o. a' czérıinnähen, belévarni valamibe, a' pénzt.
ben, bevarasodni, behegedni, a' seb.
ren, ſich in etwas, oder jemanden, ıolondúlni valamibe, valakibe, ıdúl belészeretni.
rt, adj., belébolondúlt, valamivalakibe; ſehr erſtaunt, a' kinek ı szája elállott valamibe.
ıen, felnyalakodni valamit.
ren, hören, hallani, meghallani, rteni; ſt. Nachricht erhalten, tuatni valamiről, vagy valami megtudni valamit; ſich verneh-laſſen, d. i. ſagen, äußern, monelbeszélni; ſich gegen jemanden ımen laſſen, valakire vagy vallen beszélni; verhören, kihallvalakit, törvényesen kikérdezlakit.
ren, das, hallás, meghallás, rtés, t. i. hirből; dem Vernehmach, a' mint beszéllik, a' mint van, a' mint hallani vagy hal-das gute Vernehmen, jó egyetértés; oder iſt es Freundſchaft, barátság, egyesség; im beſten Vernehmen ſtehen, igen jó vagy legjobb egyetértésben lenni valakivel.
Vernehmlich, adj., verſtändlich, hallható, érthető, p. o. szó; adv. érthetőleg, fennszóval p. o. beszélni.
Vernehmlichkeit, die, érthetőség.
Vernehmung, die, d. i. im Verhör, kikérdezés a' törvényszék előtt.
Verneigen, ſich, magát meghajtani, meghajlani.
Verneigung, die, megameghajtás, meghajlás.
Verneinen, tagadni, nemmel felelni.
Verneinend, adj., tagadó; eine verneinende Antwort erhalten, kérésében meg nem hallgattatni; adv. tagadva.
Verneinung, die, tagadás.
Verneinungsfall, der, megtagadás.
Verneinungsſatz, der, tagadó tétel.
Verneinungsweiſe, adv., tagadva, tagadólag.
Verneuen, verneuern, megújjítni.
Verneuerer, der, újító, megújító.
Verneuerung, die, újítás, megújítás.
Vernichten, semmivétenni, megtörni p. o. az ellenséget, eltörleni p. o. törvényeket.
Vernichten, das, Vernichtung, die, semmivétel, eltörlés, végveszedelem, elrontás, elbontás.
Vernichter, der, eltörlő, elvesztő, felforgató.
Vernieten, megszegezni.
Vernünfteleı, die, haszontalan okoskodás.
Vernünfteln, haszontalan okoskodással feszegetni.
Vernünfteln, das, haszontalan okoskodás, csevegő beszéd, hajszálhasogatás.
Vernünftig, adj., értelmes, okos; Vernunft verrathend, okos, értelmes, józán, bölcs; der Vernunft gemäß, okossággal megegyező, okos emberhez illő; beſcheiden, szerény, illendő, józan; adv. okossággal, értelmesen, okossan, józanon; szerényen, illendően.
Vernünftigkeit, die, józanság, okosság.
Vernünftler, der, haszontalan okoskodó, hajszálhasogató, mindent feszegető.
Vernunft, die, ész, értelem, okosság; geſunde, józán okosság; mit Vernunft, d. i. behutſam, okosan; ſt. Ueberlegung, okoskodás.

Vernunftgrund, der, észok; okoskodás.
Vernunftlehre, die, okoskodás tudománya.
Vernunftlos, adj., oktalan, esztelen; adv. okosság nélkül, oktalanúl, esztelenül.
Vernunftlosigkeit, die, oktalanság, esztelenség.
Vernunftmäßig, adj., okossággal megegyező, okosanvaló; adv. okosan.
Vernunftmäßigkeit, die, okossággal megegyező valaminek.
Vernunftschluß, der, okoskodás, okossági következtetés.
Vernunftwahrheit, die, okosságbéli nyilvánvalóság.
Veröden, öde machen, elpusztítni, pusztává tenni; öde werden, elpusztúlni, pusztává lenni.
Veröden, das, Verödung, die, elpusztítás; elpusztúlás.
Verödet, adj., elpusztúlt.
Verordnen, rendelni, parancsolni; anordnen, megrendelni, állítni; bestimmen, meghatározni, szabni, rendelni, p. o orvosságot; ein Gesetz, törvényt szabni.
Verordnung, die, rendelés; parancsolat; des Arztes, az orvos rendelése vagy hagyása.
Verordnungsmäßig, adj., rendelés szerént való, a' parancsolattal megegyező; adv. a' rendelés szerént.
Verpachten, árendába adni, kiadni p. o. jószágot.
Verpachtung, die, árendábaadás.
Verpacken, becsomózni, öszvecsinálni, ládákra rakni p. o. az elküldendő portékát; hibásan csinálni bé, nem rendes helyére rakni.
Verpallisadiren, elpalánkolni.
Verpetschiren, bépecsételni.
Verpfählen, karókkal bekerítni, megerősítni.
Verpfänden, elzálogosítni, zálogba vetni.
Verpfändung, die, elzálogosítás.
Verpfeffern, nagyon megborsolni.
Verpflanzen, máshová általplántálni, máshová ültetni; trop. általplántálni, általvinni.
Verpflanzung, die, általplántálás, elplántálás.
Verpflegen, besorgen, gondját viselni, ápolni, ápolgatni; st. ernähren, táplálni, ápolgatni.
Verpfleger, der, ápolgató; tápláló.
Verpflegung, die, ápolgatás; táplálás, tartás.
Verpflichten, jemanden, kötelezni, lekötelezni valakit valamire; sich, magát kötelezni valamire; jemanden sehr verpflichtet seyn, sokkal tartozni valakinek.
Verpflichtung, die, kötelezés, kötelezetés.
Verpfuschen, elkontárkodni valamit, himpellér módra elcsúfítni.
Verpichen, beszurkolni.
Verplaudern, z. B. die Zeit, elfecsegni, elcsacsogni, csacsogással eltölteni p. o. az időt.
Verplempern, sich, vigyázatlanúl kiszalasztani valamit a' száján.
Verprassen, elpazérolni.
Verprassung, die, elpazérlás.
Verprozessiren, perlekedés által elveszteget ni, elkölteni.
Verproviantiren, eleséggel megrakni.
Verpuppen, lárvává lenni, mint a' bogarak, elváltozni.
Verrammen, verrammeln, elzárni, bérakni a' bejárást.
Verrasen, mit Grase bewachsen, bégyepesedni, bépázsitosodni.
Verrath, der, árúlás.
Verrathen, elárúlni, p. o. a' titkot, kimondani, kinyilatkoztatni; eine Stadt z. B. dem Feinde, a' várost hitetlenül feladni, elárúlni.
Verräther, der, árúló, elárúló; des Vaterlandes, hazaárúló.
Verrätherei, die, árúlás, elárúlás, hitetlenség.
Verrätherinn, die, árúló, t. i. asszony, leány.
Verrätherisch, adj., árúló, hitetlen, hiteszegett; adv. hitetlenúl.
Verrauchen, z. B. Tabak, felszívni, felpipázni a' dohányt; elgőzölni, elgőzölögni; trop. von geistigen Sachen, az erejének, szeszének elmenni; vom Zorne, a' harag megcsillapodott.
Verräumen, tévesztésből félre eltenni.
Verrauschen, elsuhanni, eltűnni.
Verrechnen, számba venni, a' számadásba belé számlálni; sich, a' számadásban hibázni vagy hibát ejteni, rosszúl számolni.
Verrechnen, das, számbavevés, öszveszámolás; a' számolásban vagy számadásban ejtett hiba.
Verrecken, megdögleni.
Verreckung, die, megdöglés.
Verreden, gelöben etwas nicht zu thun, fogadást tenni, hogy valamit nem cselekszik többé; sich, d. i. im Reden

feblen, elbotlani nyelvével, hibázni a' kimondásban.

Verreiſen, fortreiſen, elútazni: durch Reiſen verzehren, az útazásra elköltení.

Verreiſen, das, elútazás.

Verrenken, t. B. ein Glied, kimenyítni, kificzamítni, p. o. kezét, tagot; verrenkt werden, ſich verrenken, kimenyűlni, kificzamodni; ein verrenktes Glied, kificzamodott tag.

Verrenken, das, Verrenkung, die, kificzamodás, kimenyülés.

Verrennen, nyargalás által elzárni az útat.

Verrichten, etwas, tenni, véghéz vinni, megcsinálni valamit; ſeine Geſchäfte verrichten, dolgaiban vagy dolgai után járni; viel zu verrichten haben, sok dolgának lenni.

Verrichtung, die, tevés, foglalatoskodás, dolog, munka.

Verriegeln, tolózárral bézárni, p. o. az ajtót.

Verringern, megkicsinyítni.

Verrinnen, elfolyni, mint a' víz.

Verroſten, megrozsdásodni.

Verroſtet, adj., rozsdás, megrozsdásodott.

Verrucht, adj., gonosz, elfajúlt; adv. gonoszúl, elfajúltan.

Verruchtheit, die, gonoszság, elfajúltság.

Verrücken, elmozdítni, odábbb mozdítni; p. o. a' széket; trop. ſt. vereiteln, t. B. Plane, elrontani, felforgatni valaki szándékát, semmivé tenni; den Kopf verrücken, d. i. a) confus machen, valakinek a' fejét megzavarni; b) des Verſtandes berauben, megháborítni az elméjét.

Verrückt, adj. eig. félremozdított, helyéből elmozdított; trop. des Verſtandes beraubt, esztelen, eszement, bódúlt, megháborodott; werden, megháborodni elméjében, fenn, eszelősködni.

Verrücktheit, die, eszelősség, elmebéli megháborodás.

Verrückung, die, odábbb mozdítás, elmozdítás; megháborodás, t. i. elméjében.

Verrufen, in einen üblen Ruf bringen, rossz hirbe keverni.

Verrufen, adj., rosszhirű, t. B. Geld, forgásból kivett pénz.

Verrufung, die, forgásból a' pénznek kivetése.

Verrunzelt, adj., ráncos, összeráncolt.

Vers, der, verssor, egy sor vers; Verſe machen, verseket csinálni, verset írni; Strophe, in einem Kirchenliede, vers, egy vers; eine Stelle in der Bibel, vers, mondás.

Verſäen, mind elvetni, p. o. magot.

Verſagen, ſt. verſprechen, megigérni valamit, másnak igerni, t. B. die Waaren ſind ſchon verſagt, a' portékákat másnak elígértem; ich bin ſchon verſagt, már másnak igérkeztem t. i. ebédre, vacsorára; meine Tochter iſt ſchon verſagt, az én leányom már el van ígérve; abſchlagen, jem. etwas, megtagadni valakitől valamit, meg nem adni valaki kérését; das Gewehr verſagt, d. i. es will nicht losgehen, nem sül el a' puska.

Verſagen, das, Verſagung, die, eligérés, más helyre ígérés; el- vagy megtagadás.

Verſalbuchſtabe, der, öregbetű, nagybetű, a' könyvnyomtatóknál.

Verſalzen, nagyon megsózni.

Verſalzen, adj., nagyon sós.

Verſalzen, das, nagyon megsózás.

Verſammeln, öszve gyűjteni, egybehívni; ſich, öszvegyülni, öszvesereglení, egybegyülekezni.

Verſammeln, das, öszvegyűjtés, egybegyűjtés.

Verſammler, der, öszvegyűjtő.

Verſammlung, die, gyülés, öszvegyülés, gyülekezet; des Volkes, népgyülés; eine halten, gyülést tartani; entlaſſen, eloszlatni a' gyülést.

Verſammlungsort, der, a' gyülés helye.

Verſanden, homokkal vagy fövennyel beteríti, elborítni.

Verſart, die, versnem.

Verſatz, der, elzálogositás.

Verſatzamt, das, záloglóhely.

Verſauern, megsavanyodni.

Verſauert, adj., megsavanyodott, savanyú.

Verſäuern, nagyon megsavanyítni.

Verſäuert, adj., megeczetesedett.

Verſaufen, meginni, béinni, p. o. pénzét.

Verſäumen, elmúlatni, elmúlasztani p. o. az időt, a' mulasztással elveszteni; ſich, elmaradni, hátramaradni dolgában.

Verſäumen, das, elmúlasztás.

Verſäumniß, das, Verſäumung, die, elmúlasztás, időveszték; wider unſern Willen, elmúlatás, hátramaradás;

jemanden ein Verſäumniß machen. valakivel eltöltetni az időt; hátráltatni valakit a' dolgaiban.

Verſchadt, adj., kopott, p. o. ruha.

Verſchachern, elárulgatni.

Verſchaffen, jemand. etwas, megszerezni valakinek valamit; ſich Anſehen, tekintetet szerezni magának; Genugthuung, eleget tétetni valakinek; Recht, igazságot tétetni; ſich ſelbſt Recht, a' maga jussait vagy igazságát kikeresni.

Verſchaffen, das, Verſchaffung, die, szerzés, megszerzés.

Verſchaffer, der, szerző, adó.

Verſchallen, hirlelődni.

Verſchämt, adj., szemérmes.

Verſchämtheit, die, szemérmesség.

Verſchänden, elcsúfítni.

Verſchanzen, bé- vagy korúlsánczolni.

Verſchanzen, das, bé- vagy körúlsánczolás.

Verſchanzung, die, sánczok, sánczolat.

Verſcharren, el- vagy béásni a' földbe, p. o. kincset, elkaparni.

Verſcharren, das, el- v. béásás.

Verſcheiden, ſterben, meghalni.

Verſchenken, elajándékozni.

Verſchenken, das, Verſchenkung, die, elajándékozás.

Verſcherzen, verſchwenden, z. B. die Zeit, eltréfálni, tréfával eltölteni p. o. az időt; um etwas kommen, gondolatlanúl elvesztegetni, ellegyeskedni, kiadni rajta, lábával tapodni p. o. a' szerencséjét.

Verſcherzung, die, eltréfálás, ellegyeskedés.

Verſcheuchen, z. B. Vögel, elijeszteni, elrezzenteni, elkergetni, p. o. madarakat; trop. den Schlaf, elűzni az álmát.

Verſcheuchung, die, elrettentés, elűzés.

Verſchicken, jemanden, elküldeni valakit valahová; Waaren, küldeni, elküldeni, p. o. portékát.

Verſchicken, das, Verſchickung, die, elküldés; küldés, elküldés, szállítás.

Verſchieben, etwas, elmozdítni, eltólni, odább tólni p. o. asztalt; ſich, elmozdúlni a' helyéből; trop. ſt. aufſchieben, elhalasztani, másszorra halasztani.

Verſchieben, das, Verſchiebung, die, tolás; halasztás, elhalasztás, halogatás.

Verſchieden, adj., külömbféle, sokféle, seyn, külömbözni, külömböző lenni; adv. külömbféleképpen, sokképpen.

Verſchiedenheit, die, külömbség, külömbözés.

Verſchießen, z. B. Pulver, mind ellövöldözni, p. o a' puskaport; trop. von Farben, elhagyni, meghagyni a' színét.

Verſchießung, die, ellövöldözés; a' színnek kimenése t. i a' ruhából.

Verſchiffen, hajókkal elhordani.

Verſchimmeln, megpenészedni.

Verſchimmeln, das, megpenészedés.

Verſchimmelt, adj., penészes.

Verſchlafen, elaludni valamit, hosszas alvással elmúlasztani.

Verſchlafen, adj, álmos, aluszékony.

Verſchlafenheit, die, álmosság.

Verſchlag, der, deszkarekesz, eldeszkázat; deszkaláda.

Verſchlagen, d. i. verbrauchen, z. B. Nägel, mind felverni a' szeget, elfogyasztani; abſondern, elrekeszteni, p. o. szobát, t. i. deszkával; einen Ball, előtni félre p. o. a' laptát; Kunden, elidegenítni p. o. a' vásárlóit magától; von Schiffen, félre hajtani, elverni, mint a' szél a' hajót utjáról; ſich ſein Glück, önnön szerencséjét elrontani; es verſchlägt viel, sokat tesz az; es verſchlägt nichts, semmit se tesz a' dologra.

Verſchlagen, adj., ſchlau, ravasz, álnok, fortélyos; adv. ravaszúl, fortélyosan.

Verſchlagenheit, die, ravaszkodás, fortélyosság.

Verſchlämmen, béiszapozni, iszappal béborítni; elpazérolni, elvesztegetni.

Verſchlämmung, die, béiszapozás.

Verſchleichen, ſich, elsuhanni, elillatozni.

Verſchleimen, bényálozni, bényálkásni, bényálkásítni, béenyekesítni.

Verſchleimen, das, Verſchleimung, die, bényálkásodás, béenyekesedés.

Verſchleimt, adj., nyálas, nyálkás, enyekes, bé nyekesedett.

Verſchleiß, der, eladás; eladó hely vagy bolt.

Verſchleißen, eladni.

Verſchlendern, z. B. die Zeit, heverve elvesztegetni, eltölteni, p o. a' napot, időt, elhenyélni, elkorhelykedni.

Verſchleppen, elhurczolni, elvinni.

Verſchleudern, z. B. Waaren, a' portékát olcsó áron elvesztegetni; ſein Vermögen, jószágát elpazérlani.

idern, das, elvesstegetés, el-
lás.
iern, béfedezni p. o. fátyollal,
rolozni.
ierung, die, béfátyolozás.
fen, ſich, elbújni.
ßen, bézárni, bécsukni, p. o.
ót; elzárni valamit, p. o. a'
.
ßen, das, Verſchließung, die,
ás, becsukás; elzárás.
mmern, elrontani, rosszabbá
; ſich, elromlani, rosszabbá

mmerung, die, elrontás, meg-
bbítás; elromlás, rosszabb ál-

igen, egymásba szőni fonni,
bontani, p. o. fonalat; hinun-
lingen, lenyelni, elnyelni va-
; trop. durch Unmäßigkeit ver-
, felfalni, megemészteni p. o.
mát.
igen, das, elnyelés, felfalás.
ſſen, adj., bézárt, bécsukott,
ajtó; trop. elzárt, magába
adv. bézárva, elzárva.
ſſenheit, die, magába zártság.
cken, el- v. lenyelni p. o. ételt,
elharapni, p. o. betűt, szót.
mmern, elszunnyadni, elszun-
issal elmúlatni valamit.
pfen, elcsúszni.
achten, elepedni, elveszni, meg-
ni, p. o. az hévség v. szomjú-
niatt.
achten, das, elepedés, elvesz-

achtet, adj., elepedett, elve-
; adv. elepedve.
ähen, ſchmähen, läſtern, szidni;
lmazni; ausſchlagen etw., meg-
, fel se venni, p. o. ajándékot.
ähen, das, szidalmazás; meg-

ähер, der, szidalmazó; megve-

iaufen, elvendégeskedni p. o.
got.
ielzen, elolvadni; mind elol-
ani.
ierzen, felejteni fájdalmát, meg-
ni fájlalni; erdulden, eltűrni,
nvedni.
ierzung, die, elfelejtés, eltűrés.
ieden, felkovácsolni.
ieren, békenni, bémázolni;
felkenni, p. o. hájat; Papier,
pirost befirkálni.

Verſchmitzt, adj., fortélyos, hamis, ra-
vasz; adv. fortélyosan, ravaszúl.
Verſchmitztheit, die, ravasság, fortélyos-
ság.
Verſchnappen, ſich, szavával magát el-
árúlni, vígyázatlanúl szóllani; gon-
dolatlanúl szollani vígyázatlanság-
ból kiszalasztani valamit a'szájáu.
Verſchnauben, kifujni magát, pihegni.
Verſchneiden, mind felvagdalni, felme-
télni; durch Schneiden verderben, rosz-
szúl vágni v. vagdalni el; elnyir-
bálni, elcsúfítni a'vágás által; el-
vágni a'hosszából, megkurtítni, el-
vagdalni, p. o. hâját; kaſtriren, ki-
v. megherélni, kimetszeni.
Verſchneiden, das, Verſchneidung, die,
elvágás, elvagdalás, elmetszés, el-
metélés; kiherélés.
Verſchnitten, adj., elvágott, elvagdalt.
Verſchnitzene od. Verſchnittener, ein,
elrejeszegett, herélt.
Verſchneyen, hóval béesni, bélepetni,
hóval bélepve lenni.
Verſchneyt, adj., hóval lepett.
Verſchnitzeln, elfaragcsálni.
Verſchonen, jemanden, kémélleni; meg-
kémélleni valakit; mit etwas, nem
vetni valakire p. o. munkát.
Verſchonen, das, kémélés; megkémél-
lés valamivel.
Verſchont, adv., ment valamitől.
Verſchönern, szépítni, szebbítni, fel-
ékesítni, kicsinosítni.
Verſchönert, adj., szépített, kicsinosí-
tott, felékesített.
Verſchönerung, die, szépítés, kicsino-
sítás, felékesítés.
Verſchrauben, bésrófolni; falſch ſchrau-
ben, eltekerni a'srófját.
Verſchreiben, verbrauchen, mind felír-
ni, p. o. téntát; Fehler begehen im
Schreiben, hibásan írni; eltéveszte-
ni az írásközben; jemand. ſein Ver-
mögen, vagyonát valakinek törvényes
írásban lekötni p. o. zálogúl; Waa-
ren, portéka küldését rendelni levél
által; Arzneien, orvosságot rendel-
ni.
Verſchreiben, das, Verſchreibung, die,
írással elfogyasztás; elhibázás az
írásban; ſchriftliche Zuſicherung, írás-
ban tett megigérés v. odaigérés,
lekötezés; ſchriftliche Beſorgung einer
Sache, írás, v. levél által való meg-
rendelés; der Arznei, orvosságren-
delés.
Verſchreien, in übeln Ruf bringen, va-

lakinek rossz hírét költeni, rossz hírbe keverni.

Verſchreiung, die, hírnév vesztés, rossz hírbe keverés.

Verſchroben, adj., trop. haszontalan rosz, elfordúlt; adv. rosszúl.

Verſchrobenheit, die, elfordultság.

Verſchrumpfen, öszvesugorodni.

Verſchub, der, ſt. Aufſchub, haladék.

Verſchulden, mit Schulden beladen, adósággal terhelni, daher: verſchuldet, adós, sokkal adós, adósággal terhelt; ſich verſündigen, véteni, hibázni, vétkezni; verdienen, z. B. Strafe, megérdemleni p. o. a' büntetést; vergelten, visszafizetni, visszonozni.

Verſchulden, das, hiba, vétek; ohne mein Verſchulden, a' nélkül hogy hibáztam v. vétettem volna, minden hibám vagy vétkem nélkül.

Verſchuldung, die, érdemlés, megérdemlés; vétség.

Verſchütten, eig. el- v. kiönteni p. o. bort; bedecken, z. B. einen Brunnen mit Erde, földdel befedni a' kútat; ſt. verſperren, elzárni, p. o. az útat.

Verſchwägern, ſich, öszvesógorosodni.

Verſchwägert, adj., sógoros.

Verſchwägerung, die, öszvesógorosodás.

Verſchwärzen, megfeketítni; trop. rossz hírbe keverni el, rút színekkel írni le.

Verſchwärzung, die, megfeketítés; rútúl lefestés.

Verſchweigen, elhallgatni valamit; ſt. verhehlen, elrejteni, eltitkolni.

Verſchweigung, die, elhallgatás; eltitkolás.

Verſchwelgen, elpazérlani, eldorbézolni, elkorhelkedni.

Verſchwelgung, die, elpazérlás, eldorbézolás.

Verſchwellen, megdagadni; verſchwollen, megdagadt.

Verſchwemmen, megtömni, iszappal behordani.

Verſchwenden, eltékozlani, eltékozolni, elvesztegetni, elpazérlani; Geld, Zeit verſchwenden, a' pénzt, az időt vesztegetni.

Verſchwenden, das, Verſchwendung, die, tékozlás, vesztegelés, pazérlás, elvesztegetés.

Verſchwender, der, tékozló, pazérló, vesztegető.

Verſchwenderinn, die, pazérló asszony.

Verſchwenderiſch, adj., vesztegető, pazérló; von Sachen, pazérlott v. vesztegetett, p. o. költség; adv. vesztegetve, pazérolva.

Verſchwiſtern, verſchwiſtern, ſich, öszveatyafisodni.

Verſchwiegen, adj., elhallgatott, titkolt, eltitkolt; hallgató, hallgatni tudó, titoktartó.

Verſchwiegenheit, die, hallgatás, hallgatóság, titoktartás.

Verſchwinden, eltűnni, elenyészni; von Krankheiten, eltűnni.

Verſchwinden, das, eltűnés, elenyészés.

Verſchwiſtert, adj., öszveatyafiságosodott.

Verſchwören, etwas, esküvéssel tagadni valamit, hittel fogadni, hogy nem — ſich, a) öszveesküdni, esküdni; b) köztársaság ellen öszveesküdni.

Verſchwören, das, Verſchwörung, die, esküvéssel való fogadás, hogy nem—; öszveesküvés; eine Verſchwörung machen, öszveesküdni; unterdrücken, az öszveesküvést elnyomni.

Verſchworne, der, öszveesküdt, egy az öszveesküdtek közzül; die Verſchornen, az öszveesküdtek.

Verſehen, ſt. beſorgen, eljárni benne, folytatni valamit; ſt. verordnen, rendelni, meghatározni valamire; ausrüſten, verſorgen mit etwas, felkészíteni, felruházni valamivel; beſorgen, verwalten, folytatni, viselni valamit, eljárni valamiben; fehlen, hibázni, véteni; ſich etwas verſehen, várni, gondolni, reményleni; ſich an etwas verſehen, megcsudálni valamit, t. i. terhes asszonynak; ſich mit etwas verſehen, magát elkészíteni, felkészülni; part. u. adj. felkészítve, felkészülve, felruházva, a' kinek v. a' minek van, bíró valamivel.

Verſehen, das, hiba, hibázás, vétség, vétek.

Verſehung, die, Beſorgung, valaminek viselése, folytatása, valamiben való eljárás, véghezvivés.

Verſehren, megsérteni.

Verſehrt, adj., megsértett.

Verſenden, z. B. Waaren, küldeni, szállítni, elküldeni p. o. a' portékát.

Verſendung, die, elküldés, szállítás.

Verſengen, verbrennen, elperzselni, felégetni.

Verſengen, das, elperzselés.

Verſengt, adj., elperzselt.

Verſenken, z. B. Steine, el- v. lemeríteni; Schiffe, a' hajókat elsülyesz-

teni; trop. z. B. in Elend verſenkt, búba merült, nyomorúságba veszödö.

Verſenken, das, Verſenkung, die, elmerülés, elsüllyedés.

Verſetzen, rosszúl, nem rendes helyére tenni; egy helyből más helyre tenni; ſt. verpflanzen, elrakni más helyre p. o. ültetményeket; Bäumchen, máshová ültetni, általültetni a' csemetéket; verpfänden, elzálogolni, zálogba adni; vertauſchen, elcserélni; vermiſchen, von Farben, elegyítni, öszveelegyítni, vegyítni, p. o. s' rezet a' czinnel; ſt. beibringen, adni valakinek; einen Schlag, megütni valakit, ráütni valakire; einen Stoß, Stich, megdöfni, megszúrni; antworten, felelni, visszonozni.

Verſetzung, die, máshovátevés; más rendelrakás; elzálogolás, zálogbaadás; a' szerek v. színek vegyítése; öszveelegyítés; máshová elültetés, általültetés.

Verſetzungszeichen, das, (Muſik), változtató jel.

Verſeufzen, z. B. die Nacht, az éjtszakát sóhajtásban tölteni v. sóhajtozva tölteni el.

Verſichern, állítni, erősítni, p. o. valamit szóval; verſichert, bizonyos, meggyőződött; ſey verſichert, légy meggyőződve, hidd el; Zweifel benehmen, bizonyossá tenni valami felöl; du kannſt verſichert ſeyn, bizonyos lehetsz benne; ſich einer Sache verſichern, a) végére járni valaminek, jól kitudakozni valamit, b) birtokába keritni valamit; caviren, bátorságban tenni v. helyhesztetni.

Verſicherung, die, állítás, erősítés, bizonyossátétel valami felöl; Ueberzeugung, meggyőződés; Caution, védlés, elégtétel, kárvédlés.

Verſieden, elfözni; elfözni.

Verſieden, das, elfözés, elfövés.

Verſiegeln, le- v. bepecsételni p. o. levelet, testamentomot; trop. ſt. befeſtigen, megerősítni.

Verſiegeln, das, le- v. bepecsétlés; megerősítés.

Verſiegen, kisáradni, felapadni; trop. elenyészni.

Verſiegler, der, lepecsételő, bepecsétlő.

Verſilberer, der, valaminek árost v. vevőt szerző.

Verſilbern, megezüstözni, ezüstel megfuttatni; trop. verkaufen, eladni, vevőt szerezni valaminek.

Verſilbern, das, Verſilberung, die, megezüstözés.

Verſilbert, adj., megezüstözött, ezüstös, ezüstel megfuttatott.

Verſingen, énekléssel elkölteni p. o. az időt.

Verſinken, elsüllyedni, elmerülni, mint p. o. a' hajó; trop. in Elend verſinken, nyomorúságba v. inségbe esni; in Uebermuth, dölyfösségbe jutni; in Schulden, adósságba keveredni.

Verſinken, das, elmerülés, elsüllyedés.

Verſinnlichen, érzősitni, érezhetővé tenni, érzékitni, érzékelhetővé tenni p. o. láthatóvá.

Verſinnlichung, die, érzékités, érzősités, érezhetővé tétel.

Verſitzen, üléssel elmúlatni, elüldögelni p. o. az időt.

Verſoffen, részeges, részeg, ivó, ittas, elrészegeskedett, bevott.

Verſöhnen, z. B. Partеyen, öszvebékéltetni valakit valakivel, megbékéltetni; jemanden, megengesztelni valakit; ſich mit jemanden, öszvebékélni valakivel.

Verſöhnen, das, Verſöhnung, die, öszve v. megbékéltetés; megengesztelés.

Verſöhner, der, öszvebékéltető; megengesztelő.

Verſöhnlich, adj., engesztelhető; adv. engesztelhetőleg.

Verſöhnlichkeit, die, engesztelhetőség.

Verſorgen, jemanden, gondoskodni felőle, gondját viselni valakinek, megszerezni valakinek a' szükséges dolgokat; ernähren, tartani, táplálni p. o. familiát; ſeine Tochter, a' leányát férjhez adni; jemanden ein Amt verſchaffen, valakinek hivatalt szerezni.

Verſorger, der, gondoskodó, gondviselő, tápláló.

Verſorgerinn, die, gondoskodó t. i. asszony.

Verſorgung, die, Unterhalt, táplálás, tartás; gondviselés, gondoskodás; Amt, hivatal; Verheirathung, házasság.

Verſorgungsanſtalt, die, tápláló intézet, ápolóház.

Verſparen, aufheben, eltenni, tartani valamit másszorra, meghagyni; verſchieben, elhalasztani.

Verſpäten, aufhalten, halasztani, elhalasztani, halogatni valamit; ſich, elkésni, későn jönni vagy menni, elkésödni.

Verſpäten, das, Verſpätung, die, elha-

lassás, halogatás; elkésés, elkésődés, elkésülődés.

Verſpeiſen, fel- v. megenni, felélni az eleséget.

Verſperren, bérekeszteni, elzárni, p. o. az útját valaminek, becsukni, az ajtót, bezárni a' kaput valaki előtt; hindern, akadályoztatni.

Verſperren, das, Verſperrung, die, bérekesztés, bezárás, becsukás, elzárás.

Verſpeyen, megköpdösni.

Verſpielen, játékban veszteni, eljátszani; Geld, elveszteni pénzt; die Zeit, eljátszani az időt; trop. den Kürzern ziehen, veszteni, vesztő lenni, meggyőzetni.

Verſpielen, das, veszte's, elvesztés, eljátszás.

Verſpinnen, felfonni.

Verſplittern, p. B. die Zeit, elveszte-getni, p. o. az időt.

Verſpotten, kigúnyolni, kicsúfolni.

Verſpottung, die, kicsúfolás, kigúnyolás, kinevetés.

Verſprechen, ígérni, megígérni valamit; den Beſitz einer Sache zuſagen, oda ígérni v. eligérni valakinek valamit; ſeine Tochter jemanden verſprechen, (zur Ehe), a' leányát valakinek eligérni; ſich mit einer verſprechen, magának valakit eljegyezni, t. i. feleségül; daher: eine Verſprochene, eljegyzett személy, jegyes; Hoffnung machen, p. B. die Saaten verſprechen viel, a' vetések jó aratással biztatnak; der junge Menſch verſpricht viel, ez az ifjú nagy reménységet nyújt maga felől; ſich verſprechen d. i. im Reden verſehen, hibásan szólni, félre szólni, nem azt mondani a' mit akart.

Verſprechen, das, Verſprechung, die, ígérés; das Verſprochene, ígéret; ſein Verſprechen halten, ígéretét teljesíteni, ígéretének eleget tenni; das Irren im Reden, eltévesztése annak a' mit valaki mondani akart.

Verſprecher, der, ígérő, megígérő.

Verſprengen, p. B. Waſſer, elfecskendezni, p. o. a' vizet, bort; auseinander treiben, elszélesztení, széljelszórni, széljelkergetni, p. o. a' nyájat, az ellenséget, lázasztókat.

Verſpritzen, elfecskendezni, p. o. a' vizet; kiontani p. o. vérét.

Verſpüren, érzeni, észrevenni.

Verſtand, der, ész; keinen haben, esze nélkül lenni, nem lenni eszén; Einſicht, értelem, okosság; mit Verſtand, eszesen, okosan, ohne, ész nélkül; natürlicher, természeti okosság; gemeiner Menſchenverſtand, józan emberi okosság; geiſtige Fähigkeit, elme; einen durchdringenden Verſtand haben, éles elmével bírni; Urtheilskraft, ész, itélőtehetség; Ueberlegung, okosság; ohne Verſtand handeln, okosság nélkül, cselekedni valamit; der Sinn eines Wortes, értelem, jelentés, ereje valamelly szónak v. kifejezésnek; Faſſungsvermögen, ész, foghatóság, tehetség.

Verſtandeskräfte, die, észbeli tehetség.

Verſtandesübung, die, észgyakorlás, ész gyakorlása.

Verſtandlos, adj., esztelen, esetlen; adv. esztelenül.

Verſtandloſigkeit, die, esztelenség, esetlenség.

Verſtändig, adj., esmes; klug, okos, értelmes; einſichtsvoll, értelmes, értelemmel bíró, hozzáértő; adv. okosan, ésszel; értelmesen, esmesen, bölcsen.

Verſtändigen, belehren, értésére adni, megtanítni valamire, esmére adni valakinek valamit, megmagyarázni.

Verſtändlich, adj., érthető, megérthető, világos; adv. érthetőleg, világosan.

Verſtändlichkeit, die, megérthetőség, világosság.

Verſtändniß, das, Uebereinſtimmung, die, egyetértés; Eintracht, egyesség.

Verſtärken, vastagabbítni, erősebbítni, nagyobbítni valamit; trop. vermehren, p. B. eine Armee verſtärken, a' tábort szaporítni, erősebbé tenni; eine Stadt, a' várost megerősíteni, p. o. őrizettel; ſich, (vom Heerführer), sereget több néppel szaporítni.

Verſtärkung, die, megerősítés; szaporítás, öregbítés; ſ. Hilfstruppen, segitő sereg, segitség.

Verſtatten, engedni, megengedni.

Verſtattung, die, megengedés.

Verſtauben, verſtieben, elporlódni, elszállani, mint a' por.

Verſtäuben, széljel szórni, eloszlatni, mint a' port.

Verſtauchen, kificzamítni, kimenyítni.

Verſtechen, vernáhen, bévarni, beaggatni, béöltögetni; vertauſchen, elcserélni; Trümpfe, elütni t. i. trumfal a' kártyát; ſich verſtechen, (beim Ku-

verſtechen), elvétni a' metszésben v. a' metszést.

Verſtechung, die, z. B. der Waaren, elcserélés.

Verſtecken, elrejteni, eldugni, elrekeszteni.

Verſtecken, das, elrejtés, eldugás.

Verſteckt, adj, elrejtett; halten, rejtekben tartani; adv. z. B. verſteckterweiſe, titkolva, rejtve.

Verſtehen, érteni, megérteni, általlátni, megfogni; ſo viel ich verſtehe, a' mennyire én értem; verſtehſt du, was ich meine? érted, mit mondok? ich verſtehe dich nicht, nem értelek, mit mondasz; das verſteht ſich, természetesen, arról kérdés sincs; ſich zu etwas verſtehen, d. i. ſich zu etwas entſchließen, ráállani, kész lenni valamire, megegyezni valamiben; ſich mit jemanden verſtehen, d. i. mit jemanden übereinſtimmen, egyetérteni, megegyezni valakivel; Kenntniß von etwas beſitzen, érteni p. o. németül, deákúl, tudni, p. o. muzsikát v. muzsikálni, érteni a' muzsikához; von Pfändern, z. B. ein verſtandenes Pfand, idejét multa zálog.

Verſtehen, das, értés, megértés, tudás.

Verſtehlen, ellopni; verſtohlenerweiſe, alattomban, lopva.

Verſteigen, ſich, igen magasra lépni, elragadtatni p. o. gondolkozásában; túl menni a' mértéken.

Verſteigerer, der, kótyavetyélő.

Verſteigern, elkótyavetyélni.

Verſteigerung, die, elkótyavetyélés, kótyavetye.

Verſteinern, in Stein verwandeln, kővé változtatni; verſteinert werden, kővé válni; trop. das partic. verſteinert, bálvánnyá valt, elálmélkodott, elbámúlt; adv. elbámúlva.

Verſteinerung, die, kővéválás; kővévált test. (Petrefactum).

Verſtellen, verunſtalten, kivenni a' formájából, elrútítni, elcsúfítni; nicht merken laſſen, tettetni, színleni valamit; ſich verſtellen, magát tettetni, eltitkolni a' mit gondol, érez.

Verſtellt, adj, formájából kivett, elrutított, elcsúfított; tettetett, eltitkolt, színlett; adv. z. B. verſtellterweiſe, tettetve.

Verſtellung, die, elcsúfítás; tettetés, eltitkolás, színlés, színmutatás.

Verſtellungskunſt, die, színmutatóság.

Verſterben, ſt. ſterben, meghalni; part. verſtorben, megholt.

Verſteuern, etwas, adót fizetni valamiről.

Verſteuert, adj., adó alá vetett.

Verſteuerung, die, adófizetés, adózás.

Verſtimmen, elrontani, leverni a' hangját; ſich, elromlani, leereszkedni t. i. a' muzsika hurjainak; trop. jemanden, valakit elkedvetlenítni.

Verſtimmt, adj., romlott hangú, leereszkedett hangú v. húrú; trop. elkedvetlenített, kedvetlen.

Verſtimmung, die, hangromlás v. leereszkedés.

Verſtöbern, auseinanderjagen, széljelkergetni, elkergetni, széljelszalasztani; vom Schnee, bélepni, béfúni, béhordani, mint a' hó az útat.

Verſtocken, hartnäckig machen, megmakacsítni, megátolkodni; durch Feuchtigkeit verderben, megdohosodni.

Verſtocken, das, makacsság, megátolkodás, nyakasság; megdohosodás.

Verſtockt, adj., makacs, megátolkodott, nyakas; megdohosodott, dohos, p. o. búza; adv. makacsúl, megátolkodva.

Verſtohlen, adj, lopva való, alattomban való; adv., verſtohlener Weiſe, alattomban, lopva, titkon.

Verſtopfen, bédugni; verſtopfter Leib, szorult has.

Verſtopfung, die, bédugás, bédugulás; des Unterleibes, hasszorúlás.

Verſtören, háborgatni, megzavarni.

Verſtört, adj., megzavart.

Verſtoß, der, Fehler, hiba, vétek; Beleidigung, öszveütközés, öszveakasztás valakivel.

Verſtoßen, fehlen, hibázni, véteni; bei jemanden, valakit megsérteni, megbántani; von ſich ſtoßen, eltaszítni magától; ſeine Sachen, kiadni rajta, eladni; ſeine Frau, megvetni, magától elküldeni v. elhajtani a' feleségét; ein Kind, megtagadni gyermekét.

Verſtoßung, die, eltaszítás magától; einer Frau, feleség megvetés és elhajtás; eines Kindes, a' gyermek megtagadása.

Verſtreichen, durch Streichen verbrauchen, felkenni, felmázolni mind; verſtopfen, békenni, bémázolni; von der Zeit, eltelni, elmúlni, mint az idő.

Verſtreichen, das, **Verſtreichung**, die, békenés, bémázolás; eltelés, elmúlás.

Verſtreuen, mind elszórni; elszéleszteni.
Verſtricken, mind felkötni, p. o. a' czérnát; tőrbe keverni
Verſtümmeln, megcsonkítni.
Verſtümmelung, die, megcsonkítás.
Verſtümmelt, adj., megcsonkított.
Verſtummen, megnémúlni: ſt. ſchweigen, elhallgatni, elnémúlni: jemanden verſtummen machen, valakit elhallgattatni.
Verſtummen, das, megnémúlás.
Verſuch, der, próbatétel, igyekezet.
Verſuchen, überhaupt prüfen, megvizsgálni, megpróbálni, próbára tenni; koſten, kóstolni, p. o. bort, megkóstolni; einen Verſuch machen, próbálgatni, kitanúlni igyekezni, megpróbálni, meglátni akarni; ſich etwas verſuchen, p. B. in der Welt. Sokat próbálni a' világon, sokat útazni, járni kelni; zum Böſen reizen, késértени p. o. a' rosszra.
Verſuchen, das, Verſuchung, die, próbálás, vizsgálás, megpróbálás, megvizsgálás; zum Böſen, késértés a' rosszra; in Verſuchung führen, késértetbe vinni, gonoszra ingerleni.
Verſucher, der, késértő, gonoszra ingerlő.
Verſucht, adj, jártas valamiben, próbált, tapasztalt, p. o. katonák ée.
Verſudeln, bémocskolni.
Verſündigen, ſich, vétni, vétkezni, bűnhődni; ſich an jemanden, valaki ellen vétni.
Verſündigung, die, vétkezés, bűnhődés, vétség, vétés
Verſüßen, megédesítni; trop. édesíteni, enyhítni, kellemessé tenni, p: o. a' munkát, az életét.
Verſüßen, das, megédesítés.
Vertagen, halasztani, elhalasztani.
Vertagung, die, halasztás, halogatás.
Vertändeln, elgyermekeskedni, hijábavalósággal eltölteni p. o. az időt.
Vertanzen, durchs Tanzen verbrauchen, eltánczolni, tánczolás által elveszteget ni, p. o. pénzt; verlieren, elveszteni, p. o. betegségét; verſäumen, elmúlasztani, eltánczolni, p. o. az időt.
Vertanzen, das, eltánczolás, tánczolás által vesztegetés.
Vertauſchen, el- v. felcserélni.
Vertauſchen, das, Vertauſchung, die, el- v. felcserélés.
Verteufelt, adj, gotlos, gonosz, istentelen, átkozott; heftig, isonyú; adv. átkozott módon; isonyúan.
Vertheidigen, jemanden durch Worte, óltalmazni, védelmezni, védni valakit; ſich, magát védelmezni; eine Sache, a' dolog mellett harczolni; durch Waffen, védelmezni, harczolni.
Vertheidiger, der, überhaupt, véd, védő, védelem; beſ. oltalmazó, védelmező
Vertheidigung, die, védés, védelmezés, oltalmazás.
Vertheidigungsmittel, das, védőeszkőz, védelem, fegyver.
Vertheidigungsſchrift, die, védírás, védőírás.
Vertheidigungsſtand, der, védő állapot, kész védelem; ſich in Vertheidigungsſtand ſetzen, készülni a' védelemre v. védelmezésre.
Vertheilen, elosztani, elosztogatni, kiosztani mások közőtt.
Vertheiler, der, el- v. kiosztó.
Vertheilung, die, el-, ki- v. felosztás.
Vertheuern, megdrágítni, p. o. a' gabonát.
Vertheurer, der, megdrágító.
Vertheurung, die, megdrágítás.
Vertiefen, elvesztegetni, elkölteni.
Vertiefen, adj., bőkőltő, vesztegető.
Vertical, adj., ſcheitelrecht, tetőpontos; adv. tetőpontosan.
Vertiefen, tief machen, kivőlgyesi, mélyé v. méllyebbé tenni; trop. ſich in etwas, méllyen belémerűlni v. elmerűlni valamibe, p. o. a' tudományba; in Gedanken, im Nachdenken, mély gondolatokba, gondolkozásba merűlve lenni; in Schulden vertieft ſeyn, sok adósságba leni keverve.
Vertiefung, die, Vertiefen, das, mélyebbre csinálás; etwas Vertiefte, p. B. eine Kerbe, Hohlkehle, barázda, rovátk; trop. in Gedanken, elmerűlés a' gondolkozásba.
Vertilgen, eltörleni, kiírtani.
Vertilger, der, eltörlő, kiírtó.
Vertilgung, die, eltörlés, kiírtás.
Vertoben, kidühöskődni magát.
Vertrag, der, alku, egyesség, kötés; ſt. Bündniß, szövetség.
Vertragen, máshová vinni, másfelé, félre elvinni; ſt. erdulden, eltürni, elszénvedni, elbírni, kiállani; ſich mit jemanden gut vertragen, valakivel egyezni, egyességben lenni; ſich nicht vertragen, össze nem illeni, nem egyezni vele.

Verträglich, adj., szelíd, jámbor, békeszerető, mindennel könnyen megegyező; adv. szelíden, jámborúl.

Verträglichkeit, die, békeszeretés, megegyezés.

Vertragung, die, eltűrés, elszenvedés.

Vertrauen, bízni, bizodalmát helyheztetni valakibe; reábízni valakire valamit.

Vertrauen, das, bizodalom, bizakodás; fetzen oder haben, bizodalmát helyheztetni valakibe; im Vertrauen gesagt! köztünk legyen mondva!

Vertrauensvoll, adj., bizodalommal teljés, biztos; adv. bizakodva.

Vertrauern, elgyászolni.

Verträufeln, elcsepegni.

Vertraulich, adj., bizodalmas, meghitt, hiedelmes; adv. bizodalommal, meghitten, hiedelemmel.

Vertraulichkeit, die, meghittség, hiedelem, bizodalom.

Vertraut, adj., meghitt, bizodalmas, barátságos; adv. meghitten, meghitt barátságban.

Vertraute, der, meghitt, megbízott, meghitt biztos.

Vertreiben, jemanden, elűzni, elhajtani, elkergetni; Feinde, az ellenséget megszalasztani; trop. eine Krankheit, a' nyavalyát eloszlatni; sich die Zeit, az időt tölteni.

Vertreiben, das, Vertreibung, elkergetés, elűzés, elhajtás, eloszlatás.

Vertreten, z. B. sich den Fuß, rosszúl tett lépés által kificzamítni; st. zusammentreten, meg-v. összetapodni p. o. a' pázsitot; den Weg, elállani az útját valakinek; an jemandes Stelle treten, valaki helyett lenni; trop. jemand. bei einem d. i. a) vertheidigen, védni, védelmezni valakit valaki előtt; b) durch Fürbitte, szószóllója lenni valakinek, és helyette mást kérni; c) entschuldigen, menteni valakit.

Vertreten, das, Vertretung, die, lábkimenyítés rosszúl tett lépés által; félrenyomás, elnyomás; valaki helyett létel, képviselés; védés, közbenjárás, szószóllás, mentés.

Vertreter, der, helyviselője valakinek, helyettelévő; közbenjáró, szószólló, védő, szavatos.

Vertrieben, adj., elűzött, elkergetett.

Vertriebene, der, hazájából kihajtatott, számkivettetett.

Vertrinken, z. B. die Zeit, ivással tölteni p. o. az időt; Geld, meginni p. o. a' pénzét; ivás által elűzni, p. o. a' búját, a' gondját.

Vertrocknen, elszáradni, mint p. o. a' könnyek; kiszáradni, mint a' fa, víz.

Vertrocknen, das, szárazság, száraz volta valaminek p. o. fának.

Vertrocknet, adj., el-v. kiszáradt.

Vertrödeln, Sachen, eladni, eladogatni; (verächtlich), elzsibvásárkodni; die Zeit, elhijábavalóskodni; Geld, elhenyélni, elkorhelykedni.

Vertröpfeln, elcsepegni.

Vertrösten, jemanden, bíztatni valakit, reménységet nyújtani valakinek; jemanden von einer Zeit zur andern, valakit időről időre bíztatni; vertröstet, reménységgel bíztatott; sich, reményleni; fr. Muth einsprechen, neki bátorítni, valakit biztatni.

Vertröstung, die, reménységnyújtás, bíztatás, bátorítás.

Vertuschen, etwas, eltitkolni, elsimítni, p. o. a' lopott jószágot.

Vertuschen, das, eltitkolás.

Verüben, z. B. etwas Böses, elkövetni, véghez vinni t. i. valamelly rosszat, gonoszságot cselekedni; einen Mord, ölni.

Verübung, die, véghezvitel, elkövetés, t. i. a' gonosznak elkövetése.

Verunehren, megbecstelenítni; ein Mädchen, a' szüzet megszeplősítni.

Verunehrung, die, gyalázat, megbecsteleyítes; eines Mädchens, megszeplősítés.

Veruneinigen, öszveveszteni, békételenséget szerezni, p. o. a' két barátok között; sich, öszveveszni, meghasonlani.

Veruneinigung, die, öszvevesztés; meghasonlás.

Verunglimpfen, becstelenítni, kissebbíteni, rágalmazni valakit.

Verunglimpfung, die, becstelenítés, rágalmazás.

Verunglücken, szerencsétlen lenni, szerencsétlenül járni, zu Grunde gehen, elveszni, végveszedelemre jutni; von Schiffen, elsüllyedni; mißlingen, nem várt v. rossz kimenetelének lenni; einen Verlust haben, kárt vallani; um sein Vermögen kommen, minden vagyonától megosztatni.

Verunheiligen, megfertéztetni.

Verunheiligung, die, megfertéztetés.

Verunreinigen, be-v. elmocskolni, elcsúnyítni.

Verunreinigung, die, bémocskolás, elcsúnyítás.

Verunstalten, elcsúfítni, a' formájából kivenni, elrútítni, éktelenné tenni.

Verunstaltet, adj., elrútított, elcsúfított, éktelen.

Verunstaltung, die, elrútítás, elcsúfítás, éktelenség.

Veruntreuen, entwenden, elnikkasztani, eltökítni, ellopni hűségtelenül.

Verursachen, okozni, p. o. bosszúságot, tenni, szerezni, csinálni; Streit, perlekedést támasztani; Bewunderung, csudálkozást gerjeszteni; Vergnügen, gyönyörűségére lenni.

Verursacher, der, szerző, okozó.

Verursacherinn, die, szerző, t. i. asszony, v. leány.

Verurtheilen, büntetni, p. o. pénzre, ítélni, p. o. halálra valakit, kárhoztatni.

Verurtheilung, die, büntetés, büntetésre ítélés, kárhoztatás.

Vervielfältigen, sokszorozni, sokasítni.

Vervielfältigung, die, sokszorozás, sokasítás.

Vervierfältigen, négyszerezni, négyesni.

Vervierfältigung, die, Vierfachmachung, négyszerezés.

Vervollkommen, tökélletesítni, tökélletessé tenni.

Vervollkommnung, die, tökélletesítés, tökélletesedés.

Verwachsen, zuwachsen, wie z. B. Wunden, benőni, béforradni; ineinander wachsen, összenőni, összeforradni; durch Wachsen ungestaltet werden, kinőni a' formájából.

Verwachsen, adj., bénött; összenőtt; formátlan.

Verwachsen, das, Verwachsung, die, benövés, béforradás; összenövés; idomtalanság.

Verwahren, an einem sichern Orte, eltenni, megőrízni, tartogatni; gegen etwas, megerősítni, p. o. a' várost kősalakkal; sich gegen etwas, magát valami ellen őrízni; sich vor Kälte verwahren, magát a' hidegtől ójni; sich verwahren, d. i. sichern, magát oltalmazni, bátorságba helyheztetni, őrízni.

Verwahrer, der, őrző.

Verwahrlosen, nem gondolni valamivel, vesztére hagyni valamit; Feuer, nem vigyázni a' tűzre.

Verwahrlosung, die, vesztére hagyás, vele nem gondolás.

Verwahrung, die, eltevés, gondviselés; jem. etwas in Verwahrung geben, valamit valakinek gondviselésére bízni; Befestigung, megerősítés; ft. Gefängniß, őrizet, fogság, foghás, tömlöcz; Sicherung, bátorságba helyheztetés.

Verwahrungsmittel, das, őrző v. oltalmazó eszköz, védelem.

Verwaisen, von Kindern, árvaságra jutni; von Aeltern, gyermekeitől megfosztatni.

Verwaisen, das, Verwaisung, die, árvaság.

Verwaiset, adj., von Kindern, árva, árvaságra jutott.

Verwalten, vernichten, végben vinni, eljárni valamiben, folytatni valamit; ein Amt, hivatalt viselni; den Staat, a' köztársaságot kormányozni v. igazgatni.

Verwalten, das, Verwaltung, die, végbe vivés, eljárás valamiben, valaminek p. o. hivatalnak viselése, folytatása; des Staates, a' köztársaság kormányozása; fremder Güter, más jószágára való gondviselése.

Verwalter, der, gondviselő, igazgató; auf einem Gute, majoros.

Verwandeln, elváltoztatni; sich in Geschichte, ábrázatban megváltozni; in etwas verwandelt werden, valamivé változni.

Verwandlung, die, elváltozás, megváltozás, általformálódás.

Verwandt, adj., atyafi, atyafiságban v. rokonságban lévő, rokon; trop. atyafiságos, hozzá hasonló.

Verwandte, der, atyafi, rokon.

Verwandtschaft, die, rokonság, atyafiság, összeköttetés, egyesség.

Verwaschen, mind felmosni, p. o. a' szappant; z. B. Farben, elmosni, elvékonyítni p. o. a' festéket; ft. verplaudern, elfecsegni, elcsacsogni, p. o. az időt; adj. ft. plauderhaft, fecsegő, csacsogó.

Verwaschung, die, der Seife, felmosás, mosás által való elfogyasztás.

Verwässern, igen megvizezni.

Verweben, mind felszőni; beleszőni, közészőni, bészőni.

Verwechseln, umtauschen, el-v. felcserélni; Geld, el-v. felváltani, p. o. pénzt, aranyot; Personen, eltéveszteni személyeket; ft. verwirren, összezavarni.

Verwechſeln, das, Verwechſelung, die, el-v. felcserélés; el-v. felváltás.
Verwegen, adj., vakmerő, merész; adv. vakmerőn, merészen.
Verwegenheit, die, vakmerőség, nagy merészség.
Verwehen, elfújni, elhordani; tele v. béfújni p. o. hóval.
Verwehren, ſt. verhindern, verbieten, tiltani, megtiltani, gátolni, meggátolni, akadályoztatni.
Verwehren, das, eltiltás, akadályóztatás, megtiltás, meggátolás.
Verweichlichen, elpuhulni.
Verweichlicht, adj., elpuhúlt.
Verweichlichung, die, elpuhultság.
Verweigern, megtagadni, megvonni valakiről valamit.
Verweigerung, die, megtagadás, megvonás.
Verweilen, múlatni, késni.
Verweilen, das, késés, múlatság.
Verweinen, sirással tölteni, p. o. az időt; kisírni magát.
Verweis, der, dorgálás, feddés, pirongatás, szemre hányás, pirószó; geben, megdorgálni valakit, megpirongatni.
Verweiſen, an jemanden, másra v. máshoz igazítni, útasítni; ſt. verbannen, elüzni, számkivetni valakit; Vorwürfe machen, megdorgálni, megpirongatni valakit.
Verweiſen, das, Verweiſung, die, másbová igazítás, útasítás; Verbannung, számkivetés; ſt. Vorwurf, megfeddés, megdorgálás.
Verwelken, elhervadni.
Verwelklich, adj., elhervadható.
Verwelkt, adj., elhervadt; adv. elhervadva.
Verwelkung, die, elhervadás.
Verwenden, wegwenden, el-v. félrefordítni; anwenden, t. B. Geld, Zeit, Mühe, fordítni, ráfordítni, költeni, p. o. pénzt, időt, munkát valamire; ſich für jemanden, oder für etwas, közbe vetni magát valakiért, valamiért, fáradni érte; néha kérni, esedezni, valaki személyjéért.
Verwendet, adj., elfordított; adv. el-v. megfordítva.
Verwendung, die, el-v. magfordítás; reáfordítás, ráköltés, idejének és fáradtságának valamirevaló fordítása, haszonvétele valaminek valamire; fáradozás valaki dolgába.
Verwerfen, elvetni, rossz helyre vetni, félrevetni, valahová; ſt. durcheinander miſchen, t. B. Worte, szelyól-v. öszvevissza elhányni p. o. a' szókat; ſich, elhibázni a' vetést v. hajítást; trop. nicht annehmen, ob. billigen, megvetni, helybe nem hagyni, el nem fogadni, p. o. tanácsot; ſt. mißgebären, von Thieren, megvetni, elvetelkedni.
Verwerfen, das, Verwerfung, die, megvetés, rossz helyre tevés; elhányásvetés; helybe nem hagyás, el nem fogadás.
Verwerflich, adj., megvetendő, helybe nem hagyható, el nem fogadható.
Verwerflichkeit, die, megvetendőség, el nem fogadhatóság.
Verweſen, elrothadni, elsennyedni, megbüzhödni.
Verweſer, der, hivatalhelytartó, személyviselő, t. i. hivatalban.
Verweslich, adj., rothadandó, rothadó.
Verweslichkeit, die, rothadóság.
Verweſung, die, elrothadás.
Verwetten, a' fogadásban feltenni p. o. valamit, v. abba fogadni; a' fogadásban elveszteni.
Verwichen, adj., elmúlt, a' minapi; das verwichene Jahr, a' múlt esztendő; adv. a' minap, nem régében; oder ſt. neulich, a' falkában.
Verwickeln, etwas, belékeverni; jemanden, beléelegyítni, p. o. valamelly dologba; ſich, belékeveredni.
Verwickelt, adj., belékevert, belékeveredett, öszvekevert, v. zavart, öszvebonyolódott; trop. beléelegyedett; adv. öszvezavarva.
Verwickelung, die, belékeverés, öszvezavarodás, öszvebonyolódás, zürzavar.
Verwildern, elvadúlni, vaddá lenni, elkorcsosodni; von Pflanzen, elaljasodni, elsatnyúlni; von Gegenden, elkietlenedni.
Verwildert, adj., elvadúlt, elkorcsosodott; elkietlenedett.
Verwilderung, die, elvadúlás, elkorcsosodás; elkietlenedés
Verwirken, d. i. begehen, cselekedni, elkövetni, vétkezni; das Leben, ollyan gonoszságot követni el, mellynek az élete is utánna vesz.
Verwirkung, die, elvesztése valaminek.
Verwirren, öszvezavarni, megzavarni, zavarodásba hozni; trop. háborgatni, megháborítni; ſich, öszvezavarodni, belékeveredni.

Verwirrt, verworren, adj., összevazarodott, zürzavaros; trop. megzavarodott, megháborított; eine verwirrte Rede, elzavart beszéd; verwirrt im Kopfe, meghaborodott essü, megtébolyodott; adv. zavarodva, rendetlenül, összehányvavetve.

Verwirrung, die, das Verwirren, zürzavar, rendetlenség; zavarodás, összevazarodás; des Verstandes, elmebéli megháborodás.

Verwirrungsvoll, adj., zürzavaros; adv. összevazarodva.

Verwischen, eltörleni, letörleni, p. o. a' betüt, az írást; abtrocknen, megszárítni, megtörölni.

Verwischung, die, eltörlés, kitörlés; megtörlés.

Verwittern, wie z. B. Steine, elmállani, elporlani.

Verwittwet, adj., özvegy, özvegygyé lett.

Verwöhnen, rosszúl szoktatni, elrontani rosszúlszoktatás által.

Verwöhnung, die, rosszúlszoktatás.

Verworfen, elhányvetett; trop. z. B. Mensch, rosszraelvetemedett, elfajúlt ember.

Verworfenheit, die, elfajúltság, elvetemedettség.

Verworren, adj., zavarodott, rendetlen.

Verworrenheit, die, zavarodás, rendetlenség.

Verwunden, megsebesítni, sebbe ejteni valakit; tödtlich verwundet werden, halálos sebbe esni, halálosan megsebesedni; trop. sebesítni, megsebhetni; Herzen, sérteni a' szíveket.

Verwunden, das, Verwundung, die, megsebesítés.

Verwundern, wunderbar seyn, oder vorkommen, csudának tetszeni, csudálkozásra gerjeszteni; das verwundert mich, azon csudálkozom; sich verwundern, csudálni; sich, csudálkozni valamin, rajta.

Verwunderung, die, csudálkozás; in Verwunderung setzen, csudálkozásra indítni.

Verwunderungswerth, Verwunderungswürdig, adj., csudálkozásra mélto; adv. csudálatosan, csudálatos módon.

Verwunderungswürdigkeit, die, csudálatosság, csudálatos volta valaminek.

Verwundet, adj., sebes, megsebesített, megsebesedett.

Verwünschen, átkozni, megátkozni; bezaubern, bájolás által elváltoztatni.

Verwünschen, das, Verwünschung, die, Verfluchung, megáthozás; alé Fluch, átkozódás; Bezauberung, megbájolás.

Verwünschungswerth, Verwünschungswürdig, adj., megátkozandó.

Verwünscht, adj., átkozott, megátkozott; ob. fl. abscheulich, gonosz, átalatos, átkozott; bezaubert, megbájolt, megigezett; adv. átkozottul.

Verwüsten, pusztítni, elpusztítni, p. o. várost; fl. verderben, z. B. Kleider, Bücher, elrontani, rongálni, elszaggatni, p. o. a' ruhát.

Verwüsten, das, Verwüstung, die, pusztítás, elpusztítás, rontás; der verwüstete Zustand, pusztaság, pusztulás.

Verwüster, der, pusztító, rontó.

Verwüsterinn, die, rontó, pusztító, t. i. asszony.

Verwüstet, adj., elpusztított, puszta.

Verwüthen, vertoben, megszünni dühösködni, kidühösködni magát.

Verzagen, elcsüggedni, elhagyni magát; hoffnungslos seyn, kétségbe esni, minden reménységről letenni.

Verzagen, das, Verzagung, die, elcsüggedés; Hoffnungslosigkeit, die, kétségbeesés.

Verzagt, adj., muthlos, elcsüggedt, kicsiny szivü, félénk; jemanden verzagt machen, elcsüggeszteni; hoffnungslos, kétségbe esett; adv. elcsüggedve; kétségbe esve.

Verzagtheit, die, elcsüggedtség.

Verzählen, hibásan számlálni, eltéveszteni a' számlálást; sich, elhibázni a' számlálást.

Verzärteln, elkényeztetni, kényeztetni; sich, elkényesedni.

Verzärtelt, adj., elkényeztetett.

Verzärtelung, die, kényeztetés, elkényeztetés.

Verzäunen, békeritni, sövénnyel befonni v. békertelni.

Verzechen, meginni, beinni, p. o. pénzét, ruháját, ée.

Verzehnten, a' tizedet megadni.

Verzehren, z. B. Speisen, megenni, megemészteni, p. o. eledelt; Geld, pénzt költeni; Hab und Gut, minden vagyonát megemészteni; das Seinige, a' magáét költeni, a' magáéból élni; sich, megemésztödni.

Verzehren, das, Verzehrung, die, meg- v. elemésztés.

Verzehrend, adj., vom Feuer, megemésztő, elemésztő; von Krankheiten, hervasztó, fonnyasztó; eine verzehrende Krankheit, hervadozás, sinlődés; verzehrende Leidenschaften, emésztő indúlatosságok.

Verzehrer, drr, emésztő, megemésztő.

Verzehrerinn, die, megemésztő asszony személy.

Verzehrung, die, megemésztés; auszehrende Krankheit, száraz kórság v. betegség, hervadozás.

Verzeichnen, fehl zeichnen, elhibázni a' rajzolást, rosszúl rajzolni; etwas niederschreiben, feljegyezni, felírni.

Verzeichnen, das, Verzeichnung, die, elhibázása a' rajzolásnak; feljegyzés.

Verzeichniß, das, lajstrom, mutató tábla, feljegyzés.

Verzeihen, megbocsátni, megengedni.

Verzeihlich, adj., megbocsátható, megengedhető.

Verzeihung, die, engedelem, bocsánat, megengedés, megbocsatás; jemanden um Verzeihung bitten, valakitől engedelmet kérni.

Verzerren, herumreißen, elvonni egymástól, elszakasztani; zerrend verunstalten, z. B. den Mund, félrehúzni, elvonni, elhúzni p. o a' száját.

Verzerrt, adj., félre vont v. húzott.

Verzerrung, die, félrehúzás.

Verzetteln, nacheinander fallen laſſen, zerſtreuen, elhullatni, elpotyogatni, p. o. búzát, gyümölcsöt, ée; elszéleszteni, elhányni vetni.

Verzettelung, die, elszéleszlés.

Verzicht, der, lemondás valamiről; auf ſeine Gerechtſamen Verzicht leiſten, lemondani a' jussáról.

Verziehen, falſch ziehen, z. B. im Spiele, hibás húzást tenni; ſchlecht erziehen, z. B. Kinder, rosszúl nevelni, p. o. gyermeket; ſt. verzerren, z. B. den Mund, elhúzni, félre húzni, p. o. a' száját; ſt. ſich entfernen, elmenni, eltávozni; z. B. die Wolken verziehen ſich, a' fellegek eloszlanak; das Gewitter hat ſich verzogen, az égiháború elment, eltávozott; von Saiten auf muſikaliſchen Inſtrumenten, leereszkedni mint a' húr a' muzsikán; ſt. verſchieben, elhalasztani, halogatni p. o. más időre; ſt. verweilen, várakozni, maradni, késni.

Verziehen, das, Verziehung, die, z. B. eines Kindes, rossz nevelés; ſt. Verzug, várakozás.

Verzieren, felékesítni, felékesgetni, megczifrázni.

Verzieren, das, ékesítés, felékesítés, megczifrázás.

Verzierung, die, ékesség, czifrázás.

Verzinnen, megczínezni, czínnel megfuttatni.

Verzinſen, uzsorát v. interest adni, fizetni kamatot.

Verzinſung, die, kamatfizetés.

Verzogen, adj., el- v. félrevont, félrevongált; rosszúl nevelt.

Verzögern, aufhalten, z. B. Termin, halogatni, húzni, halasztani valamit; abhalten, z. B. Menſchen, késleltetni, késni, tartóztatni, feltartóztatni valakit.

Verzögerung, die, halasztás, halogatás, húzás; kesleltetés, feltartóztatás.

Verzollen, vámot adni valamitől, megvámolni.

Verzollen, das, megvámolás, vámfizetés.

Verzucken, zerren, rángatni, félre vongálni.

Verzuckung, die, félre vonoglás, ínrángolódás, inaknak rángalodása, görcs.

Verzuckern, megczukrozni, megnádmézelni.

Verzug, der, haladék, késés, késedelem; ohne Verzug, haladék v. késedelem nélkül, tüstént.

Verzweifeln, an etwas, kétségbe esni, valami felől.

Verzweifelt, adj., hoffnungslos, kétségbe esett; eine verzweifelte Lage, átkozott állapot; heillos, gonosz, rossz, átkozott; heftig, hartnäckig, iszonyú; irtóztató, felettevaló; adv. kétségbeesve; gonoszúl; iszonyúan, irtóztató módon.

Verzweifelung, die, kétségbeesés; jemanden zur Verzweiflung bringen; valakit kétségbe ejteni; in Verzweiflung kommen, kétségbe esni.

Verzweifelungsvoll, adj., egészen kétségbe esett.

Verzwicken, megcsonkitni.

Verzwickung, die, el- v. megcsonkítás.

Vesper, die, Nachmittagszeit, délest, délestidő; Nachmittagsgottesdienſt, délesti isteni tisztelet, vecsernye; Sicilianiſche, a' sziczíliai öldöklés.

Vesperbrod, das, ozsonna.
Vesperzeit, die, délesti idő.
Vettel, die, verächtliche Benennung eines alten Weibes, vén dada, agg dada, vén banya.
Vetter, der, übh. st. Anverwandte, rokon, atyafi; bes. Vaters Bruder, atyai nagybátya; Mutter Bruder, anyai nagybátya. Auch heißen Vettern die Geschwister Kinder, unokatestvérek.
Vetterlich, adj., dem Vettern gehörig, rokoni, rokonoké; dem Anverwandten gemäß, rokonos, atyafiságos; geschwisterkindlich, nagybátyai; adv. rokonhoz illő módon.
Vetterschaft, die, rokonság.
Vice-Admiral, der, alhajóvezér.
Vice-Kanzler, al-v. viczekanczellár.
Vice-König, der, viczekirály.
Vice-Statthalter, der, alhelytartó.
Vidimiren, hivatalosan hitelesíteni.
Vidimirung, die, hivatalos hitelesítés.
Vieh, das, übh. barom; bes. jene Thiere, welche zur Feldwirthschaft verwendet werden, marha; großes, szarvas marha; kleines, apróbb marha; daher: das Pflugvieh, szarvas marha, göböly; Zugvieh, igás marha; Schafvieh, juhok, birkák.
Viehartznei, die, Thierartznei, baromorvosság.
Viehartzneikunst, die, baromorvoslás.
Viehartzt, der, baromorvos; marhaorvos.
Viehbremse, die, bögöly.
Viehdieb, der, baromlopó, marhazsivány.
Viehdiebstahl, der, marhalopás.
Viehfall, der, marhadög.
Viehfutter, das, takarmány, barmoknakvaló eleség.
Viehhandel, der, marhával kereskedés.
Viehhändler, der, baromkereskedő, marhával kereskedő.
Viehheerde, die, nyáj, csorda, baromcsorda.
Viehhirt, der, barompásztor, csordás; vom großen Viehe, gulyás.
Viehisch, adj., baromi; trop. von Leben, baromi élet; adv. barom módra.
Viehknecht, der, gulyás bojtár.
Viehkrankheit, die, marhanyavalya.
Viehmagd, die, barompásztor leány; tehenész leány.
Viehmarkt, der, barom-v. marhavásár; marhaárulás.
Viehreich, adj., sok marhájú.
Viehschwemme, die, baromúsztató.
Viehseuche, die, marhadög.
Viehstall, der, barom-v. marha istálló.
Viehsteuer, die, marhára vetett adó.
Viehtränke, die, marha itató.
Viehtrift, die, legeltetés.
Viehtrieb, der, marhahajtás.
Viehweg, der, marhacsapás.
Viehweide, die, marha legelő.
Viehzehent, der, marha dézsma.
Viehzoll, der, marha vám.
Viehzucht, die, barom-v. marhatartás, baromtenyésztetés; Viehzucht treiben, marhát tenyésztetni, tartani.
Viel, adj., sok; viele, sok, sokan; od. st. zahlreich, számos, p. o. hallgatók; st. reichlich, elég, bő, böven; so viele, annyi, olly sok; wie viele? hányan? so viele nur, valahányan, valamennyen; zu viel, zu viele, igen sok, igen sokan; es sind unser viel, igen sokan vagyunk; adv. sokszor, sokan, sokat; so viel ich weiß, a' mennyire én tudom; so viel ich höre, a' mint én hallom; das ist mir gleich viel, az nekem mind egy; es liegt viel daran, sok függ attól; es liegt nicht viel daran, nem sokat tesz; viel vor dem Comparat. sokkal; z. B. viel mehr, sokkal több; viel weniger, sokkal kevesebb v. kevesebben; oder auch, annál inkább nem, annál kevésbbé; viel mehr, sőt inkább.
Vielartig, adj., sok nemű.
Vielästig, adj., ágasbogas, sokágú.
Vieläugig, adj., sokszemű.
Vieldeutig, adj., sok jelentésű.
Vieleck, das, sokszeglet, sokszegletű test.
Vieleckig, adj., sokszegletű.
Vielerlei, adj., sokféle; wie vielerlei? hányféle? so vielerlei, annyiféle; auf wie vielerlei Art? hányféleképpen?
Vielesser, der, sokétű ember, nagyevő.
Vielfach, adj., sokszoros; st. bänfig, gyakori; adv. sokféleképpen, sokképpen.
Vielfältig, adj., sokrétű, sokféle; adv. sokféleképpen.
Vielfältigkeit, die, sokféleség, sokképpen valóság.
Vielfärbig, adj., sokszinű.
Vielfraß, der, ein Thier, rozomák, torkos borz; von Menschen, nagyevő, nagy evő, nagy bélű.
Vielfräßig, adj., nagy evő, nagy bélű.

Vielfräßigkeit, die, nagy ehetőség.
Vielfuß, der, Insect soklábú.
Vielfüßig, adj., soklábú.
Vielgeliebt, adj., igen kedves, szerelmes.
Vielgültig, adj., sokat érő.
Vielhalmig, adj., sokszárú p. o. gabona.
Vielhäutig, adj., sokbőrű.
Vielheit, die, sokság, sokaság.
Vieljährig, adj, sokesztendős v. esztendejű.
Vielleicht, adv., talán, meglehet.
Viellöcherig, adj., lyukacsos.
Vielmännerei, die, sokférjűség.
Vielmal, adv. sokszor, gyakorta, gyakran; wie vielmal? hányszor? so vielmal, annyiszor.
Vielmalig, adj., sokszori, gyakori, gyakortaváló.
Vielmehr, adj., sőtt inkább.
Vielnamig, adj., soknevű.
Vielsäulig, adj., sokoszlopos.
Vielschreiber der, a' ki sokot ír, sok munkát ír.
Vielseitig, adj., sokoldalú; trop. sokféle.
Vielseitigkeit, die, sokoldalúság.
Vielspitzig, adj., sokhegyű.
Vielstimmig, adj., sok hangú.
Vielsylbig, adj., sokszótagú.
Vieltheilig, adj., sokrészű.
Vieltönig, adj., sok hangú.
Vielumfassend, adj., nagy-v. széleskiterjedésű.
Vielvermögend, adj., hatalmas, sokat tehető.
Vielvermögenheit, die, sokat tehetőség.
Vielweiberei, die, sokfeleségtartás, feles nőszés
Vielweniger, adv., annál inkább nem, annál kevésbbé, még inkább nem.
Vielwinkelig, adj., sokzugú.
Vielwissend, adj., sokat tudó.
Vielwisser, der, sokban tudós, soktudományú.
Vielwisserei, die, sokat tudós, mindenhez tudóság.
Vier, num. négy; viere, négyen; je vier, négyen; aus viere bestehend, négyes, négyből álló; vier Tage, Jahre, négy nap, esztendő, négy napig, esztendeig; unter vier Augen, d. i. geheim, négy szem között, titokban; auf allen Vieren kriechen, négykézláb mászni.
Vierachtel-Takt, der, egynyolczadrészhang, v. időmérték.
Vierdräthig, adj., négyszálú v. fonalú.
Viere, die, négy, négyes szám.
Viereck, das, négyszeglet, koczkaraja.
Viereckig, adj., négyszegletű.
Vieren, négyelni, felnégyelni.
Viererlei, adj., négyféle.
Vierfach, adj., négyszeres, adv. négyszeresen.
Vierfädig, adj., négyszálú.
Vierfältig, adj., négyszeres.
Vierfüßig, adj., négylábú, p. o. állatok.
Viergliedrig, adj., négytagú.
Viergroschenstück, das, négygarasos.
Vierhändig, adj., négykezű.
Vierhundert, adj., négyszáz.
Vierhundertmal, adv., négyszázszor.
Vierhundertmalig, adj., négyszázszori.
Vierhundertste, der, die, das, négyszázadik.
Vierjährig, adj., négy esztendős.
Vierköpfig, adj., négyfejű.
Viertling, der, egy negyedrész v. egy fertály p. o. mérő; eine Münze (Groschel), pénz neme, negyedrész garas, fel poltra.
Viermal adv négyszer; viermal so groß, négyannyi.
Viermalig, adj., négyszeri.
Viermonatlich, adj., négyhónapi.
Vierpfünder, der, négyfontos golyóbisú ágyú.
Vierpfündig, adj., négyfontos, négyfontnyi.
Vierruderung, adj., négyevezős, v. evezőjű.
Vierschröthig, adj., izmos, köpczös, erős.
Viersaitig, adj., négyhúrú, z. B. Fortepiano; négyhúrú v. négy húrokkal felhúzott Fortepiáno.
Viersitzig, adj., négyoldalú.
Viersitzig, adj., négyülésű.
Vierspannig, adj., négyarasznyi.
Vierspännig, adj., négylovas, négyökrös t. i. szekér, kocsi.
Vierspaltig, adj., négyhasadékú.
Vierspitzig, adj, négyágú, p. o. villa.
Vierstimmig, adj, négyhangú.
Vierstündig, adj., négyórai, négy óráig tartó.
Viersylbig, adj., négyszótagú.
Viertägig, adj., négynapi; Fieber, negyednapi hideglelés.
Viertausend, négyezer; adv. négyezeren.
Viertausendmal, adv, négyezerszer.

Vierte, der, die, das, negyedik; zum vierten Male, negyedszer, negyedikszer.
Viertehalb, adj., negyedfél.
Viertel, das, fertály, negyedrész; einer Stadt, része a' városnak.
Vierteljahr, das, egy fertály esztendő; alle Vierteljahr, minden fertály esztendőben.
Vierteljährig, adj., három hónapos, egy fertály esztendős; adv. három hónaponként.
Viertelu, félnegyedélni.
Viertelpfund, das, egynegyedrésze font, egy fertály font.
Viertelton, oder, Viertelston, der, negyedrészhang.
Viertelstunde, die, fertályóra.
Viertelstündig, adj., fertályórányi.
Viertens, adv., negyedszer.
Vierter, ein, negyedik.
Viertheil, das, negyedrész.
Viertheilen, el-v. felnégyelni, négy részse osztani.
Viertheilig, adj., négy részre osztott, négy részű.
Viervierrel-Takt, der, négy negyedrész hangmérték.
Vierzackig, adj., négyágú.
Vierzähnig, adj., négyfogú.
Vierzeilig, adj., négysoros, négysorú.
Vierzehn, adj., tizennégy; adv. tizennégyen; in vierzehn Tagen, két hét múlva.
Vierzehnlöthig, adj.; tizennégy latos, tizennégy próbás, p. o. ezüst.
Vierzehnmal, adv., tizennégyszer.
Vierzehnmalig, adj., tizennégyszeri.
Vierzehnte, der, die, das, tizennegyedik.
Vierzehntens, adv., tizennegyedszer.
Vierzig, adj., negyven; adv. negyvenen.
Vierziger, ein, negyvenesztendős t. ember.
Vierzigjährig, adj., negyvenesztendős, p. o. bor.
Vierzigmal, adj., negyvenszer.
Vierzigste, der, die, das, negyvenedik.
Vierzigstens, adv., negyvenedikszer.
Vierzigstündig, adj., negyven órai v. órányi.
Vierzigtausend, adj., negyvenezer.
Vierzigtausendste, der, die, das, negyvenezeredik.
Vignette, (vinyette), die, czímkép.
Viola, Alto-Viola, die, Bratsche. Bratschgeige, brácshegedű.
Viole, die, das Veilchen, viola, ibolya.
Violett, adj., violaszínű.
Violine, die, hegedű.
Violinist, der, hegedűs.
Violon, der, Baßgeige, bőgő, bőgőhegedű.
Violoncello, das, kis bőgőhegedű.
Viper, die, vipera.
Virtuos, der, mívész, nagymester valamiben; in der Musik, muzsikamester.
Visier, das, am Helme, oiszakszem; auf mathem. Instrum. átnéző; auf Schießgewehren, czélzó; Faßmesser, akómérték, okolófa v. vas.
Visieren, nach etwas zielen, czélozni, irányozni; ein Faß, akólni, megakólni a' hordót.
Visierer, der, akózó, akoló.
Visierkunst, die, czélozás mesterség; akózó mesterség.
Visierstab, der, akó, akoiófa v. vas.
Visierung, die, akólás, megakolás.
Visitation, die, megvizsgálás, rendrevizsgálás; in Kirchen und Schulen, vizsgáló látogatás.
Visitator, der, megvizsgáló; in Kirchen und Schulen, ekklézsia és schola vizsgáló.
Visite, die, Besuch, látogatás; in die Visite gehen, látogatni menni.
Visitenkarte, die, látogatóbilet v. poléta.
Visitenzimmer, das, látogató szoba.
Visitiren, z. B. Leute, Güter, kivizsgálni, kikurkászni, kikeresni; Kirchen, Schulen, megvizsgálni.
Vitriol, der, gálicz, gáliczkő.
Vitriolartig, adj., gálicznemű.
Vitriolerde, die, gáliczföld.
Vitriolgeist, der, gáliczszesz.
Vitriolöhl, das, gáliczszeszolaj.
Vitriolsäure, die, gáliczsavany v. savanyúság.
Vließ, (Fließ) das, gyapj; das goldene, arany gyapj; der Orden des goldenen Vließes, az arany gyapjas rend; der Ritter davon, az arany gyapjas rendjének vitéze (rendvitéze).
Vocal, der, Selbstlauter, magánhangzó.
Vocal-Musik, die, szóbeli muzsika, éneklésből álló muzsika.
Vocativ, der, hívóeset, hívó ejtés.
Vögelchen, das madárka, madaracska.
Völkchen, das, népecske, kis nép.
Volkerrecht, das, népek v. nemzetek jussa.
Völkerreich, adj., népes p. o. város.

aft, die, nép, nemzet.
anderung, die, népek köl-
lése, népvándorlás.
die, tobzódás, részegeskedés.
idj., vollständig, teljes, egész,
ites; corpulent, izmos, testes,
; adv. teljesen, tökélletesen,
n.
, die, teljesség, egészség.
er, madár; trop. ein luſtiger
d. i. Menſch, furcsa, tréfás
; ein liſtiger, ravasz ember;
gel kennt man an den Federn,
fogják el a' harist.
er, der, Vogelhäuschen, das,
a, kalitka.
e, die, veres berkenye.
baum, der, berkenyefa.
ler, der, madárakból jöven-
ſt, der, madársrét, legkis-
ét.
, der, madarászás, madár-
ler, der, madarász.
, adj., számkivettetett, föl-
ó, a' kit mindennek szabad
ni vagy megölni.
er, das, madáreleség, ma-
t.
l, das, madárháló.
ng, der, madárszó v. éneklés.
rei, das, madárcsevegés.
del, der, madárral kereskedés.
ler, der, madáráros, madár-
eskedő.
, das, madártartó.
chen, das, kaliczka.
, die, madárköltés v. sza-
), der, madarászóhely.
, die, madarászó kunyhó,
e, die, madárcseresznye;
m, madárcseresznyefa.
, die, madárköröm.
, der, madárfő.
t, das, lúdhúr, tik vagy
.
der, madárlép v. enyv.
eere, die, fagyöngy.
t, der, madárpiacz; madár-
, der, tik — v. tyúkhúr.
, die, sárma, madártéjfü.
das, madárfészek.
das, madárfogó háló.
, die, madársip.
, der, madárrepülés.
en, das, madárlövés.

Vogelſtellen, das, madárászás.
Vogelſteller, der, madarászó.
Vogelſtrich, der, madárköltözés.
Vogelwärter, der, madárász.
Vogelwicke, die, babó.
Vogelzug, der, madár költözés.
Vogler, der, madarász.
Volk, das, d. i. die gemeinen Leute, nép, köznép; ſämmtliche Bewohner einer Stadt, lakosok, polgárok, nép; ſtatt Nation, nemzet, nép; ein fremdes, idegen nép; ſtatt Soldaten, Armee, hadinép, katonaság, sereg, had, nép; die Völker ziehen nach Frankreich, a' hadak Franczia-országba takarodnak.
Volksfreund, der, nép barátja.
Volksglaube, der, köznép vélekedése.
Volksgunſt, die, a' nép kedvében járás.
Volksherrſchaft, die, a' népuralkodás v. országlás.
Volksliebling, der, a' nép kedvese.
Volkslied, das, köznépi dal.
Volksmenge, die, népszáma.
Volksſage, die, köznépi rege.
Volksſitte, die, népszokása.
Volksverſammlung, die, népgyülés.
Voll, adj., teljes, tele, töltött, megtöltött; eine Hand voll, egy marok-nyi, egy tele marokkal; alle Hände voll zu thun haben, igen sok dolgának lenni, egészen el lenni foglalva; einen vollen Beutel haben, tele erszénnyének lenni; aus vollem Halſe ſchreyen, tele torokkal kiáltani; ſtatt trunken, ittas, boros, ſich voll trinken, tele inni magát; ſt. wohlbeleibt, teljes, tele; volle Backen, teljes ábrázat vagy orcza; ſtatt ganz, die gehörige Zahl habend, egész; ein volles Jahr, egész esztendő; eine volle Freude, egész öröm; der volle Mond, a' tele hold: adv. tele p. o. tölteni, írni.
Vollauf, adv., bőven, eléggé, bőségesen, úntig.
Vollblütig, adj., bővérű, véres.
Vollblütigkeit, die, bővérűség.
Vollbringen, véghezvinni, végrehajtani, elvégezni, teljesítni p. o. a' parancsolatot; es iſt vollbracht! elvégeztetett, vége van!
Vollbringen, das, Vollbringung, die, végrehajtás, véghezvivés, teljesítés.
Vollbringer, der, végre hajtó, véghezvivő.
Vollbrüſtig, adj., mejjes, csecses.
Vollbürtig, adj., atyúl anyúl testvér.
Vollenden, elvégezni, végre hajtani;

vollkommen machen, tökélletességre vinni.
Vollender, der, elvégező, végrehajtó.
Vollendet, adv. st. völlig, tökélletesen, egészen; so, gar, sött, éppen.
Vollendung, die, végrehajtás, végrevitel, elvégzés.
Vollführen, elvégezni, véghez vinni.
Vollführer, der, véghezvivő.
Vollführung, die, véghez vivés, elvégzés.
Vollgeschrieben, adj., teleírott.
Vollgültig, adj., egész erejű, teljes erőben lévő; von Münzen, ép, hibátlan.
Vollgültigkeit, die, teljesség, épség.
Vollheit, die, teleség, teleléte valaminek; részegség, tobzódás.
Volljährig, adj., emberkoros.
Volljährigkeit, die, emberkorosság.
Vollkommen, st. ganz, egész, teljes, p. o. szám; ohne Fehler, tökélletes, t. i. a' maga nemében, p. o. ember, dolog; stark, dick, teljes, vastag; ächt, valóságos, igazi, p. o. filozofus; adv. egészen, teljességgel; tökélletesen.
Vollkommenheit, die, épség, teljesség, tökélletesség.
Vollmachen, megtölteni, tele tölteni; kipótolni a' számat teljesre; besudeln, öszvemocskolni; telecsúnyítni.
Vollmacht, die, teljes hatalom; die Schrift dazu, teljes hatalmat adó írás.
Vollmond, der, hold tölte.
Vollsaftig, adj., nedvvel teljes.
Vollsaufen, sich, meginni magát.
Vollständig, adj., egész, teljes, p. o. szám, győzödelem; st. vollkommen, tökélletes; adv. teljesen, egészen, tökélletesen.
Vollständigkeit, die, teljesség, egészség, hijátlanság, tökélletesség.
Vollstimmig, adj., teljes szavú vagy hangú.
Vollstopfen, tele tömni, megtömni, megtölteni.
Vollstrecken, végre hajtani, p. o. a' hozott ítéletet, teljesítni.
Vollstrecker, der, végrehajtó.
Vollstreckung, die, végrehajtás, teljesítés.
Volltönend, adj., teljes v. telehangú.
Vollwichtig, adj., z. B. Dukaten, teljesmértékű v. nehézségű.
Vollwichtigkeit, die, teljes mértékűség.
Vollzählig, adj., teljes számú.
Vollzähligkeit, die, teljes számúság.
Vollziehen, végrehajtani, véghezvinni, teljesítni.
Vollziehen, das, Vollziehung, die, végrehajtás, véghezvitel.
Vollzieher, der, végrehajtó.
Vollzieherinn, die, végrehajtó, t. i. asszony szemely.
Vollzug, der, véghezvitel, bétöltés.
Volontär, der, szabadseregbeli katona.
Vom, praep. statt von dem, attól, a' — tol, a' — ból, a' — ról.
Vomitiv, das, hánytató.
Von, praep. c. Dat. ról, ről; z. B. vom, d. i. von dem Felde kommen, a' mezőről jönni; tól, tőle, p. o. hallottam; tól vagy től fogva; von der Zeit an, attól az időtől fogva; c. Abl. — ból, — ből p. o. Bécsből jönni; statt aus, — ból, ből, p. o. ez fából van; von Haus zu Hause gehen, házról házra járni; von Zeit zu Zeit, oder von Tag zu Tage, időről időre, napról napra; von Außen, kívülről; von Innen, belölről; von vorn, elölről; von hinten, hátúlról; von dannen, onnan, onnan el; von neuem, újra, újolag; vonnöthen seyn, szükséges lenni; von nun an, ettől fogva, ezentúl; von oben, felyülről; von selbst, magában, magától.
Vor, praep. c. Dat. előtt; vor dem Thore, a' kapu előtt; vor mir, előttem; vor allen andern, mindenek előtt, mindenek felett; — tól, — től; vor einer Sache erschrecken, valamitől megijedni, miatt; vor Hunger sterben, az éhség miatt meghalni vagy elveszni; c. Accus. eleibe; vor den Spiegel treten, a' tükör eleibe állani.
Vorabend, der, innep szombatja.
Vorackern, előtte szántani; a' szántásban megelőzni.
Vorältern, die, z. B. unsere, az atyáink, régi eleink.
Voran, adv., elől, előre, p. o. sietni, menni, küldeni, ülni.
Vorarbeit, die, előrevaló munka, v. készület.
Vorarbeiten, valakit a' dolgozásban megelőzni; példát adni valakinek a' dolgozásban; előre dolgozni.
Voraus, adv., előre p. o. menni fizetni; zum Voraus, előre, eleve; statt vorzüglich, mások felett, etwas Voraus haben, mások felett hírni, valamivel.

Vorausbedingen, előre kikötni magának valamit.
Voraus bekommen, előre felvenni vagy kapni valamit.
Voraus bestimmen, előre meghatározni valakinek, p. o. az időt.
Voraus bezahlen, előre megfizetni.
Vorausbezahlung, die, előre megfizetés.
Voraus sagen, előre megmondani, megjövendölni.
Vorausſagung, die, előremegmondás, megjövendölés.
Vorausſetzung, die, előrevaló feltétel; unter dieſer Vorausſetzung, ezt feltévén.
Vorbauen, eleibe építni p. o. más épületnek; trop. ſtatt verhüthen, megelőzni valamit, elejét venni valaminek, p. o. a' rossznak.
Vorbedacht, der, előre meggondolás; mit Vorbedacht, meggondolva.
Vorbedächtig, adj., valamit előre meggondoló.
Vorbedeuten, előre megjelenteni, megmondani valamit.
Vorbedeutung, die, előrejelentés, előrevaló tudtáraadás, jelenség.
Vorbegriff, der, előrevaló képzelet.
Vorbehalt, der, kikötés; ſtatt Bedingung, feltétel; mit Vorbehalt des Rechtes, jussomat fenntartván vagy kikötvén.
Vorbehalten, ſich etwas, kiköthi magának, fenntartani valamit.
Vorbei, adv., előtte el, előtt el; vor dem Lager vorbei, a' tábor előtt el; trop. eltölt, elmúlt, mint p. o. az idő, esztendő; es iſt vorbei, vége van, oda van.
Vorbenannt, adj., a' fennt nevezett.
Vorbereiten, előre elkészítni vagy készítni; ſich, magát valamire elkészítni.
Vorbereitet, adj., elkészült; adv. elkészülve.
Vorbereitung, die, elkészülés, előre készülés, készület.
Vorbereitungsmittel, das, készülés módja.
Vorbereitungsſtunde, die, készülő óra.
Vorbereitungswiſſenſchaft, die, készítő tudomány valamire.
Vorbericht, der, előbeszéd, előszó.
Vorbeſagt, adj., a' fennt mondott; az említett.
Vorbeten, más előtt imádkozni.
Vorbeugen, előre hajtani v. görbítni; trop. verhüthen, elejét venni valaminek.
Vorbeugung, die, előre hajtás v. görbítés; trop. eleitvevés, elhárítás.
Vorbild, das, zur Nachahmung, példa vagy mustrakép; Muſter, mustra, példa.
Vorbilden, eleibe ábrázolni, leábrázolni p. o. betüket; lerajzolni, eleibe festeni.
Vorbildung, die, példázás.
Vorblaſen, z. B. auf der Flöte, előtte fújni a' flótán; jemanden im Blaſen übertreffen, a' flótafúvásban feljülmúlni.
Vorbote, der, hírmondó.
Vorbringen, durch Worte äußern, ſagen, előadni, előterjeszteni, előbeszélni; eine Urſache, okát mondani vagy adni; ſtatt anführen, előhozni, említni; etwas zu ſeiner Vertheidigung, valamit hozni elő a' maga mentségére.
Vorbringung, die, előhozás, említés.
Vorbühne, die, a' játszószín eleje.
Vordach, das, eresz, esztorha.
Vorderarm, der, kézszár.
Vorderachſe, die, első tengely.
Vorderbug, der, szügy.
Vordere, der, die, das, adj., elsőbb, első, elől lévő.
Vorderflügel, der, első szárny.
Vorderfuß, der, bei Thieren, az első láb; bei Menſchen, lábfej.
Vordergebäude, das, az elöllévő épület; az épület első része.
Vordergrund, der, első rész, az alap első része.
Vorderhand, die, kézfej.
Vorderhaupt, das, búb, főnek első része.
Vorderleder, das, az előbőr.
Vorderleib, der, a' test elől álló részei, t. i, a' mejj, a' has.
Vorderſatz, der, der erſte Satz, az első tétel; in der Logik, tétel; die beiden Vorderſätze eines Syllogismi, az okoskodásnak két első tételei.
Vorderſegel, der, első vitorla.
Vorderſitz, der, elsőülés.
Vorderſte, der, die, das, adj., a' legelső.
Vorderſtube, die, első szoba.
Vorderſtück, das, első darab.
Vordertheil, der, első, elsőbb rész.
Vorderthüre, die, külső ajtó.
Vordertreffen, das, az első ütközetrend, első csata.
Vorderzahn, der, első fog.
Vorderzug, der, elöljáró sereg.

Vordrängen, előnyomni valakit; ſich, előre nyomúlni.
Vordringen, előre nyomúlni, kinyomódni.
Vordrucken, z. B. dem Buche etwas, a' könyv eleibe nyomtatni.
Voreilen, eleibe v. előre sietni.
Voreilig, adj., hirtelenkedő, sietséges; adv., hirtelenkedve.
Voreiligkeit, die, hirtelenkedés.
Vorempfinden, előre megérezni.
Vorempfindung, die, előérzés.
Vorenthalten, einem etwas, megtartóztatni, megfogni valakitől valamit.
Vorenthaltung, die, megtartóztatás, visszatartóztatás.
Vorerinnern, előre inteni.
Vorerinnerung, die, előre intés.
Vorerſt, adv., elébb.
Vorerwähnt, adj., az elébb említett; a' feljebb említett.
Vorerwieſen, adj., a' feljebb megbizonyított.
Vorerzählen, etwas, valaki múlattatázára beszélni valamit.
Voreſſen, az ebéd elejbe enni, csemegézni valamit.
Voreſſen, das, előebéd, levesután csemege.
Vorfahr, der, z. B. im Amte, hivatalelőző, valaki előtt hivatalt viselt; eldődi; die Vorfahren, az eleink, eldődink, eldődeink, atyáink.
Vorfahren, előállani kocsival; jemanden, megelőzni valakit kocsival, eleibe hajtani valakinek, elkerülni valakit t. i. kocsival más kocsit; elébb elérni valahová t. i. kocsin.
Vorfall, der, das Hervorfallen, előesés, előreesés; ſtatt Zufall, eset, történet, die Vorfälle, esetek, történetek.
Vorfallen, hervorfallen, előre esni, kidűlyedni; ſich zutragen, megesni, történni, előfordúlni, előadódni.
Vorfallenheit, die, eset, történet.
Vorfechter, der, vivással példát adó.
Vorfinden, találni; ſich, találtatni.
Vorfordern, (fodern) előhívni, előidézni, oda kívánni.
Vorforderung, die, elő- vagy megidézés.
Vorführen, előhozni, elővezetni.
Vorgang, der, das Vorgehen, előmenés, előhaladás; trop. ſtatt Muſter, példa, példaadás; Begebenheit, történet, eset.
Vorgänger, der, elölmenő v. járó; Anführer, vezér; im Amte, hivatalbeli eldődi.
Vorgebäude, das, az elől álló épület.
Vorgeben, z. B. im Billardſpiele, előreadni, p. o. a' biliárd játékban; vorwerfen, elejbe adni; ſagen, mondani, költeni, hazudni.
Vorgeben, das, z. B. nach deinem, nach ſeinem Vorgeben, a' mint te mondod v. beszéled, a' mint ő beszéli vagy mondja.
Vorgebirge, das, sok, a' hegynek tengerbe bényúló alja v. foka.
Vorgeblich, adj., mondott; ſtatt angegründet, tettetett, költött; adv. a' mint mondják.
Vorgebracht, adj., előhozott.
Vorgefaßt, adj., előre bévett, p. o. vélekedés; bészívott.
Vorgefühl, das, előrevaló érzés, előérzés.
Vorgehen, voran gehen, elől menni, előre menni; trop. einen Vorzug haben, megelőzni, feljülmúlni, p. o. mást; mit einen guten Beiſpiel, valakinek jó példát adni, jó példával menni elő; hervorragen, kiállani, kinyúlni a' többi közül; ſich ereignen, történni, esni.
Vorgemach, das, külső szoba, pitvar.
Vorgemeldet, adj., a' feljebb említett.
Vorgenannt, adj., a' fennt nevezett.
Vorgericht, das, első tábla.
Vorgeſetzte, der, elöljáró valamiben; die Vorgeſetzten, az elöljárók.
Vorgeſtern, adv. tegnapelőtt.
Vorgeſtrig, adj., tegnapellőtti.
Vorgreifen, elejbenyúlni; elejbe hágni valakinek, valaki hivatalos dolgába avatkozni.
Vorgreifung, die, eleibe hágás.
Vorhaben, etwas vor ſich haben, előtte lenni valaminek, mint ruhának; trop. jemanden vorhaben, d. i. prüfen, valakit maga előtt kikérdezni; ſtatt Willens ſeyn, szándékozni, szándékkal lenni.
Vorhaben, das, szándék, feltétel, igyekezet.
Vorhabend, adj., feltett, p. o. czél.
Vorhalle, die, z. B. eines Tempels, czinterem.
Vorhalten, z. B. einen Spiegel, elejbe tartani, p. o. tükröt; ſt. vorrucken, erinnern, valakit valamire emlékeztetni, szemére vetni valakinek valamit; zu Gemüthe führen, valakinek valamit szívére kötni.
Vorhand, die, elsőség, elsőbbség.

Vorhanden seyn, jelen lenni, itt vagy ott lenni; seyn, existiren, lenni.
Vorhang, der, előző, fedező, ablakelőző, firhang, im Theater, kárpit.
Vorhangen, előtte függeni.
Vorhängen, elejbe függeszteni,
Vorhaus, das, pitvar, tornácz.
Vorhout, die, kupak.
Vorher, adv., elébb, az előtt; kurz vorher, kevéssel ez előtt; előre; z. B. in Compos. vorher geben, előre menni; vorher denken, előre meggondolni; vorher sehen, előre nézni; vorher zeigen, előre megmutatni.
Vorherig, adj., előtteváló.
Vorheucheln, valaki előtt csapodárkodni.
Vorhimmel, der, az ég pitvara.
Vorhin, adv., elébb, elől.
Vorhof, der, pitvar, tornácz, udvar eleje.
Vorjährig, adv., tavalyi, múlt esztendei.
Vorig, adv., az elébbi, az elébbeni, a' múlt.
Vorigo, vorigt, vorjetzt, adv. most.
Vorkauen, vorkäuen, szájába rágni, p. o. a' kisdednek.
Vorkauf, der, elölvevés, mások előtt vevés.
Vorkaufen, mások előtt venni.
Vorkäufer, der, mások előtt vevő, elölvevő.
Vorkaufsrecht, das, elölvevés jussa.
Vorkehren, előtte sepreni; hervorbringen, előforditni; sich zubereiten, valamihez v. valamire készülni.
Vorkehrung, die, Anstalt, készület, előreváló készület; Vorkehrung treffen, megtenni valamire az előreváló készületeket.
Vorklage, die, elébbváló panasz.
Vorkleben, elejbe ragasztani.
Vorkommen, zuvorkommen, megelőzni valamiben; bei jemanden, valaki elejbe menni; bei jemanden nicht, nem bocsáttatni valaki elejbe; angebracht werden, előfordúlni valaki előtt, fülébe menni valakinek; sich ereignen, megtörténni, megesni; gefunden werden, találtatni; scheinen, tetszeni, látszani; es kam mir vor, als —, úgy tetszett nekem, mintha —.
Vorladen, előhívni, előidézni; vors Gericht, valakit törvény elejbe idézni.
Vorlängst, adv., régenten. régen.
Vorlassen, előre ereszteni; zur Audienz, valaki elejbe ereszteni, béereszteni valakit más elejbe.
Vorlassung, die, béeresztés, elejbe bocsátás.
Vorlaufen, elől v. előre futni; im Laufen vorzukommen, a' futásban felyülhaladni, megelőzni valakit.
Vorläufer, der, előljáró, előlfutó.
Vorläufig, adj., előrevaló, előleges; eine vorläufige Erinnerung, előrevaló intés, emlékeztetés; adv., előre; etwas vorläufig melden, valamit előre jelenteni.
Vorlefze, die, ajak.
Vorlegelöffel, der, levesosztókalán.
Vorlegen, elejbe tenni, vagy tasnítni; rátenni, p. o. lakatokat; Speisen, ételeket rakni valaki elejbe; eine Frage, valamelly kérdést tenni fel valaki elejbe.
Vorlegen, das, elejbetevés, feltétel, elejbetétel.
Vorlegeschloß, das, lakat.
Vorlese, die, in den Weinbergen, elöszüret: Vorlesen, vor Andern lesen, z. B. Trauben, előbb vagy korábban szedni vagy szüretelni t. i. szőlőt, mint más; z. B. eine Schrift, nagy fennszóval olvasni, elolvasni valaki előtt, p. o. irást.
Vorleser, der, felolvasó, t. i. fennszóval.
Vorlesung, die, el- vagy felolvasás valaki előtt; Collegium, tanítás; eine öffentliche Vorlesung, közönséges helyenvaló tanítás.
Vorletzte, der, die, das, adj., az utolsó előtt való, végsőelőző.
Vorleuchten, előtte világolni, valaki elejbe világítni, elejbe tartani a' gyertyát.
Vorliebe, die, különös szeretet valami vagy valaki eránt.
Vorliegen, előtte feküdni v. lenni.
Vorliegend, adj., előttünk fekvő v. lévő.
Vorlügen, jemanden, hazudni valaki előtt.
Vormachen, z. B. einen Zaun, elejbe csinálni, valamivel elrekeszteni, fedezni, p. o. sövénnyel; statt vorziehen, elejbe húzni, tenni; einem einen blauen Dunst, valakit ámítni, elámítni.
Vormalen, valaki előtt festeni; zur Nachahmung, mustrát festeni valaki elejbe.
Vormalig, adj, elébbeni, hajdani.
Vormals, adv., ez előtt, hajdan, régen; régenten.
Vormauer, die, az elől álló fal, elő-

fal; Schutzwehr, bástyafal, kőfal, bástya.

Vormeſſen, valaki előtt felmérni, előtte mérni; zur Nachahmung; megmutatni előtte, hogy kell mérni.

Vormittag, der, délelőtt, délelőtti idő.

Vormittägig, adj., délelőtti, délelőttvaló.

Vormittags, adv., délelőtt.

Vormund, der, tútor, árvagyám, árvák gondviselője; feje v. előlülője a' külső (városi) tanácsnak, polgármester.

Vormundſchaft, die, tútorság, árvagyámság.

Vormundſchaftlich, adj., tútorsági.

Vorn, adv., elől, az elején; von vorn, elölről; a' kezdetén, elől, újra, újra elől.

Vornähen, elejbe varrni.

Vornageln, elejbe szegezni.

Vorname, der, vezeték név.

Vornehm, adj., nevezetes, ieles, előkelő, nemes származású, úri, a' főbbek közül való, fő; die Vornehmen im Staate, a' főfő emberek.

Vornehmen, ſich vor nehmen, maga elejbe venni vagy kötni; p. o. az asztalkeszkenőt; um zu unterſuchen, elővenni; jemanden, valakit kikérdezni, meglecskézni; etwas vornehmen, d. i. den Anfang machen, valamihez hozzá kezdeni; eine Reiſe vornehmen, útra menni; ſich etwas vornehmen, feltenni magában valamit.

Vornehmen, das, szándék, feltétel; der Reiſe, útra menés; Befragung, megkérdezés; Unterſuchung, megvizsgálás.

Vornehmlich, adv., különösen, kivált, kiváltképpen, nevezetesen.

Vornehmſte, der, die, das, adj., fő v. nagy rangból való, förangú, legfőbb rangú, legjelesebb; legnevezetesebb.

Vorpfeifen, vor jemanden pfeifen, valaki előtt sípolni; mit dem Munde, fütyölni.

Vorplaudern, valaki előtt fecsegni.

Vorpoſten, die, szélső vigyázat vagy őrizet, első vigyazó v. vigyázók.

Vorpredigen, valaki előtt predikálni; trop. Ermahnungen geben, valakinek jó intéseket adni.

Vorragen, kiállani, kitetszeni.

Vorrang, der, elsőség, első hely, fő polcz.

Vorrath, der, vagyon, gyüjtemény, bőség valamiből; von Lebensmitteln, eleségbeli vagyon, kész eleség, eleségbeli gyüjtemény, takarmány; für die Armee, élés, eleség.

Vorräthig, adj., készen lévő, hátralévő, meglévő, kész; ſeyn, készen lenni; haben, készen tartani valami végre; es iſt nichts mehr vorräthig, mind elfogyott, semmi sincs már belőle.

Vorrathsgewölbe, das, tárbolt, élésbolt, vagyontár, élés kamara.

Vorrathshaus, das, éléshaz, tárház.

Vorrechnen, valaki elejbe számlálni.

Vorrecht, das, előjuss, főbb juss, előbbvaló juss; szabadság v. privilegiom.

Vorrede, die, elöljáró beszéd, előbeszéd, előszó.

Vorreden, valaki előtt beszélni; rábeszélni valamit valakire.

Vorredner, der, előbeszédíró v. szerző; auf den Theater, Suffliör, súgó a' játékszínen.

Vorreiben, előtte dörgölni.

Vorreißen, hervorſtürzen, rá- v. kirohanni; zeichnen vor jem. előtte rajzolni; zur Nachahmung, elejbe rajzolni.

Vorreiten, elől v. előre lovagolni; im Reiten zuvorkommen, megelőzni valakit a' lovaglásban, v. felülhaladni; jem. ein Pferd vorreiten, a' lovat valaki előtt lovagolva megvizsgáltatni, megpróbálni.

Vorreiter, der, elől lovagló, előlovag, csatlós.

Vorrichten, elkészíteni, hozzákészíteni, előre elkészíteni, elintézni valamit.

Vorrichtung, die, előkészület, előrevaló készület.

Vorriechen, leghathatóssabb szagú lenni.

Vorritt, der, előllovaglás.

Vorrücken, előre taszítni v. mozdítni, trop. st. vorwerfen, szemére vetni; mit der Armee, elnyomúlni, előre nyomúlni vagy menni; trop. in den Jahren, a' korban v. esztendejiben előhaladni, korosodni.

Vorrücken, das, előre taszítás, előbb mozdítás; előre nyomúlás v. menés; szemérevetés.

Vorrufen, előhívni.

Vorſaal, der, tornácz, folyosó.

Vorſagen, előtte mondani valamit, hogy az utánna mondja; ein Gebet, könyörögni, v. imádkozni valaki előtt; Regeln, regulát szabni; Lügen, hazudni valaki előtt; Schmeicheleien, valakinek csapodárkodni.

Vorſagung, die, előtte mondás; szabás, oktatás.

Vorſänger, der, előléneklő, énekkezdő, kántor.

Vorſatz, der, szándék, feltétel, feltett szándék; faſſen, feltenni magában valamit; ausführen, végre hajtani szándékát; mit Vorſatz, készakarva, szántszándékkal.

Vorſchein, der, megjelenés, megtetszés; zum Vorſchein kommen, előjönni, megjelenni; bringen, világosságra hozni.

Vorſcheinen, kitündökleni, kitetszeni.

Vorſchieben, elő- v. előre tolni; etwas vor etwas, elejbe taszítni v. tolni; einen Riegel, a' tolózárt rátolni; Stiefeln, megfejelni, p. o. a' csizmát.

Vorſchieben, das, előtolás; megfejelés, csizmafejelés.

Vorſchießen, ſt. hervorkommen, kihajtani, kibújni, mint a' gyenge plánták; hervorragen, kiállani, kinyúlni a' többi közül; vor jem. ſchießen, előbb kilőni a' puskáját mint más; im Schießen übertreffen, a' lövésben mást megelőzni, felyül haladni; Geld, pénzt adni valamire, pénzt kölcsönözni valaminek; den Lohn, előre kiadni valakinek a' bérét.

Vorſchießen, das, kihajtás; kiállás; előreadás.

Vorſchlag, der, Rath, Plan, javaslás, ajánlott javaslás, tanács; etwas in Vorſchlag bringen, javaslani, tanácsolni; einen annehmen, elfogadni az ajánlott feltételt; in der Muſik, elejbeütés, előlütés, t. i. a' muzsikában.

Vorſchlagen, eig., elejbe csapni, vetni; anrathen, javasolni, valamit valakinek, ajánlani, tanácsot adni.

Vorſchlagen, das, Empfehlung, javaslás, ajánlás.

Vorſchleppen, előhurczolni.

Vorſchmack, der, von etwas, szamat, főiz, p. o. a' bornak főize v. szamatja; trop. előízlés, elő ize valaminek; jem. einen Vorſchmack geben, megízleltetni valamit valakivel.

Vorſchmecken, kitetsző ízének lenni a' többi ízek felett.

Vorſchneiden, z. B. wie Schnitter, elől aratni, első lenni az aratók közt; zum Muſter ſchneiden, mustráúl vágni más előtt; das Fleiſch, feldarabolni, felvagdalni a' húst mások elejbe.

Vorſchneider, der, felvagdaló.

Vorſchnell, adj., voreilig, nagyon hirtelenkedő, hebehurgya; adv., hirtelenkedve, hebehurgyán.

Vorſchnelligkeit, die, hirtelenkedés, hebehurgyaság.

Vorſchreiben, elejbe írni, p. o. a' könyvnek a' nevét; zur Nachahmung, másnak elejben írni valamit, a' mit kövessen; trop. Verhaltungsmaßregeln jem. vorſchreiben, elejbe szabni v. adni valakinek, hogy mihez tartsa magát.

Vorſchreiben, das, elejbeírás.

Vorſchreiten, elejbe lépni valakinek, előlépni.

Vorſchrift, die, írásmustra; trop. szabás, rendszabás, valaki elejbe szabott rend, sinórmérték; geben, rendet szabni valaki elejbe; nach Vorſchrift, a' meghagyás szerént; eine übertreten, általhágni a' rendszabást.

Vorſchriftlich, adv., a' rendszabás szerént, regulaszerént való.

Vorſchritt, der, előlépés v. menetel.

Vorſchub, der, Statt Riegel, tolózár; trop. Hülfe, segítség, segedelem; thun, valakin segítni; an Stiefeln, fejelés, csizmafejelés.

Vorſchuh, der, fejelés csizma v. lábbeli.

Vorſchuhen, megfejelni a' lábbelit, csizmát.

Vorſchuß, der, das Vorſchießen des Geldes, előre kölcsönözés, pénzadás valami végre; das dargeliehene Geld, előre kölcsönözött pénz, előre adott pénz; beim Weine, első must, must eleje.

Vorſchußweiſe, adv., előre adott pénzzel, pénzt előre adva.

Vorſchütten, elejbe tölteni.

Vorſchützen, mentség gyanánt hozni fel, okozni valamit.

Vorſchützen, das, mentség, okozása valaminek.

Vorſchwatzen, elejbe csacsogni.

Vorſchweben, előtte lebegni.

Vorſchwimmen, előre vagy elejbe úszni.

Vorſchwören, valaki előtt megeskűdni; az eskűvést előtte mondani, hogy más mondja utánna.

Vorſehen, előre nézni v. látni; ſich, magáról gondoskodni, magára vigyázni.

Vorſehung, die, előrelátás, gondviselés; die göttliche, az Isteni gondviselés.

Vorſenden, előre elküldeni.

Vorſetzen, elől v. elejbe tenni; zum Vorgeſetzten machen, z. B. in einer Provinz, valakit valamelly tartománynak kormányozójává tenni; ſt. vorziehen, z. B. das Gute dem Böſen, feljebb becsülni p. o. a' jót, mint a' rosszat; zum Genuße vorſetzen, z. B. Fleiſch, Speiſen, feltenni valaki elejbe, p. o. a' húst, ételt; etwas, vor etwas, elejbe tenni más dolognak; ſich, feltenni magában valamit.

Vorſetzen, das, **Vorſetzung**, die, elejbetétel v. tevés; ſt. Vorzug, többre becsüles, feljebb becülés; Entſchluß, feltétel, feltett szándék.

Vorſetzlich, adj., készakartós, készakartvaló, szantszándékos, szántszándékkalvaló; adv. készakartva, akartva, szántszándékkal.

Vor ſeyn, vor etw. ſeyn, ellenevaló lenni, ellene jó lenni; da ſey Gott vor! Isten őrizzen! Isten ne adja.

Vorſicht, die, Vorſichtigkeit, vigyázás, előrenézés, előre vigyázás, gondoskodás, szemesség; mit Vorſicht, vigyázva, szemesen; Vorſicht gebrauchen, vigyázni, vigyázva, szemesen, okosan bánni; die göttliche Vorſicht, Isteri gondviselés.

Vorſichtig, adj., vigyázó, szemes, okos, előre vigyázó; adv. vigyázva, szemesen.

Vorſichtsmaßregel, die, vigyázás, szemesség.

Vorſingen, valaki előtt énekelni; zur Nachahmung, előre elénekelni előtte.

Vorſitz, der, első hely, elölülés; den Vorſitz haben, elölülni, elölülő lenni; bei einem Collegium, elölülés.

Vorſitzen, elölülő lenni, elölülni.

Vorſitzend, adj., elölülő.

Vorſorge, die, gondoskodás, előregondoskodás, gondosság; tragen, gondoskodni valami felől.

Vorſpann, der, béfognivaló lovak, vontató lovak, igás lovak, (köz. forspont); Vorſpann geben, vontató lovakat v. forspontot adni; mit Vorſpann fahren, forspontal járni.

Vorſpannen, z. B. die Pferde, befogni v. elejbe fogni a' lovakat a' kocsinak.

Vorſpannung, die, elejbefogás.

Vorſpiegeln, jem. etwas, ámításokkal kecsegtetni valakit.

Vorſpiegelung, die, kecsegtetés, puszta biztatás.

Vorſpiel, das, előjáték; im Theater, előrevaló játék.

Vorſpielen, jem. etwas damit er es höre oder nachahme, valaki előtt játszani, p. o. muzsikát, megmutatni miként játszék; als ein Spiel vormachen, játékot játszani valaki előtt.

Vorſprechen, előtte v. elölszóllani.

Vorſpringen, elő v. elejbe ugrani; im Springen übertreffen, meghaladni, valakit ugrásban.

Vorſprung, der, das Vorſpringen, elejbe ugrás, meghaladás; einen Vorſprung vor jem. haben, eig. előtte lenni valakinek, elébb járni valakinél; uneig. meghaladni, felyülmúlni mást; Hervorragung, kiállás.

Vorſtadt, die, külsőváros.

Vorſtädter, der, külsővárosi lakos.

Vorſtädtiſch, adj., külsővárosi.

Vorſtand, der, Caution, kezesség, elegendő bátorság; thun, kezesség állítás által eleget tenni; Erſcheinung vor Gerichte, megjelenés a' törvényszék előtt.

Vorſtechen, kitűnni, kitetszeni.

Vorſtechend, adj., kitűnő, kitetsző.

Vorſtecken, elejbe dugni.

Vorſtehen, hervorragen, kiállani kösöle; előtte állani; einer Sache vorſtehen, valamelly dologra ügyelni, a' dolgot vinni, kormányozni; geſetzt ſeyn über ꝛc., elöljáró lenni; vor Gerichte ſtehen, a' törvényszék előtt megjelenni; úbertreffen, meghaladni, felyülmúlni.

Vorſtehend, adj., a' fenntálló.

Vorſteher, der, elöljáró; kormányzó.

Vorſteherinn, die, elöljáró t. i. asszony.

Vorſtehhund, der, vizsla, koppó, kopó.

Vorſtehung, die, kiállás; elöljáróság.

Vorſtellen, elejbe tenni; voran ſtellen, elől tenni; jem. aufführen, valakit valakinek bémutatni, elejbe vinni; zur Berathung vorſtellen, valamit elejbe tenni v. terjesztení, megvizsgálás végett; die Stelle einer Perſon vertreten, z. B. auf dem Theater, mutatni, játszani p. o. valakinek a' személyjét a' játékszínen; ſt. abbilden, ábrázolni; lefesteni; z. B. was ſoll das Gemälde vorſtellen? mit ábrázol ez a' kép; — ſich etwas vorſtellen, gondolni magában, képzelni valamit, elgondolni; man kann ſich leicht vorſtellen, könnyű elgondolni v. képzelni; ſich etw. als unmöglich

vorſtellen, tehetetlennek tartani valamit.

Vorſtellung, die, das Vorſtellen, elejbetevés; auf dem Theater, előadás, játszás, játék p. o. játékszínen; Ermahnung, intés, elejbeterjesztés; Begriff, von etw., képzelet, gondolat; ábrázolás.

Vorſtellungskraft, die, Vorſtellungsvermögen, das, képzelő erő, képzelődés.

Vorſtopfen, bedugni.

Vorſtoß, der, az első taszítás; bei den Bienen, a' lép kenyere; ſt. Vorwurf, szemrehányás.

Vorſtoßen, előre taszítni; szemére hányni; hervorragen, kiállani körüle, kitetszeni; widerfahren, megtörténni.

Vorſtrecken, ausſtrecken, kinyújtani; im Voraus geben, előre adni; leihen, kölcsön adni, kölcsönözni valakinek.

Vorſtreckung, die, kinyújtás, kölcsönadás.

Vorſtreichen, előre simitni, p. o. a' haját.

Vorſtreuen, előszórni.

Vorſtricken, jem., megmutatni, hogy miként kösse valaki, p. o. a' harisnyát.

Vortanzen, előtáncsolni.

Vortänzer, der, előtáncoló v. táncos, tánczvezér.

Vortheil, der, Nutzen, haszon, előmenetel; Gewinn, nyereség; Kunſtgriff fortély, módja, nyítja valaminek; Bequemlichkeit, könnyebbség, könnyüség.

Vortheilhaft, adj., hasznos, előmeneteles, nyereséges, p. o. házasság; alkalmatos.

Vorthun, etwas, hervornehmen, elővenni valamit; etw. vor etw. thun, machen, binden, előtte tenni, előltenni, előre megteni valamit, elejbe kötni; Sprichw. Vorgethan und nachbedacht, hat Manchen in großes Leid gebracht, hebehurgyaságát sok ember megbánta.

Vortönen, előrehangzani, előlhangzani; jobban hangzani.

Vortrab, der, bei Soldaten, előljáró sereg v. csapat, előhad, előllévők, a' sereg első része v. előhad.

Vortrag, der, előadás, előterjesztés; einen Vortrag halten, tanítást tenni, tanítni; die Art und Weiſe vorzutragen, az előadás módja; einen guten Vortrag haben, jó módjának lenni az előadásban, a' tanításban; in der Muſik, előadás vagy játszás módja t. i. a' muzsikában; das Vorgetragene, beszéd.

Vortragen, előlvinni, vinni valaki előtt valamit; etw. abhandeln, előadni, előterjeszteni valami szóval v. könyvben; tanítni, tanítás formában előadni valamit; in der Muſik, kifejezéssel v. érzéssel játszani.

Vortrefflich, adj., jeles, derék, igen jeles, igen derék; adv. jelesen, derék módon, igen jól, derekasan.

Vortrefflichkeit, die, jelesség, derékség.

Vortreten, elől menni; elő állani.

Vortritt, der, előlmenés, elsőség.

Vortruppen, die, előljáró sereg.

Vortuch, das, előkötő, kötény, kötő.

Vorüben, előre gyakorlani magát.

Vorübung, die, előre gyakorlás.

Vorüber, ſ. Vorbei ꝛc.

Vorübergang, der, z. B. eines Sturmes, elmenetel, elmúlás.

Vorurtheil, das, balitélet, balvélekedés; előítélet, eleveitélés, haben, balvélekedésben lenni.

Vorwachs, das, sonkoly, lép kenyere.

Vorwägen, Vorwiegen, valaki előtt megmérni, felmérni fontal, megmázsálni.

Vorwahl, die, elővalasztás, előlválasztás jussa.

Vorwalten, többet érni, többet nyomni; fennforogni v. lenni.

Vorwälzen, előre v. maga előtt hengergetni, görgetni; ſich, hengeregni, hengergözni.

Vorwärts, adv. előre, előfelé.

Vorwand, der, szín, színlés v. színlett ok, palást; etw. zum Vorwand machen, valamit színleni, tettetni; unter den Vorwand der Religion etw. thun, a' vallás színe alatt valamit cselekedni.

Vorweben elejbe szöni.

Vorweg, adv., ſt. voraus, előre.

Vorweinen, előtte sírni és az által nyerni meg.

Vorweiſen, előmutatni; ſ. vorzeigen ꝛc.

Vorwelt, die, a' régi világ, a' régiek.

Vorwenden, úgy mutatni, úgy tettetni, színleni.

Vorwerfen, z. B. Futter, vetni elejbe, odavetni elejbe v. elejbek; vorrücken, szemére vetni vagy hányni.

Vorwerfen, das, elejbevetés; szemrehányás.
Vorwerk, das, major, szállás, puszta.
Vorweſer, der, hivatalban valakit megelőző.
Vorwimmern, sírva megmondani valamit.
Vorwinſeln, előtte siránkozni, nyavalyogni.
Vorwiſſen, előre tudni.
Vorwiſſen, das, előre tudás, tudat; mit meinen Vorwiſſen, az én tudtommal; mit jem. Vorwiſſen etwas thun, valakinek tudtával tenni valamit.
Vorwitz, der, újságon v. újságokon kapás; Mutwille, csintalanság, pajkosság; aus Vorwitz, csintalanságból.
Vorwitzig, adj., újságon kapkodó; pajkos, csintalan; adv. újságon kapkodva; csintalanúl.
Vorwort, das, Fürſprache, szószóllás, v. szóllás valaki mellett; Präpoſition, előljáró szó; im Ungariſchen, Vorwort und Nachwort, előlutóljáró.
Vorwurf, der, szemre hányás; bittere Vorwürfe machen, valakinek keserves szemrehányásokat tenni; Gegenſtand, Materie, Stoff, tárgy.
Vorzählen, elejbe számlálni valakinek, valaki előtt megszámlálni; aufzählen, előszámlálni, egyenként előadni.
Vorzählen, das, Vorzählung, die, elejbeszámlálás, előszámlálás.
Vorzeichnen, zur Nachahmung, valaki előtt lerajzolni, elejbe rajzolni valakinek; vorläufig zeichnen, előre lerajzolni.
Vorzeigen, előmutatni, megmutatni.
Vorzeiger, der, előmutató, mutató, megadó; z. B. Vorzeiger dieſes Briefes, ezen levél megadója, előmutatója.
Vorzeigung, die, mutatás, megmutatás.
Vorziehen, hervorziehen, előhúzni, elővonni, v. venni; vor etw. ziehen, elejbe vonni, húzni, előtte csinálni, p. o. árkot a' kőfal előtt; trop. höher ſchätzen, feljebb becsülni, elejbe tenni egy dolgot másiknak; ob. ſt. lieber wollen, inkább akarni v. szeretni p. o. egy dolgot, mint mást.
Vorziehen, das, Vorziehung, die, előhúzás, kihúzás; das Ziehen vor etwas, elejbe vonás; Höherſchätzung, feljebb becsülés.
Vorzimmer, das, előszoba, béjáró szoba, külső szoba.
Vorzug, der, im Schachſpiele, előbbhúzás, előbbhúzás jussa p. o. a' sakkjatékban; der höhere Werth, elsőség, első rang; Vorzug haben, előbbvaló lenni másnál; jede gute Eigenſchaft, Talent, jeles tulajdonság, jelesség, jóság; äußere Vorzüge, külsőképpenvaló jeles tulajdonságok.
Vorzüglich, adj., jeles, derék, különösen jó, kiváltképpenvaló; vorzüglicher, jelesebb, előbbvaló, ein vorzüglicher Lehrer, jeles, v. derék tanító; adv. jelesen, különösen; beſonders, kiváltképpen.
Vorzüglichkeit, die, jelesség, előbbvalóság.
Vorzugsweiſe, adj., megkülömböztetve, megkülömböztetéssel; különösen p. o. valakit nevezni.
Votiren, voksolni.
Votum, das, voks, p. o. a' választásban.
Vulcan, der, tűzokádó hegy.
Vulcaniſch, adj., tűzokádó, vulkánemű.

W.

Waare, die, áru, portéka, jószág; Eßwaare, eleség; grüne Waare, zöldség.
Waarenhaus, das, áruház, portéka tár.
Waarenkenner, der, áruértő, portékához értő.
Waarenkentniß, die, áruismerés v. értés, portékához értés.
Waarenlager, das, áruhely, áruraktár, portéka tartó hely; áruk, portékák t. i. egy rakáson.
Waarenpreis, der, portékaár; árukelet.
Waarenſtempel, der, árubélyeg, árujegy.
Waarenverzeichniß, das, árujegyzék.
Waarenzoll, der, áruvám.
Wabe, die, Waben, der, oder Wabe, sejt, lép, lépes méz.
Wach, adj., éber, émett, ébrenlévő; adv. ébren, ébrente, émetten; ſeyn, ébren lenni; werden, felébredni.
Wache, die, őrizet, strázsa; strázsállás, őrizés; halten, strázsálni; ſtehen, strázsán állani; Schildwache, őrálló, strázsa; ablöſen, a' strázsá-

kat felváltani; ausſtellen, kiállítni a' strázsákat; die Wache zieht auf, kiáll az őrizet; der Ort, őrizet v. strázsahely, strázsaház.

Wachen, nicht ſchlafen, nem aludni, ébren lenni, émni; Sorge tragen, vigyázni, gondoskodni valami felől; Wache halten, strázsálni, őrizeten lenni.

Wachen, das, ébren lét émés nem aluvás, éjtszakázás, ébren létel.

Wachfeuer, das, őrtűz, őzök tüze.

Wachgeld, das, őrbér.

Wachhabend, adj., strázsáló, őrző.

Wachhaus, das, őr-v. őrzőház, strázsaház.

Wachholder, der, **Wachholderbaum**, der, Wachholderſtaude, die, gyalog v. borókafenyő.

Wachholderbeere, die, fenyőmag, borókabogyó.

Wachholderbranntwein, der, borókapályinka, borovicska.

Wachholderöhl, das, fenyőmag-v. boróka olaj.

Wachholderſaft, der, fenyőmag-v. borókanedv.

Wachmeiſter, (unrichtig: Wachtmeiſter), der, strázsamester.

Wachparade, die, őrváltás, őrváltási pompa a' katonáknál.

Wachpoſten, der, őrállás, őrhely.

Wachs, das, viasz, weißes, fejér viasz; in Wachs boſſiren, viaszból kiformálni.

Wachſam, adj., vigyázó, szemes, ébrékeny; trop. figyelmetes valamire; adv. vigyázva, szemesen; figyelmetesen.

Wachſamkeit, die, vigyázóság, vigyázás szemesség; figyelmetesség.

Wachsbaum, der, viaszfa.

Wachsbild, das, viaszkép.

Wachsbleiche, die, viaszfejéritő; viaszfejéritőhely.

Wachsblume, die, viaszvirág, viaszból csinált virág; eine Pflanze, viaszfű.

Wachsboſſirer, das, viaszbólformálás.

Wachsboſſirer, der, viaszbólformáló, viaszképcsináló.

Wachſen, nőni, növekedni; in die Höhe, felnőni; in die Breite, szélességében nőni; in Saamen, felmagzani; heranwachſen, felnőni, felserdülni; die Haare, den Bart wachſen laſſen a' haját, a' szakállát megnőtetni, megnevelni; ſt. erzeugt werden, nőni, teremni; bei uns wächſt guter Wein, nálunk jó bor terem; das Getreide wächſt gut in dieſer Gegend, jó élet terem ezen a' vidéken; trop. z. B. der Fluß wächſt, nő a' folyóvíz, árad a' víz; der Mond wächſt, a' hóld telik; die Zahl wächſt, a' száma növekedik t. i. valaminek; die Freundſchaft wächſt mit den Jahren, a' barátság növekedik az esztendők számával együtt; unvermerkt wachſen, észrevehetetlenül növekedni, öregbedni; von Perſonen, in einer Sache zunehmen, előmenni öregbedni, boldogúlni valamiben.

Wachſen, das, növés, növekedés; im Wachſen begriffen ſeyn, növésében lenni.

Wachſern, adj., viaszból való, viasz.

Wachsfackel, die, viaszfáklya, viaszgyertya.

Wachsfarbe, die, viaszszín.

Wachsfarbig, adj., viaszszínű.

Wachsflecken, der, viaszpecsét a' ruhában.

Wachsgelb, adj., viszsárgaságú, sárga mint a' viasz.

Wachshandel, der, viaszkereskedés.

Wachshändler, der viaszáros.

Wachshändlerinn, die viaszárosné.

Wachskerze, die, **Wachslicht**, das, viaszgyertya.

Wachskuchen, der, lép, sonkoly.

Wachsleinwand die, viaszosvászon.

Wachsmaler, der, viaszfestő.

Wachsmalerei, die, viaszfestés.

Wachsmotte die, viaszszipoly.

Wachsöhl, das, viaszolaj.

Wachsperle, die, viaszgyöngy.

Wachspreſſe, die, viaszsajtó.

Wachspuppe, die, viaszbáb.

Wachsſalbe, die, viaszkenőcs.

Wachsſcheibe, die, lép; viasztábla, táblaviasz.

Wachsſtock, der, viaszgyertya, viasztekercs.

Wachstafel, die, lép; viasztábla.

Wachsthum, das, eig. növés, növekedés, öregbedés; uneig. boldogúlás, előmenetel; in den Wiſſenſchaften, a' tudományokbanvaló előmenetel.

Wachsziehen, das, viaszöntés.

Wachszieher, der, viaszöntő.

Wachtel, die, fürj, für.

Wachtelfang, der, fürjfogás, fürjészet.

Wachtelgarn, das, fürjfogó háló.

Wachtelhund, der, vizsla.

Wachtelkönig, der' harizs.

Wachtelweizen, der, csormolya, csermolya.

Wachtſchiff, das, vigyázó hajó.

Wachtſtube, (Wachſtube), die, őrszoba, strázsaszoba.
Wachtthurm, der, vigyázó torony, őrtorony.
Wacke, die, od. Felsſtein, kőszikla.
Wackelig, adj., ingadozó, ingó.
Wackeln, ingani, inogni, ingadozni.
Wackeln, das, ingadozás, ingás.
Wacker, adj., betriebſam, eleven, serény, világgavaló; brav, derék, jeles; adv. serényen, elevenen; derekasan, erősen, jól.
Waddick, die, Molken, savó.
Wade, die, lábikra, vastag hús, gáz.
Wadenbein, das, szárcsont.
Waden, (beſ. waten), gázolni, lábalni.
Wadſack, der, tarisznya.
Wächter, der, vigyázó; őrző, őr, kerülő csősz.
Wägekunſt, die, mázsálás v. fontmérés mestersége.
Wägemeiſter, der, mázsamester.
Wägen, fontolni, megfontolni, mérni megmérni, mázsálni, megmázsálni; trep prüfen, erwägen, megvizsgálni, megfontolni.
Wägen, das, fontolás, mérés, megmérés, megmázsálás.
Wäger, der, mérő, mázsáló.
Wählen, választani, p. o. bírákat; gewählt, választott; z. B. Worte, Ausdrücke, válogatott szavak, kifejezések.
Wählen, das, választás.
Wähler, der, választó.
Wähnen, vélni, vélekedni t. i. hibásan.
Wähnen, das, hibás vélekedés.
Währen, dauern, tartani; lange, sokáig tartani; immer, megmaradni, eltartani, örökké tartani.
Während, adj., tartó, szüntelenvaló; adv. alatt, ideje alatt; während der Mahlzeit, ebéd alatt, v. közben; während deſſen, az alatt, azonközben.
Währung, die, z. B. des Geldes, érték, meghatározott becse, p. o. a' pénznek; 100 Gulden Wiener Währung, száz forint a' Bécsi pénzbecs szerént, v. Bécsi forint szerént; ſt. Dauer, tartóság, tartás.
Wäldchen, das, erdőcske.
Wälzen, eig., hengeritni, hengergetni, hempelygetni; ſich, hengeregni, hempelygni; trop. von ſich, elháritni magától p. o. vétket; auf einen Andern, másnyakára háritni p. o. a' bünt vagy hibát.
Wälzen, das, hengerítés, hengergetés, hempelygetés.
Wännchen, das, szórólapátocska; kis edény, vizedény.
Wärme, die, melegség, meleg; gemäßigte, mérséklett meleg; trop. hévség, hevesség; mit Wärme, kevesen, tűzzel, tűzesen, buzgó indúlattal
Wärmemeſſer, der, hévmérő, melegmérő.
Wärmen, melegíteni, megmelegíteni, p. o. az ételt; ſich, melegedni.
Wärmen, das, megmelegítés, melegedés.
Wärmflaſche, Wärmpfanne, die, úgymelegítő t. i. edény.
Wärter, der, gondviselő, ápolgató, velebánó valamivel, gondviselő valamire, ápoló.
Wärterinn, die, ápoló, ápolgató asszony, dajka, betegek dajkája.
Wärzchen, das, an der Hand, szemölcsöcske; an der Bruſt, csecsbimbó.
Wäſche, die, fejérruha; beſchmutzte, szennyes ruha; weiße, tiszta ruha.
Wäſcher, der, mosó; Plauderer, fecsegő.
Wäſcherinn, die, mosóasszony, mosóné; Schwätzerinn, Wäſchermaul, fecsegő, t. i. asszony.
Wäſcherlohn, der, mosásbér.
Wäſſerchen, das, vizecske.
Wäſſerig, adj., vizes, vizenyős, p. o. föld; trop. z. B. eine wäſſerige Rede, puha beszéd.
Waſſern, etwas befeuchten, vizezni, megvizezni, megöntözni, meglocsolni; den Wein, megvizezni, vízzel elegyítni, p. o. a' bort; in Waſſer einweichen, z. B. Fleiſch, vízbe áztatni, p. o. húst, halat; daher, gewäſſert, a) megnevesitett, megvizezett, megáztatott; b) von Zeugen, habos: p. o. matéria.
Wäſſern, das, megöntözés, meglocsolás.
Waffe, die, fegyver, oltalom.
Waffelkuchen, der, (gewürfelte Form eines Kuchens), koczkás lepény, mézeskalács.
Waffen, die, pl. ſowohl natürliche als auch künſtliche, fegyver; mit Waffen verſehen, felfegyverkezett; tragen, ergreifen, fegyvert hordozni, fogni; niederlegen, lerakni a' fegyvert.
Waffenbruder, der, fegyver- v. katonatárs.

lück, das, hadi szerencse.
latz, der, harcz mezeje.
üstung, die, fegyverkészület.
chmied, der, fegyvermíves, fegyiszár.
chmiede, die, fegyvermühely.
chmuck, der, pompás fegyver fegyverek.
tillstand, der, fegyvernyugvás, erszünet.
anz, der, fegyveres táncz.
räger, der, fegyverhordozó.
ibung, die, fegyvergyakorlás, gyakorlás.
, felfegyverkeztetni; ſich, felerkezni.
t, das, mázsáló hely.
ken, der, iga, fontrúd, máid.
die, zum Wägen, mérőfont, serpenyő, mázsa, mázsáló; uhrwerk, felhércz, a' szekeren.
ld, das, fontolás v. mázsálás
ls, der, vakmerő, mérész.
echt, der, mázsáló szolga.
, merni, mérészleni, bátorkodlamit tenni; ſein Leben, az életoczkáztatni; ſich, magát a' velemre kitenni.
das, merés, mérészlés; Riſico, ncséltetés.
der, szeker; kocsi, hintó; ein agen, paraszt szekér; ein vierger Wagen, négylovas kocsi v. r.
re, die, szekértengely.
ecke, die, kocsifedél, szekér.
eichſel, die, szekérrúd.
lechte, die, szekérkas.
eleiſe, das, kerékvágás, szeapás.
aſten, der, kocsikorbély.
ette, die, kocsiláncz.
eiter, die, szekéroldal.
neiſter, der, kocsi gondviselő.
ſerd, das, kocsibavaló ló.
ad, das, kocsi-v. szekér ke-
emiſe, die, kocsi v. szekér-
ennen, das, versenfuttatás kol.
chmiere, die, szekérkenő, deget, t.
itz, der, ülés a' kocsiban.
perre, die, kerékkötő.
pur, die, kerékcsapás.

Wagerecht, adj., fonterányos.
Wageſtück, das, merészség, merész cselekedet.
Wagner, der, bognár, kerekes, kerékgyartó, kocsicsináló.
Wagſchale, die, mérőserpenyő.
Wahl, die, választás; eine Wahl treffen, választani, kiválasztani; die Freiheit zu wählen, szabad választás, szabadon való választás; jem. die Wahl überlaſſen, szabad választást engedni valakinek.
Wahlfähig, adj., választható, választó szabadsággal bíró.
Wahlfähigkeit, die, juss a' választásra.
Wahlfürſt, der, választó herczeg.
Wahlherr, der, választó úr.
Wahlplatz, der, választó hely; Schlachtfeld, csatamező v. piacz.
Wahlrecht, das, választás jussa.
Wahlreich, das, választó ország.
Wahlſpruch, der, választott mondás, rövid jeles mondás.
Wahlſtadt, die, választó város.
Wahlſtatt, die, csatamező, harcz piacz.
Wahlſtimme, die, választó szó, voks.
Wahltag, der, választás napja.
Wahlzimmer, das, választás szoba.
Wahn, der, tévelygés, tévelygő vélekedés; in dem Wahne ſtehen, abban a' tévelygő vélekedésben lenni.
Wahnglaube, der, tévelygő hit.
Wahnſinn, der, őrültség, eszementség, eszelősség.
Wahnſinnig, adj., megtébolyodott, őrült; werden, megtébolyodni, megőrülni; adv. megtébólyodva, esztelenül.
Wahr, adj., igaz, igazi, való, valóságos; es iſt wahr, az igaz, azt megvallom; nicht wahr? nem igaz? nem úgy van e'? etwas für wahr halten, valamit igaznak tartani; adv. igazán, valósággal; wahr reden, igazat beszélni; wahr werden, betellyesedni, bebizonyosodni.
Wahrhaftig, adj., igazi, valóságos, valódi; wahr redend, igazmondó, igazságszerető, igazságos; adv. valósággal, igazán.
Wahrhaftigkeit, die, igazmondóság, valódiság, igazságosság.
Wahrheit, die, igazság, igaz; in Wahrheit, valóban; die Wahrheit ſprechen, igazat beszélni, azt mondani, a' mi igaz; wenn ich die Wahrheit ſagen ſoll, ha igazat kell szóllanom v. igazat szóllván; hinter die Wahrheit kom-

men, kitudni az igazat, nyomában akadni az igazságnak.
Wahrheitseifer, der, buzgás az igazság mellett.
Wahrheitsforſcher, der, igazságnyomozó.
Wahrheitsfreund, der, igazságszerető.
Wahrheitsliebe, die, igazságszeretet, igazság szeretése.
Wahrlich, adv. valóban, valósággal.
Wahrliebend, adj., igazságszerető.
Wahrnehmen, ſt. erblicken, megsejdítni; észrevenni; Rückſicht nehmen, beſorgen, tekinteni valamire, tekintetbe venni valamit.
Wahrnehmung, die, meglátás, észrevétel; tekintet.
Wahrſcheinlich, adj., hihető; adv. hihetőképpen, a' mint látszik.
Wahrſcheinlichkeit, die, hihetőség, hihető dolog.
Wahrſagen, etwas Wahres ſagen, igazat mondani; **vorher ſagen**, előre megmondani; **weißſagen**, jövendölni, jövendőt mondani.
Wahrſagen, das, **Wahrſagung**, die, jövendölés.
Wahrſager, der, jövendölő.
Wahrſagerinn, die, jövendölő asszony.
Wahrzeichen, das, jel, jelenség.
Waid, der, csülleng, festőfű, izacs, kék festőfű.
Waidbau, der, csüllengtermesztés.
Waidhandel, der, izacskereskedés.
Waiſe, der od. die, árva, árva fiú v. leány.
Waiſenamt, das, árvákra ügyelő hivatal.
Waiſengeld, das, árvák pénze.
Waiſenhaus, das, árvák háza.
Waiſenkind, das, árvagyermek.
Waiſenmutter, die, árvák annya.
Waiſenſtand der, árvaság.
Waiſenvater der, árva atya.
Wald, der, pl. die Wälder, erdő; beſ. wenn er gebirgig iſt, erdőség; einer Gottheit gewidmet, liget; ein anmuthiger, liget, csere.
Waldäſche, die, Leimbaum, töklevelű jávorfa.
Waldbaum, der, erdei fa.
Waldbiene, die, vad v. erdei méh.
Waldblume, die, erdei virág.
Waldbruder, der, Einſiedler, remete.
Waldeſel, der, vadszamár.
Waldgeſang, der, erdei ének.
Waldgegend, die, erdő tájéka.
Waldgott, der, erdei isten.
Waldgöttinn, die, erdei istenasszony.
Waldhirſch, der, erdei szarvas.
Waldhollunder, der, fürtös bodza.
Waldhonig, der, erdei méz.
Waldhorn, das, trombitakürt; vadászkürt.
Waldhuhn, das, fajd, hófajd, gatyás fajd.
Waldig, adj., erdős, ligetes.
Waldkräuter, die, erdei fűvek v. növevények.
Waldlerche, die, erdei pacsirta.
Waldleute, die, pl., erdő lakosi.
Waldlilie, die, jerikói loncz v. rózsa, kecskeszakállfű, szulák.
Waldmann, der, erdei lakos, ember; ein Affe, orángutáng.
Waldmaus, die, erdei egér.
Waldmeiſe, die, erdei czinke.
Waldmenſch, der, erdei ember; orángutáng.
Waldmeiſter, der, erdőmester.
Waldnutzung, die, erdőhasználás.
Waldnymphe, die, erdei nimfa.
Waldordnung, die, erdőrendtartás, erdő törvény.
Waldrebe, die, bércse.
Waldrecht, das, erdei juss.
Waldſperling, der, erdei veréb.
Waldſtrom, der, erdei sebes folyó, t. i. víz.
Waldtaube, die, vadgalamb.
Waldteufel, der, orángutáng.
Waldung die, erdőség.
Waldvogel, der, erdei madár.
Waldweg, der, erdei út.
Waldwicke, die, ligeti babó.
Walke, die, kalló.
Walken, kallózni, ványolni.
Walken, das, ványolás, kallózás.
Walkenerde, Walkererde, die, kallóföld.
Walkenmühle, die, kallómalom.
Walkenmüller, der, kallós.
Wall, der, sánez, töltés, földsánez v. bástya.
Wallach, der, heréltlő.
Wallachen, a' lovat kiherélni.
Wallen, Wellen ſchlagen, forrani, buzogva forrni, buzogni, mint a' tűznél lévő víz; vom Meere, hánykódni, mint a' tenger; vom Blute, pezsegni, mint a' vér a' hevesség miatt; von Leidenſchaften, buzogni, felbuzdúlni; reiſen, vándorlani, járnikelni, szarándokoskodni
Wallen, das, buzgás, forrás, hánykódás; járáskelés.
Waller, der, vándorló, szarándok.
Wallfahrt, die, szarándokság.
Wallfahrten, szarándokoskodni.

ſch, der, czethal.
ſchfang, der, czethalfogás.
ſchfänger, der, czethalfogó.
aß, die, dió; der Baum, diófa.
ath, das, czetvelő.
ß, das, rozmár.
ng, die, buzgás, forrás; hányás, a' tenger hánykódása; pezsgés, vérpezsgés; in Wallung kommen, forrni kezdeni; in Wallung bringen, felforralni, felhevítni.
urg, die, nadálytő.
n, ſt. regieren, igazgatni, uralni; Gott walten laſſen, rábízni az Istenre; ſchalten und walten, ad tetszése szerént v. kénnyére ni valamivel.
die, henger.
n, hengerrel kinyújtani, p. o. a' tóföldet; kidagasztani a' tészt, forogni, forogva kerengni, nétáncot járni.
n, das, hengerrelvaló kinyújtás; gva kerengés, t. i. a' német zba.
förmig, adj., hengerformájú; geres.
ſchnecke, die, hengercsiga.
, die, a' marhának leſüggő tarlepenyeg; bei Kirſchnern, die che an den Thierfellen, p. o. ſwanne, rókatorok, rókamál.
ß, das, derékravaló, mejjrevaló, i.
die, pl. Wände, fal; des Schiff-Berges, hajónak, hegynek éerma óldala; ſpaniſche, olaszfal.
l, der, Lebenswandel, élet, élet-; Handel u. Wandel, mindenkereskedés, életmód.
lbar, adj., veränderlich, változó, tatlan, változandó.
lbarkeit, die, változóság, változóság.
n, gehen, járni, menni; leben, ſt. verwandeln, elváltoztatni.
lung, die, elváltoztatás; járáske-
bündel, das, vándortáska, tur-
rer, Wandersmann, der, vándorándor.
rn, vándorlani, gyalog útazni; Geſell, vándorolni; trop. aus m Leben, az életből elköltözni.
rn, das, Wanderung, die, meelmenetel; als Geſell, vándordas Reiſen, útazás; der Völker, k költözködése, népvándorlás.
Wanderſchaft, die, vándorlás.
Wanderſtab, der, vándorbot.
Wandflechte, die, fali suzmó.
Wandhaken, der, falkampó.
Wandkraut, das, falfü.
Wandleuchter, der, falgyertyatartó.
Wandpfeiler, der, támaszoszlop a' fal mellett.
Wandſchrank, der, falbeli almáriom.
Wanduhr, die, falóra.
Wange, die, orcza.
Wankelmuth, der, állhatatlanság, tétovásóság.
Wankelmüthig, adj., tétovázó, állhatatlan, ingadozó, habozó; ſeyn, tétovázni, habozni szándékában; adv. tétovázva, habozva, ingadozva.
Wankelmüthigkeit, die, habozás, ingadozás, tétovázó elme, állhatatlanság.
Wanken, ingani, ingadozni, hanyatlani; vom Weine, tántorogni a' bortól; wankend machen, megingatni, megtántoritni; trop. z. B. in ſeinem Entſchlüſſen wanken, a' szándékában ingadozni v. csüggedni; der Sieg wankt, a' győzödelem tétovász, haboz, bizonytalan.
Wanken, das, ingás, ingadozás, tétovázás, habozás.
Wann, adv., mikor, ha; dann und wann, néha néha, hébe korba.
Wanne, die, Futterwanne, szórólapát; zum Baden, fördőkád.
Wannen, ſt. ſchwingen, szórni, szelelni.
Wannen, adv., z. B. von wannen? honnét? honnan?
Wanſt, der, has, pohos has, alsó has.
Wanze, die, büdösféreg, poloska, polocska.
Wanzengeruch, der, poloskaszag.
Wanzenkraut, das, poloskakin, poloskaveszlőfü.
Wanzig, adj., büdösférges, poloskás.
Wappen, das, czímer, familia czímer.
Wappenfähig, adj., czímerjussos.
Wappenherold, Wappenkönig, der, czímerhordó.
Wappenkunde, die, czímertudomány.
Wappenkunſt, die, czímerértés, czímerek esméretének mestersége.
Wappenmaler, der, czímerfestő.
Wardein, der, Münzprüfer, pénzvizsgáló mester.
Warm, adj., meleg, p. o. víz, eső, levegő; es iſt warm, meleg van; werden, melegedni, megmelegedni; machen, megmelegítni; trop. jemand. warm machen, valakinek nyughatatlanságot okozni, valakit felingerle-

ni; adv. melegen, p. o. tartani magát; trop. z. B. vom Weine warm werden, felmelegűlni, neki hevűlni a'bortól.

Warnen, inteni, meginteni valakit, valakit intéssel óvni v. ójni p. o. a' veszedelemtől, kártól; sich warnen lassen, hallgatni, ügyelni az intésre.

Warnen, das, Warnung, die, intés, előrevaló megintés; zur Warnung dienen, tanúságul szolgálni vagy lenni.

Warner, der, intő.

Warte, die, vizsgálótorony.

Warten, jem. oder auf etwas, valakit várni, valamire várakozni; jemand. warten lassen, valakit megvárakoztatni; st. besorgen, gondoskodni valami felől; seines Amtes, hívatalában szorgalmatosan forgolódni, eljárni hívatalban, kötelességében; pflegen, z. B. Kinder, a'gyermekekkel bánni, dajkálni; den Kranken, a'beteget ápolgatni.

Warten, das, Wartung, die, várás, várakozás; Pflegung, velebánás, ápolgatás, gondviselés.

Wartfrau, die, ápolgató asszony.

Wartthurm, der, vígyázó torony.

Warum, adv. u. conj., miért v. mért? a'miért, a'mért.

Warze, die, szömölcs, szümölcs; an der Brust, csecsbimbó, v. csecsbúb, csecsszem.

Warzig, adj., szümölcsös.

Was? pron., fragend, mi? mit? was ist das? mi az? was willst du? mit akarsz? od. st. warum, z. B. was weinst du? miért sírsz? was für einer, eine, eines? micsoda? miféle? z. B. was sind das für Bücher? micsoda v. miféle könyvek ezek? — als relat. pron. a'mi, a' mit, a'melly, a'mellyeket? was du sagst, das ist wahr, a'mit mondasz, az igaz; st. etwas, valami; weißt du was Neues? tudsz valami újságot? — st. so sehr als — z. B. lauf, was du kannst, fuss, valamint csak tudsz.

Waschbär, der, mosó medve.

Waschbecken, der, mosdó edény v. medencze.

Waschbläuel, der, mosó sulyok.

Waschen, mosni, megmosni p. o. kezeit, lábait; sich, z. B. das Gesicht, megmosdani; trop. jemand. den Kopf, megmosni valakinek a'fejét, megpirongatni valakit.

Waschfaß, das, mosóedény, mosótál, mosdóedény.

Waschgold, das, mosott arany, a' vízekből kiszedett és ki arany.

Waschhaft, waschhaftig, adj., fe adv. fecsegve.

Waschhaftigkeit, die, fecsegőség.

Waschhandschuhe, die, mosnivaló tyű.

Waschhaus, das, mosóház.

Waschherd, der, katlan, mosógó

Waschkessel, der, mosóüst, vas

Waschkorb, der, mosó kosár, fejé tartó kosár.

Waschleine, die, ruhaszárító kö

Waschtrog, der, Waschwanne, di sóteknő.

Waschwasser, das, mosdani v. m ló víz.

Waschweib, das, Waschfrau, die, né, mosóasszony.

Waschzettel, der, mosnivaló ruh stroma.

Wasen, der, pázsit, gyep.

Wasser, das, víz; ein reißendes, (Gießbach), sebes folyó víz; des, álló víz; fließendes, foly süßes, édes; salziges, sósvíz bares, ivóvíz; Wasser schöpfen, vizet merítni, hozni; st. Fl Meer, víz, folyóvíz, tenger, Wasser und zu Lande, vízen zon; verschiedene Arten flüßig per, z. B. die Augen stehen i Wasser, könnybe lábadtak s das Wasser läuft ihm über di ne, szintúgy foly a'veréjték lokáról; das Wasser abschlage zelleni; von Juwelen, Perlen ragyogás; von Seidenstoffen, der Taffet hat schönes Wasser habos tafota.

Wasserader, die, vízér, víz v. ere.

Wasserampfer, der, vízi lórom vízi sóska.

Wasseramsel, die, vízi rigó.

Wasserbau, der, vízbenvaló épít

Wasserbaukunst, die, vízi építés sége.

Wasserbecken, das, örvény tork

Wasserbehältniß, das, víztartó edény, csatorna.

Wasserbeschreibung, die, vízleírás

Wasserblase, die, buborék, vízbu

Wasserblatter, die, vizenyős hi

Wasserblau, adj., tengerszín.

Wasserbley, das, plajbász.

Wasserbrey, der, vizes kása, lisztes kása.

Waſſerbruch, der, vízes sérültség.
Waſſerbrunnen, der, kút.
Waſſerbutte, die, vízhordó putton.
Waſſerdamm, der, vizellenvaló gát, vízgat, töltés.
Waſſerdampf, der, vízgőz.
Waſſerdicht, adj., vízmegálló, a'min a' víz keresztül nem hat, nem jár.
Waſſereimer, der vízmerő veder.
Waſſerfall, der, vízrohanás, vízzuhanás, vízeset v. esés.
Waſſerfahrt, die, vízenvaló útazás múlatságból.
Waſſerfarbe, die, vízszín; zum Malen, vízszín, festék.
Waſſerfarbig, adj., vízszínű.
Waſſerfaß, das, vizes hordó.
Waſſerfeuerwerk, das, vízi tűzjáték.
Waſſerfläche, die, víz színe, a'víz felső színe.
Waſſerflaſche, die, vizes palacsk.
Waſſerfloh, der, vízi lábfarkú.
Waſſerfluth, die, vízáradás.
Waſſerfroſch, der, vízi béka.
Waſſerführer, der, vízhordó; der es leitet, vízárkoló.
Waſſerfurche, die, vízárok.
Waſſergalle, die, am Himmel, szivárványszárny; auf den Aeckern, ér, patakér, forrás a'szántóföldeken.
Waſſergang, der, vízmenetel.
Waſſergefälle, das, vízmérték.
Waſſergefäß, das, vizedény.
Waſſergeflügel, das, vízimadarak.
Waſſergelte, die, vizes dézsa v. sajtár.
Waſſergeſchirr, das, víz v. vizes edény.
Waſſergeſchwulſt, die, vizenyős daganat.
Waſſerglas, das, vizes v. ivópohár.
Waſſergott, der, vízisten, Neptún.
Waſſergraben, der, vízárok.
Waſſergras, das, vízifű, hínár.
Waſſerguß, der, záporszakadás.
Waſſerhälter, der, víztartó edény.
Waſſerholer, der, vízhordó.
Waſſerholunder, der, vízi bodzafa, kányafa.
Waſſerhoſe, die, forgószeles felhőszakadás.
Waſſerhuhn, das, fú, hóda v. szárcsa.
Waſſerhund, der, búvár v. úszó kutya.
Waſſerjagd, die, vízi vadászat.
Waſſerkanne, die, vizes kánta.
Waſſerkaſten, der, víztartó.
Waſſerkeſſel, der, víztartó üst.
Waſſerkolbe, die, gyékény, kákabot, buzogányos.
Waſſerkopf, der, fejvízkórság.
Waſſerkrug, der, vizeskorsó.
Waſſerkunde, Waſſerlehre, die, vízitudomány.
Waſſerkunſt, die, vízimestermív.
Waſſerleiter, der vízárkoló, víselárkoló, a'vízet csatornára vevő.
Waſſerleitung, die, vízárkolás, vízcsatorna.
Waſſermalerei, die, vízelfestés, vízzelvaló festés
Waſſermangel, der, víz szüke.
Waſſermaaß, das, vízmérték.
Waſſermaus, die, víziegér, partiegér.
Waſſermelone, die, görög dinnye.
Waſſermeſſer, der, vízmerőmív.
Waſſermeth, der, márcz, vízmárcz.
Waſſermolch, der, tói gyék v göte.
Waſſermücke, die, vízi szúnyog.
Waſſermühle, die, vízimalom.
Waſſermüllner, der, vízimolnár.
Waſſermünze, die, vízi ménta.
Waſſernuß, die, sulyom.
Waſſerperle, die, hamis gyöngy.
Waſſerpfahl, der, vízbenlévő karó.
Waſſerpfeffer, der, vízibors.
Waſſerpflanze, die, vízi növevény v. plánta,
Waſſerpumpe, die, szivattyú, vísszivató, vízszivó.
Waſſerquelle, die, vízforrás, forrás.
Waſſerrabe, der, kormorán, vízi pelikán.
Waſſerrad, das, vízi kerék.
Waſſerrecht, das, vízárkolás jussa.
Waſſerreich, adj., vizes, vízzel bővelkedő.
Waſſerreich, das, vizek országa.
Waſſerreiſe, die, vízi útazás.
Waſſerrinne, die, vízicsatorna.
Waſſerröhre, die, csőcsatorna.
Waſſerſäule, die, vízoszlop, víznek az oszlopa.
Waſſerſammlung, die, vízállás, v. gyüjtés.
Waſſerſchaden, der, vízi kárvallás, víz miatt esett kár.
Waſſerſcheidung, die, vízelválás.
Waſſerſcheu, adj., víztől irtózó, vízkerülő.
Waſſerſcheue, die, víztől irtózás, vízkerülés.
Waſſerſchildkröte, die, vízi teknősbéka.
Waſſerſchlange, die, vízikigyó.
Waſſerſchlauch, der, víztomlő.
Waſſerſchnecke, die, vízi csiga.
Waſſerſchöpfen, das, vízmerités, vízmerés.
Waſſerſchwalbe, die, partifecske.
Waſſerſeite, die, vízfelévaló oldal.
Waſſerſgefahr, die, vízi veszedelem.

Waſſersnoth, die, vízáradási inség.
Waſſerſpinne, die, vízi pók.
Waſſerſpritze, die, fecskendő.
Waſſerſtänder, der, halastó, tó.
Waſſerſtand, der, vízállás, víz magassága.
Waſſerſtrahl, der, víz sugára.
Waſſerſtrom, der, folyam, víz folyama.
Waſſerſtrudel, der, örvény.
Waſſerſucht, die, vízi betegség, vízkórság.
Waſſerſüchtig, adj., vizkórságos.
Waſſerſuppe, die, vízi leves.
Waſſertaufe, die, vízzelvaló keresztelés.
Waſſerthier, das, vízi állat.
Waſſerthor, das, vízi kapu.
Waſſertiefe, die, víz mélysége.
Waſſertonne, die, vizes hordó v. kád.
Waſſertragen, das, vízhordás.
Waſſerträger, der, vízhordó.
Waſſertrinken, das, vízivás.
Waſſertrinker, der, vízivó, vízisza, bornemisza.
Waſſertrog, der, vízes teknő,
Waſſertropfen, der, egy csepp víz, vízcsepp.
Waſſertümpfel, der, vízörvény.
Waſſeruhr, die, vízóra, vízi folyóra.
Waſſervogel, der, vízi madár.
Waſſerwage, die, vízerántmérték.
Waſſerwäger, der, vízmérő.
Waſſerwägung, die, vízmérés.
Waſſerwanne, die, kádacska.
Waſſerweide, die, vízi füz.
Waſſerwirbel, der, vízörvény.
Waſſerwoge, die, hullám, hab.
Waſſerzoll, der, vízvám.
Waſſerzober, Waſſerzuber, der, vízmerő cseber v. vedér.
Waten, gázolni, által gázolni.
Wathe, (Wate, Watte) die, ein großes Schlepp- oder Zugneß, húzó v. kerítő háló.
Watſcheln, liphecz módra menni, biczegni.
Watte, die, bélléspamut, béllelő pamut.
Wattiren, bélléspamuttal megbéllelni.
Wattſack, der, bőrzsák.
Wau, der, fogas rezeda, korbácsfü.
Webe, die, szövés.
Weben, szőni.
Weben, das, szövés.
Weber, der, takács, szövő.
Weberarbeit, die, takácsmunka, szövés.
Weberbaum, der, zugolyfa.
Weberblatt, das, Weberkamm, der, takácsborda.
Weberdiſtel, Weberkarde, die, takács macsonya, takács vakaró.
Weberei, die, szövés; Weberſtätte, szövő- v. takács műhely; Weberhandwerk, szövés mesterség.
Webereintrag, der, bélfonál.
Weberfaden, der, nyüst fonál.
Webergarn, das, szövő fonál.
Weberkarde, die, csapóecset, szemjuhozó lapu.
Weberknoten, der, takácskötés.
Weberſchiffchen, das, vetélő.
Weberſpule, die, cséve, fonálcséve.
Weberſtuhl, der, szövőszék.
Weberzettel, der, die Grundfäden beim Weben, Werfte, Aufzug, Kette genannt, mellyékfonál, felvont mellyékfonál a' szövőszékre; takácsrovás.
Weberzeug, das, szőtt matéria, szövevény.
Wechſel, der, Abwechslung, változás, megváltozás, változandóság; des Glückes, a' szerencse változandósága; der Zeiten, az idő változásai; der Jahreszeiten, az esztendő részeinek forgásai; ſt. Tauſch, cserélés, felcserélés; einen Wechſel treffen, cserélni; Geldverſchreibung, Wechſelbrief, váltólevél; einen Wechſel ausſtellen, váltólevelet adni magáról; Geld durch Wechſel übermachen, pénzt küldeni váltólevélben; in Wechſeln zahlen, váltokban fizetni.
Wechſelbalg, der, valtott gyermek.
Wechſelbank, die, váltótár, pénzváltó kassza.
Wechſelbrief, der, váltólevél.
Wechſelcours, der, váltófolyamat, váltóbecs folyamatja.
Wechſelfieber, das, változó hideglelés.
Wechſelgericht, das, váltótörvényszék, váltókereskedésre ügyelő törvényszék.
Wechſelgeſchäft, das, váltóval való kereskedés.
Wechſelhändler, der, váltó, pénzváltó.
Wechſelhandel, der, váltókereskedés.
Wechſeln, váltani valamit, változtatni p. o. a' ruháját; Geld, felváltani a' pénzt; Ringe, gyürüt váltani; Briefe, levelezni valakivel; Worte, szóval összvekapni, összeszóllálkozni; ſtatt abwechſeln, verſchieden ſeyn, változni mint p. o. az idő; es wechſelt alles in der Welt, minden változik a' világon.

Wechſeln, das, Wechſelung, die, váltás, felváltás, változtatás, felcserélés; Abwechslung, változandóság.
Wechſelnd, adj., változó, egymást felváltó, változandó; veränderlich, nem állandó, változó; adv., változva, változtatva.
Wechſelrecht, das, váltójuss, váltókereskedői juss.
Wechſelſchuld, die, váltólevéli adósság.
Wechſelſchuldner, der, váltóbeli adós.
Wechſelſeitig, adj., kölcsönös; adv. kölcsönösen; felváltva.
Wechſelſeitigkeit, die, kölcsönösség.
Wechſelsweiſe, adv. kölcsönösen; von Zweyen, felváltva.
Wechsler, der, Banquier, pénzváltó, váltókereskedő.
Wecken, der, z. B. von Butter, vetélőformájú irósvaj; von Mehl, ein Gebäck, vetélőzsemlye.
Wecken, felkölteni, t. i. az álomból.
Wecken, das, felköltés.
Wecker, der, költő, felköltő; an der Uhr, serkentő, az órákban.
Wedel, der, legyező; Fliegenwedel, légycsapó.
Wedeln, csóválni; mit dem Schwanze, csóválni a'farkát; mit dem Fächer legyezni.
Weder, conj., sem; weder — noch, sem — sem, se — se; es hat weder Kopf, noch Füße, se füle se farka.
Weg, der, út, ein gerader, egyenes út; unter Weges, az úton, az útban, az útazás közben; beſ. um zu reiſen, járás, menés, út, mellyet az útazó tesz; jem. in Wege ſtehen, valakinek útjában lenni, valakit akadályoztatni; jemanden etwas in den Weg legen, akadályt tenni vagy akadályra lenni valakinek, megsérteni v. megbántani valakit; ſt. Art und Weiſe, ut, mód valamire; keines Weges, semmi módon nem, semmiképpen nem.
Weg, partic. félre, el, oda; weg damit, félre vele! weg mit dir! menj el! gyeh weg! lódulj, eredj, félre; in einem weg, egy folytában; ſchlechtweg, egyenesen, egy általjában.
Wegbleiben, elmaradni.
Wegbringen, elvinni.
Wegebau, der, útcsinálás.
Wegen, praep. —ért; miatt; —ból; —ből, —ra nézve, —re nézve.
Wegeſäule, die, útmutató oszlop.
Wegeſcheide, die, kétfelé való út.
Wegeſchnecke, die, úti csiga.
Wegeſtein, der, útikő.
Wegezehrung, die, úti költség.
Wegfangen, elfogni, elcsípni.
Wegfeilen, elreszelni, lereszelni róla.
Wegfliehen, elfutni.
Wegfreſſen, megemészteni.
Weggeben, odaadni, eladni.
Weggehen, eltávozni, elmenni.
Weggießen, kiönteni.
Wegjagen, elkergetni, elhajtani.
Wegkommen, eljönni, elveszni.
Weglaſſen, elbocsátni, elereszteni; el- v. kihagyni valamit.
Weglaufen, elfutni.
Weglegen, eltenni más helyre.
Wegnehmen, elvenni.
Wegputzen, eltisztítni, letisztítni.
Wegraffen, elkapni, elrántani; elpusztítni, mint p. o. a' pestis.
Wegreiſen, elútazni.
Wegreißen, elrántani valamit.
Wegrollen, elhengerítni; elhengeredni.
Wegrufen, elhívni.
Wegſam, adj., járható, járt, p. o. út.
Wegſchaffen, elküldeni, t. i. parancsolásképpen, elparancsolni.
Wegſchaufeln, lapáttal elhányni.
Wegſchicken, elküldeni.
Wegſchleifen, elkószörülni.
Wegſchnappen, elkapni valamit szájával; trop. jemanden etwas, elkapni valaki előtt valamit.
Wegſchneiden, elhajítni.
Wegſchütten, el- v. kiönteni valamit.
Wegſchwimmen, elúszni.
Wegſeyn, d. i. nicht da ſeyn, ott nem lenni, távol lenni; oda lenni; meghalva lenni; ſt. mutblos ſeyn, elcsüggedve lenni; vergangen ſeyn, elmult v. elmulva lenni.
Wegſpielen, z. B. vom Blatte, első látásra eljátszani p. o. kótából valamit.
Wegſprengen, zu Pferde, elnyargalni, elvágtatni.
Wegſtellen, el- v. máshová tenni.
Wegweiſer, der, útmutató.
Wegwenden, elfordítni.
Wegwerfen, elvetni, elhányni, elhajigálni; Geld, a' pénzt hijába kihányni, elvesztegetni.
Wegwiſchen, el- v. letörleni.
Wegziehen, elköltözni.
Wegzug, der, elköltözés.
Weh! interj., jaj! oh! oh jaj.
Wehe, adj., jaj; wehe thun, a) fájni; b) jemanden, megbántani, megsérteni.
Wehe, das, jajgatás.
Wehe, das u. die, fájdalom; keserv; ſt. Geburtswehe, szülő fájdalom.
Weheklagen, jajgatni.

Weben, fújni, fúni; der Wind wehet, a' szél fúj.
Wehmuth, die, bánat, búslakodás.
Wehmüthig, adj., szomorú, bánatos, fájdalmas; adv. fájdalmasan.
Wehr, die, védelem; ſich zur Wehr ſtellen, magát védelmezni; ſ. Waffe, fegyver.
Wehren, Einhalt thun, megakadályoztatni, ellent állani valaminek, erővel ellenzeni valamit; ſich, magát védelmezni, oltalmazni.
Wehrgehäng, das, kardszíjj.
Wehrhaft, adj., felfegyverkezett.
Wehrlos, adj., fegyvertelen.
Wehrſtand, der, Soldatenſtand, katonaság.
Weib, das, Frauenzimmer, asszony, asszonyszemély; ein altes, vénasszony; ein wohlgebildetes, szépformáju v. testalkotású asszony; ein beſcheidenes, szerény asszony; Ehefrau, feleség, házastárs; ein junges, ifjú asszony, menyecske.
Weibchen, das, menyecske; von Thieren, nőstény.
Weiberarbeit, die, asszonyi munka.
Weiberart, die, asszonyok módja.
Weiberfeind, der, asszonygyülölő, asszonyok ellensége.
Weiberfluß, der, hónapszám.
Weiberfreund, der, asszonyok barátja.
Weibergeklatſch, Weibergeſchwätz, das, asszonyi szóhajtós v. mendemonda.
Weibergezänk, das, asszonyi perlekedés, veszekedés.
Weiberhaft, adj., asszonyos; adv. asszonyosan.
Weiberhaß, der, asszony gyülölés.
Weiberhaube, die, asszonyi főkötő.
Weiberherrſchaft, die, asszony uralkodás.
Weiberherz, das, asszonyi szív.
Weiberklage, die, asszonyi panasz.
Weiberkleid, das, asszonyi ruha.
Weiberkleidung, die, asszonyi öltözet.
Weiberkrieg, der, asszonyi harcz.
Weiberliebe, die, asszonyi szerelem.
Weiberliſt, die, asszonyravaszság, asszonyi fortély v. práktika.
Weibermacht, die, feleség hatalma.
Weibermährchen, das, vénasszonyi mese, v. mendemonda.
Weibernarr, der, asszonyokba bolondult.
Weiberpantoffel, der, eig., asszonyi czipő; uneig. ſ. Weiberherrſchaft, asszonyuralkodás, a' hol az asszony parancsol a' háznál, darunter ſtecken, kontytól függeni.
Weiberraub, der, asszonyok elragadozása.
Weiberrecht, das, asszonyok jussa.
Weiberrock, der, asszonyi köntös, szoknya.
Weiberſcham, die, asszonyi szemérem-test.
Weiberſcheu, die, asszonykerülés.
Weiberſchmuck, der, asszonyi ékesség.
Weiberſtimme, die, asszonyi hang.
Weiberſtube, die, asszonyi szoba, asszonyok lakása.
Weiberſucht, die, asszonyokba bolondulás.
Weiberſüchtig, adj., asszonyok után való járás.
Weibertbränen, die, asszonykönny, asszonysirás.
Weibertracht, die, asszonyviselet.
Weibertreue, die, asszonyi hüség v. hívség.
Weiberwirthſchaft, die, asszonyi álnokság.
Weibertugend, die, asszonyi virtus v. jó erkölcs.
Weibiſch, adj., asszonyi; ſ. unmännlich, weichlich, asszonyos, puha; werden, elpuhúlni; adv. asszonyosan, puhán.
Weiblich, adj., asszonyi, asszony nemre tartozó; weibliche Schönheit, asszonyi szépség; adv. asszonyi módon.
Weiblichkeit, die, asszonyi természet v. szokás; weibliches Geſchlecht, az asszonyi nem.
Weibsbild, das, asszonyszemély, fejérszemély, fejérnép.
Weibsleute, die, asszonyok, asszonyszemélyek.
Weibsperſon, die, asszonyszemély, asszony.
Weibsvolk, das, asszonyok, fejérnép, asszonyi állat.
Weich, adj., lágy, puha; adv. puhán, lágyan; weich machen, meglágyitni, megpuhitni; weich werden, meglágyúlni, megpuhúlni; weiches Holz, lágy fa, p. o. fenyő fa; weicher Ton, lágy hang (a' [illegible]ban).
Weiche, die, lá[illegible]
Weichen an [illegible]
az emberi [illegible]
konya.
Weichen, 1) [illegible]
a' hol [illegible]
ly[illegible]
[illegible]

z. B. im Wasser, vízbe áztatni, általáztatni, p. o. tőke halat; weich werden, z. B. im Wasser, megázni, általázni.
Weichen, das, 1) kimozdúlás a' helyéből; engedés valakinek; 2) megpuhítás, megpuhúlás.
Weich gebacken, adj., újsütés, puha, p. o. kenyér.
Weichgeschaffen, adj., lágyszívű.
Weichheit, die, lágyság, puhaság.
Weichherzig, adj., lágy v. gyengeszívű; st. mitleidig, szánakozó; machen, szánakozásra indítni valakit; werden, szánakozásra indúlni; adv. szánakozva.
Weichherzigkeit, die, lágyszívűség, szánakozó szív v. indúlat.
Weichlich, adj., lágyacska, gyengécske; verzärtelt, puha, p. o. nevelés; adv. lágyan; puhán.
Weichling, der, puha, asszonyos ember.
Weichsel, die, medgy v. meddj; der Baum, medgyfa.
Weichselwein, der, medgyvíz, medgybor.
Weichselzopf, der, lengyelhaj, lengyelhajcsapzás.
Weide, die, Futter, für Thiere, takarmány a' marhának, t. i. fű, széna a' mezőn; der Ort zum Weiden, legelő, legelőhely; auf die Weide treiben, kihajtani a' legelőre t. i. a' marhát, barmot; auch trop. Nahrung, z. B. der Seele, ꝛc. táplálat; oder st. Vergnügen, gyönyörűség; Augenweide, szemlegeltetés.
Weide, die, ein Baum, fűz, fűzfa; der damit bewachsene Ort, fűzes hely.
Weiden, das Vieh, legelni; auf der Weide fressen, legeltetni; trop. Vergnügen finden, legeltetni, gyönyőrködtetni szemeit valamin.
Weiden, das, legeltetés; marhalegeltetés.
Weiden, adj., fűz, fűzfából való.
[illegible]eidenbast, der, fűzfahej.
[illegible]enbaum, der, fűzfa.
[illegible]blatt, das, fűzfalevél.
[illegible] der, fűzfa bokor, fűz-
[illegible]rekettye.
[illegible]erény.
[illegible] die, fűzfa-
[illegible]fa-
Weidenkorb, der, fűzkosár, rekettyekas.
Weidenlaub, das, fűzlomb.
Weidenrinde, die, die äußere, fűzfakéreg; die innere, fűzfahárs.
Weidenruthe, die, fűzfavessző.
Weidenschwamm, der, fűzfagomba.
Weideplatz, der, legelőhely.
Weiderecht, das, legelő, legeltetés jussa.
Weiderich, der, csővirics, nyelesvirág.
Weidgeschrei, das, vadászok kiabálása.
Weidlich, adj., tűchtig, brav, derék, jeles, bátor, erős; adv. bátran, jól, derekasan.
Weidmann, der, vadász.
Weidmännisch, adj., vadászói; adv. vadász módon.
Weidmesser, das, vadászkés.
Weidtasche, die, vadásztarisznya.
Weidwerk, das, Jägerei, vadász mesterség; st. Jagd, vadászat; st. Wild, vadászható vadak.
Weidwort, das, vadász kifejezés.
Weife, die, motóla, kerekmotóla, gombolyitó.
Weifen, motólálni, felmotólálni a' fonalat.
Weigern, sich, vonogatni magát, nem akarni, nem vállalni, tagadni, szabadkozni.
Weigern, das, magavonogatás, szabadkozás.
Weih-Bischof, der, felszentelt püspök,
Weihe, die, felszentelés; s. das Weihen. czímes püspök.
Weihe, der, kánya.
Weihen, felszentelni, p. o. templomot; sich, szentelni, ajánlani magát; geweihet, szentelt, ajánlott, felszentelt.
Weihen, das, die Weihung, Weihe, felszentelés, szentelés, ajánlás.
Weiher, der, tó, halas tó.
Weihfest, das, felszentelés innepe.
Weihkessel, Weihbrunnen, der, szenteltvíztartó.
Weihnachten, die, karácson.
Weihnachtsabend, der, karácson szombatja.
Weihnachtsfeiertag, der, karácson innepe.
Weihnachtsfest, das, Krisztus születése innepe.
Weihnachtsgeschenk, das, karácsoni ajándék.
Weihnachtslied, das, karácsoni ének.
Weihrauch, der, temjén, tömjén.
Weihrauchfaß, Weihrauchgefäß, das, temjénező.

Weben, fújni, fúni; der Wind wehet, a' szél fúj.
Wehmuth, die, bánat, búslakodás.
Wehmüthig, adj., szomorú, bánatos, fájdalmas; adv. fájdalmasan.
Wehr, die, védelem; ſich zur Wehr ſtellen, magát védelmezni; ſ. Waffe, fegyver.
Wehren, Einhalt thun, megakadályoztatni, ellent állani valaminek, erővel ellenzeni valamit; ſich, magát védelmezni, oltalmazni.
Wehrgehäng, das, kardszíjj.
Wehrhaft, adj., felfegyverkezett.
Wehrlos, adj., fegyvertelen.
Wehrſtand, der, Soldatenſtand, katonaság.
Weib, das, Frauenzimmer, asszony, asszonyszemély; ein altes, vénasszony; ein wohlgebildetes, szépformájú v. testalkotású asszony; ein beſcheidenes, szerény asszony; Ehefrau, feleség, házastárs; ein junges, ifjú asszony, menyecske.
Weibchen, das, menyecske; von Thieren, nőstény.
Weiberarbeit, die, asszonyi munka.
Weiberart, die, asszonyok módja.
Weiberfeind, der, asszonygyűlölő, asszonyok ellensége.
Weiberfluß, der, hónapszám.
Weiberfreund, der, asszonyok barátja.
Weibergeklatſch, Weibergeſchwätz, das, asszonyi szóhajtás v. mendemonda.
Weibergezänk, das, asszonyi perlekedés, veszekedés.
Weiberhaft, adj., asszonyos; adv. asszonyosan.
Weiberhaß, der, asszony gyűlölés.
Weiberhaube, die, asszonyi főkötő.
Weiberherrſchaft, die, asszony uralkodás.
Weiberherz, das, asszonyi szív.
Weiberklage, die, asszonyi panasz.
Weiberkleid, das, asszonyi ruha.
Weiberkleidung, die, asszonyi öltözet.
Weiberkrieg, der, asszonyi harcz.
Weiberliebe, die, asszonyi szerelem.
Weiberliſt, die, asszonyravaszság, asszonyi fortély v. práktika.
Weibermacht, die, feleség hatalma.
Weibermährchen, das, vénasszonyi mese, v. mendemonda.
Weibernarr, der, asszonyokba bolondult.
Weibervantoffel, der, eig., asszonyi czipő; uneig. ſ. Weiberherrſchaft, asszonyuralkodás, a' hol az asszony parancsol a' háznál, darunter ſtecken, kontytól függeni.
Weiberraub, der, asszonyok elragadozása.
Weiberrecht, das, asszonyok jussa.
Weiberrock, der, asszonyi köntös, szoknya.
Weiberſcham, die, asszonyi szemérem-test.
Weiberſcheu, die, asszonykerülés.
Weiberſchmuck, der, asszonyi ékesség.
Weiberſtimme, die, asszonyi hang.
Weiberſtube, die, asszonyi szoba, asszonyok lakása.
Weiberſucht, die, asszonyokba bolondulás.
Weiberſüchtig, adj., asszonyok után való járás.
Weiberthränen, die, asszonykönny, asszonysírás.
Weibertracht, die, asszonyviselet.
Weibertreue, die, asszonyi hűség v. hívség.
Weibertücke, die, asszonyi álnokság.
Weibertugend, die, asszonyi virtus v. jó erkölcs.
Weibiſch, adj., asszonyi; ſ. unmännlich, weichlich, asszonyos, puha; werden, elpuhúlni; adv. asszonyosan, puhán.
Weiblich, adj., asszonyi, asszony nemre tartozó; weibliche Schönheit, asszonyi szépség; adv. asszonyi módón.
Weiblichkeit, die, asszonyi természet v. szokás; weibliches Geſchlecht, az asszonyi nem.
Weibsbild, das, asszonyszemély, fejérszemély, fejérnép.
Weibsleute, die, asszonyck, asszonyszemélyek.
Weibsperſon, die, asszonyszemély, asszony.
Weibsvolk, das, asszonyok, fejérnép, asszonyi állat.
Weich, adj., lágy, puha; adv. puhán, lágyan; weich machen, meglágyitni, megpuhítni; weich werden, meglágyúlni, megpuhúlni; weiches Holz, lágy fa, p. o fenyő fa; weicher Ton, lágy hang (a' muzsikában).
Weiche, die, lágyság, puhaság; die Weichen an der Seite des Körpers, az emberi vagy állati testnek vékonya.
Weichen, 1) d. i. zurücktreten, elmenni a' helyéről, másnak engedni a' helyéről, másnak engedni a' helyét, kimozdúlni a' helyéből, odább menni; aus dem Wege, kitérni az útból; ſ. nachgeben, engedni, p. e. a' nagyobb erőnek v. az elébbvalónak; 2) (von weich) weich machen,

z. B. im Waſſer, vízbe áztatni, általáztatni, p. o. tőke halat; weich werden, z. B. im Waſſer, megázni, általázni.

Weichen, das, 1) kimozdúlás a' helyéből; engedés valakinek; 2) megpuhítás, megpuhúlás.

Weich gebacken, adj., újsütés, puha, p. o. kenyér.

Weichgeſchaffen, adj., lágyszívű.

Weichheit, die, lágyság, puhaság.

Weichherzig, adj., lágy v. gyengeszívű; ſ. mitleidig, szánakozó; machen, szánakozásra indítni valakit; werden, szánakozásra indúlni; adv. szánakozva.

Weichherzigkeit, die, lágyszívűség, szánakozó szív v. indúlat.

Weichlich, adj., lágyacska, gyengécske; verzärtelt, puha, p. o. nevelés; adv. lágyan; puhán.

Weichling, der, puha, asszonyos ember.

Weichſel, die, medgy v. meddj; der Baum, medgyfa.

Weichſelwein, der, medgyvíz, medgybor.

Weichſelzopf, der, lengyelhaj, lengyelhajcsapzás.

Weide, die, Futter, für Thiere, takarmány a' marhának, t. i. fű, széna a' mezőn; der Ort zum Weiden, legelő, legelőhely; auf die Weide treiben, kihajtani a' legelőre t. i. a' marhát, barmot; auch trop. Nahrung, z. B. der Seele, ꝛc. táplálat; oder ſ. Vergnügen, gyönyörűség; Augenweide, szemlegeltetés.

Weide, die, ein Baum, fűz, fűzfa; der damit bewachſene Ort, fűzes hely.

Weiden, das Vieh, legelni; auf der Weide freſſen, legeltetni; trop. Vergnügen finden, legeltetni, gyönyörködtetni szemeit valamin.

Weiden, das, legeltetés; marhalegeltetés.

Weiden, adj., fűz, fűzfából való.

Weidenbaſt, der, fűzfahej.

Weidenbaum, der, fűzfa.

Weidenblatt, das, fűzfalevél.

Weidenbuſch, der, fűzfa bokor, fűzbokor, fűzes, rekettye.

Weidenflechte, die, fűzcserény.

Weidengerte, Weidenruthe, die, fűzfavessző.

Weidenholz, das, fűzfa.

Weidenkohle, die, fűzfa szene, fűzfaszén.

Weidenkorb, der, fűzkosár, rekettyekas.

Weidenlaub, das, fűzlomb.

Weidenrinde, die, die äußere, fűzfakéreg; die innere, fűzfahárs.

Weidenruthe, die, fűzfavessző.

Weidenſchwamm, der, fűzfagomba.

Weideplatz, der, legelőhely.

Weiderecht, das, legelő, legeltetés jussa.

Weiderich, der, csőviriscs, nyelesvirág.

Weidgeſchrei, das, vadászok kiabálása.

Weidlich, adj., tűrhető, brav, derék, jeles, bátor, erős; adv. bátran, jól, derekasan.

Weidmann, der, vadász.

Weidmänniſch, adj., vadászói; adv. vadász módon.

Weidmeſſer, das, vadászkés.

Weidtaſche, die, vadásztarisznya.

Weidwerk, das, Jägerei, vadász mesterség; ſ. Jagd, vadászat; ſ. Wild, vadászható vadak.

Weidwort, das, vadász kifejezés.

Weife, die, motóla, kerekmotóla, gombolyító.

Weifen, motólálni, felmotólálni a' fonalat.

Weigern, ſich, vonogatni magát, nem akarni, nem vállalni, tagadni, szabadkozni.

Weigern, das, magavonogatás, szabadkozás.

Weih-Biſchof, der, felszentelt püspök,

Weihe, die, felszentelés; ſ. das Weihen. czímes püspök.

Weihe, der, kánya.

Weihen, felszentelni, p. o. templomot; ſich, szentelni, ajánlani magát; geweihet, szentelt, ajánlott, felszentelt.

Weihen, das, die Weihung, Weihe, felszentelés, szentelés, ajánlás.

Weiher, der, tó, halas tó.

Weihfeſt, das, felszentelés innepe.

Weihkeſſel, Weihbrunnen, der, szenteltvíztartó.

Weihnachten, die, karácson.

Weihnachtsabend, der, karácson szombatja.

Weihnachtsfeiertag, der, karácson innepe.

Weihnachtsfeſt, das, Krisztus születése innepe.

Weihnachtsgeſchenk, das, karácsoni ajándék.

Weihnachtslied, das, karácsoni ének.

Weihrauch, der, temjén, tömjén.

Weihrauchfaß, Weihrauchgefäß, das, temjénező.

Weihwaſſer, das, szentelővíz.
Weihwedel, der, szentelő ecset.
Weil, Conj. eine Urſache anzeigend, mivel, minthogy, mivelhogy; ſo lang als, miolta; ſt. indem, az alatt hogy, az alatt míg.
Weiland, (wailand) adv., ſt. ehedem, hajdan, néha napján; in Titeln, z. B. der weiland hochgelehrte Herr, a' néhai tudós úr.
Weilchen, das, egy kis v. kevés idő; warte ein Weilchen, várj egy kevéssé v. egy kevés ideig.
Weile, die, idő, időköz, kor, időkor; ſt. Verzögerung, időhaladék; über eine kleine Weile, rövid idő múlva, csak hamar azután; die lange Weile, magamegúnás, haben, megúnni magát, semmi dolgának nem lenni; ſich vertreiben, megunt idejét tölteni valamivel; vor langer Weile, unalomból, magameguntából.
Weilen, késni valamivel.
Wein, der, bor; unvermiſchter, szín bor, tiszta bor; rother, veres bor; weißer, fejér bor; neuer, új v. idei bor; alter, ó bor; der Wein wird je älter je beſſer, mennél óbb a' bor, annál jobb; der Wein iſt kahnig, virágos a' bor; Wein abziehen, kosten, lehúzni, kóstolni a' bort; ſt. Weinſtock, Trauben, bor, szőlő, Wein pflanzen, szőlőt ültetni; Wein leſen, szüretelni.
Weinart, die, bor neme, — féle bor.
Weinartig, adj., bor nemű.
Weinapfel, der, borízűalma.
Weinbau, der, bortermesztés, szőlőmívelés.
Weinbauer, der, szőlőmivelő, szőlős gazda.
Weinbeere, die, szőlő, szőlőszem, szőlőfürt, szőlőgerezd.
Weinbeerſtiel, der, szőlőkocsány.
Weinbeerhülſe, die, szőlőhéjj.
Weinbeerkern, der, szőlőmag.
Weinberg, der, szőlőhegy, szőlő.
Weinbirne, die, szőlő izű körtvély.
Weinblatt, das, szőlőlevél.
Weinblüthe, die, szőlőviráq v. virágzás; szőlő virágzás ideje.
Weinbutte, die, putton.
Weinen, sírni; laut, ríni mint a' gyermek; vor Freuden, örömében sírni.
Weinen, das, sírás.
Weinenswerth, adj., siralomra méltó, siralmas.
Weinerlich, adj., siránkozó; adv. siránkozva.
Weineſſig, der, boreczet.
Weinfächſer, der, porhajas.
Weinfarbe, die, borszín.
Weinfaß, das, boros hordó.
Weinflache, die, boros palaczk.
Weinfleck, der, borpecsét a' ruhában.
Weingäbelchen, das, szőlőkacs.
Weingarten, der, szőlő, szőlő v. szőlőskert.
Weingärtner, der, vinczellér.
Weingebirge, das, szőlőhegy.
Weingefäß, Weingeſchirr, das, boros edény.
Weingegend, die, bortermő vidék.
Weingeiſt, der, égettbor; borszesz, a' bornak szesze.
Weingeländer, das, lugas.
Weingeruch, der, borszag, borszesz.
Weingeſchmack, der, boriz.
Weingeſeuk, das, bujtás, homlítás.
Weingewächs, das, bortermés.
Weinglas, das, boros pohár.
Weingott, der, boristen; Bakos, Bacchus.
Weinhacke, die, szőlőkapa.
Weinhandel, der, borkereskedés, borárosság.
Weinhändler, der, borkereskedő, boráros.
Weinhaue, die, szőlőkapa.
Weinhaus, das, borház, borméró korcsma, csapház.
Weinheber, der, borszívó, lopó.
Weinhefen, die, borseprő.
Weinhügel, der, szőlőhegy.
Weinhüther, der, szőlőpásztor.
Weinig, adj., borizű.
Weinjahr, das, bortermő esztendő.
Weinkalteſchale, die, borczibere (lév neme).
Weinkanne, die, boros kanta v. kanna.
Weinkauf, der, borvevés, borvásárlás.
Weinkaufer, der, borvásárló.
Weinkeller, der, pincze; ſt. Weinhaus, borméró korcsma.
Weinkelter, die, borpréshajtó.
Weinkoſten, das, borkóstolás.
Weinkoſter, der, borkóstoló.
Weinkranz, der, szőlőlevél koszorú; borczégér.
Weinkrug, der, boros korsó v. kancsó.
Weinlägel, der, boros csobány, csobolyó.
Weinlager, das, bortartó hely; das Geruſt, worauf er liegt, gantár; der Vorrath davon, borvagyon; der Bodenſatz, bor sepreje.

land, das, bortermő föld v. tar-
ány.
änder, der, bortermő földről
ó.
aub, das, szőlőlevél.
aube, die, lugas.
ese, die, szüret; halten, szüre-
i.
eser, der, szüreteló.
nährte, die, eine Art saurer Sup-
borczibere.
naaß, das, bormérték.
neth, der, méznesbor.
nonat, der, mindszent hava.
noft, der, must.
pfirsich, die, borizű baraczk.
resse, die, sajtó, prés.
anke, die, szőlővessző, venyike.
aupe, die, iloncza.
ausch, der, mámor, bortólvaló
ittasodás v. részegség.
aute, die, kerti ruta.
ebe, die, szőlővessző.
eich, adj., borral gazdag v. bő-
edő.
ose, die, sárga rózsa.
lure, die, boriz.
luerlich, adj., borizű.
ufen, das, mértékletlen bor-
.
ufer, der, nagy borivó.
bank, der, bormérés.
bärke, die, borcsipősség.
benke, die, bormérő csapszék.
benker, der, bormérő csapláros,
smáros.
blauch, der, bortömlő.
bmaus, der; borozás.
ecken, der, szőlőkaró.
ein, der, borkő.
einsalz, das, borkősó.
ock, der, szőlőtő, szőlőtőke,
).
ppe, die, borleves.
nne, die, boros hordó v. kád,
ka.
agend, adj., bortermő.
aube, die, szőlő, szőlőfej vagy
id.
äubchen, das, szőlőfejecske, ge-
ocske.
eber, Weintreſter, die, törköly,
örköly.
inken, das, borivás, borital.
inker, der, Weintrinkerinn, die,
ró.
opfen, der, borcsepp, egy csepp
.
unken, adj., ittas, boros.

Weinverfälſcher, der, borhamisító.
Weinverfälſchung, die, borhamisítás v.
elrontás.
Wein-Viſirer, der, borakózó, borakó.
Weinvorrath, der, kész bor egy rakás-
son, egy helyen, borvagyon.
Weinwachs, der, bortermés.
Weinwetter, das, jóidőjárás a' szőlőre,
borérlelő idő.
Weinwirth, der, korcsmáros.
Weinzehent, der, bortized v. dézma.
Weinzeichen, das, borczéger v. czimer.
Weinzoll, der, borvám.
Weinzuber, der, borcseber, bocska.
Weiſe, adj., okos, bölcs p. o. ember,
mondás, cselekedet; adv. bölcsen.
Weiſe, der, bölcs, bölcs ember.
Weiſe, die, Art, Beſchaffenheit, mód;
auf welche Weiſe? mi módon? auf
dieſe, jene, illyen, ollyan módon,
illyenképpen; auf keine, semmimó-
don sem, semmiképpen sem; ſ. Art,
Sitte, Betragen, mód, módja vala-
minek, szokás; auf eine wunderbare
Weiſe, csudálatos módon; nach Art
und Weiſe der Vorfahren, eldődeink
v. eleink szokások szerént; jedem ge-
fällt ſeine Weiſe, kinek kinek a' ma-
ga módja v. szokása tetszik; ſ. Me-
lodie, az éneklés módja.
Weiſen, zeigen, mutatni, megmutat-
ni, p. o. valakinek az útat, trop.
z. B. Soldaten in ihre Quartiere,
útasítni, küldeni, p. o. a' katoná-
kat kvártélyaikra; einen Verbrecher
aus der Stadt, a' gonosztévőt a' vá-
rosból kiküldeni, kiűzni; ſich weiſen
laſſen, hallgatni valaki intő beszé-
dére v. oktatásaira.
Weiſen, das, mutatás, megmutatás.
Weiſer, der, a) an der Uhr, mutató,
óramutató; b) Mutterbiene, oder
Weiſel, anya a' méhek között, ki-
rályné.
Weiſerlos, adj., von Bienen, anyátlan
méhek.
Weisheit, die, bölcsesség.
Weisheitslehre, Weisheitsregel, die,
bölcsesség tudománya vagy reguláj-
ja; bölcsességre tanítás.
Weisheitslehrer, der, bölcsességre ta-
nító.
Weisheitsvoll, adj., bölcsességgel
jes.
Weislich, adv. bölcsen.
Weiſſagen, jövendölni, előre megmon-
dani valamit.
Weiſſager, der, jövendölő, jövendő-
mondó.

Weissagerinn, die, jövendölő asszony.
Weissagerisch, adj., jövendölői; adv. jövendölő módon.
Weissagung, die, jövendölés.
Weisung, die, mutatás; Befehl, meghagyás, rendelés, parancsolat.
Weiß, adj., fejér; wie Schnee, hófejérségü; machen, fejérré tenni; megfejéritni; werden, megfejéredni, fejérré lenni; trop. jemanden etwas weiß machen, d. i. ihn täuschen, elhitetni valakit valamivel, elámítni valakit; sich weiß brennen, hibáját palástolni, magát minden módon tisztítni, mentegetni.
Weißbacken, das, fejér kenyér sütés.
Weißbäcker, der, szemlyesütö.
Weißbier, das, fejérser.
Weißbirke, die, fejér nyírfa.
Weißbrod, das, fejér kenyér.
Weißbuche, die, fejér gyertyánfa.
Weißbuchen, adj., fejérgyertyánfa.
Weißbürste, die, meszelö.
Weißdorn, der, csere galagonya.
Weißdrossel, die, éneklö rigó vagy húros madár.
Weiße, die, fejérség; das Weiße im Eye, tojás fejére; im Auge, szemfejér, a' szem fejére.
Weißen, meg- v. befejéritni, ki- v. bémeszelni, p. o. a' falat.
Weißer, der, fejérítö.
Weißfichte, die, lúcz- v. szurkos fenyö.
Weißfisch, der, dévér ponty.
Weißgärber, der, írhatímár, lágyvarga, bőrgyártó, csávás varga.
Weißgrau, adj., ősz, p. o. haj.
Weißhaarig, adj., fejér szőke v. őszhajú.
Weißhafer, der, fejérzab.
Weißkohl, der, Weißkraut, das, fejér káposzta.
Weißkopf, der, fejérhajú ember.
Weißkram, der, gyólcsal vagy vászonnalvaló kereskedés.
Weißkrämer, der, gyólcsos, gyólcsáros.
Weißkohl, der, fejér káposzta.
Weißlich, adj., fejéres.
Weißschimmel, der, fejérszürke ló.
Weißsprenkelig, adj., iromba szürke.
Weißtanne, die, fejérfenyö.
Weißwurz, die, sokbötykü gyöngyvirág, erdei sülyfü.
Weit, adj, messzetartó v. kinyúló, hosszú, hosszas, p. o. út; bő, tágas, p. o. ruha; tágas, p. o. gyürü; adv. messze, messzire, távol; so weit, addig, eddik, annyira, ennyire; weiter, tovább, további; bei weitem, sokkal; bei weitem nicht, koránt sem; weit und breit, körülbelöl, mindenfelöl; es weit bringen, sokra vinni valamit, sokra menni valamiben.
Weite, die, messzeség, távolyság; tágasság, szélesség, bőség; hosszaság.
Weitläufig, adj., távolrólvaló; környülállásos, bő; z. B. im Reden, Schreiben, bőbeszédü, szószaporító, hosszas; adv. távolról; környülállásosan, bőven; ritkán, egymástól távol.
Weitläufigkeit, die, hosszaság, környülállásosság; ismét; szószaporitás, bőbeszédüség.
Weitsichtig, adj., ritka, egymástól távolálló; adv. ritkán.
Weitschweifig, adj., szószaporító, hosszas, bőbeszédü; adv. hosszasan, szószaporitva.
Weitschweifigkeit, die, hosszaság, bőség; bőbeszédüség, szószaporitás.
Weitsichtig, adj., messzelátó.
Weizen, der, búza; der türkische, török búza, kukoricza, tengeri.
Weizenacker, der, Weizenfeld, das, búzaföld.
Weizenbau, der, búzatermesztés.
Weizenbier, das, búzaser.
Weizenbrod, das, búzakenyér.
Weizenernte, die, búzaaratás.
Weizengraupe, die, búzadara.
Weizengries, der, búzadara, kásadara.
Weizenkleye, die, búzakorpa.
Weizenkorn, das, búzaszem.
Weizenkuchen, der, búzalepény.
Weizenmalz, das, szalados.
Weizenmehl, das, búzaliszt.
Weizenspreu, die, búzapolyva.
Weizenstoppel, die, búzatarló.
Weizenstroh, das, búzaszalma.
Welch ein, eine, eines, melly, millyen!
Welcher, welche, welches, pron. interrog. mellyik, ki? relat. a' ki, a' melly, a' mi; indirect. akárki, akármi, akármellyik; pl. einige, egynéhány; welcher Gestalt, d. i. wie beschaffen? micsodás, millyen? oder wie, mimódon, miképpen; welcherlei, millyen, micsodás, minémü, miféle.
Welk, adj., hervadt, elhervadt; seyn, elhervadva lenni; adv. hervadva.
Welken, d. i. welk werden, hervadni elhervadni.
Wellbaum, der, pl. Äre, tengely; Hebelbaum, emelörúd, csapófa.
Welle, die, úberh. hab, duzma; auf

großen Wäſſern, hullám; Wellen werfen, habzani, hullámlani, mint a' tenger; buzogni, mint a' forróviz v. lobogni; ſt. Cylinder, henger, küllő; ein Bündel Reisholz, nyaláb, galnyaláb, facsing, facsák, fasing.

Wellenförmig, adj., habos; adv. habosan.

Wellenreich, adj., hullámos, hullámló.

Wellenſchnecke, die, hengercsiga.

Welſ, die, ein Fiſch, harcsa.

Welſch, adj., d. i. italiſch, olasz, olaszországi; adv. olaszúl

Welſchland, das, olaszország.

Welt, die, das Univerſum, világ, az egész világi teremtés, ég, föld, ée. von Erſchaffung der Welt an, a' világ teremtéstől fogva; der Erdkreis, világ, a' föld kereksége; auf die Welt kommen, a' világra születni; die Menſchen, világ, a' most élő emberek, az emberi nemzet; die heutige, jetzige, a' mai világ v. emberek; ſich in die Welt ſchicken, magát a' világhoz, az emberekhez alkalmaztatni; in der großen Welt leben, a' nagy világban, nagy társaságok között élni, forogni; Menſchen von einer gewißen Claſſe, z. B. die gelehrte Welt, a' tudós világ, a' tudósok; die junge Welt, az ifjú emberek; die ſchöne, a' szép világ, az asszonyi v. a' szép nem; die große, a' nagy világ, a' nagyok, nagy emberek; feine Lebensart, nagy világbeli v. úri pallérozottság, udvariság; viel Welt haben, sok úri pallérozottsággal birni; keine haben, járatlan lenni az udvariságban; Menſchenkenntniß, nagy világbeli esmeret, nagy világbanvaló jártasság; z. B. er hat Welt, jártas a' nagy világban, tudja magát a' nagy világhoz alkalmaztatni; er hat keine, járatlan a' nagy világban; theol. die Welt haſſen, a' földi dolgokat v. a' világot megvetni; der Welt abſterben, a' világiakkal felhagyni v. lemondani rólok.

Weltall, das, a' világ, a' teremtett világ.

Weltalter, das, világ ideje v. világkora.

Weltaxe, (achſe), die, földtengely, földsark, égsark.

Weltbau, der, a' világ alkotmánya.

Weltbegebenheit, die, történet, történt dolog.

Weltbeherrſcher, der, a' világ úra, Isten; trop. fejedelem.

Weltbekannt, adj., országszerte v. az egész világ előtt esmeretes.

Weltberühmt, adj., világszerte esmeretes, híres.

Weltbeſchreiber, der, világleíró.

Weltbeſchreibung, die, világleírás.

Weltbezwinger, der, világhódító v. győző.

Weltbrauch, der, világszokás.

Weltbürger, der, világi közpolgár.

Welterlöſer, der, Weltheiland, der, szabadító, idvezítő, megváltó.

Welterlöſung, die, szabadítás, idvezítés, váltság.

Weltgebäude, das, a' világ alkotmánya.

Weltgegend, die, égtájék; földtartománya.

Weltgeiſt, der, a' világ lelke; trop. der Hang zum Irdiſchen, a' világ szeretete, a' világiakhoz való ragaszkodás.

Weltgeiſtliche, der, világi pap.

Weltgeiſtlichkeit, die, világi papság.

Weltgericht, das, ítélet napja, utólsó ítélet.

Weltgeſchichte, die, világi történet; világ históriája, közönséges historia.

Welthandel, der, földi viselt dolog.

Weltherrſchaft, die, világbirás.

Weltkarte, die, földképe.

Weltkind, das, világfija, világiakhoz ragaszkodó.

Weltkluг, adj., világban jártas, tapasztalt, okos; im tadelnden Sinne, csak a' földiekhez értő.

Weltklugheit, die, világi okosság; tadelnd, földi bölcsesség.

Weltkörper, der, világi test.

Weltkreiß, der, földkereksége.

Weltkugel, die, földgolyóbis.

Weltkundig, adj., világszerte híres, nevezetes.

Weltlauf, der, világ szokása, az emberek szokása.

Weltlehre, die, világ tudománya.

Weltleute, die, világesmerő emberek.

Weltkinder, die, világ fiai.

Weltlich, adj., világi, földi; oder ſt. vergänglich, múlandó, hijábanvaló; nicht geiſtlich, z. B. Amt, világi vagy polgári hivatal; üppig, eitel, hiu, világhoz ragaszkodó; adv. világi módon; nem egyházi módon; hiún, világ fijához illő módon.

Weltlicht, adv., világosság, világfényje.

Weltliebe, die, a' világ szeretete.

Weltluſt, die, bujaság, világi gyönyörüség, a' világban gyönyorködés.

Weltmann, der, világfija, a' világiak-

ban gyönyörködő; világban jártas ember, pallérozott világi v. udvari ember.

Weltmeer, das, nagy tenger.

Weltmensch, der, világúja, világban gyönyörködő.

Weltpol, der, égsark.

Weltpriester, der, világi pap.

Weltregierung, die, a' világ kormányozása v. igazgatása.

Weltrichter, der, az emberi nemzet bírája.

Weltschöpfer, der, a' világ teremtője v. alkatója.

Weltsinn, der, világiakhoz való ragaszkodás.

Weltsystem, das, a' világ alkotmánya.

Weltheil, der, világ része.

Weltweise, der, bölcselkedő, bölcstudós.

Weltweisheit, die, bölcselkedés, bölcseség tudománya, filozofia.

Wem? kinek?

Wendehals, der, nyaktekercs.

Wendekreis, Wendezirkel, der, naptérítő kerület.

Wendeltreppe, die, kerengő grádics.

Wenden, fordítni, megfordítni, p. o. szekeret; st. umwenden, z. B. den Braten, forgatni a' pecsenyét; das Heu, megforgatni a' szénát, ein Kleid, megfordítni a' ruhát; den Rücken wenden, d. i. sich entfernen, hátat fordítni; sich rechts und links wenden, jobbra, balra fordúlni; Geld auf etwas, pénzt költeni v. fordítni valamire; sich mit dem Schiffe, Wagen wenden, megfordúlni a' hajóval a' kocsival.

Wenden, das, fordítás, megfordítás; fordúlás, megfordúlás.

Wenig, adj., der, die, das Wenige, kevés, keveset; adv. wenig oder wenige, kevesen; zu wenig, igen kevés; es waren unser wenige, kevesen voltunk; so wenig als nichts, annyi mint semmi; Conj. so wenig — als, szintúgy nem — mint; je weniger — desto, minél kevésebbé — annál inkább; nichtsdestoweniger, mindazáltal; wenigstens, zum wenigsten, legalább; weniger, kevesebb, kevésbbé.

Wenigkeit, die, kevés, csekélység, kicsinység, kevés volta valaminek; meine Wenigkeit, az én csekély személyem.

Wenn, Conj. ha; wenn gleich, ha szinte; wenn nur, bár csak; wenn auch, mindjárt — is, ha szinte — is; als wenn, mint ha; adv. mikor, ti sey wenn es wolle, akármikor legyen is; wenn er doch käme! bárcsak eljönne!

Wer, wer? ki, kicsoda? st. welcher, z. B. wer von uns beiden? melyik a' kettő közzül; st. jemand, valaki; es ist wer da, valaki van ott.

Werbegeld, das, foglaló, felpénz p. o. az új katonának, béállás bére, t. i. a' katonák közzé; katonaszedésre való pénz, toborzópénz.

Werben, szedni, fogni, fogdosni p. o. katonákat, toborzani; um ein Amt oder einen Dienst werben, hivatalt vagy szolgálatot keresni; um ein Mädchen werben, valamelly leányt megkéretni v. megkérni, t. i. jövendőbéli házastársúl.

Werben, das, Werbung, die, keresés, kérés; von Soldaten, katonaszedés v. fogdosás, toborzás; auf Werbung seyn, katonaszedésben, toborzásban forgolódni.

Werbeplatz, der, katonaszedés helye, beállás helye, toborzóhely.

Werber, der, von Soldaten, katonaszedő v. fogdosó, toborzó.

Werden, lenni, lenni valami vagy valamivé; z. B. ein Handwerker, mesterember lenni; ein Soldat, katonává lenni; Doctor, doktorrá tétetni; zum Bettler, kóldússá lenni; mit adj. gesund werden, meggyógyúlni; blaß werden, elhalaványodni; krank werden, megbetegedni; als Hülfswort, z. B. ich werde schreiben, irni fogok; du wirst, fogsz; passive; z. B. gelobt werden, dicsértetni; gefragt werden, kérdeztetni.

Werdend, adj. lévő, kezdő.

Werder, der, eine Insel in einem Fluße, folyóvizi sziget.

Werfen, hajítni, vetni, hajigálni v. hányni p. o. köveket; auf den Kopf werfen, a' fejéhez vágni valamit; ins Gefängniß, fogságba vagy tömlöczbe vetni; den Feind, megszalasztani az ellenséget; die Kleider von sich, lehányni a' ruhát magától; sich vor jemanden auf die Knie werfen, térdre esni valaki előtt; sich jemanden in die Arme werfen, valakinek karjai közzé sietni; trop. valakinél keresni menedéket; alles durch einander werfen, mindent öszvevissza hányni; die Schuld auf jemanden werfen, valakit okolni; von Thieren,

z. B. Junge werfen, fiadzani, elleni, kölykezni.
Werfen, das, hajítás, vetés, hányás, hajigálás.
Werft, das, hajóépitőhely.
Werfte, die, des Webers, melljékfonál a' takácsoknál.
Werg, das, csepü, kócz.
Werk, das, pl. die Werke, eine vollbrachte Verrichtung, cselekedet, munka; gute, böſe Werke, jó, rossz cselekedetek; ſt. Arbeit, munka; das angefangene Werk vollenden, az elkezdett munkát végrehajtani; insbeſondere jedes vollendete Product, munka, készitmény, készitett munka; ein vortreffliches, jeles vagy derék munka; ein unvollendetes, hijános munka; von Büchern, z. B. ein nützliches Werk ſchreiben, hasznos munkát irni; das Werk in einer Uhr, az óra mivkészülete v. belső mive.
Werkbiene, die, munkás méh, mézgyüjtő méh.
Werkchen, das, munkácska, kis munka.
Werkleute, die, munkások, napszámosok.
Werkmeiſter, der, mivmester v. mivész.
Werkſchuh, der, lábnyom t. i. mérték.
Werkſtatt, die, Werkſtätte, műhely.
Werkſtellig machen, végre hajtani valamit.
Werktag, der, dologtévőnap, munkanap, hétköznap.
Werktbätig, adj, munkás; adv. munkásan, cselekedettel.
Werkzeug, das, műhszer, mivszer, t. i. a' mesterembereknél, miveseknél.
Wermuth, der, üröm, fejér üröm.
Wermuthwein, der, ürmös bor.
Werſte, die, orosz mértföld.
Werth, adj., becses, drága, kedves; z. B. werther Freund! kedves barátom! jemanden werth ſchätzen, valakit becsülni, becsben tartani; ſt. würdig, méltó; die Sache iſt nicht werth, daß ꝛc., nem méltó a' dolog, hogy ée.; es iſt der Mühe nicht werth, nem érdemli meg a' fáradtságot; werth ſeyn, érni, megérni; z. B. wie viel iſt das Buch werth? mennyit ér ez a'könyv? es iſt 5 fl. werth, megér 5 forintot.
Werth, der, becs; ár; einer Sache einen Werth beilegen, valamelly dolgot nagy becsben tartani; ſich einen Werth beilegen, magáról igen sokat tartani; jemanden nach ſeinem innern Werthe ſchätzen, valakit belső érdeme szerént becsülni.
Werthgeſchätzt, adj., kedves, drága kedves, becses.
Werthlos, adj, csekély, aláváló.
Werthſchätzung, die, becsesség, kedvesség, becsbentartás, becsülés.
Weſen, das, létel, mivólt, miség, vólt; ein ſtilles, csendes, szelid természet; versteckles, alattomosság, alattomos mivolt; die Beſchaffenheit eines Dinges, minémüség, mivolt, ereje, lelke valaminek; ein ſelbſtſtändiges Ding, valóság, való; ein unendliches, végetlen valóság; ſt. Geräuſch, lárma; was iſt das für ein Weſen? micsoda lárma az? — viel Weſens von etwas machen, nagy lármát csinálni valamivel, feneket keritni valaminek.
Weſenslos, adj., hijú, hijábanvaló.
Weſentlich, adj., wirklich, valóságos, valódi, igazi; die vornehmſten Beſtandtheile von etwas enthaltend, mivoltos, voltaképpen való p. o. tulajdonság: summás; z. B. der Brief war des weſentlichen Inhaltes, a' levélnek summás értelme e' volt; adv. valósággal, valóban, igazán; vorzüglich, voltaképpen, mivoltosan; nothwendig, szükségesképpen.
Weſpe, die, darázs.
Weſpenneſt, das, darázsfészek.
Wenen, conj., kié? a' kié?
Weßhalb oder weßwegen, adv., miért, a' miért, a' mellyért.
Weſt, der, die Abendgegend, nyúgot, napnyúgot, enyészet, a' napnyúgoti tájék; aus Weſten, napnyúgotról, enyészetről; der Weſtwind, napnyúgoti szél.
Weſte, die, derékravaló, lájbli.
Weſtlich, adj., nyúgoti, napnyúgoti, enyészeti; adv. nach Weſten zu, nyúgotra, napnyúgotra, enyészetre.
Weſtſeite, die, nyúgoti rész v. oldal.
Weſtwärts, adj., nyúgot v. enyészet felé.
Wette, die, fogadás; was gilt die Wette? mibe fogadunk? eine Wette gewinnen, verlieren, megnyerni, elveszteni a' fogadást; um die Wette laufen, versent futni.
Wetteifer, der, vetélkedés.
Wetteiferer, der, vetélkedő.
Wetteifern, vetélkedni valakivel.
Wetten, fogadni, felfogadni, valakivel valamiben; zeyn Gulden gegen einen

wetten, 10 forintot tenni egyre a' fogadásban.

Wetter, das, időjárás, időváltozás, idő; heiteres, ſtürmiſches, regneriſches, trockenes, veränderliches, rauhes Wetter, tiszta, zivataros, esős, száraz, változó, komor vagy durva idő; ein Gewitter, égiháború, menydörgés; das Wetter hat eingeſchlagen, leütött a' menykő; potz Wetter! mi a' menykő! — ſt. Sturm, szélvész, fergeteg.

Wetterableiter, der, menkőfogó.

Wetterbeobachter, der, időjárásvizsgáló.

Wetterdach, das, eszterhaereszally.

Wetterfahne, die, vitorla a' házfedelén

Wetterglas, das, időmérő; zur Schwere der Luft, levegőmérő; zur Wärme und Kälte, hévmérő.

Wetterhahn, der, vitorlakakas.

Wetterlauniſch, adv., változó vagy rosszkedvű.

Wetterleuchten, villámlani.

Wetterleuchten, das, villámlás.

Wettermann, der, ein Schimpfwort, lator, istentelen, gaz ember.

Wettern, ſt. donnern, dörögni, zengeni, mint az ég; es wettert, dörög az ég, menydörög v. villámlik; trop. káromkodni, szitkozódni.

Wetterprophet, der, időpróféta, időjövendölő.

Wetterprophezeihung, Wetterprophezeyung, die, időjövendölés.

Wetterſchaden, der, zivatarveszély, zivatar v. égiháború által okozott kár.

Wetterſeite, die, az időjárásnak forduló oldala vagy része valaminek.

Wetterſtrahl, der, villám.

Wettervogel, der, poling snef.

Wetterweib, das, istentelen asszonyszemély.

Wetterwendiſch, adj., állhatatlan, mint az idő.

Wetterwolke, die, égiháborús felhő.

Wettkampf, der, küzdés, hajvivás.

Wettlauf, der, versentfutás.

Wettläufer, der, versentfutó.

Wettſtreit, der, vetélkedés.

Wetzen, dörgölni valamihez, valamin húzni; ſcharf machen, fenni, köszörülni, megfenni p. o. a' kést.

Wetzen, das, megfenés.

Wetzſtein, der, fenkő, köszörükő.

Wichſen, mit Wachs überziehen, megviaszolni, p. o. czérnát, asztalt, hazpallót; Stiefeln wichſen, német czizmát kifényesíteni t. i. feketitő viasszal; ſt. prügeln, megverni.

Wichſen, das, megviaszolás.

Wicht, der, j. B. ein armer Wicht, szegény v. nyomorult ember; ein derber Wicht, hitvány gazember.

Wichtig, adj., ſchwer, nehéz, sokat nyomó; ſein gehöriges Gewicht haben, mértékes, mértékmegütő; j. B. der Ducaten iſt wichtig, ez az arany megüti a' mértéket; trop. ſtatt viel geltend, anſehnlich, fontos, p. o. ok, nyomos, p. o. megmutatás; nevezetes; p. o. dolog; großen Einfluß habend, j. B. ein wichtiger Mann, sokat tehető, p. o. ember; adv. fontosan, nyomosan.

Wichtigkeit die, nehézség; mértékütés, mértékesség, mértékmegütés; fontosság, nyomosság; ein Mann von großer Wichtigkeit, nevezetes vagy nagy tekintetű ember.

Wicke, die, babó, bükkön.

Wickel, der, d. i. Knäuel, gombolyag, csomó; Hülle, takaró, boriték; j. B. Haarwickel, hajtekerítő.

Wickelband, das, Wickelſchnur, die, pólya, gyermekfáasli.

Wickelkind, das, bépólált gyermek; pólás gyermek.

Wickeln, j. B. auf einen Knäuel, gombolyagra tekerni, felgombolyitni p. o. czérnát; in etwas, bétakargatni, bétakarni, p. o. papirosba; Haare, a' haját bétekergetni; ſich in einen Mantel, magát köponyegbe bétakarni; trop. ſich aus einem Handel wickeln, kifejteni magát valami kedvetlen dologból.

Wickenklee, der, spanyol lóhere.

Wickenfutter, das, babótakarmány.

Wickenſtroh, das, babószár, v. szalma.

Widder, der, kos; ein Sternbild, kos, (csillagzat).

Wider, praep., ellen, — nak, — nek, neki; wider meine Gewohnheit, szokáson ellen; wider jemanden ſtreiten, kämpfen, valaki ellen v. valakivel harczolni; den Kopf wider die Wand rennen, a' falnak menni fővel; er iſt wider mich, ellenem van.

Widerhaken, der, kampó, horog.

Widerlegen, megczáfolni, p. o. okoskodásokat; Irrthümer widerlegen, a' hibás vélekedések felől valakit meggyőzni.

Widerlegung, die, megczáfolás.

Widerlich, adj., kellemetlen, untato.

rt v. undorodást okozó; adv. etlenül.
keit, die, kellemetlenség, unig.
turlich, adj., természet ellen

ben, nem javasolni, ellenzeni it, ellene lenni valaminek, levalakit valamiről.
htlich, adj., törvény ellen vaörvénytelen; adv. törvénytehtlichkeit, die, törvénytelenség.
e, die, ellenmondás; ohne Wi-, a) minden ellenmondás nél-) willig, örömest, készséggel; iß, bizonyosan, kétségkivül.
en, ellene mondani, szóllani.
f, der. visszavétel; megmásoohne Widerruf, megmásolatlafen, megmásolni a' szavát, húzni az állitását.
flich, adj., visszahúzható, megható.
fung, die, visszahúzás.
jen, ſich, ellentállani, magát szegezni valaminek.
ilich, adj., ellenkező, ellentálagát ellene szegező; adv. előleg, nyakasan.
lichkeit, die, ellenkezőség, nyag.
jung, die, ellentállás, ellene és.
n, der, ellenkezés, ellenkező in; ſt. Unſinn, esztelenség, képég.
nig, adj., képtelen, képtele-

enſtig, adj., nyakas, makacs; nyakasan, makacsúl.
enſtigkeit, die, nyakasság, maig.
iel, das, ellenkező, ellenkező vagy visszája valaminek.
rechen, ellene szóllani vagy ani; ſich, ellenkezni magával.
rechen, das, elleneszóllás, ellen-

rechend, adj., ellenkező, meg egyező; ſt. ungereimt, képte-

recher, der, ellenmondó, ellendó.
ruch, der, ellenmondás; ohne ſpruch, a) eig. minden ellenás nélkül; b) willig, örömest, ggel; c) ohne Zweifel, kétségkivül; keinen Widerſpruch ertragen, nem szenvedhetni, ha valaki ellene szóll; trop. ellenkezés, nem egyezés; mit ſich im Widerſpruch ſeyn, maga magával ellenkezni.
Widerſtand, der, ellentállás; thun, ellent állani.
Widerſtehen, ellene állani, ellene szegezni magát, p. o. valamelly dolognak.
Widerſtehlich, adj., elleneállható.
Widerſtehung, die, elleneállás.
Widerſtreben, ellenetörekedni.
Widerſtreben, das, ellenetörekedés.
Widerſtreber, der, ellenetörekedő.
Widerwärtig, adj., entgegen geſetzt, ellenkező, ellene lévő; ſt. widerſpenſtig, nyakas, makacs, duncás; moros, komor, haragos; unangenehm, keserves, valakinek ellenére lévő, igen kedvetlen.
Widerwärtigkeit, die, z. B. des Geruches, der Stimmen, kedvetlen érzés, ellenkezőség; Unglück, viszontagság, baj; pl. viszontagságok.
Widerwille, der, Ekel, Unwille, Zorn, kedvetlenség, kéntelenség, irtózás valamitől, ellenkező indúlat valaki eránt; haben, ellenkező indúlattal lenni v. viseltetni valaki eránt, nehezelni valakire; erregen, bosszankodást indítni; mit Widerwillen, d. i. a) mit Zorn, haraggal, nehezteltve; b) mit Abneigung, kéntelenségből, kedvetlenséggel.
Widmen, ſt. weihen, szentelni; ajánlani p. o. könyvet valakinek; ſich, ajánlani magát, adni magát p. o. a' tudományokra; dem Vaterlande, magát a' hazájának vagy a' haza szolgálatjára szentelni.
Widmen, das, szentelés, ajánlás.
Widrig, adj., ellenkező p. o. szél; widrigen Falls, különben; widriges Schickſal, ellenkező szerencse; unangenehm, kedvetlen, terhes, unalmat okozó; eine widrige Stimme, kedvetlen hang, szó; adv. kedvetlenül; widrig riechen, ſchmecken, nehéz szagú lenni, kedvetlen ízű lenni.
Widrigkeit, die, kedvetlen érzés, unalom.
Wie, bei Fragen, miképpen, hogyan? mint? wie ſo? hogy hogy? wie oft? hányszor, mennyiszer? wie viel? hány? wie weit? mennyire? meddig? wie groß? millyen nagy vagy mekkora? wie? d. i. auf welche Art? miképpen, mi módon? wie vielmal?

hányszor? wie vielerlei? hányféle? wie vielfach? hányszoros? als relat. adv. a) vor Verbis, miképpen, mi módon, mint; z. B. ich kann nicht begreifen, wie es möglich gewesen iſt, én meg nem foghatom, mi módon lehetett az; ſo wie ſich die Sache verhält, úgy a' mint a' dolog van; b) vor adj. u. adv. z. B. ſiehe, wie gütig er iſt. nézd, millyen jó ember ő; als Conj. mint, a' mint; wie ich höre, a' mint hallom; ſt. als, mint; er iſt wie du, ollyan ő is, mint te; wie, — ſo, valamint, — ugy; wie ſehr? mennyire? wie auch, úgy szinte, és, osztán.

Wiedehopf, der, banka, babuka.

Wieder, adv., ismét, újra, újolag.

Wiederabgehen, abtreten, ismét elmenni.

Wiederanfangen, újra elkezdeni; neutr. elkezdődni.

Wiederaufnahme, die, újra felvétetés.

Wiederaufſtehen, újra felkelni; von den Todten, feltámadni.

Wiederbekommen, vissza kapni v. szerezni; von neuem bekommen, újra kapni; dagegen bekommen, visszont venni, más helyébe kapni.

Wiederbezahlen, vissza fizetni, p. o. a' kölcsön vett pénzt.

Wiedereinführen, ismét béhozni p. o. szokást.

Wiedererholen, ſich, ismét magához jönni.

Wiedererfahren, megtörténni, megesni.

Wiedergabe, die, visszaadás.

Wiedergeben, visszaadni, helyre állítni.

Wiedergeburt, die, újjászületés.

Wiedergenesung, die, felgyógyulás.

Wiederhall, der, térthang, ekhó; visszahangzás.

Wiederholen, megújítni, visszonozni, ismétlni; ismét elmondani, újra előhozni; zu wiederholenden Malen, több izben, többször, gyakran.

Wiederholung, die, megújítás, ismétlés, újra elmondás.

Wiederkäuen, újra megrágni; von Rindern, kérődzni.

Wiederkäuen, das, újramegrágás; kérődzés.

Wiederkommen, visszajönni.

Wiederkunft, die, visszajövetel.

Wiederſchall, der, visszaverthang, visszahangzás.

Wiederſchein, der, visszaverődött sugár v. világosság.

Wiederſehen, visszanézni; einander, újra v. ismét meglátni egymást.

Wiederſehen, das, újralátás, ismétlés, v. meglátás.

Wiedertäufer, der, újrakeresztelő.

Wiedertönen, visszahangzani.

Wiederum, praep., ismét, újjolág.

Wiedervereinigen, ismét egyesítni, újri összeegyeztetni.

Wiedervereinigung, die, újraegyesítés.

Wiedervergeltung, die, visszafizetés v. kölcsönözés.

Wiege, die, bölcső.

Wiegen, z. B. ein Kind, rengetni, ringatni a' gyermeket; ſich hin und her, magát ide 's tova hintálni; ſt. wägen, mérni, fontolni, nehézségének lenni; leicht wiegen, keveset nyomni.

Wiegen, das, ringatás, rengetés; nyomás.

Wiegenband, das, bölcső madzag v. kötő.

Wiegenfeſt, das, születésnap v. innep.

Wiegenlied, das, gyermekaltató dal vagy ének.

Wie gern melly örömest.

Wiehern, nyeritni.

Wiehern, das, nyerítés.

Wie hoch? millyen magas? mekkora? — von Sachen, millyen drága? millyen drágán? wie hoch kömmt das Buch? mennyibe kerül ez a' könyv?

Wie lange? meddig?

Wie mancher, mennyi, melly sok.

Wieſe, die, rét, kaszáló.

Wie ſehr, mennyire.

Wieſel, die, menyét, menetke.

Wieſelfarbig, adj., menyétszinű.

Wild, adj., vad; wie Thiere, Pflanzen, vad állatok, plánták, fák; roh, vad, durva; ungebändigt, szilaj, p. o. ló; ohne Erziehung, Cultur, pallérozatlan; wildes Fleiſch, vad hús; adv. vadan; durván, vadúl.

Wild, das, vadállat; vad; vadak, vad állatok.

Wildbahn, die, Jagdbezirk oder Gehege, vadászok köre, kerített vadászhely; das Jagdrecht, vadászójuss; der ungebahnte Weg neben dem Fahrwege, nyomás, útmellyék.

Wildbraten, der, ungebraten, vadpecsenye; gebraten, vadsült.

Wilddieb, der, vadlopó.

Wildfang, der, vadfogás, vadállat fogás v. kerítés; das gefangene Wild, vadállat; ein wilder, zügelloſer Menſch, vad, bárdolatlan ember.

Wildfleisch, das, vadhús, vadállat húsa.
Wildfremd, adj., csupa, idegen, egészen járatlan valahol.
Wildhafer, der, vadzab, üres zab.
Wildheit, die, vadság p. o. az állatokban; in der Wildheit aufwachsen, vadságban felnőni; ſt. Muthwille, szilajság, pajkosság; Roheit, pallérozatlanság, bárdolatlanság.
Wildlager, das, vadak tanyája.
Wildling, der, vad csemete.
Wildniß, die, eine ungebaute, wüſte Gegend, sivatgság, kietlenség, pusztaság, sivatag pusztaság; ein einzelner Ort, sivatag hely; Wald, sivatag erdő.
Wildpret, das, das jagdbare Thier, vad, enniválo vad; mehrere Stücke, vadak; ſchwarzes, vad disznó; rothes, szarvas, őz; das Fleiſch, vadhús.
Wildſchur, die, farkasbunda.
Wildſchütz, der, tolvaj vadász.
Wildſchwein, das, vaddisznó.
Wille, der, akarat, seinen (freien) Willen haben, szabad akaratjának lenni; Vorſatz, feltétel, akarat; etwas Willens ſeyn, valamit akarni, valamelly feltett szándékkal lenni; Gefallen, Neigung, Wunſch, akarat, kívánság; der letzte Wille, végső akarat, végrendelés, testamentom; Einwilligung, megegyezés, egyetértés, akarat; es iſt mit meinem Willen geſchehen, az én akaratommal vagy megegyezésemmel történt; mit der praep. um, ért; ums Himmelswillen, az Istenért p. o. kérlek, v. az Isten szerelméért.
Willensäußerung, die, akarat nyilatkoztatás.
Willenslehre, die, in der Theol. az akaratrólvaló tudomány.
Willensmeinung, die, akarat, tetszés, ítélet, gondolat; akarat jelentése.
Willfahren, kedvét, tetszését vagy kérését tölteni vagy telyesítni valakinek.
Willfährig, adj., kedve szerént való, kedvét töltő, engedő, engedelmes; adv. kedve szerént, engedve, készséggel.
Willfährigkeit, die, engedelmesség, készség, kedvtelyesítés.
Willig, adj., hajlandó, kész valamire; adv. készen, örömest.
Willigen, etwas, oder in etwas, helybe hagyni, megnyúgodni valamiben, jóvá hagyni valamit.
Willigkeit, die, készség; mit Willigkeit, örömest, készséggel.
Willigung, die, helybe v. jóváhagyás, megegyezés.
Willkommen, adj., z. B. Gaſt, várt, kedves, p. o. vendég, adv. z. B. jemanden willkommen heißen, valakinek eljövetelén vagy megérkezésén örvendeni, azt szerencséltetni; ſey willkommen, Isten hozott! herzlich willkommen! szívesen örvendek, hogy szerencsém van hozzád!
Willkommen, der, d. i. Begrüſſung, köszöntés, idvezlés; eine Art Becher, vendégpohár; den Willkommen trinken, szerencsés megérkezéséért inni valakinek; trop. eine gewiſſe Anzahl Schläge, für Zuchtlinge, im Zuchthauſe, béköszöntő verés t. i. a' fenyítékházban.
Willkühr, die, tetszés, szabadakarat, kény, önkény; nach Willkühr, tetszése szerént.
Willkührlich, adj., szabad, szabados, tetszése szerént való; önkéntvaló; adv. tetszése szerént.
Wimmeln, pezsegni, nyüszögni.
Wimmer, die, Baumaſt, görcs, p. o. a' fában.
Wimmern, nyöszörögni, nyivogni; wie kleine Kindern, nyivácsolni.
Wimmern, das, nyöszörgés, nyivogás.
Wimpel, der, vitorlazászló a' hajókon.
Wimper, die, an den Augen, szempilla, szemszőr.
Wimpern, ſtatt blinzeln, pislogni.
Wind, der, szél; ein ſtarker Wind, nagy vagy erős szél; der Wind gebt, szél fúj; erhebt ſich, hirtelen támad, legt ſich, a' szél egészen megszünik; wendet ſich, megfordúl; phr. etwas in den Wind ſchlagen, fel se venni valamit; in den Wind reden, hijába vesztegetni a' szót vagy beszélni; Blebung in Gedärmen, hasbanlévő szél; von den Winden geplagt werden, a' szelektől gyötrettetni; trop. Wind machen, kérkedni, dícsekedni; Wind bekommen von etwas, d. i. geheime Nachricht, alattomban tudósítást venni valami felöl.
Windbeutel, der, szeles, szélfánk, szeleburdi, hebehurgya; kérkedékeny, hazug, magát hánytató.
Windbeutelei, die, szeleburdiság, kérkedés, magahánytatás.
Windblatter, der, szélhójagos himlő.
Windbruch, der, im Forſtweſen, szél-

törés, szél által lett kitörése a' fának; in der Chirurgie, szeles sérülés.
Windbüchſe, die, szélpuska.
Winde, die, ein Werkzeug zum Heben, csiga, terhet felfelé tekerő csiga; zum Winden, gombolyító; eine Pflanze, fulák, szulák.
Windei, das, fiatlan tojás, mellyet a' tyúk kakas nélkül tójik, és ki nem kél.
Windel, die, póla, pólya.
Windeln, bépólálni p. o. a' kisdedet.
Winden, ſich, tekeredni; összetekergődzni mint a' kigyó; aus den Händen, kitekerni valaki kezéből valamit; Blumenkränze, virágkoszorút fonni; um etwas, valamire tekerni, feltekerni, felgombolyítni; in die Höhe, valamit csigán feltekergetni.
Winden, das, feltekerés, t. i. csigán; gombolyítás.
Windfackel, die, szövétnek; szurokfáklya.
Windfahne, die, jelzászló.
Windfang, der, szélfogó.
Windgalle, die, szelet jelentő napsugárai a' felhőkben.
Windgeſchwulſt, die, felpuffadás.
Windgott, der, széliſten.
Windhafer, der, vad vagy üres zab.
Windhund, der, agár.
Windig, adj., szeles, p. o. idő; ſtatt lügend, prahlend, hazug, kérkedő, dicsekedő; adv. kérkedve, dicsekedve; z. B. es ſieht noch windig mit der Sache aus, még nagyon bizonytalan a' dolog.
Windkolik, die, szélcsikarás, köldökcsömör. szélkólika.
Windlicht, das, fáklya.
Windloch, das, szelelő lyuk.
Windmacher, der, szelelő, kérkedékeny.
Windmacherei, die, szelesség, kérkedékenység.
Windmonat, der, Sz. András hava, November.
Windmühle, die, szélmalom.
Windmüller, der, szélmolnár.
Windofen, der, szellőhajtó kemencze.
Windröhre, die, szélcső.
Windſchief, adj., megvetemedett, finta, kajsza.
Windſeite, die, a' szél felől való oldal v. rész.
Windſpiel, das, agár; damit jagen, agarászni.
Windſtille, die, szélnyugvás, szélszünet.
Windſtoß, der, szélrohanás.
Windſtrich, der, szélmutató vonás.
Windſucht, die, puffasztó kórság.
Windwage, die, szélmérő, t. i. a' szélorgonában.
Windwaſſerſucht, die, felpuffasztó viskórság.
Windwehe, Windwehe, die, fuvat, héfúvás, fuvatag.
Windwirbel, der, forgószél.
Windwolke, die, szélleljáró felhő.
Wink, der, intés, jeladás; auf den Wink, egy intésre v. jeladásra; jemanden einen Wink geben, jelt adni, vagy inteni valakinek.
Winkel, der, szeglet, szög; zug, rejter, gerader, fertályszeglet v. zug; ſtumpfer, tompa zug; ſpitziger, hegyes zug; Schlupfwinkel, zugoly, sarok, rejtekhely; in allen Winkeln, b. i. überall, mindenütt; aus allen Winkeln, mindenünnen; im Winkel, b. i. heimlich, alattomosan, titkosan; zu Winkel kriechen, elrejteni magát, lappangani.
Winkelchen, das, szegletecske.
Winkelehe, die, alattombanvaló házasság.
Winkeleiſen, das, szegletmérő vas.
Winkelhaken, der, szegletmérő.
Winkelig, adj., szegletes.
Winkelmaaß, das, szegletmérő vagy mérték.
Winkelmeſſe, die, titkos mese.
Winkelrecht, adj., fertályszegletü, a' szeglet mérővel megegyező.
Winkelſchule, die, alattombanvaló eskola.
Winkelzug, der, magamentegetés, kapaszmentség.
Winken, inteni, intéssel jelenteni, jelt adni; mit den Augen, a' szemével inteni, hunyoritni, kacsintani; mit dem Kopfe, a' fejével inteni.
Winken, das, jeladás, intés; mit den Augen, hunyoritás, kacsintás.
Winſeln, nyöszörögni, nyivákolni.
Winſeln, das, nyivákolás.
Winter, der, tél; im Winter, télen; ein ſtarker, kemény v. erős tél; ein gelinder, lágy tél; ihn wo zuſammen gen, valahol telelni, a' telet eltölteni.
Winterabend, der, téli estve.
Winterapfel, der, telelő alma.
Winterarbeit, die, téli munka.
Winterbirn, die, telelő körtvély.
Winterfeld, das, őszivetések, őszivetés alá való föld.

rfenſter, das, téli ablak.
rfroſt, der, téli hideg.
rfrucht, die, őszivetés v. termés, i élet v. gabona.
rfutter, das, téli takarmány.
rgerſte, die, őszi árpa.
rgetreide, das, őszi élet.
rgewächs, das, kitelelő plánta növevény.
rhafer, der, őszi zab.
rhaft, adj., téli; adv. téli mó-
rholz, das, télire való fa.
rkälte, die, téli hideg.
rkleid, das, téli ruha v. köntös.
rkohl, der, telelő káposzta.
rkorn, das, őszi rozs.
rkreſſe, die, részuka.
rlager, das, téli kvártély.
rlich, adj., téli.
rluft, die, téli levegő.
rmonat, der, téli hónap; November, Sz. András hava.
rmütze, die, téli süveg vagy sma.
rnacht, die, téli éjtszaka.
robſt, das, téli v. telelő gyü-
ce.
rpallaſt, der, téli palota.
rpelz, der, bunda.
rquartier, das, téli kvártély v. lás.
rregen, der, téli esőzés.
rreiſe, die, téli útazás.
rrock, der, téli köntös.
roſe, die, téli rózsa.
rſaat, die, őszivetés.
rſchein, der, November újsága.
rſchlaf, der, téli álom.
rſchuhe, die, pl. téli lábbelik.
rſeite, die, téli rész v. oldal.
rſonne, die, téli nap.
rtag, der, téli nap.
rweizen, der, őszi búza.
rweſte, die, téli lájbli.
rwetter, das, téli idő,
rwohnung, die, téli lakás vagy ás.
rzeichen, das, téli jel.
rzeit, Winterszeit, die, téli idő,

, der, vinczellér.
meſſer, das, metszőkés.
, adj., klein, oder kleinwinzig, ny, igen piczíny; wenig, igen s.
, der, tető, csúcs, teteje valaik, búb, buga.

Wipfeln, a' tetejét leszaggatni, leszedni, lebugázni.
Wippen, csoválni.
Wir, mi, mink; wir ſelbſt, mi magunk.
Wirbel, der, des Hauptes, főtető, búb; des Waſſers, örvény; des Windes, forgás, kerengés; an Violinen, ꝛc. húrtekerő; am Fenſter, fordító.
Wirbelbein, das, forgócsont.
Wirbelhaft, adj., örvényes.
Wirbelig, oder Wirbelicht, adj., örvényes; im Kopfe, szédelgős.
Wirbeln, keregni, forogni.
Wirbeltanz, der, forgótáncz.
Wirbelwind, der, forgószél.
Wirken, ſtatt kneten, (ſelten) gyúrni, dagasztani; weben, szőni, megszőni, valamit; thun, handeln, tenni, cselekedni; viel für jemanden wirken, sokat véghez vinni valakiért; ausrichten, megtenni, véghez vinni; Wirkung haben, erejének, hathatóságának lenni, hathatós lenni; die Sonne wirkt auf die Erde, a' napnak ereje kihat a' földre; die Arznei wirkt ſtark, nagy ereje van az orvosságnak, nagyon hathatós az orvosság.
Wirken, das, hathatóság, erő.
Wirker, der, szövő, takács.
Wirklich, adj., valóságos, igazi, igaz; adv. valósággal, valóságosan, igazán.
Wirklichkeit, die, valóság; in der Wirklichkeit, valósággal; zur Wirklichkeit bringen, valamit teljesíteni; kommen, bételjesedni.
Wirkſam, adj., hathatós, hatalmas, erős, foganatos; adv. hathatósan.
Wirkſamkeit, die, hathatósság, foganat, erő.
Wirkung, die, foganat, erő; oder Erfolg, kimenetel, következés.
Wirkungskreis, der, munkásság határa, igyekezet határa; einen Wirkungskreis haben, sokat megtehetni, hatalmának szélesen kiterjedni.
Wirren, kuszálni, felborzasztani, zavarni; ſich, kuszálódni; zavarodni.
Wirrkopf, der, zavaros fejü ember.
Wirrwarr, der, zűrzavar.
Wirſing, der, (Wirſch-Herzkohl), téli fodros v. kékkáposzta.
Wirtel, Wertel, (Spinnwirtel), der, orsókarika.
Wirth, der, im Hauſe, gazda, házi gazda; ein guter, jó gazda, jó gazdálkodó; kein guter ſeyn, nem jó gazda lenni, rosszúl gazdálkodni;

im Gaſthofe, vendégfogadós; in einer Schenke, koresmáros.
Wirthbar, adj., lakható.
Wirthinn, die, gazdasszony, házi gazdasszony; vendégfogadósné, korcsmárosné.
Wirthſchaft, die, gazdaság, házi gazdaság; Haushaltung, gazdáskosság; Schenkwirthſchaft, korcsmárosság; Sparſamkeit, takarékosság, gazdáskodás.
Wirthſchaften, gazdálkodni, gazdáskodni; Landwirthſchaft treiben, mezei gazdaságot üzni.
Wirthſchafter, der, für ſich, gazda ember, gazdaság folytató, gazdálkodásra ügyelő; auf dem Lande, gazda, majoros.
Wirthſchaftlich, adj., gazdaságos, gazdálkodó; ſtatt ſparſam, takarékos; adv. gazdaságosan.
Wirthſchaftlichkeit, die, gazdálkodóság, gazdálkodás; takarékosság.
Wirthſchaftsangelegenheit, die, gazdasági dolog.
Wirthſchaftsbuch, das, gazdaságbeli könyv, gazdakönyv.
Wirthſchaftscaſſe, die, gazdasági pénztár.
Wirthſchaftsgebäude, das, gazdasági épület, majorház.
Wirthſchaftskalender, der, gazdasági kalendáriom.
Wirthſchaftsverwaltung, der, gazda, gazdaságkormányzó, majoros, gazdaságra ügyelő.
Wirthshaus, das, vendégfogadó; Schenkhaus, csapszék, korcsma.
Wiſch, der, törlő ruha v. rongy; papiros darabocska; aláváló csekély kis munka v. írás.
Wiſchen, törölni, letörölni; aus den Händen, kezei közül kicsúszni.
Wiſcher, der, törlő; ſt. Verweis, pirongatás, pironszó.
Wiſchtuch, das, törlő kendő.
Wiſſen, tudni; etwas nicht wiſſen, valamit nem tudni; ich weiß nicht, nem tudom; ich weiß es wohl gut, jól tudom; gewiß, bizonyosan tudom.
Wiſſen, das, tudás, tudat; ohne mein Wiſſen, tudtom nélkül; meines Wiſſens, tudtomra, a' mennyire tudom.
Wiſſend, adj., tudó, a' ki tud valamit, valami felől; bekannt, tudva lévő, esmeretes.
Wiſſenſchaft, die, tudomány; die Wiſſenſchaften, a' tudományok.
Wiſſenſchaftlich, adj., tudományos, tudománybeli; adv., tudományosan, tudomány szerént.
Wiſſenswürdig, adj., tudni méltó.
Wiſſentlich, adj., tudvavaló, akartva való; adv. z. B. etwas wiſſentlich thun, tudva cselekedni valamit; ſt. vorſetzlich, készakartva.
Wißbegierde, die, tudnikívánás, tudnivágyás.
Wißbegierig, adj., tudnikívánó vagy vágyó.
Wißmuth, der, vízmütércz.
Wittern, durch Geruch empfinden, megérezni, megszagolni, mint a' kutya v. a' vad valamit; trop. verſpüren, merken, előre megérzeni valamit; ſt. donnern, dörögni, zengeni, mint az ég.
Wittern, das, dörgés, égzengés.
Witterung, die, Wetter, idő, időjárás v. változás; Empfindung, megszagolás, megsejdítés; iſts Eyer, nyomdok.
Wittfrau, Wittwe, die, özvegy asszony.
Wittwengehalt, der, Wittwengeld, das, özvegyi fizetés.
Wittwenſitz, der, Witthum, das, özvegyi lakás.
Wittwenſtand, der, özvegység, özvegyi állapot.
Wittwer, Wittmann, der, özvegy ember.
Witz, der, találós ész v. elme; elmésség; feiner, kellemetes játszisság v. elméskedés; ſchaler, idomtalan elméskedés.
Witzelei, die, elméskedés, csevegő beszéd.
Witzeln, elméskedni, elméjével játszani, fecsegni, gáncsoskodni.
Witzig, adj., elmés, játszi eszü v. elméjü; adv. elmésen.
Witzigen, eszesebbé, vigyázóbbá v. okossá tenni.
Witzigung, die, intés, megintés; zur Witzigung, dienen, intésül szolgálni.
Witzling, der, kelletlen elméskedő.
Wo, adv., valahol p. o. olvastam; fragend, wo? hol? wo iſt er? hol van? — als eine relative Partikel, a' hol; z. B. wo Geld iſt, da iſt Alles, a' hol pénz van, ott minden van; ſt. wenn, ha; z. B. wo ich nicht irre, ha nem hibázok; wo mir recht iſt, ha jól emlékezem.
Wobei, (bei welchem, welcher) pron. a'hol; fragend, mi mellett? minél? miről?

Woche, die, hét; auf die Woche, jövő héten; die Wochen bei Frauen, betegágy; in die Wochen kommen, meggyermekezni, lebetegedni; ſt. Werktage, im Gegenſatze der Feſttage, hétköznapok.

Wochenarbeit, die, hétimunka.

Wochenbett, das, gyermekágy, gyermekezülő asszonyágya.

Wochenfieber, das, gyermek ágyas hideglelés.

Wochengeld, das, egy héti költség.

Wochenkleid, das, hétköznapi ruha.

Wochenlohn, der, héti bér.

Wochenmarkt, der, héti vásár.

Wochenpredigt, die, hétköznapi predikáczió.

Wochentag, der, hétköznap.

Wöchentlich, adj., hetenkéntvaló; adv. hetenként.

Wöchner, der, hetes; er iſt jetzt Wöchner, d. i. er hat den Dienſt dieſe Woche, ő most a' hetes.

Wöchnerin, die, gyermekágyas asszony.

Wodurch? durch was, welches? (fragend) mi által? mivel? hogy? — relat. part. a' melly által, a' mi által.

Wofern, conj. ſt. wenn, ha csak, ha; oder ſtatt dafern, a' mennyiben.

Wofür? ſt. für was oder welches? miért? — rel. part. a' miért, a' mellyért.

Woge, die, hab; hullám.

Wogegen, ſt. gegen welches, mi eránt; ſt. wofür, a' mellyért, a' miért.

Wogig, adj., habos, hullámos.

Woher? honnét? honnan? — a' honnét, a' honnan.

Wohin? hová? — a' hova; irgendwohin, valahová.

Wohinaus? adv., hova? merre?

Wohl, adv., jól, helyesen; ich befinde mich wohl, a) jól vagyok, jól érzem magamat; b) jól van dolgom; leben Sie wohl! éljen szerencséssn az úr! Istennek ajánlom az Urat; ſt. zwar, ugyan; er hat wohl Geld, aber keinen Verſtand, van ugyan pénze, de nincs esze; ſt. vielleicht, talám; glauben Sie wohl, daß —, talám azt gondolja az Ur, hogy —, ſt. gewiß, bizonyossan, minden bizonynyal; ja wohl! úgy vagyon! valóban! dehogy nem! — ſt. leicht, könnyen; nicht leicht, nem könnyen; ſt. ſogar, sőt.

Wohl, das, boldogság, java valakinek; des Staats, az ország v. a' státus java; zum Wohle gereichen, javára szolgálni.

Wohlan! adv., nosza! rajta! — jól van, nem bánom.

Wohlanſtändig, adj., illendő, illő.

Wohlanſtändigkeit, die, illendőség.

Wohlauf ſeyn, egészséges lenni.

Wohlbedacht, adj., jól meggondolt.

Wohlbedacht, der, meggondolás.

Wohlbedächtig, adj., meggondoló.

Wohlbefinden, das, jó állapot; egésség.

Wohlbehalten, adj, ép; adv., épen.

Wohlbekannt, adj., jól esmeretes.

Wohlbekommen, hasznára v. egésségére válni; ich wünſche Ihnen wohl zu bekommen! kivánom, hogy egésségére váljék, v. kedves egésségére kivánom az Urnak.

Wohlbeleibt, adj., testes, vaskas.

Wohlberedt, adj., igen beszédes, igen ékesen szólló.

Wohlbetagt, adj., megélemedett.

Wohlbewandert, adj., jártas.

Wohledel, adj., Wohledler! (Titel) nemes, nemzetes!

Wohledelgebohren! adj., tekintetes!

Wohlehrwürdig! adj., tiszteletes! tiszteltendő!

Wohlerfahren, adj., nagy tapasztalású.

Wohlergehen, das, szerencsés állapot, p. o. jó egésség; als Wunſch, auf dein Wohlergehen! a' te egésségedre! a' te javadra.

Wohlerzogen, adj., jól nevelt.

Wohlfahrt, die, boldogúlás, előmenetel.

Wohlfeil, adj., olcsó; adv. olcsón.

Wohlfeilheit, die, olcsóság.

Wohlgebaut, adj., jólépült, jólépített; ſt. wohlgebildet, derek termetű, szép, szép termetű.

Wohlgebohren, Titel, z. B. Wohlgebohrner Herr! Nagyságos, Méltóságos Ur!

Wohlgefallen, tetszeni.

Wohlgefallen, das, tetszés, gyönyörködés, valamiben; ſt. Belieben, tetszés, kény; nach meinem Wohlgefallen, kényem v. tetszésem szerént; ſt. Neigung, hajlandóság.

Wohl gehen, jól menni; szerencsésen folyni; es geht mir wohl, jól vagyok, jó állapotban vagyok.

Wohlgemeint, adj., jóakaró.

Wohlgenetzt, adj., jóakaró.

Wohlgeordnet, adj., jólrendelt, jó rendben lévő.

Wohl gerathen, szerencsésen folyni, jól menni; diszleni, mint a' gabona.

Wohlgerathen, adj., diszlett; von Kindern, jó reménységü, p. o. gyermek.

Wohlgeruch, der, jóillat.
Wohlgeſchmack, der, jó v. kedves íz.
Wohlgeſinnt, adj., jóindulatú.
Wohlgeſittet, adj., jóerkölcsü.
Wohlgeſtaltet, adj., szép v. derékatermetü.
Wohlgewogen, adj., jóakaró.
Wohlgewogenheit, die, jóakarat, kegyesség.
Wohlgezogen, adj., jólnevelt.
Wohlhabend, adj., tehetős, birtokos.
Wohlhalten, ſich, magát jól viselni.
Wohlklang, der, helyes hang; jó vagy kellemetes hangzás.
Wohlklingen, jól vagy helyesen hangzani.
Wohlklingend, adj., szépen- vagy jól hangzó.
Wohlleben, jól v. vígan élni; lebe wohl, Isten hozzád! élj szerencsésen!
Wohlleben, das, vígan v. jólélés, vigélet.
Wohlmeinend, adj., gondolatival jóra czélozó, jóindúlatú, jólgondolkozó.
Wohlredenheit, die, ékesen szóllás, ékesszóllás.
Wohlredend, adj., jóillatú.
Wohlſchmeckend, adj., jóizü.
Wohlſeyn, jól lenni, jól érezni magát.
Wohlſeyn, das, egészség, épség; ſich im beſten Wohlſeyn befinden, igen jó egészségben lenni; auf dein Wohlſeyn, a' te egészségedre! — Glück und Heil, boldogság, szerencse, jó v. szerencsés állapot.
Wohlſtand, der, illendőség, t. i. a' maga viseletben; kivánt v. szerencsés állapot.
Wohlthat, die, jótétemény, jótett.
Wohlthäter, der, jóltévő.
Wohlthätig, adj., jóltévő; adv. jóltévő módon.
Wohlthätigkeit, die, jótévőség.
Wohlthun, d. i. Wohlthaten erweiſen, jót tenni valakivel, jóltenni; ſtatt recht thun, jól cselekedni; nützen, használni.
Wohlthun, das, jól- v. jótétel.
Wohlverdient, adj., igen érdemes.
Wohlverhalten, das, jó erkölcs, jó maga viselet; fedhetetlen élet; Tapferkeit, vitézség.
Wohlverſtanden, adv., úgy értvén, hogy — azt akartam mondani, hogy — tudniillik, néha; jól meg kell érteni a' dolgot.
Wohlweiſe, adj., igen bölcs; adv. igen bölcsen.
Wohlwiſſend, adj., jóltudván.
Wohlwollen, das, jóakarat.
Wohlzufrieden, adj., igen megelégedett.
Wohnen, lakni; trop. lakni; z. B. in meinem Herzen wohnt keine Ruhe, nincs az én szivemben helye a' nyugodalomnak.
Wohnen, das, lakás, lakozás.
Wohnhaft, adj., lakó, lakozó; ſeyn, lakozni valahol.
Wohnhaus, das, lakó ház, lakhely.
Wohnplatz, der, lakhely.
Wohnplätzchen, das, hajlék.
Wohnſitz, der, lakás, lakhely.
Wohnſtube, die, Wohnzimmer, das, lakószoba.
Wohnung, die, lakás; haben, lakni: wo nehmen oder aufſchlagen, lakását valahova v. valahol venni, valahol letelepedni; auf dem Lande haben, falun lakni, mezei jószágában lakni.
Wölben, boltozni, bolthajtásra venni; ſich wölben, boltosodni, ernyődni.
Wölben, das, boltozás, bolthajtás alá vevés.
Wölbung, die, boltozat, bolthajtás.
Wolf, der, farkas; das Wundreiten zwiſchen den Beinen, far feltörése, ſich einen reiten, feltörni a' farát a' lovaglásban.
Wolfsart, die, Wolfsgeſchlecht, das, farkas fajta; farkasszokás.
Wolfsbiß, der, farkasharapás.
Wolfseiſen, das, farkascsapta.
Wolfsfang, der, farkasfogás.
Wolfsgarn, das, farkasfogó háló.
Wolfsgrube, die, farkasverem.
Wolfshunger, der, farkasi éhség.
Wolfsjagd, die, farkasvadászás.
Wolfsklaue, die, farkaskörröm.
Wolfsmagen, der, telhetetlen gyomor.
Wolfsmilch, die, eig., farkastéj; eine Pflanze, kutyatéj, farkastéjfü, szettyín.
Wolfspelz, Wolfsbalg, der, farkasbőr.
Wolfszahn, der, farkasfog.
Wolgern, kevermi, összekeverni, összegöngyölgetni valamit.
Wölkchen, das, felhőcske.
Wolke, die, felhő, felleg; trop. z. B. Staubwolke, porfelleg; Unglück, z. B. ſchwarze Wolken ſtehen über meinem Haupte, szerencsétlenség fenyeget; ein Fleck auf Edelſteinen, homály, hab, p. o. a' drágakövön.
Wölken, felhővel bévonni, béboritni; ſich, felhőzni, fellegzeni, béborúlni.

Wolkenbruch, der, felhőszakadás, égszakadás.
Wolkenhimmel, der, béborult ég.
Wolkenſäule, die, felhőoszlop.
Wolkig, adj., felhős, felleges.
Wolle, die, der Schafe, gyapju; der Pflanzen, lágyszőr, szősz, t. i. a' plántákon.
Wollarbeit, die, gyapjubólvaló munka, gyapju munka.
Wollarbeiter, der, gyapjuból dolgozó.
Wollbereiter, der, szövő gyapju készitő.
Wollblume, die, szapúka, nyúlherefü.
Wollen, adj., gyapju, gyapjuból való.
Wollen, akarni; nicht, nem akarni; lieber, inkább akarni; wir wollen ſehen, lássuk, majd meglátjuk, majd meglássuk; ſt. begehren, wünſchen, kívánni, akarni; zu wünſchen, ſt. befehlen, z. B. ich will es ſo haben, úgy akarom, hogy legyen; zulaſſen, z. B. ſo Gott will! ha Isten akarja! wollte Gott, daß ꝛc. adná Isten, hogy.
Wollen, das, akarás.
Wollenhartig, adj, gyapju nemü
Wolletragend, adj., gyapjas, gyapjuhordozó.
Wollhandel, der, gyapjukereskedés.
Wollhändler, der, gyapjukereskedő.
Wollicht, adj., gyapjuhoz hasonló; ſt. weich, szőszös.
Wollig, adj., gyapjas.
Wollkämmer, der, gyapjugyarató v. kártó.
Wollmarkt, der, gyapjupiacz; gyapjuvásár.
Wollrad, das, gyapjugombolyitó.
Wollreich, adj., gyapjas.
Wollſack, der, gyapjas zsák.
Wollſchur, die, juhnyirés.
Wollſpinner, der, gyapjufonó.
Wollſpinnen, das, gyapjufonás.
Wolluſt, die, jedes erlaubte Vergnügen, gyönyörüség, gyönyörködés; das ſinnliche, thieriſche Vergnügen, bujaság, bujálkodás, buja szerelem; der Wolluſt fröhnen, bujálkodni.
Wollüſtig, adj., gyönyörüségeket vadászó; bujálkodó; buja, bujasággerjesztő; fajtalan; adv. buján, bujálkodva; fajtalanul.
Wollwage, die, gyapjumázsa.
Wollwaſcher, der, gyapjumosó.
Wollweber, der, gyapjuszövő.
Wollweberei, die, gyapjuszövés.
Wollzehent, der, das, gyapju dézma v. tized.
Womit? ſt. mit was od. welchem, welche, welches? mivel? miáltal? — relat. particul. a' mellyel, a' mivel.
Wonne, die, örvendezés, örvendés, gyönyörüség.
Wonnegefühl, das, gyönyörködés.
Wonnemonat, das, Május hónapja.
Wonnetrunken, adj., gyönyörüséggel eltett, gyönyörködő.
Wonnevoll, adj., gyönyörüséggel teljes.
Wonnig, adj., örvendetes, örömmel telyes.
Woran? frag. miről? minn? r. p. hogy, mint.
Worauf? mire? — a' mellyre, a' mire.
Woraus? miből? — a' mellyből, a' miből.
Worein? mibe? — a' mibe, a' mellybe.
Worfeln, z. B. Getreide, szórni, megszórni, p. o. gabonát.
Worfeln, das, szórás.
Worfſchaufel, die, szórólapát.
Worftenne, die, szérü, a' mellyen szórnak.
Worgen, ſich, ökröndeni.
Worin? miben? — a' miben a' mellyben.
Wornach? mire? mihez? miszerént? — a' mire; a' miszerént.
Wort, das, szó; von Wort zu Wort, szóról szóra; pl. Worte, beszéd szó; wechſeln, öszvekapni szóval; ſt. Verſprechen, ígéret, szó; ich habe ihm mein Wort gegeben, szavamat adtam vagy megígértem; ſein Wort halten, szavát megtartani v. szavának állani; ein Mann von Wort, szavahihető ember, szava megálló.
Wortarm, adj., szükszavú, p. o. nyelv.
Wörtchen, das, szócska.
Wörtlich, adj., szószerént valo; adv. szószerént; szórólszóra.
Worterklärung, die, szómagyarázat v. magyarázás.
Wortforſcher, der, szónyomozó.
Wortforſchung, die, szónyomozás.
Wortgepränge, das, szóvalpompázás.
Wortkram, der, szószaporitás.
Wortreich, adj., bőszavú.
Wortſpiel, das, szóvaljátszás.
Wortſtreit, der, szónvivás, szóvittatás.
Wortverſtand, der, szóértelem, szóér-

talme; szószerént való értelme. valaminek.
Wortwechſel, der, összeszóllálkozás, összekapás szóval.
Worüber? mi felett? min? vagy minn? — a' minn, a' mi felett.
Worunter? mi alatt? — a' melly, alatt, a' mi alatt.
Woſelbſt? hol? a' hol, a' mellyen.
Wovor? mi előtt? a' mi előtt.
Woywode, der, Vajda, t. i. Oláhországban ée.
Woywodſchaft, die, vajdaság.
Wozu? mire? a' mire, a' mellyre.
Wrak, der u. das, des Schiffes, hajódarab, hajótöredék.
Wucher, der, uzsora.
Wuchern, Wucher treiben, uzsoráskodni, törvénytelen hasznot v. interest kívánni pénzétől; trop. d. i. ſeine Fähigkeit zu ſeinem und anderer Beſten anwenden, tehetségeivel, adományaival másoknak szolgálni v. használni.
Wuchern, das, uzsoráskodás.
Wucherer, der, uzsoráskodó, uzsorás.
Wuchergeiſt, der, fukarkodás, pénzhalászó uzsoráskodás.
Wuchergeld, das, uzsorával nyert pénz.
Wuchergeſetz, das, uzsoráskodás ellen hozott törvény.
Wucherlich, adj., uzsoráskodva.
Wuchs, der, Wachsthum, növés, nevekedés; ſt. Statur, termet; einen ſchönen Wuchs haben, szép termetü lenni.
Wühlen, vájni, ásni, áskálni.
Wünſchen, kívánni, óhajtani valamit; jemanden alles Gute wünſchen, valakinek minden jót kívánni; ich wünſchte, ich wollte wünſchen, kívánnám, szeretném, bárcsak.
Wünſchen, das, kívánás, óhajtás, szerencsekívánás.
Wünſchenswerth, Wünſchenswürdig, adj., kívánható, óhajtható; kívánságra méltó.
Würde, die, Würdigkeit, Verdienſt, méltóság, érdem; jemanden nach Würden loben, valakit érdeme szerént dicsérni; ein beſonderer Vorzug in der bürgl. Geſellſchaft, méltóság, p. o. királyi méltóság; oder ein ehrenvolles Amt, nagy hivatal; zu hohen Würden gelangen, méltóságos hivatalokra emeltetni; ſt. Anſtand, illendőség, méltóság; mit Würde handeln, méltóságához illendő módon bánni v. cselekedni.
Würdevoll, adj., méltósággal teljes, méltóságos.
Würdig, adj., méltó t. i. valamire, hozzá illő; érdemes; ein würdiger Mann, igen érdemes ember; auch als Titel: tiszteletes, tisztelendő; adv. méltán, méltóképpen.
Würdigen, méltóztatni valamire, p. o. valakit; ſt. ſchätzen, becsülni, méltónak tartani.
Würdigkeit, die, becs, érdem; nach Würdigkeit, érdeméhez képest.
Würdigkeit, die, becsülés, méltóztatás valamire.
Würfel, der, kocka, kockatest; zum Spielen, kocka, játszókocka; ſpielen, kockázni.
Würfelbein, das, kockacsont.
Würfelchen, das, kockácska.
Würfelförmig, adj., kockaformájú, kockaszabású; adv. kockaformára.
Würfelicht, adj., kockázan.
Würfeln, kockázni, kockát játszani; würfelförmig machen, kockázan kiformálni v. elvagdalni, megkockázni.
Würfelſpiel, das, kockajáték.
Würfelſpieler, der, kockázó, kockás.
Würfeltrichter, Würfelbecher, der, kockavető pohár, sapohár.
Würgen, zu erwürgen ſuchen, fojtogatni; ſich, nehezen és heregve lehelleni, fuldoklani; erwürgen, tötten, megfojtani, megölni.
Würgen, das, megfojtás; fojtogatás.
Würgengel, der, oldóklő angyal.
Würger, der, megfojtó, fojtogató.
Würmchen, das, férgecske.
Würſtchen, das, kolbászocska.
Würzbüchſe, die, füszeres berbencze.
Würze, die, eig. füszer, füszerszám; trop. sava valaminek, füszer; z. B. der Freundſchaft, des Lebens, a' barátság, az élet füszere.
Würzelchen, das, gyökerecske.
Würzen, füszerezni, megfüszerezni, megfüszerszámozni.
Würzen, das, Würzung, die, megfüszerezés.
Würzhaft, adj., füszerszámos.
Würzkrämer, der, füszeráros.
Würzkram, der, füszerárosság, füsseres bolt.
Würznelke, die, szegfüvirág.
Wüſt, adj., kietlen, puszta; elvadúlt, vad, durva, p. o. erkölcs; adv.

pusztán; wüſt machen, elpusztítni; werden, elpusztúlni; trop. zabolátlanúl, rendetlenül.

Wüſte, die, pusztaság, sivatagság, kietlenség.

Wüſten, pusztítni, pazérlani, vesztegetni; mit ſeinem Gelde, vesztegetve bánni, p. o. a' pénzével.

Wüſtenei, die, pusztaság, kietlenség, sivatagság.

Wüſtling, der, zabolátlan életű ember semmirekellő.

Wüſtung, die, ein jetzt unbebautes Feld, míveletlen szántóföld.

Wüthen, dühösködni, fenekedni, kegyetlenkedni.

Wüthen, das, dühösködés.

Wüthend, adj., dühösködő, dühös.

Wütherich, der, dühös ember.

Wüthig, adj., dühös, veszett p. o. kutya.

Wund, adj., sebes, megsebesedett; wund machen, megsebesítni; jem. wund ſchlagen, megsérteni valakit v. megsebesítni ütéssel.

Wundarznei, die, sebszer.

Wundarzneikunſt, die, seborvosi tudomány; sebészség, sebésztudomány.

Wundarzt, der, seborvos, sebész.

Wundbalſam, der, sebrevaló balzsam.

Wunde, die, seb; tödtliche, halálos seb; friſche, nyers v. új seb; eine beibringen, megsebesítni valakit; eine bekommen, megsebesedni, sebet kapni; daran ſterben, sebeiben meghalni.

Wundeiſen, das sebmetsző.

Wundenfrei, adj., sebektölment.

Wunder, das, Wunderung, die, csudálkozás; es nimmt mich Wunder, csudálkozom rajta; jedes Wunderbare, csuda; es wäre kein Wunder, nem volna csuda; ſt. Wunderthat, csudatétel; Wunder thun, csudát tenni.

Wunderbar, adj., csudálatos; adv csudálatosan.

Wunderbarkeit, die, csudálatosság.

Wunderbild, das, csudatévő kép.

Wundercur, die, csudagyógyítás, csudával határos gyógyítás.

Wunderding, das, csuda dolog.

Wundergabe, die, csudatévő erő; csuda tehetség v. talentom.

Wundergeburt, die, csudaszülemény.

Wundergeſchichte, die, csuda történet, csudálatos eset.

Wundergeſchöpf, das, csuda teremtés.

Wunderglaube, der, csudatévő hit; csudálatos nagy hit.

Wundergroß, adj., csuda v. csudálatos nagyságú, szörnyű nagy.

Wunderkind, das, csudafi, csudagyermek.

Wunderklein, adj., iszonyú v. szörnyű kicsiny.

Wunderlich, adj., csudálatos, ritka; eigenſinnig, komor, makacs, durczás, bosszús; adv. csudálatosan, csudásan.

Wunderlichkeit, die, d. i. ein mürriſches Weſen, komorság, kedvetlen komor magaviselet.

Wundermann, der, csudatevő ember, rendkívülvaló ember.

Wundern, ſich, csudálkozni valamin.

Wundern, das, csudálkozás.

Wundernswerth, Wundernswürdig, adj., csudálkozásra méltó, csudálatos.

Wunderring, der, csudatévő gyűrű.

Wunderſalz, das, csudasó.

Wunderſchön, adj., csuda szépségű, rendkívül szép.

Wunderſelten, adj., igen ritka; adv. igen ritkán.

Wunderthat, die, csudatett.

Wunderthäter, der, csudatévő.

Wunderthätig, adj., csudatévő; csudálatos, csudás.

Wunderthier, das, csudaállat.

Wundervoll, adj., csudálatos.

Wunderwerk, das, csudamív.

Wunderzeichen, das, csudajel, csudatünemény.

Wundeſſenz, die, sebgyógyító szernedv.

Wundfieber, das, sebrőlvaló hidegelés, sebhidegelelés.

Wundmaal, das, sebhely.

Wundpflaſter, das, sebrevaló flastrom, sebír.

Wundſalbe, die, sebkenőcs.

Wunſch, der, kívánás, kívánság.

Wurf, der, vetés, p. o. kockavetés, hajítás; einen thun, vetni, hajítni.

Wurfgarn, Wurfnetz, das, kerítő v. kivető háló.

Wurfpfeil, der, hajító nyil.

Wurfſchaufel, die, szórólapát.

Wurfſpieß, der, hajító dárda.

Wurfſtein, der, hajító kő.

Wurm, der, pl. die Würmer, féreg, pl. férgek; im Leibe, giliszta, bélféreg; am Finger, körös szálka; Hundswurm, dühféreg, ebféreg, a' veszett kutya nyelve alatt; trop. der arme Wurm (von Kindern), szegény gyermek; ſt. Unſinn, dühö-

dés, dühösség; st. Zorn, harag, bosszankodás; nagender Kummer, epesztő bú, bánat.
Wurmarznei, die, gilisztahajtó szer.
Wurmdoctor, der, giliszta nyavalyát orvosló Doktor.
Wurmförmig, adj., féregformájú v. szabású.
Wurmig, adj., férges.
Wurmkrankheit, die, bélgilisztában szenvedés, gilisztásság.
Wurmkraut, das, gilisztahajtó fű, giliszta varadics.
Wurmmittel, das, gilisztahajtó szer.
Wurmsame, der, czitvormag, czitvorfű.
Wurmstich, der, im Holze, szúrágás; im Obste, férgesség.
Wurmstichig, adj., szúette; férges.
Wurst, die, hurka; Bratwurst, kolbász; Würste machen, hurkát v. kolbászt tölteni.
Wurstmacher, Würstler, der, hurkatöltő.
Wurstschlitten, der, vadász szánka.
Wurstsuppe, die, hurka leves.
Wurstwagen, der, vadász vagy nyerges kocsi.
Wurzel, die, gyökér; schlagen, gyökeret verni, meggyökeredzni; mit der Wurzel ausreißen, a) eig. gyökerestől kiszakasztani; b) uneig. gyökerestől kiírtani; in der Rechenkunst, számgyök v. gyökér; trop. Ursprung, Quelle, eredet, kútfő, származás, törzsök; Nachkömmling, maradék.
Wurzelgewächs, das, gyökérvetemény, ennivaló gyökerű kerti vetemény.
Wurzelig, adj., gyökeres.
Wurzeln, meggyökeredzeni.
Wurzelwort, das, törzsökszó.
Wurzelzahl, die, gyökszám, gyökérszám.
Wust, der, vihar, szenny, szemét, hányt vetett rakás.
Wuth, die, Raserei, dühösség, düh; heftiger Zorn, dühösködés, dühös harag, mérgelődés, bosszankodás.

Z.

Zacke, die, der Zacken, fog, ág, valaminek foga v. ága, p. o. villa ága.
Zackig, adj., ágas, ágasbogas.
Zäckchen, das, eine kleine Spitze, fogacska, ágacska.
Zäh, zähe, adj., szívós, p. ö. bőr, nyúlós, p. o. enyv; trop. z. B. ein zähes Leben, lassú, tartós élet; ein zäher Schuldner, lassú v. nehéz fizető; adv. szívósan, tartósan.
Zähigkeit, Zähheit, die, szívósság, nyúlósság, tartósság.
Zählbar, adj., megszámlálható.
Zählbarkeit, die, megszámlálhatóság.
Zählen, számlálni, megszámlálni; ists zusammenrechnen, öszveszámlálni; unter die Gelehrten, a' tudósok közé számlálni; st. haben, z. B. er zählt viele Freunde, sok baráti vannak.
Zählen, das, számlálás, megszámlálás.
Zähler, der, számláló.
Zähmen, szelidítni, megszelídítni, p. o. vadakat; trop. a) von Menschen, szelidítni, zabolázni, megzabolázni, fennyítni; von Leidenschaften, zabolázni, megzabolázni p. o. indúlatosságokat; sich, magát mérsékelni v. meggyőzni.
Zähmen, das, szelidítés, megszelidítés; trop. zabolázás, megzabolázás.
Zähmer, der, megszelidítő, zabolázó.
Zähnchen, das, fogacska.
Zähneln, fogának nőni; apró fogakat csinálni, p. o. az óra keréknek.
Zähnklappern, das, fogvaczogás.
Zähnknirschen, das, fogcsikorgatás.
Zährchen, das, könnyecske, könnyűcske.
Zähre, die, könnyű, könny, könycsepp v. hullatás.
Zängelchen, das, fogocska.
Zänker, der, veszekedő, czivakodó, czivódó, koczódó.
Zänkerei, die, czivakodás, veszekedés.
Zänkisch, adj., veszekedő, czivakodó, czivódó.
Zäpfchen, das, im Halse, nyelvcsap, nyelvcsapocska.
Zärtlich, adj., lágy, gyenge; szíves, szívből származó, szívesen szerető, nyájas; érzékeny; adv. lágyan,

gyengén; szívesen, szíves szeretettel.

Zärtlichkeit, die, gyengédség, szíves szeretet, érzékenység, szivesség.

Zärtling, der, kényen nevelt v. elkényeztetett gyermek.

Zäserchen, das, rostocska.

Zäumen, z. B. Pferde, bezabolázni p. o. a' lovakat, felkantározni; határba tartani, zabolázni.

Zäumen, das, felkantározás.

Zäunchen, das, kis sövény.

Zäunen, sövényt fonni.

Zagen, rettegni, félni, csüggedezni.

Zagen, das, rettegés, félelem.

Zaghaft, adj., rettegő, félő, csüggedező; adv. rettegve, csüggedezve.

Zaghaftigkeit, die, félénkség, csüggedezés.

Zahl, die, szám; Zahlfigur, számjel v. betű, szám; römische, arabische Zahlen, római, arábiai számok; mehrere Einheiten zusammengenommen, sokaság, szám; die Zahl ist richtig, a' szám megegyez; eine voll machen, annyira menni a' számának; eine vermindern, valaminek a' számát kevesíteni.

Zahlbar, adj, fizetni való, megfizetendő, mint p. o. a' váltólevél.

Zahlbuchstabe, der, számbetű.

Zahlen, fizetni, megfizetni; baar, készpénzel fizetni.

Zahlen, das, fizetés, meg- v. lefizetés; leisten, fizetni, megfizetni; große machen, nagy summákat kifizetni.

Zahler, der, fizető.

Zahlfigur, die, számjel.

Zahllos, adj., számtalan.

Zahlmeister, der, fizető tiszt.

Zahlperle, die, öreg szem gyöngy.

Zahlpfenning, der, számláló pénz, dántes.

Zahlreich, adj., számos, nagy számú, nagy számból álló, p. o. gyülés; néha: sok, nagy; adv. számosan; sokan.

Zahltag, der, fizetés napja.

Zahlung, die, fizetés megfizetés.

Zahlungstermin, der, megfizetésnek rendelt napja.

Zahlwoche, die, fizető hét.

Zahlwort, das, számszó, számláló szó, szám.

Zahlzeichen, das, számjel.

Zahm, adj., szelíd; machen, szelídíteni; ists bändigen, megszelídíteni; werden, megszelidülni.

Zahn, der, pl. die Zähne, fog; ein hohler, odvas fog; ein fauler, rodves fog; einen ausreißen, a' fogat kihúzni; die Zähne fallen aus, kihullanak a' fogak; sie fletschen, a' fogait vicsoritni v. vicsorgatni; trop. z. B. vom Anker, a' vasmacska fog v. ága; vom Kamme, a' fésü fogai; der Säge, a' fürész fogai.

Zahnarzt, der, fogorvos.

Zahnbuchstabe, der, fogbetü.

Zahnbürste, die, fogtisztító kefe, fogkefe.

Zahnen, fogainak jönni.

Zahnen, das, fogjövés.

Zahnfäule, die, fogvészés.

Zahnfieber, das, foghideglelés.

Zahnfistel, die, folyóseb a' fognál.

Zahnfleisch, das, íny, foghús.

Zahngeschwür, das, fogkelevény, ínykelevény.

Zahnhöhle, die, fogodva, fogüreg.

Zahnkraut, das, fogasír.

Zahnlos, adj., fogatlan.

Zahnlücke, die, fogcsorba v. híjj, csorbaság.

Zahnlückig, adj., csorba.

Zahnmittel, das, fogszer, fogorvosság.

Zahnpulver, das, fogtisztító por, fogpor.

Zahnrad, das, fogaskerék.

Zahnreihe, die, sor fog, fog sorja.

Zahnschmerz, der, fogfájás; haben, a' fogainak fájni.

Zahnstecher, der, fogvájó, fogpiszkáló.

Zahnzange, die, fogvonó, foghúzó fogó.

Zange, die, fogó, harapófogó.

Zangenkäfer, der, ollóbogár.

Zank, der, czivódás, veszekedés, czivakodás, koczódás t. i. szóval.

Zankapfel, der, a' veszekedés v. czivakodás magva.

Zanken, czivódni, veszekedni, czivakodni, kocódni; vor Gericht, perlekedni.

Zanken, das, veszekedés, kocódás.

Zankgeist, der, czivakodó, kocódó.

Zanksucht, die, veszekedő vágy, vágyás a' veszekedésre.

Zanksüchtig, adj., veszekedésre vágyó.

Zapfen, der, zum Zustopfen, z. B. im Fasse, csap, p. o. a' hordóban; im Halse, nyelvcsap, nyeldeklőcsap; an Bäumen, z. B. an Tannen, fenyőtoboz.

Zapfenbohrer, der, csaplyuk furó.

Zapfenstreich, der, hazatakarodo, takarodó, t. i. dobverés.

Zappeln, vicskándozni, mint a' kis gyermek a' ferdőben, a' hal a' vízben; trop. in Verlegenheit seyn, küzdeni, bajlódni; jemanden zappeln lassen, a' bajlódónak nem mindjárt menni segitségére.

Zappeln, das, vicskándozás.

Zart, adj., gyenge, p. o. leányka; ft. weich, sanft, empfindsam, lágy, érzékeny, p. o. gyolcs; adv. gyengén; ft. herzlich, szives, p. o. szeretet.

Zartgefühl, das, gyengédség, szives érzés, a' szív érzékenysége, szívesség.

Zartheit, die, gyengeség; érzékenység, szívesség.

Zaser, die, rost.

Zaserig, adj., rostos; adv. rostosan.

Zauber, der, szemfényvesztés; megigézés; ft. Reiz, Anmuth, igézés, megigézés, igéző szépség, megbájolás.

Zauberei, die, Zauberwerk, das, das Zaubern, varázslás, szemfényvesztés, megigézés.

Zauberer, der, szemfényvesztő, alakos, varázsló.

Zauberfermel, die, Zauberfegen, Zauberfpruch, der, igézőszó v. beszéd.

Zauberinn, die, varázsló asszony.

Zauberisch, adj., szemfényvesztő, varázsló; adv. varázsló módon.

Zauberkraft, die, igéző erő.

Zauberkunst, die, szemfényvesztő mesterség.

Zauberlaterne, die, szemfényvesztő lámpás, tolvajlámpás.

Zauberlied, das, bájoló ének.

Zaubermittel, das, varázsló v. igérő eszköz v. szer.

Zaubern, igézni, megigézni, megbájolni.

Zauberring, der, varázsló gyűrű, bájgyűrű.

Zauberspiel, das, varázslás, szemfényvesztés.

Zauberwort, das, bájoló szó, igéző szó.

Zauderer, der, késedelmező, vesztteglő.

Zauderhaft, adj., lassú, késedelmes; adv. késedelmezve.

Zauderhaftigkeit, die, lassúság, késedelmesség.

Zauderinn, die, késedelmes asszony.

Zaudern, késni, késedelmeskedni, veszteglen[illegible].

Zaudern, das, késedelmezés, késedelem.

Zaudernd, adj., késedelmező; lassi; adv. késedelmezve.

Zaum, sich, sietni; mit etwas, siettetni valamivel.

Zaum, der, kantár, zabola; im Zaume halten, zabolán tartani, p. o. a' lovat; die Begierden, az indulatosságokat zabolázni.

Zaumlos, adj., zabolátlan, féketlen.

Zaun, der, sövény, gyepü; lebendiger, eleven v. ültetett sövény p. o. gelegonyából.

Zaungerte, die, hölye.

Zaunkönig, der, csaláncsattogató.

Zaunpfahl, der, sövénykaró, palánk.

Zaunrebe, die, gönye.

Zausen, tépni, megtépni.

Zausen, das, megtépés, megczibálás.

Zeche, die, ft. Zunft, czéh, mesteremberek czéhe; ft. Gelag, iddogálás, dőzsölés, ivás, borivás, dobzodás; der Saufbetrag, bor ára; die Zeche bezahlen, a) eig. a' bor árát megfizetni; b) uneig. meglakolni valamiért.

Zechen, borozni, iddogálni, dőzsölni, inni, t. i. mértékletlenül.

Zechen, das, borozás, dőzsölés.

Zecher, der, borivó, borozó, dőzsölő, dobzódó.

Zechfrei, adj., a' ki a' bor árába nem fizet.

Zechgesell, der, ivótárs, dobzodó társ, dőzsölő pajtás

Zechgesellschaft, die, borivó társaság.

Zechschwester, die, dőzsölő asszony.

Zehe, die lábuj; die große, nagy lábujj, lábujj hüvelyk.

Zehend, das, tized.

Zehent, der, tized, dézma; den Zehenten einfordern, a' tizedet beszedni; entrichten, kiadni a' tizedet, a' dézmát.

Zehentbar, adj., tizeddel adozó, tizedes, dézmás.

Zehentgetreide, das, dézmagabona.

Zehn, adj., tíz, tizen.

Zehne, die, tiz, tizes szám.

Zehner, der, tizes, tizes szám; als Geldstück, tizes, tizkraiczáros.

Zehnerlei, adv., tízféle.

Zehnfach, adj., tízszeres; adv. tízszer.

Zehnjährig, adj., tízesztendős.

Zehnmal, adv. tízszer.

Zehnmalig, adj., tízszeri.

Zehnmann, der, tizedes; das Amt desſelben, tizedesség.
Zehnmonatlich, adj., tízhónapi; adv. tízhónaponként.
Zehnruderig, adj., tíz evezős.
Zehnſäulig, adj., tízoszlopos.
Zehntägig, adj., tíznapi.
Zehntauſend, adj., tíz ezer.
Zehnte, der, die, das, tizedik.
Zehntens, adv. tizedszer.
Zehren, emészteni, enni inni, élni, p. o. maga pénzén; vermindern, fogyasztani, elfogyasztani, vermindert werden, fogyni, elfogyni, elsoványodni.
Zehrer, der, evő ivó, emésztő, fogyasztó.
Zehrfrei, adj., ingyen élő, szabadon elő valakinél.
Zehrgeld, das, Zehrpfennig, der, útraval ó.
Zehrung, die, élelem, élés, eleség, táplálat; útraval ó.
Zeichen, das, jel; geben, jelt adni; machen, ſetzen, jelt tenni valahová, megjelelni valamit; ein eingebrauntes Zeichen, belésütött jegy, bélyeg; daher: a) Zeichen im Felde, hadi jel, jeladés; z. B. zum Angriffe geben, jelt adni az ütközetre; b) ein Anzeichen einer künftigen Sache, jel, jelenség; c) Sternbild, csillagzat.
Zeichenbuch, das, rajzolókönyv, rajzkönyv.
Zeichendeuter, der, jelmagyarázó.
Zeichendeuterei, die, jelek elmagyarázása.
Zeichenkunſt, die, rajzolás mestersége, rajzmesterség.
Zeichenlehrer, Zeichenmeiſter, der, rajzoló mester.
Zeichenpapier, das, rajzolópapiros.
Zeichenſchule, die, rajzoló iskola, rajziskola.
Zeichnen, rajzolni, lerajzolni valamit; mit einem Zeichen verſehen, jelelni, megjelelni valamit.
Zeichnen, das, rajzolás mestersége; megjelelés.
Zeichner, der, rajzoló.
Zeichnung, die, rajzolat.
Zeidelbär, der, d. i. Honigbär, méhész medve.
Zeideln, d. i. Bienenſtöcke ſchneiden, kast herélni, lépet metszeni.
Zeidler, der, méhész.
Zeigefinger, der, mutatóujj.
Zeigen, mutatni, megmutatni; beweiſen, megmutatni, megbizonyitni; ſich, kitetszeni; es wird ſich zeigen, majd megtetszik, v. kitetszik.
Zeigen, das, mutatás, megmutatás, bebizonyitás.
Zeiger, der, mutató, megmutató, bébizonyitó; des Weges, útmutató; an der Uhr, óramutató.
Zeihen, ſt. überführen, vádolni, valamivel, elérni, utólérni valakit valamiben, rábizonyitni valakire, hogy p. o. hazudott.
Zeilchen, das, sorocska.
Zeile, die, sor, rend; ein paar Zeilen, egy két sor; von Zeile zu Zeile, rendről rendre, sorról sorra.
Zeilenweiſe, adv., soronként, sorban.
Zeilgerſte, die, soros árpa.
Zeilig, adj., sorokra osztott, soros.
Zeiſig, der, cisz, csizpinty.
Zeiſiggrün, adj., czisszinű zöld.
Zeit, die, 1) idő; mit der Zeit, idővel, annak idejében; zu rechter Zeit, jókor; es iſt die höchſte Zeit, mindjárt kifogyunk v. kimaradunk az időből; alles hat ſeine Zeit, mindennek van ideje; vor kurzer Zeit, rövid v. kevés idővel ez előtt; der Lauf der Zeit, az idő folyta v. folyása; die Zeit im Frühling, Sommer, Herbſt, Winter, tavaszi, nyári, őszi, téli idő; 2) die Tageszeit, idő, a' napnak ideje v. órája; 3) einzelne Theile der Zeit, idő, környülállás; ſich in die Zeit ſchicken, magát az időhöz alkalmaztatni; gute Zeiten, kedvező, jó idők; 4) öfters wird Zeit als adverb. gebraucht, z. B. von Zeit zu Zeit, időről időre, néha; zur Zeit, most, most még; zu Zeiten, néha, néha néha; bei Zeiten, jókor, jó eleve; Zeit meines Lebens, miólta élek; vor Zeiten, régenten, hajdan; eine Zeit lang, egy darab ideig, egy ideig.
Zeitalter, das, időkor, idő.
Zeitbeſchreiber, der, Chronolog, időszámoló.
Zeitbeſchreibung, die, időszámolás, v. leirás.
Zeitbuch, das, időkönyv, krónik.
Zeitdauer, die, időtartás, időköz.
Zeitfolge, die, időrend, időkorrend.
Zeitforſcher, der, idővizsgáló.
Zeitforſchung, die, idővizsgálás.
Zeitgeiſt, der, az idő lelke, az ezen időben élő embereknek gondolkozása.
Zeitgenoſſe, der, kortárs, azon időbéli, egy időbéli, egy időben élt.

Zeitgeſchichte, die, a' mi időnk históriája.
Zeither, adv., eddig; azólta, attólfogva.
Zeitherig, adv., eddigvaló.
Zeitig, adj., d. i. reif, wie z. B. das Obſt, érett, ért, megért p. o. gyümölcs; ſt. ſchleunig, jókori, jókor v. idején való, hamar, p. o. tél; gegenwärtig, itzt ſeyend, mostani; der zeitige Bürgermeiſter, a' mostani polgármester; adv. jókor, hamar, idő előtt, igen korán, idején, korán.
Zeitigen, zur Reife bringen, érlelni, megérlelni; reif werden, érni, megérni.
Zeitigkeit, die, jókoriság; érettség.
Zeitigung, die, Beſchleunigung, megérlelés; Reife, érettség.
Zeitkunde, die, időtudomány.
Zeitlang, adv., egy darab ideig, egy ideig.
Zeitlauf, der, időfolyta.
Zeitlebens, adj., életemben, teljes életemben, miólta élek.
Zeitlich, adj., jókori, idején való; ſt. irdiſch, z. B. Güter, Vermögen, világi, birtokok, vagyon; auch als subst. das Zeitliche, világi dolgok, világi élet; adv. jókor, jó idején, hamar.
Zeitlichkeit, die, a' földi v. világi dolgok, múlandoság.
Zeitmangel, der, időrövidség.
Zeitmaaß, das, Zeitmeſſer, der, időmérő.
Zeitordnung, die, időrend.
Zeitperiode, die, időszak, időszakasz.
Zeitpunct, der, idő, időpont; in der Geſchichte, időszak.
Zeitraum, der, időköz.
Zeitrechner, der, időszámláló.
Zeitrechnung, die, időszámlálás.
Zeitregiſter, das, időlajstrom.
Zeitſchrift, die, folyóírás.
Zeitumſtände, die, az idők környülállásai.
Zeitung, die, újság, újságlevél, újságok; ſt. Nachricht, hír, tudósítás.
Zeitungsartikel, der, újságbeli czikkely.
Zeitungsblatt, das, újságlevél, hírlap.
Zeitungsexpedition, die, újságszállító tisztség.
Zeitungslexicon, das, újsági szókönyv.
Zeitungsnachricht, die, újságbóli hír v. tudósítás.
Zeitungsſchreiber, der, újságíró.
Zeitungsſtyl, der, újságbeli írásmód.
Zeitungsträger, der, újsághordozó.
Zeitverluſt, der, időveszte's.
Zeitvertreib, der, időtöltés, mulatság.
Zeitwort, das, időjelentő szó; Gramm. ige (ein Verbum).
Zellchen, das, kamarácska; léplyukacska.
Zelle, die, kamara, kis szoba; in Bienenſtocke, léplyuk.
Zellengewebe, das, reczemív a' testekben, reczészet.
Zellig, adj., léplyukacsos.
Zelt, das, sátor; aufſchlagen, sátort vonni v. állítni; abbrechen, rontani v. bontani; das Feldherrnzelt, a' fővezér sátora.
Zeltbett, das, sátori ágy.
Zeltchen, das, sátorocska.
Zeltdach, das, négyoldalú sátorfedél.
Zeltel, das, szelet, darab, p. o. csokoládé.
Zelter, der, lépőlő, léptető, léptetve járó ló.
Zeltgenoß, Zeltgeſell, der, pajtás, kenyeres pajtás.
Zeltgeſellſchaft, die, pajtásság.
Zeltleinwand, die, sátorvászon.
Zeltmacher, der, sátorcsináló.
Zeltpflock, der, sátorczövek v. karó.
Zeltſtange, die, sátorfa.
Zenit, der, tetőpont.
Zent, der, törvényhatalom.
Zentgericht, das, itélőszék.
Zentgraf, der, itélő bíró.
Zentner, der, mázsa, 100 font.
Zentnerlaſt, die, mázsányi tereh; trop. felette nagy v. nehéz tereh.
Zentnerſchwer, adj., egy mázsányi, mázsányi nehéz, egy mázsa, a' ki egy mázsát nyom; trop. igen nehéz.
Zentnerweiſe, adv., mázsánként.
Zephyr, der, napnyúgoti szellő, estveli szellő, zefir.
Zepter, der, királyipálcza.
Zerarbeiten, magát a' dologgal megemészteni.
Zerbeißen, elharapni, széljelharapni; von Mäuſen, széljelrágni.
Zerberſten, széljelszakadni v. repedni, megpukkanni.
Zerbrechen, széljeltörni, eltörni; összetörni.
Zerbrechen, das, eltörés.
Zerbrechlich, adj., töredékeny.
Zerbrechlichkeit, die, töredékenység.
Zerbröckeln, elmorzsálni, széljelmorzsálni.
Zerdrücken, széljelnyomni.
Zerfallen, in Stücke fallen, széljelhul-

lani; ſich theilen, feloszlani, oszlani, t. i. részekre; mit jemanden, meghasonlani egymás között.

Zerfeilen, széljelreszelni.

Zerfetzen, széljeltépni v. szaggatni, öszve v. széljelvagdalni.

Zerfetzt, adj., széljeltépett, elszaggatott, diribre darabra szaggatott v. vagdalt; öszvemarczangólt p. o. hús.

Zerfleiſchen, széljelvagdalni v. darabolni.

Zerfleiſchen, das, széljeldarabolás.

Zerfließen, széljelfolyni; trop. in Thränen zerfließen, könnyekre fakadni.

Zerfreſſen, széljelrágni, öszveharapdálni; meg-v. elenni, mint p. o. a' rozsda valamit.

Zergangen, adj., széljelment.

Zergehen, széljelmenni; elolvadni.

Zergehen, das, széljelmenés; elolvadás.

Zergliederer, der, tagokra felvagdaló, felmetszö.

Zergliedern, tagonként v. részenként felvagdalni, feldarabolni valamit, bonczolni; trop. z. B. einen Gedanken, részenként felosztani és megmagyarázni.

Zergliedern, das, Zergliederung, die, felvagdalás, feldarabolás; trop. részenkéntvaló felosztás és magyarázás, bonczolás.

Zergliederungskunſt, die, bonczoló mesterseg.

Zerhacken, széljelvagdalni.

Zerhauen, darabokra vágni, széljelvagdalni; nagyon megverni.

Zerkauen, széljel- v. megrágni.

Zerknirſchen, fogaival széljeltörni v. szúrni; trop. ein zerknirſchtes Herz, törödött szív, p. o. bánatjában.

Zerknirſchung, die, széljelszúrás; trop. des Herzens, a' szívnek mély fájdalma.

Zerkochen, széljelfözni, igen elfözni; széljelföni.

Zerkratzen, széljelvakarni, öszvekarczolni.

Zerlegen, széljelszedni, elszedni egymástól p. o. az órát.

Zerleger, der, széljelszedö.

Zerlegung, die, széljelszedés.

Zerlumpt, adj., rongyos, elrongyollott.

Zermahlen, széljelörleni, öszve- vagy megörleni.

Zermalmen, széljelzúzni, öszvetörni.

Zermalmen, das, Zermalmung, die, öszvetörés, széljelzúzás.

Zernagen, széljel v. öszverágni.

Zerplatzen, széljelrepedni; megpukkadni p. o. bosszúságában.

Zerquetſchen, széljel- v. öszvezúzni.

Zerreiben, széljelreszelni t. i. reszelövel, széljelmorzsálni.

Zerreißen, act. széljelszakasztani, széljel- v. öszveszaggatni, valamit; trop. félbeszakasztani p. o. a' barátságot; jemandes Herz zerreißen, valaki szívét széljelszakasztani; neutr. széljelszakadni, elszakadni; z. B. der Strick zerriß, elszakadt a' kötél; daher: zerriſſen, szakadozott; rongyos.

Zerreißen, das, el- v. széljelszakasztás; széljelszaggatás.

Zerren, vongálni, ide 's tova ránczigálni, rángatni; das Maul zerren, száját vonni, félrehúzni, mint a' síró gyermek.

Zerrütten, megzavarni, megrongálni, megrázni és az által megrontani.

Zerrüttung, die, megrongált állapot.

Zerſchlagen, széljelverni, öszvezúzni; el- v. széljeltörni valamit; nagyon megverni; ſich, széljeloszlani, elmúlni, semmivé lenni, die Heirath hat ſich zerſchlagen, a' házasságból semmi se lett.

Zerſchmelzen, el- v. széljelolvasztani; neutr. elolvadni.

Zerſchmettern, széljelzúzni.

Zerſchneiden, széljelvágni, elvagdalni, öszvevagdalni.

Zerſpalten, elhasítni; neutr. elhasadni, széljelhasadni, elrepedni.

Zerſplittern, széljelforgácsolni, apró darabokra széljelhasogatni; neutr. elhasogatódni, széljeldarabolódni.

Zerſprengen, széljelvettetni p. o. a' kösziklát puskaporral; den Feind, széljelverni p. o. az ellenséget.

Zerſpringen, széljelugrálni v. ugrani; trop. vor Verdruß, bosszúságában megpukkadni.

Zerſtauben, széljelszórni, elszélleszteni, széljelverni.

Zerſtechen, öszveszurkálni.

Zerſtören, elrontani, felforgatni, feldúlni, elpusztítni, p. o. házakat, városokat; ſt. vernichten, semmivé tenni.

Zerſtörer, der, lerontó, felforgató, pusztító.

Zerſtörung, die, el- v. lerontás, felforgatás, feldúlás, pusztítás.

Zerſtoßen, meg- v. öszvetörni, p. o. mozsárban.

Zerſtreuen, z. B. die Feinde, elszélleszteni, p. o. az ellenséget; eine Verſammlung, eloszlatni a' gyülést; ſich, eloszlani, elszéledni; jemanden zer-

ſtreuen, d. i. ſeine Aufmerkſamkeit auf etwas anders lenken, valakit múlattatni; daher, ſich zerſtreuen; a) aus Lichtſinn, az eszével széljeljárni; b) zur Erholung, a' gondját elúzni, magát múlatni.

Zerſtreut, adj., széljelszórt, széljelálló; trop. széljeljáró eszű, szilált eszű. rajoskodó; adv., széljelszórva; rajoskodva.

Zerſtreuung, die, elszélesztés, eloszlatás; rajoskodás, észkóborlás, széljeljáró ész; magamúlatás, felvidúlás.

Zerſtückeln, széljeldarabolni, elosztani.

Zertheilen, széljelosztani, eloszlatni, elszéleszteni, elosztani; elosztogatni, széljelosztogatni; ſich, eloszlani, elszéledni.

Zertheilung, die, elosztás, eloszlas, eloszlatás.

Zertheilungsmittel, die, oszlató eszköz v. szer.

Zertrennen, z. B. ein Kleid, széljelfejteni, elfejteni p. o. a' ruhát.

Zertrennen, das, Zertrennung, die, széljelfejtés, elfejtés.

Zertrennlich, adj., elfejthető.

Zertreten, széljeltapodni, eltapodni valamit.

Zertrümmern, darabokra tördelni.

Zerzauſen, öszveborzazni, öszvekuszálni, felbuglyazni, p. o. a' hajat.

Zeter interj. jaj! Zeter ſchreyen, jajgatni, óbégatni, sikoltani.

Zetergeſchrei, das, jajgatás, sikoltás; vor Gericht, vádoló kiabálás.

Zettel, der, czédula,

Zettelchen, das, czédulácska.

Zeug, der, 1) Stoff zu Kleidungsſtücken, u. d. gl. matéria, szőtt matéria, szövemény, szövevény, wollener Zeug, gyapjú szövemény; ſeidener, selyem matéria, matéria; 2) Zeug, das, d. i. Werk eug. szerszám, mív, eszköz, in pl. eszközök, mívek; meiſtens in Compos. üblich, z. B. Reißzeug, rajzoló eszköz; Schreibzeug, író eszköz; ſt. Ding, dolog, närriſches, dummes Zeug, bolondság, ostobaság; ſchlechtes Zeug, alávaló dolog v. dolgok, alávalóság; verächtlich, z. B. liederliches Zeug, gaz nép.

Zeuge, der, tanú, bizonyság, tanúbizonyság.

Zeugefall, der, d. i. Genitiv, második ejtés.

Zeugen, ein Zeugniß ablegen, tanú lenni, mint tanú bizonyítni.

Zeugen, Kinder, nemzeni p. o. magzatokat.

Zeugen, d. i. von Zeug, adj., matéria, materiából való, szőtt matéria, v. szövemény p. o. köntös.

Zeugenausſage, die, tanú vallása.

Zeugenverhör, das, tanúkkihallgatás.

Zeugfabrik, die, szörmatéria fabrika.

Zeughandel, der, matériával kereskedés.

Zeughaus, das, Zeugkammer, die, fegyvertár, fegyveres ház.

Zeugkleid, das, szövemény köntös

Zeugmacher, Zeugwirker, der, matéria szövő.

Zeugmeiſter, der, fegyvertár gondviselő.

Zeugniß, das, bizonyság, bizonyságtétel, tanúbizonyság; ablegen, tanúbizonyságot tenni; ſchriftliches, bizonyságlevél, írásbeli bizonyság.

Zeugung die das Zeugen, nemzés.

Zeugungsglied, das, nemzőtag.

Zeugungskraft, die, nemzőerő.

Zeugwärter, der, fegyvertár őrző.

Zibebe, die, malozsa.

Zibeth, der, czibét.

Zibethkatze, die, Zibeththier, das, petymeg czibét.

Zicke, die, kecske.

Zickelchen, das, ein junger Bock, fiatal kecskebak, gödölye; eine junge Ziege, kecskefi gödölye.

Zickeln, Junge werfen, von Ziegen, megidázni, megfiadzani.

Zickzack, de girbegurbaság.

Ziege, die, kecske.

Ziegel, der, tégla; gebrannter, égetett tégla; unge rannte vályog; ein Dachziegel, cse épzsindely, ein Hohlziegel, öblös cserépzsindely; Ziegeln machen, téglát vetni; brennen, téglát égetni.

Ziegelbrenner, der, téglavető v. égető.

Ziegelbrennerei, die, téglaégetés; téglaégető v. vető hely; Ziegelofen, Ziegelhütte, ſ. d. Art.

Ziegeldach, das, cserépfedély, cserépzsindely fedél.

Ziegeldecker, der, cserepes, cserepes házfedő.

Ziegelerde, die, téglának való föld.

Ziegelfarbe, die, téglaszin.

Ziegelfarbig, adj., téglaszínű.

Ziegelhütte, die, téglavető.

Ziegelform, die, téglaforma, az a' forma, mellybe a' téglát vetik.

Ziegelmauer, die, téglafal.

Ziegelmehl, das, téglapor.

Ziegelofen, der, téglaégető kemencze.
Ziegelroth, adj., téglaszinű.
Ziegelſcheune, die, téglavető állás, téglavető.
Ziegelſtreicher, der, téglavető t. i. ember.
Ziegendart, der, kecskeszakáll.
Ziegenbock, der, kecskebak, bak.
Ziegenböckchen, das, gödölye.
Ziegenfell, das, keeskebör.
Ziegenfleiſch, das, kecskehús.
Ziegenhaar, das, kecskeször.
Ziegenheerde, die, kecskenyáj.
Ziegenhirt, der, kecske pásztor, kecskés.
Ziegenkäſe, der, kecsketúró.
Ziegenmelker, der, kecskefejő; Nachtrabe, lappantyú madár, kecskefejő.
Ziegenmilch, die, kecsketéj.
Ziegenſtall, der, kecskeól, akol.
Ziegenwolle, die, kecskeször.
Zieger, der, kecsketúró, kecskesavó.
Ziegler, der, der Meiſter einer Ziegelbrennerey, téglavető mester; ſt. Ziegelbrenner, téglavető, téglaégető.
Ziehbrunnen, der, kút, húzó kút, kávás v. gémes kút.
Zieheimer, der, merítő veder.
Ziehen, húzni; an etwas, húzni valamit; jemanden bei Haaren, hajánál fogva húzni valakit; den Mund, a' száját elvonni, félrevonni; Schiffe ans Land, a' hajókat a' szárazra kihúzni; den Hut, levenni a' kalapját; den Degen vom Leder, kardot húzni, rántani; die Glocken, harangozni; Draht ziehen, drótot húzni; Lichter, gyertyát mártani; ein Loos, sorsot húzni v. vonni; eine Wand, falat rakni; Wein in Bouteillen, a' bort butelliákra lehúzni; Truppen zuſammen ziehen, összehúzni a' sereget; jemanden zu Rathe ziehen, valakitől tanácsot kérdeni; jemanden zur Tafel, valakit asztalához ültetni, ebédre hívni v. marasztani; jemand. zur Rechenſchaft, számadásra vonni valakit; ſt. dehnen, húzni, meghúzni, megnyújtani, p. o. a' szót, a' hangot; ſt. erziehen, von Menſchen, Thieren, Pflanzen ꝛc., z. B. Kinder groß ziehen, a' gyermekeket nagyra felnevelni; ein junges Thier groß ziehen, kis gyenge állatot nagyra nevelni; Blumen aus Samen ziehen, virágot termeszteni magról; ſich, vonúlni, takarodni; ſich, nyúlni; kiterjedni, messzire nyúlni; wandern, von Thieren, takarodni, költözködni, mint a' bujdosó madarak télire; aus einem Quartier ins andere, költözni, költözködni, lakását változtatni.
Ziehen, das, húzás; der Worte, meghúzás, megnyújtás; das Gehen, Wandern, menetel, menés, költözés.
Ziehgeld, das, nevelésbér.
Ziehkind, das, nevendék fiú v. leány.
Ziehkopf, der, köppöly.
Ziehmaſchine, die, húzómív.
Ziehmutter, die, gyámanya.
Ziehochs, der, jármas ökör.
Ziehpflaſter, das, szivóflastrom.
Ziehrad, das, terhet felfelé tekerő kerék.
Ziehſeil, das, alatság, vontató kötél a' hajón.
Ziehung, die, vonás, húzás p. o. lotérián.
Ziel, das, czél, határ, vég; trop. Abſicht, czél, szándék, feltétel, igyekezet határa.
Zielen, nach etwas, czélozni, erányozni p. o. valamire; auf etwas, czélozni, t. i. szavával valamire; zur Abſicht haben, czélozni, czéljának lenni, erányozni valahova, arra mutatni, oda vágni; ich weiß, worauf das zielt, tudom én hova vág, hova czéloz az.
Zielen, das, czélozás.
Zieler, der, czélozó, czélzó.
Ziemen, illeni, illendő lenni.
Ziemer, der, Rückenſtück eines zerlegten Hirſches, szarvasczimér; Ochſenziemer, bikacsök v. csék.
Ziemlich, adj., mittelmäßig, meglehetős, nem kevés, nem kicsiny, középszerű; adv. meglehetősen, középszerűn.
Zier, die, ékesség.
Zieraffe, der, ein affectirter Menſch, nyalka, hetyke ember, csecsebecs ember.
Zierath, die, czifraság.
Zierblume, die, ékes virág, dísz virág.
Zierde, die, ékesség, disze valaminek.
Zieren, ékesítni, díszesítni, felékesítni; ſich, a) felczifrázni magát, csifrálkodni, b) magát színlésből vonogatni; trop. zur Zierde dienen, díszt adni v. szerezni, ékességre szolgálni.
Zieren, das, ékesítés, ékesgetés; das Affectiren, negédeskedés.
Zierer, der, ékesítő.
Ziererey, die, negédeskedés.
Ziergärtner, der, virágos kertész.

Ziergarten, der, múlató v. virágos kert.
Zierlich, adj., ékes, díszes, szép; eine Rede, jeles beszéd; adv. ékesen, díszesen, szépen, csinosan.
Zierlichkeit, die, ékesség, díszesség, csinosság.
Zierung, die, ékesítés.
Zieſelmaus, die, mogyorópele.
Zieſer, der, Zieſererde, die, Kicher, cziczerborsó.
Ziffer, die, számjel, számbetű, szám, p. o. Római v. Arabiai számok; zuweilen ſt. geheime Schrift, titkos v. titok betü; mit Ziffern ſchreiben, titkos betükkel irni.
Zifferblatt, das, számtábla, számmutató tábla az órán.
Ziffern, számot vetni.
Zigeuner, der, czigány.
Zimmer, das, im Pelzhandel 40 Stück Felle, 40 darab prémbőr egy csomóban.
Zimmer, das, szoba; Schlafzimmer, halószoba; Speiſezimmer, ebédlőszoba; Heizzimmer, fütheto szoba, ház; das Zimmer hüthen, a' szobát őrizni, otthon ülni.
Zimmerarbeit, die, ácsmunka.
Zimmerart, die, bárd, ácsbárd.
Zimmergeſell, der, ácslegény.
Zimmerhandwerk, das, ácsmesterség.
Zimmerholz, das, épületfa, épitnivalófa, épületrevalófa.
Zimmermann, der, ács, ácsmester.
Zimmermeiſter, der, ácsmester.
Zimmern, megfaragni, bárdolni t. i. a' fát; készitni, faragva készitni.
Zimmern, das, bárdolás, faragás.
Zimmernagel, der, léczszeg.
Zimmerplatz, der, forago hely.
Zimmerſpäne, die, bárdforgács.
Zimmerwerk, das, ácsmunka.
Zimmt, Zimmet, der, Zimmtrinde, die, fahéj, (füszerszám).
Zimmtbaum, der, fahéjas babir, fahéjfa.
Zimmtfarbe, die, fahéjszin.
Zimmtfarbig, adj., fahéjszinü.
Zimmtgeruch, der, fahéjszag.
Zimmtholz, das, fahéjfa.
Zimmtöl, das, fahéjolaj.
Zimmtrinde, die, fahéjkéreg.
Zimmtwaſſer, das, fahéjviz.
Zink, der, czinkércz, czink.
Zinke, die, hegye v. foga, csúccsa valaminek.
Zinken, der, ein Blasinſtrument, tárogató, sip.
Zinkenbläſer, der, tárogatós, sipos.
Zinn, das, czin, fejérón.
Zinnbergwerk, das, czinbánya.
Zinnern, zinnen, adj., czinből való, czin.
Zinngeſchirr, das, czinedény.
Zinngieſſer, der, czines, czinöntő.
Zinnkraut, das, Kannenkraut, kannamosó zsurló, zsurlófü, surlófü, lófarkfü.
Zinnprobe, die, czinpróba.
Zinnober, der, czinóbriom.
Zinnoberfarbe, die, czinóbriomszin.
Zinnoberroth, adj., czinóbriompiros.
Zins, der, adó; Grundzins, földbér; Hauszins, házbér; Intereſſe, interes, kamat; Geld auf Zinſen geben, ausleihen, pénzt adni ki kamatra v. interesre; aufnehmen, pénzt venni fel kamatra v. interesre.
Zinsacker, der, bérlett szántóföld.
Zinsbar, adj., bérthajtó, adófizető, béres, p. o. föld.
Zinsbarkeit, die, bérfizető, adófizető állapot.
Zinsbuch, das, adókönyv.
Zinsbauer, der, zsellér.
Zinſen, die, interes.
Zinſen, bért fizetni; interest fizetni.
Zinsfrei, adj., házbért nem fizető.
Zinsgetreide, das, adózásbeli gabona, dézma élet.
Zinsgroſchen, der, adózásbeli garas.
Zinsherr, der, házigazda v. Ur, hitelező, a' kinek adót v. bért fizetnek.
Zinstag, der, bérfizetés napja, adózás napja.
Zipfel, der, szárnya, széle v. csúccsa a' köntösnek, vánkosnak.
Zipfelchen, das, szélecskéje, szárnyacskája, csúccsa a' köntösnek.
Zipfelig, adj., szárnyas, csúcsos.
Zipperlein, das, köszvény.
Zirbelbaum, der, mandola fenyő, czirbolyafenyő.
Zirbelnuß, die, czirbolyamag.
Zirkel, der, als Werkzeug, czirkalom; eine runde Figur, karika, karikarajz, kerekség; einen Zirkel ziehen, karikát húzni; trop. eine Verſammlung von mehreren Perſonen, esmerősökből álló társaság, kör, esmerősök kőre.
Zirkelbogen, der, karikaréz.
Zirkelfläche, die, karikalap.
Zirkelförmig, adj., karikaformáju; adv. karika formára.
Zirkellinie, die, kerekitett linea v. húzás.

, csirkalommal kimérni v. meg-
i, karikát kerekíteni v. csinálni
alommal.
inft, der, a' karika közép
a.
ng, der, karikagyűrű.
ind, adj., kerek, karika kerek-
karikakerek.
csiripolni mint a' fiók veréb,
ni mint a' trücsök.
das, csiripolás.
súgni, suttogni, susogni.
das, suttogás, susogás.
sziszegni mint a' kigyó, sü-
hangot adni.
das, sziszegés, süvöltő hang.
ifererbse, die, csicseri bükkön
rsó, cziczerbörsó.
die, csitera.
l, ter, sajgató hal.
ie, die, remegő nyárfa v. resz-
levelü nyárfa.
h, der, zsibbasztó rája, görcs-

ts, das, rezge, rezgefü.
reszketni, remegni, rezegni.
das, reszketés.
del, die, rezgötő.
, adj., rezgő, reszkető, reme-

der, czitvor.
me, der, czitvormag.
urzel, die, czitvor gyökér.
, czicz, cziczkarton.
f, die, cziczkartonfabrika.
r, csecsbimbó.
ier, das Thier, czoboly; das
zobolybőr.
g, der, czobolyfogás.
j, der, czobolyköntös.
juber, der, cseber.
e, szobaleány.
késni, késedelmezni valamivel,
, halasztani valamit, veszteglе-

das, Zögerung, die, késedel-
, halogatás, veszteglés.
der, késedelmező, veszteglő.
der, nevendék, tanitvány.
der, vámos, vámszedő.
, 1) ein Längenmaaß, hüvelyk,
gy iznyi hosszúság; 2) Abga-
m; entrichten, vámot fizetni;
was legen, vámot vetni vala-
einfordern, vámot kérni;
Pflicht, tartozás, kötelesség.
das, vám, vámtisztség.
adj., vámfizető.
te, der, vámtiszt, vámos.

Zollbereiter, der, lovas vámőr.
Zolleinnehmer, der, vámszedő, vámos.
Zollen, vámot fizetni, megadni; adózni.
Zollfrei, adj., vámtól ment.
Zollfreiheit, die, vámtólvaló mentlétel.
Zollhaus, das, vámház.
Zollmaaß, das, hüvelykmérték.
Zollpachter, der, vámárendáló.
Zollschreiber, der, vámírótiszt.
Zollstab, der, ölmérő.
Zolltarif, der, Zollregister, das, vámmutató lajstrom.
Zollweise, adj., ízenként, hüvelykszerént.
Zone, die, Klima, das, égally.
Zopf, der, tekertt haj, czaf.
Zopfband, das, hajtekerő pántlika.
Zorn, der, harag.
Zornig, adj., haragos, mérges; seyn, haragos lenni, haragudni; machen, megharagítni valakit v. haragra ingerleni; zum Zorn geneigt, haragra hajlandó; voller Zorn, haragos, mérges, bosszús; adv. haragosan, mérgesen.
Zote, die, (Zotte), fürt, öszvecsapzott fürt, p. o. a' gyapjas vagy szőrös állatokon; ein pöbelhaft-widrig-schmutziger Ausdruck, ein höchst unanständiger gegen die Sittlichkeit anstoßender Scherz, csélcsapszó, bujasó, fajtalan beszéd, trágárbeszéd.
Zotenreißen, das, szóval való fajtalankodás, tisztátalanság, fajtalanság.
Zotenreißer, der, csélcsapbeszédű, szóval fajtalankodó.
Zotig, zottig, zotticht, adj., fürtös, bozontos, bojhos, bannyas, p. o. kutya.
Zotteln, sich schwerfällig bewegen, csammogni, kammogni, kommogni, mint a' medve; herunter hangen, körösköről csüngeni.
Zu, praep. mit Dat. hoz, hez; z. B. zu wem wollen Sie? kihez akar az Úr menni? — zu Tische gehen, asztalhoz ülni; — ra, — re, zu Papier bringen, papirosra tenni v. írni; zu Hülfe kommen, valakinek segitségére menni; — on, — en, ein Treffen zu Wasser und zu Lande, ütközet a' tengeren v. a' szárazon; vor den Namen der Städte, — ban, — ben, p. o. Posonyban, Berlinben; zu Mittag, délben; zu der Zeit, akkor; zu einer andern Zeit, máskor v. másszor; zu rechter Zeit, jókor; zu viel, igen sok; zu spät, igen ké-

sön; zu sehr eilen, felette igen sietni.
Zubeißen, belélharapni; enni.
Zubereiten, készítni, elkészítni; sich, elkészülni valamire.
Zubereitung, die, elkészítés.
Zubinden, elkötni, p. o. a' zsákot.
Zubringen, oda vinni v. hozni valakihez; z. B. die Frau hat dem Manne ein schönes Vermögen zugebracht, ez az asszony a' férjéhez szép vagyont vitt magával; von der Zeit, tölteni, p. o. időt; fr. zutrinken, inni, p. o. valaki egésségéért.
Zubringen, das, oda vitel.
Zubuße, die, Beitrag, pótlás, pótlóköltség, segedelem valamire.
Zucht, die, d. i. Erziehung, Unterweisung, fenyíték, nevelési fenyiték; gute oder schlechte, jó v. rossz fenyíték; strenge, kemény v. szoros fenyíték; fr. Züchtigung, megfenyítés; Sittsamkeit, jó erkölcs, erkölcsiség; von Thieren, junge Zucht, d. i. junges Vieh, fiatal marha, az állatok fiai, kölykei; Fortpflanzung der Thiere, tenyészés, tenyésztetés, tartás.
Zuchtamt, das, fenyitéktartás.
Zuchtbiene, die, eine Biene zur Zucht, tenyészőméh; Mutterbiene, anyaméh.
Zuchthaus, das, fenyitékház, fenyitőház.
Zuchthengst, der, ménló, csődör.
Zuchtlos, adj., erkölcstelen, fenyítetlen.
Zuchtlosigkeit, die, erkölcstelenség, zabolátlanság.
Zuchtmeister, der, fenyítőmester.
Zuchtochs, der, csorda bikája.
Zuchtruthe, die, fenyitő vessző.
Zuchtsau, die, magló v. eme disznó.
Zuchtstute, die, kancza.
Zuchtvieh, das, szaporítni v. tenyésztetni való marha.
Zucken, z. B. die Achsel, vonítni p. o. vállat; rángatódni, rándúlni.
Zucken, das, Zuckung, die, rángatódás; iſts Convulsion, vonoglás, inrángatódás.
Zucker, der, nádméz, czúkor.
Zuckerbäcker, der, czukorsüteményes.
Zuckerbäckerei, die, die Werkstaat, czúkorsütemény műhely; die Kunst, czúkorsüteményesség; das Backwerk, czúkorsütemény.
Zuckerbrezel, das, czúkros perecz.
Zuckerbrod, das, czúkros czipó.
Zuckercandis, der, sárga nádméz vagy czúkor.
Zuckererbse, die, czúkorborsó.
Zuckerdust, der, egy süveg nádméz v. czúkor.
Zuckermelone, die, sárga dinnye.
Zuckern, megczukrozni.
Zuckerpapier, das, nádméztakaró papiros.
Zuckerrohr, das, czúkornád.
Zuckerschachtel, Zuckerbüchse, die, czúkros katulya v. berbencze, czúkortartó.
Zuckersieder, der, nádmézfőző.
Zuckersiederei, die, nádmézfőzés, nádmézfőzőhely.
Zuckersüß, adj., édes mint a' czúkor.
Zuckerwerk, das, czúkormív; czúkorsütemény.
Zuckerwurzel, die, mézes bolonyik, édes murok.
Zudecken, befedni, béborítni v. takarni, p. o. a' fazekat fedővel; eltakarni, p. o. képet; trop. mit Prügeln, meghányni valakit; sich, z. B. im Bette, betakaródzni.
Zudecken, das, elfedezés, bétakarás.
Zudem, adv., azonkívül v. felyül.
Zudenken, jemanden etwas, valakinek szánni v. elszánni valamit.
Zudrängen, sich, oda vagy előtolakodni.
Zudrehen, bétekerni, bécsavarni; den Rücken, valakinek hátat fordítni.
Zudringen, oda tolakodni.
Zudringlich, adj., magát unszoló, alkalmatlankodó; adv. alkalmatlankodva.
Zudringlichkeit, die, maga únszolás, erőskődő maga ajánlás, erőskodés.
Zudrucken, folyvást nyomni; bényomni; öszvenyomni.
Zueignen, jemanden etwas, tulajdonitni valakinek valamit; sich, magának tulajdonitni; widmen, z. B. ein Buch, ajánlani valakinek p. o. könyvet.
Zueignen, das, Zueignung, die, tulajdonitás; Dedication, ajánlás.
Zueignungsschrift, die, ajánlólevél t. i. a' könyvben.
Zueilen, oda sietni, sietni valamihez.
Zuerkennen, itélni, itélet által tulajdonitni valakinek valamit; eine Strafe, büntetést hozni valakire.
Zuerkennen, das, odaitélés; einer Strafe, büntetés hozás.
Zuerst, adv., először, első ízben.
Zufahren, weiter fahren, mit dem Wagen, tovább v. folyvást menni, folyt

tátni a' hajtást, kocsival 's a' t.; fahr zu! indúlj! siess! hajts! gerade zu fahren, egyenesen menni.

Zufall, der, történet; eset; szerencse, bizonytalanság, véletlen eset.

Zufallen, béesni, bécsapodni mint a' fedele valaminek; bézáródni, mint a' szemek; statt zu Theil werden, neki jutni, reá maradni, mint az örökség.

Zufällig, adj., történetbeli, történetből eső; zufälliger Weise, történetből, véletlenül; adv. történetből.

Zufälligkeit, die, történetiség, véletlenség.

Zufliegen, oda repülni.

Zufließen, hozzá folyni.

Zuflucht, die, menedék, menedékhely; nehmen, menedékhelyet valakinél keresni.

Zufluchtsort, der, menedékhely.

Zufluß, der, odafolyás, tódúlás; st. Menge, sokaság, rakás, sereg; Hülfsmittel, segítség, segedelem; Gewinn, jövedelem, nyereség.

Zu folge, szerént.

Zufrieden, adj., csendességben levő, nyúgvó, csendes; vergnügt, megelégedett, vídám; adv. csendességben, békével; jemanden zufrieden lassen, valakinek békét hagyni; jemanden zufrieden stellen, valakinek eleget tenni, kedvét tölteni, kielegítni valakit; sich zufrieden geben, megnyúgodni valamin, megelégedni valamivel; zufrieden leben, megelégedve élni.

Zufriedenheit, die, megelégedés, helybehagyás; vídámság, csendesség, csendes elme.

Zufrieren, megfagyni.

Zufügen, tenni, okozni.

Zufügung, die, tevés, okozás, tétel.

Zufuhre, die, szállítás, p. o. eleség, szállítás a' táborhoz.

Zuführen, szállítui, p. o. eleséget valahova; oda vinni.

Zufüllen, bétölteni, hozzá tölteni; megtölteni, béhányni az árkot.

Zug, der, z. B. der Luft, a' levegő folyása, húzódása, járása; der Truppen, a' sereg menetele; Zug d. i. Procession, pompás menetel sorban, sorjárás; das Glas in einem Zug leeren, a' poharat egy húzomban kiinni; Zug im Bretspiele, húzás, menés, p. o. az ostáblán; Zug mit der Feder, húzás, vonás, línea húzása pennával; Zug des Gesichts, az arrázat vonása; mehrern Dinge, die ziehen z. B. ein Zug Ochsen; egy igabeli ökör, egy járombeli ökör; ein Zug Pferde, egy kocsibeli v. igabeli ló; sind es zwei, két ló; vier, négy ló; ein Zug Salten, egy felvonás húr; in letzten Zügen seyn, halálán lenni, haldoklani.

Zugabe, die, ráadás.

Zugang, der, hozzájárúlás, hozzámenés.

Zugänglich, adj., hozzájárulható.

Zugbrücke, die, felvonó híd.

Zugeben, hozzá- v. ráadni, p. o. az eladásban valamit; etwas einräumen, eingestehen, megengedni valamit, hogy t. i. igaz, megvallani; erlauben, megengedni valamit; ráállani valamire; engedelmet adni reá; ich gebe es zu, megengedem, nem bánom.

Zugeben, das, engedelem, megengedés.

Zugedacht, adj., valakinek szánt, elszánt.

Zugehen, schnell gehen, sietni a' menésben, sietve előre menni; Gehe zu! eredj hamar! siess! lódúlj! eredj menj el! — sich nicht schließen, z. B. die Thür geht nicht zu, az ajtó nem tevődik bé, nem záródik bé; das Kleid geht nicht zu, a' ruhát nem lehet bégombolni; geschehen, erfolgen, esni, megesni, történni; wie geht es zu, daß er nicht kam? mi eshetett, hogy el nem jött? es geht natürlich zu, az igen természetes; spitzig, rund zugehen, hegyes végű lenni, gömbölyű végű lenni.

Zugehör, Zubehör, die, z. B. bei Schneidern, hozzátartozó v. tartozandó, a' hozzávaló.

Zugehören, hozzátartozni, valakié lenni; das gehört mir zu, az az enyim.

Zugehörig, adj., tartozó, hozzátartozó, valakié, valakihez tartozó.

Zugemüse, das, főzelék.

Zugesellen, hozzátenni, hezzánadni t. i. társúl; sich jemanden, hozzáállani valakihez.

Zugestehen, statt zugeben, megvallani; erlauben, megengedni valamit, engedelmet adni valamire.

Zugestehen, das, megengedés, megvallás; engedelem; statt Bekenntniß, megvallás, vallástétel.

Zugethan, adj., gewogen, kedvező, valaki pártján lévő; anhänglich seyn,

z. B. einer Religion, valamelly vallásnak sorsosa.
Zugfisch, der, bujdosó hal, költöző halak, mint a' hering.
Zuggarn, das, kerítőháló.
Zugießen, hozzá tölteni.
Zugleich, adv., egyszersmind; együtt, egyszerre, ugyan azon időben.
Zugloch, das, szellőlyuk, szellőző lyuk.
Zugluft, die, szellőfolyás v. szivárgás.
Zugnetz, das, kerítőháló.
Zugochs, der, jármos ökör.
Zugpferd, das, igásló.
Zugpflaster, das, szívóflastrom, hójag húzó flastrom.
Zugreifen, hozzányúlni, neki állani kézzel.
Zugseil, das, igás baróm, húzó marha, p. o. jármos ökör.
Zugvogel, der, bujdosó madár, mint a' fecske, golya, ée.
Zugweise, adv., seregenként, fótjával; mit Zügen, z. B. trinken, több húzomban, fel-felhajtva, p. o. inni; in Zügen, z. B. marſchieren, sorban, sorjával, sorcsapatban, t. i. menni.
Zugwind, der, szélfolyás t. i. a' szobán keresztül.
Zugwinde, die, csiga, terehemelő v. feltekerő csiga.
Zuhäckeln, béaggatni kapcsokkal.
Zuhäkeln, békapcsolni.
Zuhängen, béakasztani p. o. előzővel.
Zuhalten, zuſchließen, befogni, p. o. a' szemeit; den Mund, befogni valakinek a' száját; das Haus, bézárva v. bétéve tartani a' házát; mit jemanden, d. i. unerlaubten Umgang haben, alattomban valakivel tartani; ſein Verſprechen halten, z. B. der Schuldner hält zu, az adós megtartja a' fizetés idejét v. idejére fizet.
Zuhauen, darabokra vagdalni; jól megverni.
Zuhefteln, hékapcsolni.
Zuheilen, bégyógyítni, p. o. a' sebet; neutr. bégyógyúlni.
Zuhorchen, hallgatódzni.
Zuhören, hallgatni valamit v. valakire, ráhallgatni, figyelmezni.
Zuhören, das, hallgatás, ráhallgatás, figyelmezés, ráfigyelmezés.
Zuhörer, der, hallgató.
Zuhörerinn, die, hallgató, t. i. asszony v. leány.
Züchtig, adj., szemérmes, szűz, tiszta gondolkozású; adv. szemérmesen, szűzen.
Züchtigen, megfenyíteni, fenyíteni.
Züchtigung, die, fenyítés, megfenyítés.
Züchtling, der, fenyítőházbeli rab.
Zücken, rántani, kiráncani 's neki fogni valaminek; ein Schwert, kardot rántani p. o. valakire.
Zügel, der, kantár, kantárszár; den Zügel ſchießen laſſen, eig. neki eresteni a' kantárt; uneig. vor Begierden, nem zabolázni testi kívánságait, szoros fenyítékben tartani; mit verhängtem Zügel, neki eresztett kantárral, sebesen.
Zügellos, adj., kantártalan; trop. zabolátlan, p o. testi kívánság, fenyítékre nem ügyelő p. o. ember; adv. kantár nélkül; zabolátlanúl.
Zügellosigkeit, die, zabolátlanság.
Zügeln, eig., felkantározni, bézabolázni, zabolán tartani; trop. z. B. die Leidenſchaften, indúlatosságait zabolázni.
Zünden, meggyúlni, megyúladni, mint a' tapló; in Brand ſetzen, meggyúladni, p. o. a' házat.
Zündholz, Zündholzchen, das, gyújtóforgács, kéngyertya.
Zündkraut, das, gyújtópor, gyújtószer.
Zündkugel, die, gyújtógolyóbis.
Zündloch, das, gyújtólyuk.
Zündlunte, die, gyújtókanócz.
Zündpfanne, die, gyújtóserpenyő.
Zündruthe, die, ágyúkanócz.
Zündſchwamm, der, gyújtótapló.
Zünftig, adj, czéhes, mellynek czéhe van; zur Zunft gehörig, czéhbeli.
Züngelchen, das, nyelvecske; an der Wage, Schnalle, a' mérőfont, a' csat nyelvecske; das Blättchen an der Flöte, csapintó pléh a' flótán.
Zürnen, haragodni, haragudni; ſehr zürnen, bosszankodni.
Zürnen, das, haragvás, harag.
Zujagen, folytatni a' vadászást; sebesen hajtani, t. i. a' lovakat.
Zujauchzen, örömében kiabálni valakinek v. valaki felé.
Zukehren, jemanden etwas, valaki felé fordítni valamit; den Rücken, valakinek hátát fordítni.
Zukommen, hozzá menni v. jönni, eljönni; illetni valakit.
Zukunft, die, jövendő, jövendőség; in Zukunft, jövendőben, ezután.
Zukünftig, adj., jövendő; adv. jövendőben, ezután.
Zulage, die, pótlás, pótolás; im Gelde, pótló pénz v. költség.

Zulangen, hozzá nyúlni, p. o. az ételhez; lang genug ſeyn, elérni, kiterjedni, bizonyos távolságig; hinreichen, elegendő lenni.

Zulänglich, adj., elég, elegendő.

Zulaſſen, oda bocsátni v. ereszteni; erlauben, megengedni.

Zuläſſig, adj., oda ereszthető; megengedhető.

Zulaſſung, die, oda eresztés; megengedés.

Zulauf, der, tódúlás, összvesereglés.

Zulaufen, oda tódúlni, oda v. hozzá futni; nach etwas hin laufen, valami felé futni, neki futni valaminek; ſpitzig zulaufen, hegyesen végeződni.

Zulegen, hozzá tenni v. adni, szaporítni; zuſchreiben, tulajdonítni valakinek valamit; zuſammenlegen, összvetenni; jemanden zulegen, b. i. ſeine Partei nehmen, valaki részére állani, hozzá állani valakihez.

Zuletzt, adv., utóljára, végtére.

Zum, ſtatt zu dem, ahoz; ſ. zu.

Zumachen, bétenni, p. o. az ajtót.

Zumal, adv., kivált, főként, kiváltképpen.

Zumauern, kőfallal bérakni.

Zumeſſen, felmérni, p. o. gabonát; ſt. zuſchreiben, jemanden etwas, tulajdonítni valakinek valamit.

Zumuthen, ſt. verlangen, kérni, kívánni valakitől valamit; ſt. vorausſetzen, daß — előre feltenni, hogy —

Zumuthung, die, kérés, kívánság.

Zunächſt, adv., legközelebb, igen közel.

Zunageln, bészegezni.

Zunähen, bévarrni.

Zunahme, die, nevekedés, öregbedés, növés; Fortſchritt, előmenetel.

Zuname, der, vezetéknév; ein zugegebener Name, különböztető név.

Zunder, der, tapló, kiütő tapló.

Zunderſchwamm, der, tapló tinórú, szürkehasú tinórú, taplógomba.

Zunehmen, an Zahl, Umfang ꝛc. nevekedni, nőni, öregbedni, néha: sokasodni, szaporodni; der Mond nimmt zu, a' hold telik; in Wiſſenſchaften zunehmen, a' tudományokban előmenni v. előmenetelt tenni; im Stricken die Maſchen verdoppeln, venni hozzá, szaporítni a' szemeket a' kötésben, p. o. harisnyakötésben.

Zunehmen, das, nevekedés, szaporodás, előmenetel.

Zuneigen, hozzá hajlani.

Zuneigung, die, eig., hozzáhajlás; uneig., hajlandóság.

Zunft, die, czéh, mesteremberek czéhe.

Zunftgenoß, der, czéhbeli társ.

Zunftmäßig, adj., a' czéh rendtartásaival vagy szabásaival megegyező; adv., a' czéhes illendően.

Zunftmeiſter, der, czéhmester.

Zunftweiſe, adv., czéhenként.

Zunge, die, nyelv t. i. a' szájban, die Zunge löſen, felvágni valakinek a' nyelvét; es ſchwebt mir auf der Zunge, a' nyelvem hegyén forog; ſein Herz auf der Zunge haben, azt beszélni a' mit gondol valaki; mit doppelter Zunge reden, most így, majd amúgy beszélni; die Zunge zähmen, a' nyelvét zabolázni; ſt. Sprache, nyelv, beszéd; z. B. mehrere Zungen ſprechen, többféle nyelveken beszélni; daher trop. das, was einer Zunge ähnlich iſt, z. B. die Zunge an der Wage, nyelv, nyelvecske, a' mérőfont v. mássa nyelve; Erdzunge, tengerbe bényúló földcsúcs; an der Schnalle, a' csat peczke, nyelve.

Zungenband, das, nyelvhártya.

Zungenfiſch, der, nyelvelő félszegűsző.

Zungenförmig, adject., nyelvszabású, nyelvforma.

Zungenkraut, das, nyelvfű, nyelvlevelű fű.

Zu nichte machen, semmivé tenni.

Zunicken, intemi fejet biccsentve; ráhagyni fejbicczentéssèl.

Zunöthigen, ſich, magát rátolni valakire.

Zuordnen, hozzá v. mellé rendelni; zugeordnet, mellérendelt.

Zupaſſen, hozzá illetni; hozzá illeni.

Zupfen, tépni, rángatni, ráncsigálni.

Zupfen, das, tépés, rángatás.

Zupflügen, bészántani.

Zupfſeide, die, tépett selyem.

Zur, ſt. zu der, a' hoz; ſ. zu.

Zurathen, javasolni valamit.

Zurathen, das, javaslás; ſtatt Rath, tanács.

Zurechnen, valakinek felszámolni; trop. zuſchreiben, z. B. die Schuld von etwas, valakinek a' hibát tulajdonítni.

Zurechnen, das, Zurechnung, die, felszámolás valaki részére; der Schuld, a' hibának tulajdonítása t. i. másnak.

Zurecht, mit Verbis; z. B. zurecht bringen, z. B. einen Irrenden, a' tévelygőt útba igazítni.

Zurecht finden, ſich, eligazodni valahol, útba igazodni.

Zurechtkommen, éppen jókor jönni; mit etwas, eligazítni valamit; mit jemanden, meg tudni egyezni valakivel.

Zurecht legen, helyére tenni valamit.

Zurecht machen, elrendelni valamit; ſich zu etwas, hozzá készülni valamihez.

Zureden, rábeszélni valakit valamire, javasolni valamit valakinek; ſt. ermahnen, inteni.

Zureden, das, javaslás; ſt. Rath, tanácsadás; Ermahnung, intés; Bitten, kérés; es hilft kein Zureden, siketnek beszél itt az ember.

Zureichen, oda nyújtani; elég v. elegendő lenni.

Zureichend, adj., elég, elegendő.

Zurichten, zubereiten, készítni, elkészitni, megkészitni, p. o. ételeket; Leder, a' bőrt valami végre elkészítni; Leinwand, Tuch, a' vásznot, a' posztót kisimitni; trop. z. B. ſich zurichten, d. i. beſchmutzen, magát elmocskolni; jemanden übel, d. i. durch Prügel verunſtalten, valakit nagyon megverni, öszve meg öszve verni valakit.

Zurichten, das, Zurichtung, die, elkészítés; kicsinosgatás, kifényesités, kisimitás.

Zurichter, der, elkészitő.

Zuriegeln, tolózárral bezárni, p. o. az ajtót, kaput.

Zurück, adv., vissza, hátra.

Zurück begeben, ſich, visszatérni, visszamenni.

Zurück begehren, visszakívánni.

Zurück behalten, megtartani magánál, vissza nem adni.

Zurückbekommen, visszakapni, visszanyerni.

Zurück berufen, vissza hini valakit.

Zurück beugen, vissza hajtani v. görbitni.

Zurückbleiben, hátra maradni, otthon v. ott maradni, messe hátra maradni; im Lernen, elmaradni a' tanulásban.

Zurückbringen, visszahozni.

Zurückfallen, visszaesni.

Zurückgabe, die, visszaadás.

Zurückgang, der, visszamenés v. menetel.

Zurückgehen, visszamenni, visszatérni, visszafelé menni; im Lernen, a' tanulásban hátra felé menni; ſich zerſchlagen, elbomlani, mint p. o. a' házasság.

Zurückhalten, hindern zu gehen, fel- v. visszatartóztatni, nem eresteni, magánál megtartani; etwas, magánál megtartani, ki nem adni valamit; jem. vom Studieren, valakit a' tanulástól elfogni; ſich, magát megtartóztatni; ſeinen Zorn, haragját elnyomni; ſtatt verſchweigen, elhalgatni, magában tartani; ſein verbergen, eltitkolni p. o. gyülöségét.

Zurückhaltend, adj., visszatartóztató, valamit magában tartogató, titkolódzó; ſt. vorſichtig, vigyázó; kaltſinnig, hideg, ki nem ereszkedő.

Zurückbehaltung, die, visszatartóztatás, titkolódzás, eltitkolás, magában tartás.

Zurückholen, visszahozni.

Zurückjagen, jemanden, visszakergetni; ſchnell zurückreiten, vissza nyargalni.

Zurückkehren, visszafordúlni az útból, visszatérni; mit dem Beſen, visszasepreni valamit, a' seprűvel.

Zurückkommen, visszajönni v. térni.

Zurückkunft, die, visszajövetel v. érkezés v. térés, megjövetel.

Zurücklaſſen, hátrahagyni.

Zurücklaufen, visszaszaladni v. futni.

Zurücklegen, d. i. rückwärts legen, hátra tenni; auf ſeinen Ort, visszatenni; bei Seiten legen, félretenni, eltenni, p. o. pénzt; vollenden, végezni, elmenni, hátrahagyni, t. i. útat.

Zurücklegung, die, hátra v. visszatevés; elmenés.

Zurückleſen, vissza felé olvasni.

Zurücknehmen, visszavenni; ſein Wort, visszahúzni, megmásolni p. o. szavát, igéretét.

Zurückprallen, visszapattanni.

Zurückprellen laſſen, visszarugni.

Zurückrechnen, visszafelé számlálni, vetni.

Zurückreiſen, visszaútazni.

Zurückreiten, visszalovagolni.

Zurückſchicken, visszaküldeni.

Zurückſchlagen, visszaverni p. o. az ellenséget; ein Kleid, ein Tuch, zurückſchlagen, hátra hajtani a' ruha szélit v. szárnyát kifordítni t. i. a' köntösnek, posztónak; ſich ſchnell zurückbewegen, vissza pattanni vagy ütődni; vissza ütni, az ütést visszaadni.

Zurückſchreiben, vissza irni, felelni.

Zurückſenden, visszaküldeni.

Zurückſetzen, visszatenni; félretenni, eltenni; herabſetzen, a) dem Range nach, megalacsonyítni, megalázni, a' rangjánál alább tenni; b) hinten an ſetzen, utánna tenni másnak; aufſchieben, halasztani, halogatni; verringern, kicsinyítni, kissebbitni.

Zurückſetzen, das, Zurückſetzung, die, visszatevés, félretevés; megalacsonyítás, megalázás; habogatás, halasztás; iſts Verzüchläßigung, Verachtung, elmellőzés, megvetés.

Zurück ſeyn, hátra lenni.

Zurückſpringen, vissza ugrani.

Zurückſtehen, hátra állani vagy lenni; alább való lenni; nem érni a' többivel v. mással; távol állani; zurück geſetzt werden, megvettetni, fel sem vétetni.

Zurückſteigen, vissza hágni v. mászni.

Zurückſtellen, vissza állítni, helyheztetni v. tenni.

Zurückſtoßen, vissza taszítni v. vetni.

Zurücktragen, vissza vinni, hordani.

Zurücktreiben, vissza úzni, kergetni, verni.

Zurücktreibung, die, visszaűzés, visszaverés.

Zurücktreten, vissza lépni, hátra lépni, hátrálni; vom Meere, vissza folyni, menni, takarodni, apadni; wie Blattern, Sáfte, vissza veródni, menni.

Zurücktreten, das, visszamenetel vagy lépés, visszatakarodás.

Zurücktretend adj., von Waſſer, visszatakarodó, apadó.

Zurückwälzend, vissza hengerítni.

Zurückweichen, engedni, hátrálni.

Zurückweiſen, visszaigazítni, útasítni; widerlegen, z. B. Beſchuldigungen, visszavetni, megczáfolni p. o. vádokat.

Zurückwerfen, visszahajítni v. vetni; den Feind in die Stadt, az ellenséget a' városba vissza úzni.

Zurückzählen, visszafelé számlálni.

Zurückzahlen, visszafizetni.

Zurückziehen, visszahúzni, vonni; ſich, magát visszahúzni, vonni; ſich von jem. magat valakitől elvonni; die Hand von jem. valakiről a' kezeit levenni, valakit magára hagyni; ſein Verſprechen. az ígéretét v. szavát visszavenni, megmásolni; neutr. ſt. zurückgehen, visszamenni, v költözni; z. B. aus der neuen Wohnung in die alte zurückziehen, az új szállásból a' régibe vissza költözni.

Zurüſten, készítni, hozzákészítni; ſich zum Treffen, az ütközethez készülni.

Zurüſtung, die, hozzákészület.

Zuruf, der, kiabálás, kiáltás valakihez.

Zurufen, kiabálni, kiáltani valakihez.

Zuſage, die, ígéret, megígérés, szó, ígérettétel; jem. geben, szavát adni, megígérni valakinek; halten, szavát megtartani.

Zuſagen, ígérni, megígérni; dienlich ſeyn, hasznos v. használatos lenni; übereinſtimmen, megegyezni vele, öszveegyezni.

Zuſammen, adv. együtt; alle zuſammen, mind együtt, öszveséggel, egyesülve; in den Comp. öszve od. össze,

Zuſammenberufen, öszvehívni.

Zuſammenbiegen, öszvehajtani.

Zuſammenbinden, öszvekötni.

Zuſammenbitten, öszvehívni; zugleich oder in Geſellſchaft bitten, együt hívni.

Zuſammenbrechen, öszvetörni, el- v. széljeltörni

Zuſammenbringen, öszveszedni, öszve v. együve gyüjteni; ſt. vereinigen, egyesítni, öszveegyeztetni.

Zuſammenbringen, das, öszveszedés, egyesítés, öszveszerzés.

Zuſammendrängen, öszveszorítni; partic. zuſammengedrängt, öszveszorított.

Zuſammendrehen, öszvetekerni.

Zuſammendrücken, öszvenyomni vagy szorítni.

Zuſammeneilen, öszve v. együve sietni.

Zuſammenfahren, zuſammenbringen, z. B. zu Wagen, ꝛc. öszvehordani p. o. szekeren, hajón; ſt. erſchrecken, megrettenni, meghökkenni; neutr. zuſammenfahren, együtt menni t. i. kocsin, hajón; wie Milch, megaludni, mint a' téj.

Zuſammenfahren, das, öszvehordás, rakásra hordás; der Milch, megalvás, öszveállás; Schaudern, reszketés, rázkódás.

Zuſammenfallen, öszverogyni; von Gebäuden, öszvedülni.

Zuſammenfaſſen, öszvefogni, együvefogni; kurz, valamit röviden előadni, egybefoglalni, öszvehúzni.

Zuſammenfegen, öszvesepreni.

Zuſammenfinden, öszvetalálkozni.

Zuſammenflechten, öszvefonni.

Zuſammenflicken, öszvevarrogatni, megfoltozgatni.

Zuſammenfließen, öszve, vagy együve folyni.
Zuſammenfrieren, öszvefagyni.
Zuſammenfügen, öszvetenni, öszveragasztani, öszveereszteni p. o. a' fát.
Zuſammenfügen, das, Zuſammenfügung, die, öszvetétel, öszverakás, egyesítés, öszveragasztás, v. ereszték.
Zuſammengeben, össveadni, egyesítni, p. o. a' házasulandókat.
Zuſammengehen, együtt menni; von leblosen Dingen, öszvehúzódni.
Zuſammengehören, együve tartozni, öszvevaló lenni.
Zuſammengehörig, adj., együvevaló, öszvevaló.
Zuſammengewöhnen, a) andere, együve szoktatni, öszveszoktatni; b) ſich, együve v. öszveszokni.
Zuſammengießen, öszvetölteni.
Zuſammengrenzen, határos lenni egymással.
Zuſammenhacken, öszvevagdalni, apróra vagdalni.
Zuſammenhaben, együtt bírni valamit.
Zuſammenhalten, öszvefogni, öszvefogva tartani; das Seinige, a' vagyonát kémélni, azzal takarékosan bánni; vergleichen, öszvehasonlítni, egymásmellé tartani, egybevetni; einig ſeyn, együve tartani, öszvetartani, együtt barátkozni, egymás között szoros egyességben lenni.
Zuſammenhalten, das, Zuſammenhaltung, die, Vergleichung, öszvehasonlítás, egybevetés; Eintracht, együvetartás, egyetértés.
Zuſammenhang, der, öszveköttetés; der Rede, a' beszédnek egymásból folyása; im Zuſammenhange reden, folyvást, egy folytában beszélni.
Zuſammenhangen, öszveragadni, egymásból folyni, öszvefüggésben lenni egymással.
Zuſammenhangend, Zuſammenhängend, adj., folytában való, egymásbólfolyó, öszvefüggő; adv. folyvást, egy folytában, öszvefüggve.
Zuſammenhauen, öszvevagdalni.
Zuſammenheften, öszveaggatni vagy varrni.
Zuſammenheilen, bégyógyúlni, öszveforradni.
Zuſammenjagen, öszvekergetni vagy hajtani.
Zuſammenkaufen, öszvevásárlani vagy venni.
Zuſammenkehren, öszvesepreni.
Zuſammenketten, öszvelánczolni.
Zuſammenklang, der, öszvehangzás, hangegyezés, együtthangzás.
Zuſammenkneten, öszvegyurni, öszvedagasztani.
Zuſammenknüpfen, egybe v. öszvekötni; egyesítni.
Zuſammenkommen, öszvegyülni vagy jönni, — seregleni; um jemand zu ſprechen, valakihez menni t. i. beszélgetés végett.
Zuſammenkoppeln, öszvefüzni v. kötözni.
Zuſammenkrümmen, etwas, öszvegörbítni; ſich, meggörbedni, öszvekuczorodni.
Zuſammenkunft, die, öszvejövetel vagy gyülés, öszvetalálkozás, egybejövés.
Zuſammenkuppeln, öszvekeritni a' szerelmeseket.
Zuſammenlauf, der, öszvefutás, öszveszaladás; öszvetódúlás.
Zuſammenlaufen, öszvefutni v. szaladni; wie Milch, öszvefolyni; wie Tuch, Blätter, öszvemenni, öszveszugorodni.
Zuſammenlaufen, das, öszvefutás v. szaladás; der Milch, a' téjnek öszvefutása; des Tuches, öszveszugorodás
Zuſammenleben, együtt élni.
Zuſammenlegen, öszvetenni, öszvehajtogatni p. o. az asztalkeszkenőt; einen Brief, a' levelet öszvehajtani; Geld, pénzt öszveadogatni valami végre; ſich, együve feküdni.
Zuſammenlegen, das, Zuſammenlegung, die, öszvetevés v. rakás.
Zuſammenleimen, öszveenyvezni.
Zuſammenleſen, d. i. ſammeln, öszveszedni; együtt olvasni valakivel p. o. könyvet.
Zuſammenlöthen, öszveforrasztani.
Zuſammenmengen, Zuſammenmiſchen, öszveelegyítni, öszvekeverni, öszvezavarni.
Zuſammennageln, öszveszegezni.
Zuſammennähen, öszvevarrni.
Zuſammennehmen, öszvevenni, öszvefogni p. o. ruháját; ſich, minden erejét öszveszedni.
Zuſammenpacken, öszverakni v. csomózni.
Zuſammenpaſſen, öszveilleni.
Zuſammenpreſſen, öszvesajtolni, öszveszoritni.
Zuſammenquetſchen, öszvezúsni.
Zuſammenraffen, öszvekaparni, p. o. pénzt; trop. z. B. Truppen, nyakra főre sereget szedni öszve; eine

ſammengeraffte Armee, gyülevész sereg.
Zuſammenrauben, z. B. Geld, összeragadozni.
Zuſammenrechen, összegereblyélni.
Zuſammenrechnen, összeszámlálni, felszámlálni, felvetni, összeadni a' számot, számát.
Zuſammenreiben, összedörgölni, egymáshoz dörgölni.
Zuſammenreihen, összefüzni.
Zuſammenreimen, z. B. Verſe, a' versszerok végét egyeztetni, összerímelni; vereinigen, összeegyeztetni, egymással megegyeztetni.
Zuſammenreiſen, együtt útazni.
Zuſammenreiten, együtt lovagolni.
Zuſammenrinnen, összefolyni; wie Milch, összefutni, mint a' téj.
Zuſammenrollen, összegöngyölgetni v. tekergetni.
Zuſammenrotten, Zuſammenrottiren, ſich, összeverődni, összeállani, p. o. czimborás társaságba, összeczimborásodni.
Zuſammenrücken, etwas, összetenni, egymásmellé v. egymáshoz közel tenni v. taszítni, p. o. székeket; näher rücken, közelebb menni egymáshoz, egymás mellé ülni v. állani; von Soldaten, összébb szorúlni.
Zuſammenrühren, összekeverni.
Zuſammenrütteln, összerázni.
Zuſammenrufen, összehívni; egybegyüjteni.
Zuſammenrunzeln, összeránczolni, p. o. homlokát.
Zuſammenſcharren, összekaparni, p. o. pénzt egy rakásra.
Zuſammenſchicken, ſich, összeilleni.
Zuſammenſchieben, összetaszítni vagy tolni, közelebb taszítni egymáshoz.
Zuſammenſchießen, z. B. einen Menſchen, agyon lőni, lelőni; ein Haus, összev. lelövődözni p. o. házat; Geld, pénzt összeadni v. adogatni, összetenni; vom Waſſer, összerohanni, v. gyülni, rohanva összefolyni.
Zuſammenſchlagen, wie Uhren, együtt v. egyszerre ütni, mint két óra ha egy időben üt; wie Wellen, összeverődni, mint a' hullámok; Breter, összeállítni, összeszegezni a' deszkákat; Hände, összecsapni a' kezeit v. a' két kezét; ſich, d. i. vereinigen, összecsatolni magát, egyesülni, összeállani t. i. egy társaságba.
Zuſammenſchmelzen, összeolvasztani.
Zuſammenſchmieden, összekalapálni; trop. ausſinnen, kikoholni valamit.
Zuſammenſchnallen, összecsatolni.
Zuſammenſchnüren, összev. befüzni.
Zuſammenſchreiben, összeírni.
Zuſammenſchrumpfen, összezsugorodni, mint a' gyümölcs.
Zuſammenſchütten, összetölteni.
Zuſammenſchweißen, összeforrasztani.
Zuſammenſetzen, összetenni, összerakni; ſich, összeülni, együve v. egymásmellé ülni.
Zuſammenſetzen, das, Zuſammenſetzung, die, összetétel vagy tevés; der Worte, a' szék összerakása.
Zuſammenſingen, együtt énekelni.
Zuſammenſinken, összerogyni, lerogyni.
Zuſammenſitzen, együtt ülni.
Zuſammenſpannen, z. B. Pferde, együve v. összefogni a' lovakat.
Zuſammenſparen, megzsugorgatni.
Zuſammenſpeiſen, együtt ebédelni.
Zuſammenſperren, együve zárni.
Zuſammenſpielen, együtt játszani; együtt muzsikálni.
Zuſammenſtecken, együve dugni; die Köpfe, összedugni a' fejeket; beyſammen ſeyn, együtt lenni v. múlatni; iſts heimlich, együtt lappangani.
Zuſammenſtellen, összev. együve állítni.
Zuſammenſtellung, die, összeállítás, egybevetés, összehasonlítás.
Zuſammenſtimmen, z. B. muſ. Inſtrumente, együve v. összeigazítni a' muzsika szerszámokat; neut. egyezni, p. o. a' muzsika szerszámoknak; trop. übereinkommen, összeegyezni, egyezni egymással.
Zuſammenſtimmend, adj., egyhangú, egyező hangú; trop. összev. megegyező; adv. egyezőleg; egyetértve.
Zuſammenſtoppeln, összeszedegetni v. keresgélni.
Zuſammenſtoßen, összeütni p. o. poharakat; összeütődni; ſt. angrenzen, határos lenni vele; z. B. unſere Felder ſtoßen zuſammen, a' mi földjeink határosok egymással, egymás mellett feküsznek.
Zuſammenſtoßen, das, összeütődés; der Schiffe, a' hajók összecsapódása; Zuſammenfügung, összeragasztás, egyesítés; Verbindung, összeköttetés.
Zuſammenſtrömen, összefolyni, mint a' nép.
Zuſammenſtürzen, összeomlani.

Zuſammenſuchen, öszvekeresgélni.
Zuſammentönen, együtt hangzani.
Zuſammentragen, öszvehordani, együve vinni v. hordani.
Zuſammentragen, das, öszvehordás.
Zuſammentreffen, ſt. zuſammenſtoßen, öszveütödni; wie Heere, öszvecsapni; begegnen, öszvevakadni; zufällig, öszvetalálkozni; wie Umſtände, öszvejönni, öszveütközni.
Zuſammentreffen, das, öszvejövetel, öszvetalálkozás.
Zuſammentreiben, öszvehajtani, öszveverni p. o. a' marhát.
Zuſammentreten, z. B. mit Füßen, öszvetapodni; ſich vereinigen, egyesülni, öszveállani, t. i. társaságba.
Zuſammentreten, das, öszvetapodás.
Zuſammentretung, die, egyesülés, társaságba állás.
Zuſammentrinken, együtt inni.
Zuſammentrommeln, öszvedobolni.
Zuſammenverbinden, egyesitni, öszvekötni.
Zuſammenverſtehen, ſich, egyet érteni.
Zuſammenwachſen, öszvenöni v. forradni.
Zuſammenweben, öszveszöni; együtt szöni.
Zuſammenweben, együve vagy öszve fújni, öszvehordani, mint a' szél a' havat.
Zuſammenwerfen, öszvehányni, rakásra hányni; zerſtören, lehajigálni, hajigálással öszvedönteni.
Zuſammenwickeln, öszvegöngyölgetni.
Zuſammenwinden, öszvetekergetni.
Zuſammenwirken, öszveszöni; zugleich handeln, egy végre dolgozni, egyesitett erővel dolgozni, együve hatni.
Zuſammenzählen, öszveszámlálni vagy vetni.
Zuſammenzählen, das, öszveszámlálás.
Zuſammenzechen, együtt idogálni vagy dorbézolni.
Zuſammenziehen, öszvehúzni, p o. a' homlokát; trop. eine Armee, a' sereget öszvehúzni; eine Rede, a' beszédet rövidre öszvehúzni; in ein Quartier, azon egy szállásra költözni.
Zuſammenziehen, das, öszvehuzás; der Armee, a' seregnek öszvehúzása.
Zuſatz, der, pl. die Zuſätze, hozzáadás, toldalék, hozzátétel; zur Beſoldung, pótlás, pótlék, fizetéspótlás; ohne Zuſatz, d. i. rein, z. B. Gold, Silber, tiszta, csupa arany, ezüst.
Zuſaufen, rákösönni valakire a' poharat.
Zuſaufen, das, rákösönés, t. i. a' pohárnak rákösönése és általadása.
Zuſcharren, békaparni földdel.
Zuſchauen, nézni, megnézni valamit; hozzálátni valamihez.
Zuſchauen, das, nézés.
Zuſchauer, der, nézö.
Zuſchauerinn, die, nézö, t. i. asszony v. leány.
Zuſchicken, oda v. hozzá küldeni valakihez valamit; ſich zu etwas, készülni valamihez.
Zuſchicken, das, oda v. hozzáküldés.
Zuſchieben, oda v. hozzátaszitni valakihez valamit; trop. jem. die Schuld zuſchieben, valakire hárítni a' hibát; vorſchieben, rátolni a' tolózárt.
Zuſchießen, dazu fügen, geben, hozzáadni v. tenni, t. i. a' summához, pótolni a' summát.
Zuſchlag, der, ráütés, ráütéssel való odaengedés t. i. a' kótyavetyén, a' legtöbbet igérő szavára.
Zuſchlagen, folyvást ütni, verni; prügeln, derekasan verni valakit; die Thür, becsapni az ajtót; ein Faß, béfenekelni a' hordót; bei einer Auction, ráütni dobbal a' kótyavetyén t. i. a' többetigérőre a' mit kótyavetyélnek.
Zuſchließen, bézárni, bécsukni.
Zuſchnallen, becsatolni.
Zuſchnappen, nach etwas ſchnappen, valamihoz a' szájával hozzákapni; das Schloß iſt zugeſchnappt, rácsattant, rácsapódott a' zár; die Thür, az ajtó bécsapódott.
Zuſchneiden, vágni; wacker ſchneiden, folyvást vágni; Bretter, felvagdalni p. o. deszkát; Tuch, z. B. zu einem Kleide, szabni, ki- v. megszabni, p. o. a' posztót v. matériát ruhának.
Zuſchnitt, der, szabás, a' szabás által adott formája t. i. a' ruhának; formaszerént való szabás.
Zuſchnüren, béfüzni.
Zuſchrauben, bésrófolni.
Zuſchreiben, jem. etwas beiſetzen, valakinek valamit tulajdonitni; die Schuld von etwas, valami hibának az okát valakinek tulajdonitni, valakit okolni; ſich etwas allein zuſchreiben, egyedül magának tulajdonitni valamit; jem. etwas zuſchreiben, d. i. auf ſeine Rechnung, valamit valaki részére, mint neki járó pénzt béirni; ſt. benachrichtigen, megirni v. irásban jelenteni valakinek valamit; dediciren, ajánlani valakinek p. o. könyvet.

Zuſchreibung, die, tulajdonítás, rendelés, írással való útasítás.
Zuſchreiten, raſch gehen, sebes lépést menni.
Zuſchreyen, neki kiáltani valakinek.
Zuſchrift, die, levél, valakihez intézett levél; Dedication, ajánló levél.
Zuſchüren, Holz, fát rakni a' tüzre, a' tüzet szítni; trop. egymás ellen késztetni, ingerleni a' veszekedőket.
Zuſchuß, der, pótlás, pótlék, toldalék.
Zuſchütten, hozzá tölteni; béhányni, bétöltögetni p. o. az árkot.
Zuſchwellen, bedagadni, mint az ablak.
Zuſchwören, ráesküdni valamire, esküvéssel fogadni valakinek valamit.
Zuſehen, nézni, p. o. tánczot; Sorge tragen, látni, gondoskodni felőle; ſich hüten, vigyázni magára.
Zuſehen, das, nézés.
Zuſehend, oder Zuſehends, adv., nyilván, szem látomást.
Zuſeher, der, néző.
Zu ſehr, felette igen.
Zuſenden, oda- v. hozzá küldeni; elküldeni.
Zuſetzen, hozzá tenni; den Topf, a' fazekat, (az ételeket) a' tüzhöz tenni; durch Zuſätze vermehren, pótolni, toldani, megtoldani; verlieren, z. B. Vermögen zuſetzen, valami költséget a' magáéból pótolgatni; jem. zuſetzen, d. i. ſtark in ihn dringen, kénszeritni, únszolni, p. o. szóval kéréssel v. más módon.
Zuſichern, valakinek igérni, bizonyosan oda igérni vagy bizonyossá tenni felőle.
Zuſiegeln, bépecsételni.
Zuſpeiſe, die, főzelék, zöldség.
Zuſperren, bézárni, bécsukni.
Zuſpitzen, meg- v. kihegyezni.
Zuſpitzen, das, ki- v. meghegyezés.
Zuſprechen, z. B. Muth, valakit bátoritni; Troſt, vigasztalni; zu jem. ſprechen, valakihez hozzá szóllani; oder grüßen, valakit köszönteni; beſuchen, bészóllani valakihez, bénézni, rövid időre meglátogatni valakit; zuerkennen, valakinek ítélni t. i. törvény szerént.
Zuſprechen, das, Anrede, megszóllítás, hozzászóllás; Begrüßung, köszöntés, rövid látogatás.
Zuſpringen, hozzáugrani; segítségül lenni valakinek.
Zuſpruch, der, Anrede, megszóllítás; Begrüßung, Beſuch, rövid látogatás; viel Zuſpruch haben, sok látogatóinak lenni, a' kit sokan megkeresnek; mündliche Tröſtung, vigasztalás, biztatás.
Zuſpünden, béaknázni, bedugni a' hordót.
Zuſtand, der, állapot; in gutem, oder ſchlechten Zuſtande ſeyn, jó, v. rossz állapotban lenni.
Zuſtehen, illetni valakit, illeni valakihez.
Zuſtellen, általadni p. o. levelet.
Zuſtimmen, megegyezni valamiben.
Zuſtimmung, die, megegyezés.
Zuſtopfen, bédugni p. o. a' lyúkat.
Zuſtoßen, taszitni, neki taszitni; widerfahren, történni, véletlenül esni v. történni.
Zuſtrömen, oda v. hozzáfolyni; trop. tódúlni, tólúlni.
Zuſtutzen, felkészitni; ſchmücken, felczifrázni, felékesgetni.
Zuthat, die, hozzáadás, hozzáadnivaló, hozzávaló, p. o. a' ruhához, ételhez, ée.
Zutheilen, jem. etwas, adni valakinek valamit, részeltetni valamiből.
Zuthun, zumachen, betenni; die Augen, a' szemeit béhunyni.
Zuthun, das, segitség; ohne mein Zuthun, az én segitségem nélkül.
Zutragen, oda v. hozzá hordani; ſich, történni, megesni.
Zuträglich, adj., hasznos, előmenetelles, jó, javára szolgáló; adv. hasznosan, haszonnal.
Zuträglichkeit, die, hasznosság, haszna valaminek.
Zutrauen, beilegen, tulajdonítni valakinek valamit; Glauben beimeſſen, hinni, elhinni; ich traue es ihm zu, elhiszem felőle.
Zutrauen, das, bizakodás, bizodalom; zu jem. haben, d. i. a) ihm glauben, hinni valakinek; b) vertrauen, bizodalommal lenni valakihez valaki eránt; zu ſich, magához való bizodalom, bizakodás.
Zutraulich, adj., bízó, bízakodó, bizodalmas, meghitt; adv. bizva, bizakodva, bizodalmasan.
Zutraulichkeit, die, bizakodás.
Zutreffen, übereinſtimmen, megegyezni, p. o. mint a' számvetések egymással, öszveütni; eintreffen, bételyesedni, bételni.
Zutrinken, jem. ráköszönni valakire a' poharat.
Zutritt, der, szabad bémenetel valahez, bémenetelrevaló szabadság, béjárás.
Zuverläßig, adj., bizonyos, reátámasz-

kodható; adv. bizonyosan, okvetetlenül, rábízhatóképpen.

Zuverläßigkeit, die, bizonyosság; Glaubwürdigkeit, hitelesség.

Zuverſicht, die, bizodalom, bizakodás, ragaszkodás, hiedelem.

Zuverſichtlich, adj., bizakodó, erős, bizonyos; adv. bizakodva, bízvást.

Zuverſichtlichkeit, die, bizakodás.

Zu viel, adj., igen sok, felettébbvaló; adv. felettébb, igen nagyon, igen sokat.

Zuvor, adv., előbb, az előtt, annak előtte; kurz zuvor, kevéssel az előtt; in den Compos. előre.

Zuvor andenken, előre megjövendölni.

Zuvorbedenken, előre meggondolni.

Zuvorbereiten, előre elkészítni.

Zuvorbeſtimmen, előre meghatározni.

Zuvörderſt, adv., mindenekelőtt vagy felett, legelőször, legelsőben, kivált, kiváltképpen.

Zuvorkaufen, előre venni.

Zuvorkommen, megelőzni valakit.

Zuvorkommend, adj., megelőző, p. o. jóság.

Zuvorkoſten, előre megkóstolni.

Zuvorlernen, előre megtanúlni.

Zuvormerken, előre észrevenni.

Zuvorthun, előre megtenni valamit.

Zuwachs, der, Wachsthum, termés, termésbeli jövedelem; junger Zuwachs, új termés v. növés; Vermehrung, szaporodás, nevekedés, előmenetel; jährlicher, az esztendőnként való terméssaporodás.

Zuwachſen, teremni valakinek; iſts dazu kommen, hozzá járúlni; von Wunden, bénöni mint a' seb.

Zuwage, die, nyomtaték, p. o. a' húsra.

Zuwägen, kimérni valaki számára.

Zuwägen, das, ki- v. odamérés.

Zuwege bringen, végre hajtani, véghezvinni valamit.

Zuweben, szelelni reá, szellőt hajtani reá.

Zuweben, das, rászelelés.

Zuweilen, adv., néha, némellykor, néha néha.

Zuweiſen, p. B. dem Kaufmanne Kunden, vevőket igazítni v. küldeni a' kalmárhoz.

Zuwenden, zukehren, p. B. Geſicht, oda- v. felé fordítni, p. o. orczát, hátát; jem. etwas d. i. verſchaffen, hozzá juttatni valakit valamihez.

Zuwerfen, odahajtani, odavetni valakinek valamit; trop. Küſſe, valakinek csókot hányni; fortfahren zu werfen, folyvást hányni, hajigálni; durch Werfen verſchließen, p. B. eine Thür zuwerfen, béhányni, bécsapni p. o. az ajtót — od. zuſchütten, p. B. einen Graben zuwerfen, telehányni az árkot.

Zuwider, praep. mit dem Dat. ellene, ellen; dem Geſetze zuwider handeln, a' törvény ellen cselekedni; die Sache iſt mir zuwider, ellenemre van a' dolog, ezt a' dolgot nem szenvedhetem; der Menſch iſt mir zuwider, ezt az embert ki nem állhatom.

Zuwinken, inteni felé v. neki.

Zuwölben, béboltozni, bébolthajtással.

Zuzählen, hozzá v. odaszámlálni.

Zu Zeiten, néha.

Zuziehen, béhúzni, bévonni; bétenni p. o. az ajtót; jemanden zu Rathe, valakit meghívni, odahívni p. o. tanácskozásba; ſich jemand. Feindſchaft, ellenségévé tenni magának valakit; ſich Haß zuziehen, gyülölségbe keverni magát; ſich ſelbſt den Tod, önnön magának halált okozni.

Zuziehen, das, Zuziehung, die, befedés, bévonás, bétakarás, összehúzás; zu Rathe, megkérés, felvevés, p. o. tanácsra; mit Zuziehung ſeiner Freunde, barátjait a' tanácskozásban meghallgatván.

Zwacken, zwicken, csípni, megcsípni, csíptetni valakit; trop. ſt. jemanden ums Geld bringen, valakit megrántani; a' pénzét kicsikarni; verurſ. durchhecheln, herczehurczálni valakit, sértegetni, csipkedni.

Zwacken, das, csipés, csipkedés.

Zwang, der, magaerőltetés; ſich Zwang anthun, magát erőltetni; das Zwingen, durch äußere Umſtände, kényszerítés, kéntelenség, erőltetés; jemand Zwang anthun, valakit kényszeritni; aus Zwang, kéntelenségből; ohne, önként, minden kényszerítés nélkül; der Stuhlzwang, hasmenésreváló erőltetés, erőlködés.

Zwangdienſt, der, kényszerített vagy kéntelen szolgálat.

Zwängen, erőszakkal összenyomni v. belényomni valamibe.

Zwanglos, adj., szabad, nem kéntelen; adv. szabadon, kényszerítés nélkül.

Zwangloſigkeit, die, kényszerítetlenség.

Zwangsmittel, das, kényszerítő eszkös v. mód.

Zwangspflicht, die, teljes kötelesség.

welſe,' adv., kénszerítve.
, num., húsz; adv. húszan.
er, der, húszas, húszkrajczáros,
pénz; ein Wein, húszasos,
rajczáros, p. o. bor; eine Per-
o Jahr alt, húsz esztendős.
jährig, adj., húszesztendős.
mal, adv., hússzor; zum Zwan-
zigſten, húszadikszor; zum Zwan-
t, od. Zwanzigſtens, húszad-

malig, adj., hússzori.
ſte, der, die, das, húszadik.
tauſend, num., húszezer.
adv., ugyan, jóllehet, ámbár,
ugyan hogy; und zwar, még

der, Ziel, czél, feltett szándék
l, igyekezet tárgya, a' cselekez-
zélja; erreichen, elérni czélját
ándékát; verfehlen, elhibázni
t, szándékában nem boldogúlni.
die, czövegszeg, faszeg, p. o.
sarkábavaló.
, abzielen, czélozni; das zwecket
, az oda czéloz.
s, adj., czélatlan, minden czél
il való, hijábanvaló, meggon-
lan, haszontalan; adv. hijában,
ntalanúl, czél nélkül.
igkeit, die, hijábanvalóság, czé-
ság.
ißig, adj., czélerányos; okos,
avaló; adv. czélerányosan, oko-

ißigkeit, die, czélerányosság,
ág.
zwo, ſ. zwei.
wey), numer., kettő, két; adv.
n.
tterig, adj., kétlevelű.
tig, adj., kétértelmű, kétséges;
kétértelmüleg, kétségesen.
tigkeit, die, kétértelműség.
hlig, adj., kétnyüsös, kétso-
:.
:tel, das, kétharmadrész.
g, adj., kétszegletű.
der, félkrajczár, kispénz.
:i, adj., kétféle.
), adj., kettős, kétszeres; adv.
sen, kétszeresen.
ig, adj., kétszálas; kétsodrású.
:er, der, pillangó.
big, adj., kétszinű.
ig, adj., kettős, kétszeres.
der, kétség, kételkedés; ha-
ételkedni, kétségben lenni; in
el ſetzen, kétségbe hozni; be-
ben, benehmen, valakinek kétséget elvenni, kivenni valakit a' kétségből; ohne Zweifel, kétségkívül, kétségnélkül.
Zweifelhaft, adj., kétséges, bizonytalan; ſeyn, kétséges lenni, kételkedni; jemand machen, kételkedővé tenni valakit; adv. kételkedve.
Zweifelhaftigkeit, die, kételkedés, kételkedő állapot.
Zweifelmuth, Zweifelmüthigkeit, die, kétségeskedés.
Zweifelmüthig, adj., kétségeskedő.
Zweifeln, kételkedni, kétségeskedni.
Zweifeln, das, kételkedés.
Zweifelsfrei, adj., kétségtől ment; adv. kétségkívül.
Zweifelsgrund, der, kételkedés oka.
Zweifelsknoten, der, bökkenő.
Zweifelſucht, die, kétségeskedés.
Zweifelſüchtig, adj., kétségeskedő.
Zweifler, der, kételkedő.
Zweiförmig, zweigeſtaltig, adj., kétformájú.
Zweifüßig, adj., kétlábú.
Zweig, der, cig. ág; ein junger, fiatal ág; Nebenzweig, gaj; grüne Zweige bekommen, zöldülni, levelesedni; ſich in Zweige ausbreiten, elágasodni, elágadzani; auf keinen grünen Zweig kommen, dolgának jobbra nem fordúlni; trop. ſt. Familie, nemzetség v. família ága; ſt. Kind, gyermek, maradék.
Zweigipfelig, adj., kéthegyű, kéttetejű.
Zweiglein, Zweigchen, das, ágacska, gajjacska.
Zweigliederig, adj., kéttagú.
Zweihändig, adj., kétkezű.
Zweihenkelig, adj., kétfülű, p. o. edény.
Zweihörnig, adj., kétszarú.
Zweihufig, adj., kétkörmű, hasított körmű.
Zweihundert, num., kétszáz.
Zweihundertmal, adv., kétszázszor.
Zweihundertmalig, adj., kétszázszori.
Zweihunderttauſend, num., kétszázezer.
Zweijährig, adj., kéteszendős.
Zweikampf, der, Duell, das, személyes viadal, páros vivás, bajvivás, bajnokviadal.
Zweiköpfig, adj., kétfejű.
Zweileibig, adj., kéttestű.
Zweilöcherig, adj., kétlyukú.
Zweilöthig, adj., kétlatos.
Zweimahdig, adj., kétszerkaszálható, p. o. rét.
Zweimal, adv., kétszer.
Zweimalig, adj., kétszeri.

Zweimonatlich, adj., kéthónapi.
Zweipfündig, adj., kétfontos.
Zweiräderig, adj., két kerekű.
Zweiruderig, adj., két evezős.
Zweischarrig, adj., kettős árnyékú.
Zweischichtig, adj., két rétegű.
Zweischneidig, adj., kétélű.
Zweischürig, adj., z. B. Wolle, Miese, kétnyírésű p. o. juh; kétkaszállású, p. o. rét.
Zweiseitig, adj., kétoldalú; adv. két oldalról.
Zweisitzig, adj., kétülésű.
Zweispaltig, adj., hasított.
Zweispännig, adj., Wagen, kétökrös, p. o. szekér; zwei Spannen lang od. breit, két arasznyi.
Zweispitzig, adj., Gabel, kétágú, kéthegyű p. o. villa; Berg, két csucsos, p. o. hegy.
Zweistimmig, adj., kéthangú, kettőshangú, p. o. ének.
Zweistündig, adj., kétórai, kétóráig tartó p. o. verekedés.
Zweisylbig, adj., két szótagú.
Zweitägig, adj., kétnapi, két napig tartó, p. o. ütközet.
Zweitausend, num., kétezer; adv. két ezeren.
Zweitausendjährig, adj., kéteresztendei.
Zweitausendmal, adv., kétezerszer.
Zweitausendste, der, die, das, kétezeredik.
Zweite, der, die, das, második.
Zweitel, das, fél, fele valaminek.
Zweitens, adv., másodszor.
Zweitheilig, adj., kétrészű, kétrészből álló, ketté osztott; adv. két részre osztva.
Zweizack, der, kétágú villa.
Zweizackig, adj., kétágú.
Zweizahn, der, eine Pflanze, farkasfogfű.
Zweizeilig, adj., két soros, két sorú.
Zweizüngig, adj., kétnyelvű; trop. kétszínű, csapodár.
Zwerch, adv., st. quer, keresztül, keresztben.
Zwerchfell, das, kereszthártya.
Zwerg, der, törpe, p. o. ember, fa.
Zwergbaum, der, törpefa.
Zwergbirke, die, törpe nyírfa.
Zwergbohne, die, gyalog paszuly.
Zwergerbse, die, gyalog borsó.
Zwergmispel, die, Zwergmispelbaum, der, alacsony naszpolya.
Zwetschke, die, Pflaume, szilva; der Baum, szilvafa.
Zwetschkenbrandwein, der, szilvapályinka, szlivovicza.
Zwickel, der, an Strümpfen, bokacsfra a'harisnyában; am Hemde, pólha, erészték, az ingben; st. rothe Rübe, czékla, veres répa.
Zwickelbart, der, hegyes bajusz.
Zwicken, csipni, megcsipni; csikarni, p. o. pénzt.
Zwicken, das, csipés, csikarás.
Zwickmühle, die, malomjáték.
Zwickzange, die, szörtpő fogó.
Zwieback, der, kétszersült, t. i. kenyér; piskóta.
Zwiebel, der, vereshagyma; hagymagyökér, hagyma, mint a'tulipán, jácintus, és.
Zwiebelfeld. Zwiebelland, das, vereshagymaföld.
Zwiebelgewächs, das, hagymás plánta, hagymagyökerű növevény.
Zwiebelhandel, der, hagymával kereskedés.
Zwiebelhändler, der, Zwiebelhändlerin, die, vereshagyma áros.
Zwiebeln, martern, plagen, gyötreni, kínozni.
Zwiebelstängel, der, vereshagyma szár.
Zwiebelsuppe, die, vereshagymás leves.
Zwiefach, adj., kétszeres; adv. kétszeresen.
Zwier, kétszer.
Zwiespalt, der, Uneinigkeit, die, egyenetlenség, viszálkodás, vonakodás, háborúság.
Zwietracht, die, viszálkodás, egyenetlenség, meghasonlás, visszavonás, háborúság; ist's Haß, gyulölség.
Zwillich, der, sáhos v. sávolos vászon, gyolcs.
Zwilling, Zwillingsbruder, der, iker, kettős gyermek; Zwillinge, kettősök, ikrekek; egyhasiak, egyszerrelettek.
Zwillingsschwestern, die, kettősleányitestvérek, egyhasiak.
Zwingen, st. zwängen, erővel bekényszeríteni, belédugni p. o. a'dugót a'palaczkba; jemand. kényszeritni, erőltetni valakit; sich, erőltetni magát; den Widerstand eines Dinges mit Gewalt überwinden, erővel meggyőzni, kényszeritni valamit; trop. das par gezwungen, nicht natürlich, kényszerített, erőltetett, nem természeti; z. B. ein gezwungener Ausdruck, erőltetett kifejezés; gezwungenes Lachen, erőltetett mosolygás; adv. kénteleségből; erőltetve, p. o. irni.
Zwingen, das, kényszerités, erőltetés.
Zwinger, der, kényszeritő.

, der, czérna, czérnaszál; von chs, lenczérna.
band, das, füző, galand.
en, sodorni czérnát; adj. czernávaló, czérnából készült, czérna.
faden, der, czérnaszál.
handel, der, czérnával kereskedés.
händler, der, czérnaáros.
rad, das, czérnasodró kerék, vinó, czérnaviszáló.
strumpf, der, czérnaharisnya.
en, praepos. mit Dat. között, tt; mit Acc. közé, közzé; in npos. wird köz, közte vorgesetzt.
enfall, der, közbe jött eset.
engang, der, köztevaló út vagy ietelt.
engesang, der, közbevetetének.
enmauer, die, közfal.
enort, der, közben fekvő hely.
enraum, der, köz, hézag.
enrede, die, közbevetett beszéd.
enregent, der, közbenuralkodó.
enreich, das, közbenuralkodás v. záglás.
enſatz, der, közbevetett mondás y tétel.
enſpiel, das, közbevaló játék v. k; beim Choralſpiel, közjáték.
enſtunde, die, közbevetett óra, óra közé.
enweg, der, közbenvaló út.
enwort, das, közbevető szó.
enzeit, die, időköz, között lévő p. o. két történetnek.
der, Zwiſtigkeit, die, czivódás, ekedés, békételenség, háború-perpatvar, egyenetlenség, vikodás.
ern, csiripolni, csivogni, csiri-i.
ern, das, csivogás, csiripelés.

Zwitter, der, köznemű, kétnemű, nős; ſt. Baſtard, von Menſchen und Thieren, korcs; im Bergbaue: unreines Zinn, ónérez.
Zwitterbaum, der, nősfa.
Zwitterhedurt, die, kétformázatú szülemény, magzat.
Zwitterweide, die, nősfüz.
Zwölf, adj., tizenkettő; adv. tizenketten; es hat 12 geſchlagen, tizenkét óra, elütötte a' tizenkettőt.
Zwölfeck, das, tizenkétszegű rajz.
Zwölfer, der, tizenkét krajczáros, négy garasos t. i. darab pénz.
Zwölferlei, adj., tizenkétféle.
Zwölffach, adj., tizenkétszeres; adv. tizenkétszeresen.
Zwölffingerdarm, der, gyomorvégkurka.
Zwölfhundert, num., tizenkétszáz, ezerkétszáz.
Zwölfjährig, adj., tizenkétesztendős.
Zwölflöthig, adj., tizenkét latos; von Silber, tizenkét próbás ezüst, háromnegyedrészű ezüst, mellynek egy negyedrésze nem ezüst.
Zwölfmal, adv., tizenkétszer.
Zwölfmalig, adv., tizenkétszeri.
Zwölfpfünder, der, tizenkét fontos golyóbisú ágyú.
Zwölfpfündig, adj., tizenkét fontos.
Zwölfſtündig, adj., tizenkét órai.
Zwölftägig, adj., tizenkét napos vagy napi.
Zwölftauſend, num., tizenkétezer.
Zwölftauſendſte, der, die, das, tizenkétezeredik.
Zwölfte, der, die, das, tizenkettődik; zum zwölftenmale, tizenkettődikszer.
Zwölftel, das, Zwölftheil, der, tizenkettődrész.
Zwölftens, adv., tizenkettődször.
Zwölftheilig, adj., tizenkét részből álló, tizenkét részű.

Namen

der

Städte, Marktflecken und Dörfer

1) in Ungarn.

Abrahamsdorf, Ábrahámfalva.
Aesche, Acsa.
Alhau, Alhó.
Allerheiligen, Mindszent.
Altdorf, Ófalú.
Altenburg, Óvár.
Alt-Ofen, Ó Buda.
Altsohl, Zólyom.
Andau, Tarcsa.
Andre, Endréd; Sanct Andre, Sz. Endre.
Apetlau, Bánfalva.
Apfelsbach, Almás.
Auguſtin, Ágostyán, Agostonfalva.
Auſtern, Uszor.
Autz, Dravecz.
Backsdorf, Bácsfalva, Batizfalva.
Badersdorf, Padfalva.
Bädersdorf, Pösöny.
Ballenſtein, Borostyán.
Ballsdorf, Harikócz.
Bartfeld, Bártfa.
Baumgarten, Pankort.
Bauſchendorf, Busócz.
Bernau, Pornó.
Bernſtein, Borostyánkö.
Berſenburg, Bars.
Beſchnowa, (Alt und Neu-), Ó és Új Becsenyö.
Beſnachdorf, Béznákfalva.
Bibersburg, Vöröskö.
Bichs, Bük, Bügh.
Birgrund, Viborna.
Birkenland, (eine Gegend im Saboltſcher Com.), Nyírség.
Biſchdorf, Püspöki.
Blaſenſtein, Detreköwár.
Blauenſtein, Kékkö.
Böjding, Böd.
Börgetz, Ebergetz. Ebergöcz.
Bolfau, Bolfö.
Botzdorf, Batinfalva.
Breitenbrunn, Széleskút.
Brieſ, Breznóbánya.
Brodersdorf, Pordány.
Brück, Abda.
Burg, Ovár.
Burgersdorf, Bánya.
Butſching, Búcsú.
Eſchirben, Csorba.
Dachſendorf, Torcs.
Debretzin, Debreczen.
Dernau, Dernö.
Deutſchbron, Német-Próna.
Deutſchendorf, Poprád.
Deutſch-Pilſen, Börzsön.
Dienſtdorf, Danisócz.
Diln, Dilln, Dülln, Bela-Bánya, Fejér-Bánya.
Dobſchau, Dobsina.
Donnerſtmarkt, a) Csötörtök; b) törtökhely.
Dotis, Tata.
Dreßenmarkt, Derecske.
Drau (Fluß), Dráva.
Dudlsdorf, Tarodfa.
Drumling, Drumoly.
Dürnbach, Szuha.
Dundelskirchen, Fejéregyháza.
Durſdorf, Duránd.
Eberau, Monyorókerék.
Eckersdorf, Szakonyfalu.

Edlitz, Abdalócz.
Einsiedl, Remete.
Eisdorf, Szakócz.
Eisenburg, Vasvár.
Eisenstadt, Kis-Márton.
Eltsch, Jólsva.
Elentendorf, Körtvélyes.
Emaus, Árnodfalva.
Eperies, Eperjes.
Erlau, Eger.
Eßegg, Eszék.
Fidiß, Fűzes.
Fidisch, Gyepű-Fűzes, Kő-Fűzes.
Fischerdörfl, Pinnyéd.
Fölk oder Völkl, Felka, Velka.
Forchtenau, Fraknóalya.
Forchtenstein, Fraknó.
Frankenar, Frankó.
Fratzendorf, Vereknye.
Frauendorf, Kilithi; Kis-boldog-asszony.
Frauenheit, Lók.
Frauenkirchen, Boldog-Asszony.
Frauenmarkt, Báth.
Freistadl, Galgócz.
Fünfkirchen, Pécs.
Gaas, Kertes.
Garg, Gergö.
Gattendorf, Gátha.
Georgenberg, Szombathfalva.
Gereschdorf, Sz. Gróth.
Gerischdorf, Gyiróth.
Getzendorf, Gödör.
Gießing, Kövesd.
Gießhübl, Kis-Iblye.
Gindenbach, Pinkató.
Gissingen, Németh-Újvár.
Glasenhag, Szklennó.
Glossing, Kolosvár.
Golß, Gálos v. Gallos.
Gran, Esztergom; der Fluß, Garan, Garan vize.
Graßdorf, Keresztes.
Groß-Mutschen, Udvard.
Groß-Petersdorf, Német Szent Mihály.
Groß-Rauschenbach, Nagy-Rőcze.
Groß-Schützen, Nagy-Lévárd.
Groß-Steffelsdorf, Rimaszombat.
Groß-Wardein, Nagy-Várad.
Groß-Türwall, Torbagy.
Gutenstein, Jó-kő.
Gülden-Maroth, Arany-Maroth.
Gülden-Megyesch, Aranyos-Medgyes.
Güns, Kőszeg.
Hagensdorf, Karacsfa.
Halbthurm, Féltorony.
Hamitz, Havardos.
Hammersdorf, Szamfalva.
Hansdorf, Janócz.
Hanselbeck, Erd.
Hannsdorf, Jánosfalva.
Hasendorf, Zaizfalu.
Heiligbrunn, Szentkút.
Heiligenkreuz, Szent-Kereszt.
Heiligenstein, Hegykő.
Heils, Vis.
Hendorf, Ertsény.
Hitrig, Hered.
Hiserwitz, Hezér.
Hochstraß, Öttevény.
Holing, Boz.
Hochofen, Pojnik.
Hornstein, Szarvkő.
Honigsdorf, Henig.
Hundertmark, Százvásár.
Jablina, Jobbágyi.
Jakobsdorf, Jakabfalva, Jakabvágás.
Jakobshof, Jakabháza.
Jalenau, Gelénfalva.
Jännersdorf, Janafalva.
Jazyger-District, Jászság.
Jeckelsdorf, Jekelfalva.
Jeschkodorf, Jeszkófalva.
Jetzendorf, Gödör.
Johannisdorf, Ganócz.
Joß oder Jooß, Jásó.
Joiß, Nyulás.
Kabersdorf, Kabóly.
Kaisersdorf, Császárfalu.
Kaisersmark oder Kesmark, Késmárk.
Kaling, Kalnok.
Kall, Sajtóskal.
Kaltenbrunn, Hidegkút.
Kaltenstein, Levél.
Kapsdorf, Káposztafalva.
Karlburg, Oroszvár.
Karlstadt, Károlyvár.
Karlsdorf, Károlyfalva.
Karpfen, Karpona.
Kaschau, Kassa.
Katharein, Sz. Katalin.
Kirchdorf, Szepes-Várallya.
Kittsee, Köpcsény.
Kledern, Cseleszlő.
Kleindörfl, Kisfalu.
Kleinen, Kelenye.
Kleinmetschen, Pervány.
Kleinmürdisch, Medvecza.
Klieb, Szebekléb.
Kliesch, Kollos.
Klingenbach, Klimpa.
Klosing, Kollosvár.
Kloster-Kühhorn, Znió-Várallya.
Kniesen, Gnézda.
Kolmhof, Kopház.
Kolotsch, Kalocsa.
Kolz, Kolcsva.

Komorn, Komárom.
Koſcharowitz, Kovácsi.
Kotichzicken, Sárosszék.
Königsaden, Királyfalva.
Königsberg, Újbánya.
Königsdorf, Királyfalva.
Köppern, Ulocza.
Kremnitz, Körmecz-Bánya.
Krensdorf, Tormafalu.
Kreuz oder Kreutz, Keresztfalu; Német Keresztúr.
Kroisbach, Rákos.
Krottendorf, Békafa.
Kunzendorf, Vilkócz.
Landsee, Lanzsér.
Langewiesen, Murány-Hosszúrét.
Lanſitz, Cseklész.
Laſan, Ledény,
Laſon, László.
Leichsilſen, Börsöny.
Leiden, Lébény.
Lekätſchdorf, Lukácsháza.
Leopoldsdorf, Leopoldidváros.
Lettensdorf, Lethanfalva.
Leutſchau, Lőcse.
Levenz, Léva.
Libethen, Libetbánya.
Liding, Rendek.
Lita, Kapronczа.
Litzldorf, Lödös.
Lockhaus, Lenka.
Loipersdorf, Csötörtök.
Loſſing, Locs.
Luitzind, Lovaszád.
Lutzen, Lucsony.
Lutzmannsburg, Locs.
Magendorf, (Groß- und Klein), Nagy és Kis Magyar.
Magersdorf, Nagyfalu.
Maſulnitz, Maholány.
Mannersdorf, Kéthely.
Manſchein, Muzsai.
Wargetzen, Margitfalva.
Margarethen, Sz. Margita.
Marksdorf, Márkusfalva.
Martinsberg, Sz. Márton.
Mattersdorf, Nagy Márton.
Matzau, Mátyásfalu.
Matzdorf, Matyejócz.
Maut, Vámosfalu.
Meiersdorf, Majorosfalu.
Mengsdorf, Menkusfalva.
Menhardsdorf, Verbó.
Michlsdorf, Strázsa.
Mierlingsdorf, Mérem.
Milchdorf, Tejfalu.
Miſchendorf, Miske.
Modern, Moder.
Moldau, Sepsi.
Moldwiſch, Medgyes.
Moſchendorf, Német Sároslak.
Mückendorf, Száraszvám.
Münichhof, Malomháza.
Münichmarhof, Barátmajor.
Narein, Náraj.
Nabring, Narda.
Naſenweiſe, Vizes-Rét.
Neckenmarkt, Nyék.
Nehre, Stráska.
Netzdorf, Nedecz.
Neuberg, Újhely.
Neudorf, Igló; Újfalu.
Neudörfl, Tap-Sz. Miklós.
Neuhäuſel, Érsek-Újvár.
Neuhaus, Dobra.
Neumarkt, Farkasdifalva.
Neumarkt, Kethely.
Neuſatz, Ujvidék.
Neuſiedl, Nézsider, Nézider.
Neuſohl, Besztercze-Bánya.
Neuſtadt, Nagy-Bánya.
Neuſtadt an der Wag, Vág-Ujhe an der Kiſchuza, Kisútcza-Ujhely
Neuſtift, Újszalonk, Pinkaféj.
Neutra, vitra.
Nikelsdorf, Miklósdi.
Nikitſch, Fülea.
Nußdorf, Diós.
Oberufer, Fő-Rév.
Oedenburg, Sopron.
Oedſomerein, Puszta-Somorja.
Ofen, Buda.
Olbendorf, Sz. Lőrincz.
Old, Újtó.
Olznau, Olznó.
Ortau, Ortava.
Opitz, Ebedecz.
Ordensdorf, Orbánfa.
Ottenthal, Ompithál.
Packſelten, Karasztos.
Padler, Polanicz.
Pallersdorf, Bezenye.
Pame, Kövtvélyes.
Pernſtegen, Pereszteg.
Peſth, Pest.
Peterwardein, Pétervárad.
Petersdorf, Sz. Péter.
Petersdorf, (Groß- und Klein-), N és Kis Sz. Mihály.
Petersdorf, Péterfalva.
Pildein, Belléd.
Pfaffendorf, Papfalva.
Pilgersdorf, Pergelin.
Piling, Büks.
Pinier, Pinnyéd.
Pinkafeld, Pinkafej.
Plamenau, Lamacs.

ſtein, deſſ. Blaſenſtein, Detrekő-allya.
n-See, Balaton tava.
ſch, Palocsa.
nitz, Pleißnitz, Pelsőcz.
nburg, Visegrád.
nſtein, Podhradgya.
ſdorf, Pátfalva.
ldorf, Pösöny.
, Bazin.
, Pila.
ndorf, Pósfalva.
uſiedl, Lajosfalva.
orf, Baka.
urg, Pozsony, Poson.
ß, Privigye.
l, Pudlein, Podolincz.
ß, Bakabánya.
dorf, Pula.
ch, Feketeváros.
in, Pöstyén.
Györ, Nagy Györ; der Fluß, a. vize.
ſtein, Hollókő.
ß, Ramócz.
dorf, Ragendorf, Rajka.
ng, Rönök.
rsdorf, Szamand.
hof, Kapi.
ſdorf, Röth.
dorf, Récse.
enbach, Rőcze.
ß, Rohoncz.
, Rekenye.
g, Romócz.
ngsdorf, Rödön.
f, Ruszkonócz.
dorf, Német Sidány.
Rólkus.
unn, Nádkút.
u, Rozsnyó Bánya.
thurm, Veresvár.
ſdorf, Róth.
nthurm, Börcs.
ndre, Sz. Endre.
eorgen, Sz. György.
artin, Sz. Márton.
ſtein, Saskő.
Sajó.
rf, Csún.
ng, Sal.
ersdorf, Salomonfa.
chendorf, Csemes.
in, Schoßberg, Sasvár.
ansdorf, Cseszte.
itz, Selmecz-Bánya.
nz, Csatár.
u, Szempte, Sempthe.
endorf, Szalók.

Schlaining, Szalonak.
Schlattendorf, Zalatna.
Schloßdorf, Saskő Várallya.
Schmögen, Smizsán.
Schmölnitz, Szomolnok.
Schoßberg, Sasvár.
Schönbrunn, Feketekút.
Schöndorf, Csém.
Schritling, Csörötnek.
Schütt. Inſel, Csallóköz.
Schüttern, Pöjtör.
Schützen, Lövő; Groß-Schützen, Nagy Levárd.
Schwäke, Cseke.
Sedinetz, Ossöd.
Segedin, Szeged.
Segersdorf, Illésfalu.
Senitz, Szénásfalu.
Siebenlinden, Héthárs.
Siegelsberg, Pergh.
Siegendorf, Czinfalva.
Siegersdorf, Rorváth-Sidány.
Silein, Sólna.
Skalitz, Szakolcza.
Smolenitz, Szomolyán.
Solmersdorf, Salamonfa.
Sommersdorf, Szomorfalva.
Sommerein, Somorja.
Spatzing, Spacza.
Stampfen, Stomfa.
Stebersdorf, Micske,
Steffensdorf, Csepánfalva.
Stegersbach, Sz. Elek.
Stein am Anger, Szombathely.
Steinberg, Kőhalom.
Steinfurt, Lápócz.
Stinkenbrunn, Büdöskút.
Stuben, Stubnya.
Stuhlweißenburg, Székes-Fejérvár.
Straßsommerein, Hegyeshalom.
Sumetendorf, Szombatfa.
Surgetin, Szederkény.
Tatzmandorf, Tarcsa.
Teinitz, Vitténcz.
Teplitz, Teplicska.
Ternowetz, Tövisfalva.
Theben, Dévén.
Theisholz, Tiszolcz.
Thomasberg, Sz. Tamás.
Theiber, Dábör.
Tirnau, Nagy-Szombat.
Todersdorf, Dobrafalva.
Tolnau, Tolna.
Töning, Zsira.
Treſſen, Strázsa.
Tſchakathurn, Csáktornya.
Tſchobing, Csó.
Tundelskirchen, Fejéregyháza.
Ujnitz, Olsnitz, Mura Szombat.

Ungraben, Magyarfalva.
Unter-Rauntz, Alsó-Rámóca.
Waag, ein Fluß, Vág vize.
Waldorf, Leesma.
Wallendorf, Olaszfalu.
Walpersdorf, Borbála.
Waltersdorf, Csella.
Wappendorf, Kis-Újfalu.
Wardein, Várad.
Warischdorf, Barom.
Wart, Ór.
Wartberg, Szencz.
Watzen, Waitzen, Vácz.
Weiden, Védany.
Weindorf, Üröm.
Weinern, Pracsa, Szöllös.
Weinitz, Bajmócz.
Weißkirchen, Medve.
Weißsee, Fejértó.
Weppendorf, Vép.
Wieselburg, Mosony.
Wolfau, Bolfó.
Zackersdorf, Csákány.
Zeben, Kis-Szeben.
Zinkendorf, Nagy-Czenk.
Zips, Szeppesség.
Zipser-Gespannschaft, Szepes Várme
Zipserhaus, Szepesvár.
Zuckerbach, Szabar.
Zuckersdorf, Csukard.

2.) in Siebenbürgen.

Agneten, oder Engetten, Sz. Ágota.
Almen, Szász Almás.
Alteuburg, Abendbánya, Körösbánya.
Andreasdorf, Oláh-Andrásfalva.
Appesdorf, Csicsóholdvilág.
Armenienstadt, Szamosujvár.
Baasen, Felső-Bajom.
Baumgarten, Bongárd.
Bekokten, Báránykút.
Bell, Boja.
Bendesdorf, Sz. Benedekfalva.
Beyersdorf, Király Némethi.
Birthheim, Berethalom, Gyertán.
Bistritz, Besztercze.
Blasendorf, Balásfalva.
Bodendorf, Szász Buda.
Bögensdorf, Bogács.
Brenndorf, Rotfalva.
Brodsdorf, Al- és Fel- Kenyér.
Broos, Szászváros.
Bunsdorf, Alsó-Bajom.
Burgberg, Vurpod.
Burzenland, Brasso-Vidéke.
Buß, Buzd.
Dendorf, Szász Dállya.
Donnersmarkt, Monora.
Dornstadt, Dreykirchen, Tövis.
Dulenbach, Illenbach.
Dreystühler Stuhl, Háromszék.
Dunersdorf, Dános.
Durrbach, Dipse.
Ebesdorf, Oláh Ivánfalva.
Eisenmarkt, Vajda Húnyad.
Elienmarkt, Illye.
Elisabethstadt, Erzsébetváros, Ebesfalva.
Elsterdorf, Szereka.
Engelthal, Indogály.
Enyeden, oder Straßburg, Nagy Enyed.
Erlenmarkt, Egerbrgy.
Fegendorf, Mikeség.
Frauendorf, Asszonyfalva.
Geist, Apácza.
Gieß-Hübel, Kis Lúdas.
Girelshaus, Fenyőfalva.
Goldenmarkt, oder Klein-Schetta, Iathna.
Groß-Alisch, Nagy-Sződe.
Großdorf, Szelistye.
Graß-Schenk, Nagy-Sink.
Groß-Schlatten, Abendnya.
Groß-Scheuern, Nagy-Csür.
Haarbach, Hortobágyfalva.
Hallwalgen, Hófüvilág.
Hammersdorf, Sz. Erzsébet.
Hannerbach, Glimboka.
Harnsdorf, Hortobágyfalva.
Helltau, Nagy-Disznód.
Henndorf, Hégen.
Hermanstadt, Nagy-Szeben.
Hetzeldorf, Eczel.
Heydendorf, Besenyő.
Honigberg, Hermány.
Hozing, Hátszég, Haczeg.
Jakobsdorf, Gyakos.
Jalmarkt, Gyalu.
Jerischmarkt, Aranyos Gyéres.
Johannsdorf, Szász Sz. Iványi.
Johannisberg, Sz. Jánoshegy.
Käbisch, Kövesd.
Kaltbrunnen, Hidegkút.
Kaltwasser, Hidegviz.
Karlsburg, Károly-Fejérvár, G
Fejérvár.
Kastenholz, Hermány.
Klausenburg, Kolosvár.
Kleinscheuren, Kis-Csür.
Kleinschlatten, Kis-Zalathna.

Kloßdorf, Miklóstelke.
Kokelburg, Küköllövár.
Kreiſch, Kersd.
Kreutz, Szász Keresztúr.
Kronſtadt, Brassó.
Langenthal, Hosszú-Aszó.
Lechnitz, Lekencze.
Leſchkirch, Ujegyház.
Ludesdorf, Ludvég.
Mackersdorf, Markos.
Maldorf, Domál.
Marienburg, Földvár.
Martinsdorf, Mártonfalva.
Maroſch, ein Fluß, Maros vize.
Mateesdorf, Mátéfalva.
Mediaſch, Medgyes.
Mehburg, Bene.
Mergeln, Morgonda.
Michelsberg, Kis-Disznód.
Michelsdorf, Mihályfalva.
Mückendorf, Moha.
Mühlenbach, oder Müllenbach, Szász-Sebes.
Neppendorf, Kis Torony.
Neidhauſen, Nethus.
Neudorf, Ujfalu.
Neumarkt, Maros-Vásárhely.
Niklasmarkt, Gyergyó Sz. Miklós.
Oberheg, Udvarhely.
Offenburg, Offenbánya.
Petersdorf, Péterfalva.
Petersburg, Sz. Péter.
Probsdorf, Ekemező.
Puſchendorf, Pocstelke.
Radlen, Rados.
Reen, Szász Régen.
Reichesdorf, Riomfalva.
Reißmarkt, Szerdahely.
Renethal, Ruduly.
Reps, Köhalom.
Reteſchdorf, Reten.
Reußen, Rusz.
Reuß-Dörfel, Rosz-Csúr.
Rohrbach, Nádpatak.
Roſenau, Rozsnyó.
Roth, Zágar.
Rothberg, Veresmart.
Salzburg, Vizakna.
Schaaß, Segesd.
Schäßburg, Segesvár.
Schewiſch, Alsó-Sebes.
Schlattendorf, Zalathna.
Schnackersdorf, Szúnyogszeg.
Scholten, Szász-Csanád.
Schwarzwaſſer, Szecsel.
Schönberg, Lesses.
Sendorf, Solna.
Sommerburg, Zombor.
Stein, Garad.
Stolzenburg, Szelindek.
Tartlau, Prásmár.
Tatarloch, Tatárlaka.
Thorenburg, Thorda.
Waltenberg, Vilák.
Warthe, Limba.
Weinberg, Borberek.
Weindorf, Borband.
Weißkirch, Fejértemplom.
Weißkirchen, Fejéregyház.
Zeiden, Feketehalom.
Zillenmarkt, Zilah.
Zippendorf, Szepnyér.

Verzeichniß

einiger Manns- und Weiber-Namen.

Abel, Ábel.
Abraham, Ábraham.
Adalbert, Adalbert.
Adelgunde, Adelgunda.
Adolf, Adolf.
Agathe, Agátha.
Agnes, Ágnes.
Albrecht, Albert, Albert.
Alexander, Sándor.
Alexius, Alexis, Elek.
Aloisius, Alozius, (Aloyzius).
Amalie, Amália.
Ambrosius, Ambrus.
Anna, Anna.
Anastasius, Anasztázius.
Andreas, András.
Anton, Antal.
August, Ágoston.
Balthasar, Boldizsár.
Barbara, Borbála.
Bartholomäus, Berthalan.
Beatrix, Beatrix.
Benedikt, Benedek.
Benjamin, Benjamin.
Bernhard, Bernárd, Bernát.
Bertram, Bertók.
Blanca, Blanka.
Blasius, Balás.
Brigita, Brigitta.
Bruno, Brúno.
Charlotte, Karolína.
Christian, Kerestél.
Christina, Kristína.
Christoph, Kristóf.
Daniel, Dániel.
David, Dávid.
Demetrius, Demeter.
Demian, Demján.
Dietrich, Ditrik.
Dominik, Domokos, Domonkos.
Dionysius, Dienes.
Dorothea, Dorothea, Dorottya.
Eduard, Eduárd.
Egid, Egidius, Egyed.
Eleonore, Eleonóra.
Elias, Eliás.
Elisabeth, Erzsébet, Erzsi.
Elisäus, Elizéus.
Emerich, Imre.
Emilie, Emília.
Erneſtine, Ernesztina.
Ernſt, Erneszt.
Eva, Éva.
Ferdinand, Ferdinand.
Franz, Ferencz.
Franziska, Franciska.
Friedrich, Fritz, Friderik.
Gabriel, Gábriel.
Georg, György.
Gertrude, Gertrúd.
Gervasius, Gyárfás, Járfás.
Gottlieb, Teofil.
Gregor, Gergely.
Guſtav, Gusztáv.
Hanne, Hannchen, Johanna.
Hans, János.
Heinrich, Henrik.
Helena, Hona.
Henriette, Henrika.
Hermine, Hermine.
Hilarius, Hilárius.
Hiob, Jób.
Jakob, Jakab.
Jeremias, Jerémiás.
Jeſaias, Jezájás.
Ignaz, Ignácz.
Immanuel, Emánuel.
Jodokus, Joſt, Jobſt, Jodók.
Johann, János; Johann Baptiſt, der Täufer, keresztelő János; Johann Chriſoſthom., aranyszájú János.
Johanne, Johanna.
Jonas, Jónás.
Joſeph, József.
Joſepha, Józséfa.
Iſabelle, Izabella.
Iſaak, Izsák.
Judith, Judit, Jutka, Juczi.
Julie, Julianna, Julis, Juli.
Karl, Károly.
Karoline, Karolína.
Kaſpar, Gáspár.
Katharina, Katalin, Kati.
Klara, Klára.
Klemens, Kelemen.
Koloman, Kálmany.

Konrad, Konrád.
Konſtantia, Konstánczia.
Kosmus, Kozmus.
Kunigunde, Kunegunda.
Ladislaus, László.
Leonhard, Lenhárd.
Leopold, Leopold.
Lieschen, Liſe, Erzsébet, Ör' se, Er' si.
Lorenz, Lőrincz.
Lotte, Lottchen, Karolína.
Lucia, Lucie, Lucza,
Ludwig, Lajos.
Luiſe, Aloyzia, Áloízia.
Lukas, Lukács.
Magdalena, Magdalena, Magdolna.
Margarethe, Margarétha, Margit, Margita.
Marianne, Mariechen, Marie, Mária, Mariska, Mari.
Markus, Márkus.
Martha, Mártha.
Mathäus, Máthé.
Mathilde, Mathilda.
Mathias, Mátyás.
Melchior, Menyhárt.
Michael, Mihály.
Moritz, Móricz.
Nikodem, Nikodém.
Nikolaus, Miklós.
Otto, Ottó.
Oswald, Osváld.
Paul, Pál.
Pauline, Paulína.
Peter, Péter.
Philipp, Fülöp, Pálep.
Quirin, Quirinus, Kvirínus.
Raimund, Raimundus.
Raphael, Ráfael.
Reinhard, Rainhárd.
Rochus, Rókus.
Röschen, Rózsi.
Rudolph, Rudolf.
Salomon, Salomon.
Samuel, Sámuel.
Sara, Sára, Sára.
Sebaſtian, Sebestyén.
Sigismund, Zsigmond.
Simon, Simon.
Sophie, Sofia, Zsofia.
Staniſlaus, Staniszlausz.
Stephan, István.
Suſanna, 'Su'sánna, 'Suzsi.
Thereſe, Terézsia, Thrézsi.
Thomas, Tamás.
Tobias, Tobiás.
Ulrich, Ulrik.
Urban, Orbán.
Urſula, Urſchula, Urſchel, Orsolya.
Valentin, Bálint.
Veit, Vida.
Vincenz, Vincze.
Wenzel, Venczel.
Wilhelm, Vilhelm.
Wilhelmine, Vilhelmina.
Wolfgang, Farkas.
Zacharias, Zakháriás.
Zachäus, Zakhéus.

Bey Mich. Lechner, Universitäts-Buchhändler in Wien,

in der Essiggasse, unweit der k. k. Briefpost, und in allen Buchhandlungen in den Provinzen, ist um beygesetzte Preise in Conv.-Münze zu haben:

Richter und Schuster
ungarisch-deutsches und deutsch-ungarisches Handwörterbuch

nach v. Márton, Páriz-Pápai, der königl. Akademie der Wissenschaften zu Pesth, Holzmann, Scheller und Kraft bearbeitet, und sowohl mit Anwendung der neuesten ungarischen Orthographie, als auch mit Aufnahme aller in der ungarischen Sprache bereits eingeführten neuen Wörter und Ausdrücke vermehrt, zum Gebrauche beyder Nationen. 2 Bände. 93 Bogen stark. Wien 1837 u. 1838. Pränumerations-Preis 6 fl.

Márton, J. v., Professor der ungarischen Sprache und Literatur an der k. k. Universität zu Wien, Verbesserungen und Ergänzungen zu dem von Richter und Schuster herausgegebenen Ungarisch-Deutschen und Deutsch-Ungarischen Handwörterbuche. 2 Abth. Wien 1838. 36 kr.

Servais, C. M. de, französisches ABC Buch, oder erste Anleitung, die französische Sprache und Orthographie durch die leichteste Methode zu lehren und zu lernen, in Uebungen und moralischen Erzählungen dargestellt. Nebst den allgemeinen Grundregeln dieser Sprache, einem Vocabulair und kleinen Gesprächen. Für Kinder und Anfänger. Wien 1815. 30 kr.

Silbert, Joh. Pet., Lehrbuch der französischen Sprache. Wien 1816. 2 fl.

Sum, Adelbert, methodisches Lehrbuch zum Beybringen sämmtlicher Redetheile der deutschen Sprache. Wien 1829. 48 kr.

Lunzer, Vincenz, die Sprachlehre (d. i. die allgemeine oder philosophische) dargestellt, als Sprachwissenschaft (Phaesophie), nach der streng wissenschaftlichen Methode des Herrn Bergraths Mohs. Mit einem Kupferstich-Abdruck. Wien 1836. 48 kr. auf Velinp. 1 fl. 36 kr.

Veltaire, M., nouveau Dictionnaire françois allemand pour servir à la connoissance des régimes et des différentes significations des verbes les plus usités, oder: Neues Wörterbuch der französischen Zeitwörter, in Hinsicht ihrer verschiedenen Bedeutungen und der Endungen, welche sie regieren. Wien 1802. 1 fl.

Neuester österreichischer Briefsteller, zum Behufe aller Menschenclassen in den k. k. Staaten. Enthaltend: 1. Anweisung zum Briefschreiben. — Von der Correspondenz. — Von Beobachtung der Regeln. — Titulaturen. 2. Von Briefen. Glückwünschungs-, Condolenz- und Trostbriefe. Bewerbungs-, Einladungs-, launige, Bericht-, zärtliche, Danksagungs- und Freundschafts- und vermischte Briefe. 3. Von Handlungs- und Frachtbriefen. 4. Wechselbriefe und Anweisungen. 5. Eingaben an Sr. Majestät und an Landesbehörden. — Cessionen. — Vollmachten. — Quittungen. — Reverse. — Recepisse. — Verträge. — Testamente und verschiedene andere Aufsätze; wie auch die Nahmen der vorzüglichsten Städte in deutscher und französischer Sprache. Mit 1 Titelk. Wien 1837. 45 kr.